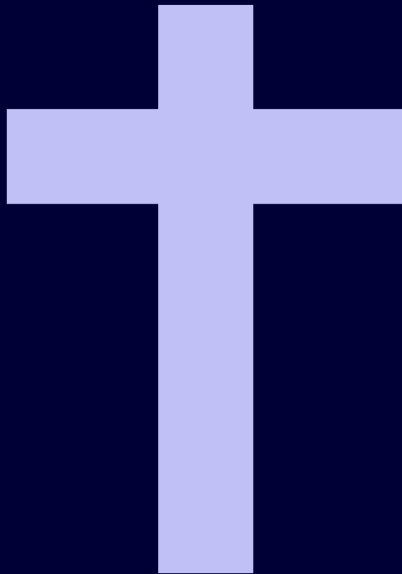

Txa²wã¹sũ³na²
Wãn³txa²

New Testament in Nambikuára, Southern (BR:nab:Nambikuára,
Southern)

Txa²wã¹sũ³na² Wã³txa²**New Testament in Nambikuára, Southern (BR:nab:Nambikuára, Southern)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a

Contents

Mateus	1
Markos	100
Lukas	163
João	259
Atos	353
Romanos	443
1 Koríntios	500
2 Koríntios	542
Kálatas	568
Efesios	584
Filipênses	600
Kolosênses	610
1 Tesalonisênses	623
2 Tesalonisênses	632
1 Timoteo	637
2 Timoteo	648
Tito	655
Filemõ	660
Ebreus	663
Tiako	699
1 Petro	711
2 Petro	727
1 João	735
2 João	746
3 João	748
Jutas	750
Apokalipse	754

Mateus

Je³su²jah³la² a²wĩ³na²nãu³xu¹tai²na²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³si³wxe³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tãu³lot³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Jah¹lai²na² a²wĩ³na²nãu³xu¹tai²na² ĩ³yau¹ũ³jau³xai²la¹wa². A²nxe³sxã³ Je³su²jah³la² sũ³nu²tũ³ Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ta³vi²yah³la² sũ³nu²tũ³ A³bra³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

² Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³tũ³ I³sa²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa²kah³la²ki³lha³tũ³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ja³ko²ah³la²ki³lha³nãu³tũ³ Ju³ta²ah³lo²su² a²lon³yah³la²nãu³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Ju³ta²ah³la² sa²kxai³lu² a²sĩ³sa³ka³lxu³nu¹tai²na² so¹ka³tũ³ a²ki³lha³nãu³tũ³ ha¹li¹ a³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²na² ĩ³lxa² Pe³re²sah³lo²su² Sa³ra²ah³lo²su² nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Pe³re²sah³la²ki³lha³tũ³ Es³ro³mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Es³ro³mah³la²ki³lha³tũ³ A³rãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ A³rãu²ah³la²ki³lha³tũ³ A³mi³na³ta²bah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mi³na³ta²bah³la²ki³lha³tũ³ Na²a³sõ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Na²a³sõ²mah³la²ki³lha³tũ³ Sal³mõ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Sal³mõ²mah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Ra³ka²ba³ka³lxu³su² nxe³ya³sxã³ a²ki³lha³tũ³ Bo³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Bo³a²sah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Ru²ta³ka³lxu³su² nxe³ya³sxã³ a²ki³lha³tũ³ O³be²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². O³be²jah³la²ki³lha³tũ³ Je²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Je²sah³la²ki³lha³tũ³ Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² I³sa³e² nũ³ka³txa² a²wa³kxẽ³yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Ta³vi²yah³la² I³sa³e² nũ³ka³txa² a²wa³kxẽ³yah³lai²na² a²sxe³xa³ka³lxa² a²wi¹lhĩ¹na² U³ri²ah³la² sxe³xa³ka³lxu³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ya³sxã³ a²ki³lha³tũ³ Sa³lo³mãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Sa³lo³mãu²ah³la²ki³lha³tũ³ Ro³bo³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ro³bo³ãu²ah³la²ki³lha³tũ³ A³bi³a²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³bi³a²ah³la²ki³lha³tũ³ A³sa²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ A³sa²ah³la²ki³lha³tũ³ Jo³sa³fa²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³sa³fa²ah³la²ki³lha³tũ³ Jo³rãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³rãu²ah³la²ki³lha³tũ³ O³si³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ O³si³a²sah³la²ki³lha³tũ³ Jo³tãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³tãu²ah³la²ki³lha³tũ³ A³ka²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ka²sah³la²ki³lha³tũ³ E³se³ki³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ E³se³ki³a²sah³la²ki³lha³tũ³ Ma³na³se²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³na³se²sah³la²ki³lha³tũ³ A³mõ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mõ²mah³la²ki³lha³tũ³ Jo³si²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹¹ Jo³si²ah³la²ki³lha³tũ³ Je³ko³ni²ah³lo²su² a²lon³ti³nãu³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a² Ba³bi³lo²na² nũ³ka³txa² wxã³sxã³ so¹hxa³kxi²sxã³ Ba³bi³lo²na²ko³nãu³a² sa³wxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹² Hã²wxã³txa³ Ba³bi³lo²na²ko³nãu³a² sa²wxe³nyhain¹nũ²la² hã²wxã³txa³ Je³ko³ni²ah³la²ki³lha³nãu³tũ³ Sa³la³ti³e²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa³la³ti³e²lah³la²ki³lha³tũ³ So³ro³ba³be²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹³ So³ro³ba³be²lah³la²ki³lha³tũ³ A³bi³u²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³bi³u²jah³la²ki³lha³tũ³ E³li³a³kĩ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³li³a³kĩ²mah³la²ki³lha³tũ³ A³so²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁴A³so²rah³la²ki³lha³tu³ Sa³to²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa³to²kah³la²ki³lha³tu³
A³ki²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ki²mah³la²ki³lha³tu³ E³li³u²jah³lo²su²
ta¹hxai²hẽ¹la².

15 $E^3li^3u^2jah^3la^2ki^3lha^3tu^3$ $E^3li^3a^3sa^2rah^3lo^2su^2$ $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.
 $E^3li^3a^3sa^2rah^3la^2ki^3lha^3tu^3$ $Ma^3t\tilde{a}^2ah^3lo^2su^2$ $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $Ma^3t\tilde{a}^2ah^3la^2ki^3lha^3tu^3$
 $Ja^3ko^2ah^3lo^2su^2$ $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

¹⁶Ja³ko²ah³la²ki³lha³tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxu³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ri²a³ka³lxai²na²
sa²kxai³lu² wẽn³su² Je³su²jah³lo²su² a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²
Je³su²jah³la² i³yĩ¹li²hain¹jau³xa²sa¹. Kris²tu³jah¹lo²su¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxa³jau³xa²su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxa³ũ³lo³jah¹la²nũ³a² so¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Jā¹nxe³jut³su² Je³su²jah³la² sũ³na²nāu³su² ta¹hxa²i²hē¹la². Nxe³sxā³
A³bra³āu²ah³la² ā³si³wxe³kī³ka³tu³ Ta³vi²yah³la² hāi¹nxā¹kī³kxai²nān²tu³
a²sũ³na²nāu³xa² ĩ³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³ hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ ha¹li¹
wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14 nxe³kī³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Ta³vi²yah³la²
ā³si³wxe³kī³ka³tu³ hu³ Ba³bi³lo²na²ko³nāu³a² sa²tā³nyhain¹tāu³nai³tā²
hāi¹nxā¹kī³kxai²nān²tu³ a²sũ³na²nāu³xa² ĩ³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³
hi³ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14 nxe³kī³te²ju²hē³la².
Te²yā¹nxūn³sxā³ Ba³bi³lo²na²ko³nāu³a² sa²tā³nyhain¹tāu³nai³tā²
ā³si³wxe³kī³kxai²nān²tu³ hu³ Kris²tu³jah¹la² a³li³lah¹ju³ta²
hāi¹nxā¹kī³kxai²nān²tu³ a²sũ³na²nāu³xa² ĩ³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³ hxi²ka²
hxa³n³sxā³ ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14 nxe³kī³te²ju²hē³la².

$Je^3su^2Kris^2tu^3jah^1la^2a^3li^3lah^1jau^3su^2$

18 Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³li³lah¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹.
Ma³ri²a³ka³lxi²na² Je³su²jah³la² a²hã³ka³nai²na² nxe³ta¹ka³lxi²na² sa²kxai³lu²
Jo³se²ah³la² so¹nyhu¹kxi³ju³ta³nũ³a² e³hau³kon³ta³lu²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
E³hau³kon³ta³lu²nain¹nũ²la² yxã¹ta¹ so¹nyhu¹xa³ta³lxa¹ Ma³ri²a³ka³lxa²
wẽh³ni³ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³Jo³se²ah³lo²la³ wĩn¹txi²nxa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³jxah¹la² te²hi²sen³su² wẽ³sai²la² a²ẽ¹nai²na² ũh³wxe³ni¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 $\text{Nxa}^2\text{ha}^1\text{te}^1 \text{ Jo}^3\text{se}^2\text{ah}^3\text{lo}^2\text{kxai}^3\text{lu}^2 \text{ ju}^1\text{tai}^2\text{li}^2 \text{ } \tilde{\text{a}}^3\text{ne}^3\text{wxe}^3\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{la}^2, \text{ Ma}^3\text{ri}^2\text{a}^3\text{ka}^3\text{ixa}^2$
 $\text{w}\tilde{\text{e}}\text{h}^3\text{ni}^3\text{ju}^3\text{ta}^2 \text{ } \tilde{\text{a}}^3\text{ne}^3\text{wxe}^3\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{la}^2 \text{ } \text{a}^2\tilde{\text{e}}^1\text{na}^2 \text{ } \text{ne}^3\text{kxe}^3\text{kxi}^2\text{nha}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{\text{e}}^1\text{la}^2.$
 $\text{Ne}^3\text{kxe}^3\text{kxi}^2\text{nha}^2\text{te}^3\text{nah}^1\text{li}^1:$

— Wain³txi³ kǎi³jah¹lo²sa¹xā¹. Hai³txi³ kuh³lxa³thin¹sā³ kǎi³te²txā³xā¹.
Ta¹ka³lxai²na² wē³sa² wēh³ni¹kxa² wet¹sa²jah¹lo²sxa³xā¹. Nxe³kxan²ti³ kwa²
ĩ³āu²lxĩ²sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nhā¹. Nxe³sa²nxa³ha²kxai³ kwa² hǎi³a² ā³a¹tũ¹xā¹.
Ma³ri²a³ka³lxa² ā³a¹tũ¹xā¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³tâu³ân²tu³ta¹ nũ¹hain³nha²tâu³a² Txa²wã¹sũ³na² sa²si¹hã³jah¹la²
oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³ka³tu³ Jo³se²ah³la²
sxa³sxã³ ău³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ău³xi²tâu³a² ă³nhxi²sxã³nho³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
Ă³nhxi²sxã³nho³kxi²te³nah¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²si¹hã³jah¹la² ă³tĩ³sxã³
e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jo³se²ah³lāi³. Ta³vi²yah³lu¹ta² a²ne³sa³wit3si¹lxi¹. Txa²wān³txa²
e³kxi¹nx2ta¹jau³xa²wi¹lain³kxi¹sē¹li¹. “Ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² so¹nha¹tū¹xā¹.”
Nxi¹lxi¹. Nxē¹nha²kxai³ hxi²waun³txi³txa³hē¹li¹. Ta¹ka³lxi²na² so¹sē¹li¹.
Wē³sai²na² ta¹ka³lxa² wēh³ni¹kxa² hai³txi³ yuh³xai²nān¹te² we¹kxe³su²
nxe²nxa³i¹. Yxān¹ta¹ Sū³na² yāu³ka³jxah¹la² te²hi²sen³su² wīn¹txi²nxa³kxan²ti³
wē³sa² wetljah¹lai²la¹wi¹.

²¹ A²nxe³ta¹ka³lxa²wē³sa²a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. A²ki³lha³lxa²a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³a²i³lxa²Je³su²jah³lo²su¹nxe²i³yī¹li²txa²hē³li¹. Nxe³sxā³

hã²wxã³txa³ wẽ³sai²li² txon¹nũ²la² a²nũ²a²nũ³xai²na² kq³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² a²yo²ha³kxa¹ ã³wa²sut¹ti³hit¹tain¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 A²nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nai³tãn²jau³xa² Sũ³na² ĩ³hen³txi²tũ³kã³txai²na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx¹ta³la³ jau³xain²txi³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xu¹ta¹ta²na² te³nah¹lxi¹:

23 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Tu¹ha³ka³lxa² in³txa² wĩn¹ti²nxa³ta¹ka³lxa² wẽh³nĩ¹tu¹wi¹. Wẽh³nĩ¹ka³tu³ wẽ³sai²li² a²ki³lha³lxa²li² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²ĩ³lxa² ĩ³lxi³hain¹tu¹wi¹. E³ma³nu³e²lah³lo²su¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te² ĩ³lxa²na² a²si³yxau³tãu³khai³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³ah³nẽ³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³ Jo³se²ah³lo²kxai³ txu¹lxi²ka³tu³ ĩ³sa²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³sa²yxau³nũ²la² oh³xa² sa²si¹hã³jah¹lai²na² wãn³txai²na² sa²yo²we¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²yo²we¹te³na¹ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³lu² so¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 So¹kxan²ti³ hai³txi³ ũ³whĩn¹txi³nyha¹sxã³ o²la³kxi²nyha¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Wẽ³sai²kxai³lu² a³li³lah¹xa³ta³lxa¹ ũ³whĩn¹ti³nyha¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ wẽ³sai²li² a³li³la²kxi²te³na¹ wẽ³sai²na² ĩ³yĩ¹li²yha³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lo²su¹ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

2

A²nũ²a²nũ³xa² u²lxan¹ko³xa² wxã³ain¹jau³su²

1 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta¹ta²na² E³ro²jah³la² kãin²jah¹la² Ju³te²an¹ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³la² yxau²xai³lhĩ¹nu¹ta¹ta²na² Je³su²jah³la² a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Be³lẽ²thĩ³na² Ju³te²a²ko³xan¹thĩ³na² a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ a²nũ²a² a²hoh³lxi³khai¹nũ³ka³txa² ha³lo²a² u²lyxau¹ko³xa² u³je³na² a³li³xi²tãu³an¹ko³xa² a³li³xain¹nũ²la² wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³ain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Ju³te²a² ko³xan¹thĩ³na² kãin²khai¹nxe³thĩ³nãn²ta³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹sxã³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

2 — ĩh¹nũ¹la³ta³ Ju³te²a² wa³kxẽn³yah³lo²nũ³a² kwẽn¹ta² a³li³lah¹jah¹la² he¹ji¹wi¹? Txa²ha³lo²a² a³li³sĩ¹na¹hĩ¹nai³tã² a²hxi³ka²ta³khai³xa² ĩ²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ka³ta¹na² ĩ²sĩ¹na¹ha²kxai³ wẽ³sai²li² sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³ wxã³ye¹nx²ti³nha¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la² E³ro²jah³la² yuh³lxi³khai¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— A²wa³kxẽn³yah³lo²sa¹ju³ta² sa²tã³ni²lã³kxi²sa²te³na³na¹. Nha²jau³su² E³ro²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũn³sxã³ Je³ru³sa³lẽ² tũ³kã³txa² whã¹na¹ E³ro²jah³la² yã¹nxe² yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³te²kxa³ya³lhu² E³ro²jah³lai²na² te²hi²sen³su² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nũ³xa² nxe³te²he³la³kxa² ã³yã³nũ²kxi²xi²si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³kã³txi³nũ³xa² ĩ³kaix¹tha²kxai³ ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txa² ĩ³kaix¹tha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹la²nũ³ãn²ta² a³li³la¹jen³nũ³a² ĩh¹nũ¹la³ta³ a³li³la¹ji¹wi¹? Nxe³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³sxã³ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Be³lẽ²thĩ³na² Ju³te²a² ko³xan¹thĩ³na² a³li³la¹kxi²nẽ³tu¹wi¹. Sũ³na² hen³txi³jah¹lai¹tã³ Sũ³na² wãn³txa² au³hxai²jau³yai¹tã² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

6 “Wxã²na² Be³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txi³si²yah³lxi¹lxi¹. Ju³te²a²ko³xan¹thĩ³nãn¹tũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹.
 Thĩn³kãi²nxa³te²hũ³kxan²ti³ Ju³te²a² hxi²kan¹te²nũ³xai²na²
 kãn²te²lo³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxã³ wxa²nũ³ka³txa² a²nũ²a²
 ka³na³ka³na³jah¹la²nũ³a² hxi²kan¹ta² si³yxau³ti³lo³nx2tu¹wi¹.
 Nxe³kxai²nãn²tu³ txa²nũ³ka³txai²na² I³sa³e² nũ³ka³txi³su²
 txa²nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²wa³kxẽn³no³nĩn¹tu¹wi¹.
 Nxe³jau³xai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ha³te³h³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txa²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lu¹ta²kxai³lu² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txa²
 hã³a² kaix1tain¹sãn²nũ²la² hi³ka²ta³u¹ta²na² wxã³je²nũ³wa³kxai³tã²
 i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

8 I³wã³txi³sxã³ I²so¹nũ²la² Be³lẽ²thĩ³na² I³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la².
 I³sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Be³lẽ²thĩ³na² ai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wẽ³sai²li²
 ã³ten³khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. ã³ten³sxã³ i³ha¹txi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 i³hen³txi³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ wxã³nũ³na¹tu¹wi¹.
 Wxã³na¹kxai²nãn²tu³ sa²nẽn¹kxi²nũn³na¹tu¹wi¹. E³ro²jah³la² i³ki³ha¹kain¹sxã³
 e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

9 Nxe² e³ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 ã³waix3tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². ã³waix3tain¹tãu³ hi³ka²ta³ta³lxi² u³je³na²
 a³li³xi²tãu³an¹ko³xai²na² a³li³ai¹nhĩ¹nai³tã² i²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³sxã³ hi³ka²tain²txi³ i²xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². i²xain¹ka³tu³ ai³ain¹tĩh³na²
 ne³ka³ta²ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Ne³ka³ta²ain¹sxã³ wẽ³sai²na² sxa³thĩ³na²
 ã³nhau³kot3sĩ¹na¹ ã³yit1ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

10 Jã¹nxe³jut3su² ai³ain¹tãu³a² hi³ka²tain²txi³ i²ain¹te³na¹
 kãn²ka³li³hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ai³nũ²la² sxi²ha² wẽ³sa² sxa³thĩ³na² a³txain¹nũ²la²
 ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². ã³wih¹ka³tu³ Wẽ³sai²na² i²i² Wẽ³sa² hã³ka³na²
 Ma³ri²a³ka³lxa² i²i² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². i²ain¹ka³tu³ ã³ka³ti³wxe³sãn²nũ²la²
 sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Sa²nẽn¹kxain¹tãu³a² yen³kxa² wi¹kxa²
 ã³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Ou²ro²ki³a² ã³hũ¹ha²kxai³ wi¹lũ³tũ³xa² ĩn³sẽ²su²tũ³xa²
 ã³hũ¹ha²kxai³ wi¹lũ³jau³xa² mi²ra³jau³xa² ã³hũ¹ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

12 Nxe² ta³lu²nain¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Kxã³nxai³tã²
 Be³lẽ²thĩ³na² a³li³xai¹nxa³ta³lxa¹ hxi²sxã³nhon³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹li¹la².
 Hxi²sxã³nhon³yah³lxi³te³nah¹lxi¹, Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹la².
 I³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. E³ro²jah³lai¹tã² sxi²ha² ã³wa³lah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Nxe² hxi²sxã³nhon³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Nxe³ha²kxai³
 tĩh³na² wxã³ain¹tĩh³nai¹tã² i³xai¹nxa³ha²kxai³ tĩh³nu³ ã³lxi³ i³xai¹nha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

E³ji²ta²ko³xa² ih³sau³nain¹jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ tĩh³nu² ã³lxi³ i³xain¹tãu³a² Jo³se²ah³la² sxa³sxã³ ãu³xi²nũ²la²
 hxi²sxã³nhon³ta¹hxai²hẽ¹li¹la². Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la²
 i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹la². I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jo³se²ah³lãi³. I³sa²yxau³txu¹li¹. Wẽ³sai²na² tẽ³i² a²hã³ka³nãn²txi³ tẽ³i²
 nxẽ³ka³tu³ E³ji²ta²ko³xa² ih³saun³txa²hẽ³li¹. E³ro²jah³la² Wẽ³sa² i³su²lhã³te³na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³ wa³su³txi³ ih³saun³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ha³lo²ai²li² yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yxau²ta³lun²na³na¹.
 Nxe³kxai²nãn²tu³ i³hen³txi³nx2ta¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹la².

14 Nxe² hxi²sxã³nhon³ta³lun²nũ²la² txu¹lxi²ka³tu³ wẽ³sai²na² tẽ³i²a²hã³ka³nãin²txi³ tẽ³i² nxe³ka³tu³ ka³nxah³tãu³an²tu³ wa³su³txi³ ih³saun³sxã³E³ji²ta²ko³xa² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Hã²wxã³txa³ E³ji²ta²ko³xa³nãu³a² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². E³ro²jah³la²ka³te³na² he¹tãu³a² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut³su² kxã³nxai³tã²Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hen³txi³jah¹la² jau³xau³hxai²tẽx¹ta² e³ta¹hxai²hẽ¹la². E³te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² Si³yxau³jah¹lo²na¹xai²na² Txa²ki³lha³lxa²khai³xai²na²
E³ji²ta²ko³nãu³a² ĩ³kaix¹sxã³ sa²sai¹ai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹tã²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wẽ³ha³lxa² sun²tã¹ain¹jau³su²

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txai²na²wa³li²nxa³ju³ta³nũ³a² ĩ²nũ²la² ĩ³an³txi³khai¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³an³txi³te³nah¹lxi¹. A²sa³wi³ha³lxa² kwa³na³te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Be³lẽ²thĩ³na² ã³nxai² Ra²ma²thĩ³na² ã³nxai² ha³lo²a²ti²ta³lo³kxai²na² ã³nxai² nxe² ã³ten³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³in³txa² wẽ³ha³lxa² jũ¹lxi³te²a² kwẽ³kxa² ye³ha¹li¹ kwẽ³kon³sxã³hi¹nai¹nxa³kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³sun²tã¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ā³tox³ã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ju³ta²na² E³ro²jah³lai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ Wẽ³sai³ta³lxi² ĩ³su²lhã³kxai¹na¹tũ¹xã¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nxai³tã² Je³re³mi²ah³lu¹ta²na² wãn³txa²jau³xau³hxai²tẽx¹ta² e³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

18 — Ra²ma²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² kãin² nã³ni² kãin² ĩ³ain²ta³kxi² nxe³ain¹te²sin²ta¹.
Ra³ke²la³ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² a²wẽ³ha³lxi³khai³xa² ĩ³nãn³kxain¹na³li¹.
Wẽ³ha³lxan²tu³ sun²tã¹hxa³kxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
hxi²kan¹txi³ a²ka³lxa¹te²nãu³xa² ya³lo³txai¹nxa³lho³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la² A²nxe³thĩ³nãn²ti³ kxã³nxu¹ta²na²
Ra³ke²la³ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² ya³lu²te³lhã³ nxe³hĩ¹nu¹ta²na² kãin²
nãn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²wẽ³ha³lxi³khai³xa² wi¹ton²kxi²nxa³ta³lxa¹
ã³nhxi²ka¹txa³ha²kxai³ kãin² nãn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxaix³jã¹nxũ³sxã³
Ra²ma²thĩ³nãn¹ta¹ka³lxi³nãu³xa² te²yã¹nxe² nãn³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

E³ji²ta²ko³xa² a³li³sxã³ ĩ³xain¹jau³su²

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ hã²wxã³txa³ E³ro²jah³lai¹tã² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la².
Ya³lu²nũ²la² Sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³te³na¹
Jo³se²ah³lo²kxai³lu² sxa³sxãu³xi²nũ²la² hxi²sxã³nhon³tãu³a²
ĩ³ye³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

20 — Nxex³sa²lxi¹. ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Wẽ³sai²na² a²hã³ka³nũ¹na² nxe³sxã³
tẽ³txa²hẽ³li¹. Tẽ³sxã³ ĩ³xi²txu¹li¹. I³sa³e²ko³xa² ĩ³xi²txu¹li¹. Wẽ³sai²na²
ĩ³su²lhã³ain¹ju³ta² ten³jah¹la² ya³lu²na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³xi²txu¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe² hxi²sxã³nhon³ta³lun²ka³tu³ ĩ³sa²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².
Ĩ³sa²yxau³ka³tu³ hã²wxã³txa³ Wẽ³sai²na² a²hã³ka³nai²na² nxe³sxã³ tẽ³sxã³
ĩ³xi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa³e²ko³xai²na² ĩ³xi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³xi²tãu³ãn²tu³ a²ha³lo²a² ha³ta³nxe³jau³xa²
ĩ³hen³txi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³hen³txi²nyhain¹te³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— E³ro²jah³lai¹tã² Ju³te²an¹ko³xai²na² I³sa³e² ko³xa² kãin²nxa³ko³xai²na²
ha³txih³xan¹ko³xai²na² a²hxi²kan¹jah¹laix¹tã² ya²la³tu³ ya³lu²na²hẽ³li¹.
Ya³lu²ha²kxai³ a²ki³lha³lxa² Ar³ke³lau²sah³la² ã³wẽ³not³sxã³ ha³lo²a²

wa³kxēn³yah³la² hxi²kan¹txi³lon³na³li¹. Nxe³jau³xai²na² ha³tq³nxe³jau³su² ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³hen³txi³nũ²la² yuh³lxi³jau³su² thĩ³na² yxau²xai³thĩ³nai³tā² hai³txi³ wā³li²sxā³ yxau²xai³to³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³kxe³su² hxi²sxā³nhon³txi²si¹ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wā³li²si¹hxa³jau³su² ain³kxi²ha²kxai³ ha³lo²a² ā³xa² Ka³li³le²a²ko³xa²nāu³a² I³sa³e² ko³xa² kãi²nxa³ko³xai²na² ha³txih³xan¹ko³xai²na² ai³sxā³ yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Ko¹xai²na² yxau²xai³lyain¹nũ²la² Na³sa³re²thĩ³na² ā³wih¹sxā³ yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut³su² kxā³nxai³tā² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹la²nāu³xa² jau³xau³hxai²tēx¹ta² e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². E³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Na³sa³re²thĩ³nān¹jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³txain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ jũ¹nxa² kxā³nāu³a¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² ko³nāu³a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² he¹xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a² ĩ²li³te²nāu³a² wxā³kxai²nān²tu³ Sũ³na² Wān³txa² ĩ³hen³txin³txain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³hen³txin³tain¹te³nah¹lxi¹:

2 — Nxex³jah³lxi³sa²lxi¹. Wxa²ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ā³sxā³ ā³nxā³wā²na³jah¹lxi³hē¹li¹. Ā³sxā³ ĩ³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹sũ³na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nũ³a² ti³hēn¹te³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 A²nxe³ju³ta²na² kxā³nhxi¹nai³tā² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lu¹ta²na² jau³xau³hxai²tēx¹ta² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ā³jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a² ai³sxā³ ĩ³ye³kxi²tu¹wi¹. ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxā³ju³ta²nũ³a² yũ³kxai²nān²tu³ a²wxā³tĩh³na³nũ³a² wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nũ³a² wxa²ē¹nāu³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Ya²la³tu³ wxā³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Jā¹nxe³jah¹la² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wā²la² ũ³whih²kxi²nha²ka³lo³a² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹: Ka³me²la² a²wā²la² tē³sxā³ ũ³whih²kxi²nha²ha²kxai³ a²sĩ³i¹nha²ka³lo³a² po¹na² wā²la² wxa²sĩ³i¹nha²ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Yain³txa² te²a² so¹lxi³ yain³te²ju²hē³la². Ka³yāt³su² ĩ³so¹jĩ²ha²kxai³ txu³ha²yau³xa² so¹lxi³ ĩ³na²ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nāu³xai²na² Je³ru³sa³lē²thĩ³nān¹tũ³ka³txi³su² a³li³nũ²la² wxā³ha²kxai³ Ju³te²a²ko³xan¹tũ³ka³txa² wxā³ha²kxai³ Jor³tāu²yau³xa² a²ha³lo²khai³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxā³sxā³ tĩ³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

6 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² Sũ³na² ĩ³hen³txain¹sān²nũ²la² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³wa²su¹jau³su² yxo²i²ah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Yxo²i²ah³lxi³ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹ah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³tāu³ān²tu³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wxā³ha²kxai³ sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² wxā³ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹te³lhxā³ wxā³ain¹tāu³a¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² e³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wā¹sũ³nai²li² an³txi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxã³wxa²ẽ¹nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sain¹kxai²nān²tu³wi¹lhin¹yex¹sain¹tũ¹xã¹, a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa²su¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ti³he¹nxe²nxa³wi¹. Nxe³sxã³wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³nai²li²ĩ³ki²ha¹kxi²yah³lxan³tho³li¹.

⁸Ya²la³tu³wxa²ko³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹ju³ta²ã³sxã³ĩ³ain²ta³kxi²nha²si¹nx2ti³kxai²nān²tu³wain³txi³kāi³sxã³yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Hi³a²ne³kxai²na²wi¹lye²kxai²nān²tu³a²nxã³kxai²na²wi¹nũn³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³jah³lxi³nũ³nhẽ¹li¹. Wi¹tẽ³kxai²na²wi¹lxa³nxã³kxi²kxa²yã¹nxa²wi¹kāi³sxã³yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

⁹Nxe³yān¹ta¹wān³txi³la³ĩ³wa²lũ³xi²sah³lxin¹jau³la³nxe²e³kxi²sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Sah²lxan³te³nah¹lxi¹: “A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²a²ne³tah²nāu³su²ki³tã³li¹. Nxe³ki³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²wi¹lhxã³ĩ²nẽ³tu¹wi¹.” Nxe²ĩ³ye³kxi²syah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²wxa²sũ³nu²khai³su²kxan²ti³Txa²wā¹sũ³na²hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Ten³kxai²nān²tu³kwa²txah³la³kai²na²tẽ³sxã³A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²a²ne³tah²nāu³a²ka³te³na²wet¹si¹jau³su²hxi²ka¹nhĩ³nx2na³li¹, Txa²wā¹sũ³na²su¹. Nxe³kxai²nān²tu³A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²wẽ³ha³lxi³su²ti³hi¹ta¹nhĩ³nx2na³li¹.

¹⁰Jã¹nxe³jut³su²hi³a²ne³kxai²na²ĩ²li³te²la³wi¹nã³kxi²nxa³kxai²nān²tu³a²nũ²a²hxi²ka²ĩ³tau³ka²tã³sān²nũ²la²ha³nxe²a²yat³sxã³hxa³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te³lhxã³kxa²yã¹nxe²wi¹kāi³sxã³yxau²xai³yah³lxan³kxai²nān²tu³ko³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

¹¹Nxe³nũ²la²ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹tũ³ka³txai²na²ãh¹ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jã¹nxa¹jut³su²txai²na²sa²kxai³lu²ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²lxin¹ju³ta³nũ³a²hxi²ka¹nhĩ³na¹wi¹. Wxa²ko³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹ju³ta²ã³sxã³ĩ³ain²ta³kxi²nha²si¹nx2ti³sān²ka³tu³ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²lxin¹ju³ta²hxi²ka¹nhĩ³na¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxa²ha³ta³nxān²tu³txa²si³yo³na²a²nũ²a²hxi²kan¹txi³wa³to²hi²sa²jah¹la²wxã³tu¹wi¹. Wxã³te³na¹hxi²kan¹txi³wa³to²hi²sa³ha²kxai³a²yu³kxa²yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a²tẽ³sxã³ã³nhit¹sxã³ã³si³tẽ³kxi²na¹kxe³su²hxi²ka¹nhĩ²nxa³nha²wi¹. A²nxe³jah¹lai²na²sa²kxai³lu²Txa²wā¹sũ³na²Yãu³ka³jxah¹la²ũ³hũ¹nx2ti³ha²kxai³wxa²ẽ¹nāu³ai²na²ã³nhxan³ka²ti³nx2ti³ha²kxai³nxe³jah¹lo²su²na³li¹.

¹²Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe²hai³sxa²wa³kxēn³yah³lai²na²hai³sxa²wi¹wen¹ha²kxai³an³sxã³yain³ta³ki³a²wxa²so¹te²ju²hẽ³li¹. Wxa²so¹kxai²nān²tu³wã³na³la³ka³lo³a²hxi²tẽ³nha²sxã³yain³txa³ki³a²ĩ³ya³lan³kxi²xai³te²ju²hẽ³li¹. ĩ³ya³lan³kxi²nũ²la²yain³txa³ki³a²a²wi¹ki³a²so¹sxã³ũ³wha¹ha²kxai³a²ka³lo³a²ã³na¹sxã³ũ³thũ²kxa²sa²hēt¹sa²kxai³nxe³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³a²nũ²a²wi¹lhin¹te²nāu³xa²oh³nāu³nũ¹ka³nān¹ko³xa²ũh³wxe³ũh¹hai¹nha²kxai³a²nũ²a²ĩ³lxa³thi¹nxa³te²a²yuh³nāu³nān¹ko³xa²ha³lo²a²ĩ³sa²tẽ³ko³xa²ã³na¹kxai¹nha²kxai³nxēn³tain¹tu¹wi¹. Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹jau³su²

¹³Nxe³nxa²ha¹te¹nxe³nũ²la²Je³su²jah³la²Ka³li³le²a²ko³xa²a³li³nũ²la²wxa²kan³sxã³wxã³nũ²la²Jor³tãu²yau³xan¹ko³xa²ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²ĩ³ha¹txi²te³lhxã³ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ĩ³ha¹txi²te³na¹Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²hxi²ka²ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹jau³su²ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁴Yxān¹ta¹ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹xa³ta³lxa¹Jo³ãu²Ba³tis²jah³lai²na²wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²li² kq³nxe³ti³ kã³jah¹lo²sxa³li¹. Ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²ha¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹san¹ju³ta² wai³nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxan²ti³ txa²hxi²ka² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹nxa²ha¹jau³nũ³su² wxã³san¹kxai²nãn²tu³ti¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ sa²yxo²we¹te³la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² e³kxi²ta³lun²nyhu¹nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hxi²ka² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyha¹nhũ²la² Je³su²jah³lai²na² i³yau³xa² wxa²li³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ oh³sĩ³na² sa²yxo²hai¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²yxo²hai¹ka³tu³ kwa³sxa³xa² hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² oh³nãu³a² a³ka³nxi²xi²ye²ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² ãn³ka³la³kxi³wẽ³kxi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Æ³ka³la³kxi³wẽ³kxi²yain¹sxã³ oh³nãu³an¹te²a² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa²khai³xai²la¹wi¹. A³li²na¹kxah³lai²la¹wi¹. Wi¹lxo³kxi²sain¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4

KQ³nxe³ti³ kã³sain³si¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²xai³sxã³ ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³nũ¹xa³ko³xa² ã³sa²so¹si¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² sa²yxo²ã³ i³wa³ka³nxe³sain³si¹jau³su² Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Jã¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². Hxi²ka² hxi²sa³sxã³ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³ te²yã¹nxe² wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³ a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². 40 nxe² a³la²ni² 40 nxe² ka³nxa³hi² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² yain³txa² kwa² ã³na¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ heh³li³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² ã³tĩ³sxã³ e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². E³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Tah²su² nxĩ¹nha²kxai³ txah³lxa³kxai²na² e³kxi²txai¹nhẽ³li¹. Txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ yain³txi³nũ³xa² i³yat1sxã³ wet1si¹jau³su² i³ye³kxi¹sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Kwa²nxĩ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³sxa³wi¹. Sũ³na² wãn³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹li¹:

“Yain³txi³khai³xa² so¹li³ yain³sxã³ yxau²xai³yah³li³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²yxo²sai¹jau³xai²na² hã¹nxe³ti³jau³xa¹ wet1yxau²xai³jah¹li³hẽ¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² Sa³ta³na²jah¹lai²na² hi²sen³su² ã³sa²so¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² wi¹lhin¹thĩ³nãu³a² ã³sa²so¹nũ²la² Sũ³na² sxi²ha² kĩ³khaix1thĩ³na² a²ne³ka³nah²nãu³a² ũ³hwe³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Ũ³hwe³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Tah²su² nxĩ¹nha²kxai³ yuh³ã³na¹nha¹txa²hẽ³li¹. Nxĩ¹nxa²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² a²hxi²ki³kxai³lu² wi¹lhau³ko³txa²tu¹wi¹. Nxe³nĩn¹ju³ta²nũ³a² Sũ³na² wãn³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹li¹:

“Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² oh³xan¹ta² nũ³ka³txai²na² wi¹lhau³ko³txa²si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ wi¹lhau³ko³txain¹kxai²nãn²tu³”

a²hxi²ki³khai³xa² ã³sa²so¹nxain¹tu¹wi¹. Txah³lxa³kxi³su²
ã³yū³kxĩh³ton³nxa²kxa²yan³txi³su² nxe³nxa²ha¹wi¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Sũ³na² wãn³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tēx1ta² yau³xã³xai²na²
nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹la² wi¹la³
ã³si³tē³kxi²ju³ta² ye²si¹jau³su² wã³nxĩn¹ju³ta² o²la³kxi²sain³txa³hē¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

8 Jã¹nxe³jut3su² Sa³ta³na²jah¹lai²na² hxi²ka² ã³sa²so¹nũ²la² wã³la²
kĩ³khai¹nxe³ka³txa² ũh³wē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tãu³a² ha³lo²a²

yuh³xan¹ta² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ yuh³xan¹ta² nũ³ka³txi³nãu³xa²
a²yxo²ha³kxa¹ wã²nã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Wi¹khai¹nxe³ye²kxe³su²

wã²nã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Wã²nã³ũ¹hain¹te³nah¹lxi¹:

9 — Ju¹ta²na² ha³lo²ai²na² hã¹nxe³ju³ta² ũ³hũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Wxã²na²
ã³ka³ti³wē³sãn²sxã³ sa²nēn¹kxi²san¹kxai²nãn²tu³ ũ³hũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³xa²
kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Sa³ta³na²jah¹lãi³. ã³waix3txa²hē³li¹. Ten³nxa²hxa³nhai¹. Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tēx1ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
so¹lxi³ ã³ka³ti³wxe³sxã³ sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Jah¹lai²na² so¹lxi³

sa²yxo²wet1sxã³ yau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ nxe² e³kxi²ta³lun²nũ²la² Sa³ta³na²jah¹la² ã³waix3sxã³
a³li³ta¹hxai²hē¹la². ã³waix3sxã³ a³li³nũ²la² oh³xan¹ta² nũ³ka³txa²

wxa²kan³sxã³ wxã³nũ²la² Je³su²jah³lo²kxai³ yain³txa² ũ³hũ² i³nxũ²kwai³lxũ¹ni²
nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ka³li³le²a²ko³xa² wa³ka³la² kãi³ ã³si³wxe³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ hã²wxãn³txa³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² sxi²ha² kan²thĩ³na²
ũ³tĩ¹kxi²wxe³ain¹jau³su² ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la²
ain³kxi²sãn²nũ²la². Na³sa³re²thĩ³na² Ka³li³le²a² ko³xan¹thĩ³na² ai³lhxã³
ã³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³sxã³ Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³hxai²na²hē³ nxe³thĩ³na² a³li³nũ²la²
Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ã³ya²kxi²sa²tē³ta¹hxai²hē¹la². I³ye³na² kãin²je³na²

u²lxan³thĩn³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ko³xai²na² a²i³lxa² Se³bu³lo²na²ko³su²
ha²kxai³ Naf3ta³li²ko³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

14 Nxe² ã³ya³kxi²sxã³ yxau²xai³kxe³su² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² Sũ³na²
ĩ³hen³txi³jau³xau³hxai²tēx1tã² e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lxi¹:

15 — Se³bu³lo²na³ko³xa² Naf3ta³li²ko³nãu³a² I³ye³na² kãin²je³na²
a²wã³kan¹ko³nãu³a² yxãn¹ta¹ Jor³tãu²yau³xa² a²ha²

ya¹nãn¹ko³nãu³a² Ka³li³le²a²ko³xa² nxe³te²nũ³ka³txe²nãu³xa² Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xai²la¹wi¹.

16 A²nxe³te²nãu³xa² wãn³txa² wi¹jau³xa² yũ²na³li¹. Ka³nxah³ju³ta²
yxau²xai³tũ³ka³txi³sin²ta²wi¹. A²nxe³te²nãu³xa² ha³lo²a²

ha³te¹khai¹nxe³ju³ta² i³ain¹na²hē³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xa²
ya³lu²te²hũ³nxe² yxau²xai³te²nãu³xa² ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nxe³ju³ta²

nxe³tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² sa²kxi³kxi²su² i²ain¹na²hē³li¹.
A²e¹nãu³ai²na² ya³lu²ju³ta² so¹lxi³ yũ³na²hē³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ hĩ¹na²

ka³tē³na² wi¹tãu³a² yũ³ain¹na³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² yxau²xai³ka³tu³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². I³hen³txi³te³nah¹li¹:

— Wxa²kō³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² ā³sxā³ ā³nxa³wā²na¹jah¹li³hē¹li¹. Ā³sxā³ i³āin²ta³kxi²nha¹jah³li³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a²wxā³ti³wā³kxi³lxon³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³lo²kxai³ ai³na² sai¹tū³kā³txa² i³kai¹so¹ain¹jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³ye³nai²na² Ka³li³le²a² ye³nai²na² a²yo²ka³teh³tih³na² ā³nxa³ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxa³nū²la² in³txa² ha¹lin¹te²a² i²ta¹hxai²hē¹la². Si³māu²ah³la² Pe²jah³la² i³yī¹li²nūn³jah¹lo²su² ha²kxai³ Ā³tre²ah³lo²su² ha²kxai³ a²lon³ti³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²na² ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² i³ye³na² ā³na¹i² sa²sai¹xi² nxe² o²la³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Ju¹ta²na² so¹li³ o²la³kxi²ya³te²ju²hē³la².

19 Jā¹nxe³sxā³ a²lon³ti³nāu³xa² i²yah³nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Nxex³jah³wxi¹. Ā³si³tē³sa¹hē¹li¹. Ai³na² ā³na¹yah³to³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ā³si³tē³sa¹hin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i³kai¹so¹ja³hin¹ju³ta² i³yau¹ū³nx²ta¹tu¹wi¹, ā³si³tē³kxi²sa²si¹hain¹jau³su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe²e³ta³lun²nhī¹na¹ a²kwēn¹ta²na¹ ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² ā³sxā³ ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ka³tu³ta¹ jū¹nxa² yan¹nāu³a² ā³nxa³ain¹ka³tu³ta¹ Se³be³te²u²jah³la² a²ki³lha³nāu³xa² Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxā³ ka³no¹a² ka³lo³ē¹na² ā³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wxe³sxā³ ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² sa²ka³tū¹sxā³ sa²hau³ko³tain¹je²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ a²kwēn¹ta²na¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³kai¹x1tain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 I³kai¹x1te³na¹ Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxā³ a²wī³na² ā³waix³ti² ka³no¹a² ka³lo³a² ā³i² nxe³yah³nū²la² Je³su²jah³la² hi¹txai³lyā³ta¹hxai²hē¹la².

Wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi² wi¹kāi³i² nxe³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Ka³li³le²a²ko³nāu³a² Je³su²jah³la² ai³lha²thet³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³xa² ā³wih¹xai³lha²thet³sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a² nxe³jau³xa² i³yau¹ū³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su²a²nū²a²i²li³te²na¹ i³ta³ka³txa² i³ton³ta³nxa²kwa²hai²hain²ta³nxa² nxe³te²na² ā³tī³kxai²nān²tu³ nxe³te²na² whāi²na¹ wi¹we²txi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² a²ha³ta³nxa² u²li³ ā³na¹ha²kxai³ ai³lhxā³ Si²ri³a³ko³nān¹tū³ka³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹nū²la² i³ta³ka³txa² i²li³ka³txa² i³ton³te²a² yū³kxai²nān²tu³ ā³sa²so¹ha²kxai³ i³h³nha²ju³ta² yū³te²a² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²ai²na² kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹lo²su² te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ ā³tau³txē³kat³sū³ka³ta² yū³te²su² te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²ai²na² nū³kan²ta³kxi²te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²a² wi¹lain³ta³kxi²te²nāu³xa² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² hi²sen³su² tū¹ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ we²txin²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Jā¹nxe³te²kxa²yan³tu³ a²nū²a² ka³lxa²khai¹nxe³te²nāu³xa² Ka³li³le²a²ko³xan¹te²nāu³xā² Te³ka²po³li²ko³xan¹te²nāu³xā² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹te²nāu³xā² Ju³te²a²ko³xan¹te²nāu³xā² ha³lo²ai²na² Jor³tāu²yau³xa² ha³tih³xan¹ko³nān¹te²nāu³xā² nxain¹sxā³ Je³su²jah³lo²kxai³ ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Wā³la³ka³txa² ne³ka³nah²nāu³a² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³jau³su²

1 $\tilde{A}^3si^3t\tilde{e}^3kxain^1t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $\tilde{i}^2kxain^1n\tilde{u}^2la^2$ $w\tilde{a}^3la^3ka^3txa^2$
 $wxa^2ka^3la^3ta^1hxi^2h\tilde{e}^1la^2$. $Wxa^2ka^3la^3ka^3tu^3$ $\tilde{a}^3wx\tilde{e}^3ta^1hxi^2h\tilde{e}^1la^2$. $\tilde{A}^3wx\tilde{e}^3n\tilde{u}^2la^2$
 $a^2sa^3wi^1ha^3lxa^2$ $yau^3son^3kxain^1ta^1hxi^2h\tilde{e}^1la^2$.

2 $Yau^3son^3kxain^1n\tilde{u}^2la^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $a^2yxo^2w\tilde{a}n^3txa^2$ $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3jau^3xa^2$
 $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3hain^1ta^1hxi^2h\tilde{e}^1la^2$. $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3hain^1te^3nah^1lxi^1$:

$Ka^3lih^3kxi^2ki^3khai^3jau^3su^2$

3 $A^2n\tilde{u}^2a^2$ $\tilde{i}^2li^3te^2na^2$ $a^2\tilde{e}^1n\tilde{a}n^1jau^3kxai^3lu^1$:

– “ $Txa^2\tilde{e}^1n\tilde{a}u^3ai^2na^2$ au^3txi^3 $hxi^2ka^1nha^1ju^3ta^2$ $y\tilde{u}^3ti^3hex^1sa^2nxa^3nha^1$.
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ so^1lxi^3 $hxi^2n\tilde{u}n^1sa^2jah^1lai^2la^1wi^1$.” $Nxe^3yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $A^2hxi^2kan^1ta^2$
 $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3lot^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$ $yxau^2xai^3yah^3lxin^1tu^1wi^1$.

4 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $\tilde{a}in^2ti^3sx\tilde{a}^3$ $n\tilde{a}n^3ta^2$ $ha^3lo^2ai^2na^2$ $hin^1yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $\tilde{i}^3nx\tilde{u}^2kw\tilde{a}i^3lx\tilde{u}^1nx2ti^3tu^1wi^1$.

5 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $yen^3n\tilde{a}u^3a^2$ $th\tilde{a}i^3ti^3la^2$ $yxau^2xai^3yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^1nx2ti^3jau^3xai^3t\tilde{a}^2$ $h\tilde{a}i^1nxe^3ti^3xa^1$ $sa^2hau^3ko^3t\tilde{u}h^1nx2ti^3tu^1wi^1$.

6 $A^2n\tilde{u}^2a^2$ $he^3ja^3lu^2te^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $yain^3txa^2$ $yxo^2kw\tilde{a}in^3te^2ju^2h\tilde{e}^3li^1$.
 $Y\tilde{a}^3lxu^2khaix^1te^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $\tilde{i}^3yau^3xa^2$ $yxo^2kw\tilde{a}in^3te^2ju^2h\tilde{e}^3li^1$.
 $Nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txai^2li^2$ $y\tilde{a}^1nxe^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $wain^3txi^3$ $k\tilde{a}i^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$
 $ten^3sx\tilde{a}^3$ $k\tilde{a}i^3yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$
 $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $yain^3ta^3lun^2te^2na^2$ $\tilde{u}^3kxi^2kxa^2$ $y\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$ $ha^3lo^2a^2n\tilde{u}^3a^2$ $\tilde{a}^3xa^2$
 $ten^3yah^2lxan^3tho^3li^1$.

7 $A^2n\tilde{u}^2a^2$ $\tilde{a}^3xai^2na^2$ $wi^1lhin^1sx\tilde{a}^3$ $th\tilde{a}i^3ti^3la^2$ $sa^2hau^3ko^3jah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $hxi^2ki^3kxai^3lu^2$
 $wi^1lhin^1sx\tilde{a}^3$ $th\tilde{a}i^3ti^3la^2$ $sa^2hau^3ko^3txa^2txi^3tu^1wi^1$.

8 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $wxa^2\tilde{e}^1n\tilde{a}u^3ai^2na^2$ $wi^1ju^3ta^2$ so^1lxi^3 $y\tilde{u}^3yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $y\tilde{a}^1nxe^2$ $yxau^2xai^3yah^3lxin^1nha^2kxai^3$
 $kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3nain^2txi^3$ $ye^3i^2yah^3lxin^1tu^1wi^1$.

9 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $\tilde{a}^3nh\tilde{a}u^2no^3nyhu^1kxi^3ju^3ta^2$ $o^2la^3kxi^2yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $te^2hi^2sen^3su^2$
 $a^2ki^3lha^3lhxu^2$ $ti^3hi^1txa^2lxi^3tu^1wi^1$.

10 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $wain^3ju^3ta^2$ so^1lxi^3 $k\tilde{a}i^3yah^3lxin^1ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$
 $kh\tilde{a}uh^3lxa^3thin^1nx2tain^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $A^2hxi^2kan^1txa^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3lot^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$
 $yxau^2xai^3lyah^3lxin^1tu^1wi^1$.

11 $H\tilde{i}^1nai^2na^2$ $Txa^2w\tilde{a}n^3txa^2$ $sa^2yxo^2we^1jah^3lxi^1lxi^1$. $Yxah^3lxin^1ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$
 $a^2n\tilde{u}^2ai^2na^2$ $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $sa^2yxo^2\tilde{a}^3te^2su^2$ te^2a^2 $k\tilde{o}^3nxe^3ti^3$ $e^3kxi^2nx2ti^3t\tilde{a}^3nxa^2$
 $kh\tilde{a}uh^3lxa^3ti^3nx2ti^3t\tilde{a}^3nxa^2$ $ki^3han^3jau^3su^2$ $e^3kxi^2n\tilde{u}^1nx2ti^3t\tilde{a}^3nxa^2$
 $nxe^3nx2ti^3kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $ka^3lih^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$.

12 $K\tilde{a}in^2$ $ka^3lih^3sx\tilde{a}^3$ $wi^1lxon^3kxi^1jah^3lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $Kx\tilde{a}n^3n\tilde{a}u^3a^1$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $ha^3lo^2ai^2na^2$ $oh^3n\tilde{a}n^1ko^3n\tilde{a}u^3a^1$ $\tilde{u}^3yho^3hi^1nx2ti^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$
 $wi^1ju^3ta^2$ $y\tilde{u}^3nx2ti^3tu^1wi^1$. $J\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$ $k\tilde{o}^3nxe^3ti^3$ $k\tilde{a}i^3nx2ti^3kxa^2y\tilde{a}^1nxe^2$
 $kx\tilde{a}^3nhxi^1nu^1tai^2na^2$ $wxa^2ne^3h\tilde{e}^3tu^1tai^2na^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $\tilde{i}^3hen^3txi^3t\tilde{u}^3ka^3txu^1tai^2na^2$ $kh\tilde{a}uh^3lxa^3tain^1n\tilde{u}n^3ta^1hxi^2h\tilde{e}^1li^1$, $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $sa^2yxo^2\tilde{a}^3ain^1te^2n\tilde{u}^3ka^3txa^2su^1$.

$Sah^2ne^3ka^2$ $ha^3lo^2a^2$ $sa^2ha^2tet^1jut^3s\tilde{u}^3ju^3ta^2$ $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3jau^3su^2$

13 $Nxa^2ha^1te^1$ $sah^2ne^3ka^2$ $y\tilde{a}^1nxe^3yah^3lxi^1lxi^1$. $Sah^2ne^3kai^2na^2$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$
 hxi^2ka^2 $t\tilde{e}^3sx\tilde{a}^3$ $yain^3txa^2$ $\tilde{u}^3sa^2wi^2ki^3kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $wi^1yain^3kxi^2ki^3te^2ju^2h\tilde{e}^3li^1$.

Yxã¹ta¹ sah²ne³kxai²li² a²kxah²ju³ta² sũ¹nxe³kxi²kxai²nãn²tu³ hai³txi³ten³ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Kĩ³sxa²kxai³ kwa² ka³la²ko³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²hũ³yah³lxi¹lxi¹. Wi¹kãi³sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta²li² a²nũ²a²e³lxah²lxi³xa³kxai²nãn²tũ³ kwa² ha²ya³kxa³lxi³sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

14 Te²yã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹ha³lo²ai²na² a²ha²tet1jut3sũ³yah³lxi³tũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Wã³la³ka³txa² a²ne³ka³nah²nũ³a² sxi²je³na² we¹ki³kxai²nãn²tu³ hãĩ³i²yxau³hĩ³nx2nxa³wi¹. A²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ e³lxah¹ i²ain¹tu¹wi¹. Te²yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Wi¹kãi³sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta²li² a²nũ²a²e³lxah²lxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³lxah²lxi³ i²ain¹tu¹wi¹.

15 Jã¹nxe³sxã³ lã³pi³ãu²tẽ³na² hxi²tẽ³ki³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ kwa³ta³lẽ³na²ũ³tĩ¹kxi²ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ ha³lo²a² ko¹kon¹ju³ta²ũh³wxe³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹sxi²ha² whãĩ²na¹wi¹ko¹ko²tũh¹lxi²te²ju²hẽ³li¹.

16 Te²yã¹nxe³jut3su² lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²kĩ³ki³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a²wi¹lha²tet1te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe² kãi³yah³lxin¹ju³ta²na² a²nũ²a²a²yo²ha³kxa¹ e³lxah²lxi²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² oh³nãn¹ko³xai²na² yxau³jah¹lai²na² sa²nẽn¹kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² kãi³jah³lxi³hẽ³li¹.

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹ta²na² sa²yo²wet1sxã³ kãi³jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ wxa²ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na²wãn³txu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txai²na² wãn³txu¹ta²na²nxe³jau³xai²na² whãĩ²na¹ ã³na¹si¹jau³su² Je³su²jah³la² a²ten³jau³su² na³xã¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³tu³ nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wai³nxa³wi¹. Nxe³to³ta¹Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹txai²na² hãĩ¹nxe³ti³xa¹ sa²yo²wet1sxã³ kãi³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹.

18 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹ha³lo²ai²na² oh³nãn¹ko³nũ³a²yuh³nãn¹ko³nũ³a² nxe³sxã³ wa³su³txi³ tĩ¹hxa³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Nxẽn²nxa³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹ta²na² tĩ¹hxa³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Wãn³txai²na² yxau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ yau³jũ¹lxi³jau³su² kxan²ti³ hai³txi³tĩ¹hxa³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Jã¹nxe³jau³xu¹ta²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta²we¹ta³lun²sãn²tu¹wi¹.

19 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²la³ wãn³txai²na² e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sũ³na²wãn³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta² ten³sa²nxa³nhai¹. ã³na¹hxa³ta¹tũ¹xã¹. A²nũ²a² ã³xa² jau³jau¹xai²na² ã³na¹hxa³si¹hain¹jau³su² i³yau¹ũ³ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² nxe²e³kxi²ke³la³te²kxai³ kxã³nũ³a¹ Txa²wã¹sũ³na²A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ jah¹lai²li² hai³txi³i³sa²nẽn¹kxi²ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ Sũ³na² wãn³txa² whãĩ²na¹i³yau¹ũ³hxa³ti² sa²yo²we¹ti² nxe³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ Sũ³na²A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ kãĩn² i³sa²nẽn¹kxi²ju³ta²yũ³tu¹wi¹.

20 Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. E³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su²nũ³ka³txa² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² nxain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su²sa²yo²we¹ta¹nxa³wi¹. Nai¹nxa³ha²kxai³ wxãĩ²na² sa²kxai³lu² wa³to²hi²wi¹la³ wet1jah²lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa²Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³xa³lho³li¹.

A²nũ²a² i³an³ta³kxi²nẽ³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wã¹yah³la²nũ³a² ain³kxain¹jau³xu¹ta²na²nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² ã³xa² i³sun²tã¹ki³ju³ta² wai³nxa³wi¹.

ĩ³sun²tã¹ain¹yah³lxin¹kxai²nãn³tu³ wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na² kō³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³ ĩ³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

22 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² nxe³nx2ta¹te³nah¹lxí¹:
“Wxa²lo³nai²na² ĩ³an³ta³kxi²nĩn¹kxai²nãn²tu³ wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na²
kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³ ĩ³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹.” Te²yã¹nxe³sxã³
wxa²lo³nai²na² nxe²e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxí¹: “Ra²ka²jah¹lo²si¹lxí¹.
ĩ³lxí¹thi¹nxa³jah¹lo²si¹lxí¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Si³ne²tri³o²tũ³kã³txai²na²
Ju³te²a² a²hxi²kan¹ti³nũ³kã³txai²nãn²ta² hxi²ka² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³
ĩ³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹. Te²yã¹nxũn³sxã³ nxe² e³kxah²lxin¹te³nah¹lxí¹:
“A²hoh³lxí¹su² yũ³nxãn²nxa³i¹.” Nxe² e³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a²
kō³nxe³khaix¹ju³ta² ha³nxe² ĩ³sa²tẽ³ju³tai²na² yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
yũ³yah³lxí¹nha³tai¹.

23 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ai³sxã³ ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:
“Txa²wã¹sũ³nai²na² yen³kxa² ũ³hũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
ĩ²sxã³ ĩ³sa²wa²lho¹xi²nha¹jah³lxí¹sã²nhẽ³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wxa²wã³tã³xai²li² hit3txã²ti³kxe³su² ĩ³sa²wa²lho¹xi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
hã¹nxã¹jah¹lxí¹sã²nhẽ³li¹. Yen³kxai²na² Sũ³na² ũ³hũ¹ain¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³ai²na²
hã¹nxã¹jah¹lxí¹sã²nhẽ³li¹.

24 Nxe³yah³lxí¹sã²nĩn¹ka³tu³ wxa²wã³tã³xai²li² hãu²non³si¹jau³su²
e³kxi²nyha¹jah³lxí¹hẽ¹li¹. Nxe²na³na¹ hã²wxãn³txa³nu² yen³kxin³txi² tẽ³xi²ka³tu³
Sũ³na² ũ³hũ¹tain¹yah³lxí¹hẽ¹li¹.

25 Wa³su³txi³ hãu²not3nyha¹jah³lxí¹hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ nyhah¹lxan³kxai²nãn²tu³
wxa²wã³tã³xai²li² tẽ³nxa²lxí¹sxã³ hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la²
ã³sa²so¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Ā³sa²so¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ po³li²sa²jah¹la²
sa²nũ¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Sa²nũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ sxi²ha² kan²thĩ³na²
ũ³tĩ¹kxi¹nx2ti³ha³ta²wi¹.

26 Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ wa³su³txi³ ã³wa²su¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.
Yen³kxa² ũ³yho³hi²ta³lun²yah³lxí¹sã²nĩn¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³
ã³wa²su¹kxi¹nx2ti³ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² yã¹nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² ã³wa²su¹si¹nx2ti²jau³su² ĩ³ye³kxah²lxan³kxai²nãn²tu³ kō³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³ha³tai¹.

Txu¹ha² ã³xa³ka³lxa² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ain¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹lxí¹: “Txu¹ha²
ã³xai²na² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxí¹txa³hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

28 Nxe³yãn¹ta¹ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txu¹ha² ã³xai²na² ĩ²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wxa²ẽ¹nãu³ai²na² e³yah³lxin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxí¹: “Txu¹hai²li²
ũ³whĩn¹ti³sah²lxun¹nãn³kũ².” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na²
ya²la³tu³ txu¹hai²na² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyah¹lxin¹kxa² yã¹nxe² hxi²ki³te²li³
yah³lxí¹hĩ³nxa¹lxí¹.

29 Jã¹nxe³te²kxa²ya³tu³ wxa²ye³ki³ki³a² ye³wi¹tãu³a² kō³nxe³ti³
kã³si¹nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ye³sai¹nha²sxã³ u²lxã³na¹jah³lxí¹hẽ¹li¹.
A²nxe³ju³tai²na² ye³ki³ka³na³ka³na³ki³a² ã³na¹sxã³ ã³ye³ki³kho³nhãn³kxai²nãn²tu³
jũ¹nxe² ãin²ta³lxí¹nha²hĩ³ki³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹nũ²a² whã¹na¹
ha³lo²a² kō³xai²na² ha³nxe²a² ĩ³sa²tẽ³ko³xa² ã³na¹nẽ³tain¹kxai²nãn²tu³ kãin²
ãin²ta³lxí¹nha²hĩ³ki³tã³li¹.

30 Te²yã¹nxe³jut3su² wxa²hxi²kai²na² hxi²wi¹tãu³a² hxi²kai²na²
kō³nxe³ti³ hxi²kã³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³hxi²ki²lho¹nha²sxã³
u²lxã³na¹jah³lxí¹hẽ¹li¹. A²nxe³ju³tai²na² hxi²ka² ka³na³ka³na³te²a² ã³na¹sxã³
ã³nhxi²kho³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ jũ¹nxe² ãin²ta³lxí¹nyhah¹lxí¹hĩ³nxa¹lxí¹.

Yxăn¹ta¹ txa²wă¹nũ²a² whăi²na¹ ha³lo²a² ko³xai²na² ha³nxe²a² i³sa²tě³ko³xa² ă³na¹ně³tain¹kxai²nă²tu³ kăin² ăin²ta³lxi³nha²hĩ³kĩ³tă³li¹.

Txu¹ha² ă³na¹ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

31 Txa²wă¹yah³la²nău³xu¹ta²na² wăn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²ai²na² a²ě¹nă¹nă¹jau³kxai³lu¹ nxe³te³nah¹lxi¹: ‘Txu¹sa²khai³ta¹ka³lxa² ă³na¹a¹tũ¹xă¹’ Nxe³kxai²nă²tu³ ha³te³h³nxă³nxa² tẻ³sxă³ a²ten³jau³su² ỹ³wha²li¹jah³lxi³hẻ¹li¹. Nxe³txă³nxa²na² tẻ³sxă³ txu¹hai²na² ỹ³hũ¹jah³lxi³săn²sxă³ ă³wa²sut¹sxă³ yxau³hĩ³nx²na³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

32 Nxe³yăn¹ta¹ Txa²wăn³txai²na² ỹ³yau¹ũ¹nx²ta¹jau³xa²sa¹: Txu¹hai²na² txu¹sa²khai³ta¹ka³lxa² in³txa² ă³xai²na² ỹ³whĩ¹ti³nhăn²nxa³ta¹ka³lxa² nxe³ta¹ka³lxi³ăin²txi³ tẻ³sxă³ ă³na¹kxai²nă²tu³ hă²wxăn³txa³ in³txa² ă³xah³la² so¹nh³kxai²nă²tu³ txu¹hai²na² te²ain²txi³ a²nũ²a² ă³xa² ỹ³whĩ¹ti³nyhu¹kxa²yă¹nxe² hxi²ki³la³hĩ³nx²na³li¹. Kô³nxe³ti³ kăi³ju³ta²la¹wi¹. Te²yă¹nxũ³sxă³ in³txi³su² ỹ³li³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² ă³na¹kxi²ta¹ka³lxi³li² nxe³ta¹ka³lxi³ăin²txi³ so¹nh³kxai²nă²tu³ nxe³jah¹lai²na² txu¹ha² ă³xa² ỹ³whĩ¹ti³nyhu¹kxa² yă¹nxe² hxi²ki³lon³jah¹lo²su² hĩ³nx²na³li¹. Kô³nxe³ti³ kăi³ju³ta²la¹wi¹.

Ha³lo²a² kăi³kĩ³ju³ta³nũ³a² ỹ³yau¹ũ³jau³su²

33 Nxa²ha¹te¹ txa²wă¹yah³la²nău³xu¹ta²na² yau³xă³xai²na² ain³kxain¹jau³xu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxăi²na² e³in¹jau³su² nxĩ¹te³nah¹lxi¹: ‘Txa²wă¹sũ³nu²sa²na³li¹. Txa²wăn³txa² ya²la³lyau³xai²la¹wi¹.’ Nxĩ¹jau³su² nxĩ¹kxai²nă²tu³ ya²la³tu³ wăn³txi³khai³xa² so¹lxi³ e³txa²hẻ³li¹. Yxăn¹ta¹ kĩ³han³jau³su² e³in¹kxai²nă²tu³ e³in¹jau³nũ³a² nxe³txa²hẻ¹li¹. Nxe²nxa³te³nah¹lxi¹: ‘Txa²wă¹sũ³na² ă³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Ya²la³lyau³xai²la¹i¹.’ Nxên¹jau³su² nxe³txa²hẻ¹li¹.’ Kxă³nhxĩ¹nai³tă¹jau³su² ta¹hxai²hẻ¹li¹.

34 Nxe³yăn¹ta¹ Txa²yxo²wăn³txa² e³a¹jau³xai²na² ă³lxi²jau³xai²la¹i¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: Wăn³txa² e³in¹jau³nũ³a² ă³ye³yo²nũ¹nẻ³ju³ta³nũ³a² e³txa²hẻ¹li¹. Oh³nă¹nă¹ko³xai²na² ă³ye³yo²nũ¹nẻ³ju³ta³nũ³su² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ko³xai²na² Txa²wă¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² ă³wxe³ko³xai²la¹i¹.

35 Yuh³nă¹nă¹ko³xai²na² ă³ye³yo²nũ¹nẻ³jau³nũ³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³ko³xai²na² Sũ³na² yu³kxai²na² tĩ³yũ³wxe³nha²ju³ta²la¹wi¹. Je³ru³sa³lẻ²thĩ³na² ă³ye³yo²nũ¹nẻ³jau³nũ³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³thĩ³nai²na² Txa²wă¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tău³lot³jah¹la² a²sxi²khai³xai²la¹wi¹.

36 Wxa²ne³kxa³nău³xai²na² ă³ye³yo²nũ¹nẻ³jau³nũ³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³sxă³ wxa²ne³kĩ³sxai²na² ne³ti³ti³yo²tă³nxa² ne³hăn³tă³nxa² nxe³sxă³ hxi²kan¹nxă²nxa³i¹.

37 Hăi¹nxe³sxă³ e³in¹jau³nũ³su² nxĩ¹te³nah¹lxi¹: “Nxên²na³li¹.’ Tă³nxa², “Nxe²nxa³wi¹.’ Tă³nxa², nxĩ¹jau³su² ă³nhĩ³nx²na³li¹. Nxĩ¹kxa²yu³su² jau¹xai²lan¹nha²kxai³ wai³nhĩ²nxa³wi¹. Kô³nxe³ti³ kăi³hĩ³nxa¹lxi¹.

A²nũ²a² ă³xa² ỹ³wa³lxi³nxĩ³kxi³ju³ta² ỹ³yau¹ũ³jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ txa²wă¹yah³la²nău³xu¹ta²na² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² kô³nxe³ti³ kăi³ũh¹nxa²kxai²nă²tu³ ă³wa²to²hi²sxă³ kăi³ũh¹txa²hẻ¹li¹. Nxĩ¹ju³kxai³la¹. A²nũ²a² ă³xai²na² wxa²ye³na² sa²ye³sai¹nxain¹kxai²nă²tu³ nxe³kxai²nă²tu³ jah¹lai²na² ye³nai²na² te²yă¹nxe² kăi³sxă³ ă³wa²la³kxi²nhăn¹kxai²nă²tu³ sa²ye³sai¹ai¹nĩn¹kxai²nă²tu³ nxe³ju³ta²nũ³a² wain³te²ju²hẻ³li¹. Te²yă¹nxũ³sxă³ a²nũ²a² ă³xai²na² wxa²wxi²ai²na² sa²wxi²sa²tă³nxain¹kxai²nă²tu³ nxe³kxai²nă²tu³ jah¹lai²na² wxi²ai²na² te²yă¹nxe³ kăi³sxă³ ă³wa²la³kxi²nhăn¹kxai²nă²tu³

sa²wxi²sa²tã³ai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ nxai¹nĩn¹ju³ta³nũ³a² wain³te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹jãx¹sxã³ jau³xai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

39 Nxe³yãn¹ta¹ txa²yxo²wãn³txa² e³a¹jau³xai²na² jau³xã³lxi²na³li¹.
Nxe³na¹jau³xa²sa¹. Kõ³nxe³ti³ kãi³ũ¹nxain¹jah¹la² i³wa³lxĩn³txa³hẽ¹li¹.
Nxe²nxa²te²kxa³yan³txi³su² wxa²ne³xa² wxa²ne³wi¹tãu³ai²na²
wxa²ne³su²nxain¹kxai²nãn²tu³ wxa²ne³ha³tih³nãu³a² ã³nxa³yxo¹o³tũ³txai¹nhẽ³li¹.

40 A²nũ²a² ã³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wxa²ha³la³sẽ³nãn¹ta³ka³lo³a²
yxo²kwain³sa³nha¹. So¹kxi²si¹jau³su² txa²hxi²kan¹jah¹la² i³ye³kxai¹na¹tũ¹xã¹.
Nxe³kxai²nãn²tu³ wxa²ha³la³sẽ³nãn¹ta³ka³lo³a² ã³hũ¹txai¹nhẽ³li¹.
Nxe³kxa²yu³su² wxa²wã²la²ka³lo³a² wi²kxi²nhãn¹ka³lo³a² kwa²sa²son¹ka³tu³
ũ³hũ¹tain¹nũ³nhẽ¹li¹.

41 Te²yã¹nxũn³sxã³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²su² te²na² e³kxi¹nxain¹kxai²nãn²tu³
nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²yen³kxa² sa²nah³so¹sxã³ ã³hũ¹hẽ¹li¹. Tĩh³nai²na²
ai³na¹tĩh³na² ã³ ki³lo²me³tro³tĩh³na² ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Jau³su²
nxe³nxain¹kxai²nãn²tu³ tĩh³na² ki³lo²me³tro³tĩh³na² tĩh³nha¹li¹ yen³kxai²na²
sa²nah³so¹sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹txai¹nhẽ³li¹.

42 Te²yã¹nxe³jut³su² a²nũ²ai²na² wxa²yen³kxai²na² a²ten³jau³su²
e³kxi¹nxain¹kxai²nãn²tu³ ã³hũ¹txai¹nhẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³: “Wxa²yen³kxa²
kwa² ã³hũ¹sẽ¹li¹. Nxe³nxain¹kxai²nãn²tu³ kwa² ã³hũ¹txai¹nhẽ³li¹.

A²nũ²a² txa²wã¹kõ¹kon¹te²a² i³yau¹ũ³jau³su²

43 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² yau³ã³xai²na²
ain³kxain¹jau³xu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² wa³kxa² yxau³nũ¹jah¹la²
a³lxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ wxa²kõ¹kõ¹ah³la² hit³jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³sxa³wi¹. A²nũ²a²
i³tih³nxe³nx2ti³te²nãu³xu¹ta²na² wãn³txi³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

44 Nxe³yãn¹ta¹ txa²yxo²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxa²kõ¹kõ¹nãu³xa²
a³lxin¹txi³txai¹nhẽ³li¹. Ha³lo²a² khãuh³lxa³ti³hi¹nx2ti³si¹hain¹jau³nũ³a² Sũ³na²
i³ye³kxi²nx2tain¹kxai²nãn²tu³ nxe³kxan²ti³, “Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yxau³txai²lã¹.
Khãuh³lxa³ti³hit¹sah²lxin¹tũ³ka³txi³ i³nxai²na²sa¹. Yah³lxin¹jau³su² Sũ³na²
i³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. I³hĩ³txã²tain¹te²na² sa²kxai³lu² wi¹ju³ta³nũ³a²
so¹lxi³ i³wa²lã³xi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²ai²na² yxo²ha³nxe³lhxa³txi³
kõ³nxe³ti³hit¹sxã³ i³yĩ¹li¹nx2ti³ta³nxa² khãuh³lxa³ti³nx2ti³ta³nxa²
nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wi¹lĩ²si¹hain¹ju³ta³nũ³a² Sũ³na²
i³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

45 Nxe² kãi³ũ¹hain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³tãu³a²
oh³na² yxau³jah¹la² a²ki³lha³lxa²nãu³lot³nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³nai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹te²la³
ta³nxa² kõ³nxe³thin¹te²la³ ta³nxa² nxe³te²na² a²yxo²ha³kxa¹ u³je³na³ka²
i³ha³te¹kxi²te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²ai²na² wi¹kãi³ta³nxa² kõ³nxe³ti³
kãi³ta³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ wẽ³ha²yau³xa² wẽ³hã¹si¹jau³su² sa²si¹hã³te²ju²hẽ³li¹.

46 Jã¹nxe³kxe³kxa²ya³lhu² a²nũ²a² a³lxi²nx2tain¹te²na² so¹lxi³
a³lxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã³yho³hi²yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² kãi²nhĩ²nxa³lho³li¹.
Nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xa² ã³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txa² te²yã¹nxe²
kãi³ain¹nũn³te²ju²hẽ³li¹.

47 Te²yã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² ne³khauh²hain¹yah³lxin¹te²na²
wxa²wã¹tã³nãu³sxu²kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² so¹lxi³ wi¹le³kxain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wai³nhĩ²nxa³wi¹. A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² te²yã¹nxe²
kãi³ain¹nũn³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²nãu³xa² hai³txi³ ã³wa²to²hi²
wi¹le³kxi²yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxi¹.

48 Jã¹nxe³kxa²yan³ti³su² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Oh³na² yxau³jah¹la² hã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ a³lxi²nha²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³kxa²yã¹nxe² kã³sxã³ a³lxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

6

Yen³kxa² wã²nhũ¹kxi²kj³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ kã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² sa²nẽn¹kxi¹nx2tain¹jau³nũ³su² yũ³tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²si¹nx2ti³jau³su² jau³xa² so¹lxi³ kã³sxã³ ã³ten³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³to³ta¹ nxe² kã³sxã³ ã³ten³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ kxã³nãu³a¹ Wxa²wĩ³na² Si³yxau³ka³txa² Oh³nãn¹jah¹la² wi¹kã³yah³lxin¹kxa²yo³ha² ũ³hũ¹nx2ti³xa³lho³li¹.

2 Jã¹yxah³lxin¹jut3su² a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²na² hxi²nũ¹nu³hain¹yah³lxi³to³hin¹tãu³a² hai³txi³ ju¹ta³la³ kã³in² ĩ³yũ¹khaix1yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² kwa² wi¹lhin¹ki³lxo³te²nãu³xa² nxe² kã³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sxã³ ĩ³yũ¹kxi² sxi²je³na² ai³sxã³ ĩ³yũ¹kxi² nx-ain¹te²ju²hẽ³li¹. Kwa² sa²nẽn¹kxi²nha²ju³ta² yxo²kwai³nain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³te²nãu³xa² kã³ain¹kxa²yo³ha² hĩ¹na¹ so¹lxi³ yũ³te²ju²hẽ³li¹.

3 Yxã¹ta¹ wxa²nũ³ka³txa² te²yã¹xah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Hã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²nx2ti³xa³tãu³a² yen³kxi³txa²jah¹la² hxi²nũ¹tain¹jah¹lxi³hẽ¹li¹, kã³in²te²lo³nx2tain¹kxa²yan³txi³su¹.

4 Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hã³a² wi¹kã³ye²yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la² hã³a² kã³ki³kxa² ĩ²nẽ³jah¹la² ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.

Sũ³na² e³kxi²ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²yah³lxi³to³hin¹tãu³a² a²nũ²a² wi¹lhin¹ki³lxo³te²nãu³xa² te²yã¹nxe² kã³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sxã³ a²nũ²a² ne³kxaix3tãu³a² ĩ³sa²nxũ³sxã³ e³kxi²to³hi² sxi²je³na² nu²ki³ye³lot3tãu³a² ĩ³sa²nxũ³sxã³ e³kxi²to³hi² nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Kwa²sa²nẽn¹kxi²nha²ju³ta² yxo²kwai³nain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³te² he³la³kxi³nãu³xai²na² hĩ¹na¹ so¹lxi³ kã³ain¹kxa²yo³ha² yũ³te²ju²hẽ³li¹.

6 Yxã¹ta¹ wxã²na² sa²kxai³lu²: “Sũ³na² e³kxi²to³ha¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ²kxi²nẽ³jah¹la² nũh¹lxi³ ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² te²hi²sen³su² hã³a² e³kxi²ki³to³jau³xai²na² ĩ²kxi²nẽ³jah¹la² Te²hi²sen³kxai³lu² ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.

7 Jã¹nxe³sxã³ Sũ³na² e³kxi²yah³lxi³to³hin¹tãu³a² wãn³txa² yau³ka³lxa¹txi³ kwa²to³toh³lxi³jau³xa² e³kxi²yah³lxi³toh³txa³hẽ¹li¹. Nxe³te²yãx1jau³xa² Sũ³na² wãn³txa² ĩ²ai¹nxa³tũ³ka³txa² nxe³te²yãx1jau³xa² e³ain¹to³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu²: “Yau³ka³lxa¹txi³ kwa²to³toh³lxi³ Sũ³na² e³kxi²sĩn¹to³ha¹kxai²nãn²tu³ ain³kxi²sa²sĩn¹tũ¹xã¹.” Ain¹jau³su² nxain¹ta¹ hai³txi³ ain³kxi²nũ¹hai¹nxa³lho³li¹.

8 Nxe³ha²kxai³ te²yã¹nxe² kã³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² te²hi²sen³kxai³lu² ã³ten³yah³lxin¹jau³su² e³kxi²yah³lxan³ta³lxa¹ ã²la² wi¹ko³nh²te²ju²hẽ³li¹.

9 Nxe³yã¹ta¹: “Sũ³na² e³kxi²na¹tũ¹xã¹.” Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ jau¹xai²na² e³li³kxi³jau³nũ³a² e³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹wĩ³na² oh³na² yxau³jah¹lãi³. Wi¹lhin¹sxã³ sa²nẽn¹kxi² kã³in²te²lo³txa²ju³ta² ten³sa²sĩ¹nhai¹.”

10 Wxa²wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kxan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nũ³su²
 nxe³jau³xa² wa³su³txi³ yũ³nũ¹sa²nhĩn¹ju³ta³nũ³a² ten³sa²sĩ¹nhai¹.
 Oh³nān¹ko³nāu³a¹ ten³nxa²ju³ta² hāi¹nxe³sxā³ wa³su³txi³ sa²yo²wet¹sxā³
 kãi³ ta³lu²nain¹te²tu³wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ yuh³nān¹ko³nāu³a²
 te³xa²yā¹nxe² sa²yo²wet¹sxā³ kãi³ ta³lu²nain¹ju³ta³nũ³a² ten³sa²sĩ¹nhai¹.

11 Yain³txa² hāi¹nxa² ũ³hũ²sa²sĩ¹nĩ¹nhĩn¹txai³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.

12 A²nũ²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹sain¹sĩn¹kxai²nān²tu³
 ne³wā²na³ũ¹hain¹sĩ¹na¹wi¹. Nxe³ain¹sĩ¹na¹kxa²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³
 kãi³ũ¹hain¹na¹ju³ta² ne³wā²na³ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹.

13 Ha³lo²a² ko³nxe³ti³ kãi³si¹sĩ¹na¹ju³ta³nũ³a² ā³sa²so¹sa²sĩn¹txa³hẽ¹li¹.
 Yxān¹ta¹ ko³nxe³ju³ta² ā³non²ta³kxi¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Jā¹nxe³jut³su²
 wxāi²na² so¹lxi³ ha³lo²ai²na² a²wa³kxēn³yah¹lo²sĩ¹nha²kxai²
 nũ³kxũn³ta² si³yxau³jah¹lo²sĩ¹nha²kxai³ wxi²kin³ti³ton³jah¹lo²sĩ¹nha²kxai³
 nxe³sa²tẽ³sĩ¹nĩ¹lxi¹. Ta³lu²na¹wi¹. A²mẽ³”
 Nxe³kxa²he³la³kxi³su² Sũ³na²ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³to³hẽ¹li¹.

14 Jā¹nxe³jut³su² a²nũ²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹nx2ti³kxai²nān²tu³
 wi¹lhin¹sxā³ ne³wā²na³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti²
 Wxa²wĩ³na² Oh³na²yxau³jah¹la² ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxe³su²
 ne³wā²na³ũ¹nx2ti³nũn³tu¹wi¹.

15 Nxe³yān¹ta¹ wxa²ẽ¹nān¹jau³su² nxe³ke³la³te²kxai³ te³nah¹lxi¹:
 “Jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹sain¹na²hẽ³na¹. Ne³wā²na³ũ¹hain¹nxa³lho³na¹.
 Nxĩn¹ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² te²hi²sen³su² wxa²ko³nxe³ti³
 kãi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³ũ¹nx2ti³hĩ²nxa³wi¹.

Yain³txa²ĩ³yain³ki³ju³ta² ā³na¹ki³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ Sũ³na² e³kxi²te³lhxā³ yain³txa² ĩ³yain³ju³ta²
 ā³na¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³ti³ki³lxo³nha²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
 Wi¹lhin¹ki³lxo³nha²jah¹la² te²yā¹nxe² kãi³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na²
 he³la³kxi³su² yain³txa²ĩ³yain³ju³ta² ā³na¹ain¹kxai²nān²tu³ wxa²ye³hĩ³nhā²nxa³ha²kxai³
 hxi²khai²lxi²nxa³ha²kxai³ ne³te²kxai³la¹ khāuh³lxa³ti³nxa² yain³txa² ĩ³yain³ju³ta²
 ā³na¹yain¹kxe³su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹ju³ta² yxo²kwai³nain¹te²ju²hẽ³li¹.
 Jā¹nxe³ju³ta² hĩ¹na² so¹lxi³ ũ³yho³hi²hain¹ju³ta² ta³lu²nain¹tu¹wi¹. Ki³han³nxa³wi¹.

17-18 Nxe³yān¹ta¹ wxāi²na²: “Sũ³na² ĩ³ye³kxi²te³la¹nhai¹. Yain³txa² ĩ³yain³ju³ta²
 ā³na¹a¹tũ¹xā¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ye³hĩ³nhā² wxa²hxi²khai²lxi²
 nxe³te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² ā³xai²na² ĩ²nxa²tain¹kxai²nān²tu³ yain³txa²
 ĩ³yain³ju³ta² ā³na¹yah³lxin¹ju³ta² ĩ²nxa²ti³xa³lho³li¹. Nxe³te²kxa³yan³tu³ta¹
 Wxa²sũ³nai²na² ĩ²ki³sxa³jah¹la² ĩ²nxa²ti³tu¹wi¹. ĩ²nxa²ti³ha²kxai³ kxā³nāu³a¹
 ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.

Yen³kxa²kāin²ũ³wha¹kxi³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxa²ha¹te¹ yen³kxa²kāin²ũ³wha¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 wa³la²la² ĩ³kho³kxi²ha²kxai³ yen³kxa² ĩ³nān¹kxi²sxā³ khon³nha²kxai³
 nxe³kxi²nẽ³te²ju²hẽ³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² ko³nxe³thin¹jah¹la² hāi³a²
 wxā³sxā³ kãi³sa²no¹ki²nẽ³te²ju²hẽ³li¹.

20 Nxe³yān¹ta¹ oh³nāu³nān¹ko³xa² wi¹kãi³yah³lxin¹kxa²yo³nhũ³a²
 ũ³wha¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxa²lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ wa³lan²txa³
 ĩ³kho³kxi¹nx2ti³xa³ha²kxai³ ĩ³nān¹kxi²sxā³ kho³thxa³txa³ha²kxai³
 nxēn²nxa³lho³li¹. Te²yā¹nxũn³sxā³ a²nũ²a² ko³nxe³thin¹jah¹la² hāi³a² wxā³sxā³
 kãi³sa²no¹ki²nxa³lho³li¹.

21 Nxe³sxā³ wxa²yan³txi³nũ³a² ũ³ha¹ah³lxin¹ti³xa² so¹lxi³ wxa²ẽ¹nāu³a²
 nũ¹hain³nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

Wi¹kāi³sxā³yxau²xai³ki³ju³ta²i³yau¹ũ³jau³su²

22-23 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹ye³nai²li² ye³wi¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹nũ²a² whāi²na¹ wi¹lo²la³kxi²nha²ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ye³wi¹lxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nũ²la³ whāi²na¹ hai³txi³ wi¹lo²la³kxi²nha²ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹kxai²nān²tu³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³ki³tā³li¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lxa³kxai²nān²tu³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³ki³sxa³wi¹.

Yu³ka³na³ka³na³ju³ta²so¹lxi³sa²yo²we¹ki³jau³su²

24 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ha¹lin¹te²na² nxe³ya³sxā³ nxe³te²na² wān³txai²na² hxi²kan¹ti³ sa²yo²we¹ta³lxi³ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³sxā³ txa²wā¹hxi²kan¹yah³nē³jah¹la² ka³na³ka³na³te²na² i³h³ki³sa²kxai³ txa²wā¹hxi²kan¹yah³nē³jah¹la² ā³xai²na² a³lxi²ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹hxi²kan¹yah³nē³jah¹la² ka³na³ka³na³te²na² sa²yo²we¹ki³sa²kxai³ txa²wā¹hxi²kan¹yah³nē³jah¹la² ā³xai²na² sa²yo²ā³ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sũ³na² so¹lxi³ sa²yo²we¹ta³nxa² yen³kxa² kwa²ũ³ha¹kxi²ki³ju³ta²nũ²a² o²la³kxi²ta³nxa² yu³ka³na³ka³na³ju³ta²so¹lxi³ hxi²kan¹ti³ kāi³ki³te²ju²hē³li¹.

25 Jā¹nxe³jut3su² na¹ha²kxai³ ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Wi¹yxau³yah³lxin¹ju³ta² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Yain³txi³su² yain³yah³lxin¹kxe³nũ³su² ta³nxa²i³na²kxi³jau³su²i³na²yah³lxin¹kxe³nũ³su² ta³nxa² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Wā²la² ka³lo³ai²li² ũ³whi²kxi²nhān¹ka³lo³nũ³ai²li² hxi²waun³txi³nha²sxā³ yxau²xai³ah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nxe³jut3su² ka³te³na² yxau²xai³ki³ju³ta² sa²kxai³lu² yain³txi³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxũn³sxā³ txa²wā¹nũ²ai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

26 Nxe³sxā³ ai³kxe³su² i²jah¹lxi³hē¹li¹. Hai³sxai²li² ũ³whi¹ai¹nxa³ha²kxai³ yain³txi³su² wxa²so¹sxā³ ũ³wha¹ai¹nxa³ha²kxai³ nxai¹nxa³kxan²ti³nũ¹ Txa²wā¹sũ³na² Oh³nān¹jah¹la² hi²sen³su² ũ³yhai¹tain¹te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wā¹sũ³na² te²kxai³lu² ā²la² kāi²non³sxā³ a³lxi²sa²tē³nx2ti³na³li¹.

27 Kāin² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nān²tũ³ ā²la² a³lu²on³sxā³ ka³te³na² yxau²xai³yah³lxi³hĩ²nxa³lxi¹.

28 Te²yā¹nxe³jut3su² wā²la² ũ³whi²kxi²nyhah¹lxin¹ka³lo³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Si³sa³yāu³sa² ha³lo²a² wen¹ka² i²jah¹lxi³hē¹li¹. Hai³txi³ hai³sxa³la³ wa³ko³nai¹nxa³ha²kxai³ wān²txa³ we¹tai¹nxa³ha²kxai³ ain¹te²sxa³yu²hē³li¹.

29 Sa³lo³māu²ah³lu¹tai²na² I³sa³e² nũ³ka³txa² a²wa³kxēn³ta² kāin²jah¹lo²su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yen³kxi³khai¹nxe³ha²kxai³ wā²la² wĩ¹khaxi¹ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ si³sa³yāu³sa³kxai²na² wi¹wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

30 Hĩ¹na¹ wi¹we¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³ai²na² i³hxa³nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹sũ³na² te²hi²sen³kxai³lu² i³wi¹we¹je²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹, si³sa³yāu³sa³kxa² so¹lxi³ kxan²ti³na¹. Nxe³te²yā¹nxe² Txa²wā¹sũ³nain²txi³ hxi²kan¹ti³ wi¹lhau³ko³tũ¹nx2ti³tu¹wi¹, hxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²yah³lxi¹nha²kxai³lu¹. Jā¹yxah³lxin¹ju³ta² yxo²i²syah¹lxin¹ju³ta² kāin²ye¹nxa²ti³xa³wi¹.

31 Jā¹nxe³jut3su² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. E³yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³yah²lxan³te³nah¹lxi¹: “ĩh¹nxe² yain³txa³nu³la³ so¹kxi²sxā³ yai³nhĩ³ki³ji¹? ĩh¹nxe² na²ki³jau³nũ³la³ so¹kxi²sxā³ i³na²hĩ³ki³ji¹? Wān²ta³ ĩh¹nxe³ka³lo³la³ ũ³whi²kxi²nha²hĩ³ki³ji¹?” Nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

32 Nxe³ju³ta²na² a²yo²ha³kxa¹ Sũ³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³tũ³ka³txi³nāu³xai²na² yen³kxa² yxo²kwain³sxā³ ā³te³nain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxāi²kxai³

ha³lo²a² ã³taut3to³jah³lxin¹kxe³su² Wxa²wĩ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Oh³nãn¹jah¹lai²na² Hi²sen³kxai³lu² taut3to³jah³lxin¹kxa² whãi²na¹ i²jah¹lo²su² na³li¹.

33 Nxe³yah³lxin¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²wet1hxa³jah³lxin¹ju³ta² txa²nũ² ã³te³ni² Sũ³na² wi¹lhin¹ti³hit1txa²lxin¹ju³ta²nũ³a² txa²nũ² ã³te³ni² nxe³jah³lxin¹sã²nhẽ³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yen³kxai²na² ã³taut3to³txai³yah³lxin¹kxai²li² ũ³tet1sũ³nx2ti³tu¹wi¹.

34 Jã¹nxe³jut3su²ka³nxa³ha²ta²nãn¹ta² yen³kxi³nũ³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxin¹txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³a² yxau²xai³yah³lxin¹ju³tan¹te²ka³ya³lhu² hĩ¹na² sa²kxai³lu² hxi²waun³ta³kxi²yah³lxan³sxã³ ã³wa²sut1sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹li¹. Ka³nxa³ha²ta³ai²na² te²yã¹yxah³lxin¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹.

7

A²nũ²a² ã³xai²na² kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li²ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

1 A²nũ²a² ã³xai²na² yxo²wa³su³txi²sxã³ kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li²yah³lxin¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³yãn¹ta¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³nũn³tu¹wi¹.

2 Nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xai²na² i³yĩ¹lain¹yah³lxin¹kxa²yã¹nxe² i³yĩ¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. Hxi²kxãu³khaix1nxe³sxã³ o²la³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxa² yã¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² hxi²kxãu³khaix1nxe³sxã³ kãi³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹.

3 Wxa²wã¹tã³xa² kō³nxe³ti³ kãi³jut3su² ju³ta² kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹yah³lxin¹txa³hẽ¹li¹. Kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² kãn² wa³to²hi²na³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta²na² yã¹nx2na³li¹. Wxa²wã¹tã³xai²li² hi³a² sĩ³na² ye³wi²kxe³su² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ã³ye³wau¹kxi²nha²hĩ³nxa¹li¹. Nxe³kxe³su² wxa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu²: “Txa²wã¹tã³xai²li² hi³a² sĩ³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tũ¹xã¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxãn¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ã³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² i²nyhah¹lxan³kxe³su² wai³nhĩ³nx2nxa³wi¹.

4 Nxe³sxã³ wxa²wã¹tã³xai²li² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹li¹: “Hi³a² sĩ³na² sa²ye³sai¹kxi²nxa²sĩ³na¹tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxãn¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ã³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² yũ³yah³lxin¹hĩ³nxa¹li¹.

5 Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wxãi²li² wi¹lhin¹ki³lxo³jah¹lo²su² yah³lxin¹li¹. Hi³sa³ka³txa² sa²ye³sai¹nhat1jah³lxin¹sã²nhẽ³li¹. Nxe³sãn²nũ²la² wi¹li²nha²sxã³ wxa²wã¹tã³xai²li² hi³a² sĩ³na² sa²ye³sai¹kxi²nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

6 Yen³kxa² wi¹lhin¹kxa² yũ³yah³lxin¹kxa² tẽ³sxã³ wai³a³lxa² kwa²a³na¹ũ³yah³lxin¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã³wa²lhxã³ ye³kãi²ne³nx2ti³ha³ta¹. Te²yã¹nxe³jut3su² txah³lxa³ki³a² a³li²ki³ai²na² yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kwa³jan³ta² yxa³kxa² ha³lo²a² yuh³xã¹na¹ũ³yah³lxin¹txa³hẽ¹li¹. Nxe² ã³na¹ũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yxa³kxai²li² ti³ka³la³ju³ta² yũ²na³li¹. Nxe³sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ ã³nhe¹kxi²sxã³ i³ya²lu¹nx2ti³ha³ta¹. Nxe³ju³kxai³lu² nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³yah³lxin¹tãu³a² nxe³jau³jau¹xai²na² an³ta³kxi²sxã³ en²txain¹kxai²nãn²tu³ ha²ya³kxa² i³hen³txi³txain¹yah³lxin¹hẽ¹li¹.

Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹nẽ³jau³su²

7 Txa²wã¹sũ³na² i³wã³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wi¹ju³ta² ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yen³kxa² ã³ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxũn³sxã³ sxi²ha² a²yo²a² i³yo²to¹tot1jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ sa²yo²than²yex1nx2ti³tu¹wi¹.

8 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³sxã³ Sũ³na² ĩ³wã³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ nxe³yah³lxi³te² ĩ³nxãn²tu³ a²wi¹ju³ta² ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wi¹. Yen³kxa² ã³ten³yah³lxi³te² ĩ³nxãn²tu³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²ha² ĩ³yxo²to¹tot1jah³lxin¹te² ĩ³nxãn²tu³ sa²yxo²than²ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

9 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²wẽ³sai²na² yain³tũ³xa² ĩ³wã³txi³nx2ti³kxai²nãn²tu³ txah³lxa³kxa² ũ³hũ¹yah³lxi³hĩ³nhãn¹te²la¹xã³?

10 Te²yā¹nxũn³sxã³ ai³na² ĩ³wã³txi³nx2ti³kxai²nãn²tu³ txih³xa³ ũ³hũ¹yah³lxi³hĩ³nhãn¹te²la¹xã³?

11 Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wi¹. Kõ³nxe³ti³hin¹yah³lxin¹kxan²ti³ yen³kxa² wi¹te²na² so¹lxi³ wxa²wẽ³ha³lxai²na² ũ³hũ¹ain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Te²yā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Oh³nãn¹jah¹la² sa²kxai³lu² ĩ³wã³ti³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² wi¹kxa² wa³to²hi²sxã³ ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wi¹.

12 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² wi¹lo²la³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ten³yah³lxin¹kxa²yã¹nxe² kã³ũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx1ta² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txu¹tai²na² wãn³txa² nxe² ĩ³ye³kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Tĩh³nu² ha¹lin¹tĩh³na² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

13 Yuh³nãu³ãn¹ko³xa² hin¹kĩ³tãu³a¹ tĩh³na² yxau²xai³kĩ³tĩh³na² ha¹lin¹tĩh³na² yũ²na³li¹. Nxe³sxã³ kãin²tĩh³nai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa²tũ³kã³txa² yxau²xai³lain¹tĩh³nũ²su² te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³tĩh³nai²li² yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ yan¹nãu³a¹ khãuh³lxa³ti³sa²tẽ³nhẽ³tu¹wi¹.

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³tĩh³xan¹tĩh³nai²na² kãi²nxa³tĩh³na² yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta²nũ³a² yũ³nũ¹nhẽ³tu¹wi¹. Ka³te³na² wi¹tãu³a² yxau²xai³kĩ³tu¹wi¹. A²nxe³tĩh³nai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² yxau²xai³tĩh³nũ³su² te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jut3su² tĩh³na² kãi²nxa³tĩh³na² ya³lo³txi²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

Hi³sa³ka³txa² nxã³kxi²ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

15 Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³tũ³kã³txa² nxe³kĩ³lxo³nxe³tũ³kã³txai²na² wxã³ha³ta²wi¹. Wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² kĩ³lxo³tai¹nhã²kxai³ a²tai²na² o³ve²a²hũ³ye²tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ au³txi³ a²ẽ¹nãu³ai²na² kõ³nxe³thi¹nai¹nha²kxai³ ã³na¹nx2ti³te³lhxã³ nxai¹nha²kxai³ hãu³hũ³te²sin¹tu¹wi¹.

16 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²si¹hã³ye²nxai¹nxa³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. O²la³kxi²ye²yhain¹ju³ta² wi¹lhin¹jut3su² tã³nxa² kõ³nxe³thin¹jut3su² tã³nxa² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹ko³nyha¹lxin¹tu¹wi¹. U²va²ki³a² kwa² hu³kxẽ¹ha² ĩ²li³tẽ¹ha² kũh²sxa³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yā¹nxe³sxã³ fi²ko²nxã³kxa² kwa² hi³sa³ka³txa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹.

17 Jã¹nxe³ha²kxai³ hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² wi¹ta³nxã³kxa² so¹lxi³ ã³nxã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Te²yā¹nxe³sxã³ hi³sa³ka³txa² kõ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kõ³nxe³ta³nxã³kxa² so¹lxi³ ã³nxã³kxi²te²ju²hẽ³li¹.

18 Te²yā¹nxũn³jut3su² hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ a²nxã³kxa² kõ³nxe³ta³nxã³kxa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Hi³sa³ka³txa² kõ³ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ a²nxã³kxa² wi¹ta³nxã³kxa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹.

19 Jã¹nxe³jut3su² hi³sa³ka³txa² wi¹nxã³kxi¹hxa³kxai²nãn²tu³ hãĩ¹sxã³ a²nũ²a² hxi²ka² tau³ka²sa²tã³nũ²la² ha³nxe²a² ũ³thũ²ka³tu³ ĩ³hxa³ye²te²ju²hẽ³li¹.

20 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² o²la³kxi²ye²yhain¹ju³ta² ĩ²yah³lxi¹nhĩ¹na² a²ẽ¹nãu³ai²na² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.

Txa²wã¹sũ³na² i²nẽ³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

21 A²nũ²a² i²li³te²a² hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³lai¹nxa³lho³li¹. Nxe²e³kxain¹kxan²ti³: “Nxe³sa¹lxi¹. Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.” Nxe²e³kxi²kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³lai¹nxa³lho³li¹. Yxã¹ta¹ Txa²wĩ³na² Oh³nãn¹jah¹la² Si³yxau³jah¹lai²na² a²ten³jau³su² sa²yxo²we¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² i²li³te²la³ oh³nãn¹ko³nãu³a² ã³wih¹tu¹wi¹.

22 A²nxe³tãu³a¹ kwa² i³ye³kxi²sain¹tu¹wi¹. I³ye³kxi²sain¹ju³ta³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lã¹. Nxe³sa²sĩ¹lxi¹. Wxa²wãn³txai²na² i³hen³txi³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Wxa²i³lxa² i³ye³sxã³ ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³na² a³li³si¹jau³su² kwa³na³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²i³lxa² i³ye³sxã³ nũ³kxũn³khai¹nxe³ju³ta² o²la³kxi²sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ wxa²sa³wi³ha³lxi³khaj³su² sĩ¹na¹wi¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²na¹jau³nũ³su² nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “I²nx2ta¹tũ³ka³txi³su² yah²lxa³lxi¹. ã³waix3jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ko³nxe³thin¹ju³ta² kã¹tũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹.” Nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

Sxi²ha² txon³te²a² i³yau¹ũ³jau³su²

24 Jã¹nxe³na¹jut3su² a²nũ²a² i²li³te²na², Txa²wãn³txa² ain³kxi²te²nãn²tu³ sa²yxo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² a²hoh³lxah³la² yã¹te²hũ³na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²hoh³lxah³lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ton³nũ²nhai¹. Txah³lxa³kxa² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ ton³nũ²nhai¹.

25 Ton³ta³lu²nain¹ka³tu³ hã²wxã³txa³ wẽ³ha²yau³xa² kãin² wẽ³hã¹yain¹nũ²nhai¹. Kãin² wẽ³hã¹ye²ha²kxai³ ka³wã³lxai²na² kãin² hũx1tha²kxai³ it3ta² kãin² it3tha²khai³ nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³ hai³txi³ sxi²lha³ sa²khot3je²nxa³nũ²nhai¹, txah³lxa³kxa² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ to³nai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wãn³txa² sa²yxo²we¹jah¹lai²na² nxe³kxa²yã¹nxe²na³li¹.

26 Nxe³yã¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te²na² Txa²wãn³txa² ain³kxi²sa²te²nãn²tu³ sa²yxo²ã³sain¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² hxi²kau³kaun³jah¹lo²hũ³na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ton³nũ³nũ²nhai¹. Ka³yã³la² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ ton³nũ²nhai¹.

27 Nxe³ka³tu³ ton³ta³lun²nxa²ha¹te¹ wẽ³ha²yau³xa² kãin² wẽ³hã¹ha²kxai³ ka³wã³lxa² kãin² hũx1tha²kxai³ it3ta² kãin² it3tha²kxai³ nxe³te²kxa³kxa¹ sxi²hai²li² sa²kho³kxi²ye²nu²nhai¹. Sa²nai¹hxa³je²nũ²nhai¹, ka³yã³la² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ txon³kxi²ha²kxai³lu¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sa²jah¹lai²na² yã¹nx2na³li¹. Jã¹nxe³na¹jau³su² nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² a²nũ²a² ã³si³tẽ³kxi²tũ³ka³txai²na² nxe³sxã³ Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² sa²hxi²kat1ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

28 Nxe²e³ta³lun²tãu³a² a²nũ²a² ain³kxi²tũ³ka³txa² o²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 O²lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² hxi²kan¹jah¹la² wãn³txa² e³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txa² te²yã¹nxe² wxi²kan¹sxã³ e³ai¹nxa³wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8

A²nũ²a² khon³ta³kxi²sxã³ ka³lãun³ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nũ²la² wã³la³ka³txa² ka³nxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxi²te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ã³si³tẽ³la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³tãu³a² in³jah³la² khon³ta³kxi²sxã³ ka³lãun³ta³kxi²jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i²te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³nũ²la² ãn³kax3ti³wxe³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. “Wxa²i³ta³ka³txa² hxi²kan¹txi³ we²txi²nxa²ha¹tũ¹xã¹.” Sa²ki³kxai³lu¹. Nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²nxũ³sin²nha²sxã³ wxa²wxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxa²wxai³te³nah¹lxi¹:

— Ten³sa³nhai¹. We²txi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe²e³ta³lun²nhĩ¹na¹ a²i³ta³ka³txai²li² we²txi²ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ãh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² ai³sẽ¹li¹. Ain¹tãu³a² we²txi¹nxa²ha¹ju³ta² a²nũ²a² a²xã³xa² i³hen³txi³txa³hẽ¹li¹. Hãi¹nxe³sxã³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹lan²tũ³ ai³sxã³ i³yau¹ũ¹nhat1je¹txai¹nhẽ³li¹. Nxai¹nĩn¹kxai²nãn²tũ³ hã²wxãn³txa³ ka³yxuh³xa² Moi³se²ah³lu¹taĩ²na² i³yau¹ũ¹h¹nxain¹kxe³su² ũ³hũ¹txai¹nhẽ³li¹. Nxai¹nĩn¹kxai²nãn²tũ³ wã³nxĩn¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xai²na² tẽ³sxã³ Sũ³na² ũ³hũ¹yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tũ³ a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² we²txi²nxain¹ju³ta² i³yau¹ũ³nha²yai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² a²nũ²a² i³ton³te²a² we²txi²jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ai³sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Ro³ma²no³ nũ³ka³txa² so³ta²to² a²wa³kxẽn³yah³lo²su² ã³tĩ³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tĩ³xi²sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

6 — Nxe³txi¹. Txa²sa³wi³sa² i³ton³kxi²sa³na²hẽ³li¹. A²nũ²ai²na² whãi²na¹ kan²ta³kxi²nhã²sxã³ sxi²ha² sxa³ha²kxai³ khãuh³lxa³ti³nha²khai¹nxa²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxã³na¹tu¹wi¹, we²txi²te³lha³ku¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Ro³ma²no² nũ³ka³txa² so³ta²to² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³sa²lxi¹. Txai²li² wxa²ye³na² kãin² sa²nxa³wi¹. Txa²sxih²nãu³a² ã³si³tẽ³kxi²san¹ju³ta³nũ³su² ãu²li²sa³nhai¹. Nxe³sa³ha²kxai³ hãi¹nxe³sxã³ a²wãn³txa² so¹lxi³ i³ye³kxin¹kxai²nãn²tũ³ txa²sa³wi³sĩ³na² we²nxĩ²tu¹wi¹.

9 Jã¹nxe³na¹jut3su² te²yã¹nxũn³na¹wi¹. hxi²kan¹jah¹lo²su² yũ³sa²nũ³nha²kxai³ so³ta²to² nũ³ka³txa² sa²yo²wet1sain¹tũ³ka³txa² yu³nũ³na¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Nxe³sxã³ txa²sa³wi³sxai²na² ai³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tũ³ ai³hĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ sa³wi³sxa² ã³xai²li² wxã³si¹jau³su² i³kaix1so¹na¹kxai²nãn²tũ³ ya²la³tũ³ ã³wxã³hĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxũn³sxã³ txa²wa³ka³lxa² wa³kon³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tũ³ ya²la³tũ³ wa³kon³kxi²sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxũn³te²sa¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² ka³lih¹ti³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²tũ³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tũ³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹taĩ²na² sa²kxai³lu² jah¹la²nu¹taĩ²li² i²sain¹te²sai¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ta¹ yxo²i²sain¹nũ²nhai¹. Yxãn¹ta¹ I³sa³e² nũ³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³ka³lxa¹txi³ i²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ kũ³we²ki²la² yxo²i²sai¹nhxai²nxa³hẽ³li¹.

11 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su²yũ³hĩ¹na¹ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na², I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² me²sa²ka³lo³a² i³yain³te³lhxã³ã³wxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹ a²nũ²a² ka³lxa¹te²nãu³xa² ha³lo²a² u³je³na² a³li³xi²tãu³an¹ko³xai²na² wxã³ai¹nha²kxai³ u³je³na² kan³tãu³an¹ko³xai²na² wxã³ai¹nha²kxai³ nxe³sxã³ wxã³sxã³ yai³nain¹tu¹wi¹.

12 Nxain¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²i²sai¹nxa³te²na² ka³lxa¹te²nãu³xa² oh³nãn¹ko³nãu³a² u²sa²tã³ain¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nxe³ju³ta² u²sa²tã³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² tũ¹ka³txain²txi³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³nai¹nha²kxai³ kãin² yxo²ka³ta³ta³tain¹tu¹wi¹.

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² nũ³kxũn³jah¹la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— I³xi¹txu¹li¹. Yxo²i²san¹kxa²yã¹nxe² wxa²sa³wi³sxai²li² we²txi²na¹wi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ i³ye³kxi²hĩ¹na¹ sa³wi³sai²li² we²nxi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² i³ton³kxi²nũ³ka³txa² we²txi²jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ai³nũ²la² Pe²jah³la² sxi²ha² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wih¹tãu³a² Pe²jah³la² a²hãĩ³na² i³hi¹la³kxi²ka³txa² i³ton³sxã³sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

15 A²nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² te²hi²sen³kxai³lu²i²tãu³a²ta¹ka³lxa²na² hxi²ka² hxi²ki³ta¹hxai²hẽ¹la². Hxi²ki³hĩ¹na¹ i³hi¹la³kxi²ka³txa² we²txi²ta¹hxai²hẽ¹la². We²txi²nũ²la² i³sa²yxau³nũ²la² yain³txa²kxai³lu² ãu¹la³kxi²nũ²la² wet¹sxã³ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi¹te³lhxã³tãu³a² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxu²kwai³yxau³jah¹la² tẽ³sxã³ wxã³ai¹ni² i³ta³ka³khai³xa² i³ton³jah¹la² tẽ³sxã³ wxã³ai¹ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²nãu³xa² Je³su²jah³la² hi²sen³su² i²ain¹tãu³a² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³te²a² a³li³si¹jau³su² kwa³na³ha²kxai³ i³ta³ka³khai³xa² we²txi²ha²kxai³ nxe³sxã³ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹we²txi²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lai²na² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² a²wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx¹ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹i³ta³ka³txa² ã³wa²su¹tẽ³lha²kxai³ txa²wã¹nũ²ai²na² khãuh³lxa³ti³nha²kĩ³ju³ta² ã³wa²su¹tẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³la³kxi²ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³kxe³su² ã³nũ²kxi²ye²ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³su² i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³si¹jau³su² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³tãu³a² in³jah³la² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxah³la² wxã³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Ha³lo²a² i²li³tãu³a² ã³nxai³lin¹tãu³a² ã³si³te³kxi¹nx²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³sa²lxi¹. Wai³a³lxa²si³ta³lã²tẽ¹nai²na² a²sxi²lho³tẽ³na² yũ³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ai³kai²na² a²ye³sa² wet¹sxã³ a²sxi²lho³ju³ta² yũ³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹ Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²kah³lai²na² hai³txi³ha³lo²a² kwa²sxa³na¹ju³ta³nũ³a² yũ³sa²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Hã²wxã³txa³nu² a²sa³wi³sxa² ã³jah¹la² wxã³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wī³na²ka³ten³su² hin¹tāu³a² yxau³kxi²nū³na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ ya³lu²sān²nū²la²sa²nī¹kxi²sā²na¹ka³tu³ ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

²² Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²li² ā³si³tē³kxi²sē¹li¹. A²nū²a² ĩ²li³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ya³lu²te²a² yā¹nxe²na³li¹. Nxe³te²na²sa²kxai³lu² wxa²ka³lxa¹te²su² te²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ sa²nī¹kxi²txai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² ĩ³ye³na² ā³wxe³lhu²si¹jau³su²

²³ Nxe²e³ta³lun²nū²la² ā³waix³si¹jau³su² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ā³si³tē³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

²⁴ Nxain¹nū²la² ĩ³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³tāu³a² it3ta² ũn³txi³sa²xit3ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ũn³txi³ sa²xit3tha²kxai³ ĩ³yau³xai²na²sa²ne³kxi²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² hxi²tha³ha²kxai³ sxa³sxā³ āu³xi²ta¹hxai²hē¹la².

²⁵ Nxe³tī³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wxa²yū³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txu¹lxi¹si¹lxi¹. Ā³non²ta³kxi²sa¹si¹lxi¹. Ā³nxū¹tē³te³lhxā³ sīn¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

²⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² txu¹lxi²nū²la² ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ yuh³lxah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wā¹sū³na² kāin²yxo²ī²yah²lxan³ta¹. Nxe²e³nū²la² ĩ³sa²yxau³nū²la² it3tai²na² ĩ³ye³nai²na²nxe³sxā³ yxo²xūn³txi³ ĩ³kwai²kxi²ha²kxai³ ha³lo²a² ā³nhāu²no³je²ta¹hxai²hē¹la².

²⁷ Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ in³txi³nāu³xai²na² ĩ³yxo²o²lha² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹jah¹lo²tan³te²la¹xā³? Jah¹lai²na² wān³txa² it3ta² ũn³ju³ta² ā³wxe³si¹jau³su² ĩ³ye³na² sa²hāu²not3si¹jau³su² nxe³ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³jau³su²

²⁸ Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³nai²na² yxo²ha³ti³nāu³a¹ yxau³son³kxi²nū²la² ha³lo²a²Ka³ta³rē²na³ko³xa² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹te³na¹ in³txa² ha¹lin¹jah¹la²ne³kxau²sxā³ ĩ³ha¹te²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² in³txai²na² ko³nxe³te²yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³ta¹hxai²hē¹la². Sxi²khai³xa² yū³ya³hxa³ha²kxai³a²nū²a² ya³lun²te²a² sxa³ko³xa² hoh³ya³ta¹hxai²hē¹la². An³txi³khaix¹nxe³jau³su²nū³kxūn³khai¹nxe³jau³su² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³si¹yha³jau³su²kāi³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta² a²nū²a²nāu³xai²na² yuh³lxi³si¹jau³su²tīh³nai²na² ā³nxai³ain¹te²sxa³yu²hē³la².

²⁹ Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³la² ĩ²ya³sxā³ in³txai²na² a²yxo²wān³txa² ĩ³kaix¹ja³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sān²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² Tah²sa²nhi¹lxi¹. ĩh¹nxe³sa²sīn¹te³lin¹ji¹wi¹? Ha³lo²a² ā³nhau³ko³nxa³ta³lxa¹ ĩ³khāuh³lxa³ti³sa²sīn¹nhīn¹jau³su²wxān³nhīn¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁰ A²nxe³tāu³a² ha³lo²a² ul²ye²nxa³kxe³su² kwa³jan³ta² yxa³kxa²ka³lxa²te²nāu³xa² hoh³sxā³ ũh³yait1tain¹ta¹hxai²hē¹la².

³¹ Ũh³yait1tain¹te³na¹ ko³nxe³te² yāu³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ĩ³wā³txi³ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxū²kwai³li³sa²sīh¹nhīn¹jau³nū³su² kwa³na³sa²sī¹nhīn¹kxai²nān²tu³yxa³kxa³nāu³xai²na² nxū²kwai³yxau³sī¹na¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³² Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ā³waix3jah¹hin¹kxai²lē¹. Jau³su²nxū²la²ya²la³tu³nxū²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ yxa³kxai²na² nxū²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ yxa³kxa³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ i³ye³na² ne³kxu²nxa² wā³la³ka³txa² wxa²kan³kxi²si¹hain¹jau³su² i³ye³nāu³a² sa²tā³nū²ta³lxi³si¹jau³su² i³lon³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

³³ Nxe³te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² yxa³kxai²na² wa³kxē³nāu³xa² i²ain¹nū²la² yuh³lxa³txi³ ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nih³sxā³ a²sxi²ye³nai²na² ā³wih¹ka³tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txa² kō³nxe³te² yāu³ka³txa² a³li³si¹hain¹ju³tin³txi² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁴ A²nxe³jut3su² sxi²je³na² yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² ne³kxauh²si¹hain¹jau³su² a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² i²sxā³ ā³tū³nū²la² yuh³lxi¹nha²kxai³ ha³lo²a² ā³waix3si¹hain¹jau³su² win¹ta²te²lxi³ i³wā³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

9

In³txa² kan²ta³kxi²ju³ta² we²nxi²jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹ka³tu³ i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³li³ka³tu³ a²sxi²jen³khai³xa² Ka³far³na³ū²thi³na² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la².

² Wi³xi²tāu³a² in³txi³nāu³xa² ne³kxauh²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²nāu³xai²na² in³txa² i³ton³jah¹la² kan²ta³kxi²ka³txa³la³ i³ton³jah¹la² tē³sxā³ wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hāi¹sxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²kāin²ju³ta² in³txi³nāu³xa² yxo²i²ain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ sān²sxā³ i²nhai¹nha²kxai³ in³txa² kan²ta³kxi²jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Txa²wē³sāi³. Nxex3txi¹. Nxū²kwai³lxū¹txa²hē³li¹. Wxa²kō³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxe²e³ta³lun²nū²la² ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a²ha³tih³sa² te²nāu³xa² e³lain¹te³nah¹lxi¹.

— Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxot3sxā³ kāi³nīn²tai¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nu²su² nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² na³li¹. Ain¹jau³su² ki³han³sxā³ e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁴ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² tū¹ka³txai²na² a²ē¹nān¹jau³xai²na² wi¹kō³nha²kxai³ e³kxi²xi²te³nah¹lxi¹.

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kō³nxe³jau³su² wxa²ē¹nāu³a² e³kxi²nyhah¹lxin¹ji¹wi¹?

⁵ Nxe³ha²kxai³ Īh¹jau³la³ wān³txa² wa³sut3jau³la³te²la¹xā³? “Wxa²kō³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa²: “Ī³ton³jah¹lāi³. Ī³sa²yxau³sxā³ ā³nxī³xi¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa² nxe²hī³ji¹wi¹?

⁶ Yxān¹ta¹ Txai²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²kah³lo²su² na¹ha²kxai³ wxi²ka¹na¹ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ton³jah¹lo² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Ī³sa²yxau³txi¹. Wxa²sxan¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ ā³nxī³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Nxe²e³ta³lun²nū²la² kan²ta³kxi²jah¹la² wā²nxū³h¹lxi³ i³sa²yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ ā³nxī³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²na² ā³si³tē³kxi²te²nāu³xai²na² ju¹tai²na² i²ain¹sxā³ ka³lih³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³lih³kxain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²i² wxi²kin³ti³to³ni² nxe³yain¹te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² kāin²jah¹lo²su² na³li¹, a²nū²a² nxe² i³hxi²ka¹tha²kxai³lu¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ma³te²ah³la² i³kaix1so¹jau³su²

9 Nxe³nũ²la² ã³nxai³nũ²la² in³txa² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² i³ha¹txi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³te²ah³lo²su² nha²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² Ro³ma²no²ko³xan¹ta² hxi²kan¹jah¹la² te²hi²sen³su² i³sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² ã³wxe³sxã³ ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²ju³ta² o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² ã³wa²to¹tain¹tãu³ i²sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³si³tẽ³kxi²sẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Ma³te²ah³lu¹ta²kxai³lu² i³sa²yxau³nũ²la² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Hã²wxãn³txa³ sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² i³yain³te³lhxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² ã³wxe² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txa² ka³lxa¹tũ³kã³txa² ã³wxe² a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ju³ta² kãi³te²su² te²nãu³xa² ka³lxa¹te²nãu³xa² ã³wxe² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ã³wxe² ain¹sxã³ i³yai³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ju³ta²na² fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I²ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— i³tih³nxe³nx2ti³jah¹la² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txi³su² a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ju³ta² kãi³te²su² te²nãu³xa² nxe³te²su² ain¹sxã³ ã³wxe³sxã³ i³yain³ya³hain¹ju³tu¹ta²na² i³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ã³wxe³sxã³ i³yain³ya³hain¹sĩn¹te²sin²ta²ku²? Wi¹kãi³jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³ nxe² i³yain³ya³hai¹nhĩ³nx2nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² ain³kxain¹tãu³, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² wi¹lain³kxi²nha² te²hi²sen³su² hĩ³ne³kxa² wa³kxẽn³yah³la² ã³ten³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² so¹lxi³ ã³ten³te²ju²hẽ³li¹.

13 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Yxãn¹ta¹ yen³kxa² ũ³hũ¹sah¹lxin¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²nxa³nhai¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jau³jau¹xai²na² a²si³yxau³tãu³a² wi¹ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Jã¹nxe³sxã³txai²li² hai³txi³ a²nũ²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha¹. Ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² yũ²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² i³kaix1so¹te³lhxã³ wxãn²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ko³nxe³jah¹la² so¹lxi³ ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lxi³ wxa²wa²su¹tain¹te³lhxã³ wxã³na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Heh³lxi²yxau³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wxã³sxã³ i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Nxe³sa²lxi¹. Fa³ri³se²a² nũ³kã³txi³nãu³xai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²sa²wi³ha³lxi³na² nxe³sĩn¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ka³li³kxi²te³lhxã³ heh³lxi² yxau³sĩn¹to³ha¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² hai³txi³ti³he¹nxai¹nxa³wi¹. I³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ heh³lxi² yxau³ain¹to³hxa³ji¹ku¹. Sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yxau³nuh¹nx2ta¹tãu³a² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ heh³lxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nãn²tu³ a²ya³la²nãu³xa² i³kaix1so¹yhain¹te²ju²hẽ³li¹. I³kaix1so¹sxã³ ã³yãn³nũ²kxi²sxã³ kãin² i³yain³ya³hain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wẽ³sã¹yah³la² yxau³ye²yhai¹nhĩ¹na¹ i³kaix1so¹ain¹tũ³kã³txai²na² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ heh³lxi²

yxau³ain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³a¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² so¹kxain¹sxā³ sa²tā³tī³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na¹ a²nū²a² ī³kaixlso¹ain¹tū³kā³txa² ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³kā³txai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² nxain¹sxā³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²wetl¹si¹hain¹jau³su² heh³lxi² yxau³ain¹te²ju²hē³li¹. Ne³to³ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² ā³waix3txai¹na¹hī¹na¹ so¹lxi³ heh³lxi² yxau³ain¹tu¹wi¹. Ā³waix3txa¹na¹kxe³su² ī³āin²ta³kxai¹nha²kxai³ heh³lxi² yxau³ain¹tu¹wi¹.

16 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² wā²la² ũ³whi²kxi²nha²ka³lo³ai²na² tī³ka³lo³a² ā³ten²ti³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tah²ka³lo³a² ũ³nhū²kxi²sxā³ ũ³h³yxāi¹ain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Tah²ka³lo³ai²na² ũ³nhū²kxi²kī³ke³la³te²kxai³ ũ³what3kxai²nān²tu³ tah²ko³lo³ain²ti³ ī³jot1sa²kxai³ tī³ka³lo³a² ī³jot1txa³ha²kxai³ nxe³sxā³ ā³ten²ti³hī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² ain³so¹kī³sxā³ hā²wxān³txa³ te²yā¹nxe² Txa²wān³txa² ā³kī³ka³ti³kxi²kī³kxai²nān²tu³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wān³txa² so¹lxi³ ain³so¹kxi³ju³ta² wain³na³li¹.

17 Te²yā¹nxe³jau³su² hai³txi³ ka³yxuh³xa² wā²lē¹na² tī³ka³lo³ē¹nān²ta³ yain³txi³yau³xa² txah²yau³xa² ā³nē¹na³wi¹sxā³ ũ³whā³kī³te²sxa³yu²hē³li¹. Ā³nē¹na³wi¹sxā³ ũ³whā³kī³ke³la³te²kxai³ a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wā²lē¹na²li² ī³txi³hau³kxi²sxā³ ī³khot3sxā³ a²yau³xa² ā³nē¹na³hxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xain²txi³ ha³li³hxa³ni² a²ē¹nāin²ti³ ā³kho³ti² nxe³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xan²ta³ wā²lē¹na² ta²hē¹nāu³a² ā³nē¹na³wi¹sxā³ ũ³whā³kī³te²ju²hē³li¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³ a²ē¹na²na² ā³khot3txa³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa² ā³nē¹a³na¹xa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wān³txa² a²ha³tih³xa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² a²ha³tih³xa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wān³txa² hāi¹nxe³jau³xa¹ sa²yxo²we¹ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³la² wē³sa² ī³ton³sxā³ ya³lu²jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ wān³txai²na² e³ta³lun²nxa³ta³lxa¹ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kxēn³yah¹la² ā³tī³ta¹hxai²hē¹la². Ā³tī³sxā³ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ā³ka³ti³wxe³sxā³ ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²ka³ne³lxa² kwēn¹ta²kxai³ ya³lu²kxi²sa³na²li¹. Yxān¹ta¹ ya³lu²kxi²sa³kxan²ti³ ā³wxān¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Wxān¹kxai²nān²tu³ txa²wē³sai²li² wxa²wxain¹kxai²nān²tu³ ka³ten³sa²xi²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² ten³sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ ī³sa²yxau³sxā³ ā³wxā³ta¹hxai²hē¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ā³si³tē³la³kxain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ ā³wxā³ain¹ti³kxai³lu² txu¹ha³ka³lxa² aun³ta² tī³xain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi²na² kāin² ī³ton³to³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²ka² hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait1so¹xi²nūn³txa³ kwē³ko³nhī¹nai³tā² sa²kxai³lu² ī³si³ti³hon³ka³txa² ā³nī³ton³ān³si³wxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nān²te²tu³ ī³to³nxī²tu³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi²na² Je³su²jah³la² yon³nāu³a¹ ā³tī³ha²kxai³ a²wā²la²ka³lo³a² wxa²to³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³sxā³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lai²na² wā²la² kwa²hāi¹nxe² wxa²to³ha¹kxai²nān²tu³ we²nxī²sa³tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³tāu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa³ti³nha²sxā³ ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²nxi¹. Ī³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nha¹sẽ¹ni¹. Yxo²ĩ²sa¹nha²kxai³we²nxi¹nxi¹. Nxe³jau³su² nxe³tãu³ a²kwẽ¹ta²na¹ ta¹ka³lxai²na² Ī³ta³ka³txa²we²nxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nũ²la² a²wa³kxẽ³yah³lai²na² sxi²ha² ã³nxai³sxã³ ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tĩ³sxã³ ã³wih¹te³na¹ a²nũ²a² ka³lxatũ³kã³txa² wãi²lhũ³ka³txa² kãin²hai³ni² ã³xa² nũ³kã³txa² ã³ka³nxẽ¹ka³nxẽ¹ka³nxe² kãi²nxon³yã¹nxe²nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe²ĩ²sxã³ Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxex3jah³lxi³hẽ¹li¹. ã³waix3kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Hai³txi³ wẽ³sa³la³ya³lu²nxa³wi¹. Hãi¹sxã³ ãũ³xi²na²li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹a²nũ²a²nũ³xai²na² yxo²ĩ²nyhai¹nxa³jau³su² Ī³yxo²kwa³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹kã³txai²na² ã³waix3si¹hain¹jau³kxai³la¹ sxi²ha²ã³wi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi²xi²sxã³ wẽ³sai²na² a²hxi²kai²na² hxi²ki³sxã³sa²yxo²ka³ta³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². We²nxi²khaix1nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Jã¹nxe³jut3su² wẽ³sa² we²nxi²ju³ta² u²lxi³ ha³tã³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa² ha¹lin¹te²a² ye³han³txi³te²a² ye³we²txi²ya³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ãh¹ã³nxai³nũ²la² in³txa² ha¹li¹ a²yo³na²ã³si³tẽ³kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ya³jah¹la²nũ³xa² ye³han³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³sxã³ ã³si³tẽ³kxi²ya³sxã³ Ī³kaix1ja³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²si¹lxi¹. Nxĩ¹nha²kxai³ ye³han³sa²sĩn¹ju³ta²na² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la²sa²hau³kot3sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ye³han³jah¹la³nũ³xai²li² ã³wih¹sxã³ ã³tĩ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³Je³su²jah³la² Ī³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3jah³wxi¹. Hxi²kan¹txi³ we²txi²nx2ta¹ju³ta³nũ³a² yxo²ĩ²syã¹te³sin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²ĩ²wa²lũ³xi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Yxo²ĩ²nxa²sĩ¹na¹nha²wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³ka³tũ³ wxa²ye³wxai³sxã³ Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Yxo²ĩ²syã¹hi¹nha²kxai³ wxa²we²txi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³tãu³ ye³we²txi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³ yxo²sa³te¹txi³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— We²txi¹nx2ta¹wi¹. Yxãn¹ta¹ju¹ta²na² a²nũ²a² ã³xa² Ī³yau¹ũ³nha²ya³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe² Ī³ye³kxi²kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² nũ³kxũn³sxã³ o²la³kxi²ju³ta²a²nũ²a²nũ³xa² a²yxo²ha³kxa¹ Ī³yau¹ũ³nyha²ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa² yxo²ka³tũ³te²a² yxo²we²txi²jau³su²

32 Nxa²ha¹te¹ in³txai²na² ye³we²txi²ya³te²na² a³li³xi²tãu³a² a²nũ²a²nũ³xa²yau³son³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²nũ³xa² in³txa² yxo²ka³tũ³nha²kxai³kõ³nxe³te² yãũ³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³ha²kxai³ a²nxe³te² in³txa²ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² jut3sĩ²nũ²la² kõ³nxe³te² yãũ³ka³txa²nxũ²kwai³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ ya²la³tũ³nxũ²kwai³li³ha²kxai³ yxo²ka³tũ³ju³ta² yxo²we²txi²ha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jut3su² ã³si³tẽ³la³kxi²te²nũ³xa² ju³ta² Ī³nũ²la² Ī³wã³wã³txi²sxã³ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹ha³lo²ai²na² Ī³sa³e²ko³nũ³a² hai³txi³ Ī²ki³sxa³ju³ta²la¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³yān¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² ā³nhai¹tũn³te²nāu³xai²na² wān³txa²ki³han³jau³su² ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ta³a² hxi²kan¹jah¹lo²su² te²a² a²sa³wi³sxai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ĩ³hxi²ka¹txai¹nha²kxai³ ko³nxe³te² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² kwa³na³in²ta¹. Txa²wā¹sũ³nu²su² ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²nũ²a²nāu³xa² ĩ³āin²ta³lxi²nha²jau³su²

35 Hā²wxān³txa³ sxi²jen³nāu³a² kāin²thĩn³su² ta³nxa² kāi²nxa³thĩn³su² ta³nxa² hāi¹nxe³thĩ³na¹ ai³lha²thet³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² Ju³te²a² nũ³kā³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² ā³wih¹to³ha²kxai³ Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nũ³a² nxe³jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hi² a²nũ²a² ĩ³ta³ka³txa² whāi²na¹ we²txi² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³sxā³ a²nũ²a² ā³si³tē³la³kxi²tũ³kā³txi³su² ĩ²sxā³ ĩ³āin²ta³lxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Tũ³kā³txai²na² o³ve²a² yā¹xain¹na³na¹. Tĩh³na² tĩ¹kxi²kxai²nān²tu³ kwa²hāi¹nxe² ā³nxi³lha²the³ti² kwa² khāuh³lxa³thi¹ni² nxe³te²ju²hē³li¹, o³ve²a² a²wa³kxē³nxa² yũ²nxa³te²na²su² nxe³kxe³hũ³nxe² tũ¹kā³txai²na² yā¹xain¹na³na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa² yain³txa² sxa³ko³xa² wi¹wen¹ko³xa² yā¹xain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²ni²lho¹kxi³tũ³kā³txa² ka³lxa²ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² yxo²ĩ²sain¹te³lhxā³ te²nũ³su² te²nāu³xa² ka³lxa¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ĩ³yau¹ũ³nyhain¹te²nũ³su² te²nāu³xa² ka³lxa¹txi³he¹xai¹nxa³wi¹.

38 Nxe³ha²kxai³ hai³sxa² Wa³kxē³nxa² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Wxa²so¹tũ³kā³txa² ā³xa² ā³nũ²kxi²sxā³ ĩ³kaix¹tain¹si¹kĩ³jau³su² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

10

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² ĩ³kaix¹so¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka²hxan³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nũn³tũ³kā³txa² ĩ³kaix¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³kaix¹sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a² ĩ²lu³te²a² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ nxũ²kwai³li³ain¹sih¹nx2ta¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³nx2ta¹ha²kxai³ a²nũ²a² ĩ²lu³te²a² a²ĩ³ta³ka³txa² ĩ²li³ka³txa² we²txain¹sih¹nx2ta¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³nx2ta¹ha²kxai³ jā¹nxe³te³lhxā³ nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Jā¹nxe³tũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³lxi²hain¹jau³xa²sa¹. A²wi¹lhĩ¹nān¹jah¹la² sa²kxai³lu² Si³māu²ah³la² ta³nxa² Pe²jah³la² ta³nxa² nxe³jau³xa² yau³ha¹li¹ ĩ³yĩ¹li²te²ju²hē³la². A²lon³yah³la² Ān³tre²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ti³a²kah³la² a²lo³nai²li² Jo³āu²ah³la² nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²na² a²wĩ³nu²su² Se³be³te²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

3 Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². To³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Ma³te²ah³lo²su² a²nũ²a² ũ³yho³hi²kĩ³ki³a² so¹kxi²nē³jah¹lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Ti³a²kah³la² Au³fe²ah³la² a²tah²su² ha²kxai³ Le³be²ah³la² Ta³te²ah³la² nxe³ĩ³lxa² ha¹li¹ ĩ³yĩ¹li²te²ju²hē³la². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

⁴Si³mău²ah³lo²su²ha²kxai³a²nxe³te²a²ã³lxi³sxã³se³lo²ti³nũ³kã³txi³si²ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³Ju³tas²Is³kã³ri³o²jah³lo²su²yxan¹nũ³u¹ta²kxai³ko¹ko¹xa²
hxi²ka²nũ³a¹Je³su²jah³la²ã³yũ³ain¹jah¹lo²nũ³su²ha²kxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la²a²sa³wi³ha³lxa²ĩ³sa²si¹hã³si¹hain¹jau³su²

⁵A²nxe²te²in³txi³nũ³xai²li²a²sa³wi³ha³lxi³khai³su²ha²kxai³
ĩ³sa²si¹hã³si¹hain¹jau³su²ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ĩ³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tu³hai³txi³Ju³te²a²
nũ³kã³txi³sxa³te²nũ³lxa³ai³yah³lxa³nha²kxai³Sa³ma³ri³tã²na²sxi²jen³ti³la³
ai³yah³lxa³nha²kxai³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

⁶Hã¹nxe³sxã³I³sa³e²nũ³kã³txa²a²sxi²ti³nũ³xai²na²so¹lxi³ai³jah³lxi³hẽ¹li¹.
Tũ¹kã³txai²na²sa²kxai³lu²o³ve²a²aun³tih¹sa³tĩ¹lxi³te²a²a²wa³kxên³yah³la²
ĩ²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³ju³ta²tũ¹kã³txai²li²Txa²wã¹sũ³na²
ĩ²ai¹nxa³tũ³kã³txi³su²na³li¹. A²nxe³txa³nũ³kã³txai²na²so¹lxi³ai³jah³lxi³hẽ¹li¹.

⁷Nxe³sxã³ai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³wãn³txa²wi¹jau³xa²
ĩ³hen³txi³txain¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa²wi¹jau³xa²A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tãu³lon³ju³ta³nũ³a²
wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxex3tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

⁸Nxe³yah³lxin¹tãu³a²ĩ³ta³ka³txa²ĩ³ton³te²a²we²txi²yah³lxi¹nha²kxai³
a²nũ²a²ya³lu²kxai²nãn²tu³ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³xi²si¹yhah³lxi¹nha²kxai³
a²nũ²a²khon³ta³kxi²sxã³ka³lãun³ta³kxi²te²a²ĩ³we²nx²yah³lxi¹nha²kxai³
a²nũ²a²ko³nxe³te²yãu³ka³txa²nxũ²kwã³yxau³te²na²ĩ³nxũ²kwã³li³si¹jau³su²
kwa³na³yah³lxi¹nha²kxai³nxex3jah³lxi³hẽ¹li¹. Wã²nxũh¹sxã³
ĩ³hxi²ka¹txa²lxa¹wi¹. Yen³kxa²ũ³yho³hi²sah¹lxin¹ju³ta²ten³sa²nxa³nhai¹.
Nxe³nx2ta¹kxa²yã¹nxe³sxã³wi¹kã³yah³lxin¹kxa²yo³ha²so¹kxi²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
Wã²nxũh¹lxi³a²nũ²a²nũ³xai²na²hxi²nũn¹ta¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

⁹Jã¹nxe³sxã³ai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ũ³yho³hi²ki³a²ou²ro²ki³su²tã³nxa²
pra²ta²ki³su²tã³nxa²ko²bre²ki³su²tã³nxa²sa²so¹sxã³tẽ³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

¹⁰Wã²lẽn¹ta³tẽ³xãn³nha²kxai³wã²la²ka³lo³la³ka³lo³ã³ka³lo³la³
tẽ³xãn³nha²kxai³yu³wi²kxi²nhãn¹ka³lo³la³ko³lo³ã³ka³lo³la³tẽ³xãn³nha²kxai³
tãu²ka³ta³la³tẽ³xãn³nha²kxai³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³
ã³nhxi²nũn¹ta³kxain¹yah³lxin¹te²su²te²na²yen³kxa²wã²nhũ¹nx2ti³tu¹wi¹.
Nxe³ju³ta²na²wain³na³li¹.

¹¹Nxe³ha²kxai³ai³yah³lxin¹tãu³a¹sxi²jen³na²ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
thĩ¹nai²na²yxau²xai³te²a²wi¹lhin¹sxã³sxi²lho³nx2ti³te²a²ã³ten³jah³lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³te²he³la³kxah³la²a³txi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³nxe³thĩ³nai²na¹
yau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

¹²Jã¹nxe³sxã³sxi²ha²ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³wi¹lĩ³hen³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

¹³Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³sxi²ha²yxau²xai³tũ³kã³txa²wi¹lhin¹kxi²
sa²wi¹son¹nx2ti³kxai²nãn²tu³a²wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta²yxau³ya³nx2ti³tu¹wi¹.
Yxãn¹ta¹wi¹lhin¹kxi²sa²wi¹son¹nx2ti³xa³kxai²nãn²tu³a²wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta²
yxau³ya³nx2ti³xa³lho³li¹. Sa²wa²li¹nx2ti³tu¹wi¹.

¹⁴Te²yã¹nxe³sxã³sxi²je³na²ĩ²li³jen³su²je³nãn²tu³: “Wxã²na²
ten³nxa²lxi³si¹nxa³nhai¹.” Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txi³la³ain³kxi²ti³ten³ti³he¹xai¹nxa³kxai²nãn²tu³sxi²je³nai²nãn²tu³
wa²li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³kĩh³nũ³xa²wxa²yu³kxa²
ti³son¹tũ³xa²ti³yu³tun³ta³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
ko³nxe³ti³kã³ain¹ju³ta²ĩ³yau¹ũ³ain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

¹⁵Ya²la³tu³e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Kxã³nũ³u¹ta²na²So³to²ma²thĩ³nu¹ta²na²
Ko³mo²ra²thĩ³nu¹ta²na²ha¹lin¹thĩ³nu¹ta²na²ko³nxe³thin¹khai¹nxe³thĩn³sain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi

Nxai¹nha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³nu²su² te²hi²sen³su² kō³nxe³ti³
kāi³ain¹kxa² yo³ha² sa³te¹txi³ ũ³yho³hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ sxi²jen³ta³
en²nxa²lxain¹thi³na² ā²la² sa³te¹txi³ ā³wa²tot¹sxā³ ũ³yho³hain¹tu¹wi¹.

Ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta³nū³a²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

16 Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. O³ve²a² yā¹yxah³lxi¹lxi¹. Tũ¹kā³txai²na²
ĩ³sa²si¹hā³nx2ta¹tũ³kā³txai²na² hau³xa² yā¹nxain¹na³li¹. Kō³nxe³ti³
kāi³sxā³ yxau²xai³ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³
ĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Jā¹nxe³sxā³ txih³xa² ne³kheh¹te²ju²hē³li¹.
Nxe³kxa²yā¹nxe²ne³kheh¹khai¹nx2jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxũ³sxā³kwa³sxa³xa²
wi¹lhin¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe²wi¹lhin¹khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

17 Jā¹nxe³jut3su² te²yā¹nxe²a²nũ²a² ĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jah¹lai²li²
khāuh³lxa³thi¹txa²lxi³ha³tai¹. Wxa²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³sa²so¹nx2ti³ha³tai¹.
Ju³te²a²nũ³kā³txa² ā³nũ²kxi²thi³na² ā³sa²so¹nx2ti³sxā³ ĩ³ta³lo³su²nx2ti³ha³tai¹.

18 Yxo²ĩ²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²ha³lo²a² wxa²wa³kxē³nxa²
si³yxau³kxa³ta² Kō³ver³na³to²yah³lo²su² ha²kxai³ ā³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³
wxa²nũ³kā³txa² a²wa³kxē³nxa² si³yxau³kxa³ta² pre³si³tēn²jah³lo²su² ha²kxai³
ā³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tai¹nha³tai¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³
yxo²ĩ²sah³lxin¹ju³ta² ĩ³wā³txi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³
tũ¹kā³txai²na² whāi²na¹ Ju³te²a²nũ³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² whāi²na¹ nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa²wi¹jau³xa² ĩ³hen³txain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

19 Nxe³yān¹ta¹ nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³yah²lxan³te³nah¹lxi¹: “Īh¹nxe³ ĩ³wa²lũ³xai¹na¹lhon³ku¹.
Īh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³kxai¹na¹lhon³ku¹. Nxa¹nha¹.” Nxe³jau³su²,
nxe²e³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²yah³lxi¹nhĩ¹na¹ wān³txa²
wain³jau³xan²tu³wi¹kō³nh²yah³lxin¹tu¹wi¹.

20 Wxa²wān³txi³khai³sxu² e³yah²lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹lai²na² wān³txa²a²yxo²e³jau³su²yũ³yah³lxin¹tu¹wi¹.

21-22 Nxe³hĩ¹nai²na² yxo²ĩ²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a²
ka³lxa¹txi³ ĩ³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ĩ²xa³te²na² sa²kxai³lu²
a²lon³khai³xa² ĩ³su²lhā³si¹jau³su² ā³yũ³so¹ain¹tu¹wi¹. A²wĩ³na² sa²kxai³lu²
a²wē³sa² khai³xa² ā³yũ³so¹ai¹nha²kxai³ a²wē³ha³lxai²na² sa²kxai³lu²
a²wĩ³na² a²hā³ka³na² nxe³sxā³ ā³yũ³so¹ai¹nha²kxai³ nxe³ai¹nha³tai¹.
Te²yā¹nxe³jut3su² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ sa²yxo²ā³syah¹lxi³txa³hē¹li¹.
Sa²yxo²ā³syah²lxan³kxai²nān²tu³ kxā¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

23 Jā¹nxe³jut3su² sxi²je³nai²na² ĩ²li³jen³su² khāuh³lxa³ti¹nx2tain¹kxai²nān²tu³
sxi²je³na² nĩ³nā³sa²nũn³thi³na² aun³txi²xai³jxah³lxi³hē¹li¹. Wān³txi³khai³su²
e³kxi¹nx2ta¹wi¹. ĩ³sa²e²kō³xan¹ta² sxi²je³na² thi³ka³lxa²khai¹nxe³te²jai¹ti²tu³wi¹.
Ka³lxa¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ sxi²yhen³ti³nāu³xa² whāi²na¹
ai³lha²thet3jah³lxan³tho³li¹. Nxe³yah²lxan³nxa³ta³lxa¹ Txai²li² ne³ka³ta²sxā³
a³ka³nxĩ²sxā³ ā³wa³li²sā²na¹tu¹wi¹.

24 Jā¹nxe³jut3su² ha³teh³nxā³nxa² o²la³kxi²ta³lu²nxa³jah¹la² kāi²nxa³wi¹.
Yxān¹ta¹ ĩ³tih³nxe³jah¹la² kāin²ti²lā²na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wit3su²
hxi²ka¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²sū³nu²yah³lo²khai³xa² hxi²kan¹ti³lā²na³li¹.

25 Jā¹nxe³jut3su² a²nũ²ai²na² ha³teh³nxā³nxa² ĩ³tih³nxe³kxa²
yā¹nxe³te²lo³te³lhxā³ yā¹nxe³kxai²nān²tu³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:
“Ī³tih³nxe³jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
hxi²kan¹kxa² yā¹nxe³te²lo³te³lhxā³ yā¹nxe³kxai²nān²tu³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:
“Hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²hxi²kan¹txa²

si³yxau³jah¹lo²su² te²sa¹kan²ti³ e³lain¹te³nah¹lxi¹: “A²ta³a² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³ha²kxai³la¹ wxāi² i³nxai²na² txa²sa³wi³ha³lxi³su² yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² e³lain¹tu¹wi¹. Nxain¹te³nah¹lxi¹: “Ta³nxū¹ka³txai²na² a²ta³nū³ka³txi³sain¹na³li¹.” Nxe³jau³su² te²ai²li² nxe³te²ju²hē³li¹.

A²nū²a² i³yuh³lxa³kxi²nē³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

26 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx2tain¹ju³ta³nū³su² hāi³a² he³son³kxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² i²kxi²jah¹lai²la¹wi¹. i²kxi²ha²kxai³ hā²wxān³txa³ yan¹nāu³a¹ sa²hau³kō³tūh¹nx2ti³tu¹wi¹.

27 Ka³nxah³ta²na² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a³la²ni²tāu³a² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹jau¹xain²txi³ i³hen³txi³tain¹yah³lxi³hē¹li¹.

28 Jā¹nxe³jut³su² txa²wā¹nū²ai²na² i³su²lhā³nē³jah¹la² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ txa²wā¹yāu³ka³txa² i³su²lhā³nē³lxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²yāu³ka³txai²na² wxa²nū²ai²na² nxe³sxā³ whāi²na¹ tē³sxā³ ha³lo²a² kō³nxe³kō³xa² ha³nxe²i³sa²tē³kō³xa² ā³na¹kxi³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² so¹lxi³ yuh³lxi³jah³lxi³hē¹li¹.

29 Txa²wā¹sū³na² wi¹lxa² hau³kō³tū¹nhē³na³li¹. Nxe³ju³kxai³lu² ai³ka² wē³sa² ha¹lin¹te²su² te²a² hxi²tē³nyhah²lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat3sxā³ ū³yho³hi¹nx2ti³hī³nx2na³li¹. A²yo³ha² kāi²nxā³wi¹, ai³ka² a³lxi²nxā³ha²kxai³lu¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ai³ka²na² ki³ka³na³ku² kxan²ti³ yuh³xai²na² a³hi²kxai²nān²tū³ Sū³na²kxai³lu² i²kxi³lxi³hxai²na²hē³li¹.

30 Jā¹nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² A²hoh³lxi³ Si³yxau³jah¹lo²su²na³li¹. Wi¹lxa² hau³kō³tū¹nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹.

31 Jā¹nxe³ha²kxai³ hxi²waun³txi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ai³ka² wē³sa² jū¹nxā² so¹lxi³ a³lxi²hxai²na²hē³li¹. Ki³ka³lxa¹txi³ a²nū²kxi²ki³kan²ti³ hai³txi³ a²yoh³la³ kāin²ti³he¹nx2nxā³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² a³lxi² wa³to²hi¹nx2ti³hxai²na²hē³li¹. Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹wi¹nxe² sa²hau³kō³nx2ti³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

32 A²nū²a² i²li³te² i³nxai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² a²sa³wit3su²na¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²sū³na² oh³xa² yxau³ta²si³yxau³kxah³la² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³na¹tu¹wi¹.

33 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i²li³te² i³nxai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² a²sa³wit3su²nxā³wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²sū³na² oh³xa² yxau³ta²si³yxau³kxah³la² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wit3su²nxā³wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³na¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² sa²wi³lhon³kxi³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jau³su²

34 Jā¹nxā¹ju³kxai³lu² wxā³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a²nāu³xa² hāu²non³sxā³ yxau²xai³nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a² yū²nxā³lho³li¹. Nxe³to³ta¹ he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹.

35 Nxe³ju³kxai³lu² wxā³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ki³lha³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wi³na² ā³nhe¹kxi²ha²kxai³ a²ka³ne³lxai²na² sa²kxai³lu² a²hā³ka³na² ā³nhe¹kxi²ha²kxai³ a²sī³sai²na² sa²kxai³lu² a²hāi³na² ā³nhe¹kxi²ha²kxai³ nxe² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹tu¹wi¹.

36 Nxe³sxã³ wxa²yu³ta³khai³xa² a²ha³tih³xa² ã³nhai¹son³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹.

37 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² te² ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²wĩ³na²
wxa²hã³ka³na² nxe³sxã³ a³lxain¹yah³lxĩ³te²sin¹yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹
ã³wa²to²hi² a³lxĩ²sa²tẽ³sah¹lxan³kxai²nãn²tu³ nxe³te² ĩ³nxãn²tu³
hxi²kan¹txi³ txa²sa³wi³ha³lxĩ³lot3sah¹lxan³tho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³
a²nũ²a² te² ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²ki³lha³lxa² wxa²ka³ne³lxa²
nxe³sxã³ a³lxain¹yah³lxĩ³te²sin¹yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ã³wa²to²hi²
a³lxĩ²sa²tẽ³sah¹lxan³kxai²nãn²tu³ nxe³te² ĩ³nxãn²tu³ hxi²kan¹txi³
txa²sa³wi³ha³lxĩ³lot3sah¹lxan³tho³li¹.

38 Nxe³ha²kxai³ĩ³hit1sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³khãuh³lxa³thi¹nx2tain¹ju³ta³nũ³a²
tã³nxa² ĩ³su²lhã³nx2tain¹ju³ta³nũ³a² tã³nxa² nxe³nx2tain¹ju³ta³nũ³a²
yuh³lxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wãn³txa²sa²yxo²ã³syah¹lxin¹kxai²nãn²tu³
hxi²kan¹txi³ Txa²sa³wi³ha³lxĩ³syah²lxan³tho³li¹.

39 Jã¹nxa¹jau³su² wxãĩ²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³:
“Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tãu³a² txa²wi¹la¹tãu³a¹ a³lxĩ²sa³nha¹.
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.”
Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah²lxan³tho³li¹.
Yxãn¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tãu³a² txa²wi¹la¹tãu³la³
a³lxĩ²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ĩ³su²lhã³sain¹kxan²ti³ yxo²ĩ²a¹ju³ta² ã³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
Txa²sa³wi³ha³lxĩ³syah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a²
yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

Wi¹kãĩ³kxa²yo³su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

40 Jã¹nxe³jut3su² ai³lha²thet3jah³lxin¹tãu³a² wa²su¹wa²sun¹sxã³
ã³wih¹si¹nx2tain¹jau³su² e³kxi²nx2tain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²nãn²tu³
wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹sain¹jau³su² e³kxi²sain¹nũn³na³li¹. Nxe³sxã³
wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹sain¹kxai²nãn²tu³ ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹la²
wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹nyhain¹jau³su² e³kxain¹nũn³na³li¹.

41 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹la²
wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹nyhain¹tãu³a² nxe²e³te³nah¹lxĩ¹: “Jah¹lai²na²
Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wa²su¹wa²sun¹sxã³
ã³wih¹si¹hai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² nxe³te²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txi³jah¹la² ĩ³hen³txi³kxa² yo³ha² yã¹nxe³sxã³ ũ³yho³hi²nyhain¹nũn³tu¹wi¹.
Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹jah¹la² wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹nyhain¹tãu³a²
nxe²e³te³nah¹lxĩ¹: “Jah¹lai²na² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
wa²su¹wa²sun¹sxã³ ã³wih¹si¹hai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² nxe³te² ĩ³nxãn²tu³
wi¹lhin¹jah¹la² ũ³yho³hi²ka² yo³ha² yã¹nxe² ũ³yho³hi²nyhain¹nũn³tu¹wi¹.

42 Te²yã¹nxũn³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² a³lxĩ²sai¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa² sũ²jau³xa²
ĩ³na²jau³su² a²nũ²a² ã³jah¹la² ũ³hũ¹nyhain¹sxã³ e³te³nah¹lxĩ¹: “Jah¹lai²li²
kãĩ²nxa³kxan²ti³ Sũ³na² sa³wi³sxai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ĩ³na²jau³xa²
ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ya²la³tu³
wi¹kãĩ³ain¹kxa²yo²ha² yũ³tu¹wi¹. Jã¹nxa¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹.
Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

11

Jo³ãu²Ba³tis²jah³la² ĩ³wã³txi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² a²to²se³ nũ³ka³txa²
ĩ³yau¹ũ³ta³lun²te³na¹ ã³waix3ta¹hxai²hẽ¹la². Sxi²jen³nãu³a² ai³lha²thet3sxã³

ai³sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hi² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi² Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxën³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹txa³lxi³ sxi²ha² kan²txi³ ũ³tĩ¹kxi²sxã³ sxa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²jau³su² ha³ta³nxe³nũ²la² a²sa³wi³hxa³lxa² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³sxã³ i³kaix¹tũ²la² Je³su²jah³la² i³wã³txi³si¹jau³su² i³sa²si¹hã³ah³lxin¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹ta²na² ũ³sa²si¹hã³ũh¹sa²sĩn¹jah¹lo²su² nĩn¹ji¹wi¹? Nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ã³xa² wah³nxe³sa²sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxex³jah³lxi³wxi¹. Wãn³txa² ain³kxah¹lxin¹jau³su² ha³lo²a² i²yah³lxin¹jut³su² whã²na¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wxa²li³sxã³ i³hen³txi³jah³lxi³hẽ¹li¹.

5 Ye³han³te²su² te²a² ye³we²txi²ha²kxai³ ha³lxu³ha² ai³te²su² te²a² sa²yũ³we²txi²ha²kxai³ a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxã³ ka³lãun³ta³kxi²te²su² te²a² we²txi²ha²kxai³ a²ne³nxẽ³na² ne³ka³tũ³te²su² te²a² ne³we²txi²ha²kxai³ a²nũ²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tha²kxai³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³su² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tain¹si¹hain¹jau³su² i³hen³txi³nhyai¹nha²kxai³ nxe³jau³su² jau³xa² ha³kxa¹ i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

6 Txa²wãn³txa² hxi²ye¹ta³lxain¹sxã³ en²sai¹nxa³te²su² te²a² wi¹lhin¹khaix¹xain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² aun³txi³sxã³ i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa²nha²sxã³ a²nũ²a² ã³si³tẽ³la³kxi² te²nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² ai³sxã³ i²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² i¹h¹nxe³te²ta³ i²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Ka³tĩ³ka²txã³nxa² kwa² sa³xit³sxã³ sa²hai³hain³jut³sũ³nxe² a²nũ²a² i³wã³wã³ta³kxi²sain¹jah¹la² i²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹?

8 Nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ i¹h¹te²ta³ i²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? A²nũ²ai²na² yen³kxi³jah¹la² wã²la² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² au³khaix¹nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² nxe³ka³lo³ai²na² ũ³whi²kxi²nha²jah¹la² i²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Nxën²nxa³wi¹. A²nũ²a² wã²la² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² wi²kxi²nha²te²he³la³kxa² a²nũ²a² sxi²ha² kãin²te²si³yau³jxah¹la² sxi²ha² so¹lxi³ yxau²xai³lain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.

9 Nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ i¹h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹la² i²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ i³hen³txi³tũ³ka³txa² ã³wa²to²hi²sxã³ yxau²sa²tẽ³jah¹lai²la¹wi¹.

10 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx¹ta² nxe³nẽ³te³nah¹lxi¹: “Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²sa³wit³su² ne³ka³ta²nxa²sxã³ i³sa²si¹hã³a¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² i³tih³nxain¹tu¹wi¹. Txa²wãn³txa² hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sih¹nxa²ha¹jau³su² nxe³jau³xai²na² i³hau³ko³tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

11 Jã¹nxa¹jau³su² ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³nũ³ka³txu¹ta²nãn¹jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² i³tih³nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹sxã³ wa³to²hi²na³li¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²sa³wi³ha³lxi²na² hxi²kan¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³kxan²ti³nũ¹ wãn³txa² i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³xai²na² wxi²kan¹sxã³ wa³to²hi²sa²tẽ³na³li¹.

12 Jã¹nxe³sxã³ txa²nũ² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² i³tih³nxe³te²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nũ²a² i²li³te²na² ã³yxo²o³tũ¹kxai²nãn²tu³

Sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ i³ũ¹hai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³jau³su² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i³tih³nxe³te²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² ka³lxa¹te²nãu³xa² Txa²wãn³txa² ain³so¹ai¹nha²kxai³ ya³lo³txi²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹na³li¹.

13 A²kxã³nxãn¹jau³xu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa³ i³hen³txi³nũ³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ hã²wxãn³txa³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i³yau¹ũ¹nhẽ³te³nah¹lxĩ¹: “Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta²li² hĩ¹na² yũ²na³li¹.” Nxe³nẽ³ti³ai¹ti²tu³wi¹.

14 A²nxe³jau³xu¹tai²na² E³li²ah³lu¹jãx1jah¹la² wxã³ju³ta²nũ³a² i³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹la² wxã³jah¹lai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² na³li¹. Ya²la³lyau³tu³ ã³ten³nxa²ti³kxai²nãn²tu³ yxo²i¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹.

15 A²ne³nxẽ³na² yũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ ain³kxi¹sah¹lxĩ³hẽ¹li¹.

16 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² a²hĩ¹nãn¹te²nũ³ka³txi³nãu³xa² i³h¹nxe³txe²hũ³nhĩ³te²la¹xã³? Wẽ³ha³lxa² yã¹nxain¹na³li¹. Sxi²je³na² kwa² wa³nĩ³lo³nain¹te²ju²hẽ³li¹. Wa³nĩ³lon³sxã³ i³kaix1nyhu¹ain¹te³nah¹lxĩ¹:

17 “Wãn³txa² wi¹lhin¹jau³xa² i³hain³sih¹nx2ti³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ i³ka³li³kxi²ya³sai¹nxãn³tai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxãn³txa³nũ² i³ãin²ta³kxi²jau³xa² i³hain³sih¹nx2ti³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ nãn³kxi²ya³sai¹nxãn³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³kxe³hũ³sxã³ a²nũ²a² a²hĩ¹nãn¹te² nũ³ka³txi³nãu³xa² kã³nxai³tãn¹tũ³ka³txa² yã¹nxain¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txa² e²nain¹na³li¹.

18 Jã¹nxe³jut3su² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wxã³hĩ¹nai³tã² yain³txa² kwa²hã¹nxe² ã³na¹ha²kxai³ vãn²yau³xa² i³na²xa³ha²kxai³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³na¹ a²nũ²ai²na² e²nain¹sxã³ wãn³txa² wai³nxa³jau³su² e³lain¹te³nah¹lxĩ¹: “Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²li² kq³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹lo²sin²tai¹.” Nxe² e³lain¹na²hẽ³li¹.

19 Jã¹nxên³tai¹. Txa²li² wxã³na¹hĩ¹nai³tã² yain³txa² i³yai³ni² yain³jau³xa² i³na² nxa¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ta¹ a²nũ²ai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, en²kxi²sain¹te³nah¹lxĩ¹: “Je³su²jah³lai²na² yain³txa² kãin² yain³jah¹lai²la¹wi¹. Yain³jau³xa² i³na²sa³wen¹jah¹lai²la¹wi¹. A²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txi³nãu³xa² kq³nxe³thin¹tũ³ka³txa² nxe³sxã³ ã³ya³lxĩ²nyhain¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe² e³lain¹na²hẽ³li¹. Nxe³lxain¹kxan²ti³ a²nũ²ai²na² a²hoh³lxĩ³su²te²a² wain³txi³ kãĩ³kxai²nãn²tu³ a²wẽ³ha³lxa² wain³txi³ i²ye²ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sxi²jen³ti³nãu³xa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³jau³su²

20 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² sxi²jen³ti³nãu³xa² i³kwai³x1ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³nãu³xa² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ nxe³kxan²ti³nũ¹ hai³txi³ a²kq³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² ã³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

21 Jã¹nxe³jut3su² sxi²jen³txi³nãu³xa² i³kwai³x1txain¹te³ãn¹jau³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ko²ra³sĩ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³. Bet3sa³i²ta³thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³.
Kq³nxe³ton³khai¹yxah³lxĩn¹tu¹wi¹. Kxã³nhxĩ¹nai³tãn¹thĩ³na²
Ti²ro³thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³tã² Si³tõ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³tã² nxe³sxã³
kq³nxe³thin¹khai¹nxai¹nha²kxai³ ya³lu²hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Yxãn¹ta¹ wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ũh¹nx2ta¹ju³ta² i²ain¹ke³la³te²kxai³ a²kq³nxe³ti³
kãĩ³ain¹ju³tu¹tai²na² ã³na¹sxã³ ã³yxo²o³tũ¹sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Wã²la²

sa²ke³nã²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²sxã³ ha³nxe²a² sin³so³xa² ã³wxe³sãn²sxã³ ã³yo²o³tũ¹sai¹nhĩ³nx2na³li¹.

22 Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³ yxan¹nãu³a¹ txa²wã¹o²la³kxi²ki³kxa²yo³ha² Sũ³na² ũ³yho³hi²nẽ³tãu³a¹ Ti²ro³thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³tã² Si³tõ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txai³tã² nxe³sxã³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa²yo³ha² kãi²nxã³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa²yo³ha² ã²la² kãi²non³tu¹wi¹.

23 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu¹: “Oh³nãn¹kō³nãu³a² Sũ³na² ha³lo²a²nãu³a² ka³la³sxã³ ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹.” Nxĩn¹jau³su² yxãn¹ta¹ yuh³xan¹kō³nãu³a² ha³nxe² i³kō³nãu³a² sa²yũ³lho¹txa²tu¹wi¹. Kxã³nhi¹nu¹ta²na² So³to²ma²thĩ³na² kō³nxe³thin¹khai¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³thin¹sxã³ kãi³ain¹kxa²yo³ha² ũ³hũ¹nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²nũh¹nx2ta¹ju³ta² i²ain¹ke³la³te²kxai³ hai³txi³ ya³lu²hxa³nai¹nhĩ²nxã³wi¹.

24 Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³ yxan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³su² tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² So³to²ma²thĩ³nũ¹ta²nãn¹tũ³ka³txa² kãin² ye³khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² ye³khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxĩ³ju³ta²nũ³a² kãin² wha²to²hi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² hxi²nũ¹nain¹jau³su²

25 Nxe³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: Je³su²jah³la² i³ye³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wĩ³nãĩ³. Oh³xan¹thĩ³na² whãĩ²na¹ yuh³xan¹thĩ³na² whãĩ²na¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxĩn¹sxã³ ha³teh³nxã³nxã² a²hoh³lxi³su² te²nãu³xa² a³la³kxi²khai¹nxe³te²nãu³xa² nxe³sxã³ wa³ka³la² kãi³in¹ju³taĩ²na¹ wãn³txa² i³tih³nĩn¹jau³xai²na¹ i³yau¹ũ³ai¹nxã³nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ a²hoh³lxi³sxa³te²su² te²nãu³xa¹ wxa²wãn³txai²na² i³yau¹ũ³ai¹nĩ¹nhẽ³li¹. Nxai¹nĩ¹nha²kxai³ sa²nẽn¹kxi¹nxã²ha¹wi¹.

26 Wã²nxũh¹lxi³sxã³ nxe²kãi³i¹nhẽ³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Sũ³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ãh¹ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wĩ³na² ũ³hũ¹sa³na²hẽ³li¹. Txa²wĩ³na² so¹lxi³ a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² i²sa²jah¹lai²la¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wĩ³na² i²te²la³ yũ²nxã³wi¹. Txai²na² a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² so¹lxi³ i²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yã¹nxũn³sxã³: “A²nũ²a² ã³xai²na² Txa²wĩ³na² i³yau¹ũ³hai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxa¹kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wĩ³na² i²jah³lo²su² nũ³nhĩ³nx2na³li¹.

28 Jã¹nxã¹jut3su² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² hxi²tha³ah³lxin¹te² i³nxai²na² yen³kxa² sa³te²kxa² sa²nah³so¹sxã³ hxi²tha³te²hũ³nxe² te² i³nxai²na² nxe³sxã³ ã³wxã³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ã³wa²su¹nha²sxã³ yxau²xai³nũ¹nxã²lxa¹tu¹wi¹.

29 Txa²wa³ka³li³yu³ta² sa²yu³ta³lot3jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ txa²wãn³txa² i³tih³nxe³nx2ta¹jau³xa² wi¹kō³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Txai²na² thãĩ³ti³la²khai¹nxe² yxau²xai³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² yu³hẽ³nãu³ai²na² yxau²xai³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹kxa²yã¹nxe² yxau³nũ²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ã³wa²su¹nha²sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

30 Jã¹nxe³jut3su² txa²wa³ka³li³yu³ta² sa²yu³ta³lot3jah³lxin¹ju³ta² i³wi¹lxon³kxi¹jah³lxin¹kxi³te²ju²hẽ³li¹. Sa²ka³la³hẽn¹kxi²yah³lxin¹kxe³hũ³nxe² wa³lo³lon³te²ju²hẽ³li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12

Sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² e³ta³lun²nũ²la² sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² hai³sxa² wi³txa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² ã³nxai² a²sa³wi³ha³lxa² ã³nxai³li² nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² he³hain¹jau³su² yain³txi³nã³kxa² wxa²ni²lho¹sxã³ yai³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nxaxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² ĩ²ain¹tãu³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Nxex³txi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² sa²ba³to³ nxe³tãu³a² a²wah³ka³lxa² a²yxo²ha³kxa¹ ã³na¹xai³ki³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxa² jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ã³ain¹ti²tu³wi¹, yain³ti³nã³kxa² wxa²ni²lho¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxaxa² ĩ²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta²na² he³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xu¹ta²na² he³hai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

4 Nxain¹tãu³kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² yain³tũ³xai²na² Sũ³na² ũ³yho³hi²tũ³xai²na² wxa²so¹sxã³ ĩ³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tũ¹xai²na² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³ka³txa² wã³nxĩn¹te²ka³txa² so¹lxi³ yain³tũ³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Te²yã¹nxũn³jut³su² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xai²na² jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ã³xai³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxain¹kxan²ti³ hxi²ki³la³ te²sxa³yu²hẽ³li¹. Ju¹ta²na² ĩ²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

6 Nxe³yãn¹ta¹ wãn³txi³khai³xa² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² wa³to²hi² wxi²kan¹jah¹lo²sa¹wi¹.

7 Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxaxa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Yen³kxa² ũ³hũ¹sa²nhĩn¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²nxaxa³nhai¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³su² ha³kxa¹ jau³jau¹xai²na² wi¹ko³nh²yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ a²nũ²a² hxi²ki³la²nxaxa³te²na² kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²yah³lxi³hĩ³nx2nxaxa³lxi¹. Yxãn¹ta¹ yah²lxa³lxi¹.

8 Nxe³na¹kxa²yu³su² Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²wa³kxẽn³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa² hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹la² hxi²we²txi²jau³su²

9 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 ã³wih¹te³na¹ in³txa² hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹la² ĩ²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²nũ²a² ĩ³ton³kxai²nãn²tu³ we²txi²ju³ta³nũ³su² wai³nhĩ³ji¹wi¹? Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² kq³nxe³thin¹ju³ta² a³ti²si¹kxi³jau³nũ³su² ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² te² ĩ³nxai²na² o³ve²a² ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ yũ³hĩ³nxaxa¹lxi¹. Nxẽn¹ka³tu³ o³ve²ai²na² sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na¹ kxĩh³nxẽ¹na² ã³wi¹hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta²na² nxe³kxai²nãn²tu³ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² nxe³kxan²ti³nũ¹ o³ve²ai²na² kxĩh³nxẽ¹na² sa²sa²lho¹xi²hĩ³nxãn¹ji¹wi¹?

12 Jã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ a²nũ²su² a³lxi²wa³to²hi²khaix¹nxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²kxa³yan³tu³ wi¹kã³ũh¹ki³ju³ta² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² nxe³kxan²ti³nũ¹ wain³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² sa²wa³ti³nha²sxã³ hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³hxi²sin²nha¹sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ i³hxi²sin²nha²hĩ¹na¹ a²hxi²ka² sa²kxai³lu² i³hxi²we²nxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²hxi²kxã¹xa² yã¹nxe² hxi²wi¹lxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a³li³ain¹ka³tu³ i³he³son³kxi²nyhain¹sxã³ Je³su²jah³la² i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² i³ne³wa³ko³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ũ³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ju¹ta¹na²i²nha²nũ²la² ã³waix³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³waix³te³na¹ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa²khai¹nxe³te²nãu³xa² aun³ta² i³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² a²nũ²a² i³ton³te²a² ka³lxa¹sxã³ i³hi¹tain¹yah³lxi³nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² we²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. We²txi¹nx²ta¹wi¹. Nxe³nx²ta¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³ a²nũ²a² ã³xa² i³hen³txi³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 A²nxe³jut³su² kxã³nxu¹ta¹na² I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lu¹ta¹na² a²wãn³txi³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹ta³la³ te³nah¹lxi¹:

18 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Jah¹lai²li² Txa²sa³wi³sai²la¹wi¹. I³kaix¹so¹na¹kxah³lai²la¹wi¹. A³lxi²na¹kxah³lai²la¹wi¹. I³wi¹lxon³kxi²sa²jah¹lai²la¹wi¹. ã³nũ²nx²sxã³ ai³na¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² ã³wa²su¹kxi²na¹ju³ta³nũ³a² i³hen³txain¹tu¹wi¹.

19 Hai³txi³ kwa² i³he¹he¹kxi²nyhu¹xa³ha²kxai³ kwa² i³kaix¹nyhu¹xa³ha²kxai³ sxi²jen³nãu³ai²na² kwa² i³kã²non³si¹nha¹jau³su² i³ye³li³xa³ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wi¹.

20 Ka³ti³kxa³ti²nxãn³su² sa²ka³lũt³sxã³ sxa³nxã³nxa² sa²nãu³lxi²nxa³lho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ lã³pi³ãu²te³na² ũ³hũ¹lxi³te³lhxã³ tẽ³na² hai³txi³ ũ³hũ¹lxi²nxa³lho³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe² a²nũ²a² yxo²i²sxã³ hxi²tha³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ i³ya²lu¹thxa³kxi²nxa³lho³li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ i³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹tu¹wi¹.

21 Jã¹nxe³jut³su² Jah¹la² wãn³txai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹tu¹wi¹. I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Bel³se³bu²ah³la² i³yau¹ũ³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ in³txa² kō³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yau³jah¹la² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² ye³han³ye²ha²kxai³ yxo²kan²ye²ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² in³txa² i²kxi²nũ²la² kō³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ yxo²we²txi²xi²ha²kxai³ ye³we²txi²xi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 A²nxe³ju¹ta¹na² a²nũ²a² i³hi¹tain¹te²nãu³xa² i²kxain¹nxa²ha¹te¹ o²lai¹nha²kxai³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² wã³nxĩn¹khaix¹jah¹lo²sin²ta¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yau³tãu³lot³jah¹lo²su² yxau³sxã³ wah³nxe³kxi²ki³jah¹lo²su² nxe³jah¹lain²txi³ te²sin²ta¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³yān¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² ā³nhai¹tũn³te²nāu³xai²na² e³kxi²nyhai¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³nāu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²sa³wit³sin²tai¹. Nxe³te²si¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te²yāu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su²ĩ³ye³kxi²te²sin¹yu²hẽ³li¹. Fa³ri³se²a²nāu³xa² nxe³nyhai¹ta¹hxi²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² fa³ri³se²a² ě¹nān¹jau³su² wi¹kō³nha²ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² wā²nxũ¹h¹lxi³ ā³nhe¹kxi²nyhai¹kxai²nān²tu³ ya³lu²hxi²nyhai¹te²ju²hẽ³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³sxi²je³na² tā³nxa² kwa² sxi²ha² tā³nxa² a²nũ²a² yxau²xai³te²nāu³xa² ā³nhai²ta³lxi³sxā³ yxau³ain¹kxai²nān²tu³ kan²txi³ yxau²sa²tẽ³ai¹nxa³lho³li¹.

26 Te²yā¹nxũ³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³lu² wā²nxũ¹h¹sxā³ nxũ²kwai³li³si¹nha²jau³su² ĩ³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²ha³lo²ai²na² nũ³kxũn³txi³ yxau²sa²tẽ³xa³lho³li¹.

27 Nxe³ha²kxai³ wxa²wān³txa² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²li² Bel³se³bu²ah³la² a²sa³wi³sai²la¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³kā³txe² ĩ³nxai²na² wxa²wẽ³ha³lxa² kãi³a¹kxa² yā¹nxe² kãi³ain¹nũn³na³li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²nũ³kā³txai²na² ĩ¹te²tā³ sa³wi³ha³lxi³la³ te²la¹xā³?

28 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² Te²hi²sen³su² ĩ³hxi²kat¹sa²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² ĩ³ye³kxi²na¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su² ya²la³txi³ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jah¹lo²su² ye²te²sa¹wi¹.

29 Te²yā¹nxe³jau³su² sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² nũ³kxũn³jah¹lo²su² ye²kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ sxi²hai²na² ā³wih¹ka³tu³ a²yen³kxa² kãi³kxi²ti³hex¹lxix³hĩ³nx²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ nũ³kxũn³jah¹lai²na² i³sxā³ sa²ta³kxain¹ke³la³te²kxai³ sxi²hai²na² ā³wih¹ka³tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ kãi³kxi²sxā³ wxa²so²hxa³hĩ³nx²na³li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²ta³nāu³xa² a²hxi²kan¹jah¹la² Bel³se³bu²ah³lan²tu³ nxe² kãi³kxi²na¹hẽ³li¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ta³ai²na² a²nũ²ẽ¹na² nxũ²kwai³yxau³te²su² te²a² nxũ²kwai³li³si¹hai¹na¹wi¹.

30 Nxe³ain¹jut³su² a²nũ²ai²na² ā³ya³lxi²sai¹nxa³te²su² te²a² txa²kō¹kō¹sain¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ o³ve²a² yā¹nxe² ā³nũ²kxi²sai¹nxa³te²su² te²a² ha³ten¹txi² aun³txi³si¹hain¹tu¹wi¹.

31-32 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²an²tu³ kō³nxe³ti³ kãi³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ ĩ³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³yo²o³tũ¹kxai²nān²tu³ ā³wa²su¹tain¹ju³ta² yũ²na³li¹. Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jah¹lo²su² te²sa¹jah¹lo²na¹xai²na² kō³nxe³te²lot³sain¹kxan²ti³ ā³wa²su¹tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ wxāi²na² wai³nxa³jau³xa² e³lah³lxin¹jau³kxai³lu¹: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ĩ³hxi²ka¹tin²tai¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³jah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ā³wa²sut¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yan¹nāu³a¹ kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ ā³wa²su¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Hxi²ki³te²la³ yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³a² so¹lxi³ yũ³tu¹wi¹.

Hi³sa³ka³txa² a²nxā³kxa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

33 Jā¹nxe³kxe³hũ³jau³su² hi³sa³ka³txai²na² wi¹kxai²nān²tu³ a²nxā³kxa² wi¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txai²na² kō³nxe³kxai²nān²tu³ a²nxā³kxa²

ko³nxe³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ hi³a²nxã³kxi³khai³sxu² i²ki³sa²kxai³ hi³a²wi¹ta³nxa² ko³nxe³ta³nxa² i²ki³te²jai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³ wxã²nãu³ i³nxai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³ i³nxai²na²txih³xa² wẽ³ha³lxa³ yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yo²e³yah³lxi¹lxi¹. Ju¹ta²na² wai³nxa³wi¹. Ya²la³txi³txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² nũh¹ e³kxi²nha²kxa² yã¹nxe² txa²wã¹yo²e³jau³su²nxe³te²ju²hẽ³li¹.

35 Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²a² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³wi¹lo²la³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹ a²nũ²a² ko³nxe³thin¹te²a² a²ẽ¹na² whã²na¹ ko³nxe³thi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹.

36 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wãn³txa² toh³lxi³jau³xai²na²whã²na¹ e³yah³lxin¹te²tu³ yan¹nãu³a¹ kã³yah³lxin¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²kxe³su²nxe³ti³xa¹ ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.

37 Nxe³sxã³ wxa²wãn³txai²na² wi¹jau³xa² sa²yo²sai¹kxai²nãn²tu³wi¹lhin¹te²lo³nx2ti³tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ wxa²wãn³txa² ko³nxe³jau³xa²sa²yo²sai¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³thin¹te²lo³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hẽ¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ko³nxe³thin¹sxã³ kã³ain¹jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²su² te²a² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te²su² te²a² nxe³sxã³ ka³na³ku² ã³tĩ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² tih³nxe³nha¹jah¹lã³. Wã³nxĩn¹sxã³ kã³in¹ju³ta²wã²nã³ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:
— Ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Sũ³na² i³sa²si¹hã³sa²jau³su² jau³xa²ten³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Sũ³na² i³sa²si¹hã³sa²kxe³su²wã³nxĩn¹sxã³ kã³a¹ju³ta³la³ i³ye³kxi²sah¹lxi¹nhẽ²li¹. Nxe³yãn¹ta¹hĩ¹na¹ wã³nxĩn¹na¹ju³ta³la³ wã²nã³ũ¹nx2ti³nxã³lho³li¹. Wãn³txa²wã²nã³ũ¹nx2ta¹jau³xa² tĩ³yau³xu¹ta²na² so¹lxi³ Jo²na³jah³lu¹ta²na² Sũ³na²wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lu¹ta²na² wãn³txa² so¹lxi³ i³yũ¹jah³lxin¹tu¹wi¹.

40 Nxe³jau³xu¹ta²na²sa¹. Jo²na³jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹a³la²ni²tãu³a² aĩ³na² a²ẽ¹nai²na² ka³ten³su² sxa³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxã³txa³ a³li³sa²sai¹xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu²ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tãu³a¹ kxĩh³nxẽ¹na² ya³lu²sxã³ sxa³na¹tu¹wi¹. Hã²wxã³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na¹ Sũ³na²sa²si¹hã³sa²ju³ta² e³lxah¹ i²yah³lxin¹tu¹wi¹.

41 Jã¹nxe³jut3su² yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹kã³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³txi²kxe³su² nxe³ti³xa¹ Ni³ni³ve²thĩ³nãn¹ta²nũ³ka³txu¹ta¹na² nxe³te²hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nãu³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² Jo²na³jah³lu¹ta²na² wãn³txa²ain³kxai¹nha²kxai³ ko³nxe³thi¹nain¹ju³tu¹ta²na² ã³na¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jo²na³jah³la² hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ kãin²wa³to²hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nũ¹ Txa²wãn³txa² sa²yo²wet1sah¹lxa³lxi¹.

42 Te²yã¹nxe³jut3su² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Se²ba³thĩ³na² a²wa³kxẽn³na¹ka³lxu¹ta²na²sa²kxai³lu² Sa³lo³mãu²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² a²hoh³lxi³khai¹sa²jau³xa²ain³kxi²te³lhxã³ u²lxan¹thĩ³na² a³li³sxã³ wxã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu²a²nũ²a² kã³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²kxe³su² nxe³ti³xa¹ ko³nxe³ti³i³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Sa³lo³mãu²ah³lu¹ta²na² wãn³txa²

wi¹lain³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹Txai²na²sa²kxai³lu²Sa³lo³mãu²ah³la²
ĩ³kãin²wa³to²hi²na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nũ¹Txa²wãn³txa²
ain³kxi²ti³ten³yah³lxa³lxi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Ko³nxe³te²a²yãu³ka³txe²su²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

43 Nxe³ha²kxai³la¹ko³nxe³te²yãu³ka³txa²a²nũ²a²nxũ²kwai³li³kxai²nãn²tu³
ha³lo²ai²na²ĩ³yau³xa²yũ²nx³ko³xa²a²hã¹nxe³ti³xa¹ã³wxe³sxã³
ĩ³ye¹nx²si¹jau³su²ã³ten³sxã³ai³lha²thet3tin²ta¹. Yxã¹ta¹ĩ³ye¹nx²je³na²
ĩ²xa³nũ²nhai¹.

44 Nxe³yãn¹ta¹ĩ²xa³kxe³su²e³nha²te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha²a³li³a¹thĩ³nai³tã²
ã³wã³li²na¹tũ¹xã¹.” Ain¹jau³su²ã³wã³li²tãu³a²nũ²ẽ¹nai³ta³lxi²
a²nũ²yũ²nx³ha²kxai³wi¹we²txi³ha²kxai³wi¹lhau³ko³nha²kxai³nxe³ye²kxe³su²
ha³lo²a²ai³lxin²ta¹.

45 Ai³ka³tu³ko³nxe³te²yãu³ka³txi³nãu³xa²ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹ka³na³ki¹
nxe³te²nãu³xa²ko³nxe³ti³khaix¹wa³to³hain¹te²nãu³xa²ĩ³ha¹txai¹nĩn²ta¹.
Nxe³te²nãu³xa²sa²so¹sxã³ã³wã³li²xi²sa²tẽ³in²ta¹. Nxe³ju³ta²kxai³lu²in³txa²
ẽ¹nãu³a²ko³nxe³ti³ã³wa²to²hin²ta¹. Te²yã¹nxe³jut3su²hĩ¹na²yxau³yah³lxin¹te²
ĩ³nxai²na²sa²kxai³lu²ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la²a²hã³ka³nai²na²a²lon³ti³tãu³xa²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

46 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³la²ĩ³ye³li²ta³lu²nai¹nx³ta³lxa¹a²hã³ka³nai²na²
ã³wxã²a²lon³ti³tãu³xa²ã³wxã²nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a²yxau³sxã³
ĩ³ye³kxi²nyhu¹si¹nyhain¹jau³su²ã³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nxe³sxã³ĩ³hen³txi³te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lãi³. Nxe³txi¹. Wxa²hã³ka³nai¹tã²wxa²lon³ti³tãu³xa²ha³lo²a²
yxau³ain¹na³li¹. ĩ³ye³kxi¹nx³a²te³lhxã³wxã³ain¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²hã³ka³nai¹ta³txa²lon³ti³tãu³ãn²ta³ĩh¹te²la³ta³nain¹te²la¹xã³? Nxe²
e³nũ²la²a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²wã²nã³ũ¹hain¹te³nah¹lxi¹.

49 — Tũ¹ka³txai²na²txa²hã³ka³nũ²su²ha²kxai³txa²lon³ti³tãu³su²ha²kxai³
nxe³kxi²sain¹na³li¹.

50 Nxe³sxã³a²nũ²a²ĩ²li³te²na²sa²kxai³lu²Txa²wĩ³na²Oh³nãn¹jah¹a²
Si³yxau³jah¹lai²na²a²ten³jau³su²sa²yxo²wet1sxã³kã³kxai²nãn²tu³nxe³te²nãn²tu³
txa²hã³ka³nũ²su²ha²kxai³txa²lon³ti³tãu³su²ha²kxai³ne³te²sain¹na³li¹.
Je³su²jah³la²ta¹hxai²hẽ¹la².

13

Yain³ta³ki³a²wi¹ki³a²ũ³whĩ¹ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹sxi²hai²na²a³li³xi²nũ²la²ĩ³ye³na²ne³kxun²nãu³a²ai³sxã³
ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ā³wxe³ka³tu³a²nũ²a²nãu³xa²ka³lxa²khai¹nxe³sxã³ã³wxã³wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³te³na¹Je³su²jah³la²te²kxai³lu²ka³no¹a²ka³lo³a²ã³wih¹wxe³ha²kxai³
a²nũ²a²nãu³xa²te²kxai³lu²ha³lo²ai²na²ĩ³ye³nai²na²ne³kxun²nãu³a²
yxau³ai¹nha²kxai³nxẽn³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²nxe³tãu³a²Je³su²jah³la²hi²sen³su²wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²yau³ka³lxa¹txi³
ĩ³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³tih³nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²ai²na²hai³sxa³nãu³a²ai³nũ²nhai¹. Yain³ta³ki³a²
wi¹ki³a²ũ³whĩ¹te³lhxã³wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhain¹sxã³ũ³whĩ¹nũ²nhai¹.

4 Ūh³wĩ¹tãu³a²yain³ta³ki³ai²na²ki³jũ¹nxe²ã³nhai¹tãu³a²sa²kxai³lu²tĩh³na²
yxo²ki³sa²ã³yun¹na³nũ²nhai¹. Ā³yun¹na³tãu³ai³ka³nãu³xa²wa³su³txi³wxã³sxã³
yai³nhxa³kxain¹nũ²nhai¹.

5 Āh¹ki³jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa² si³yu³hē³nāu³a² nxe³kxī³h³nxū³xa² ā³yun¹na³nū²nhai¹. A²nxe³ kxī³h³nxai²na² au³la³ka²txi³nh²nxa³ha²kxai³ wa³su³txi³ ka³lū³xi²nū²nhai¹.

6 Ka³lū³te³na¹ u³je³na³kai²li² wxa²ki³ka³la³ka³tū³ ĩ³wān³ya²lun¹ti³nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tū³ yain³ta³ki³ne³ka² au³txi³ sxa²nxa³ha²kxai³ ya²lun¹txi³nū²nhai¹.

7 Āh¹ki³a² jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ũ³yen³ko³xa² ā³yun¹na³nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lū³xi²nū²nhai¹. Nxe³ta¹ ũ³yen³ko³su² ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa² ka³lxa¹txi³ ka³lū³ye²nū³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu² yain³ta³nxe²kxa² wān³ne³sa³te³kxi²sxā³ ya²lun¹txi²ye²nū²nhai¹.

8 Nxe³yān¹ta¹ āh¹ki³a² jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² kxī³h³nxū³xa² tū³tin³tū³xa² ā³yun¹na³nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹ka³lū³ha²kxai³ wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa³ki³a² kāin² ki³kan²kxi²ha²kxai³ kāin² an³nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tū³ wā³lī³kha³lhon¹txi² ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tū³ ka³lxa¹txi³ ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tū³ kū³we²ki²la² ka³lxa²nxa³txi³ ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ nxū²nhai¹.

9 Jā¹nxa¹jau³su² wi¹ko³nyah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nān²tū³ wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Wān³txa² ĩ³yau¹ū³jau³xa² ĩ³tih³nxe³jau³su²

10 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² ā³tū³sxā³ ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. ĩh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ a²nū²a²nāu³xa² ĩ³yau¹ū³jau³xa² so¹lxi³ e³kxai¹nān¹ji¹wi¹? Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³tai²na² so¹lxi³ wān³txai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² ē¹nāu³a² sa²hau³kot³jau³nū³su² nxe³jau³jau¹xai²na² txa²nū² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ tū¹kā³txai²na² hī¹na² ā³ne³wxe³ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹.

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tū³ in³txi³su² yen³kxi³kxai²nān²tū³ ā²la² kāin²sxā³ ũ³yhen³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tū³ yen³kxi³khai¹nxe³hī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ in³txi³su² yen³kxi³txa²te²su²te²a² jū¹nxe² so¹lxi³ yen³kxi³kxi³su² sa²so¹kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxi³ txa²khaix1nxe³hī³nx2na³li¹. Nxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Sū³na² wān³txa² jū¹nxe² ā³ne³wxe³yah³lxin¹ha²kxai³ kāin²non³sxā³ ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Tū¹kā³txai²na² ā³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ ĩ³yau¹ū³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxain¹tu¹wi¹.

13 Jā¹nxa¹jau³su² wān³txa² ĩ³yau¹ū³jau³xa² so¹lxi³ e³kxai¹na¹wi¹. Nxai¹na¹kxan²ti³ ĩ²ain¹kxan²ti³ ā³ye³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Ain³kxain¹kxan²ti³ ā³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹.

14 A²nxe³sxā³ ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² Sū³na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx1ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Wxāi²na² sa²kxai³lu² ne³kat1sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā³ne³wxe³yah²lxan³tho³li¹. ĩ²sa²tē³kah¹lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wi¹lī²sa²tē³yah²lxan³tho³li¹.

15 A²nxe³tū³kā³txai²na² a²ē¹nāu³ai²na² kan²na³li¹. A²yen³na² whāi²na¹ wxa²ye³tī¹nha² a²ne³nxē³na² whāi²na¹ wxa²ne³tī¹nha² nxe³kxa²yā¹nxain¹na³li¹. Nxe³sxā³ ā³ne³wxe³ai¹nx3tho³li¹. Nxai¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yen³na² ā³ye³wxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³nxē³na² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ a²ē¹nāu³ai²na² Txa²wān³txa²

ã³ne³wxe³ain¹kxai²nã²tu³ yxo²i²sain¹sxã³ sa²hau³ko³tai¹hĩ³na¹wi¹.
Yxã¹ta¹nxai¹nxã³wi¹.”

I³sa³i²ah³lu¹ta²na²wã³txa²nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

16 Yxã¹ta¹wxã²kxai³txa²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹te²ĩ³nxai²kxai³
te²yã¹yxah³lxa³lxi¹. Wxa²ye³na²wi¹lĩ²yah³lxi¹nha²kxai³wxa²ne³nxẽ³na²
wi¹lain³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³nxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³wi¹lhin¹sxã³
ĩ²nx2ta¹wi¹.

17 Kxã³nhi¹nai³tã²Sũ³na²wã³txa²ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na²a²nũ²a²
wi¹lhi¹nain¹te²nãu³xu¹ta²na²nxe³sxã³yen³kxa²ĩ²yah³lxin¹ju³tain²txi³
ĩ²ti³te³nai¹nha²kxai³wã³txa²ain³kxah¹lxin¹jau³xain²txi³ain³kxi²ti³te³nai¹nha²kxai³
nxe³ain¹ta¹hxi²ka¹nain¹te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Yain³txa³ki³a²ũ³whĩ¹jau³su²a²si³yxau³jau³su²

18 Jã¹nxã¹jau³su²yain³txa³ki³su²ã³yun¹na³jau³xin³ti³a²si³yxau³tãu³a²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

19 A²nũ²ai²na²sa²kxai³lu²wã³txa²tah²yau³xai²na²Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu²a²nũ²a²ẽ¹nãu³a²sa²hau³kot3jau³nũ³su²nxe³jau³jau¹xai²na²
ain³kxi²sxã³ã³ne³wxe²nxã³kxai²nã²tu³sa³ta³na²jah¹la²a²ta³a²hxi²kan¹jah¹la²
wxã³sxã³ne³wã²na³ti³hi¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe²yain³txa³ki³a²tĩh³na²
ne³ku²nxã²ã³yun¹na³ki³ai²yã¹nxe³te²ju²hẽ³li¹.

20 A²nũ²ai²na²sa²kxai³lu²Sũ³na²wã³txa²wi¹jau³xa²ain³kxi²kxai²nã²tu³
wi¹lxon³kxi²sxã³ain³kxi²te²ju²hẽ³li¹.

21 Nxe³yã¹ta¹au³txi³yxo²i²xa³kxe³su²ha³lo²a²ko³nxe³to³nha²kxai³
Sũ³na²wã³txa²ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ĩ³khãuh³lxa³thi¹nai¹nha²kxai³
nxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²wã³txai²na²wa³su³txi³
sa²yxo²ã³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe²yain³ta³ki³ai²na²kxĩh³nxã²
txah³lxi³ju³ta²na²ã³yun¹na³ki³ai²yã¹nx2na³li¹.

22 A²nũ²a²ã³xai²na²sa²kxai³lu²Sũ³na²wã³txa²ain³kxi²nũ³te²ju²hẽ³li¹.
Yxã¹ta¹ha³lo²a²hxi²waut3ta³lxi³nha²khaix1nxe³ha²kxai³a²yen³kxa²
ta³nxã²a²ha³teh³nxã³nxã²ũ³yho³hi²ki³txã³nxã²ta³nxã²kãin²
yxo²kwaĩ³nai¹nha²kxai³wã³txa²wi¹jau³xa²ã³na¹ain¹sxã³hai³txi³Sũ³na²
sa²yxo²we¹ti³hex1te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe²yain³ta³ki³ai²na²ha³lo²a²
ũ³yen³ko³nãu³a²ã³yun¹na³ki³ai²yã¹nx2na³li¹.

23 A²nũ²a²ã³xai²na²sa²kxai³lu²Sũ³na²wã³txa²ain³kxi²hĩ¹na¹wa³su³txi³
ã³ne³wxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa²Txa²wã¹sũ³na²wã³txa²
ain³kxa²so¹sxã³kan²txi³i³ka³tu³wi¹lhin¹khai¹nxe³sxã³sa²yxo²we¹ta¹nha²kxai³
ãh¹ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa²ãh¹ĩ²li³te²a²wi¹lhin¹sxã³sa²yxo²we¹ta¹nha²kxai³ãh¹
ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa²ãh¹ĩ²li³te²a²jũ¹nxe²wi¹lhin¹sxã³sa²yxo²we¹ta¹nha²kxai³
nxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe²yain³ta³ki³ai²na²kxĩh³nxã²tĩ³tĩn³tũ³xa²
ã³yun¹na³ki³ai²yã¹nx2na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ko³nxe³ki³a²ũ³whĩ¹ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

24 Āh¹lxi³sxã³wã³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.
— Ha³lo²a²yan¹nãu³a¹a²nũ²a²kãĩ³ain¹kxa²yo³ha²a³ya³ti²ti³wa³kxa²
ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²ai²na²yain³ta³ki³a²wi¹ki³a²ũ³whĩ¹kxi²jah¹lai²yã¹nx2na³li¹.

25 Nxe³jah¹lo²su²nũ²nhai¹. Nxe³yã¹ta¹ka³nxah³ti³na²ãu³xi²tĩ³kxai³lu²
a²nũ²a²a²ko¹ko¹su²jah¹la²hãĩ³a²wxã³nũ²nhai¹. Wxã³te³na¹a²ki³a²ko³nxe³ki³a²
hãĩ³a²ũ³whĩ¹kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ih³xi²nũ²nhai¹.

26 Hã²wxã³txa³nũ²yain³txa³ki³ai²na²ka³lũ³ha²kxai³wi¹we¹nha²kxai³ai³la²
an³ye²nũ²nhai¹. A²nxe³tãu³a²ko³nxe³ki³ai²li²te²yã¹nxe³sxã³ka³lũ³hi²wi¹we¹ni²
a³ni²nxe³ye²nũ²nhai¹.

27 Nxa²ha¹te¹ hai³sxa² wa³kxēn³yah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ā³tī³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Āu³la³na³xāi³. Nxe³si¹lxi¹. Yain³txa³ka² wi¹ki³ai²na² so¹lxi³ ū³whī¹nhīn¹ta²lu¹wi¹. Yxān¹ta¹ īh¹te²a³ hxi²ki³ta³ kō³nxe³ki³ai²li² wen¹sīn¹te²la¹xā³?” Ain¹nū²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹: “Kō¹kō¹su² jah¹la² hxi²ka² kâi³ū¹nhē³lin¹ta¹i¹.” Nxe³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Nxe³kxai²nān²tu³ kō³nxe³tē³kxa² wxa²ha³txut¹sxā³ wxa²nū²kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹?” Ain¹nū²nhai¹.

29 Nxa²ha¹te¹ wa³kxēn³yah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹: “Nxe²nxa³wi¹. Hī¹na² wxa²nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yain³txa³ne³kxa² wi¹tē³kxa² wxa²ha²txut¹jah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.

30 Hāi¹nxā¹jah¹lxi³sā²nhē³li¹. A²yut³su² we¹nain¹txai²lxi¹. Hā²wxān³txa³an³ta³lun²kxai²nān²tu³ yain³txa³ka² wxa²ni²lho¹tū³ka³txa² ī³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Kō³nxe³tē³kxa² wxa²nū²kxi² sa²so¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. Yah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³ ū³thū²hxa³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ yain³txa³ne³kxa² wi¹kxa² wxa²kxi²so¹jah³lxi³nū³nhē¹li¹, ū³wha¹a¹thī³na²su¹. Nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.” A²wa³kxēn³yah³la² nxe³nū²nhai¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Mos³tar²ta²ki³a² wi¹lwen¹ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

31 Āh¹lxi³sxā³ wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xai²yā¹nx2na³li¹. Te³nah¹lxi¹: Hai³sxa²yxau³tē³kxa² a²wa³kxēn³yah³la² yain³txa³ki³a² mos³tar²ta²ki³a² ū³whī¹nū²nhai¹.

32 A²nxe³ki³ki¹ai²na² ki³jū¹lxi³khai¹nxe³ki³su² kxan²ti³ ta³ki¹ai²na² ka³lū³xi²nū²la² wi¹lwen¹nū²la² hai³sxa² yxau³tē³kxa² wa³to²hi²ton¹nū²nhai¹. Hī³khai³xa² wen¹nū²nhai¹. Nxe³sxā³ ai³ka² ā³wxā³ha²kxai³ yeh³nxī³nū²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹la² ī³xā³lxi³ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²wi¹lhī¹na² jū¹na² so¹lxi³ yxo²ī²sah¹lxin¹kxan²ti³ ye³jen¹na² ā³kāi²non³sxā³ yxo²ī²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Yain³tū³xa² ī³wa¹kxi³ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

33 Āh¹lxi³sxā³ wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xai²yā¹nx2na³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹, txu¹ha³ka³lxi²na² te²hi²sen³su² yain³txa² ī³wa¹ki³nū³a² tē³ha²kxai³ tri²ka²nū³xa² nē³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki³lhi³tē³na² ū³sa²wi¹sxā³ ū³kxē³ni³nū²nhai¹. Nxe³kxai²nān²tu³ tri²ka²nū³xa² whāi²na¹ ī³wa¹je²nū²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²wi¹lhī¹na² a²nū²a² ka³lxa¹nxa³te² ī³nxai²na² yxo²ī²sah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹yan¹nāu³a¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²ī²sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ī³yau¹ū³jau³xa² a²si³yxau³jau³xan¹jau³su²

34 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² jau³jau¹xai²na² so¹lxi³ ī³yau¹ū³jau³xai²na² so¹lxi³ e³ta¹hxai²hē¹la². E³lxah²lxi³jau³la³ ī³ye³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

35 Nxe³sxā³ wān³txa² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lu¹ta²na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx¹ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² hāi³a² txa²wā¹ha³lo²a² ān³si³wxe³hī¹nu¹ta²na²nān¹te²tu³ hāi³a² yxau³jau³xan²tu³ ī³yau¹ū³a¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xu¹ta²na² hī¹na¹ we¹ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

Kō³nxe³ki³a² ū³whī¹jau³xa² ī³tih³nxe³jau³su²

36 Hã²wxã³txa³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² a²nũ²a²nũ³xai²na² ã³ain¹nũ²la² sxi²ha² ã³wi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi²xi²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³a² ã³tĩ³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Wãn³txa² ko³nxe³ki³a² ã³whĩ¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yain³txa³kxa² wi¹kxa² ã³whĩ¹jah¹lai²yã¹jah¹lo²sa¹wi¹.

38 Txa²wã¹ha³lo²ai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa²yã¹nx2na³li¹. A²nũ²ai²na² Txa²wãn³txa² yxo²ĩ²sah¹lxin¹te²ĩ³nxai²na² yain³txa³ki³a² wi¹ki³ai²yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Sa³ta³na²jah¹la² ĩ³hi²txain¹te²nũ³xa² ko³nxe³ki³ai²yã¹nxain¹na³li¹.

39 A²ta³a² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² Sa³ta³na²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²ko¹ko¹su² jah¹lai²yã¹nx2na³li¹. Txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² nxe³tãu³su² tãu³ai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa² wxa²ni²lho¹kxi²ti³xai²yã¹nx2na³li¹. Oh³xan¹jah¹lo²nũ³xai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² wxa²ni²lho¹ni²tũ³ka³txai²yã¹nxain¹na³li¹.

40 Nxe³sxã³ txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² tãu³su² tãu³a² sa²kxai³lu² ko³nxe³tẽ³kxa² wxa²nũ²kxi²so¹sxã³ ã³thũ²hxa³txain¹kxa² yã¹nx2na³li¹.

41 Jã¹nxe³tãu³a² Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹te²nũ³xa² ĩ³sa²si¹hã³a¹tu¹wi¹. ĩ³sa²si¹hã³a¹te³na¹ a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kã³si¹nyhain¹te²nũ³xa² whã²na¹ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³te²na² whã²na¹ nxe³sxã³ wã²nxa³kxi² so¹na¹tu¹wi¹.

42 Wã²nxa³kxi² so¹na¹kxai²nãn²tu³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tẽ³ju³ta² ã³na¹sxã³ wxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² tũ¹ka³txain²txi³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³yah³lxi³tu¹wi¹.

43 Nxe³te²kxa³kxa¹ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²lo³te²nũ³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wĩ³na² ha³lo²a²nũ³a² ã³wih¹si¹nyhai¹nha²kxai³ u³je³na³ka² ha²te¹kxa² yã¹nxe² wxi²kin³ti³to³nai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Jã¹nxai¹jau³su² wi¹ko³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãn²tu³ ain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Yen³kxa² a³lxi²kxa² hai³sxa²nũ³a² hã³a² sxa³jau³su²

44 ã³h¹lxi³sxã³ wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³lon³ju³ta² a³lxi²khai¹nxe³ju³ta²la¹wi¹. Nxe³sxã³ yen³kxa² a³lxi²khai¹nxe³kxa² hai³sxa²nũ³a² hã³a² sxa³kxa²yã¹nx2na³li¹. A²nũ²ai²na² kwa² ai³sxã³ a³txi²kxai²nãn²tu³ hã²wxã³txa³ sa²no¹xi²nũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ ka³lih³kxi²nha²sxã³ a²yen³kxi³khai³xai²na² ã³nũ²kxi²nũ²la² hai³sxa² a²wa³kxẽ³yah³la² yen³kxa² whã²na¹ ã³yho³hi²nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² ta²ko¹xai²na² yen³kxa² hã³a² sxa³ko³xai²na² so¹kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²ro³la³ki³a² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

45 ã³h¹lxi³sxã³ wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³lon³ju³ta² a³lxi²khai¹nxe³ju³ta²la¹wi¹. Nxe³sxã³ a²nũ²ai²na² txah³lxa³ki³a² a³lxi²ki³a² pe²ro³la³ki³a² ã³ten³jah¹la² yã¹nx2na³li¹.

46 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txah³lxa³ki³a² a³lxi²ki³a² so¹kxi²nyhu¹kxi³te² nũ³ka³txa² ai³lha²thet3sxã³ ã³ten³nũ²nhai¹. Nxe³tãu³a² a³lxi²ki³a² ĩ²kxai²nãn²tu³ hã²wxã³txa³ a²yen³kxi³khai³xa² whã²na¹ ã³nũ²kxi²nũ²la² tẽ³sxã³ ã³yho³hi²ha²kxai³ ta³ki¹ai²na² so¹kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Āi³na² ta³lã²na³ki²ka³lo³a² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

47 ã³h¹lxi³sxã³ wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a²nũ³xa² kãĩ³ain¹kxa² yo³ha² ĩ³yĩ¹li²hain¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Aĩ³na² ta³lã²na³ki²ka³lo³a² yã¹nxe³na³li¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² aĩ³na² ĩ²li³te² he³la³kxa² ĩ³ne³kxi²li² ta³lã²na³ki²nũ²nhai¹.

48 ĩ³ne³kxi²li²na² ka²lo¹ai²na² sa²sai²lho¹nũ²nhai¹. Sa²sai²lho¹nũ²la² ã³wxe³ka³tu³ aĩ³na² wi¹te²a² ũ³ha¹i² aĩ³na² ko³te²a² ã³na¹i² nxe² wxa²nxa³ki²so¹nũ²nhai¹.

49 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³so¹nhxan³nhĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxi³lu² oh³xan¹te²nũ³xa² ũ³sa²si¹hã³tu¹wi¹. A²nũ²a² ko³nxe³thin¹te²nũ³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wã²nxa³kxi²so¹si¹hain¹jau³su² ũ³sa²si¹hã³tu¹wi¹.

50 Nxe³ka³tu³ ko³nxe³thin¹te²nũ³xan²ta³ ha³lo²ai²na² ha³nxe²a² ĩ³xai³ju³taĩ²na² ã³na¹sxã³ wxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² tũ¹ka³txain²txi³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³yah³li³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Wãn³txa²ya²la³lyau³su²

51 Jã¹nxa¹jau³su² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³su² a²yxo²ha³kxa¹ ã³ne³wxe²sa²sai¹yah³lxin¹ta¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³wã²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Kwa²nxi¹li¹. ã³ne³wxe²sa²sai¹sĩ¹na¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxi³lu¹:

— Wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xin³ti² ã³ne³wxe²sa²sai¹yah³lxin¹kxi²nãn²tu³ a²nũ²a² yã¹yxah³li¹li¹. Sũ³na² wãn³txa² ĩ³tih³nxe³jah¹la² a²hoh³li³su² jah¹la² yã¹yxah³li¹li¹. Txa²wãn³txa² tah²yau³xa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³xai²na² ã³ne³wxe³yah³li¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Sũ³na² wãn³txu¹taĩ²na² ĩ³yau¹ũ³hi² Txa²wãn³txa² Tah²yau³xai²na² ĩ³yau¹ũ³hi² nxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah¹li¹nha²kxi³ sxi²ha² wi¹thĩ³na² a²wa³kxẽ³yah³la² yã¹yxah³li¹li¹. Nxe³sxã³ a²yã³li³te²su² te²a² wxã³kxi²nãn²tu³ yen³kxa² a³li²ki³u¹taĩ²na² ta³nxa² tah²yu³tu¹taĩ²la³ ta³nxa² wã²nã³ũ¹nyhain¹na³li¹. Txa²wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³yah³lxin¹kxi²nãn²tu³ te²yã¹nxe² aĩ³yah³li¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Na³sa³re²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa²sa²yxo²ã³jau³su²

53 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lu²nhxa³tũ²la² ã³waix3ta¹hxai²hẽ¹la².

54 ã³waix3tũ²la² ã³nxai³sxã³ a²sxi²jen³khai³xa² Na³sa³re²thĩ³na² ã³wih²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Wih²xi²ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sxã³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³hen³txi³ta³lun²tãu³a² ain³kxi²tũ³ka³txai²na² sa²kxi³lu² ĩ³wã³txi³sxã³ e³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²li² a²hoh³li³khai¹sa²sxã³ ĩ³ye³ha²kxi³ wã³nxĩn¹khai¹nx3sxã³ o²la³kxi²ha²kxi³ nxe³jah¹lai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ĩh¹nxet3sxã³ hxi²ka¹nai¹nhĩ³te²la¹ku² ki³nhai¹.

55 Sxi²ha² txon³jah¹lo²su² jah¹la² ta²hai²la¹wi¹. A²hã³ka³nai²na² Ma³ri²a³ka³lxai²la¹wi¹. A²lon³ti³tãu³xa² Ti³a²kah³lo²su² ha²kxi³ Jo³se²ah³lo²su² ha²kxi³ Si³mãu²ah³lo²su² ha²kxi³ Ju³ta²sah³lo²su² ha²kxi³ nxe³ain¹na³li¹.

56 A²ha³lĩn³ti³tãu³xa² txa²wã¹yu³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³ha²kxi³ ĩh¹nxet3sxã³ ã³nut1sxã³ kãĩ³hĩ³te²la¹ku² ki³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

57 Nxe³ha²kxi³ hxi²ye¹ta³lxain¹sxã³ e²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² a²sxi²jen³khai³xan¹ta² nũ³ka³txai²na² so¹li³ a²sxi²khai³xan¹ta² nũ³ka³txai²na² so¹li³ sa²nẽn¹kxi²kxi³la³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

58 Jā¹nxe³ha²kxai³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wā³nxĩn¹sxā³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

14

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² su²lhā³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³tĩ³kxai³lu² E³ro²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xai²na²
a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² o²la³kxi²kxe³su²
ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³te³na¹ a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹, E³ro²jah³lai²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²li² Jo³āu² Ba³tis²jah¹lo²sin²tai¹. Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹.
Nxe³kxe³su² hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ wā³nxĩn¹ti³ o²la³kxin²tai¹. E³ro²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 A²kxā³nxa² E³ro²jah³la² te²hi²sen³su² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su²
te²kxai³ hxi²ki³nũ²la² sa²hxi²tai³kxi²nũ²la² sxi²ha² kan²thĩ³na²
ũ³tĩ¹kxi²wxe³si¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jut³su² a²lon³yah³la² Fi³li²pah³lo²su²
jah¹la² a²sxe³xa³ka³lxa² E³ro³ti²a³ka³lxu³su² hxai²na²hē³la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na²
hxi²ki³la³sxā³ ũ³txi¹kxi²wxe³si¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Jā¹nxe³sxā³ kxān³kxai³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— E³ro²jah¹lāi³. Kāi³in¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Wxa²lon³na² sxe³xa³ka³lxa²
so¹kxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wi¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lai²na² ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² su²lhā³si¹ha¹tũ¹xā¹. Jau³su² nxe³ta¹ a²nũ²a²nāu³xa²
kwa²hāi¹nxe² ā³si³tē³la³kxi²te²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²li² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Ain¹jau³su²
ha²kxai³ yuh³lxix³jau³su² E³ro²jah³lo²su² te²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² hāi¹sxā³
ũ³tĩ¹kxi²wxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ a²ha² yan¹nāu³kxai³lu¹ E³ro²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu¹
a²hā³ka³na² ē¹na² a³li³la¹hain¹ju³tai³tā² ain³kxi¹xi²te³lhxā³
kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāi³ain¹ju³ta²sa¹, E³ro³ti²a³ka³lxai²na² a²ka³ne³lxai²na²
wxā³sxā³ nũh¹ ā³nha³te³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ E³ro²jah³la²
ĩ³ka³lxix³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³tai²li² E³ro²jah³la² ya³lxix³te²nāu³xa²
yxau³sxā³ ĩ²lxain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³ka³lxix³kxi³san¹nhĩ¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ yen³kxa² ĩ²li³ju³ta²
ĩ³wā³txi³san¹kxai²nān²tu³ ũ³hũ¹nxa²ha¹tũ¹xĩ¹. Txa²wā¹sũ³na² ĩ²nē³lha²kxai³
ya²la³tu³ nxe²kāi³ũ¹nxa²ha¹tũ¹xĩ¹. E³ro²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ wāin²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ai³sxā³ a²hā³ka³nai²na²
ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ye³kxi²ka³tu³ a²hā³ka³nũ³nu¹ta²kxai³lu²
ĩ³wa²lũ³xi²jau³su² ĩ³yau¹ũ³sān²nũ²la² wāin²ta¹ka³lxa² te²kxai³ E³ro²jah³la²
ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²ne³ka² so¹lxix³ ten³sa³nhai¹. Pra²ta²ka³lo³a²
ũ³yhe³hē²ti³sxā³ ũ³hũ¹sē¹li¹. Kwēn¹tai²na¹ ten³sa³nhai¹. Wāin²ta¹ka³lxai²na²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³ju³tha²kxai³ E³ro²jah³lai²na² ĩ³āin²txi³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
ha³la³je¹nĩn³kxai³ a²wān³txai²na² a²yen³kxa² wāin²ta¹ka³lxai²na² ũ³hũ¹te³lhxā³
nxe³jau³xai²na² yxo²an³ta³ti³ e³jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²i² ain³kxi²
nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
wān³txai²na² ĩ³wa²li²ju³ta³la³ ten³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

10 Nxe³ha²kxai³ kwẽn¹ta²kxai³ a²sa³wi³sa² kwa³na³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Sxi²ha² kan²thĩ³na² ai³sxã³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ã³nhe³ki²lho¹si¹jau³su² i³sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ka³tu³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ã³nhe³ki²lho¹nũ²la² a²ne³kai²na² pra²ta²ka³lo³a² ã³yhe³hẽ²ti³sxã³ wãin²ta¹ka³lxai²na² ã³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³hũ¹ain¹ka³tu³ ta¹ka³lxai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²hã³ka³na² ã³hũ¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ju³ta²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ain³kxain¹ka³tu³ ya³lu²te²a² a²ne³ki³txa²ti³hit¹sxã³ so¹sxã³ sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²nĩ³kxain¹nũ²la² Je³su²jah³la² i³hen³txi³si¹jau³su² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kq³txa²yai³nain¹jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹sxã³ ã³waix³ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yũ³ai¹nxa³je³na² nũh¹xai³sxã³ ã³yit¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a²nãu³xa² ã³si³tẽ³la³kxi²tũ³kq³txai³tã² ã³waix³jau³su² ain³kxi²tãu³a² sxi²jen³nãu³a² a³li³ain¹sxã³ a²yu³kxa² i³hi²txai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²xai³lain¹nxa²ha¹te¹ i³ne³kxau²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ka³no¹a²ka³lo³a² a³li³xi²tãu³a² tũ¹ka³txai²na² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² i²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i²kxain¹te³na¹ i³ãn²ta³kxi²khai¹lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ i³ton³te²na² i²li³te²na² Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² we²txa³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³nũ²la² ka³nxah³ta³lon³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ã³tũ³ain¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lãi³. Ti¹ai²na² sxi²jen³ti³la³ yũ²nxa³ti²tu³wi¹. Ha³lo²a² yain³kxi²ki³ju³ta² ha³nãu³hi²nẽ³te¹ni²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² i³hit²txain¹tũ³ka³txa² he³hain¹jau³su² sxi²jen³txi³nãu³a² i³sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹, yain³txa² so¹kxi²nyhain¹te³la³ku¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu²:

— ã³waix³si¹nhẽ³lain¹jau³su² wi¹lxa³wi¹. Wxãi²na¹ yain³txa² ã³hũ¹txain¹yah³li³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹:

— Yxãn¹ta¹ yain³txa² yũ³ki³kxa² kãi²nxa³wi¹. Yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹li³ ai³na² ha¹li¹ so¹li³ nxe³te²na² so¹li³ yũ³nẽ³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— Yain³txai²na² ai³na²na² wxa²nũ³ũ¹sah¹li³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Jã¹nxe³ha²kxai³lu¹:

— Si³sa³yu³ta² ã³wxe³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi¹txain¹yah³li³hẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² e³jau³su² ha²kxai³ yain³tũ³xa² ai³na² nxe³sxã³ hxi²tẽ³nha²nũ²la² ten³sa²tã³ka³la³yxo²nũ²la² Sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ yain³tũ³xa² wã²nãu²li³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² ã³hũ²xai³ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xai²na² sa²nũ²xai³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³sxã³ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ yai³nai¹nha²kxai³ ã³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ yain³txa² wã²nãu²li³kxi³su² wã³kon³kxe³su² wxa²yo³so¹ka³tu³ ha³ti²a² hxi²ka² hxi²sa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tẽ³na² i³ne³kxi¹lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 A²nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xa² in³txi³nãu³xa² wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ 5.000 nxe² wa³li³kha³lhon³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² a²txu¹txi³nãu³xai²na² a²wẽ³ha³li³nãu³xai³na² nxe³sxã³ i³yain³sxã³ ã³kxain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² i³ye³na² ne³ka³na²ha² wxã³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ kwẽn¹ta²kxai³ yain³kxi³su² ta³lun²ka³tu³ Je³su²jah³la² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxai²na² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹sxã³ i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a² a²nũ²a²nãu³xin³txi² i³xi²si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 i³sa²si¹hã³ka³tu³ nũh¹xai³sxã³ wã³la³ka³txa² ka³la³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ka³nxa³hi²hĩ¹nãn¹te²tu³ nũh¹lxi² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Jã¹nxe³ti³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ka³no¹ai²na² i³ye³na² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a¹ ne³hẽn³kxi² hãu¹tãu³a² it3ta² kãin²te²a² sa²it3txa²kxai³ i³yau³xa² ãn³jau³xa² ne³khau²xi²ha²kxai³ nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxi²ti³xa² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ti³ne³wxe³ yxau²xai³sxã³ wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ka³no¹a² yxau³ain¹te²nãu³xa² u²lxi³ ten³sa²tã³ain¹tãu³ Je³su²jah³la² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i²ain¹sxã³ o²lha²kxai³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— A²yãu³ka³txi³sa²lxã²na³na¹. Nxain¹jau³su² i³wxa¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxain¹nxa²ha¹te¹ a²kwẽn¹ta²na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxũ²kwai³lxũ¹jah¹lxi³hẽ¹le¹. Txain¹ta³ta¹we¹. Yuh³lxah³lxi³txa³lxe¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ya³la³tu³ nxĩn¹kxai²nãn²tu³ i³ye³na² a²ne³ka³na²ha² ti³ne³wxe³ yxau²xai³sxã³ ã³nxai³sxã³ ã³ti³si¹nxa²ha¹jau³su² i³ye³kxi¹sẽ¹li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³ti³kxai³lu¹:

— ã³wxã³txu¹li¹. Jau³su² nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lo²su² te²kxai³lu² ka²no¹a²ka³lo³a² a³li³xi²nũ²la² i³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ã³nxai³sxã³ Je³su²jah³lo²kxai³ ã³nhe²kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²kxai³lu² it3tai²na² nũ³kxũn³sa²ik3kxi³su² i²tãu³ yuh³lxi³jau³su² ã³nxũ¹txãn³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. ã³non²ta³kxi¹sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nũ²la² a²kwẽn¹ta²na² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²hxi²ka² i³sa³nxũn³sxã³ hxi²ki³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Te³nah¹lxi¹:

— Yxo²i²san¹ju³ta²na² kãi²nxãn³ta¹. Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i³wã³wã³txi³san¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wi²xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ kwẽn¹ta²kxai³ it3tai²na² ã³wxe³ye³ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³ju³ta²na² ka³no¹a² yxau³ain¹te²na² i²ai¹nha²kxai³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² i³ton³te² nũ³kã³txa² we²txa³lxi³jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³ka³tu³ ha³lo²a² Je³ne³sa³re²ko³xa² wa²li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³ka³tu³ ha³lo²a² yxau²xai³lain¹te²nãu³xa² Je³su²jah³la² i²kxi²xain¹tãu³a¹ a²nũ²a² i³ton³te²a² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ti²ta³lo³an¹ko³xai²na² i³sa²si¹hã³sxã³ i³ta³ka³txa² yũ³te²na² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Sa²so¹ain¹te²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²wā²la² yxo²ka³teh³tih³nāu³a² so¹lxi³
wxa²to³ha¹kxai²nān²tu³ a²kwēn¹ta²na¹ we²nxi²ta³lun²sa³tū¹xā¹. Ny-
hain¹jau³su² nxe³sxā³ wxa²to³nyhain¹te²na¹ i²li³te²na¹ a²kwēn¹ta²na¹
we²nxi²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hē¹la².

15

Ju³te²a² si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² i³tih³nxe³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²
tū³ka³txa² ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² i³sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³ru³sa³lē²thi³na²
a³li³ain¹sxā³ Je³su²jah³la² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

² — Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²nān¹jau³xa²i³tih³nxe³nē³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³nē³lain¹te³nah¹lxi¹: “Yain³te³lhxā³ yxah³lxin¹kxai²nān²tu³
hxi²khai²lxi²jah³lxi³sā²nhē³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
Sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹ye²tu¹wi¹.” Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu²
te²yā¹nxe² kāi³yai¹nxān³ta¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wān³txu¹ta²nān¹jau³xai²na²
sa²yxo²ā³ain¹ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Wxa²si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² so¹lxi³
sa²yxo²we¹jah³lxi³hxain¹nhē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
i³ye³kxi²nē³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²ā³yah³lxi³hxai¹nhē³li¹.

⁴ Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²wi³na²
wxa²hā³ka³na²na² wi¹kāi³ūh¹xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³jau³xa²
yā¹nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²wi³na² ta³nxa² wxa²hā³ka³na² ta³nxa² ko³nxe³jau³su²
nxe²kāi³ain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²a² i³su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹.” Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

⁵ Nxe³yān¹ta¹ wxa²wān³txa² e³kxah¹lxin¹jau³su² nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
“A²nū²a² i²li³te²su² te²a² a²wi³na² ta³nxa² a²hā³ka³na² ta³nxa² yen³kxa²
wā³kon³kxain¹kxe³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: ‘Wi³na² nxe³txi¹. Txa²yen³kxa²
ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹li¹. Yxān¹ta¹ sa²yat¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³
ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹, txa²yen³kxai²na²su¹. Nxe³jau³su².

⁶ Nxe³kxai²nān²tu³ yen³kxa² ū³hū¹ai¹nxa³ju³ta² wain³na³li¹.
Nxe³yah³lxi³to³hi¹nhē³li¹. Nxe³yān¹ta¹. Nxe²kāi³yah³lxin¹kxe³su² ha²kxai³
Sū³na² wān³txa² i³hxi²ka¹nxa³si¹yah³lxin¹jau³su² nxe³te²lo³jah³lxi¹nha²kxai³
wxa²si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² sa²wa²lho¹xi²yah³lxi¹nha²kxai³
nxe³yah³lxi³to³hi¹lxi¹.

⁷ Wi¹lhin¹ki³lxi³to³tū³ka³txi³su² yah³lxi¹lxi¹. I³sa³i²ah³lu¹ta²na² wān³txa²
nxe³jah¹lu¹ta²na² wān³txai²na² i³yau¹ū³nhē³jah¹lo²yāx¹jah¹lo²nāu³syah¹lxi¹lxi¹.
Nxe³te³nah¹lxi¹:

⁸ Txa²nū³ka³txai²na² a²yxo²wān³txa² so¹lxi³ sa²nēn¹kxi²ti³hit¹sain¹na³li¹.
Yxān¹ta¹ a²ē¹nān¹jau³xai²na² Sū³na² Na¹xai²na² ten³sain¹jau³xa²
yū³ai¹nxa³wi¹.

⁹ Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² sa²nēn¹kxi²sa²ki³lxot³sai¹nhxai²na²hē³li¹.
A²wān³txai²na² i³tih³nxe³nyhain¹jau³xai²na² a²nū²a² wān³txa² sa²so¹sxā³
Sū³na² wān³txi³su²ki³lxi³jau³su² i³tih³nxe³nyhain¹to³hxai²na²hē³li¹.
Nxe³jau³su² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Je³su²jah³lai²na² a²yxo²wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxa² ko³nxe³ti³hi¹tē³jau³su²

10 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a²nũ²a²nũ³xa² i³hit2tain¹tũ³ka³txa² i³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ain³kxi²sa²sxã³ a³la³kxi¹jxah³lxi³hẽ¹li¹.

11 Txa²wã¹yo²a² ũh³yo²wi¹nhẽ³kxe³su² hai³txi³ ko³nxe³ti³hit1tẽ³lxa³wi¹. Yxã¹ta¹ txa²wã¹yo²a² sa²yo²sai¹nẽ³kxe³su² ko³nxe³ti³hit1tẽ³na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Wãn³txa² kwẽn¹ta² e³kxin¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nũ³xai²na² i³an³txi¹si¹hai¹ni¹nhẽ²li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hai³sxa³nũ³ai²na² hĩ³ne³kxa² Txa²wĩ³na² Oh³xan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ũh³wĩ¹xa³tẽ³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹ ha³tut1si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxe³hũ³sxã³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² hĩ³ne³kxa² Txa²wĩ³na² ũ³whĩ¹xa³tẽ³kxa² yã¹xain¹na³li¹.

14 Nxai¹nha²kxai³ hã¹nxã¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ye³han³jah¹la² yã¹nxain¹na³li¹. Nxe³sxã³ ye³han³tũ³ka³txa² ne³ka²ta¹sxã³ ã³sa²so¹nyhain¹na³li¹. Nxe² kã³ain¹ke³la³te²kxai³ kxĩh³nxẽ¹na² ne³ka²ta¹jah¹la² ã³nũ²i² yo³nãn¹tũ³ka³txa² ã³nũ²ai¹ni² nxe³yain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lãi³. Jau³jau¹xai²na² i³yau¹ũ³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Tũ¹ka³txai²na² yã¹nxe² ain³kxi²sah¹lxan³ta²lu¹wi¹.

17 Yain³txa² i²li³te²la³ txa²wã¹yo²ai²na² ũh³yo²wih¹nha²sxã³ i³yo¹kĩ³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nũ³lon³sxã³ tan²sa²tã³kĩ³te²jai¹ti²tu³wi¹.

18 Yxã¹ta¹ txa²wã¹yo²ai²na² sa²yo²sai¹kxai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹nũ³ãn¹jau³xa² so¹lxi³ sa²yo²sai¹nha²kxi²te²jai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ju³ta²na² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a²i³ko³nxe³ti³hin¹nẽ³te²ju²hẽ³li¹.

19 Jã¹nxe³sxã³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² wã²nxũ¹hain³nha²jau³xai²na² sa²ne³sai¹nha²ju³ta²sa¹: ko³nxe³ti³ ain³nha²jau³su² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ a²nũ²a² su²lhã³nyhu¹kxi³ju³ta³nũ³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² a²txu¹ha² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta³nũ³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²kxi³ju³ta³nũ³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ yen³kxa² kã³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta³nũ³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ ki³han³sxã³ ko³nxe³ti³ kã³ti³hit1jau³su² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ ki³han³jau³su² ã³ye³yo²nũ¹nyhu¹kxi³jau³su² i³ne³kxe³kxi²nha²kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² te²jai¹ti²tu³wi¹.

20 Ju¹ta²na² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a² i³ko³nxe³ti³ ti³hi¹tẽ³te²ju²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ kwa²hã¹nxe² i³yain³te³lhxã³ nxe³kĩ³ti³wa³kxa¹ hxi²khai²lxi²kĩ³sxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³nũ² Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a² i³ko³nxe³ti³ ti³hi¹tẽ³lhĩ³nx2nxa³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Txu¹ha³ka³lxa²yo²i²jau³su²

21 Hã²wxãn³txa³ Je³su²jah³la² a³li³xi²nũ²la² Ti²ro³thĩ³nãn¹ta³ko³nũ³a² Si³tõ²thĩ³nãn¹ta³ko³nũ³a² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³tãu³a² txu¹ha² Ka³na³ã²ko³xan¹ta¹ka³lxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³ta¹ka³lxa² a²sxi²khai³xa² a³li³kxi²nũ²la² Je³su²jah³la² ã³tĩ³sxã³ i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lãi³.

Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²su² jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹lxi³na² we²txi²ju³ta²

hxi²ka¹n¹n¹ju³ta² yũ²na³li¹. Jã¹nxe³sxã³ kɔ³nxe³te² yãu³ka³txai²na² hxi²ka²txa²wã³lxi³na² nxũ²kwai³yaun³tai¹. Khãuh³lxa³thi²kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta²na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³kot3sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tũ³ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³te³na¹a²sa³wi³ha³lxi²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Je³su²jah³lãi³. Ta¹ka³lxi²na² ã³ni³si¹nhẽ³jau³su² i³sa²si¹hã³txa²hẽ³li¹. Txa²wã¹yo³na² i³kaix1txi²nẽ³to³nha³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²ai²na² I³sa³e² nũ³ka³txi³su² te²a² o³ve²a² tĩ¹kxi²xai³kxa² yã¹nxe³te²nãn²tũ³ nxe³te²a² so¹lxi³ sa²hau³kot3si¹hai¹na¹jau³su² wxã³na¹hẽ³li¹. A²nũ²a²Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²na² sa²hau³ko³tai¹na¹ju³ta² ti³wa³ki³lo³nxa³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³tãu³ãn²tũ³ta¹ ta¹ka³lxi²na² sa²kxi³lu² yxau³son³kxi²nũ²la² ã³ka³ti³wxe³ka³tũ³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Hxi²nũn¹sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹:

— Nxe³sa²nxi¹. Wẽ³ha³lxi²na² yain³txũ³xa² sa²so¹sxã³ wai³a³lxa²ũ³hũ³sxã³ ũ³yhai¹kxi²kxi³ju³ta² wai³nhĩ³nx2nxa³xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3su² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²an²tũ³ wẽ³ha³lxi³su¹ nxe² i³yĩ¹li²ha²kxi³Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²an²tũ³ wai³a³lxi³su¹ nxe² i³yĩ¹li²ha²kxi³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Jã¹nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxi²na² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² i³yain³ka³lo³a² yu³hẽ³nãu³a² wai³a³lxa² hi²sen³su² wah³nxain¹sxã³ yain³tũ³xa² kwa² ã³na¹kxe³su² i³yai³nxai³lain¹te²ju²hẽ³li¹. Wxa²nũ³ka³txi³su² te²sxa³kxan²ti³ txa²wã³lxi³na² we²txi¹sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxi¹. Yxo²i²sa²sxã³ te³nĩn¹jau³su² ha²kxi³ ain³kxi¹nxa²ha¹xĩ¹. Wxa²wẽ³sai²na² kwẽn¹tai²na¹ we²txi²na¹xĩ¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²nũ²a²nãu³xa² we²txa³lxi³ain¹jau³su²

29 Hã²wxãn³txa³ ko¹xai²na² a³li³xi²nũ²la² i³ye³na² Ka³li³le²a²ye³na² yxo²ka³te³tĩh³na² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³tãu³a² wã³la³ka³txa² ka³la³sxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³tãu³a¹ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹sxã³ wxã³sxã³ nũ²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ a²nũ²a² i³ton³te²na² tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²nũ²a²yũ³kan²ta³kxi²te²su² te²a² ye³han³te²su² te²a² yxo²kan²te²su² te²a²nũ³ya³nãn³ta³kxi²te²su² te²a² nxe³sxã³ i²li³ka³txa² i³ton³kxi²te²su² te²a²tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Tẽ³ain¹nũ²la² Je³su²jah³la² yu³hẽ³nãu³a¹ ũ³h³wxe³ain¹ka³tũ³a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² hxi²ka² we²txa³lxi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³ka³tũ³ta¹ tẽ³ain¹tũ³ka³txa² i²ain¹te³nah¹lxi¹ a²nũ²a² yxo²kan²te²su² te²a²wi¹le³ha²kxi³ nũ³ya³nãn³ta³kxi²te²su² te²a² nũ³wi¹lha²kxi³ yũ³kan²ta³kxi²te²su² te²a² wi¹lã³nxai³ha²kxi³ ye³han³te²su² te²a² wi¹li²ha²kxi³ nxe³ju³ta²na¹ i²tãu³ o²lain¹sxã³ I³sa³e² A²hxi²kan¹ta² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² i³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxe³te²nãu³xa² yai³nain¹jau³su²

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxi³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix1sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²na² i³ãin²ta³kxi²na¹nhai¹. Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a² ã³si³tẽ³la³kxa² ho³ha³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³hĩ¹nãn¹te²tũ³ yain³txi³la³

yũ³ai¹nxa³ha²kxai³ ã³nxa³si¹hai¹na¹jau³su² ten³sa²nxa³nhai¹, heh³ti³sxã³ hxi²tha² ã³ya³hain¹kxa²yan³ti³su² nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti¹ai²li² a²nũ²a² yũ²nxa³ko³sin²tai¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txi³nũ³la³ ũ³kxain¹tũ³nũ³la³ i³h¹nũ¹la³ta³ so¹kxi²sĩ¹nhĩ³ki³te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yã¹te² yain³txi³nũ³txa³ yũ³nx2ti³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Yain³txi³nũ³xa² nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³sĩn¹na³li¹. Aĩ³na² jũx1te²xa² jũ¹nxe² yũ³nũn³sĩn¹na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xa² ã³wxe³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³ka³tũ³ yain³txi³nũ³xa² hxi²tẽ³nha² aĩ³na² hxi²tẽ³nha² nxe³sxã³ Sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³xa² i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³ta³lun²nũ²la² yain³txi³nũ³xa²li² wxa²nũu²lxĩ³sxã³ a²sa³wi³ha³lxai² ũ³hũ²xai³ka³tũ³ a²nũ²a²nũ³xa²na² wxa²nhũ²xai³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe³sxã³ a²nũ²a²nũ³xa²na² a²yxo²ha³kxa¹ yai³nai¹nha²kxai³ ũ³kxin²tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² yain³txa² wxa²nũu²lxĩ³kxe³su² wã³kon³kxe³su² wxa²na³so¹sxã³ ha³ti²a² nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki²lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 A²nxe³sxã³ a²nũ²a²nũ³xa² in³txi³nũ³xa² wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² ka³lxai¹khai¹nxe³sxã³ 4.000 nxe² wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txi³la³ ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² a²txu¹txi³nũ³xa²na² a²wẽ³ha³lxĩ³nũ³xa²na² nxe³sxã³ i³yain³sxã³ i³xũ³kxi²nyhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Jã¹nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³ a²nũ²a²nũ³xa²na² yai³nain¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² i³xi²si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxã³txa³ ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹ka³tũ³ i³ye³na² yxo²ha³ti³lhi³xi²nũ²la² Ma³ka³tã²ko³xa³ wa²li³ta¹hxai²hẽ¹la².

16

Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² yen³kxa² wã³nxĩn¹te²a² i³wã³txain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ma³ka³tã²ko³xa² wa²li³sxã³ ã³wih¹tãu³a² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te²a² sa³tu³se²a² nũ³ka³txi³su² te²a² nxe³sxã³ ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ko³nxe³ti³hit1si¹hain¹jau³su² ã³tĩ³sxã³ i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² oh³nũu³a² wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ju³ta² i³yau¹ũ³ju³ta² i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ka³nxa³hi²nẽ³te³lhxã³ tãu³a² i³ye³kxi²yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxĩn¹te³nah¹lxi¹: “Oh³sĩ³nai²na² he³hen³yen²tai¹. Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² wi¹ko¹kon¹tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxi¹.

3 Te²yã¹nxe³sxã³ ã¹ka³nxa³ha²ta³a² nxe³yah³lxĩn¹te³nah¹lxi¹: “Oh³sĩ³nai²na² he³he³nha²kxai³ ti³ti³nha²kxai³ yen²tai¹. Nxe³ha²kxai³ kãĩn² wẽ³hã¹nẽ³tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxĩ¹nha²kxai³ oh³sĩ³nai²na² ã³ye³wxe³yah³lxĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i²yah³lxĩn¹kxan²ti³ ã³ye³wxe³sah¹lxai³lxi¹.

4 Wã³nxĩn¹sxã³ i³yau¹ũ³nx2ta¹ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxĩ¹nhẽ³li¹. Ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxĩ¹nha²kxai³ a²ko³nxe³ti³su² o²la³kxi²yah³lxĩ¹nha²kxai³ yah³lxĩ³te²si¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ wã³nxĩn¹sxã³ i³yau¹ũ³nx2ta¹ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³xah³lho³li¹. Jo²na³jah³lu¹taĩ²na² aĩ³na² ê¹nũu³ai²na² ka³ten³su² sxa³jah¹lu¹taĩ²na² i³yau¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ yũ³nx2ti³na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ã³waix3tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa² i³wat1tũ³xa² i³yau¹ũ³jau³su²

5 Hã²wxã³txa³ ĩ³ye³na² ã³yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³yxo²ha³ti³lhi³ain¹tãu³a² a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² a²kxã³nxa² yain³tũ³xa² nxe³wã²na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ a²yain³txa² ĩ³wat¹tũ³xa² ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ³kq³nxe³ton³kxi¹nx²tai¹nha³ta²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²nũ²la² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tũ³xa² yain³kxi²ki³tũ³nũ³a² ne³wã²na³ki³sa²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe²e³kxi²nẽ³na²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² e³kxi²nyhain¹jau³xa² ĩ²nha²nũ²la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yxo²ĩ²sah¹lxin¹ju³ta³la³ kã²nxa³wi¹. ĩh¹nxe³kxa²yã¹ti³ta³ yain³tũ³xa² yũ³yah²lxan³kxe³su² ĩ³ye³ye³yah³lxin¹ji¹wi¹? Yain³tũ³xa² ne³wã²na³yah³lxin¹ju³ta² hxi²ye¹ta³lxi³sa²nxa³nhai¹.

9 Kxã³nxai³tã² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³nãu³xa² wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² 5.000 nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³ yu³kxan²ti³ a²nũ²a²nãu³xa² yain³sxã³ ĩ³xũ³kxi²sãn²nũ²la² yain³txa² wã³kon³kxa² ha³ti²a² nẽ³ka³lxa¹txi³ ne³ki²lhain¹tẽ³na² ne³wã²na³yah³lin¹ta²lu¹wi¹.

10 Te²yã¹nxe³sxã³kxã³nxa² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³nãu³xa² wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² 4.000 nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³ yũ³kxan²ti³ a²nũ²a²nãu³xa² yain³sxã³ ĩ³xũ³kxi²sãn²nũ²la² yain³txa² wã³kon³kxa² ha³ti²a² nẽ³ka³lxa¹txi³ ne³ki²lhain¹tẽ³na² nxe³kxe³su² ne³wã²na³yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

11 ĩh¹nxe³kxa²yã¹ti³ta³ ã³ne³toh³yhah¹lxan³ji¹wi¹? Hai³txi³ yain³txa³khai³xa² e³kxi¹nx²ti³nxa³hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ yain³txa² ĩ³wat¹tũ³xa² e³a¹li¹.

12 Nxe²e³tãu³a¹ ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³ yain³txi³khai³xa² ĩ³wat¹tũ³xa² e³kxi²nxa³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ kq³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² e³kxi²ha²kxai³ nxe³jau³su² ã³ne³wxe³ ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lon³ye²kxe³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Se²sa³re²a² Fi³li³po²thĩ³nãn¹ko³xai²na² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tãu³a² Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txa² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³xa³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ĩ³yĩ¹li²sain¹jau³xa² e³kxi²nyhain¹kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³yĩ¹li²sain¹jau³su² ĩ³ye³lain¹te²la¹xã³? ĩ³yau¹ũ³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe²nxa³wi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²ha³tih³xa³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²sxã³ wã³lxi³jah¹la² ĩ³yĩ¹li²nxai¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² E³li²ah³lo²su² ĩ³yĩ¹li²nxai¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Je³re³mi²ah³lo²su² ĩ³yĩ¹li²nxai¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² ĩ³yĩ¹li²nxai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹. A²sa³wi³ha³lxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³wã³txain¹ti³an¹jau³kxai³lu²:
— Nxe³yã¹ta¹ wxã²nãn²ta³ ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³yĩ¹li²syah¹lxin¹jau³su² e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu² Pe²jah³lai²na² te²kxai³lu² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²nã²na³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² ka³te³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Tah²si¹lxi¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wai³ni¹lxi¹. Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Si³mãu²ah³la² Jo²nah³la² tah²si¹lxi¹. Yxã¹ta¹ kwa² a²nũ²khai³xa² i³yau¹ũ¹nxa²jau³sxa³wi¹. Txa²wĩ³nu²khai³xa² Oh³nãn¹jah¹la² te²hi²sen³su² i³yau¹ũ¹nxa²jau³xai²la¹wi¹.

18 Te²yã¹nxe³sxã³ e³kxi²nxa²nũ³na¹wi¹. Pe²jah³lo²si¹lxi¹. Wxa²i³lxi²na² a²si³yxau³tãu³a²su¹ txah³lxa³kxa² wẽn³su² nxe³te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³ sxi²ha² txon³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ kxĩh³nxa² si³tah³nãu³a² ũh³wxẽ³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Hã²wxãn³txa³ a²sxi²khai³xa² ũ³txo³nain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ txah³lxa³kxa² si³tah³nãu³a² ũh³wxẽ³kxa²yã¹nxi¹lxi¹. Txa²wãn³txa² yxo²i²sain¹te² nũ³ka³txa² a²sxi²ha² yã¹xain¹na³li¹. Jã¹nxe³jut³su² Txa²wãn³txa² i³tih³nxai¹nĩ¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i²sain¹tu¹wi¹. A²nxe³jut³su² nxe³kxe³su² ya³lu²nẽ³ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹txi³ ã³nhe¹kxi²sxã³ ã³nhai³sa³ko³txa³lho³li¹.

19 Jã¹nxe³jut³su² yan¹nãu³a² yxo²i²sain¹te²nãu³xa² a²wa³kxẽn³yah³lo²su² ti³hi¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nãn²tu³ oh³nãn¹ko³nãu³ai²na² sa²kxai³lu² i²li³ju³ta² sa²tai²kxa¹kxai²nãn²tu³ wxã¹nãn²tu³ yuh³nãn¹ko³nãu³a² sa²tai³kxai¹nĩ¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ oh³nãn¹ko³nãu³ai²na² ã³wa²su¹kxa¹kxai²nãn²tu³ yuh³nãn¹ko³nãu³a² ã³wa²su¹txai¹nũ³nĩ¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² ã³xai²na² i³hen³txain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ye¹nx²ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

21 Nxe³ha²kxai³lu¹ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ũ³to³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³na¹ju³ta³nũ³a² yũ²na³li¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ I³sa³e² hxi²kan¹txi³su² te²a² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²a² nxe³sxã³ te²nãu³xa² i³an³ta³kxi²sai¹nha²kxai³ khãuh³lxa³txi³sai¹nha²kxai³ i³su²lhã³si¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxã³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.

22 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² jũ¹nxe² ã³waix³kxi²ya³sxã³ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ju¹tai²na² nxe² kãi³nxain¹ju³ta³nu³a² wai³nxa³wi¹. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nxa²tu¹wi¹. Nxe² kãi³ũh¹ti³he¹nxain¹nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²wa³ti³nha²sxã³ Pe²jah³la² ne³nxẽ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa³ta³na²jah¹lãi³. Txa²si³yo³na² ã³waix³txu¹li¹. Hxi²kau³kaut³san¹nhai¹. Txa²wã¹sũ³nai²na² a²ten³jau³su² ten³nxa²nxa³i¹. A²nũ²ai²na² a²ten³jau³xai²na² so¹lxi³ te³ni¹lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ãh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹: A²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A²nũ²a² i²li³te²nãn²tu³ ã³si³tẽ³kxi²ti³ten³sain¹kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ten³khai¹nxe³ju³tan²tu³ ã³na¹txai²lxi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yxo²i²sain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ya²lu¹ju³ta³nũ³a² yuh³lxin²nxa³sxã³ ã³si³tẽ³kxi²sain¹txai²li¹.

25 Jă¹nxe³sxă³ a²nũ²a² i²li³te²na² i³ye³kxi²nha²kxai²nă²tu³: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tău³a² txa²wi¹la¹tău³a¹ a³li²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wă³n³txa² sa²yo²ă³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³nha²kxai²nă²tu³ Txa²wă³sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lxa³lho³li¹. Yxă¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tău³a² txa²wi¹la¹tău³la³ a³li²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wă³n³txa² yxo²i²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³su²lhă³sain¹kxan²ti³ yxo²i²a¹ju³ta² ă³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³nha²kxai²nă²tu³ Txa²sa³wit³su² sain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wă³sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³tu¹wi¹.

26 Te²yă¹nxũ³sxă³ yuh³nău³an¹te² yen³kxa² a²hăi¹nxe³ti³xa¹ so¹kxi²hxa³kxai²nă²tu³ yxă¹ta¹ a²ê¹nău³ai²na² a²ka³ten³su² ju³ta² tĩ¹kxi²kxai²nă²tu³ nxe³te²su² te²na² ju³ju¹ta²na² a²yo²hă³kxa¹ tĩ¹kxi²hĩ³nx²na³li¹. Hxi²kan¹txi³ ă³wa²li²sxă³ yen³ka³lxa¹kxan²ti³ so¹kxi²xi²hĩ³nx²na³wi¹.

27 Yan¹nău³a¹ Txa²i²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tău³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxi³lu² Txa²wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i³wxi²kin³ti³ton³sa²să²ka³tu³ oh³nă¹ta² sa²si¹hă³tũ³ka³txa² ă³si³tê³kxa² wa²kan³sxă³ wă³li²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nă²tu³ a²nũ²a² a²yo²hă³kxa¹ kăi³xai³ain¹kxa²yo³su² wĩ¹lhin¹ta³nxa² kô³nxe³thin¹ta³nxa² ũ³yho³hi²xai³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹.

28 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Ti¹ai²na² sa²nxũ³sxă³ ain³kxi²sah¹lxin¹te² i³nxai²na² a²hă³tih³ i³nxai²nă²tu³ ya³lu²ju³ta³nũ³a² wa³su³txi³ yũ³yah²lxan³tho³li¹. Wă³li²na¹ju³ta³nũ³a² i²sah²lxin¹tu¹wi¹. Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tău³lot³sa²kxe³nũ³su² a²nũ²a² yxo²hă³kxa¹ hxi²kan¹tău³lot³sa²ju³ta³nũ³a² i²sah²lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

17

Je³su²jah³la² i³ă³li³to³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²tău³kxai³lu² Je³su²jah³la² sa²kxi³lu² Pe²jah³la² i³kaix¹tha²kxai³ Ti³a²kah³la² i³kaix¹tha²kxai³ a²lon³yah³la² Jo³ău²ah³la² i³kaix¹tha²kxai³ nxe³tũ³ka³txă²tu³ tē³sxă³ wă³la² kĩ³ka³txa² nũh¹li³sxă³ ka³la³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

2 Ka³la³ain¹ka³tu³ a²ne³ka³nah²nău³a² he¹ain¹tău³a² Je³su²jah³lai²na² sa²kxi³lu² i³ă³li³to³nha²ta¹hxai²hê¹la². A²yen³nău³ai²na² sa²kxi³lu² u³je³na³ka² yă¹nxe² i³kxi³nha²ha²kxai³ a²wă²la² ũ³whi²kxi²nha²ka³lo³ai²na² ha²te¹ju³ta² yă¹nxe² i³han³kxi²txi³nha²ha²kxai³ ta¹hxai²hê¹la².

3 Nxe³tău³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² E³li²ah³lu¹ta²na² nxe³ya³sxă³ kwên¹ta²kxai³ ă³wă³ye²yhain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sxă³ e³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².

4 Nxain¹tău³a² Pe²jah³lai²na² e³kxi²te³nah¹li¹:
— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹jah¹lăi³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹khaix¹sĩ¹nhai¹. Nxe³sĩ¹nha²kxai³ sxi²ha² thĩ³nha¹li¹ ka³na³ki¹ txon³sĩ¹na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha² txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³sĩ¹nxa²lxa¹tu¹wi¹, ten³nxa²ke³la³te²kxai³lu¹.

5 Nxe²e³ta³lu²nxa³ta³lxa¹ oh³sĩ³nai²na² ha²te¹khai¹nxe³sĩ³na² ne³ka³ka³khai¹nxe³ha²kxai³ ă³tĩ¹kxai¹nha²kxai³ ă³ye³ău²la²to³tain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tău³ă³n²tu³ oh³sĩ³nă¹ta² wă³n³txa² ain³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa² a³li²khaix¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Wi¹lxo³kxi²khaix¹sa²jah¹lai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹txai¹nhê³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxi³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tău³ ă³kxu²thu²kxa² ă³ya³hain¹ta¹hxai²hê¹la², kăin² o²lai¹nha²kxai³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²sa³wi³ha³li³su² te²kxai³ ă³tĩ³sxă³ wxa²wăi³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Ī³sa²yxau³jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³sxā³ Ī³sa²yxau³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² so¹lxi³ Ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³jah¹la² Ī²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

9 Hā²wxān³txa³ a³ka³nxain¹tāu³a² Je³su²jah³la² Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta² a²nū²a² ā³xa² Ī³hen³txi³yah³lxi³sān²txa³hē¹li¹. Hā²wxān³txa³ ya³lu²sxa³sā²na¹ka³tu³ ka³ten³su² Ī³sa²yxau³xi²sā²na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ a²nū²a² Ī³hen³txain¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² Ī³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— “E³li²ah³lu¹ta²na² txa²nū² wxā³tu¹wi¹.” Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² nū³ka³txa² Ī³hen³txi³nē³lain¹to³hxai²na²hē³li¹. Ī³h¹nxe³sxā³ nxe²e³kxain¹tax¹ji¹wi¹? A²sa³wi³ha³lxa² nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ E³li²ah³la² wxā³tu¹wi¹. Txa²ne³hē³txa² wxā³sxā³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³tū¹sa²tu¹wi¹.

12 Yxān¹tah¹lxa¹ wān³txi³khai³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. E³li²ah³la² ā²la² wxā³na²hē³li¹. Nxe³txai¹tā² ā³ye³wxe³kxain¹nxa³hē³li¹. Kō³nxe³ti³ kâi³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kâi³ū¹hain¹na²hē³li¹. Jā¹nxa¹jut3su² nxe³kxa²yā¹nxe² kō³nxe³ti³ kâi³ū¹sain¹nūn³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ e³lē³na¹ wān³txai²na² ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Ī³yau¹ū³ye²ta¹hxai²hē¹la².

Kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ kan³sxā³ wā³lain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²li² Ī³hit2tain¹tū³ka³txi³nāu³xai²li² Ī³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī³ha¹txain¹nū²la² hā²wxān³txa³ in³txa² ka³na³ka³nat3sxā³ ā³nhe²kxi²ha²kxai³ ā³ka³ti³wxe³nha²sxā³ Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

15 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹, txa²ki³lha³lxai²na²su¹. Ā³tau³tē³kat3sū³ka³txa² kâin² Ī³ton³na³li¹. Ha³nxe²a² ā³ya³hi² ka³wā³lxai²na² ā³ya³hi² to³hxai²na²hē³li¹.

16 Wxa²sa³wi³ha³lxa² we²txain¹si¹jau³su² sa²so¹sxā³ ū³hū¹ai¹na¹li¹. Nxe³ta¹ hxi²ka¹nai¹nxa³hē²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ā³ne³tot3syah¹lxa³lxi¹. Yxo²ī²nxā²nxa³sxā³ wain³txain³kxah²lxa³lxi¹, kan²txi³ yxau³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³nu¹. En²nx2ta¹ha³ta²wi¹. Wē³sai²li² tē³sxā³ wxā³jah¹lxi³hē¹li¹.

18 Nxe² e³nxa²ha¹te¹ wē³sa² tē³sxā³ wxā³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³te² yāu³ka³txa² Ī³kwai²kxi²nū²la² wē³sa² nxū²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la². A²kwēn¹ta²na¹ we²txi²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

19 Hā²wxān³txa³ a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² nūh¹lxi³sxā³ ā³tī³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹sa²nhñ¹jau³su² Ī³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ hxi²kan¹si¹nxān³thī²li¹?

20 Je³su²jah³lai²na² Ī³wa²lū³xi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Jū¹nxe² so¹lxi³ yxo²ī²sah¹lxi¹nhē³li¹, wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Mos³ta²ta²ki³a² yā¹nxe² a²kāin²ju³ta² yxo²ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā³la³ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ e³yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wā³la³ka³txāi³. Tī¹ai²na² a³li³txu¹li¹. Nū¹ka³na¹ ā³yit1sxā³ yxau³txu¹li¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² ya²la³tu³ a³li³hī³nx2na³li¹. “Hxi²kan¹sa²nxa³nha¹.” Yxah³lxin¹jau³su² yū³yah²lxan³tho³li¹.

21 Yxān¹ta¹ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹kxe³su² kan²na³li¹. Yain³txa² ī³yain³ki³ju³ta² ā³na¹sān²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²sān²nū²la² nxe³hī¹na² so¹lxi³ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³hī³nx²na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³to³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ Ka³li³le²a²ko³xa² ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² kō¹kō¹xa² hxi²ka² ā³yū³so¹sain¹tu¹wi¹.

23 Nxe³sain¹kxai²nān²tu³ ī³su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ su²lhā³sain¹kxan²ti³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe²e³ta³lun²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ī³ān²txi³khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxa²ū³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²jau³su²

24 Hā²wxān³txa³ Ka³far²na³ū²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹tāu³a² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nyhain¹jah¹la² Pe²jah³la² ā³tū³te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² ū³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ū³yho²hi²ki³kxe³su² ū³hū¹sai¹nhxai²nxān³thai¹li¹? Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²hxi²kan¹jah¹lai²na² ū³yho³hi²hxai²na²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ sxi²ha² ā³wih¹nū²la² Je³su²jah³la² ī³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Ī³ye³kxi¹sē¹li¹. Txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³nāu³xa² a²wa³kxēn³nāu³a² te²hi²sen³kxai³lu² ū³yho³hi²ki³ki³ai²na² īh¹te²la³ta³ so¹kxi²hī³te²la¹xā³? A²sa³wi³ha³lxi³nāu³su² ta³nxa² kwa² ā³wxā³tū³ka³txai²la³ ta³nxa² nxe³hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

26 — Kwa² wxā³tū³ka³txa² ū³yho³hi²ki³a² sa²so¹kxi²te²ju²hē³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ain¹te²sin²ta²wi¹.

27 Yxān¹ta¹ kwa² ī³yxaih¹nē³lain¹kxa²yan³txi³su² ī³ye³nai²na² ai³txu¹li¹. Ain¹kxai²nān²tu³ ta³nu³la² ai³na² sai¹ta³wxi²a² ā³na¹txa²hē³li¹. Nxēn¹ka³tu³ ai³na² sain¹te²a² a²wi¹lhī¹nān¹te²a² sa²yo²hai¹txa²hē³li¹. Nxe³te²na² yxo²e¹nāu³a¹ ū³yho³hi²ki³a² wxi²sxa³ye¹nx²tu¹wi¹. Nxe³ki³ai²na² wxa²ya³la³xo¹sai¹kxit¹sxā³ ū³yho³hi²ki³tū³ka³txa² ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nai¹nīn¹kxai²nān²tu³ wxāi²na² Txai²na² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ki³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

18

A²nū²a² hxi²kan¹te²a² ī³yau¹ū³jau³su²

1 Hā²wxān³txa³nū² a²sa³wi³ha³lxa² ā³tū³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²hī¹na² īh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹txi³yxau³jah¹lo²su² hī³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ wēn³su² sa²so¹sxā³ nxū²kwai³ye³ye³lot³sxā³ ūh³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 Ūh³wxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wān³txi³su² ī³ye³kxi¹nx²ta¹wi¹. Wē³ha³lxa² yā¹nxe² ā³yxo²o³tū¹sxā³ yxo²i²sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²ju³ta³nū³su² tāu³su² tāu³a² txa²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹tu¹wi¹.

4 Wxa²e¹nāu³ai²nān²tu³ wē³sai²na² yā¹nxe² ī³kāi²not³txa³kxe³su² yū³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²ju³ta³nū³su² tāu³su² tāu³a² ī³kāi²not³ti³hit¹txa²ti³tu¹wi¹.

5 Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² ī²li³te²na² a³lxi²sa³ha²kxai³ wē³sai²na² te²yā¹nxe³te²he³la³ku³la³ sa²hau³kot3txi³nyhain¹kxai²nān²tu³ txai²na² hxi²nū¹sain¹kxa²yā¹nxe³hī³nx2na³li¹.

KQ³nxe³ti³kāi³si¹nyhain¹jau³su²

6 A²nū²ai²na² yxo²ī² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa²sa²yxo²ā³si¹jau³su² ī³tih³nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe² ī³tih³nxain¹kxa²yo³ha²kāin² khāuh³lxa³thin¹tu¹wi¹. A²nū²a² tah³lxa³kxa² sa³txe²khai¹nxe³ka³txa²tē³sxā³ ī³yxe²ta³kū¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ ī³yau³xa² u¹jau³xa² so¹sxā³ān³sa³nū¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² khāuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kāi²nhī³nx2na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nū²ai²na² kwēn¹ta² yxo²ī² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sa²si¹hain¹jau³su² ī³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ kō³nxe³thin¹khai¹ja¹lo²su² hī³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khāuh³lxa³thi¹wa³to²hi²hai¹nhī³nx2na³li¹.

7 Txa²wā¹yuh³xan¹ko³nāu³ai²na² hin¹ki³tāu³a¹ kō³nxe³ti³ kāi³si¹nhē³ju³ta²yū³hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kōn³ton³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹kō³nxe³ti³kāi³si¹nhē³ju³ta² kō³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹.

8 Jā¹nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² wi¹lī²nha¹ja¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²hxi²ka² tā³nxa² wxa²yū³kxa² tā³nxa² kō³nxe³ti³kāi³si¹nhē³ju³ta² kxai²nān²tu³ ī³hxi²yo³la³kā¹nha² tā³nxa² ī³yū³yo³la³kā¹nha²tā³nxa² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²ka³na³ka³nat3sxā³ o³nha²tā³nxa²yū³ka³na³ka³nat3sxā³ o³nha²tā³nxa² nyha¹lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na²ne³ki³so³nxa³ju³ta² ā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ hxi²kha¹li¹ o³nha²tā³nxa² yū³kha¹li¹ o³nha²tā³nxa² nha¹ja³lxi³sxā³ha³nxe²a² a²lan²ju³ta² ī³yū¹li²nxa³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi³hī³nxa¹lxi¹.

9 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ye³nai²na² kō³nxe³ti³ kāi³si¹nhē³ju³ta² kxai²nān²tu³ ū³ye³he³ki³sa²tā³nha¹ja³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ ye³ki³ka³na³ka³nat3sxā³ye³o³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na² ne³ki³so³nxa³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Yxān¹ta¹ye³ki³ha¹li¹ ye³o³nyhah¹lxin¹sxā³ ha³nxe²a² ī³sa²tē³ju³ta² ī³yū¹li²nxa³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi³hī³nxa¹lxi¹.

O³ve²a²wē³sa²ih³sxā³tī¹ju³ta²ī³yau¹ū³jau³su²

10 Jā¹nxa¹jau³su² wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a² yxo²ī²ā³si³wxe³te²na² ne³wā²na³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²yen³nāu³a² a²oh³xan¹ja¹lo²khai³xai²na² a²nū²a² yxo²ī² ā³si³wxe³te²na²ī³hau³ko³tū³ka³txai²li² he¹ho³si¹hxi²na¹hē³li¹.

11 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² kō³nxe³thin¹sxā³ kāi³te²na² a²ē¹na²sa²hau³ko³te³lhxā³wxā³na¹wi¹.

12 Nxex3jah³lxi³sa²lxi¹. A²nū²ai²na² o³ve²a² ka³lxa¹txi³ 100 nxe³tū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²sa²nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la² wi¹lhau³ko³tain¹tāu³a²o³ve²a² ka³na³ka³nat3sxā³ wā³la³ka³txa²nāu³a² ā³nxai³sa³tī¹kxi²nū²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²su² te²hi²sen³kxai³lu² o³ve²a² a²ka³lxa¹tāu³xa²ā³nū²la² ā³nxai³sa³tī¹te²li² ā³ten³te³lhxā³ ai³lha²thet3tū²nhai¹.

13 Hā²wxān³txa³ o³ve²a² ā³nxai³sa³tī¹te²nān²tu³ ī³ha¹txi²kxai²nān²tu³ kāin²ka³lxi³lhain¹nū²nhai¹. A²ka³lxa¹tū³ka³txa² ka³li³lhai¹nha²kxai³ ā³nxai³sa³tī¹te²li²kāin²ka³li³lha²kxai³ nxain¹nū²nhai¹.

14 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Oh³xan¹ja¹lo²kxai³lu² a²nū²a²yxo²ī² ā³si³wxe³te²na² ka³na³ka³na³kxan²ti³ ya³lu²ha²kxai³ Sū³na² yen³nāu³a²ā³tī¹kxi²ju³ta³nū³su² te³nxa³wi¹.

KQ³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹nhẽ³te²a²ĩ³tih³nxe³jau³su²

15 Jã¹nxe³jut³su² wxa²wã³tã³xai²na² kQ³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹nx2ti³kxai²nã²tu³ ĩ³yau¹ũ³txain¹yah³lxi³sã²nhẽ³li¹. Nxe³yah³lxi³sã²nĩ¹ka³tu³ wi¹lain³kxi¹nx2tain¹kxai²nã²tu³ ã³nhã²no³jah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

16 Yxã¹ta¹ ain³kxi¹nx2ti³xa³kxai²nã²tu³ a²nũ²a² ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² ã³sa²so¹sxã³ ĩ³ye³kxi¹xi¹txai¹nhẽ³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nã²tu³ ã³ye³yxo²nũ¹nxai¹nhĩ³nx2na³li¹, wxa²yxo²wã³txa² kQ³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹nx2ti³ju³tai³tã² ĩ³ye³kxai¹nĩ¹jau³xa²su¹.

17 Jã¹nxe³sxã³ ain³kxi¹nx2ti³xa³kxai²nã²tu³ Txa²wã³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ain³kxai¹nxa³kxai²nã²tu³ Ju²te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² ĩ³yĩ¹li²ha²kxai³ a²nũ²a² ũ³yho²hi²ki³a² so¹kxi²nẽ³jah¹la² yã¹nxe² he³la³kxah³la² ĩ³yĩ¹li²ha²kxai³ a²nũ²a² ĩ³lxa³thi¹nxa³te²a² ĩ³yĩ¹li²ha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

Yu³ka³na³ka³na³ju³ta²ten³kxi²nẽ³jau³su²

18 Wã³txi³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ha³lo²ai²na² ĩ²li³ju³ta² wxi²kan¹sxã³ ĩ³hau³kot3jah³lxin¹kxai²nã²tu³ oh³nã³nũ¹ka³na¹ jau¹xain²txi³ a²kxã³nxa² ã²la² ĩ³hau³ko³tain¹te²sin²ta²wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ha³lo²ai²na² ĩ²li³ju³ta² wxi²kan¹sxã³ ã³wa²su¹jah¹lxin¹kxai²nã²tu³ oh³nã³nũ¹ka³na¹ ju¹tain²txi³ a²kxã³nxa² ã²la² ã³wa²su¹tain¹te²sin²ta²wi¹.

19 Jã¹nxe³jut³su² txa²wã¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³nã³xai²na² a²nũ²a² ha¹lin¹te² ĩ³nxai²na² ha³lo²a² ka³na³ka³na³ju³ta² ten³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² oh³xa²yxau³jah¹la² nxe²ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ ya²la³tu³ ĩ³we¹txa²ti³tu¹wi¹.

20 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² nxe³te² ĩ³nxai²na² yxo²ĩ²syah¹lxin¹te² ĩ³nxã²tu³ ã³nũ²kxi²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ wxa²nũ²ki³ye³lot3sxã³ yxau²xai³la¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a²nã³xa²kQ³nxe³ti³kãĩ³nẽ³lain¹ju³ta²ĩ³tih³nxe³jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ã³tĩ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Txa²wã³tã³xai²na² kQ³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹hain¹to³kxai²nã²tu³ ĩ³h¹nxe² ã³nhxai²na¹te²ta²hẽ³li¹? Ye³ka³lxa¹txi³txa³ ne³wã²na³hain¹to³ha¹ju³ta² ne³ki³son³sxã³ ã³na¹a¹hĩ³ji¹wi¹? Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ã³nhĩ³na¹te²lã¹xã³? Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txa² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ã³ũ¹hai¹nĩ¹kxai²nã²tu³ a²ne³kit3sxa³wi¹. Yxã¹ta¹ se²te³ ve²ses³ se³tẽ²ta³ nxe² ye³ka³lxa¹khai¹nxe³to³hain¹sã²nĩ¹ka³tu³ a²ne³kit3su²tu¹wi¹.

23 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ãĩ²ta³kxi²nẽ³lhxã³ kQ³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² ne³wã²na³jau³su² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² a²wa³kxẽ³yah³la² yã¹nx2na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² yen³kxi³khaix1nũ²nhai¹. In³txa² ũ³yho³hi²txã³nxa² kwa²sa²so¹xi²te²nã³xa² a²nũ²a² ka³lxa¹ain¹nũ²nhai¹. Nxe³te²nã³xa² ũ³yho³hi¹xi²si¹jau³su² ã³yã³nũ²kain¹nũ²nhai¹.

24 Nxe³tãũ³ãĩ²tu³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² ũ³yho³hi²txã³nxa² 10.000 nxe³txã³nxa² nxã³ka³lxa¹txi³ kxã³nxai³tã² kwa²sa²so¹xi²ha²kxai³ nxe³txã³nxai²na² ũ³yho³hi¹xi²si¹jau³su² kwa³na³kxi²nũ²nhai¹.

25 Nxe³yãĩ¹ta¹ ũ³yho³hi²txã³nxa² yũ²nxa³ha²kxai³ a²yen³kxi³khai³xa² a²nũ²xã³xai²na² so¹kxi²si¹jau³nũ³su² te³nha²kxai³ a²nũ²khai³xa² yo³ha² te³nha²kxai³ a²sxe³xa² a²yo³ha² te³nha²kxai³ a²wẽ³ha³lxa² yo³ha² te³nha²kxai³ a²wa³kxẽ³yah³lo²su² nũ²nhai¹. Nxe³sxã³ ũ³yho³hi²hain¹kxai²nã²tu³ kwa²

wa³ka³li³lo³tain¹nũ²nhai¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ ã³yho³hi²txã³nxai³tã² a²kxã³nxã² kwa²sa²so¹kxi²kxa²yo³ha² ã³yho³hi¹xi²hĩ³nũ²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ in³jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ka³ti³wxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lĩ³. Ha³lo³kxi² yxaut3sã²nhẽ³li¹. Ye³jen¹tãu³su² ã³yho³hi²txã³nxai³tã² whã²na¹ ã³yho³hi¹hxa³txa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

27 Nxe³te²kxa³yan³tu³ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³yan³ta³kxi²nha²sxã³ ã³yho³hi²txã³nxai³tã² a²yxo²ha³kxa¹ne³wã²na³nũ²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² in³txai²na² ã³wa²sut1sxã³ ĩ³xi²nũ²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹ in³jah³lai²li² ã³wa²sut1sxã³ ĩ³xi²tãu³a² in³txa² ã³xai²na² ĩ³ne³khou²hain¹nũ²nhai¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² in³txa² ã³xai²na² sa²kxai³lu² nxe³te²hxi²ka² ã³yho³hi²txã³nxã² jũ¹txã³nxã² so¹lxi³ txã³nxã²na² a²kxã³nxã² kwa²sa²so¹kxi²nũ²nhai¹. Jã¹nxe³tãu³a² in³txa² a²wi¹lĩ¹nãn¹jah¹lai²na² ĩ³xan³txi³sxã³ in³txa² ã³xai²na² wxa²yxe²ta³ta³ki³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Û³yho³hi²txã³nxã² kwa²sa²so¹kxi²san¹txã³nxai³tã² hĩ¹na² ã³hũ¹sẽ¹li¹.” Nxe³nyha¹nũ²nhai¹.

29 Nxe³ha²kxai³lu¹ in³txa² ã³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ ã³ka³ti³wxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ha³lo³kxit1sã²nhẽ³li¹. Ye³jen¹na² ã³yho³hi²txã³nxã² a²yxo²ha³kxa¹ ã³yho³hi¹xi²nxã²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

30 Nxe³yãn¹ta¹ in³txa² a²wi¹lĩ¹nãn¹jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ten³khaix1nxe³ha²kxai³ in³txa² ã³jah¹la² hxi²ki³nũ²la² sxi²ha² kan²thĩ³na² ã³na¹sã³wxe³si¹nũ²nhai¹, ã³yho³hi²txã³nxã² ã³hũ¹xi²si¹sãn²jau³su¹.

31 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ju¹ta²na² ĩ²kxain¹nũ²la² ĩ³yan³ta³kxai¹nha²kxai³ ha³lo²a² wa³kxẽn³yah³la² ĩ³hen³txain¹nũ²nhai¹.

32 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² in³txa² a²wi¹lĩ¹nãn¹jah¹la² ĩ³kaix1sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxã²li² kwa²wa³ka³li³yut3ta³lot3san¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³yãn¹ta¹ ko³nxe³thin¹khai¹nxi¹lxi¹. Wi¹lhin¹sxã³ ĩ³ye³kxi²san¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ ĩ³ãin²ta³kxi²nha²khaix1nxe³nxã²ha¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ yen³kxa² ã³yho³hi¹xi²san¹ju³ta³nũ²a² ne³wã²na³ũ¹nxã²ha¹ta¹ti²tu³wi¹, wi¹lhin¹sxã³ ĩ³ye³kxi²sa¹nha²kxai³lu¹.

33 Nxe³nxã²ha¹ha²kxai³ in³txa² ã³jah¹la²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nĩn¹ju³ta² wai³nhĩ³ta²lu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³txã²ha¹ha²kxai³ jã¹nxe²nxẽ²nxãn³ta¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

34 Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³an³ta³kxi²nha²sxã³ ã³yho³hi²txã³nxai³ta³lxi³ kwa²sa²so¹kxi²txã³nxai³tã² ã³yho³hi¹xi²si¹jau³su² kwa³na³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³kxa²yo³su² nxe³tĩ³kxai³la² ye³khãuh³lxa³ti³si¹sa²jau³su² a²sa³wi³sa² kwa³na³nũ²nhai¹.

35 Jã¹nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxa²wã³tã³xai²na² ko³nxe³ti³ kã³ũh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txẽ¹nãu³ai²na² ne³wã²na¹ain¹yah¹lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² oh³na² yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe²kã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²wã³tã³xai²na² ko³nxe³ti³ kã³ũh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txẽ¹nãu³ai²na² ne³wã²na³ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² oh³na² yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe²kã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

19

Txu¹ha² kwa² ã³na¹ju³ta² ĩ³tih³nxe³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³ta³lun²ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³xi²nũ²la² Jor³tãu²yau³xa² yxo²ha³txih³nãu³a² Ju³te²a²ko³nãu³a² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³tāu³ān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ ī³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³te³na¹ a²nū²a² ī³ton³te²su² te²a² ī²kxain¹kxai²nān²tu³
we²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³ka³tu³ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² a²ha³tih³xa² ā³tī³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Wān³txa² ī³ki³ha¹kxi²si¹hain¹jau³su² ī³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la².
ī³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. In³txai²na² sa²kxai³lu² ī²li³tāu³a² a²txu¹ha³ka³lxa²
ā³na¹kxai²nān²tu³ wain³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² wān³txu¹txai²na² ne³wā²na³yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Nxe³jau³xu¹ta²na²
nxe³te³nah¹lxi¹: “A²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txi³su²
txu¹su² wet¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.”

5 Te²yā¹nxūn³te³nah¹lxi¹: “Nxe³ju³kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu²
a²wi³na² a²hā³ka³na²na² nxe³sxā³ ā³wai³xtū²la² a²sxe³xa³ka³lxa² so¹lxi³
tē³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ in³txa² txu¹ha² a²nū²ka³na³ka³na³ton³tu¹wi¹.”
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

6 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ha¹lo³nxā³wi¹. A²nū²ka³na³ka³na³jah³na³li¹.
Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³nū²kxi²ya³te²sya¹hin²ta²wi¹.
Nxe³kxe³su² a²nū²ai²na² sa²kxai³lu² ā³nhai²ta³lxi³si¹hain¹kxai²nān²tu³
nxe²kāi³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

7 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² te²nāu³xai²na² ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ī³tih³nxe³nē³lain¹te³nah¹lxi¹:
“A²txu¹ha² ā³na¹ti³ten³kxai²nān²tu³ ha³teh³nxā³na² ā³na¹hxa³txā³na²
ū³wha²li¹lhā³ ū³hū¹txai¹li¹.” Nxe³jau³xu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
nxe³nē³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ī³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
txu¹ha² ā³na¹hxa³txā³na² ī³tih³nxe³nē³lain¹nū²lhai¹li¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹ti³ten³nxā²lxa³nha²kxai³
Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹li¹, wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa²su¹.
Yxān¹ta¹ a²wi¹lhī¹nāu³u¹ta²nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² ten³jau³sxa³wi¹.

9 Jā¹nxa¹jau³su² in³txa² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹ka³tu³
txu¹ha² ā³lxi³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³ txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²kxa² yā¹nxe²
hxi²ki³lot³hī³nx2na³li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³hī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha²
ā³na¹ta¹ka³lxa² in³txa² ā³jah¹la² so¹ke³la³te²kxai³ in³txa² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²kxa²
yā¹nxe² hxi²ki³lot³hī³nx2na³li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³hī³nx2na³li¹. A²nxe³ta¹ka³lxa²
a²sxe³xa³ka³lxa² a²wi¹lhī¹na² so¹nyhai¹nxā³ta³lxa¹ in³txa² ā³xai²li² ū³whīn¹ta³kxi²
o²la³kxi²nyhu¹ke³la³te²kxai³ txu¹ha² ā³na¹ju³ta² wai³nhī³nx2na³li¹.

10 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² wān³txa² ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na² txu¹hai²na² nxe² kāi³nyhu¹ain¹ke³la³te²kxai³ so¹nyhu¹kxi³ju³ta²
a²wi¹lhī¹na² wi¹lxa³hē³li¹. Nxūh¹lxa³txi³su² yxau²xai³ju³ta² wi¹lhī³nx2na³li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xu¹ta²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ā³ne³to³hxa³te²na² yū³te²ju²hē³li¹.
Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ī³hau³kot³sa²kxai³ nxe³te²su² te²a² wi¹kō³nha²
a³la³kxain¹te²ju²hē³li¹.

12 A²nū²ai²na² so¹nyhu¹kxi³ju³ta² hxi²ka¹nyhai¹nxā³te²na² yū³hxai²na²hē³li¹.
A²ha³tih³xai²na² wē³sa² txo¹nai¹nhī¹nān¹te²tu³ a²nū²khai³xa² wi¹lxa³ha²kxai³
hxi²kan¹txi³ so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹. Āh¹ a²ha³tih³xai²na² a²hxi²kan¹jah¹la²
so¹nyhu¹sih¹xa³jau³su² in³txa² ya³la³ki³a² ya³la³ki³sa²tā³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹. Āh¹ a²ha³tih³xai²na² Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la²
so¹lxi³ te³nain¹jau³su² so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nxe³jau³su²

wã²nxũ¹hĩ²sxã³ hxi²kan¹kxi³kxe³su² ã³kãi³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² wẽ³ha³lxa² a²yo²ha³kxa¹ a³lxi²jau³su²

13 Hã²wxã³txa³ a²nũ²a² a²wẽ³ha³lxa² tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la²
Sũ³na² wi¹lxo³kxi²nẽ³txi³si¹hain¹jau³su² wxa²ne³wai³te²si¹hain¹jau³su²
tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³ta²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
ĩ³kwai²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² jut3sĩ²nũ²la² e³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²li¹. Wẽ³ha³lxa² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ju³ta²na²
ĩ³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wẽ³sai²li² a²wĩ³na² wãn³txa²
yo²ĩ²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
yo²ĩ²jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a²
yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe²e³nũ²la² wẽ³ha³lxi²na² Sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²ti³hi¹te³lhi¹hain¹jau³su²
wxa²ne³wai³tũ²la² ha³lo²ai²na² ã³waix3ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa²yen³kxi³khaix1jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ in³txa² sa³nxe³la³kxah³la² ã³tĩ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. ĩh¹ju¹ta³ wi¹ju³ta³la³ kãi³a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na²
wi¹tãu³a² so¹kxi²hĩ³na¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yen³kxi³la³ wi¹ju³ta³la³ ĩ³wã³txi³san¹ji¹wi¹?
Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ wi¹lhin¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹. Yxã¹ta¹ ka³te³na²
wi¹tãu³nũ³a² ã³wih¹ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txu¹ta²na²
sa²yo²we¹thxa³txa²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— ĩh¹jau¹la³hĩ³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la²
ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² su²lhã³nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Txu¹ha² ã³xa¹ka³lxa²
ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ã³xai²na² yen³kxa²
kãi³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ã³xai²na² ĩ³ki³ha¹kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

19 Wxa²hã³ka³nai²na² wxa²wĩ³na² nxe³sxã³ sa²nẽn¹kxain¹yah³lxin¹ju³ta²
so¹lxi³ kãi³ũh¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a² a²wa³kxa² yxau³nũ¹nxa²te²a²
a³lxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ sa²nxe³la³kxah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² a²yo²we¹ha³kxa¹ sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. ĩh³jau¹ta³ on³te²la¹xã³?
Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sa²yo²we¹thxa³ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³ nxe³sẽ¹li¹. Wxa²yen³kxa²
sa²so¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa² so¹kxi²si¹hin¹jau³su² kãi³txa²hẽ³li¹.
Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa² yo³ha² tẽ³sxã³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²na²
wã²nhũh²xai³txai¹nhẽ³li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ yen³kxa²
wi¹ju³ta³nũ³a² yũ³nxa²tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ nxe² kãi³ta³lu²nĩn¹kxai²nãn²tu³
ã³wxã³sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² sa³nxe³la³kxah³lai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹
ĩ³ain²txi³sxã³ ĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Yen³kxi³khaix1nxe³ha²kxai³ yen³kxa²
a³lxi²ha²kxai³ hã¹sxã³ ĩ³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wān³txi³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² kǎin²
 yen³kxi³te²su² te²a² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ju³ta²
 wa³lxe³te²ju²hẽ³li¹.

24 Jā¹nx¹jau³su² ka³me²la² ka³yxuh³xa² kāin²khaix¹te²su² te²a² hai³txi³
a²ku¹wxi²si³xē¹na² ā³wih¹sxā³ ā³wa²to¹ti³he¹nxe³lh³nx²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹
a²nū²a² kāin² yen³kxi³khai¹nxe³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi² wa³lxe³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tāu³
ĩ³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²nāu³a² a²nũ²ai²li² yen³kxi³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³nu²su²
wi¹lhin¹sxã³ ĩ²jah¹lo²su² ye²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jut³su² ha²kxai³ a²nũ²a²
yen³kxi³te²su² te²na² kxãu³nxa³sxã³ Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³
yxau²xai³kxai²nān²tu³ a²nũ²a²nāu³xa² hã¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa²
ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ki³sxa³lho³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁶Nxe³nũ²la²Je³su²jah³la²ĩ²sa²sai¹ain¹sxã³ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

$$-A^2n\tilde{u}^2a^2\ hxi^2kan^1ti^3he^1xai^1nxa^3wi^1.\ Yx\tilde{a}n^1ta^1\ Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2\ hi^2sen^3su^2$$

$$hxi^2kan^1te^2lo^3jah^1lai^2la^1wi^1.\ Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$$

27 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ɿ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sǎn2si1xi1. Txa2wǎ1yen3kxi3khai3xa2 ǎ3na1sǎn2sǐ1na1ka3tu3
 wxǎi2na2 so1xi3 ǎ3si3tẽ3la3kxi2sǐ1na1wi1. Nxe3sǐ1na1ha2kxai3 ĩh1nxe2
 ũ3yho3hi2sa2sǐn1te3ji1wi1? Pe2jah3la2ta1hxa2hẽ1la2.

²⁸ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Wãn³txi³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yan¹nãu³a¹
 Txa²wã¹ha³lo²a² tah²lxi³wet¹si¹na¹ wxi²kin³ti³ton³sxã³ ha³lo²a²
 a²yo²ha³kxa¹ a²wa³kxên³si¹ta¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ wxãi²na²
 sa²kxai³lu² â³si³tẽ³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ Txai²yã¹nxe³sxã³ I³sa³e²
 nũ³ka³txi³nãu³xa² ha³txi²ha² hxi²ka² hxa³sxã³ ha¹li¹ wa²sa²so¹xi²nũn³ka³tu³
 nxe³te²nũ³ka³txi³nãu³xa² a²wa³kxên³su² yah³lxi³nũ³nĩn¹tu¹wi¹.

29 Nxe³tāu³a² a²nū²a² ī²li³te²na² Txai²na² a³li²sai¹ha²kxai³ sxi²ha² ā³na¹i²
a²lon³nāu³xa² ā³na¹i² a²ha³ī³ti³nāu³xa² ā³na¹i² a²wī³na² ā³na¹i² a²hā³ka³na²
ā³na¹i² a²wē³ha³li³khai³xa² ā³na¹i² hai³sxa² ā³na¹i² nxe³ain¹kxai²nān²tu³
ā³si³tē³la³kxi²sain¹te²na² sa²kxai³lu² kāin² wa³to²hi²sxā³ ū³yo³ha¹nu¹ju³ta²
yū³tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxa²yu³su² ka³tē³na² wi¹tāu³la³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹.
Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³nū³na¹tu¹wi¹.

30 Nxe³kxan²ti³nũ¹ sa²nẽn¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³jut³su²
a²nũ²a² ka³lxa²te²nũ³ka³txa² i³sa²nẽn¹kxain¹ju³ta² yũ³kxan²ti³ yan¹nãu³a¹
i³sa²nẽn¹kxai¹nxa³ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³lxa²te²nũ³ka³txa²
i³sa²nẽn¹kxai¹nxa³ju³ta² yũ³kan²ti³ yan¹nãu³a¹ i³sa²nẽn¹kxain¹ju³ta² yũ³tu¹wi¹.

20

*Hai*³*sxa*²*wa*³*ko*³*nain*¹*tũ*³*ka*³*txa*²*ĩ*³*yau*¹*ũ*³*jau*³*su*²

¹ Jǎ¹nxē³jut3su² yan¹nāu³a¹ a²nũ²ai²na² kǎi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³na¹tāu³a²
a²nũ²a² hai³sxa² wa³kxēn³yah³lo²su² yǎ¹nxũ³na¹tu¹wi¹. A²nxē³jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² hai³sxa³nāu³a² ĩ³wa³kon³kxi²tũ³ka³txa² ĩ³kaix1te³lhxǎ³
ĩ³yũ¹li²nxā³ta³lxa¹ ai³nũ²nhai¹.

2. $\tilde{I}^3kaix1te^3na^1 \quad \tilde{I}^3kaix1so^1t\tilde{u}^3ka^3txa^2 \quad \tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3a^2 \quad ki^3ka^3na^3ka^3na^3ki^3a^2$
 $wain^3txi^3 \quad yo^3hi^2ye^2kxe^3su^2 \quad \tilde{u}^3h\tilde{u}^1si^1hain^1jau^3su^2 \quad \tilde{I}^3hau^3ko^3t\tilde{u}h^1nyhain^1n\tilde{u}^2nhai^1.$
 $Nx\tilde{u}^2la^2 \quad hai^3sxa^3n\tilde{au}^3a^2 \quad \tilde{u}^3sa^2si^1h\tilde{a}^3ain^1n\tilde{u}^2nhai^1.$

3 Hã²wxã³txa³ ki³ka³la³xi²tãu³a² sxi²je³na² ai³tãu³a² in³txi³nãu³xa² wa³ko³nai¹nxa³te²a²ĩ³ha¹txain¹nũ²nhai¹.

4 Nxe³te²nãu³a² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hai³sxa³nãu³a² ai³sxã³ wa³kon³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³nxah³ta³lon³tãu³a² wain³ju³ta² ũ³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³ in³txi³nãu³xa² ai³sxã³ hai³sxa² wa³kon³kxain¹nũ²nhai¹.

5 Te²yã¹nxe³sxã³ ne³ka³ka³tãu³a² ai³sxã³ ãh¹ĩ³kaix1so¹xi² ĩ³sa²si¹ta³xi²tãu³a² ai³sxã³ ãh¹ĩ³kaix1so¹xi² nxe³to³nhũ²nhai¹.

6 Te²yã¹nxe³sxã³ ka³nxa³hi²nxa³ta³lxa² ai³lxi²sxã³ in³txa² ãh¹ĩ³ha¹txain¹nũ²nhai¹. Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a³lan²ta² hã¹ĩ³nxe³ti³xa² ũ³txi³ wa³kon³yah²lxan³tai¹?” Nxũ²nhai¹.

7 Nxe³ha²kxai³lu¹: “A²nũ²a² ĩ³kaix1sain¹sĩ¹nxa³kxi³su¹.” Nxũ²nhai¹. Nxe³sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hai³sxa² ai³sxã³ wa³kon³kxi²sah¹lxi³to³hẽ¹li¹.” Nxũ²nhai¹.

8 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tãu³a² hai³sxa² wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³sa² hxi²kan¹jah¹la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a²nãu³xa² wa³kon³kxi²nẽ³lain¹te²nãu³xa² ĩ³kaix1txa²hẽ³li¹. ĩ³kaix1tai¹nĩ¹kxai²nãn²tu³ wa³kon³kxi²nẽ³lain¹kxa² yo³ha² ũ³hũ²xai³txai¹nhẽ³li¹. ã³ne³ki³sot3sxã³ wxã³ain¹te²na² ũ³yho³hi² ãn³si³wxe³sã²nĩn¹ka³tu³ hã²wxã³txa³ a²wi¹lhĩ¹nãn¹ta² wxã³te²nãu³xa² ã³ne³ki³sot3tĩ¹nha²kxai³ nxe³sẽ¹li¹.” Nxũ²nhai¹.

9 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xin³txi² ka³nxa³hi²nxa³ta³lxa¹ ã³si³wxe³sxã³ wa³kon³kxain¹tũ³ka³txa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² ũ³hũ²xai³ain¹nũ²nhai¹. Nxe²hu³xai³sxã³ wa³kon³kxain¹tũ³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² ũ³hũ²xai³ain¹nũ²nhai¹.

10 Te²yã¹nxe² ai³sxã³ a²wi¹lhĩ¹na² ã³si³wxe³sxã³ wa³kon³kxain¹tũ³ka³txai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹: “Ki³ka³lxa¹txi³ ũ³yho³hi²sa²te³lxa²na³na¹.” Yhain¹jau³su² yxãn¹ta¹ ki³ka³na³ka³na³ki³ãin²txi³ so¹kxain¹nũn³nũ²nhai¹.

11 Nxe³te³kxa²yan³tu³ti¹ hai³sxa² wa³kxẽn³yah³la² ĩ³kwai²kxi²te³lhxã³ ã³tĩ³ain¹nũ²nhai¹. Nxain¹te³nah¹lxi¹:

12 “Tũ¹ka³txai²na² a²ne³ki³sot3sxã³ wxã³tũ³ka³txa² jũ¹nxa² so¹lxi³ wa³ko³nain¹te¹ni²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ txa²nũ³ka³txa² a²lan²ta² hã¹ĩ³nxe² wa³kon³kxi²nxa²sĩ¹na¹te¹ni²tu³wi¹. Sa³txe¹txi³ wa³kon³kxi²sĩ¹nha²kxai³ wãn³ya³lu²sa²sĩ¹nha²kxai³ nxe³sĩ¹na¹te¹ni²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² ki³ka³na³ka³na³kain²txi³ ũ³yho³hai¹nĩ¹nha²kxai³ txa²nũ³ka³txi³nãu¹xai²na² ki³ka³na³ka³na³kain²txi³ ũ³yho³hi²sa²sĩ¹nĩ¹nha²kxai³ nxĩ¹nhẽ²li¹.” Nxũ²nhai¹.

13 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³txi¹. Txa²ya³lxi¹lxi¹. Kõ³nxe³ti³ kãĩ²ũ¹nxa²hxã³nhẽ²li¹. ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² ĩ³hau³ko³kĩ³ten¹tu³wi¹.

14 Nxe³kĩ³sa²kxai³ so¹kxi²san¹ta³ki³ai²na² tẽ³sxã³ ĩx3txu¹li¹. Na¹ta¹ ã³ne³ki³sot3sxã³ wxã³jah¹la² ki¹ain²txi³ ũ³hũ¹ti³ten³sa³nhai¹.

15 Txa²yen³kxai²na² a²ten³nha¹jau³su² o²la³kxi²na¹tu¹wi¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txa²yen³kxa² a³lxi²nxa³kxe³su² a²nũ²a² ã³xa² hxi²nũ¹nai¹na¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ha²ya³kxa² yxo²kwain³txa²hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

16 Jã¹nxa¹jau³su² ã³ne³ki³sot3te²na² sa²kxai³lu² ne³ka³ta²xai³ha²kxai³ ne³ka³ta² ã³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² ã³ne³ki³sot3si¹ha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² ĩ³kaix1tai¹na¹te²nãu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³ha²kxai³ ĩ²sxã³ so¹kxi²na¹te²nãu³xa² ka³lxa²ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxa¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³to³jau³su²

17 Hã²wxã³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ka³la³xi²te³lhxã³ ain¹tãu³a² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² a²to²se³te²nãu³xa² nũh¹lxi³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

18 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³nxai³ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Txai²na² so¹sain¹sxã³ a²nũ²a² wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³kã³txi³nãu³xa² ha³teh³nxã³nxã² a²hoh³lxi³su² tũ³kã³txi³nãu³xa² nxe³te²nãu²xai²na² a²hxi²ka² sa²so¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nãn²tu³ ya³lu¹sain¹jau³su² ĩ³yĩ¹li²sain¹tu¹wi¹.

19 Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² sa²nũ¹sain¹tu¹wi¹. Sa²nũ¹sain¹sxã³ ko³nxe³ ĩ³ka³lxi¹lũ¹sai¹nha²kxai³ ĩ³ta³lo³wait¹sai¹nha²kxai³ nxe³te²kxa³kxa¹ ĩ³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ya³lut¹sai¹nha²kxai³ sa²nũ³kxi²sain¹tu¹wi¹. Hã²wxã³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹, Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹ha²kxai³lu¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

A²ha³ka³na² ĩ³wã³txi³jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² Se³be³te²ah³la² a²sxe³xa³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa²nãu³xa² Jo³ãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ nxe³te²an²tu³ sa²so¹sxã³ Je³su²jah³la² ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tĩ³sxã³ Je³su²jah³la² yen³nãu³a² ã³ka³ti³wxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³tin¹ji¹xi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Wxã²na² wxa²ha³lo²a² a²wa³kxẽ³sin¹kxai²nãn²tu³ txa²ki³lha³nãu³xai²na² wxa²wi¹tãu³a² sa²we¹txi² wxa²wã³tãu³a² sa²we¹txi² nxe³si¹hain¹jau³su² ĩ³hau³ko³tũh¹txai¹nhẽ³li¹. Ta¹ka³lxi²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²ki³lha³nãu³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²yen³kxa² ten³ya³hin¹ju³ta² ã³ne³wxe³ya³hxa³lxi¹. A²nũ²a² ko³nxe³thin¹te²nãu³xa² khãuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe²nx2ti³ju³ta²nãn²tu³ hxi²kan¹nx2ti³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Hxi²kan¹si¹na¹wi¹. Ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Khãuh³lxa³txi³sain¹kxa²yã¹nxe² khãuh³lxa³txi¹nx2tain¹nũn³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ txa²wi¹tãu³a¹ sa²we¹txi²jut3sa²ha²kxai³ txa²wã³tãu³a¹ sa²we¹txi²jut3sa²ha²kxai³ nxe³kxi³nũ³su² hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Txa²wĩ³na² ha³lo²ai²la¹wi¹. Nxe³sxã³ Txa²wĩ³na² ã³ten³te²su² te²na² so¹lxi³ sa²we¹tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² wã³kon³te²nãu³xa² hxi²ka²hxnã³sxã³ wã³kon³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² a²lon³ti³tãu³su² te²a²ĩ³an³ta³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³sen³su² a²sa³wi³ha³lxa² ã³yã³nũ²kxi²si¹hain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³xa² wi¹lhin¹ wa³to²hi²nha¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² a²wa³kxẽ³txi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ĩ³kãin²txi³nha²sxã³ nũ³kxũn³txi³ ĩ³wa³kxẽ³txain¹to³te²jai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxe³yãn¹ta¹ te²yã¹nxe² kãi³ũ¹nyha¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Wxa²yu³ta²na² ĩ²li³te² ĩ³nxai²nãn²tu³: “Hxi²kan¹te²sa¹li¹.” Nxe³jau³tu³ ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²yu³ta² a²hãĩ¹nxe³ti³xa² ã³non²ta³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

27 Te²yã¹nxũn³sxã³: “Txai²na² a²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³jau³tu³ ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³ka³li³lo³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

28 Jã¹nxã¹jau³su² Txai²na² sa²kxai³lu² wa³ka³li³lo³sa²si¹hain¹jau³nũ³su² wxã²nxã³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³non²ta³kxi²te³lhxã³ wxã³na¹wi¹.

A²nũ²a²nũ³xai²na² a²ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ te²hxi²ki³lxain¹kxe³su² ã³wa²su¹te³lhxã³ya³lu²na¹tu¹wi¹. Nxe³te³lhxã³ wxã³na¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa²ye³han³te²a²ha¹lin¹te²a²ye³we²txi²jau³su²

29 Nxa²ha¹te¹ ãh¹ã³nxai³ain¹tãu³a² Je³ri³ko²thĩ³na² a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³ain¹tãu³a² a²nũ²a²nũ³xa² ka³lxa¹te²nũ³xa² i³hi²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³tãu³a² in³txa² ye³han³te²a² ha¹li¹ tĩh³na² ne³kxun²nũ³a² ã³wxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² ã³wa²to²hi²jau³xa² ain³kxain¹te³na¹ i³kaix1tain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²si¹li¹. Wi¹lhin¹sxã³thã³ti³la²sa²hau³kot3sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³te²kxa³yan³tu³ti¹ a²nũ²a² ã³si³tẽ³la³kxain¹tũ³ka³txai²na² ã³ka³nahx2si¹jau³su² i³kwai²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ in³txi³nũ³xa² i³ka³na²ya³to³hxa³te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²si¹li¹. Wi¹lhin¹sxã³thã³ti³la²sa²hau³kot3sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³kaix1tain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ ã³yit1tũ²la² i³kaix1so¹ain¹te³nah¹li¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta³ kãi³ũh¹nx2ta¹ju³ta³la³ ten³nxa²lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lãi³. Ye³we²txi²sa³nhĩn¹ju³ta² ten³khaix1sa²sĩ¹nhai¹.

Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ãin²ta³kxi²sxã³ wxa²ye³waix3ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ wa³su³txi³ ye³we²txi²ta³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21

Je³su²jah³lai²li² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ãh¹ã³nxai³li³tãu³a² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ya³u³so³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Bet3fa³je²thĩ³na² ã³yit1txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na²na² wã³la² o³li³ve²ra³ka³txa² u²lxa³ko³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² ã³yi¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² in³txa² ha¹li¹ i³sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 I³sa²si¹hã³te³nah¹li¹:

— Sxi²je³na² kãi²nxa³je³na² ã³wih¹ja¹hu¹li¹. Yxah³hin¹kxai²nãn²tu³

a²kwẽn¹tai²na¹ ju³mẽn²ta² ka²va¹lhũ³te²a² a²hã³ka³na² sa²tai²kxã¹sxã³ i²ya³hi¹nha²kxai³ a²wẽ³sa² i²ya³hi¹nha²kxai³ yxa³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²na² sa²ta²la³kxi²sxã³ tẽ³sxã³ wã³li¹ja³hẽ¹li¹.

3 Nxe³ya³hin¹tãu³a² a²nũ²a² i²nx2ti³sxã³ i³wã³txi¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi²ja¹hẽ¹li¹. Nxe³ya³hin¹te³nah¹li¹: “Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ten³na³li¹.” Yxa³hin¹jau³su² ha²kxai³ ju³mẽn²ta² ha¹lin¹te²a² ã³sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lu¹tai²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe²e³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³te³nah¹li¹:

5 — Si³ãu²thĩ³na² yxau³tũ³ka³txa² i³hen³txi³txain¹yah³li³hẽ¹li¹.

Wxa²hxi²kan¹jah¹la² wxã³tu¹wi¹. Yxo²thã³ti³la² wxã³ha²kxai³ ju³mẽn²ta²

ã³ka³tih³ya³u³kxi²ha²kxai³ wxã³tu¹wi¹. Yen³kxa² ã³ka³tih³wxe³nha²te²

ka³yxuh³xa² tẽ³sxã³ ã³ka³tih³ya³u³sxã³ wxã³tu¹wi¹.

Sũ³na² wãn³txu¹txai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Jā¹nxe³jut³su² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²na² ā³nxai³yah³nū²la² Je³su²jah³la² e³kxi²jau³xa² yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ha²kxai³ ju³mēn²ta² a²hā³ka³na² a²wēn³sa² nxe³sxā³ sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²wā²la³ka³lo³a² ā³ka³ti³hē¹tha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a³ka³tih³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ ne³ka³ta² ai³tū³ka³txa² ka³lxa¹tū³ka³txa² a²wā²la³ka³lo³khai³xa² tih³na² Je³su²jah³la² ā³nxai³tih³na² ũ³ha¹sxā³ ai³ai¹nha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² ka³lxa¹tū³ka³txa² he³la³nxā³nxa² sa²nāu²so¹sxā³ tih³na² ũ³ha¹sxā³ ai³ai¹nha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ a²ka³lxa¹tū³ka³txa² a²ne³ka³ta²a² ai³ai¹nha²kxai³ a²ka³lxa¹tū³ka³txa² a²si³yo³na² ai³ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹sxā³ i³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹.

— i³sa²nēn¹kxi¹nxa²sī¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yau³tāu³lo³txa²jah¹lo²si¹lxi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta²na² txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lu¹ta²na² a²ne³tah²su² te²si¹lxi¹. A²nxe³jah¹lu¹ta² yā¹nxe² sa²hau³ko³tē³tu¹wi¹. Wxi²kin³ti³ton³khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ nxe²xai³ain¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹hain¹tāu³a² thīn¹nān¹ta²nū³ka³txa² on²ta³kxi²nyhain¹sxā³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— i³h¹jah¹lo²tan³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ā³si³tē³kxi²tū³ka³txai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³lai²la¹wi¹. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²sa¹wi¹. Na³sa³re²thi³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³na² yxau²xai³jah¹lo²su² na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² ũ³yho³hi²kī³ki³a² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²sxā³ ũ³hū¹te²a² o²la³kxi² nxe³ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³su² yen³kxa² ũ³yho³hi²nyhain¹te²na² ha³lo²a² sa²tā³kxai¹nha²kxai³ ũ³yho³hi²kī³ki³ai²na² a²me²sa²ka³lo³a² ũ³sa²tā³ha²kxai³ kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²sxā³ ũ³hū¹te²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ũ³sa²tā³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxa² jau³xau³hxai²tēx¹ta² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²hai²na² sa²kxai³lu² i³ye³kxi²sah¹lxin¹thi³nai²la¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ i³ā³lxi³to³nha²sxā³ yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹kxi³thīn³su² i³ā³lxi³ton³yah³lxi¹nhē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

14 Hā²wxān³txa³ sxi²hē¹nāu³a² a²nū²a² ye³han³te²su² te²a² a²ha³lxu²kxa² ai³te²su² te²a² ā³wih¹sxā³ ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² a²yxō²ha³kxa¹ wi¹we²txi²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² wā³nxīn¹ta² si³yxau³kxa²te²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² nxe³sxā³ nū³kxūn³sxā³ kāi³ū¹hain¹ju³ta² i²kxai¹nha²kxai³ wē³ha³lxi²na² ka³lxi¹sxā³ i³ye³lain¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ta³vi²yah³lu¹ta²na² Ta²ha² Wxi²kin³ti³ton³khaix¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³jah¹lai²li² i³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹jau³su² ain³kxai¹nha²kxai³ kāin² yxai¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxaih¹ha²kxai³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wē³ha³lxi²na² wān³txa² toh³lxi³jau³su² ain³kxain¹nxān³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jau³jau¹xai²na² ain³kxai¹na¹nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ wān³txa² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² wxi²ka¹nai¹nxa³te²na²

a²yo²wān³txa² wē³sa² a²su³su³yau³xa² i³te²na² a²yo²wān³txa² nxe³sxā³ i³sa²nēn¹kxi²nxain¹na³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² i²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe²e³ta³lun²nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³ain¹ka³tu³ Be³tān²ya³thi³na² ā³wih¹sxā³ sxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Fi²ko²ka³txa² nxā³kxi¹hxa³kxe³su²ya³lu²jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxā³ha²ta³a² Be³tān²ya³thi³na² a³li³ain¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² wā³li²tāu³a² Je³su²jah³lo²kxai³ heh³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ka³tu³ ai³tāu³ān²tu³ hi³sa³ka³txa² fi²ko²nxē³kxa² kax³ka³na³ka³nat³sxā³ i²ta¹hxai²hē¹la². Yxau³son³tāu³ a²nxā³kxa² yū²nxā³ki³su¹ a²nxā³nxā² so¹li³ yū³kxi³sā¹ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Fi²ko²nxā³ki³nū³a² yū¹ti³he¹nxā³lho³li¹. Nxe²e³te³na¹ a²kwēn¹tai²na¹ a²nxē²kxai²na² i³ya³nat³sā³ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

20 A²nxē³ju³kxai³lu² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— ĩh¹nxet³sa²kxai³ fi²ko²nxē³kxa² a²kwēn¹tai²na¹ i³ya³nat³sxā³ ya²lun¹jā¹nxēn³ta²? Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³wa²lū³xi²te³nah¹li¹:

— Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yxo²i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ i³wā³wā³nha²txi³ ti³hex¹yah³lxan³kxai²nān²tu³ fi²ko²nxē³kxa² kāi³ū¹ha¹kxa² yā¹nxē² he³la³ko³la³ kāi³yah³li³nū³nān²tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² wā³la³ka³txa² i³ye³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³te³nah¹li¹: “Ā³ha²txu²kxa² sai¹nha¹sē¹li¹. ĩ³ye³na² kāin²je³na² ā³sa³nū¹xi¹sē¹li¹.” Yxah³lxin¹jau³su² nxe³kxai²nān²tu³ sa²yo²we¹nx2ti³tu¹wi¹.

22 Jā¹nxē³ju³kxai³lu² i²li³ju³ta² i³wā³txi³sah¹lxin¹jau³su² yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ju³tain²txi³ sa²nū¹nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² i³ti³h³nxē³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a²nāu³xa² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³yau¹ū³ain¹ti³kxai³lu² a²wā³nxīn¹te² si³yxau³tū³ka³txa² a²nū²a²nāu³xa² a²hxi²kan¹ta³nāu³xa² nxe³sxā³ i³ti³yain¹sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹li¹:

— ĩh¹jah¹lo²ta³ i³sa²si¹hā³nxain¹thai¹li¹? ĩh¹nxē² i³hxi²ka¹txa²h³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹li¹:

— Yau³ka³na³ka³nat³sxā³ yau³ā³li³jau³xa² i³wā³txi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wain³txi³ i³wa²lū³xi²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ i³hxi²kat¹sa²jah¹la² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹.

25 Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² tē³sxā³ i³ye³na² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² ĩh¹ti³xa² i³sa²si¹hā³jah¹lo²ta³te²la³h³te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³nu²khai³xai²la³ ta³nxā² a²nū²khai³xai²la³ ta³nxā² nxe² i³yau¹ū³jah¹li³sā²nhē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ wā²nxū¹h¹e³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— “Oh³nāu³a¹ i³sa²si¹hā³kxai²la¹wi¹.” Nxe²e³kxi²ki³kxai²nān²tu³ i³wa²lū³xi²nē³lai¹nh³te³nah¹li¹: “Nxe³kxi³sa²kxai³ ĩh¹nxē³kxa²yan³ti³ta³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah²lxan³thai¹li¹?” Nxe³nē³lain¹tu¹wi¹.

26 Yxān¹ta¹: “A²nū²khai³xa² i³sa²si¹hā³kxai²la¹wi¹.” Nxe³ki³kxai²nān²tu³ yuh³li³nē³na³li¹. A²nū²a²nāu³xai²na²: “Jo³āu² Ba³tis²jah³la³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²su¹.” Nxain¹jau³su² ha²kxai³ su²lhā³kxi²nē³lain¹kxa²yan³txi³su² ki³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lãi³. KQ³nxe³sĩ¹nxa³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nãn²tu³ i³sa²si¹hã³sa²jah¹la² i³yau¹ũ³nx2ti³xa³lho³li¹.

28 Nxe³yãn¹ta¹ i³yau¹ũ³jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. In³txai²na² a²ki³lha³lxa²
 ha¹li¹ yũ³nũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ta¹ ye³kan¹jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wẽ³sãi³.
 Hĩ¹na²su² txa²hai³sxa² wa³kon³txa²hẽ³li¹.” Nxũ²nhai¹.

29 Nxe³ha²kxai³ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹: “Ha³yo¹. Ai³sxã³ wa³ko³na¹tu¹wi¹.”
 Nxe³jau³su² nxe³ta¹ wa³ko³nxa³nũ²nhai¹.

30 Ầ³ta³lo³hẽ¹tũ³a² wẽ³sai²na² kãi²nxa³jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hai³sxa²
 ai³sxã³ wa³kon³txa²hẽ³li¹.” Jau³su² nxe³ta¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “Ten³sa²nxa³nhai¹. Wa³kon³nxa³lho³li¹.” Nxũ²nhai¹. Nxe³yãn¹ta¹ ye³jen¹na²
 i³ain²ta³kxi²nha²sxã³ i³ya¹tha²kxai³ ai³sxã³ wa³kon³nũ²nhai¹.

31 Jã¹nxe³ju³ta² i³h¹jah¹lo²ta³ wĩ³na² wãn³txa² a²ten³jau³su² sa²yo²we¹jah¹lo²su²
 hĩ³te²la¹xã³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kãi²nxa³jah¹lo²su¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
 a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² ỹ³ho³hi²ki³a² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txai²na²
 txu¹ha² ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²ta¹ka³lxi²na² nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³sxã³
 yxau²xai³lain¹ju³ta² ẫ³na¹ha²kxai³ ẫ³nhxi²wxe³nu¹sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ẫ³wi¹hain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹
 wxãi²nũ³ i³nxai²na² a²nũ²a²nũ³xai²na² a²hxi²kan¹te²nũ³ i³nxai²na²
 yxo²i²sah²lxan³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ẫ³wi¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.

32 Kxã³nxai³tã² Jo³âu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wxã³sxã³ wãn³txa² wain³tĩh³na²
 i³tih³nxe³nx2ti³ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ yxo²i²yah²lxan³nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹
 ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³ye²tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² a²wãn³txa²
 yxo²i²ain¹na²hẽ³li¹. Hã²wxãn³txa³ ju¹ta²na² i²yah³lxin¹kxan²ti³ ko³nxe³ti³
 kãi³sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² i³ain²ta³kxi²nyhah¹lxa³nha²kxai³
 yxo²i²yah²lxan³nhẽ³li¹.

Hai³sxa² kwa²hau³ko³tũ³kã³txa² i³yau¹ũ³jau³su²

33 Nxa²ha¹te¹ wãn³txa² yau³ẫ³xa² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Hai³sxa²
 a²wa³kxẽn³yah³lo²su² nũ²nhai¹. A²hai³sxai²na² u²va²tẽ³kxa² i³whĩ¹i²
 a²yo²ka³teh³nũ³xa² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ yxo²wxaih²na³kxa² ai³sxã³
 txon³nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² yain³txa² ỹh³wxĩ¹so¹ka³txa² hau³kot3sxã³
 we¹tũ²nhai¹. Sxi²ha² kĩ³khai¹nxe³thĩ³na² ỹ³txo³te²ka³kxa¹ a²nũ²a² ẫ³xa²
 wi¹wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² ỹ³hũ¹hain¹nũ²nhai¹. Hã²wxãn³txa³ ha³lo²a²
 u²lxan¹ko³xa² ẫ³nxai³nũ²nhai¹.

34 Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ hai³sxai²na² wi¹wen¹nũ²la² wi¹nã³kxi²ti³wa³kxa²
 a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa² a²yo³ha² so¹kxi²si¹jau³su²
 a²sa²wi³ha³lxa² i³sa²si¹hã³ain¹nũ²nhai¹.

35 I³sa²si¹hã³te³na¹ wa³kon³kxain¹tũ³ka³txa² ko³nxe³thin¹sxã³
 kãi³ain¹nũ²nhai¹. Sa²si¹hã³tũ³ka³txa² nũ³kxũn³txi³ sa²so¹ka³tu³ ka³na³ku²
 i³wai¹tha²kxai³ ka³na³ku² i³su²lã³ha²kxai³ ka³na³ku² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³
 ẫ³na¹sã³ya²lu¹tha²kxai³ nxain¹nũ²nhai¹.

36 Ầ³ta³lo³hẽ²tũ³a² a²sa²wi³ha³lxa² ẫ³xa² nũ³ka³txa² ka³lxa²ton³tũ³ka³txa²
 i³sa²si¹hã³nũ²nhai¹. Nxain¹ta¹ a²wi¹lhi¹nãn¹tũ³ka³txan²tu³ te²yã¹nxe²
 khãuh³lxa³txain¹nũ²nhai¹.

37 Hã²wxãn³txa³ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wẽ³sai²na²
 sa²nẽn¹kxain¹te³lã²na³na¹.” Nxe³jau³su² wẽ³sai²li² i³sa²si¹hã³nũ²nhai¹.

38 Nxe³ta¹ hai³sxa² wa³kon³kxi²tũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² wē³sai²na² wxā³ju³ta² ĩ³ain¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹: “Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³na²wi¹. ĩ³su²lhā³a³sah¹li¹wi¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³ hai³sxa² so¹kxi²kī³tu¹wi¹.” Nxe³nyhain¹nũ²nhai¹.

39 Nxain¹ka³tu³ wē³sai²li² sa²so¹nũ²la² hai³sxa² sa²li¹ha³lo²sa²tā³ka³tu³ ĩ³su²lhā³ain¹nũ²nhai¹.

40 Jā¹nxe³jut³su² hai³sxa² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³xi²tāu³a² ĩh¹nxe³kāi³ũ¹hī³te³ji¹wi¹? Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:
— Ko³nxe³thin¹khai¹xain¹te²sin²tai¹. Nxe³sxā³ ko³nxe³thi¹nain¹kxa² yo³ha² ĩ³su²lhā³ain¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ a²nũ²a² ā³xa³nāu³xa² hai³sxa² wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² ĩ³kaix¹so¹ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ hai³sxa² yain³txa² wain³txi³ wxa²nhũ¹ain¹tu¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:
— Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³nah¹li¹:
“Txah³lxa³kxa³txa² a²nũ²a² sxi²ha² ton³te²nũ³kā³txai²na² o³nxa³jau³su² ĩ³ye³kxain¹sxā³ so¹sxā³ ā³sxā³ ā³na¹ain¹kā³txa² kwēn¹tai²na² ā³si³ka³la¹tā³khai³xain¹ka³txa² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ka³txa²lā²na³li¹. Nxe³ju³tai²na² Txa²wā¹sũ³na² kāi³ain¹na²hē³li¹. Nũ³kxũn³khai¹nxe³ju³txai²la¹wi¹.” ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xai²li² ĩ²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

43 Jā¹nxa¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nx²ta¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yo²wet¹sxā³ yxau²xai³kxe³su² en²yah³li¹nha²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² nũ³kā³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² wān³txain²txi³ sa²yo²wet¹sxā³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

44 Jā¹nxe³jut³su² txah³lxa³kxa³txai²li² kwa²sa²tā³yu³to³kxai²nān²tu³ kāin² ā³nī¹ton³tah³li³hī³nx²na³li¹. Yxān¹ta¹ txah³lxa³kxa³txai²li² ā³hi³sā³nhe¹ta²li³kxai²nān²tu³ sa³txe¹ha²kxai³ ā³ya²lu¹txa²li³hī³nx²na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² wā³nxĩn¹ta² si³yxau³te²su² ā³nhai¹tũn³te²nāu³xai²na² fa³ri³se²a² nũ³kā³txi³su² ā³nhai¹tũn³te²nāu³xai²na² nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ wi¹ko³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Sũ³na² wān³txa² e²nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³kwai²kxi²si¹hain¹jau³su² wi¹ko³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

46 A²nxe³jau³xan²tu³ ĩ³an³ta³kxain¹sxā³:
— Je³su²jah³la² hxi²ki³kī³tũ¹xā¹. Nyhain¹ta¹ a²nũ²a² ān³si³tē³la³kxain¹tũ³kā³txai²na² yuh³lxa³kxi²nyhain¹jau³su² ā³sxā³ wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
— Je³su²jah³lo²kxai³lu² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Tũ¹kā³txai²na² wān³txa² nxe³ha²kxai³ yuh³li³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

22

In³txa² txu¹ha² so¹ha²kxai³ ka³li³ha² yai³nain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² āh¹ e³kxi²sxā³ ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

2 ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³la² yā¹nxe³hī³nx²na³li¹. Ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² txu¹ha² so¹te³lhā³ nxũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txa² kāin² yain³kxi²kī³ju³ta³nũ³a² ĩ³hau³ko³tũ²nhai¹.

3 Nxe³te³na¹ a²nũ²a² ĩ³kaix1so¹si¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ta¹ wxã³ju³ta² te³nai¹nxa³jau³su² nxain¹nũ²nhai¹.

4 Āh¹lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Yain³te³lhxã³ ĩ³kaix1so¹ai¹na¹tũ³kã³txa² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: ‘Ka³yxuh³xa² sĩ³na² āu¹la³kxi²hxa³ta¹i¹. Po¹nai²na² ha³nẽ³txi²na¹te²na² ĩ³su²lhxã³ yo³li³na¹li¹. Yain³txa² a²yxo²ha³kxa¹ te³kxi²ta³lu²na¹li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ā³wxã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. ”

5 Nxe³ta¹ wet1txai¹nxa³nũ²nhai¹. Hãi¹nxe³sxã³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² o²la³kxi²yah³lxi³nũ²nhai¹. Ka³na³ku² hai³sxa² ai³lha²kxai³ ka³na³ku² yen³kxa² so¹kxi²nyhain¹te³lhxã³ ai³lha²kxai³ nxe³yah³lxi³nũ²nhai¹.

6 Ka³na³kon¹te²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi²na² hxi²ki³ha²kxai³ khãuh³lxa³tai¹nha²kxai³ su²lhã³ain¹nũ²nhai¹.

7 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² wa³kxên³yah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³an³ta³kxi²khai¹nxe³sxã³ a²ya³lxi³nũ³xa² nũ³kxũn³txe²nũ³xa² ĩ³sa²si¹hã³ain¹nũ²nhai¹. ĩ³sa²si¹hã³ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² we¹tai¹nxa³te²nũ³xa² ĩ³su²lhã³ain¹sãn²nũ²la² sxi²ta³ta² hi¹la³kxain¹nũ²nhai¹.

8 Hã²wxãn³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wẽ³sai²na² txu¹ha² so¹te³lhxã³ nx2na³li¹. Nxa¹ta¹ a²nũ²a² ĩ³kaix1so¹ai¹na¹tũ³kã³txa² ĩ³li³thin¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ en²txai¹na¹li¹.

9 Nxai¹na¹ha²kxai³ tĩh³na² kãin²tĩh³na² ai³yah³lxin¹sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²na² ĩ³ha¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxã³si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A²wa³kxên³yah³la² nxe³nũ²nhai¹.

10 Nxe³te²kxa³yan³tu³ a²sa³wi³ha³lxan²tu³ a³li³sxã³ ā³nxai³ain¹nũ²la² a²nũ²a² wi¹lhin¹te²na² ĩ³ha¹txi² kō³nxe³thin¹te²na² ĩ³ha¹txi² nxai¹nha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ ā³sa²so¹ain¹nũ²nhai¹. Nxe³te²kxa³kxa¹ sxi²ha² ĩ³ne³kxi¹hain¹nũ²nhai¹.

11 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxên³yah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² wxã³ain¹tũ³kã³txa² ten³sa²tã³nũ²la² in³txai²na² wã²la² wi¹ka³lo³a² so¹nyhain¹kxa² wã²la² en²kxe³su² ĩ²nũ²nhai¹.

12 Nxe³ha²kxai³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxex3sa²lxi¹. ĩh¹nxet3sxã³ wã²la² so¹nyhain¹kxa²ka³lo³a² ũ³whih²kxi²nha²nxa³sxã³ ā³wi¹hin¹thi²li¹?” Nxũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ in³txai²na² hxi²kan¹txi³ e³kxi²nxa³nũ²nhai¹.

13 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxên³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi²na² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Jah¹lai²na² so¹sxã³ sa²hxi²tai³kxi² sa²yu³tai³kxi² nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nxe³ju³ta² ha³lo²sa²tã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³tãu³a² ye³khãuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³ain¹tu¹wi¹. A²wa³kxên³yah³la² nxe³nũ²nhai¹.

14 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxe² ĩ³kaix1tain¹na³li¹. Nxe³kxan²ti³ ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² so¹lxi³ ĩ²so¹ain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ũ³yho³hi³kĩ³ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹kĩ³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ā³waix3tain¹nũ²la² he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la²:
— Kō³nxe³te³si¹jau³su² Je³su²jah³la² wah³nxe² yxau²xai³kĩ³tu¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³sa²si¹hã³i² E³ro³ti³ã²na² nũ³kã³txa² ĩ³sa²si¹hã³i² nxe³nyhain¹sxã³ ā³tĩ³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ĩ³tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³hai¹nhxai¹nhẽ³li¹. A²nũ²a²

ĩ²li³te²a² ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khai¹nxe³kxan²ti³ wxã²na²
yuh³lxi³jah¹lo²sxã³lxi¹.

17 Nxĩ¹nha²kxai³ wãn³txa² wain³jau³xan²tu³ ĩ³yau¹ũ¹sah¹lxi³sĩ¹nhẽ³li¹.
Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nũ²a²
ũ³yho³hi²ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹ki³ta³nxa² hã¹nxã¹ta³nxa² ĩh¹nxe² wain³txi³
kã³sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² wãn³txai²na²
ta²ko¹ta²kon¹jau³xai²na² wi¹kō³nh²sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wãn³txa² kō³nxe³jau³xa² sa²yxo²sai¹sa²te³lhxã³
ten³nx2ti³ji¹wi¹? Wi¹lhin¹ki³lxi³tũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹.

19 Ũ³yho³hi²ki³ai²na² tẽ³sxã³ ũ³hũ¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ²ti³ten³sa³nhai¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ ũ³yho³hi²ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Jã¹nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ye³na² ũ³wha²li¹lho¹ain¹kxe³su² te²a² ĩh¹nxe³te²a² a²ye³nhũ³ji¹wi¹?
Ĩh¹te²a² a²ĩ³lxi³su² ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³su² ha²kxai³ a²ĩ³lxi³su² ha²kxai³ te²la¹wi¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hũ¹yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hũ¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Jã¹nxe³jut³su² jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³o²nha²sxã³
ã³waix³txain¹sxã³ ĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³su²

23 Jã¹nxe³hi¹nai³kxai³lu² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na²
ã³wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu²
a²nũ²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a²
yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nxe²te²nãu³xa² ã³nhai¹tũ³ka³txa² ã³tũ³sxã³
ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

24 — Je³su²jah³la² ĩ³tih³nxe³nẽ³jah¹lã³. ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx1ta² Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³te³nah¹lxi¹: “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nãn²tu³ a²wẽ³ha³lxi³khai³xa²
yũ²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹ha²
so¹nyha¹ta¹ka³lxi³tã² so¹nyha¹txai²li¹, a²lo³na² ya³lu²ã³jah¹la² ta²ha²
wet1si¹jau³su¹.” Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

25 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹ha³tih³nãu³ai²na² a²lon³ti³tãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹
ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²xai³lain¹na²hẽ³li¹. Nxe³te³na¹ ye³kan¹jah¹la² txu¹ha²
so¹nha²hẽ¹li¹. Hã²wxãn³txa³ ya³lu²na²hẽ³li¹. Ya³lu²ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na²
sa²kxai³lu² a²txu¹hai²na² so¹nh²na²hẽ³li¹.

26 Ye³jen¹nãu³a² ya³lu²nũ³nha²kxai³ a²lo³na² ã³xa² txu¹ha² so¹nha²kxai³
ya³lu²kxi² a²lo³na² ã³xa² txu¹ha² so¹nha²kxai³ ya³lu²kxi² te²ka³kxa¹
a²lon³ti³tãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹txi²hxan³kxain¹na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹
hxi²kan¹txi³ wẽ³sa² we¹txi²nyhai¹nxa³hẽ³li¹.

27 Hã²wxãn³txa³ txu¹hai²li² ya³lu²nũ³na²hẽ³la².

28 Jã¹nxe³ha²kxai³ yan¹nãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ki³tãu³a¹ ta¹ka³lxi²na²
sa²kxai³lu² ĩh¹te²la³ta³ in³txa² a²wẽ³sã¹lxi³khai³lxi³te³ji¹wi¹, a²yxo²ha³kxa¹
so¹xai³ai¹nha²kxai³lu¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²yxah³lxi¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³ne³to³yah²lxa³nha²kxai³ Sũ³na²
wã³nxĩn¹ju³ta³la³ ã³ne³to³yah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxi¹.

30 Yan¹nāu³a¹ ka³tēn³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ txu¹ha² so¹nhyu¹ki³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Oh³xan¹ta² nū³ka³txa² yāx1ki³tu¹wi¹.

31 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxū¹txai²na² sa²kxai³lu² ka³tēn³su² i³sa²yxau³xi²ki³kxe³nū³su² i³yau¹ū¹nx2ti³ta²lu¹wi¹.

32 Nxe³tāu³u¹tai²na² nxe³te³nah¹li¹, “Txa²na² A³bra³āu²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ I³sa²kah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹lo²nāu³xai²na² ka³tēn³su² yxau³ain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³tēn³su² na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta²kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha³ta³nxān²tu³ hī¹na² ka³tēn³sain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² a²nū²a²nāu³xai²na² ain³kxain¹tāu³a² o²lain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² wa³to²hi² wxi²kan¹jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² sa³tu³se²a² nū³ka³txa² i³wā³txain¹ju³ta² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ā³nū¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Ā³nū¹nain¹sxā³ ka³na³ka³na³te²na² ha³te³nxā³nxa² a³la³kxi²khaix1jah¹la² i³ye³ta³lai³na³kxi²si¹jau³su² i³wā³txain¹te³nah¹li¹.

36 — i³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Ha³te³nxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² i³h1jau¹la³ta³ ā³wa²to²hi² wxi²kan¹jau³la²hī³te²la¹xā³?

37 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹li¹:

— “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³li²txai¹nhē³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³li²txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwa³i³nha²kxai³ wi¹lain³kxi¹nha²kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹.”

38 Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² ā³wa²to²hi² wxi²kan¹jau¹la²te²la¹wi¹.

39 Ā³ta³lo³hē¹jau³xai²na²sa¹: “Wxa²wā³kxa²yau³nūh¹nxa²te²a² a³li²nha²kxa² yā¹nxe² a³li¹tai¹nhē³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

40 A²nxe³jau³xu¹txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² si³tah³li³yxau³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

41 Jā¹nxe³tāu³ai²kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ain¹tāu³a² Je³su²jah³lai²na² a²yxo²wān³txa² nxe³te³nah¹li¹:

42 — Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹lo²su² i³h1te²la³ tah²su²hī³te²la¹xā³? Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹li¹:

— Ta³vi²yah³la² a²ne³ta²sin²tai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³lho³kxe³su² i³ye³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³nah¹li¹:

44 “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yxo²wān³txi³kxai³lu² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe³txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ wxa²ko¹ko¹xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²yū³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot3sxā³ ah³si¹hai¹na¹tu¹wi¹: Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ta¹hxai²hē¹li¹.”

Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹li¹.

45 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²yxo²wān³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ i³h1nxe³sxā³ a²ta²lhot3hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xai²na² hxi²kan¹ti³ i³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³sxã³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tũ³ ãh¹i³wã³tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

23

A²nũ²a² ã³wha²li¹txã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³kã³txai²na² fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² i³yau¹ũ³nhẽ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ãh¹e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² nũ³kã³txa² ain³kxi² a²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi² nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³wha²li¹txã³nxu¹txai²na² a²hoh³lxi³su² nũ³kã³txai²na² fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² nxe³sxã³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² hxi²kan¹sxã³ i³yau¹ũ³ti³hit¹tain¹te²ju²hẽ³li¹.

3 Nxai¹nha²kxai³i³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xai²na² whã²na¹sa²yo²we¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ kãi³ain¹kxa²yã¹nxe² kãi³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nxe³tũ¹kã³txai²na² sa²kxai³lu² yau³xã³lxi² i³ye³i² yau³ã³lxi² kãi³i² nxain¹te²ju²hẽ³li¹.

4 Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa² sa³te²jau³xa² sa²yo²wet¹sxã³ kãi³si¹jau³su² a²nũ²a² ã³xa² kwa³na³ain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ jau¹xain²txi³ sa²yo²we¹nhai¹nxa³wi¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a² ã³xa² yen³kxa² sa³te²kxa² ã³ta³lo³hẽ¹so¹si¹hain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ yen³kxain²txi³ a²hxi²ka³ wẽ³sa³ka³kxan²ti³ ã³hxi²nũ¹nai¹nxa³wi¹.

5 Nxẽ²nxa³kxa²yu³su² a²nũ²a² e³la² i²kxain¹kxi³nũ³su² o²la³kxain¹te²ju²hẽ³li¹. Sũ³na² ha³te³h³nxã³nxa² tẽ³sxã³ a²yen³nũ³a² ã³yhe³hẽ¹nha² a²nxũ²ka² ã³nxũ²ki³hẽ¹nha² nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Sũ³na² a³lxi²ye²ain¹kxe³su² Sũ³na² i³ye³kxi²te³lhxã³ tãu³a¹ a²wã²la³ka³lo³khai³xai²na² tĩh³na² a³lu²tĩh³nu² ã³kũ²txi² ai³ain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³tũ¹kã³txai²na² sa²kxai³lu² tĩh¹na² a²lu²txi³ wa³to²hi²ye²te²ju²hẽ³li¹.

6 A²nũ²a² ã³nũ²kxi²sxã³ yain³kxi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³ nxe³tãu³a² ã³wxe³ju³ta² sa²nẽn¹kxi²khai¹nxe³te²a² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² te²yã¹nxe³sxã³ ã³wxe³ka³lo³a² sa²nẽn³nha²khai¹nxe³te²a² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³nain¹te²ju²hẽ³li¹.

7 Sxi²je³na² ã³nxai³ain¹kxai²nãn²tũ³ sa²nẽn¹kxi²sxã³ i³kaix¹tain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nũ²a² ã³xai²na² i³kaix¹te³nah¹lxi¹: “Wxã²li² txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.” Nxe³jau³su² yxo²kwai³no³tain¹te²ju²hẽ³li¹.

8 Nxe³yãn¹ta¹ wxã²nãn²ta³: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³.” Nxe²i³ye³kxi¹nx2tain¹jau³su² yxo²kwai³nyah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Wxã²nãn²ta³ a²lon³ti³tãu³su² nyhah¹lxi¹lxi¹.

9 Te²yã¹nxe³sxã³ wxã²nãn²ta³: “Txa²wĩ³na² Si³yxau³jah¹lãi³.” A²nũ²a² yuh³xan¹te²na² nxe² i³lxi²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wxa²wĩ³na² Si³yxau³kah³la² ka³na³ka³na³tã³li¹, Oh³nãn¹jah¹lo²su¹.

10 Te²yã¹nxũ³sxã³ wxã²nãn²ta³: “Txa²wa³kxẽn³ta³ si³yxau³kxah¹lãi³.” Nxe²e³ah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² so¹lxi³ Wxa²wa³kxẽn³ta² Si³yxau³kah³lo²sa¹wi¹.

11 Nxe³yãn¹ta¹: “Txa²nũ³kã³txa² ã³wa²to²hi² hxi²kan¹to³na¹kxi³nũ³su² ten³sa³nha¹.” Yxah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ wxa²yu³txai²na² yu³hẽn³nũ³a² hxi²nũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

12 Wxã²nãn²ta³ i²li³te² i³nxãn²ta³ wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ yu³hẽn³yxau³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yu³hẽn³yxau³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³ hxi²kan¹txi³lo³txa²lxi³tu¹wi¹.

A²nũ²a² wi¹lhin¹ki³lxo³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ ũ³wha²li¹txã³nxũ¹ta²na² a²hoh³lxĩ³su² tũ³kã³txĩ³su² te²ĩ³nxa² fa³ri³se²a² nũ³kã³txĩ³su² te²ĩ³nxa² wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khai¹yxah³lxĩ¹tu¹wi¹. A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² nũ³kã³txĩ³lxon³ju³ta² te³nain¹kxai²nãn²tu³ ã³na¹ain¹yah³lxĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³sxã³ Txa²wãn³txa² en²yah³lxĩ¹nha²kxai³ a²nũ²ai²na² Txa²wãn³txa² sa²yxō²we¹te³lhxã³ te²su² te²na² ã³na¹yah³lxĩ¹nha²kxai³ nxe³yah³lxĩ¹nhẽ³li¹.

14 Wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khai¹yxah³lxĩ¹tu¹wi¹. Txu¹ta³ka³lxa² wha³te³son³ta¹ka³lxai²na² sxi²ha² kãi³so¹ah³lxĩ¹nhẽ³li¹. Hã²wxã³txa³ ĩ³yan³txa³kxi²ki³lxot3si¹yah³lxĩ¹jau³su² wãn³txa² ka³lxa²khai¹nxe³jau³xa² Sũ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxĩ¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxĩ¹nha²kxai³ a²hxi²ki³la³ yah³lxĩ¹ju³ta² ã²la² kãi²non³tu¹wi¹.

15 Wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khai¹yxah³lxĩ¹tu¹wi¹. Yũh³xan¹ta² ha³lo²a² ai³lha²thet3jah³lxĩ¹lxĩ¹, a²nũ²a² ka³na³ka³nat3sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹nx2ti³si¹jau³su¹. Ā³si³tẽ³kxi¹nx2ti³kxi²nãn²tu³ kq³nxe³ti³ kãi³yah³lxĩ¹kxa² kãi³wa³to²hi²si¹hain¹yah³lxĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxã²yã¹x1nxe³sxã³ ha³nxe²a² ĩ³je³na² ã³na¹sa²tẽ³ain¹ju³ta²nũ³a² yũ³tu¹wi¹.

16 A²nũ²a² ye³han³te²nãu³xa² ne³ka³ta²te²na² so¹te²na² yã¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹. Yxã¹ta¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yxah³lxĩ¹nũ³ni¹lxĩ¹. Nxe³sxã³ ki³han³jau³su² ĩ³ye³yah³lxĩ¹te³nah¹lxĩ¹: “Wãn³txi³su² e³a¹wi¹. Sũ³na² sxi²ha² ã³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² nxe²e³kxi²nãn²tu³ we¹ta³lun²nxa³kxan²ti³ kq³nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2nxa³wi¹. Yxã¹ta¹: ‘Wãn³txi³su² e³a¹wi¹. Sũ³na² sxi²ha² ou²ro²ka³lo³a² a³lxĩ²khai¹nxe³ka³lo³a² ã³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² e³kxi²nãn²tu³ a²wãn³txi³khai³xa² kãi³ũh¹kxe³su² o²la³kxi¹sẽ¹li¹.’ A²nxe³jau³xai²na² e³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Yxah³lxĩ¹nha²kxai³ kq³nxe³ton³khai¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹.

17 Ā³ne³to³ti³he¹yxah³lxa³lxĩ¹. Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹. Ou²ro²ka³lo³a² a³lxĩ²na³li¹. Yxã¹ta¹ sxi²hai²na² ũ³ha³la³hẽ¹nha²thĩ³na² ã²la² a³lxĩ²khai¹te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³ sxi²hai²na² sa²kxi³lu² ou²ro²ka³lo³a² ã³nha³la³hẽ¹nha²kxa² ĩ³wxi²kin³ti³ton³si¹te²ju²hẽ³li¹.

18 Te²yã¹nxe³sxã³ ãh¹jau³xa² yã¹jau³xa² e³yah³lxĩ¹te³nah¹lxĩ¹: “Wãn³txi³su² e³a¹wi¹. Txah³lxa³kxi²na² Sũ³na² ũ³yhen³kxi²ye²ka³txa² ã³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Sũ³na² ĩ³ki³ha¹kxi²ye²nxa³kxi³sã¹. Nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² nxe²e³kxi²nãn²tu³ we¹ta³lun²nxa³kxan²ti³ kq³nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2nxa³wi¹. Yxã¹ta¹ yen³kxa² txah³lxa³kxa² ũ³nhe³wxe³jah¹lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹: ‘Sũ³na² ũ³hũ¹kxi³nũ³su² ã³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹, Sũ³na² ĩ³ki³ha¹kxi²ye²nxa³kxi³sã¹. Nxe³jau³su² nxe²e³kxi²nãn²tu³ wãn³txi³khai³xa² kãi³ũh¹kxe³su² o²la³kxi²txai²lxĩ¹.’ Nxe³jau³xai²na² e³yah³lxĩ¹lxĩ¹.

19 Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹. Ĩh¹ju³ta³la³ wxi²kin³ti³ton³sa³wa³to²hi²hĩ³te²la¹xã³? Txah³lxa³kxi³su² Sũ³na² ũ³yho²hi²si¹ka³txai²la³ ta³nxa² yen³kxi³khai³xa² ũ³hũ¹kẽ³kxi³nũ³ai²la³ ta³nxa², Ĩh¹ta²yen³kxa² kãin²wa³to²hi²te²la¹xã³?

20 Ā³ye³yo²nũ¹ki³kxi²nãn²tu³ txah³lxa³kxa² ã³ye³yo²nũ¹ki³i² yen³kxa² ũh³wxe³kxi²ki³kxa² ã³ye³yo²nũ¹ki³i² te²a² whã²nah¹lxĩ³hĩ³ki³tã³li¹.

21 Te²yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² sxi²ha² ã³ye³yo²nũ¹si¹ki³jau³su² e³kxi²ki³kxi²nãn²tu³ Sũ³na² sxi²ha² ã³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxi³ thĩ¹na² yxau²xai³jah¹la² ã³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxi³ nxe³hĩ³ki³tã³li¹.

22 Te²yā¹nxūn³sxā³ oh³nān¹ko³xa² ā³ye³yo²nū¹si¹ki³jau³su²
e³kxi²ki³kxai²nān²tu³ Sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³ye³yo²nū¹ki³sa²kxai³
ā³wxe³ka³lo³a² wa³kxēn³yah³la² ā³ye³yo²nū¹ki³sa²kxai³ nxe³hī³ki³tā³li¹.

23 Ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² a²hoh³li³su² tū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na²
fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na² nxe³sxā³ wi¹lhin¹ki³lxo³yah¹li¹li¹.
Yxān¹ta¹ ko³nxe³tōn³khaix¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Yen³kxa² jū¹nxe³te²su² te²a²
yain³kxi²ki³ka² or³ta³lā²ki³su² tā³nxa² ēn²tro³ki³su² tā³nxa² ko³mīn²yo³ki³su²
tā³nxa² yū³yah³lxin¹kxa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹
yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ki³ka³na³ka³nat³sxā³ Sū³na² ū³hū¹yah³li³hī³nxai¹li¹.
Yxān¹ta¹ ha³teh³nxā³nxu¹tai²na² ī³yau¹ū³nhē³jau³su² ya²la³lo³khai¹su²
wain³txi³ kāi³ūh¹kxe³su² tā³nxa² a²nū²a² ā³xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
sa²hau³ko³tūh¹kxe³su² tā³nxa² e³la² kāi³ūh¹kxe³su² tā³nxa² nxe³ju³tai²na²
yo²ha³kxa¹ sa²yo²ā³yah³li¹li¹. Nxe³ju³tai²na² a²wi¹lhī¹nān¹te²a²
yo²ha³kxa¹ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wain³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ne³ki³san¹te²a²
sa²yo²ā³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.

24 Wxa²ē¹nāu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa²
yā¹yxah³li¹li¹. Khūn³sa¹txa²ī³yo¹lah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³ye²ta²yxāi²nxa²li³hī³nx2na³li¹.
Yxān¹ta¹ Ka³me²lai²na² ka³yxuh³xa² kāin²te²na² wa³nūt¹sxā³
ī³yo¹lhxat³jah³li³hī³nxai¹li¹. Nxe³ju³ta² yā¹nxe² ki³han³sxā³
e³yah³lxin¹te³nah¹li¹: “Kāi³ki³ju³ta² jū¹nxe² so¹li³ ko³nxe³thin¹kxai²nān²tu³
wi¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³thin¹khai¹nxe³kxai²nān²tu³ wi¹ti³he¹nxa³wi¹.
Nxe³yah³lxin¹jau³su² wai³nxa³wi¹.

25 Jā¹nxe³jut³su² wi¹lhin¹ki³lxo³yah¹li¹li¹. Yxān¹ta¹
ko³nxe³tōn³khaix¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Ka³ne²kxēn³su² tā³nxa² pra²ta²ka³lo³su²
tā³nxa² a²ta²na¹ wxa²hī³li³sxā³ wxa²hxa³n³kxa²jah³li³hī³nxai¹li¹.
Yxān¹ta¹ Wxa²ē¹nāu³ai²na² a²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²
yū³ha²kxai³ yen³kxa² kāin²ka³tā³yah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ yen³kxa² kāin²
yo²kwain³yah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ nxe³kxa²yā¹xah³li¹li¹.

26 Fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na² wxa²ē¹nāu³ai²na² wain³txi³
ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yā¹yxah³li¹li¹. A²wi¹lhī¹na² txa²nū²
ka³ne²kē³nai²na² pra²ta²ka³lo³ai²na² a²ē¹nāu³ai²na² wxa²hī³li³sā²nīn¹ka³tu³
a²txai²na¹ ā³nhxa³ka²ti³nū³nhī³nx2na³li¹.

27 Jā¹nxe³jut³su² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² a²hoh³li³su² nū³ka³txi³su² te²
ī³nxai²na² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na² nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yā¹yxah³li¹li¹. Yxān¹ta¹
ko³nxe³tōn³khaix¹yah³li¹li¹. A²nū²a² ya³lu²te²na² sa²nī³kxi²ki³tē³na²
yāx¹yah³li¹li¹. Nxe³sxā³ a²txai²na¹ tīn²ta²yau³xa² hān³jau³xa² tē³sxā³
ū³to¹la³kxi²sxā³ ī³hān³ne³ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²ē¹nāu³ai²na²
ya³lu²te²a² a²su³ai²na² so¹li³ ka³lun³ju³tai²na² so¹li³ yū³te²ju²hē³li¹.
Nxe³kxa²yā¹nxe³yah³li¹li¹.

28 A²nū²a² ā³xai²nān²tu³ ī²nx2tain¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ye²yah³li¹li¹.
Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹ki³lxo³ju³ta² so¹li³
yū³nyhah¹li¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxin¹ju³ta² so¹li³
yū³nyhah¹li¹nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹.

A²nū²a² wi¹lhin¹ki³lxo³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ī³yī¹li²ju³ta³nū³a²ī³yau¹ū³jau³su²

29 Jā¹nxe³jut³su² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² a²hoh³li³su² tū³ka³txi³su²
te²ī³nxai²na² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na² nxe³sxā³
wi¹lhin¹ki³lxo³yah¹li¹li¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³tōn³khaix¹yah³li¹li¹. Sū³na²
wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² kwā³kxē¹na² ū³txon³yah³li¹li¹.

Nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²u¹ta²na² a²kwã³kxẽ¹na² ũh³yo²tĩ¹kxi²kã³txa² wi¹wha²li¹la³kxi²yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxã³ ĩ³ye³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

30 “Txa²wĩ³na²nãu³xu¹ta²na² yxau²xai³lai¹nhĩ¹nai³tã² hin¹sĩ¹na¹ke³la³te²kxai³ hai³txi³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³te²nãu³xu¹ta²na² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³sxã³ ĩ³ya²lu¹tain¹si¹sĩ¹nxa³wi¹.” Yah³lxin¹jau³su²nxe³yah³lxi¹lxi¹.

31 Nxe³ha²kxai³ wxa²wãn³txi³khai³xa² hxi²ki³la³nx2ti³na³li¹. Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³nũ³kã³txu¹ta²na² ĩ³su¹lhã³te³nu¹ta²na² wẽ³ha³lxi³yah¹lxi³te²si¹lxi¹. Te²yã¹nxe²kã³yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹.

32 Nxain¹kxa²yã¹nxe² kã³yah³lxin¹ju³ta² ta³lun²yah³lxin¹ju³ta² hxi²ki³lon³yah³lxin¹ju³ta²lẽ¹.

33 Txih³xa² ha³nxe³lxi³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ wxã²na² ha³nxe³lxi³yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tẽ³ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹txi³ ih³saun³yah³lxan³tho³li¹.

34 Nxe³ha²kxai³lu¹ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txa² ĩ³sa²si¹hã³i² a²nũ²a² a³la³kxi²khai³x1te²na² ĩ³sa²si¹hã³i² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² a²hoh³lxi³su²te²na² ĩ³sa²si¹hã³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²ha³tih³xa² ĩ³su²lhã³i² a²ha³tih³xa² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi² a²ha³tih³xa² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹so¹sãn²sxã³ ĩ³wai¹txi² a²ha³tih³xa² khãuh³lxa³txi³sa²thet3ti² nxain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

35 Nxe³ta³lun²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hxi²ki³la³khai³x1yah³lxin¹tu¹wi¹. A²nũ²a² wi¹lhin¹te²nãu³xa² sun²tã¹ain¹te²nãu³xa² whã²na¹ A³be²lah³lu¹ta²na² wi¹lhin¹khai³x1jah¹lu¹ta²na² su²lhã³ai¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ Sa³ka³ri²ah³lu¹ta²na² Ba³ra³ki²ah³lu²ta²na² tah²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²hẽ¹na² su²lhã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jã¹nxe³te²nãu³xu¹ta²na² a²yo²ha³kxa¹ hxi²ki³la³yah³lxin¹tu¹wi¹.

36 Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Hĩ¹na² hin¹yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² kō³nxe³ti³ kã³ain¹kxa²yo³ha² khãuh³lxa³ti³nx2ti³nũ³tu¹wi¹.

Je³su²jah³lo²kxai³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³lxi²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txa² su²lhã³ain¹yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³ wxã³nũ¹nx2tain¹tũ³kã³txai²na² wha³tin³kxain¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³sxã³ kō³nxe³tō³khai³x1yah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ ka³la³ka³la² a²hã³ka³nai²na² wẽ³ha³lxa² a²nxe³ki³yu³hẽ³nãu³a² wã²nutite²ju²hẽ³li¹. Jãx1te²hũ³nxa¹tũ¹xã¹. Wxa²wẽ³ha³lxa² nxe³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²tu³wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ten³yah²lxan³ta¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³ha²kxai³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wxa²sxi²ha² a²nũ²a² yũ³ai¹nx2tho³li¹.

39 Ya²la³tu³ wãn³txan²tu³ ĩ³ye³a¹wi¹. Hĩ¹nãn¹te²tu³ ĩ²sah²lxan³tho³li¹. Kxãn³nãu³a² wxa²wãn³txi³nũ³su² ĩ³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²ai²na² Txa²wã¹sũ³na² sa²si¹hã³nẽ³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su²na³li¹.” Yah³lxin¹jau³nũ³su² yxah³lxi³sã²nĩ¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

24

Sũ³na² sxi²ha² wxa²nai¹ain¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² e³ta³lun²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² a³li³ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² wi¹txo³nain¹ju³ta³tã² wã²nã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²hai²na² txah³lxa³kxa² wi¹lhau³kot3je¹nxain¹nñ²tai¹. Yxān¹ta¹ kxān³nāu³a² txah³lxa³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Ya²la³tu³ hai³txi³ ka³tha¹li¹ ā³ne³hē²kxi²ka³txa² yū²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a² kō³nxe³ton³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

3 Hā²wxān³txa³ o³li³ve²ra³ka³txa² ka³la³sxā³ ā³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ā³tī³sxā³ wā²nxū¹h¹ i³wā³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sān²si¹lxi¹. Īh¹nxe³hī¹na² wxa²nai¹ain¹te³ji¹wi¹? Īh¹nxe³ti³wā³kxa² wā³lin¹ju³ta³nū³a² i²ki³te³ji¹wi¹? Īh¹nxe³ti³wā³kxa² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³ju³ta²nū³a² i²sxā³ a³la³kxi²hī³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lī²nha¹khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹li¹. Ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³tai¹.

5 A²nū²a² ka³lxa¹te²a² wxā³yah³lxi³ha³tai¹. Txai²la³ki³lxo³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ wxā³sxā³ ki³han³jau³su² e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Wxa²kan³sxā³ wā³li²na¹hē³li¹.” Nxe³jau³su² e³yah³lxi³to³ha³tai¹. Nxe³yah³lxi³to³ha²kxi³ wxa²nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ ā³nhai¹tū¹sxā³ i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³tai¹.

6 Jā¹nxa¹jau³su² ti¹na² yxau³tū³ka³txi³nāu³xai²na² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nhyain¹kxi²nān²tu³ nū¹ka³na¹ u²tāu³ai³tā² yxau³tū³ka³txi³nāu³xai³tā² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxi²nān²tu³ nxe³jau³xa² ain³kxi²yah³lxin¹kxi²nān²tu³ i³yu³lyhah³lxi³txa³hē¹li¹. Wān³txi³su² kxan²ti³ hai³txi³ hī¹nān²tu³ ha³lo²ai²nān²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹.

7 A²nū²a² nū³ka³txa² a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxi³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³ ā³xa² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxi³ a²nū²a² sxi²je³na² ka³lxa¹je³na² yain³txi³ txa²khai¹nxe³sxā³ he³ja²lun¹ti³ha²kxi³ ha³lo²a² kxī³nxa² sa²wi¹win¹nū¹h¹lxi²ha²kxi³ nxe³ain¹tu¹wi¹.

8 Txu¹ha² wēh³ni³khai¹ta¹ka³lxa² ĩh³ju³ta² wxā³kxi²nān²tu³ wē³sa² a³li³lah¹kxi²ju³ta² hāi¹nxe³sxā³ ā³si³wxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ju¹ta²na² wxā³nū¹nx2ti³kxi²nān²tu³ khāuh³yxah³lxin¹ju³ta² ā³si³wxe³tu¹wi¹.

9 Hā²wxān³txa³ i³nx2tain¹sxā³ a²nū²a² khāuh³lxa³thin¹kxi²ju³ta² ā³yū³nx2tai¹nha²kxi³ i³su²lhā³nx2tai¹nha²kxi³ nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² kan²txi³ ā³hxi²wxe³nū¹sah¹lxi¹nha²kxi³ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³xan³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

10 Nxe³nx2ti³kxi²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹tāu³a² txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sxā³ ā³waix3sain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²nū²ai²na² sa²kxi³lu² a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² ā³yā³nūt1sa²kxi³ i³xan³ta³kxi²nyhai¹nha²kxi³ nyhain¹tu¹wi¹.

11 Nxe³kxa²yu³su² a²nū²ai²na² sa²kxi³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txa² si¹ki³lxo³tha²kxi³ i³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³tai¹.

12 A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² kāi³no³nha²kxi³ a²nū²a² a³li²nyhu¹kxi³ju³ta² kāi²nxa³ton³tu¹wi¹.

13 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²ai²na² Txa²wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³kxi²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²ē¹nāu³ai²na² ā³wa²sut1sxā³ yxau³tu¹wi¹.

14 Jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³nāu³xan¹ta² nū³ka³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³hen³txain¹tu¹wi¹. A²nū²a² i²li³te²na² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³kxi²nān²tu³ yxo²i²sain¹kxi²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²ē¹na² sa²hau³ko³tai¹na¹ju³ta² yū³jau³nū³su² i³hen³txain¹tu¹wi¹. Nxe² i³hen³txi³ ta³lun²sān²te²ka³kxa¹ wā³li²na¹ju³ta² yū³tu¹wi¹.

Khāuh³lxa³thin¹khai¹nxe³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

15 Nxe³yān¹ta¹ ĩ³lxi³thin¹ti³he¹nxa³jah¹la² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²khot3thun¹jah¹la² wxā³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ sa²nxũ³sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² wain³ti³hex1te²sxa³yu²hē³li¹. A²nxe³ju³ta²na² Ta³ni³e²lah³lu¹ta²na² wān³txa² ũ³wha²li¹lhxā³ wxā³ju³ta²nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ha³teh³nxā³nxai²na² kãi³yain¹ju³ta² yũ³hĩ¹na¹ ā³ye³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹.

16 A²nxe³jah¹lai²na² wxā³sxā³ yxau³ju³ta² ĩ²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³naun³ti² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹. Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² ĩ³nxa² wā³la² kĩ³ka³txa² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹.

17 A²nxe³ju³ta² a²nũ²a² sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a¹ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa² sxi²hē¹nāu³ai²na² wi²sxa³kxai²nān²tu³ ā³wi²xi²sxā³ so¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxi³hē¹li¹.

18 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² hai³sxa³nāu³a¹ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wa²li²sxā³ wā²la² ha³la³sa³nān¹ka³lo³a² wxa²so¹xi²te³lhxā³ sxi²ha² ā³wi¹hxi²sxā³ wxa²so¹xah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxi³sā²nhē³li¹.

19 Kō³nxe³jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nān²tu³ txu¹ha² wē³nhain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wē³sa² ũ³hi³lain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nũn³tu¹wi¹, hxi²kan¹txi³ yān¹txi³ ā³ni³hai¹nxa³ha²kxai³lu¹.

20 Nxe³yān¹ta¹ wā³txi²tāu³a¹ tā³nxa² sa²ba³to³ nxe³tāu³a¹ tā³nxa² nxe³sxā³ ā³nih³yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ kāin² khāuh³yxah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yān³ti³su² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹.

21 Nxe³hĩ¹nāu³ān²tu³ ha³lo²a² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² ĩ³lxi³thin¹ti³hex1nxa³ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Txa²wā¹si³kxā³nāu³hĩ¹nũ¹ta²nān¹te²tu³ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²ai²na² we¹thĩ¹nān¹te²tu³ a²kō³nxe³ju³ta² yũ³ju³ta³nũ³a² kũ³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ ha³lo²a² nxe²xai³tāu³a¹ kō³nxe³ju³ta² yũ³ju³ta³nũ³a² kũ³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²kō³nxe³ju³ta²nān²tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nān²tu³ so¹lxi³ ā²la² kō³nxe³thin¹khai¹nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ā²la² kxa²kāin² khāuh³lxi³ti³hĩ³nx2na³li¹.

22 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²ai²nān²tu³ kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta²nān²tu³ ā³yā³ni²lā³ain¹sān²tu¹wi¹, a²nũ²a² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² ā³yũ³so¹xi²kxe³su² te²a² a³lxi²khaix1ai¹nha²kxai³lu¹. Ā³yā³ni²lā³ai¹nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³ta² he³la³ku³ ka³ten³su² yxau²xai³hĩ³nx2nxa³wi¹.

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ ĩ³ki³han³jau³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³: “Ti¹na² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la² he¹na³li¹.” Tā³nxa², “Nũ¹ka³na¹ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la² he¹na³li¹.” Tā³nxa² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yxo²ĩ²ain¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³txa³hē¹li¹.

24 A²nũ²a² ā³wxā³ain¹sxā³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ka³na³ku² te²a²: “Txai²li² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Ka³na³ku² nũn³te²a²: “Txai²li² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² nũ³kxũn³ki³lxot3sxā³ kãi³ain¹tu¹wi¹. Ain¹sxā³ a²nũ²a² Sũ³na² ā³yũ³so¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³ta²wi¹. On³sxā³ yxo²ĩ²ain¹yah³lxin¹kxa²yān³ti³su² ye¹nx2ta¹wi¹.

25 Yan¹nāu³a² ha³lo²ai²nān²tu³ nxe²xai³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txai²li² kwēn¹ta²na² ĩ³hen³txi¹nx2ta¹wi¹.

26 Jā¹nxe³jut3su² ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³jau³su² nxe²e³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹: “Ha³lo²a² sxi²ha² yũ²nxa³ko³nāu³a² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la²

he¹na³li¹.” Ta³nxa², “A²sxi²hē¹na² he¹na³li¹.” Ta³nxa². Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³sa²yo²we¹jah³li³txa³hē¹li¹. Ki³ha¹kxi¹nx2tain¹jau³xai²la¹wi¹.

27 U³je³na² a³li³xi²tāu³a² ha³lai³nĩ³kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ u³je³na² kan³tāu³a²ĩ³kox1ko¹tũ³na³li¹. Nxe³kxe³hũ³nxe² wa³su³txi³ wxã³kxa²yã¹nxe³sxã³wxã³na¹ju³ta³nu³a² e³la²ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹.

28 Jã¹nxe³jut3su² ka³yxuh³xa² ya³lu²sxa³ti³xa² wa³lu³hxa²ã³nũn²kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Je³su²jah³la² wxã³ju³ta²nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nhē³jau³su²

29 Yxan¹nāu³a¹ a²kō³nxe³ju³ta²nān²tu³ ne³ki³son³kxai²nān²tu³a³lan²tan¹ta³ki³ain²ti³ ĩ³ka²nxa¹hi²ha²kxai³ ka³nxah³txan¹ta³ki³ain²txi³ĩ³ka²nxa¹hi²ha²kxai³ ĩ³la³kxa²wē³ha³lxa²whã²na¹oh³sĩn³nāu³a¹ã³nhait1sa²kxai³oh³nāu³a¹ yxau³te²su² te²a² hxi²kau³kaun³ti³ ã³nxai³lai¹nha²kxai³nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³o³sĩ³na²whã²na¹ĩ³ã³li³ton³tu¹wi¹.

30 Nxe³tāu³a¹ ĩ³na¹je³nāu³wa³ki³khai³xa² ĩ²ain¹tu¹wi¹. Nxe³te²kxa²yan³tu³a²nũ²a² nũ³ka³txi³nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta²ĩ³ain²ta³kxi²nyhain¹sxã³ nã³nain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ Txai²na²oh³sĩn³nān¹ka³lo³a²hã³ta³ka³lo³a²whã²na¹a³ka³nxixi²na¹ka³tu³wxã³na¹tu¹wi¹. Nũ³kxũn³txi³ ĩ³kĩx3khai¹nxe³ha²kxai³wxã³na¹tu¹wi¹. Wxã³na¹ju³ta²nān²tu³a²nũ²a²yo²ha³kxa¹ĩ²sain¹tu¹wi¹.

31 Nxa¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹ta² hxi²kan¹jah¹la² wã²lhũ³ka³txa²wxa²no²la³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³wxa²no²la³kxi²hĩ¹na¹ oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² ka³lxa²te² nũ³ka³txa²ĩ³sa²si¹hã³ai¹nũ³na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxai²nān²tu³ a²nũ²a²nāu³xa²Txa²wã¹sũ³na² ã³yũ³so¹kxe³so¹li³kxe³nāu³xa² nxe³te²nāu³xa²yuh³xan¹ko³nāu³xa² u²li³ yxau³yah³li³kxan²ti³ ã³sa²so¹sxã³ã³sa²ki³nũ²kxai¹na¹tu¹wi¹.

Hi³yãu³sa³kxa² ĩ³tih³nxe³nē³jau³su²

32 Jã¹nxa¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹li¹: “Ta³kon³ta³ki³yãu³su² hau³ta³lun²sxã³ ã³nki³i²nha³na¹ nxe³kxai²nān²tu³kwē³kon³ju³ta² yau³son³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² kwē³kon³ju³ta²hau³kon³na³na¹ nxe³je³nāu³wa³kxa² a²ĩ³lxa² ta³kon³ta³ka³ta²ĩ³yau¹ũ³nhē³lain¹te²jai¹ti²ti¹.”

33 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²ai²na² ã³wxã³na¹je³nāu³wa³kxa²nxe³kxa²yã¹nxe² yũ³nũn³na³li¹. Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na²e³kxi¹nx2ta¹ju³tin³ti² kō³nxe³khaix1ju³tin³ti² ĩ²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ã³wxã³na¹ju³ta³nũ³a² a²kwēn¹ta²na¹ yũ³tu¹wi¹. Wxa²sxi²yo²a²ã³yau³son³kxi²nx2ta¹kxa²yã¹nxe³hĩ³nx2na³li¹. Na¹jau³su² wã²nxũh¹a³la³kxi¹jxah³li³hē¹li¹.

34 Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na² ĩ²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hĩ¹na²ka³ten³su² yxau²xai³tũ³ka³txa² ya³lu²ai¹nxa³ta³lxa¹ jau¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹kã³ta³lun²tu¹wi¹.

35 Oh³nāu³nũ¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na² hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yãn¹ta¹Txa²wãn³txa²so¹li³ya²la³ti³yxau²sa²tē³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² wã³li²je³nāu³wa³kxa² kō³nha²ki³sxa³jau³su²

36 Nxe³yãn¹ta¹ nxe³ju³ta²nũ³ai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nũ³a²ũ³hũ¹nhē³lain¹je³nāu³wa³kxa² a²nũ²a²yo²ha³kxa¹ kō³nhai¹nxa³ha²kxai³oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² kō³nain¹nũ³nxa³ha²kxai³ Txai²na¹xai²na²kō³nhũ³nxa³ha²kxai³ ya³sain¹tu¹wi¹. Nxe³je³nāu³wa³kxa² Txa²wĩ³na²so¹li³wi¹kō³nha²te²la¹wi¹.

37 Txai²na² a³kan³sxã³ wxã³na¹ju³ta³nu³a² No³e²ah³lu¹ta² he¹tãu³su² tãu³a² yã¹nxe³tu¹wi¹. Kxã³nhi¹nu¹ta²na² No³e²ah³lu¹ta²na² txa²wã¹ha³lo²a² yxau³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³tãu³u¹ta²na² ĩ³yau³xa² ũ³hũx³ti³wa³kxa² a²ka³lxa¹ti³nãu³xu¹ta²na² kwa²ĩ³yain³kxi²nyhu¹i² kwa²ĩ³na²kxi²nyhu¹i² txu¹ha² so¹kxi²nyhu¹i² txu¹ha² ũ³hũ¹nyhu¹i² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²nyhai¹nxa³i² ain¹sxã³ No³e²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² na³vi²o²tẽ³na² ar²ka³tẽ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

39 Yxã¹ta¹ No³e²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² a³la³kxi²yain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. ĩ³yau³xa² wẽ³hã¹sxã³ ã³so¹ai¹nhĩ¹na¹ a³la³kxi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txai²na² a³kan³sxã³ wxã³na¹ju³ta³nu³a² a³la³kxi²yain¹nx²tho³li¹.

40 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ hai³sxa² tau³ya³tãu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

41 Ai¹nha²kxai³ txu¹ha² ha¹li¹ nxũ³sa² o²la³kxi²ya³tãu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

42 Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² nũ¹hĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹, wã³li²na¹je³nãu³wa³kxa² kō³yah³lxa³nha²kxai³lu¹.

43 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² ka³nxah³ti³na² so¹lxi³ yen³kxa² kãĩ³jah¹la² hãĩ³a² wxã³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sxi²ha² wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² kãĩ³jah¹la² wxã³je³nãu³wa³kxa² a³la³kxi²ke³la³te²kxai³ ye³ten³nha²sxã³ wah³nxe³hĩ³nx²na³li¹. Sxi²yo²a² yxo²ĩ¹in¹kxe³su² yen³kxa² tĩ¹kxi¹nxa²hĩ³nx²nxa³wi¹.

44 Jã¹nxe³jut3su² ye³ten³nha²kxi³hũ³nxe² wahx3nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nã¹nã¹jau³kxai³: “Hĩ¹na² wxã²nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³ti³wa³kxa² wxã³na¹ha³ta²wi¹.

Sũ³na² sa³wi³ha³lxa² wi¹lhin¹te²a² wi¹lhi¹nxa³te²a² ĩ³tih³nxe³nẽ³jau³su²

45 Te²yã¹nxe³jut3su² sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² a²sa³wi³sa² wi¹lhin¹te²na² so¹lxi³ ã³ne³wxe³khaix1te²na² so¹lxi³ a²sxi²khai³xa² hau³kot3si¹jau³su² ũ³hũ³wxe³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhi¹nha²kxai³ yain³txi³su² ũ³hũ²xai³ain¹te²ju²hẽ³li¹.

46 Wi¹kãĩ³kxai²nã²tu³ a²wa³kxẽn³yah³la² wxã³tãu³a² wi¹lxon³kxi²kxai²nã²tu³ kãĩ³ti³hit1tain¹tu¹wi¹.

47 Wãn³txi³su² e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ hau³ko³te³lhxã³ ũ³hũ³wxe³tu¹wi¹.

48 Nxe³yã¹ta¹ a²sa³wi³sa² a²ẽ¹na² e³ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹la² kxã³sa²sxã³ wxã²nxa³lho³na¹.” Yha²jau³su²,

49 Nxe³ka³tu³ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² ã³xai²na² ĩ³wai¹tã³si³wxe³ha²kxai³ kãĩn² yai³nha²kxai³ kãĩn² ĩ³na²sa³we¹nha²kxai³,

50 Nxe³tãu³ã²ntu³ta¹ kō³nha²nxa³ku¹ha² a²wa³kxẽn³yah³la² ĩ³xi²tu¹wi¹.

51 Nxe³sxã³ a²sa³wi³sai²li² kãĩn² ĩ³wait1sĩ¹ha²kxai³ ha³lo²a² wi¹lhin¹ki³lxi³te²nãu³xa² ũ³hũ³wxe³si¹je³na² ũ³tĩ¹kxa² wxe³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² ye³khãuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãĩn² nã³ni² kãĩn² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³tu¹wi¹.

25

Txu¹ti³nãu³xa² ĩ³tih³nxe³nẽ³jau³su²

1 Jã¹nxa¹jau³su² a²nũ²a² a²ẽ¹na² sa²hau³ko³te²nũ³a² ĩ³yau¹ũ³hi² a²ẽ¹na² sa²hau³ko³txa³te²nũ³a² ĩ³yau¹ũ³hi² nxe³nx²ta¹tu¹wi¹. A²nxe³te²na² wãĩn²te²nãu³xa² yã¹nxe³ti³hĩ³nx²na³li¹. A²nxe³te²nãu³xai²na² in³txa²

kwẽn¹ta²na² txu¹ha² so¹te³lhxã³ jah¹la² wahx3nxain¹nũ²nhai¹.

Wi¹lxon³kxi²jau³nũ³a² i³ye³kxi²te³lhxã³ wahx3nxain¹nũ²nhai¹. Nxe³sxã³ka³nxa³hi²ha²kxai³ lã³pi³ãu²tẽ³na² tẽ³sxã³ a³li³ain¹ka³tu³ wahx3nxain¹nũ²nhai¹.

² A²nxe²te²wãin²te²nãu³xa² a²wã³kxi³kxai³ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la³kxi²yai¹nha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²wãin²te²nãu³su² nũ²nhai¹.

³ A²nxe³sxã³ a³la³kxi²ye²yhai¹nxa³te² wãin²te²nãu³xa² o²lyau³xa² taut3ton³jau³xa² sa²so¹ai¹nxa³ha²kxai³ lã³pi³ãu²tẽ³na² so¹lxi³ sa²so¹ha²kxai³ nxain¹nũ²nhai¹.

⁴ Nxe³yã¹ta¹ a³la³kxi²ye²yhai¹te² wãin²te²nãu³xa² lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²so¹ha²kxai³ o²lyau³xẽ¹na² ãh¹ sa²so¹ai¹nha²kxai³ nxain¹nũ²nhai¹.

⁵ Jã¹nxe³jut3su² in³txai²na² txu¹ha² so¹nh³jah¹la² wa³su³txi³ wã³li²nxa³ha²kxai³ wãin²te²nãu³xai²na² wah³nxa² hxi²tha³nhai¹nha²kxai³ ãu³xi² ã³si³wxe³ain¹nũ²nhai¹.

⁶ Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ta³lon³sxã³ i³kaix1tain¹jau³su² ain³kxain¹nũ²nhai¹. Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “In³txa² wẽ³sã¹ah³lai²na² wxã²na³ni¹. ã³ne³kha²h²kxi¹jah³lxi³hẽ¹ni¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

⁷ Nxe² ain³kxi²nyhu¹te³na¹ wãin²te²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³sa²yxa³nũ²la² a²lã³pi³ãu²khai³xai³tã² wxa²hau³kot3sxã³ tẽ³sxã³ ai³ain¹nũ²nhai¹.

⁸ Nxe³tãu³a¹ a³la³kxi²ye²yhai¹nxa³te² wãin²te²nãu³xai²na² a²yxo²wã³txi³kxai³lu¹: a³la³kxi²ye²yhai¹te² wãin²te²nãu³xai²na² i³ye³kxi²nyhai¹te³nah¹lxi¹: “Nxe³jah³lxi³si¹nxi¹. Wxa²ol²yau³xa² wã²nhũ¹syah¹lxi³sĩ¹ni¹. Lã³pi³ãu²tẽ³na² tẽ³sĩ¹na¹kxa² i³yũ¹la³kxi²sa²sĩ¹na²ni¹.” Nxe³nyhai¹nũ²nhai¹.

⁹ Nxa²ha¹te¹ a³la³kxi²ye²yhai¹te² wãin²te²nãu³xa² sa²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²nyhai¹te³nah¹lxi¹: “Kwa²nhi¹nxi¹. Hxi²kan¹sa²sĩ¹nxa³nhi¹. O²lyau³xa² whã²na¹ hxa³nẽ³kxa²yã³txi³su² nũh¹xai³yah³lxin¹sxã³ o²lyau³xa² so¹kxi²nyhu¹kxi³thĩ³na² ai³sxã³ tah²yau³xa² so¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹ni¹.”

¹⁰ Nxe³nũ²la² a³la³kxi²ye²yhai¹nxa³te² wãin²te²nãu³xai²na² o²lyau³xa² ãh¹so¹kxi²te³lhxã³ a³li³ain¹tãu³a² in³txai²li² wã³li²nũ²nhai¹. Wã³li²sxã³ wah³nxe³te²wãin²te²nãu³xa² i³yain³kxi²te³lhxã³ ã³wi¹hya³hain¹nũ²nhai¹. ã³wih¹nũ²la² hã²wxã³txa³ wi²wxã³je³nãu³wa³kxa² ha³nãu³hi²ha²kxai³ sxih²yxo²a² ãh³yxo²i¹nũ²la² yain³kxi²nyhai¹nũ²nhai¹.

¹¹ Hã²wxã³txa³ a³la³kxi²ye²yhai¹nxa³te² wãin²te²nãu³xa² ã³wã³lain¹nũ²la² i³yxo²to¹to¹tain¹te³nah¹lxi¹: “Sa²yxo²than²kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹.” Nxain¹nũ²nhai¹.

¹² Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³sa²nxi¹. Ya²la³tu³ ã³ye³wxe³nxa²lxi³nxa³nhi¹. Hxi²kan¹sa²nxa³nhi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

¹³ Jã¹nxa¹jau³su² ye³ten³nha²sxã³ wahx3nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² wã³li²na¹ti³wa³kxa² kq³yah¹lxa³lxi¹.

A²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ka³na³ko¹ta³lxin³te²nãu³xa² i³yau¹ũ³jau³su²

¹⁴ Te²yã¹nxũ³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wi¹kã³kxi²sain¹te²su² te²na² a²yo³ha² wi¹lũ³yho³hai¹na¹kxi³nũ³su² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yã¹nxe² hĩ³nx2na³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹, in³txi³su² yen³kxi³nh²jah¹la² ha³lo²a² u²la²nã¹ko³xa² ai³te³lhxã³ nxũ²nhai¹. Nxe³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix1sxã³ a²yen³kxi³khai³xa² wã²nhũ¹xai³ain¹nũ²nhai¹.

¹⁵ A²wi¹lhĩ¹nã¹ta² sa³wi³sa² ã³yho³hi²ki³ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe² ka³lxa²ki³a² wã²nhũ¹nũ²nhai¹. ã³ta³lo³hẽ¹te² sa³wi³sa² ki³ha¹li¹ wã²nhũ¹ha²kxai³ ne³ki³son³te² sa³wi³sa² ki³ka³na³ki² wã²nhũ¹ha²kxai³ nxain¹sxã³ ã³yho³hi²nyhu¹ki³a² hxi²ka¹nain¹kxa² yã¹nxe² a²yen³kxi³khai³xa² wã²nhũ²xai³ain¹nũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ u²lxi³nũ²nhai¹.

16 Nxe²ai³tâu³a² a²wi¹lhî¹nân¹ta² a²sa³wi³sa² yen³kxa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³ai²na² tẽ³sxã³ wain³txi³ wa³kon³kxi²ha²kxai³ ki³lã³xa² ãh¹ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ãh¹so¹kxi²nũ²nhai¹.

17 Te²yã¹nxe³jut³su² ã³ta³lo³hẽ¹te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³ai²na² tẽ³sxã³ wain³txi³ wa³kon³kxi²ha²kxai³ ki³lã³xa² ãh¹ki³ha¹li¹ ãh¹so¹kxi²nũ²nhai¹.

18 Nxe³yã¹nta¹ ne³ki³son³te²a² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat³sxã³ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ta³ki¹ai²na² tẽ³sxã³ a³li³nũ²nhai¹. Ha³lo²a² ai³nũ²la² kxĩ³h³nxa² wxa²xu³sxã³ ũ³yho³hi²ki³ai²na² wã²nhũ¹hain¹ki³ain²ti³ ũ³whĩ¹kxi²nũ²nhai¹.

19 Hã²wxã³ntxa³ ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ton³tâu³a² yen³kxa² a²wa³kxẽ³yah³la² ĩ³xi²nũ²nhai¹. ĩ³xi²ka³tu³ a²yen³kxa² ĩ³hau³kot³si¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³kaix¹tũ²nhai¹.

20 Nxe³te³na¹ a²wi¹lhî¹nân¹ta² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³lã³xa² so¹kxi²ki³ain²ti³ hxi²tẽ³nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²sũ³nãĩ³. ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ũ³hũ¹san¹taĩ¹ti²tu³wi¹. Nxe³yã¹nta¹ ki³lã³xa² ãh¹lxi³sxã³ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ãh¹so¹kxi²na¹hẽ³li¹. ĩ²txa²hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽ³yah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹: “Wi¹na³li¹. Yen³kxa² jũ¹nxe² ũ³hũ¹nxa²ha¹kxai³tã² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxi²sa²te²sin¹taĩ¹. Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² kãĩ²li³sxã³ ũ³hũ¹sa³wxe³nxa²ha¹tu¹wi¹, sa²hau³kot³si¹nxa²ha¹jau³su¹. Wi¹lo²la³kxi²xai³ki³tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

22 Te²yã¹nxe³sxã³ ã³ta³lo³hẽ¹te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³lã³xa² so¹kxi²ki³ain²ti³ hxi²tẽ³nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²sũ³nãĩ³. ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ũ³hũ¹san¹taĩ¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ta¹ ki³lã³xa² ãh¹lxi³sxã³ ki³ha¹li¹ ãh¹so¹kxi²na¹hẽ³li¹. ĩ²txa²hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

23 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽ³yah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹: “Wi¹na³li¹. Yen³kxa² jũ¹nxe² ũ³hũ¹nxa²ha¹kxai³tã² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxi²sa²te²sin¹taĩ¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ yen³kxa² kãĩn² ũ³hũ¹sa³wxe³nxa²ha¹tu¹wi¹, sa²hau³kot³si¹nxa²ha¹jau³su¹. Wi¹lo²la³kxi²xai³ki³tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

24 Te²yã¹nxe³sxã³ ne³ki³san³te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat³sxã³ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wai³nxa³jau³su² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²sũ³nãĩ³. Hxi²kxãũ³jah¹lo²si¹lxi¹. Yain³txa² wa³kon³nxã³kxan²ti³ hãĩ¹sxã³ wa³kon³kxi²nxain¹kxa² yen³kxa² sa²so¹nha²kxai³ yain³txa³ki³a² ũ³hũ¹wĩ¹xan³kxan²ti³ yain³txa² ũ³whĩ¹kxi²nxain¹kxa² yain³txa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹. Wxa²yen³kxa² kãĩ²non³nha²kxai³ wxa²sa³wi³ha³lxaĩ²na² yen³kxa² kãĩ²no³txa³ha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹.

25 Nxĩ¹nha²kxai³ yuh³lxi³nxa²ha¹hẽ¹li¹. Nxa²ha¹ha²kxai³ a³li³a¹nũ²la² kxĩ³h³nxẽ¹na² wxa²yen³kxa² ũ³whĩ¹kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³sxã³ wxa²yen³kxai²na² ti¹na² yũ³ye¹nx2na³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽ³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Kõ³nxe³thin¹khai¹nxĩ¹lxi¹. ĩ³lxa³thin¹ti³he¹nx2nxa³lxi¹. Yain³txa² wa³kon³nxã³kxan²ti³ hãĩ¹sxã³ sa²so¹na¹ha²kxai³ yain³txa³ki³a² ũ³hũ¹nxa³kxan²ti³ yain³txa² sa²so¹na¹ha²kxai³ nxe³na¹jut³su² ĩ²san¹ji¹wi¹?

27 Nxĩ¹nha²kxai³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txa²yen³kxa² tẽ³sxã³ a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³a² o²la³kxain¹tũ³ka³txa² kwa² ũ³hũ¹ai¹nxã³thai¹li¹? Nxĩ¹ke³la³te²kxai³ hã²wxã³ntxa³ ĩ³xi²na¹tâu³a² txa²yen³kxai²na² ka³lxa¹ton³kxi³nũ³su² ũ³hũ¹xi²sa²hĩ³nxa¹lxi¹.

28 Jā¹nxa¹jau³su² nxa²ha¹te¹ txa²sa²wi³ha³lxi³ ā³lxah³lxin¹te² i³nxa²na² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Ki³ka³na³ka³nat³sxā³ tē³ain¹kxa² sa²so¹kxi²txai¹nhē³li¹. Sa²so¹kxi²sxā³ jah¹la² ki³a² hxi²ka² hxa³sxā³ ki³ai²na² hxi²tē³nha²jah¹la² ũ³hū¹txai¹nhē³li¹.

29 Nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxi³nh²te²na² āh¹ kãi²non³sxā³ yen³kxa² ũ³hū¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxi³h³khai¹nxe³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa² jū¹nxe² yū³kxan²ti³ sa²so¹xi²hxa³txain¹tu¹wi¹.

30 Jā¹nxe³sxā³ jah¹lai²na² i³la³thi¹nxa³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² tē³sxā³ ha³lo²a² ka³nxah³ha²lu²on³ju³ta² ũ³sa²tā³ū¹tain¹yah³lxi³hē¹li¹. A²nxe³tāu³a² ye³khāuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² i³nā³nha²kxi³ kãin² wxi²ka³ta³ta³tha²kxi³ nxe³tu¹wi¹. A²wa³kxēn³yah³la² nxe³nū²nhai¹.

A²nū²a²nāu³xa² kãi³ain¹kxa²yo³ha² i³yī¹li²jau³su²

31 Nxa²ha¹te¹ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²tu¹wi¹. Nxe³sa²hī¹na¹ a³ka³nxī²sxā³ wā³li²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxi²nān²tu³ oh³xan¹ta² nū³kā³txa² tē³lī³xi²na¹tu¹wi¹.

32 Jā¹nxe³tāu³a¹ a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² a²yo²ha³kxi³ ā³yā³ki³nū²nxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³te³na¹ ha³na³ka³lxi³ sa³wxe² ha³na³ka³lxi³ sa³wxe² ai¹na¹tu¹wi¹.

33 Nxe³te³na¹ a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²i²sain¹te²nāu³xa² wā²nxa³kxi³ so¹sxā³ txa²wi¹lha²tāu³a² ũh³wxe³ai¹na¹ha²kxi³ a²wā³kon³tū³kā³txa² txa²wā³tāu³a² ũh³wxe³ai¹na¹ha²kxi³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

34 Nxa¹kxi²nān²tu³ txa²wi¹lha²tāu³a² sa³wxe³te²nāu³xa² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Wxā³jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wi³na² i³wi¹lxon³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. A²wi¹lhī¹nu¹ta²i²kxi³ ha³lo²a² tah²ko³xa² i³ye³hau³ko³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hī¹na² ko³xain²txi³ ũ³hū¹nx2ti³tu¹wi¹.

35 Nxe³sxā³ kxā³nxai³tā² heh³sa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ yain³txa² ũ³hū¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Yā³lxu²sa³ha²kxi³ i³na²kxi³jau³xa² ũ³hū¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Txa²yan³ta³ yū³sa²nxa³ha²kxi³ sxi²ha² ũ³hū¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

36 Wā²la² txa²sa³ha²kxi³ wā²la² ũ³hū¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. I³ton³sa³ha²kxi³ wxā³si²sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Sxi²ha² kan²thi³na² ũ³ti¹kxi²sai¹nha²kxi³ wxā³si²sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹jau³su². Nxe²e³kxi¹na¹tu¹wi¹.

37 Nxa²ha¹te¹ wi¹lhin¹te²nāu³xa² i³wa²lū³xi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³kah³lāi³. Īh¹nxe³hī¹nai³tā² nxe² i²nxa²si¹na¹lhai¹li¹? Heh³nxa²ha²kxi³ yain³txa² ũ³hū¹nxa²si¹na¹lhai¹li¹? Yā³lxu²nxa²ha²kxi³ i³na²kxi³jau³xa² ũ³hū¹nxa²si¹na¹lhai¹li¹?

38 Wxa²ya³la² yū²nxā²nxa³ha²kxi³ sxi²ha² ũ³hū¹nxa²sīn¹na¹lhai¹li¹? Wā²la² txa²nxa²ha²kxi³ wā²la² ũ³hū¹nxa²sīn¹na¹lhai¹li¹?

39 I³ton³nxa²ha²kxi³ wxā³si²nxa²sīn¹na¹lhai¹li¹? Sxi²ha² kan²thi³na² ũ³ti¹kxi¹nxain¹si¹nha²kxi³ wxā³si²nxa²sīn¹na¹lhai¹li¹? Īh¹nxe³hī¹nai³tā² nxe²kāi³ūh¹nxa²sīn¹na¹lhai¹li¹?” Nxe³sain¹tu¹wi¹.

40 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi¹na¹tu¹wi¹. Nxi¹na¹te³nah¹lxi¹: “Wān³txi³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² kãi²nxa³kxan²ti³ wi¹kāi³ū¹yah³lxin¹kxi²nān²tu³ wi¹kāi³ūh¹sah³lxi³nū³nh³nxa¹lxi¹.”

41 Nxe³nū²la² a²wā³tāu³a² sa²wxe³si¹hai¹na¹te²nāu³xa² yxo²i²sai¹nxa³te²nāu³xa² i³ye³kxi¹na¹tu¹wi¹. I³ye³kxi¹na¹te³nah¹lxi¹: “Ā³waix³sah¹lxi³hē¹li¹. Kō³nxe³thin¹yah³lxi¹lxi¹. Ha³lo²ai²li² ha³nxe²a² i³ju³ta² ā²la² āu¹la³kxi³ko³xai²na² a²ta³a²nāu³xa² ũ³sa²tā³kxi²si¹ju³ta³nū³a² ũ³sa²tā³nx2tain¹tu¹wi¹.

42 Kxān³nxai³tā² heh³sa³ha²kxi³ hai³txi³yain³txi³la³ ũ³hū¹sah¹lxan³nxān³ta¹ti²tu³wi¹. Yā³lxu²sa³ha²kxi³ i³na²kxi³jau³xa² ũ³hū¹sah¹lxan³nxān³ta¹ti²tu³wi¹.

43 Txa²yan³ta³ yũ³sa²nxa³kxe³su² wxa²sxi²ha² ũ³hũ¹sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Wã²la² txa²sa²ha²kxai³ wã²la² ũ³hũ¹sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Ĩ³ton³ta³nxa² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²sain¹ta³nxa² nxe³ha²kxai³ wxã³sĩ²sah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Nxai¹na¹jau³su² nxe² e³kxai¹na¹tu¹wi¹.

44 Nxa²ha¹te¹ a²wã³tãu³a² sa²wxe³ai¹na¹tu³ka³txa² ĩ³wa²lũ³xi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Ĩh¹nxe³hĩ¹nai³tã² heh³nxa²ha²kxai³ ya³lxu¹nxa²ha²kxai³ a²yan³ta² yũ³nxã²nxa³ha²kxai³ wã²la² txa²nxa²ha²kxai³ ĩ³ton³nxa²ha²kxai³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²nxai¹nha²kxai³ nxe³nxa²ju³tai²na² ĩ²nxa²sĩ¹na¹kxan²ti³ wi¹kãĩ³ũh¹nxa²sĩn¹nxa³lhai¹li¹?” Nxain¹jau³su² nxe² e³kxi²sain¹tu¹wi¹.

45 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Wãn³txi³su² ĩ³ye³kxi²nx2ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³a² wi¹kãĩ³ũh¹nx2tai¹nxa³kxai²nãn²tu³wi¹kãĩ³ũh¹sah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxai¹na¹jau³su² nxe² e³kxai¹na¹tu¹wi¹.

46 A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ha³nxe² ĩ³sa²tẽ³ju³ta² khãuh³lxa³ti³sa²tẽ³nhain¹tu¹wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ wi¹lhin¹te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ka³tẽ³na² wi¹tãu³a¹ wi¹lhin¹sxã³ yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

26

Je³su²jah³la² hãĩ³a² i³so¹si¹hain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ wãn³txai²na² e³hxa³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ãh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹:

2 — Ye³ha¹li¹ a³la²ni²tãu³a² Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxa² yau³son³ye²tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ĩ³ya²lut¹sain¹ju³ta³nũ³a² ã³yũ³sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³je³nãu³wa³kxa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³yã³ki³nũ²kxi¹xi²sxã³ kxã³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nũ³kxũn³txi³sa²hau³ko³tain¹ti³u³tu¹ta²kxai³ sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi²te³lhxã³ o²la³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³te²nãu³xai²na² a²nũ²a²nãu³xa² a²hxi²kan¹te²nãu³xai²na² nxe³sxã³ ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kai³fa²sah³la² sxi²han²tu³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³te²nãu³xa² a²hxi²kan¹khaix¹jah¹la² sxi²ha² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Je³su²jah³la² hãĩ³a² i³so¹si¹hain¹jau³su² ĩ³su²lhã³si¹hain¹jau³su² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³tãu³a² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxa² o²la³kxi²kĩ³tãu³a² hãĩ¹nxã¹a³sah¹lxi³sã²lxi¹, a²nũ²a²nãu³xa² ã³nhe¹kxi²nẽ³lain¹kxa²yan³txi³su¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ũ³nhe³kẽn¹kxi²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Be³tãn²ya³thĩ³na² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³sxã³ Si³mãu²ah³la² sxi²ha² sxi²lhot³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Si³mãu²ah³lai²li² kxã³nhxĩ¹nai³tã² ĩ³ta³ka³txa² ka³lxãun³sxã³ khon³ta³kxi²nẽ³ka³txa² ĩ³ton³ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sxi²ha² sxi²lhot³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 A²nxe³tãu³a² ã³wxe³sxã³ ĩ³yai³nain¹tãu³a² txu¹ha³ka³lxa² wi¹lũ³jau³xẽ¹na² a³la³bas²tro³ẽ¹na² a³lxi²khaix¹tẽ³na² jũ¹lxi³tẽ³na² hxi²tẽ³nha²sxã³ ã³wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ wi¹lũ³jau³xẽ¹na² wxa²nãu²lxi²sxã³ a²yau³xa² ũ³whi¹sai¹sxã³ ũ³nhe³kẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³ain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ĩ²ai¹nha²kxai³ ĩ³yxai¹hain¹sxã³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wi¹lũ³jau³xa² kwa² hxa³kxi²nha²lxã²nãn³khi³nxa¹nhai¹.

⁹ A²nxe³jau³xai²na² tẽ³sxã³ a²yo³ha²khai³xa² so¹kxi²ki³ke³la³te²kxai³a²yo³khai³xa² kãin²kxe³su² a²nũ²a² yen³kxi³txa²tũ³kã³txa²ã³yxu¹nũ³ai¹nhĩ³ki³tã³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² e³kxi²nyhain¹jau³xa² a³la³kxi²ha²kxai³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ta¹ka³lxa² ĩ³xan³ta³kxah¹lxi³txa³lxi¹. Wi¹kãi³ũh¹sain¹na²li¹.

¹¹ A²nũ²a² yen³kxi³txa²tũ³kã³txa² yxau²sa²tẽ³kxi¹nx2tain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹Txai²na² yxau²sa²tẽ³ũh¹nx2ti³nxa³lho³li¹.

¹² Nxe³sxã³ jau³xai²na² wi¹lũ³yau³xa² txa²ne³ka² ũ³nhe³kẽn²kxi²sai¹nhĩ¹na¹txa²nũ²a² ya³lu²na¹ju³tũ³su² ãu¹la³kxi²sain¹na²li¹.

¹³ Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxi³ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nãu³a² a²yxo²ha³kxa¹ ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² txu¹hai²li² wi¹kãi³ũh¹sain¹ju³ta² te²yã¹nxe² u²lxi³ ha³ta³nxe³tu¹wi¹, sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³yũ¹ain¹si¹jau³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

¹⁴ Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ¹nũn³te²na² Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na²sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kxa³te²nãu³xa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁵ Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ã³yũ³nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxe² ũ³yho³hi²sah¹lxi³hĩ³nxãn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxũ²la² pra²ta²ki³a² ũ³yho³hi²ki³a² hxi²ka²hxan³sxã³ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ nxe³ki³nãu³xa² 30 nxe³ki³a² ũ³yho³hi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁶ Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²ã³yũ³ain¹si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Pas²kwa²tũ³xa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yain³kxi²nyhain¹jau³su²

¹⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xai²na²ĩ³yai³nain¹to³ju³ta² ã³si³wxe³tãu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² ã³tũ³sxã³e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xai²na² yain³kxi²kxi³ju³ta² ĩh¹nu¹ãn¹thĩn³ta³yain³kxi²thĩ³nũ³a² sa²hau³kot3sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁸ Nxe³ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²je³na² ã³nxai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ in³txa²ĩ³ha¹jah¹lxin¹tu¹wi¹. ĩ³ha¹jah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi¹txain¹te³an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wã¹yah³la² wãn³txi³kxai³lu¹: ‘Ha³lo²a² ne³ka³ka³tã³li¹. Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxai²na² Txai²na² Txa²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxã³wxa²sxi²ha² ã³wxã³sxã³ yain³kxi²sĩ¹na¹tu¹wi¹.’ Nxe³sain¹na²li¹.” Nxe³tai¹nhẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁹ Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹thxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxa² ãu¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁰ Hã²wxãn³txa³ ka³nxa³hi²tãu³a² ã³wxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa²a²to²se³nxe³tũ³kã³txa² ã³wxe²xai³ai¹nha²kxai³ yain³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

²¹ Yain³yah³lxi³tãu³ãn²tu³ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txi³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wxãĩ²nãu³ ĩ³nxa² ã³nhai¹tũ³te² ĩ³nxai²na²ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³sai¹nĩn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

²² Nxa²ha¹te¹ au³txi³ a²ẽ¹nãu³ai²na² kãin² ãin²ta¹nha²kxai³ĩ³wã³wã³txi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³yah³lãĩ³. Txai²la³hĩ³na¹ji¹wi¹? Nxe²xai³lain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:
 — A²yain³txi³nũ³xa² sa²so¹sxã³ yain³txi³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sai¹ya³sa²jah¹la²
 ka³na³ka³na³te² i³nxai²na² kō¹kō¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³sain¹jah¹lo²su²na³li¹.

24 Ya²la³tu³ su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na²
 nxe² i³yau¹ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹ ã³yũ³sain¹jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² kō³nxe³ton³khaix¹jah¹lo²su²na³li¹. Hai³txi³ a³li³lah¹xa³sxã³
 txo¹nxa³ke³la³te²kxai³ ã²la² wi¹lhĩ³nx²na³li¹, jah¹lo²su¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² kō¹kō¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Txai²la³hĩ³nxã¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wãn³txa² e³in¹jau³xai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³jau³xa² a²si³yxau³tãu³khai³xa² i³yau¹ũ³jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ yai³nain¹tãu³a² Je³su²jah³la² hi²sen³su² yain³tũ³xa²
 hxi²tẽ³sãn²nũ²la² Sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² i³ye³kxi²sãn²sxã³
 wxa²nãu²lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² ũ³hũ²xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³hũ²xai³lain¹sxã³
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³tũ³xai²li² Txa²nũ²ai²yã¹nx²na³li¹. So¹kxi²sa²sxã³ yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹.
 Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nũ²la² i³na²tẽ³na² hxi²tẽ³nha²nũ²la² Sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa²
 i³ye³kxi²sxã³ ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— i³na²xai³jxah³lxi³hẽ¹li¹.

28 A²nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²ti³ha²yau³xai²yã¹nx²na³li¹. Wãn³txa² tah²yau³xa²
 i³ye³kxi¹nx²ta¹jau³xai³jã¹nxe² kã³iũ¹nx²ta¹jau³nũ³ai²la¹wi¹. A²nũ²a² kō³nxe³ti³
 kã³ju³ta² sa²wa²sut¹si¹ha¹jau³nũ³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sa³tu¹wi¹.

29 Nxe³yãn¹ta¹ nxe³kxa²yã¹nx¹ju³ta³ i³na²kxi³jau³xa² wa³su³txi³
 i³na²xi²nxa³lho³li¹. Txa²wĩ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²hĩ¹na¹
 i³na²xi²kĩ³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³yain³ta³lu²nain¹ni² i³na²ta³lu²nain¹ni² nxain¹ka³tu³
 ka³li³nhẽ³jau³xa² i³hai³nain¹sãn²ka³tu³ wã³la³ka³txa² o³li³ve²ra³kat³su¹
 nxe³hxai²na²hẽ³ nxe³ka³ka¹txai²na² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxō²ã³jau³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

31 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “O³ve²a² nũ³kã³txa² a²wa³kxên³yah³la² i³su²lhã³a¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³
 o³ve²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ã³ni³sxã³ i³ha³te¹ha³ten¹tain¹tu¹wi¹.”
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xai²yã¹nxe³kxi³hũ³nxe² hĩ¹na¹

ka³nxah³nxe³hĩ¹na¹ wxa²nũ³kã³txai²na² hã¹nxe³ti³xa¹ i³yãu²lxi¹nx²ti³tu¹wi¹,
 Txai²na²su¹. Nxe³sxã³ ã³waix³sxã³ ã³sxã³ ã³nih³sah¹lxin¹tu¹wi¹.

32 Nxe³yãn¹ta¹ hã²wxãn³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹ka³tu³
 Ka³li³le²a²ko³xa²nãu³a¹ ã³ne³ka²ta¹nx²ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxĩ¹lxi¹. Āu²li²sxã³ ã³nih²nxã²nxa³lho³li¹. A²nũ²a² ã³xa² āu²li²
 hxa³nain¹kxan²ti³ txai²li² ti³he¹nxẽ²nxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txi³su² e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Ka³nxah³ta²nãn²tu³ ka³la³ka³la²a²
 i³yxai²lxoh³lxi²nxa³ta³lxa¹ wxã²na² Pe²jah³lo² i³nxai²na² sa²kxai³lu²

ten³si¹sa²nxān³jau³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³la² i²te²txā³wi¹.” Nxēn¹jau³su² e³ye³kxi²xi¹nīn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³yān¹ta¹ Pe²jah³la² yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ko¹ko¹su² i³su²lhā³sain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ ten³si¹sa²nxān³jau³su² i³ye³ti³he¹nxe²nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ te²yā¹nxe² e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Sū³na² i³ye³kxi²jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxā³ ha³lo²a² Jet3se³ma³ni²ko³xa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ti¹na² ā³wxe³sxā³ wah³nxe³sah¹li³hē¹li¹. Nū¹a² ai³sxā³ Sū³na² i³ye³kxi²te³la¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe²e³nū²la² sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ Pe²jah³lo¹na² Se³be³te²ah³la² a²ki³lha³nāu³xa² ā³sa²so¹ka³tū³ jū¹nxe² yan¹nāu³a¹ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² ha³lo²a² ko³nxe³khaix¹ju³ta³nū³a² sa²te²txi³ i³āin²txi³ha²kxai³ hxi²waun³ta³txi² i³āin²txi³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³te³nah¹li¹:

— Āin²ti³ya³lu²te²hū³sa³nhai¹. Ti¹na² ā³wxe³sxā³ wahx³nxe³sah¹li³hē¹li¹. Jū¹nxe² yan¹nāu³a¹ ai¹na¹ka³tū³ Sū³na² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe² e³kxi²nū²la² jū¹nxe² yan¹nāu³a² ā³nxai³sxā³ ā³kxu²thu²kxa² wxe³sxā³ Sū³na² e³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wi³nāi³. A²yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ hxi²kan¹te²si¹li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ko³nxe³ju³ta³na² khāuh³lxa³ti³sa²ju³ta²na² sa²wa²tot¹so¹kxi²sē¹li¹. Yxān¹ta¹ ten³nxa²nxa³kxai²nān²tū³ wxa²wān³txa² so¹li³ sa²yxo²we¹txa²ti³ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe² e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³wā³li²ka³tū³ a²yxo²ha³kxa¹ āu²xi²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Pe²jah³lāi³. Jū¹nxe³ju³ta² he³la³ku³ hxi²kan¹txi³ i³ye³ten³nha²sxā³ yxau³yah²lxan³ji¹wi¹?

41 Ye³ten³nha²sxā³ yxau³jah¹li³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹jah³li³hē¹li¹, ko³nxe³ju³ta³la³ ā³wih²kxi¹nxa²ti³kxa²yan³ti³su¹. Wxa²ē¹nāu³a² a²wi¹ju³ta³la³ ten³khaix¹yah³li¹li¹. Yxān¹ta¹ wxa²sī³nai²na² sī³wi¹nx²ti³ju³ta³la³ hau³kon³yah³lxa³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³ka³tū³ jū¹nxe² ā³waix³ti¹xi²nū²la² Sū³na² i³ye³kxi²xi²te³nah¹li¹:

— Wī³na² nxe³txi¹. Khāuh³lxa³ti³sa²ju³ta² hxi²kan¹txi³ sa²wa²tot¹so¹kxi²sa²nxa³kxai²nān²tū³ a²yen³kxa² ten³nxa²ju³ta² so¹li³ ten³sa³nhai¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³wā³li²xi²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ āu³xain¹to³ta¹hxai²hē¹la², hxi²kan¹sxā³ ye³ten³nha²sxā³ yxau³ai¹nxa³ha²kxai³la².

44 Jā¹nxe³sxā³ ā³waix³ti¹xi²nū²la² Sū³na² wān³txain²txi³ i³ye³kxi²xi²ta¹hxai²hē¹la².

45 Hā²wxān³txa³ wā³li²xi²ka³tū³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Āu³xi²sxā³ i³ye¹nxi²sa²tē³ye²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Hāi¹nxo¹nha¹jah³li³sā²nhē³li¹. Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Hī¹nai²na² ko³nxe³thin¹te² hxi²ka²nāu³a² ā³yū³sain¹tu¹wi¹.

46 I³sa²yxau³sxā³ ā³nxai³ya³sah¹li³wxi¹. Ā³yā³yū³sa²jah¹lo²su² te²a² yau³son³nē³na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³thin¹tū³kā³txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²

47 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lun²nxa³ta³lxa¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu² ã³tũ³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tũ³te³na¹ wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txa² a²nũ²a² hxi²kan¹te²nũ³xa² nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ĩ³sa²si¹hã³ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la² ã³si³tẽ³la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yu³la² kãin²te²su² te²na² tẽ³lxi² hi³ki²a³li³su² te²na² tẽ³lxi² nxẽn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nxai³tã² ã³yũ³so¹jah¹la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txa² ĩ³yo²sai¹la³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te²a² kan²txi³ i³sxã³ sa²so¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ju³ta²sah³la² a²kxã³nxai³tã² nxẽn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Ju³ta²sah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ã³tũ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³nũ²la² ĩ³yo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²ya³lxi³. A²ten³nxa²ju³ta² kãi³sẽ¹li¹. Nxe² e³ta³lun²nũ²la² ko¹ko¹xa² nũ³ka³txi³nũ³xai²na² ã³tũ³sxã³ i³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² ka³na³ka³na³te²nãn²tu³ yu³la² kãin²ta³wxi²a² hxi²tẽ³nha¹nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te² si³yxau³kah³lai²na² sa³wi³sa² ĩ³su²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³su²te³na¹ a²ne³nxẽ³na² ũ³nhe³i²lã³ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yu³lai²li² ũ³whi²xi¹sẽ¹li¹. Nxe³jut³su² a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yu³la² tẽ³sxã³ ĩ³su²lhã³kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lain²txi³ yu³la² ĩ³su²lhã³ain¹nũ³tu¹wi¹.

53 Jã¹nxa¹jut³su² ten³sa³kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² ã³non²ta³kxi²sa²hĩ³nx2na³li¹. Oh³nãn¹ta³ nũ³ka³txa² wã³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² hxi²ka² hxi³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi² nxe³tũ³ka³txi³kxi³nũ¹xa² ĩ³sa²si¹hã³sxã³ ã³non²ta³kxi²sai¹nhĩ³nx2na³li¹.

54 Yxãn¹ta¹ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² a²wãn³txa² yã¹nxe² kãi³ye²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Jã¹nxe³tãu³a² tũ¹ka³txi³nũ³xa² ãh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² hi³ki²a³la² tẽ³sxã³ wxã³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nũ²ai²na² yen³kxa² kãi³kxi²jah¹la² i³sxã³ sa²so¹kxa²yã¹nxe² i³sxã³ sa²so¹sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. A³lan²ta² hãi¹nxe² Sũ³na² sxi²ha² ã³wxe³sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹u¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹tãu³ai³tã² i³sxã³ sa²so¹sah¹lxan³ta¹ti²ti¹.

56 Yxãn¹ta¹ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² we¹ta³lun²si¹jau³su² kãi³ũ¹sah³lxi¹lxi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹ ã³waix3sxã³ ih³sau³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Wã³nxĩn¹te² hxi²kan¹te²nũ³xa² Je³su²jah³la² en²tain¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xai²na² Je³su²jah³la² i³sxã³ sa²so¹nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹te² si³yxau³kah³la² Kai³fa²sah³la² sxi²ha² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² ha³tẽh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² te²na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nũ³su² te²na² nxe³sxã³ a²kxã³nxa² ã³nũ¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

58 Nxe³yãn¹ta¹ Pe²jah³la² hi²sen³kxai³lu² u²lxi³ ĩ³hit1xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai³lhã³ Kai³fa²sah³la² sxi²ha² wai²ha² yxo²tã³lxa² ã³wih¹ka³tu³ so³ta²to²nũ³xa² ã³wxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² kãi³ũ¹nyhain¹kxi³nũ³su² ã³wxe³sa³wah³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Nxe³ti³kxai³lu² wã³nxĩn¹ta² hxi²kan¹te²nũ³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹ta² a²nũ²kxi²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ain³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² ĩ³su²lhã³ain¹si¹hain¹jau³su² ain³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

60 Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹ti³ ain³nhã²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nũ²a² ka³lxa¹txi³ wãn³txa² ki³han³jau³xa² Je³su²jah³la² ĩ³ye³ki³ha¹kxain¹kxan²ti³

ain³nha²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³nũ²la² in³txa² ha¹li¹
wxã³ya³ta¹hxai²hē¹la².

61 Wxã³sxã³ĩ³ye³ya³te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²sĩ¹na¹hē³li¹. Nxe³sxã³
ain³kxi²sĩ¹na¹te³nah¹li¹: “Hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
sa²nai¹a¹kxai²nãn²tu³ hã²wxã³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a²
ũ³txo³nxi²na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²li² ain³kxi²sĩ¹na¹hē³li¹. In³txai²li²
nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

62 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
ĩ³sa²yxau³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lãi³. Jau³jau¹xai²na² ĩ³wa²lũ³xi²nxã³ji¹wi¹? Ĩh¹nxe³jau³tã³
kõ³te³kxi²nxain¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

63 Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³nahx²nxe³sxã³ yxau³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³te³na¹wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— E³lxah¹ ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhē³li¹. Sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ĩ²nē³lha²kxai³ ya²la³tu³
ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhē³li¹. Sũ³na² Ta²nhĩn¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

64 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Wain³na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.
Yxã¹ta¹ wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹.
Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³lai²na² a²wi¹tãu³a² wxi²kin³ti³ton³ti³hit1sain¹sxã³
ã³wxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nãu³a² wxa²kan³sxã³ wã³li²na¹ha²kxai³ nxe³na¹ju³ta²
ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

65 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹la²
ain³kxi²te³na¹ a²ha³la³se³nãn¹ka³lo³khai³xa² sa²ten²txi³ta¹hxai²hē¹la².
Sa²ten²txi³te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kõi³nxe³te²lo³tain¹na³li¹. Hãi¹nxã¹a³sah¹li³wxi¹.
Wxã³txai²li² Sũ³na² kõi³nxe³te²lo³jau³xai²na² ain³kxi²kĩ³ti²tu³wi¹.

66 Nxe³kĩ³sa²kxai³ ĩh¹nxe³kĩ³te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Su²lhã³ain¹ju³ta² so¹li³ wain³na³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

67 Nxain¹ka³tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te² hi²sen³kxai³lu² ĩ³ye³ka³su³hẽn¹kxi²ha²kxai³
a²hxi²kai²na² ĩ³su²lai¹nha²kxai³ ĩ³wai¹tha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

68 Nxe³ain¹te³nah¹li¹:

— Wxãi²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³
ĩ³su²nxa²jah¹la² ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhē³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wãn³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ã³jau³su²

69 Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² wai²ha² yxo²tã³lxa²
ã³wih¹sxã³ ã³yo²wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ti¹ wã³nxĩn¹jah¹lai²na²
sa³wi³sa³ka³li³na² ã³tĩ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Wxãi²li² Je³su²jah³la² ka³li³le²a²ko³xan¹jah¹la² ã³si³tẽ³kxai¹nũ³nĩn¹tai¹tu³wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

70 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³ki³ha¹kxi²jau³su² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹. Pe²jah³lai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² kõi³nha²nxa³nhĩ¹. ĩ²te²txã³xĩ¹. Ta¹hxai²hē¹la².

71 Hã²wxã³txa³ sxi²ha² wai²ha² yxo²tã³lxa² a³li³xi²te³na¹ a²sa³wi³sa³ka³lxa²
ã³xa³ka³lxa² ĩ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²kxain¹sxã³ a²nũ²a² kwa²
yxau²xai³ain¹te²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³nãn¹jah¹la²
ã³si³tẽ³kxi²na²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

72 Jã¹nxa²ha¹te¹ i³ki³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² i²a¹jah¹lo²su² te²txã³xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

73 Jũ¹nxe² ye³je¹na¹ kwa² yxau²xai³te²nãu³xa² ã³tĩ³ain¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² a²sa³wit³su² ta²lu¹wi¹. Jah¹la² yxo²wãn³txa² e³kxa²yã¹nxe² e³i¹lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

74 Nxe²e³tãu³a² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² yxo²an³ta³ti³ i³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² i³ye³kxah²lxin¹kxah³lai²na² i²ti³hex¹te²txã³wi¹. Txa²wãn³txai²na² e³a¹jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²wi¹lain³kxi²sain¹na³li¹. Ki³ha¹kxi¹nx²ta¹ke³la³te²kxai³an³txi³ju³ta² ã³hũ¹sai¹nhĩ³nx²na³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³ta³lun²tãu³ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxoh³lxi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

75 Nxe³ka³tũ³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txin³txi² ain³kxi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxi²xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxoh³lxi²xi²nxa³ta³lxa¹ wxã²na² Pe²jah³lo³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxãn³jau³nũ³su² i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Ha³la³je¹nai³tã² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tũ³ ha³lo²a² a³li³sxã³ kãin² i³nãn³ta¹hxai²hẽ¹la².

27

Pi³la²jah³la² hxi²ka² ã³yũ³ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² a²nũ²a² a²hxi²kan¹te²nãu³xa² nxe³sxã³ ã³sa²ki³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² ain³nha²sxã³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ain³nha²ta³lun²nũ²la² sa²hxi²ta³kxi²sxã³ tẽ³sxã³ ãn³sa²so¹sxã³ ha³lo²a² wa³kxẽn³yah³la² Pi³la²jah³lo²su² ha²kxai³ a²hxi²ka² ã³yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³ta²sah³la² sa²ya²lu¹nha²jau³su²

3 Nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² ko¹ko¹xa²hxi²ka³nãu³a² ã³yũ³ain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² yxau³sxã³ ten³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² ya³lu²si¹hain¹jau³su² i²ha²kxai³ i³ãin²ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². I³ãin²ta³kxi²ha²kxai³ ã³yho³hain¹ki³ai³tã² hxi²tẽ³nha²nũ²la² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² a²nũ²a² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² nxe³sxã³ tũ¹ka³txai²na² ã³hũ¹xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

4 ã³hũ¹xi²te³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ko³nxe³ti³ kãi³a¹hẽ³li¹. A²nũ²a² hxi²ki³la³nxa³te²na² i³ki³ha¹kxi²sxã³ ã³yũ³nx²ta¹na¹hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²ha³lo²sxa³wi¹. Nũ¹hĩ²txa²hẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ka³tũ³ ã³yho³hi²ki³ai²na² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²hẽ¹na² ã³na¹ka³tũ³ a³li³ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³nũ²la² ne³kxe³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Ya²lu²na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³tũ³ tĩh³na² a³lo³xĩh³na² tẽ³nha²sxã³ sa²yxe²ta³ta²kxi²nha²sxã³ ha³lo²a² kĩ³ju³ta² a³li²sin³sxã³ sa²ya²lu¹nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² ã³yho³hi²ki³ai²na² tẽ³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kĩ³thon³ku² kĩ³nhai¹. ã³yho³hi²ki³ai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² ã³ha¹sxã³ wxẽ³kxi²kĩ³kxe³su² wai³nhĩ³nx²nxa³wi¹. A²nũ²a² su²lhã³kxa² ã³yho³hi²ki³ai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe² e³kxi²ta³lun²nyhain¹nũ²la² ha³lo²a² kwa³ta³la² we¹jah¹la² ha³lo²ai²na² so¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³nãu³a¹ a²nũ²a² wa³nũt³jah³la² wxã³kxai²nãn²tũ³ kwa²hãi¹nxe² ya³lu²kxai²nãn²tũ³ a²nxe³ko¹xai²na² sa²nĩ³kxi²ko³su² te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Jã¹nxe³jut3su² ko¹xai²na² sa²kxai³lu² tih³yau³xan¹ko³su¹ nxe²ĩ³lxi¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 A²nxe³ju³ta²na² sa²kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²nã¹jau³xa²we¹ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lu¹ta²na²Je³re³mi²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ũ³wha²li¹te³nah¹lxi¹:

– Ũ³yho³hi²kĩ³ki³a² hxi²ka² hxi²ka² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² 30 nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²ũ³yho³hi²kxe³su² na³li¹. A²nxe³sxã³ I³sa³e² sa³wi³ha³lxa²nxe²hau³ko³tain¹na²hẽ³li¹.

10 Nxe³kxai²nã²tu³ kwa³ta³la² we¹jah¹lai²na² ha³lo²a² so¹kxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta²na² Sũ³na²kxai³lu² nxe³ĩ³yau¹ũ³sa³na²hẽ³li¹.

Je³re³mi²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² ĩ³wã³txi³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² yen³nãu³a² Je³su²jah³la² ã³yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Pi³la²jah³la² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

– Ju³te²a² nũ³ka³txa² Si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

– Wxa²wãn³txai²na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ka³tu³ wã³nxĩ¹ta³ si³yxau³ka³ta²nãu³xa² a²nũ²a² a²hxi²kan¹ti³nãu³xa²nxe³sxã³ ko³nxe³ti³hit1si¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹kxan²ti³ka³nahx1sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

– Wãn³txa² ka³lxa¹txi³ ko³nxe³ti³hit1nxain¹jau³su² e³kxain¹na²li¹. Ain³kxi²nhãn²nxãn³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³yã¹ta¹ wãn³txi³la³ yau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ hai³txi³ĩ³wa²lũ³xi²ta¹hxai²na³hẽ¹la². Nxe³ju³ta²li² Pi³la²jah³lu¹ta²kxai³lu² ĩ²nũ²la²ĩ³wã³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxa² nxe²xai³ti³wa³kxa² ha³lo²a²wa³kxẽ³yah³la² te²hi²sen³su² nxe² kãi³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²ai²na²sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²wxe³te²na² ĩ³lxi²te²na² ka³na³ka³na³jah¹lan²tu³than²kxi²sa²tã³ũ¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txai²na²te³nain¹kxah³lo²su² jah¹la² than²kxi²sa²tã³ũ¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² in³txa² ko³nxe³thin¹khaix1jah¹la²Ba³ra³ba²sah³la²kxai³lu² tĩ¹kxi²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yxox²ha³kxa¹ ĩ²ain¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³na²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² ã³yã³sa²kxi³nũ²kxain¹tãu³ãn²tu³Pi³la²jah³lai²na² a²yxox²wãn³txa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

– In³txa² ka³na³ka³na³te²a² than²kxi²sa²tã³ũ¹hain¹to³hxai²na¹hẽ³li¹. Jã¹nxa¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ tĩ¹kxa²wxe³yain¹na³li¹. Nxe³na¹jut3su² ĩh¹jah¹lo²ta³ than²kxi²sa²tã³ũ¹te³la¹ji¹wi¹? Ba³ra³ba²sah³lo²su²ta³na² Je³su²jah³la² txa²wã¹ha³lo²a² si³yxau³jah¹lo²ye²kxi³jah¹la² ta³na²ĩ³yau¹ũ³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Pi³la²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³sxã³ Pi³la²jah³la² a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹:

– Je³su²jah³la² wã³nxĩ¹sxã³ o²la³kxi²ha²kxai³ ka³tã³khai¹xain¹nha²kxai³ã³yũ³nyhain¹na²na¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Jã¹nxe³tĩ³kxai³lu² a²hxi²kan¹jah³la² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³tãu³ãn²tu³Pi³la²jah³lai²na² sxe³xa³ka³lxa² ĩ³sa²si¹hã³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³lai²li² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²sin²tai¹. Ka³nxah³ti³na² nxe²hxi²sxã³nhot³sa³hẽ²li¹. Nxe³sa³ha²kxai³ ko³nxe³ i³yĩ¹lain¹ju³ta³nũ³a² kãi³txa³hẽ¹li¹. Ko³nxe³ti³i³yĩ¹lai¹nĩn¹kxa²yan³txi³su²hxi²waun³txi³khaix¹sa³hẽ²li¹. A²sxe³xa³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³to³ta¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nãu³xa² nxe³sxã³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ than²kxi²sa²tã³ũ¹nhe³lhi¹hain¹jau³su² i³wã³txi³sain³txain¹yah¹lxi³sĩ¹nhẽ³li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² e³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Pi³la²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² ha¹lin¹te²a² ĩh¹jah¹lo²tã³ than²kxi²sa²tã³ũ¹te³la¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³lu¹:

— Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ than²kxi²sa²tã³ũ¹txai¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu²:

— Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹la² ye²yah³lxin¹kxe³su² nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ĩh¹nxe² kãi³ũ¹ha¹ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³:

— Hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³txai¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe² ko³nxe³thin¹sxã³ kãi³lhai¹li¹? Nxe³jau³su² ha²kxai³ ã²la² yxo²xũn³txi³ i³kaix¹txain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxĩ¹lxi¹. Hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ka³tu³ hxi²kan¹txi³ wãn³txa² i³wa²li²si¹hai¹nxa³kxe³su² a³la³kxi²ha²kxai³ hãĩ¹sxã³ kwa²he¹kxi²si¹nyhain¹jau³nũ³su² a³la³kxi²ha²kxai³ Pi³la²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hãĩ¹nxã¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau³xẽ¹na² tẽ³nũ²la² a²nũ²a² nũ³ka³txa² a²yen³nãu³a² hxi²khai²lxi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Hxi²khai²lxi²ye²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² ko³nxe³thin¹jah¹lo²sxa³wi¹. Su²lhã³kxe³ju³ta² hxi²ki³la³te²la²nxa³wi¹. Nũh¹i²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Pi³la²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²nũ³ka³txi³na¹xai²na² so¹lxi³ txa²wẽ³ha³lxi³na¹xai²na² so¹lxi³ jah¹lai²na² su²lhã³kxa² hxi²ki³te²la³sĩ¹na¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³te³na¹ Ba³ra³ba²sah³la² than²kxi²sa²tã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ so³ta²to² hxi²ka²nãu³a² Je³su²jah³la² i³ta³lo³wait¹si¹sãn²nũ²la² hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²si¹hain¹jau³su² ã³yũ³nyhai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

So³ta²to²nãu³xa² ko³nxe³ti³ ka³lxi¹lhain¹jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²so³ta²to² nũ³ka³txa² hi²sen³su² Prai³a³to²ri³ã²thĩ³na² Je³su²jah³la² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ so³ta²to² nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tĩ³ain¹sxã³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² i³ka³lxi¹lha¹sah¹lxi³wxi¹. Ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹sxã³ wã²la² sau¹saun¹ka³lo³a² ũ³whi²kxi² wai³la² wxa²xu³kxi²sxã³ ũ³nhe³hẽn¹txi² nxe³ya³sah¹lxi³wxi¹. So³ta²to² nũ³ka³txa² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² a²wã²la³ka³lo³a² sa²sai¹kxi²sãn²nũ²la² wã²la²ka³lo³a² sau¹saun¹ka³lo³a² tẽ³sxã³ Je³su²jah³lan²tu³ ũ³whi²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Wai³la² wxa²xu³kxain¹sxã³ ũ³nhe³hẽn¹ta¹nha²kxai³ hi³sa³ka³txa² wẽ³sa² wxi²kan¹kat³sũ³ka³txa² hxi²ka² wi¹tãu³a² ũ³hxi²wxe³kxi²nha²ha²kxai³ a²ne³kxai³tãu³a² ã³ka³ti³wxe³kxain¹nha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹jau³su² nxe²i³wai³ka³si³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nũ²la² i³ye³ka³su³hẽn¹kxai¹nha²kxai³ hi³sa³ka³txa² wẽ³sa² sa²so¹xi²sxã³ ka¹txain²txi³ i³ne³su²lai¹nha²kxai³ nxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³sxã³ kq³nxe³ti³ i³wai³ka³si³xain¹nũ²la² wã²la² sau¹saun¹ka³lo³ai²na² sa²sai¹kã³ain¹nũ²la² a²wã²la³ka³lo³khai³xa² ũ³whi²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ i³hxi²kĩ¹la³kxi²si¹hain¹jau³su² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxain¹jau³su²

32 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² a³li³ain¹tãu³a² Si³mãu²ah³la² Si³re²na²ko³xan¹jah¹la² ne³khau²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ hi³sa³ka³txa² Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹la³kxi²ka³txa²nũ³a² sa²tã³ka³la³kxi²hẽt¹so¹nha²si¹jau³su² Si³mãu²ah³lan²tu³ yxo²xũn³txi³ i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³ka³tu³ ã³nxai³ain¹ka³tu³ wã³la³ka³txa² ko³ko²ta²kat³su² nxe³jau³xa² a²si³yxau³tãu³a² sa²kxai³lu² txa²wã¹ne³ka³lo³su² nxe³hxai²na²hẽ³ ka³txa²nãu³a² tẽ³sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³hĩ¹na¹ vĩn²yo³jau³xa² hĩ³ne³kxa² fel²yau³xa² i³nẽ³ju³ta² ã³wxe³nẽ³jau³xa² nxe² ũ³ke³ni²jau³xa² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ i³nxũn³sain³nũ²la² i³na²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

35 Nxe³nũ²la² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² wã²la²ka³lo³a² sa²so¹te²txai³ain¹sxã³ tah³lxa³wẽ³sa² o²la³kxain¹sxã³ a²wa³kxẽn³yah³la² nũ¹hain³nyhain¹ka³tu³ wã²la²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² wxa²nũ³te²txai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³ka³tu³ha³lo²a² ã³wxe³ain¹sxã³yxau²xai³sxã³ten³sa²tã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Jã¹nxe³tãu³a² hi³a²ka³lo³a² wãn³txa² ũ³wha²li¹lhãn²sxã³ a²ne³ta³lxo³ka³nãu³a¹ ũ³kũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Jã¹nxe³tãu³a¹ in³txa² ha¹li¹ o³nxa³ti³ kãi³ya³ta¹hxai²hẽ³la². A²nũ²a² yen³kxa² nũ³kxũn³txi³ kãi³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³te²na² tẽ³sxã³ i³hxi²kĩ¹la³kxi²yain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² a²wi¹tãu³a² ka³na³ku² i³hxi²kĩ¹la³kxa²wxe² a²wã³tãu³a¹ ka³na³ku² i³hxi²kĩ¹la³kxa²wxe² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² kwa²wa³to²hi²te²nãu³xa² i³ne³wa³nxĩn³wa³nxin³nha²sxã³ i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxain¹te³nah¹lxi¹:
— “Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² sa²nai¹hxa³sãn²sxã³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxã³ ã¹sa²to³nxi²na¹tu¹wi¹.” Nxĩn¹jau³su² e³in¹ta¹ti²tu³wi¹. Ya²la³tu³ Sũ³na² Tah²sin¹kxai²nãn²tu³ i³hxi²ta²la³kxi²nha²sxã³ a²hi³sa³ka³txa² ka²nxĩ¹nhu¹li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Te²yã¹nxe³sxã³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² ha³te³h³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nãu³xa² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³su² te²nãu³xa² nxain¹sxã³ yxo²i²yhai¹nxa³jau³su² i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxain¹te³nah¹lxi¹:
— A²nũ²a² ã³xa² sa²hau³ko³tain¹to³ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ wã²nxũh¹ hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³nhãn²nxãn³tho³li¹. I³sa³e² a²wa³kxẽn³yah³lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hi³sa³ka³txa² kan³ke³la³te²kxai³ yxo²i²sĩ¹nhĩ³na¹wi¹.

43 Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ain¹te²sin²ta¹. Nxe³ha²kxai³ Sũ³nai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ i²kxain¹kxai²nãn²tu³ ã³wa²su¹txai¹lxi¹. A²yxo²wãn³txa² ain³kxi²ki³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² Tah²su² te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² e³ha²kxai³lu¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

44 Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa² o³nxa²ti³ kăi³ya³te²na² i³hxi²kī¹la³kxi²yain¹te²na² te²yā¹nxe³jau³su² yxo²i²nyhai¹nxa³jau³xa² i³wai³ka³si³xain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

45 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whăi²na¹ ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² ne³ka³ka³thi¹nān¹tu³ ā³ka³nxa³hi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³sa²ti¹tā³xi²tāu³a² so¹lxi³ ha²te¹ti³ye²ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe³te³na¹ ki³kan³te³na¹ Je³su²jah³la² kăin² i³wxan¹sxā³ i³kaix¹te³nah¹lxi¹:
— E³li¹ e³li¹ la³ma³ sa³ba³ka²ta³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sū³nu²khai³xah³lăi³. Txa²sū³nu²khai³xah³lăi³. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ā³na¹san¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² kwa² yxau³sxā³ i²tū³ka³txa² wai³nxa³txi³ ain³kxai¹nxa³nū²la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— E³li²ah³lu¹ta¹ta²na² i³kaix¹tain¹nīn²ta¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxe³te³na¹ a²kwēn¹ta²na¹ in³txa² kwa² yxau³tū³ka³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³nih³sxā³ i³yi²lho¹tū³xa² so¹sxā³ yain³txa³yau³xa² kah³jau³xa² ū³hū¹sxā³ ū³whi¹sai¹te³na¹ hi³sa³ka³txa² ū³ki³wi²kxi²sxā³ Je³su²jah³la² i³on³na²si¹hain¹jau³su² ūh³yxo²tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ha³lo³kxit¹sā²nhē³li¹. E³li²ah³la² sa²hau³kot³te³lhxā³ wxā³si¹jau³nū³su² i²wah³nxe³jah³lxi³sā²nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² kăin² i³kwăix¹xi²ka³tu³ a²wi¹tāu³a² a³li³sxā³ ya³lu²ye²ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe³hī¹na¹ wā²la² au³khaix¹ka³lo³a² Txa²wā¹sū³na² a²sxi²ha² nxū²kwăi³ye³la³nāu³a² au³txi³yxau³thi³na¹ yxo²tū¹ka³lo³a² ān³ten³ti³ta¹hxai²hē¹la². Oh³nāu³a¹ ā³ten³txi² wxa²kan³ka³tu³ yu³hxai²na² sa²kxai³lu² ā³ten³txi³sxā³ ā³yxo²hai²ta³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sū³na² yxau³je³na² e³lxah²lxi³ i²ye²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³te³na¹ kxīh³nxa² kăin² sa²wi¹wi¹ni² txah³lxa³kxa² kăin²ka³txa² kwa² a²yxo²hai²ta³lxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

52 Jā¹nxe³te³na¹ kwā³kxē³na² a²nū²a² sa²nī³kxi²tē¹na² yxo²hai²ta³lxi³sxā³ a²nū²a² ya³lu²te²nāu³xa² wi¹lhin¹te²na² ka³lxa¹sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

53 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²nān²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hī¹nā¹nū³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² ka³ten³ti³ yxau³te²nāu³xa² wā²nā³ū¹ye²ta¹hxai²hē¹la².

54 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i²yxau³sxā³ wah³nxai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ kxīh³nxa² sa²wi¹win¹ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ i²ai¹nha²kxai³ kăi²no²lain¹sxā³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ Sū³na² Tah²yah³lo²sin²ta¹. Ta¹hxai²hē¹la².

55 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² txu¹ti³nāu³xa² ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²kxā³nxai³tā² ka³li³le²a²ko³xa² yxau²xai³lhi¹nān¹te²tu³ Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² hi²sen³su² wi¹lā³non²ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² i²yxau³ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

56 A²nxe³sxā³ a²ha³tih³nāu³a² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxi²na² Ti³a²kah³la² hxi²ka¹nxa³jah¹lan²tu³ Jo³se²ah³la² nxe³sxā³ te²na² a²hā³ka³na² Ma³ri²a³ka³lxu³su² nūn³ta¹ka³lxi²na² Se³be³te²ah³la² wē³ha³lxi²na² hā³ka³nu²su² te²na² ain¹sxā³ i²yxau³yain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² txah³lxa³kxē¹na² sa²nī³kxain¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ sũ²ni²tãu³a² in³jah³la² A³ri³ma³te²a²thĩ³nãn¹jah¹la² yen³kxi³hkaix¹jah¹la² Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² sa³wit³su²nũ³nha²kxai³ ya³lu²ju³ta² i²nũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

58 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la² ân³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³tĩ³sxã³ Je³su²jah³la²nũ²a² i³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³la² hi²sen³su² Je³su²jah³la²nũ²a² ũ³hũ¹nha²si¹hain¹jau³su² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Nxe³ka³tu³ Jo³se²ah³lo²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²nũ²a² hi³sa³ka³txa² sa²sai¹kxã¹nũ²la² sa²so¹nũ²la² wã²la² wi¹ka³lo³a² tah²ka³lo³an²tu³ tẽ³sxã³ wxa²wa³lũ²kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

60 Nxe³nũ²la² Jo³se²ah³la² a²tah³lxa³kxẽ¹khai³xa² tah²hẽn³su² ha²kxai³ ũ³whi²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tẽ¹nai²na² sa²kxai³lu² tah³lxa³ka³txa² wxa²xu³sxã³ wẽ³si¹nyhain¹jau³su² Jo³se²ah³la² a²kxã³nxai³tã² sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut³su² ya³lu²te²nũ²a² ũ³whi²wxe³ta¹lun²nũ²la² tah³lxa³ka³txa² kãin²ka³txa² ũ³wa³ti³kxi² sa²tã³sxã³ ũh³yo²tĩ¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ũh³yo²tĩ¹kxi²nũ²la² i³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

61 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² sa²nĩ³kxi³ju³ta² ã³wxe³sxã³ i²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la², txu¹ti³nãu³xa² Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a² ã³xa¹ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹ta¹ka³lxa² ã³wxe³sxã³ i²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txah³lxa³kxẽ¹na² wi¹lhau³ko³tain¹jau³su²

62 Nxa²ha¹te¹ a²lan²nũ³tãu³a¹ pas²kwa² yain³txa² hau³ko³ta³lun²ti³xa² ha³nau³hĩ²na³na¹ ãh¹a³la²ni²tãu³a¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ain¹sxã³ Pi³la²jah³la² sxi²ha² ã³yã³sa²kxi³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nũ¹ wxã³sxã³ ã³yã³sa²kxi³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

63 Nxe³sxã³ i³ye³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Jah¹lai²na² ya³lu²jah¹la² i³ki³ha¹kxi²nẽ³jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²xi²sĩ¹na¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²sa¹: “Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a¹ ka³tẽn³su² i³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²tã² ain³kxi²xi²sĩ¹na¹wi¹.

64 Nxe³ha²kxai³ txah³lxa³kxẽ¹na² a²nũ²a² kan²txi³ i²yxau³si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Ya³lu²jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² hãĩ³a² wxã³sxã³ a²nũ²a² son²sih³kxain¹kxa²yan³txi³su² kĩ³nhai¹. Nxe³ain¹ke³la³te²kxai³ a²nũ²a² i³hen³txai¹nhĩ³te³nah¹lxi¹: “Ya²la³tu³ ka³tẽn³su² i³sa²yxau³xi²ti²tu³wi¹.” Ain¹jau³nũ³su² nxe³ke³la³te²kxai³ a²ne³ki³son³sxã³ ã³ke³tũ¹ain¹ju³ta² kq³nxe³ti³nũ¹sain¹sĩn¹tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

65 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wãn³ti³kxai³lu¹:

— So³ta²to² nũ³ka³txa² yũ³yah³lxi¹lxi¹. Txah³lxa³kxẽ¹na² wi¹lhau³ko³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

66 Nxe³ka³tu³ a³li³ain¹nũ²la² txah³lxa³kxẽ¹na² kan²txi³ wi¹lhau³ko³tha²kxai³ a²nũ²a² i²yxau³sa²tẽ³te²nãu³xa² sa²si¹hã³ai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² ũh³yo²tĩ¹kxi²wxe³ka³txa² ũ³txã¹tha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³txai²na² ũ³txã¹tain¹ju³ta²na²sa¹. Kũ³ni³nho²su² ũ³txã¹tain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³ sa²yo²tha²nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

28

Je³su²jah³la² ka³tẽn³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² ha³nãu³hi²na³na¹ i³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ to³mĩn²ko³ nxe³ton³tãu³a¹ txu¹ti³nãu³xai³tã² Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxi³tã² Ma³ri²a² ã³xa¹ka³lxi³tã² ain¹sxã³ txah³lxa³kxẽ¹na² i²xi²te³lhxã³ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ a²kxã³nxa² a²kwẽn¹ta²na¹ kxĩh³nxa² kãin² sa²wi¹win¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³ wxã³nũ²la² txah³lxa³kxai²li² sa²yxo²than²kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ txah³lxa³kan²tu³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³lai³yu³hũ³nha²kxai³ a²wã²la³ka³lo³khai³xa² hãn³khai¹nxe³sxã³ ne²ve²nũ³xa² yã¹nxe³hũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² i²yxau³sxã³ wah³nxe³kxain¹te²nãu³xa² kãin² o²lai¹nha²kxai³ i³ka³ta³ta³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ya³lu²te²hũ³sxã³ sxa³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹. Txu¹txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹ni¹. Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹sxã³ ya³lu²jah¹lai¹tã² ã³ten³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² i²te²sa¹xĩ¹.

6 Yxãn¹ta¹ ti¹ai²na² yũ²nxa³xi¹. Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²ni¹. E³kxi¹nx2ti³ka²yã¹nxe² i³sa²yxau³xi²na²ni¹. Yxãn¹ta¹ sa²nĩ³kxi²tẽ¹na² ya³lu²sxa³je³nai³tã² ã³wih¹sxã³ i²ja¹hẽ¹ni¹.

7 Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ i²ta³lun²yah³hin¹kxai²nãn²tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ai³sxã³ i³hen³txi³tain¹yah³hẽ¹ni¹. Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su² i³hen³txi³tain¹yah³hẽ¹ni¹. Ya³lu²sxã³ sxa³nxa³xĩ¹. Nxa²ha¹te¹ Ka³li³le²a²ko³nãu³a² i³ne³ka²tah¹na²ni¹. Nũ¹ai²na² ne³khou²hxi²yah³hin¹tu¹xĩ¹. Nxe³yah³nx2ta¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³ka³tu³ ka³lih¹lxi²sxã³ o²lai¹nha²kxai³ txah³lxẽ¹na² a³li³ain¹nũ²la² yãn¹txi³ ã³nxai³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe² a³li³sxã³ ã³nxai³ain¹tãu³a² Je³su²jah³la² hi²sen³su² ne³khou²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³khou²xi²sxã³ wi¹le³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ ã³tĩ³ain¹nũ²la² ã³ka³ti³wxe³nũ²la² a²yu³ki³sxã³ i³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹ni¹. Hãi¹nxe³sxã³ txa²wã²tã³nãu³xa² i³hen³txi³txain¹ya³hẽ¹ni¹. “Ka³li³le²a²ko³nãu³a² ã³nxai³sxã³ ne³khou²xai¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² i³hen³txi³txain¹yah³hẽ¹ni¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³su² ain³kxi²nũ²la² a³li³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

So³ta²to² i²yxau³ain¹te²nãu³xa² ki³han³jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ a³li³ya³tĩ³kxai³lu² so³ta²to² te²nãu³xa² txah³lxẽ¹na² i²yxau³sxã³ wahx3nxain¹te²nãu³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹sxã³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta³nãu³xã² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta³nãu³xa² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³su² te²nãu³xa² ã³nũ¹tain¹sxã³ ain³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ so³ta²to² nũ³ka³txa² ũ³yho³hi²ki³a² kãin² ũ³yho³hi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² i³wã³txã¹nyhain¹kxai²nãn²tu³ nxe² i³wa²lũ³xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ka³nxah³ti³na² ãu³xi²sĩ¹na¹tãu³a² ya³lu²jah¹la² sa³wi³ha³lxa² hãĩ³a² wxã³sxã³ a²nũ²a² so²a²sih³kxi²nyhain¹nũ²nhai¹.” Ki³han³jau³xa² nxe² e³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

14 Nxa²ha¹te¹ wãn³txai²na² ãu³xah³lxin¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la² wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²ne³nxẽ³na² ã³wih¹kxai²nãn²tu³ wi¹le³kxi²sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² kɔn³ton³kxi¹nx2ti³xah³lho³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe² e³kxi²ta³lun²nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ũ³yho³hi²ki³a² so¹sxã³ wãn³txin³txi² ki³han³jau³xin³ti² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jau³su² nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wãn³txin³txi² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² Je³su²jah³la² i²ain¹jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxi²ka² sxã³ ka³na³ka³nat3sxã³ wxa²hait1so¹xi²nũn³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ka³li³le²a²ko³xa² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wã³la² wã²nã³ũ¹ka³txai³tã² ka³la³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i²ain¹te³na¹ i³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxa² ka³na³ku² i³wã³wã³jain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ka³tu³ ã³tũ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹: — Oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ yuh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ a²hãi¹nxe³ti³xa¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³kat3su² tãu³sa¹wi¹.

19 Nxe³te²sa¹ha²kxai³ ha³lo²a² yuh³xan¹ko³nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ai³jah³lxi³sxã³ a²nũ²a²nãu³xai²na² txa²sa³wi³ha³lxi³lon³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nyha¹ju³ah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹tãu³a² Txa²wĩ³na² i³lxa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxi¹nha²kxai³ A²tah²na¹xai²na² i³lxa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxi¹nha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³lxa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³sxã³ ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nyha¹ju³ah³lxi³hẽ¹li¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³sye¹nxain¹ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wi¹.

20 Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1si¹hain¹jau³su² i³yau¹ũ³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ya¹nx2ta¹wi¹. ã³si³tẽ³kxi²sa²tẽ³nx2ta¹tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nãu³a² ne³ki³so³nxã³tãu³a¹ ã³si³tẽ³kxi²sa²tẽ³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ya³nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Markos

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³jau³su²

¹ Wān³txa² wi¹jau³xa² Je³su²jah³la² Txa²wā¹sũ³na² Ta²ha² yxau²xai³ju³ta² i³yau¹ũ³nē³jau³xa², hĩ¹na² ān³si³wxe²na³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

²⁻³ Nxe³jau³xai²na²sa¹, kxā³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² I³sa³i²ah³lu¹taĩ²na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹taĩ²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ā³jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a² ai³sxā³ i³ye³tu¹wi¹. I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxā³ju³ta²nũ³a² yũ³kxai²nān²tu³ ā³wxā³tĩh³na²nũ³a² wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nũ³a² wxa²ē¹nāu³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Ya²la³tu³ wxā³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³tu¹wi¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁴ Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, wxā³sxā³ ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a¹ he¹ta¹hxai²hē¹la². He¹te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ā³yā³nũ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³yā³nũ²kxain¹nũ²la² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³la¹ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yũ³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³ i³āin²ta³kxi¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² wah³xa² ā³wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ta¹ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹ha¹jau³su² ā³tĩ³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² Ju³te²a²ko³xa² yxau³ain¹te²su² te²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ a³li³i² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² yxau³ain¹te²su² te²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ a³li³i² nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tĩ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² Sũ³na² i³hen³txain¹sān²nũ²la² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tĩ³ka³txai²na² sa²kxai³la¹ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³wa²su¹jau³su² yxo²i²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Yxo²i²yah³lxi³ha²kxai³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

⁶ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xa² ka³me²la² a²wā²la²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²ha²kxai³ po¹na² a²wā²la² sa²sĩ³i¹nha²ha²kxai³ ka³ya³txa² i³yai³ni², txu³ha²yau³xa² i³na² nxe³ha²kxai³ nain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

⁷ A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²si³yo³na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa²jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Wxā³te³na¹ hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa³ha²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²yu³ta²la³kxi²nũ¹ha¹kxe³su² hxi²ka¹nhĩ²nxa³nha²wi¹.

⁸ Txai²na² i³yau³xa² so¹lxi³ ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ya³nx2ta¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² hi²sen³su² Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹la² Wi¹lhin¹jah¹la² ũ³hũ¹nxa²lxi³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³nxa²lxi³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹jau³su²

9-10 Nxe³hĩ¹nu¹taĩ²na², Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thĩ³na² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² a³li³nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hxi²ka² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹jau³su² Jor²tãu²yau³xa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² so¹sxã³, ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, ĩ³yau³xa² a³li³ain¹te³nah¹lxi¹, oh³sĩ³nãu³a¹ sa²yo²hai¹sxã³, kwa³sxa³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² oh³nãu³a¹ a³ka³nxĩ²xi²ye²ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² ãn³ka³la³kxi³wxe³kain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³tãu³ãn²tu³ti¹ oh³nãu³an¹te²a² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Wxãĩ²li² Txa²ki³lha³lxa²khaix1si¹lxi¹. A³lxi¹nxã²ha¹kxah³lo²si¹lxi¹.
Wi¹lxo³kxi²khaix1san¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

KQ³nxe³ti³ kãĩ³sain³si¹jau³su²

12-13 Nxe³nxã²ha¹te¹ kwẽn¹ta²kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxã³ko³nãu³a¹ ã³sa²so¹si¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ¹ã¹ ka³yxuh³xa² ũn³txa² he¹tãu³a¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³hxi²ka² hxi²an³sxã³ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³ te²yã¹nxe² wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³ a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². 40 nxe² a³la²ni²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹, Sa³ta³na²jah¹la² a²hi²sen³su² o²la³kxi²sxã³ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² jau³xa² ã³na¹si¹jau³su² ĩ³wa³ka³nxe³sain³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ hai³txi³ hxi²ka¹nha²txi³ti³hex1ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². Nxe³nũ²la² oh³xan¹te² nũ³ka³txa² wxa²kan³sxã³ wxã³nũ²la² Je³su²jah³la² sa²hau³ko³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ka³li³le²a²ko³xa² wa³ka³la² kãĩ³ ã³si³wxe³jau³su²

14 Nxe³nxã²ha¹te¹ hã²wxãn³txa³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²wxe³ain¹nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² Ka³li³le²a²ko³nãu³a¹ ã³nxai³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

15 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³a² wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³lu¹ kQ³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² ã³sa²wa²nha²sxã³ ã³na¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹ka³tu³ Txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ yxo²ĩ²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxã²ha¹te¹ a²lon³ti³tãu³xa² Si³mãu²ah³la² Ān³tre²ah³la² ain¹sxã³ ai³na² hoh³lxi³su² ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ ĩ³ye³na² Ka³li³le²ye³na² ta³lã²la²ka³lo³a² ã³na¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ĩ³ye³nai²na² a²yo²ka³te³nhãu³ã¹ ã³nxai³te³nah¹lxi¹ a²lon³ti³tãu³xai²na² ĩ³ha¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17-18 ĩ³ha¹txain¹sxã³, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³ja³sa²lxi¹. Ān³si³tẽ³sya¹hẽ¹li¹. Ai³na² ã³na¹yah³to³hxain¹ta¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹ ãn³si³tẽ³sya¹hin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ³kaix1so¹ya³hin¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹, ã³si³tẽ³kxi²sya¹si¹hai¹na¹jau³su¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ta³lã²la²ka³lo³nãu³xai²na² ã³ya³sxã³, kwẽn¹ta²kxai³ Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ka³tu³ta¹ jũ¹nxe² yxan¹nãu³a¹ Ti³a²kah³la², Se³be³te²ah³la² ta²ha² yxau² a²lo³na² Jo³ãu²ah³la² yxau² ka²no¹a² yxau³ya³sxã³ ta³lã²la²ka³lo³a² ã³sa²ka³tũ¹sxã³ ãn³sa²hau³ko³ja³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² ya³son³kxain¹sxã³ ĩ³kaix1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³kaix1te³na¹ Jo³ãu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxã³ a²wĩ³na² ka²no¹a²nãu³a¹ ã³na¹j² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã² ka²no¹a²nãu³a¹ ã³na¹i² nxe³sxã³ ãn³si³tẽ³nhya¹ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³wih¹sxā³ yxau³jah¹lo²su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ain¹ka³tu³ sa²ba³to³ nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na²
ā³wi¹hain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
ĩ³yau¹ũ³nhyain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe² wxā³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nāu³xa² ain³kxain¹ka³tu³
ĩ³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ ā³no²non²ta³kxi²nhyain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²
wxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ ĩ³ye³ha²kxai³ hai³txi³ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²
tũ³ka³txa² ĩ³ye³kxu¹jā¹nxē²nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² hāi¹nxe³ti³xā¹
ĩ³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ ā³no²non²ta³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ ā³nũ²kxi²thĩ³nāu³ai²na² a²nũ²a² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
nxū²kwai³yxau³jah¹la² he¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² ĩ³wxan¹te³nah¹lxi¹:

24 — Je³su²jah³lāi³. Na³sa³re²thĩ³nān¹jah¹lo²si¹lxi¹. Ĩh¹nxet3sa¹nhĩn¹ji¹wi¹?
Sun²tā²hxt3sa²sĩn¹te³lhxā³ wxā³nhĩn¹ji¹wi¹? Wxāi²na² ĩ²nxa²te²sa¹wi¹.
Txa²wā¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Kō³nxe³ju³ta² yũ³ti³hex1jah¹lo²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² wxi²kan¹sxā³
kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²li² ka³nahx2nxe³sxā³ nxū²kwai³li³txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ka³tu³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kāin²
wxan¹khaix1nxe³ka³tu³, in³txai²na² ā³nhē¹nhē¹nhyain¹te³na¹,
nxū²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nũ²a² hāi¹nxe³ti³xā¹ kāin² o²lain¹sxā³
ĩ³wā³txi³nhyu¹te³nah¹lxi¹:

— Ju¹tai²na² ĩh¹nxe³ju³khai³sa²hĩn³te²la¹ku². Jah¹lai²na² wān³txa²
tah²yau³khai³sa²te²la¹ku². Kĩ³nhai¹. Je³su²jah³lai²na² wxi²kan¹txi³
kwa³na³te²la¹i¹. Kwa³na³kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ha³ta³nxān²txi³
sa²yxo²wet1sxā³ a³li³ain¹na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³ju³ta² sa²kxai³ Je³su²jah³la² wxi²kan¹txi³ kãi³ye²jau³su²
a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Ka³li³le²a²ko³nāu³a¹ yxau³te²a² yxo²ha³kxa¹
ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Si³māu²ah³la² hāi³na² ĩ³ton³kxi²jau³su²

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, ā³ki³nũ²kxi²thĩ³nai²na² a³li³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² whāi²na¹ sxi²ha² thĩ³nā³xā¹ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³thĩ³nai²na² a²wa³kxē³nũ³ka³txa² Si³māu²ah³la² Ān³tre²ah³la²
nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

30-31 A²nxe³thĩ³nāu³ai²na² Si³māu²ah³lai²na² a²hāi³na¹ka³lxa² ĩ³hĩ¹la³kxi²sxā³
ĩ³to³nha²kxai³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² Je³su²jah³la²
ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu²
wxā³sxā³ txu¹hai²na² hxi²ki³sxā³ sa²yxo²ka²la¹te³te³na¹, wa³su³txi³
ĩ³hĩ¹la³kxi²ka³txai²na² ā³wa²su¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ txu¹ha³ka³lxi²na²
a²hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² nũ³ka³txa² yain³txa² sa²hau³kot3sxā³
ũ³hāu¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² ĩ³ton³kxi²nũ³ka³txa² we²txi²jau³su²

32 Nxe³nũ²la² ki³kan³nũ²la² a²nũ²a² wi¹lain³nha²te² hi²sen³kxai³lu¹ a²nũ²a²
ā³xa² ĩ³ton³te²su² te²a² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ tē³i² a²nũ²a² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
nxū²kwai³yxau³te²su² te²a² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ tē³i² ain¹sxā³ Je³su²jah³la²
ā³tĩ³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³sxā³ sxi²ye³nai²na² Ka³far³na³ũ²thĩ³nān¹tũ³ka³txa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹,
tĩ³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Tĩ³nyhain¹sxā³, Je³su²jah³la² yxau³thĩ³na²

yx^{o2}ti²ta³lo³kx^{a2} ā³nūt¹sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ta³ka³txa² ĩ²li³te²su² ĩ³ton³te²a² ka³lxa¹tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la².

34 A²nxe³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³la² sa²we²ti² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³la² wxa²sa²tā³kxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txi³nāu³xa² kan²txi³ ān³ka³na²si¹jau³su² ĩ³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo²jah¹lo²tain¹kxe³su² a³la³kxai¹nha²kxai³ ka³nahx²nxe³sxā³ yxau³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sũ³na² wān³txa² wi¹jau³su² ĩ³hen³txi³jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² ĩ³yũ¹li²ti³he¹nxa³tāu³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² ĩ³sa²yxau³nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa², ā³nxai³nũ²la², Txa²wā¹sũ³na² nũh¹ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

36 A²nxe³ti³kxai³lu² Si³māu²ah³la² nũ³ka³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³hi¹txai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Ain¹te³na¹ Je³su²jah³la² ĩ³ha¹txi²te³na¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxai¹ ā³ten³nxain¹na²li¹. Si³māu²ah³la² nũ³ka³txa² nxe²e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Yxan¹nāu³a¹ sxi²yhe³na¹ ā³xā¹ ā³nxai³yah³sah¹li³hē¹li¹, Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³ye³kxain¹si¹ha¹jau³su¹. Nxe³ai¹na¹ju³ta³nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² sa²si¹hā³sain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nũ²la² Ka³li³le²a²ko³xai²na² yxo²ha³kxai¹ ai³lha²thet³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thi³nāu³xa² ā³wih¹to³ka³tũ³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ĩ³sa²si¹hā³i² nxe²ai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nũ²a² khon³ta³kxi²sxā³ kq³lāun³ta³kxi²jah¹la² we²nxi²jau³su²

40 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxā³ kq³lāun³ta³kxi²jah¹la² ai³sxā³ Je³su²jah³la² wxā³sxi²ta¹hxai²hē¹la². Wxā³sxā³ ān³ka³ti³we³sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²ĩ³ta³ka³txa² ten³nxa²kxai²nān²tu³ sa²hau³kot³sa²hĩ³nxa¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

41-42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³nũ³sin²nha²sxā³ wxa²wxai³sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Nxe³txi¹. Ten³sa³nhai¹. Wxa²ĩ³ta³ka³txa² we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tũ³ wa³su³txi³ a²ĩ³ta³ka³txai²li² we²nxi²ta¹hxai²hē¹la².

43-44 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ yxo²sa³te¹txi³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— We²txi¹nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³nxĩn¹te²a² si³yxau³jah¹la² sxi²ha² ai³sē¹li¹. Ain¹tāu³a² we²txi¹nxa²ha¹ju³ta² a²nũ²a² ā³xa² ĩ³hen³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wā³nxĩn¹te²a² si³yxau³jah¹lan²tu³ ai³sxā³ ĩ³yau¹ũ¹nhat¹je¹txai¹nhē³li¹. Nai¹nĩn¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ ka³yxuh³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² ĩ³yau¹ũ¹nxain¹kxe³su² ũ³hũ¹txai¹nhē³li¹. Nxai¹nĩn¹kxai²nān²tu³ wā³nxĩn¹te²a² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xa²na², Sũ³na² ũ³hũ¹yhain¹tu¹wi¹. Nxai¹nĩn¹kxai²nān²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxai¹ we²txi¹nxa²ha¹ju³ta² e³lxah²li³je¹nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

45 Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā³nxai³ain¹ka³tũ³, ĩ³ta³ka³txai²na² we²nxi²jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxai¹ kāin² ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² sxi²yhen³nāu³xān²ta³ ā³wih¹ta¹hxai²nxa³hē¹la², a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ā³ki³ka³ti³kxain¹sxā³

ã³nhxi²kau³kau³txain¹kxa²yan³ti³sa². Ai²nha²kxai³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² so¹lxi³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³kxan²ta¹ a²nũ²a² sxi²yhen³nũ³xa² hã¹nxe³ti³xa² a³li³sxã³ Je³su²jah³la² i²te³lhxã³ tĩ³nhãun¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2

In³txa² kan²ta³kxi²ju³ta² we²nxi²jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²nxa³ha²kxai³ Je³su²jah³la² Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ã³wa³li²ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ²la² a²sxi²lho³thĩ³na² ha³ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

² Ain³kxain¹te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹khaix1tũ³ka³txa² Je³su²jah³lai²na² yxau³thĩ³na² tĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ka³lxa¹khaix1nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³sxi²yo²ti²ta³lo³kxa³nũ³a¹ ã³nũ²kxi²sxã³ he¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³tãu³ãn²ta³ Je³su²jah³la²kxai³lu² Sũ³na² a²wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txi³nũ³xa² ha¹li¹ ha¹lin¹tũ³ka³txa², wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². In³txa² i³ton³jah¹la² kan²ta³kxi²sxã³ i³ton³jah¹la² hã¹sxã³ sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² so¹sxã³ ka²ma²ka³lo³a² whã¹na¹ ã³ki³wxen³ta³kxi²sxã³ sa²so¹sxã³ wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxe³ain¹tah¹lxa¹sxi²hẽ¹nũ³a² a²nũ²a² nũ³ka³txa² ã³ka³tũ³je²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe²nxa³ha²kxai³ sxi²ha² ne³ka³nah²nũ³a² i³ka³la³nũ²la² te²la²ka³lo³a² sa²sain¹ta³kxi²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² i³ton³jah¹la² ka²ma²ka³lo³a² whã¹na¹ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tãu³a² a²nũ²a² a²nxũ²kwai³wi³tan²ta² ũ³yhu³lxot1sxã³ ũ³ha¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³la² hxi²ka² kan²ta³kxi²nẽ³ka³txa² we²txi²ju³ta² yũ³tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² ũ³wha¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² wi¹kõ³nh²nxa²ha¹te¹ kan²ta³kxi²jah¹lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa³nxe³la³kxah³lã³. Wxa²kõ³nxe³ti³ kã³i³in¹ju³ta² ã³wa²su¹ti¹nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Nxe³ju³ta²kxai³ ha³te³h³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² ka³na³ku² te²su² te²a² thĩ¹nũ³ai²na² ã³wxe³sxã³ i²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na² a²ẽ¹nũ³a² i³wã³wã³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Nxe³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³, hxi²kan¹ti³ i³ye³jau³xai²la¹wi¹. A²nũ²a² kõ³nxe³ti³ kã³i³ki³ju³ta²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹ti³ wxa²wa²su¹tẽ³te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²nũ²a²khai³so¹lxi³jah¹lai²na² a²wãn³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² kõ³nxe³te²lo³jau³su² na³li¹. Nxe³jau³su² ki³han³sxã³ e³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸⁻⁹ Nxain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ he³son³kxi²nyhain¹jau³xa² wi¹kõ³nha²nũ²la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— He³son³yah³lxin¹jau³xa² ha²ya³kxa² e³li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Ne³kxa²a³sah¹lxi³wxi¹. Ĩh¹jau¹la³ta³ wãn³txa² wa³su³jau³la³te²la¹xã³? “Wxa²kõ³nxe³ti³ kã³i³in¹ju³ta² ã³wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa²: “Ĩ³ton³jah¹lã³. Ĩ³sa²yxau³sxã³ ã³nxĩ³xi¹sẽ¹li¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa² nxe³hĩ³ji¹wi¹?

¹⁰ Yxãn¹ta¹ Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²su² Na¹ha²kxai³ wxi²ka¹na¹ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ton³jah¹lo² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹.

11 Ī³sa²yxau³sxā³ wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² whāi²na¹ sa²so¹sxā³ ā³nxĩ³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² sa²kxai³lu², wa³su³txi³ sxa³sxā³ Ī³sa²yxau³sxā³ a²sxa³ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ a³li³xi²ye²yhai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Ī³wā³wā³ta³kxain¹sxā³ ā³no²non²ta³kxain¹sxā³ Ī³ye³kxi²lā³ain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sũ³na² nũ³kxũn³khai¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹khai¹nxe³te²la¹wi¹. Ha³lo²ai²na² Sũ³na² kãĩ³ju³ta² hĩ¹na² so¹li³ ĩ²kĩ³tā³li¹. Kxā³nxai³ta³li² te²u¹jā¹nxe³ju³ta³la³ ĩ²ti³hex¹kĩ³sxa³ta¹ti²ti¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Le³vi²ah³la² ĩ³kaix¹so¹jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³na² yxo²ki³sa³nāu³a¹ ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ān³ki³ka³ti³kxain¹sxā³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a³li³xi²nũ²la² a²nũ²a² ũ³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³jah¹lai²na² Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ũ³yho³ha³ki²ka² ũ³wha¹thĩ³na² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ²sxā³ ĩ³kaix¹te³nah¹li¹:

— Ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ Le³vi²ah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

15 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² Le³vi²ah³lai²na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³sxā³, ĩ³yain³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ā³wxe² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² ā³wxe², a²nũ²a²nāu³xa² kō³nxe³ju³ta² kãĩ³to³te²su² te²nāu³xa² ka³lxa¹te²nāu³xa² ā³wxe², a²nũ²a² ũ³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ā³wxe² ain¹sxā³ ĩ³yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la², a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi¹nha²kxai³la².

16 Nxe³ju³ta²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa², ā³nhai¹tũ³te²nāu³a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³li³su² tũ³ka³txa² ā³nhai¹tũ³te²nāu³a² ain¹sxā³ ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²hxi²kan¹jah¹la² a²hi²sen³su² a²nũ²a² ũ³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³tũ³ka³txi³su² a²nũ²a²nāu³xa² kō³nxe³ju³ta² kãĩ³te²su² te²nāu³xa² nxe³te²su² ain¹sxā³ ā³wxe³sxā³ ĩ³yain³ya³hain¹ju³tu¹ta²na², ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wãĩ³na² ā³wxe³sxā³ ĩ³yain³ya³hain¹sĩn¹te²sin²tā³? Wi¹kãĩ³jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³ nxe² ĩ³yain³ya³hai¹nhĩ³nx²nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² ain³kxain¹tāu³ ĩ³wā²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— A²nũ²a² wi¹lain³nha² te²hi²sen³su², hai³txi³ hĩ³ne³kxa² wa³kxēn³yah³la² ā³ten³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nũ²a² ĩ³ton³te²su² te²a² so¹li³, hĩ³ne³kxa² wa³kxēn³yah³la² ā³ten³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³ha²kxai³ Txai²li¹ hai³txi³ a²nũ²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha¹. Kō³nxe³ti³ kãĩ³a¹ju³ta² yũ²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² ĩ³kaix¹so¹te³lhxā³ wxān²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nũ²a² kō³nxe³jah¹la² so¹li³ kō³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² ĩ³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹li³ wxa²wa²su¹tain¹te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Heh³li²yxau³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³li³ nũ³ka³txa² nxe³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹tũ³ka³txa², Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ka³li³kxi²te³lhxā³, kwa²hāĩ¹nxe² he³lhxĩ² yxau³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a² wxā³sxā³ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³li³nũ³ka³txa² kwa²hāĩ¹nxe² heh³li² yxau² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²sa³wi³ha³li³nũ³ka³txa² kwa²hāĩ¹nxe² heh³li² yxau², ain¹to³nha³li¹. Yxān¹ta¹, wxa²sa³wi³ha³li³nāu³xai²na² nxe³ain¹to³hxa³wi¹.

ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³, wxa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² kwa²hã¹nxe² heh³lxi² yxau³ain¹to³hxa³ji¹ku¹, sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yxau³nuh¹nx2ta¹tãu³a² ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ heh³lxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nãn²tu³, a²ya³la²nãu³xã² ĩ³kaix1so¹yhain¹te²ju²hẽ³li¹. ĩ³kaix1so¹sxã³ ãn³yãn³nũ²kxi²sxã³ kãin² ĩ³yain³ya³hain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wẽ³sã¹ai²na² yxau³ye²yhai¹nhĩ¹na¹ ĩ³kaix1so¹ain¹tũ³kã³txai²na² ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ heh³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.

20 Yxã¹ta¹yxan¹nãu³a¹ a²wẽ³sã¹ai²na² so¹kxain¹sxã³ sa²tã³tĩ¹kxi²yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ nxe³hĩ¹na¹ a²nũ²a² ĩ³kaix1so¹ain¹tũ³kã³txa² ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ heh³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jã¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² wãn³txa² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² he³lhxi² yxau³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Ne³to³ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² ã³waix3tai¹na¹hĩ¹na¹ so¹lxi³ he³lhxi² yxau³ain¹tu¹wi¹.

21 Jã¹nxa¹jau³su² a²nũ²a² wã²la² ũ³whi²kxi²nha²ka³lo³ai²na² tĩ³ka³lo³a² ã³ten²ti³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ tah²ka³lo³a² ũ³nhũ²kxi²sxã³ ũ³hã¹ĩ¹ain¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Tah²ka³lo³ai²na² ũ³nhũ²kxi²kĩ³ke³la³te²kxai³ ũ³what3kxai²nãn²tu³ tah²ka³lo³ain²ti³ ĩ³jot1sa²kxai³ tĩ³ka³lo³a² ĩ³jot1txa³ha²kxai³ nxe³sxã³ ã³ten²ti³hĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² wãn³txa² ain³so¹kĩ³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ Txa²wãn³txa² ũ³nhũ²kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wãn³txa² so¹lxi³ ain³so¹kxi³ju³ta² wain³na³li¹.

22 Jã¹nxe³sxã³, hai³txi³ ka³yxuh³xa² wã²lẽn¹ta³ tĩ³ka³lo³ẽn¹ta³ yain³txi³yau³xa² txah²yau³xa² ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³whã¹kĩ³te²sxa³yu²hẽ³li¹. ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³whã¹kĩ³ke³la³te²kxai³ a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wã²lẽn¹ai²li² ĩ³txi³hau³kxi²sxã³ ĩ³khot3sxã³ a²yau³xa² ĩ³yẽ¹na³hxa³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xain²txi³ ãn³tĩ¹i² a²ẽ¹nãin²ti³ ã³tĩ¹i² nxe³te²ju²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xa² wã²lẽn¹na² tah²ka³lo³ẽn¹nãu³a², ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³whã¹kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wãn³txa² a²ha³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² wãn³txa² a²ha³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ nxe³jau³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wãn³txa² hã¹nxe³jau³xa¹ sa²yo²we¹ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, sa²ba³to³ nxe³jut3su², Ju³te²a² nũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye¹nxi²to³jut3su² ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whã¹na¹, yain³txa² wen¹ko³xa² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³ain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² yain³txa³nã³kxa² wxa²ni²lho² ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ²txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³kã³txi³su² sa²ba³to³ nxe³tãu³a² a²wa³ka³la² a²yo²ha³kxa¹ ã³na²xai³kĩ³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxa² jau³jau¹xai²na² sa²yo²ã³ain¹ti²tu³wi¹, yain³ti³nã³kxa² wa²ni²lho¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³na² wha²li¹txã³nxa² i²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta²na² he³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xu¹ta²na² he³hai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

²⁶ Nxe³tãu³u¹ta²na², A³bi³a³ta²rah³lu¹ta²na² wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³nxa²ha¹te¹ Ta³vi²yah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² yain³ti³nũ³xai²na² Sũ³na² ũ³yho³hi²tũ³xai²na² wxa²so¹sxã³ i³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tũ³xai²na² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³ka³txa² so¹lxi³ yain³ti³nũ³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

²⁷ Jã¹nxa¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² a²hi²sen³su² a²nũ²a² wet1sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³nũ² a²nũ²a² hxi²nũ¹nẽ³te³lhxã³ sa²ba³to³ nxe³ju³ta² i³ye¹nxi²ki³ju³ta²nũ³su² hau³ko³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² sa²yo²wet1si¹ja³kxa³nũ³su² hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² we¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

²⁸ Nxe³na¹kxa²yu³su² Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²wa³kxẽn³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

3

In³txa² hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹la² hxi²we²txi²jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²ha² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² Je³su²jah³la² ã³wi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi²xi²te³na¹ in³txa² hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹la² i²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

² Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²nũ²a² ã³nũ²kxain¹tũ³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² hxi²we²txi²ju³ta² i²te³lhxã³ wahx3nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ kq³nxe³thin¹sxã³ he³son³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Sa²ba³to³ nxe³ki³tãu³a² hxi²we²txi²kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² sa²yo²ã³kxi³ju³ta² i²ki³txai²li¹. Nxe² kq³nxe³thin¹sxã³ he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ a²nũ²a² hxi²yã³nãn³ta³kxi²jah¹lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³wxã³txu¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxe³ha²kxai³lu¹ a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ne³kxa²sah¹lxi³sa²lxi¹. Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² wi¹lo²la³kxi² ta³nxa² kq³txo²la³kxi² ta³nxa² ih¹ju³ta² wai³nhĩn³te²la¹xã³? Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² i³ya²lu¹ta³nxa² we²txi² ta³nxa² ih¹ju³ta² wai³nhĩn³te²la¹xã³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³xan³txi³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa³ti³nha²sxã³ i²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²ya³la³tu³jau³xa² yxo²kwĩn¹kxain¹kxe³su² Je³su²jah³la² i³ãin²txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ in³txai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³hxi²sin²nhat1sã²nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ in³txai²na² sa²kxai³lu¹ sa²hxi²sin²nha²sãn²ka³tu³, a²hxi²ka² sa²kxai³lu² i³we²nxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wa²li³ain¹sxã³, E³ro²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whã³ina¹ ã³nũ²kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² i³su²lhã³ain¹si¹hain¹ja³kxa³nũ³su² he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² i³ton³te²a² we²txi²jau³su²

⁷⁻⁸ Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³na² whã²na¹, a³li³ain¹sxã³ i³ye³na² kãin²je³na² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³i² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txi³ ã³xa² Ju³te²a²ko³xa² a³li³i²

ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txi³ ã³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³i² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txi³ ã³xa² I³tu³me²a³ko³xa² a³li³i² nũ¹ã¹ Jor³tãu²yau³xa² a²yo²ha³ti³nhãu³ã¹ a²nũ²a² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txi³ ã³xa² a³li³i² Ti²ro³thĩ³na² a²ti²ta³lo³kxa³nãu³a¹ a³li³i² Si³tõ²thĩ³na² a²ti²ta³lo³kxa³nãu³a¹ a³li³i² ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² ãn³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² kãĩ³ũh¹ju³tan¹jau³xa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ tũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9-10 Ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² ka³lxa¹txi³nãu³xa² i³we²nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i³ton³te² nũ³ka³txi³ ã³xa² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txa² tũ³nyhain¹sxã³ Je³su²jah³la² wxa²wxai³te³lhxã³ ã³yãñ³ja³lxu²sa²tã³nyhu¹i², sa²wxa²li²nyhu¹i² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka²no¹a² so¹sxã³ sa²hau³ko³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² ã³nũ²kxi²sa²sxã³ ãn³kho³kxi²sain¹kxa²yan³ti³su¹. Nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ju³ta²na² ko³nxe³te² a²yãu³ka³txi³nãu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i²ain¹to³ha²kxai³ ã³yo²thu²ka³kxain¹ka³tu³ i³wxan¹to³te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ yxo²xũn³txi³ i³kwa³na³ain¹to³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Tah²sa¹ju³ta² a²nũ²a²nãu³xai²na² i³yau¹ũ³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² i³kaix1so¹jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ wã³la³ka³ta³nãu³a¹ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² te³nain¹kxa² so¹lxi³ i³kaix1so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ i³kaix1so¹ain¹tũ³ka³txai²na² ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 In³txi³nãu³xa² hxi²ka²hxan³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa² i³nxa³kxi² i³kaix1so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³kaix1so¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Kan²txi³ ã³si³tẽ³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ i³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa², i³yau¹ũ³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

15 Ko³nxe³te² a²yãu³ka³txa² a²nũ²ai²na² nxũ²kwai³yxau³te²su² te²a² i³ha¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ nxũ²kwai³li³ain¹si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 A²nxe³sxã³ i³kaix1so¹tũ³ka³txa²sa¹: Si³mãu²ah³la² a²i³lxa² ã³xa² Pe²jah³lo²su² nxe³ha²kxai³

17 Ti³a²kah³la² Se³be³te²ah³la² a²ta²ha² nxe³ha²kxai³ Jo³ãu²ah³la² Ti³a²kah³lai²na² a²lo³na² nxe³ha²kxai³ a²ha¹lin¹jah¹la²nãu³xai²na² Je³su²jah³la² ãh¹i³yĩ¹li²ta¹hxai²hẽ¹la².

— Wxãĩ²na² ta²li¹ti³hũ³ya³hi¹lxi¹. Ya³hin¹ha²kxai³ Bo³a³ner²jah³la² i³yĩ¹li²nx2ta¹i¹. Je³su²jah³la² nxe² i³yĩ¹li²jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

18-19 Nxe³nxa²ha¹te¹ jã¹nxe³sxã³ i³kaix1so¹tũ³ka³txa²sa¹: ãn³tre²ah³la² nxe³ha²kxai³ Fi³li²pah³la² nxe³ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³la² nxe³ha²kxai³ Ma³te²ah³la² nxe³ha²kxai³ To³me²ah³la² nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³la² Au³fe²ah³la² a²ta²ha² nxe³ha²kxai³ Ta³te²ah³la² nxe³ha²kxai³ Si³mãu²ah³la² nxe³ha²kxai³ a²nxe³te²a² ã³lxi³sxã³ se³lo²ti³nũ³ka³txi³si²ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³la² yxan¹nãu³u²ta²kxai³ ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ Je³su²jah³la² ã³yũ³ain¹jah¹lo²nũ³su² nxe³ha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². In³txi³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² i³kaix1so¹ta³lun²ka³tu³ sxi²ha² i³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Bel³se³bu²ah³la² i³yau¹u³jau³su²

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ãn³sa²ki³nũ²kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ain¹sxã³, hxi²kan¹ti³ i³yai³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

21 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² a²ya³la²nãu³xã² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ i³sxã³ sa²so¹te³lhxã³ wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Wi¹lain³nha²te²la¹ku². Wen¹te²la¹ku². Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³sxã³ wxã³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²sa³wit³sin²tai¹. Nxe³te²si¹ha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²te²sin¹yu²hẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³kaix¹tain¹sxã³ wãn³txai²na² i³yau¹u³jau³xai²na² i³yau¹u³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²ai²na² nxe³te²nũ³nhũ³na³li¹. A²ta³a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yau³tãu³a¹ Sa³ta³na²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ Sa³ta³na²jah¹lo²la³ a²ta³a² nũ³ka³txi³khai³xa² ãn³sa²tã³hxa³tai¹nx³tho³li¹.

24 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² nũ³ka³txa² wã²nxũ¹hĩ¹lxi³ ã³nhe¹kxi²yhu¹ain¹kxai²nãn²tũ³ ya³lu²hxn³kxi²nyhain¹nhĩ³nx²na³li¹.

25 Jã¹nxe³sxã³ a²wã³tã³xa²nãu³xã² a²nũ²su² te²an²tũ³ ã³nhai²ta³lxi²sxã³ yxau²xai³lain¹kxai²nãn²tũ³ hxa³tai¹nhĩ³nx²na³li¹.

26 Jã¹nxe³ke³la³te²kxai³, Sa³ta³na²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³yo²kwĩ¹nxi²nyhu¹sxã³ ã³nhe¹kxi²nyhu¹ke³la³te²kxai³ kan²txi³ yxau³ai¹nhĩ³nx²nxa³wi¹. Nain¹kxai²nãn²tũ³, hxn³khai¹lai¹nhĩ³nx²na³li¹.

27 Jã¹nxa¹jau³su² sxi²ha² wa³kxẽ³yah³la² nũ³kxũ³jah¹lo²su² ye²kxai²nãn²tũ³ hxi²kan¹ti³ sxi²hai²na² ã³wih¹sxã³ a²yen³kxa² kã³kxi²ti³hex¹nxai¹nhĩ³nx²nxa³wi¹. Yxã¹ta¹ nũ³kxũ³jah¹lai²na² i³sxã³ sa²tai³ta³lxi³kxain¹ke³la³te²kxai³ nxe³sãn²nũ²la² sxi²hai²na² ã³wih¹sxã³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ kã³wxa²so²hxa³thĩ³nx²na³li¹.

28 A²ya³la³tũ³ i³ye³kxi¹nx²ta¹wi¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tũ³ a²kō³nxe³ju³ta² i²li³ju³tan²tũ³ kã³ain¹kxai²nãn²tũ³ wãn³txa² kō³nxe³jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² kō³nxe³te²lo³jau³xa² i³ye³kxain¹kxai²nãn²tũ³, hã²wxã³txa³ i³ã³in²ta³kxi²nha²sxã³ ã³yxo²o³tũ²ain¹kxai²nãn²tũ³ ã³wa²su¹tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wi¹.

29 Nxe³to³ta¹ wãn³txa² wai³nxa³jau³xa² e³kxain¹jau³kxai³lu¹: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³hxi²ka¹tin²tai¹.” Nxain¹jau³su² ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³tain¹na³li¹. A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ã³wa²su¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yan¹nãu³a¹ kō³nxe³ti³ kã³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ ã³wa²su¹ju³ta²nũ³a² yũ³ai¹nxa³lho³li¹. Hxi²ki³te²la³ yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³a² so¹lxi³ yũ³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³ju³ta² ha³la³je¹nĩ³nxi³ ha³teh³nxã³nxa² hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² a²wãn³txa²su¹:

— Je³su²jah³la² kō³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau²na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²hã³ka³nũ¹na² a²lon³ti³tãu³xa² i³yau¹u³jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²hã³ka³na² hi²sen³su² Je³su²jah³la² a²lon³ti³tãu³xa² hi²sen³su² wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tũ³ ha³lo²a²

sxi²ha² ti²ta³lo³ka³nāu³a¹ yxau³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² wa²li³si¹hain¹jau³su² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

³² Nxe³ju³ta² a²nū²a² kãin² tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ãn³ki³ka³tih³kxa²wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxet³sĩ¹lxi¹. Wxa²hã³ka³na² wxa²lon³txi³tãu³xa² ha³lo²a² he¹ain¹sĩn¹na³li¹. I³ye³kxi¹nxa²ti³te³nain¹sĩn¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

³³⁻³⁴ Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² ã³xa², txa²hã³ka³na² hũ³te²su² yũ², txa²lon³ti³tãu³xa² hũ³te²su² yũ² nxe³ain¹na³li¹. Nxe³sxã³ ãn³sa²wa³ti³nha²sxã³ a²nū²a² ã³ki³ka³tih³kxain¹sxã³ ã³wxe³yain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² i²sa²so¹ai¹nha²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² txa²hã³ka³na² txa²lon³ti³tãu³xã² hũ³yah³lxi¹lxi¹.

³⁵ A²nū²a² a²ten³te² ten³jau³su² te²an²tu³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² sa²yxo²wet¹sxã³ kãi³kxai²nãn²tu³ a²nxe³te²su² te²he³la³ku³ txa²lon³su² nxe³ha²kxai³ txa²ha³i³ti³su² nxe³ha²kxai³ txa²hã³ka³nu²su² nxe³ha²kxai³ nxe³te²sain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4

Yain³ta³ki³a² wi¹ki³a² ũ³whĩ¹ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³ye³na² a²yxo²ka³teh³nāu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a² kãi²li³khaix¹tũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², ka²no¹a² i³ye³na² sxa³ka³lo³a² ã³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ kãi²li³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹, i³ye³na² a²yxo²ka³teh³nāu³ai²na² yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

² A²nxe³tãu³a² Je³su²jah³la² hi²sen³su² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

³ I³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nū²a² hai³sxa² wa³kxẽn³yah³la² yain³txa³ki³a² wi¹ki³a² wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhain¹sxã³ ũ³whĩ¹nũ²nhai¹.

⁴ ũ³whĩ¹tãu³a² ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² tĩh³na² yxo²ki³sa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. ã³yun¹na³tãu³ ai³ka² wxã³sxã³ yai³nhxa³je²nũ²nhai¹.

⁵ Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² kxĩh³nũ³xa² au³txi³ tah³lxa² yũ³ko³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ kxĩh³nxai²na² kxĩh³na² au³lxa³ha²kxai³ wa³su³txi³ ka³lũ³ye²nũ²nhai¹.

⁶ Ka³lũ³ye²te³na¹ u³je³na³kai²li² wxa²ki³ka³la³ka³tu³ i³wa³ne²nũ²sxã³ wãn³txi³ye²nũ²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ yain³ta³ki³a² a²nxe²kxa² au³txi³ sxa²nxa³ha²kxai³ ya²lun¹txi³ye²nũ²nhai¹.

⁷ Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² ha³lo²a² ũ³yen³ko³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lũ³xi²ye²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹ ũ³yen³ko³su² ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa² ka³lxa¹txi³ ka³lũ³ye²nũ³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu² yain³ta³nxe²kxa² wa³ne³sa³te³kxi²sxã³ ya²lun¹txi²ye²ha²kxai³ hai³txi³ wi¹ki³la³ ã³ki³i²ye²nxa³nũ²nhai¹.

⁸ Nxe³yãn¹ta¹ āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² kxĩh³nũ³xa² ti³tĩn³tũ³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹ka³lũ³ha²kxai³ wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa² kãin² ki³kan²kxi²ha²kxai³ kãin² sxa³ye²nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa² ki³an²tu³ kũ³we²ki²la² ka³lxa²nxa³txi³ ãn³ki³i¹ye²ha²kxai³, āh¹ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa² ki³an²tu³ ka³lxa¹txi³ ã³ki³i¹ye²ha²kxai³, hã²wxãn³txa³ āh¹ ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa² ki³an²tu³ wa³lĩ³kha³lhon¹txi³ ãn³ki³i¹ye²ha²kxai³ nxe³ye²nũ²nhai¹.

9 Jã¹nxã¹jau³su² wi¹kô³nyah¹lxi³ti³ten³nxã²lxin¹kxai²nã²tu³,
wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa³ki³a²ũ³whĩ¹jau³su²a²si³yxau³tãu³jau³su²

10 Ain¹ka³tu³, hã²wxã³txa³ ye³jen¹nãu³kxai³ kã²li³tũ³kã³txai²na²
a³li³yai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² nũh¹yxau³hĩn¹kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² on³sxã³ he¹yain¹tũ³kã³txa² nxe³ha²kxai³ whã²na¹
Je³su²jah³lai²na² i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa², i³yau¹ũ³jau³xai²na² i³ye³kxi²sa²nhĩn¹jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a²
i³tih³nxe³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³tai²na² so¹lxi³ wãn³txai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² ě¹nãu³a² sa²hau³ko³jau³nũ³su² nxe³jau³jau¹xai²na²
txa²nũ² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ tũ¹kã³txai²na² hĩ¹na²
ti³he¹xai¹nxã³wi¹.

12 Nain¹kxai²nã²tu³,

Wi¹lĩ²ain¹kxa²ha³tã³nxã²ti³ wi¹ne³ka¹nain¹kxa²ha³tã³nxã²ti³
ã³ne³wxe³ai¹nhĩ³nx2nxa³wi¹.

Ã³ne³wxe³ain¹ke³la³te²kxai³, a²kô³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² sa²ne³wa³tĩ³nhai¹nha²kxai³
sa²wa²su¹tai¹nhĩ³nx2na³li¹.

Jã¹nxain¹kxa²yan³ti³su², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xai²na² so¹lxi³,
i³ye³kxain¹na³li¹, a²nũ²a² ã³xa²su¹.

Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Jã¹nxe³jau³su² Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² ka³lxa²na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na²
i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ã³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹. Yxã¹ta¹ jau¹xai²na²
ha³tã³nxã²txi³ ã³ne³wxe³yah²lxan³kxai²nã²tu³, ĩh¹nxet3sxã³ wãn³txa²
i³yau¹ũ³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³ne³wxe³yah³lxi³hĩ³nxã¹te²la¹xã³?

14 Jã¹nxã¹jau³su² wãn³txai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a¹
i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yain³txa³ki³a² wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhain¹sxã³
ũ³whĩ¹jah¹lo²su² te²an²tu³ a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³jah¹lo²su²
kxa²yã¹nx2na³li¹.

15 A²ki³ai²nã²tu³ tĩh³na² yxo²ka³teh³nãu³a² ã³yun¹na³sxã³
sxa³ye²ki³ai²nã²tu³, a²nũ²a² ã³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²kxa²
yã¹nxe³te²ju²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹, ain³kxain¹tãu³a¹, kwẽ¹ta²kxai³,
Sa³ta³na²jah¹la² a²ta³a² hxi²kan¹jah¹lan²tu³ wxã³sxã³ a²wãn³txa² wi¹jau³xai²na²
ã³wa²lho¹kxain¹te²ju²hẽ³li¹.

16 Jã¹nxe³sxã³ a²ki³ai²nã²tu³ tah³lxi³ju³tai²na² ã³yun¹na³ki³kxa²
yã¹nxe³ju³tan²tu³, a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²kxa² yã¹nx2na³li¹.
Te²nã²tu³ a²wãn³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³ i³ka³li³hai¹nha²kxai³ wãn³txai²na²
te³nain¹te²ju²hẽ³li¹.

17 Yxã¹ta¹ te²na² yain³txa³ka³ta² a²nxe²ka² yũ²nxã³kxe³yã¹nxe²
yxau²xai³jah¹lo²yã¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³ au³txi³ yxo²i²xa³kxe³su²
ha³lo²a² kô³nxe³to³nha²kxai³ Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
i³khãuh³lxa³thi¹nai¹nha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
wãn³txai²na² wa³su³txi³ sa²yxo²ã³te²ju²hẽ³li¹.

18 A²ki³ai²na² ha³lo²a² ũ³yen³ko³nãu³a² ã³yun¹na³ki³kxa² yã¹nxe³ju³tan²tu³
a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²kxa² yã¹nx2na³li¹.

19 Yxān¹ta¹ ha³lo²a² hxi²waut3ta³lxi³nha²khaix1nxe³ha²kxai³ a²yen³kxa² ta³nxa², a²ha³teh³nxā³nxa² yo³hi²ki³txā³nxa² ta³nxa² kāin² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ā³na¹ain¹sxā³ kwa² wa³ni³lon³sxā³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ nxe³kxa² yā¹nxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

20 Āh¹ki³ai²nān²tu³, kxīh³nū³xa² tū³tin³tū³xa² ā³yun¹na³sxā³ sxa³ye²ki³ai²nān²tu³ wā³li³kha³lhon¹sxā³ ān³ki³i¹yhe²nū²nhai¹. Nxe³kxa² yāx¹ju³ta²nān²tu³, a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxa²so¹sxā³ kan²txi³ i³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²a² ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² i²li³te²a² jū¹nxe² wi¹lhin¹sxā³ sa²yxo²wet¹sai¹nha²kxai³ āh¹ ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² āh¹ i²li³te²a² wi¹lhin¹sxā³ sa²yxo²wet¹sai¹nha²kxai³ āh¹li³nū³sxā³ ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² āh¹ i²li³nū³te²a² wi¹lhin¹khai¹nxe³sxā³ sa²yxo²wet¹sai¹nha²kxai³, nxe³kxa² yā¹nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Sxi²hē¹na² sa²kxī³kxi³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nxe³te³lhxā³ sa²kīx3ki³tē³na² ū³thū²sxā³ sxi²hē¹nāu³a¹ tē³sxā³ ā³wih¹ki³te²la¹xā³? Hai³txi³ kwa³ta³lē³na² ū³tū¹kxi²wxe³ki³sxa³ha²kxai³ hai³txi³ ka²ma²ka³lo³a² sxa³sxā³ āu³xi²ki³ka³lo³a² a²yu³hē³nāu³a¹ ū³h³wxe³ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kīn³txi³ ū³h³wxe³ki³kxi²nān²tu³ sxi²hē¹nāu³a¹ whāi²na¹ wxa²ko²ko²ta²nē¹te²jai¹ti²ti¹.

22 Jā¹nxa¹jut3su² kxān³nāu³ān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² oh³na² yxau³jah¹la²kxai³lu² yen³kxa² hāi³te²a² whāi²na¹ wā²nā³ū¹nx2ti³tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ho¹ain¹kxa² whāi²na¹ i³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wi¹.

23 Jā¹nxa¹jau³su² wi¹ko³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txai²na² wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹.

24 Wxa²kāi³nyhu¹ah³lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Ā³wa²to²hi² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹.

25 A²nū²a² yen³kxi³nh²te²na² āh¹ kāi²non³sxā³ yen³kxa² ū³hū¹nyhain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa²jū¹nxe² yū³kxan²ti³ sa²sai¹xi²hxa³tain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Yain³txa³ki³a² a²wen¹ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

26-27 Nxe³ha²kxai³la¹, āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa² yā¹nx2na³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹. A²nū²a² hai³sxa²nāu³a¹ yain³txa³ki³a² wxa²sa²tāu³wa³ya²txū³lhain¹sxā³ ū³whī¹nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³, ka³nxah³ti³na² āu³xi² a³lan²tin³na² i³sa²yxau² jā¹nxe² jā¹nxe² nxe³kxi²nān²tu³ a²ki³ai²nān²tu³ wi¹ka³lū³xi² wi¹we¹ni² ye²nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ a²nxe³ki³ai²na² ĩh¹nxet3sxā³ wi¹ka³lū³sxā³ wi¹wen¹te²sin²ta²ku². Kī³nhai¹. Kō³nxe²ki³sxa³nhai¹. Nū²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nx2na³li¹.

28-29 Kxīh³nū³nāu³a¹ yxau³te²ki³a² kwa²hāi¹nxe² ān³ki³i¹yhe²nū²nhai¹. A²wi¹lhīn¹ju³ta² kāun³sxā³ ka³lū³ka³tu³ a²nxā³nxa² ka³lū³ka³la²na³na¹. Nxe³ka³tu³, a²wxi²a² ā³wxi²i²sxā³ ā³wxi²kan²kxi²na³na¹. Nxe³ka³tu³ hai³sxa² wa³kxēn³yah³la² wān³txi³kxi³lu¹: “Ka³yā³txa² kan¹na²hē³ni¹. Wxa²nāu²so¹jah³lxi³hē¹ni¹.” Nxe³nū²nhai¹. Txa²wān³txa² yā¹nx2na³li¹. Wxa²e¹nāu³ai²na² a³la³kxi² kāi²non³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Mos³tar²ta²ki³a² wi¹lwen¹ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

30 Āh¹lxi³sxā³ wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² yā¹nx2na³li¹.

31 Nxe³te³nah¹lxi¹. Yain³txa³ki³a², Mos³tar²ta³ki³a² yā¹nx²na³li¹. Nxe³ki³ai²na² kxĩh³nũ³xa² ũ³whĩ¹ki³tāu³a¹ hĩ³ne³ka³ki³a² yxo²ha³kxa¹ ki³jũ¹lxi²sa²sai¹ki³ai²la¹wi¹.

32 A²nxe³ki³ai²na² ki³jũ¹lxi³khai¹nxe³ki³su² kxan²ti³ ta³ki¹ai²na² ka³lũ³nũ²la² wi¹wen¹nũ²la² hai³sxan¹tē³kxa² ā³wa²tot¹sa²sai¹nũ²nhai¹. Hi³a²khai³xa² wen¹nũ²nhai¹. Nxe³sxā³ ai³ka² ā³wxā³ha²kxai³ yeh²nxi³nũ²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹la² ĩ³ā³lxa³ti³hi¹txā²ti³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²wi¹lhĩ¹na² jũ¹nxa² so¹lxi³ yxo²ĩ²sah¹lxin¹kxan²ti³ ye³jen¹na² ĩ³kāi²non³sxā³ yxo²ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

33 Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ka³lxa¹jau³xa² te²u¹jā¹nxe³jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a² hxi²kan¹ti³ wi¹kō³nyhain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Wān³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²si³yxau³tāu³khai³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² so¹lxi³ wā²nxũh¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ī³ye³na² ā³wxe³lhu²si¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ sũ²ni²khai¹nxũ²la² Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³ye³na² Ka³li³le²a² ye³na² yxo²ha³ti³lhi³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³te³na¹, a²nũ²a² nũ³kā³txa² ka³lxa¹txi³ wxā³sxā³ ān³sa²ki³nũ²kxain¹tũ³kā³txa² ĩ³sa²si¹hā³yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³khai³nũ³kā³txa² sa²kxai³lu² whāi²na¹ ka²no¹a²ka³lo³ai²na² ũh³nxũ³sa²tā³nũ¹xi²sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² ka²no¹a² ā³ka³lo³a² kũ³we²ki²la² ka³lxa²nxa³ka³lo³nāu³xa² ai³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxain¹tāu³a² kāin² sa²xit³jain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²xit³sxā³ ĩ³yau³xa² sa²so¹sxā³ sa²ta³kāu³sxā³ sa²ka²la¹so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka²no¹ai²na² ĩ³ni³sa²wi¹sxā³ ā³nũ¹te³lhxā³ yain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³hĩ¹kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ka²no¹a² si³ka³la³nhāu³ā¹ sxā³sxā³ āu³xi²nũ²la² wā²la²ka³lo³a² ān³ne³ka²la¹nha²sxā³ sxā³sxā³ āu³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³tu¹lxi²si¹hain¹jau³xa²sa¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Nxet³si¹lxi¹. ĩ³lo³nxi²nē³te³lhxā³ sīn¹na³li¹. Hxi²waun³ta²kxi¹nha²sīn¹nxān³ji¹wi¹? Yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ĩ³sa²yxau³sxā³ i³txai²na² ĩ³kwai²kwai²kxi²ha²kxai³, ĩ³yau³xai²na² ĩ³ye³kxi²ha²kxai³:

— Ā³yit¹sxā³ ā³nhāu²no³txa²sā²nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ i³txai²na² ā³wxe², ĩ³ye³nai²na² ā³nhāu²no³ti² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yuh³li³nx²ti³ji¹wi¹? Hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² so¹lxi³ yxo²ĩ²jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu¹ ĩ³yon²ta³kxi²nha²sxā³ ĩ³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jah¹lo²tan³te²la¹xā³? Jah¹lai²na² wān³txa² it³ta² ũn³ju³ta² ā³wxe³si¹jau³su² ĩ³ye³na² sa²hāu²not³si¹jau³su² nxe³ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Kō³nxe³te²yāu³ka³txa² nxũ²kwai³li³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³nai²na² ā³yxo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ha³lo²a² Je³ra²sa² nũ³ka³txa² yxau³ta³ko³xa² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Ā³wi¹hain¹tāu³a¹ Je³su²jah³lai²na² ka²no¹a² a³li³tāu³a¹ a²nũ²a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ ne³khau²hain¹ta¹hxai²hē¹la².

3-4 A²nxe³jah¹la² ya³lu²te²a² sa²nĩ³kxi²ko³nāu³a¹ yxau³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ a²nũ²a² ā³xa² hxi²kan¹ti³ ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ye³ka³lxa¹txi³ kwa³thi³lĩh³na² sa²hxi²kĩ¹i² sa²yux³kĩ¹i² nain¹to³kxan²ti³ ya³lot³sxā³ ĩ³hxau³kxi²nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²kan¹ti³ ĩ³hau³kot³tain¹to³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

5 A²nxe³jah¹la² ya³lu²te²a² sa²nĩ³kxi²ko³nāu³a¹ nũh¹yxau² wā³la³ka³txa²nāu³a¹ nũh¹yxau² ka³nxah³ti³na² wxan¹to³hi² tah³lxa³ka³ta² to¹ka³ta² ũ³yho³li³nha²to³hi² a³lan²ti³nha² jā¹nxe³to³hi² nxe³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² u²ten³sa²tā³sxĩ²tāu³ yān³txi³ ĩ³ha²no¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² ĩ³sa²nē¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

7-8 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— A²ta³a² ko³nxe³jah¹lāi³. Wa²li³txu¹li¹. Jah¹lai²na² wxa²nxũ²kwai³li³txu¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ in³jah¹lai²na² sa²kxai³lu¹ wxan¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Tah²si¹li¹. ĩh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹? ĩ³khāu³lhxa³ti³sa²txa³hē¹li¹. Txa²wān³txai²na² ĩ³wā³txi³sain³nxa²ha¹jau³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² oh³nāu³a¹ yxau³jah¹la² hi²sen³su² ain³kxi²sa²jau³xai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— ĩh¹nxet³sxā³ ĩ³yĩ¹li²nhān¹ji¹wi¹, wxa²ĩ³lxa²su¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Txa²ĩ³lxa² Yxo²ka³lxa¹jah¹lo²sa¹wi¹, ka³lxa¹khaix¹te²sa²sĩ¹nha²kxai³lu¹.

10 Jā¹nxa¹jau³su² ta²ko¹xai²na² a³li³si¹sa²nhĩn¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³sa²sĩn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³hĩ¹nāu³a² wā³la³ti²ka³nāu³a¹ ka³yxuh³xa² kwa³jan³ta² yxa³kxa² ũ³yhait¹ho³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ain¹ye²ha²kxai³ a²ta³a² nũ³ka³txa² a²wān³ti³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³wā³txi³sain³te³nah¹li¹:

— Yxa³kxa³nāu³xai²na² ĩ³sa²si¹hā³sa²sĩ¹nhē³li¹. Ka³yxuh³xai²na² ā³nxũ²kwai³wi¹ti³ten³sa²sĩn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³ti³kxai³lu¹:

— Jā¹nxe³jah³li³hē¹li¹. Nxe³sxā³, a²ta³a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² in³txai²na² wxa²nxũ²kwai³li³ain¹sxā³, yxa³kxi³nāu³xai²na² ā³nxũ²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ yxa³kxa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² yxo²ha³kxa¹ a²wā³la³ti²ka³nāu³ai²na² ā³ni³hi²kan³sxā³ ĩ³yen³nāu³ai²na² ā³yu¹nũ³sxā³ ĩ³lo³nxi² ya²lun¹ti²hxan³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³ha²kxai³lu¹ yxa³kxa² nũ³ka³txai²na² a²wa³kxēn³ti³nāu³xa² sa²kxai³lu² yuh³lxa³txi³ ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²yhe³nai²na² ā³ni³hi² Je³ra²sa² nũ³ka³txa² a²ko³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³ni³hi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ ha³lo²ai²na² ĩ³ye³kxa²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ aun³ti² wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la², ha³lo²ai²na² ĩ²te³lhxā³ka².

15 Aun³ti² wxā³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² ĩ³ha¹txai¹nha²kxai³ in³txai²na² a²ta³a² nxũ²kwai³li³nyhain¹jah¹lai²na² ĩ²ai¹nha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txai²na² wā²la² wi¹wi²kxi²nha²sxā³ yxau³ha²kxai³ wi¹lxon³kxi² yxau³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a²nāu³xai²na² ĩ²ain¹tāu³, yuh³lā¹khaix¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16-18 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²nũ²a² ha³la³je¹nai³kxai³ ha³lo²a² i²ain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu¹ i³ye³sxã³ aun³ti² wxã³ain¹tũ³ka³txai²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I³hen³txain¹te³nah¹lxi¹, a²nũ²a² ko³nxe³te² a²yau³ka³txi³nũ³xai²na² nxũ²kwai³yxau³jah¹la² we²nxi²ju³ta² ha³ta³nxain²txi³ i³yau¹ũ³ai¹nha²kxai³ yxa³kxa² nũ³ka³txa² i³ya²lun¹ti³ju³ta² i³yau¹ũ³ai¹nha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² aun³ti² wxã³ain¹tũ³ka³txai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Txa²ha³lo²a² ko¹xai²na² wxa²li³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ wa²li³te³lhxã³ nxe³ha²kxai³ ka²no¹a² ã³wih¹ka³tu³ a²nũ²a² a²ta³a² nxũ²kwai³li³yain¹jah¹la² wxã³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³si³tẽ³nxa²ha¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Yxã¹ta¹ hai³txi³ Je³su²jah³lo³la³ hã¹nxe² wxã²nã¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² a²wãn³ti³kxai³lu¹:

— Wxa²sxi²yhe³na² wxa²ya³lxi³nũ³xa² sxi²ha² i³txu¹li¹. Nĩn¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² kã³kxi¹nxa²ju³ta², i³hen³txi³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² i³sxã³, a²sxi²yhen³nũ³xai²na² hxi²ka² hxa³jen³nũ³xa² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² kã³kxi²ju³ta² i³hen³txi³sxã³ i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kã³in² i³wã³wã³txi³kxi²nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Jai²rah³la² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³ye³na² a²yxo²ha³tih³nũ³a¹ Je³su²jah³lai²na² ka²no¹a² ã³yxo²ha³ti³sa²sai¹ka³tu³ a³li³hĩ¹na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ã³nũ²kxain¹sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22-23 Nxe³ju³ta² in³txa² a²i³lxa² Jai²rah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Jai²rah³lo²su² te²kxai³lu¹ wxã³sxã³ Je³su²jah³la² i²ain¹ka³tu³, ã³nka³ti³wxe³sxã³, i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Txa²ka³ne³lxa² ya³lu²kxi²sa²tẽ³na³li¹. Wxã³sxã³ txa²ka³ne³lxa²na² wxa²wxai³kxi¹sẽ¹li¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³ we²nxi²xi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², Jai²rah³la² ã³si³tẽ³kxa² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ã³ki³ka³ti³kxain¹sxã³ ã³nka³x3tũ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txu¹ha² i³ton³kxi²ta¹ka³lxa² i³yau¹ũ³jau³su²

25-26 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² nxe³tau³ta² ka³na³ka³na³ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² kã³in² i³ton³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Hxi²ka²hxa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³sxã³ kwẽ³ko³nhĩ¹nai³ta² sa²kxai³lu², i³si³ti³hon³ka³txa² ã³nĩ³ton³ ã³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ hĩ³ne³kxa² hoh³lxi³sa²jah³la² i³ta³ka³txai²na² o²la³kxi²te³lhxã³ a²ha³te³hnxã³nxa² ũ³yho³hi²txã³nxa² hã¹nxe³ti³xa² ũ³hũ¹hxa³tain¹kxa²ti³nũ¹hai³txi³ we²nxi²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hã¹nxe³sxã³ khã³uh³lxi³ton³nha²ha²kxai³ hã¹nxe³sxã³ ã²la² kã³in² i³ton³to³ha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² we²txi²jau³su² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ wxã³sxã³ Je³su²jah³la² i³hit¹sxã³ ã³yau³son³kxi²ka³tu³ a²wã²la²ka³lo³a² wxa²to³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ju³ta² ta¹ka³lxai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³la³ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² a²wā²la³ka³lo³a² he³la³ku³ wxa²to³kxi²na¹kxai²nān²tu³we²nxi²sa³tū¹xā¹. Nxe³nha²sxā³ wxa²to³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

29 Wxa²to³kxi²ka³tu³ wa³su³txi³ i³ta³ka³txai²li² we²nxi²ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²nū²ai²na² wa²su¹wa²sun¹khaix¹sa³nhā¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²sī³na² wi¹la¹tāu³a² so¹kxi²sain¹na²na¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txai²na², a²nxū²kwai³ye³la³nāu³a¹
ā³sa²wa³ti³nha²sxā³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹te²la³ta³ txa²wā²la³ka³lo³ai²na² wxa²to³syah¹lxin¹si²lxi¹?
Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

31-32 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹
i³ye³li³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² kâi²li³tū³ka³txai²na² ā³ki³ka³ti³kxi²wxe³sxā³ ān³to³nxain¹sīn¹na³li¹.
Nxe³nxai¹nha²kxai³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “ĩh¹te²ta³ wxa²to³sain¹ji¹wi¹?”
Nxe³nhīn¹jau³xai²na² i³ye³nhīn¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a²
wxa²to³te²a² i²te³lhxā³ Je³su²jah³la² sa²wa³ti³nha²ta¹hxai²hē¹la².

33 Yxān¹ta¹ tu¹ha³ka³lxai²na² sa²kxai³lu², ju¹ta²na² sa²kxai³lu²
ā³ne³wxe³khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, kâin² yuh³lxi³ha²kxai³
i³ka³ta³txa³sa²ha²kxai³ wxā³sxā³ Je³su²jah³la² ā³ka³ti³wxe³ka³tu³ ha³lo²a²
hāi¹nxe³ti³xa¹ i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sā¹nxī¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ we²txi¹nxa²ha¹xī¹. Wa²su¹wa²su¹
yxau²xai³txa²hē³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³la² wē³sa²ka³ten³su²i³sa²yxau³xi²si¹jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² i³ye³kxi²nyhain¹ti³kxai³lu² a²nū²a² ka³na³ku²
Jai²rah³lai²na² sxi²ha² wxā³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jai²rah³lāi³. Nxet3sī¹lxi¹. Wxa²ka³ne³lxin³txi² ya³lu²kxi¹nx2na²li¹.
Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² i³hxi²kau³kau³sīn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³kxan²ta¹ jau¹xai²na² i³ye³kxain¹kxan²ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹
a²hxi²kan¹jah¹lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ yxo²i²sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37-38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu¹, a²nū²a²nāu³xai²na²
ā³si³tē³kxain¹te²nāu³xa² ha³lo²a² yxau³sxā³ wahx3nxe³si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Yxān¹ta¹ Pe²jah³la² so¹lxi³, Ti³a²kah³la² so¹lxi³, Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la²
a²lo³na² so¹lxi³, Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxah¹lxi³sxā³ a²sxi²ha²
yau³son³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹ thī¹nai²li² a²nū²a²nāu³xā²
yxau³te²nāu³xa², kâi²nxon³sxā³, kâin²nān³ti³sxā³ hxi²kau³kau³nha²sxā³
he¹li³ye²yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ju³ta²kxai³, Je³su²jah³la² ā³wih¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ hxi²waun³txi³nha²sxā³ kâin²nān³khaix¹yah³lxin¹ji¹?
Hai³txi³ wē³sa³la³ ya³lu²nxa³wi¹. Hāi¹nxe³sxā³ kâin² āu³xi²na³li¹?
Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

40 Yxān¹ta¹ a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²i²ai¹nxa³jau³su²i³yxo²kwa³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹
aun³ta²li³si¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²wī³na² so¹lxi³, a²hā³ka³na² so¹lxi³,
Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² so¹lxi³ sxā³ Je³su²jah³la² tē³li³yhu¹sxā³
a²wē³sa²sxa³thī³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

41 Ā³wi¹hain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wē³sa² a²hxi²ka² hxi²ki³sxā³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wē³sāi³. Ī³sa²yxau³nxi¹. Nxe³nxa²ha¹xi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³hī¹na¹ wa³su³txi³ wē³sa²kxai³ Ī³sa²yxau³ka³tū³, ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la², wāi²ta² wē³sa²kxai³la². Nxe³ju³ta² ān³si³tē³kxi²tū³ka³txai²na² kāin² wā³txi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹, yxo²xūn³txi³ Ī³kwa³na³ain¹te³nah¹li¹:
— Ju¹ta²na² a²nū²a² ā³xa² Ī³hen³txain¹yah³li³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wē³sai²na² yain³txa² ū³hū¹jah³li³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

6

Na³sa³re²thi³nān¹tū³ka³txa²sa²yo²ā³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³su² te²kxai³lu¹ nū¹ā¹ wa²li³ain¹ka³tū³ a³li³lah¹sxā³ ton¹ta³ko³xai²na² ā³nxai³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³li³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² Ī³ye¹nxain¹to³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² Ī³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Wān³txa² jau¹xai²na² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³kxain¹ka³tū³ Ī³wā³wā³txain¹sxā³ yxo²o²lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³la² ĩh¹nxe³ju³khai³xa² ĩh¹xi²ka¹txai¹nh³te²la¹ku¹? ĩh¹te²ta³ wxi²kan¹jau³xa² ĩ³tih³nxe³h³te²la¹ku¹? ĩh¹nxe³sxā³ wā³nxin¹sxā³ kāi³h³te²la¹ku¹? Ki³nhai¹. Ko³nū¹hxain¹ki³sxa³nhai¹.

3 Jah¹lai²na² hāi¹nxe³sxā³ sxi²ha² ton³ju³ta² a²hoh³li³su² jah¹lai²la¹wi¹. Jah¹la² Ma³ri²a³ka³lxi²na² a²ki³lha³lxa² nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³lai²na² Jo³se²ah³lai²na² Ju³ta²sah³lai²na² Si³māu²ah³lai²na² ain¹sxā³ a²kan³ti³nāu³xa² nxe³ha²kxai³ nxe³jah¹la¹wi¹. A²ha³l³ti³nāu³xa² yxau³ye²nē³lain¹na³li¹. Hxi²kan¹jah¹lo²sxa³wi¹. Nxe³sxā³ hxi²ye¹ta³lxain¹sxā³ e²nain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ Ī³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² a²wān³txa² hen³txi³jah¹lo³su² te²kxai³lu¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²wā³tā³xa²nāu³xa² hi²sen³ta³ so¹li³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³, sxi²yhen³khai³xa² yxau³yain¹tū³ka³txa² hi²sen³ta³ so¹li³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³, a²nū³ka³txi³khai³xa² hi²sen³ta³ so¹li³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ ain¹na³li¹. Jā¹nxe³sah²lxin¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² hxi²kan¹ti³ nū³kxūn³ju³ta² kāi³ta¹hxai²na³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ a²nū²a² ĩ³ton³te²su² ka³lxa²nxa³te²su² te²a² so¹li³, wxa²hxi²to³hain¹sxā³ ĩ³we²nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

6 A²nū²a² yxo²i²ai¹nxa³ju³ta² Je³su²jah³la² ĩ³wā³wā³nxe³khaix¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ sxi²yhen³nāu³xa² ai³lha²thet³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ū³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³sa²si¹hā³si¹hain¹jau³su²

7-9 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³li³nāu³xai²na² hxi²ka² hxi³an³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txai²na² ĩ³kaix¹so¹sxā³, ha¹li¹ wxa²hau³kot³sxā³ ĩ³sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³sa²si¹hā³ain¹sxā³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹tain¹yah³li³hē¹li¹. Txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ū³hū¹nx²ta¹wi¹. Yxān¹ta¹ ai³yah³lxin¹ju³ta² a²yen³kxa² tē³sxā³ ai³yah³li³txa³hē¹li¹. Tāu²nxa² so¹li³, tē³sxā³ ā³nxai³jah¹li³hē¹li¹. Hai³txi³ yain³txi³nū³la³ tē³xa³i² wā²lēn¹ta³ tē³xa³i² ha³te³nxā³nxa² ū³yho²hi²ki³txā³nxa² wā²lēn¹ta³ wi¹so¹sxā³ tē³xa³i² nxe³yah³li³txa³hē¹li¹.

Yu³wi²kxi²nyhah¹lxin¹ka³lo³a² so¹lxix³ yu³wi²ki²nha¹jah³lxix³hē¹li¹. Yxān¹ta¹wā²la²ka³lo³la³tē³yah³lxix³txa³hē¹li¹.

10 Jā¹nxain¹jau³su²ī³ye³kxain¹jau³xa²sa¹:

— Sxi²ye³na² ī²li³jen³su² je³nān²tu³ ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha²ā³wih¹te³lhxā³ a²wa³kxēn³yah³la² ka²la¹txa²lxain¹kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹lo²su²jah¹la² sxi²ha² so¹lxix³ āu³xi², yai³ni², nxe³jah³lxix³hē¹li¹. Sxi²ye³nai²na²he¹yah³lxix³nhī¹nān¹te²tu³ sxi²ha² ā³xa² ā³ya¹ya¹jah³lxix³txa³hē¹li¹.

11 Yxān¹ta¹ sxi²ye³na² ī²li³jen³su² je³nān²tu³: “Wxāi²na²ten³nxai²lxix³sī¹nx3nhai¹.” Ne³nx2tain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wān³txi³la³ain³kxi²ti³ten³ti³he¹xai¹nxai³kxai²nān²tu³ sxi²ye³nai²nān²tu³ wa²li³jah³lxix³hē¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kīh³nū³xa² wxa²yu³kxa² ti³so¹yah³lxin¹tū³xa²ti³yu³tun³ta³kxi²nha¹jah³lxix³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²kō³nxe³ti³kāi³ain¹ju³ta² ī³yau¹ū³ain¹yah³lxix³hī³nxai¹lxix³. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

12-13 Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxix³nāu³xai²na² ā³nxai³ain¹ka³tu³ a²nū²a²yxō²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹sxā³ ā³ta³lo³ta³wxe³ki³si¹jau³su² ī³hen³txi²kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ka³lxa¹txi³ nxū²kwai³li³si¹hai¹ni² a²nū²a² ī³ton³te²su²te²a² ka³lxa¹txi³ o²lyau³xa² a³se³to²na²yau³xa² tē³sxā³ wxa²ne³tō¹la³kxi²sxā³ ī³we²txi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² su²hā³jau³su²

14 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² kāi³ju³ta² sa²kxai³lu² a²nū²a²yxō²ha³kxa¹ ī³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹jau³xa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² E³ro²jah³lo²su² te²kxai³lu² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ a²nū²a² ī²li³te²a² e³te³nah¹lxix³:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nē³jah¹lo²su² ya³lu²ka³tu³hā²wxān³txa³ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²ha²kxai³ hī¹na² a²yen³kxa² hxi²kan¹ti³kāi³ain¹na³li¹.

15 Ain¹ka³tu³ a²nū²a² ā³xa² ī²li³te²a² e³te³nah¹lxix³:

— E³li²ah³lo²su² te²la¹i¹. Nxe³ain¹ka³tu³ a²nū²a² ā³xa² ī³lxix³nūn³te²a² e³te³nah¹lxix³:

— Jah¹lai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lai²la¹i¹. Kxā³nhxī¹nai³tā² ī³sa²si¹hā³nē³kxu¹jā¹nxe³jah¹lai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² E³ro²jah³lai²na² ain³kxi²ka³tu³ ī³ye³te³nah¹lxix³:

— Ha³la³je¹nai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ū³nhe³ki²lho¹si¹hai¹na¹jau³su²kwa³na³ai¹na¹hē³li¹. A²nxe³jah¹la² hī¹na² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17-18 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu¹, ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³lu¹ E³ro²jah³lai²na²a²lon³na² a²ī³lxa² Fi³li²pah³la² ī³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³Fi³li²pah³lai²na² a²sxe³xa³ka³lxa² a²ī³lxa² E³ro³ti²a³ka³lxa² ī³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². E³ro³ti²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu²ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³lu² hait1so¹kxi²yha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Jo³āu²Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ E³ro²jah³lai²na² ī³tih³nxe³jau³xa²sa¹:

— E³ro²jah¹lāi³. Nxet3sī¹lxix¹. Wxa²lon³na² Fi³li²pah³la² a¹he¹na³li¹. Nxe³kxa²yu³su² a²sxe³xa³ka³lxa²na² hait1so¹kxi²yha¹hin¹ju³ta² wai³nxai³wi¹. Kāi³in¹ju³ta² Txa²wā¹sū³na² te³nxai³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ E³ro³ti²a³ka³lxa²na² a²hi²sen³kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²ī³xan³ta³kxi²khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³ i³ain¹sān²sxā³sa²ta³kxain¹sxā³ sxi²ha² kan²thī³na² ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jā¹nxe³kxa²yu³su² E³ro³ti²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² i³su²lhā³ti³ten³khaix¹ain¹ta¹ hxi²kan¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

20 Hxi²ka¹nai¹nxa³ju³ta²sa¹: E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wi¹lhin¹khai¹nxe³sxā³ wain¹khaix¹jah¹lai²la¹xā¹. A²ko³nxe³ju³ta³la³ yū³ti³hex¹jah¹lo²sxa³xā¹. Yuh³lxai¹na¹nhā¹, Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na²su¹. Ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²sxe³xa³ka³lxai² an³txi³ju³ta²kxai³ i³su²lhā³ain¹kxa²yan³ti³su² E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² ā³non²ta³kxi²to³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² E³ro²jah³lai²na² ain³kxi²sxā³ kāin² yuh³li³to³nha²sxā³ i³wā³wā³ta³kxi²nha²kxan²ti³nū¹ ka³lih³kxi²nha²sxā³ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³to³ta¹ a²ha² yan³nāu³kxai³lu¹ E³ro²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu¹ a²hā³ka³na² ē¹na² a³li³la¹hain¹ju³ta³tā² ain³kxi¹xi²nha²te³lhxā³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāi³ain¹ju³ta²sa¹, a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² ka³lxai¹txi² so³ta²to² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xā² hāi¹nxe³ti³xa² ka³lxai¹txi² Ka³li³le²a²ko³xa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ka³lxai¹txi², nxe³ain¹ka³tu³ ā³yā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a²yain³txa² ka³lxai¹txi³ kāin² i³yai³ni², yain³txi³yau³xa² ūn³jau³xa² kāin² i³na², nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ E³ro³ti²a³ka³lxai² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹li¹:

— Hī¹na² txa²ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Hī¹na² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² su²lhā³ai¹na¹ju³ta³nū³a² ain³nha¹nhā¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ju³ta²kxai³ E³ro³ti²a³ka³lxai² a²ka³ne³lxai² ya³sxā³ a²nū²a² ā³yā³nū²kxain¹thi³nāu³a¹ ā³wih¹sxā³ nūh¹ ā³ha³te³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² E³ro²jah³la² kāin² i³ka³li³kxi², E³ro²jah³la² i³ka²la¹tū³ka³txa² kāin² i³ka³li³kxi² nxe³yhain¹te³nah¹li¹ E³ro²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ wāin²ta¹ka³lxai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Yā¹te² yen³kxa² ten³nxa²ji¹xi¹? A²yen³kxa² a²te³nīn¹kxa² i³wā³txi³san¹kxai²nān²tu³ ū³hū¹nxa²ha¹tū¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 Jā¹nxe³sxā³ E³ro²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²yen³kxa² yxo²ha³kxa² ha³ta³nxān²txi³ i³ha³la³tāu²so¹sxā³ ū³hū¹nxa²ha¹tū¹xī¹, i³wā³txi³san¹kxe³la³ti¹. Ki³han³nxa³xi¹. Nxe³ju³ta² txa²wān³txai²na² i³wa²li²na¹ke³la³te²kxai³, Txa²wā¹sū³na² a²ko³nxe³ju³ta² ū³hū¹sa²hī³nx2na³ni¹. Jā¹nxe³sa²kxa²yan³ti³su² na¹nhi¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ wāin²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² wa²li³sxā³ a²hā³ka³na² i³wā³txi³te³nah¹li¹:

— Hā³kāi³. Nxe³nxi¹. Yā¹te²a² yen³kxa² i³wā³tain¹hī³na¹te²la¹ku²? Na¹nhi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹:

— “Jo³āu² Ba³tis²jah³la², i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nē³jah¹la² a²ne³ka² so¹li³ten³sa³nha²wi¹.” Nxe³txai¹nhē³ni¹. A²hā³ka³nai²na² wān³txa² i³wā²lū³xi²jau³xa² ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²wāin²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ā³ni³hi² i³whi¹xi²ka³tu³ a²hxi²kan¹te²a² sa²kxai³lu² i³wa²lū³xi²te³nah¹li¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la², i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nē³jah¹la² a²ne³ka² so¹li³pra²ta²ka³lo³a² ū³yhe³hē²ti³sxā³ ū³hū²xa¹sē¹li¹. Kwēn¹ta²na² ten³sa³nhai¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ju³ta²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yau³jah¹lai²na² i³āin²txi³khaix¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ha³la³je¹nīn³kxai³ a²wān³txai²na² a²yen³kxa² wāin²ta¹ka³lxai²na² ū³hū¹te³lhxā³ nxe³jau³xai²na² yxo²an³ta³ti³ e³ain¹jau³xai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²i² ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wān³txai²na² i³wa²li²ju³ta³la³ ten³ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nū²a²

yx^{o2}ha³kxai¹ a²ē¹nāu³a¹ o³nxa³jau³su² i³ye³kxain¹kxa²yan³ti³su² Sū³na² ko³nxe³ju³ta³la³ ũ³hū¹ain¹kxa²yan³ti³su² ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Nxe³ha²kxai³ kwēn¹ta²kxai³ so³ta²to²jah¹la² i³kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ũ³nhe³ki²lho¹sxā³ tē³sxā³ wxā³si¹hain¹jau³su² i³kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, so³ta²to²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a³li³sxā³ sxi²ha² kan²thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yu³la² kāin²ta³wxi²a² tē³sxā³, Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²ne³ka² ũ³nhe³ki²lho¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ a²ne³kai²na² pra²ta²ka³lo³a² ũ³ye³hē²ti³so¹sxā³ a²wāin²ta¹ka³lxai²na² ũ³hū¹ka³tu³ ta¹ka³lxai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²hā³ka³na² ũ³hū¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³ju³ta²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxai² ain³kxain¹ka³tu³ ya³lu²ta²na² a²ne³ki³la³ yū²nxa³sxā³ a²nū²a²nāu³ai²na² so¹lx³ so¹sxā³ sa²nī³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ka³lxai²nāu³xa²yai³nain¹jau³su²

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la² i³sa²si¹hā³ta³nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu², ā³wa³lain¹ka³tu³ a²yen³kxa² kāi³ain¹ju³ta² a²yen³kxa² a²nū²a² ā³xa² i³yau¹ū³yhain¹jau³xa² a²hāi¹nxe³ti³xa² Je³su²jah³la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³hī¹na² a²nū²a² ka³lxai²tū³ka³txa² Je³su²jah³la² i²te³lhxā³ ā³tū³i² wxā³li² jā¹nxe² nxe³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxai²na² whāi²na¹, hxi²kan¹ti³ yain³txa²ha³ta³nxān²ti³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² nūh¹ ā³nxai³ya³sah¹lx¹hē¹li¹. Nū¹ā¹ jū¹nxe² i³ye¹nxi²ya³sah¹lx¹hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Ai¹nha²kxai³ ka²no¹a² nūh¹ ā³wi¹hain¹ka³tu³ ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ā³nxai³te³lhxā³ wa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Yxān¹ta¹ wa²li³ain¹ju³ta² a²nū²a²nāu³xai²na² i²ai¹nha²kxai³ ain³kxi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ sxi²yhen³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ wa²li³sxā³ a²yu³kxa² ā³ni³hain¹ka³tu³ a²ko¹xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² sa²kxai³lu² a²ne³hē³txa¹ ā³wi¹hū³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ān³yo²ha³ti³lhi³nū²la² ka²no¹a² a³li³ka³tu³, a²nū²a²nāu³xai²na² ka³lxai²tū³ka³txai²na² i²ain¹tāu³ Je³su²jah³lai²na² āin²ta³lx¹i³nha²ta¹hxai²hē¹la². Āin²ta³lx¹i³nha²te³nah¹lx¹:

— Tū¹ka³txai²na² o³ve²a³ nū³ka³txi³hū³na³na¹. O³ve²a² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah¹la² yū²nxa³kxe³hū³nxe² hxi²kau³kau³nha²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³hū³na³na¹. Nxe³ha²kxai³ ā³nāin²ta³lx¹i³sa³nhā¹. Je³su²jah³la² a²ē¹nāu³a¹ nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ka³lxai²jau³xa² i³yau¹ū³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nū²la² sū²ni²khai³nxe³nū²la² a²sa³wi³ha³lx¹i³nāu³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ti¹ai²na² sxi²jen³ti³la³ yū²nxa³ti²tu³wi¹. Hī¹na² ka³nxa³hi²tē³na³li¹.

36 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xai²nān²tu³ i³sa²si¹hā³txain¹sī¹nhē³li¹. Ha³lo²ai²na² tā³nxa², sxi²yhen³nāu³xa² tā³nxa² a²yain³txa² so¹kxain¹si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hā³txain¹sī¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹:

— Wxāi²na² ũ³hū¹txain¹yah³lx¹hē¹li¹, a²yain³txa²sa². Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx¹i³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹sa²sī¹nxa³nha²wi¹. A²nū²a² nū³ka³txai²na² yain³txa³tū³xa² te³nain¹tū³xa² kāin²khaix¹na³li¹. Nxe³tū³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa² wa³ko³ni² yxau²xai³kxai²nān²tu³

hxi²kan¹ti³ ũ³yho³hi²nx³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³hex¹sa²sĩ¹nx³nhai¹.
 Ĩh¹nxe³thĩ³nha¹ji¹ku¹? Nha¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Yxân¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wân³txi³kxai³lu¹:

— Yain³tũ³xa² yũ³ah³lxin¹tũ³xa² ai³sxã³ wxa²hau³ko³jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ wxa²hau³ko³ta³lu²nain¹ka³tũ³ĩ³hen³tain¹jau³xa²sa¹:

— Yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ tũ³xa² yũ² ai³na² ha¹li¹ yũ²
 nxe³sĩn¹nĩn²su²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³ain¹ka³tũ³ Je³su²jah³la² a²wân³txi³kxai³lu¹:

— Si³sa³yu³ta² au³ju³ta² ã³nhai²wxe²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ha³na³ka³lxi²
 ã³nũ²kxi²sxã³ jũ¹nxe² so¹lxi³ ã³wxe², jũ¹nxe² so¹lxi³ ã³wxe² jã¹nxe²
 nxe²xai³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe³nx³ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xai²na² hxi²ka² hxi²nxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 wxa²sa²wa²la³kxi¹xi²nũ³ka³txa² a²nũ³ka³txi³su² ha³na³ka³lxi³ ã³wxe² jã¹nxe²
 jã¹nxe² ã²la² kã²lxi³tũ³ka³txa² ã³wxe² nxe²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³nx³ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ yain³tũ³xai²na² tũ³ha¹li¹
 tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ tũ³xa² wxa²sa²so¹xi² ai³nai²na² ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ten³sa²tã³ka³la³yxo²nũ²la² a²yain³txa²
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²jau³xa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²
 a²yain³tũ³xai²na² so¹sxã³ wxa²nũ²lxi³sxã³ nxe³tũ³xai²na² sa²kxai³lu²
 a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² sa²kxai³lu² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxã³txa³
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ ai³nai²na²
 wxa²nũ²lxi³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42-43 Nxe³ka³tũ³, a²nũ²a²nũ³xa² hã¹nxe³tĩ³xa¹ ĩ³yain³tain¹ka³tũ³
 ũ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yain³txa³tũ³xa² ai³na² wxa²nũ²lxi³kxe³su²
 ũ³kxain¹nx³ha¹te¹ a²wã³kxi³kxai³ wã²nx³ka³kxa² so¹sxã³ ha³tĩ²a² hxi²ka²
 hxi²nxã³ nẽ³nha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tẽ³na², ne³ki¹lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

44 Nxe³ju³taĩ²na² sa²kxai³lu², in³txa² nũ³ka³txa² hã¹nxe³tĩ³xa¹
 ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² 5.000 nxe² yain³tũ³xai²na² ĩ³yain³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ĩ³ye³na² ne³ka³na²ha² wxã³jau³su²

45 Nxe³nx³ha¹te¹, kwẽn¹ta²kxai³ yain³ta³lun²ka³tũ³ Je³su²jah³la² hi²sen³su²
 a²sa³wi³ha³lxi³na² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹sxã³ ĩ³ye³nai²na² Bet³sa³i³ta³thĩ³na²
 yxo²ha³ti³lhi³si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a²
 a²nũ²a²nũ³xin³txi² ĩ³xi²si¹hain¹jau³su² ĩ³sa²si¹haun¹ta²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 ĩ³sa²si¹haun¹ta²ain¹ka³tũ³ nũh¹xai³sxã³ wã³la³ka³txa² wxa²ka³la³nũ²la²
 Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nũ²la² ka³nx³hi²nũ²la², ka²no¹a²ka³lo³ai²na² ĩ³ye³na² nxũ²kwai³ye³la³nũ³a²
 ne³hẽn³kxa² hãu¹ha²kxai³ Je³su²jah³la² so¹lxi³, ha³lo²a² nũ¹he¹ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxe³tãu³a¹ ĩ³txa² nũ³kxũn³txi³ ka²no¹a²ka³lo³ai²na² sa²ne³khau²kxain¹ju³ta²kxai³
 a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² hxi²kan¹ti³ ũ³kwa³lxĩ¹nha²sxã³ ai³ai¹nx³ju³ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³taĩ²na² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
 ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹ ka³la³ka³la²a² ĩ³yxai²lxi²ti³xa² Je³su²jah³la²
 ĩ³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²yu³kxa² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la².

— ã³wa²to¹taĩ¹na¹tũ¹xã¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Yxân¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² a²hi²sen³kxai³lu² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Je³su²jah³la² ĩ³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ã³wxã³ju³ta² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ya³lu²te² yãu³ka³txi³sa²lxã²nx³nha²khi³. Nain¹jau³su², ĩ³wxan¹sxã³
 yuh³lxi³khai¹nxẽn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

50 Yxân¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² a²wân³txi³kxai³lu¹:

— Txai¹ta³li³na¹we¹. Yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹le¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka²no¹a²ka³lo³a² wi³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ i³txai²na² wxa²nhau²no³jain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxai³nau³xai²na² kãin² yuh³lxai¹nha²kxai³ kãin² wã³tai¹nha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxe³ain¹ju³ta² yain³txi³nũ³xa² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa² i³yã³lã³tain¹ju³tai³tã² a²si³yxau³tãu³khai³xa² ã³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ yuh³lxai¹nha²kxai³ wã³tai¹nha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² i³ton³te² nũ³kã³txa² we²txa³lxai³jau³su²

53 Nxe³nxa²ha¹te¹ ã³yo²ha³ti³lhi³ain¹ka³tu³ ha³lo²a² Je³ne³sa³re²ko³xa² wa²li³hain¹ka³tu³ ka²no¹a² sa²ha³lo²sa²tã³ain¹te³na¹ hi³sa³ka³txa² kan²ka³ta² sa²nĩ¹sa²tai³ka¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

54 Nxe³ain¹ka³tu³ kwẽn¹ta²kxai³ a²nũ²a²nũ³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i²kxi²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Ai¹nha²kxai³, sxi²nhau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³ni³sxã³ ã³wi¹hain¹ka³tu³ a²nũ²a²i³ton³te²su²te²a²sxa³ain¹ka³lo³a²whã²na¹sa²ye³hẽn²ti³so¹nyhain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² a²he¹tãu³a²sa²kxai³lu² ã³nxi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

56 Ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² he¹tãu³a¹ i²li³tãu³a¹ sxi²yhen³nũ³a¹ tã³nxa², sxi²ha² ka³lxa¹thi³nũ³a¹ tã³nxa², ha³lo²a² tã³nxa² a²nũ²a² wi¹lain³kxi²nha²te² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² i³ton³te²a² tẽ³sxã³ sxi²ye³na² nxũ²kwai³ye³li³nũ³a¹ a²yuh³xa² ũh³wxe³yhain¹ka³tu³ wi¹lain³kxi²nha²tũ³kã³txa² a²wã³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²wã²la² yxo²ka³teh³nũ³a¹ ha³tã³nxã²txi³ a²nũ²a² i³ton³te²su²te²a² wxa²to³hũx1ti³ten³nxain¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ a²nũ²a² i³ton³te²su²te²an²tu³ Je³su²jah³la² wã²la² yxo²ka³teh³nũ³a¹ wxa²to³hain¹te²nũ³xa² ha³kxa¹, we²nhxa³sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7

Ju³te²a² si³yah³la²nũ³xu¹tai²na² i³tih³nxe³jau³su²

1-4 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa², Ju³te²a² nũ³kã³txi³nũ³xa² ã³nhai¹tũ³kã³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ kxã³nxai³tã²txa²wã¹si³yah³la²nũ³xu¹tai²na² a²wã³txa² i³wẽ³not3so¹ain¹jau³xa², fa³ri³se²a² nũ³kã³txain²txi³ sa²wai³wait3sxã³ sa²yo²we¹ti² Ju³te²a² nũ³kã³txi³nũ³xain²ti³ yxo²ha³kxa¹ sa²wai³wait3sxã³ sa²yo²we¹ti² nxe³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹kxa²yu³su² kãin² wxa²hxi²han³ta³kxi²ti³nha²sãn²sxã³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

— Kãin² wxa²hxi²han³ta³kxi²ti³nha²sãn²kĩ³sxa³kxai²nãn²tu³ i³yain³kĩ³sxa³lho³li¹. Nxe³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxai¹nha²kxai³, ha³lo²a² a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ain¹tãu³a¹ ã³sxã³ sxi²ha² ã³wi¹hai¹nha²kxai³ txa²wã¹nũ²a² hã¹nxe³ti³xa¹ wxa²ho³xi²han³kxi²ti³nha²sãn²sxã³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxa²ho³xi²han³kxi²ti³nhai¹nxa³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ i³yain³ti³hex1nai¹nhĩ³nx2to³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Jã¹nxain¹nũ³nha²kxai³, ka³lxa¹txi³ yau³xã³xa² txa²wã¹si³yah³la²nũ³xu¹tai²na² wẽ³not3so¹ain¹jau³xa² fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² sa²yo²we¹tain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²sa¹: Kwa³ta³lẽ³na² i³na²kĩ³tẽ³na² wxa²hi³hi³la³kxi², kwa³ta³lẽ³na² te³tu³kxi²kĩ³tẽ³na² wxa²hi³hi³la³kxi², kwa³thi³lẽ³na² i²li³tẽ³na² wxa²ye³hi³hi³li² nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxã³nxa² ho³lhi³su² tũ³kã³txa² kwa² ã³nhai¹tũ³kã³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³ka³tu³ wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³ain¹tũ³kã³txa² sa²kxai³lu², fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² sa²kxai³lu² whã³na¹, ã³sa²nũ²kxi²sxã³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²sxã³ he¹ye²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³, nxe³hĩ¹na² Je³su²jah³la²

a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xā² ĩ³yai³nain¹ta¹hxi²hē¹la². Txa²wā¹hxi²nā³txa²
whāi²na¹ wxa²hxi²han³ta³kxi²nhai¹nxa³kxe³tu³ ĩ³yai³nain¹ta¹hxi²hē¹la².
Nxe³ju³ta²na² hxi²nā³ti³sxā³ ĩ³yai³nain¹ju³ta²na² fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na²
ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² hi²sen³su² ĩ²i² ha³teh³nxā³nxa² hoh³lxi³su²
tū³ka³txai²na² ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² hi²sen³su² ĩ²i² nxe³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

5 ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na², hai³txi³ txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
ā³wē³not3sxā³ ũ³hū¹nē³jau³xa² sa²yo²we¹ta¹nxa³te¹ni²ti¹. Yxān¹ta¹ hxi²nā³ti³
ĩ³yai³nain¹te¹ni²ti¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
ũ³hū¹nē³jau³xa² sa²yo²we¹ta¹nxa³te²la¹xā³? Nxe³yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxi³lu¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² wi¹lhin¹ki³lxot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³to³hi¹lxi¹.
Yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² kxā³nhxī¹nai³tā² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ĩ³ye³ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jah¹lu¹ta²na² ũ³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹:
“Txa²nū³ka³txai²na² a²yo²wān³txa² so¹lxi³ sa²nēn¹kxi²ti³hit1sain¹na³li¹.
Yxān¹ta¹ a²ē¹nān¹jau³xai²na². Sū³na² na¹xai²na² ten³sain¹jau³xa²
yū³ai¹nxa³wi¹.

7 Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² sa²nēn¹kxi²sa²ki³lxot3sai¹nhxi²na²hē¹li¹.
A²wān³txai²na² ĩ³tih³nxe³nyhain¹jau³xai²na² a²nū²a² wān³txa² sa²so¹sxā³
Sū³na² wān³txi³su² ki³lxo³jau³su² ĩ³tih³nxe³nyhain¹to³hxi²na²hē³li¹.
Nxe³jau³su² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² wān³txa² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

8 Wxāi²na², te²yā¹nxe³sxā³ kāi³yah³lxi³to³hi¹lxi¹. Yah¹lxi¹nha²kxi³
Txa²wā¹sū³na² ĩ³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yo²ā³yah³lxi¹nha²kxi³ a²nū²a²
wān³txa² so¹lxi³ a²nū²a² ĩ³wē³no³tūh¹nē³jau³xa² so¹lxi³ sa²wai³wait3sxā³
sa²yo²we¹jah³lxi³to³hi¹lxi¹.

9 Wxāi²na², sa²nēn¹nha² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³to³hi¹lxi¹.
Yah³lxin¹ju³ta²: “Txa²wā¹sū³na² wān³txi³la³ ĩ³kwa³na³nē³jau³la³ o³nxa³wi¹.”
Nxe³yah³lxi³to³hi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxi³, txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
wxa²wē³not3so¹yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³, a²nū²a² wān³txa² so¹lxi³
sa²wai³wait3sxā³ sa²yo²we¹jah³lxi³to³hi¹lxi¹.

10 Jā¹nxa¹jau³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txi³kxi³lu¹: “Wxa²wī³na²
wxa²hā³ka³nu¹na² wi¹kāi³ūh¹xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxi²hē¹li¹. A²nxe³jau³xa²
yā¹nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²wī³na² tā³nxa² wxa²hā³ka³na² tā³nxa² ko³nxe³jau³su²
nxe³ti³hi¹txain¹kxi²nān²tu³ nxe³te²su² te²a² ĩ³su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹.”
Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

11 Nxe³yān¹ta¹ wxa²wān³txa² e³kxah²lxin¹jau³su² nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
“A²nū²a² ĩ²li³te²su² te²a² a²wī³na² tā³nxa² a²hā³ka³na² tā³nxa² yen³kxa²
tau³to³nain¹kxe³su² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: ‘Wī³na², nxe³txi¹. Txa²yen³kxa²
ũ³hū³na¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹li¹. Yxān¹ta¹ sa²yat1sxā³ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³
ũ³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹, txa²yen³kxi²na²su¹.” Nxe³ain¹jau³su².

12 Nxe³ain¹kxi²nān²tu³ wxa²nū³ka³txai²na² a²wān³txi³kxi³lu¹ a²nū²ai²na²
ĩ³ye³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²yen³kxi²na² wxa²wī³na² wxa²hā³ka³na²
ũ³hū¹ai¹nxa³ju³ta² wain³na³li¹. Sū³na² yen³kxi²la¹wi¹, hī¹na²su¹.”
Nxe³yah³lxi³to³hi¹lxi¹.

13 Nxe³yah³lxi¹nha²kxi³, Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxi³xa²
ĩ³hxi²ka¹nxa³si¹yah³lxin¹jau³su² nxe³te²lo³jah³lxi¹nha²kxi³ wxa²si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
wān³txa² sa²wa²lho¹xi²yah³lxi¹nha²kxi³ nxe³yah³lxi³to³hi¹lxi¹. A²yen³kxa² ā³xa²
te²u¹jā¹nxe³te²a² ka³lxa¹te²a² kāi³yah³lxi³to³hi¹lxi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Yen³kxa² kō³nxe³ti³hi¹tē³jau³su²

14-15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³kaix¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nex³ka²kxi²sah¹li³hē¹li¹. Sah¹li³in¹kxai²nān²tu³ wi¹kō³nha¹jah³li³hē¹li¹. Txa²wā¹yxo²a² ūh³yxo²wih¹nē³kxe³su² hai³txi³ kō³nxe³ti³hit¹tē³lxa³wi¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹yxo²a² sa²yxo²sai¹nē³kxe³su² kō³nxe³ti³hit¹tē³na³li¹.

16 A²ne³nxē³na² yū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ain³kxi¹sah¹li³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa²na² ā³ain¹sxā³ sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³li³nāu³khai³xa²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹sxā³ wān³txai²na² i³yau¹ū³jau³xa²na² i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxāi²na² ā³ne³to³nxa²li³nūn³ta²lu¹wi¹. Jā¹nxa¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta²nān²tu³ yain³txi³la³ i²li³te²la³ i³yain³kī³kxa² ha³ta³nxān²txi³, hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³kī³te²sxa³yu²hē³li¹. Jau¹xa²na² ā³ne³wxe³nx2ti³xa³ji¹wi¹?

19 A²yain³txai²na² i³yain³sxā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wih¹sxā³ tan³sa²tā³kī³te²jai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xa²na² a²si³yxau³tāu³a¹ yain³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹te²ju²hē³la².

20 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² wān³txa² nxe³te³nah¹li¹:

— Kwa²hāi¹nxe² txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kī³jau³xa² kō³nxe³jau³xa²la¹wi¹. Nxe³jau³xa²na² ne³kxe³kxi²nha²kī³sa²kxai³ hā²wxān³txa³ txa²wā¹hxi²ka² kō³nxe³ti³ kāi³kī³te²ju²hē³li¹.

21-22 Txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kī³jau³xa²sa¹. Wān³txa² kō³nxe³ti³ ain³nha²kī³jau³xa² tē³i², kō³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² a²yen³kxa² kāi³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i², su²lhā³yhu¹kī³jau³xa² tē³i² ā³xa² sxe³xa³ka³lxa¹ ū³whīn¹ti³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i² ā³xa² wē³sāi¹ah³la² ū³whīn¹ti³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwai³no³nyhu¹kī³ju³ta² tē³i² a²yen³kxa² kō³nxe³ju³ta² kāi³kī³jau³xa² tē³i² kī³han³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹kī³jau³xa² tē³i² kwa²yxo²kau³ka³ti³ e³kī³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² i³ka³tā³yhu¹kī³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² o³nxa³sxā³ i³ye³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i² yxo²sa²te³txi³ i³ye³kxi²yhu¹kī³jau³xa² tē³i² wān³txa² wain³jau³xa² sa²yxo²ā³kī³jau³xa² tē³i², nxe³jau³xa²nāu³xa²na² whāi²na¹ txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kī³te²ju²hē³li¹.

23 Tē³kī³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ne³kxe³kxi²nha²kī³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ju³ta² kāi³kī³te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha³ka³lxa² yxo²i²jau³su²

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i³sa²yxau³sxā³ nū¹ā¹ a³li³ain¹ka³tu³ Ti²ro³thī³nān¹ko³nāu³a³ Si³tō²thī³nān¹ko³nāu³a² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ka³tu³ sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

— Thī¹nāu³ai²li² nūh¹yxau³ti³ten³sa³nhā¹. Yxau³na¹ju³ta² a²nū²a² ā³xa² i²kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhā¹. Je³su²jah³la² nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ka³na³ku² te²a² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25-26 Ain¹ka³tu³ txu¹ha² yau³ā³li³ti³ e³ta¹ka³lxu³su² te²a² Si²ri³a³ko³xa² ton¹ta¹ka³lxu³su² te²a², Kre²ka²yau³xa²so¹li³ e³ta¹ka³lxu³su² te²a² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² a²ka³ne³lxa² i³ton³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na²

— Je³su²jah³lai²na² a²yen³kxa² hǎi¹nxē³tī³xa¹ wi¹khai¹nxē³sxǎ³ kǎi³na³li¹.
Kǎi³ha²kxai³, a²nũ²a² ne³ka³tũ³jah¹la² ha³ta³nxǎn²txi³ hī¹na² wi¹ne³kat1sa²tǎ³i²,

a²nũ²a² hai³txi³ i³ye³xa³jah¹la² ha³ta³nxān²txi³ hĩ¹na² i³ye³i² nxain¹na³li¹.
Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8

A²nũ²a² ka³lxa¹khaix1te²nũ³xa²yai³nain¹jau³su²

¹ Hã²wxān³txa³ a²nũ²a² ka³lxa¹khaix1tũ³ka³txa² ān³yān³ki³nũ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ain¹nũ²la² yain³txi³ txa²khaix1ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹
a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² i³kaix1sxā³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Tũ¹ka³txai²na² i³āin²ta³kxi²na¹nhai¹. Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a²
ā³si³tē³la³kxi² yxau³kxi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ yain³txi³la³
yũ³ai¹nxa³tai¹tu³wi¹.

³ Yũ³ai¹nxa³ha²kxai³ heh³ti³ ya²lun¹tain¹kxa²ya³ti³su² hai³txi³
i³sa²si¹hã³ai¹na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹, u¹li³ wxā³ai¹nha²kxai³lu¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hē¹la².

⁴ Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹
i³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹:

— Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³su² ye²ha²kxai³ i³h¹nxet3sxā³
ka³lxa¹ain¹tũ³ka³txai²na² i³yā³lã³ja³hain¹sĩn¹ki³te³ji¹wi¹? Hxi²ka¹nha²sĩn¹nx3nhai¹.
Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wā³txain¹te³nah¹li¹:

— Yā¹te² yain³txi³nũ³txa³ yũ³nx2ti³ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ai¹nha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu²:

— Nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³sĩn¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu¹ a²nũ²a²nũ³xa²
ā³wxe³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ yain³tũ³xai²na²,
hxi²tē³nha²nũ²la² Txa²wā¹sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³xa² i³ye³kxi²ka³tu³
wxa²nũ²nũ²lxi³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³khaix3ai²na² sa²kxai³lu²
ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³khaix3ai²na²
sa²kxai³lu², a²nũ²a² ā³xa² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
wxa²nhũ²xai³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Jā¹nxai¹nha²kxai³, ai³na² wē³ha³lxi³su² kwa²ha³ya³kxa² ka³lxa²nxa³te²a²
yũ³ain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la². Te²su² hxi²tē³nha²nũ²la² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³xai²na²
i³ye³kxi²sān²ka³tu³, a²sa²wi³ha³lxi³khai³xa² ũ³hũ²xai³ka³tu³ a²nũ²a²nũ³xai²na²
sa²nũ²xai³nyhain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Nxe³sxā³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³kxin²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la²
yain³txa² wxa²nũ²lxi³kxe³su² a²wā³kon³kxe³su² wxa²sa²wi¹sxā³ ha³ti²a²
nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki²lhain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁹ A²nxe³sxā³ a²nũ²a²nũ³xa² wā³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³
4.000 nxe² wā³li³kha³lhon¹tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na²
Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² i³xi²si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰ Nxe³te³na¹ kwēn¹ta²kxai³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³khai³xai²na²
whāi²na¹ ka²no¹a² ā³wi¹hain¹ka³tu³ ha³lo²a² Tal³ma³nũ²ta³ko³xa²
ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa²yen³kxa²wā³nxĩn¹te²a²i³wā³txain¹jau³su²

¹¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ā³nhai¹tũ³te²nũ³xai²na²
a²hi²sen³kxai³lu² tũ³yhain¹sxā³ Je³su²jah³la² i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³ye³kxa²
i³sa²nũ¹xi²yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Oh³nũ³a² wā³nxĩn¹sxā³ kãi³ju³ta² wā²na³ũ¹sah¹lxi³hē¹li¹.
Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ko³nxe³ti³hi¹tain¹jau³su²
i³ye³kxi²sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la², fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na²sa².

12 Nxe³sxã³ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ kãin² ãin²ti³sxã³ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:
 — Wxã²na² yxau²xai³yah³lxin¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² wã³nxĩn¹ti³
 ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹ju³ta² ten³yah³lxin¹nhai¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹wi¹?
 A²ya³la³tũ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Hai³txi³ wã³nxĩn¹ti³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹ju³ta³la³
 wã²nã³ũh¹nx2ti³nxã³lho³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 13 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ain¹sxã³ ka²no¹a²ka³lo³a²
 ã³wi¹hain¹ka³tũ³, ĩ³ye³na² yxo²ha³ti³nhãu³ã¹ ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa² ĩ³wã¹txi³nũ³xa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

14 ĩ³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³ain¹tãu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³khaix3ai²na²
 yain³tũ³xa² ne³wã²na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³na³ka³na³tũ³xa² so¹lxi³
 ka²no¹a²nãu³a² yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² E³ro²jah³la² nxe³sxã³ a²yain³txa² ĩ³wã¹tũ³xa²
 ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. ã³toh³nx2ti³ha³ta¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³jau³xai²na² yain³txi³nũ³yau³xai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
 nũh¹ĩ³ye³kxi²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tũ³xa² yũ³nẽ³lxa³i¹. Nxe³ha²kxai³ nẽ³lain¹na²li¹.
 Nxe³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nyhain¹jau³su², Je³su²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tũ³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yain³tũ³xa² yũ³nẽ³lxa³jau³su² e³ah¹lxin¹ji¹wi¹?
 Ha³lo²a² ĩ³yah³lxan³ji¹wi¹? ã³ne³wxe³nx2ti³xa³ji¹wi¹? ĩ³ne³wã³nũn³kxi¹nx2ti³ji¹wi¹?
 Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 — Wxa²ye³na² whã²na¹ yũ³nx2ti³kxan²ti³, ĩ²yah³lxan³ji¹? Wxa²ne³nxẽ³na²
 whã²na¹ yũ³nx2ti³kxan²ti³, ain³kxi²nyhah¹lxan³ji¹? Nxe³wãn²yah³lxin¹ji¹wi¹?

19 Ha³la³je¹nhĩ¹nai³tã², yain³tũ³xa² nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 wxa²nãu²lxa¹sxã³, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txi³su² 5.000 nxe³tũ³kã³txai²na²
 sa²kxai³lu² ũ³hũ²xai³ai¹na¹hĩ¹nai³tã² a²yain³tũ³xa² a²wã³kon³te²tũ³xa² ĩh¹nxe²
 ha³ti²a² ne³ki¹sxã³ so¹ah³lxin¹thai¹li¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹.

— Ha³ti²a² hxi²ka² hxi³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³tẽ³na¹, ne³ki¹sxã³
 so¹a³sain¹ta¹ti²ti¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Ha³la³je¹nũn³tãu³ai³tã² nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 wxa²nãu²lxa¹sxã³, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txi³su² 4.000 nxe³tũ³kã³txai²na²
 sa²kxai³lu² ũ³hũ²xai³ai¹na¹hĩ¹nai³tã² a²wã³kon³te²tũ³xa² ĩh¹nxe² ha³ti²a²
 ne³ki¹sxã³ so¹ah³lxin¹thai¹li¹?

Nxe³nxã²ha¹te¹:
 — Ha³ti²a² nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki¹sxã³
 so¹a³sain¹ta¹ti²ti¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Wãn³txai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa² ã³nẽ³wxe³nx2ti³lã²nxãn³khi³.
 Nxe³nx2ta¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ye³han³jah¹la² we²txi²jau³su²

22 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³la² nũ³kã³txa² Bet3sa³i²ta³thĩn³su² ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³thĩ³na² ã³wi¹hain¹ka³tũ³, a²nũ²a² nũ³kã³txi³ ã³xa² sa²kxai³lu² ye³han³jah¹la²
 tẽ³nũ²la² Je³su²jah³la² ĩ³ha¹txi²te³lhxã³ tũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxa²to³txain¹sĩ¹nhẽ³li¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² ĩ³wã³txi³sxã³
 ĩ³ye³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ye³han³jah¹lai²na²
 a²hxi²ki³kxai³lu¹ hxi²ki³sxã³, tẽ³sxã³ ha³lo²a² sxi²yhe³na² yxo²tu³ka³nãu³a¹
 ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²ye³na² ye³han³jah¹lai²na²

a²ye³na² txa²wā¹yo²ka²si¹yhau³xa² wxa²ye³wā³lā³kxain¹ka³tu³ a²hxi²ka² wxa²wxai³ain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe³ju³ta² i²in¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³han³jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² i²a¹wi¹. Yxān¹ta¹ hi³sa³kat3sū³tain¹na³li¹. Te²su² ā³nxai³ain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² jā¹nxe³sxā³ wxa²ye³wxai³ai¹nha²kxai³, wi¹ten³sa²tā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wi¹lī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa²wai³wait3sxā³ wxa²sxi²yhen³khai³xai³tā² i³xi²txu¹li¹. Yxān¹ta¹ sxi²yhe³nai²na² ti¹nān²ta³, ā³wih¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²ye²kxe³jau³su²

27 Nxe³nxa²ha¹te¹, Se²sa³re²a² Fi³li³po²thi³nān¹ko³xai²na² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Je³su²jah³la² a²yo²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxa² i³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ā³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² i³yī¹li²sain¹jau³xa² e³kxi²nyhain¹kxai²nān²tu³ İh¹nxe³jau³ta³ i³yī¹li²sain¹jau³su² e³lain¹te²la¹xā³? İ³yau¹ū³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a²nāu³xai²na² a²ha³tih³xa² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxā³ wā³li²jah¹la² i³yī¹li²nxai¹nha²kxai³ ā³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² E³li²ah³lo²su² i³yī¹li²nxai¹nha²kxai³ ā³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²su² i³yī¹li²nxai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹sī¹nhxai²na²hē³li¹. A²sa³wi³ha³lxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Yxān¹ta¹ wxāi²nān²ta³ İh¹nxe³jau³ta³ i³yī¹li²syah¹lxin¹jau³su² e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² te²kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jau³jau¹xai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³jau³su²

31 Jā¹nxain¹jau³su² Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³yau¹ū³hain¹jau³xa²sa¹:

— Txai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³na¹ju³ta³nū³a² yū²na³li¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ I³sa³e² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² Sū³na² sxi²ha² wā³nxīn¹te² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² ha³te³nxā³na² a²hoh³lxi³su² te²a² nxe³sxā³ te²nāu³xa² i³an³ta³kxi²sai¹nha²kxai³ khāuh³lxa³txi³sai¹nha²kxai³ i³su²lhā³sa²si¹nyhain¹jau³su² i³kwa³na³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ ka³ten³su¹ i³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³jau³xai²na² yxo²wain³ti³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Pe²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³yū³so¹sxā³ i³kwai²kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jā¹nxe³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la², Pe²jah³la² wān³txa²sa².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ sa²wa³ti³nha²sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² i²sa²sai¹ain¹ka³tu³ Pe²jah³lai²na² i³kwai²ta³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Sa³ta³na²jah¹lāi³. Txa²si³yo³na² ā³waix3txu¹li¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su²ten³nxa²nxa³i¹. A²nū²ai²na² a²ten³jau³xai²na² so¹lxi³ te³ni¹lxi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

34 Jā¹nxe³jau³su² a²nū²a²nāu³xai²na² ā³si³tē³kxain¹te²nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxa²ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A²nū²a² i²li³te²nān²tu³ ā³si³tē³kxi²ti³ten³sain¹kxai²nān²tu³a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ten³khai¹nxe³ju³tan²tu³ ā³na¹txai²lxi¹. Te²yā¹nxe³sxā³yxō²i²sain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ i³ya²lut¹ju³ta³nū³a² yuh³lxi²nxa³sxā³ā³si³tē³kxi²sain¹txai²li¹.

35 Jā¹nxa¹jau³su² wxāi²na² sa²kxai³lu² i³ye³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³a¹ a³lxi²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yxō²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah²lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³la³ a³lxi²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxō²i²a¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³hen³txai¹na¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² i³su²lhā³sain¹kxan²ti³ yxō²i²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

36 Te²yā¹nxūn³sxā³ yuh³nāu³ān¹ta² yen³kxa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹so¹kxi²hxa³kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ a²ē¹nāu³ai²na² a²ka³ten³yu³ta²tū¹kxi²kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² ju³ju¹ta¹na² a²yxō²ha³kxa¹tū¹kxi²hī³nx2na³li¹.

37 Ya³lu²kī³kxai²nān²tu³ a²ka³ten³sa²kī³ju³khai³xa² hxi²kan¹ti³ ū³yho³hxi²sxā³so¹xi²kī³sī³nx2nxa³wi¹.

38 A²nū²a²nāu³xai²na² yxau²xai³lain¹tū³ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹to³hi²Txa²wā¹sū³na² ā³na¹sxā³ ā³xa²sū³na² te³nain¹to³hi² nxe³ain¹to³nha³li¹. A²nxe³tū³ka³txai²na² a²nū²a² i²li³te²an²tu³ Txai²li² i³yāu²lxi² txa²wān³txa²wi¹jau³xa² i³yāu²lxi² nxe³sain¹kxai²nān²tu³ Txai²li² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² yan¹nāu³a¹ wxā³na¹tu¹wi¹. Txa²wī³na²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² wxā³na¹tu¹wi¹. Sū³na² sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²wi¹lhin¹te²nāu³xa² oh³nāu³a¹ yxau³te²nāu³xā¹, ā³si³tē³kxi²sa²sxā³wxā³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹kxai²nān²tu³ āu²li²sa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Txai²li²āu³lxain¹nū³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

9

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² a²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³sa³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xai²na²yxau³son³na³li¹. Wxa²nū³ka³txe² i³nxai²na² ka³na³ki²nū² ya³lu²yah³lxi³xa³ta³lxa¹ju¹ta¹na² i²yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³ā³lxi³jau³su²

2 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²tāu³kxai³lu², Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wā³la³ka³txa² kīn³khaix1ka³ta² ka³la³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Pe²jah³la² Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² whāi²na¹, Je³su²jah³la²ān³sa²so¹sxā³ ka³la³ya³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³ya³hain¹ka³tu³a²ne³ka³nah²nāu³a² he¹ain¹tāu³a² Je³su²jah³la²nū²a² sa²yā¹nha²ha²kxai³ ā³lxa³txi³i³we¹yhe²ta¹hxai²hē¹la².

3 A²wā²la³ka³lo³a² ũ³whih²kxi²nha²ka³lo³a² wā²la² yān³txi³hā³ka³lo³a² ĩ³ya¹nha²ha²kxai³ kāin² hā³ni² nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ye³ha²te¹ta³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³tāu³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² E³li²ah³lu¹ta²na² ain¹sxā³ a³ka³nxa²wxā³yai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³tāu³a¹ Pe²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹yxau³khaix¹lī¹na¹nhai¹. Nxe³sī¹nha²kxai³ sxi²ha² thī³nha¹li¹ ka³na³ki¹ txon³sī¹na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha²txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha² txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³sī¹na¹tu¹wi¹, ten³nxa²sīn¹ke³la³te²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³ju³ta² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² kāin² yuh³lai¹nha²kxai³ ĩ³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ ĩ³ye³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³sī³na² hā³thī³na² a³hxi²sxā³ ān³tī¹kxai¹nha²kxai³ oh³sī³nān¹ta² wān³txa² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²khaix¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Ain¹ka³tu³ a²ha² kwēn¹ta²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu²sa²ne³wa³tī³nha²sxā³ ĩ²sa²sai¹ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² so¹lxi³ ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³te²su² yū³ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

9-10 Nxe³nxa²ha¹te¹ wā³la³ka³txai²na² wxa²ka³nain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju¹ta²na² ĩ²syah¹lxin¹ju³ta²na² a²nū²a² ā³xa² ĩ³hen³txi³ti³hex¹yah³lxi³sān²txa³hē¹li¹.

Hā²wxān³txa³ Txai²na¹xai²na² ya³lu²na¹ka³tu³ ka³ten³ti³ ĩ³sa²yxau³xi²na¹tāu³a²hā²wxān³txa³ a²nū²a² ĩ³hen³txain¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³na² kon³ton³ti³khaix¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³ju³ta²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya³lu²sān²sxā³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ĩh¹nxe³khaix³te²la¹ku¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³te³nah¹lxi¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² e³jau³xa²sa¹: “E³li²ah³lu¹ta²na²txa²nū² wxā³tu¹wi¹.” Ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta² ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wān³txa²jau³xai²na² ĩ³ye³ain¹te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ E³li²ah³la² wxā³tu¹wi¹. Txa²ne³hē³txa² wxā³sxā³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³kot³tū¹sa³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ a²nū²a²nāu³xa² en²sain¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² ha³teh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

13 Yxān¹tah¹lxa¹ wān³txi³khai³su² e³kxi¹nx²ta¹wi¹. E³li²ah³la² ā²la²wxā³na²hē³li¹. Nxe³txai³tā² a²hxi²kan¹ti³nāu³a² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ū¹hain¹na²hē³li¹. Nxe³ju³ta² ha³teh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa² we²txi²jau³su²

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² nū³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² wā³kon³tū³ka³txa² yau³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txi³ ā³xa² hi²sen³kxai³lu² a²wā³kon³tū³ka³txai²na² ā³ki³ka³ti³kxi²yhai¹nha²kxai³, a²ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu² a²wā³kon³tū³ka³txai²na² ĩ³wā³wā³txi³sxā³ ĩ³ye³kxi²yhai¹nha²kxai³, ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² nū³ka³txa² yau³son³sxā³ ĩ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ĩ²ain¹tũ³ĩ³wã³wã³ta³kxai¹nha²kxai³ã³ni³sxã³wi¹la³ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Ain¹te³na¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ĩ³ye³kxain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Yxãn¹ta¹ ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² tau³ta² a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²su² te²a² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Txa²wẽ³sai²na² tẽ³sxã³ tũ³nxa²ha¹wi¹. Kõ³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wẽ³sai²na² hxi²kan¹txi³ ĩ³ye³xa³wi¹.

18 A²nxũ²kwai³yxau²na³na¹ nain¹ka³tu³ kĩh³nũ³xa² ti³sa²tã³ yxo²ka²tũ¹yhai¹nha²kxai³ kãin² yxo²ka³si³ha²kxai³ kãin² wxi²ka³ta³ta³tha²kxai³ a²nũ²ai²na² ĩ³kan²ta³kxi²ti³ha²kxai³ ain¹na³li¹. Ju¹ta² wxa²sa³wi³ha³li³nãu³xa²na² ĩ³ye³kxai¹na¹li¹, kõ³nxe³te²a² yãu³ka³txa² ĩ³nxũ²kwai³li³si¹hain¹jau³su¹. Yxãn¹ta¹, hxi²kan¹ti³hex¹nai¹nxa³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— ã³ne³tot³syah¹lxa³li¹. Yxo²ĩ²nxa³sxã³ wain³txi³ ain³kxah²lxa³li¹, kan²txi³ yxau³kxi¹nx²ta¹kxan²ti³nu¹. Wẽ³sa² tẽ³sxã³ wxã³jah¹li³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Ain¹ka³tu³ wẽ³sai²na² sa²kxai³lu² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ka³tu³ kõ³nxe³te² yãu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ĩ²tũ³ a²wẽ³sai²na² tẽ³sxã³ ĩ³ka³ta³ta³kxai¹nha²ha²kxai³ kĩh³nũ³xa² ã³ya³hain¹sxã³ ã³nhe¹nhe¹ain¹sxã³ ã³nwa³ti³wa³ti³txa¹ain¹sxã³ ĩ³yxõ²wxãun¹nha²khaix¹sxã³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21-22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu² a²wẽ³sa² wĩ³na² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³hĩ¹nai³tã² ã³nxũ²kwai³wi¹lhai¹li¹? Nxe³sxã³ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— A²wẽ³son³ti³hĩ¹nai³tã² ĩ³to³nain¹na²hẽ³li¹. Ye³ka³lxa¹txi³ ha³nxe²a²nãu³a¹ ã³ya³hi²sxã³ ã³nhi³li² ye³ka³lxa¹txi³ ĩ³yau³xa²nãu³a¹ ã³ya³hi²sxi³ ã³nũ¹i² nxe³hxai²na²hẽ³li¹, ĩ³ya³lu²si¹jau³su¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹nxa²ke³la³te²kxai³ wxa²hau³kot³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Txa²khãuh³lxa³ti³hit¹sa²sĩn¹ju³ta²

ĩ³ãin²ta³kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— “Hxi²kan¹nhĩ³nxãn¹ji¹?” Nxe³sa²txa³hẽ¹li¹. Yxo²ĩ²san¹kxai²nãn²tu³ a²yen³kxa² a²te³nĩn¹kxa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wxa²hau³ko³txa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Yxo²ĩ²nxa²ha¹wi¹. Sa²wai³wait³sxã³ yxo²ĩ²nxa²ha¹ju³ta² sa²wet¹se¹li¹. A²wĩ³na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xa²ã³ni³sxã³ ã³yã³nũ²ki² ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² ĩ²ka³tu³ wxi²kan¹sxã³ kõ³nxe³te²a² yãu³ka³txa² ĩ³kwai²kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kõ³nxe³te²a² yãu³ka³txã³, ne³ka³tũ³si¹te² yãu³ka³txã³, yxo²ka³tũ³si¹te² yãu³ka³txã³. ĩ³kwa³na³nxa²ha¹wi¹. Wẽ³sai²na² wxa²nxũ²kwai³li³txu¹li¹. ã³wi²xi²ti³hex¹txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ kõ³nxe³te²a² a²yãu³ka³txai²na² kãin² wxan¹ka³tu³ wẽ³sai²na² kãin² ã³nhe¹nhe¹khaix¹ain¹ka³tu³, a²nxũ²kwai³li³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²wẽ³sai²na² sa²kxai³lu² ya³lu²te²hũ³nxe² sxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ka³lxa¹te²a² ĩ³ye³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya³lu²na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²ki³sxã³ sa²yxõ²ka³ta³wxe³ain¹ka³tu³ wẽ³sai²na² ĩ³sa²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nãu³a¹ Je³su²jah³la²kxai³ sxi²nhãu³ã¹ ã³wih¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³li³nãu³khai³xa² nũh¹ ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ko³nxe³te² yãu³ka³txai²na² hxi²kan¹ti³ nxũ²kwai³li³si¹sĩ¹nxa³thi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²yãu³ka³txai²na² te²u¹jã¹nxe³ka² he³la³ku³la³ wa³su³txi³ nxũ²kwai³li³si¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Hã¹nxe³sxã³ sa²wai³wait³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²kĩ³sa²kxai³, ĩ³sa²si¹hã³kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³to³jau³su²

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² nũ³ka³txai²na² wa²li³ain¹ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² wxa²ha³nãu³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ he¹ain¹ju³ta² ha³ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ain³kxain¹ju³ta² Je³su²jah³la² te³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

31 Hã¹nxe³sxã³ nũ¹yxau³sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wãn³txi³khai³xa² ĩ³yau¹ũ³ti³ten³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau¹ũ³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ko¹ko¹xa² hxi²ka² ã³yũ³nhi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nãn²tu³ ĩ³su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ su²lhã³sain¹kxan²ti³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Yxã¹ta¹ nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ain¹kxan²ti³ yuh³lain¹jau³su² wãn³txai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa² ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

A²nũ²a² kãin²ti³yxau³te²la³ ĩ³yau¹ũ³jau³su²

33 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ã³wi¹hain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ sxi²ha² ã³wih¹sxã³ yxau³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Tĩh³na² ã³nxi³yah³lxin¹tãu³a² ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³kxi²nyhah¹lxin¹yu²lhi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Yxã¹ta¹ kon³ton³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wã¹wa³kxẽ³na¹xai²na¹, ĩh¹te²la³ta³ hxi²kan¹ti³la³ kĩ³te³ji¹wi¹? Nxe³jau³xai²na² tĩh³na² ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ kon³ton³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ ã³wxe³sxã³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² hxi²ka²hxn³sxã³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nũn³te²su² te²a² ĩ³kaix¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ¹ne³ka²sah¹lxi³sã²lxi¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³:

“Hxi²kan¹txi³su² ti³ten³sa³nhã¹.” Nĩn¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³ka³li³lo³je²txai¹nhu¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³te³na¹, wẽn³su² sa²so¹sxã³ nxũ²kwai³ye³ye³lot³sxã³ ũh³wxe³ka³tu³ wxa²sa²ha³lxo¹so¹ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

37 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ĩ²li³te² ĩ³nxa² a³lxi²sa¹nha²kxai³ wẽ³sai²na² te²yã¹nxe³ te²he³la³ku³la³ sa²hau³ko³tai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ Txai²na² hxi²nũ¹san¹kxa² yã¹nxe³hĩ³nx2na³li¹. Hxi²nũ¹san¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²su² te²a² hxi²nũ¹nain¹kxa² yã¹nxe³hĩ³nx2na³li¹. Hai³txi³ Txai²na² so¹lxi³ hxi²nũ¹sa²hĩ³nx2nxa³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Wxa²ya³lxah³lo²su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

38 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu²ah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³tih³nxe³sa²jah¹lã³. In³txa² ĩ²sĩ¹na¹hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la² wxi²ka¹nĩn¹ju³ta² ĩ²so¹nxain¹sxã³ ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² ĩ³kwa³na³ain¹na²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ ĩ³hit²txi²nxai¹nxa³ha²kxai³: “Hã¹nxã¹txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³si¹jau³su² kwa³na³ain¹sĩ¹na¹hẽ³li¹, ĩ³hi²txi²nẽ³lxa³ha²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ju³tai²na² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, Wxi²ka¹na¹ju³ta² ĩ²so¹sa²sxã³ wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ain¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ kwēn¹ta²kxai³ wãn³txa² ko³nxe³jau³xa² ĩ³ye³kxi²sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wi¹.

40 A²nũ²a² ĩ³ko³x1ko¹son²kxi²nē³lai¹nxa³te²su² te²an²tu³ txa²wã¹yan³tain¹te²lxã²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

41 A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wxãĩ²na² txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³sah¹lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nũ²a² ĩ²li³te²a² a³lxi²sai¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa² ka³te³ha² ne³ki¹sxã³ ĩ³na²te³lhxã³ ũ³hũ¹nxa²lxain¹kxai²nãn²tu³ te²kxai³ a²yo³ha² yũ³ain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ya³la³tu³ ũ³yho³hain¹tu¹wi¹.

Ko³nxe³ti³ kãĩ³si¹nyhain¹jau³su²

42 A²nũ²ai²na² yxo²ĩ² ã³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³si¹jau³su² ĩ³tih³nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe² ĩ³tih³nxain¹kxa²yo³ha² kãĩn² khãuh³lxa³thin¹tu¹wi¹. A²nũ²a² tah³lxa³kxa² sa³txe²khai¹nxe³ka³txa² tē³sxã³ ĩ³yxe²ta³kũ¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ ĩ³yau³xa² u¹jau³xa² so¹sxã³ ãn³sa³nũ¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² khãuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kãĩ²nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ a²nũ²ai²na² kwēn¹ta² yxo²ĩ² ã³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sa²si¹hain¹jau³su² ĩ³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³thin¹khaix1jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khãuh³lxa³ti³ wa³to²hi²hai¹nhĩ³nx2na³li¹.

43 Ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² wi¹lĩ²nha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yãn¹ta¹ wxa²hxi²ka² ko³nxe³ti³ kãĩ³sih¹nx2ti³te³lhxã³ kxai²nãn²tu³ ĩ³hxi²yo³la³kã¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ yũ³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nãu³a¹ ka³te³na² ne³ki³so³txa³ju³ta² ã³wi¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yãn¹ta¹ hxi²kha¹li¹ yũ³ah³lxin¹sxã³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² ĩ³yũ¹li²nxa³ju³ta² ã³wih¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

44 Nxe³tãu³a² a²nũ²a² ya³lu²ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³sa²tē³tu¹wi¹.

45 Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²yu³kxa² ko³nxe³ti³ kãĩ³sih¹nx2ti³te³lhxã³ kxai²nãn²tu³ ĩ³yu³yo³la³kã¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ yu³ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ yũ³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nãu³a¹ ka³te³na² ne³ki³so³txa³ju³ta² ã³wi¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yãn¹ta¹ yu³kha¹li¹ yũ³ah³lxin¹sxã³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² ĩ³yũ¹li²nxa³ju³ta² ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

46 Nxe³tãu³a² a²nũ²a² ya³lu²ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³sa²tē³tu¹wi¹.

47 Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²ye³nai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³sih¹nx2ti³te³lhxã³ kxai²nãn²tu³ ũ³yhe³ki³sa²tã³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxã³ ye³ki³ka³na³ka³nat3sxã³ ye³yũ³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa³hĩ¹na¹ yxau³yah³nx2ti³kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ ye³ki³ha¹li¹ ye³yũ³ah³lxin¹sxã³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² ĩ³yũ¹li²nxa³ju³ta² ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

48 Nxe³tãu³a² a²nũ²a² ya³lu²ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³sa²tē³tu¹wi¹.

49 Jã¹nxa¹jau³su² kxã³nhxi¹nu¹tai²na² ka³yxuh³xa² ũ³hĩ³lhxã³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ain¹ki³kxai²nãn²tu³, sah²ne³kxa² ũ³kah¹sãn²sxã³ wxa²sĩ³nãu³ta³lxi³sãn²sxã³ ũ³hĩ³lhxã³ ũ³hũ¹ain¹to³ki³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jã¹nxe³to³ki³tã³li¹. Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² sa²yxo²wet1sah²lxin¹kxai²nãn²tu³

ã³ne³wx³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²ẽ¹nãu³nũ¹ai²na² whã²na¹wi¹le³nx²ti³tu¹wi¹.

50 Sah²ne³ki³su² tẽ³kĩ³kxai²nãn²tu³ yain³txa² ã³sa²wi²kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³ wi¹yain³kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ a²kah³ju³ta² yũ²nxa³sxã³ sũ¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ kah³xi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ hãu²no³nyhu¹sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ sah²ne³kxa² yã¹nxe² a²nũ²a² wi¹kã³ũ¹hain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

10

Txu¹ha²kwa²ã³na¹ju³ta²ĩ³tih³nxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³sa²yxau³sxã³ a³li³ka³tu³ Ju³te²a²ko³nãu³a¹ Jor³tãu²yau³xa² a²yxo²ha³tih³nãu³a¹ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tai²na² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² tũ³nhãun¹sxã³ Je³su²jah³la² ĩ²ain¹te³lhxã³ tũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹to³kaix³ jã¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²an¹te²a² ka³na³ku² wxã³ain¹sxã³ Je³su²jah³la² ĩ³ki³ha¹kxi²si¹hain¹jau³su² ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lã³. In³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ²li³tãu³a² a²txu¹ha³ka³lxa² ã³na¹kxai²nãn²tu³ wain³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³kxi¹nx²tain¹ta¹hxai²hẽ²lhai¹li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² hã¹nxa² ã³ni³lain¹ju³tai³ta²su¹: “In³jah³lo²su² te²ĩ³nxa²: ‘Txa²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹a¹tũ¹xã¹.’ Nẽn¹kxai²nãn²tu³ wxa²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹te³lhxã³ nẽn¹jau³su² ha³teh³nxã³nxa² tẽ³sxã³ a²ten³jau³su² ũ³wha²li¹txa²hẽ³li¹. Nẽn¹kxai²nãn²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹in¹ju³ta² yũ²na³li¹.” Nxe³ju³ta² Moi³se²ah³lu¹tai²na² hã¹nxa² ã³ni³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu²:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ti³ten³nxa²lxa³nha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² txu¹ha² ã³na¹te³lhxã³ nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹lhxã³ ũ³hũ¹nx²tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

6 Yxãn¹ta¹ a²wi¹lhĩ¹nu¹tai²nãn¹te²tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²hi²sen³kxai³lu¹ in³txa² we¹ti²txu¹ha² we¹ti²nxe³to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

7 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu² a²wĩ³na² a²hã³ka³nũ¹na² nxe³sxã³ ã³waix³tũ²la² a²sxe³xa³ka³lxa² so¹lxi³tẽ³tu¹wi¹.

8 Nxe³sa³ha²kxai³ in³txa² txu¹ha² a²nũ²ka³na³ka³nat³ton³tu¹wi¹. A²nũ²a² ha¹li¹o³nxa³wi¹. A²nũ²ka³na³ka³nat³jah³na³li¹.

9 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã³nũ²kxi²ya³te²sin²ta²wi¹. Nxe³kxe³su² a²nũ²ai²na² sa²kxai³lu² ã³nhai²ta³lxi³si¹hain¹kxai²nãn²tu³ nxe² kã³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ã³wi¹hain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa²na² jã¹nxe³ju³ta² ĩ³wã³txi³sain³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txa² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹ka³tu³ txu¹ha² ã³lxi³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³ txu¹ha² ã³xa² ũ³whĩ¹ta³kxi²nyhain¹kxa² yã¹nxe² hxi²ki³lot³hĩ³nx²na³li¹. Kõ³nxe³ju³ta² kã³kxi²hĩ³nx²na³li¹, in³jah¹la²sa³.

12 Jã¹nxe³jau³su² txu¹ha² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²wẽ³sã¹ai²na² ã³na¹ka³tu³ in³txa² ã³lxi³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³, in³txa² ã³lxi³te²a²

ũ³whĩn¹ta³kxi²nyha²kxa² yã¹nxe² hxi²ki³lot3ta¹ka³lxu³su² hĩ³nx2na³li¹. KQ³nxe³ti³ kãĩ³ju³taĩ²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² wẽ³ha³lxa² a³lxi²jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²wẽ³ha³lxa² tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Je³su²jah³la² wxa²wxai³taĩ²la¹ ain¹jau³su² tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Yxã¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã² ĩ³hxi²ko²lain¹jau³su² yxo²xũn³txi³ ĩ³kwai²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² ĩ²ka³tũ³ ĩ³xan³txi³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Wẽ³ha³lxa² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ju³taĩ²na² ĩ³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wẽ³sai²li² a²wĩ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³tu¹wi¹.

15 A²ya³la³tũ³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ten³nxa²lxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³ai²li² ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³sxã³ a²wẽ³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²ha³lxi³so¹ain¹sxã³ wxa²wxai³ain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹ju³ta² ũ³hũ¹nx2ti³tũ¹xã². Ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa²yen³kxi³khaix¹jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² ã³nxi³xi²te³lhxã³ nxa²ha¹te¹ in³txa² sa²kxai³lu² ã³ni³ha²non¹sxã³ ĩ³ha¹txi²sxã³ ã³n³kax3ti³wxe³sxã³ ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Wi¹lhin¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxet3sã²lxi¹. Yã¹te²a³ wi¹ju³ta³la³ kãĩ³a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tãu³la² so¹kxi¹nxa²hĩ³na¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wi¹lhin¹jah¹lo²su² san¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ wi¹lhin¹te²ju²hẽ³li¹. ã³xa² hai³txi³ wi¹lhin¹te²sxa³yu²hẽ³li¹.

19 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹taĩ²na² ain³kxi²to³hxain¹taĩ²ti²tu³wi¹: “Su²lhã³i², ã³xa² sxe³xa³ka³lxa² so¹sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi², ã³xa² yen³kxa² kãĩ³kxi² a²nũ²a² ã³xa² ki³ha¹kxi²sxã³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ti³hi¹jau³su² ĩ³ye³kxi²nyhu¹i² ki³han³jau³xa² ã³ye³yxo²nũ¹ni² nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wxa²wĩ³na² wxa²hã³ka³na² wi¹kãĩ³ũh¹xai³jah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txai²na² sa²kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Sa³nxe³la³kxa² wet1sa²hĩ¹nãn¹te²tũ³ nxe³jau³xai²na² sa²yxo²wet1sa²sai¹hxai²na¹hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ĩ²ain¹sxã³ a³lxi²sxã³, ĩ³ye³kxi¹te³nah¹lxi¹:

— Yu³ka³na³ka³na³ton³na³li¹. Wxa²yen³kxa² sa²so¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa² so¹kxi²nxa²si¹jau³su² kãĩ³txa²hẽ³li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa² yo³ha² tẽ³sxã³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²na² wã²nhũh²xai³txai¹nhẽ³li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ yen³kxa² wi¹ju³ta³nũ³a² yũ³nxa²tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ nxe² kãĩ³ta³lu²nĩn¹kxai²nãn²tu³ ã³wxã³sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², in³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ ĩ³ye³han³ti³nha²sxã³ ĩ³ãĩn²txi³sxã³ ĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la², kãĩn² yen³kxi³nha²kxai³la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²kxai³lu¹ i²sa²sai¹ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² kāin² yen³kxi³te²su² te²a², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24-25 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² i³wā³wā³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wē³ha³lxi³āi³. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxa¹jau³su² ka³me²la² ka³yxuh³xa² kāin²khai³te²su² te²na² hai³txi³ a²ku¹wxi²si³xē¹na² ā³wih¹sxā³ ā³wa²to¹ti³he¹nxe³lhī³nx2nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² kāin² yen³kxi³h³khai¹nxe³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹ wa³lxe³ju³ta²su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xā² kāin² i³wā³wā³txi³ yxau³ain¹sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²a²nāu³a² a²nū²ai²li² yen³kxi³kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²su² wi¹lhin¹sxā³ i²jah¹lo²su² ye²te²ju²hē³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxi³ a²nū²a² yen³kxi³te²su² te²na² kxāu³nxa³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³kxi²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ Sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ki³sxa³lho³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² i²sa²sai¹ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxi³lu¹:

— Nxe³ju³tai²na² a²nū²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² hxi²kat1te²lo³jah¹lai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²kxai³lu¹ i³ye³ān³si³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sā²lxi¹. Txa²yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³na¹sxā³ ān³si³tē³kxi¹nxa²sī¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29-30 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxi³lu¹:

— A²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxi³ txa²wān³txa² wi¹jau³xa² a³lxi¹nha²kxi³, sxi²ha² ā³na¹i² a²lon³ti³tāu³xa² ā³na¹i² a²ha³lī³ti³nāu³xa² ā³na¹i² a²hā³ka³na² ā³na¹i² a²wī³na² ā³na¹i² a²wē³ha³lxi³nāu³xa² ā³na¹i² a²ha³lo²a²ko³xa² ā³na¹i² nxe³ain¹kxi²nān²tu³, a²ha² kwēn¹ta¹na² ye³ka³lxa¹txi³ sxi²ha² yū² ka³lxa¹txi³ a²lon³nāu³xa² yū², ka³lxa¹txi³ a²ha³lī³ti³nāu³xā² yū² ka³lxa¹txi³ a²hā³ka³na² yū² ka³lxa¹txi³ a²wī³na² yū² ka³lxa¹txi³ a²wē³ha³lxa² yū² ka³lxa¹txi³ a²ha³lo²a²ko³xa² yū² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹, hau³hau³kon³sxā³ a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ju³ta² ye³khāuh³lxa³thin¹sxā³ kāi³ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² yxan¹nāu³a¹ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

31 Nxe³kxan²ti³nū¹ sa²nēn¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² a²hīn¹txi³ i³sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ i³sa²nēn¹kxi²nxa³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² a²hīn¹txi³ i³sa²nēn¹kxi²nxa³ju³ta² yū³kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ i³sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³to³jau³su²

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² wa²li³nhē¹tīh³na² ā³nxai³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ān³ne³ka³ta¹nyhain¹sxā³ ai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai³yain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ān³si³tē³tū³ka³txa² sa²kxi³lu² i³wā³txain¹to³ha²kxi³ yu³lhain¹to³ha²kxi³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² sa²kxi³lu² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxi³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² hxi²ka² hxi³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txa² i³yū³so¹ka³tu³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³nxai³kĩ³tu¹wi¹. Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³Txai²na² so¹sain¹sxā³ a²nũ²a² wā³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³kā³txi³nāu³xa²ha³teh³nxā³nxā² a²hoh³lxi³su² tũ³kā³txi³nāu³xa² nxe³te²nāu³xai²na²a²hxi²ka³nāu³a² ā³na¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nān²tu³ ya³lu²si¹sain¹jau³su²ĩ³yĩ¹li²sain¹tu¹wi¹. Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te²nāu³xa²sa²nũ¹sain¹tu¹wi¹.

34 Sa²nũ¹sain¹sxā³ kō³nxe³ĩ³ka³lxi¹lũ¹sain¹ka³tu³ĩ³ye³ka³su³hēn¹kxi²sain¹ka³tu³ũn³txi³ ĩ³ta³lo³wait¹sain¹ka³tu³ ĩ³su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ye³ha¹li¹ka³na³ki¹ a³lan²tāu³kxai³lu², ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sũ³na²Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²jah¹lo²su² na¹ha²kxai³lu¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² ĩ³wā³txain¹jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Se³be³te²ah³la² a²tah²nāu³su² Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la²nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² tah²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²wxā³sxā³ ĩ³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— ĩ³tih³nxe³sa²jah¹lāi³. A²yen³kxa² ĩ³wā³txi³nxa²ya³ha¹kxai²nān²tu³ũ³hũ¹sa²sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹?

36 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Yā¹te²a² wxa²hau³ko³kxi¹nx2ta¹ju³ta³nũ³su² ten³nx2ti³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wā²lũ³xi²ya³te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² wxa²ha³lo²a² a²wa³kxēn³sin¹kxai²nān²tu³ ka³na³ki³ wxa²wi¹tāu³a¹ā³wxe², ka³na³ki² wxa²wā³tāu³a¹ ā³wxe² nxe³ya³ha¹ju³ta² ten³ya³sa³nhai¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

38 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²yen³kxa² ten³ya³hin¹ju³ta² ā³ne³wxe³ya³hxa³lxi¹. A²nũ²a²kō³nxe³thin¹te²nāu³xa² khāuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³nx2tain¹ju³ta³nũ³a²hxi²kan¹ti³ en³ya²te³lin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha¹lin¹tũ³kā³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹ya³ha¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² khāuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ wxāi²na² jā¹nxe³sxā³khāuh³lxa³ti³nx2tain¹nũn³tu¹wi¹.

40 Nxe³yān¹ta¹ txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe² txa²wā³tāu³a¹ ā³wxe²nxe³ya³hin¹ju³ta² hxi²kan¹ti³ ũ³hũ¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Ju¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na²a²ha³lo²ai²la¹wi¹. Txa²ha³lo²sxa³wi¹. Txa²wā¹sũ³na² a²ten³te²su² te²na² so¹lxi³sa²we¹tain¹tu¹wi¹ Ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² wā³kon³te²nāu³xa² hxi²ka²hxn³tũ³kā³txa² ain³kxain¹sxā³ kāin² ĩ³xan³txin³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Jo³āu²ah³lai²na² ĩ³xan³ta³kxi² Ti³a²kah³lai²na² ĩ³xan³ta³kxi² ain¹ta¹hxai²hē¹la².

42 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ĩ³kaix1tain¹sxā³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³tũ³kā³txa² nxe²xai³te²jai¹ti²tu³wi¹. A²hxi²kan¹te² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxa² yxo²ha³nxe¹lhxa³txi³hxi²kan¹txi³lo³tain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.

43 Yxān¹ta¹, wxāi²na² jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wxa²yu³ta², ĩ²li³te²ĩ³nxān²tu³. “Hxi²kan¹te²sa¹i¹.” Nxe³jau³tu³ ten³nxa²kxai²nān²tu³, wxa²yu³ta²a²hāi¹nxe³ti³xa¹ ĩ³wa³ka³lxi³lo³txai¹nhē³li¹.

44-45 Jā¹nxa¹jau³su², “Txai²na² a²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxa¹jau³su²ten³nxa²kxai²nān²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ā³wa³ka³lxi³lo³txai¹nhē³li¹.

Jā¹nxa¹jau³su² Txai²na² sa²kxai³lu² wa³ka³li³lo³sa²si¹hai¹na¹jau³nũ³su² wxā²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ā³non²ta³kxi²te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. A²nũ²a²nũ³xai²na² a²kō³nxe³ti³ kãi³sxā³ wā²nxũ¹lain¹ju³ta²na² ā³wa²su¹te³lhxā³ ya³lu²kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxain¹te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

In³txa²ye³han³te²a²ye³we²nxi²jau³su²

46 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² nxe³ha²kxai³, ā³lxi³tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² nxe³ha²kxai³ whāi²na¹, tē³li³nyhu¹sxā³ Je³ri³kō²thĩ³na² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³na² wa²li³ain¹tāu³a¹ a²nũ²a² ye³han³jah¹la² Bar³ti³me²ah³la² tĩh³na² kxa³lxu³sa³kxu²nxa² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ti³me²ah³la² a²ki³lhan³ta³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²yen³kxa² ĩ³yai³nxũ³yhain¹te³lhxā³ o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na² tōn¹jah¹la², yau³son³ju³ta² ain³kxain¹te³na¹ ĩ³kaix¹jain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāin² ĩ³kaix¹jain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²kah³lo²si¹lxi¹. Ye³han³sa²ju³ta²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxe³ju³ta³la³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ yxo²xũn³txi³ ĩ³kwa²kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³ka³nah²nxe³si¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³ ā²la² kāin² ĩ³kaix¹jain¹jau³xa²sa¹:

— Txa²wā¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²kah³lo²si¹lxi¹. Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxe³tāu³a¹ Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² ā³yit¹sxā³ ĩ³kaix¹so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² ĩ³kaix¹tain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Ya³lo³txi²si¹nhē³li¹. Je³su²jah³la² ĩ³kaix¹txa²sĩn¹nhai¹. ĩ³sa²yxau³sxā³ ait3si¹nu¹li¹. Yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxe³te³na¹ a²nũ²a² ye³han³jah¹lai²na² wā²la²ka³lo³a² ha³la³sān¹ka³lo³a² sa²sai²ā³sxā³ ĩ³sa²yxau³sxā³ Je³su²jah³la² ā³tĩ³ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta² kãi³ũh¹nxa²ha¹ju³ta² ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ha²kxai³lu¹ ye³han³jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ye³we²txi²san¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Ā³nxai³txu¹li¹. Hĩ¹na¹ yxo²i²sa¹nha²kxai³ ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ wa³su³txi³ ye³we²nxi²sxā³, Je³su²jah³la² ān³si³tē³kxa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

11

Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³yati¹ā³wih¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² Je³ru³sa³lē²thĩ³nān¹tĩh³na² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹te³na¹ wā³la² o³li³ve²ra³ka³txa² yau³son³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ti³wa³kxa² sxi²jen³txa² thĩ³nha¹li¹ wā³la³ka³txa² yxo²yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thĩn³txa² Bet3fa³je²thĩn³su² ha²kxai³ Be³tān²ya³thĩn³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³na² ā³yi¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ĩ³sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ ĩ³sa²si¹hā³yhain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Sxi²je³na² ha³ti³hi³nũ³a¹ ai³jah³hē¹li¹. Ya³hin¹kxai²nān²tu³ a²kwēn¹tai²na¹ ju³mēn²ta² ka²va¹lhũ³te²a² wē³sa² nxe³te²a² sa³ta³kxa² wxē³sain¹te²a²

ĩ²yah³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a² a²ka³tih³yau³ai¹nhxai²nxa³hẽ³li¹. Nxe³te²a² sa²ta²la³kxi²so¹jah³hẽ¹li¹.

3 Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²an²tu³ ĩ³wã³txi³nx2tain¹kxai²nãn²tu³: “Ĩ¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹?” Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi¹txain¹ya³hẽ¹li¹. “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hã³sain¹sĩn¹na²li¹.” Nxe³txain¹ya³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ ã³nxai³ya³te³na¹ ya²la³la¹ ju³mẽn²ta² wẽ³sa² sa²tai³kxi²kxa² sxih²yxo²a² a²ti²ta³lo³kxa² yxo²wxe³ain¹kxe³su² te²a² ĩ²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a² sa²ta²la³kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ha³lo²a² he¹ain¹te²a² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:
— Ĩ¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ju³mẽn²ta² wẽ³sai²na² sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹? Nx-ain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ya³ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hã³sain¹na²li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nyhai¹nha²kxai³, ju³mẽn²ta² wẽ³sai²na² tẽ³sxã³ Je³su²jah³la² ũ³hũ¹yhai¹ka³tu³ wã²la²ka³lo³a² so¹sxã³ ũ³ka³ti³hẽt¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxã³txa³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ka³ti³yau³ye²ha²kxai³ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ ne³ka³ta²a² ai³ain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² a²wã²la³ka³lo³khai³xa² tĩh³na² Je³su²jah³la² ã³nxai³tĩh³na² ũ³ha¹xai³ain¹ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² he³la³nxã³nxa² sa²nãu²so¹sxã³, tĩh³na² ũ³ha¹ai³ain¹nũ³nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ju³ta² tĩh³na² Je³su²jah³la² wi¹wxa²hau³ko³kxai¹si¹hain¹jau³su² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ha²kxai³lu¹ ã³ne³ka²ta¹sxã³ ho³hain¹tũ³ka³txain²ti³ ĩ³kaix1ti² a²si³yo³na² ho³hain¹tũ³ka³txain²ti³ ĩ³kaix1ti² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³kaix1tain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ĩ³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹li³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³ũ³lo³jah¹lai²la¹wi¹.

10 Kxã³nhxi¹nu¹ta¹na² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² ĩ³wa³kxẽn³to³tẽ³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹ Te²u¹jã¹nxe³te²su² te²a² hĩ¹na² ãh¹ ũ³hũ¹nẽ³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, Wxi²kin³txi³ton³ta² Si³yxa³ũ³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe² e³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Je³su²jah³la²kxai³ ã³wi¹hain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ²la² ki³kan³nũ²la² a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³li³nãu³xa² hxi²ka² hxi³sa³hã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³te²nãu³xa², ã³si³tẽ³kxain¹ka³tu³, Be³tãn²ya³thĩ³na² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi²ko²ka³txa² nxã³kxi²nxa³kxe³su² ya³lu²jau³su²

12 Ain¹te³na¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² Be³tãn²ya³thĩ³nai²na² a³li³sxã³ ã³nxai³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² heh³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³ka³tu³, yain³txi³ka³ta² fi²ko²ne³kxa² ã²hã¹u²la¹ ten³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³ta² ãn³yau³son³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Yain³txa³nã³kxa² so¹sxã³ ĩ³yain³te³lhxã³ yau³son³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ a²ka³tai²na² a²nxã³kxa² yũ²nxa³kxe³su² a²nxã³nxa² so¹li³ ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²la³ yain³txa³nã³kxa² ka³to³je³na³kxa² ãn³si³wxe²nxa³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ a²yain³txa²ka³tai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ wen¹nxā²nxa³lho³li¹. Nĩn¹ka³tu³ wxa²nxā³kxa³la³ a²nũ²la³ĩ³yain³kxi¹ti³he¹nxē²nxai¹nx3tho³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ain³kxi²khaix1ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wih¹jau³su²

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lē²thĩ³na² wxā³ain¹nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tu³, a²nũ²a² ka³lxa²tũ³ka³txa² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² ũ³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²sxā³ ũ³hũ¹te²a² o²la³kxi² nxe³nyhu¹ye²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxi³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³su² yen³kxa² ũ³yho³hi²nyhu¹ain¹te²na² ha³lo²a² sa²tā³kxi¹nha²kxi³ ũ³yho³hi²ki³ki³a² a²me²sa²ka³lo³a² ũ³sa²tā³ha²kxi³ kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²sxā³ ũ³hũ¹te²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ũ³sa²tā³ha²kxi³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Ain¹sxā³ a²nũ²a² a²yen³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² sxi²hē¹na² ā³wa²to²ka² ai³si¹ja³kxa³nũ³su² ĩ³hxi²ko²lain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxi³lu¹ ĩ³yau¹ũ³te³lhxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² wha²li¹txā³nxa² jau³xau³hxai²tē³x1ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²sxi²hai²na² sa²kxi³lu² a²nũ²a² nũ³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi²sain¹thĩ³nai²la¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ĩ³ya¹nxa²sxā³ yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹kxi³thĩn³su² ĩ³ya¹ton³yah³lxi¹nhē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³jau³xai²na² sa²kxi³lu², wā³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txa² ain³kxi¹nha²kxi³, ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² ain³kxi¹nha²kxi³ ain¹sxā³ Je³su²jah³la² ĩ³su²lhā³te³lhxā³ o²la³kxi²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² wān³txa² ĩ³wā³wā³txi³sxā³ hē¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxi³ ha¹lin¹tũ³ka³txai²na² yu³lhain¹jau³su² Je³su²jah³la² ĩ³su²lhā³si¹jau³nũ³su² te³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ sũ²ni²khaix1nxe³sxā³ Je³su²jah³la² nũ³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² wa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Fi²ko²ka³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

20 Ka³nxa³ha²ta³kxi³lu¹ ā³nxai³ain¹ka³tu³ yain³txa³ka³ta²na² sa²kxi³lu² ā³wa²tot1sxĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³ta² ĩ³ya³nat3sxā³ ya³lu²ju³tu¹ta²na² ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³hĩ¹na² Pe²jah³la² hi²sen³kxi³lu² ain³kxi¹xi²nũ²la² Je³su²jah³la² wān³txa² a²sũ²ta³ti³kxi³ ĩ³ye³jau³kxi³ ain³kxi¹xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Yain³txa³ka³ta²na² kq³nxe³te²lo³tin¹ka³ta²na² ĩ³ya³na²kxi²sxā³ ya³lun²su²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxi³lu¹ ĩ³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxi³lu¹:

— Txa²wā¹sũ³na² yxo²ĩ²jah³lxi³hē¹li¹. A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ wā³la³ka³txai²na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxi²nān²tu³, “Wxa²ha²txut1sai¹sxā³ ĩ³ye³na² kāin²je³na² ā³na¹txa²hē³li¹.” Yah³lxin¹kxi²nān²tu³ hau³hau³kon³sxā³ wxa²ē¹nāu³a¹ hai³txi³ ĩ³wā³wā³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ sa²wai³wait3sxā³ Txa²wā¹sũ³na² yxo²ĩ²yah³lxin¹kxi²nān²tu³ a²yen³kxa² ten³yah³lxin¹kxa² yũ³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24 — Jā¹nxa¹jau³su² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxi²nān²tu³ ĩ³wā³wā³ta³kxi²nyhah¹lxin¹kxi²nān²tu³ ĩ³wā³wā³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³: “A²yen³kxa² te³na¹kxe³su² te²a² yũ³khaix1sa³tu¹wi¹.”

Nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Kan²txi³ yxo²i²sah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³yū³khaix¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

25 Jā¹nxa¹jau³su² e³a¹wi¹. ĩ³sa²yxau³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ĩ²li³te²hū³te²su² te²a² ko³nxe³ti³ kăi³ūh¹nx2ti³kxai²nān²tu³, nxe³ju³ta²na² wi¹lhin¹sxā³ ne³wā²na³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Wxa²wī³na² oh³na² yxau³jah¹la² ko³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³nx2ti³nūn³tu¹wi¹.

26 Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nān¹jau³su² nxe³ke³la³te²kxai³ te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kăi³ū¹sain¹na²hē³na¹. Ne³wā²na³ū¹hain¹nxa³lho³na¹.” Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ Wxa²wī³na² oh³na² yxau³jah¹la² ko³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³ūh¹nx2ti³hī²nxa³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² ĩ³tih³nxe³jau³su²

27 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lē²thi³na² Je³su²jah³la² nū³ka³txa² ā³wxa³lain¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³ā¹ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹ka³tu³, wā³nxīn¹te² si³yxau³tū³ka³txa², ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa², a²nū²a²nāu³xa² a²hxi²kan¹te² nū³ka³txa² whāi²na¹ ā³tī³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Ā³tī³sxā³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lāi³. ĩh¹nxe² ĩ³hxi²ka¹txa²hī³te²la¹xā³? ĩh¹jah¹lo²ta³ ĩ³sa²si¹hā³nxain¹thai¹li¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Wān³txa² yau³ka³na³ka³na³jau³xa² yau³ā³lxi³jau³xa² ĩ³wā³txi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹jau³xai²na² ĩ³wa²lū³xi²sah¹lxi³sā²nhē³li¹. Sah²lxin¹kxai²nān²tu³, ĩ³hxi²kat1sa²jah¹la² ĩ³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ sa²lxan³kxai²nān²tu³ nxe³nx2ti³nxa³lho³li¹.

30 Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² a²nū²a² tē³sxā³ ĩ³ye³na² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² ĩh¹jah¹lo²ta³ ĩ³sa²si¹hā³ain¹thai¹li¹? Txa²wā¹sū³nu²khai³xai²la³ tā³nxa² a²nū²khai³xai²la³ tā³nxa² ĩh¹nxe³hī³te²la¹xā³? Nxe³na¹jau³xai²na² ĩ³wa²lū³xi²sah¹lxi³sā²nhē³li¹.

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, wā²nxūh¹ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
— “Txa²wā¹sū³na² ĩ³sa²si¹hā³kxah³lai²la¹wi¹.” Nxe²e³kxi²kxi³kxai²nān²tu³ ĩ³wa²lū³xi²nē³lai¹nhī³te³nah¹lxi¹: “Nxe³kxi³sa²ha²kxai³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah²lxan³thai¹li¹?” Nxe³nē³lain¹tu¹wi¹.

32 Yxān¹ta¹: “A²nū²khai³xa² ĩ³sa²si¹hā³kxah³lai²la¹wi¹.” Nxe³kxi³kxai²nān²tu³ yuh³lxi³nē³na³li¹. A²nū²nāu³xai²na²: “Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sū³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²khai³su¹.” Nxain¹jau³su² ha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³lain¹kxa²yan³ti³su² kī³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³ha²kxai³ ĩ³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:
— Kō³nha²sīn¹nxa³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hā³xā¹. Kō³nyhah¹lxan³kxai²nān²tu³, ĩ³sa²si¹hā³sa³jah¹la² ĩ³yau¹ū³nx2ti³nxa³lho³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

Hai³sxa²kwa²hau³ko³tū³ka³txa² ĩ³yau¹ū³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txa² yau³xā³xa² ĩ³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³yau¹ū³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxai²na² u²va²nē³kxa² ū³whī¹nū²nhai¹. Ū³whī¹i² a²yxo²ka³teh³nāu³xa² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ ūh³yxo²wxai²na³kxa²xai³sxā³ txon³nū²nhai¹. Sxi²ha² kī³khai¹nxe³thi³na²

ũ³txo³te²ka³kxa¹ a²nũ²a² ã³xa² wi¹wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² ũ³hũ¹ain¹nũ²nhai¹.
Hã²wxã³txa³ ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa² ã³nxai³nũ²nhai¹.

2 Hã²wxã³txa³ ã³ki³i²tãu³a² sa²kxai³lu² yain³txa³kxa² wã²nhu¹nyhu¹si¹jau³su²
a²sa³wi³sa²sa²si¹hã³nũ²nhai¹.

3 Yxã¹ta¹ hai³sxa² kwa²hau³ko³tũ³ka³txa²kxai³lu² kã³ye²ha²kxai³
wã²nhũ¹nyhai¹nxa³ke³tũ³hã¹sxã³su²la³kxa²sa²wa²ye²nyhain¹nũ²nhai¹.

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ã³xa² yain³ta³ka² wã²nhu¹nyhu¹si¹jau³su²
ĩ³sa²si¹hã³nũ³nũ²nhai¹. Yxã¹ta¹ kwa²hau³ko³tũ³ka³txa²kxai³lu²
ĩ³ne³ku³lai¹nha²kxai³ko³nxe³ti³ãu²li²ton³nha²kxai³nxe³nyhain¹nũ²nhai¹.

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ã³xa² ãn³ta³lo³hẽ²ti²to³kxa² ĩ³sa²si¹hã³kxah³la²
kwa²hau³ko³tũ³ka³txai²na² ĩ³su²lhã³ain¹nũ²nhai¹. Jã¹nxe³sxã³ ye³ka³lxa¹txi³
hai³sxa² wa³kxẽn³yah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³sa²si¹hã³ain¹ta¹
kwa²hau³ko³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ka³na³ku²te²a² ĩ³wai¹txi²,
ka³na³ku²te²a²su²lhã³i²ain¹to³nhũ²nhai¹.

6 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu², a²wa³kxẽn³yah³la² a²ki³lha³lxa² hã¹nxe²
wẽ³nha³kxa² a³lxi²khai¹nxe³kxa² hã¹nxe² on³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³te³na¹
a²wa³kxẽn³yah³lai²na² a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wẽ³sxai²na² ĩ³sa²si¹hã³a¹tũ¹xã¹.
A²nxe³te²a² kwa²hau³ko³tũ³ka³txai²na² sa²nẽn¹kxain¹kxi³sã¹.” Nxe³jau³tu³
ĩ³sa²si¹hã³nũ²nhai¹.

7 Yxã¹ta¹ a²ki³lha³lxi²na² hai³sxa² yau³son³ye²hĩ¹na¹ tũ¹ka³txai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹ wxa²nxũh¹ ĩ³ye³ain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹wa³kxẽn³yah³la²
ki³lha³lxa² wxã³na²wi¹. ĩ³su²lhã³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ hai³sxa²
so¹kxi²ki³tu¹wi¹.” Nxe³ain¹jau³su².

8 ĩ³sxã³su²lhxã³ĩ³ya²lu¹tain¹ka³tu³ A²ki³lha³lxi²li² ũ³ha³lo²sa²tã³nã¹ain¹nũ²nhai¹.

9 Nxe³jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² ĩh¹nxe³ta³
kã³te³ji¹wi¹? Nxe³ju³ju¹ta²na² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
ĩ³xi²ka³tu³ ĩ³lxi³thi¹nxa³tũ³ka³txai²na² sun²tã²hxa³tain¹tu¹wi¹. Nain¹ka³tu³
a²nũ²ka³txi³ ã³xa² hai³sxai²na² sa²si³wẽ³no³tũ¹hain¹tu¹wi¹.

10 Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txah³lxa³kxa³txa², a²nũ²a² sxi²ha² ton³te²nũ³ka³txai²na² o³nxa³jau³su²
ĩ³ye³kxain¹sxã³ so¹sxã³ ã³sxã³ ã³na¹ain¹ka³txa², kwẽn¹ta²na²
si³ka³lah³xan¹ka³khai³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³txi³lã²na³li¹.

11 Nxe³ju³ta²na² Txa²wã¹sũ³na² kã³ain¹na²hẽ³li¹. Nũ³kxũn³khai¹nxe³ju³txai²la¹wi¹.
Ũ³wha²li¹txã³nxũ¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²li²
ĩ²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³sxã³ wãn³txa² hã¹jau³xai²na² Je³su²jah³la² hi²sen³su²
ĩ³ye³kxain¹sxã³ wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³nũ³ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta²
ĩ³kwai²kxũ¹nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu²
wi¹ko³ni²ye²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³sxã³
ũ³tũ¹kxi²ti³ten³khaix¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— A²nũ²a² kã³li³nũ³ka³txai²na² ĩ³xan³ta³kxi²nẽ³lain¹kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³, wã³nxĩn¹te² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hã¹nxe³sxã³
Je³su²jah³la² ã³ain¹sxã³ ĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ũ³yho³ha³kxi²ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹ki³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su¹

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² kwa² ã³nhai¹tũ³ka³txi³la³ha²kxai³ E³ro²jah³la²
a²sa³wi³ha³lxa² kwa² ã³nhai¹tũ³ka³txi³la³ha²kxai³ ã³nũ²kxain¹sxã³
Je³su²jah³la² ãn³tũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
ãn³tũ³xain¹ka³tu³ ko³nxe³ti³ e³jau³su² ain³kxain¹te³lhxã³ Je³su²jah³la² wah³nxe²
yxau²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Ai¹nha²kxai³ ã³tĩ³xain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³tih³nxe³nẽ³jah¹lãi³. Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²sa² nhi¹lxi¹. A²nũ²a² ĩ²li³te²a² ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khaix¹kxan²ti³ wxã²na² yuh³lxi³jah¹lo²su² sĩ¹nxa³lxi¹. Yxãn¹ta¹, sa²wai³wait³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³ai¹nhxai²nĩ¹nhẽ³li¹. Nxĩ¹nha²kxai³ wãn³txa² wain³jau³xan²tu³ ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nũ²a² ũ³yho³ha³kxi²ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹ki³ta³nxa² hã¹inxã¹ta³nxa² ĩh¹nxe² wain³txi³ kã³sĩ¹te³la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Yxãn¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² wi¹lhin¹ki³lxo³nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² wi¹kõ³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Wi¹kõ³nha²kxe³su² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wãn³txa² kõ³nxe³jau³xa² sa²yxo²sai¹sa²te³lhxã³ ten³nx2ti³ji¹wi¹? Ũ³yho³ha³kxi²ki³ai²na² tẽ³sxã³ ũ³hũ¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ²ti³ten³sa³nhai¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ tẽ³sxã³ ũ³hũ¹ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta³ki¹ai²na² a²ta³lo³nãu³ai²na² wãn³txa² jau¹xai²na² ũ³wha²li¹lain¹jau³xa² ĩh¹te²a² a²ĩ³lxi³su²ji¹wi¹? A²nũ²a² ye³na² ũ³wha²li¹lain¹kxe³su² te²a² ĩh¹nxe³te²a² a²ye³nhũ³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— A²ĩ³lxi²na² Se²sa³jah¹la² a²ĩ³lxi³su² ha²kxai³ a²ye³nai²na² Se²sa³jah¹la² a²ye³nhũ³nha²kxai³ sĩ¹te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa², ũ³hũ¹xi²yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²yen³kxi³khai³xa², ũ³hũ¹xi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe²xai³jah³lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² ĩ³wã³wã³ta³kxi²nyhain¹sxã³ ã³kõ³ton³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxa³xi²ju³ta³nũ³su²

18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³ain¹to³jau³xa²sa¹:

— A²nũ²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³ ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxa³xi²ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² kwa² ã³nhai¹tũ³ka³txa² wxã³sxã³ Je³su²jah³la² ĩ³wã³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 ĩ³wã³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ĩ³tih³nxe³nẽ³jah¹lãi³. ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² e³jau³xau³hxai²tẽx¹ta² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³nẽ³te³nah¹lxi¹: “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nũn³tu³ a²wẽ³ha³lxi³khai³xa² yũ²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹ha² so¹nyha¹ta¹ka³lxi³tã² so¹nyha¹txai²li¹, a²lo³na² ya³lu²kxi²jah¹la² ta²ha² wet¹si¹jau³sa¹.” Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²lon³ti³tãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxa³ain¹nũ²nhai¹. A²hxi²kan¹te²a² txu¹ha² so¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ ye³jen¹nãu³a² ya³lu²nũ²nhai¹. Hai³txi³ wẽ³sa³la³ yũ³ti³he¹nxa³nũ²nhai¹.

21 Nxe³ha²kxai³ wẽ³sa² yũ²nxa³ha²kxai³ a²lon³yah³la² so¹nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² in³txa² ya³lu²nũn³nũ²nhai¹. Hã²wxãn³txa³ a²lo³na² ã³xah³la² so¹nyhu¹i² ya³lu² nxe³nũ²nhai¹. Hai³txi³ wẽ³sa³la³ we¹ti³hex¹to³hxa³nũ²nhai¹.

22 Nxe²xai³sxã³ a²lon³ti³tãu³xa² ya²lun¹txa²hxan³nũ²nhai¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹txi³ wẽ³sa² we¹txa³nũ²nhai¹. Hã²wxãn³txa³ txu¹hai²na² so¹sxã³ ã³ain¹ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³lu¹ ya³lu²nũn³nũ²nhai¹.

23 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ih¹te²la³ta³ in³txa² wē³sāi¹ah³lo²khai³su² hī³te³ji¹wi¹, a²yo²ha³kxa¹ so¹nha²xai³ain¹na²ha²kxai³lu¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Kwa²yxah³lxī¹lxī¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³to³yah³lxa³nha²kxai³ Sū³na² wā³nxīn¹ju³ta³la³ ā³ne³to³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxī¹lxī¹.

25 Yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ txu¹ha² so¹ki³ju³ta³nu³a² yū²nxa³lho³li¹. Oh³xan¹ta² nū³ka³txa² yā¹nxa²ki³tu¹wi¹.

26 Kxā³nxu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² i³yau¹ū¹nhē³jau³xa² wi¹ko³nyhah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. A²nū²a² ya³lu²te²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxe³su² i³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Wān³txu¹ta²na² hi³a² nxā³nxa² ka³ten³nxā³nxa² i³sa²tē³kxan²ti³ wā²nhxa³nxa³kxe³su² nxe³jau³xu¹ta²na²nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxī¹: “Txai²na² A³bra³āu²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ I³sa²kah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹lo²nāu³xai²na² ka³ten³su² yxau³ain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³sa²na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta²kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha³ta³nxān²tu³ hī¹na² ka³ten³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ wxa²nū³ka³txai²na² Txa²wā¹sū³na² a²ya³la³tu³jau³xa² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxī¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² wa³to²hi² wxi²kan¹jau³su²

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxī³su¹ tū³ka³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² yau³son³ta¹hxai²hē¹la². Yau³son³nū²la² Je³su²jah³la² a²wān³txa² sa³tu³se²a² nū³ka³txai²na² i³ye³kxi²yhain¹jau³xai²na² wain³txi³ i³wa²lū³xain¹jau³xai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹ka³tu³ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxī³su² jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā³txi³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² ih¹jau¹la³ta³ wa³to²hi² wxi²kan¹jau³la³ te²la¹xā³?

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Wa³to²hi² wxi²kan¹jau³xa²sa¹: “I³sa³e² nū³ka³txāi³. I¹ne³ka²sah¹lxī³wxi¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³ai²na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³ai²na² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² na³li¹.

30 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³kah³lai²na² a³lxī²txai¹nhē³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³lxī²txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwai³nha²kxai³ wi¹lain³kxi¹nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yo²we¹tha²kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹.”

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ ā³ta³lo³hē¹jau³xa²sa¹: “Wxa²wa³kxa² yxau³nūh¹nxa²te²su² te²a² a³lxī²nha²kxo² yā¹nxe² a³lxī²txai¹nhē³li¹.” Ha¹lin¹jau³xai²nān²tu³ wa³to²hi² wxi²kan¹khaix¹jau³xai²la¹wi¹. Hai³txi³ ā²la² wxi²kan¹jau³la³ yū²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— I³tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Wxa²wān³txa² wain³khai¹nx2na³li¹. Txa²wā¹sū³na² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³tā³li¹. Hai³txi³ Sū³na² ā³la³ yū³ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³nīn¹jau³xai²na² a²ya³la³jau³khaix³ai²la¹wi¹.

33 Txa²wā¹sū³na², txa²wā¹ē¹nāu³a¹ whāi²na¹ a³lxī²ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lain³kxi²nē³lha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yo²we¹ki³sa²kxai³ txa²wā¹wa³kxa² yxau³nū¹nhē³te²su² te²a² a³lxī²nē³nha²kxa² yā¹nxe²

a³lxi²ki³sa²kxai³ nxe³ju³ta²na² whāi²na¹ wa³to²hi² wxi²kan¹ju³ta²la¹wi¹. Hai³txi³ka³yxuh³xa² su²lhā³sxā³ ũ³hī³lhā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹ain¹ki³ke³la³te²kxai³, nxe³ju³ta² wa³to²hi² wxi²ka¹nhī³nx2nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³jau³xai²na² sa²nēn¹nha²jau³xai²na² ī³wa²lū³xi²kxe³su² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² ain³kxain¹ka³tū³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³ju³ta² jū¹nxa² ā³ne³wxe³ton³nī¹lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tū³a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yū³lhxai¹nha²kxai³, hai³txi³ Je³su²jah³la² ī³wā³txi³sain³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ī³yau¹ū³nē³jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²hē¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² ī³ye³ta¹hxai²hē¹la². Wān³txa² ī³yau¹ū³te³lhā³ ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² a²wān³txi³kxai³lu¹: “Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³ai²la¹wi¹.” Nxe³ain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹.

36 Nxe³nx2ta¹te³nah¹lxi¹: Kxā³nhxī¹nu¹ta²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ī³ye³ta¹hxai²hē¹li¹. Wān³txa² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² a²hi²sen³su² ī³ye³sxā³ ũ³hū¹ain¹jau³su² ī³ye³ta¹hxai²hē¹li¹. ī³ye³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yo²wān³txi³kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: ‘Txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe³txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tū³ wxa²ko¹ko¹xa² a²yo²ha³kxa¹ wxa²yū³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot3sxā³ a³hi²si¹hai¹na¹tu¹wi¹.’ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ta¹hxai²hē¹li¹.”

Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ta¹hxai²hē¹li¹.

37 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²yo²wān³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ īh¹nxe³sxā³ a²ta²lhot3hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² kāi²li³tū³ka³txa² ain³kxain¹ka³tū³ kāin² ka³li³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txi³su² ī³yau¹ū³jau³su²

38 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xa² ī³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³tū³ka³txa² hi²sen³su² wā²la² a³lu²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²nū²la² a²nū²a² hxi²kan¹te²yā¹nha²kxe³su² yxo²kwai³no³ta¹nhxai²na²hē³li¹. Tīh³na² sxi²je³na² nxū²kwai³ye³lo³tīh³na² ā³nxai³tāu³a² wi¹le³kxi²nyhain¹ju³ta² yxo²kwai³no³tain¹nū³nhxai²na²hē³li¹.

39 Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³nai²na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²nēn³nha²khaix1nxe³te²a² ā³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ yain³kxi²nyhai¹nhxai²na²hē³ nxe³tāu³a² te²yā¹nxe³sxā³ ā³wxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²khaix1nxe³ta² ā³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ nxe³nyhai¹nhxai²na²hē³li¹.

40 Nxe³kxa²yū³su² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxa² kāi³so¹kxi²te³lhā³ nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Nxe³ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² yau³ka³lxa¹txi³ wi¹le³kxi²ki³lo³xai¹nhxai²na²hē³li¹. Ain¹ta¹ ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. Kxān³nāu³a¹ ko³nxe³khai¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²nu¹hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ nxe²kāi³ai¹nxa³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nu¹hain¹ju³ta² kū³we²ki²la² kāi²nxa³lho³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² ī³yau¹ū³jau³su²

41 Nxe³nxa²ha¹te¹, kwa³ta³la² kãin²tẽ³na² Sũ³na² sxi²nhãu³ã¹ sxa³tẽ³na², ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tẽ³na², a²nũ²a² ka³lxa²te²nũ³xa² wxã³sxã³ a²yen³kxa² ũ³yho³ha³kxi²ki³a² ũ³whi¹sxã³ ũ³wha¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹te³lha³ka². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ã³wxã³sxã³ kwa³ta³lẽ³nai²na² un²ta³kxi²nxa³je³na² ã³wxe³ain¹ka³tu³ a²nũ²a² i²te³lhxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹ a²nũ²a² a²yen³kxi³hãix¹sa² te²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² wxã³sxã³ a²yen³kxa² ũ³yho³ha³kxi²ki³a² sa²kxi³lu² ki³ka³lxa¹txi³ ũ³wha¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³ju³ta² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa², ã³wxã³sxã³ ki³jũ¹li³ki³a² ki³ha¹li¹ ũ³wha¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Ain³te³na¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxi³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² i³kaix¹so¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wha³te³son³ta¹ka³lxa²na² yen³ki³txa²ta¹ka³lxa²na², a²yen³kxa² ũ³wha¹ki³a² kãin²nxa³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a² a²yo³ha² kãin²ye²na³li¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² a²wã³kon³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a² a²yo³ha² kãin²ye²ai¹nxa³wi¹.

44 Nxe³ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²yen³kxi³ki³ki³a² a²wã³kon³kxain¹kxa² so¹li³ ũ³hũ¹ain¹te¹ni²ti¹. Yxã¹ta¹ ta¹ka³lxa²na² sa²kxi³lo³ yen³kxi³txa²ka²ha³ta³nxã²ti³nũ¹ a²yen³kxa² yũ³kxe³su² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ²hxa³te¹ni²ti¹. A²yain³txi³khai³xa² ũ³yho³ha³kxi²ki³a² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹te¹ni²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

13

Sũ³na² sxi²ha² wxa²nai¹ain¹ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha², Je³su²jah³la² a³li³ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ka³na³ka³na³te² hi²sen³su² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— i³tih³nxe³sa²jah¹lã³. i²txa²hẽ³li¹. Thi¹nai²na² yxo²ha³kxa¹ kãin²khai³ni²wi¹khai³ni² nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³la² wã³txi³kxi³lu¹ i³wa²lũ³xi²te²an¹jau³kxi³lu²:

— Sxi²hai²na² txah³lxa³kxa² wi¹txo³nain¹ju³ta² i²in¹ji¹wi¹? Nxe³to³ta¹kxã³nũ³a² txah³lxa³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Ya²la³tu³ hai³txi³ka³tha¹li¹ ã³ne³hẽ²si²ka³txa² yũ²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ha³lo²a² kō³ton³ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³nẽ³jau³su²

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ wã³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² sxih²yxo²a²ten³na¹ain¹je³nai²na² Je³su²jah³la² a²nũ³ka³txa² ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wxe³ain¹te³na¹, Pe²jah³la², Ti³a²kah³la², Jo³ãu²ah³la² ã³tre²ah³la² whã²na¹, wxa²nxũ¹ i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 i³wã³txain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³sã²si¹li¹. i³h¹nxe³hĩ¹na² wxa²nai¹ain¹sĩ¹te³ji¹wi¹? i³h¹nxe³ti³wã³kxa² yau³son³sxã³ txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³son³ju³ta²nũ³a² i²sxã³wi¹kō³nha²hĩ³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wã³txi³kxi³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Wi¹lĩ²nha²khai¹nxe³jah¹li³hẽ¹li¹. i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³tai¹.

6 A²nũ²a² ka³lxa¹te²a² wxã³yah³lxi³ha³tai¹. Txai²yã¹nxe³ki³lxon³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ wxã³sxã³ ki³han³jau³su² e³yah³lxi³te³nah¹li¹: “Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Wxa²kan³sxã³ wã³li²na¹hẽ³li¹.” Nxe³jau³su² e³yah³lxi³to³ha³tai¹. Nxe³yah³lxi³to³ha²kxi³ wxa²nũ³ka³txa² ka³lxa¹ã³nhai¹tũ¹sxã³ i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³tai¹.

7 Jã¹nxa¹jau³su², ti¹na² yxau³tũ³ka³txi³nũ³xai²na² kãin² ã³nhe¹kxi²nyhu¹sxã³su²lhã³nyhain¹kxi²nã²tu³ nũ¹ka³na¹ u²tãu³ai³tã² yxau³tũ³ka³txi³nũ³xai³tã²

kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³ nxe³jau³xai²nān²tu³ ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³yuh³lxah³lxix³txa³hē¹li¹. Ya²la³lyau³su² kxan²ti³ hai³txi³ hī¹nān²tu³ ha³lo²ai²nān²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹.

8 A²nū²a² nū³kā³txa² a²nū²a² nū³kā³txi³ ā³xa² a²lhun³tu², ā³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³ ā³xa² a²lhun³tu², ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ ha³lo²a² ka³lxa¹ko³xa² kxīh³nxa² sa²wi¹wi¹nha²kxai³ a²nū²a² yain³txi³ txa²khai¹nxe³ha²kxai³ he³ja²lun¹ti³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nān²tu³ txu¹ha² wēh³ni³khaix1ta¹ka³lxa² īh³ju³ta² wxā³kxai²nān²tu³ wē³sa² a³li³lah¹kxi²ju³ta² hāi¹nxe³sxā³ ā³si³we³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ju¹ta²na² wxā³nū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ khāuh³yxah³lxin¹ju³ta² ā³si³wxe³tu¹wi¹.

9 Nxe³yān¹ta¹ ha³lo²ai²na² sa²wai³wait3sxā³ nū¹hī²jah¹lxix³hē¹li¹. Ju³te²a² nū³kā³txa² hxi²kan¹ta³ nū³kā³txa² ā³yā³nū²kxai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ i³nx2ti³sxā³ ān³yū³nx2tai¹nha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³a² i³ta³lo³su²nx2ti³ha²kxai³, nxe³nx2ti³ha³tai¹. Txa²wān³txa² yxo²i²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²ha³lo²a² wa³kxē³nxa² si³yxau³ka³txa² ko³ver³na³to²yah³lo²su² ha²kxai³ ā³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²nū³ka³txa² wa³kxē³na² si³yxau³kxa³ta² Pre³si³tēn²jah³lo²su² ha²kxai³ ā³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tai¹nha³tai¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yxo²i²sah³lxin¹ju³ta² i³wā³txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ txū¹kā³txai²na² whāi²na¹ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

10 Yah³lxix¹nha²kxai³ ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹u³ain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. A²nū²a² i²li³te²na² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³kxai²nān²tu³ yxo²i²sain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²ē¹na² sa²hau³ko³tai¹na¹ju³ta² yū³jau³nū³su² i³yau¹u³ain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. i³yau¹u³ta³lu²nain¹yah³lxan³tāu³a² ha³lo²ai²na² ne³ki³so³nxa³lho³li¹.

11 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ i³nx2tain¹sxā³ a²nū²a² ān³yān³nū²kxi²ju³ta² ā³yū³nx2tain¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³ta³kxi²nhyah¹lxix³txa³hē¹li¹. “īh¹nxet3sxā³ i³ye³kxai¹na¹lhon³ku².” Nxe³yah³lxix³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wi¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² a²hi²sen³su² ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² so¹lxix³ i³ye³kxi²txain¹yah³lxix³hē¹li¹. Wxāi²na² i³ye³kxain¹yah³lxin¹jau³xa² hai³txi³ wxa²wān³txix³khai³sxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² Wi¹lhix¹jah¹la², nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² i³ye³kxi¹nx2ti³si¹tu¹wi¹.

12-13 Nxe³hī¹na¹ yxo²i²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² a²yxoh³kxa¹ i³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²i²xa³te²na² sa²kxai³lu² a²lon³khai³xa² i³ya²lut1si¹jau³su² ā³yū³so¹nha¹tu¹wi¹. A²wī³na² sa²kxai³lu² a²wē³sa² khai³xa² ā³yū³so¹ha²kxai³ a²wē³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wī³na² a²hā³ka³na² nxe³sxā³ ā³yū³so¹nyhai¹nha²kxai³ nxe³nyhai¹nha³tai¹. Te²yā¹nxe³jut3su² nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sa²yxoh³ā³syah¹lxix³txa³hē¹li¹. Sa²yxoh³ā³syah²lxan³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

Khāuh³lxa³thin¹khai¹nxe³ju³ta³nū³a²i³yau¹ū³nē³jau³su²

14 Nxe³yān¹ta¹, i³lxix³thin¹ti³he¹nxa³jah¹la² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²khot3thun¹jah¹la², wxā³sxā³, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ sa²nxū³sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² wain³ti³hex1te²sxa³yu²hē³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² wxā³sxā³ yxau³ain¹na³na¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³naun³ti² ā³nih³jah¹lxix³hē¹li¹. Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² i³nxa² wā³la²

$$\begin{aligned} & \text{ki}^3\text{ka}^3\text{txa}^2 \tilde{\text{a}}^3\text{nih}^3\text{jah}^1\text{lx}^3\text{h}\tilde{\text{e}}^1\text{li}^1. \quad \tilde{\text{U}}^3\text{wha}^2\text{li}^1\text{tx}\tilde{\text{a}}^3\text{nxu}^1\text{txai}^2\text{na}^2 \tilde{\text{i}}^2\text{yah}^3\text{lxin}^1\text{kxai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}\text{n}^2\text{tu}^3 \\ & \tilde{\text{a}}^3\text{ye}^3\text{wxe}^3\text{yah}^3\text{lxin}^1\text{tu}^1\text{wi}^1. \end{aligned}$$

¹⁵ Nxe³ju³ta² a²nũ²a² sxi²ha² ne³ka³nah²nũ³ã¹ he¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wxa²yen³kxa² sxi²hẽ¹nũ³ai²na² wi²sxa³kxai²nãn²tu³ ã³wi²hxi²sxã³
so¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Hãi¹nxe³sxã³u²lã³ni¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

16 Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² hai³sxa³nãu³a¹ he¹yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ ã³wa²li²sxã³
wã²la² ha³la³sa³nãn¹ka³lo³a² wxa²so¹xi²te³lhxã³ sxi²ha² ã³wi²hxi²sxã³
wxa²so¹xah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Hãi¹nxe³sxã³ u²lã³ni¹jah³lxi³sã²nhẽ³li¹.

17 Ko³nxe³jah¹lai²na² wxã³ju³tai²nã²tu³ txu¹ha² wẽ³nhain¹te²su² te²na²
kãin² khãuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wẽ³sa² ã³hi³lain¹te²su² te²na² kãin²
khãuh³nxain¹nũn³tu¹wi¹, hxi²kan¹txi³ ã³ni³hai¹nxa³ha²kxai³lu¹.

18 Nxe³yān¹ta¹ wā³txi²tāu³a¹ ā³nih³yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ kǎin²
khāuh³yxah³lxi³h³nxā¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹kxā²yān³ti³su² Txa²wā¹sū³na²
ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹.

¹⁹ Nxe³hĩ¹nãu³ãn²tũ³ ha³lo²a² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² ĩ³lxi³thin¹ti³he¹nxa³ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Txa²wã¹si³kxã³nãu³hĩ¹nũ¹tai²nãn¹te²tũ³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²ai²na² we¹thĩ¹nãn¹te²tũ³ a²kō³nxe³ju³ta² yũ³ju³ta² kũ³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ yxan¹nãu³a¹ ha³lo²a² nxe²xai³tãu³a¹ kō³nxe³ju³ta² yũ³ju³ta³nũ³a² kũ³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ a²kō³nxe³ju³tai²nãn²tũ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ju³tai²nãn²ta² so¹lxi³ ã²la² kō³nxe³thin¹khai¹nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ã²la² kxa²kãin² khãuh³lxa³ti³hĩ³nx2na³li¹.

20 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² si³yxau³tãu³a¹ ha³lo²ai²nãn²tu³
kq³nxe³khai¹nxe³ju³tai²nãn²tu³ ã³yã³ni²lã³ain¹sãn²tu¹wi¹, a²nũ²a²
Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² ã³yũ³so¹xi²kxe³su² te²a² a³li²khaix1ai¹nha²kxai³lu¹.
Ã³yã³ni²lã³ai¹nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³ta² he³la³ku³
yxau²xai³lhĩ³nx2nxa³wi¹. A²yo²ha³kxa¹ hxa³nka³hxi¹hĩ³nx2na³li¹.

21 Nxe³nx²ha¹te¹ a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ i³ki³han³jau³su²
i³ye³kxi¹nx²ti³kxai²nān²tu³: “Ti¹na² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² he¹na³li¹. Ī²jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta³nx²a², “Nũ¹ka³na¹,
Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² he¹na³li¹.” Ta³nx²a²
nxe³nx²tain¹kxai²nān²tu³ yxo²i²ain¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³txa³hē¹li¹.

22 A²nũ²a² ã³wxã³ain¹sxã³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ka³na³ku² te²a²: “Txai²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Ka³na³ku² nũn³te²a²: “Txai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² a²nũ³kxũn³ju³ta² ki³lxot3sxã³ kãi³ain¹tu¹wi¹. Ain¹sxã³ a²nũ²a² Sũ³na² ã³yũ³so¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. On²sxã³ yxo²i²ain¹yah³lxin¹kxa²yã³ti³su² ye¹nx2ta¹wi¹.

23 Yxa¹nã¹nhĩ¹na² ha³lo²ai²nã²tu³ nxe²xai³tu¹wi¹. Nxe³yã¹ta¹
Txai²li² kwẽ¹ta²na² ĩ³hen³txi³nx2ta¹wi¹. Jã¹nxe³nx2tain¹kxa²yã³ti³su²
nũ¹hĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.

Je³su²jah³la² wxã³ju³ta²nũ³a²ĩ³yau¹ũ³nẽ³jau³su²

24 Yxan¹nāu³a¹ a²kō³nxe³ju³ta²nān²tu³ ne³ki³son³kxai²nān²tu³
a³lan²tan¹ki³ain²ti³ i³ka³nxa³hi²ha²kxai³, ka³nxa³tan¹ki³ain²ti³
i³ka³nxa³hi²ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹.

25 Jā¹nxe³sxā³ i³la³kxa² wē³ha³lxa² whāi²na¹ oh³sĩn³nāu³a¹ a³hai¹nha²kxai³
oh³nāu³a¹ yxau³te²su² te²a² hxi²kau³kau³ti³ ā³nxai³lai¹nha²kxai³
nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ o³sĩ³na² whāi²na¹ ĩ³ā³lxi³ti³si¹tu¹wi¹.

26 Nxe³tāu³a¹ Txai²na² oh³sīn³nān¹ka³lo³a² hān³ta³ka³lo³a² whāi²na¹ a³ka³nxi²na¹ka³tu³ wxā³na¹tu¹wi¹. Nū³kxūn³txi³ ī³kīx³khai¹nxe³ha²kxai³ wxā³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹ju³ta²nān²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī²sain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³na¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹ta² nū³ka³txa² ka³lxa¹te² nū³ka³txa² ī³sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wi¹. ī³sa²si¹hā³ai¹na¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² ā³yū³so¹kxe³so¹lxin³te²kxai³ so¹sxā³ wxa²sa²nū²ti²ai¹na¹tu¹wi¹. Nū¹ā¹ u³je³na³kxa² a³li³xi²tāu³a² sxa³ain¹te²ain²ti³ ān³sa²so¹xi² nū¹ā¹ u³je³na³kxa² kan³tāu³a¹ sxa³ain¹te²ain²ti³ ā³sa²so¹xi² nū¹ā¹ u³je³na³kxa² a²ta³nā³nē³nāu³a¹ sxa³ain¹te²ain²ti³ ā³sa²so¹xi² nxe² wxa²sa²nū²ti²ai¹na¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ sxa³ain¹te²su² te²a² Sū³na² ā³yū³so¹kxe³so¹lxin³kxe³su² te²a² ān³sa²so¹sxā³ ā³sa²ki³nū²kxai¹na¹tu¹wi¹.

Hi³yāu³sa³kxa² ī³tih³nxe³nē³jau³su²

28 Jā¹nxa¹jau³su², ī³yau¹ū³jau³su² ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Ta³kon³ta³ki³yāu³su² hau³ta³lun²sxā³ ān³ki³i²nha³na¹ nxe³kxai²nān²tu³ kwē³kon³ju³ta² yau³son³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² kwē³kon³ju³ta² hau³kon³na³na¹ nxe³je³na³kxa² ta³kon³ta³ka³ta² ī³yau¹ū³nē³lain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.”

29 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² ha³lo²ai²na² ā³wxā³na¹je³na³kxa² nxe²kxa²yā¹nxe² yū³nūn³na³li¹. Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na¹ e³kxi¹nx2ta¹ju³tin³ti² kō³nxe³khai¹nxe³ju³tin³ti² ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wxā³na¹ju³ta²nū³a² a²kwēn¹ta²na¹ yū³tu¹wi¹. Wxa²sxi²yxo²a² ā³yau³son³kxi²nx2ta¹kxa² yā¹nxe³hī³nx2na³li¹. Na¹jau³su² wā²nxū¹h¹ wi¹kō³nha¹jah³lxi³hē¹li¹.

30 A²ya³la³tu³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na² ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hī¹na² ka³ten³su² yxau²xai³tū³ka³txa² ya³lu²ai¹nxa³ta³lxa¹ jau¹xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ kāi³ta³lun²tu¹wi¹.

31 Oh³nāu³nū¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na² hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wān³txa² so¹lxi³ ya²la³ti³ yxau²sa²tē³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² wā³li²je³nāu³wa³kxa² kō³nha²ki³sxa³jau³su²

32 Nxe³yān¹ta¹, nxe³ju³ta²nū³ai²na² ī³ye³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nū³a² ū³hū¹nē³lain¹je³nāu³wa³kxa², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kō³nhai¹nxa³ha²kxai³ oh³xan¹ta²nū³ka³txa² kō³nhain¹nū³nxa³ha²kxai³, Txai²na¹xai²na² kō³nha²nūn³nxa³ha²kxai³, ya³sai¹nx3tho³li¹. Nxe³je³nāu³wa³kxa² Txa²wī³na² so¹lxi³ wi¹kō³nha²te²la¹wi¹.

33 Nxe³ha²kxai³, ha³lo²a² nū¹hī²jah¹lxi³hē¹la², wā³li²na¹je³nāu³wa³kxa² kō³yah³lxa³nha²kxai³lu¹.

34 Ha³lo²ai²na² nxe³te²nū³nhū³na³li¹. In³txa² sxi²ha² a³li³sxā³ ī³ain¹nū²nhai¹. ī³ai¹nxa³hī¹na¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³na³ka³nat3sxā³ ha³na³ka³lxi³ kaix1so¹sxā³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² wxa²nūt3sxā³ ī³yau¹ū³ai¹nha²kxai³ a²nū²a² sxih²yxo²a² yxo²we¹jah¹la² wi¹lī²te³lhxā³ ī³ye³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ ī³ain¹nū²nhai¹. Ha³lo²ai²na² nxe³te²hū³na³li¹.

35 Jā¹nxe³te²nū³nhū³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹. Sxi²hai²na² a²wa³kxēn³yah³lai¹ta³lxi²: “ī³h¹nxe³hī¹na¹ ī³xain¹te³ji¹ku¹. Kō³nhain¹ki³sxa³nhai¹.” Nxe³te²nū³nhū³yah³lxi¹lxi¹. “Sū²ni²khaix1tāu³a¹ tā³nxa², ka³nxah³ti² wi³te²lon³tā³nxa², ka³la³ka³la²a² ī³yai²lxi²tāu³a¹ tā³nxa², a³lan²tin³ti² ten³sa²tā³xi²tāu³a¹ tā³nxa² ī³xain¹te³ji¹ku¹. Ain¹ki³nhai¹.” Nxe³te²nū³nhū³yah³lxin¹nha²wi¹.

36 Wxā³na¹je³nāu³wa³kxa² kō³nhyah³lxan³nha²wi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹. Kan²txi³ āu³xi²yah³lxin¹kxa²yu³hxa², sxi²ha² wa³kxēn³yah³lai¹tā² yān¹ti³ ī³xi²ye²nx2tain¹kxa²yān³ti³su², nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹.

37 Nxe³jau³xai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ĩ³ye³kxi¹na¹wi¹. “Wi¹ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³ai¹na¹wi¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14

Je³su²jah³la² hãĩ³a² wxa²i³so¹si¹hain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nai³kxi³ Ju³te²a² nũ³kã³txa²
 khãuh³lxa³ti³hin¹sxã³ yxau²xai³lai¹nhĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 nũ³kxũn³txi³ ã³wa²su¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Ju³te²a²
 nũ³kã³txa² ha³lo²ai²na² ain³kxi²xi²nha²si¹hain¹jau³su² ãn³yã³nũ²kxain¹sxã³
 yain³txi³nũ³xa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² ĩ³wa¹kxi³la³ sa³wi¹hxa³tũ³xai²na² so¹lxi³
 ĩ³yai³nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Yãn³tai²na² ã³yã³nũ²kxain¹je³nãu³wa³kxa²
 yau³son³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³ha¹li¹ a³la²ni¹xi²sxã³ ha³lo²a²
 hau³ko³nxa³ti³xã³lxa¹ sa²kxi³lu², wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa² nũ³kã³txa²
 ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³kã³txa² whãĩ²na¹ a²hi²sen³su²,
 ĩ³ne³wa³kon³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² hãĩ²i³sxã³ ũ³tĩ¹kxi²sxã³
 su²lhã³te³lhã³ ĩ³ne³wa³kon³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³ju³ta² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² ĩ³yain³kĩ³sĩ¹na¹ hau³hau³kot3sxã³ Je³su²jah³la²
 i³ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³nhe¹kxi²nẽ³lain¹kxa²yã³ti³su²
 kĩ³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ũ³nhe³kẽn¹kxi²jau³su²

3 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txa² Si³mãu²ah³la² khon³ta³kxi²sxã³
 kã³lãun³ta³kxi²jah¹la² sxi²yhe³na² Be³tãn²ya³thĩ³na² yxau³ain¹to³jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² a²sxi²nhãu³ã¹ Je³su²jah³la² ã³wxe³sxã³
 ĩ³yain³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a² ã³wxe³sxã³ ĩ³yai³nain¹tãu³a²
 txu¹ha³ka³lxa² ã³wxã³sxã³ tah³lxẽ¹na² wẽ³sa² a²ĩ³lxa² A³la³bas²tro³ẽ¹na²,
 tẽ³sxã³ ã³wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tẽ³nai²na² hĩ³ne³kxa² ha³nẽ³jau³xa²
 wi¹lũ³khai¹nxe³jau³xa² a³lxi²khai¹nxe³jau³xa² a²ĩ³lxa² Nar²tu³yau³xa²
 wxẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, txu¹ha³ka³lxi²na² sa²kxi³lu²
 tah³lxẽ¹nai²na² wxa²nãu²lxi³sxã³, wi¹lũ³jau³xai²na² sa²kxi³lu² Je³su²jah³la²
 ũ³nhe³kẽn¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³ain¹ka³tu³ a²nũ²a² kwa² ĩ³yain³yain¹nũn³te²su² te²a² ĩ³xãn³ta³kxi²sxã³
 a²ẽ¹nãu³a¹ ĩ³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— A²nxe³jau³xai²na² a³lxi²khai¹jau³xai²la¹wi¹. Txu¹ha³ka³lxi²na²
 ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ kwa² hxa³kxi²nha²tã²nxãn³khi³. Nha¹nhai¹.

5 Nxe³jau³xai²na² ũ³yho³hi²kĩ³ke³la³te²kxi³ ũ³yho³hi²kĩ³txã³nxa² sa²kxi³lu²,
 a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² ũ³hũ¹ai¹nhĩ³kĩ³tã³na¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³
 ĩ³kwai²ta³lxi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxi³lu¹ a²nũ²a²nãu³xai²na²
 ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta¹ka³lxi²na² hãix1nã¹jah³lxi³hẽ¹li¹. ĩ³kwai²kxah¹lxi³txa³hẽ¹li¹.
 Kãi³ũ¹sain¹ju³tai²na² wi¹khai¹na³li¹.

7 A²nũ²a² a²yen³kxi³txa²te²su² te²a² yxau²sa²tẽ³kxi²nyhah¹lxain¹te²ju²hẽ³li¹.
 Nxe³sxã³ ĩ²li³tãu³a² wi¹kãi³ũ¹hain¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² yũ²na³li¹. Yxãn¹ta¹
 Txai²na² yxau²sa²tẽ³nũ¹nx2ti³nxa³lho³li¹.

8 Ta¹ka³lxi²na² a²yen³kxi³ yũ³ain¹kxi² yxo²ha³kxa¹ wxa²hau³kot3sain¹ten¹tu³wi¹.
 Nxe³ju³ta² txa²nũ²ai²na² ka³tẽn³sa²na¹kxa² ha³tã³nxãn²txi³ hĩ³ne³kĩ³yau³xai²na²

wi¹lũ³te²yau³xa² tẽ³sxã³ txa²nũ²ãin²txi³ ũ³nhe³kẽn¹ya³sai¹nhĩ¹na¹
ya³lu²na¹ju³ta³nũ³su² ãu¹la³kxi²sain¹na²li¹.

9 A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxi³
ha³tã³nxe³tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nãu³a² a²yxo²ha³kxa¹ ha³tã³nxe³tu¹wi¹.
Nxe³tãu³a² txu¹hai²li² wi¹kãĩ³ũh¹sain¹ju³ta² te²yã¹nxe² u²lxi³
ha³tã³nxe³nũ³tu¹wi¹, sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³yũ¹ain¹si¹jau³nũ³su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, yãn³taĩ²na² a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tã³nũ³te²na²
Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹te² si³yxau³kxa³te²nãu³xa²
ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²na² hxi²ka² ãn³yã³yũ¹ain¹si¹hain¹jau³su²
ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa²
nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ka³li³kxi²khaix¹nyhai¹nha²kxai³ ũ³yho³hi²txã³nxa²
ũ³hũ¹kxi³nũ³su² e³hau³ko³nye²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³
Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² ã³yũ¹ain¹si¹jau³nũ³su²
o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yain³kxi²nyhain¹jau³su²

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ãn³yã³nũ²kxain¹sxã³ yain³txa²
wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xai²na² ĩ³yai³nain¹nxa³je³na³ka² ye²ain¹ti³xa² o³ve²a²
wẽ³sa² su²lain¹ti³wa³kwe³nxa² ãn³si³wxe³tãu³a¹ hau³ko³ni² Txa²wã¹sũ³na²,
kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² ã³wa²su¹tain¹ju³tu¹taĩ²na² ain³kxi²xain¹si¹hain¹jau³su²
o³ve²a² wẽ³sa² ĩ³su²lhã³to³tãu³a¹ hau³kon³nũ³ni² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹
a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² ĩ³wa¹ki³la³ sa²wi¹hxa³tũ³xai²na² yain³ni²
o³ve²a² wẽ³sa² ĩ³so¹jĩ² nxe³kĩ³kxi³ju³ta² ĩ¹nhũ¹ãn¹thĩn³tã³ yain³kxi²thĩ³nũ³a²
sa²hau³kot3sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxa²
a²ha¹lin¹ya³ti³xa² ĩ³sa²si¹hã³ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Sxi²je³na² ã³nxai³ja¹hẽ¹li¹. ã³nxai³ya³hin¹kxai²nãn²tu³ in³txa²
ĩ³ha¹txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² ĩ³yau³xẽ¹na² ũ³whi¹so¹tẽ³na²
sa²ka³la³ki²wxe³kxi²so¹nyhe¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² ĩ³hi²txi¹jxa³hẽ¹li¹.

14 Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha² a²wa³kxẽn³yah³la² ĩ³ye³kxi²txain¹ya³hẽ¹li¹:
“Txa²wã¹yah³la² ĩ³ye³kxi¹nxa²si¹sa²sĩn¹jau³su² sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²li¹. ‘Ĩh¹thĩn¹tã³
Txai²nãu¹xai²na² yain³txa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yai³na¹thĩ³nu³la³ sĩn¹te²la¹xã³?’
Nxe³sa²sĩ¹nhẽ²li¹.” Nxe³ja³hẽ¹li¹.

15 Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ oh³xan¹thĩ³na², kãin²thĩ³na² wi¹thĩ³na²
wã²na³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³thĩ³nãu³ai²na² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
wi¹lhau³kot3sxã³ sxa³tu¹wi¹. A²nxe³thĩ³nai²na² yain³txa² we¹ja¹hẽ¹li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² a²ha¹lin¹ya³ti³xa² sxi²je³na² ã³wi¹hain¹ka³tu³,
ha³lo²a² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹kxu¹jã¹nxe³ju³ta²
ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ju³ta² thĩ¹nai²na² yain³txa² wet1ja³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tãu³a¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² hxi²ka² hxi³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa²
whãĩ²na¹, ã³sa²so¹nũ²la² thĩ¹nai²na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ain¹ka³tu³ ã³wxe³sxã³ ĩ³yai³nain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. i³yain³kxi²sah¹lxin¹tũ³ka³txi³ i³nxai²na²ka³na³ka³na³te²su² te² i³nx² ko¹ko¹xa² hxi²ka² ã³yũ³sa²yai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ju³ta² a²sa³wi³ha³lxin³nũ³xai²na² kãin² i³ãin²txi³khaix1ain¹ka³tu³ ã³si³wi¹wi¹sxã³ Je³su²jah³la² i³wã³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²la³ te³la¹ji¹? Txai²li² nxe²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³nx²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² a²yain³txi³nũ³xai²na² so¹sxã³ a²yau³xai²na² ũ³hũ¹kxa²yain³kxi²sah²lxin¹ti²tu³wi¹. Wxa²yu³ta² hxi²ka²hxan³sxã³ ha¹li¹wxa²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txe² i³nx² ka³na³ka³na³te²su² te² i³nx², ko¹ko¹xa²hxi²ka² ã³yũ³sa²yai¹nĩn¹tu¹wi¹.

21 Ya²la³tu³ su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na²nxe²i³yau¹ũ³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ ã³yũ³sain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²ko³nxe³ti³hin¹khaix1jah¹lo²su² na³li¹. Hai³txi³ a³li³lah¹xa³sxã³txo¹nx³ke³la³te²kxai³ ã²la² wi¹lhĩ³nx2na³li¹, jah¹lo²su¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³tũ³xa² a²si³yxau³tãu³khai³xa² i³yau¹ũ³jau³su²

22 Nxe³nx²ha¹te¹ i³yai³nain¹tãu³a² Je³su²jah³la² yain³txa³nũ³xai²na²wxa²sa²so¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² i³ye³kxi²sãn²sxã³wxa²nũ²lxĩ³sxã³ a²sa³wi³ha³lxai² ũ³hũ²xai³ain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tũ³xai²li² Txa²nũ²ai² yã¹nx2na³li¹. So¹kxi²sa²sxã³ yain³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nũ²la² i³na²kĩ³tẽ³na² hxi²tẽ³nha²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na²wi¹lxo³kxi²jau³nũ³a², i³ye³kxi²sãn²sxã³ ũ³hũ¹xai³ain¹ka³tu³ a²nũ³ka³txai²na²yxō²ha³kxa¹ i³na²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ju³ta²na² sa²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Txa²ti³ha²yxau³xa² yã¹nx2na³li¹. Wãn³txa² tah²yau³xa²i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jã¹nxe² kãĩ³ũh¹nx2ta¹jau³nũ³ai²la¹wi¹. A²nũ²a² ko³nxe³ti³kãĩ³ju³ta² ã³wa²sut1si¹ha¹jau³nũ³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sa³tu¹wi¹.

25 Nxe³yãn¹ta¹ nxe³kxa² yã¹nx¹ju³ta² i³na²kxi²jau³xa² wa³su³txi³i³na²xi²nx³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²hĩ¹na¹i³na²xi²kĩ³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³nx²ha¹te¹ i³yain³ta³lu²nain¹ni² i³na²ta³lu²nain¹ni² nxain¹ka³tu³ka³li³nhẽ³jau³xa² i³hai³nain¹sãn²ka³tu³, wã³la³ka³txa² O³li³ve²ra³kat3su¹nxe³hxai²na²hẽ³ nxe³ka³ka¹txai²na² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxō²ã³jau³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

27 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:

“O³ve²a² nũ³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³la² i³su²lhã³a¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³o³ve²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ã³ni³sxã³ i³hax3te¹hax3ten¹tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²wxa²nũ³ka³txai²na²hãĩ¹nxe³ti³xa² i³yãu²lxĩ²syah¹lxin¹tu¹wi¹, Txai²na²su¹. Nxe³sxã³ ã³waix3sxã³ã³nih³yah³lxin¹tu¹wi¹.

28 Yxãn¹ta¹ hã²wxãn³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹ka³tu³, Ka³li³le²a²ko³xa²nũu³a¹ ã³ne³ka²ta¹nx2ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³nx²ha¹te¹ Pe²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxĩ¹lxĩ¹. ãu²li¹nx²sxã³ ã³nih²nxã²nx³lho³li¹. A²nũ²a² ã³xa²ãu²li¹hxan³txain¹kxan²ti³nũ¹txai²li² ti³he¹nxẽ²nx²hxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx²ta¹wi¹. Ka³nxah³tai²nã²tu³ ka³la³ka³la²su² ye³ha¹li¹ i³yai²lxi²nxa³ta³lxa¹ wxã²na² sa²kxai³lu² Pe²jah³lo² i³nxai²na² sa²kxai³lu² ten³si¹sa²nxã³jau³nũ³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³lai²na² i²te²txã³wi¹.” Nxẽ¹jau³xai²na², ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Yxã¹ta¹ Pe²jah³lai²na² yxo²xũ³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kox¹ko¹su² i³su²lhã³sain¹kxa² ha³ta³nxã²txi³ hai³txi³ ten³nxa²hxa³jau³nũ³su² i³ye³ti³he¹nxe²nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² hã¹nxe³tj³xa¹ i³ye³kxu¹jã¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whã²na¹, ha³lo²a² Jet³se³ma³ni²ko³xa² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti¹na² ha³lo³kxa² ã³wxe³jah³lxi³sã²nhẽ³li¹. Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³sxã³ Pe²jah³la², Ti³a²kah³la², Jo³ãu²ah³la² ã³sa²so¹sxã³ ã³nxai³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² kã¹in² hxi²waun³ta³kxi²nha²sxã³ ã¹in²ta³kxi²nha²khaix¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— ã¹in²ti³ya³lu²te²hũ³sa³nhai¹. Ti¹na² ã³wxe²yxau³sxã³ wah³nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe² e³kxi²nũ²la² jũ¹nxe² yan¹nãu³a² ã³nxai³sxã³ kĩ³h³nũ³xa² ã³yxo²thu²kxa¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² a²ko³nxe³ju³ta² ã³nxẽ³txi³nha²te³lhxã³ nxe³ju³ta² ã³wxe³sa²si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³nãĩ³. A²yen³kxa² hãĩ¹nxe³tj³xa¹ hxi²kan¹te²si¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³lu¹ a²ko³nxe³ju³ta²na² khãuh³lxa³ti³sa²ju³ta²na² sa²wa³to²kxi²sa²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ ten³nxa²nxa³kxai²nã²tu³ wxa²wã³txa² so¹lxi³ we¹ti³ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ã³wã³li²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ãu³xi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Si³mãu²ah³lãĩ³. ãu³xi¹lxi¹. Jũ¹nxe²ju³ta² he³la³ku³ hxi²kan¹ti³ i³ye³ten³nha²sxã³ yxau²xai³lxan³ji¹wi¹?

38 Ye³ten³sxã³ yxau³jah¹lxi³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹, ko³nxe³ju³ta³la³ ã³wih²kxi¹nxa²ti³kxa²yan³ti³su¹. Wxa²ẽ¹nãu³a² a²wi¹ju³ta³la³ ten³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹ wxa²sxĩ³nai²na² sĩ³wi¹lhin¹ju³ta² hau³ko³nxa²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

39 i³ye³kxã¹ain¹ka³tu³ ã³nxai³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²jau³xai³jau¹xain²txi³ ãh¹ i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe² e³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² ã³wã³li²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ ãu³xain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la², hxi²kan¹sxã³ ye³ten³sxã³ yxau³ai¹nxa³ha²kxai³la². Nxe³ha²kxai³la¹ i³ye³wã³nã³wã³nã³ta¹nha²kxai³ hxi²kan¹ti³ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xin²tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

41 Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² ãh¹ ã³nxai³ka³tu³ ã³wã³li² ãh¹ ã³ta³lo³hẽ²ti²to³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Āu³xi²sxā³ĩ³ye¹nxĩ²sa²tē³ye²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Hāi¹nxo¹nha¹jah³lxi³sā²nhē³li¹.
Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Hĩ¹nai²na² ko³nxe³thin¹te² hxi²ka²nāu³a²
ā³yũ³sain¹tu¹wi¹.

42 Ī³sa²yxau³sxā³ ā³nxai³ya³sah¹lxi³wxi¹. A²nũ²a² ā³yā³yũ³sa²jah¹lo²su² te²a²
yau³son³nē³na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³thin¹tũ³kā³txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²

43 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lu²nxa³ta³lxa¹ a²sa³wi³ha³lxa² a²hāi¹nxũ³jah¹la²
ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu² ā³tĩ³ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a²
ka³lxa¹tũ³kā³txa² yu³la² kāin²te²a² tē³i², hi³ki²a³la² tē³i² nxain¹tũ³kā³txa²
ān³si³tē³kxa² ā³tĩ³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu²,
wā³nxĩn¹te² si³yxau³ka³ta³nāu³xa², ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sa²nāu³xā²
a²nũ²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² ĩ³sa²si¹hā³ain¹tũ³kā³txi³la³ ta¹hxai²hē¹la².

44 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxā³nxai³tā² ā³yũ³so¹jah¹la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³hē¹li¹. In³txa² ĩ³yxo²sai¹la³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su²
nē²na³na¹, kan²txi³ĩ³sxā³ sa²so¹sxā³ tē³jah¹lxi³hē¹li¹. Ju³ta²sah³la² a²kxā³nxai³tā²
nxēn³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³tĩ³sxā³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la²
ĩ³yxo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe² e³ta³lun²nũ²la² a²nũ²a² ko¹ko¹xa²nũ³kā³txai²na² ā³tĩ³sxā³
ĩ³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Yxān¹ta¹ a²nũ²a² kwa² yxau³nũn³te²su² te²a² yu³la² kāin²te²a²
hxi²so¹nha²sxā³, wā³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa² a²sa³wi³sa² ĩ³su²lhxā³
ĩ³ne³nxē³ni²lā³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²nũ²a²
kāi²lxi³tũ³kā³txai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² hi³ki²a³la² tē³sxā³ wxā³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nũ²ai²na² yen³kxa²
kāi³jah¹la² ĩ³sxā³ sa²so¹kxa² yā¹nxe² ĩ³sxā³ sa²so¹sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹.

49 A³lan²ta² hāi¹nxe² Sũ³na² sxi²ha² ā³wxe³na¹sxā³ wān³txa²
wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ta¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹tāu³ai³tā² ĩ³sxā³
sa²so¹sah¹lxan³nxa³ta¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹ Sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na²
we¹ta³lun²si¹jau³su² kāi³ũ¹sah³lxi¹lxi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

50 Ain¹ka³tũ³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²hāi¹nxe³ti³xa² ā³waix3sxā³
ih³sau³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

51 Yxān¹ta¹ sa³nxe³la³kxa² ka³na³ka³na³te²su² te²a² wā²la²ka³lo³a²
yxāi¹nxā²nxa³ka³lo³a² ā³wi²kxi²nha²te²su² te²a² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ain¹ka³tũ³ ka³lxa¹tũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

52 ĩ³ye²nyhain¹ka³tũ³ta¹ sa³nxe³la³kxah³lai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³ai²na²
ā³na¹sxā³ a²nũ²so¹lxi³ ā³nih³ta¹hxai²hē¹la².

Wā³nxĩn¹te² hxi²kan¹te²nāu³xa² Je³su²jah³la² en²tain¹jau³su²

53 Nxe³nxa²ha¹te¹, wā³nxĩn¹te² si³yxau³ka³ta³nāu³xa² a²nũ²a²
a²hxi²kan¹te²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³si²nāu³xa² whāi²na¹,
ān³yā³sa²ki³nũ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tũ³ Ju³ta²sah³lai²na²
nũ³kā³txai²na² a²hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² tē³sxā³ wā³nxĩn¹te²
si³yxau³khaix3ka² hxi²ka² ā³yũ³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

54 Nxe³yān¹ta¹ Pe²jah³la² a²ha¹ u²la¹ ĩ³hit1xai³ta¹hxai²hē¹la². Ai³lhxā³
wā³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa² a²sxi²ha² wai²ha² yxo²tā³lxa² ā³wih¹ka³tũ³ so³ta²to²

nũ³ka³txa²kxai³ ã³wxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ha³nxe²a² ã³yxo²wxe³kxi²sxã³ hxi²kẽ³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Nxe³tĩ³kxai³lu² wã³nxĩn¹ta² hxi²kan¹te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹ta² ã³nũ²kxi²tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³nha²ti³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² ĩ³su²lhã³ain¹si¹hain¹jau³su² ain³nha²ti³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, hxi²kan¹ti³ ain³nha²ti³he¹nxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

56 Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ka³lxa¹te²hi²sen³su² wãn³txa² ki³han³jau³xa² Je³su²jah³la² ĩ³ye³ki³ha¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ hai³txi³ wãn³txa² ĩ³ye³ain¹jau³xai²na² ĩ³we¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

57 Jã¹nxe³ju³ta²na² a²nũ²a² ka³na³ku² te²a² ĩ³sa²yxau³ain¹ka³tu³ ĩ³ye³ki³ha¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

58 ĩ³ye³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txa² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹:

“Txa²wã¹sũ³na² sxi²hai²na², a²nũ²a² hxi²ka² to³nain³thĩ³nai²na² sa²nai¹a¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxã³ sxi²ha² ã³lxi³thĩ³na² txa²hi³na² sa²ton³ta³lu²na¹tu¹wi¹. A²nũ²a² hxi²ka² sa²to³nai¹nxa³thĩ³na², Txai²li² sa²to³na¹tu¹wi¹.” Nxe³na²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Nain¹ta¹ hai³txi³ we¹nyhain¹jau³la³ yũ³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

60 Nxe³nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² nxũ²kwai³ye³ye³lo³tãu³a¹ ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Jau³jau¹xai²na² ĩ³wa²lũ³xi¹nxãn³ji¹wi¹? ĩh¹nxe³jau³ta³ kq³te³kxi²nxain¹thi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

61 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³nahx²nxe³sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu¹ ãh¹ ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² Txa²wã¹sũ³na² Tah²sin¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

62 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³te²sa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³lai²na² a²wi¹nẽ³tãu³a² wxi²kin³ti³ton³ti³hit¹lsain¹sxã³ ã³wxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nãu³a² wxa²kan³sxã³ wã³li²na¹ha²kxai³ nxe³na¹ju³ta² ĩ²sah²lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

63 Nxe³nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu¹ ain³kxi²te³na¹ a²ha³la³se³nãn¹ka³lo³khai³xa² wxa²ten²txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxa²ten²txi³te³nah¹lxi¹:

— Hãi¹nxã¹a³sah¹lxi³wxi¹.

64 Wãn³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² kq³nxe³te²lo³jau³xai²na² ain³kxi²ki³ti²tu³wi¹. Nxe³ki³sa²kxai³ ĩh¹nxe³ki³te³ji¹wi¹? Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ã³ki³nũ²kxi²tũ³ka³txai²na² a²hãi¹nxe³ti³xa¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Su²lhã³ain¹ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

65 Ain¹ka³tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ĩ³ye³ka³su³hẽn¹kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² ãh¹ ĩ²li³nũn³te² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ũ³ye³hẽ³tĩ¹sãn²sxã³ ĩ³wait¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²ta³ ĩ³wai¹txain¹sĩn¹ji¹wi¹? ĩ³ye³kxi²sa²sĩn¹hẽ³li¹.

Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² so³ta²to² nũ³ka³txa² wxa²wai¹tain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wãn³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ã³jau³su²

66 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ sxi²ha² wai²ha² yxo²tã³lxa² ã³wih¹sxã³ ã³yo²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ta¹ wã³nxĩn¹jah¹la² a²sa³wi³sxa² wãn²ta¹ka³lxu³na² wxã³ka³tu³ Pe²jah³lai²na² hxi²kẽ³li³ju³ta² ĩ²ka³tu³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

67 — Wxã²na² Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² yxau³jah¹la² ãn³si³tẽ³kxain¹nũn³to³hin¹tai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

68 Yxãn¹ta¹ Pe²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ki³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² i²te²txã³xĩ¹. Wxa²wãn³txai²na² ãn³ne³wxe³ti³hex¹sa²nxã³nhi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, sxih²yo²a² a³li³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³xi²hĩ¹na¹ ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

69 Nxe³ka³tu³ wãn²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Pe²jah³lai²na² i²xi²tãu³ a²nũ²a² kwa² yxau²xai³lain¹te²a² i³ye³kxa² ã³si³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxai²la¹wi¹. Wãn²ta¹ka³lxai²na² a²wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

70 Jã¹nxa²ha¹te¹ i³ki³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ti³he¹nx2nxa³xĩ¹. Pe²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ha¹ kwẽn¹tai²na² a²nũ²a² kwa² yxau²xai³te²a² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Pe²jah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ka³li³le²a²ko³nãu³a¹ yxau³sxã³ tøn¹khaix3nĩn¹ko³lxã²na³li¹. Nĩ¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² nũ³ka³txa² ka³na³ka³na³te²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

71 Yxãn¹ta¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² yxo²an³ta³ti³ i³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹la² i³ye³kxah²lxin¹kxah³lai²na² i²ti³hex¹te²txã³i¹. Txa²wãn³txai²na² e³a¹jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²wi¹lain³kxi²sain¹na³li¹. Ki³ha¹kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³an³txi³ju³ta² ũ³hũ¹sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Pe²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

72 Nxe³ain¹tãu³ kwẽn¹ta²kxai³ ka³la³ka³lan¹ti² ye³ãn³ta³lo³hẽ²ti²sxã³ i³yxai²lxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wãn³txa² ain³kxi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na²:

— Ka³la³ka³la²a² ye³ãn³ta³lo³hẽ²ti² i³yxai²lxi²ta³lu²nxa³ta³lxa¹ wxã²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxã³jau³nũ³su² i³ye³ta³lu²nĩn¹tu¹wi¹. Ha³la³je¹nai³tã² Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tu³ kãin² i³ãn²ta³kxi²sxã³ i³nãn³khaix1ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15

Pi³la²jah³la² hxi²ka² ã³yũ³ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ ã¹ka³nxa³ha²ta³a¹, wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nãu³xa² i³kaix1ti², a²nũ²a² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa² i³kaix1ti² ha³teh³nxã³na² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² i³kaix1ti², a²nũ²a²nãu³xa² a²hxi²kan¹ti³nãu³xa² i³kaix1ti² ain¹sxã³ ã³sa²ki³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² ain³nha²te³lhã³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³nha²ta³lu²nain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² sa²ta³kxi²sxã³ sa²so¹sxã³ ha³lo²a² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² Pi³la²jah³la² a²hxi²ka²nãu³a² ã³yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹:

— Wxa²wãn³txai²na² wain³na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³ka³tu³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³te²nãu³xa² Je³su²jah³la² ko³nxe³ti³hit1si¹jau³su² kãin² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ā³ka³nah²nxe³sxā³ yxaun¹ji¹wi¹? Tũ¹ka³txai²na²
ko³nxe³ti³hi¹txa²si¹hain¹ju³ta³la³ ĩ³tih³nxe³sa²ye²nxain¹jau³xa²
ain³kxi²nhān¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

5 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ā³ka³nah²nxe³sxā³ yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ju³kxai³lu² Pi³la²jah³lo²kxai³lu² kāin² ĩ³wā³ta³kxi²nha¹ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ yain³tũ³xa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yai³nain¹je³na³kxa²
nxe³xai³ti³wa³kxa² ha³lo²a² wa³kxēn³yah³la² te²hi²sen³su² nxe²
kāi³ũ¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²ai²na² sxi²ha² kan²thi³na²
ũ³tĩ¹kxi²sxa³te²na² ĩ²li³te²na² ka³na³ka³na³kan²tu³ than²kxi²sa²tā³sxā³
sa²nũ¹xi²nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² te³nain¹kxah³lo²su²
jah¹la² than²kxa² sa²nũ¹xi²nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² in³jah³la² ko³nxe³thin¹jah¹la² Ba³ra³ba²sah³la²
tĩ³kxi²sxa³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² nũ³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu²
ha³la³je¹nhān¹kxai³lu² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ā³nhe¹kxi²nyhain¹sxā³ a²nũ²a²
su²lhā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² tĩ¹kxi²sxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8-10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na²
yau³so³nain¹ka³tu³ yxo²xũn³txi³ Pi³la²jah³la² ĩ³wā³txi³sain³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ka³na³ka³na³te²su² than²kxa² sa²nũ¹xi²sa²to³nhān¹ta¹ti²ti¹.
Kwēn¹ta²na² jā¹nxe³sa²sĩ¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Yxān¹ta¹ Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wā³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta³nāu³xa²
a²ē¹nān¹jau³la³ a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāin² ĩ³ka³tā³nai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la²
ān³yũ³ain¹ju³ta²kxai³ a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³ha²kxai³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²si³yxau³jah¹la² than²kxa² sa²nũ¹xi²nx2ta¹tu¹wi¹.
Ju¹ta²na² ten³nxa²li³xa³ji¹wi¹? Pi³la²jah³la² a²wān³txa² nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Yxān¹ta¹ wā³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta³nāu³xai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a²
kāin²tũ³ka³txai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ than²kxi²sa²tā³sxā³ ũ³hũ¹xi²nē³lhi¹hain¹jau³su²
ĩ³wā³txi³sain³txain¹yah³lxi³sĩ¹nhē³li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³la²
ten³ki³sxa³jau³su² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³sĩ¹nhē³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³ Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ te³nain¹si¹hain¹jau³su² a²nũ²a²
kāi³li³tũ³ka³txai²na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ba³ra³ba²sah³la² ten³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
a²si³yxau³jah¹la² ĩ³yĩ¹li²yah³lxi³to³hin¹jah¹la² ĩh¹nxet3sxā³ kāi³kxi²te³la¹ji¹wi¹?
Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² kāi³li³tũ³ka³txai²na² kāin² ĩ³wxa¹nain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxā³ ĩ³ya²lu¹tain¹sĩ¹nhē³li¹. Nx-
ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe² ko³nxe³thin¹sxā³ kāi³hĩ³thai¹li¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² ĩ³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxā³ ĩ³ya²lu¹tain¹sĩ¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² kāi³li³tũ³ka³txai²na²
ĩ³wi¹lxon³kxain¹si¹hain¹jau³su² Ba³ra³ba²sah³lai²na² than²kxi²sa²tā³si¹sxā³
ũ³hũ¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
ũn³txi³ ĩ³ta³lo³wait1si¹hain¹ka³tu³ hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²si¹hain¹jau³su²
ā³yũ³yhai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

So³ta²to²nāu³xa² kQ³nxe³ti³yxO²ka³lxi³lain¹jau³su²

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² so¹ka³tu³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² sxi²ha² kãin²thi³na² Prai³a³to³ri³ã²thi³nãn²tu³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ so³ta²to² nū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³nū²kxi²si¹hain¹jau³su² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³te³na¹ so³ta²to² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ wã²la²ka³lo³a² sau³saun³ka³lo³a² tẽ³sxã³ Je³su²jah³lai²na² ũ³whi²kxai¹nha²kxai³ wai³la² wxa²xu³kxain¹sxã³ ũ³nhe³hẽn¹tai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Ain¹ka³tu³ i³sa²nẽn¹kxi²ki³lxot³sxã³ i³ki³wai³ka³si³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

19-20 Ain¹sxã³, hi³sa³ka³txa² wẽ³sa² hxi²so¹xi²sxã³ Je³su²jah³la² i³ne³su²lai¹nha²kxai³ i³ye³ka³su³hẽn¹kxai¹nha²kxai³ ã³ka³ti³wxe³kxain¹sxã³ wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xa² i³ye³ki³ha¹kxain¹sxã³ kQ³nxe³ti³ i³yxO²ka³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹te²ka³ka¹ wã²la² sau³saun³ka³lo³ai²na² sa²sai¹kxain¹sxã³, Je³su²jah³la² a²wã²la³ka³lo³khai³xa² ũ³whi²kxi²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxã³txa³ i³hxi²kĩ¹la³kxi²si¹hain¹jau³su² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxain¹jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³la² Si³rẽ²ne²ko³xa² tɔn¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³le³syã²ntrah³la² Ru²fu²jah³la² a²wĩ³nu²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu² a²kxã³nxa¹ ha³lo²a² wa²li³sxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ so³ta²to² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hi³sa³ka³txa² Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹la³kxi²ka³txa³nū³a² sa²tã³ka³la³kxi²hẽt¹so¹nha²si¹jau³su² Si³mãu²ah³lan²tu³ yxo²xũn³txi³ i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³ka³tu³ ã³nxai³ain¹ka³tu³ wã³la³ka³txa² Ko²ko³ta³kat³su² nxe³jau³xa² a²si³yxau³tãu³a² sa²kxai³lu² txa²wã¹ne³ka³lo³su² nxe³hxai²na²hẽ³ ka³txa²nãu³a² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³hi¹na¹ vĩn²yo³jau³xa² hĩ³ne³kxa² mi²ra³jau³xa² ĩh³nẽ³ju³ta² ã³wxe³lu¹nhẽ³jau³xa² nxe² ũ³ke³ni²jau³xa² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² i³nxũn³sain³nũ²la² i³na²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

24 Nxe³nũ²la² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² wã²la²ka³lo³a² wxa²sa²so¹te²txai³ain¹sxã³ tah³la² wẽ³sa² o²la³kxain¹sxã³ a²wa³kxẽn³ton³yah³la² nũ¹hain³nyhain¹ka³tu³ wã²la²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² wxa²nũ³te²txai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 U³je³na³ka² wxa²ki³ka³la³nũ²la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ju³ta² hi³a²ka³lo³a² wãn³txa² ũ³wha²li¹lhãn²sxã³ a²ne³ta³lxo³ka³nãu³a¹ ũ³kũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹:

— Je³su²jah³la² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ju³ta² a²nũ²a² kãi³su²lhã³to³jah¹la² ha¹lin¹jah¹la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²wi¹nẽ³tãu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹la² i³hxi²kĩ¹wxe² a²wã³tãu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹la² i³hxi²kĩ¹wxe² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

28 A²nxe³jut³su² kxã³nhi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² kQ³nxe³ti³ kãi³tũ³ka³txi³su² ti³hi¹tain¹na²hẽ³li¹.

Nxe³txã³nxu¹tai²na² ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² kwa²wa³to²hi²te²nãu³xa² i³ne³wa³nxĩn¹wa³nxĩn¹nha²sxã³ i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³we¹. “Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nai¹hxat3sān²sxā³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³la²ni²sxā³ āh¹sa²to³nxi²na¹tu¹wi¹.” Nxīn¹jau³su² e³in¹tai¹ti²ti¹.

30 Hī¹na² wā²nxūh¹ ī³hxi²ta²la³kxi²nha²sxā³ hi³sa³ka³txa² ka³nxi¹nhu¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Jā¹nxe³jau³xa² wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³ta²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³si²nāu³xa² whāi²na¹, yxo²i²nyhai¹nxa³jau³su² ī³wai³ka³si³xi²sxā³ ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² a²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³tain¹to³tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā²nxūh¹lxi³ hxi²kan¹ti³ sa²hau³ko³nha²nxa³lho³li¹.

32 I³sa³e² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ke³la³te²kxai³ hi³sa³ka³txa² ī³hxi²ta²la³kxi²nha²sxā³ ī³ka³nxi²kxai²nān²tu³ yxo²i²sī¹nhī³na¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ya³te²na² hi³sa³ka³txa² ā³xa³ka³txa² ī³hxi²kī¹la³kxi²yain¹te²na² te²yā¹nxe³jau³su² yxo²i²nyhai¹nxa³jau³su² ī³wai³ka³si³xain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

33 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whāi²na¹ ka³nxa³hi²khaix1nxe³ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² ne³ka³ka³nhī¹nān¹te²tu³ ā³ka³nxa³hi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³ki³kan³tāu³a¹ so¹lxi³ ī³ha²te¹txi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

34 Ki³kan³nū²la² Je³su²jah³la² kāin² ī³wxan¹sxā³ ī³kaix1te³nah¹lxi¹:

— E³li¹ e³li¹ la³ma³ sa³ba³ka²ta³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sū³nu²khai³jah¹lāi³. Txa²sū³nu²khai³jah¹lāi³. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ā³na¹san¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² kwa² yxau³sxā³ ī²tū³ka³txa² wai³nxa³txi³ ain¹kxain¹nū²la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ne³kat1jah³sah¹lxi³sī¹nhē³li¹. E³li²ah³lu¹tai²na² ī³kaix1tain¹nīn²tai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³te³na¹ a²kwēn¹tai²na¹ kwa²yxau³sxā³ ī²tū³ka³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³nih³sxā³ ī³yi²lho¹tū³xa² so¹sxā³ yain³txa² yau³xa² kah³jau³xa² ū³hū¹sxā³ ū³whi¹sai¹te³na¹ hi³sa³ka³txa² ū³ki³wi²kxi²sxā³ Je³su²jah³la² ī³xon³so¹si¹hain¹jau³su² ūh³yxō²tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo³kxa² yxau³a³sah¹lxi³hē¹li¹. E³li²ah³lu¹tai²na² wxā³sxā³ sa²hxi²ta²la³kxi²te³lhxā³ wxā³si¹jau³nū³su² ī²wahx3nxe³yah³sah¹lxi³hē¹li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² kāin² ī³kwāix1sxā³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³hī¹na¹ wā²la² āu³khaix1ka³lo³a² Txa²wā¹sū³na² a²sxi²ha² nxū²kwāi³ye³la³nāu³a¹ āu³ti³yxau³thi³na¹ yxo²tī¹ka³lo³a² ā³ten²ti³ta¹hxai²hē¹la². Oh³nāu³a¹ ā³ten³txi² wxa²kan³ka³tu³ yu³hxai²na² sa²kxai³lu² ān³ten³ti³sxā³ ā³yo²hai²ta³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ju³ta² so³ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²i²tāu³a¹ sa²nxū³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ī²ain¹tāu³ ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² ya²la³tu³ Sū³na² Tah²yah³lo²sin²tai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

40-41 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³ Je³su²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xa² he¹ai¹nhī¹kxai³ txu¹ti³nāu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi² a²yen³kxa² wi¹lā³non²ta³kxi² yhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ka³lxa¹tū³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta¹ka³lxi³nāu³xa² a²ī³lxa²sa¹: Ma³ri²a³ Ma³ta³ī²ē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Ti³a²kah³la² kau³kaun³jah¹la² a²hā³ka³na² Jo³se²ah³la² a²hā³ka³na²

nxe³ha²kxai³ Sa³lo²ma³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² hī¹na² u²yxau³sxā³ Je³su²jah³la² hxi²kī¹la³kxain¹ju³ta² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³ txu¹ti³nāu³xā³ka³lxa¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxa²sxā³ Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² u²lyxau³yain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² txah³lxa³kxē¹na² sa²nī³kxain¹jau³su²

42-43 Nxe³hī¹na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³la²ni²hī¹nai³kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txa² a²yain³txa² wet1sxā³ āu¹la³kxain¹to³tāu³a¹ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tāu³a¹ sū²ni²khai¹nxe³tāu³a¹ Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a³thī³nān¹jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa² hxi²kan¹jah¹la²nāu³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² wi¹lhin¹khaix1jah¹la² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta² wahx3nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jah¹lai²na² sa²kxai³lo³ ya³lo³txi²sxā³ Pi³la²jah³lai²na² ā³nxai³sxī²ka³tū³ Je³su²jah³la²nū²a² ī³wā³txi³ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²tāu³ ī³wā³wā³txi³nha²ta¹hxai²hē¹la².

— Hī¹na² Je³su²jah³la² ya³lu²te²tān²ku². Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ so³ta²to² nū³ka³txa² hxi²kan³jah¹la² ī³kaix1so¹sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ta¹nx3thi²li¹? Nxe³yhu¹ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ya³lu²na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³lai²na²

a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Ya³lu²jah¹la²nū²a² so¹txu¹li¹, ten³nxa²kxai²nān²tū³txa¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lai²na² sa²kxai³lu² wā²la² hā³ta³ka³lo³a² tē³ka³tū³ a²nū²su² sa²ta²la³kxi²nyhu¹sxā³ ān³ka³nxi²ka³tū³ wā²la²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² wxa²wā³lāu²kxi²nyhu¹sxā³ tah³lxa³ka³tē¹nāu³a¹ ū³whi²wxe³ta¹hxai²hē¹la². A²ē¹nāu³a¹ wā³la³ka³txa² tah³lxa³ka³ta² wxa²xu³sxā³ wxa²we¹tē³nāu³a¹ ū³whi²wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ a²ē¹nai²na² tah³lxa³kxa² kāin²ka³ta² ū³wa³ti³kxi² sa²tā³sxā³ ū³h³yo²tī¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² sa²nī³kxi²ju³ta² txu¹ti³nāu³xa² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Jo³se²ah³la² a²hā³ka³na² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹ta¹ka³lxa² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16

Je³su²jah³la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² ha³nāu³hi²na³na¹ nxe³ka³tū³ ka³nxah³ti³wi³ta³lon³tāu³a¹ txu¹ti³nāu³xa² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Ti³a²kah³la² a²hā³ka³na² nxe³ha²kxai³ Sa³lo²ma³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ain¹sxā³ hī³ne³kxa² wi¹lū³tē³kxa² ū³yho³hi²sxā³ so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la² Je³su²jah³la²nū²a² wxa²to¹la³kxi²te³lha³ka².

2 Ain¹ka³tū³ hā²wxān³txa³ To³mīn²ko³ nxe³ju³ta²kxai³ u³je³na³kai²na² a³li³xi²hīn¹kxai³ txu¹ti³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² aun³ta² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nū¹ka³na¹ sa²nī³kxain¹ju³ta² aun³ta² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Aun³tain¹tāu³a² ī³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³lo³ai²na² yxo²tī¹nha²ka³lo³ai²na² īh¹nxe³te²ta³ sa²yo²than²kxi²nē³lain¹te³ji¹xī¹, kāin²khaix1ka³lo³sa²ha²kxai³lu¹?

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Yxān¹ta¹ ten³sa²tā³ain¹te³na¹ kāin²khaix1nxe³ka³lo³ai²li² ū³h³yo²than²nha²ju³ta³nu¹ta²na² ī²lain¹ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ain¹ka³tū³ tah³lxa³kē¹nāu³ai²na² ā³wi¹hain¹ka³tū³ in³txa² sa³nxe³la³kxa² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa³nxe³la³kxa² wā²la² hān³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²jah¹la²

yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² txu¹ti³nāu³xa² a²wi¹nē³tāu³ai²nān²tu³ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². O²khaix¹xain¹sxā³ yuh³lxi³khaix¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— O²lhxā³ i³wā³jah³lxi³txa³hē¹ni¹. Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² ton¹jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ i³ya²lu¹kxe³su² jah¹la² ān³ten³yah³lxi¹nxi¹. Yxān¹ta¹ jah³lai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²ni¹. Hai³txi³ ti¹nān²ta³ he¹ti³he¹xai¹nxa³xi¹. Tē¹nai²li² hāi¹kxain¹te³nai¹ti²tu³ni¹. Ī²jah¹lxi³hē¹ni¹.

7 Jā¹nxa¹jau³su² hī¹na² sa²kxai³lu² i³sxā³ Pe²jah³la² i³hen³txi² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xā³xa² i³hen³txi², whāi²na¹ nxe³jah³lxi³hē¹ni¹. Ī³hen³txain¹yah³lxin¹jau³kxai³lu¹:

“Je³su²jah³la² ne³ka³ta²nx2ti³sxā³ Ka³li³le²a²ko³xa² ā³nxai³tu¹wi¹. Nū¹ā¹ Ī²syah¹lxin¹tu¹wi¹.” Jau¹xai²na² ha³la³je¹nai³tā² Je³su²jah³la² i³ye³kxi¹nx2ti³ta¹ti²tu³nī¹. Jā¹nxe³jau³su² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹ni¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xai²na² tah³lxē¹na² a³li³ain¹sxā³ ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāi²no²nha²ha²kxai³ i³ka³ta³ta³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ hai³txi³ wān³txi³la³ a²nū²a² ā³xa² i³ye³kxain¹ti³hex1ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxa² Je³su²jah³la² Ī²jau³su²

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ To³mīn²ko³ nxe³ju³ta² i³yū¹li²nxa³ta³lxa² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te³na¹ Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² i³ha¹txi²ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxai³kxai³ ta¹ka³lxa² a²nxū²kwai³nāu³a¹, ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ka³lxa¹te²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ tū³ka³txa² nxū²kwai³yxau³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ a²ta³a² nū³ka³txai²na² Je³su²jah³la² a²ka³te³na² yxau²xai³lhī¹nai³tā² nxū²kwai³li³si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ā³nxai³ka³tu³ Je³su²jah³la² a²yā³la²nāu³xa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²yā³la²nāu³xai²na² kāin² āin²tai¹nha²kxai³ kāin² Ī³nā³nai¹nha²kxai³ Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ā³wxā³yain¹sxā³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³xa² ta¹ka³lxai²na² Je³su²jah³la² Ī²ain¹jau³xa² i³yau¹ū¹hain¹to³ta¹ a²yā³la²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

A²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹ya³te²a² Je³su²jah³la² Ī²ya³jau³su²

12 Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ a²yā³la²nāu³xai²na² ha¹lin¹te²su² te²a² ha³lo²a² ā³nxai³ya³tāu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³lxi³ sa²yā¹nha²sxā³ ā³lxi³te²hū³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Ha¹lin¹te²na² sa²kxai³lu² āh¹ ā³wa²li²ya³sxā³ a²yā³la²nāu³xai²na² wā³kon³tū³ka³txa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² i³ā³lxi³te²hū³yain¹jau³xa² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²wā³kon³tū³ka³txai²na² hai³txi³ i³we¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² Je³su²jah³la² Ī²ain¹jau³su²

14 Hā²wxān³txa³ ye³jen¹nāu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² hxi²ka² hxi³sxā³ ka³na³ka³nat3sxā³ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txa² ā³wxe³sxā³ i³yai³nain¹tāu³a² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wxā³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxā³yain¹sxā³ sa²yxo²we¹nyhai¹nxa³ju³ta² i³kwai²kxai¹ni² ā³ne³to³hai¹nxa³ju³ta² i³kwai²kxai¹ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta²na² a²nū²a² Ī²ain¹te²na² a²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² yxo²i¹ai¹nxa³ha²kxai³lu¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ā³nxai³jah³lxi³hē¹li¹. Ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³yau¹ū¹tain¹yah³lxi³hē¹li¹. Ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: Je³su²jah³la² ka³tēn³su² i³sa²yxau³xi²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai²nān²tū³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² wa²su¹ti³hi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

16 Nxain¹yah³lxin¹kxai²nān²tū³ a²nū²a² a²tēn³te²su² te²an²tū³ yxo²i²sain¹kxai²nān²tū³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nē³jau³xa² sa²yo²wet¹sain¹kxai²nān²tū³ te²su² a²kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² sa²yo²ā³sain¹te²su² te²an²tū³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yxau²sa²tē³ai¹nha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³jau³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

17 A²nū²a² yxo²i²sain¹kxai²nān²tū³ a²yen³kxa² wā³nxīn¹ju³ta² kāi³ain¹tu¹wi¹. Kāi³ain¹ju³ta²sa¹: Txa²i³lxa² i³yī¹li²sa²sxā³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹hi² wān³txa² yau³xā³xa² tah²yau³xa² i³ye³i² nxe³ain¹tu¹wi¹.

18 Jā¹nxain¹kxai²nān²tū³ txih³xa² yxo²kō³nxe³te²a² wxa²sa²so¹ain¹kxai²nān²tū³ kho³nai¹nxa³ha²kxai³ tih³na³la³yau³xa² i³na²ain¹kxai²nān²tū³ kho³nai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxain¹kxai²nān²tū³ a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² wxa²wxai³ain¹kxai²nān²tū³ we²nxain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² oh³nāu³a² wxa²ka³la³ye²jau³su²

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² i³ye³ta³lu²nain¹nxa²ha¹te¹ oh³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hi²sen³kxai³lu² so¹sxā³ ka³la³ka³tū³ Sū³na² wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³jut³su² ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ā³nxai³ain¹ka³tū³ ha³lo²a² i²li³je³na² ā³nxai³ain¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ai¹nha²kxai³ hau³hau³kon³nū²la² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² hxi²nū¹te³lhxā³ a²yen³kxa² nū³kxūn³te²su² o²la³kxai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wān³txai²na² a²sa³wi³ha³lxi³na² i³ye³ain¹jau³xai²na² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² sa²hxi²ka¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Lukas

Lu²ka³lai²na² wān³txa² i³ye³ān³si³wxe³jau³su²

¹ Te³o²fah³lāi³. Wi¹lhin¹ti³ hxi²kan¹khaix¹jah¹lo²si¹lxa². Wān³txa² i³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wa². A²nū²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la² wxā³sxā³ yxau³ya³sain¹jau³xa² ū³wha²li¹lhai³nain¹na²hē³la². Nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².

² Jā¹nxe³ju³ta² sa²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la²kxai³lu² wxā³sxā³ yxau³ya³sai¹nh¹nān¹te²tu³ i²ain¹tū³ka³txi³su² yai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³su² yai¹nha²kxai³ nxe³tū³ka³txi³su² na²hē³la². Nxe³te²kxai³la¹ wān³txai³tā² ū³wha²li¹lho¹sxā³ i³hen³txi³nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².

³ A²nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txa² yā¹nxe³sxā³ a²wi¹lh¹nān¹te²tu³ i²sxā³ ā³si³tē³kxi²na¹kxah³lo²su² nūn³te²sa¹wa². Nxe³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jau³jau¹xai²na² wi¹wi¹nxe² wain³txi³ hau³kot³sxā³ ai³jau³xai³tā² i³hen³txi³nxa²ha¹tu¹wa².

⁴ Ū³wha²li¹lye¹nxa²ha¹tu¹wa². Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ wi¹ko³sxā³ a³la³kxin¹tu¹wa². Lu²ka³lo²na¹xai²na² nxe³nxa²ha¹wa².

Jo³āu²ah³la² a³li³lah¹hī¹nū¹tai²nān¹jau³su²

⁵ Nxe³te³nah¹lxi¹ kxān³nxi³tā² E³ro²jah³lai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹nai³tā² Sa³ka³ri²ah³la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³ko³ta¹hxai²hē¹la². A³bi²a³ nū³ka³txi³su² a²nu²la³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² I³sa³be²la³ka³lxi²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² A³bi³a²sah³la² a²nū³ka³txi³su² nūn³ta¹hxai²hē¹la².

⁶ A²nxe³te²syā¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹yain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²a² hxi²ka² hxi²kan¹txi³ ko³nxe³ti³hi¹tain¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁷ Nxe³ain¹yah³xa³ha²kxai³la¹ ta¹ka³lxa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ wēh³ni²nxa³ha²kxai³ a²wē³sa³la³ yū³ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ya³kxa²yu³su² yah³lo¹ni² a³ka³lxi²ni² ya³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wxa²sa³ha³la³ti²lho¹xi²sxā³ tē³sxā³ wa³ko³nai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹nxain¹ta¹hxai²hē¹la², in³txi³nāu³xa²sa³.

⁹ Ai¹nha²kxai³ wxa²wē³not³sa²kxai³ ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² wi¹lū³ju³ta² ū³thū²hain¹ju³ta² tē³nū²la² thī¹na² ā³wi¹hain¹to³hxai²na²hē³la². Jā¹nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la², Sū³na² i³sa²nēn¹kxi²si¹jau³sa³.

¹⁰ Ā³wih¹tāu³ān²tu³ti¹ sxi²ti²ta³lo³kxai²li² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ wah³nxain¹tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³nai²li² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu² txah³lxa² ne³ka³nah²nāu³a² yax³txain¹tho³xa² a²wi¹nē³tāu³a² yxau³sxā³ wa³kon³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²an¹jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la².

¹² Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² i²ai¹nha²kxai³ hxi²waun³txi³sxā³ o²ta¹hxai²hē¹la².

¹³ Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Sa³ka³ri²ah³lāi³. O²lha²txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³hin¹jau³xai³tā² ain³kxi¹nxain¹na²hē³li¹. Ain³kxi¹nxai¹nha²kxai³ wxa²sxe³xa³ka³lxa² I³sa³be²la³ka³lxa² wē³nhi³tu¹wi¹. Wē³nhi³ka³tu³ wxa²wē³sa² we¹tin¹kxi³nū³a² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ wēh³sai²li² i³lxin¹jau³xa²sa¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Nxe³sē¹li¹.

¹⁴ Nxe³ya³hi¹nha²kxai³ kāin² ka³lih³nx²ti³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² i³ka³li³hain¹nūn³tu¹wi¹.

¹⁵ A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² kāin²ye²tu¹wi¹. Hai³txi³ vīn²yau³sa² tā³nxa² ūn³jau³sa² tā³nxa² i³na²ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹.

Hāi¹nxe³sxā³ a³li³lah¹xa³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wih¹sa²tē³tu¹wi¹.

16 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² I³sa³e² nū³kā³txa² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ sa²yxo²wet¹ ā³si³wxe³ain¹tu¹wi¹.

17 E³li²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³ū¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³lu¹ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ ī³nū³kxūn³si²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Jo³āu²ah³lo²su² nūn³tu¹wi¹. Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ā³si³tē³kxi²nūn³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wī³na²nāu³xa² ā²wē³ha³lxi³khai³xa² a³lxa³kxin²tai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³tū³kā³txa² ī³wa²la³kxin²tai¹nha²kxai³ nxēn³txain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ I³sa³e² nū³kā³txa² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nū³a² sa²hau³ko³ta³lu²nain¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Nxex³txi¹. Txa²sxe³xa³ka³lxa² ā³ka³lxi¹ni² txai²na² yah³lo¹ni² āh¹sa²sīn¹na³li¹. Īh¹nxet³sxā³ wēh³ni³hī³na¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Txai²li² Ka³bri³e²lah³lo²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³a² yxau³na¹ha²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nxa²si¹sain¹jau³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹.

20 Sai¹nha²kxai³ yxo²ī²nhxān³su³li¹. Nxēn²nxān³kxan²ti³ ye³jen¹na² ya²la³tu³jex¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²ī²sa²nxā³nha²kxai³ ī³ye³xan³tho³li¹. Yxo²kan²ta³kxi²nxa²tu¹wi¹. Kxān³nāu³a² txa²wān³txa² kāi³ta³lu²nhī¹na¹ wi¹lī³ye³xin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ain¹tāu³ān²tu³ti¹ ha³lo²a² yxau³tū³kā³txa² kāin² wah³nxe³sxā³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Thī¹na² kxān³sa² yxau³ain¹na²li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² a³li³xi²te³na¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³xa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ wxa²ye³wxāi³wxāi³sa²tā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹tāu³a² ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Hxi²sxā³nhon³jut³sū³ju³ta² ī²in²ta¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² Sa³ka³ri²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² in³jah³la² ā³xa² ā³si³wē³not³ha²kxai³ ī³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

24 Hā²wxān³txa³ a²sxe³xa³ka³lxa² wēh³ni³ha²kxai³ i³la³kxa² ki³ka³lxa¹tāu³kxai³la¹ a²sxi²ha² yxau³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxi²na² a²wān³txi³kxai³la¹:

— Kxā³nhxi¹nai³tā² wē³sa³ txa²sa³ha²kxai³ āu²li²sxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² wēh³nha¹ha²kxai³ āu²li²sa²hxai²nxa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wi¹lxi³kxi²sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a³li³lah¹ju³ta³nū³su² ī³hen³txi³jau³su²

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²kxai³la¹ wēh³ni² ā³si³wxe³hī¹nān¹te²tu³ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ sa²tā²tī¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Ka³bri³e²lah³lai¹tā² oh³xan¹jah¹lai¹tā² āh¹ sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la². Sxi²ye³na² ne³nā³xan¹thī³na² Na³sa³re²thī³na² sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thī³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thīn³su² ta¹hxai²hē¹la².

27 A²nxe³thī³na² Ma³ri²a³ka³lxa² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ta¹ka³lxa² Ta³vi²yah³lo²nu¹txai²na² I³sa³e² nū³kā³txa² wa³kxēn³yah³lo²nu¹txai²na² a²ne³tah²nāu³su³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxain²txi³ Jo³se²ah³la² hi²sen³su² so¹nyhu¹kxi³ju³ta³nū³a² e³hau³ko³ta³lu²ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxe³ta¹ka³lxu²su² kxan²ta² Ka³bri³e²lah³la² hi²sen³kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxa² sa²kxai³lu² tĩ³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³ri²a³ka³lxaĩ³. Wi¹lhĩ¹nĩ¹nxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ĩ²nxa²ha²kxai³ wi¹lxo³kxi¹nxa²tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxu³nu¹ta²kxai³lu² ã³ne³wxe²nxa³jau³su² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³hĩ³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Oh³xan¹jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wã³wã³ta³kxi²nha²txa³hẽ¹ni¹. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ĩ²nxa²na²hẽ³ni¹.

31 Nxi¹nha²kxai³ ye³jen¹na² wẽ³nhĩn¹tũ¹xĩ¹. Wẽ³nhĩn¹ka³tu³ wẽ³sa² a³li³lah¹kxi²nxa²tũ¹xĩ¹. Nxe³ka³tu³ wẽ³nyhe³nxã¹kxa², “Je³su²jah³lo²su¹.” Nxe³sẽ¹ni¹.

32-33 Txa²wã¹sũ³na² kãin² ĩ³sa²nẽn¹kxi²sxã³ a²ki³lha³lxa²khai³xa² ye²kxe³su² ĩ³yau¹ũ³nyhain¹tũ¹xĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² wxa²ka³lxa¹ti³nãu³xa² I³se²e² nũ³ka³txan²tu³

wa³kxẽn³ti³hit¹tũ¹xĩ¹. A²nxe³jah¹lai²li² wxa²ki³lha³lxain²txi³ Ta³vi²yah³lu¹taĩ²na² wxa²wa³kxẽn³yah³lu¹taĩ²na² a²ne³tah²nãu³su² jah¹lai²la¹xi¹. Kxã³nhxĩ¹nai³tã² wxã³sxã³ ĩ³wa³kxẽn³sain¹sa²tẽ³ju³ta³nũ³su² ĩ³ye³kxũ¹ta¹hxai²hẽ¹ni¹. Wxa²wẽ³sai²na² jah¹lain²txi²na³ni¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹xĩ¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txaĩ²li² in³txi³ txa²sa³ha²kxai³ nũh¹yxau²xai³la¹ha²kxai³ ĩh¹nxe³sĩ³nxa¹te²la¹ku². Nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² wĩn¹txi¹nxã²nxa³kxan²ti³ wẽ³sa² ũ³whẽh³ni³nxa²tũ¹xĩ¹. Nxi¹n¹te³na¹ wxa²wẽ³sa² Txa²wã¹sũ³na² ki³lha³lxu²tũ¹xĩ¹. Wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²si²tũ¹xĩ¹. Nxe³kxi¹nxain¹tũ¹xĩ¹.

36 Nxa²ha¹te¹ wxa²wã³tã³ta² I³sa³be²la³ka³lxai³tã² wẽh³ni³nũn³na³ni¹. Nxe³ta¹ka³lxa² hxi²kan¹txi³ wẽh³ni³hxai²nxa³taĩ¹tu³ni¹. Yxãn¹tah¹lxa¹ ta¹ka³lxai²li²ĩ³la³kxa²ki³ha¹li¹ki³ha¹li¹ki³ha¹li¹sa²tã³tĩ¹ka³tu³ wẽh³ni³na²hẽ³ni¹, a³ka³lxon¹kxan²ti³nu¹.

37 A²nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ĩ²li³ju³ta² hxi²ka¹nhĩ³nx²na³ni¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxu³nu¹ta²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² a²wa³kxẽn³no³sa²ka³lxu³sa¹wi¹. Sa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²nha²jau³xa² so¹lxi³ ten³sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹nha¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³ta³lun²nũ²la² oh³xan¹jah¹la² a³li³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Ma³ri²a³ka³lxai²na² I³sa³be²la³ka³lxa² ai³sxi²jau³su²

39 Nxa²ha¹te¹ hã²wxãn³txa³ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³lu² a³li³nũ²la² wã³la³ka³txa² yũ³ko³xa² Ju³te²a² ko³xan¹thĩ³na² wa³su³txi³ ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Ai³nũ²la² Sa³ka³ri²ah³la² sxi²ha² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wih¹nũ²la² I³sa³be²la³ka³lxa² ĩ³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxi¹. Wi¹lhi¹nĩ¹nxi¹. Nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nyha¹nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² I³sa³be²la³ka³lxa² ain³kxi²hĩ¹na¹ a²wẽ³sa² yxau³nit¹te²a² hxa³lxi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹nũ²la² a²yxo²wãn³txa² ĩ³ye³kxi²si¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 ĩ³ye³kxi²si¹te³nah¹lxi¹:

— Tu¹txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi¹nxain¹tũ¹xĩ¹. Nxain¹te³nah¹lxi¹: “Wxãĩ²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹khaix¹si¹nĩ¹nxi¹.” Nxe³nxain¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nxain¹tũ¹xĩ¹. Kxãn³nãu³a¹ wxa²wẽ³sa² a³li³lah¹tũ¹xĩ¹. Nxe³te²a² wi¹lhin¹nũn³tũ¹xĩ¹.

43 Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²hã³ka³na² wxã³sxi²sain¹na³na¹.
Kãin²ju³tai²la³xã¹. Yxãn¹ta¹txai²li²kãin²sa²nxa³xã¹.

44 Wxa²wãn³txa² ain³kxi²sa¹nhĩ¹na¹ wẽ³sa² yxau³ni¹sa³te²a² ka³lih³sxã³
hxa³lxi²nhĩ¹.

45 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ĩ¹nha²kxai³
wi¹lhin¹khaix¹nĩ¹nxi¹. I³sa³be²la³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ma³ri²a³ka³lxa²ĩ³hain³jau³su²

46 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nẽn¹kxi²na¹nhĩ¹. Nxe³jau³xai²na²
txa²ẽ¹nãn¹jau³la³e³kxi²nha¹nhĩ¹.

47 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² txa²ẽ¹nãu³ai²na² ko³nxe³ti³ kãi³a¹kxa²
wah³xa²sa²sai¹kxi²sain¹jah¹lai²na²ĩ³ka³lih³sa³nhĩ¹.

48 Txai²na²sa²kxai³lu²kwa²hãĩ¹nxe²Txa²wã¹sũ³na²a²wa³kxẽ³no³sa²ka³lxu³sa¹xĩ¹.
Nxe³sa³kxan²ti³ ne³wãn²sai¹nxa³hẽ³ni¹. Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³a²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²sa²si¹hain¹jau³su²
ĩ³ye³kxi²sain¹tũ¹xĩ¹.

49 Txa²wã¹sũ³na² Nũ³kxũn³ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹xi¹. Wi¹kãi³ũh¹sain¹na³ni¹.
Wi¹lhin¹khaix¹jah¹lai²la¹xi¹.

50 Sa²yxo²we¹txain¹tũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tain¹to³tũ¹xĩ¹.
Ha²ya³kxa²ti³ti³he¹xai¹nxa³lho³ni¹.

51 A²nũ²a² kãin²te²lo³nhain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nũ³kxũn³txi³
ĩ³hxi²kau³kau³nain¹na³ni¹.

52 Nxai¹nha²kxai³ a²nũ²a² a²si³yxau³te²su² te²a² sa²hxi²ka¹txa³ha²kxai³
a²nũ²a² kãi²nxa³te²lo³nh³te²su² te²a² hxi²kan¹ti³hi¹txai¹nha²kxai³
ai¹nhxai²na²hẽ³ni¹.

53 Jãĩ¹nxe³ju³kxai³lu² heh³khaix¹te²a² yain³txa² ũ³hũ¹ai¹nha²kxai³ yxãn¹ta¹
yen³kxi²h³te²a² hãĩ¹sxã³ yen³kxi³txa²sxã³ a³li³si¹jau³su² kwa³na³ha²kxai³
nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³ni¹.

54-55 Nxe³jut³su² wãn³txu¹tai²na² txa²ka³lxa¹txi³nãu³xu¹txai²na²
ĩ³ye³kxain¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ we¹ta³lu²nũ¹hain¹na²hẽ³ni¹.
Nxe³te²kxai³la¹ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nãu³u¹tai²nãn²tu³
ko³nxe³ti³kãi³ain¹ju³ta² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³ni¹.
Jãĩ¹nxe³sa²tẽ³yain¹na³ni¹. I³sa³e² nũ³ka³txa² txa²nũ³ka³txi³khai³xan²tu³
ã³non²ta³kxi²nẽ³na³ni¹.

Nxe³jau³su² Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

56 Nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tã³tĩ¹ka³tu³ I³sa³be²la³ka³lxa²na²
sxi²ha² yxau³kxi²ka³tu³ a³li³sxã³ wã³li²xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Jø³ãu²ah³la²a³li³lah¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nãu³a² I³sa³be²la³ka³lxa² tĩ²kãin²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².
A²wẽ³sa²a³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

58 A³li³lah¹kxi²tãu³ãn²tu³ti¹ a²nũ³ka³txi³nãu³xã² a²ya³lxi³nãu³xã²
a²ka³lxa¹txi³nãu³xã² ain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²ye²si¹jau³su²
ain³kxain¹nũ²la² ka³lih³sxã³ ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tin²tai¹. Ny-
hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²sxã³ a²wẽ³sa²
ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²te³lhxã³ wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a² nxe²
e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— “Sa³ka³ri²ah³lo²su².” ĩ³lxi²ki³tũ¹xĩ¹, a²wĩ³na² nxe² ĩ³lxih²nha²ha²kxai³lu¹.
Ain¹tah¹lxa¹ a²hã³ka³na² ten³yain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ a²hã³ka³na² ĩ³wa²li²yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Kī³tu¹wi¹. A²hā³ka³na²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a²te²yā¹nxe²ī³lxi²nha²te²la³yū³sī¹kī³sxa³xi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

62 Ai¹nha²kxai³ ī³lxi²hain¹jau³nū³a² a²wī³na² wxa²ye³wxāix³so¹ain¹sxā³ī³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

63 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³su² ū³wha²li¹lho¹ain¹txā³nxa²wxa²so¹nū²la² ū³ye³ka¹te³nah¹lxi¹:

— “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Nxe²ī³lxi²sī¹na¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

64 Nxe³ju³tan¹te²tu³ti¹ Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu² āh¹ī³sai¹sxā³ī³ye³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na²wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

65 A²nxe³ju³ta¹li² ī²ai¹nha²kxai³ kāin² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²Ju³te²a²ko³nāu³a²wā³la³ka³txān¹ko³nāu³a²u²la³ha³ta³nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

66 Jā¹nxe³kxan²ta² Txa²wā¹sū³na²nāu³xa² hxi²ka² yxau³ye²kxe³su² ī²ai¹nha²kxai³wā²nxū¹hain³nha²sān²sxā³ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Wē³sai²li² īh¹nxe³ton¹sxā³kāi³hī³te³ji¹ku¹. Kī³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ka³ri²ah³la² wān³txa²ha³lo²a² wxā³jau³nū³jau³su²

67 Ain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²nxū²kwai³wi¹ha²kxai³ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

68 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. I³sa³e² nū³ka³txa²A²si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹, txa²nū³ka³txai²na²su¹. ī²nē³te³lhxā³wxā³na²hē³li¹. Wxā³nū²la² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta²sa²hau³ko³tē³na²hē³li¹.

69 Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹la² sa²si¹hā³sain¹jah¹la² kāin²khai¹nx2na³li¹. Nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²su²ha²kxai³a²ne³tah²nāu³su²na³li¹.

70 Nxe³jau³xai²na²kxā³nxi¹nu¹ta¹na²Sū³na²wān³txa²ī³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na²wi¹lhin¹tū³ka³txai²na²ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

71 ī³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko¹ko¹nū³ka³txa² an³ta³kxi²nē³lain¹tū³ka³txa²a²yan³txi³su² ā³non²ta³kxi²nē³lain¹na²hē³li¹.” Ain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

72 Nxe³jut³su² txa²wā¹ka³lxa¹txi³nū³ka³txu¹ta¹na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²sa²hau³ko³tin²tain¹jau³su² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² wah³xa²ū³yoh³xai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ye³kxū¹jau³xu¹ta¹na²wi¹lhin¹khai¹jau³xan²tu³kāi³ta³lu²nha²kxai³nxe³nū¹hain¹na²hē³li¹.

73-74 Jā¹nxe³ju³kxai³lu²A³bra³āu²ah³lu¹ta¹na²te²yā¹nxe²ī³ye³kxū¹nū³te³nah¹lxi¹: “Wxa²ko¹ko¹nū³ka³txa² ā³non²ta³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yūh³lxi³nx3txi³xa³lho³li¹.” Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²kan²txi³sa²yo²wet¹sah¹lxin¹tu¹wi¹.

75 Nxe³ha²kxai³ka³ten³su² yxau³yah³lxin¹tāu³a²a³lan²ta²yo²ha³kxah¹lxi³sxā³wi¹lhin¹sxā³ kāi³sa²tē³yah³lxi¹nha²kxai³ wain³te²lo³nha²sxā³sa²yo²wet¹sah¹lxin¹na²kxai³ nxe³sah²lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

76 Jā¹nxe²ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wē³sāi³. Wxāi²na²sa²kxai³lu²Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³jah¹lai²li²a²wān³txa²ī³hen³txi³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxī¹nha²kxai³ne³ka³ta²a²wxā³sxā³Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹la²a³ka³nxī²sxā³wxā³ju³ta²nū³a²a²nū²a²ē¹nāu³ai²na²wxa²hau³ko³tū²xai³si¹hain¹tu¹wi¹.

77 Nxĩn¹ka³tu³ a²nũ³kā³txa² ĩ³yau¹ũ¹hai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² ã³na¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²nx2ti³sãn²sxã³ ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² nxe³wã²na³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹, ĩ³ãĩn²ta³lxi²sai¹nha²kxai³la¹.”

78-79 Te²yã¹nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³ a³lan²ju³ta² ĩ³ha²te¹kxi²nẽ³jut3sũ³nxe² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tẽ³tu¹wi¹. Nxe³nẽ³kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² ã³wa²su¹kxi²nẽ³li² hãu²nxe³sxã³ yxau²xai³nha²si¹nhẽ³li² nxe³nẽ³tu¹wi¹.
 Sa³ka³ri²ah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 80 Nxa²ha¹te¹ a²wẽ³sa²kxai³lu² Jo³ãu²ah³la²kxai³lu² wi¹txon¹nha²kxai³ a²ẽ¹nãu³ai²na² wxi²kan¹to³nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa³e² nũ³kā³txai²na² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi²nxa³ta³lxa¹ ha³lo²a² a²nũ²a² yũ²nxa³ko³xu¹taĩ²na² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹la².

2

Je³su²jah³la² a³li³lah¹jau³su²

1-3 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tãu³a² Au³kus²jah³la² Ro³ma²no²ko³xa² kãĩn²ko³xa² a²wa³li³kha³lah³lo²sa²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²ha³lo²a² a²hãĩ¹nxe³ti³xa¹ ĩ³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²sxi²jen³khai³xa² txon¹nhĩn¹thĩ³nai³tã² a²nũ²a² wxa²hau³kot3so¹si¹hain¹jau³su² ũ³wha²li¹lho¹si¹hain¹jau³su² ĩ³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la², jah¹la²sa². Nxe³ain¹tãu³a² a²wi¹lhĩ¹na² ũ³wha²li¹lho¹hĩ¹nai³tã² Ki³ri²ah³la² Si²ri³a³ko³xa² sa²hau³ko³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³hĩ¹nai³tãn²tu³.

— Wxa²txon¹nhĩn¹thĩ³nai³tã² ĩx3sĩn¹sxã³ a²nũ²a² nũ³kā³txa² ũ³wha²li¹lho² ha³lo²a² ũ³ha²li¹lho² nxex3sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe² ĩ³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²sxi²yhen³khai³xa² a²txo¹nain¹thĩ³na² ĩ³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³xai¹nha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³lu² Na³sa³re²thĩ³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thĩ³na² a³li³nũ²la² a²sxi²yhe³na² a²txon¹jen³khai³xai³tã² Be³lẽ²thĩ³na² Ju³te²a²ko³xan¹thĩ³nãn²tu³ ã³nxĩ³te³lhxã³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³thĩ³na² Ta³vi²yah³lu¹taĩ²na² a²sxi²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹taĩ²na² a²ne³tah²nãu³su² ha²kxai³ Be³lẽ²thĩ³na² ĩ³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

5 A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² so¹te³lhxã³ nhya¹ta¹ka³lxa² tẽ³sxã³ ĩ³nhya¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³ha²kxai³ ũ³wha²li¹lhau³ko³te³lhxã³ ĩ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ³sa²yxau³ain¹tãu³a² ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² wẽh³ni³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³nũ²la² Be³lẽ²thĩ³na² ĩ³ai¹nhĩ¹na² a²ki³lha³lxa² a²hxi²kan¹te²su² te²a² a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Po¹na² sxi²hẽ¹na² a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la², a²nũ²a² sxi²ha² ne³ki³ha²kxai³la². Nxe³sxã³ wã²la² tẽ³sxã³ wxa²wã³lãu²kxi²so¹sxã³ ko²syẽ¹na² ã³na¹sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².

O³ve²a² hau³ko³tũ³kā³txa² ĩ²ain¹jau³su²

8 Ain¹nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² a²wa³kan¹ko³xa² o³ve²a² sa²hau³ko³tũ³kā³txa² he¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxah³taĩ²na² wah³nxa³ki²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ain¹tãu³a² nxe³hĩ¹na¹ oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ wxã³hĩ¹na¹ ha³lo²a² sa²ko¹ko¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²ko¹ko¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² kãĩn²on²tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Ain¹nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— On²txi³sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sah²lxin¹jau³nũ³a² ĩ³hen³txi³nx2ti³te³lhxã³ wxã³na¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ka³li³nx2ti³tu¹wi¹.

11 Hī¹na¹ Ta³vi²yah³la² sxi²yhe³na² wē³sa² wi¹khaix¹te²a² a³li³lah¹na²li¹.
A²nxe³jah¹la² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta²
ã³wa²su¹jah¹lo²nū³su² tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹txa²
Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² na³li¹.

12 A²nxe³te²a² po¹na² sxi²ha² wxa²wã³lãu²kxi²nha²sxã³ ko²syẽ¹na² ã³na¹sxã³
ã³wi¹ha²kxai³ sxa²na³li¹. Nxe³ju³ta² i²ah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ wa³su¹txi³ oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² wxa²ka³nxi²
wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³yain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³te³nah¹lxi¹:
– Txa²wã¹sũ³na² oh³xa² yxaut³jah¹la² kã²te²a² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.
Nxe³ha²kxai³ i³wxi²kin³ti³ton³ti³hit¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹sxã³
a²nũ²a² yuh³xan¹ko³xan¹ta³ nũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³ yxau³ain¹tu¹wi¹,
Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i²ai¹nha²kxai³lu¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 I³ye³ta³lu²nain¹nũ²la² oh³xa² wxa²ka³la³xi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ain¹nxa²ha¹te¹ o³ve²a² sa²hau³ko³tũ³ka³txi³nu¹ta²kxai³lu²i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
– Nũ¹ka³na¹ Be³lẽ²thĩ³na² ai³sĩ²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² kwẽn¹ta²
ĩ³ye³kxi²nẽ³lain¹jau³xa² ain³kxi² i²i² a³sah¹lxi³wxi¹. Nxẽn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ain¹nũ²la² wa³su³txi³ ai³ain¹nũ²la² po¹na² sxi²ha² a³li³kxi²nyhain¹nũ²la²
Ma³ri²a³ka³lxa² Jo³se²ah³la² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²wẽ³sa² whã²na¹ i²
nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Hã²wxã³txa³ i²ta³lun²nũ²la² i³xain¹tãu³a² wãn³txai³tã² oh³xan¹jah¹lai²na²
wãn³txai³tã² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² sa²hau³ko³tũ³ka³txai²na² wãn³txa² ain³kxain¹te²na²
ĩ³yon²txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

– ĩh¹nxe³te²la¹ku². Wãn³txa² ya²la³tũ³te²nha²ku². Kĩ³nhai¹.
Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³ ju¹ta²li²i²sxã³ ne³wa³kon³sa²tẽ³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ o³ve²a² sa²hau³ko³tũ³ka³txa² ã³naun³ta² i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

– Txa²wã¹sũ³na² Kãin²ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la²
sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³jah¹lai²na² wãn³txin³txi² ya²la³tũ³ i²kĩ³ten¹tu³wi¹. Nxe³kĩ³sa²kxai³
Sũ³na² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² i³lxa² i³lxi²jau³su²

21 Ain¹nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²nũ²la²
nxe³hĩ¹na¹ wẽ³sa² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²te³lhxã³ a²nũ²kxi²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

– Je³su²jah³lo²su¹. Nxe² i³lxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²i³lxa²
a²wi¹lhĩ¹na² Ma³ri²a³ka³lxa² wẽh³ni²nxa³hĩ¹nai³tã² oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³
i³lxi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

– Je³su²jah³lo²su¹. Nxe² i³lxi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ai³ain¹jau³su²

22-24 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² hi²sen³su²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

– Txu¹ha² kwẽn¹ta² wẽ³sa² a³li³la¹kxi²ta¹ka³lxu² i³nxai²na² wẽ³sa²
tu³kxi²tãu³a¹ wa³ka³li³yu³ta² hãi¹nxã¹txa²sã²nhi¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹jau³su² ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³ ain³kxi²nha²sxã³
ã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² a²wẽ³sa² tu³kxi¹nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nã¹ta² sxi²ha² wẽ³sai²li² tẽ³sxã³ ã³wih¹ka³tũ³ wã²nã³ũ¹hi²

yen³kxa² hxi²tē³nha²sxā³ ũ³hū² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ kxā³nhi¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ki³lha³lxa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² ten³sa³nhai¹. Nxe³te²nāu³xa² txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³si²tu¹wi¹. Āh¹lxi³sxā³ kwa³sxa³xa² ki³ha¹li¹ kwa³jan³ta² kwa³sxa³xai²la³ ta³nxa² sa³wxe³nān¹te²la³ ta³nxa² nxex³sxā³ tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³ai²na² ũ³hū¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a² Si³me³āu²ah³la² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³ wet¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ I³sa³e² nū³kā³txa² A²hxi²kan¹jah¹la² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² wxā³jah¹la² kāin² wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

26 Ā³si³tē³kxi²sxā³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Si³me³āu²ah³lāi³. Hī¹na² wa³su³txi³ ya³lu¹nxā²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² i²sā²nīn¹tu¹wi¹. Yan¹nāu³a¹ sa²kxai³lu¹ ya²lun¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² i³hen³txi³nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā³si³tē³kxi²sxā³ Si³me³āu²ah³la² ai³ya³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ a²wē³sāi¹ah³la² a²hā³ka³nai²na² nxe³sxā³ Je³su²jah³la² sa²ha³lxo¹so¹sxā³ wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² we¹te³lhxā³ ya³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Si³me³āu²ah³la² sa²kxai³lu² wē³sa² sa²ha²lxo¹so¹kxi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

29-32 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wān³txa² i³ye³kxi²san¹jau³xai³tā² hī¹na² ta³lun²ye¹tu¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² wxa²hxi²kan¹jah¹la² txa²yen³nāu³a² i²a¹wi¹. Nxe³jah¹la² kxā³nxa² ũ³yhe³kxū¹sa²nhīn¹jah¹la² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² I³sa³e² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²wān³txa² i³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ I³sa³e² nū³kā³txa² Txa²wā¹sū³na² kāin²si¹hain¹jau³su² i²hen³txai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Ai¹nha²kxai³ ya³lu²na¹ju³ta² hī¹na² wi¹na³li¹. Ka³lih³khaix¹sa³nha²wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

33 I³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²wī³na² a²hā³ka³na² whāi²na¹ wān³txai²na² ain³kxai¹nha²kxai³ o²lya³ta¹hxai²hē¹la². O²lya³te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nxe³te²la¹ku². Ki³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

34-35 Nxa²ha¹te¹ Si³me³āu²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³na³li¹. Nxe³jau³su² e³sān²ka³tu³ Ma³ri²a³ka³lxa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³ri²a³ka³lxi¹. Wxa²wēh³sai²li² kxān³nāu³a² a²nū²a² I³sa³e² nū³kā³txa² ka³na³ka³nat³te²a² ā³kāi²non³si¹ha²kxai³ a²ka³na³ka³nat³te²a² a²kāi²nxa³tot³si¹ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹xī¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ka³lxa¹te²a² sa²yxo²ā³ain¹tū¹xī¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ti² au³txi³ āin²ti³khai¹nxe³nxa²tu¹xī¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²nū²a² a²ē¹nān¹jau³la³ i³sai¹ai¹nxa³jau³la² wi¹ko³nha²hxat³tain¹tu¹xī¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36-37 Nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tāu³ān²tu³ti¹ txu¹ha² A²na³ka³lxa² yxau³nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wī³na² Fa³nu³e²lah³lo²su² ha²kxai³ a²ka³lxa¹ti³nāu³xa² A³se²ra³ nū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³lu² kwē³kxa² ko³ha¹li¹ ko³ha¹li¹ ka³na³ki²tāu³a² in³txa² so¹nyhain¹sxā³ yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² jah¹la² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi¹nxa²ha¹te¹ kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 84 nxe² kwē³kon³tāu³a² nūh¹yxau³ha²kxai³ a¹ka³lxon³khaix¹nxe³sxā³ kxān³su² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na²

wi¹lhin¹ju³ta² i³hen³txi³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la². Wi³xi²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kāin²khaix¹nxi¹lxi¹. Nxe² i³ye³sxā³ ā³ti³hex¹ta¹ka³lxu²su² nxa³ha²kxai³ yain³txa² ā³na¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

38 Jā¹nxe³kxan²ta² Si³me³āu²ah³lo²kxai³lu² i³ye³ta³lun²kxan²ta² ta¹ka³lxa²kxai³lu² A²na³ka³lxa²kxai³lu² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la². Wi¹xi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tū³ka³txa² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nū³a² wah³nxain¹te²nāu³xa² a²yxō²ha³kxa¹ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thi³na² i³ain¹jau³su²

39 Ain¹nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³la² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxō²we¹ta³lu²nain¹nxa²ha¹te¹ Ka³li³le²a²ko³xa² i³ain¹ta¹hxai²hē¹la³, Je³su²jah³la² a²wi³na² a²hā³ka³nū¹ta²sa³. A²sxi²yhen³khai³xa² Na³sa³re²thi³na² i³xi²sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³tāu³a² a²wē³sa²kxai³lu² wi¹txō¹ni² nū³kxūn³txō¹ni² wxi²kan¹sxā³ txō¹ni² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³a² e³kxi²nyhu¹jau³su²

41-42 Kxā³nxi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa² ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². E³ji²ta²ko³xa² a³li³si¹hain¹jau³su² ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nu¹ta²nān¹te²tu³ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ Sū³na² kāi³ū¹hain¹ju³tu¹ta²na² i³sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nūn²ta³kxain¹sxā³ i³sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ti³xai²na² sa²kxai³lu² pas²kwa²ti³xa²su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²wi³na² a²hā³ka³nai²na² nxe³ya³sxā³ jā¹nxe³ya³to³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū² Je³su²jah³la²kxai³lu² kwē³kxa² hxi²ka² hxi²ka²sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³ kwē³kon³sxā³ txō¹nhī¹na¹ a²wi³na² a²hā³ka³nai²na² nxe³ya³te²kxai³lu² wē³sai²na² ā³sa²so¹sxā³ ai³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

43-44 Nxa²ha¹te¹ ā³sa²wa²lho¹xi²ta³lun²nyhain¹nxa²ha¹te¹ a²wi³na² a²hā³ka³na² i³xi²te³lhxā³ a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxain¹te³ji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ hai³txi³ ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²wi³na² a²hā³ka³na² ju¹ta²na² ko³nhe²ya³nxa³ha²kxai³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²ni²sxā³ a³li³sxā³ ā³nxī³ya³ta¹hxai²hē¹la².

45 Hā²wxān³txa³ i²xi²ya³hxa³ha²kxai³ hxi²waun³ta³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ a²nū³ka³txa² ā³si³tē³kxain¹te²nāu³xa² whāi²na¹ i²ai¹nxa³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³te³nxi²te³lhxā³ wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

46 Wā³lain¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ka³tu³ i²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxa² wā³li²sī²ai¹nxa³ta³lxa¹ jah¹la²kxai³lu² a²hoh³lxa³nū³ka³txa² ā³tī³xi²nū²la² nxū²kwai³ye³lot3sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ain³kxi²nyhu¹ha²kxai³ wān³txa² i³wā³txi³nyhu¹ai¹nha²kxai³ nxe³nyhu¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxe³nyhu¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wē³sai²na² wān³txa² ain³kxain¹te²a² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wxi²kan¹jau³su² ha²kxai³la².

48 Jā¹nxe³kxan²ta² a²wi³na² a²hā³ka³na² nxe³ya³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³ai²na² ā³wih¹sxā³ i²ai¹nha²kxai³ kāin² o²lai¹nha²kxai³ ta¹ka³lxa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wē³sāi³. Īh¹nxe³nhīn¹thai¹li¹? Kāin² ā³ten³nxa²nha¹hē³li¹. Hxi²waun³txi³khaix¹sa²sī¹nhē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³sy¹hin¹thai¹ni¹? Txa²wĩ³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³na¹ha²kxai³ ĩ²sy¹hxa³thai¹ni¹? Ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² a³la³kxi²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ā³si³tē³kxi²sxā³ Na³sa³re²thĩ³na² ĩ³xi²sxā³ yxau³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². A²wĩ³na² a²hā³ka³na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta²li² a²hā³ka³na² a²ē¹nāu³ai²na² ain³so¹tu³ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² wi¹txo¹ni² wxi²kan¹to³ni² nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sũ³na² wi¹lhin¹sxā³ ĩ²ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³li³lhi³sxā³ ĩ²ai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jau³su²

1-3 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ Ti³be³ri²ah³lai¹tā² Ro³ma²no²ko³xa² kāin²ko³xa² ā³wē³non³sxā³ ā³wa³li³khan³tot³ta¹hxai²hē¹la². Kwē³kxa² ka³lxa¹ton³nũ²la² 15 nxe² kwē³kon³nũ²la² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³lu² ha³lo²ai²li² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ho³tāu³a² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² Sa³ka³ri²ah³la² ki³lha³lhxu² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³hĩ¹nai³tā² Ju³te²a²ko³xa² Pōn³si³o³ Pi³la²jah³la² a²wa³li³kha³lah³lo²lo³tha²kxai³ Ka³li³le²a²ko³xa² E³ro²jah³la² a²wa³li³kha³lah³lo²lo³tha²kxai³ I³te³ri²a²ko³xa² Tra³ko³ni²ta³ko³xa² ko³ha¹lin¹ko³xa² Fi³li²pah³la² a²wa³li³kha³lah³lo²lo³tha²kxai³ nxe³jah¹la² E³ro²jah³la² a²lon³syhe²nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ A³bi³le²nā²ko³xa² Li³sa³ni²ah³la² a²wa³li³kha³lah³lo²lo³tha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hĩ¹na² Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² Kai³fa²sah³lai¹tā² A³na²sah³lai¹tā² nxe³sxā³ sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³tāu³ān²tu³ti¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²kxai³lu² Jor³tāu²yau³xan¹ko³nāu³a² ai³lha²thet³ta¹hxai²hē¹la². Yuh³xan¹ta² ha³lo²a² whāi²na¹ ai³lha²thet³te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ā³yā³nũ²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³yā³nũ²kxain¹nũ²la² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³la¹ ĩ³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yũ³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³ ĩ³āin²ta³kxi¹nyha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² wah³xa² sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nyhah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³ty³ta¹ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹ha¹jau³su² ā³tĩ³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³jut³su² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² kxā³nxa² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ā³jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a² ai³sxā³ ĩ³ye³kxi²tu¹wi¹. ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxā³ju³ta²nũ²a² yũ³kxai²nān²tu³ ā³wxā³tĩh³nũ²a² wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hē³li¹.

5 Wain³tĩh³na² a³li³ha²kxai³ tĩh³na² kĩn³sxi²ju³ta² ĩ³wau³waut³sxi²ha²kxai³ tĩh³na² ka²yāu¹ka²yāu¹ju³ta² ĩ³ha³la³tu³la³kxi²ha²kxai³ tĩh³na² yax³lũ¹yax³lũ¹si¹ju³ta² sa²ne³ka³tũ²si²ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³jut³su² tĩh³na²nũ²a² wa³su³hĩ³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nũ²a² wxa²ē¹nāu³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah³lxi³hē¹li¹.

6 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka¹nain¹ju³ta² ĩ²ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² ĩ³āin²ta³kxi²nha²sxā³ Sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹kxai²nān²tu³ a²ē¹na²

sa²hau³ko³tũ¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ĩ²ain¹tu¹wi¹. Ya²la³tu³
wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³jau³su² ĩ³ye³kxi²tu¹wi¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
7 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ju³ta² a²ten³te²nũ³xa²
ka³lxa¹txi³ wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²
ĩ²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³nai²li² an³txi¹nx2ti³na³li¹.
Nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³nyha¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sain¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yex¹sain¹tũ¹xã¹, a²nũ²a²
yxo²ha³kxa²su¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ ti³he¹nxe³nx2ti³xa³wi¹. Nxe³sxã³
wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³nai²li² ĩ³ki³ha¹kxi²yah³lxan³tho³li¹.

8-9 Nxe³ha²kxai³ wxa²ko³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² ya²la³tu³
ã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² wã²nã³ũ¹sah¹lxi³hẽ¹li¹.
Jã¹nxe³ju³kxai³lu² hi³a³ ne³ka² ĩ²li³hxa³te²la³ wi¹nã³kxi²nxa³kxai²nãn²tu³
a²nũ²a² hxi²ka² ĩ³tau³ka²tã³sãn²nũ²la² ha³nxe²a² yat3sxã³ hxa³te²ju²hẽ¹li¹.
Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ wi¹kã³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.
A²nxe³ju³kxai³lu²: “A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nũ³su² sãn¹te²sa¹wi¹.”
Yah³lxin¹jau³xa² e³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. E³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³su² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nũ³su²
wet1ti³hit1ju³ta² hxi²kan¹na³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxet3sxã³ o²la³kxi²sãn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²ai²li² a²ha³la³san¹ka³lo³a² ka³lo³ha¹li¹ yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
ka³lo³ka³na³ka³nat3sxã³ tẽ³sxã³ a²nũ²a² a²ha³la³san¹ka³lo³la³
yũ²nxa³te²a² wã²nhũ¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yain³txa²
wã²nhũ¹txai¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txa² ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ju³ta² te³nai¹nha²kxai³ yxau³so³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³tũ³ka³txa² hi²sen³su² ro³ma²no² ũ³yho³hi²txã³nxa²sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
I³sa³e² nũ³ka³txa² sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²li²
yau³so³nain¹nũ²la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hxi²kan¹jah¹lãi³. Txai²nũ¹xai²na² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sa²nhĩn¹te³lhxã³
ĩh¹nxe² o²la³kxi²sãn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²yo³ha² wain³txã³nxa² so¹lxi¹ so¹kxi²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Wain³ta² a²yo³ha²
ã³sen³sai¹te²la³ so¹kxai¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² ĩ³wã³txi³ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²nũ³ka³txi³nũ³xa²sa¹. ĩh¹nxe³sxã³ o²la³kxi²sãn¹te³la¹ji¹wi¹?
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Nũ³kxũn³txi³ yen³kxa² sa²so¹kxai¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
a²nũ²a² ko³nxe³te²lo³jah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ yen³kxa²
ũ³yho³hi²nxa²lxain¹txã³nxa²hã¹sxã³ ĩ³ka³li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ya³lo³txi²sxã³ ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo¹la³te²la¹ku².
Kĩ³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nũ³ka³txa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²si³yo³na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa²jah¹la² wxã³tu¹wi¹.
Wxã³te³na¹ hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa³ha²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a²
sa²ta²la³kxi²nũ¹ha¹kxe³su² hxi²ka¹nhĩ²nxa³nha²wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ĩ³yau³xa²

ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx2ta¹ju³ta² hxi²ka¹nhĩ³na¹wi¹. Txa²si³yo³na² wxã³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ã³nhxan³ka²ti³nx2ti³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na³li¹.

17 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² hai³sxa² wa³kxẽn³yah³lai²na² hai³sxa² wi¹we¹nha²kxai³ ki³kan²tãu³a² yain³ta³ki³a² wxa²so¹te²ju²hẽ³li¹. Wxa²so¹kxai²nãn²tu³ wã³na³la³ka³lo³a² hxi²tẽ³nha²sxã³ yain³txa³ki³a² ĩ³ya³lan³kxi²xai³te²ju²hẽ³li¹. ĩ³ya³lan³kxi²nũ²la² yain³ta³ki³a² a²wi¹ki³a² so¹sxã³ ũ³wha¹ha²kxai³ a²ka³lo³a² ã³na¹sxã³ sa²yat3sa²ha²kxai³ nxe³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²nãu³xa² oh³nãu³nũ¹ka³nãn¹ko³xa² ũh³wxe³ũh¹hai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ĩ³lxa³thi¹nxa³te²a² yuh³nãn¹ta³ko³xa² ha³lo²a² ĩ³sa²tẽ³ko³xa² ã³na¹kxai¹nha²kxai³ nxẽn³tain¹tu¹wi¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 A²nxe³jau³xa² wi¹jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³sxã³ e³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² E³ro²jah³la² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³ro²jah¹lãi³. Wxãi²na² ko³nxe³thin¹khaix1ni¹lxi¹. E³ro³ti²a³ka³lxa² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta²la¹wi¹. Wxa²lon³yah³la² a²sxe³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wxãi²na² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹kxan²ti³nũ¹ sa²yxo²we¹ta¹nxa³ha²kxai³la¹ ko³nxe³ti³ o²la³kxi² kãi²non³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Jã¹nxe³kxa²yu³kxai³la¹ kxã³ta³lon³tãu³a² E³ro²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²kxai³ sa²so¹sxã³ sxi²ha² kxan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹kxi²jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ ũ³tĩ¹kxai¹nxa³ta³lxa¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³ a²nũ²a² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta³lun²nũ²la² Je³su²jah³la² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹ oh³sĩn³na² sa²yxo²hai¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Sa²yxo²hai¹ka³tu³ kwa³sxa³xa² hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² oh³nãu³a² a³ka³nxi²xi²ye²ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² a²ka³la³ki²wxe²kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tãu³ãn²tu³ti¹ oh³nãu³an¹te²a² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²li² txa²ki³lha³lxa²khai³sĩ¹lxi¹. A³lxi¹nxa²ha¹kxah³lo²si¹lxi¹. Wi¹lxi³kxi²khaix1san¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² si³kxã³nãu³an¹ta² wĩ³na²nãu³xan¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²wah³ka³li³yu³ta² ãn³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Jo³se²ah³la²ki³lha³lxin²ta¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² kwẽ³kon³sxã³ 30 nxe² ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³sxã³ wa³ka³li³yu³ta² ã³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

24 E³li²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²jah³la² wĩ³nu²tu³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Le³vi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³ki²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³ki²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³nai²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ja³nai²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta³ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta³ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³mo²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mo²sah³la² wĩ³nu²tu³ Na³ũ²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Na³ũ²ah³la² wĩ³nu²tu³ Es³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Es³li²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³ka³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Na³ka³i²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³a³te²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³a³te²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta³ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta³ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ Se³me³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se³me³i²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Jo³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³ã³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³ã³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ Re³sa²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Re³sa²ah³la² wĩ³nu²tu³ So³ro³ba³be²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². So³ro³ba³be²lah³la² wĩ³nu²tu³ Sa³la³ti³e²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa³la³ti³e²lah³la² wĩ³nu²tu³ Ne³ri²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Ne³ri²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³ki²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³ki²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ko³sã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ko³sã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³ma³tã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³ma³tã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

29 E²rah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³su³e²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³su³e²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³li³e²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³li³e²sah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³rĩ²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³rĩ²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²jah³la² wĩ³nu²tu³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Le³vi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Si³me³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Si³me³ãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³lya³ki²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

31 E³lya³ki²mah³la² wĩ³nu²tu³ Me³le³a²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³le³a²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³na²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³na²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³tã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Na³tã²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Ta³vi²yah³la² wĩ³nu²tu³ Je²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Je²sah³la² wĩ³nu²tu³ O³be²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². O³be²jah³la² wĩ³nu²tu³ Bo³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Bo³a²sah³la² wĩ³nu²tu³ Sa²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²lah³la² wĩ³nu²tu³ Na³sõ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Na³sõ²mah³la² wĩ³nu²tu³ A³mi³na³ta²bah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mi³na³ta²bah³la² wĩ³nu²tu³ A³ta³mi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ta³mi²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³nhi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³nhi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Es³rãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Es³rãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Pe³re²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Pe³re²sah³la² wĩ³nu²tu³ Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Ja³ko²ah³la² wĩ³nu²tu³ I³sa²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa²kah³la² wĩ³nu²tu³ A³bra³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Te³ra²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Te³ra²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³ko²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Na³ko²rah³la² wĩ³nu²tu³ Se³ru²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se³ru²kah³la² wĩ³nu²tu³ Ra³ka³u²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ra³ka³u²ah³la² wĩ³nu²tu³ Fa³le²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Fa³le²kah³la² wĩ³nu²tu³ E³pe²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³pe²rah³la² wĩ³nu²tu³ Sa²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Sa²lah³la² wĩ³nu²tu³ Kai³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kai³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³fa³sat²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³fa³sat²jah³la² wĩ³nu²tu³ Se²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se²mah³la² wĩ³nu²tu³ No³e²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². No³e²ah³la² wĩ³nu²tu³ La³ma²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

37 La³ma²kah³la² wĩ³nu²tu³ Me³tu³sa³lẽ²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³tu³sa³lẽ²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³no²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³no²kah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³re²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ja³re²jah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³la³le²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³la³le²lah³la² wĩ³nu²tu³ Kai³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Kai³nā²ah³la² wī³nu²tū³ E³no²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². E³no²sah³la² wī³nu²tū³ Se²tah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Se²tah³la² wī³nu²tū³ A³tāu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wā²nxū¹h¹wet¹ta¹hxai²hē¹la³, a²hā³ka³na² a²wī³na² yū²nxā³ha²kxai³la². Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4

Sa³ta³na²jah¹la² hxi²ka² kō³nxe³ti³ kǎi³sain³si¹hain¹jau³su²

1 Jā¹nxe³kxan²ta² Je³su²jah³la²kxai³lu² Jor³tāu²yau³xa² a³li³nū²la² ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxā³ko³xa² ai³lha²thet³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² nxū²kwai³yxau³sa²tē³ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ī³tih³nxe³sxā³ ā³so¹xai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³nyhai¹nhī¹na² Sa³ta³na²jah¹la² wxā³nū²la² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yo²ā³ī³wa³ka³nxe³sain³si¹ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² ye³ka³lxa¹txi³sxā³ 40 nxe² ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² yain³txa² kwa² ā³na¹ha²kxai³ he³ha² yxau³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxī¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² tē³sxā³ yain³txa³nū³xa² wxa²ya¹ta²sxā³ wxa²wet¹txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxī¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx¹ jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Yain³txi³khai³xa² so¹lxi³ yain³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hāi¹nxe³ti³jau³xa¹ wet¹yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5-7 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² sa²so¹sxā³ wā³la² kī³khai¹nxe³ka³txa² ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² ha³lo²ai²li² yxo²ha³kxa¹ yuh³xan¹ta² nū³kā³txi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ a²kwēn¹tai²na¹ wā²nā³ū¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ko¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²ha³lo²su² tai¹tu³wi¹. Txai²na¹xai²na² ha³lo²a² a²wa³kxēn³su²na¹tai¹tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² a²nū²a² ā³xa² ūh³wxe³ai¹na¹ju³ta² hxi²ka¹na¹wi¹. Ai¹na¹ha²kxai³ txa²yu³hē³na² sa²yo²we¹je²san¹kxe³su² ā³ka³tih³wxe¹sē¹li¹. Nxīn¹ka³tū³ sa²nēn¹kxi²sa²hē³li¹. Nxe³san¹ju³tan¹te²kxa³yan³tū³ju¹tai²li² ū³hū²nxā²ha¹tu¹wi¹. A²wa³kxēn³su²hit¹txā²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Kwa²nxī¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx¹jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ ā³ka³ti³wxe³sxā³ sa²nēn¹kxi¹txa²hē³li¹. Nxe³jah¹la² so¹lxi³ sa²yo²wet¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² sa²so¹ā³nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² a²ne³ka³nah²nāu³a² ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxī¹nha²kxai³ a³li²sin³sxā³ ā³ya³hi¹sē¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²hxi²ki³kxai³lu² wi¹lhau³ko³txa²tu¹wi¹.

10 Nxīn¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx¹jau³xu¹tai²na² yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xan¹ta² nū³kā³txa² wi¹lhau³ko³txa²si¹hain¹jau³su²ī³ye³kxain¹na²hē³li¹.”

11 Āh¹jau³xa²sa¹: “Wi¹lhau³ko³txain¹kxai²nān²tu³ a²hxi²ki³khai³xa² ā³sa²so¹nxain¹tu¹wi¹. Txah³lxa³kxa² sa²tā³yu³kxih³to³txa²kxa²yan³txi³su² nxe³nxā²ha¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² jau³xau³hxai²tēx¹ jau³xu¹ta²na² yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹la² wi¹la² ā³si³tē³kxi²ju³ta² ye²si¹jau³su² wā³nxīn¹ju³ta² o²la³kxi²sain³txa³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yo²ā³ ī³wa³ka³nxe³sain³si¹jau³xa² e³hxa³tū²la² hāi¹nxā¹sxā³ ā³waix³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ka³li³le²a²ko³nāu³a² o²la³kxi² ā³si³wxe³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² Ka³li³le²a²ko³xa² ā³wā³li²ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³la²sa³. Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³ ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut³su² u²lxi³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Jā¹nxe³nū²la² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³nāu³xa² ā³wi¹lha²the³to³ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thī³na² ī³xi²to³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ Na³sa³re²thī³na² txo¹nain¹thī³na² ī³xi²nū²la² sa²ba³to³ nxe³hī¹na² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³na² wi²xi²to³hxai²kxai³ jā¹nxe³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txān³nxā² ī³yau¹ūh¹si¹jau³su² ī³sa²yxau³ta¹hxai²hē¹la².

17 Ī³sa²yxau³nū²la² Ī³sa³i²ah³lu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lu¹ta²la³ha²kxai³ kxā³nhxīn¹nū¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³txā³nxā² ū³wha²li¹txān³nxai²li² ū³hū¹ain¹nū²la² sa²hai¹nū²la² wān³txai²li² a³txi²sxā³ ī³ye³ta¹hxai²hē¹la².

18 Ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²sa²na³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² ko³nxe³te²a² ī³hen³txi³te³lhxā³ sa²si¹hā³sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³ a²nū²a² ū³tī¹kxi²yxau³te²a² wa³su³txi³ a³li³xi²si¹jau³nū³su² ī³hen³txi³ha²kxai³ a²nū²a² ye³han³te²a² wi¹lī²sxā³ wet¹si¹jau³nū³su² ī³hen³txi³ha²kxai³ a²wah³ka³te²a² ā³wa²sut¹si¹jau³nū³su² ī³hen³txi³ha²kxai³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

19 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³kxa² wah³xa² ā³wa²su¹tū¹hain¹ti³wa³kxa² yau³son³si¹jau³su² ī³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² Je³su²jah³lo²kxai³ ī²sxā³ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe² ī³ye³ta³lun²nū²la² ta²nxā¹nxai²na² sa²wā³lāu²kxi²sxā³ ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxū²la² ā³wxe³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³nū²kxi²tū³kā³txa² ain³kxi² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ha²kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² e³ain¹jau³xu¹ta²li² hī¹na² ā³si³wxe²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ain³kxain¹tū³kā³txa² wi¹le³ha²kxai³ kwa²on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe²e³kxi²ji¹? Jah¹lai²li² hāi¹sxā³ Jo³se²ah³la² ta²hai²la¹wi¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wān³txai²na² e³kxi²sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹, wxāi²na² hī³ne³kxa² wa³kxēn³si¹lxi¹. Nxī¹nha²kxai³ wā²nxūh¹we¹txi²nhī¹lxi¹.

Nxe³jau³xai²na² e³kxi²sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. Āh¹lx³i³jau³xa²sa¹:
 Ka³far³na³ũ²thi³nai²na² wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ain³kxi²si¹na¹hē³li¹.
 Wxa²txo¹nĩn¹thi³na²te²yā¹nxe³we¹txa²hē³li¹.

24 Yān¹tah¹lx¹i¹ a²nũ²ai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² hen³txi³te²nān²tu³
 a²sxi²yhen³khai³xan¹ta³ nũ³ka³txa² en²tain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³te²yā¹nxe³sxā³
 en²txi³sain¹nũn³na³li¹.

25 Ne³ka²sah¹lx¹i³wxi¹. Kxā³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³lu² E³li²ah³lu¹ta²na²
 yxau³hĩ¹nũ¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² tu¹ha² a²wha³te³son³ta¹ka³lxu³nāu³xa²
 ya²la³tu³ ka³lxai¹txi³ yũ³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 ye³kwē³kon³ta¹hxai²hē¹li¹.

26 Ha³lo²a² whāi²na¹ wēh³ha²yau³xa² ā³na¹xa³tāu³a² hai³txi³
 Ju³te²a² tu¹ha³ka³lxai² ka³lxai¹kxan²ti³ hai³txi³ ā³non²ta³kxi²te³lhxā³
 sa²si¹hā³ũ¹hxa³ha²kxai³ yxān¹ta¹ Si³tō²ko³xa² Sa³rep²ta³thi³nān¹ta¹ka³lxai²
 a²wha³te³son³ta¹ka³lxai²na²so¹lx¹i¹ ā³non²ta³kxi²te³lhxā³sa²si¹hā³ũ¹ta¹hxai²hē¹li¹.

27 Te²yā¹nxe³sxā³ E³li³se²ah³la² yxau³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³nāu³a² a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxā³ ka³lāun³ta³kxi²sxā³ kāin²
 i³ton³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ we²txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹li¹.
 Yxān¹ta¹ Na³māu²ah³la² so¹lx¹i³ Si²ri³a³ nũ³ka³txi³su² jah¹lai²na² so¹lx¹i³
 we²txain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ wān³txai²li² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ā³nũ²kxain¹tũ³ka³txa² kāin²
 an³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² i³sa²yxau³ain¹nũ²la² Je³su²jah³la²
 hxi²ki³sa²wa²yat¹sa²tā³ha³lo²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ wā³la²
 ne³ka³nah³nān¹je³na² sxi²yhe³na² txo³nain¹jen³ka³si²ha²kxai³ ka³la³ain¹nũ²la²
 Je³su²jah³la² ā³na¹sxā³a³ka³ti²sxā³ ā³ya²lu¹tũ¹xā¹. Ain¹jau³su²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

30 Ain¹ta¹ hxi²ka¹nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu²
 a²hāix¹tĩh³na² i³ka³nxi²sxā³ ā³waix³ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³te²a²yāu³ka³txa²nxũ²kwai³wih¹sxā³yxau³jah¹lo²su²

31 i³ka³nxi²nũ²la² Ka³far³na³ũ²thi³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³nai²na²
 ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nũ²la² sa²ba³to³ nxa²hĩ¹na¹ a²nũ²a² ā³nũ²kxi²te²a²
 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

32 Ai¹nha²kxai³ ain³kxain¹tũ³ka³txa² i³yo²o²lhain¹ta¹hxai²hē¹la³, wxi²kan¹txi³
 i³ye³kxai¹nha²kxai³la².

33 Nxe³ain¹tāu³a² ā³nũ²kxi²thi³nāu³ai²na² in³txa² ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² kxā³nxa² nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² i³wxan¹sxā³
 kaix¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Kaix¹te³nah¹lx¹i¹:

— Je³su²jah³lāi³. Na³sa³re²thi³nān¹jah¹lo²si¹lx¹i¹. Īh¹nxet³sa²nhĩn¹ji¹wi¹?
 Sun²tā¹hxi²at³sa²sĩn¹te³lhxā³ wxā³nhĩn¹ji¹wi¹? Ī²nxa²te²sa¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na²
 Tah²si¹lx¹i¹. Ko³nxe³ju³ta² yũ³ti³hex¹jah¹lo²si¹lx¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
 wxi²kan¹txi³ kwa³na³te³nah¹lx¹i¹:

— In³txai²li² ka³nahx²nxe³sxā³ nxũ²kwai³li³txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ā³nhē¹nhē¹yain¹te³na¹ ā³na¹nũ²la²
 nxũ²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² in³txai²li²
 wi¹lain³kxi²xi²ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut³su²we¹txain¹ju³ta²a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nũ³ka³txa² kāin² o²lain¹sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lx¹i¹:

— Īh¹nxe³ju³khai³nxe³hĩn³te²lā¹xā³? Jah¹lai²li² ko³nxe³te²a²
 a²yāu³ka³txa² wxi²kan¹txi³ kwa³na³ha²kxai³ nxũ²kwai³li³ain¹txā²na³li².
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³jut3tai²li² ha³lo²a² u²lxi³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² a²nũ²a² i³ton³te²nũ³xa² we²txain¹jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² a³li³xi²nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³la² sxi²ha² ã³nxi³sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hē¹la² Nxe³ain¹tãu³a² a²hã¹na¹ka³lxa² kãin² i³hĩ¹la³kxi²ha²kxai³ Je³su²jah³la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ha²kxai³ a²sxa³ka³lo³a² ã³nxi³sxã³ ã³yau³son³kxi²nũ²la² i³ta³ka³txai²na² we²nxi²si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² a²kwēn¹tai²na¹ we²txi²nũ²la² i³sa²yxau³sxã³ yain³txa² hau³kot3sxã³ ũ³hãu¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²te³lhxã³ tãu³a² a²nũ²a² i³ta³ka³txa² i³ton³te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²so¹nũ²la² Je³su²jah³la² ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² wxa²wai³te²a² a²hã¹nxe³ti³xa¹ we²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ kq³nxe³te²a² a²yãu³ka³txa² kãin² a³li³nũ²la² i³wxa¹sxã³ kaix1jain¹ta¹hxai²hē¹la². Kaix1jain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na² Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3jah¹lo²sin¹kxe³su² a³la³kxai¹nha²kxai³ ka³nahx2sxã³ yxau³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³jau³su²

42 Nxe³ai¹nha²kxai³ i³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ sxi²yhe³na² a³li³xi²nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² nũh¹xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² ã³nĩ²xi²te³lhxã³ a³li³ain¹ka³tu³ hã²wxã³txa³ i³ha¹txi²nũ²la² a³li³sxã³ ã³waix3si¹hai¹nxa³jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²yhe³na² yxo²ha³kxa¹ ai³lha²thet3sã²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹ju³ta²nũ³su² Txa²wã¹sũ³na² sa²si¹hã³sain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxe³ain¹jut3su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³nãu³xa² Ju³te²a²ko³xan¹thĩ³nãu³xa² whã²na¹ ai³lha²thet3tũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix1so¹ ã³si³wxe³jau³su²

1 Hã²wxã³txa³ i³ye³na² Je³ne³sa³re²ye³na² yxo²ka³teh³nãu³a² ai³sxã³ ã³yit1ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tãu³a² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²te³lhxã³ wxã³sxã³ ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³kun²nãu³a² ka³no¹a² ka³lo³ha¹li¹ i²yain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² ai³na² sai¹te³lhxã³ ain¹ka³lo³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxã¹ta¹ ai³na² sai¹tũ³ka³txa² a³li³nũ²la² ta³lã²la²ka³lo³a² wxa²hi³la³kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³ain¹kxan²ta² Je³su²jah³la²kxai³lu² ka²no¹a² ã³wih¹nũ²la² a²wa³kxēn³yah³la² Si³mãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jã¹nxe³sxã³ ã³wih¹nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² jũ¹nxe² ã³nhai¹a³sa³wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² ã³wxe³ka³tu³ ã³nũ²kxi²tũ³ka³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Hã²wxã³txa³ i³yau¹ũ³ta³lu²nain¹nũ²la² i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Si³mãu²ah³lã³. i³ye³na² ut1tãu³a² ta³lã²na²ka³lo³a² tē³sxã³ ã³na¹sxã³ ã³nũ¹jah¹lxi³hē¹li¹. Ai³na² sai¹a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lai²na² i³wa²lũ³xi²nyha¹ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. O²la³kxi²sxā³ ā³a³lan²sīn¹na¹hē²li¹. Nxe³nha¹kxan²ti³ hai³txi³ ain³ta³ sai¹ti³hexl¹sī¹nxa³hē²li¹. Yxān¹ta¹ ī³ye³kxi²sa²nhī¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³a² ā³na¹sxā³ ā³nū¹ta¹tu¹wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ā³na¹sxā³ ā³nū¹tain¹nū²la² ai³na² ka³lxa¹txi³ sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³ai²na² sa²ten²ta³kxi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la², ai³na² ka³lxa¹sxā³ sax2txe¹yai¹nha²kxai³la².

7 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ya³la²nāu³xa² ka³no¹a² ka³lo³ā³sa²nū³ka³lo³a² wxa²ye³wxāi³xso¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ā³wxā³ain¹nū²la² ka³no¹a² ka³lo³ha¹lin¹ti³xa² ai³na² ne³ki¹sxā³ sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ā³nxūt¹te³lhxā³ ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Ain¹jut3su² Si³māu² Pe²jah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la² hxi²kan¹khai¹nxe³jut3su² ī²nxa²ha¹te¹ a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sxā³ ī³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ā³nix3txu¹li¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Jā¹xain¹jut3su² Pe²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ain¹sxā³ ai³na² ka³lxa¹txi³ sai¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Te²yā¹nxe³jut3su² Si³māu²ah³la² ya³li²nyhain¹tū³ka³txa² Se³be³te²ah³la² ki³lha³nāu³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²na² ī³lxa² Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Jo³āu²ah³lo²su² ha²kxai³ ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²a² on²txain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³lu² ī³wa²lū³xi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. O²txa³hē¹li¹. Ai³na² ā³na¹to³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ a¹hī¹nān¹te²tu³ ā³si³tē³san¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ī³kaix1so¹nīn¹ju³ta² ī³yau¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹, ā³si³tē³kxi²sa²si¹hain¹jau³su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka²no¹a² sa²ne³ha³lo²sa²tā³nū²la² Je³su²jah³la²kxai³ ī³hit2txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Khon³ta³kxi²sxā³ kq³lāun³ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³kxai³lu² sxi²ye³na² Je³su²jah³la²kxai³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²nū²a² khon³ta³kxi²sxā³ kq³lāun³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² yau³son³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Yau³son³kxi²nū²la² jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ ī²nū²la² a²ne³kxaix3tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ win¹ta²te²lxi³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. “Wxa²ī³ta³ka³txa² hxi²kan¹txi³ we²txi¹nxa²ha¹tū¹xā¹.” Sa¹ki³la³te²ki³lha³ti¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ sa²nū³sin²sxā³ wxa²wxai³nyha¹sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ten³sa³nhai¹. Wxa²ī³ta³ka³txa² ā³wa²su¹tūh¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nyha¹hī¹na¹ a²nū²a² kwēn¹ta²na² ī³to³nain¹te²a² a²kwēn¹ta²na¹ we²txi²ta¹hxai²hē¹la².

14 A²nxe³jut3su² Je³su²jah³la²kxai³la¹ ī³ye³kxain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³nxīn¹ta² si³yau³jah¹la² ai³sē¹li¹. Ain¹tāu³a² we²txi²nxa²ha¹ju³ta² a²nū²a² ā³xa² ī³hen³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wā³nxīn¹ta² si³yau³jah¹lan²tu³ ka³yuh³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² ī³yau¹ūh¹nxain¹kxe³su² ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wā³nxīn¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³yuh³xai²na² tē³sxā³ Sū³na² ū³hū¹yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ti² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we²txi²nxa²ju³ta² ī³yau¹ū³ye²ai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³yān¹tah¹lxa¹ nxe² ī³ye³kxi²kxan²ti³nū¹ ju¹tai²na² u²lxi³ ha³ta³nxe² ī³ye³e²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a²nāu³xa² kāin² ā³nū²kxi²nū²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ain³kxi² ī³to³nain¹te²a² we²txi² nxe³te³lhxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nyhain¹to³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ā³waix³tū²la² ha³lo²ai²li² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²te³lhxā³ ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la².

In³txa² kan²ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

17 Ain¹nxa²ha¹te¹ kxā³non³tāu³a² a²nū²a² āh¹lxi³sxā³ kāin² ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²ye³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³nāu³a² a³li³i² sxi²ye³na² Ju³te²a²ko³xan¹thi³nāu³xa² a³li³i² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³i² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³tū³ka³txa² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² ī³yau¹ū³tū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³yain¹sxā³ sxi²ye³na² a³li³sxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹nū²la² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² kāin² ā³nhi²ka¹tha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nū³kxūn³sxā³ ī³we²txa³lxain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³tāu³ān²ty³ti¹ in³txi³nāu³xa² wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²li² in³txa² kan²ta³kxi²ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka²ma²ka³lo³a² sxa³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² ka²ma²ka³lo³a² whāi²na¹ ā³ki³wxen³ta³kxi²sxā³ sa²so¹sxā³ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la².

— Ā³wih¹sīn¹ki³tū¹xā¹. Kan²ta³kxi²jah¹la² tē³sxā³ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² ū³ha¹a³sīn¹ki³tū¹xā¹. In³txi³nāu³xa² ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ain¹tah¹lxa¹ sxi²hē¹nāu³a² a²nū²a² nū³ka³txa² ā³ka³tū³je²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³wih¹hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³ha²kxai³ sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a² ī³ka³la³nū²la² te²la²ka³lo³a² sa²sain¹ta³kxi²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ī³ton³jah¹la² ka²ma²ka³lo³a² whāi²na¹ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² a²nū²a² a²nxū²kwai³wit³ta² ū³yhu³lhxot¹sxā³ ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 — Je³su²jah³la² hxi²ka² kan²ta³kxi²nē³ka³txa² we²txi²ju³ta² yū³tū¹xā¹. Ain¹jau³su² ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² Je³su²jah³la²kxai³ wi¹ko³nh²nxa²ha¹te¹ ā³yxo²o³tū¹nū²la² ī³ton³jah¹la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² nxain¹sxā³ he³son³kxi²nyhain¹sxā³ ki³han³jau³su² e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ ne³wā²na³ain¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²li² a²nū²khai³xai²la¹wi¹. Hxi²kan¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na² ko³nxe³te²lo³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³jau³su² ki³han³sxā³ e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ he³son³kxi²nyhain¹jau³su² wi¹ko³nh²nū²la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— He³son³jah³lxin¹jau³xa² ha³ya³kxa² e³li³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Īh¹jaut³ta³ wān³txa² wa³sut³jau³la³te²la¹xā³? “Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa²: “Ī³ton³jah¹lāi³. Ī³sa²yxau³sxā³ ā³nxī³xi¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa² nxe²hī³ji¹wi¹?

24 Yxān¹ta¹ Txai²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²kah³lo²su² na¹ha²kxai³ wxi²ka¹na¹ju³ta² ī³yau¹ū³nx²ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ī³ton³jah¹lo² ī³nxai²na² ī³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Ī³sa²yxau³txi¹. Wxa²sxan¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ ā³nxī³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³ty³ ī³ton³jah¹la² wa³su³txi³ ī³sa²yxau³nū²la² a²sxa³ka³lo³a² sa²so¹sxā³ ā³nxī³xi²ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi² kāi²non³jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³ye³kxi²lā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³wã³wã³txi³sxã³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² nũ³cxũn³khaix¹nxe³sxã³ wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Kwẽn¹ta²na¹ i²ki³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ kxã³nxai³kxai³lu² te²xi²yã¹nxe³ju³ta² i²ki³sxai²nxa³ta¹tu³wi¹. Tah¹hĩ¹na¹ i²ki³tã³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Le³vi²ah³la² i³kaix1so¹jau³su²

27 Hã²wxãn³txa³ Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³xi²nũ²la² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³jah¹lai²na² Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ũ³yho³hi²ki³ka² ũ³ha¹thĩ³na² ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²na² Pu³pli³ka²no² nũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i²sxã³ i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— ã³si³tẽ³kxi²sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ai¹nha²kxai³ Le³vi²ah³la²kxai³lu² a²yen³kxa² whã²na¹ wxa²wxe²a³nũ²la² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la²:

29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hã²wxãn³txa³ Le³vi²ah³la² a²sxi²nhãu³a² yain³txa² kãin² we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Je³su²jah³la²kxai³ wxã³sxã³ i³yain³si¹jau³su² kaix1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ ã³wxã³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² ka³lxa¹txi³ nũ¹nain¹sxã³ yai³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³nãu³a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² nxain¹sxã³ ju¹ta² i²ain¹sxã³ kãin² i³hĩ³ta³lxi³sxã³ Je³su²jah³la² a²sa³wih³ha³lxa² i³kwai²kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txi³su² kō³nxe³ju³ta² kãĩ³te²su² te²nãu³xa² nxe³te²su² ain¹sxã³ ã³nũ²kxi²sxã³ yain³ni² i³na² nxe³kxah³lxin¹si²li¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²nyhain¹ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ne³ka²sa²sa²lxi¹. A²nũ²a² wi¹lain³kxi²nha²te² hi²sen³su² hĩ³ne³kxa² wa³kxẽn³yah³la² ã³ten³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² so¹lxi³ ã³ten³te²ju²hẽ³li¹.

32 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha¹. Kō³nxe³ti³ kãĩ³a¹ju³ta² yũ²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² i³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Yxãn¹tah¹lxa¹ hãĩ¹sxã³ kō³nxe³jah¹la² so¹lxi³ a²kō³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² i³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lxi³ wxa²wa²su¹tain¹te³lhxã³ i³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta² yũ²na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

He³lxi²yxau³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

33 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²nyhain¹te³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lãi³. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² i³ka³li³kxi²te³lhxã³ he³lxi² yxau³to³hain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxain¹to³lhai¹li¹? Ai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a² a²sa³wi³ha³lxa² te²yã¹yxain¹nũ³nhxai²na²hẽ³li¹. Ain¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxa² hai³txi³ ti³hex1yu³nxãn²nxa³wi¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yxau³nuh¹nx2ta¹tãu³a² i³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ he³lxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nãn²tu³ a²ya³la²nãu³xa² i³kaix1so¹yhain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wẽ³sãĩ¹yah³la² yxau³ye²yhai¹hĩ¹na¹ i³kaix1so¹ain¹tũ³ka³txai²na² i³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ he³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.

35 Yxãn¹ta¹ yxan¹nãu³a¹ a²wẽ³sãĩ¹yah³lai²na² so¹kxain¹sxã³ sa²tã³tũ¹kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ nxe³hĩ¹na¹ a²nũ²a²

ĩ³kaix1so¹ain¹tũ³ka³txa² ĩ³ain²ta³kxi²nha²sxã³ he³lhxí² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jã¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² nxain¹sxã³ txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³su² he³lhxí² yxau³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Ne³to³ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² ã³waix³txai¹na¹hĩ¹na¹ so¹lxi³ he³lhxí² yxau³ain¹tu¹wi¹. ã³waix³txa¹na¹kxe³su² ĩ³ain²ta³kxi²nha²sxã³ he³lhxí² yxau³ain¹tu¹wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ãh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² wã²la² kwẽn¹ta² yxã¹ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² tẽ³sxã³ ko³nxe³ka³lo³a² ã³ten²ti³ka³lo³a² ũ³nhũ²kxi²sxã³ ũh³yxã¹yain¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ũh³yxã¹yain¹ke³la³te²kxai³ wã²la² wi¹ka³lo³a² ã³kho³te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³kxa²yu³su² wã²la² tĩ³ka³lo³la³ ã³sai¹hĩ³nx²nxa³wi¹.

37 Jã¹nxe³jau³su² yain³txi³yau³xa² txah²yau³xa² hai³txi³ ka³yxuh³xa² wã²lẽ¹na² tĩ³ka³lo³e¹nãn²ta³ ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³wha¹ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³wha¹ki³ke³la³te²kxai³ a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wã²lẽ¹nai²li² ĩ³txi³hau³kxi²sxã³ ĩ³khot³sxã³ a²yau³xa² ã³nẽ¹na³hxa³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xain²txi³ ha³li³hxa³ni² wã²lẽ¹nain²ti³ ã³kho³ti² nxe³te²ju²hẽ³li¹.

38 Yxãn¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xan²ta³ wã²lẽ¹na² ta²hẽ¹nãu³a² ã³nẽ¹na³wi¹sxã³ ũ³wha¹ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ wã²lẽ¹nai²na² ã³kho³txa³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa² ã³nẽ¹a³na¹xa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³li¹.

39 A²nxe³sxã³ a²nũ²a² vĩn²yau³xa² tĩn³yau³xa² tẽ³sxã³ ĩ³na²ain¹kxai²nãn²tu³ tah²jau³xa² ãh¹ ã³te³nain¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³lu¹: “Tĩ³yau³xa² ã²la² wi¹na³li¹.” Nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6

Sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ kxã³nãu³a² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whã²na¹ hai³sxa² ha³nãu³ha² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² yain³txa³nã³kxa² wxa²ni²lho¹nũ²la² wxa²ti³kxi²sxã³ wxa²ki³ka³tuk¹kxa² sai¹sxã³ yai³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ĩ²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa³nã³kxa² wxa²ni²lho¹yah³lxi¹lxi¹. Nxe³to³ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²ba³to³ nxe³tãu³a² a²wa³ka³la² a²yxo²ha³kxa¹ ã³na¹xai³ki³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yah³lxin¹ta¹ jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ã³yah³lxin¹ten¹tu³wi¹, yain³ti³nã³kxa² wxa²ni²lho¹yah³lxi¹nha²kxai³lu¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² ĩ²nx²ti³ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹tai²na² he³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xu¹tai²na² he³hai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹tãu³kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² yain³tũ³xai²na² Sũ³na² ũ³yho³hi²tũ³xai²na² wxa²so¹sxã³ ĩ³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tũ³xai²na² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³ka³txai²na² so¹lxi³ yain³tũ³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Nxe³na¹kxa²yu³su² Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³la³sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²wa³kxẽn³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² hxi²yã³nãn³ta³kxi²ha²kxai³ we²txi²jau³su²

6 Hã²wxãn³txa³ ãh¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih²xi²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³to³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

yxō²ka³teh³xan¹ko³xa² a²sxi²je³nai²na²sa¹ Ti²ro³thi³nān¹te²a² wxā²
 Si³tō²thi³nān¹te²a² wxā² nxe³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ain³kxi²te³lhxā³ nū²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³lu¹ i³ta³ka³txa²
 i³ton³te²a² we²txi²ju³ta³nū³a² wah³nxa³kxi² a²ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa²
 nxū²kwai³wi¹sxa³te²a² nxū²kwai³li³si¹jau³nū³su² wah³nxa³kxi²
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²wxai³sai³nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²hāi¹nxe³ti³xa¹
 we²txain¹ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³la² wa³nxī¹nha²kxai³la².

A²nū²a² ka³lih³kxi²jau³nū³su²

20 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i²sxā³
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³wxi¹. Yen³kxi³txa¹nxa²lxi³ji¹wi¹? Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³
 ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

21 Āh¹jau³xa²sa¹ hī¹na² he³ja³lu¹nxa²lxi³ji¹wi¹? Nxe¹nx2ti³kxai²nān²tu³
 ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ kxān³nāu³a² ū³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.
 Hī¹na² kāin² nān³yah³lxin¹ji¹wi¹? Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ kxān³ton³sxā³ kāin²
 ka³lxi¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

22 Sa²yxō²wet¹sah¹lxin¹te² i³nxai²na² ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 kxān³ton³sxā³ i³an³ta³kxi¹nx2txai¹nha²kxai³ ā³ten³nxa²lxai¹nxa³ha²kxai³
 ko³nxe³ti³hi¹txa²txi³si¹hain¹jau³su² ha²kxai³ ha³ya³kxa³ti³lo³txa²tai¹nha²kxai³
 nxe³nx2tain¹tu¹wi¹.

23 Nxe³nx2tain¹kxan²ti³nū¹ kāin² ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹kxa²
 yā¹nxe³sxā³ yān³ta²na¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³ka³txu¹ta²na²
 nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³nx2tain¹ju³kxai³lu² ka³lxi¹sxā³
 a³li²sin³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹sxā³ khāuh³lxa³txi³yah¹lxin¹kxa² yo³ha²
 wi¹ju³ta² kāin² yū³nx2ti³tu¹wi¹.

24 Yxān¹ta¹ yen³kxi³te² i³nxai²na² hī¹na² so¹lxi³ ka³lih³khaix¹yah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ kxā³ton³sxā³ i³āin²ta³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.

25 Te²yā¹nxe³sxā³ yain³txa² kāin² yūh³te² i³nxai²na² hī¹na²kxai³
 ka³lih³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² he³ja²lun¹ti³nx2ti³tu¹wi¹.
 Nxe³nx2ti³ha²kxai³ ye³khāuh³lxa³thi¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³
 kāin² ka³lxih¹te² i³nxai²na² ka³li³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² āin²ti³sxā³
 nān³yah³lxin¹tu¹wi¹.

26 Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³nx2ti³na³li¹.
 Nxe³nx2ti³kxa² yā¹nxe³ju³ta² kxā³nhxī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 i³hen³txi³ki³lxo³tū³ka³txu¹ta²na²te²yā¹nxe³kāi³ū¹nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

A²nū²a² a²ko¹ko¹nāu³xa² a³lxain¹kj³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ne³ka²kxi²syah¹lxin¹te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Wxa²ko¹ko¹nū³ka³txa² a³lxi¹ta¹yah³lxi³hē¹li¹. i³an³ta³kxi¹nx2tain¹te²su² te²a²
 i³wa²lū³xi²sxā³ i³an³ta³kxi²nxān²nxa³sxā³ wi¹la³ kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

28 A²nū²a² ko³nxe³te²lo³txa²tain¹kxan²ti³ wi¹la³te²lo³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² nxe²
 i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe²e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na²
 nex3txi¹. Tū¹ka³txai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹kxan²ti³
 wi¹li²txai¹nhē³li¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

29 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ne³su²nx2tain¹kxai²nān²tu³ wxa²ne³ha³tih³nāu³a² ā³na³wa³tī³tū¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Wxa²wā²la²ka³lo³a² wi²kxi²nhān¹ka³lo³a² kăi³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ wxa²ha³la³sē³nān¹ka³lo³a² a³lxi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.

30 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²yen³kxa² yxo²kwain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ ũ³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ũ³hū¹xi¹nx2ti³si¹hain¹jau¹su² ĩ³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

31 A²nxe³ju³ta² a²nū²a² wi¹lo²la³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ten³nxa²lxi³kxa² yā¹nxe³sxā³ kăi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

32-35 A²nū²a² a³lxi¹nx2tain¹te²na² so¹lxi³ ĩ³wa²lū³xi²sxā³ a³lxain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? A²nū²a² wi¹kăi³ūh¹nx2tain¹te²na² so¹lxi³ ĩ³wa²lū³xi²sxā³ wi¹kăi³ū¹hain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? A²nū²a² kăin² yen³kxi³te²a² so¹lxi³ kwa²ū³hū¹ain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe² kăi³ain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² ju¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ te²yā¹nxe² kăi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² wxa²ko¹kon¹nū³ka³txa² a³lxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Wi¹kăi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yen³kxa² wā²nxūh¹ ũ³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Ũ³yho³hxi¹nx2tain¹ju³ta²nū³a² ne³wa³kon³nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ wi¹kăi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² kăin² yū³nx2ti³tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² a²ki³lha³nāu³su² ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² kăi³jah¹lo²su² hxai²na²hē³li¹.

36 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thăi³ti³la² sa²hau³ko³te³lhxā³ wi¹ju³ta³lo³tē³na³li¹. Nxe³nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thăi³ti³la² sa²hau³ko³jah³lxin¹sxā³ wi¹ju³ta³lo³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

Ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li² waun¹nyhu¹kxi³jau³su²

37 A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ ju³ta² a³ya³txi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ ju³ta² a³ya³txi¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² ā³xai²na² kăi³ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹lai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ ko³nxe³ti³ kăi³ūh¹nx2tain¹ju³ta² ne³wā²na³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³nx2tain¹nūn³tu¹wi¹.

38 A²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² wxa²yen³kxa² wā²nhū¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² wā²nhū¹nx2ti³nūn³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxa² ka³lxa¹txi³ tē³sxā³ wxa²hxi²ka² ũ³hxi²kū²xai³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ hxi²tē³nyhah¹lxan³so³li¹, yen³kxa² ka³lxa¹txi³ hū¹nx2ti³ha²kxai³la². Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kxău³ti²la³nxa³nha²sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² hxi²kxău³ti²la³nxa³sxā³ kăi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Ā³wa²to²hi² kăi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹.

39 Āh¹lxi³sxā³ ĩ³yau¹ū³jau³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ye³han³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² ye³han³tū³ka³txa² ne³ka³ta² ĩ³hau³ko³kxain¹sxā³ ai³kxai²nān²tu³ kxīh³nxē¹na² ne³ka³ta² ai³jah¹lai²li² a³hi² ĩ³hi²tain¹tū³ka³txa² a³hai¹ni² nxe³yain¹tu¹wi¹.

40 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² hxi²kan¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²hoh³lxi³su²nxa³te²a² hxi²ka¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ tih³xain¹nū³nhī¹na¹ a²hoh³lxi³su²nūn³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ hxi²kan¹nūn³tu¹wi¹.

41 Wxa²wā³tă³xa² ko³nxe³ti³ kăi³jut3su² ju³ta² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ko³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² kăin² wa³to²hi²na³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta²na² yā¹nx2na³li¹.

Wxa²wā³tā³xai²li² hi³a² sī³na² ye³we²kxe³su² yū³hī³nx2na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²hī³nx¹li¹. Nxe³kxe³su² wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu²: “Txa²wā³tā³xai²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² ī²nyhah¹lxan³kxe³su² wai³nhī³nx2na³wi¹.

42 Nxe³sxā³ wxa²wā³tā³xai²li² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹li¹: “Hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²sīn¹na²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² yū³yah³lxī³hī³nx¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wxāi²li² wi¹lhin¹ki³lxo³jah¹lo²su² yah³lxī³li¹. Hi³sa³ka³txa² sa²ye³sai¹nhat¹jah³lxī³sā²nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² wi¹lī²nha²sxā³ wxa²wā³tā³xai²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

Hi³a² ne³ka² a²nxā³kxa² ī³yau¹ū³jau³su²

43 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ kō³ta³nxā³kxa² ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hi³sa³ka³txa² kō³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wi¹ta³nxā³kxa² ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹.

44 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³khai³xa² yxo²ha³kxa¹ ā³nxā³kxi³khai³xa² so¹li³ nxā³kxi³te²ju²hē³li¹. Fi²kō²nxā³kxa² kwa²hi³sa³kax³khai³xa² ā³nxā³kxi²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ u²va²ki³a² kwa²hu³kxē¹ha² kūh²sxa³te²sxa³yu²hē³li¹. U²va²kxē¹ha² so¹li³ kūh²sxa³te²ju²hē³li¹.

45 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² wi¹lhin¹te²a² a²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ain¹ta¹ a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²a² a²ē¹na² whāi²na¹ kō³nxe³thi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³ju³kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³khai³xai²na² so¹li³ a²yxo²khai³xa² ī³ye³kxi²te²ju²hē³li¹.

Sxi²ha² si³tah³nāu³a² ī³yau¹ū³jau³su²

46 Nxe³ain¹na²ha¹te¹ e³kxi²sah¹lxin¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹li¹.” Sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ txa²wān³txa² sa²yxo²wet¹sah²lxan³ji¹wi¹?

47-49 Ne³ka²sah¹li³wxi¹. Hī¹na² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²ha² txon³te³lhxā³ ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tu³ta¹ ka³wā³lxa³ nxe³ku²na² au³txi³ wxa²xu³sxā³ ūh³ya³lāux3sxā³ kan²txi³ ūh³wxe³ain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ ka³wā³lxa² hūx1kxan²ti³ a³hi²yai¹na³nu²nhai¹. Jut¹lai²li² a²nū²a² yāx1nhī³nx2na³li¹. Txa²wān³txai²na² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²we¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²li² a²nū²a² yā¹nxai¹nhī³nx2na³li¹. Hai³txi³ yxo²ī²sxā³ hxi²tha²on³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² yā¹nxai¹nhī³nx2na³li¹. Nxe³te²na²sa¹, a²nū²ai²li² sxi²ha² txon³nūn³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²li² hai³txi³ au³txi³ ū³si³wxe²na³nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hā²wxān³txa³nū² ka³wā³lxa² hūx1thī¹na² a³hi²sxā³khox3je²nū²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² a²nū²a² yāx1nhī³nx2na³li¹. Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³te²su² te²a² te²yāx1nhī³nx2na³li¹. Yxo²ī²sxā³ hxi²tha²on³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7

So³ta²to²jah¹la² sa³wi³sa² ī³ton³te²a² we²txi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²na² e³kxi²ta³lun²ka³tu³ Ka³far³na³ū²thī³na² ai³ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹tāu³a² Ro³ma²no² nū³ka³txa² so³ta²to² a²wa³kxēn³yah³la² yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² sxi²hē¹nai²na² a²sa³wi³sa² ī³ton³sxā³ ya³lu²kxi²te³lhxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la².

3 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³sa² a³lxi²ha²kxai³ Je³su²jah³la² yau³son³jau³xa² ain³kxain¹ka³tu³ Ju³te²a² yah³la²nau³xa²sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² wxã³te³lhxã³ nxũ²nhai¹. Jau³xa³ ain³kxi²na¹wi¹. Tãu³a² ai³jah³lxi³sxã³ ne³khauh²jah³lxi³hẽ¹li¹. Ne³khau²hah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. I³ye³kxah¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹la² sa³wi³sxa² i³ton³kxi²sĩn¹na³li¹. Nxe³kxe³su² hxi²waun³ta³kxi²nha²sĩn¹na²li¹. Nxe³sĩn¹sxã³ wxã³sxã³ we²txi²si¹nxain¹sĩn¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹sĩn¹na²li¹.” Nxe³na¹jau³su² i³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4-5 Nxa²ha¹te¹ yah³la²nau³xa²kxai³lu² a³li³ain¹nũ²la² Je³su²jah³la² ne³khau²hain¹nũ²la² win¹ta²jau³lxi³ i³ye³kxah²lxi³te³nah¹lxi¹:

— Nxex³si¹lxi¹. Je³su²jah³lãi³. Jah¹lai²li² wi¹lhin¹khaix¹sĩn¹nhxai²na²hẽ³li¹. Txa²nũ³ka³txa² a³lxi²sa²sĩn¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² a²nũ²kxi²nha¹thĩ³na² txon³kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jah¹la² wi¹lhin¹sxã³ ain³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ ne³khauh²sxã³ ã³sa²so¹sxã³ tẽ³xĩ³xain¹nxa²ha¹te¹ jah¹la² sxi²ha² yau³son³nũ²la² so³ta²to² wa³kxẽn³yah³la² sa³wi³sa² ã³xa² i³hen³txain¹te³lhxã³ sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Txa²sxi²ha² wxã³txa³hẽ¹li¹. Txai²li² wxa²ye³na² kãin²sa²nxa³wi¹. Txa²sxi²hã²nũ³a² wxã³sxã³ ã³wi¹hin¹ju³ta³nũ³a² ãu²li²sa³nhai¹.

7 Nxe³sa³ha²kxai³ wxã³sxã³ ã³tĩ³nxa²sxã³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² ãu²li²sa³nhai¹. Nxe³sa³ha²kxai³la¹ hãĩ¹nxe³sxã³ wãn³txa² u²lxi³ i³ye³a³na¹in¹kxai²nãn²tu³ txa²sa³wi³sai²na² we²txi²tu¹wi¹.

8 Jã¹nxe³na¹jut³su² te²yã¹nxũ³na¹wi¹. Hxi²kan¹jah¹lo²su² yũ³sa²nũ³nha²kxai³ sa²yxo²wet¹sain¹tũ³ka³txa² yũ³nũ³na¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Nxe³sxã³ txa²sa³wi³sai²na² ai³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tu³ ai³hĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ txa²sa³wi³sa² ã³xai²li² wxã³si¹jau³su² i³kaix¹so¹na¹kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ ã³wxã³hĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxũ³sxã³ txa²wa³ka³lxah³la² wa³kon³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ wa³kon³kxi²sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxũ³te²sa¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ã³yxo²o³tũ¹nũ²la² tũ¹ka³txa² ã³nhi²tain¹tũ³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju¹taĩ²na² sa²kxai³lu² jah¹la²nũ¹taĩ²li² i²sain¹te²sai¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ta¹ yxo²i²sain¹nũ²nhai¹. Yxãn¹ta¹ I³sa³e² nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³ka³lxa¹txi³ i²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ kũ³we²ki²la² yxo²i²sai¹nhxai²nxa³hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² sa²kxai³lu² so³ta²to² wa³kxẽn³yah³lai²na² sxi²ha² wa³lxai¹nhĩ¹na² i³ton³jah¹la²kxai³ we²txi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

Wẽ³sa²ka³tẽn³su²i³sa²yxau³xi²jau³su²

11 A³lan²nũn³tãu³a² Na³i²thĩ³na² Je³su²jah³la²kxai³lu² ai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai³tãu³ãn²tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ã³si³tẽ³kxi² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ã³nhit¹txi² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Yãn³txai²na¹ sxi²je³nãn¹ta¹ka³lxu³su² a²wẽ³sa² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³ tu¹hai²na² a²wẽ³sãĩ¹yah³la² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³nũ² in³txa² wẽ³sa²kxai³ sa³nxe³la³kxi³lo³nhĩ¹na² ya³lu²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³lu²kxan²ta¹ in³txai²na² kwẽn¹ta²kxai³ ya³lu²jah¹lai²li² ki³li³la³kxi² sa²so¹sxã³ a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yxau³tũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ ã³nhĩ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nhĩ¹nyhain¹sxã³ sxi²je³na² ã³yau³so³nhĩ¹na¹ a³li³tũ³ka³txin³ti² i³ha¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Ī³ha¹txain¹nũ²la² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ĩ³yan³ta³kxi²nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³nān³ta³nxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe²e³kxi²ta³lun²nũ²la² hi³a² ka³lo³ē¹na² kwã³kxē¹na² yau³son³kxi²nũ²la² wxa²wxai³sain³nũ²la² ki³li³la³kxi² sa²so¹tũ³ka³txa² ã³yit1tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ya³lu²jah¹la²kxai³ ĩ³ye³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxex3txi¹. ĩ³sa²yxau³txi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ ya³lu²jah¹la²kxai³ kwēn¹ta²na¹ ĩ³sa²yxau³nũ²la² ĩ³ye³ã³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² in³txai²li² kwēn¹ta² ka³ten³si²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lxo³kxi²nha²sxã³ a²hã³ka³na² sxi²ha² ã³wã³li²ta¹hxai²hē¹la². Ū³hũ¹xi²ta¹hxai²hē¹la².

16 Jã¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ tũ¹ka³txai²na² kãin² on²tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²khaix1nx2na³li¹. Wi¹lĩ²nē³lain¹na³li¹. Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹la² wxi²kan¹khaix1te²a² ĩ³sa²si¹hã³nē³lain¹na³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Jã¹nxe³ain¹jut3su² jau¹xai²na² u²lxĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kã¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³jau³jau¹xa² ha³ta³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³wã³txi³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ ju¹ta²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²ain¹nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ĩ³kaix1so¹nũ²la² sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tã³ nxe² ĩ³wã³txi³txai¹ya³hē¹li¹. “Je³su²jah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹ta²na² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sa³nxa²sĩn¹jah¹la² nhĩn¹ji¹wi¹? Nxe²nxã³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ã³xa² wah³nxe³sa²si¹sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹?” Nxe³txai¹ya³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ a³li³ya³nhũ²la² Je³su²jah³la² yau³so³nain¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3txi¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ĩ³wã³txi¹nxa²si¹sain¹sĩn¹jau³su² e³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹ta²na² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sa³nxa²sĩn¹jah¹la² nhĩn¹ji¹wi¹? Nxe²nxã³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ã³xa² wah³nxe³sa²si¹sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹ya³hē¹li¹.” Nxe³sain¹sĩn¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² ĩ³ta³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ã²la² we²txi² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwã³li³si¹jau³su² ã²la² kwa³na³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxex3jah³wxi¹. Ju¹ta²li² kwēn¹ta² ĩ²yah³hin¹ju³ta² wãn³txai²li² kwēn¹ta² ain³kxa¹hin¹jau³xa² ĩ³hen³txi³ja¹hē¹li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Ye³han³te²su² te²a² ye³we²txi²ha²kxai³ ha³lxu³ha² ai³te²su² te²a² a²yu³wi¹lha²kxai³ a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxã³ ka³lãun³ta³kxi²te²su² te²a² we²txi²ha²kxai³ a²ne³nxē³na² ne³ka³tũ³te²su² te²a² nxe³we²txi²ha²kxai³ a²nũ²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ha²kxai³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² wa³hxa² ã³wa²su¹ti³hit1tain¹ju³ta³nũ³a² nxe³jau³xan²tu³ ĩ³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ nxe³jau³su² ha³kxa¹ ĩ³hen³txi³ja¹hē¹li¹.

23 Txa²wãn³txa² ĩ³wã³wã³txi³sxã³ sa²yxo²ã³sai¹nxa³te²su² te²a² wi¹lhin¹khaix1xain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ ain³kxi²yah³nũ²la² ĩ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³sa²wa³tĩ³nxa²xi²sxã³ a²nũ²a² ā³si³tẽ³la³kxi²te²nũ³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² ai³sxã³ ĩ²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² ĩh¹nxe³te²he³la³kah³la³ ĩ²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Ka³tĩ³ka³ti²nxã³nxa² kwa² sa³xit³sxã³ sa²hai³hain³jut³sũ³nxe² a²nũ²a² ĩ³wã³wã³ta³kxi²sain¹jah¹la² ĩ³te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹?

25 Nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ ĩh¹te²he³la³kxah³la² ĩ²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? A²nũ²ai²na² yen³kxi³jah¹la² wã²la² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² au³khai¹nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² ĩ²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Nxẽn²nxa³wi¹. A²nũ²a² wã²la² wi¹khai¹ka³lo³a² wih²kxi²nha²te²he³la³kxa² a²nũ²a² sxi²ha² kãin²te²si³yxau³kxah³la² sxi²ha² so¹lxi³yxau²xai³lain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹la² ĩ²te³lhxã³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ĩ³hen³txi³tũ³ka³txa² ā³wa²to²hi²sxã³yxau²sa²tẽ³jah¹lai²la¹wi¹.

27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽx¹ jau³xu¹tai²na² nxe³nẽ³te³nah¹lxi¹: “Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²sa³wit³su² ne³ka³ta²nxa²sxã³ ĩ³sa²si¹hã³a¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nũ³xa² ĩ³tih³nxain¹tu¹wi¹. Txa²wãn³txa² Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sih¹nxa²ha¹jau³su² nxe³jau³xai²na² ĩ³hau³ko³tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

28 Jã¹nxa¹jau³su² ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²nãn¹jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² ĩ³tih³nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹sxã³ wa³to²hi²na³li¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²sa³wi³ha³lxai²na² hxi²kan¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³kxan²ti³nũ¹ wãn³txa² ĩ³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³xai²na² wxi²kan¹sxã³ wa³to²hi²sa²tẽ³na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wãn³txai²li² ain³kxain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³ kãĩ³ũ¹hain¹jau³su² Sũ³nu²kxai³lu² sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²li² kxã³nxai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hi²sen³su² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txa² te²yã¹nxain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Ain¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² te²a² nxe³te²su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nhxi¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hi²sen³kxai³lu² hai³txi³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

31 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² āh¹lxi³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² a²hĩ¹nãn¹te²nũ³ka³txi³nãu³xa² ĩh¹nxe³kxe³hũ³nhĩ³te²la¹xã³?

32 Wẽ³ha³lxa² yã¹nxain¹na³li¹. Sxi²je³na² kwa² wa³ni³lo³nain¹te²ju²hẽ³li¹. Wa³ni³lon³sxã³ kaix¹nyhu¹ain¹te³nah¹lxi¹: “Wãn³txa² wi¹lhin¹jau³xa² ĩ³hain³kxi²sĩn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ ĩ³ka³li³kxi²ya³sai¹nxãn³tai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxãn³txa³nũ² ĩ³ãin²ta³kxi²jau³xa² ĩ³hain³kxi²sĩn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ nãn³kxi²ya³sai¹nxãn³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³kxe³hũ³sxã³ a²nũ²a² a²hĩ¹nãn¹te² nũ³ka³txi³nãu³xa² kã³nxai³tãn¹tũ³ka³txa² yã¹nxain¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txa² en²tain¹na³li¹.

33 Jã¹nxe³jut³su² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wxã³hĩ¹nai³tã² yain³txa² kwa²hã¹nxe² ā³na¹ha²kxai³ vĩn²yau³xa² ĩ³na²xa³ha²kxai³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³na¹ a²nũ²ai²na² en²txain¹sxã³ wãn³txa² wai³nxa³jau³su² e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²li² ko³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹lo²sin²tai¹.” Nxe² e³lain¹na²hẽ³li¹.

34 Jā¹nxēn³ta¹ Txai²li² wxā³na¹hī¹nai³tā² yain³txa² ī³yai³ni² yain³jau³xa² ī³na² nxa¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ta¹ a²nū²ai²nān²ta² wān³txi³kxai³lu¹, en²kxi²sain¹te³nah¹lxi¹. “Je³su²jah³lai²na² yain³txa² kāin²yain³jah¹lai²la¹wi¹. Yain³jau³xa² ī³na²sa³wen¹jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txi³nāu³xa² kō³nxe³thin¹tū³ka³txa² nxe³sxā³ ā³ya³lxi²nyhain¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe²e³lain¹na²hē³li¹.

35 Nxe³lain¹kxan²ti³ a²nū²ai²na² a²hoh³lxi³su² te²a² wain³txi³ kāi³kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxa² wain³txi³ kāi³ain¹nūn³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha³ka³lxa² Je³su²jah³la² wxa²yu³hin³ta³kxi²jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² fa³ri³se²ah³la² ī³kaix¹so¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ā³wxā³sē¹li¹. Txa²sxi²ha² yain³ya³sa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ī³sa²yxau³sxā³ wxā³nū²la² sxi²hē¹nāu³a² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

37-38 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ha² sxi²je³na² yxau²xai³ta¹ka³lxa² kō³nxe³thin¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² hi²sen³su² fa³ri³se²ah³la² sxi²ha² ī³yai³nain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ wi¹lū³jau³xē¹na² ne³kih¹tē³na² tē³sxā³ tū³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² a²yon³nāu³a² wxā³sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ā³wxe³ka³tu³ kāin² nān³kxe³su² a²ye³yāu³sxa² ā³yu³kxē¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ta¹ka³lxai²na² a²ne³kī³sai²na² Je³su²jah³la² a²yu³kxa² sa²yu³hon³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ī³yu³jut¹sxā³ Ī³yu³sai¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ wi¹lū³jau³xai²na² ān³yu³kēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³lu² ju¹ta²na² ĩ²ain¹nū²la² a²ē¹na² ĩ³ye³kxi²nha²jau³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² ke³la³te²kxai³ ta¹ka³lxai²na² kō³nxe³thin¹te²sin¹ju³ta² wi¹kō³nha²hī³nx²na³na¹. Yxān¹ta¹ ti³he¹yxē²nxān³tā¹. Nxe³nha¹ta¹hxai²hē¹la².

40 Nha¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lāi³. Ī³yau¹ū³jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— ĩ³ye³kxi²sē¹li¹. Ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Fa³ri³se²ah³lai²na² ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— In³txa² ha¹lin¹te²su² te²a² yen³kxi³txa²ya³nhu²nhai¹. Ya³ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³la² kwa² ū³hū¹si²ya³jau³su² ĩ³ye³kxi²ya³nhū²nhai¹. Ya³ka³tu³ kwa² ū³hū¹nū²nhai¹. Ka³na³ka³nat³te²a² ha³teh³nxā³nxa² 500 txā³nxa² kāin²txā³nxa² ū³hū¹ha²kxai³ ā³xah³la² ha³teh³nxā³nxa² 50 txā³nxa² kāi²nxa³txā³nxa² ū³hū¹ha²kxai³ nxe³nū²nhai¹.

42 Hā²wxān³txa³ ha³teh³nxā³nxa² ū³hū¹xi²je³na² ti³wa³ki³lon³ta¹ ha³teh³nxā³nxa² yū³ya³hxa³ha²kxai³la¹ hxi²kan¹ya³hxa³nū²nhai¹. Yah²hxa³ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² ĩ³yan³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ ū³yho³hxi²txā³nxa² ū³hū¹xi²ya³ju³ta² ā³wa²su¹kxi²nū²nhai¹. A²nxe³ju³kxai³lu² nxe³ain¹kxai²nān²tu³ ĩh¹te²la³ta³ ha³teh³nxā³nxa² a²wa³kxēn³yah³la² a³lxi² wa³to²hi²te²la³hīn³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ha³teh³nxā³nxa² kāin²txā³nxa² ā³wa²su¹kxi²te²la³hī³nx²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³txi³ ĩ³yī¹li¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxe³ha²kxai³la¹ txu¹hai²li² wxa²lak¹kxi²nū²la² āh¹ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Wxa²sxi²ha² ā³wi¹ha¹ten¹tu³wi¹. Na¹ta¹ wxāi²li² wxa²yu³hin³ta³kxi²sā²nxān³ten¹tu³wi¹. Nxē²nxān³ta¹

ta¹ka³lxa²li² a²ye³yau³sxa² wxa²yu³h¹n³ta³kxi²sain¹nũ²la² a²ne³kxi³sxa² sa²yu³hon³ta³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹.

45 Wxã²li² i³yxo²jut¹sa²sã³nxã³ten¹tu³wi¹. Yxã¹ta¹ ta¹ka³lxa²li² i³yu³ju³tut¹sa²sã³ sa²ju³ti³na² hai³txi³ã³na¹xa³wi¹.

46 Wxã²na² wxa²ne³to¹lyxau³sa²nxã³ten¹tu³wi¹. Yxã¹ta¹ ta¹ka³lxa²wi¹lũ³jau³xa²tẽ³sã³ũ³yhu³to¹la³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹.

47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ta¹ka³lxa²na² kuh³lxa³sin¹khaix¹ta¹ka³lxu³su²te²jai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ kuh³lxa³sin¹ta²kã³kxi³tã²ã³na¹ha²kxi³kã³ju³tai³tã²wah³yu³ta² ne³wã²na³kxi²sa²tẽ³a¹hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹kã³in² a³lxi²sain¹na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nũ²a² i²li³te²su²te²na²sa²kxi³lu² kō³nxe³ti³ kã³kxi² a²wah³yu³ta² kã³in²xa³ke³la³te²kxi³ne³wã²na³kxi²sa²tẽ³a¹ju³ta² kã³nh³nx²na³wi¹. A²nxe³te²he³la³kxi²na²jũ¹na²so¹lxi³ a³lxi²sai¹nh³nx²na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxa²ha¹te¹txu¹ha²e³kxi²te³nah¹li¹:
— Wxa²kō³nxe³ti³ kã³in¹ju³ta² ne³wã²na³kxi²sa²tẽ³kxi¹na²ha¹hẽ³ni¹.
Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Nxa²ha¹te¹yai³nain¹tũ³ka³txa²kxi³lu² i³ye³lain¹te³nah¹li¹:
— ĩh¹te²la³ta³ kō³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ya²la³tu³ ne³wã²na³kxi²nẽ³te²la³hĩ³ji¹wi¹?
Nxe³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

50 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³la² sa²kxi³lu²txu¹ha³ka³lxa²kxi³lu²e³kxi²te³nah¹li¹:
— Txa²wã³txa²yxo²i²sa¹nha²kxi³wxa²ẽ¹nãu³ai²na²wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ha¹hẽ²ni¹.
Nxe³na²ha¹ha²kxi³wi¹lhin¹sã³ĩ³sẽ¹ni¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

8

Txu¹ti³nãu³xa²Je³su²jah³la²ã³si³tẽ³la³kxi²in¹jau³su²

1 Hã²wxã³txa³sxi²jen³nãu³a²kã³in²thĩ³su²ta³na²kã³in²xa³thĩ³su²ta³na²hã¹in³xe³thĩ³na¹ai³lha²thet³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a²Txa²wã¹sũ³na²wã³txa²wi¹jau³xa²a²hxi²kan¹txa²si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³a²nxe³jau³xa²i³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ti³kxi³lu²a²sa³wi³ha³lxa²hxi²ka²hxi³sã³ã³h¹ha¹li¹wxa²sa²so¹kxi²sã³nxe³tũ³ka³txa²ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2-3 Nxe³ain¹ka³tu³ta¹txu¹ti³nãu³xa²ka³lxa¹txi³ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa²kã³na²Je³su²jah³la²hxi²ki³kxi³lu²we²txi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ta³ka³khai³xa²we²txi²a²nũ²a²kō³nxe³te²a²yãu³ka³txa²nxũ²kwai³yxaut³te²a²nxũ²kwai³li³si¹hain¹jau³su²kwã³na³i²nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa²sa¹: Ma³ri²a²Ma³ta³lẽ²na³ka³lxu³su²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²kō³nxe³te²a²yãu³ka³txa²hi²sen³su²ã³nxũ²kwai³yxaut³ta¹hxai²hẽ¹la². Yãu³ka³txa²ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹ka³na³ki¹ã³nxũ²kwai³wih¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta¹ka³lxa²na²Je³su²jah³lo²kxi³lu²nxũ²kwai³li³xi²si¹hain¹jau³su²kwã³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxi³Jo³ã²na³ka³lxa²na²su²in³txa²so¹ha²kxi³Ku²sah³lo²su¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²E³ro²jah³la²a²sa³wi³sa³la³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxi³Su³sã²na³ka³lxa²ã³si³tẽ³kxi²txu¹ti³nãu³xa²ka³lxa¹txi³Je³su²jah³la²hi²sen³kxi³lu²we²txi²nũ¹hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹jut³su²Je³su²jah³la²nũ³ka³txa²yen³kxi³la³yũ²na³ha²kxi³wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hai³sxa²ũ³whĩ¹ki³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

4 Nxe³ain¹nũ²la²a²nũ²a²ka³lxa¹txi³nũ¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²Je³su²jah³la²kxi³lu²wã³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

5 ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:
— A²nũ²ai²na²hai³sxa³nãu³a²ai³nũ²nhai¹. Yain³ta³ki³a²wi¹ki³a²ũ³whĩ¹te³lhxã³wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhai¹sã³ũ³whĩ¹nũ²nhai¹. Ũ³whĩ¹tãu³a²

yain³ta³ki³ai²na² ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² tĩh³na² yxo²ki³sa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹.
 ã³yun¹na³tãu³ a²nũ²a² ai³sxã³ tĩ³ti³ha²kxai³ ai³ka³nãu³xa² wxã³sxã³
 yai³nhxa³kxi²ha²kxai³ nxe³nũ²nhai¹.

6 Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² kxĩh³nũ³xa² au³txi³ si³tah³lxi³ kxĩh³nũ³xa²
 ã³yun¹na³nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² ka³lũ³nũ²la² ĩ³yau³xa² yũ²nxa³kxe³su² ĩ³wa³ne²ni²
 wxãn³nũ²nhai¹.

7 Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² ha³lo²a² ũ³yen³ko³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹.
 A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lũ³xi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹ ũ³yen³ko³su²
 ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa² ka³lxa¹txi³ ka³lũ³ye²nũ³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu²
 yain³ta³nxe²kxa² wã²ne³sa³te³kxi²sxã³ ya²lun¹txi²ye²nũ²nhai¹.

8 Nxe³yã¹ta¹ āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² kxĩh³nũ³xa² tĩ³tĩ³n³kxĩh³nxa²
 ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹ka³lũ³ha²kxai³
 wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa² kãin² ki³kan²kxi²ha²kxai³ kãin²
 sxa³nũ²nhai¹. Jã¹nxa¹jau³su² wi¹kō³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãn²tu³
 wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Hai³sxa² ũ³whĩ¹kxi³ju³ta² a²si³yxau³jau³su²

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Jau¹xai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa² ĩh¹te²tan³te²la¹xã³?
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³ta²na² so¹lxi³ wãn³txai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² ĩ³nãu³a² sa²hau³ko³jau³nũ³su² nxe³jau³jau¹xai²na²
 txa²nũ² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² hĩn¹ti²
 ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ e³kxai¹na¹wi¹.
 Nxai¹na¹kxan²ti³ ĩ²ain¹kxan²ti³ ã³ye³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Ain³kxain¹kxan²ti³
 ã³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ wxãi²na² wi¹lĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹.

11-12 Jã¹nxe³ha²kxai³la¹ wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² a²si³yxau³tãu³khai³xa²sa¹.
 Yain³txa³ki³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² te²yã¹nx2na³li¹.
 Ki³ka³na³ki² tĩh³na² ne³kun²nãu³a² a³hi²yain¹ki³ai²na² a²nũ²a² ain³kxain¹te²la³
 te²yã¹nx2na³li¹. Nxe³te³na¹ Sa³ta³na²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wxã³nũ²la²
 a²ẽ¹nãu³ai²na² a²jau¹xa² sa²kxai³lu² sa²sai²lho¹kxi²nyhain¹na³li¹. Sũ³na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹kxai²nãn²tu³ kō³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yo³ha²
 ã³wa²su¹tũ¹hain¹kxa²yan³txi³su² sa²sai²lho¹kxi²nyhain¹na³li¹.

13 Ki³lã³xa² kxĩh³nũ³xa² a²si³tah³nãu³a² tah³lxa³kxa² hãĩ¹kxi²ju³ta²
 a³hi²yain¹ki³ai²na² ne³ki³ai²nãn²tu³ kxĩh³nũ³xa²nãu³a² a²nxe²ka² au³txi³
 yxau²nxa³kxe³su² wi¹we¹nxa³wi¹. A²nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² yã¹nx2na³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³ ka³li³hain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹
 hã²wxãn³txa³ ha³lo²a² kō³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³na¹la³kxi²na³li¹.

14 Te²yã¹nxũn³sxã³ ki³lã³xa² ũ³yen³ko³xa² a³hi²yain¹ki³ai²na² nxe³ki³ai²nãn²tu³
 hxi²kan¹txi³ wi¹we¹nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² ki³kan²kxi²te²a²
 wxa²ni²lho¹kxi²nyhai¹nxa³wi¹. Nxe³ki³ai²na² a²nũ²a² yã¹nx2na³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹na³li¹. Ain³kxain¹te³na¹ ha³lo²a²
 hxi²waut³ta³lxain¹to³ha²kxai³ a²yen³kxa² kãin² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ kwa²
 wa³ni³lon³sxã³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ nxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
 yxo²ĩ²sxã³ yxau³ai¹nxa³wi¹.

15 Te²yã¹nxũn³sxã³ ki³lã³xa² kxĩh³nũ³xa² tĩ³ti³nũ²tũ³xa² a³hi²yain¹ki³ai²na²
 a²nũ²a² yã¹nx2na³li¹. A²nxe³te²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³
 wi¹kō³nha²so¹ain¹na³li¹. A²nxe³te²a² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na²

wān³txa² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ kan²txi³ sa²yo²we¹tain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Sxi²hē¹na² sa²kxī³kxi³ju³ta²ī³yau¹ū³jau³su²

16 Āh¹lxi³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Te²yā¹nxe³jut³su²: “Lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³ sa²kīx³ta¹tū¹xā¹.” Nxe³ki³kxai²nān²tu³ īh¹nū¹la³ta³ ūh³wxe³hī³ki³te²la¹xā³? Hai³txi³ kwa³ta³lē³tā³ ū³tī¹kxi²ki³sxa³ha²kxai³ hai³txi³ ka²ma²ka³lo³la³ yuh³hē³nāu³a² ūh³wxe³ki³sxa³ha²kxai³. Nxe³ki³sxa³kxan²ti³ oh³xa² ū³kūh¹sī³ki³tā³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²ha² whāi²na¹ wxa²ko²ko²txi³hī³nx²na³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ thī¹nai²na² a²nū²a² ā³wih¹kxai²nān²tu³ wi¹lī²ki³te²ju²hē³li¹.

17 Jā¹nxa¹jut³su² kxān³nāu³ān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Oh³na² yxau³jah¹la²kxai³lu² yen³kxa² hāi³te²a² whāi²na¹ wā²nā³ū¹nx²ti³tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ho¹ain¹kxa² whāi²na¹ ī³yau¹ū¹nx²ti³tu¹wi¹.

18 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xai²na² wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² kāin² yxo²ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kāin² yen³kxi¹nxa²lxain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²ī²ti³he¹xah³lxan³kxai²nān²tu³: “Yen³kxa² yū³sa²sīn¹tū¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ sa²so¹hxa³kxi¹nx²tain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² wxā³ain¹jau³su²

19 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³ka³lxa¹ti³nha²sxā³ yxau³e²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³nhe²kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

20 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ī³hen³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹: — Nxex³txi¹. Wxa²hā³ka³na² wxa²lon³txi³tāu³xa²ī²nxa²te³lhxā³ wxā³ain¹na³li¹. Ha³lo²a² yxau³ain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ha²kxai³ ī³wa²lū³xi²nyhain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹nyhain¹te²a² txa²hā³ka³na² txa²lon³txi³tāu³xa² te²yā¹xain¹na³li¹. Nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

ī³ye³na² i³txa² ā³wxe³lu²si¹jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ tē³nū²la² ka³no¹a² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ī³ye³na² Ka³li³le²a²ye³na² yxo²ha³ti³li³yha³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³jau³kxai³lu² e³kxi²nū²la² ūh³nxū³sa²tā³nū¹xi²sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Ai³ain¹tāu³a² Je³su²jah³la² āu³xi²te³lhxā³ sxa³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Āu³xi²yain¹kxa²si³yo³na² it³ta² ūn³te²a² sa²xit³jain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²xit³jain¹te³na¹ ka³no¹ai²li² ī³yau³xa² sa²ni³sa²wih¹yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³nxū¹te³lhxā³ yain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wxa²yūn³kxi²sxā³ ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxex³si¹lxi¹. Ā³nxū¹txe³lhīn¹te³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² txu¹lxi²ka³tu³ it³ta²na² ī³ye³na² ūn³je³nai²na² yxo²xūn³txi³ ī³kwa²kxi²ta¹hxai²hē¹la², it³ta² ā³wxe³si¹jau³sa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa²hāu²not³sxā³ ā³yit¹je²ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²hāu²not³sxā³ ā³yit¹txā²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²ka¹na¹ju³ta² yxo²i²sah²lxin¹ta²nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ on²txai¹nha²kxai³la¹:

— ĩh¹te²la³khai³nxe³ji¹ku¹. Ki³nhai¹. It3ta² ũn³te²a² ā³wxe³si¹jau³su² ĩ³ye³na² sa²hāu²not3si¹jau³su² ain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

KQ³nxe³te²yāu³ka³txa²nxũ²kwai³li³si¹jau³su²

26 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³na² yxo²ha³ti³li³nxa²ha¹te¹ Je³ra²sa²ko³xa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

27-29 Ai³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² ka³no¹a² a³li³nũ²la² in³txa² ĩ³ha¹txi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² kQ³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² ā³nxũ²kwai³wi¹ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³lxa¹txi³ ā³wih¹to³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³ hai³txi³ wā²la²ka³lo³la³ ũ³whi²kxih²nh²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ a²sxi²lha³ sxa²nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³ha²kxai³la¹ hāi¹sxā³ ha³lo²a² a²nũ²a² ya³lu²te²a² sxa³ko³xa² so¹lxi³ ho³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² Je³ra²sa² nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² kwa³thi³lĩh³na² hxi²tē³nha²sxā³ sa²hxi²tai³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹kxan²ti³nũ¹ jah¹la²nũ¹ta²kxai³lu² sa²hxi²hxau³kxi²nha²sxā³ sa²hxi²tai³kxain¹tĩh³na² sa²yo³li³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu² kQ³nxe³te²a² yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² a²nxũ²kwai³wi¹jah¹la² kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² kwa³na³sxā³ ai³si¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ĩ²ain¹tāu³a² hxi²kan¹sxā³ ā³sen³sai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut3su² a³la³kxi²nũ²la² a²ne³kxai3tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ kQ³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a²ne³nxē³na² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na² a³li³xi¹jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ in³txa² ĩ³wxan¹sxā³ ĩ³kaix1ta¹hxai²hē¹la². ĩ³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Tah²si¹lxi¹. ĩh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹? ĩ³khāuh³lxa³ti³sa²txa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²nyha¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹ wxa²ĩ³lxa²su¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²nyhu¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²ĩ³lxa² Yxo²ka³lxa¹jah¹lo²sa¹wi¹, ka³lxa¹khaix1te²sa²sĩ¹nha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² ĩ³khāuh³lxa³ti³sa²sĩ¹nhĩn¹jen³nũ³a² sa²si¹hā³sa²sĩn¹txa³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹ wā³la³ti²ka³nāu³a² ka³yxuh³xa² yxa³kxa² ka³lxa¹txi³ ũ³nyhai¹tain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ye²ha²kxai³ kQ³nxe³te²a² yāu³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ ĩ³wā³txain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yxa³kxa³nāu³xa² ĩ³sa²si¹hā³sa²sĩ¹nhē³li¹. Ka³yxuh³xai²na² a²nxũ²kwai³wi¹kxain¹ti³ten³sa²sĩ¹nhai¹. Ain¹jau³kxai³lu² nxa²ha¹te¹:

— Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

33 Ain¹nxa²ha¹te¹ kQ³nxe³te²a² yāu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² in³txi³su²te²kxai³lu² nxũ²kwai³li³xi²nũ²la² yxa³kxa³nũ¹ta²kxai³lu² a²nxũ²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹ yxa³kxa³nũ¹ta²kxai³lu² a²wā³la³ti²ka³nāu³ai²na² ā³ni³hi²kan³sxā³ ĩ³ye³na² ā³yu¹nũ³sxā³ ĩ³lo³nxī² ya²lun¹ti²hxan³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² yxa³kxai²na² wa³kxē³nāu³xa² ĩ²ain¹nũ²la² yuh³lxa³txi³ ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²yhe³na² ā³ni³hi² Je³ra²sa²ko³xa² ā³ni³hi² ain¹sxā³ ha³lo²ai²na² ĩ³ye³kxa²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² wxā³sxā³ ĩ²ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxā³sxā³ ĩ²ye²nyhain¹te³na¹ Je³su²jah³lo²kxai³ yau³so³nain¹te³na¹ kQ³nxe³te²a²

48 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³thã²nxi¹. Yxo²ĩ²sa¹nha²kxai³ we²txi¹nxa²ha¹xĩ¹. Wa²su¹wa²su¹
 ai³txu¹ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

—Jai²rah³lāi³. Ī³tih³nxē³nē³jah¹lāi³. Wxa²wē³sin³txi² ya³lu²kxi²nē³na²li¹.
 Ī³hxi²kau³kau³nha²sīn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

– Yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Hãi¹sxã³ yxo²i²syah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹ka³lxa²
we²nxi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵² Hã²wxã³txa³nu² ã³wi¹hain¹tãu³a² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yũ³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³te²a² kãin² ã³nã³ti² kãin² wxa¹ni³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹
Je³su²jah³la²kxai³ ã³ye³kxi²ti³ã³n¹jau³kxai³lu¹:

53 Nxa²ha¹te¹ wẽsai²na² ya³lu²sxa³ye²ain¹kxe³su² a³la³kxain¹nx²ha¹te¹
yxo²ka³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Nxe³nxi¹. Ī³sa²yxau³nxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

—Yain³txa²ũ³hũ¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ta¹ka³lxa² we²txi²na³li¹. Te²yã¹nxe³ju³ta² hai³txi³ ĩ²kĩ³sxa³wi¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin²khaix1jah¹lo²sin²ta²wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

$$\text{Je}^3\text{su}^2\text{jah}^3\text{la}^2\text{ nxe}^3\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{hẽ}^1\text{la}^2.$$

9

Je³su²jah³la²a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²ũ³sa²si¹hã³jau³su²

¹ Ain¹nx^{a2}ha¹te¹ a³lan²ton³tâu³a² Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²
hxi²ka² hxa³n³sxã³ ãh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³sxã³ nxe³tũ³kã³txa²
ĩ³kaix1so¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³kaix1so¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— A²nũ²a² ĩ³ta³ka³txa² a²hã¹ĩ¹nxe³ti³xa¹ we¹txa²lxai¹yah³lxin¹ju³ta² hĩ¹na² hxi²kan¹ti³hi¹ta²lxa¹ha²kxai³ a²nũ²a² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² yũ³te²a² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² kwa³na³yah³lxin¹ju³ta² hxi²kan¹ti³hi¹ta²lxa¹ha²kxai³ nxe³nxa²lxa¹wi¹. Nxe³nxa²lxa¹kxe³su² a²hxi²kan¹jah¹lo²la²yãx¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²Nxe²e³ta³lun²nũ²la²sa²si¹haun³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²si¹haun³tain¹te³nah¹lxi¹: — Sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ã³naun³ti¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ĩ³yau¹ũ³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ³ta³ka³txa² yũ³te²a² hã¹ĩ¹nxe³ti³xa¹ we²txi²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

³Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti² yen³kxa² tẽ³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³khauh²sa²ka³txa³la² tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ wã²lẽn¹ta³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ yain³txi³la³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ ha³te³h³nxã³nxa² ũ³yho³hxi²ki³txã³nxã²ta³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ wã²la²ka³lo³la³ ũ³whẽ³no³tã³wi²kxi²nyha¹lxin¹ka³lo³la³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²so¹lxi³aun³txi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

⁴Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha² wi¹lã³wi¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kan²txi³ yxau³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Hen³txi³ta³lun²sãn²na³na¹ yah³lxin¹ka³tu³a³li³xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

⁵Yxãn¹ta¹ wi¹lã³wi¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²ain³kxi²ti³ten³ti³he¹xai¹nxa³kxai²nãn²tu³ sxi²je³nai²nãn²tu³ wa²li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kxĩh³nũ³xa² wxa²yũ³kxa² ti³son¹tũ³xa²ti³yũ³tũ³ta³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³kã³ain¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³ain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txai²na² a³li³ain¹sxã³ai³lha²thet³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³ha²kxai³ ĩ³ta³ka³txa² yũ³te²a² we²txa³lxai¹nha²kxai³ ain¹tah¹hxai²hẽ¹la².

E³ro²jah³la² wã³wã³txi³nha²jau³su²

⁷Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²sa³wi³ha³lxi³na² sa²kxai³lu²wãn³txai²na² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² ne³nxe³na² ĩ³hen³txi³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³hen³txi³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Jau³jau¹xai²na²ka³na³ku²te²na² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸Ã³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²:

— E³li²ah³la² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Jau³jau¹xai²na² ĩ³hen³txi³ha²kxai³:

— Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³ nũ³ka³txai³tã² ka³na³ka³na³te²a² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Nxe³jau³xai²na² ka³lxa¹txi³ E³ro²jah³la² ĩ³hen³txi³ha²kxai³nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E³ro²jah³la²kxai³lu² ain³nha²te³nah¹lxi¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² ũ³nhẽ³ki²lho¹si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ jah¹lai²li² ĩh¹jah¹lo²tan³te²la¹ku². Nxa²nhai¹. ĩ²ti³ten³khaix¹sa³nhai¹. E³ro²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa² wã²nhũ¹yhain¹jau³su²

¹⁰Jã¹nxe³kxan²ta² nxe³nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txai³li²ã³wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wã³lain¹nũ²la² ã³nũ¹nain¹nũ²la²ai³lha²thet³tain¹ju³tai³tã² nxe³kxe³su² ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹

Je³su²jah³la² Bet3sa³i²ta³thi³na² kai²nxa³thi³na² a²sa³wi³ha³lxi³nau³xa² nũ¹hi³ye³kxi²te³lhxã³ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³tah¹lxa¹ a²nũ²a² ka³lxa¹te²a² i²ain¹ti³kxai³lu² aun³txi² hit1tai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ka³lih³sxã³ i³yau¹ũ³ha²kxai³ a²nũ²a² i³ton³txi³nũ³ka³txa² wxã³kxai²nãn²tu³ we²txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ a¹sũ²ni²tãu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² ã³ti³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lã³. I²sa²sa²lxi¹. Hi¹na² sũ²nẽ³lhĩn¹na³li¹. Heh³sa²sĩn¹nhai¹. Txa²nũ³ka³txi³nũ³xai²li² heh³sa²sĩn¹nha²kxai³ wxã³ain¹ti³ka³txa² he³hai¹nha²kxai³ nxe³ain¹sĩn¹na³li¹. Yxã¹ta¹ti¹ai²li²yain³txi³la³yũ²nxa³ha²kxai³ sxã³ki³thĩn³ta³yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³sĩn¹na³li¹. Nxe³sĩ¹nha²kxai³ sxi²jen³nũ³a²yain³txa² sa²so² sxã³sxãu³xain¹thi³na² ãu¹la³kxi²nha² nxe³si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²i²nũ³ i³nxai²na¹ yain³txa² ũ³hũ¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Yxã¹ta¹ yain³txa² yũ³ki³kxa² kai²nxa³wi¹. Yain³tũ³xa² nũ³ha¹li¹ nũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³ ai³na² ha¹li¹ so¹lxi³ nxe³te²na² so¹lxi³ yũ³nẽ³na³li¹. Nxe³nha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yain³txa² so¹kxi²nha¹ju³ta² i³sa²si¹hã³sa²sĩn¹te³lin¹ji¹, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yain¹si¹sa²nhĩn¹jau³su¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 A²nxe³tũ³ka³txai²na² ka³lxa¹khaix1ta¹hxai²hẽ¹la². In³txa² 5.000 nxe² ka³lxa¹khaix1ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ã³nũ²kxi²sxã³ ã³wxe³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹ju³kxai³la¹, a²nũ²a²nũ³xai²na² hxi²ka² hxi³sxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi¹xi²tũ³ka³txa² 50 nxe² a²nũ³ka³txi³su² ha³na³ka³lxi³ ã³wxe² jã¹nxe² jã¹nxe² nxe²xai³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³nũ²la² wãn³txai²na² sa²yxo²we¹thxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² yain³tũ³xai²li² ai³nai²li² nxe³sxã³ hxi²tẽ³nha²nũ²la² ten³sa²tã³ka³la³yxo²nũ²la² Sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ yain³tũ³xa² ai³na² nxe³sxã³ wã²nãu²lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² ũ³hũ²xai³ka³tu³ a²nũ²a²nũ³xai²na² sa²nũ²xai³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yai³nai¹nha²kxai³ ũ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³ yain³txa² wxa²nãu²lxi³kxe³su² wã³kon³kxe³su² wxa²nxa³ki²so¹ka³tu³ ha³ti²a² hxi²ka² hxi³sxã³ nxẽ³nha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³tẽ³na² i³ne³kxi²lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yain³txa² kãin² wã³kon³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²ye²kxe³jau³su²

18 Ain¹nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nũ³su² Je³su²jah³la²kxai³ a³li³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² nũh¹e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³wxã³sxã³ i³wã³tain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a²nũ³xai²li² ih¹nxe³jau³ta³ i³yĩ¹li²sain¹jau³su² e³lain¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³nxa³wi¹. A²nũ²a²nũ³xai²na² a²ha³tih³xa² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² i³yĩ¹li¹nxai¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² E³li²ah³lu¹ta²na²

ĩ³yĩ¹li¹nxai¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹txai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ha²kxai³ wã³li² te²su²
te²a² ĩ³yĩ¹li¹nxai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹. A²sa³wi³ha³lxa²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³yãñ¹ta¹ wxãï²nãn²ta³ ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³yĩ¹li²syah¹lxin¹jau³su²
e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxãï²nãn²ta³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²si¹lxí¹.
Txa²wã¹sũ³na² Ka³ten³ta² Si³yxau³jah¹lai²na² Tah²si¹lxí¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³hain¹jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxí¹:

— Jau¹xai²na² a²nũ²a² ĩ³hen³txain¹yah³lxí³txa³hẽ¹li¹. Hãï¹sxã³ kwa² ain³kxa²
so¹kxi¹txai¹yah³lxí³hẽ¹li¹.

22 Yxãñ¹ta¹ kxãñ³ton³tãu³a¹ Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² khãuh³lxa³txi³sa²ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹.
A²nũ²a² I³sa³e² hxi²kan¹txi³su² te²a² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩñ¹te²
si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxí³su² te²a² nxe³sxã³
te²nãu³xa² ĩ³yen²ta³kxi²sai¹nha²kxai³ ĩ³su²lhã³si¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³nũ²la²
hã²wxãñ³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ka³tũ³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Hã²wxãñ³txa³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ãh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxí¹:

— Ne³ka²sah¹lxí³wxi¹. A²nũ²a² ĩ²li³te²nãn²tu³ ã³si³tẽ³kxi²ti³ten³sain¹kxai²nãn²tu³
a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ten³khaix¹nxe³ju³tãn²tu³ ã³na¹txai¹lxí¹. Te²yã¹nxe³sxã³
yxo²ĩ²sain¹ju³tan¹te²kxa³yañ³tu³ ĩ³ya²lut¹ju³ta³nũ³a² yuh³lxin²nxa³sxã³
ã³si³tẽ³kxi²sain¹txai²li¹.

24 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a² te³nah¹lxí¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na²
yxau³na¹tãu³a² txa²ẽ¹na² wi¹la¹tãu³a² a³lxí²sah³nha¹. Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² sa²yxo²ã³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³
Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Yxãñ¹ta¹:
“Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tãu³a² txa²ẽ¹na² wi¹la¹tãu³a³ a³lxí²sa²nxa³nha¹.
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² su²lhã³sain¹kxan²ti³
yxo²ĩ²a¹ju³ta² ã³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²sa³wi³ha³lxí³sain¹tu¹wi¹.
Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹.

25 Nxe³ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽñ³syah³lxin¹kxan²ti³
wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wxa²ka³ten³su² yah³lxin¹ju³ta²kxai³ ã³tĩ¹kxi² kãin²
khãuh³lxa³txi³nyhah¹lxí¹ni² nxe³kxai²nãn²tu³ wi¹lyah³lxí³hĩ³nxãñ¹ji¹wi¹?
Hai³txi³ wi¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹.

26 Nxe³ju³kxai³la¹ hĩ¹na² Txai²li² ĩ³yãu²lxí² Txa²wãn³txa²
wi¹jau³xa² ĩ³yãu²lxí² nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ kxãñ³nãu³a¹
wxãñ¹hĩ¹na² kãin² wxi²kin³ti³ton³na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³nu²kxai³
a²wxi²kin³ti³ton³ju³tain²txi³ oh³xan¹tũ³ka³txai²na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³tain²txi³
Txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³tain²txi³ nxe³nx2na³li¹. Jã¹nxe³hi¹na²
ãu²li²to³txa²lxa¹tu¹wi¹.

27 Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² a²ya³la³tũ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xai²na²
yxau³son³na³li¹. Wxa²nũ³ka³txe² ĩ³nxai²na² ka³na³ki²nũ² ya³lu²yah³lxí³xa³ta³lxa¹
ju¹tai²na² ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ĩ³ã³lxí³jau³su²

28 Ī³ye³ta³lun²nũ²la² hã²wxã³txa³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²sxã³ Je³su²jah³la²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Ī³ye³kxi²xi²nyha¹te³lhxã³ a³li³nũ²la² wã³la³ka³txa² ka³la³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³ta¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² Pe²jah³lo²su² ha²kxai³ Jo³ãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ nxe³sxã³ ã³sa²so¹sxã³ ai³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 ã³sa²so¹sxã³ ai³nyhain¹ka³tũ³ta¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxain¹tãu³a² a²yen³nãu³a² ye³ã³lxi³hi² a²wã²la²ka³lo³a² whã²na¹ kãin² hãn³ni² nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³nũ³ti¹ kãin² ye³ha²te¹ta³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 A²nxe³tĩ³kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ kwẽn¹ta²kxai³ a²ta³lye²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Ī³ye³kxi²txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²a² Moi³se²ah³lo²su² ha²kxai³ E³li²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe² Ī³yĩ¹li²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Jã¹nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ha³tet¹ju³ta² Ī³kĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³ta¹ Ī³ye³kxi²nyhain¹ka³tũ³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹tãu³a¹ an³txi³tũ³ka³txa² hi³ka² su²lhã³si¹hain¹ju³ta³nũ³su² Ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² Ī³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

32 A²nxe³yã³txai²na¹ Pe²jah³la² sa²kxai³lu² a²ya³lxi³nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² nxe³sxã³ hxi²tha³ai¹nha²kxai³ kãin² ãu³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹nũ²la² Ī³tu¹lxi²nũ²la² Je³su²jah³lai²na² in³txai²na² Ī³ye³kxi²nyhain¹ju³ta² Ī²i² sa²ha²tet¹ju³ta² Ī²i² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² a³li³te³lhxã³ nx²na³na¹ ai¹nhĩ¹na¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹khaix¹sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³sĩ¹nha²kxai³ sxi²ha² nẽn³nha¹li¹ ka³na³ki² txo³na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha² txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³nxa²lxi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Pe²jah³lai²na² a²yxo²e³jau³su² kxan²ti³ a²si³yxa³tãu³khai³xa² ã³ne³to³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²tãu³a² o³sĩ³na² ã³tĩ¹kxain¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² on²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³ain¹tãu³a² o³sĩ³nã¹jau³xa² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Txa²ki³lha³lxi²la¹wi¹. Ī²sxã³ sa²so¹ai¹na¹hẽ³li¹. Ain³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ Ī³ye³ta³lun²nũ²la² Je³su²jah³la² so¹lxi³ Ī²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxã³txa³ a³la²ni²xi²tãu³a² a²ka³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ ju¹ta²na² a²nũ²a² ã³lxi²nũn³tũ³ka³txa² Ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

Wẽ³sa² we²txi²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxi²nũ²la² a²nũ²a² ka³lxi¹nũ³ka³txa² ne³khaux²xi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xai²na² in³txa² ka³na³ka³nat³sxã³ Ī³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Txa²wẽ³sa² sa²hau³ko³kxi²sa²sã²nhẽ³li¹. Nũ¹ta² we³ta¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³sxã³ a³lxi²khaix¹sa³nhai¹.

39 Nxe³te²na² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² an³txi³ ã³wih¹nũ²la² kãin² wxan¹si¹hi² nũ³kxũn³txã³nhe¹kxi²hi² nxe³to³hxai²na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³na²li¹. Nxe³hĩ¹na² kãin² yxo²ka³sih¹xi²ha²kxai³ wa³su³txi³ a³li³ti³he¹xai¹nxa³hẽ³li¹.

40 Nxa²ha¹te¹ a³li³si¹hain¹jau³su² wxa²sa³wi³ha³lxi² win¹ta²te²lxi³ Ī³ye³kxi²na¹li¹. Yxã¹ta¹ hxi²ka¹nai¹nxã³su²li¹. Nxai¹nxa³ha²kxai³ sa²hau³ko³kxi²sa²sã²nhẽ³li¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ā³ne³tot³syah¹lxa³lxi¹. Yxo²i²nxa³sxā³ wain³txain³kxah²lxa³lxi¹, kan²txi³yxau³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³nu¹. Wē³sai²li² tē³sxā³ wxā³jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ so¹sxā³ wxā³tāu³a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² kāin²ā³nhe¹kxi²sxā³ wēn³sa² sa²tā³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² i³kwa¹i²kxi¹nxa²ha¹te¹ wē³sai²li² we²txi²ta¹hxai²hē¹la². We²txi²nū²la² a²wi³na² ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxe³jut³su² a²nū²a²nāu³xa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² nū³kxūn³sxā³ o²la³kxain¹ju³ta² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ya³lu²kxi²ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³to³jau³su²

Ain¹nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³yo²o³tū¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

44 I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ain³kxi²khai¹nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. A²nū²a²nāu³xai²na² ko¹ko¹xa²nāu³xai²na² hxi²ka² ā³yū³so¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ne³wā²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³to³ta¹ nxe³jau³jau¹xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² tū²kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ a³la³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ain¹kxan²ti³ yuh³lxain¹jau³su² jau³jau¹xai²na² i³wā³txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

A²nū²a² kāin²txi³yxau³te²la³ i³yau¹ū³jau³su²

46 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ i³ye³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². I³ye³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ki³nāu¹xai²na² ih¹jah¹lo²tā³ kāin²txi³yxau³jah¹lo²su²hū³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi²na² ē¹nān¹jau³xai²li² a³la³kxi¹nxa²ha¹te¹ wēn³su² tē³sxā³ ā³ka³lu³sa³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxe³nū²la² a²sa³wi³ha³lxi²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²ka²sah¹lxi³wxi¹. A²nū²a² i²li³te² i³nxa² a³lxi³sa¹nha²kxai³ wē³sai²na² sa²hau³ko³ta¹nīn¹kxai²nān²tu³ Txai²na² hxi²nū¹san¹kxa² yā¹nxe³hū³nx2na³li¹. Hxi²nū¹san¹kxai²nān²tu³ Sū³na² i³sa²si¹hā³sa²jah¹lo²su² te²a² hxi²nū¹nain¹kxa² yā¹nxe³hū³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³xan²tu³ e³kxi²nhā¹jau³xan²tu³: “Txa²nū³ka³txa² i³kāin²txi³nha²sxā³ wa³to²hi²sain¹kxan²ti³ wi¹na³na¹.” Nxe²e³kxah¹lxin¹te² i³nxān²tu³ kāin²txi³ yxau³jah¹lo²su² hū³nxa¹lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Wxa²yā³lxah³lo²su² i³yau¹ū³jau³su²

49 Nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³la²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. A³lan²ta¹tā² in³txa² i²sī¹na¹hē³li¹. Nxe³jah¹la² wxi²ka¹nīn¹ju³ta² i³so¹nxain¹sxā³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² i³kwa³na³ai¹nhē³li¹. Yxān¹ta¹ i³hi²txi²nxai¹nxa³ha²kxai³: “Hāi¹nxā¹txai¹nhē³li¹.” Nxe³si¹hain¹nha¹jau³su² kwa³na³ain¹sī¹na¹hē³li¹, wxa²sa³wi³ha³lxi³sxa³ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— i³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²ai²li² wxa²ko¹ko¹sai¹nxa³kxai²nān²tu³ wxa²yā³lxhain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ma³ri³ta²na²thi³nān¹te²su² te²a² Je³su²jah³la² e²nain¹jau³su²

51 Kxān³ta³lon³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² i³ka³la³si¹ja³kxa³nū³su² yāu³so³nhī¹na² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxai³ti³wā³kxa² yāu³son³nha²kxai³ nū¹kan¹sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxe³ha²kxai³ Sa³ma³ri²a²thi³na² a²sxi²ha² āu³xi²thi³nū³a² sa²hau³kot³si¹jau³su² sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la².

53 Sa²si¹hã³nxa²ha¹te¹ ai³nũ²la² ã³wi¹hain¹nũ²la² thĩ¹na²
sa²hau³ko³kĩ³te²sa¹ji¹xã¹. Ain¹tah¹lxa¹ yxau²xai³tũ³kã³txa² yxaih¹ha²kxai³
ũn³txi³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ã³nxi³jah¹hẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wxã²li² nxe³yah³lxi³ i³nxi²na²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tĩh³na² ai³yah³lxi¹nha²kxai³ ten³nxa²lxi³nxa³nhai¹.
Ain¹ya³ha²kxai³ aun³ta² wã³la² i³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³ãu²ah³la²kxai³ Ti³a²kah³la²kxai³ nxe³sxã³ i²ain¹tãu³
i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. E³li²ah³lu¹ta²na² yã¹nxe³sxã³ oh³xa² ha³nxe²a²
sa²si¹hã³sĩ¹na¹kxai²nãn²tu³ Sa³ma³ri³tã²na² nũ³kã³txa² ũ³thũ²kxain¹nha¹ju³ta²
ten³nxa²sĩn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ã³yo²ko³tũ¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³wxi¹. Ten³sa²nxa³nhai¹. Txa²wã³nxĩ¹na¹ju³ta²
wi¹ko³nh³yah³hxa³lxi¹. Ya³hxa³nha²kxai³ Txai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²
su²lhã³te³lhxã³ wxã²nxa³ha²kxai³ yxãn¹ta¹ we²txi²si¹ja³kxa³nũ³a² so¹lxi³
wxã³na¹ha²kxai³ nxa¹hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

56 Nxe³ain¹jut³su² ã³nxi³sxã³ sĩ³nã³xa² sxa³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³kxi²ju³ta² te³nain¹jau³su²

57 ã³nxi³ain¹tãu³a² in³txa² wxã³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Ha³lo²a² i²li³je³na² ã³nxi³lin¹tãu³a² ã³si³tẽ³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

58 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wai³a³lxa²si³ta³lã²tẽ¹na²na² a²sxi²lho³tẽ³na² yũ³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³
ai³kai²na² a²ye³sa² wet¹sxã³ a²sxi²lho³ju³ta² yũ³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹
a²nũ²a² oh³xa² wxã³jah¹lo²na¹xai²na² hai³txi³ ha³lo²a² kwa² sxa³na¹ju³ta³nũ³a²
yũ²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²wĩ³na² ka³ten³su² hin¹tãu³a² yxau³kxi²nũ³na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³
ya³lu²kxi²sãn²nũ²la² sa²nĩ³kxi²sã²na¹ka³tu³ ã³si³tẽ³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxet³sã²lxi¹. A²nũ²a² i²li³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
sa²yo²we¹txa³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² yã¹nxe²na³li¹. Nxe³te²na²
sa²kxai³lu² wxa²ka³lxa¹te²su² te²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³ sa²nĩ³kxi²txai²li¹.
Nxĩ¹nha²kxai³ wxã²na²sa²kxai³lu²hã¹nxe³sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. ã³si³tẽ³kxi²ti³ten³khaix¹sa³nhai¹. Yxãn¹ta¹ i³xi²sã²na¹ka³tu³
txa²ka³lxa¹ti³nãu³xa² i³yo²sai¹la³kxi²sã²na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³
ã³si³tẽ³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

62 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²nũ²ai²nãn²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² ã³si³wxe³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³
ã³na¹sxã³ ã³waix³kxai²nãn²tu³ nxe³te²a² he³la³ko³la³ hai³ya³khin¹te²ju²hẽ³li¹.
Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² i³hit¹sa²lxin¹kxai²nãn²tu³ nxe³yah³lxin¹ta¹ ã³na¹sxã³
ã³waix³sa²lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xai²na² hxi²kan¹txi³ a³la³kxah²lxan³tho³li¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

1-3 Nxa²ha¹te¹ hã²wxã³txa³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²kxai³lu² a²nũ²a² ã³lxi³nũ³tu³ka³txa² 70 nxe² ã³kaix¹so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ye³jen¹na² sxi²yhen³na² ka³lxa¹txi³ ã³nxai³lha²the³ta¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³ta³nũ³su² ha²kxai³ ã³sa²ne³ka³ta¹hã³nha²sxã³ ã³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ã³hen³txi³si¹ja³kxa³nũ³su² ã³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³la¹ nũ¹a² ha¹li¹ sa²si¹hã³i² nũ¹a² ha¹li¹ sa²si¹hã³i² nũ¹a² ha¹li¹ sa²si¹hã³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³ta¹ o³ve²a² wẽn³sa² yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³te²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² he¹lain¹tãu³a² hau³xa² ka³lxa¹txi³ ho³hai¹nha²kxai³ ã³so¹jã²te³lhxã³ ai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²a² ha³nxe³lxi³ju³ta² ã³ha¹txi¹nx2ti³to³ha³ta²wi¹. Te²yã¹nxe³ju³ta² hai³sxa² yain³txa² sxa³ko³xa² wa²ni²lho¹kxi³tũ³ka³txa² yã¹xah³lxi¹lxi¹. A²nxe³ko³xai²na² wi¹we¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wa²ni²lho²hxa³ta¹nxã³lho³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² sxi²jen³nũ³xa² ka³lxan¹ti³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ai³lha²thet3thxa³jah²lxan³tho³li¹. Yah²lxa³nha²kxai³ a²wa³kxẽn³ta² Si³yxau³jah¹la² wi¹lã³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² ã³xa² hxi²nũ¹ta³kxi²si¹sain¹sĩ¹ja³kxa³nũ³su² ã³nũ²kxi²sxã³ ã³so¹ta²sĩ¹nhẽ³li¹.” Win¹ta²te²lxi³ nxe² ã³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³na¹ ain³ta³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

4 Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wã²lẽn¹ta³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ ha³teh³nxãn³nxẽn¹ta³ tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ yu³wi²kxi²nha²ka³lo³la³ wẽ³no³kxa² tẽ³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Tĩh³na² ai³yah³lxin¹tãu³a² a²nũ²a² ne³kxauh²hah³lxin¹kxã²nãn²tu³ ã³ye³kxah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Hã¹sxã³ ã³yit1txa³sxã³ ã³wa²to¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.

5 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha² ã³wih¹yah³lxin¹ti³wa³kxa¹ ã³ye³kxah¹lxi³sã²nĩn¹te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² hãun²ju³ta² ã³wxe³nũh¹nxã²lxi³ju³ta² ten³sa³nhai¹.”

6 Yah³lxin¹ka³tu³ sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² wi¹lhin¹ye¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² hãun²ju³ta² wi¹lã³wxe³nũ¹hain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² wi¹lhi¹nxã³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² hãun²ju³ta² ã³sa²si¹wha²nx2ti³tu¹wi¹.

7 Wi¹lhin¹sxã³ ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hã¹sxã³ yxau³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sĩn³ka³lxa¹ti³ yxau²sa²thet3jah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Kwa²yain³txa² yũ³ain¹kxa² yai³ni² ã³na² nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wa³kon³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ yain³txa² kwa² ã³hũ¹nx2tain¹tu¹wi¹.

8 Jã¹nxe³sxã³ sxi²yhe³na² ã³wih¹yah³lxin¹tãu³a² wi¹lĩ³hen³txi¹nx2tain¹kxai²nãn²tu³ kwa²yain³txi³su² yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

9 ã³ta³ka³txa² yũ³te²su² te²a² ã³ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ we²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹ka³tu³ ã³ye³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ye³jen¹na² yũ³nũh¹nx2ti³tu¹wi¹.” Nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

10 Yxãn¹ta¹ sxi²je³nai²nãn¹ta² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wxã²na² ten³nxã²lxi³sĩ¹nxã³nhai¹.” Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ wa²li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

11 Ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Kxĩh³nũ³xa² sxi²je³nãn¹ta² kxĩh³nũ³xa² txa²yu³ti³son¹tũ³xa² ti³yu³hen²ta³kxi²ye²sĩ¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ye²sĩ¹nx2ta¹kxe³su² ko³nxe³ti³ kã³syah¹lxin¹ju³ta² yũ³khaix1je¹nx2ti³na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² yau³son³na³li¹. Nxe³jau³su² wi¹ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³nũ³a² ã³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxān³ton³tāu³a² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³su²tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² So³to²ma²thi³nu¹ta²nān¹tū³kā³txa² kāin² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ nyhain¹je³na² wi¹lhin¹sxā³ ā³wih¹yah²lxan³je³nai²nān¹tū³kā³txa² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ju³ta³nū³a² wa³to²ha² he¹tain¹tu¹wi¹.

Sxi²jen³nāu³a² en²tain¹jau³su² i³yau¹ū³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Ko²ra³sī²thi³na² Bet3sa³i²ta³thi³na² nxe³tū³kā³txi³ i³nxai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Kxā³nhi¹nai³tān¹thi³na² Ti²ro³thi³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thi³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ ko³nxe³thin¹khai¹nxai¹nha²kxai³ ya³lu²hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā³nxīn¹sxā³ kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta² i²ain¹ke³la³te²kxai³ a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tu¹ta²na² ā³na¹sxā³ ā³yo²o³tū¹sai¹nhī³nx2na³li¹. Wā²la² sa²kē³nā²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²sxā³ ha³nxe²a² wā²nhxan³tū³xa² ā³wxe³sān²sxā³ ā³yo²o³tū¹sai¹nhī³nx2na³li¹.

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ yan¹nāu³a¹ txa²wā¹o²la³kxi²ki³kxa² yo³ha² Sū³na² ū³yho³hi²nē³tāu³a¹ Ti²ro³thi³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thi³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² kāi²nxā³lho³li¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² ā²la² kāi²non³tu¹wi¹.

15 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ū²thi³nān¹tū³kā³txe² i³nxai²na² sa²kxai³lu¹: “Oh³nān¹ko³nāu³a² Sū³na² ha³lo²a²nāu³a² ka³la³sxā³ ā³wi¹ha¹tū¹xā¹.” Nxīn¹jau³su² yxān¹ta¹ yuh³xan¹ko³nāu³a² ha³nxe² i³ko³nāu³a² sa²yu³lhot¹tin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ 70 nxe³tū³kā³txa² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Ai³lah³lxin¹tāu³a² wxa²wān³txa² ain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² ain³kxi²sain¹nūn³na³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²wān³txa² sa²yo²ā³nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sain¹nūn³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sain¹kxai²nān²tu³ sa²si¹hā³sain¹jah¹la² sa²yo²ā³ain¹nūn³na³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

70 nxe³tū³kā³txai²li² a²wā³lxain¹jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² aun³txa² wa³lxain¹tāu³a² kāin²ka³lih³lhe¹kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³ain¹si¹nha¹jau³su² kwa³na³ain¹sī¹na¹hē³li¹. Sa²hi²kat1sah²nhī¹nha²kxai³ yxo²ha³kxa¹ sa²yo²wet1sain¹sī¹na¹hē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ha³lai³xa² wa³su³txi³ i³wa³tu³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² sa²hi²kat1txa³kxe³su² oh³nāu³a² wa³su³txi³ a³hi²sxā³ wa²ka³nxe² wxā²na³li¹.
19 Nxe³yān¹ta¹ ne³ka²a³sah¹lxi³sā²lxi¹. Wā³nxīn¹na¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ txih³xa² i³nxā²lxi³kxan²ti³ sxe³sxe³kxa² ūh³nxā²lxi³kxan²ti³ ūh³hī¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² nū³kxūn³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ wa³ka³to³txa²lxi³xa³lho³li¹.

20 Nxe³ju³ta²li² wi¹na³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²i³lxi²li² oh³nāu³a² nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²sa²tē³ju³ta² ā²la² wi¹lhi³nx2na³li¹. Nxe³jut3su² ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² wi¹lxi³kxi²jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³la¹ Sū³na² Yāu³ka³txa² ka³lih³si¹ha²kxai³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²wī³nāi³. Oh³xan¹thi³na² whāi²na¹ yuh³xan¹thi³na² whāi²na¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxīn¹sxā³ ha³teh³nxā³nxā²

a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a³la³kxi²khai¹nxe³te²nāu³xa² nxe³sxā³ wa³ka³la² kâi³in¹ju³tai²na¹ wān³txa² i³tih³nxin¹jau³xai²na¹ i³yau¹ū³hain¹nxā³nhē³li¹. Yxān¹ta¹ a²hoh³lxi³sxa³te²nāu³xa¹ wxa²wān³txai²na² i³yau¹ū³hai¹nī¹nhē³li¹. Nxai¹nī¹nha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nxā²ha¹wi¹. Wā²nxūh¹lxi³sxā³ nxe²kāi³i¹nhē³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Sū³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² āh¹ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wī³na² ū³hū¹sa³na²hē³li¹. Txa²wī³na² so¹lxi³ a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² i²sa²jah¹lai²la¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wī³na² i²te²la³ yū²nxā³wi¹. Txai²na² a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² so¹lxi³ i²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yā¹nxūn³sxā³: “A²nū²a² ā³xai²na² Txa²wī³na² i³yau¹ū³hai¹na¹tū¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²na²sa²kxai³lu² Wī³na²i²jah¹lo²su²nū³nhī³nx2na³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sxā³ nxe³tū³ka³txa²nū¹hī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3jah³lxi³sa²lxi¹. Ju¹tai²li² i²ah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹.

24 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ tū³ka³txu¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ I³sa³e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³nai³tā² a²yxo²ha³kxa¹ ju¹ta² i²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xa² ain³kxi²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ain¹te²ji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ nxe³ain¹ta¹hxai²nxā³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ i²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

A²wā³kxa²yxau³nū¹su²te²na² i³yau¹ū³jau³su²

25 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxā² a²hoh³lxi³su² jah¹la² ā³tū³nū²la² i³ye³ta³lxai¹kxi²ye³si¹jau³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Ā¹te²ta³ wi¹ju³ta³la³ kâi³a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ so¹kxi²hī³na¹te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² i³h¹nxe³te²la¹xā³? i³h¹nxet3sxā³ i³yau¹ū³nxā²te³la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³sxu² te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³kah³lai²na² a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwai³nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹tha²kxai³ wi¹lain³kxi²nha²ha²kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² a²wā³kxa² yxau³nū¹nx2ti³te²na² a³lxi²nha²kxa² yā¹nxe² a³lxi²txai¹nūn³nhē¹li¹.” Jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Jah¹la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wain³txi³e³i¹lxi¹. Jau³jau¹xai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹sa²yxo²wet1hxa³tin¹kxai²nān²tu³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū¹nxā²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³ wi¹lhin¹ye²nha²kxe³su² wā²nā³ū¹sain¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³ha²kxai³ i³h¹te²la³ta³ a²wa³kxa² yxau³nū¹sa²te²la³hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sa²sa²lxi¹. A²nū²a² ai³nū²nhai¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³nū²la² Je³ri³ko²thi³nān¹tīh³na² si³ka³la³hi²nū²nhai¹. Nxe³sxā³ a³li³sxā³ si³ka³la³hi²tāu³a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² ne³kxauh²hain¹nū²la² i³su²lhxā³ i³yīx1to³tai¹nha²kxai³

a²wā²la² kǎi³kxai¹nha²kxai³ ain¹ka³tu³ ā³ain¹nũ²nhai¹. Ī³ya²lu¹te³lhxā³
ai¹nha²kxai³ ā³ain¹nũ²nhai¹.

31 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹na² a²nũ²ai²na² Sũ³na² yen³nāu³a²
ā³ye³yo²nũ¹nyhain¹jah¹la² ā³si³hē²kxi²nũ²nhai¹. Ā³si³hē²kxi²tāu³a²

sun²ta³kxi²sā³ain¹jah¹lai²li² ĩ²nũ²nhai¹. Ī²ka³tu³ta¹ tĩh³na² ya¹nān²tĩh³na²
ā³ni²lhxā³ si³ka³la³hi²nũ²nhai¹.

32 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nũn³tāu³a² Le³vi²a² nũ³ka³txi³sa²jah¹la² a²jā¹nxe²
ā³si³hē²kxi²nyhain¹nũ²nhai¹. Ai¹nha²kxai³ ĩ²ain¹sān²sxā³ tĩh³na²

ne³ha³ti³hi²nān¹tĩh³na² ā³ni²lhxā³ si³ka³la³hi²nũ²nhai¹.
33 Nxa²ha¹te¹ Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² a²jā¹nxe² ā³si³hē²kxi²nyhain¹nũ²nhai¹.

Nxe³te²a²kxai³lu² ĩ²ain¹te³na¹ ĩ³yan³ta³kxain¹nũ²nhai¹.

34 Ā³tĩ³ain¹nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² o²lyau³xa² yũ³ha²kxai³ vĩn²yau³xa²
yũ³ha²kxai³ nxe³sxā³ ĩ²su²lain¹je³na² wxa²to¹lain¹nũ²nhai¹. Nxe³sān²nũ²la²
sa²ta³kxain¹nũ²la² hā²wxān³txa³ a²ka³fa¹la³ khai³xa² tē³nũ²la² so¹sxā³
ũ³ka³ti³wxē³kxi²nũ²la² ā³sa²so¹xi²nũ²nhai¹. Ā³sa²so¹xi²nũ²la² sxa³sxāu³xi²thĩ³na²
ai³sxā³ ũ³ha¹nũ²nhai¹. Nxe³thĩ³nān¹ta² wa³kxē³na² wi¹la³ ĩ²nũ²nhai¹.

35 Ā³ka³nxa³ha²ta³a² thĩ¹nai²na² a²wa³kxēn³yah³la² e³kxi²te³nah¹li¹: “Wi¹la³
hau³ko³txai¹nhē³li¹. Ā³wa³li²na¹tāu³a² ũ³yho³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Hĩ¹na²
ki³ha¹li¹ ũ³yho³hi¹nxa²ha¹ka³tu³ kxān³nāu³a² wā³kon³kxai²nān²tu³ jā¹nxe²
ũ³yho³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Jā¹nxe³jau³kxai³la¹:

— Nxe³jau³xai²li² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki² te²a² ĩh¹te²la³tā³ ĩ³ton³jah¹la²
a²wā³kxa² yxau³nũ¹sa²te²la³ hĩ³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²li² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— ĩ³yan³ta³kxain¹jah¹la² a²wā³kxa² yxau³nũ¹sa²te²hũ³jah¹lai²lxā²na³li¹.
Ta¹hxai²hē¹la². Nxũ²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ jah¹la² kǎi³kxi²nũx¹ jā¹nxe² a²nũ²a² ā³xa²
kǎi³ũh¹txai¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Mar²ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² ai³sxā³ ĩ²jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² nxe³ain¹sxā³ aun³tain¹nũ²la²
sxi²je³na² wxa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxa²li³ain¹nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxa²
sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²sxi²ha² ā³wi²kxi²sxā³ ĩ³yain³ya³sah¹li³si¹nhē³li¹. Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹
ā³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

39-40 A²nxe³ta¹ka³lxa² a²ha³lĩn³ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la²,
Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ā³wih¹kxan²ta² Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
Je³su²jah³lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² ā³wxe³nũ²la² a²wān³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³xa²
ain³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
a²wa³ka³li³yu³ta² hxi²ye¹ta³li³nha²sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²ha³lĩ³ta² wa³ka³li³yu³ta² a³nũ²la² hāi¹sxā³ ā³wxe²na³li¹.
Ā³nhi²nũ¹sa²si¹hai¹nĩn¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹ta¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Mar²ta³ka³lxāi³. Ī²sā³ni¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² kǎin²
hxi²waun³ta³txi²nha²khaix¹nĩ¹nxi¹.

42 Nxe³ai¹nĩn¹ta¹ yu³ka³na³ka³ju³ta² on³na³ni¹. Nxe³ju³ta² Ma³ri²a³ka³lxa²
ĩ²sxā³ sa²so¹na²ni¹. Txa²wān³txa² ain³kxi²sa³na²ni¹. Ju¹ta²na² ā²la² wi¹na³ni¹.
Sa²sai¹kxin²nxa³lho³ni¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

1 Nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³a² Je³su²jah³la²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²te³lhxā³ a³li³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ĩ³ye³kxi²ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² a²yo²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² ĩ³ye³kxain¹sīn¹ta¹hē¹li¹. Txa²wā¹sū³nai²li² wain³txi³ ĩ³ye³kxi²jau³xa² ĩ³yau¹ū³nyhain¹sīn¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jāx¹jau³xa² ĩ³yau¹ū³sa²nhīn¹ju³ta² ten³sa²nūn³sīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. “Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²ti³ten³sa³nhai¹.” Yxah³lxin¹kxai²nān²tū³ nxe² e³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹:

“Txa²wā¹wī³nāi³. Wi¹lhin¹sxā³ sa²nēn¹kxi² kāin²no³txa²ju³ta² ten³sah²sīn¹nhai¹.

Wa³su³txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²ju³ta³nū³su² ten³sa²sīn¹nhai¹.

3 Yain³txa² hāi¹nxe² ũ³hū¹sa²nhīn¹tu¹xai³sa²sī¹nhē³li¹.

4 A²nū²a² ā³xai²na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹sīn¹kxai²nān²tū³ ne³wā²na³ū¹hain¹sī¹na¹wi¹. Nxe³ain¹sī¹na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ū¹h¹nxa²sī¹na¹ju³ta² ne³wā²na³ū¹sa²sī¹nhē³li¹. Ha³lo²a² kō³nxe³ti³ kāi³si¹sī¹na¹ju³ta³nū³a² ā³sa²so¹sa²sīn¹txa³hē¹li¹.”

Nxe³jau³xa² hē³la³kxa² Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5-6 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. ĩ³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²lho³jah¹lo²su² nū²nhai¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kā³nxah³ta³wi³ta² sxi²ha² a³li³nū²la² a²ya³lxa² sxi²ha² ai³sxā³ ā³tū³nū²la² ĩ³kaix¹so¹sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxex³sa²lxi¹. Yain³ta³nū³xa² so¹kxi¹nx2te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Txa²wā³tā³ah³la² sxi²ha² u²lxi³thī³na² ĩ²sa²te³lhxā³ wxā³na²li¹. Yxān¹ta¹ yain³ti³la³ yū³sa²nxa³ha²kxai³ āu²li²sa³hē²li¹. Nxe³sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yain³txi³nū³xa² nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ũ³hū¹sē¹li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² ĩ³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Ū³lha³nhai¹. Txa²wē³ha³lxa² āu³xa³kxi²sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Nxe³nū²nhai¹.

8 Nxe³jut³su² ne³ke³la³te²kxai³ ĩh¹nxe³ta¹nhīn³te³ji¹wi¹? ĩ³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²nha¹jxah³lxi³hē¹li¹. Ya³li³nyha¹ha²kxai³ ũ³kxan²ti³nū¹

ĩ³ye³ye³kxi²nyha¹ha²kxai³ yain³txa² te³nain¹tū³xai²li² ũ³hū¹ai¹nhī³nx2na³li¹.

9 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ĩ³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tū³ yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² ā³ten³yah³lxin¹ju³ta² ā³ya³jah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ sxi²ha² a²yo²a² ĩ³yo²to¹tot¹jah³lxin¹kxai²nān²tū³ sa²yo²than²yex¹tain¹tu¹wi¹.

10 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Sū³na² ĩ³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tū³ nxe³yah³lxi³te² ĩ³nxān²tū³ a²wi¹ju³ta² ũ³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Yen³kxa² ā³ten³yah³lxi³te² ĩ³nxān²tū³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²ha² ĩ³yo²to¹to¹jah³lxin¹te² ĩ³nxān²tū³ sa²yo²than²ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

11 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²wē³sai²li² yain³tū³xa² ĩ³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tū³ tah³lxa³kxa² ũ³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³? Te²yā¹nxe³sxā³ ai³na² ĩ³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tū³ txi³hxa² ũ³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³?

12 Te²yā¹nxūn³sxā³ ai³ka³nāu³xa² ĩ³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tū³ sxe³sxe³kxa² ũ³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³?

13 Ti³he¹nxa³wi¹. Kō³nxe³ti³hin¹yah³lxin¹kxan²ti³ yen³kxa² wi¹te²a² so¹lxi³ wxa²wē³ha³lxa² ũ³hū¹ain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Te²yā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²

Si³yxau³jah¹la² Oh³nān¹jah¹la² sa²kxai³lu² i³wā³txi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Sū³na² Yāu³ka³txi³khai³xa² ũ³sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Bel³se³bu²ah³la² i³yau¹ū³jau³su²

14 Hā²wxān³txa³ a²nū²ai²na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³te²a² i³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² hxi²kan¹txi³ e³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nū³kwai³wi²sxa³te²a² yxo²xūn³txi³ a³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wa³su³txi³ a³li³ha²kxai³ we²txi³ha²kxai³ wi¹le³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut3su² a²nū²a²nāu³xa² on²txain¹sxā³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² kāin²khai³1nx2na³li¹. Ka³lih³khai³1sa²sī¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³to³ta¹ a²nū²a² yxo²i³ai¹nxa³tū³ka³txa² e³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³a² hxi²kan¹txi³su² te²a² a²sa³wi³sai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³hi¹txai¹nha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² kwa³na³in²ta¹. Txa²wā¹sū³nu²su² ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³xai²na² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kō³nxe³ti³hi¹nain¹jau³su² i³ye³kxi²sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxi²sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² ya²la³tu³ i³hxi²ka¹txain¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³a² wā³nxīn¹sxā³ kāi³ju³ta² wā²na³ū¹sa²sī¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² te²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³xa² wi¹kō³nha²ha²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. A²nū²a²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² wā²nxū¹h¹lxi³sxā³ ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³ ya³lu²kxa²hxa³kxi²nyhain¹te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² a²yu³ta²na² ā³nhai²ta³lxi²sxā³ yxau³ain¹kxai²nān²tu³ kan²txi³ yxau²sa²tē³ai¹nxa³lho³li¹.

18 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² nū³ka³txa² he¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³ ā³nhai²ta³lxi³hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nū³kxūn³yai¹nxa³ha²kxai³ wa³su³txi³ hxa³nain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³yah³lxin¹jau³kxai³lu¹: “Jah¹la² Bel³se³bu²ah³la² a²sa³wit3su² ha²kxai³ i³wā³nxīn¹txi³nīn²ta¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² wxi²kan¹sxā³ kwa³na³in²ta¹.” Nxe² i³ye³lah³lxi¹nhē²li¹.

19 Nxe³ha²kxai³ wxa²wān³txa² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²li² Bel³se³bu²ah³la² sa³wi³sai²la¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txe² i³nxai²na² wxa²wē³ha³lxa² kāi³yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² kāin³ain¹nū³na³li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²nū³ka³txai²na² i³h¹te²la³ta³ sa³wi³ha³lxin³ta³ hī³te²la¹xā³?

20 Yxān¹tah¹lxa¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² Te²hi²sen³su² i³hxi²kat1sa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²na¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su² ya²la³txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²su² ye²te²sa¹wi¹.

21 Te²yā¹nxe³jut3su² a²nū²a² nū³kxūn³te²a² sxi²ha² wi¹lhau³ko³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹yxau³te²ju²hē³li¹.

22 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā²la² nū³kxūn³te²a² wxā³sxā³ he¹li³nū²la² i³sun²txi³nyhain¹kxai²nān²tu³ hu³kxi³su² he¹kxi²nyhain¹ta³ka³ta²na² yxo²i²nyhain¹ka³txan²tu³ i³sxā³ sa²ni²lho¹kxi² a²yen³kxa² sa²so¹kxi²nxain¹ka³tu³ tē³sxā³ i³xain¹tu¹wi¹.

23 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ā³ya³lxi²sai¹nxa³kxai²nān²tu³ txa²kō¹kō¹sain¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ o³ve²a² yā¹nxe² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya³sai¹nxa³kxai²nān²tu³ ha³ten¹txain¹tu¹wi¹.

Ko³nxe³te²a²yău³ka³txa²wă³li²jau³su²

24 Te²yă¹nxe³ju³kxai²lu² ko³nxe³te²a² yău³ka³txa² a²nũ²a² nxũ²kwai³li³kxai²nân²tu³ ha³lo²ai²na² i³yau³la³ yũ²nxa³ko³xai²na² sa²kxai³lu² i³ye¹nxi²te³lhxă³ ai³lha²thet³tin²tai¹. Nxe³to³ta¹ hxi²kan¹txi³ i³ye¹nxi²xa³kxai²nân²tu³ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha² a³li³a¹thi³nai³tă²ă³wă³li²na¹tũ¹xă¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³ă³wă³lin²tai¹.

25 Ă³wă³li²tău³a² a²nũ²ē¹nai³ta³lxi³ a²nũ²yũ²nxa³ha²kxai³ wi¹we¹txi³ha²kxai³ wi¹lha³ko³nha²kxai³ nxe³ye²tin²tai¹.

26 Nxe³ye²kxe³su² ha³lo²a² ai³li²nĩn²tai¹. Ai³li²ka³tu³ ko³nxe³te² yău³ka³txi³nău³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³te²nău³xa² ko³nxe³ti³khaix¹ wa³to³hain¹te²nău³xa² i³ha¹txin²txai¹nĩn²tai¹. Nxe³te²nău³xa² sa²so¹sxă³ă³wă³li²xi²sa²tē³in²tai¹. Nxe³ju³tai²kxai³lu² in³txa² ē¹nău³a² ko³nxe³ti³ă³wa²to²hin²tai¹. Nxe³ye²nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Wi¹hin¹sa²tē³nē³jau³su²

27 Nxe³ta³lun²nũ²la² txu¹ha² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lăi³. Wxa²hă³ka³na² wēh³ni³nxa²sxă³ kũh¹txa²sxă³ we¹txa²ta¹ka³lxa² ka³lih³khaix¹ta¹ka³lxi³su² na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wăn³txi³kxai³lu¹:
— Wain³na³ni¹. Yxăn¹ta¹ a²nũ²ai²li² Txa²wă¹sũ³na² wăn³txa² ain³kxi²sxă³ sa²yxo²we¹kxai²nân²tu³ nxe³te²a²ă²la² kăin² ka³lih³hain¹na³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wă¹sũ³na²wă³nxĩn¹ju³ta²i²ti³te³nain¹jau³su²

29 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nũ²la² a²nũ²a²ă³wxă³wxă³ai¹nha²kxai³ ka³lxa¹txi³ă³nũ¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Sũ³na² i³sa²si¹hă³sa²jau³su² jau³xa²ten³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Sũ³na² i³sa²si¹hă³sa²kxe³su²wă³nxĩn¹sxă³ kăi³a¹ju³ta³la³ i³ye³kxi²sah¹lxi¹nhē³li¹. Nxe³yăn¹ta¹ hĩ¹na¹wă³nxĩ¹na¹ju³ta³la³ wă²nă³ũ¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Wăn³txa² wă²nă³ũ¹nx2ta¹jau³xa²tĩ³yau³xu¹tai²na² so¹lxi³ i³yũ¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

30 Nxe³jau³xu¹tai²na²sa¹. Jo²na³jah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹a³la²ni²tău³a² ai³na² a²ē¹nai²na² ka³ten³su² sxa³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hă²wxăn³txa³ a³li³sa²sai¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yă¹nxe³kxe³hũ³nxe²Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tău³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu²ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tău³a¹ kxĩh³nxē¹na² ya³lu²sxă³ sxa³na¹tu¹wi¹. Hă²wxăn³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na¹ Sũ³na²sa²si¹hă³sa²ju³ta² e³lxah²lxi³ i²yah³lxin¹tu¹wi¹.

31 Jă¹nxe³jut3su² kxă³nhxĩ¹nu¹tai²na² Se²ba³thĩ³na² a²wa³kxēn³na¹ka³lxu¹tai²na²sa²kxai³lu² Sa³lo³mău²ah³lu¹tai²na² wăn³txa² a²hoh³lxi³khaix¹nxe³jau³xa²ain³kxi²te³lhxă³ u²lan¹thĩ³na² a³li³sxă³ wxă³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ta¹ka³lxi²na² sa²kxai³lu² yan¹nău³a¹ Txa²wă¹sũ³na² sa²kxai³lu²a²nũ²a² kăi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³kxe³su² nxe³ti³xa¹ ko³nxe³ti³i³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Kxă³nhxĩ¹nu¹tai²na² Sa³lo³mău²ah³lu¹tai²na² wăn³txa²wi¹lain³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxăn¹ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu² Sa³lo³mău²ah³la²i³kăin²wa³to²hi²na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nũ¹ Txa²wăn³txa²ain³kxi²ti³ten³nxa²lxa³lxi¹.

32 Te²yă¹nxe³jut3su² yan¹nău³a¹ Txa²wă¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²yxo²ha³kxa¹ kăi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³txi²kxe³su² nxe³ti³xa¹ Ni³ni³ve²thĩ³nân¹ta²nũ³ka³txu¹tai²na² nxe³te²hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nău³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² Jo²na³jah³lu¹tai²na² wăn³txa²ain³kxi²nha²kxai³ ko³nxe³thi¹nain¹ju³tu¹tai²na²ă³na¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Jo²na³jah¹la² hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 kāin²wa³to²hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nū¹ Txa²wān³txa²
 sa²yo²wet¹sah²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹nū²a² sa²kxī³kxi²nē³jau³su²

³³ Nxe³ha²kxai³lu¹ yau³xā³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²ai²li² lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³ ũ³thū²kxi²sa²no¹kī³sxa³ha²kxai³
 kwa³ta³lē³na² ũ³tī¹kxi²wxe³kī³sxa³ha²kxai³ nxe³kxi³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹
 kī³txi³ ũ³kūt¹tū²la² sxi²hē¹na² yxo²ha³kxa¹ wi¹sa²kīx³te²ju²hē³li¹. A²nū²a²
 ye³khe¹txi³ ā³wi¹hai¹nhī³nx²na³li¹.

³⁴⁻³⁶ Txa²wā¹ye³nai²li² ye³wi¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a² whāi²na¹
 wi¹lo²la³kxi²nha²kī³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ye³wi¹lxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a²
 whāi²na¹ hai³txi³ wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³jut³su²
 txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lxa³kxai²nān²tu³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³kī³sxa³wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² fa³ri³se²a² nū³kā³txai²na² i³yau¹ū³nē³jau³su²

³⁷ i³ye³ta³lun²nū²la² fa³ri³se²a² in³jah³la² ā³tī³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxi²ha² ā³wih¹sxā³ i³yain³kxi²sē¹li¹. Nxai¹nha²kxai³ ā³wi¹hain¹nū²la²
 ā³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²khai²lxi²sā²nxā³sxā³
 ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁸ ā³wxe³ka³tu³ta¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³ ju¹ta² i²nū²la² o²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁹ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²kxai³lu²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sa²sa²lxi¹.

Wi¹lhin¹ki³lxot³jah³lxi¹lxi¹.

Yxān¹ta¹

ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Ka³ne²kxēn³su² tā³nxā² pra²ta²ka³lo³su²
 tā³nxā² a²ta²na¹ wxa²hi³la³kxi²sxā³ wxa²hxa³kxa³txi³yah³lxi³hī³nxā¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² a²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²
 yū³ha²kxai³ ko³nxe³ti³hin¹ju³ta² kāin² yū³ha²kxai³ nxe³kxa² yā¹yxah³lxi¹lxi¹.

⁴⁰ A²hoh³lxi³sa²yah³lxa³lxi¹. A²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nū²khai³su² we¹txi²
 a²ē¹nāu³ai²na² we¹txi² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

⁴¹ Nxe³ha²kxai³ ko²pē³na² pra²to²ka³lo³ai²na² yen³kxa² wxi²sxa³te²a²
 tē³nū²la² a²nū²a² yen³kxi³txa²sxā³ sxa³te²a² wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³a² i³ha³ne³nx²ti³jut³sū³nxe²
 wi¹lhin¹nxā²lxi³tu¹wi¹.

⁴² Yxān¹ta¹ wxa²nū³kā³txai²na² fa³ri³se²a² nū³kā³txi³su² te² i³nxai²na²
 wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Yah¹lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² jū¹nxe³te²su² te²a² yain³kxi²kī³ki³a² or³ta³lā²ki³su²
 tā³nxā² a³ru²ta³ki³su² tā³nxā² hī³ne³ki³nxā³nxā² yū³yah³lxin¹kxa² nxā³nha¹li¹
 nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 nxān³ka³na³ka³nat³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹yah³lxi³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹.
 Yxān¹ta¹ ha³teh³nxā³nxu¹tai²na² i³yau¹ū³nē³jau³su² ā²la² wxi²kan¹kxe³su²
 wain³txi³su² kāi³ūh¹kxe³su² tā³nxā² Txa²wā¹sū³na² a³lxai¹yah³lxin¹kxe³su²
 tā³nxā² nxe³ju³ta²na² ha³kxa¹ sa²yo²ā³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³ta²na²
 a²wi¹lhī¹nān¹te²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wain³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
 ne³ki³san¹te²a² sa²yo²ā³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxā³wi¹.

⁴³ Te²yā¹nxe³sxā³ fa³ri³se²a² nū³kā³txi³ i³nxai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³na² wxi²kan¹ti³ton³te²na² ā³wxe³ju³ta²
 yxo²kwain³yah³lxi¹nha²kxai³ sxi²je³na² ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 sa²nēn¹kxi³sxā³ i³kaix¹nx²ti³te²ju²hē³li¹. A²nū²a² ā³xai²na² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

“Wxāi²li² txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.” Nxe³jau³su² yxo²kwain³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³hxai¹nhē³li¹.

44 Yxah³lxi³nha²kxai³ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Wxa²nũ³ka³txai²na² kxih³nxa² kwā³kxē¹na² yāx¹yah³lxi¹lxi¹. Nxe³je³nai²li² a²nũ²a²nāu³xai²na² sxa³ye²je³nai³tā² ko³nhxai¹nxa³ha²kxai³ sa²ka³nex³tai¹nha²kxai³ ko³to³nain¹te²ju²hē¹li¹. Nxe³kxa² yāx¹yah³lxin¹sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³khaix¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²ĩ²li³te²a²ĩ³tih³nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ ko³nxe³te²lo³tūn³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxa²ha¹te¹ ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sa²jah¹la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Nxe³jau³xai²li² yxo²xūn³txi³ ĩ³kwai²kxi²sa²nhñ¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² wxa²nũ³ka³txai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ wān³txa² sa³te¹jau³xa² sa²yxo²wet¹sxā³ kāi³si¹jau³su² a²nũ²a² ā³xa² kwa³na³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ jau¹xain²txi³ sa²yxo²we¹jah²lxa³lxi¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² sa³te¹kxa² ā³ta³lo³hē¹so¹si¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ yen³kxain²txi³ a²hxi²ka² wē³sa²kxan²ti³ ũ³hxi²nũ¹yah³lxa³lxi¹.

47 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²ĩ³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² wxa²ka³lxa¹ti³nāu³xu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² sun²tā¹ain¹te³nai¹ti²tu³wi¹.

48 Nxe³ain¹ju³tu¹tai²na² e³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ĩ³sun²tā¹nyhain¹ju³tu¹tai²na² wi¹lhi¹tain¹na²hē³li¹.” Yah³lxin¹jau³su²nxe³ha²kxai³ wxa²ka³lxa¹ti³nāu³xu¹tai²na² ya²la³tū³ sun²tā¹nyhain¹ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²nũ³ka³txi³nāu³xai²na² wxa²hxi²nũ¹nain¹tū³ka³txa² yā¹yxah³lxi¹lxi¹.

49 Nxe³yah³lxin¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹: “Txa²wān³txa² ĩ³hen³txi³ta¹tū³ka³txai²na² ĩ³kaix¹so¹ai¹na¹tū³ka³txi³sa²te²a² nxe³sxā³ sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹. Ai¹na¹ta¹ sun²tā¹ĩ² kāin² ĩ³yī¹to³ti² nxe³nyhai¹nha³ta²wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

50-51 Nxe³ha²kxai³la¹ wxāi²na² wxa²nũ³ka³txi³khai³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li¹nx²ti³tu¹wi¹. Kxā³nhxī¹nu¹ta²kxai³ txa²nũ³ka³txa² sun²tā¹sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hī¹nai²na² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li¹nx²ti³tu¹wi¹. A²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³ A³be²lah³lu¹tai²na² su²lhā³ju³tu¹tai²na² Sa³ka³ri²ah³lai¹tā² sun²tā¹ju³tai³tā² nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² sxi²hē¹nāu³a² sun²tā¹ain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²nũ³ka³txa² sun²tā¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li¹nx²ti³tu¹wi¹.

52 Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³kxai³la¹ wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. A²nũ²a² Txa²wā¹sū³na² nũ³ka³txi³lxon³ju³ta² te³nain¹kxai²nān²tū³ ā³na¹ain¹yah³lxi¹nhē³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wān³txa² en²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²ai²na² Txa²wān³txa² sa²yxo²we¹te³lhxā³ te²su² te²na² ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹nhē³li¹. Nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

53-54 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ĩ³an³ta³kxain¹nũ²la² ta³nxū¹ka³txa²kxai³lu² ko³nxe³te²lo³tai¹nha²kxai³ ki³ha¹kxi²so¹te³lhxā³ ĩ³wā³txi³sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Ū³tū¹kxi²na¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

A²nũ²a² ĩ³ki³ha¹ki²nē³jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹khaix¹nxe³sxã³ ã³wã³wã³sxã³ ã³kã³tũx³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a²a²sa³wi³ha³lxa²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.
 ĩ³ki³ha¹kxi²nx³ti³ha³ta¹. Wi¹lhin¹ki³lxo³tain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ a²ẽ¹nãu³ai²na² ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³ju³ta²li² ã³ke³tũ¹nx²ti³ha³ta²wi¹.
 Yain³txa² ĩ³wã¹txi³nũ³xa² tẽ³ki³kxai²nãn²tu³ yain³txa³nũ³xa² ã³kwa³lxi¹sãn²sxã³ yain³tũ³xa² whã²na¹ ĩ³wã¹te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² wãn³txa² jũ¹nxa² ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ tũ¹kã³txai²na² yã¹nxe²kã³yah³lxi¹nha³ta²wi¹. Ju¹ta²na² wi¹ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

2 Nxe³ha²kxai³la¹ hã³a² kã³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² e³lxah²lxi³si¹hain¹tu¹wi¹.

3 Nxe³jut³su² ha²kxai³ ka³nxah³ta²na² wãn³txa² e³kxah¹lxin¹jau³xai²na² a³lan²tãu³a² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ jau¹xain²txi³ ain³kxain¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ sxi²hẽ¹nãu³a² wãn³txa² he³son³kxah²lxin¹jau³xai²na² jau¹xain²txi³ yxo²kã²lxi³ e³kxi²jau³xan²ta³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹tu¹wi¹.

Yuh³lxi³ki³jah¹lo²su²ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³lain¹jau³su²

4 Nxa²ha¹te¹ txa²yã³lxah²lxin¹te² ĩ³nxai²na² ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wã¹nũ²ai²na² ĩ³ya²lu¹tẽ³jah¹la² yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ txa²wã¹yãu³ka³txa² ĩ³ya²lu¹tẽ³lxa³lho³li¹.

5 Yxã¹ta¹ wxa²yãu³ka³txai²na² wxa²nũ²ai²na² nxe³sxã³ whã²na¹ tẽ³sxã³ ha³lo²a² ko³nxe³ko³xa² ha³nxe² ĩ³sa²tẽ³ko³xa² ã³na¹kxi²jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² so¹lxi³ yuh³lxi³jah³lxi³hẽ¹li¹.

6 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² aĩ³ka² wẽ³sa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³te²a² hxi²tẽ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³su² nxe³ki³a² ũ³yho³hi¹nx²ti³hĩ³nx²na³li¹. A²yo³ha² kã²nxa³wi¹, aĩ³ka² a³lxi²nxa³ha²kxai³lu¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ne³wã²na³ju³ta² yũ³jah¹lo²sxa³wi¹.

7 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² A²hoh³lxi³ Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³sxã³ txa²wã¹ne³kĩ³sxa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³hau³kot³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² aĩ³ka² wẽ³sa² ki³kã²nxa³kxan²ti³ a³lxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ wxã²nãn²tu³ a³lxi² wa³to²hi²nũ¹nx²ti³te²ju²hẽ³li¹, Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²su¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² yuh³lxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³ye²nx²ta¹wi¹.

Je³su²jah³la²wi¹le³kxi²ki³jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²ĩ²li³te²ĩ³nxai²na² a²nũ²a² ã³xa²ĩ³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² Je³su²jah³la² a²sa³wi³sa¹wi¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ oh³xan¹tũ³kã³txa² ĩ³hen³txi³na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

9 Yxã¹ta¹ a²nũ²a²ĩ²li³te²ĩ³nxai²na² a²nũ²a² ã³xa²ĩ³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³sin²nxa³wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ oh³xan¹tũ³kã³txa² ĩ³hen³txi³na¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wit³su²nxa³wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

10 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²ĩ²li³te²su² te²an²tu³ ko³nxe³ti³ kã³kxai²nãn²tu³ hã²wxã³txa³ ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ã³yxo²o³tũ¹kxai²nãn²tu³ ã³wa²su¹tain¹ju³ta² yũ²na³li¹. Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²su² te²sa¹jah¹lo²na¹xai²na² ko³nxe³te²lot³sain¹kxan²ti³ ã³wa²su¹tain¹ju³ta²nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ wxã²na² wai³nxa³jau³xa² e³lah³lxin¹jau³kxai³lu¹: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kat¹tin²ta¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ko³nxe³te²lo³jah³lxi¹lxi¹.

A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yău³ka³jxah¹la² kQ³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ā³wa²su¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹.

11 Nxe³ha²kxai³lu¹ a²nũ²a² an³txi³te²a² sa²kxai³lu² sa²so¹nxa²lxi³kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nũ³kā³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³nāu³a² sa²so¹tā³nxa² ha³lo²an¹ta² a²si³yxau³ka³txa² sa²so¹tā³nxa² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ ĩ³wa³lxĩn³yhah³lxin¹jau³nũ³a² hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹li¹.

12 Sa²so¹nx2ti³hĩ¹na¹ Txa²wā¹sũ³na² A²yău³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² ĩ³wa²lũ³xain¹yah³lxin¹jau³nũ²a² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxi³khaix¹jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² aun³txa² wxā³ain¹tũ³kā³txa² a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Txa²wĩ³na² ya³lu²sa²sĩ¹nha²kxai³ yen³kxa² ũ³hũ¹sain¹sĩn¹na²hē³li¹. Sain¹sĩ¹nha²kxai³ txa²lon³na² wā²nũt3ja³sa²si¹hai¹na¹jau³su² nxa¹nhai¹. Na¹jau³xai²li² ĩ³ye³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ³kwāi²kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wxa²yen³kxa² wain³txi³ wxa²hau³kot3sān²sxā³ wā²nhũ¹nx2ta¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Hai³txi³ txa²wa³ka³li³yut3sxa³wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³ha²kxai³la¹ tũ¹kā³txai²li² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² hāi¹nxe² yxo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Kāin² yen³kxi³yah³lxin¹kxan²ti³ kân³su² hin¹yah²lxan³so³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³ha²kxai³lu¹ ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yen³kxi³khaix1te²a² hai³sxa²wi¹ko³xa² a³nũ²nhai¹.

17 Nxe³nũ²la² yain³txa² kâin²sa²so¹ha²kxai³ a²ē¹na² e³kxi²nh²te²nah¹lxi¹: “Txa²hai³sxa² wi¹wen¹khaix1nēn³ta²kũ². Yxān¹ta¹ yain³txa² sa²tā³a¹thĩ³nũ³a² sĩ³kāi²nxa³kũ². Nxe³ha²kxai³ ĩh¹nxe³ta¹lhon³ku² nxa¹nha²kũ².

18 Yxān¹ta¹ nxe² kâi³a¹tũ¹xā¹. Yain³txa² sa²tā³a¹thĩ³nũ³a² sa²hai¹sa²so¹na¹tũ¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ yain³txa² kâin² sa²tā³a¹ha²kxai³ txa²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũ³ha¹a¹ha²kxai³ nxa¹tũ¹xā¹.

19 Nxa¹kxai²nān²tu³ ĩ³ye³kxi²nha¹tũ¹xā¹. Nxe³nha¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² wi¹lhin¹khaix1na¹xā¹. Txa²yen³kxa² ka³lxa¹sa³xā¹. Nxe³sxā³ kwē³kon³ju³ta² ko³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sa³kxan²ti³ hxi²kon³kxi²sa²nxa³lho³na¹. Nxe³sa²nxa³ha²kxai³ kâin² ĩ³yai³ni² kâin² ĩ³na² wi¹lxo³kxi²nha¹khaix1nxe² na¹tũ¹xā¹. ” Nxe³ain¹nũ²nhai¹.

20 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na² ā³ne³wxe²nxa³lxi¹. Ka³nxah³ta²na² ya²lu¹nxa²tu¹wi¹. Nxān¹kxai²nān²tu³ ĩh¹te²tā³ wxa²yen³kxa² so¹kxi¹nxain¹te³ji¹wi¹?” Txa²wā¹sũ³na² nxe³nũ²nhai¹.

21 Te²yā¹nxe³jut3su² a²nũ²ai²li² yen³kxa² wā²nxũh¹ ũ³ha¹te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² yen³kxi³txa²jut3sa²kxai³ nxe³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Hxi²waun³ta³kxi²nha²kĩ³sxa³jau³su²

22 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³ha³lxa² āh¹ ĩ³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Jā¹nxa¹jau³su² yain³txi³su² yain³yah³lxin¹kxe³nũ³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ wā²la²ka³lo³ai²li² ũ³whih²kxi²nhān¹ka³lo³nũ³ai²li² hxi²waun³ta³kxin²nha²sxā³ yxau²xai³ah³lxi³txa³hē¹li¹.

23 A²nxe³ju³kxai³lu² ka³te³na² yxau²xai³ki³ju³ta² sa²kxai³lu² yain³txi³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wā¹nū²ai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

24 Ai³ka² i²jah¹lxi³hē¹li¹. Yain³txa² ūh³wī¹xa³ha²kxai³ yain³txa² sa²so²nxa³ha²kxai³ yain³txa² sa²ta³thi³nū³a² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ai³ka² a³lxi²na³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li² a³lxi² wa³to²hi² nxe³nx2ti³na³li¹.

25 Nxe³ha²kxai³lu¹ ka³te³na² yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxin¹kxan²ti³ hai³txi³ ā²la² a³lu²on³sxā³ ka³te³na² yxau²xai³lyah³lxi³hī²nxa³lxi¹.

26 Yxah³lxin¹ju³ta² ha³lo²a² yu³jūx1ju³ta² hxi²kan¹txi³ kăi³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yu³tā³lxi³ju³ta² hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹li¹.

27 Te²yā¹nxe³sxā³ si³sa² yāu³sa² ha³lo²a² wen¹kxa² i²jah¹lxi³hē¹li¹. Hai³txi³ hai³sxa³la³ wa³ko³nai¹nxa³ha²kxai³ wān²ta³ wet1tai¹nxa³ha²kxai³ ain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Sa³lo³māu²ah³lu¹ta²na² I³sa³e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³ta² kăin²jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yen³kxi³khaix1nxe³ha²kxai³ wā²la² wi¹khaix1ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ si³sa² yāu³sa³kxai²na² wi¹wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

28 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² si³sa² yāu³sa² wi¹la³ we¹te²ju²hē³li¹. Nxe³te²a² hi¹na² wi¹la³ we¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² i³hxa³nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³te²a² wi¹la³ we¹nhī¹na² wi¹lhī¹txu¹xai³te²ju²hē³li¹. A²nxe³ju³ta²li² yxo²i²yah²lxan³ta²lu¹wi¹.

29 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yain³txa² yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³la³ i³na²kxi²yah³lxin¹jau³nū³la³ nxe² hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

30 Nxe³ju³ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³tū³ka³txi³nāu³xai²na² yen³kxa² yxo²kwain³sxā³ ān³te³nain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxāi²kxai³ ha³lo²a² ā³taut3to³jah³lxin¹kxe³su² Wxa²wī³na² Si³yxau³tāu³a¹ hi²sen³kxai³lu² taut3to³jah³lxin¹kxa² whāi²na¹ i²jah¹lo²su² na³li¹.

31 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1hxa³jah³lxi³sā²nhē³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxai²na² ā³taut3to³txai³yah³lxin¹kxai²li² ū³tet1sū³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Oh³nāu³ nū¹ka³nāu³ān¹ta² yen³kxi³su²

32 Nxe³ha²kxai³la¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³sah¹lxi¹lxi¹. Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xa² a²ha³lo²a² si³yxau³tāu³su² ti³hi¹txa²lxi³ju³ta² ten³na³li¹.

33 Nxe³ha²kxai³ wxa²yen³kxa² sa²kxai³lu² a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³a² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² so¹lxi³ wxa²yan³txi³nū³a² a³lxi²kxi³nū³a² so¹lxi³ ū³ha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ kăi³kxi¹nx2tai¹nxa³ha²kxai³ hai³txi³ kho³nxa³ha²kxai³ hai³txi³ hxa³nxa³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

34 Nxe³jut3su² wxa²yan³txi³nū³a² ū³ha¹ah³lxin¹ti³xa² so¹lxi³ wxa²ē¹nāu³a² nxū¹hain³nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

Ye³ten³nha²sxā³ wah³nxe³kxi²jau³su²

35-38 Nxe³ha²kxai³lu¹ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² txu¹ha² so¹ju³tan¹te² yain³txa³nū³a² yain³te³lhxā³ a³li³nū²nhai¹. Nxe³nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ wā³li²ju³ta² wah³nxa³kxi²nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ wā³li²tāu³a² i³yxo²to¹tot1sī¹na² wa³su³txi² sa²yxo²than²kxi²nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi²na² ye³ten³kxe³su²

wi¹lhin¹ye²nũ²nhai¹. Ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tãu³a² ta³nxã² a³lan²ti³lĩ³xi² ta³nxã² wa³li²kxai²nãn²tu³ ye³ten³su² wi¹lhin¹ye²nũ²nhai¹. Nxain¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³ wah³nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wa³kxẽn³yah³la² sa²kxai³lu² yain³txa² tẽ³sxã³ kwa²ũ³hũ¹nũ²nhai¹. Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wxã³ju³ta² ye³ten³sxã³ wah³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yen³kxa² hau³kot3sxã³ wxẽ³ti² wã²la²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha² lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²kĩx3sxã³ ũ³thũ²ka²sa²wxe² nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ hau³kot3sxã³ wah³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

39 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² ka³nxah³ti³na² so¹lxi³ yen³kxa² kãi³jah¹la² hãĩ³a² wxã³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sxi²ha² wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² kãi³jah¹la² wxã³je³nãu³wa³kxa² wi¹kõ³nha²ke³la³te²kxai³ ye³ten³sxã³ wah³nxe³hĩ³nx2na³li¹. A²sxi²h²yxo²a² ũ³kãu³txi²nxã³kxe³su² yen³kxa² tĩ¹kxi²nxa³kxe³su² nxe³hĩ²nxa³lxi¹.

40 Jã¹nxe³jut3su² ye³ten³nha²kxi³hũ³nxe² wah³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³: “Hĩ¹na² wxã²nxa³lho³na¹.” Nxĩn¹jau³su² nxe³ti³wa³kxa² wxã³na¹ha³ta²wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Wi¹la³ wa³kon³te²su² te²a² wi¹lũ³yho³hi²jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Jau¹xai²li² txa²nũ³ka³txi³nãu³xa² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²ta³nxã² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi²ta³nxã² nxẽn¹si²lxi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² a²sa³wi³sa² wi¹lhin¹te²na² so¹lxi³ ne³kheh¹te²na² so¹lxi³ a²sxi²khai³xa² ĩ³hau³kot3si¹jau³su² ũ³h³wxe³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhi¹nha²kxai³ yain³txi³su² ũ³hũ¹xai³lain¹te²ju²hẽ³li¹.

43 Wi¹kãi³kxai²nãn²tu³ a²wa³kxẽn³yah³la² wxã³tãu³a² ĩ³wi¹lxon³kxi²kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹.

44 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hau³kot3si¹jau³su² ũ³h³wxe³kxi²tu¹wi¹.

45 Yxãn¹ta¹ nxe²nxa³kxai²nãn²tu³ wã²nxũ¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²si³yxau³ka³txa³ wa³sut3si¹nxa³lho³na¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³ a²si³yxau³ka³txai²na² sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² ta³nxã² txu¹su² ta³nxã² ĩ³wait1ãn³si³wxe³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³te³na¹ kãĩn² ĩ³yai³ni² ĩ³na²sxã³ we¹ni² nxe³hĩ³nx2na³li¹.

46 Nxe³tãu³a² kõ³nha²nxa³ku¹ha² a²si³yxau³jah¹la² ĩ³xi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ jah¹lai²li² ũn³txi³ ĩ³wait1sãn²ka³tu³ kõ³nxe³thin¹tũ³kxa³txa² ha³lo²a² ũ³tĩ³kxa² wxẽ³kxai¹nhĩ³nx2na³li¹.

47 Te²yã¹nxe³sxã³ a²sa³wi³sai²li² kwa³na³kxain¹jau³xa² ã³ne³wxe³kxai²nãn²tu³ yxãn¹ta¹ kwa²hãĩ¹nxe² wet1txa³kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² kãĩn² ĩ³wai¹txai¹nhĩ³nx2na³li¹.

48 Yxãn¹ta¹ a²sa³wi³sai²li² kwa³na³kxain¹jau³xa² kũ³we²ki²la² ã³ne³wxe²nxa³kxai²nãn²tu³ kãĩn² ĩ³wai¹txai¹nxa³lho³li¹. Jã¹nxe³jut3su² yen³kxa² kãĩn² ũ³hũ¹ain¹kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lo²kxai³lu² wã²nhũ¹si¹ja³kxa³nũ³su² kãĩn² ĩ³ye³kxi²tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ki³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³hait2ta³lxi³nẽ³jau³su²

49 — Nxa²ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ heh³ni³kxi³kxa²yãx1 wxã³na¹hẽ³li¹. Wa³su³txi³ ã³si³wxe³na¹txai²lã¹.

50 Te²yã¹nxe³sxã³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹kxi³jut3sũ³nxe² ya³lu²na¹ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² ta³lun²kxi³sxa³ta³lxa¹ hxi²kau³kau³nha²te³lxa¹nhai¹.

51 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wxā³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a²nāu³xa² hāu²non³sxā³ yxau²xai³nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Nxe³to³ta¹ he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹.

52 A²hīn¹tāu³a² a²nū²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ sxi²ha² sī³ka³na³ka³na³thī³na² a²yut³su² nyhu¹ain¹te²nān²tu³ a²nū²a² ha¹lin¹te²na² a²nū²a² ā³xa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tū³ka³txa² he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³tu¹wi¹.

53 A²wī³na² a²ki³lha³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ a²hā³ka³na² a²ka³ne³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ a²hā³i³na² a²sā³nxe³lxa² he¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ nxe³nyhu¹ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a²ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ a²nū²a²nāu³xa² āh¹ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— U³je³na² kan³tāu³a² o³sī³na² yū³kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wē³ha²yau³xa² wxān³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tu³ wxā³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

55 Te²yā¹nxe³sxā³ u³je³na² ta³nān³nāu³a² kāin² ik3kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A³lan²khaix1tu¹nhē³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tu³ wxā³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

56 Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wī¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ha³lo²ai²la³ tā³nxa² o³sī³nai²la³ tā³nxa² ye³khe¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹.

Txa²wā¹kō¹kō¹sa²jah¹la²hāu²no³nha²ki³jau³su²

57 Wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹ju³ta³nū³a² hxi²kan¹txi³ ā³ya³jah¹lxan³kxai²lē¹.

58 A²nū²a² ī³xan³ta³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² ā³sa²so¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Nxe³nx2ti³kxa²yan³txi³su² wa³su³txi³ ī³hāu²no³nyhu¹jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la²kxai³lu² sxi²ha² kan²thī³na² ū³tū¹kxi²nx2ti³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha³ta²wi¹.

59 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹. Yen³kxa² ū³yho³hi²ta³lun²yah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ā³wa²su¹kxi²nx2ti³ju³ta³nū³a² yū³hī³nx2na³li¹. Nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13

Kō³nxe³ti³kāi³ju³ta²ī³āin²ta³kxi²nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² a²nū²a² ā³tī³sxā³ ī³hen³txi³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Pi³la²jah³la² sa²kxai³lu² hxi²ki³te²la³ka³tu³ Ka³li³le²a² nū³ka³txa² sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² kwēn¹ta²na¹: “Yen³kxa² ū³hū¹na¹tū¹xā¹.” Ai¹nhī¹na¹ ā³wih¹nū²la² ā³si³hē²kxi²te²a² hī²sen³su² sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³thin¹khai¹nxēn³ta¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ka³li³le²a² nū³ka³txai²li² kō³nxe³thin¹ wa³to²hain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ sun²tā¹ain¹thai¹li¹?

3 Tī³he¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ī³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ wxa²kō³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nān²tu³ ya²lu²nxa²lxi³ju³ta² yū³nx2ti³tu¹wi¹.

4 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxā³nhxī¹nu¹ta²na² sxi²ha² kī³thī³na² Si³lo³e²thī³na² nxe³thī³nu¹ta²na² ā³ya³hi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ā³ya³hi²hī¹nu¹ta²na² a²nū²a²nāu³xa² 18 nxe³te²nāu³xu¹ta²na² ā³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tū¹ka³txu¹ta²na² kō³nxe³thin¹ wa³to²hain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³

ã³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxi²yu²lhai¹li¹? Te²yã¹nxe³sxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² wi¹lhin¹ wa³to²hain¹tũ³kã³txi³su² ta¹hxi²yu²lhai¹li¹?

⁵ Ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ wxãi²na² sa²kxai³lu² ã³ain²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ wxa²ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nãn²tu³ ã³ya²lu¹txa²lxi³ju³ta² yũ³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxi²hẽ¹la².

Fi³ke²ra²ka³txa² nxã³kxi¹hxa³ka³txa² ã³yau¹ũ³jau³su²

⁶ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ ã³yau¹ũ³jau³xa² ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Hai³sxa³nãu³a² fi²ko²nẽ³ka² wi¹wen¹nũ²nhai¹. Wi¹wen¹ka³tu³ta¹ a²wa³kxẽn³yah³la² a²nã³ka² wxa²so¹te³lhxã³ wxã³nũ²nhai¹. Yxãn¹ta¹ hai³txi³ yũ³ye²nxa³nũ²nhai¹.

⁷ Yũ³ye³nxa³nũ²la² a²sa³wi³sa² ã³kaix1so¹te³nah¹lxi¹: “Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwẽ³kon³tãu³a² fi²ko²nã³ka² wxa²so¹te³lhxã³ wxã³na¹ta¹ hai³txi³ ã³tuh³nxa³hẽ¹li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ tau³kxi²lũ³ã¹txa²hẽ¹li¹. Hai³sxa² a³lxi²sa³nhai¹. Ki³lã³lxi²ki³a² ùh³wĩ¹a¹tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

⁸ Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ã³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Hã¹nxe²wxe³sã²nhẽ³li¹. Ye³ka³na³ka³nat3sxã³ kwẽ³kxa² wahx3nxe³sxã³ ã³ya³sa²sã²nhẽ³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ kũh³nxa² ã³kxẽ³ni²sxã³ wxa²si³sa²ta³kxi²na¹tu¹wi¹.

⁹ Hã²wxãn³txa³ nã³kxi²kxai²nãn²tu³ wi¹tu¹wi¹. Ta¹ nã³kxi²hxa³kxai²nãn²tu³ nxe³hĩ¹na²sa² tau³kxi²lũ³ã¹a¹tu¹wi¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Txu¹ha² ã³ton³ta³kxi²ta¹ka³lxa² we²txi²jau³su²

¹⁰ Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ sa²ba³to³ nxe³tãu³a² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³yau¹ũ³ta¹hxi²hẽ¹la².

¹¹ ã³yau¹ũ³tãu³a² txu¹ha² ã³ton³ta¹ka³lxu³su² ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi²li² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³sin²kxi²nha²sxã³ ai³ta¹hxi²nxa³hẽ¹la². Hã¹sxã³ ku²thu²kxa² ai³ta¹hxi²hẽ¹la². Kwẽ³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³sxã³ 18 nxe² kwẽ³kon³tãu³a² sxa²xai³ye²ta¹hxi²hẽ¹la².

¹² Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ ã³kxi²nũ²la² ã³kaix1so¹te³nah¹lxi¹:

— ã³sã³ni¹. Hĩ¹na² wxa²xĩ³ta³ka³txa² ã³wa²su¹txa²ha¹xĩ¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

¹³ Nxe²e³ta³lun²nũ²la² txu¹hai²na² wxa²ta³lo³wxai³nũ²la² we²txi²ta¹hxi²hẽ¹la². We²txi¹nxa²ha¹te¹ wa³su³txi³ ã³sin²kxi²nha²sxã³ ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Nũ³kxũn³khaix1nx2na³li¹.

Wi¹lxo³kxi²sa³nhai¹. Txu¹ha²kxai³ ta¹hxi²hẽ¹la².

¹⁴ Nxe³ju³tai²na² thĩ¹na² wa³kxẽn³yah³la² ã³ta¹hxi²hẽ¹la². ã³nxa²ha¹te¹ kãin² hit3te³nah¹lxi¹:

— Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tãu³a² so¹lxi³ wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²ki³te²jai¹ti³tu³wi¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sa²ba³to³ nxe³tãu³a² Ju³te²a² nũ³kã³txa² wa³kon³ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Ki³sxa³ha²kxai³ sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² we²txi²sih¹nxa²lxi³jau³su² wxã³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

¹⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ ko³nxe³thin¹yah³lxi¹lxi¹. Wxa²pon¹su² ta³nxa² wxa²ka³va¹lhu² ta³nxa² yũ³yah³lxin¹kxa² sa²ta²la³kxi²so¹sxã³ ka³wã³lxa² tẽ³sxã³ ã³nxai³ka³tu³ ã³tih¹yah³lxi³hxi¹nhẽ³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nũ¹.

¹⁶ Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² ta¹ka³lxa² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² a²sa³wi³sa³ka³lxu³su² na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 18 nxe² kwẽ³kon³tãu³a² kan²ta³kxin²tai¹. Nxe³ha²kxai³ we²txai¹na¹ju³ta² wain³na³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nũ¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxi²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² hit³txain¹tũ³ka³txai²na² ãu²lxa²to³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² i³hi²txain¹nũ³ka³txai²na² sa²kxi³lu² Je³su²jah³lai²na² o²la³kxi²ju³ta²ĩ²ai¹nha²kxi³ĩ³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Mos³tar²ta²ki³a²ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxi³la¹ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²wã³txa² i³yau¹ũ³nx2ta¹jau³xa² yã¹te²ta³ yãx1hĩ³te²la¹xã³?
Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹.

19 Mos³tar²ta²ki³a² yã¹nx2na³li¹. Nxe³ki³ai²na² tẽ³sxã³ ũh³wĩ¹nũ²la² wi¹wen¹te²ju²hẽ³li¹. Hã²wxã³txa³ hi³a² kĩn³ka³txa² we¹nha²kxi³ ai³ka² a²ye³sa² ã³nhẽ¹ti³te²ju²hẽ³li¹. Je³su²jah³la²kxi³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³tũ³xa²ũ³wha¹kxi³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

20 — Nxe³ha²kxi³la¹ Txa²wã³txa² i³yau¹ũ³nx2ta¹jau³xa² yã¹te²ta³ yãx1hĩ³te²la¹xã³?
Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹.
Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

21 Yain³txa² ũ³wha¹tũ³xa² yã¹nx2na³li¹. Nxe³tũ³xa² txu¹hai²li² tẽ³sxã³ tri²ka²nũ³xa² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ũ³hau³kot3sxã³ ũ³kwa³lxĩ¹te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² tũ¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ kãin² i³wa¹je²te²ju²hẽ³li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na²wã³txa²ĩ³hit2tain¹tũ³ka³txi³su²

22 I³ye³kxi²ta³lun²nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nã¹tĩh³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la².
Txa²wã¹sũ³na² wã³txa² i³yau¹ũ³si¹ja³kxa³nxũ³su² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ã³nxai³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe²xai³ain¹tãu³a² in³txa² ã³tĩ³sxã³ i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wã¹sũ³na² wã³txa² i³hi²txain¹tũ³ka³txi³nũ³a² ka³lxa²ai¹nxa³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txi³kxi³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ã³wih¹ki³ju³ta³nũ³a² kan²na³li¹. I²li³ju³ta² kã³sxã³ ã³wih¹ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. A²nũ²a² ka³lxa¹khaix1nxe³te²nãu³xa² ã³wih¹ti³te³nain¹ta¹ wain³txi³ ã³te³nai¹nxa³ha²kxi³ ã³wi¹hai¹nxa³lho³li¹.
Sxi²yxo²a² kã³nxai³te²yxo²hũ³nxe² Sũ³na² wã³txa² yxo²ĩ²te²na² so¹li³ ã³wih¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxe³su² ha²kxi³ nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ sxih²yxo²a² kã³nxai³te²yxo²a² ã³wih¹kxe³hũ³nxe² Sũ³na² wã³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

25 Te²yã¹nxe³sxã³ sxi²ha² wa³kxẽ³yah³la² i³sa²yxau³sxã³ sxih²yxo²a² ũh³yxo²wĩ¹tu¹wi¹. Nxe³kxi²nã²tu³ ti²ta³lo³kan¹tũ³ka³txa² i³kaix1sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Sa²yxo²than²txa²si¹nhẽ³le¹.”
Nxe³nũ²la² sxi²hẽ¹nã¹jah¹lai²na² wã³txi³kxi³lu¹: “I³h¹nhu¹nã¹te²tan³yah³lxin¹ji¹wi¹?”

26 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹ti³an¹jau³kxi³lu¹: “Txa²sxi²je³nai²na² i³tih³nxe³nĩ¹ta¹tu³we¹. I³yai³ni² i³na² nxe³ki³ta¹tu³we¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxi³lu¹: “Wxã²nãu³ i³nxai²na² i²nx2ti³te²txã³wi¹. ã³sxã³ ã³waix3jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kõ³nxe³thin¹sxã³ kã³sxã³ yxau²xai³lyah³lxi¹lxi¹.”
Nxa¹tu¹wi¹.

28 A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wã³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³nãu³an²ta³ yxau²xai³ti³hi¹je²tain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ wxã²na² sa²kxi³lu² ha³lo²a² sa²tã³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³kxe³su² ye³khãu³lxa³thi¹nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹.

29 Nxe³kxa²yon³kxai³lu² u³je³na² a³li³xi²tāu³su² tāu³a² u³je³na² kan³tāu³su² tāu³a² u³je³na² ta³nān³nāu³su² tāu³a² a²nū²a² ka³la¹txi³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³nāu³an²ta³ ā³nūt¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³hī¹na² ā³wxe³sxā³yain³kxi²nyhain¹tu¹wi¹.

30 Jā¹nxe³hī¹na¹ a²nū²a² ā³ne³ki³so³te²na² sa²kxai³lu² ka³na³ki²nū²ne³ka²ta¹xai³si¹ha²kxai³ a²nū²a² ne³ka³ta² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² ka³na³ki²nū² ā³ne³ki³sot³si¹ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³kā³txa²a³lxin²tain¹jau³su²

31 Fa³ri³se²a² nū³kā³txa² a²hāi¹nxe³hī¹na² ā³wxā³sxā³ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹.
— A³li³txu¹li¹. E³ro²jah³la² su²lhā³nxa²te³lhxā³ nxe³ain¹na³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² wai³a³lxa²ta³lā²tē¹nhū³na³li¹. Wain³txi³ ī³ye³ai¹nxa³wi¹.
Nxe²nxa³ha²kxai³ ī³wa²lū³xi²tain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
“Hī¹na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹hai¹na¹ha²kxai³ ī³ta³ka³txa² we²txai¹na¹ha²kxai³ nxa¹tu¹wi¹. Hī¹na² o²la³kxi²ka³nxa³ha²ta² o²la³kxi²nxe³sxā³ka³nxa³ha²ta³nū³tāu³a²ta³lun²na¹tu¹wi¹.” E³ro²jah³la² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

33 A²nxe³na¹kxan²ta² hī¹na² ā³nxai³li² ka³nxa³ha²ta² ā³nxai³li²te²yā¹nxū³tāu³a² ā³nxai³li² nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na² so¹lxi³ Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txa² su²lhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³la¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txa² su²lhā³ain¹yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³ wxa²nū¹nx2tain¹tū³kā³txai²na² wha³tin³kxain¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³sxā³kō³nxe³ton³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ ka³la³ka³la²a² a²hā³ka³nai²na² wē³ha³lxa² a²nxe³ki³yu³hē³nāu³a² wā²nut¹te³ju²hē³li¹. Jāx¹te²hū³na¹tū¹xā¹. Wxa²wē³ha³lxa² nxe³nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ten³yah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.

35 Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ wxa²sxi²ha² a²nū²a² yū²ai¹nx3tho³li¹. Ya²la³tu³ wān³txan²tu³ ī³ye³a¹wi¹. Hī¹nān¹te²tu³ ī²xi²sah²lxan³tho³li¹. Kxān³nāu³a² wxa²wān³txi³nū³su² ī³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²ai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³nē³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su²na³li¹.” Yah³lxin¹jau³nū³su²yah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ī²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14

In³txa²ī³ton³te²a²we²txi²jau³su²

1 Hā²wxān³txa³ sa²ba³to³ nxe³hī¹na² fa³ri³se²a² kāin²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²ha² yain³ya³si¹jau³su² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²sxi²ha² ā³wi¹yha³ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹yha³te³na¹ an³txi³tū³kā³txa² hāi³a²ī²yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ka³tu³ta¹ ī³ton³jah¹la² ā³tī³xain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²nāu³a² whāi²na¹wan¹sxā³ī³ton³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī²kxi²nū²la² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²tū³kā³txi³su²te²a²fa³ri³se²a²nū³kā³txi³su²te²a²ī³wā³txi²te³nah¹lxi¹:

— Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²nū²a² ī³ton³te²su²te²a²we²txi²kxai²nān²tu³wain³te²lā¹xā³? Moī³se²ah³lu¹tai²na²wān³txu¹txai²na²īh¹nxe³te²tū²lhai¹na²? Nxe³jau³jau¹xai²na²wi¹kō³nyhah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

4 Yxān¹ta¹ ī³wa²lū³xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
hi²sen³kxai³lu² ī³ton³jah¹la² we²txi²sān²nū²la² ih³xi²si¹jau¹su²
sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ha²kxai³la¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Wxa²wē³sa² tā³nxa² wxa²po¹na² tā³nxa² nxe³te²a²
kxih³nū³xē¹na² ī³yau³xē¹na² ā³nāu²ke³la³te²kxai³ ī²kxai¹nhī¹na¹ wa³su³txi³
sa²sai¹xi²hī³nxān¹ji¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹? Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ ī³wa²lū³xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Yu³hē³nāu³a² yxau³nyhu¹ki³jau³su² ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² yain³te³lhxā³ nū¹nain¹te²nāu³xa² sa²kxai³lu²
a²si³yxau³ka³txai²na² ā³wxe³ka³lo³a² so¹lxi³ te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut³su²
ī²nū²la² Je³su²jah³la²kxai³lu² wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

8 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² sa³nxe³la³kon³te³lhxā³ ā³nū²kxi²sxā³ yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
a²si³yxau³ka³txa³ he³la³kai²na² ā³wxe³ka³lo³a² wxē³ah³lxi³txa³hē¹li¹, a²nū²a²
hxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²te²a² ī³kaix¹ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ wxā³kxa²yān³txi³sa³.

9 Wxā³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²kxai³lu² wxāi²li² jah¹la² ha¹li¹
ī³kaix¹so¹nx2ti³jah¹lo²kxai³lu² ī³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. ī³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:
“Jah¹lai²na² yxau³ka³lo³ai²na² ā³wxe¹lxi¹. ī³sa²yxau³txu¹li¹. Jah¹lai²li² kāin²
wa³to²hi²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ju¹xa¹ ā³wxe³txu¹li¹.” Nxe³ain¹jau³su² ha²kxai³
kwa² ā³wxe³ka³lo³a² āu²la²to³nha²ha²kxai³ ā³wxen¹tu¹wi¹.

10 Nxe³yān¹ta¹ ā³wih¹xi¹nhī¹na² kwa² ā³wxe³ka³lo³a² yxau³sē¹li¹.
Nīn¹kxai²nān²tu³ kāin²jah³la² wxā²nxa³kxai²nān²tu³ nxe²ī³ye³kxi²nxain¹te³nah¹lxi¹:
Ya²ha³wi¹. Ti¹a² ā³wxe³ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² yxaut³txu¹li¹. Nxe³nxa²kxai²nān²tu³
wxā³ain¹tū³ka³txa² a²yxō²ha³kxa¹ wi¹le³kxi²nxain¹tu¹wi¹.

11 Nxe³ju³kxai³lu² wxāi²nān²ta³ ī²li²te² ī³nxān²ta³ wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta³nū³a²
ten³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²yu³hē³nāu³a² yxau³nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
Te²yā¹nxe³sxā³ a²yu³hē³nāu³a² yxau³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³
ī³kāi²non³si¹nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ha²kxai³lu¹ sxi²ha² wa³kxēn³yah³lai²na² ī³ye³kxi²jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
— Nxex³sa²lxi¹. A²nū²a² ī³yain³kxi²te³lhxā³ ī³kaix¹so¹ai¹nīn¹kxai²nān²tu³
wxa²ya³lxi²nū³ka³txi³su² tā³nxa² wxa²lon³txi³tāu³su² tā³nxa² a²nū²a²
yen³kxi³te²su² tā³nxa² nxe³te²na² so¹lxi³ ī³kaix¹so¹ain¹txa³hē¹li¹. Tah¹
nīn¹kxai²nān²tu³ ī³wa²lū³xi²sxā³ ī³kaix¹so¹nx2ti³nyhu¹tu¹wi¹. Nxain¹kxe³su²
ū³yho³hi²nxai¹nhī³nx2na³li¹.

13 Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² a²ha³lxu²ha² ai³te²a² yu³kan²ta³kxi²te²a²
ye³han³te²a² nxe³te² he³la³kxi³nāu³xa² ī³yain³te³lhxā³ si¹hin¹jau³su²
ī³kaix¹so¹txain¹nū³nhē¹li¹. Nxain¹kxe³su² nxīn¹tāu³a² hxi²kan¹txi³
ī³wa²lū³xi²sxā³ ū³yho³hi²nxai¹nhī³nx2nxa³wi¹.

14 Nxīn¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ ū³yho³xi²nxai¹nxa³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a²
a²nū²a² wi¹lhin¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²sān²ki³ka³tu³ hā²wxān³txa³
ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ki³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ū³yho³hi²nx2ti³tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wxā³ju³ta²nū³a² ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yain³kxi²te²nāu³su² jah¹la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jut³su² tāu³a² wxā³tu¹wi¹.
Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³sxā³ yain³ka³lo³nū³a² ā³wxe³te²a²
wi¹lhin¹jah¹lo²su² tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wain³na³li¹. $\tilde{A}^3$ wih¹sxã³ $\tilde{a}^3$ wxe³te²la³ ke³la³ti¹. Nxe³ju³ta²i²li² $\tilde{i}^3$ yau¹ũ³jau³xa² $\tilde{i}^3$ ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wa³kxên³yah³la² yain³txa² kãin² we¹tũ²nhai¹. A²ya³lxi³nũ³ka³txa² $\tilde{i}^3$ yain³si¹hain¹jau³su² $\tilde{i}^3$ kaix¹so¹ain¹nũ²nhai¹.

17 Yain³ti²wa²kxa²wxe³hĩ¹na¹ a²sa³wi³sa²kxai³lu² sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² wxã³si¹hain¹jau³su² $\tilde{u}^3$ sa²si¹hã³nũ²nhai¹. $\tilde{U}^3$ sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹: “Yã³hit¹jah³lhu¹li¹. Yain³txa² we¹ta³lun²na¹li¹.” Ain¹jau³su² ain¹nũ²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ wxã³ai¹nxa³nhai¹. A²yo²ha³kxa¹ $\tilde{i}^3$ ki³han³sxã³ e³ain¹nũ²nhai¹. A²wi¹lhĩ¹nã¹te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Hai³sxa² kwên¹ta² so¹kxai¹na¹ha²kxai³ $\tilde{i}^2$ te³lhxã³ nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

19 $\tilde{A}^3$ su² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Po¹na² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³sxã³ kwên¹ta² so¹kxai¹na¹hẽ³li¹. Wi¹la³ tẽ³sxã³ $\tilde{a}^3$ nxai³nha¹. Nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

20 $\tilde{A}^3$ sa²nũ³te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Kwên¹ta²na¹ txu¹ha² so¹na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxã³nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²sãn²nũ²la² $\tilde{i}^3$ xi²nũ²nhai¹. $\tilde{i}^3$ xi²nũ²la² a²wa³kxên³yah³la² $\tilde{i}^3$ hen³txi³nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxên³yah³la²kxai³ $\tilde{i}^3$ an³txi³sxã³ $\tilde{i}^3$ ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sxi²je³na² $\tilde{a}^3$ wã³li¹sẽ¹li¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³ yen³kxi³txa²te²a² sa²so¹nha²kxai³ yu³kan²ta³kxi²te²a² sa²so¹nha²kxai³ ye³han³te²a² sa²so¹nha²kxai³ a²ha³lxu²ha² ai³te²a² sa²so¹nha²kxai³ nxe³sẽ¹li¹. Wa³su³txi³ ai³txu¹li¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

22 Ye³jen¹nũ³a² a²sa³wi³sa² $\tilde{i}^3$ xi²tãu³a² $\tilde{i}^3$ ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Wxa²wãn³txa² $\tilde{i}^3$ ye³kxi²san¹jau³xin³na² a²yo²ha³kxa¹ we¹ta³lu²na¹li¹. Yxãn¹ta¹ wxa²sxi²ha² hai³txi³ ne³kxi³xa³wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

23 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxên³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Ha³lo²a²nũ³a² ai³txu¹li¹. Ain¹ka³tu³ a²nũ²a² $\tilde{i}^2$ li³te²na² $\tilde{i}^3$ ye³kxai¹nĩ¹nha²kxai³ sa²so¹ai¹nĩ¹nha²kxai³ nxe³sẽ¹li¹. Txa²sxi²ha² $\tilde{a}^3$ ne³kih¹hain¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.

24 Yxãn¹ta¹ a²wi¹lhĩ¹na² $\tilde{i}^3$ kaix¹txai¹na¹tu³ka³txa² wxã³ai¹nxa³lho³li¹. Txa²yain³txi³su² $\tilde{i}^3$ wah³kã³nxe³kxi²sa²nxa³lho³li¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² sa³wi³ha³lxi³si¹nhẽ³jau³su² $\tilde{i}^3$ yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

25 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a³li³sxã³ $\tilde{a}^3$ nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹khaix¹nxe³tũ³ka³txa² $\tilde{i}^3$ hi¹txai¹nha²kxai³ $\tilde{a}^3$ yi¹ka³tu³ $\tilde{a}^3$ yo²o³tũ¹xi²sxã³ $\tilde{i}^3$ ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

26 $\tilde{i}^3$ ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a² $\tilde{a}^3$ si³tẽ³kxi²sa²ti³te³nain¹kxai²nãn²tu³ kwa² $\tilde{a}^3$ si³tẽ³kxi²sain¹ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ ya²la³tu³tain¹kxai²nãn²tu³ a²wi³na² a²hã³ka³na² a²sxe³xa² a²wẽ³ha³lxa² a²lon³ti³tãu³xa² a²ha³lĩn³ti³tãu³xa² nxain¹sxã³ a³lxi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nyhain¹kxan²ti³ txai²na² a³lxi² wa³to²hi²sain¹ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ te²na² so¹lxi³ txa²sa³wit³su²tu¹wi¹.

27 Te²yã¹nxe³sxã³ $\tilde{i}^3$ hit¹sah²lxin¹kxai²nãn²tu³ $\tilde{i}^3$ ye³khãuh³lxa³thi¹txa²lxain¹ju³ta³nũ³su² tã³nxa² $\tilde{i}^3$ ya²lu¹txa²lxain¹ju³ta³nũ³su² tã³nxa² nxe³nxa²lxain¹ju³ta³nũ³su² yuh³lxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wãn³txa² sa²yo² $\tilde{a}^3$ sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ txa²sa³wit³sa²yah²lxan³tho³li¹.

28 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²ai²li² sxi²ha² kĩn³thĩ³na² txon³te³lhxã³ ain¹kxai²nãn²tu³ $\tilde{a}^3$ si³wxe²nxa³ta³lxa¹ũ³yo³hi²txã³nxa² hau³kot³sã²nhĩ³nx2na³li¹. Hã²wxãn³txa³ sxi²ha² kãin²thĩn³su² tã³nxa² kãĩ²nxa³thĩn³su² tã³nxa² hxi²ka¹nain¹thĩn³ta³txo³nhĩ³nx2na³li¹.

29 Hau³ko³txa³ke³la³te²kxai³ sxi²ha² txon³ $\tilde{a}^3$ si³wxe³hĩ¹na¹ hxi²kan¹txi³ ta³lu²nhĩ³nx2nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² $\tilde{i}^3$ wã³ka³si³xai¹nhĩ³nx2na³li¹.

30 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² sxi²ha² txon³ã³si³wxe³kxan²ta¹. Hxi²kan¹txi³ta³lun²ye²nxa³wi¹. Hxi²kan¹ye²nxân³ta²wi¹.” Nxe³ai¹nhĩ³nx2na³li¹.

31 Te²yã¹nxe³jut3su² ha³lo²a² a²si³yxau³kax3jah³la² sĩ³nã³xân¹jah¹la² su²nhyu¹te³lhxã³ wxã³hĩ³nx2na³li¹. Wxã³kxai²nân²tu³ ha³lo²a² wxa²hau³kot3sã²nhĩ³nx2na³li¹. In³txi³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ 10.000 nxe³tũ³ka³txa² tẽ³kxai²nân²tu³ ã³xa² 20.000 nxe³tũ³ka³txa² hxi²kan¹txi³ã³wã³lxi³nyhe²nyhain¹kxai²nân²tu³ a³li³sxã³ ne³khou²nyhai¹nhĩ³nx2na³li¹.

32 Yxân¹ta¹ hxi²kan¹txi³ ã³wa³lxi³nyhe²nyhai¹nxa³kxai²nân²tu³ a²sa³wi³ha³lxa²hãu²not3si¹hain¹jau³su² ã³sa²si¹hã³ũ¹nyhai¹nhĩ³nx2na³li¹.

33 Te²yã¹nxe³jut3su² wxa²yen³kxa² a³lxah³lxin¹kxai²nân²tu³ hxi²kan¹txi³sa³wi³ha³lxin³nxa²lxi³nxa³lho³li¹.

Sah²ne³ka² a²kah³ju³ta² ha³li³hxa³kxi²jau³su²

34 Te²yã¹nxe³ju³kxai³la¹ sah²ne³ki³su² tẽ³ki³kxai²nân²tu³ yain³txa²ũ³sa²wi²si²ki³kxai²nân²tu³ wi¹yain³kxi²ki³te²ju²hẽ³li¹. Yxân¹ta¹ a²kah³ju³ta²sũ¹nxe³kxi²kxai²nân²tu³ hxi²kan¹txi³ ãh¹lxi³sxã³ ã³kah³nxe³xi²te²sxa³yu²hẽ³li¹.

35 A²nxe³ki³ai²na² tẽ³ki³kxai²nân²tu³ hai³sxa²nãu³a² ã³na¹xai³ki³kxa²ha³ta³nxân²txi³hai³txi³ wi¹la³ wen¹si¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³to³ta¹ hãĩ¹nxe³sxã³ha³lo²a² sa²yxu¹kxã³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² ya²la³tu³wi¹kq³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nân²tu³ wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

15

O³ve²a² wẽ³sa² ih³sa³tĩ¹kxi²jau³su²

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn²txa² ain³kxi²te³lhxã³ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ã³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txi³su²te²a² ã³tĩ³i² kq³nxe³ju³ta² kãĩ³te²su² te²a² ã³tĩ³i² nxe³tũ³ka³txa² ka³lxa¹sxã³ã³tĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² yxaih¹tẽ³txi³ĩ³ye³kxi² ha³te³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² yxaih¹tẽ³txi³ ĩ³ye³kxi² nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² a²nũ²a² kq³nxe³ju³ta² kãĩ³te²a² ĩ³yain³kxi²te³lhxã³ã³si³tẽ³kxain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Ne³ka²kxi²sah¹lxi³sã²lxi¹. A²nũ²ai²na² o³ve²a² ka³lxa¹txi³ 100 nxe³tũ³ka³txa²a²wa³kxẽn³yah³lo²su² nũ²nhai¹. A²nxe³jah¹la² wi¹lhau³ko³tain¹tãu³a² o³ve²a²ka³na³ka³nat3sxã³ ha³lo²a² ih³sa³tĩ¹kxain¹nũ²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ o³ve²a²a²ka³lxa¹te²nãu³xa² ha³lo²a² ã³nũ²la² ih³sa³tĩ¹te²a² ã³ten³nũ²nhai¹. Nxe³sxã³ã³te³nxĩ² ã³te³nxĩ² ain¹ka³tu³ ĩ²sxã³ at3txi²nũ²la² sa²so¹xi²nũ²nhai¹.

5 Sa²so¹xi²te³na¹ sa²tã³ka³la³hẽ¹nha²nũ²la² ka³lih³kxi²la²nha² ĩ³xi²nũ²nhai¹. ĩ³xi²ka³tu³ a²ka³lxa¹txa² sa²tã³nũ²kxi²xain¹nũ²nhai¹.

6 ĩ³xi²ka³tu³ta¹ a²ya³la²nũ³ka³txa² ĩ³kaix1te³nah¹lxi¹: “Nxex3jah³lxi³wxi¹. O³ve²a² ih³sa³tĩ¹kxi²sa²kxai³tã² so¹xi²na¹li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ka³lih³khaix1sa³nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³ka³li³ha³sah¹lxi³wxi¹.”

Nxe³ain¹nũ²nhai¹.
7 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a² nũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² 99 nxe³tũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³ yxau³ain¹nũ²nhai¹. Nxe³te²nãu³ãn²tu³Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txa² oh³xan¹tũ³ka³txa² ka³li³hain¹tu¹wi¹. Yxân¹ta¹ a²nũ²a²kq³nxe³thin¹te²a² ka³na³ka³nat3sxã³ ĩ³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ a²kq³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta²ã³na¹kxai²nân²tu³ ka³lih³ wa³to²hain¹tu¹wi¹.

Ū³yo³hi²ki³a² tī¹kxi²jau³su²

8 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹hai²li² ū³yo³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10 nxe³ki³ai²na² tē³sxā³ ū³ha¹nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² ki³ka³na³ka³nat3sxā³ tī¹kxi²kxi²nān²tu³ sxi²ha² whāi²na¹ sa²kxi²3sxā³ ū³h³wxe²txi³nū²la² kāin² ā³te³nxi²te²kxa³kxa¹ tī¹kxi²ki³ai³tā² ī³ha¹txi²sxā³ so¹xi²hī³nx2na³li¹. Nxe³jut3su² nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.

9 A²nxe³jut3su² tī¹kxi²ki³ai³tā² so¹xi²ka³tu³ a²ya³li³nū³ka³txa² txu¹ti³nāu³xā² ka³lxa¹txi³ ā³nū²kxain¹te³nah¹li¹: “Ka³lih³ha³sah¹li³nxi¹. Ū³yo³hi²ki³ai²na² tī¹kxi²sa²ki³ai³tā² so¹xi²na¹ni¹. Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³lih³ha³sah¹li³nxi¹.” Nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.

10 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² oh³xan¹ta² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² kāin² ka³li³hain¹tu¹wi¹. A²nū²a² kō³nxe³thin¹te²a² a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹kxi²nān²tu³ kāin² ka³li³hain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxi³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa² ih³sa³tī¹kxi²jau³su²

11 Nxe³ha²kxi³lu¹ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— A²nū²a² yxau³nū²nhai¹. A²ki³lha³lxa² ha¹li¹ yxau² a²wī³na² yxau² nx-ain¹nū²nhai¹.

12 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka³kaun³jah¹la² kāi²nxa³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² a²wī³na³ ī³ye³kxi²te³nah¹li¹: “Wī³na² nxex3txi¹. Wxa²yen³kxa² wxa²hau³kot3sxā³ wā²nhū¹sa²sī¹nhē³li¹.” Nxi¹nha²kxi³ yen³kxa² hau³kot3sxā³ wā²nhū¹nū²nhai¹.

13 Wā²nhū¹nū²la² hā²wxān³txa³ ka³kaun³jah¹la² sa²kxi³lu² yen³kxa² wxa²nū²kxa²so¹nū²la² ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² ai³nū²nhai¹. Nxe³tāu³a² yen³kxa² wa³su³txi³ wxa²sa²ya¹txū³nū²nhai¹, kō³nxe³thin¹sxā³ yxau²xai³lha²kxi³lu¹.

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²ai²li² yain³txa² yai³nhxa³txai¹nha²kxi³ ha³lo²a² yxau²xai³tū³ka³txa² whāi²na¹ he³hain¹nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² heh³khai¹nxex³nū²nhai¹.

15 Nxe³ka³tu³ta¹ ha³lo²a² yxau³tū³ka³txa² kwa²ā³ya³li³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ kwa³jan³ta² yxa³kxa² ū³yhai¹tsi¹jau³su² ha³lo²a² ī³sa²si¹hā³nū²nhai¹.

16 Nxa²ha¹te¹ ū³yhai¹tain¹tāu³a² he³ha²kxi³ yxa³kxa² yain³txa² yxo²kwa³in³to³nhū²nhai¹. ī³yain³kxi²te³lhxā³ ain¹tah¹lxa¹ hai³txi³ ū³hū¹nyhai¹nxa³nū²nhai¹.

17 Ain¹jut3su² a²ē¹nāu³ai²na² wxa²nxū¹hain³nha²te³nah¹li¹: “Txa²wī³na² a²sa³wi³ha³lxa² yain³txa² kāin² yū³hxai²na²hē³na¹. Ain¹kxa²ha³tih³xan²tu³ txai²li² heh³ja³lut2sa³nha¹.

18 Nxe³na¹ha²kxi³ ī³sa²yxau³sxā³ ī³na¹tū¹xā¹, txa²wī³na² sxa³thī³na²sā¹. Na¹kxi²nān²tu³ ī³ye³kxi²na¹te³nah¹li¹: “Wī³na² nxex3txi¹. Kō³nxe³thin¹te²sa¹wi¹. Oh³xa² nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹ha¹ha²kxi³ wxāi²na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹h¹nxa²ha¹ha²kxi³ nxe³na¹hē³li¹.

19 Nxe³nx2ta¹ju³kxi³lu¹ hī¹nān¹te²tu³ wxa²ki³lha³lxu¹xi²na¹ju³ta³nū³la³ hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹. Hāi¹sxā³ wxa²sa³wi³su¹xi²na¹tu¹wi¹: “Nxe³ai¹na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

20 Ain¹jau³su² ha²kxi³ ī³sa²yxau³sxā³ ī³nū²nhai¹. Nxe³nxa²ha¹te¹ u²lxī³xi²ti³kxi³lu² a²wī³na²kxi³lu² ī²ain¹tāu³a² ye³khāuh³lxa³nha²yai¹nha²kxi³ ā³nih³sxā³ ā³ne³kha²hū²kxi²ha²kxi³ wxa²ye²ta³wau¹kxi²ha²kxi³ ka³li³hain¹jau³su² ī³yxo²sai¹la³kxi²ha²kxi³ nxe³nū²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ wē³sa²kxi³lu² ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxi³lu¹: “Wī³na² nxex3txi¹. Kō³nxe³thin¹te²sa¹wi¹. Oh³xa² nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹ha¹ha²kxi³ wxāi²na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹h¹nxa²ha¹ha²kxi³ nxe³nxa²ha¹hē³li¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxi³ wxa²ki³lha³lxu¹xi²na¹ju³ta³nū³la³ hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹.” Ain¹nū²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ a²wĩ³na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wã²lai²na² wi¹khaix¹ka³lo³a² sa²so¹sxã³ ũ³whi²kxi² ya³lau³xa² ũ³hxi²wxe³kxi² a²yu³kxan¹ka³lo³a² ũ³yhu³wi²kxi² jah¹la² nxe³txain¹sĩ¹nhẽ³li¹. Sa²toh³xã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

23 Yah³lxin¹tãu³a² po¹na² wẽ³sa² ha³nẽ³te²a² su²lhxã³ hĩ³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sa²kwxã³not3sxã³ sa²toh³xã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

24 Txa²wã¹wẽ³sai³ta³lxi² kxã³nxai³tã¹ ya²lu²kxi²sa²te²nũ³tũ²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ hĩ¹na² ka³tẽn³su² i³xai¹nĩn²ta¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² i³yain³sãn²ka³tu³ kãin²ka³lih³ki³tu¹wi¹. A²wĩ³nu²kxai³ nxe³nũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ kãin² i³ka³lxih³ã³si³wxe³ain¹nũ²nhai¹. Hai³ni² sa²ha³te¹ti² yain¹nũ²nhai¹.

25 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² a²sai³lah³la² hai³sxa² wa³kon³nũ²nhai¹. Hã²wxã³txa³ wa³kon³ta³lun²nũ²la² i³xi²nũ²nhai¹. I³xi²tãu³a² sxi²ha² ya³so³nxĩ²tãu³a² i³wi¹lxo³kxi²nyhain¹jau³xa² ain³kxi² sa²ha³te¹ju³ta² i²i² nxe³yain¹nũ²nhai¹.

26 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³sa² i³kaix¹tũ²la² sxi²hai²na² hai³nain¹ju³ta² i³ye³kxi²nũ²nhai¹. I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hain³ye²nxain¹nhai¹. Ĩh¹nxe³tain¹si²lxi¹?”

27 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Wxa²lon³yah³lai¹tã² i³xi²na²li¹. Wi¹lhin¹sxã³ i³xi²ha²kxai³ wxa²wĩ³na² sa²kxai³lu² po¹na² wẽ³sa² ha³nẽ³te²na² su²lhi¹sain¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹na²li¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ i³an³tain¹ju³ta³la³ te³nain¹te²nu³sxan³ta¹. Nxe³ain¹jut3su² a²wĩ³na² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² a³li³xi²nũ²la² win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxi²nũ²nhai¹. Nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxa²lon³yah³lai¹tã² i³xi²na²li¹. I³ka³li¹ha³sẽ¹li¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

29-30 Nxa²ha¹te¹ a²sai³lah³la² i³yxaih¹tẽ³txi³ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ wa³kon³kxi¹nxa²ha¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³nxa²ha¹tãu³a² i³ye³kxi²san¹jau³xa² wet1txa²ha¹ju³ta² so¹lxi³ yũ³te²sa¹wi¹. Yxã¹ta¹ hĩ¹na² sa²kxai³lu² wxa²wẽ³sai²li² wxa²yen³kxa² sa²so¹nũ²la² sa²so¹hxat3tain¹nũ²nhai¹. Txu¹ti³nãu³xa² ko³nxe³thin¹ta³ka³lxi³nãu³xã² wã²nhũ²hxa³nyhain¹nũ²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ i³xi²nũ²la² nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² po¹na² wẽ³sa² ha³nẽ³te²a² hĩ³lain¹si¹hin¹jau³su² i³ye³kxai¹nĩn²ta¹. Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² ka³pri²ta² wẽ³sa² jũ¹nxe³kxan²ti³ ũ³sa²nxãn³ta¹ti²tu³wi¹, txa²ya³lxi³nũ³ka³txa² i³ka³lxih³nũ³sĩn¹te³la³ku¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

31 Nxe³nxa²ha¹te¹: “Wẽ³sa²nxex3txi¹. Txa²sxi²ha² kan²txi³yxau³ya³ha¹tu¹wi¹. Txa²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²yen³kxi³su² nũn³na³li¹.

32 Ain¹jut3su² kãin² i³ka³lxih³hin¹ju³ta² wain³na³li¹. Wxa²lo³nai²li² kxã³nxã² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ hĩ¹na² ka³tẽn³ti³ yxau³ha²kxai³ wi¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹sxã³ ih³sa³tĩ¹jah¹lai¹ta³lxi² i³xi²na²li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹na³li¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16

Yen³kxa² hau³ko³tũ¹jah¹la² ko³nxe³ti³ kãĩ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nũ²la² Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² kãin² yen³kxi³nhũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ta¹ yen³kxa² i²ũ³hain¹si¹jau³su² a²sa³wi³sa² sa²wxe³ain¹nũ²nhai¹. Yxã¹ta¹ jah³lai²li² yen³kxa² wain³txi³ hau³ko³txa³ha²kxai³ ha³teh³nxãn³nxã² kãĩ³hxat3sa²kxai³ nxe³nũ²nhai¹. Nxe³ju³ta¹li² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² ne³nxẽn³kxai³lu² i³yau¹ũ¹hain¹nũ²nhai¹.

2 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³la²kxai³la¹ i³kaix¹so¹te³nah¹lxi¹: “Nxex3sa²lxi¹. Ko³nxe³kxan²ti³ sa²hau³ko³tin¹jau³xa² ain³kxai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ju³ta¹li²

ten³sa²nxa³ha²kxai³ ha³teh³nxān³nxa² wxa²hau³kot3sā²nīn¹ka³tu³
wa³kon³kxi²san¹ju³ta² ne³ki³son³tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.

3 Nxa²ha¹te¹ yen³kxa² hau³ko³jah¹lai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:
“Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta² ne³ki³son³te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³
īh¹nxe³ta³ kāi³a¹lhon³ku² nxa¹nha¹. Nū³kxūn³txi³ wa³ko³na¹ju³ta²
hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ a²yo³ha² so¹lxi³ ai³nxū³hai¹na¹ju³ta²
āu²lxa²to³nha¹ha²kxai³ nxa¹nha¹.

4 Nxe³na¹jau³su²hī¹na¹ī²a¹xā¹te²yā¹nxe²we¹ta¹tū¹xā¹. Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta²
ne³ki³son³na³na¹. Hā²wxān³txa³ txa²yā³lxa³nāu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³
ā³nū²kxi²sxā³yxau³ya³sain¹tū¹xā¹.” Nxe³nha²nū²nhai¹.

5 Nxe³nū²la² a²nū²a²nāu³xai²li² a²si³yxau³ka³txa² yen³kxa²
kwa²ū³hū¹tū³ka³txa² ka³na³ka³nat3sxā³ ī³kaix1te³nah¹lxi¹: “Nxex3txi¹.
Txa²wā¹si³yxau³ka³txa² yā¹ta² yen³kxi³ta³ ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?” Ain¹nū²nhai¹.

6 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “A³se³to²na²jau³xa² tā³po²rē¹na²
nēn³ka³lxa¹txi³ 100 nxe² ū³sain¹na²hē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹
ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹: “Txān¹nxai²li² ū³hau³ko³txā³nxai²la¹wi¹.
Nxe³ta³nxā¹nxai²li² tā³po²rē¹na² 50 nxe² ka³lxa²nxa³tē³na² ū³wha²li¹txa²hē³li¹.”
Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxe³nū²la² a²ā³xah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na²sa¹ yā¹te²yen³kxi³ta³
ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?” Ain¹nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹: “Tri²ka²ki³a² sa²kē³na²
nēn³ka³lxa¹txi³ 100 nxe² ū³hū¹sain¹na²hē³li¹.” Ain¹nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹
jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Nxex3sa²lxi¹. Sa²kē³na² 80 nxe² ka³lxa²nxa³tē³na²
ū³wha²li¹txa²hē³li¹.” Ain¹nū²nhai¹.

8 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² ne³khen¹tai¹. Ki³ha¹kxi²sain¹kxan²ti³
ne³khen¹tai¹. Ko³nxe³thin¹tū³ka³txai²li² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³tāu³a²
ne³khe¹khaix1xain¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ī³hit1tain¹tū³ka³txa²
kū³we²ki²la² ne³khe¹ain¹te²sxa³yu²hē³li¹.” Nxe³ain¹nū²nhai¹.

9 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ nxe² o²la³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
ha³lo²a² ya²la³tu³ ā³wi¹hah³lxi³hī³nxān¹te²la¹xā³?

10 Ti³he¹nxa³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa² jū¹lxi³te²a² wain³txi³
o²la³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā²la² kāin²te²su² ju³ta² wain³txi³
o²la³kxah¹lxi³nū³nīn¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ jū¹nxe² ki³han³sxā³
o²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ā²la² kāin²te²su² ju³ta² ki³han³sxā³
o²la³kxah¹lxi³nū³nīn¹tu¹wi¹.

11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²yen³kxi³khai³xa²wain³txi³ o²la³kxah²lxan³kxai²nān²tu³
a²ha²jā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² hxi²kan¹txi³ wain³txi³
o²la³kxah²lxan³so³li¹.

12 Wain³txi³ o²la³kxah²lxan³kxai²nān²tu³ti²wi¹la³ wa³kon³yah³lxin¹kxa²yo³ha²
Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ū³yho³hi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

13 A²nxe³jut3su² a²nū²a² ha¹lin¹te²na² nxe³ya³sxā³ nxe³te²na²
wān³txai²na² hxi²kan¹ti³ sa²yo²we¹ka³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³sxā³
txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ka³na³ka³na³te²na² ī³hi³ki³sa²kxai³
txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ā³xai²na² a³lxi²ki³sa²kxai³ nxe³hī³ki³te²ju²hē³li¹.
Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ka³na³ka³na³te²na²
sa²yo²we¹ki³sa²kxai³ txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ā³xai²na²
sa²yo²ā³ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³
sa²yo²we¹ta³nxa² yen³kxa² kwa² ū³ha¹kxi²ki³ju³ta³nū³a² o²la³kxi²ta³nxa²
yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ kāi³ki³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³tū³ka³txai²li² ū³yho³hi²txā³nxa² a³lxi²khai¹xai¹nha²kxai³
i³wa³ka³si³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ko³nxe³ti³ o²la³kxah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a²
wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ya³ni³li³yah³lxi¹lxi¹. Nxe² wi¹le³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹:
“Wain³txi³ o²la³kxah³lxi¹lxi¹.” Nxe³jau³xa² ya³ni³li³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹
wi¹lhin¹ki³lxi³nyhah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
a²ē¹na² e³yah³lxin¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi¹nxa²lxi³na³li¹. A³la³kxi²ha²kxai³
ten³nxa²lxi³xa³wi¹.

16 A²kxā³nxān¹jau³xu¹ta²na² Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹jau³xu¹ta²na²
Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² nxe³jau³xu¹ta²na²
i³yau¹ū³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tū³ hā²wxān³txa³ Jo³āu²
Ba³tis²jah³la² wxā³sxā³ i³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yau³tāu³lot³ju³ta²li² hī¹na² yū²na³li¹.” Nxe³nē³ti³ai¹ti¹tu³wi¹.
Nxe³nē³lhī¹nān¹te²tu³ a²nū²a² i²li³te²na² ā³yxo²o³tū¹sxā³ Sū³na²
yxo²i²kxai²nān²tu³ a²ē¹na² sa²hau³ko³ju³ta² yū²na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² Sū³na² wān³txa² ain³so¹ai¹nha²kxai³ ya³lo³txi²sxā³
Sū³na² yxo²i²ain¹na³li¹.

17 Kxā³nāu³a¹ txa²wā¹ha³lo²ai²na² oh³nān¹ko³nāu³a² yuh³nān¹ko³nāu³a²
nxe³sxā³ tī¹hxa³kxi²nē³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² a³lu²xa³jau³su² jau³kxan²ti³ hai³txi³ tī¹hxa³kxi²nē³lxa³lho³li¹.
Wān³txu¹ta²na² e³kxi²jau³xu¹jā¹nxe² we¹thxa³tu¹wi¹.

18 A²nxe³ju³kxai³lu² in³txai²li² txu¹ha² tī³na³ka³lxa² ā³nū²la² txu¹ha²
ta²ha¹ka³lxa² so¹kxai²nān²tu³ txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹kxa² yā¹nxa²
hxi²ki³lxi³jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹. Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²la¹wi¹. Āh¹lxi³sxā³ in³txa²
txu¹ha² so³sxā³ye²nyhu¹in¹kxa² ti¹a² sxa³nūn³te²a² so¹ye³nyhu¹in¹kxai²nān²tu³
txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹kxa² yā¹nxe² hxi²ki³lxi³jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹.
Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

La²sa³rah³la² i³yau¹ū³jau³su²

19 — Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yen³kxi³khaix¹te²a² yxau³nū²nhai¹. A²wā²la³ka³lo³a²
a³lxi²ka³lo³a² so¹lxi³ ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ yain³txa² wi¹te²a² so¹lxi³
yai³nha²kxai³ ain¹nū²nhai¹.

20-21 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yen³kxi³txa²te²a² yxau³nūn³nū²nhai¹. A²sxi²yo²a²
a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ yxo²sxa³to³nhū²nhai¹. Jah¹la²kxai³la¹ i³yau³xa³kxi²sxā³
ka³lāun³ta³kxi²nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wa³ko³nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³
yain³txa² yen³kxi³jah¹la² wā³kon³kxe³su²: “Ā³yū³xi²sa²te³ji¹xā¹.” Ain¹tah¹lxa¹
yain³txi³la³ ā³yū³xai¹nxa³nū²nhai¹. Nxe³yān¹ta¹ wai³a³lxa² wxā³nū²la²
yau³xa³kxi²je³na² i³tūn³ta³kxi²nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la² La²sa³ro³jah³lo²su²
nū²nhai¹.

22 Hā²wxān³txa³ jah¹la²kxai³lu² ya³lu²nū²nhai¹. Ya³lu²nū²la² oh³xan¹tū³ka³txa²
wxā³sxā³ oh³nāu³a¹ A³bra³āu²ah³la² yxaut³ju³ta² sa²so¹sūh³wxe³ain¹nū²nhai¹.
Hā²wxān³txa³nū² yen³kxi³jah¹la² ya³lu²nū³nha²kxai³ sa²nī³kxain¹nū²nhai¹.

23 Sa²nī³kxain¹ka³tū³ ha³lo²a² ko³nxe³khaix¹ju³ta² kāin²
ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹nxū²nhai¹. Nxe³ain¹tāu³a² sa²yxo²ka²la¹nha²nū²la²
u²ju³ta² A³bra³āu²ah³la² i²ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la² ā³ka³lu³sa²wxe³nha²kxe³su²
i²ha²kxai³ ain¹nū²nhai¹.

24 Nxa²ha¹te¹ i³kaix¹te³nah¹lxi¹: “A³bra³âu²ah³l¹i¹. Txa²wi³n¹i¹. Nxex³txe¹. Wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³kot³sẽ¹le¹. La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³le¹. I³yau³xa² wxa²hxi²kũ³nha²sxã³ txa²yo²he³wax³sa³si¹hai¹na¹jau³su² nxe³na¹nha²we¹. Txai²li² khãuh³nha²khai¹nxa¹nha²we¹. Ha³nxe²a² a³lan²khaix¹nx³nha²we¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

25 Nxa²ha¹te¹ A³bra³âu²ah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wẽ³sa² nxex³txe¹. Yuh³xan¹ko³xa² yxau¹nhĩn¹nai³tã² yen³kxa² wi¹te²a² yũ²khaix¹nĩ¹nha²kxai³ jah¹la² kãin² ye³khãuh³lxa³ti³ha²kxai³ nyha¹hin¹ta¹tu³we¹. Yxãn¹ta¹ hĩ¹na² jah¹lai²li¹ wi¹lhin¹sxã³ yxau³ha²kxai³ wxã²na² khãuh³xnha²khaix¹nxĩ¹nha²kxai³ ya³hin¹ti²tu³we¹.

26 Nxe³kxa²yu³su² wxa²ha³lo²a² txa²ha³lo²a² wit³txa² a²ẽ¹na² u³tẽ³na² yũ³te²ju²hẽ³le¹. Nxe³tẽ³na² a²nũ²a² yxo²ha³ti³lhi³te²nũ³a² hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³lhi³ai¹nxa³lho³le¹.”

27-28 Nxa²ha¹te¹ yen³kxi³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wi³na² nex³txe¹. Nxẽn²nxãn³kxai²nãn²tu³ txa²sxi²je³nai³tã² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³le¹. Txa²wã³tã³nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³hxai²na¹hẽ³le¹. Wxã³sxã³ khãuh³lxa³txi³nain¹kxa²yau³txi³su² nxa¹nha²we¹. Nxe³ha²kxai³ wxã³si¹nyhai¹nxa³jau³su² i³hen³txi³nyhu¹si¹nyhai¹na¹jau³su² nxa¹nha²we¹. Nxe³ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³le¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

29 Nxa²ha¹te¹ A³bra³âu²ah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wxa²lon³txi³tãu³xa² Sũ³na² wãn³txa² ũ³wha³li¹txã³nxu¹ta²na² yũ³ha²kxai³ Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² wãn³txa² yũ³ha²kxai³ nxe³jau³xai²na¹ ain³kxain¹txai²lẽ¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

30 Nxa²ha¹te¹ yen³kxi³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wi³na² nxex³txe¹. Kwa²nxi¹lxe¹. Ya³lu²tũ³ka³txa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ wxã³ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² ain³kxi²nũ²la² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ a²kq³nxe³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹la³kxi²nhai¹nhĩ³nx²na³le¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

31 Nxa²ha¹te¹ A³bra³âu²ah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Nxe²nxa³we¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ũ³wha³li¹txã³nxu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² wãn³txa² ain³kxai¹nxa³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ wxã³kxan²ti³ ain³kxai¹nhĩ³nx²nxa³we¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17

Kq³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ne³wã²na³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹yuh³xan¹ko³nãu³ai²na² hin¹ki³tãu³a¹ kq³nxe³ti³ kã³si¹nhẽ³ju³ta² yũ³hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ kq³nxe³ton³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ hxi²ki³su² te²lẽ¹. Kq³nxe³ton³khaix¹nx³tu¹wi¹.

2 A²nũ²a² tah³lxa³kxa² sa²txe²khai¹nxe³ka³txa² tẽ³sxã³ i³ye²ta³kũ¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ i³yau³xa² u¹jau³xa² so¹sxã³ ãn³sa³nũ¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² khãuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kãin²hĩ³nx²na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nũ²ai²na² kwẽn¹ta² yxo²i² ã³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sa²si¹hain¹jau³su² i³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ kq³nxe³thin¹khaix¹jah¹lo²su² hĩ³nx²na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khãuh³lxa³ti³ wa³to²hi²hai¹nhĩ³nx²na³li¹.

3 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Wxa²wã³tã³xai²li² kq³nxe³ti³ kã³ye²nxain¹kxai²nãn²tu³ i³kwai²kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ i³ãin²ta³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ nxe³wã²na³txai¹nhẽ³li¹.

4 Nxe³ha²kxai³la¹ ye³ka³na³ka³nat³sxã³ a³lan²tãu³a² yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ hĩ³txain¹kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³

ĩ³ain²ta³lxi²nxain¹kxai²nã²tu³ ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ nxe³wã²na³txa²hẽ³li¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ki³jau³su²

⁵ Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² a²wã³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lã³. Kãin² yxo²ĩ²nxa²nha¹ju³ta² ten³sa²sĩ¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txi³kxai³lu¹:

— Yxo²ĩ²sah¹lxin¹jut³ta²na² yain³txa³ki³a² mos³tar²ta²ki³a² ki³jũ¹nxe²ka²
yã¹nxi³la²sxã³ jũ¹nxe³ yxo²ĩ²sah¹lxin¹kxai²nã²tu³ hi³a² a³mo³re²ra²nẽ³ka²
nxe²ĩ³ye³kxah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A³mo³re²ra²nẽ³kã³. Sa²ha³txu²kxa²sai¹nhat¹sxã³
ĩ³ye³na² kãin²je³na² ũh³wĩ¹nha¹sẽ¹li¹.” Nhãn¹kxai²nã²tu³ a³mo³re²ra²nẽ³kxai²li²
ĩ³we²txa²lxi³hĩ³nx²na³li¹.

A²sa³wi³sa² wi¹kã³jau³su²

⁷ Yxãn¹ta¹ yxo²kãin²txi³nha²sxã³ ain³nyha¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
Wxa²sa³wi³sai²na² hai³sxa² wa³kon³ta³nxa² o³ve²a² hau³ko³ta³nxa²
nxe³hĩ³nx²na³li¹. Nxe³sxã³ ĩ³xi²nũ²la² nxe²ĩ³ye³kxai¹nhĩ³nxãn¹te²la¹xã³?
“Wxãi²thã²ta³ ĩ³yain³txa²sã²nhẽ³li¹.” Jau¹xai²na² ĩ³ye³kxai¹nhĩ³nxãn¹te²la¹xã³?

⁸ Ti³he¹nx²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ nxẽn¹te³nah¹lxi¹: “Yain³txa² ũ³txe³kxi¹sãn²nũ²la²
ũ³hũ¹sa²sã²nĩn¹ka³tu³ yain³ta³lun²na¹kxai²nã²tu³ hã²wxãn³txa³
txa²si³yo³na² yain³txa²hẽ³li¹.” Nxe³jau³xai²na² ĩ³ye³kxai¹nhĩ³nxã¹lxi¹,
kwa²wa³kon³kxi¹nxa²jah¹lo²su² ha²kxai³la².

⁹ Nxe³jau³kxai³la¹ ĩ³ye³kxain¹yah³lxin¹jau³su² wet¹txain¹kxai²nã²tu³:
“Wi¹lxo³kxi³sa¹lxi¹.” Ain¹jau³su² wxa²sa³wi³sa² ĩ³ye³kxi¹te²sxa³yu²hẽ³li¹.

¹⁰ Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² kwa²wa³kon³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³
ĩ³wa²lũ³xai¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² kãin²sa²nxa³wi¹. Wxa²wa³ka³lxi³nũ³a²
so¹lxi³ nxe³te²si²na¹wi¹. ĩ³ye³kxi²san¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ sa²wet¹te²si²na¹wi¹.”
Nxẽn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Ka³lãun³ta³kxi²sxã³ ĩ³to³nain¹te²nãu³xa² we¹txain¹jau³su²

¹¹ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ Je³ru³sa³lẽ²tĩh³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la².
Ai³te³na¹ Sa³ma²ri²a²ko³xa² Ka³li³le²a²ko³xa² wi³tãn¹tĩh³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

¹² Ai³tãu³ãn²tu³ sxi²je³na² yxau³son³sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³tãu³ãn²tu³ta¹ a²nũ²a² in³txi³nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹
a²sĩ³na² ka³lãun³ta³kxi²sxã³ ĩ³to³nain¹te²nãu³xa² ĩ³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Sxi²je³na² yxo²ka³teh³xa² ai³tãu³a² u²lxi³je³na² ã³yit¹tain¹ka³tu³ Je³su²jah³la²
ten³sa²tã³ain¹tãu³a² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹³ Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lĩ¹. Wxãi²li² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxe¹. Txa²ĩ³ta³ka³txa²
wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³kot³sa²sĩ¹nhẽ³le¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁴ Nxa²ha¹te¹ ĩ²kxain¹nũ²la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wã³nxĩn¹ta²si³yxau³jah³la²nãu³xa²ai³jah¹lxi³sxã³wã²nã³ũ¹nha¹je¹tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² aun³txa² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³ain¹tãu³a¹ wa³su³txi³ we²nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁵ Nxe³te³na¹ in³txa² ka³na³ka³na³te²su² te²kxai³lu² we²nxi²ye²kxe³su²
wa³li²ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁶ Wã³li²nũ²la² Je³su²jah³la² a²yen³na² ã³kxu²thu²kxa¹sxã³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wã³nxĩn¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxĩ¹nha²kxai³ we²txi²sa¹nha²kxai³
wi¹lxo³kxi³san¹nhai¹. Ain¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li²

Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁷ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txi³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ka³lxi¹txi³ 10 nxe³sxã³ we²txai¹na¹li¹. Yxãn¹ta¹ ka³na³ka³na³te²a²
so¹lxi³ Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² so¹lxi³ ã³wã³lin²ju²li¹.

18-19 Jah¹la² so¹lxi³ txa²nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ ā³wa³lin²ju²li¹, Txa²wā¹sũ³na² wi¹le³kxi²te³lha³ku¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ ā³kxu²thu²kxa¹jxah¹la²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³sa²yxau³sxā³ i³x3txu¹li¹. Yxo²i²sah¹lxin¹nha²kxai³ we²txi¹nx2ta¹ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nũ²la² fa³ri³se²a²nāu³xa² ā³nhai¹tũ³te²nāu³xai²na² i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nũ³su² tāu³su² tāu³a² i³h¹nxe³hī¹na² ā³si³wxe³te³ji¹wi¹? Ain¹tah¹hxai²hē¹la². Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²ju³tan¹ti²wa³kxa² i²yah³lxan³tho³li¹.

21 Txa²wā¹ē¹na² so¹lxi³ i²nha²ki³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²ye³na² i²yah³lxan³tho³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³: “Ti¹a² wxā²na³li¹.” Jau³xai²la³ ta³nxa²: “Ju¹xa² wxā³nai¹.” Jau³xai²la³ ta³nxa² nxe³jau³jau¹xai²na² e³yah²lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxān³nāu³a² nũ³kxūn³sxā³ ā³wa³li²na¹ju³ta² i²nx2ti³lxun¹nxa²ti³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ i²syah¹lxan³tho³li¹.

23 Nxe³hī¹na² i³ye³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹: “Ti¹kxai²lxā²na³li¹.” Ain¹jau³su² ta³nxa²: “Nũ¹ka³nai²lxā²na³li¹.” Nxe³jau³ta¹la³ ta³nxa² nxain¹kxai²nān²tu³ ain³kxah²lxi³txa³hē¹li¹.

24 Ha³lai³xa² ha³lai³nĩ³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² whāi²na¹ i³ko²ko²kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wā³li²na¹ju³ta³nũ³a² a²nũ²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ul²yxau³ain¹kxan²ti³ i²kxi²sain¹tu¹wi¹.

25 Nxe³yān¹ta¹ wā³lin²nxa³ta³lxa¹ hī¹na² yxau³tũ³ka³txa² a²hxi²ki³kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³sxā³ khāuh³lxa³ti³sain¹to³tu¹wi¹, en²txi³sain¹tũ³ka³txa²su¹.

26 Kxā³nhi¹nu¹ta²na² No³e²ah³lu¹ta²na² yxau³hī¹nu¹ta² yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²kan³sxā³ wxā³na¹ju³ta³nu³a² yā¹nxe³tu¹wi¹.

27 Jā¹nxe³hī¹nu¹ta²na² tũ¹ka³txu¹ta²na² kwa²i³yain³kxi²nyhu¹i² kwa²i³na²kxi²nyhu¹i² txu¹ha² so¹kxi²nyhu¹i² txu¹ha² ũ³hũ²nyhu¹i² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nyhu¹ain¹te³na¹ No³e²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² na³vi²o²tē³na² ar²ka³tē³na² ā³wi¹nhũ²la² wē³ha²yau³xa² ā³ān³si³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Nxe² wē³hā¹hũ³sa²kxai³ a²nũ²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ya²lun¹ta² hxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²a² wah³nxi¹nxa³ti³wa³kxa² Txai²na² a²kan³sxā³ wxā³na¹tu¹wi¹.

28 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ kxā³nhi¹nu¹ta²na² Lo²ah³lu¹ta²na² yxau³hī¹nu¹ta²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kwa²i³yain³kxi²nyhu¹i² kwa²i³na²kxi²nyhu¹i² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹i² hai³sxa² ũh³wi¹i² sxi²ha² txo³ni² ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

29 So³to²ma²thi³nu¹ta²na² Lo²ah³lu¹ta²kxai³lu² a³li³hī¹na¹ oh³xa² wēh³ha²yau³xa² yā¹nxe³la²sxā³ ha³nxe² i³kxa² ah³hi² ēn³syo²fre²nũ³xa² i³kxa² ah³hi² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxā³ya²lun¹ta³lxa² hxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

30 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a² wah³nxe³sai¹nxa³ti³wa³kxa² Txai²na² a²kan³sxā³ wxā³na¹tu¹wi¹.

31 Nxe³hī¹na² a²nũ²a² sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a¹ he¹kxai²nān²tu³ yen³kxa² sxi²hē¹nāu³ai²na² wi²sxa³kxai²nān²tu³ ā³wih²xi²sxā³ so¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni³txai²la¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² hai³sxa³nāu³a¹ he¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² ā³wih²xi²ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni³txai²la¹.

32 Nxe³ha²kxai³ Lo²ah³lu¹ta²na² a²sxe³xa² ne³wā²yah³lxi³txa³hē¹li¹.

33 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² e³te³nah¹lxi¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹na¹tāu³a¹ a³lxi²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa²sa²yo²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹na¹tāu³la³ a³lxi²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²ā³a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³ya²lut¹sain¹kxan²ti³ yo²ā³a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²sa³wi³ha³lxi³sain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹.

34 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ ka³nxah³ta²na² in³txa² ha¹li¹ āu³xi²ya³tāu³a² ka³na³ki³ sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki³ ot³sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

35 Nxe³ya³ha²kxai³ txu¹ha² ha¹li¹ nxū³sa² o²la³kxi²ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot³sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

36 Nxe³ya³ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ hai³sxa² tau³ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot³sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Jau¹xai²na² īh¹nxu¹la²tan³te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².
Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³yau¹ū³jau³xa² ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ka³yxuh³xa² ya³lu²sxa³je³na² wa³lu³hxa² ā³nū²kxi²te²ju²hē³li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

18

Tu¹ha² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³su²

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la²:

— ī³nxū²kwai³lxū¹nha²sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²sa²tē³to³jah¹lxi³hē¹li¹.
Nxe³jau³xa² ī³yau¹ū³te³lhxā³ āh¹ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ha²kxai³lu¹:

— Sxi²hē¹nāu³ai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ yuh³lxi³ti³hex¹ai¹nxa³nū²nhai¹. A²nū²a² yuh³lxi³na³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yuh³lxi³na³ha²kxai³ nxe³nū²nhai¹.

3 Nxe³ju³kxai³lu² txu¹ha² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² nū²nhai¹. A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ain³kxi²sē¹li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³sain¹jah¹la² ī³wai³kxū¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xa² ī³ye³ye³kxi²to³nū²nhai¹.

4 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Ta¹ka³lxi²li² ain³kxai¹na¹ju³ta³la³ ten³sa²nxa³nha¹. Txa²wā¹sū³na² yuh³lxi³sa²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² yuh³lxi³sa²nxa³ha²kxai³ nxa¹nha¹.

5 Nxe³sa²nxa³kxan²ti³nū¹ hxi²that³sain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nha¹. Kwa²ī³wai³kxū¹ai¹na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

6 A²nxe³jut³su² hxi²kan¹jah¹la²kxai³lu² kō³nxe³thin¹kxan²ti³ ī³wai³kxū¹ye²nū²nhai¹.

7 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sa²sai¹ye²kxe³su² nxe³te² hi²sen³kxai³lu² a²nū²ai²na² ī²sxā³ ā³yū³so¹te²nāu³xa² ya²la³tu³ ī³wai³kxū¹ain¹tu¹wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²tāu³a² ī³kaix¹to³hain¹kxan²ti³ ī³hxi²nū¹nū¹hain¹tu¹wi¹.

8 Wa³su³txi³ ī³wai³kxū¹ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxa¹ju³kxai³la¹ a²kan³sxā³ wā³li²na¹hī¹na¹ ti¹ai²nān¹ko³nāu³a¹ ī³nxū²kwai³lxū¹nha²sxā³ Sū³na² ī³ye³kxi²sa²tē³to³te²na² ka³na³ki² te²a² yū³ye²tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

In³txi³nāu³xa² ha¹lin¹ya³te²nāu³xa² Sū³na² ī³ye³kxi²ya³jau³su²

9 Nxe³ha²kxai³la¹ yau³ã³xai²na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². In³txa² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹te²lã³na¹nha¹. Txai²na² so¹lxi³ wi¹lhin¹te²lã³na¹nha¹. Nxe²e³kxa²yã¹nxe³tũ³kã³txa² i³yau¹ũ³te³lhxã³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 — Nxe³nũ²nhai¹. In³txa² ha¹lin¹ti³nũ²nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wi¹yha³nhũ²nhai¹. ã³ne³ka²ta¹te²a² fa³ri³se²ah³lo²su² nxe³ha²kxai³ ã³ta³lo³hẽ¹te²a² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³jah¹la² nxe³ha²kxai³ nxe³ya³nhũ²nhai¹.

11 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³ txa²nũ² Txa²wã¹sũ³na² yxo²ha³txe³ti³nha²sxã³ nũh¹e³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹: “Sũ³na² nex3txi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kq³nxe³khai¹xai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Kãi³kxi²nyhu¹i² wain³ju³ta² o²la³kxi²nyhu¹xa³i² tu¹ha² ã³xa² ũ³whĩn¹ta³kxi² nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ txai²li² ti³hexl¹te²txã³wi¹. Nxe³na¹kxa²yo³kxai³la¹ jah¹lai²li² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³kxa² so¹kxi²nẽ³jah¹lai²na² yã¹nxẽn²nxa³wi¹. ã³lxi³na¹wi¹. Nxe³jut3su² wi¹lxi³kxi²nha¹nha²wi¹.

12 Yxãn¹tah¹lxi¹ txai²na² sa²kxai³lu² ye³ka³na³ka³na³ta³ sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² i³yai³na¹ju³ta² ye³ha¹li¹ ã³na¹a¹ha²kxai³ yen³kxa² 10 nxe² so¹kxi²na¹ke³la³te²kxai³ ka³na³ka³nat3te²a² ũ³hũ¹nxa²ha¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³xai²li² fa³ri³se²ah²la² i³ye³kxi²nũ²nhai¹.

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ ã³lxi³jah¹la² u²lxi³yxau³jah¹la² ãin²ti³nha²sxã³ ã³kxu²thu²kxa² ai³nũ²nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² nxex3txi¹. Kq³nxe³khai¹x1te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ kq³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³kot3sẽ¹li¹.” Nxe³jau³su² nxe³nũ²nhai¹.

14 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² jah¹la²kxai³lu² a³li³nũ²la² ka³nxi²sxã³ i³xi²tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kq³nxe³ti³ kãi³ju³ta² nxe³wã²na³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹lhin¹te²lot3sxã³ i³nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ ã³lxi³jah¹lai²na² fa³ri³se²ah³lai²na² hai³txi³ nxẽn²nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² a²kãin²jah¹lo²su² kxe³su² yxo²kwai³no³tain¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³kãi²nxa³te²lo³tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ hĩ¹nai²na² a²kãi²nxa³jah¹lo²su² kxe³su² yxo²kwai³no³tain¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³kãin²te²lo³tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² ha³lo²a² yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³su² i³yau¹ũ³jau³su²

15 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²wẽ³ha³lxa² tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² wxa²ne³wxaix3te³lhxã³ tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i²ain¹nxa²ha¹te¹ i³hxi²ko²lain¹si¹jau³su² yxo²xũn³txi³ i³kwai²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Ain¹jut3su² Je³su²jah³la³ jut3si²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Wẽh³ha³lxa² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ju³ta²na² i³hxi²ko³lain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wẽ³sai²li² a²wĩ³na² wãn³txa² yxo²i²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³tu¹wi¹.

17 Ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ten³nxa²lxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³ai²li² i²yah³lxin¹tu¹wi¹.

Yen³kxi³khai¹jah¹lo²su²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

18 Hã²wxã³txa³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²su² te²a² yau³son³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ³wã³txi³ti³an¹jau³kxi³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wi¹lhin¹jah¹lo²si¹lxi¹. Ĩh¹nxe² o²la³kxi²nha²sxã³ ka³te³na² wi¹tãu³la³ so¹kxi²hĩ³na¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ wi¹lhin¹te²su² san¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ wi¹lhin¹jah¹lo²lã²na³li¹.

20 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹txai²na² ain³kxi²to³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹: “Txu¹ha² ã³xa¹ka³lxa² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ĩ³su²lhã³nyhu¹txa³hẽ¹li¹. Yen³kxa² kãi³kxi²nyhu¹txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² kō³nxe³te²lo³nyhu¹txa³hẽ¹li¹. Wxa²wĩ³na² wxa²hã³ka³nu¹na² sa²nẽn¹kxi¹nĩn¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³ũh¹txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxi³lu¹:

— Sa³nxe³la³kon³sa³hĩ¹nãn¹te²tu³ sa²yxo²wet¹sa²sai¹hxai²na¹hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxi³lu¹:

— Yu³ka³na³ka³na³ton³na³li¹. Wxa²yen³kxa² sa²so¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa² so¹kxi²nxa²si¹jau³su² kãi³txa²hẽ³li¹. Nxĩn¹kxi²nãn²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa²yo³ha² tẽ³sxã³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²na² wã²nhũh²xai³txai¹nhẽ³li¹. Nxĩn¹kxi²nãn²tu³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ yen³kxa² wi¹ju³ta³nũ³a² yũ³nxa²tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ nxe² kãi³ta³lu²nĩn¹kxi²nãn²tu³ ã³wxã³sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxi³ ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³jau³xai²na² sa²kxi³lu² in³txai²na² sa²kxi³lu² ain³kxi²te³na¹ ãin²ta³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la³, kãin²yen³kxi³ha²kxi³la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxi³ ĩ²kxi²nũ²la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² kãin²yen³kxi³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hẽ³li¹.

25 Jã¹nxa¹jau³su² ka³me²la² ka³yuh³xa² kãin²khai¹te²su² te²na² hai³txi³ a²ku¹wxi²si³xẽ¹na² ã³wih¹sxã³ ã³wa²to¹ti³he¹nxe³lhĩ³nx2nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² kãin²yen³kxi³khai¹nxe³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi² wa³lxe³te²ju²hẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ain³kxi²tũ³ka³txan¹te²a² a²wãn³txi³kxi³lu¹:

— Txa²wã¹ha³lo²a²nãu³a² a²nũ²ai²li² yen³kxi³kxi²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²su² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²jah¹lo²su² ye²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jut³su² ha²kxi³ a²nũ²a² yen³kxi³te²su² te²na² kxãu³nxa³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³kxi²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² hãĩ¹nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ki³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² hxi²kan¹te²lo³jah¹lai²la¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Nxex³txi¹. Txa²wã¹yen³kxi³khai³xa² ã³na¹sãn²sĩ¹na¹ka³tu³ wxãĩ²na² so¹lxi³ ã³si³tẽ³la³kxi¹sĩ¹na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29-30 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxi³lu¹:

— Ya²la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² ĩ²li³te²na² Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxi³ sxĩ²ha² ã³na¹i² a²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹i² a²lon³ti³nãu³xa² ã³na¹ai¹ni² a²wĩ³na² ã³na¹i² a²hã³ka³na² ã³na¹i² a²wẽ³ha³lxi³khai³xa² ã³na¹ai¹ni² nxe³ain¹kxi²nãn²tu³

ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹te²na² sa²kxai³lu² kãin² wa³to²hi²sxã³ ã³yho³hai¹na¹ju³ta²
yũ³tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxa²yu³su² a²kan³sxã³ wã³li²na¹hĩ¹na¹ ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹tai¹na¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³nũn³sxã³ kãĩ³ũh¹nx²ti³nũ³na¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³to³jau³su²

31 Hã²wxãñ³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxi³sxã³ ãh¹ ha¹li¹
wxa²sa²so¹kxi²nũn³sxã³ nxe³te²nãu³xa² nũh¹lxi³sxã³ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³wxi¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³nxai³ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³
Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³te²nãu³xu¹tai²na² e³kxi²syē¹nyhain¹jau³xu¹jã¹nxe²
kãĩ³hxa³je²sain¹tu¹wi¹.

32 Nxe³ju³kxai³la¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² a²hxi²ki³kxai³lu²
ã³yãu³hũ¹nha²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹nũ²la² khãuh³lxa³ti³sain¹ni²
ĩ³wa³ka³si³sain¹ni² ye³ka³su³hẽ¹kxi² nxe³sain¹tu¹wi¹.

33 Hã²wxãñ³txa³ ĩ³ta³lo³wait¹sain¹sãn²nũ²la² ĩ³su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Nxe³ka³tu³
hã²wxãñ³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxã³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na²
a²si³yxau³tãu³khai³xa² ã³ne³to³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

Ye³han³nha²jah¹la² ye³we²txi²jau³su²

35 ĩ³ye³ta³lu²nain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tĩh³na² ã³nxai³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nũ²la² Je³ri³ko²thĩ³na² yau³son³tãu³a¹ a²nũ²a² ĩ³hat¹txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jah¹la² yen³kxa² ai³nxũ³nyhu¹te³lhxã³ ã³wxe³e²nyhu¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ye³ha³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yen³kxa² ĩ²sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
Hãĩ¹nxe³sxã³ tĩh³na² ne³ku²nxa² ã³yi¹ka³tu³ a²yen³kxa² ai³nxũ³sa²tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³ha²kxai³la¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² wxã³yain¹ju³ta²
ain³kxai¹nha²kxai³ ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
Ĩh¹te²tan³yah³lxi¹nhã¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai²li² ã³wa²to²ka² wxã³tu¹wi¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ kãin² ĩ³kaix¹ti³ãn²jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹.
Nxĩ¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³kot³sẽ¹le¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² ne³ka³ta²a² wxã³ain¹te²nãu³xa²
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³nahx²nxe³sẽ¹li¹. ĩ³kaix¹txa³hẽ¹li¹. Ain¹jau³su² nxe² ain³kxi²kxan²ti³ kãin²
ĩ³kai¹xi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹.
Nxĩ¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³kot³sẽ¹le¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tãu³a²
ã³yit¹ta² ai³ain¹sxã³ jah¹la² ã³sa²so¹sxã³ wxã³si¹hain¹jau³su²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ã³sa²so¹sxã³ wxã³ain¹nũ²la²
ĩ³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta³ kãĩ³ũh¹nxa²ha¹ju³ta³la³ ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ha²kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Ye³we²txi³san¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ hī¹na² ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kwēn¹ta²na¹ ye³we²nxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tū³ Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi² Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ye³we²txi²ju³ta² ī²ain¹tū³kā³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

19

Sa³ke²ah³lo²su² ī³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³ri³ko²thī³na² wxa²li³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ka³tū³ta¹ Sa³ke²ah³la² yen³kxi³hā¹xa¹1jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ū³yho³hi²ki³kxa² so¹kxi²nē³tū³kā³txa² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

3 A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ī²ti³ten³khai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ kī³txi³ sa²nxū²nxa³ha²kxai³ ī³hit2tain¹tū³kā³txa² ka³lxa¹ai¹nha²kxai³ ā³yxe²ta³sin²thīn²te³lha³ta¹ ā³nhi²ka¹tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

4 Ai¹nha²kxai³lu¹ Sa³ke²ah³la²kxai³lu² ne³ka³ta²sxā³ ā³nih³nū²la² Je³su²jah³la² ā³wa²to¹tīh³na²nū³a² ā³yit1ta¹hxai²hē¹la². Ā³yit1tū²la² si³ko³mo²ra²nē³ka² ī³ka³la³sxā³ yau³kxi²sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ā³wa²to¹kxa² wxā³nū²la² sa²yxo²ka²la¹nha²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Sa³ke²ah³lāi³. Wa³su³txi³ ī³ka³nxi¹sē¹li¹. Wxa²sxi²ha² ā³wih¹ti³ten³khai¹sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ wa³su³txi³ ī³ka³nxi²nū²la² ī³ka³lih³nū²la² sxi²ha² tē³sxā³ ā³wih²xi²ta¹hxai²hē¹la².

7 Ā³wih²xi²nū²la² kwa²i²ain¹tū³kā³txa² a²yxo²wān³txi³su² nxe³te³nah¹li¹, hī³the³sot3tain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lai²li² a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² sxi²ha² yxau³kxain¹nīn²ta¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ ī³sa²yxau³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²yen³kxa² a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹ai¹na¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxa² ka³na³ka³nat3sxā³ ī³ki³ha¹kxi²sxā³ kāi³kxi² so¹kxain¹na¹te²su² te²nān²tū³ yen³kxa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³ti³xa¹ ū³hū¹xi¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu²:

— Hī¹na²su² sxi²ha² thī¹nai²nān¹tū³kā³txa² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta² ā³wa²su¹tai¹na¹ju³ta² yū²na³li¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³lu¹.

10 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³te²su² te²nān²tū³ a²ē¹na² sa²hau³ko³tūh¹te³lhxā³ wxā³na¹hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ū³yho³hi²ki³a² ū³hū²xai³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³kā³txai²na²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa² wa³su³txi³ yau³son³te²ji¹xā¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tū³ta¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² ai³ain¹tāu³ān²tū³ta¹ ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

12 Ī³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— A²nū²a² ha³lo²a² yxau³nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la²kxai³lu² ī³ye³nha²nū²nhai¹. Ī³ye³nha²te³nah¹li¹: “Ha³lo²a² u²ko³xa² a²si³yxau³kax3su² te²lo³sa²kxe³nū³su² ā³nxai³te³lhxā³ nxa¹nha¹. Nxe³sa³kxai²nān²tū³ hā²wxān³txa³ ī³xi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

13 Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² 10 nxe³te²a² ka³lxa¹txi³ i³kaix¹so¹te³nah¹lxi¹: “H¹i¹na² ai³na¹tu¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat3sxã³ ũ³hũ²xai³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nã²tu³ ai³na¹tãu³a² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹nũ²la² yen³kxa² ãh¹so¹kxi¹jxah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³ i³xi²na¹hĩ¹na¹ i³hau³ko³ki³tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

14 Nxe³tah¹lxa¹ ai³ain¹ka²si³yo³na² a²ka³lxa¹ti³khai³xa² sa²kxai³lu² i³ã³ta³ka³xai¹nha²kxai³ u²ko³xai²na² a²si³yxau³ka³txa² sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² a²si³yxau³kax3su² sain¹sĩ¹ju³ta² ten³sa²sĩ¹nxã³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

15 Nxa²ha¹te¹ kxã³nãu³a² jah¹la²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² son¹sxã³wa³li²nũ²nhai¹. Wã³li³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ũ³yho³hain¹tũ³ka³txai³tã² i³kaix¹so¹xi²nũ²la² ũ³yho³hi²ki³ai³tã² hau³kot3si¹hain¹jau³su² i³wã³txain¹nũ²nhai¹.

16 Nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhĩ¹nã¹te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ki¹ai²na² ũ³hũ¹san¹ki³ai³tã² o²la³kxi²na¹ka³tu³ hĩ¹na² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10 nxe³ki³a² so¹kxai¹na¹hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

17 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wã³txi³kxai³lu¹: “Wi¹na³li¹. Yen³kxa² kãi²nxã³te²a² ũ³hũ¹nxã²ha¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta²li² wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hĩ¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ 10 nxe³je³na² a²sxi²jen³na² ka³lxa¹je³na² a²wa³kxẽ³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ ã³ta³lo³hẽ²ti²jah¹lai²na² wã³txi³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ki¹ai²na² ũ³hũ¹san¹ki³ai³tã² o²la³kxi²na¹ka³tu³ hĩ¹na² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxai¹na¹hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

19 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wã³txi³kxai³lu¹: “Wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hĩ¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² sxi²jen³na² ka³lxa¹je³na² a²wa³kxẽ³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

20 A²sa²wi³sa² ã³xa² tũ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ki¹ai²na² ũ³hũ¹san¹ki³ai³tã² wã²la²ka³lo³a² wxa²wã³lãu²kxi²sã²na¹ka³tu³ kan²txi³ ũ³ha¹a¹hẽ³li¹. Ki¹ai³ta³lxi²na³li¹.

21 Nxa¹ka³tu³ta¹ wxã²na² ha²ya³kxa² yen³kxa² a³lxi²jah¹lo²sxa³lxi¹. Wa³ko³nxã³kxan²ti³ a²nũ²a² yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ hai³sxa² ũ³whĩ¹nxã³kxan²ti³ yain³txa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ nxĩ¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxĩ¹nha²kxai³ yuh³lxi³nxã²ha¹hẽ¹li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Wxã²na²ko³nxe³thin¹khai¹nxi¹lxi¹.” Nxe² e²kxi³san¹jau³xi³na²sa¹: “Wxã²na² sa²kxai³lu² ha²ya³kxa² yen³kxa² a³lxi²jah¹lo²sxa³lxi¹. Wa³ko³nxã³kxan²ti³ yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ hai³sxa² ũ³whĩ¹nxã³kxan²ti³ yain³txa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹.” Nxĩ¹jau³su² san¹ten¹tu³wi¹.

23 Nxe³na¹ju³kxai³lu²: “Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ki³ki¹ai²li² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³a² o²la³kxain¹tũ³ka³txa² ũ³hũ¹ai¹nxã³thai¹li¹? Nxĩ¹ke³la³te²kxai³ i³na¹tãu³a² ki³ka³lxa¹ti³lo³nhĩ³nx2na³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

24 Nxa²ha¹te¹ kwa²wxã³ain¹tũ³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ki³ka³na³ka³nat3sxã³ tẽ³ain¹kxa² sa²so¹kxi²txai¹nhẽ³li¹. Sa²so¹kxi²sxã³ jah¹la² ki³a² hxi²ka² hxi²sxã³ ki³ai²na² hxi²tẽ³nha²jah¹la² ũ³hũ¹txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

25 Nxe³nxã²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² wã³txi³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Jah¹lai²li² ki³ka³lxa¹txi³ 10 nxe² yũ³ten¹tu³wi¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “A²nũ²a² yen³kxi³te²na² ãh¹ kãi²non³sxã³ yen³kxa² ũ³hũ¹nyhain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa² jũ¹nxe² yũ³kxan²ti³ sa²so¹xi²hxa³txain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

27 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² ĩ³an³ta³kxi²sain¹tũ³ka³txai³tā³ a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ai¹na¹ju³ta³nũ³a² ā³ten³sai¹nxa³tũ³ka³txai³tā² tē³sxā³ wxā³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ti¹ai²na² sun²tā¹jah¹lxi³hē¹li¹.” Nxe³nũ²nhai¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³yatlā³wih¹jau³su²

28 ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² Je³ru³sa³lē²thĩ³nān¹tĩh³na² wā³lxa²ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³nũ²la² wā³la² o³li³ve²ra³kat3su² yau³son³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ti³wa³kxa² sxi²jen³txa² thĩ³nha¹li¹ wā³la³ka³txa² yxo²yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thĩn³txa² Bet3fa³je²thĩn³su² ha²kxai³ Be³tān²ya³thĩn³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 A²nxe³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Sxi²je³na² ha³ti³hi³nāu³a¹ ai³jah³hē¹li¹. Ya³hin¹kxai²nān²tu³ ju³mēn²ta² ka²va¹lhũ³nān²ta² wē³sa² nxe³te²a² sa²ta³kxa²wxe³sain¹te²a² ĩ²yah³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a² ā³ka³ti³yau³ai¹nhxai²nxa³hē³li¹. Nxe³te²a² sa²ta²la³kxi²so¹jah³hē¹li¹.

31 Nxe³ya³hin¹te³na¹ a²nũ²a² nxe² ĩ³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³: “Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ sa²ta²la³kxah³hin¹ji¹wi¹?” Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ ĩ³wa²lũ³xain¹ya³hin¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hā³sain¹sĩn¹na²li¹.” Nxe³txain¹ya³hē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ ā³nxai³yah³nũ²la² ya²la³la¹ Je³su²jah³la² e³kxi²ya³jau³xa² yā¹nxa²sxā³ ha³lo²a² ĩ³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³ha²kxai³ sa²ta²la³kxi²ya³tāu³a² ju³mēn²ta² wē³sa² a²wa³kxē³nxa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹? Nxain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hā³sain¹sĩn¹na²li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe² ĩ³ye³hau³ko³tũ²la² ju³mēn²ta² wē³sa² sa²so¹sxā³ ā³nxixi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³xi²ya³tāu³a² wā²la²ka³lo³a² so¹sxā³ ũ³ka³ti³hēt1ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la²kxai³ ā³ka³ti³yau³ye²ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³nũ²la² ju³mēn²ta² ā³ka³ti³yau³sxā³ ai³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²kxai³lu² a²wā²la³ka³lo³khai³xa² tē³nũ²la² tĩh³na² ũ³ha¹sxa²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³nũ²la² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² yau³son³nũ²la² o³li³ve²ra³ka³txa² a³ka³nxe³te³lhxā³ tāu³a¹ a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹khai³1nxe³tũ³ka³txa² ā³nhe²kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wā³nxĩn¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² ĩ²ai¹nha²kxai³ ka³li³hain¹jau³su² Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ĩ³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ oh³nāu³nũ¹ka³nān¹tũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sũ³na² wi¹lhin¹sxā³ ĩ²ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³sa²nē¹kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. A²sa³wi³ha³lxi²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ĩ³kwai²kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Wxa²sa³wi³ha³lxa² ka³nahx2si¹hai¹nĩn¹jau³su² ĩ³kwa³na³txai¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³ka³nahx2ain¹ke³la³te²kxai³ txah³lxa³kxa³txa² sa²kxai³lu² ĩ³kaix1txai¹nhĩ³nx2na³li¹. Txa²wā¹sũ³na² wi¹lhin¹jau³su² ĩ³sa²nē¹kxi¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²ĩ²sxã³nãn³jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ hã²wxãn³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ten³sa²tã³te³na¹ kãin² ĩ³ain²ta³kxi²nha²ha²kxai³ ĩ³nãn³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 ĩ³nãn³te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ²tũ³kã³txi³ ĩ³nxãi³. Kõ³nxe³ton³khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hãu²no³nx2ta¹ju³ta² yũ³nx2ti³hĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹txi³ ĩ²yah³lxi³hĩ²nxa³lxi¹.

43 Yah²lxa³nha²kxai³ ye³jen¹na² kõ¹kõn¹nũ³kã³txa² wxã³sxã³ ã³ki³wa³nũ³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ a³li³si³kxah¹lxa³tho³li¹.

44 Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ti² wxa²nũ³kã³txa² a²yo²ha³kxa¹ sun²tã¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³ha²txah³lxa³kxa²ũ³hẽ²ta²ka³la³yah³lxin¹ki²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nai¹ã³ain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² kwẽn¹ta² wxã³nũh¹nx2ti³ju³ta² ã³ne³wxe³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na²sxi²ha²ã³wih¹sxã³o²la³kxi²jau³su²

45 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² a²nũ²a² yen³kxa³ so¹kxi²nyhu¹tũ³kã³txa² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ²ka³tu³ta¹ a³li³si¹jau³su² yxo²xũn³txi³ kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha² ĩ³ye³kxi²sah³lxin¹thĩ³nai²la¹wi¹.” Nxe³jau³su² tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ yen³kxa² kãi³kxi²tũ³kã³txai²na² a²sxi²sin²ta²wi¹. Nxe³thĩn³su² sa²ne³yax¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Hã²wxãn³txa³ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ thĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxa³ka³te²nãu³xa² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su²te²nãu³xa² a²nũ²a² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² nxe³sxã³ su²lhã³te³lhã³o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Ain¹tah¹lxa¹ ã³si³tẽ³kxi²tũ³kã³txai²li² kãin² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² ĩ³hxi²ka¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

20

Je³su²jah³la²hxi²kan¹jah¹lo²lo³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³tãu³a² tũ¹kã³txai²na² an³txi³tũ³kã³txai³ta³lxi² ã³nũ²kxi²nũ²la² aun³txa² tĩ³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²sa³.

2 Tĩ³ain¹nũ²la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹jah¹lo²ta³ ĩ³sa²si¹hã³nxa²lhai¹li¹? ĩh¹nxe² ĩ³hxi²ka¹txa²hĩ³te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yau³xã³lxi³jau³xa² ĩ³wã³txi¹nx2ti³nũ³na¹tu¹wi¹.

4 Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² sa²kxai³lu² a²nũ²a² tẽ³sxã³ ĩ³ye³na² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² ĩh¹jah¹lo²ta³ ĩ³sa²si¹hã³ain¹thai¹li¹? Txa²wã¹sũ³nu²khai³xai²la³ ta³nxa² a²nũ²khai³xai²la³ ta³nxa² nxe² ĩ³yau¹ũ³jah¹lxi³txa²sã²nhẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ hit3the³so³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹jau¹la³ta³ ĩ³wa²lũ³xi²ki³te³ji¹? Kĩ³sa²kxai³: “Txa²wã¹sũ³na² sa²si¹hã³ain¹nĩn²tai¹.” Nxe³ki³jau³su² nxe³ki³kxai²nãn²tu³ ĩ³wa²lũ³xi²nẽ³te³nah¹lxi¹: “Wain³na³li¹. Yxo²ĩ²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Nẽn³jau³su².

6 Nxe³yãn¹ta¹: “A²nũ²a² hi²sen³su² sa²si¹hã³ain¹nĩn²tai¹.” Nxe³ki³jau³su² nxe³ki³kxai²nãn²tu³ ã³si³tẽ³kxain¹tũ³kã³txa² hi²sen³su² txah³lxa³kxa²

hxi²tē³nha²sxā³ wha³tin³kxi²nē³lain¹tu¹wi¹, Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lo²su² ye²yhai¹nha²kxai³lu¹.

7 Nxe³ye²yhai¹jau³su² ha²kxai³ an³txi³tū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Īh¹jah¹lo²tā³ ī³sa²si¹hā³ain¹te²la¹ku² sī¹na¹nhai¹. Ko³nxe³sī¹nxa³nhai¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ ī³sa²si¹hā³sa³jah¹la² ī³yau¹ū³nx2ti³nxa³lho³li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

Hai³sxa²kwa²hau³ko³tū³ka³txa²ī³yau¹ū³jau³su²

9 Nxe²e³ta³lun²nū²la² ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³li³sa²li¹. Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxa²na²
u²va²tē³kxa² ū³whī¹nū²nhai¹. Ū³whī¹ta³lun²nū²la² a²nū²a² ā³xa²
wi¹wa³kon³si¹hain¹jau³su² ū³hū¹ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ha³lo²a²
u²lxan¹ko³xa² ā³nxai³nū²nhai¹.

10 Hā²wxān³txa³ ā³ki³i²tāu³a² sa²kxai³lu² yain³txa³kxa² wā²nhu¹nyhu¹si¹jau³su²
a²sa³wi³sa² sa²si¹hā³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ sa²hau³ko³tū³ka³txa²kxai³lu²
kāi³ye²ha²kxai³ wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tu³ hāi¹su²la³kxa² sa²wa²nyhai¹nū²nhai¹.

11 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² yain³ta³ka² wā²nhū¹nyhu¹si¹jau³su²
sa²si¹hā³xi²nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ sa²hau³ko³tū³ka³txa²kxai³lu² ī³wait¹txi²ha²kxai³
ko³nxe³ti³ ī³āu²li²to³tha²kxai² nxe³nyhai¹nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³
wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tu³ sa²wa²nyhai¹nū²nhai¹.

12 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² sa²si¹hā³xain¹ta¹ hai³txi³ wet¹txai¹nxa³ha²kxai³
ī³su²lain¹sxā³ kāin² ī³yīx1tot3sxā³ so¹sxā³ ā³na¹ai¹nha²kxai³ ain¹nū²nhai¹.

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la²kxai³lu² wā²nxūh¹hain³nha²te³nah¹li¹:
“Īh¹nxe³ta¹lhon³kū². Nxa¹nhai¹. Āh¹ hī¹na² nū¹ta²wē³sa³khai³xa²
ī³sa²si¹hā³a¹tū¹xā¹. Jah¹lai²na² so¹li³ yū³na¹kxa² a³li²na¹kxa²
sa²nēn¹kxain¹kxi³sā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

14 Yxān¹tah¹lxa¹ sa²hau³ko³tū³ka³txa²kxai³ wxā³yai¹nhī¹na¹
ī³ye³lain¹te³nah¹li¹: “Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³na²wi¹.
ī³su²lhā³a³sah¹li³wxi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ hai³sxa² so¹kxi²ki³tu¹wi¹.”
Nxe³lain¹jau³su².

15 ī³su²lī³ya²lut1sxā³ sa²tā³nyhai¹nū²nhai¹. Nxe³ain¹jut3su² ha²kxai³
a²wa³kxēn³yah³la² ī³xi²tāu³a² Īh¹nxe³ta³ kāi³te³ji¹wi¹?

16 Ne³ka²sah¹li³wxi¹. A²wa³kxēn³yah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² ī³xi²kxai²nān²tu³
tū¹ka³txai²li² sun²tā¹sān²ka³tu³ nū³ka³txi³ ā³xa² sa²si³wē³no³tain¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³ka³txai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³sīn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³te³nah¹li¹:

“Txah³lxa³kxa³txa² a²nū²a² sxi²ha² ton³te²nū³ka³txai²na² o³nxa³jau³su²
ī³ye³kxain¹sxā³ so¹sxā³ ā³sxā³ ā³na¹ain¹ka³txa² kwēn¹tai²na²
si³ka³lah³ā³ka³khai³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³txa³lā²na³li¹.”

Ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xai²li²
ī²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

18 Nxe³ha²kxai³la¹ txah³lxa³kxa³txai²li² kwa²sa²tā³yū³to³kxai²nān²tu³
kāin² ā³nī¹to³ta³li³hī³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ txah³lxa³kxa³txai²li²
ā³hi³sā³nhe¹ta²li³kxai²nān²tu³ sa³txe¹ha²kxai³ ā³ya²lu¹txa²li³hī³nx2na³li¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³la² ũ³yho³hi²ki²jau³su²

19 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txi²su² te²a² wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³txe²nāu³su² te²a² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹jau³su² a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²:

— Wā²nū³so¹sxā³ ũ³tī¹kxi²ki²te²ji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ a²nū²a²nāu³xa² yuh³lxain¹jau³su² hi³ka¹nai¹nxa³ha²kxai³ hāi³a² wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³ha²kxai³la¹ kāin² ī³an³ta³kxai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² wān³txa² hāi³a² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Wi¹lhin¹ki³lxo³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ ki³han³jau³su² e³kxai²nān²tu³ ī³hen³txi³sah¹lxi³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Ro³ma²no² a²si³yxau³jah¹la² ī³ye³kxai¹na¹ka³tu³ ũ³tī¹kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ten³sa²sīn¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ sa²si¹hā³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹. Wān³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ ī³yau¹ū³ai¹nhxai¹nhē³li¹. A²nū²a² ī²li³te²a² ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khaix¹kxan²ti³ wxāi²na² yuh³lxi³jah¹lo²sxā³lxi¹.

22 Nxī¹nha²kxai³ wān³txa² wain³jau³xan²tu³ ī³yau¹ū³sah¹lxi³sī¹nhē³li¹. Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nū²a² ũ³yho³hi²ki²ai²na² ũ³hū¹ain¹ki²ta³nxa² hāi¹nxā¹ta³nxa² īh¹nxe² wain³txi³ kāi³sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³xa² a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

24 Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³yho³hi²ki²a² wā²nā³ū¹sya¹hē¹li¹. A²nū²a² ye³na² ũ³wha²li¹lain¹kxe³su² te²a² īh¹nxe³te²a² a²ye³nhū³ji¹wi¹? Īh¹te²a² a²ī³lxi³su² ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³su² ha²kxai³ a²ī³lxi³su² ha²kxai³ te²la¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hū¹yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hū¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe²xai³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ju³kxai³lu² wain³txi³ ī³wa²lū³xi²ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxau³yai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ī³ki³han³si¹hai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka³nahx²sxā³ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² sa³tu³se²a² nū³ka³txa² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yxo²ī²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² ā³nhait¹tū³ka³txa² ā³tī³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Ā³tī³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ī³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Ī³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx¹ta² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nē³te³nah¹lxi¹: “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxi³khai³xa² yū²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹ha² so¹nyha¹ta¹ka³lxai³tā² so¹nyha¹txai²li¹, a²lon³ya³lu²jxah¹la² ta²ha² wet¹si¹jau³sa¹.” Moi³se²ah³lu¹ta²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

29 Nxa²ha¹te¹ a²lon³ti³tāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³ain¹nū²nhai¹. A²hxi²kan¹te²a² txu¹ha² so¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ye³jen¹na² ya²lu²nū²nhai¹.

30 Nxe³ha²kxai³ wē³sa² yū²nxa³ha²kxai³ a²lon³yah³la² so¹nū²nhai¹. Nxe³nū²la² in³txa² ya³lu²nū³nū²nhai¹.

31 Hā²wxān³txa³ a²lon³na² ā³xa² so¹kxi² ya³lu² nxe²xai³sxā³ a²lon³ti³tāu³xa² ya³lun¹txa²hxan³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ wē³sa² we¹txi²nyhai¹nxa³nū²nhai¹.

32 Hā²wxān³txa³ txu¹hai²na² ya³lu²nū³nū²nhai¹.

33 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ yan¹nāu³a¹ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²kj³tāu³a¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² īh¹te²la³ta³ in³txa² wē³sāi¹ah³lo²khai³su² hī³te³ji¹wi¹, a²yo²ha³kxa¹ so¹nha²xai³ain¹na²ha²kxai³lu¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. Yuh³xan¹ta³nū³ka³txa² in³txa² txu¹ha² so¹nyhai¹nhxai²na²hē³li¹.

35 Ai¹nha²kxai³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²nū²a² sa²yo²we¹txain¹te²a² ka³tēn³su² ti³hi¹tai¹nhī¹na¹ so¹nyhu¹kxi³ju³ta² yū²nxa³lho³li¹.

36 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹ta² nū³ka³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹xa³ha²kxai³ ya³lu²ju³ta² yū²nxa³ha²kxai² nxain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹xain¹tu¹wi¹. Ya³lu²xain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xain¹ju³ta² yxau²sa²tē³ai¹nha²kxai² nxain¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² ti³hi¹tai¹nha²kxai³lu¹.

37 Kxā³nxu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nū²a² ya³lu²te²na² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²si¹kxe³su² ī³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Wān³txu¹tai²na² hi³a² nxā³nxa² ka³tēn³nxā³nxa² ī³sa²tē³kxan²ti³ ī³hxa³txa³kxe³su² nxe³jau³xu¹tai²nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txai²na² A³bra³āu²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ I³sa²kah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³jau³su² ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki² jah¹lo²nāu³xai²na² ka³tēn³su² yxau³ain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³tēn³su² na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta²kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha³ta³nxān²tu³ hī¹na² ka³tēn³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yo²ha³kxa¹ ka³tēn³su² ye²nx2tain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ ha³tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³txi³ e³i¹lxi¹. Ain¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la².

40 Āu²lxa²to³nha²kxai³ ī³wā³txain¹kxe³su² ha²kxai³ hāi¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Kris²tu³jah¹la² a²si³yah³lo²nu¹tai²na² nxe³jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹. “Kris²tu³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³ai²la¹wi¹.” Ain¹jau³su² hxai²na²hē¹li¹.

42 Ain¹ta¹ Ta³vi²yah³lu¹tai²na² hain³jau³xu¹tai²nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yo²wān³txi³kxai³lu² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe³txu¹li¹.

43 Nxīn¹kxai²nān²tu³ wxa²ko¹ko¹xa² a²yo²ha³kxa¹ wxa²yu³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot3sxā³ ah³si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ta¹hxai²hē¹li¹.” Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹li¹.

44 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²yo²wān³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ īh¹nxe³sxā³ a²ta²lhot3hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ha³tēh³nxā³nxa² hoh³lxi³su² tū³ka³txi³su² ī³yau¹ū³jau³su²

45 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a²yo²o³tũ¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Ha³teh³nxã³nxa² hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³tũ³ka³txa² hi²sen³su² wã²la² a²lu²ka³lo³a² ũh³wih²kxi²nha²nũ²la² a²nũ²a² hxi²kan¹te²sa²ye²kxe³su² yxo²kwai³no³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Tĩh³na² sxi²je³na² nxũ²kwai³ye³lo³tĩh³na² ã³nxai³tãu³a² wxi²kan¹te²sa²si¹nyhain¹jau³su² yxo²kwai³no³tain¹nũ³nhxai²na²hẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³nai²na² ã³wxe³ka³lo³a² sa²nẽn¹nha²khaix¹nxe³te²a² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³tai¹nha²kxi² a²nũ²a² ã³nũ²kxi²sxã³ yain³kxi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³ nxe³tãu³a² te²yã¹nxe³sxã³ ã³wxe³ju³ta² sa²nẽn¹kxi²khaix¹nxe³ta² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³tai¹nha²kxi² nxe³nyhai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

47 Nxe³kxa²yu³su² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxa³ kãi³so¹kxi²te³lhxã³ nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² yau³ka³lxa¹txi³ wi¹le³kxi²ki³lxo³xai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ain¹ta¹ ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. Kxã³nãu³a¹ kq³nxe³khai¹nxe³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nu¹hain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ nxe²kãi³ai¹nxa³tũ³ka³txa² kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nu¹hain¹ju³ta² kũ³we²ki²la² kãi²nxa³lho³li¹. Je³su²jah³la²kxi³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21

Txu¹ha² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² a²nũ²a² yen³kxi³te²nãu³xa² ĩ²ta¹hxai³hẽ¹la². Kai²syẽ¹na² ũ³yho³hi²ki³a² ũ³whi¹ye²tũ³ka³txa² yxau³sxã³ ĩ²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² yen³kxi³khaix¹te²a² wxã³nũ²la² ki³ka³lxa¹txi³ ũ³whi¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³ain¹tãu³a² txu¹ha¹ka³lxa² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² wxã³nũ²la² ki³jũ¹lxi³ki³a² ki³ha¹li¹ ũ³whi¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nxe³ju³kxi³lu² ĩ²nũ²la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— ĩ²sah¹lxi³sã²lxi¹. Ta¹ka³lxi²li² ki³kãi²lxi²nxa³kxe³su² kxan²ti² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²yo³ha² kãin²ye²na³li¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² ã³xa² a²yo³ha² kãin²ye²nxa³wi¹. Nxe³ju³ta²li² yen³kxi³tũ³ka³txa² a²wã³kon³ki³a² so¹lxi³ ũ³whi¹ye²ain¹na²li¹. Yxã¹ta¹ ta¹ka³lxi²li² hãi¹ki³li³ ũ³whi¹ye²na²li¹. Nxe³ha²kxi³ a²yo³ha² kãin²ye²na³li¹, ta¹ka³lxa²su¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² sxi²ha² a³lun²ta² hxa³kxi²te³lhxã³ jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² hi²sen³kxi³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ĩ²nũ²la² e³lxi³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txah³lxa³kxa² wi¹lũ³hẽ¹ti² wi¹lũ³wha²li¹li² nxai¹nĩn²ta¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— ĩ²sah¹lxi³sã²lxi¹. Txah³lxa³kxa² wi¹lhau³kot³thẽx¹je¹nxain¹nĩn²ta¹. Nxe³kxan²ti³ kxã³nãu³a² txah³lxa³kxa² a²yo²ha³kxa¹ sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Hai³txi³ka³tha¹li¹ ã³ne³hẽ²kxi²ka³txa² yũ²nx³tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ha³lo²a²nũ³a² kq³nxe³ton³kxi²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wã³tain¹te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³la² ĩ³tih³nxe³sa²jah¹lãi³. ĩ³yau¹ũ³sa²sĩn¹nhẽ³li¹. ĩh¹nxe³hĩ¹na² sa²nai¹ain¹te³ji¹wi¹? ĩh¹nxe³ti³wa³kxa² yau³son³sxã³ wi¹kq³nha²hĩ³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:
— wi¹lĩ²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ³ki³ha¹kxi¹nx²ti³ha³ta¹. Nxe³ha²kxi³a²nũ²a² ka³lxa¹te²a² wxã³sxã³ ki³han³jau³su² e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:
“Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³jau³su²

e³yah³lxi³to³hi²: “Hĩ¹na² wxã²na³li¹.” Nxe³jau³su² e³yah³lxi³to³hi² nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ wet1txai¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

9 Jã¹nxa¹jau³su² ti¹na² yxau³tũ³ka³txi³nãu³xai²na² kãin² ã³nhe¹kxi²nyhu¹sxã³ su²lhã³nyhain¹kxai²nãn²tu³ nũ¹ka³na¹ u²tãu³ai³tã² yxau³tũ³ka³txi³nãu³xai²tã² kãin² ã³nhe¹kxi²nyhu¹sxã³ su²lhã³nyhain¹kxai²nãn²tu³ nxe³jau³xa² ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³yu³lyhah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ya²la³lyau³su² kxan²ti³ hai³txi³ hĩ¹nãn²tu³ ha³lo²ai²nãn²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹.

10 Nxe³sxã³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² a²nũ²a² nũ³ka³txi³ ã³xa² a²lhun³tu² ã³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tãu³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tãu³ ã³xa² a²lhun³tu² ã³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ nxe³nyhain¹tu¹wi¹.

11 Ha³lo²a² kxĩh³nxa² sa²wi¹win¹nũh¹lxi²ha²kxai³ i³ta³ka³txa² kãin² wxã³nũh¹lxi³ha²kxai³ a²nũ²a² sxi²je³na² ka³lxa¹je³na² yain³txi³ txa²khaix1nxe³sxã³ he³ja²lun¹ti³ha²kxai³ oh³sĩn³nãu³a² i³yo²la²ti³ju³ta³nũ³a² yũ³ye²ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² yuh³lxain¹tu¹wi¹.

12 Yxãn¹ta¹ wxã²nxa³ta³lxa¹ an³txi³tũ³ka³txa² i³nx2tain¹sxã³ ye³khãuh³la³thi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³yũ³nx2tain¹nũ²la² ũ³tĩ¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² a²wa³kxẽn³ti³nãu³xa² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. Txa²wãn³txa² kan²txi³ yxo²i²sah¹lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² i³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

13 Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ a²ya³la³tu³jau³xa² sa²yo²wet1sah²lxin¹jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

14 Yah³lxi¹nha²kxai³: “Ĩh¹nxe³ju³ta³ wa³lxĩ³nha¹lhon³ku².” Nxe³jau³xa² i³ye³kxah²lxi³txa³hẽ¹li¹. Hxi²waun³jah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

15 Yxãn¹ta¹ i³wã³txi¹nx2ti³hĩ¹na¹ txa²wãn³txi³khai³xa² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³ wxa²ko¹kon¹nũ³ka³txa² wãn³txai²na² e³yah³lxin¹jau³xai²na² ain³kxain¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ en²nhai¹nxa³sxã³ i³wa²lũ³xi²nx2txai¹nxa³lho³li¹.

16 Nxe³kxa²yu³su² wxa²nũ³ka³txi³khai³xa² an³ta³kxi²nx2tain¹tũ³ka³txa² hxi²ki³kxai³ ã³yãu³hũ¹nx2tain¹tu¹wi¹. Wxa²wĩ³na² ta³nxa² wxa²lon³txi³tãu³xa² ta³nxa² wxa²wã³tã³xa² ta³nxa² kwa²ya³lxi²tũ³ka³txi³su² ta³nxa² nxe³sxã³ ã³ke³tũ¹nx2tain¹sxã³ sun²tã¹nx2tain¹tu¹wi¹.

17 Nxe³hĩ¹nai²na² yxo²i²sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

18 Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ wxa²ne³kĩ³sa² ka³na³ka³na³kxan²ti³ tĩ¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

19 Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxo²i²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ya³lu²yah³lxan³tho³li¹.

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² sa²nai¹ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² an³txi³tũ³ka³txai²na² wxã³hĩ¹na¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³ki³ka³ti³ki²txai¹nhi¹na¹ sxi²je³nãn²ta³ sa²nai¹ain¹ju³ta² yau³son³tu¹wi¹.

21 Nxe³kxai²nãn²tu³ Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² i³nxa² wã³la² kĩ³ka³txa² ã³nih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sxi²je³na² yxau³te²su² te² i³nxa² ã³naun³ti¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ha³lo²a² ã³nxai³te²su² te² i³nxa² a²sxi²khai³xa² wa³li¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

22 A²nxe³hĩ¹na² ko³nxe³ti³ kãĩ³te²nãu³xa² ta³lan²txai²na² ye³khãuh³lxa³thi¹nyhain¹kxi³ai²la¹wi¹. Nxe³ju³ta²nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txãn³nxu¹taĩ²na² kxãn³nxãn¹txã³nxu¹taĩ²na² i³ye³kxũ¹nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

23 Nxe³ha²kxai³ txu¹ha² wẽh³nhain¹te²su² te²na² kãin² khãuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wẽ³sa² ũ³hi³lain¹te²su² te²na² kãin² khãuh³nxain¹nũn³tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² I³sa³e² nũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa²yo³ha² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lai¹nha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ko³ton³tu¹wi¹.

24 Jã¹nxe³ju³ta² ã³nhe¹kxi²sxã³ sun²tã¹sxã³ ya³lu²ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² hi²sen³su² a²nũ²a² sa²so¹sxã³ ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa³nãu³xa² kan²txi³ ũh³wxe³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³nũ²la² tũ¹ka³txai²li² Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³wih¹nũ²la² yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Hã²wxã³txa³ wa³ka³to³nain¹ju³ta² ne³ki³so³nain¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² wxã³ju³ta²nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

25 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² u³je³na³ki³su² te²a² i³la³kxi³su² te²a² hi³ka²ta³su² te²a² sa²ne³yax¹tain¹tu¹wi¹. ĩ³ye³na² kãin² hxa³lxi²ha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kau³kau³nhain¹tu¹wi¹.

26 A²nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a²nãu³xai²li²ĩ²ai¹nha²kxai³ yuh³lxi³ya²lun¹tain¹tu¹wi¹, o³sĩ³na² ko¹ko¹sa²ye²kxe³su² ĩ³ã³lxi³si¹ha²kxai³la².

27 Hã²wxã³txa³ oh³sĩn³nãn¹ka³lo³a² hãn³ta³ka³lo³a² whã²na¹ ãn³ka³nxi²na¹ka³tu³ wxã³na¹tu¹wi¹. Nũ³kxũn³txi³ ĩ³kĩx³khai¹nxe³ha²kxai³ wxã³na¹tu¹wi¹. Wxã³na¹ju³ta²nãn²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²sain¹tu¹wi¹.

28 Ju¹ta²li² ã³si³wxe³hĩ¹na¹ ĩ³sa²yxau³sxã³ sa²yxo²ka²la¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹ta¹yah³lxin¹tũ³ka³txe² ĩ³nxai²na² ã³wa²su¹jah³lxin¹ju³ta²nũ³a² ti³wa³ki³lon³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

Hi³yãu³sa³kxa² i³yau¹ũ³jau³su²

29 Nxe³ha²kxai³lu¹ i³yau¹ũ³jau³xa² ãh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Te²yã¹nxe³jut³su² sa³wxe³na² ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.

30 Ta³kon³ta³ki³yãu³su² hãu³ta³lun²sxã³ ãn³ki³i²nha³na¹nxe³hĩ¹na¹ yxo²kwẽ³kon³ju³ta² yãu³so³nhĩ³nx²na³li¹.

31 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² ju¹ta²na² ĩ³yau¹ũ¹nx²ta¹ju³tin³ti² ĩ²yah³lxi¹nhĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²ju³ta³nũ³su² yũ³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ wa³su³txi³ wxã³na¹tu¹wi¹. Hi³yãu³sa³kxa² hãu³ta³lun²sxã³ ãn³ki³i²nha²ti³hũ³nxe² wa³su³txi³ wxã³na¹tu¹wi¹.

32 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Ju¹ta²na² ĩ²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hĩ¹na²ka³tẽn³su² tũ³ka³txa² ya³lu²ai¹nxa³ta³lxa¹ jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ kãi³ta³lun²tu¹wi¹.

33 Oh³nãu³nũ¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na² hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ txa²wãn³txa² so¹lxi³ ya²la³tu³ yxau²sa²tẽ³tu¹wi¹.

Ye³ten³nha²sxã³ ĩ²yxau³sa²tẽ³ki³jau³su²

34 Nxe³jut³su² wi¹ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Wxã³na¹ju³ta² o²nx²ta¹kxa²yãn³txi³su² nxa¹nhai¹. Kãin² ĩ³yai³ni² kãin² ĩ³na²sxã³ we¹ni² kãin² hxi²waun³txi² nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹ĩ²syah²lxan³kxai²nãn²tu³ ka³yxuh³xa² ta³lã²la² wi³kxai²nãn²tu³ wa³su¹txi³ ũ³tĩ¹kxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² yã¹nxe² wxã³na¹ju³ta² wa³su³txi³ yũ³tu¹wi¹.

35 Nxe³ju³ta²li² a²nũ²a² yuh³xa² yxau³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ²kxi²sah²lxin¹tu¹wi¹.

36 Wi¹ĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² ĩ³nũ³kũn³nxe³lhi¹hah³lxin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ju³ta² ã³wa²to¹ta³lun²ka³tu³ hã²wxã³txa³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na² wxa²yen³nãu³a² ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

37 A²nxe³tãu³a² a³lan²ta² hã¹nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ai³nũ²la² a²nũ²a² ĩ³yau¹ũ³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ ka³nxah³ta² hã¹nxe³ti³xa¹ a³li³nũ²la² O³li³ve²ra³ka³txa² ka³la³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Ai¹nha²kxai³ ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹khaix¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²te³lhxã³ ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wi¹hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

22

Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² he³son³kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yai³nain¹ju³ta³nũ³a² yau³son³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ti³xai²na² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² I³sa³e² nũ³kã³txu¹ta²na² ã³non²ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tũ³kwẽ³kon³kxa²hã¹nxe³ti³xa¹ye³ka³na³ka³nat3sxã³Sũ³na²kã³ũ¹hain¹ju³tu¹ta²na² ã³sa²wa²lho¹xi²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² yain³txa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² i³wa¹kxi³la³ sa³wi¹hxa³tũ³xai²na² so¹lxi³ yai³nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Pas²kwa²nxe³ti³xa² yau³son³ti³xa² a²nũ²a² ko³nxe³thin¹sxã³kã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wã³nxĩn¹te²a² si³yxau³tãu³a² nxe³te²nãu³xa² ha³teh³nxã³nxa² hoh³lxi³su² te²nãu³xa² nxe³tũ³kã³txai²na² ko³nxe³thin¹sxã³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tah¹lxa¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² i³an³ta³kxi²nyhain¹kxa²yã³ti³su² yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³ta²sah³la² i³ki³ha³kxi²sxã³ kã³jau³su²

3 Nxa²ha¹te¹ nxe³nyhain¹ti³kxai³lu² Ju³ta²sah³la² Is³ka³ri³o²jah³la² i³yĩ¹lih²nũn³jah¹la² nxe³te²a² Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³su² hxi²ka² hxa³nsxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²tũ³kã³txi³su² nxe³tau³ta²ka³na³ka³na³jah¹lo²su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 A²nxe³sxã³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² ã³si³tẽ³kxi²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ã³nxai³tãu³a² wã³nxĩn¹te²a² si³yxau³kxa³te³nãu³xa² te²a² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² a²so³ta²to² nũ³kã³txi³su² te²a² nxe³sxã³ ã³yã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nyhain¹sxã³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ã³yãu³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ka³li³hai¹nha²kxai³ũ³yho³hi²txã³nxa²ũ³hũ¹kxi³nũ³su² e³hau³ko³nye²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³jau³xai²na² Ju³ta²sah³la²kxai³lu² ain³kxi²nũ²la² ka³lih³kxi²la²nha²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wi¹na³li¹. Jah¹lai²li² ã³yãu³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe²

i³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la² ã³yãu³hũ¹te³lhxã³yxai¹nha²kxai³hã³a² wahx3nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pas²kwa²nxe³tũ³xa² hau³kot3si¹jau³nũ³su² i³ye³kxi²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³tũ³xa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yai³nain¹nxe³je³nãu³wa³ka²ye²ain¹ti³xa² o³ve²a² wẽ³sa² su²lain¹ti³wa³kwe³nxa² yxau³son³ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³hĩ¹na¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²su² te²a² Jo³ãu²ah³lo²su²te²a² nxe³sxã³ sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yain³kĩ³thĩ³nũ³a² sa²hau³kot3ja¹hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹:

— ĩh¹nũ¹ãn¹thĩn³ta³ yain³kxi³thĩ³nũ³a² sa²hau³kot3sĩn¹te³la¹ji¹wi¹?

Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sah¹wxi¹. Sxi²je³na² ã³nxai³ja¹hu¹li¹. Nxe³ya³hin¹tãu³a²

in³txa² ĩ³ha¹txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² ĩ³yau³xẽ¹na² ũ³whi¹so¹tẽ³na²sa²ka³la³ki²wxe³kxi²so¹nyhe¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² ĩ³hi²txi¹ja¹hẽ¹li¹. Sxi²ha²wi³xi²thĩ³na² ã³wih²kxi¹ja³hẽ¹li¹.

11 Ya³hin¹kxai²nãn²tũ³ sxi²ha² a²wa³kxẽ³nxa² i³ye³kxi²ya³hin¹te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹yah³la² i³ye³kxi¹nxa²si¹sa²sĩn¹jau³su² sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²li¹. ‘ĩh¹thĩn¹ta³Txai²nãu¹xai²na² Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yai³na¹thĩ³nu³la³sĩn¹te²la¹xã³?’ Nxe³sa²sĩ¹nhẽ²li¹.” Nxex3ja¹hẽ¹li¹.

12 Ya³hin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹thi³na² kāin²thi³na² wi¹thi³na² wā²na³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³thi³na² wi¹lhau³kot3ja¹hē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 Ī³ye³ta³lun²nū²la² a³li³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi²jau³xa¹ yxo²ha³kxa¹ ĩ²hxat3ja³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nāu³ai²na² Pas²kwa²nxe³tū³xa² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pas²kwa²nxe³tū³xa²yai³nain¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² ā³nhou³hou³kot3hī¹na¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² hxi²ka² hxi²sa³ā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txa² ā³sa²so¹nū²la² thi¹nai²na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² me²sa²ka³lo³a² ā³wxe²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Khāuh³lxa³ti³sa³ su²lhā³sain¹ju³ta² ti³wa³ki³lon³na³li¹. Nxe³sa²ju³kxai³lu² sai¹nxa³ta³lxa¹ Pas²kwa²nxe³tū³xa² yain³ki³ju³ta² yxo²kwain³khaix1sa³hē²li¹.

16 Nxe³tū³xa² nxe³tū³xa²yā¹nxe³tū³xa² āh¹li³sa³ā³ wa³su³txi³ ĩ³yai³nxi²ki³sa³lho³li¹. Kxān³ton³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su² ā³si³wxe³hī¹na² jā¹nxū³na¹tu¹wi¹. Nxe³hī¹na² Pas²kwa²nxe³ju³ta² yain³kxi²jau³xu¹ta²na² ta³lu²nhxa³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ ĩ³na²kxē¹na² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— ĩ³na²kxē¹na² tē³sa³ā³ ĩ³na²xai³jxah³li³hē¹li¹.

18 Nxe³yān¹ta¹ nxe³kxa²yā¹nxa¹ju³ta² ĩ³na²kxi³jau³xa² wa³su³txi³ ĩ³na²xi²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²hī¹na¹ ĩ³na²xi²yah³li³ki³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Hā²wxān³txa³ yain³tū³xa² hxi²tē³sān²nū²la² Sū³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sān²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² wā²nāu³li²sa³ā³ ū³hū²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ū³hū²xai³sa³ā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Yain³tū³xai²na² Txa²nū²a² yā¹nx2na³li¹. Ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹kxa² ĩ²xi²sah¹lxin¹tū³xai²li² yain³nūh¹sah¹li³to³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Te²yā¹nxe³sa³ā³ yain³ta³lun²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ĩ³na²kxē¹na² ū³hū¹ain¹te³nah¹li¹:

— ĩ³na²xai³jxah³li³hē¹li¹. A²nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²ti³ha²yau³xa² yā¹nx2na³li¹. Wān³txa² tah²yau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jā¹nxe² kāi³ūh¹nx2ta¹jau³nū³ai²la¹wi¹. A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³wa²sut1si¹ha¹jau³nū³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxi²sa³tu¹wi¹.

21 Ne³ka²sah¹li³wxi¹. Jah¹lai²li² ā³yāu³hū¹sa²jah¹la² txa²wā¹me²sa³ka³lo³a² ā³wxe²na³li¹.

22 Su²lhā³sain¹sa³ā³ ya³lu²na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² ĩ³ye³kxi¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ā³yāu³hū¹sa²jah¹lo²kxai²lē¹. Kō³nxe³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ain³kxain¹te³na¹ e³lain¹te³nah¹li¹:

— ĩh¹jah¹lo²ta³ kō³te³hin¹te²la¹xā³? Nxe² e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ĩ³yau¹ū³jau³su²

24 Nxe² e³lain¹nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi²nyhu¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Txai²li² hxi²kan¹txi³lxã³na¹wi¹. Yxã¹ta¹ wxã²li² kãin²te²sxa³lxi¹.
 ãh¹lxi³sxã³:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹te³lxã³na¹wi¹. Wxã²na²
 kãin²te²sxa³lxi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²nãu³xa² a²si³yxau³ka³txa² hi²sen³su²
 a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² yxo²xũn³txi³ kwa³na³nyhain¹te²ju²hẽ³li¹.
 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² nxe² e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² wi¹la³
 ã³non²ta³kxi²nẽ³jah¹lai²la¹wi¹.” Ain¹jau³su². Te³nai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

²⁶ Nxain¹kxan²ti³ te²yã¹xah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹: “Hxi²kan¹te²sa¹wi¹.”
 Nxe³jau³jau¹xai²na² e³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² hxi²ka¹nxa³te²a²
 yã¹nxe² i²ũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³: “A²wa³kxẽn³su² te²sa¹wi¹.”
 Nxe³jau³jau¹xai²na² e³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kwa² sa³wi³sa²yã¹nxa²
 ã³non²ta³kxi²nũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

²⁷ Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² ih¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²la³te²la¹xã³?
 Yain³txi³su² ãu¹la³kxi²sxã³ ã³hũ²jah¹lo²su² te²la³ta³nxa², hã¹nxe³sxã³ ã³wxe³sxã³
 yain³jah¹lo²su² te²la³ta³nxa², ih¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²su²
 hĩ³te²la¹xã³? Nxe²nxa³wi¹. Hã¹sxã³ ã³wxe³sxã³ yain³jah¹lo²su² te²na² hxi²kan¹
 wa³to²hi² jah¹lo²su² te²la¹wi¹. Nxe³to³ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu² yain³txa²
 ãu¹la³kxi²jah¹lo²kxa² yã¹nxe³sxã³ a²wa³ka³li³lo³jah¹la²yã¹nxa¹wi¹.

²⁸ Nxe³na¹ha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²sah²lxin¹tai¹tu³wi¹. Ha³lo²a²
 ko³ton³kxi²sa²kxan²ti³ kan²txi³ ã³si³tẽ³kxi²sah²lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

²⁹ Sah¹lxi¹nha²kxai³ Txa²wĩ³na² hxi²ki³kxai³lu² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lot³sa²tu¹wi¹. Nxe³sa³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹
 a²wa³kxẽn³si¹ta¹tu¹wi¹.

³⁰ Nxa¹kxai²nãn²tu³ Txai²yã¹nxe³sxã³ I³sa³e² nũ³kã³txi³nãu³xa² ha³tih³xa²
 hxi²ka² hxi²kan³sxã³ ha¹li¹ wa²sa²so¹xi²nũ³ka³tu³ nxe³te²nũ³kã³txi³nãu³xa²
 a²wa³kxẽn³si¹yah³lxin¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yu³su²
 txa²yai³na¹ka³lo³a² ã³wxe³sxã³ yain³kxi²syah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²ã³jau³nũ³su²

³¹ Nxe³ha²kxai³la¹:

— Si³mãu²ah³lã¹i³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Sa³ta³na²jah¹la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 “Je³su²jah³lĩ¹. Wxa²nũ³kã³txai²li² ã³hũ¹sẽ¹li¹. Sa²yxo²ã³nxain¹ju³ta²
 i³ye³kxi²sai³na¹na¹tu¹wi¹.” Sa³ta³na²jah¹la² nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

³² Ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²i³ye³kxai¹na¹hẽ³li¹, kan²txi³yxo²i²sah¹lxi³si¹hin¹jau³su¹.
 Nxe³ha²kxai³ ã³yxo²o³tũ¹xi²san¹kxai²nãn²tu³ txa²sa³wi³ha³lxa²
 yxo²i²sain¹nũ³si¹hin¹jau³su² ã³nxũ²kwai³lxũ¹txi³txai¹nhẽ³li¹. Je³su²jah³la²kxai³
 ta¹hxai²hẽ¹la².

³³ Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. Kan²txi³ ã³si³tẽ³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Ũ³tĩ¹kxi²sain¹kxan²ti³su²lhã³sain¹kxan²ti³ya²la³tu³sa²yxo²ã³nxa²sa²sĩ¹nxa³lho³li¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁴ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lã¹i³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Ka³nxah³ta²na² ka³la³ka³la²a²
 i³yxai²lxi²nxa³ta³lxa¹ jau³nũ³a² nxe²e³in¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la²
 i²ti³hex¹te²txã³wi¹.” Nxe²i³ki³ha¹kxi²san¹jau³xa² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hẽ¹la².

Yen³kxa²ãu¹la³kxi²jau³su²

³⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxĩ¹nai³tã² sa²si¹hã³nx2ta¹hĩ¹nai³tã² ha³teh³nxã³nxẽ¹ta³
yũ²nxa³ha²kxai³ wã²lẽ¹ta³ yũ²nxa³ha²kxai³ yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² wẽ³no³kxi³la³
yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³kxan²ti³ yã¹te²ta³ wã³kon³kxi¹nx2ti³lhai¹li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxa²ha¹te¹:

— Wã³kon³sĩn¹nxa³ta¹tu³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹:

— Hĩ¹kxai³ ha³teh³nxã³nxẽ¹na² ta³nxa² wã²lẽ¹na² ta³nxa² yũ³ke³la³te²kxai³
so¹xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ yu³la² kãin²ta³wxi²a² yũ²nxa³kxai²nãn²tu³
so¹kxi²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹, wxa²wã²la²ka³lo³a² ũ³hũ¹ai¹yah³lxin¹kxan²ti³nũ¹.

37 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxi¹:
“A²nũ²a²nãu³xa² te²hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹jah¹la²
ĩ³ye³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹: Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹jah¹la²
he³la³kxi³syē¹txi³na³li¹. Nxe²e³ain¹tu¹wi¹. Ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta¹na²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hĩ¹na² nxe³kxa²yã¹nxe³jut3su² kãĩ³ta³lun²sain¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sa²si¹lxi¹. Ti¹ai²li² yu³la² kãin²ta³wxi²a² wxi²ha¹li¹ yũ³sĩn¹na³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ān²na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Sũ³na² ĩ³ye³kxi²jau³su²

39 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³nũ²la² wã³la³ka³txa²
O³li³ve²ra³ka³txa² ka³la³hxai²na²hẽ³ jã¹nxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a²
ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Jã¹nxe³sxã³ ka³la³to³nhũ²la² ã³yi¹ka³tu³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ko³nxe³ju³ta³la³
ã³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²yãn³txi³su² nxe³nx2ta¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³nũ²la² jũ¹nxe² ã³ya¹not3ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ã³ka³ti³lhu³ta³kxa²
wxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

42 E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na² nxex3txi¹. Ten³nxa²ke³la³te²kxai³ a²ko³nxe³ju³ta¹na²
khãuh³lxa³ti³sa²ju³ta¹na² sa²wa²tot1so¹kxi²sẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹
ten³nxa²nxa³kxai²nãn²tu³ wxa²wãn³txa²so¹lxi¹ we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe²e³ti³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² a³ka³nxi²nũ²la² ãn³sĩ³nxũn³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

44 Nxe³ha²kxai³ jã¹nxe³sxã³ ã³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²e³kxi²tãu³a² ãin²ti³sa²txe¹khaix1nxe³ha²kxai³
ĩ³kax3lãux3ka³lãu¹nha²jau³xa² a²tih³yau³khai³xa² ha³li³at1ta¹hxai²hẽ¹la².

45 Hã²wxãn³txa³ e³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² ã³wã³li²sxi²nũ²la²
ãin²ti³khaix1nxe³ha²kxai³ ãu³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Āu³xain¹ka³tu³ta¹ Je³su²jah³la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ha²kxai³ ãu³xah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
Ko³nxe³ju³ta³la³ ã³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²yãn³txi³su² nxe³nx2nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ko³nxe³thin¹tũ³kã³txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²

47 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²ta³lun²nxa³ta³lxa¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa²
yau³so³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ³jah¹la²
ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu² ne³ka³ta²a² wxã³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³kxan²ta² yau³son³kxi²nũ²la² Je³su²jah³la² ĩ³yxo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ju³ta²sah³lãĩ³. ĩ³yxo²sai¹la³kxi²san¹jau³xa² ã³yãu³hũ¹kxi²san¹ji¹wi¹?
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² hi²sen³kxai³lu² wxã³ain¹tũ³kã²txa² ĩ²ain¹tãu³a² ĩ³ye³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Yu³la² kãin²ta³wxi²a² hxi²tẽ³nha²sxã³ sun²tã¹sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

50 Nxe²e³ain¹tĩ³kai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa²na² ka³na³ka³nat3sxã³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kah³lai²na² a²sa³wi³sa² yau³son³kxi²nũ²la² yu³la² kãin²ta³wxi²a² hxi²tẽ³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ a²ne³nxẽ³na² a²nẽ³wi¹tãu³a² ũh³nxe³i²lã³ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hãĩ¹nxã¹jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Nxe³jau³su² nũ²la² in³txa² ne³nxẽ³na² txa²wã¹ne³wi¹nẽ³tãu³a² wxa²ne³wxai³sain³sxã³ wxa²ne³we²txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² Si³yxau³kah³lo²su² te²a² a²so³ta²to² nũ³kã³txi³su² te²a² Ju³te²a² a²hxi²kan¹tũ³kã³txi³su² te²a² nxe³te²su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yu³la² kãin²ta³wxi²a² tẽ³i² hi³sa³ka³txa² tẽ³i² yah³lxin¹sxã³ wxã³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nũ²a² yen³kxa² kãĩ³kxi²jah¹la² i³sxã³ sa²so¹kxa² yã¹nxe³ i³sxã³ sa²so¹sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹.

53 Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ye³ka³lxa¹txi³ ã³yũh¹sxai²na¹ta¹ti²tu³wi¹. Na¹tãu³ai³tã² so¹sah¹lxi³hxai²nxã³ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ hĩ¹na² ka³nxã³hi²ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² nũ³kxũn³sxã³ o²la³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³ha²kxai³ wxa²nũ³kã³txai²na² ko³nxe³ti³ o²la³kxah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wãn³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ã³jau³su²

54 Ain¹nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ i³sxã³ sa²so¹ai¹nha²kxai³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kah³la² hxi²kan¹jah¹la² a²sxi²ha² tĩ¹kxain¹sxã³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹tãu³a² Pe²jah³la²kxai³ a²si³yo³na² sxi²ha² wai²ha² yo²tã³lxa² ã³wi¹ta¹hxai²hẽ¹la².

55 A²nxe³thĩ³na² ti²ta³lo³ka² ha³nxe²a² sa²ya³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tho³xai²na² Pe²jah³lo²kxai³lu² tĩ³nũ²la² a²yo²we³ka²nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

56 Nxe³tãu³a² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kah³la² hxi²kan¹jah¹la² a²sa³wi³sa¹ka³lxa² e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³la² a²si³tẽ³kye¹nxain¹na²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

57 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ki³ha¹kxain¹sxã³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²nxĩ¹. Jah¹lai²li² hai³txi³ĩ²te²txã³xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

58 Ye³jen¹nãu³a² in³txa² ĩ²ain¹nũ²la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na² Je³su²jah³la² a²sa³wit3sin¹taĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² ĩ³ki³ha¹kxi²sxã³ a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Txai²li² ti³he¹nxẽ²nxã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

59 Ye³jen¹nũn³tãu³a² in³txa² ã³xa² ĩ²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ã³si³tẽ³kxain¹te²nu³tã³li¹. Ka³li³le²a² a²nũ³kã³txi³su² ye²ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ĩ³ki³ha¹kxi²sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Jau¹xai²li² ko³nha²ti³hex1te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²hĩ¹na¹ ka³la³ka³la²a² ĩ³yxai²lxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

61 Nxe³tãu³a² Je³su²jah³la² sa²ne³wa³tĩ³nha²sxã³ Pe²jah³la² ten³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹ Pe²jah³la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²wãn³txai²li² ĩ³ne³sai¹xi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Ka³nxah³ta² ka³la³ka³la²a² ĩ³yxai²lxi²nxã³ta³lxa¹ wxãĩ²na² Pe²jah³lo² ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxãn³jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

62 Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tu³ ha³lo²a² a³li³xi²nũ²la² ãin²ta³kxi²nha²sxã³ kãin²nãn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² i³su²lain¹jau³su²

63 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² tũ³kxain¹tũ³ka³txai²na² i³wai³ka³si³jau³su² i³ye³kxai¹ni² i³su²lai¹ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

64 Nxe³ain¹kxa²yu³su² wã²la²ka³lo³a² tẽ³sxã³ ũ³ye³tũ¹kxain¹nũ²la² i³su²lain¹ka³tu³ i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— İh¹te²ta³ i³su²nxain¹thi²li¹? İ³yau¹ũ³sẽ¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

65 Te²yã¹nxe³ju³ta² kō³nxe³te²lo³jau³xa²yau³ka³lxa¹txi³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa² i³wã³txain¹jau³su²

66 A³lan²ton³tãu³a² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txi³su² te²a² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxã² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² te²a² ain¹sxã³ ã³nũ²kxi²nũ²la² Je³su²jah³la² sa²so¹ain¹ka³tu³ e³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

67 E³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? İ³yau¹ũ³nha²sẽ¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— İ³yau¹ũ³nx2ta¹kxai²nãn²tu³ yxo²i²sah²lxan³tho³li¹.

68 Yxãn¹ta¹ i³wã³txi³nx2ta¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ i³wa²lũ³xi²sah²lxan³tho³li¹.

69 Yxãn¹tah¹lxa¹ ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² i²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹nẽ³tãu³a² ã³wxe³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

70 Nxa²ha¹te¹ a²yxo²ha³kxa¹ i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² Txa²wã¹sũ³na² Ta²su² nĩn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³txi³ e³yah³lxi¹lxi¹. Txai²la³na¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

71 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² i²kĩ²ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² a²yxo²wã³txa² Sũ³na² kō³nxe³te²lo³jau³xa² ain³kxi²kĩ²ti²tu³wi¹. Hãĩ¹nxã¹a³syah¹lxi³sa²lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23

Pi³la²jah³la² i³wã³txi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹nũ²la² ã³nũ²kxi²tũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ ã³nũ²kxa² so¹sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Pi³la²jah³la² sxĩ²ha² ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nũ²la² ã³nũ²kxa² so¹ain¹tũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxi²sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² txa²wã¹nũ³ka³txa² ã³ke³tũ¹ain¹na²hẽ³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nũ²a² ũ³yho³hi²kĩ³ki³a² ũ³yho³hi²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³:

“Txai²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Wxa²si³yxau³kax3sa¹wi¹.” Nxe³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³li¹. İ³ki³ha³nain¹jau³xa² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wã³txi³kxai³lu¹:

— Wxãi²na² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wã³txai²na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² e³kxi²te³nah¹lxi¹. Wã³nxĩn¹ta² si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²a² a²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² hai³txi³ ĩ²a¹jah¹lo²sxa³wi¹.
Wi¹lhini¹jah¹lo²sye¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Jah¹lai²na² wãn³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su²
ĩ³yau¹ũ³hxai²na²hē³li¹. Jã¹nxe³na³li¹. Nũ¹ka³na¹ Ka³li³le²a²ko³xa² ã³si³wxe³nũ²la²
Ju³te²a²ko³xa² ã³wa²to²hi²ka³tũ³ hĩ¹na² wxã²na³li¹. Ain¹jau³su² kãin²
ki³han³jau³su² e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² ĩ³wã³txi³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Ka³li³le²a² ko³xan¹jah¹lo²su² te²la¹xã³? Ta¹hxai²hē¹la².

7-8 Nxa²ha¹te¹:

— Wain³sĩn¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
ĩ³sa²si¹hã³nyhai¹nha²kxai³ E³ro²jah³la² sxi²ha² ã³wih¹si¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹la²kxai³ Ka³li³le²ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
Jã¹nxe³tãu³a² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Kxãn³su²
Je³su²jah³la²kxai³ ĩ²ain¹ju³ta² ten³kxe³su² ka³lih³kxi²la²ta¹hxai²hē¹la².
Kxã³nhxĩ¹nai³tã² Je³su²jah³la² hxi²ka¹nain¹jau³xa² ain³kxai¹nha²kxai³ hĩ¹na²
sa²kxai³lu² a²ya³la³lhu²si¹nhẽ³tũ¹xã¹. Ain³jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la²kxai³ kãin² ĩ³wã³txi¹nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹
Je³su²jah³la²kxai³ hai³txi³ ĩ³we¹nyha¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

10 Nxe³ain¹kxa²yu³su² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxa²
a²hoh³lxi³su² te²nãu³xa² ain¹sxã³ ki³ha¹kxi²sxã³ kō³nxe³ti³hi¹jau³su²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²su² te²a² a²so³ta²to² nũ³ka³txi³su² te²a² nxe³te²a²
sa²kxai³lu² ĩ³wa³ka³si³ai¹ni² ĩ³ha³nũ³nxe² nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
wã²la² wi¹khaix1ka³lo³a² tẽ³sxã³ Je³su²jah³la²kxai³ ũ³whi²kxain¹nũ²la²
Pi³la²jah³la² sxi²ha² ĩ³wha¹li²si¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nai³tã² E³ro²jah³la² Pi³la²jah³la² hĩ³nyha¹ta¹hxai²hē¹la².
Yxãn¹ta¹ hĩ¹nãn¹te²tũ³ ya³li³xi²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³tũ³ka³txi³su² te²nãu³xa² Ju²te²a² nũ³ka³txa²
hxi²kan¹txi³nũ³ka³txi³su² te²nãu³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Pi³la²jah³la²
hi²sen³kxai³lu² ĩ³kaix1so¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹ Je³su²jah³lai²li² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a²
nũ³ka³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² tẽ³sxã³ e³kxi²sah¹lxin¹ten¹tu³wi¹. Yxãn¹ta¹
wãn³txa² ka³lxa¹txi² wã³txai¹na¹ten¹tu³wi¹. ĩ³wã³txai¹na¹kxan²ti³ kō³nxe³ti³
kãi³ju³ta² hai³txi³ a³ya³txi²nxa³wi¹.

15 Na¹kxa²yu³su² E³ro²jah³la² te²yãx1ta¹hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³
sa²si¹hã³xi²sain¹ta¹tu³wi¹. Ain¹jut3su² jah¹lai²li² kō³nxe³ti³ kãi³ha²kxai³
ĩ³ya²lut1si¹ha¹jau³nũ³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹.

16 Nxe²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hãĩ¹sxã³ ĩ³wai¹tain¹si¹sã²na¹ka³tũ³
wxa²wa²sut1sxã³ ũ³hũ¹xi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Pi³la²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nai³tã² Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yai³nai¹nhĩ¹nai³tã³
a²nũ²a² ũ³tĩ¹kxi²tũ³ka³txa² a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² wxa²wa²sut1sxã³
sa²tã³xi²to³ta²hxai²hē¹la². Nxe³sxã³ ye³ka³lxa¹txi³ Pas²kwa²nxe³tũ³xa²
yai³nain¹ju³ta² Pi³la²jah³la² hxi²ka² jã¹xain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxain¹kxan²ta² te²yã¹nxe³ju³ta² te³nai¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kãin²
ĩ³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ wxa²wa²sut1sxã³ sa²tã³xit1sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Ba³ra³ba²sah³la² sa²kxai³lu² a²kxã³nxai³tã² a²nũ²a² su²lhã³ha²kxai³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a²wa³kxẽ³nũ³kã³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² o²la³kxi²ha²kxai³ ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ũ³tĩ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² wxa²wa²sut1sxã³ sa²tã³xi²ju³ta² ten³jau³su² ãh¹ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Ain¹tah¹lxa¹ yxo²xũ³txi³ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² ũ³hẽt1sxã³ ĩ³hxi²kĩ¹la²kxi²sxã³ ĩ³ya²lu¹tai¹nhẽ³li¹. Ũ³hxi²kĩ¹hẽt1txai¹nhẽ³li¹. Nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² ãh¹ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ta³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ te²la¹xã³? Ko³nxe³ti³ kãĩ³ha²kxai³ ĩ³ya²lut1si¹ha¹jau³nũ³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. Nxe³ha²kxai³

ĩ³wai¹txi²sã²na¹ka³tu³ wxa²wa²sut1sxã³ sa²tã³xi²si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kĩ¹la²kxi²si¹hain¹jau³xa² yxo²xũ³txi³ e³jau³xai²na² ĩ³ye³sxã³ ã³na¹ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². Ai³na¹ Pi³la²jah³la² ye³ye³non¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la²kxai³ su²lhã³si¹hain¹jau³su² Pi³la²jah³lai²na² a²yxo²wã³txa² kwa³na³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³ain¹kxa²yu³su² Ba³ra³ba²sah³la² a²nũ²a² nũ³kã³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² a²nũ²a² su²lhã³ha²kxai³ nxe³jah¹la² ũ³tĩ¹kxain¹jah¹lai¹tã² wxa²wa²sut1sxã³ sa²tã³xi²si¹nyhain¹jau³xa² te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² su²lhã³si¹nyhain¹jau³su² te³nai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² sa²yxo²we¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la²kxain¹jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² tẽ³sxã³ a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a² Si³mãu²ah³la² Si³re²ne²ko³xan¹jah¹la² ne³khau²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jah¹la² a²ha³lo²khai³xa² a³li³nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³ tũ³kã³txai²na² hi²sen³kxai³lu² i³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hi³sa³ka³txa² sa²tã³ka³la³kxi²hẽt1so¹nha²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² yo³na² ĩ³hit1ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ tũ³kã³txa² ka³lxa¹tũ³kã³txa³ ĩ³hi¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²a² txu¹ti³nãu³xa² ĩ³hi¹txain¹te²a² ãin²tai¹nha²kxai³ kãin² nãn³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ²ain¹nũ²la² sa²wa³ti³nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³nxĩ¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a²wa³kxẽ³na³ka³lxi²nãu³syah¹lxi¹nxĩ¹. Txai²li² ĩ³nãn³kxi²sah¹lxi³txa³hẽ¹ni¹. Yxãn¹ta¹ wxãĩ²na² wxa²wẽ³ha³lxa² wxa²nxũh¹ ĩ³nãn³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹ni¹.

29 Ye³jen¹nãu³a² wxa²ha³lo²a² ko³ton³kxi²khaix1nxe³nx2ti³tũ¹xĩ¹. Nxe³tãu³a² e³kxain¹tu¹xĩ¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Txuh¹hai²li² wẽ³sa³ txa²te²a² ka³li³hi² txu¹hai²li² wẽ³ni²nxã³te²a² ka³li³hi² txu¹hai²li² wẽ³sa³ i³lxa³te²a² ka³li³hi² nxe³nx2tain¹tũ¹xĩ¹.”

30 Nxe³hĩ¹na¹ wã³la³ka³txa³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ũ³tĩ¹kxi²sẽ¹li¹. A³hi²sxã³ ĩ³ya²lut1sẽ¹li¹.” Nxe³ain¹tu¹xĩ¹.

31 Ai¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹sain¹na³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ ko³nxe³ti³ kãĩ³wa³to²hi²nũ¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³jah¹la² ũ³tĩ¹kxi²te²a² ha¹lin¹sxã³ su²lhã³si¹hain¹jau³su² ãn³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³ai¹nha²kxai³ wã³la³ka³txa² txa²wã¹ne³ka³lo³kat3su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³txa² ka³la³ain¹nũ²la² Je³su²jah³la² tẽ³sxã³ hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹wxe³ai¹nha²kxai³ in³txa² ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³jah¹la² ha¹lin¹te²a² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹wxe³ain¹ya³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³sxã³ wi³txã¹ka³txa² Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na² nxe³txi¹. Ko³nxe³ti³ kãi³sain¹jut3su² wi¹ko³nhai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ne³wã²na³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² txah³lxa³ki³a² wxa²sa²tã³ain¹sãn²sxã³ Je³su²jah³la² wã²la²ka³lo³a² so¹kxi²sxã³ wxa²nũt3tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xa² i²yxau²xai³ain¹tãu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa² i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³xa² sa²hau³ko³tain¹to³ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ wã²nxũh¹sxã³ hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³nha²nxa³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3jah¹lo²su² ke³la³te²kxai³ wã²nxũh¹sxã³ sa²hau³ko³nha²txai²li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Te²yã¹nxe³sxã³ so³ta²to² nũ³ka³txa² yau³son³nũ²la² i³wai³ka³si³xi²sxã³ yain³txa³yau³xa² kxah³yau³xa² i³na²si¹jau³su² ã³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txa² si³yxau³kax3sin¹ke³la³te²kxai³ sa²hau³ko³nha¹sẽ¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Ai¹nha²kxai³ hi³a²ka³lo³a² wãn³txa²ũ³wha²li¹lhãn²sxã³ a²ne³ta³lxo³ka³nũ³a¹ ã³kũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹:

— Je³su²jah³lai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a² i³wai³ka³si³nũn³te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²su² nxĩn¹ke³la³te²kxai³ sa²hau³ko³nha²sẽ¹li¹. Nhãn¹kxai²nãn²tu³ jãx1sa¹nhũn³sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³thin¹te²a² ã³xa² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² o²nxã²nxa³ji¹wi¹? Jah¹la² yã¹nxe²ya³lu²nũn³nĩn¹tu¹wi¹.

41 Nxe³sxã³ su²lhã³nẽ³lain¹ju³ta² wain³na³li¹. Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lai²li² hai³txi³ ko³nxe³thin¹sxã³ yxau²xai³jah¹lo²sxa³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³sxã³ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. I³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Kxã³ton³sxã³ a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3txa²tãu³a¹ wxãi²na² nxe³wã²sa²txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² i³na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ ã³sa²so¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

44 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whãi²na¹ ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A³lan²ta² ne³ka³ka³nhĩ¹nãn¹te²tu³ ã³ka³nxa³hi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ki³kan³tãu³a¹ so¹lxi³ i³ha²te¹txi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

45 Nxe³hĩ¹na¹ wã²la²ka³lo³a² au³ka³lo³a² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² au³tan¹thĩ³na¹ yxo²tĩ¹ka³lo³a² ã³ten²ti²sxã³ ã³yxo²hai²ta³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ka³lo³ha¹lo³ta³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² kãin² i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na² nxex3txi¹. Txa²yãu³ka³txa² ã³hũ¹nxa²ha¹wi¹. Ain¹jau³su² nxe³sxã³ ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to²jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹la² ju¹ta²na² i²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ya²la³tu³ wi¹lhin¹jah¹lo²su²te²nũ³tã³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²nũ³xa² kwa² ten³sa²tã³ain¹te²nũ³xa² ya³lu²yain¹nxa²ha¹te¹ ain²ti³sxã³ aun³txa² wã³li²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa²kxai³lu² u²lxi³ yxau³sxã³ ten³sa²tã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ txu¹ti³nũ³xa² Ka³li³le²a² ko³xa² yxau²xai³lhĩ¹nãn¹te²tu³ ã³si³tẽ³la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²nũ³xa² ten³sa²tã³ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² txah³lxa³kxẽ¹na² sa²nĩ³kxain¹jau³su²

50-51 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a²thĩ³na² Ju³te²a²ko³xa² sxa³thĩn³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ¹nãn¹jah¹la² yxau³sxã³ i²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² wah³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta² ten³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹jah³lo²su² kxan²ti³ ten³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

52 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la²nũ²a² ya³lu²ta²nũ²a² sa²nĩ³kxi²si¹jau³su² i³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

53 Nxa²ha¹te¹ wi¹lĩ³wa²lũ³xi²nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³la²kxai³lu² hi³sa³ka³txin³ti³ sa²sai¹kxã¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² wã²la²ka³lo³a² lĩn²yo²ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² sa²wã³lũ²kxi²nũ²la² txah³lxa³kxẽ¹na² sa²so¹sxã³ ũ³whi¹sxã³ ũ³tĩ¹kxa²wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tẽ³na² kwã³kxa² tah²hẽn³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

54-56 Nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nũ³xa² Ka³li³le²an¹ta¹ka³lxu³nũ³xa² a²sa³wi³ha³lxi³su² ha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²nũ²la² txah³lxa³kxẽ¹na² i²ha²kxai³ Je³su²jah³la² ũ³whi¹wxe³je³na² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I²ain¹nũ²la² ã³ya³wa²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² wxa²to¹la³kxi²jau³nũ³a² hau³ko³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la³, txu¹ti³nũ³xa²sa³. Nxai¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²sa²ba³to³ nxe³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² wet¹si¹nyhain¹jau³su² hãĩ¹sxã³ i³ye¹nxi²sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24

Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ to³mĩn²ko³ nxe³hĩ¹na² i³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ txu¹ti³nũ³xa² sa²kxai³la¹ a²jã¹nxe² wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I³yau³xa² a²nũ²a² ya³lu²te²a² wxa²to¹la³kxi²jau³xa² tẽ³sxã³ wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ kwã³kxẽ¹na²kxai³lu² txah³lxa³ka³lo³a² kãin²ka³lo³a² tẽ³sxã³ ũh³yo²tĩ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxan²ta² txu¹ti³nũ³xa²kxai³lu² wã³lain¹tãu³a¹ kwã³kxẽ¹na²kxai³lu² a²ne³hẽ³txa¹ sa²yo²than²nha²sxã³ yxau³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tẽ³na² ãn³tĩ³tãu³a² i²te³na¹ sa²yo²than²nha²sxã³ yxau³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³ain¹nũ²la² yo²than²nha²sxã³ yxau³ye²ha²kxai³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ a²nũ²la³ Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lai²na² a²nũ²la³ yũ³ne¹yhe²yhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ i²ai¹nxa³ha²kxai³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²sin²ta²ku². Kĩ³nhi¹. Ain¹tãu³a² in³txa² ha¹li¹ i³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a² a²wã²la³ka³lo³a² ha³te¹tha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i²nxũn³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

5 Txu¹ti³nũ³xa² ju¹ta² i²sxã³ o²nha²sxã³ i³ye³ãu²la²to³tha²kxai³ i²sxã³ sa²kxu²thu¹nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² in³txi³nũ³xa² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txah³lxē¹na² a²nũ²a² ya³lu²te²a² sa²nĩ³kxain¹tē³na² nũ²kxah¹lxin¹thi²ni¹?

6 Hĩ¹nai²li² a²nũ²a² yũ²nxa³xĩ¹. Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²ni¹. A³li³xi²na²ni¹. Nxe³ju³kxai³lu² kxã³nxai³tã² Ka³li³le²a²ko³xa² yxau³hĩ¹nai³tã¹jau³xa² nxe³hĩ¹nai³tã² ne³ka²kxah¹lxan³sai¹ni¹? Nxe³wã²nxa²lxin¹ji¹?

7 Nxe³jau³xa²sa¹: “Kõ³nxe³thin¹tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² sa²so¹sain¹nũ²la² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sain¹sxã³ ĩ³ya²lut¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxa²ha³ta³nxã²tu³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxã³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai³tã² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu¹ni¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

8-9 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nãu³xã² wãn³txa² tĩ³yau³xai³tã² sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²wa²lho¹xain¹sxã³ ĩ³xain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxi²ka² ka³na³ka³nat³sxã³ wa²sa²so¹xi²nũ²ka³tu³ nxe³tũ³ka³txa² a²sa³wi³ha³lxa² hã¹i¹nxe³ti³xa¹ nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 A²nxe³txu¹txi³nãu³xa² ĩ³li²nyhain¹tũ³ka³txa²sa¹: Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Jo³ã²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ a²nxe³ta¹ka³lxa²na³ Ti³a²kah³la² a²hã³ka³nũ²la³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ txu¹ti³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ a³li³ain¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² ĩ³ha¹txi²sxã³ nxe³jau³xai²na² ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³nyhain¹tah¹lxa¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² jau³jau¹xai²na² hai³txi³ yxo²i²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la³:

— Toh³li³ta² wãn³txai²la¹wi¹. Nxe²e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² Pe²jah³la² ĩ³sa²yxau²ã³ka³tu³ Je³su²jah³la² kwã³kxē¹na² txah³lxē¹nã²ta³ ã³nih³nũ²la² ã³ku²thu²kxa¹sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hē¹la². ã³wih¹nũ²la² wã²la²ka³lo³a² Je³su²jah³la² ē³kxain¹ka³lo³a² so¹li³ sxa³ne²ye²ta¹hxai²hē¹la². Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² yũ³ne¹ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³sxã³ a³li³sxã³ ĩ³xi²tãu³a²:

— ĩh¹nxe³te²sin²sun²kũ¹. Nxe²e³nha²ta¹hxai²hē¹la².

E³ma³u²thĩ³nã¹tĩh³na² ai³ya³tĩh³nã¹jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ sũn²ta³txai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³nũ²la² E³ma³u²thĩ³na² ai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thĩ³na² 10 ki³lo²me³tro³ nxe²u²li³ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

14 Nxe³ya³ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³yah³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³hi¹tai³lhxã³ a²tĩh³na² ai³le²tĩh³na² ĩ³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ha¹txi²sxã³ ã³sa²so¹ã³ya³ka³tu³ ai³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxã¹ta¹ kõ³nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ai³ya³hin¹tãu³a² ĩh¹nxe³jau³ta³ wã³wã³nx2ti³jau³ta³ e³la³hin¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ ã³yit1txã²ha¹te¹ Kle³o²pah³la² ãin²ta³kxi²nha²sxã³ e³kxi²te³nah¹li¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ha³la³ka³lxa³lo³nĩn¹kxan²ti³ jau¹xai²na² ã³ne³wxe³nxa²nxa³ta³lu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³jaut3tan³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ya³ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³nã¹jah¹lo²su¹. Nxe³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hen³txi³jah¹lo²su¹. Ain¹ta¹hē¹li¹. Ai¹nha²kxai³ hxi²kan¹nẽ³lxa³ju³ta²

kāin² o²la³kxi²sain¹sīn¹na²hē³li¹. Nxe³ju³tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ sa²yo²we¹jah¹lo²su² ye²ta¹hē¹li¹.

20 Nxe³to³ta¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²nāu³xa² txa²wā¹hxi²kan¹ti³su² te²nāu³xa² ain¹sxā³ i³ya²lut¹si¹jau³su² i³yī¹li²hain¹ta¹hē¹li¹. Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kī¹la³kxain¹ta¹hē¹li¹.

21 Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹lai²li² I³sa³e² nū³ka³txa² wxa²wa²su¹tū¹nhē³jah¹lo²su² te²ji¹xā¹. Nha¹jau³su² nxe³sā²nha¹kxa²yu³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²te²jai¹tu³wi¹.

22 Jā¹nxe³kxa²yu³su² i³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ txu¹ti³nāu³xa² kwā³kxē¹na² ai³ain¹tāu³a² i³wā³wā³ta³kxi²sa²sī¹nhē¹li¹.

23 Je³su²jah³lo²la³ hai³txi³ i²ain¹ta¹hxa³hē²li¹. Hā²wxān³txa³ i³xain¹nū²la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Hxi²sxā³nho³jut³sū³ju³ta² i²sī¹na¹hē³li¹. Nxe³ju³tai²na² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² i³hen³txi³sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹: ‘Je³su²jah³la² ka³ten³su² yxau²na³ni¹.’ Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹.’ Nyhain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² on²txi³khaix¹sa²sī¹nhē²li¹.

24 Jā¹nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹nū³ka³txa² ka³na³ki² sa²nī³kxi²tē³na² ā³nxai³nū²la² i³hen³txi³sain¹sī¹kxa²yā¹nxe³jut³su² i²ain¹ta¹hē²li¹. Nxe³ta¹ Je³su²jah³lo²la³ hai³txi³ i²ain¹ta¹hxa³hē²li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² ā³ne³to³ti³he¹nxe³nx²ti³xa³wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³ka³txa² e³ain¹jau³xai³tā² wa³su¹txi³ ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹.

26 Nxe³jau³xai³tā² i³ye³kxū¹ain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ju¹tai²na² ha³kxa¹ ye³khāuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ i³su²lhā³ain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tu¹wi¹. Nxe³te²kxa³kxa¹ kāin² wxi²kin³ti³ton³tu¹wi¹.’ Nxe³jau³su² i³ye³kxū¹nē³lain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³nū²la² ū³wha²li¹txā³nxa² tē³nū²la² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹jau³xa² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nū²ka³txu¹tai²na² wān³txa² ū³wha²li¹jau³xa² a²yo²ha³kxa¹ nxe³jau³su² tē³nū²la² Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ju³ta² i³yau¹ū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ E³ma³u²thi³na² yau³son³nxa²ha¹te¹ ā³wa²to¹te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

29 Yxān¹ta¹ ā³yit¹tū²la² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxi²ha² sxa³sxā³ āu³xi²sē¹li¹. Ka³nxah³hi²nē³te³na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³sxi²ha² ā³wi¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ ā³wi¹nhū²la² i³yain³te³lhxā³ ā³wxe³ain¹nū²la² yain³tū³xa² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ yain³tū³xa² ha³la³tāu²lxū¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³ju³tai²na² i²ai¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ta¹ ā³ye³wxe³ai¹nhī¹na¹ wā³sā² yxain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Wān³txa² i³yau¹ū³nē³lhī¹na¹ i³xi²ki³tāu³a² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³lih³khaix¹nē³lhē²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ wa³su¹txi³ i³sa²yxau³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxi²ka² hxi²ka² ka³na³ka³nat³sxā³ wa²sa²so¹xi²nū³ka³tu³ nxe³nū³ka³txi³su² te²a² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ nū¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ka³te³nai²la¹wi¹, Si³māu²ah³la² i²ye²ha²kxai³lu¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— i³xi²nha¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na²wān³txa² yxo²ha³kxa¹i³hau³ko³tūh¹sa²sīn¹na²li¹.
Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² wi³xi²sī¹na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ yain³tū³xa²
wxa²nxū²xai³sa²sī¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³sa²sī¹nhē²li¹. Sī¹na¹jut³su² Je³su²jah³la²
ka³ten³ti³ yxau²na³li¹. Ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³yū¹txi²jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ i³hen³txain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²
a²nxū²kwai³wi³tāu³a² wxā³sxā³ ā³yū¹txi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹lxo³kxix¹jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Yxān¹ta¹ on²tai¹nha²kxai³ nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²yāu³ka³txi³su² ji¹xā¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ka²yan³ti³ta³ i³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ on²txi³nx2ta¹ji¹wi¹?

39 Txa²hxi²ka²i² txa²yū³kxa²i² nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. Wxa²wxai³sain³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³
yxo²i²syah¹lxin¹tu¹wi¹. Txai²li² a²yāu³ka³txi³sin²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹
a²nū²khai³sa¹wi¹. Nxe³ju³tai²na² a²yāu³ka³txa² hai³txi³ a²sīn³ta³ yū²nxa³ha²kxai³
hai³txi³ a²su³la³ yū²nxa³ha²kxai³ nxe³te²jai¹tu³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³nū²la² a²hxi²ka² wā²nā³ū¹hi² a²yū³kxa² wā²nā³ū¹hi² nxe³sxā³
wā²nā³ū¹ta³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³ta¹ ka³lih³khaix¹lain¹kxan²ti³ hai³txi³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Nxa²ha¹te¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² ū³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. ĩ³yain³te³la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³nū²la² ai³na² hi³nha²te²a² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Ai¹nha²kxai³ wxa²nhī²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxa²ha¹te¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³na¹ju³tai²li² i³yau¹ū³nx2ta¹tai¹tu³wi¹. Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³tai¹tu³wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti²
Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti² nxe³tai¹tu³wi¹. Sa²yxo²we¹nha²sxā³
kāi³ta³lun²na¹hē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxai³tā² i³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

46 — Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² i³yau¹ū³sa²jau³su²
nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² kāin²
ye³khāuh³lxa³ti³sān²nū²la² ya³lu²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
a³lan²ni²sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ju³ta²
i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²
yo³ha² ā³wa²su¹ti³hi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³ru³sa³lē²thī³na² i³hen³txi²
ā³si³wxe³ka³tu³ hu³ a²nū²a² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

48 Nxe³jau³jau¹xai²na² wān³txa² ti³yau³xu¹tai²na² i³ye³kxū¹jau³xu¹tai²nān²tu³
Txai²na² sa²kxai³lu² sa²yxo²we¹nha²sxā³ kāi³ta³lu²na¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tai²na²
ā³ye³yxo²nū¹kxa² nū³ka³txi³su² yah³lxi¹lxi¹.

49 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ye³jen¹na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² Txa²wā¹wi³na² i³ye³kxū¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹.
Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thī³na² wah³nxe² yxau³jah¹lxi³sā²nhē³li¹.
Sū³na² Yāu³ka³txa² a³ka³nxa² wxā³sxā³ ā³si³tē³kxi¹nx2ti³hī¹na¹

ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹.
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³ye¹nx²ta¹wi¹.

Je³su²jah³lo²kxai³

Je³su²jah³la² oh³nãu³a² wxa²ka³la³ye²jau³su²

50 ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² ã³sa²so¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³nũ²la² Be³tãn²ya³thĩ³na² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ain¹ka³tu³ ã³yit¹tũ²la² a²hxi²ka³la¹nha²ta²hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ wãn³txa²
wi¹lhin¹ti³hit¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² ne³nxẽ³na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Nxe² ĩ³ye³kxi²tãu³a² ã³waix³sxã³ oh³xa² ka³la³xi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
sa²nẽn¹kxi²jau³su² e³kxain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ka³lih³kxi²sxã³
ã³wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

53 Nxain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹to³hain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
sa²nẽn¹kxi²to³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

João

A²wān³txi³khai³su²jah¹la², ka³tē³na² si³yxau³tāu³su²nxe³jau³su²

¹ Txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹ta²na² A²wān³txi³khai³su² jah¹la² yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²yen³kxa² yū²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³tāu³u¹ta²na² jah¹la² so¹lxi³ yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²wān³txi³khai³su² Jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³la³ yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la².

² Nxe³sxā³ A²wān³txi³khai³su² Jah¹la² sa²kxai³lu² yxau², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³la³ yxau², txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹ta²na² nxe³ya³yhu¹ta¹hxai²hē¹la². A²wān³txi³khai³su² Jah¹lain²txi³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³ain²txi³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³ A²nxe³jah¹la² hxi²ka² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet¹sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². A²yen³kxa² we¹txa³kxe³su² wā³ko³kxe³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁴ A²wān³txi³khai³su² Jah¹la² sa²kxai³lu² ka³tē³na² si³yxau³tāu³su² tāu³a² sa²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu¹ ka³tē³na² wi¹tāu³a¹ ũ³hū¹nhē³lha²kxai³, tīh³na² wain³tīh³na² so¹lxi³ wi¹tīh³na² so¹lxi³ ĩ³yau¹ū³nē³lha²kxai³, nxe³sxā³ sa²ha²te¹kxi²nē³jut³sū³nxe² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²kī³na¹xai²na¹ sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxe³sxā³ sa²ha²te¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³nxah³ju³ta² sa²ha²tet¹sa²tē³na³la². Nxe³kxan²ta² hxi²kan¹txi³ a²ta³a² hxi²ka², ka³nxah³ta² a²wa³kxēn³yah³la² hxi²ka², ko³nxe³ti³ kăi³si¹nhē³jah¹la² hxi²ka², wxa²nū¹li²nxa³wa². Ha³lo²a² nxe³jut³sū³na³la².

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³sa²si¹hă³kxe³su² jah¹la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²ai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Wxā³nū²la² sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ũ³ye³ka¹tē³te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² hăi¹nxe³ti³xa¹ Sū³na² sa²yxo²wet¹si¹nhē³jau³nū³su² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Hai³txi³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²la³ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hăi¹nxe³sxā³ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹la² ũ³ye³ka¹tē³te³lhxā³ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

⁹ Yxān¹ta¹ kwēn¹ta²na² sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²khai³xa², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²su² jah¹la², txa²wā¹ha³lo²ai²na² ā³wxā³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰⁻¹¹ A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yān³ta²na² wet¹sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ kwēn¹ta²na² ha³lo²ai²na² wxā³ye²yhai¹kxan²ti³ hxi²kan¹kxan²ti³ ha³lo²an¹tū³ka³txi³la³ hăi¹nxe³sxā³ wā³txi³nū¹yhai¹ta¹hxai²hē¹la². Jă¹nxe³kxan²ti³ a²ka³lxa¹ta² sxi²ha² ā³wxā³ye²yhai¹kxan²ti³ a²ka³lxa¹ti³su² te²la³ Ju³te²a² nū³ka³txi³la³ha²kxai³ ā³yxo²o³tū²ain¹to³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

¹² Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³na³ki² ɔn³tāu³su² tāu³a¹ ā³yxo²o³tū²yah³lxi³ka³tu³ sa²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².
— A²nxe³tāu³su² tāu³a¹ yxo²ha³kxa¹ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wē³ha³lxi²la¹i¹. Je³su²jah³la² wān³txa² hxi²kan¹txi³ ĩ³wē³ha³lxi³lo³tain¹jau³su² yain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹³ Sū³na² wē³ha³lxa² wē³ha³lxi³lo³tē³ju³ta²sa¹: Hăi¹nxe³sxā³ Sū³na² wē³ha³lxi³lo³kxe³su² te²nāu³xa² so¹lxi³ Sū³na² wē³ha³lxin³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² hxi²kan¹khai¹nxe³kxan²ti³ a²wē³sa² we¹kxa² yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³, a²nū²a² a²ē¹nāu³a¹ wē³nhī²nha²kxan²ti³

yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³, in³txa² txu¹ha² ten³nha²yu³kxan²ti³
 yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³ te²ju²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ Sũ³na²
 wē³ha³lxi³lo³kxe³su² te²a² a²nũ²a² Je³su²jah³la² sa²we¹tain¹te²su² te²nāu³xa²
 so¹lxi³ wē³ha³lxi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ A²wān³txi³khai³su² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lo²su²
 te²kxai³lu¹ ha³lo²ai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹nũ²āin²ti³ wen¹nũ²la²
 a²nũ²khai³su² wen¹nũ²la² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la².
 Jũ¹nxe² kxān³su² yxau³ya³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²ya³li³nāu³xa²
 a²ye³na² ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²ain¹ju³ta²su¹: A²wān³txi³khai³su² jah¹lai²na²
 wxi²kin³ti³ton³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹wĩ³na² si³yxau³jah¹lo²khai³xa²
 a²ki³lha³lxa² hāi¹nxe³te²a², hāi¹nxe² we¹kxe³su² te²a² sa²kxai³lu²
 wxi²kin³ti³ton³khai³x1ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ kāin²
 hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³ a²ya³la³lyau³tu³ a²si³yxau³tāu³su²
 nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ĩ³kaix¹sxā³, Je³su²jah³la²
 hxi²kan¹khai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhē³te³lhxā³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² txa²si³yo³na¹ wxā³jah¹lai²la¹i¹. Yxān¹ta¹ sa²sen³sai¹sa²sxā³
 hxi²kan¹khai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhē³te³lhxā³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:
 — Jah¹lai²na² txa²si³yo³na¹ wxā³jah¹lai²la¹i¹. Yxān¹ta¹ sa²sen³sai¹sa²sxā³
 hxi²kan¹khai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhē³te³lhxā³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:
 — Jah¹lai²na² txa²si³yo³na¹ wxā³jah¹lai²la¹i¹. Yxān¹ta¹ sa²sen³sai¹sa²sxā³
 hxi²kan¹khai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhē³te³lhxā³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

16 Jah¹lai²na² kāin² hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
 kāin² hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹sxā³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kī³na¹xai²na² whāi²na¹,
 sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la².

17 Jā¹nxe³ju³ta²sa¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² Sũ³na² wā²nxa³kxa²
 so¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹ta²na² Sũ³na² wā²nxa³kxa²
 ĩ³kwa³na³nē³jau³xu¹ta²na² tē³nũ²la² txa²wā¹si³yah³la²nāu³u¹ta²na²
 ĩ³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² Sũ³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² te²la¹wa². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Sũ³na²
 a³lxi²nē³kxe³su² ĩ³yau¹ũ³nhē³lha²kxai³ Sũ³na² yen³nāu³a¹ ā³wa²sut¹sxā³
 yxau²xai³la³kxi²nē³jau³nũ³su² ya²la³lyau³xan²tu³ ĩ³yau¹ũ³nhē³lha²kxai³
 nxe³jah¹lai²la¹wa².

18 Jā¹nxe³jau³su² Sũ³na² Si³yxau³tāu³la³ hxi²kan¹txi³ yuh³xai²nān¹tu³ka³txi³kī³na¹xai²na²
 ĩ²kī³jah¹lo²sxa³wa². Yxān¹ta¹, A²ta²ha² hāi¹nxe³te²a² so¹lxi³, Txa²wā¹wĩ³na²
 A²ta²ha² so¹lxi³ a³lxi²khai³lxi³kxe³su² te²a² so¹lxi³ yxau²xai³ya³nhē³lain¹sxā³
 Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²ye³ka¹tũ¹nhē³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²wān³txi³su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² te²kxai³la¹ Be³tān²ya³thĩ³na²
 he¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² wā³nxĩn¹te² nũ³ka³txi³su²
 ā³nhai¹tũn³tũ³ka³txa², Le³vi²ta³ nũ³ka³txi³su² ā³nhai¹tũn³tũ³ka³txa²
 ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa²
 Je³ru³sa³lē²thĩ³nān¹te²nāu³xa² hi²sen³kxai³lu² ĩ³sa²si¹hā³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³te² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
 ĩ³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ha¹txain¹sxā³ ĩ³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su²
 ta³nxa² a²nũ²a² ā³su² ta³nxa² nhĩn¹te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ wai³wain³ki²txi³
 ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³he¹nxē²nxa³wi¹. Hai³txi³ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su²
 te²txā³wi¹, txai²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² E³li²ah³la² nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ti³hex¹te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² nhĩn¹ji¹wi¹? Ju¹ta² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² e³ain¹jau³xa² a²nũ²a² wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²nu³su² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹:

— Ti³hex¹te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² nũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³ju³tan¹nũ²su²khaix³nhĩn¹ji¹wi¹? ĩ³wa²lũ³xi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Sa¹nhĩn¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ³sa²si¹hã³sain¹sĩn¹tũ³kã³txa² ĩ³wa²lũ³xain¹nha¹txai²li¹. ĩh¹nxe³kã³jah¹lo²sa²nhĩn¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Txai²li¹ ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a² ai³sxã³ ĩ³ye³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹. ĩ³ye³kxi²na¹te³nah¹li¹:

“A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxã³ju³ta²nũ³a² yũ³kxai²nãn²tu³ ã³wxã³tĩh³na²nũ³a² wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxã³ju³ta²nũ³a² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah³li³hẽ¹li¹.”

Nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nãu³u¹ta²na² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lu¹ta²na² jau³xau³hxai²tẽx¹ta² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

24-25 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxã³yain¹tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu¹ fa³ri³se²a² ye²te²nũ³kã³txa² ĩ³sa²si¹hã³kxe³nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Nxet³si¹li¹. “Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²jah¹lo²su² te²txã³wi¹.” Nhĩ¹nha²kxai³: “E³li²ah³lo²su² te²txã³wi¹.” Nhĩ¹nha²kxai³: “Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² te²txã³wi¹.” Nhĩ¹nha²kxai³, nhi¹li¹. Nhĩn¹kxai²nãn²tu³, ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nũ²a² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ju³ta² kã³nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

26-27 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² ĩ³wa²lũ³xain¹jau³xa²sa¹:

— Txai²li² ĩ³yau³xa² so¹li³ a²nũ²a² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹to³ha¹wi¹. Yxã¹ta¹ jah¹la² wxa²nũ³kã³txi³nãu³a¹ yxau²xai³ya³nx²ti³jah¹la², txa²si³yo³na¹ wxã³ya³nx²ti³tu¹wi¹. Jah¹la² ĩ²ain¹yah³li³te²sxã³li¹. A²nxe³jah¹la² sa²sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³te²sa²jau³su² jah¹lai²na² wã²la² yu³hẽ²ta³li³nha²ka³lo³a² hai³txi³ txai²li² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²thu¹nha²sxã³ sa²yu³ta²la³kxi²te²nũ³nhũ³te²txã³wi¹, hxi²kan¹jah¹lo²sin²nxa³ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³kã³txa² ã³tĩ³xain¹tũ³kã³txa² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sxi²je³na² Be³tãn²ya³thĩ³na² Jor³tãu²yau³xa² a²yan¹yxo²ha³ti³nhãn¹je³na² yxau³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹ wãn³txai²na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lo²su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ãn³tĩ³yhain¹nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ e³te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah¹lo²su² na³li¹. Ye³jen¹na² ya³lu²kxi²nẽ³tu¹wi¹. Txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³wa²su¹tẽ³txai²li¹. Ka³yxuh³xa² hũ³sxã³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²la¹i¹. O³ve²a² Wẽn³sa² ĩ³ya²lu¹kĩ³te²jai¹ti²tu³wi¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ye³jen¹na² a²nũ²a² ã³xa² ĩ³ya²lu¹tain¹tu¹wi¹, jah¹lai²na²su¹.

30 A²nxe³jah¹lai²na², ha³la³je³nai³tã² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Na¹te³nah¹lxi¹: “Txa²si³yo³na¹ wxã³jah¹lo²nũ³su² sa²sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹, yãn³ta² txai²na² a³li³la¹nhxa³hi¹nu¹ta¹na² yxau²xai³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹.” Nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹.

31-34 “Je³su²jah¹lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹xã¹.” Na¹ta¹ kxãn³su² a³la³kxi²sa²hxai²nxa³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ kwẽn¹ta²na² a³la³kxi²na¹nhai¹. Ha³la³je³nai³tã² Je³su²jah¹la² a²hxi²kan¹ju³ta² ye³kan¹sxã³ a³la³kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹ju³ta²sa¹: Kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³sa²sxã³, a²nũ²a² ĩ³ya²u³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹te³lhxã³ ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. ĩ³sa²si¹hã³sa²sxã³ ĩ³ye³kxi²sa²te²an¹jau³kxai³la¹: “A²hxi²kan¹khaix1jah¹lo²nũ³a² ye³kan¹txa²hẽ³li¹. Ye³ka¹nĩn¹ju³ta³nũ³a²sa¹: Ye³jen¹nãu³a¹ Txa²yãu³ka³jxah³la² Wi¹lhin¹jah¹la² a³ka³nxĩ²xi²sxã³ kwa³sxa³hũ³sxã³ a³ka³nxĩ²xi²ka³tu³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ ã³ka³la³kĩ³wẽ³kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² jah¹la² sa²kxai³lu² kwa³sxa³hũ³sxã³ ã³ka³la³kĩ³wẽ³kxi²kah³lo²su² jah¹la² sa²kxai³lu² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹. Te²a² ye³kan¹txa²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³ wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² sa²hau³ko³nx2ti³sxã³ Txa²yãu³ka³jxah³la² ã³nxũ²kwai³wi¹ti³hi¹txa²lxi³tu¹wi¹.” Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wãn³txa² ĩ³sa²si¹hã³sa²te²an¹jau³su², sain¹na²hẽ³li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txi³kxai³la¹, ãh¹ ĩ³ye³te²an¹jau³kxai³la¹.

— Sain¹na²hẽ³li¹. Sain¹ka³tu³ta¹ ha³lo²a² nxe²xai³nũ²la², hã²wxãn³txa³ten³sa²ka²la¹sxã³ ĩ²a¹hẽ³li¹. ĩ²a¹tãu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah³la² kwa³sxa³hũ³sxã³ a³ka³nxĩ²xi²ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² a²ka³la³kĩ³nãu³ai²na² sa²kxai³lu² ã³ka³la³kĩ³wẽ³kxain¹na²hẽ³li¹. Ju¹ta² ĩ²a¹hẽ³li¹. ĩ²a¹ka³tu³: “Hã³xã¹, Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹xã¹.” Nxe³jau³xai²na² a³la³kxi²na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²hxi²kan¹khaix1nxe³ju³ta² ye³ka¹na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²ta²hai²la¹i¹. Ya³nx2ta¹i¹.” Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² a²sa³wi³ha³lxa² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²wi¹lhĩ¹na² a²sa³wi³ha³lxi³lo³jau³su²

35-36 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² yxau², a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² yxau³yai¹ni², nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ai³sxã³ wxa²ha³nãu³hain¹na³na¹. Nxe³te²i³, Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ten³sa²yo²ka²la¹nha²tãu³ ĩ²ju³tan¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹la²wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah¹lo²su² na³li¹. O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²la¹i¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

37-38 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² wãn³txai²na², ain³kxi²te³na¹ ã³na¹yah³sxã³, Je³su²jah³la² aun³ti² ĩ³hi¹txai³li²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³te³na¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³yo²o³tã³xi²sxã³ ten³sa²wa²nha²tãu³, ĩ³hi¹txai²ya³jah¹lo²nãu³xai²na² ĩ²tãu³, ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Yã¹te² ã³ten³sxã³ ĩ³hi¹txai³lxi²sa¹hin¹ji¹? Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. ĩ¹ti¹la³ta³ yxau³nhĩn¹ji¹? Ha¹lin¹jah¹lo²nãu³xa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Te³nah¹lxi¹:
 — Wxã³sxi²sa²hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na²
 ã³yã³wa²su¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³ka³tũ³ ai³sxã³ Je³su²jah³la² sxi²ha² yxau³thĩ³na²
 ĩ²ya³sxã³, ã³yã³sũ²na³kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe³ju³ta²na² ha¹lin¹jah¹lo²nãu³xai²nãn¹jah¹la², a²ĩ³lxa² ã³tre²ah³la²,
 Si³mãu² Pe²jah³la² a²lon³yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la², Jo³ãu²
 Ba³tis²jah³la² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹nũ²la² Je³su²jah³la²
 ã³si³tẽ³la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³nxa²ha¹te¹ kwẽ¹ta²kxai³lu¹ ã³tre²ah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³sxã³,
 a²lon³yah³la² Si³mãu²ah³lan²tũ³ ã³ten³sxã³, ã³yã³nã³tĩ³xi²yhu¹te²ka³ka¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²nũ³su²
 jah¹la² ĩ³ha¹txi²sĩ¹na¹li¹. ã³tre²ah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Ain¹ka³tũ³ a²lon³yah³lai²na² tẽ³sxã³ Je³su²jah³la² a³ya³txi¹xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ain¹sxã³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Si³mãu²ah³lai²na² wi¹wi¹nxe² ĩ²ain¹sxã³
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na², Si³mãu²ah³lo²si¹lxi¹. Jo³ãu²ah³la² tah²si¹lxi¹. Yxã¹ta¹
 Se²fah³lo²su² ĩ³yĩ¹li²nhãn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²ĩ³lxa²na²,
 Se²fah³lo²su² nxe³te²ĩ³lxain²txi³, Pe²jah³lo²su² nxe³te²ĩ³lxain²txi³,
 ka³na³ka³te²si³yxau³tãu³a¹ so¹lxi³ te²ju²hẽ³la². ĩ³yĩ¹li²nha²jau³xa²
 a²si³yxau³tãu³a¹, Tah³lxi³hũ³jah¹lo²su², nxe³te²ju²hẽ³la².

Je³su²jah³la²kxai³ Fi³li²pah³la² Na³ta³na³e²lah³la² ĩ³kaix¹so¹ain¹jau³su²

43-44 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu¹:

— Ka³li³le²a²ko³xa² ã³nxa³la¹tũ¹xã¹. Nxe²xai³te²ĩ³ Fi³li²pah³lai²na²
 ne³khou²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Fi³li²pah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thĩ³na²
 yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, ã³tre²ah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thĩ³na² yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³, Pe²jah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thĩ³na² yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³,
 ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ Fi³li²pah³lai²na²
 a³ya³ti²te²an¹jau³kxai³lu²:

— ã³si³tẽ³la³kxi²sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

45 Nxe³te³na² Fi³li²pah³lai²na² sa²kxai³lu² ai³sxã³ Na³ta³na³e²lah³la² sa²kxai³lu²
 ĩ³ha¹txi²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² a³ti²sĩ¹na¹li¹. Je³su²jah³lo²su² na³li¹. Na³sa³re²thĩ³na²
 yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Jo³se²ah³la² tah²yah³lo²su² ha²kxai³ nx2na³li¹.
 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹tain²txi³
 ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²nũ³su²
 na³li¹.” Nxe³ha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ĩ³hen³txi³nũ³ka³txu¹tain²txi³ ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a²
 wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²nũ³su² na³li¹.” Nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
 Ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³kxah¹lo²su² Je³su²jah³lo²su² na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Ta¹ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe²nx3nhai¹. Na³sa³re²thĩ³na² ton¹tũ³ka³txa², a²nũ²a² wi¹lhin¹te²la³
 yũ³te²la¹ku², nxa¹nhai¹. Na³ta³na³e²lah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tẽ³na¹ Fi³li²pah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ã³wxã³sxi²txa²sa³ku¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nxe³nxa²ha¹te¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² ã³wxã³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹, ten³sa²ka²la¹sxi²sxã³ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²su² wxã²na³li¹. Ta²ko¹ta²kon¹txi³
 ĩ³ye³kxi²nĩ¹nha²jah¹lo²sxa³i¹. I³sa³e² nũ³ka³txi³khai³yah³lai²la¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxe³te³na¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta² ĩ²sa²te²sin¹ji¹ku¹, nxa²ha¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹:
 — Fi³li²pah³lai²na² ĩ³kaix¹txa²nxa³hī¹na¹, ha³lu³ha³lu²ka³ta² yu³hē³na¹
 yxaun¹nhī¹na¹, ĩ²nxa²ha¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².
⁴⁹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²tah²si¹lxi¹.
 I³sa³e² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³3si¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².
⁵⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
 — “Ha³lu³ha³lu²ka³ta² yu³hē³na² yxau¹nhī¹na¹ ĩ²nxa²ha¹li¹.” Nxe³nxa²ha¹li¹.
 Nxe³nxa²ha¹jau³xai²na² so¹lxi³ ain³kxi²san¹ka³tū³ yxo²ĩ²sa¹lxi¹.
 Yxo²ĩ²sa¹nhā²kxai³ a²yen³kxa² ā²la² nū³kxūn³khai¹nxe³ju³ta² ĩ²in¹tu¹wi¹.
⁵¹ A²ya³la³tū³ wān³txi³tū³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Yxan¹nāu³a¹ oh³sĩ³nāu³nū¹ka³nāu³a¹
 ā³nxū²kwai³hāi¹sxā³, oh³xan¹ta² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ ka³nxi²xi²sxā³
 Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² yxau³na¹tāu³a¹
 ka³nxi²xi²sxā³ a³ya³ti², wā³li² ka³la³xi², jā¹nxe³to³hi², nxe³kxi²sain¹to³tu¹wi¹.
 Nxe³kxi²sain¹ju³ta² wxāi²na² ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txa²
 ta¹hxai²hē¹la².

2

Ka²na³thĩ³na², in³txa²txu¹ha²wa²kō³li²nyha¹jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ka³tū³, nū¹ā¹thĩ³na²
 a²ĩ³lxa² Ka²na³thĩ³na², Ka³li³le²a²ko³xa² nxū²kwai³ye³lan¹thĩ³na²
 ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³nāu³a¹ a²nū²a² txu¹ha² wa²kō³li²ta¹hxai²hē¹la².
 Wa²kō³li²ju³tan¹te²ka³ya³tū³txi¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² yain³txa² ĩ³yai³ni²,
 yain³txa³yau³xa² ĩ³na², nxe³te³lhxā³ ka²la¹tain¹sxā³ ĩ³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²hā³ka³nū²la³ he¹yain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

² Ain¹ka³tū³, a²wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² ĩ³yain³te³lhxā³, Je³su²jah³lain²txi³
 ĩ³ka²la¹ti², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxĩ³nāu³xain²txi³ whāi²na¹, ĩ³ka²la¹ti²
 yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxe³te³na¹ ĩ³yai³nain¹te³na¹ a²yain³txi³yau³xa² hxi³an³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Hxi³an³kxain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²hā³ka³nū²su² te²kxai³lu¹ a²ki³lha³lxa²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²yain³txi³yau³la³ hxi³an³kxain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ta¹:

⁴ — Hā³ka³nāi³. Nxe³sa¹nxi¹. ĩ³kwa³na³sa²sān²txa³hē¹ni¹. Txa²ha³lo²a²
 hau³ko³nxa³xi¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹, a²hā³ka³nai²na² wān³txi³kxai³lu¹, sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²
 a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wān³txa² a²ten³jau³jau¹xai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tū³
 sa²yxo²we¹txain¹yah³lxĩ³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁶ Nxe³ju³ta², kwa³ta³la² tah³lxēn³su², nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹
 ye²ta¹hxai²hē¹la². Kāin²khai¹nxe³tēn³su² tam3bo²rē³tēn³yā¹nxe³tēn³su²,
 ĩ³yau³xa² Ju³te²a² nū³ka³txa² wxa²hi³la³kxi²nha²jau³nū³su² wxē³tēn³su²
 ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, sxi²ha² a²wa³kxēn³yah³la²
 a²sa³wi³ha³lxa²na² ĩ³kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— ĩ³yau³xa² ũ³whi¹sai¹sxā³, tē¹nai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³nē¹ne³ki¹jah¹lxĩ³hē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ ā³nē¹ne³ki¹ki¹khai¹lain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Ain¹ka³tū³ta¹:

— Tē¹nai²nān¹jau³xa² ũ³whi¹sai¹jah³lxĩ³sxā³, ĩ³yai³nain¹tū³ka³txai²na²
 wxa²hau³ko³jah¹la², tē³sxā³ ũ³hū¹jah³lxĩ³hē¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa²

ta¹hxai²hē¹la². Nain¹ka³tu³ sxi²hai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu², jã¹nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Ain¹ka³tu³, i³yai³nain¹tũ³ka³txai²na² wa²hau³ko³jah¹lai²na² a²yau³xai²na² i³na²sain³tāu³:

— Yain³txi³yau³xa² wi¹jau³xai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, i³yau³xa² so¹lxi³ Je³su²jah³la² sa²yat1sxā³ sa²we¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ju¹ta²na² a³la³kxain¹nxā³kxe³su² wxa²hau³ko³jah¹lai²na² i³na²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², a²sxi²ha² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² so¹lxi³ a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxā²ha¹te¹, wxa²hau³ko³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, i³ye³sxā³ a²wē³sāi¹yah³la² i³kaix1sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sā¹lxi¹. A²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xai²la¹i¹. A²nũ²a² ā³xa² o²la³kxain¹jut3su² nxe³te³nah¹lxi¹: A²wi¹lhñ¹khai¹xa² a²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² ũ³hũ¹nē³sān²ka³tu³, hã²wxān³txa³, kãin² i³na²nũ²la², ā³ta³lo³hē²ti²jau³xan²tu³, kũ³we²ki²la² o³nxā³jau³xan²tu³, i³na²te³lhxā³ ũ³hũ¹nē³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li² nxe²nxā³lxi¹. A²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² ũ³hwxē³sā²nñ¹ka³tu³, hã²wxān³txa³ kwēn¹ta²na² so¹lxi³ wi¹khai¹nxe³jau³xai²na² ũ³hũ¹sa¹nhñ¹te¹ni²ti¹. Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² Ka²na³thi³na² Ka³li³le²a²ko³xa² nxũ²kwai³ye³lan¹thi³na² yxau³sxā³ nũ³kxũn³txi³ kãi³ju³ta²na², nũ³kxũn³ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Kãi³ain¹te³na¹, Je³su²jah³la² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²i², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²i²i² nain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nũ²la², ye³jen³nāu³a¹ Je³su²jah³la² a²hã³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ain¹sxā³ Ka³far³na³ũ²thi³na² tē³li³yhu¹sxā³ aun³ti² si³ka³la³hxi²sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³la²nain¹ta¹hxai²nxā³hē¹la².

Je³su²jah³la² Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ o²la³kxi²jau³su²

13 Nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³yān³ki³nũ²kxi²xi²sxā³ i³yain³yah³lxi³ju³ta² ha³lo²a² yau³son³ye²ta¹hxai²hē¹la². Yān³ta²na², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³wa²to²hi²sxā³ nũ³kxũn³txi³ sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu¹ta²kxai³lu² sa²wa²lha²so¹xi²sxā³ ain³kxi¹xi²te³lhxā³ i³yain³yah³lxi³to³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³je³na³kxa² a²i³lxa² Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², ha³lo²a² yain³te³lhxā³ ah³lxi³je³na³kxa³, yau³son³ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxā²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Je³ru³sa³lē²thi³na² wa²li³nhē¹ka³tu³, Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Ain¹ka³tu³ ka³yxuh³xa² ũ³yho²hain¹tũ³ka³txa² yxau³sxā³, po¹na² ũ³yho³hi², o³ve²a² ũ³yho³hi², kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi², nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² i²ha²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² ũ³yho³hi²ki³ta³ka³lo³nũ³a² sa²yat1sxā³ o²la³kxi², nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² i²ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

15 I²ain¹tāu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ hu³kxē¹ha² wē³sa² so¹sxā³, ka³yxuh³xa² i³si³wxai¹ki³ti³nha²nũ³a² sa²xu³kxi²sxā³ we¹ta¹hxai²hē¹la². Wet1sān²nũ²la² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yo²la²tā³ha³lo²sai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³yxuh³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yo²la²tā³ha³lo²sai¹xi², ũ³yho³hi²ki³ta³ka³lo³a² sa²ya¹tũ³ka³txa² yxau³ain¹ta³ka³lo³a² nũ³kxũn³txi³ wxa²wa²yat1sa²tā³si³ka³la²kā¹kxai¹ni², ũ³yho³hi²ta³ka³lo²ai²na² wxa²sa²tā³yxu¹kā³kxai¹ni², yain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³ka³tu³ kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²tũ³ka³txa² yxo²xũn³txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ²sah¹lxi³sã²lxi¹. A²yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²so¹sxã³ ha³lo²a² wa²li³jah³lxi³hẽ¹li¹. Txa²wĩ³na² sxi²ha² ã³yat¹jah³lxi¹lxi¹. Thĩ³nã³xa² ũ³yho³hi²yah³lxin¹thĩ³na² ĩ³ya¹kxah¹lxi¹lxi¹. Hxai²kxi²ai¹jã¹nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³ju³ta², a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ĩ²ain¹ka³tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ha³teh³nxã³nxãn¹jau³xa² sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wĩ³na² sxi²ha² a³lxi²khaix¹sa³nhai¹, ĩ³ya²lut¹sain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³nũ¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹tã² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ain³kxi¹xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²na³na¹. Je³su²jah³lai²na² nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹ jã¹nxe³sxã³ a²wĩ³na² sxi²ha² a³lxi²khaix¹jah¹lo²su² na³na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ũ³sa²nũ¹xain¹jau³xa²sa¹:

— ĩh¹te²ta³ hxi²kan¹txi³lo³txa²ha²kxai³ kãi³in¹thi²li¹? Wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ju³ta² kãi³sxã³ ũ³hũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹, wxa²hxi²ka¹nhĩn¹ju³ta² ũ³yhe³kat¹sa²sĩn¹sax³ku¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sxi²hai²na² sa²nai¹hxat³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ka³tu³, sxi²ha² ta²hĩ³na² sa²ton³ta³lu²na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Ye³ko³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²hai²na² kãin²yãx¹sĩn¹na³lai². Nxe³thĩ³na² ton³ki³ju³ta²sa¹: In³txa² wẽ³sa² a³li³la¹hĩ¹na¹ sxi²hai²na² ton³ãn³si³wxe³ki³kxai²nãn²tu³, hau³hau³kon³sxã³ wẽ³sain²txi³ to¹ni², sxi²hain²txi³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² to³ni², nxe²xai³ki³kxai²nãn²tu³ta¹ hu³, hã²wxãn³txa³ wẽ³sai²na² a³li³la¹jah¹lain²txi³ yah³lo¹ni², sxi²hain²txi³ ta³lu²ni² nxe³hĩ³nx²na³li¹. Jã¹nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² ĩ³nxai²na², ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxã³ wa³ko³nĩn¹kxai²nãn²tu³, ton³ta³lun²ti³he¹nxe³sĩ¹nxãn³tho³li¹. Ki³han³nhi¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² wãn³txa² hãĩ³jau³xa² ĩ³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa²sa¹:

— Txa²nũ²ai²na² Txa²wã¹sũ³na² sxi²hũ³na³li¹. Na¹kxai²nãn²tu³ ya³lu²na¹kxai²nãn²tu³, ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ka³tu³, ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹, a²si³yxau³tãu³a²su¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xa² hãĩ³jau³xai²na², a²nũ²a² ain³kxi²te²su² te²nũ³ka³txa² ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

22 Yxãn¹ta¹ kxã³nxũn³tãu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ta³lun²tãu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ ha³teh³nxã³nxãn¹jau³xai²na² yxo²ĩ², Je³su²jah³la² wãn³txai²na² yxo²ĩ² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la², a²nũ²a² a²ẽ¹nãn¹jau³xa² a³la³kxi²jau³su²

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Je³su²jah³la² yxau³hĩ¹na², yxau³sxã³ wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ĩ²ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24-25 Ain¹ta¹ Je³su²jah³la² a²ẽ¹nãu³a¹ wi¹ko³nha²sxã³ a³la³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Tũ¹ka³txai²na² yxo²ĩ²ũ¹hain¹nxã³lho³na¹. Na¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ au³txi³ a²ẽ¹nãn¹jau³su² jau³xa² wã²nxũh¹ a³la³kxi²ta³lu²na¹nhã¹. Na¹ha²kxai³ na¹xã¹. Nxe³na¹jut³su², hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa²

ĩ³hen³txi³sa³ju³ta³la³ yũ³sa²nxa³kxan²ti³ a³la³kxi²khai¹nxe³hĩ³na¹nhã¹, txai²lã¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

3

Je³su²jah³la² Ni³ko³tẽ²yah³la² ĩ³ye³kxi²nyhu¹jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² a²ĩ³la² Ni³ko³tẽ²yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

² Nxe³nxa²ha¹te¹ Ni³ko³tẽ²yah³lo²su² te²kxai³lu¹, ka³nxah³ti³na² wxã³sxã³, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxet3sã²lxi¹. Hxi²kan¹txi³si¹lxi¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³sa²nhĩn¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³te³lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³nxa²kxah³lo²sin¹tai¹. Nxe³te²sin¹jau³su², wxã²na² yxau³ye²sa²sĩn¹sxã³, wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ye²sa²sĩn¹hxai¹nhẽ³li¹. Nhĩn¹ju³ta² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxau³ya³nxa²kxe³su² wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³si¹nxai¹nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Sũ³na² yxau³ya³nxa²nxa³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹nxa²hĩ³nx2nxa³i¹. Wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³in¹kxu¹jã¹nxe³te²la³, hxi²kan¹txi³ kãĩ³hĩ³nx2nxa³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³ne³ka²sai¹. Wãn³txi³khai³xa² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. “Sũ³na² wẽn³su² na¹tũ¹xã¹.” Nĩn¹kxai²nãn²tu³ ãh¹ a³li³la¹sxã³ tøn¹txa²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ãh¹ a³li³la¹sxã³ to¹nxãn³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wẽn³su² ti³he¹nxe²nxãn³tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxe³to³ta¹ Ni³ko³tẽ²yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ko³nxe²nxãn³nhai¹. ĩh¹nxe³te²sin²ta²ku², nxa²ha¹nhai¹. Yah³lon¹sa³nhai¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ãn³ta³lo³hẽ²ti²sxã³ ãh¹ a³li³lah¹xin²nxa³lho³li¹. Ko³nxe² txa²hã³ka³na² ĩ³nãu³a¹ ã³wa²lih²xi²sxã³ ãn³ta³lo³hẽ²ti²sxã³ ãh¹ a³li³lah¹xin²nxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³, nĩn¹kxai²nãn²tu³, ãh¹ a³li³la¹nhĩn¹ju³ta² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wẽn³su² hĩ³nxa¹lxi¹. Ta¹, nxe²nxãn³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wẽn³su² ti³hex1hĩ³nx2nxa³lxi¹.

⁶⁻⁷ “Ãh¹ tøn¹txa²hẽ³li¹.” Ye¹nxa²ha¹li¹. Nxe³na¹jau³xai²na² ĩ³wã³txa³kxi²nha²txa³hẽ¹li¹. Jã¹nxa¹jau³su² txa²wã¹sĩ³na² so¹lxi³ a³li³la¹nhẽ³kxai²nãn²tu³, yuh³xai²nãn¹te²a² so¹lxi³ yxau²xai³lhĩ³ki³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² we¹tẽ³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² tah²lxi³ wi¹we¹tẽ³lhĩ³nx2na³li¹.

⁸ Jã¹nxa¹jau³su² it3ti³su² a²ten³tãu³a¹ sa²xit3te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ka³tu³ it3ta²nxon³jau³xa² ain³kxi²te²si¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ a²si³yxau³tãu³la³ ko³nxe³te²sxã¹lxi¹. “Ĩh¹nũ¹la³ta³ ai³te²la¹ku². ĩh¹nũ¹la³ta³ wxã³te²la¹ku².” Nxe³te²si¹lxi¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wxa²we¹tẽ³ju³ta² te²yã¹nxe³te²hũ³te²lxi³ wxa²we¹tẽ³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³te²sxã³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Ni³ko³tẽ²yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²yen³kxai²na² ĩ³ye³kxin¹kxai²na², ĩh¹nxet3sxã³ yũ³hĩ³te²sin²ta²ku², nxa²ha¹nhai¹.

¹⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² I³sa³e² a²nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹te²si¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹te²xa³lhũ³nxe² a²yen³kxai²na² ã³ne³wxe³te²sxã³lxi¹.

11 A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nxa²ha¹i¹. Ha³lo²a² e³kxi¹nxa²ha¹kxai²na² a³la³kxi²khaix1sĩ¹na¹ha²kxai³, ĩ²ta³lun²sĩ¹na¹ha²kxai³ nxe³sĩ¹nhxai²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹kxe³a² so¹lxi³ e³kxi¹nx2ti³sĩ¹na¹i¹. Nxe³nx2ti³sĩ¹na¹ta¹ ten³ti³he¹yxah³lxi³sĩ¹nxã³lxi¹.

12 A²yen³kxa² yuh³xai²nãn¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²ya³nx2ta¹i¹. Na¹ta¹ ain³kxi² yxau²xai³ti³he¹nxe³syah¹lxa³lxi¹. Jã¹nxa¹kxai²nãn²tu³ ha³na³ka³lxi³ oh³nãu³u¹ta²nãn¹te² yen³kxai²lẽ¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ain³kxi²yah³lxi³hĩ³nxãn¹ji¹ku¹. Nxe³nx2ta¹nhai¹.

13 Jã¹nxa¹jau³su² hai³txi³ a²nũ²la³ oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ĩ³ka³la³sxã³ ĩ²ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Txai²na², Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo² na¹xai²na² so¹lxi³, ĩ²to³hxai²na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³ kwẽn¹ta²na² ĩ³ka³nxĩ²xi²sxã³ yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² wxã³ye¹nx2ta¹i¹.

14 Kxã³nhxi¹nu¹ta²na² I³sa³e² nũ³ka³txa² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau²xai³lai¹nxa³ko³xa² ho²xai³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³hĩ¹nu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na², txih³xa² yãu³ka³txa², kwa³thi³la² we¹kxa², tẽ³sxã³ hi³sa³ka³txa² kĩ³txi³ ũ³kũ¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nũ²a² wĩx3txa² ĩ³te²a² ten³sa²tã³kxai²nãn²tu³ ĩ³we²nxĩ²si¹hain¹jau³su², ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ju¹tau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³, Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² hi³sa³ka³txa² ũ³kũt1sain¹tu¹wi¹. Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sa²sxã³ ũ³kũt1sain¹tu¹wi¹.

15 Sain¹ju³tan¹te²kxa³yãu³tu³ a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, yxo²ĩ²sain¹kxai²nãn²tu³, te²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³ai¹nxa³kxe³su² ka³te³na² wi¹tãu³su² tãu³a¹ yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu² a³lxi²nẽ³na³la². A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ ki³nãu³xai²na² whãĩ²na¹, Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu² a³lxi²nẽ³na³la². A³lxi²nẽ³jau³su², A²ta²hai²na² hãĩ¹nxe² wet1sa²te²na² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² a²ten³te²su² te² ĩ³nxãn²tu³, yxo²ĩ²in¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³nxãn³tho³la². Nxe³te² ĩ³nxa²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³nxãn³kxe³su², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ hãĩ¹nxe² yxau²sa²tẽ³in¹tu¹wa².

17 Jã¹nxe³te³lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, ha³lo²a² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² A²ta²hai²li² Je³su²jah³lan²tu³ ĩ³sa²si¹hã³na²hẽ³la². Nxe³ju³ta²sa¹, hai³txi³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te² ĩ³nxai²na², ko³nxe³te²la³ ĩ³yĩ¹li²si¹nx2ti³jau³la³, wxã³hĩ³nxã²nxa³wa². Yxãn¹ta¹ wxa²ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹kxi¹nx2ti³te³lhxã³ wxã³na²hẽ³la².

18 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²te²su² te²an²tu³, hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ko³nxe³te²la³ ĩ³yĩ¹li²kxah³lo²su² hĩ³nx2nxa³wa². “Ko³nxe³thin¹te²si¹lxi¹.” Sũ³na² wãn³txi³la³, ai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²xa³kxai²nãn²tu³, te²lẽ¹ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ko³nxe³te²la³ ĩ³yĩ¹li²kxe³su² yxau²xai³hĩ³nx2na³la², kwẽn¹ta²nah¹lxi¹ Sũ³na² Ta²hai²na² hãĩ¹nxe³te²na² sa²yo²ã³ha²kxai³la².

19 A²ko³nxe³te²la³ ĩ³yĩ¹lain¹ju³ta²sa¹: Je³su²jah³la² A²ha²te¹jah¹lai²na² ha³lo²a² ko³xai²na² wxã³sxã³ yxau³yain¹to³kxan²ti³, A²ha²te¹jah¹lai²na² te³nai¹nxa³kxe³tu³, hãĩ¹nxe³sxã³ a²ka³nxah³ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la². Ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹to³ha²kxai³, ain¹na³la².

20 A²nũ²a² ĩ³lxi³thi¹nxa³te²su² te²an²tu³, ha³lo²a² a²ha²te¹ju³ta² yxo²kwĩn¹kxain¹jau³su² hãĩ³a² yxau³yain¹na³la². A²ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta², a²nũ²a² ã³xa² ĩ²ain¹kxa²yãu³ti³su², ain¹na³la².

21 Yxân¹ta¹ a²nũ²a² wain³txi³ kãi³to³te²su² te²an²tu³, a²ha²te¹ju³ta² wxã³sxã³ yxau³sxĩ²yxau²xai³lain¹na³la². Ain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²wet1sxã³ wain³txi³ kãi³ain¹ju³ta² wxa²ye³ka¹tẽ³lain¹na³la².

Je³su²jah³la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² nxe³nyha¹jau³su²

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nãu³kxai³lu¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² tẽ³ain¹sxã³ whãi²na¹ Ju³te²a²ko³xa² ã³wi¹hain¹ka³tu³, kan²txi³ yxau³ain¹ka³tu³, a²nũ²a²ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23-24 Hau³hau³kon³sxã³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² ha³lo²a² yu³tã³lxi³ yxau³sxã³ a²nũ²a² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ¹ã¹, E³nãu²je³na² Sa³lĩ²thĩ³na² un²ta³kxi²nxa³je³na², ĩ³yau³xa² kãin² yũ³jen³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ nũ¹ã¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² yxau³sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Yãn³ta²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sxĩ²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹sã²nxa³hĩ¹na¹ ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Ju³te²a² in³txa² sa²kxai³lu² ĩ³yi²lho¹kxi²yhu¹sxã³ ĩ³ye³kxi²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ ĩ³wi¹lhin¹nẽ³nha²si¹hain¹ju³ta² ĩ³ye³ ĩ³yi²lho¹kxi²yhu¹sxã³ ĩ³ye³kxi²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ wxã³sxã³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ha³la³je¹nai³tã² Jor³tãu²yau³xa² a²yo²ha³tih³nãu³a¹ yxaun¹nhĩn¹nai³tã² in³txa² he¹ye¹nxa²sĩn¹ta¹ti²ti¹. A²nxe³jah¹lai²na², a²ĩ³lxa² Je³su²jah³la², ĩ³ye³kxi²sa²nhĩn¹ta¹ti²ti¹. Yxân¹ta¹ a²hĩ¹nai²na² Je³su²jah³lai²na² a²nũ²a²ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹sĩn¹na³li¹. Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a²yo²ha³kxa¹ ã³si³tẽ³la³kxain¹sĩn¹na³li¹. Yxân¹ta¹ wxã²na² ã³si³tẽ³la³kxi¹nxain¹sĩ¹nxa³i¹, hĩ¹na²su¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Hã³xã¹, Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khai¹nx2na³li¹. Yxân¹ta¹ txa²wã¹ki³na¹xai²na² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na¹: “Hxi²ka¹na¹xã¹.” Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ hãĩ¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹taĩ²na² hxi²kan¹txi³lox3tẽ³ju³ta² so¹lxi³ hxi²ka¹nhĩ³ki³tã³li¹. Yxân¹ta¹ hxi²kan¹txi³lox3tẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ hxi²kan¹txi³he¹nxe³hĩ³ki³sxa³i¹.

28 Na¹ha²kxai³, txai²li¹ hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²txã³i¹. Yxân¹ta¹, Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²khai³jah¹la² a²ne³hẽ³txa² yxau³si¹sain¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³ wxã³ain¹ju³ta³nũ³a² a²ha³tã³nxa² aĩn³sxã³ e³ya³nx2ta¹i¹. Jã¹nxe³te³lhxã³ ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Ya³nx2ti³to³hxai²na¹taĩ¹ti²ti¹.

29 Na¹ha²kxai³ txa²yxau²xai³la¹jut3sũ³ju³ta² e³ya³nx2ta¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³: a²wẽ³sãĩ¹yah³la², a²sxe³xa³ka³lxa² wa²ko³li²yhu¹kxai²nãn²tu³, a²wẽ³sãĩ¹ah³lai²na² so¹lxi³, txu¹hai²na² a²wa³kxẽn³yah³lo²la³ hĩ³nx2na³li¹. Jah¹la² kãin² ĩ³ka³li³hĩ³nx2na³li¹. Yxân¹ta¹ a²nũ²a² ã³su² te²an²tu³, a²wẽ³sãĩ¹ah³lai²na² a²ya³lxa²khai³su² te²an²tu³, hai³txi³ a²wa³kxẽn³yah³lo²su² hĩ³nx2nxa³i¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ a²ya³lxa² hĩ³nx2na³li¹. “Hãĩ¹nxe³sxã³ a²wẽ³sãĩ¹ah³lai²na² ã³nhxi²nũ¹te³lhxã³ nxa¹nhã¹.” Nxe³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³ a²wẽ³sãĩ¹yah³la² wãn³txa² kãin² ka³lih³jau³xa² ain³kxain¹kxai²nãn²tu³, te²yã¹nxe³sxã³ ĩ³ka³li³khai¹nxe³hĩ³nx2na³li¹. “A²wẽ³sãĩ¹ah³lai²na²

txu¹ha² wa²ko³li²yhu¹sxã³ kãin² i³ka³li³nha³na¹. Nxe³ha²kxai³ txai²li² te²yã¹nxe³sxã³ ka³li³sa²nũ³nhã¹. A²ya³lxa² a²ẽ¹nã¹jau³su² nxe³hĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² Je³su²jah³la² so¹lxi³ a²wẽ³sã¹ah³lo²hũ³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹i¹. Yxã¹ta¹ txai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²na¹xai²na² hã¹nxe³sxã³ a²ya³lxa²hũ³jah¹lo²sa¹i¹. Hxi²kan¹jah¹lo²txã³i¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa², txai²na¹xai²na² ain³kxai¹na¹kxai²nãn²tu³ ã³ka³li³khai¹nxe³sa³nhai¹. A²ya³lxa²hũ³lo²su² i³ka³li³khaix1ya³kxa²yã¹nxe² nxe³na¹nhai¹.

30 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² so¹lxi³ hxi²kan¹kã²non³sxã³ yxau²xai³sa²tẽ³tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ txai²na¹xai²na² hau³hau³kon³sxã³ hxi²kan¹kã²nxã³ton³sxã³ yxau²xai³sa²tẽ³a¹tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³li³sa³nhai¹.

Oh³nãu³a¹ ka³nxi²xi²sxã³ wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²su² nxe³jau³su²

31 Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na² oh³nãu³u¹ta²na² ka³nxi²xi² wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹ta²si³yxau³khai³jah¹lai²la¹i¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² ã³xa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹kĩ³sxa³i¹. A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau³sxã³ ton¹tũ³ka³txi³kĩ³na¹xai²na² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³su² kĩ³tã³li¹. Kĩ³sa²kxai³ yuh³xai²nãn¹jau³xa² so¹lxi³ e³tũ³ka³txi³su² kĩ³tã³li¹.

32 Yxã¹ta¹ oh³nãu³u¹ta²na² ka³nxi²xi² wxã³nũ¹nhẽ³te²su² te²an²tu³, oh³nãu³a¹ ha³lo²a² i²ta³lu²ni², ain³kxi²ta³lu²ni² nxe³jah¹lo²sain¹na³li¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³hen³txi³nẽ³lain¹na³li¹. Nxe³nẽ³lain¹jau³xai²na² hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa² ain³kxi²te²la³ ka³lxa²ai¹nxã³wi¹.

33 Yxã¹ta¹ i³hen³txi³nẽ³lain¹jau³xai²na² a²nũ²a² i²te²hũ³te²su² te²an²tu³, sa²yxo²we¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²su² kxai²nãn²tu³, “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹le³jah¹lai²la¹xã¹. A²ya³la³tu³ jau³tu³ wi¹le³jah¹lai²la¹xã¹.” Nxe³jau³xai²na² sa²ye³ka¹tẽ³hĩ³nx2na³li¹.

34-35 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹: “Txa²ki³lha³lxa², a²i³lxa² Je³su²jah³la² i³sa²si¹hã³a¹tũ¹xã¹. A³lxi²khaix1na¹nha¹. Na¹ha²kxai³ Txa²yãu³ka³jxah³la² yxo²ha³kxa¹, kãin² ã³hũ¹khaix1ai¹na¹xã¹. Kwa² i³ta²ta²na³3kxain¹nxã³lho³nã¹. A²nxe³jah¹la² txa²wãn³txa² so¹lxi³ e³tũ¹xã¹. A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kãin² hxi²kan¹txi³lox3tai¹na¹xã¹.” Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

36 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²su² te²an²tu³: “Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² yxo²i²a¹xã¹.” Nxe²yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ ka³tẽ³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹: “Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² sa²yxo²ã³a¹xã¹.” Nxe²yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²lẽ¹. Hai³txi³ ka³tẽ³nãu³la³ i²ai¹nxã³lho³li¹. “A²nxe³jah¹la² an³ta³kxai¹na¹nhã¹. An³ta³kxai¹na¹ju³ta² so¹lxi³ yxau²sa²tẽ³ain¹tũ¹xã¹.” Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nã¹jau³su² nxe³hĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

4

Je³su²jah³la² Sa³ma³ri³tã²nãn¹ta¹ka³lxa² e³kxi²nyhu¹jau³su²

1 Nxe³nxã²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²ne³nxẽ³na² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ a²sa³wi³ha³lxi³lo³ti², ka³lxa¹txi³ i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹i², ain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ hai³txi³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²la³ a²nũ²a² a²sa³wi³ha³lxi³lot3sxã³ i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹kxe³la³ ka³lxa²nxã³wi¹. Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³yã¹ta¹, a²ya³la³tu³ Je³su²jah³la² a²kxã³nxã¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txi³su² te²a² so¹lxi³, a²nũ²a² ã³xa² hxi²ka² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³ Je³su²jah³lo² hxi²ki³la³, a²nũ²a² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²ne³nxẽ³na² ain³kxain¹jau³xai²na², Je³su²jah³la² ain³kxi²sxã³ a³la³kxi²ka³tu³, Ju³te²a²ko³nãu³a¹ ã³na¹sxã³ wa²li³ta¹hxai²hẽ¹la². Wa²li³ka³tu³, nũ¹ã¹ Ka³li³le²a²ko³xa² a³wa³li²te³lhxã³ ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³ka³tu³, ka³nxũ³nxãn¹ko³xa² Sa³ma²ri²a²ko³xa² ã³ha³tih³sa²sai¹sãn²te³lhxã³ ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 A²nxe³ko³xa² ã³nxai³ka³tu³, Si³ka²thĩ³na², Sa³ma²ri²a²ko³xai²na² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ³na² yau³so³nxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³nai²na² kxã³nhxi¹nu¹ta²kxai³ Ja³ko²ah³lu¹ta²kxai³ yxau³ta³ko³u¹ta²kxai³ un²ta³kxi²nxa³thĩ³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³u¹ta²kxai³ Ja³ko²ah³lu¹ta²kxai³ yxau³sxã³, a²ki³lha³lxa² Jo³se²ah³la² ũ³si³wxẽ³no³tũ¹hain¹ko³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³thĩ³nai²na² Si³ka²thĩ³nai²na², kxã³nxu¹ta²kxai³ ĩ³yau³xẽ¹na² po²su²tẽ³na² u¹khai¹nxe³tẽ³na², Ja³ko²ah³lu¹ta²na² u³sxã³ we¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, u²lã³nxai³nxa²ha¹te¹, ai³hxi²tha³nha²ka³tu³ ĩ³yau³xẽ¹nai²na² a²yxo²ka³te³h³xa² ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³kat3sxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 ã³wxe³tẽ³na¹, txu¹ha² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹ta¹ka³lxu³su² te²kxai³lu¹ tĩ³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³whi¹sai¹te³lhxã³ tĩ³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ txu¹ha³ka³lxai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹sẽ¹ni¹. ĩ³na²te³lhxã³ nxa¹nhi¹. Nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³hĩ¹na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² he¹yain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yain³txa² yo³hi²sxã³ so¹kxi²te³lhxã³, sxi²jen³nãu³a² aun³ta² hxa³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² so¹lxi³ nũ¹h¹ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa³ma²ri²a²thĩ³nãn¹ta¹ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³yah³lo²si¹lxi¹. Txai²lẽ¹. Nxẽ²nxa³i¹. Sa³ma²ri²a²thĩ³nãn¹ta¹ka³lxu³sa¹i¹. Nxe³ki³sa²kxai³, ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ ĩ³yau³xa³ ĩ³na²kxi²sa²te³lhxã³, nĩn¹ji¹wi¹? Hai³txi³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³ ĩ³nxa² Sa³ma²ri²a² nũ³ka³txi³na¹xai²na² wi¹lĩ³we¹yhu¹ki³ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sã¹nxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² a²yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hũ¹nxa²ti³ten³na³ni¹. Ta¹, ã³ne³wxe²nxã³nxi¹. Hai³txi³wxã²li²ĩ²sa²te²sxã³nxi¹. ĩ²sa²te²sin¹kxai²nãn²tu³, ĩ³yau³xa² ĩ³na²kxi¹nxa²te³lhxã³ nxe³na¹te³na¹xai²na², ĩ²sa²te²sin¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² yen³kxa² a³la³kxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi²sa²hĩ³nxã¹nxi¹. “Ĩ³na²te³lhxã³ ũ³hũ¹sẽ¹li¹.” Nxe³sa²hĩ³nxa¹nxi¹. San¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² ĩ³yau³khai³xa² ũ³hũ¹nxa²hĩ³na¹xĩ¹. A²nxe³jau³xai²na² ĩ³nãn¹kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lhĩ³nxã¹nxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Hxi²kan¹jah¹lãi³. ĩ³yau³xa² u¹khai¹nxe³sxã³ si³hẽ³ta³nĩ¹khai¹nxe³ha²kxai³, wxã²na² kwa³ta³lẽn³ta³ ũ³whi¹sai¹ki³tẽn³ta³ yũ³nxãn²nxa³ha²kxai³, nxe²na³li¹. Nxe³kxa²yu³su², ĩh¹nũ¹la³ta³ Sũ³na² ĩ³yau³khai³xai²na² ũ³whi¹sai¹sxã³ ũ³hũ¹sa²hĩ³nxãn¹ji¹ku¹, nxa²ha¹nhai¹.

12 Kxã³nhxi¹nu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na², txa²sũ³nu²su² sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² wxa²xu³sxã³ ĩ³yau³xẽ¹nai²na² wet1sxã³ ũ³hũ¹sain¹sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xai²na² jah¹lu¹tain²txi³ ĩ³na²ha²kxai³, a²wẽ³ha³lxi³nãu³xu¹tain²txi³ ĩ³na²kxai¹nha²kxai³, a²ka³yxuh³nãu³xu¹ta²na² a²wã²lo³tain¹kxe³nãu³xu¹tain²txi³ ĩ³na²kxai¹nha²kxai³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ja³ko²ah³lu¹ta²na² hxi²kan¹khaix1ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³ a²wi¹lhi¹na²,

“ĩ³yau³xa² ũ³whi¹sai¹na¹tũ¹xã¹.” Nain¹kxai²nãn²tu³, hã¹sxã³ ĩ³yau³xẽ¹na² wxa²xu³sãn²sxã³ ũ³whi¹sai¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, wxã¹²na² ã²la² hxi²kan¹khaix³nhĩ³nxãn¹te²la¹ku², nxa²ha¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³yau³xai²na² ũ³whi¹sain¹jau³xai²na² ĩ³nãn¹kxai²nãn²tu³, hã²wxãn³txa³ ya³lxu¹xi¹nxa²tũ¹xĩ¹.

14 Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²an²tu³, Sũ³na² ĩ³yau³khai³xa² ũ³hũ¹ai¹na¹jau³nũ³a² ĩ³na²kxi²sain¹kxai²nãn²tu³, a²ẽ¹nãu³nũ¹na² ĩ³na²wxe³nha³kxi²sain¹kxai²nãn²tu³, ĩ³nũ³sa³la³la³kxi³hũ³jau³la³ hã¹nxe² kɔn³jau³hũ³nxe² yen³kxi³hai¹nhĩ³nx²na³ni¹. A²ẽ¹nãu³a¹ yen³kxi³hai¹nhĩ³nx²na³ni¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, ya³lxu²xi²ti³he¹nxa³ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ ai¹nhĩ³nx²na³ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³jau³xai²na² ũ³hũ¹sẽ¹li¹. San¹kxai²nãn²tu³, ya³lxu¹xi²sa²nxa³kxe³su² ũ³whi¹sai¹xi²te³lhxã³ ã³wxã³ti³hex¹to³h³nxa³lho³li¹. Nxe³te³lhxã³ nxa¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³txu¹ni¹. Nĩn¹ka³tu³, wxa²wẽ³sã¹ah³la² ĩ³kaix¹son¹ka³tu³, te²a² wxã¹²na² wa³li¹ja³hẽ¹ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³to³ta¹:

— Txa²in³txi³la³ yũ³te²txã³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, txu¹ha³ka³lxai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wãn³txai²na² a²wẽ³sã¹yah³la² yũ³nxa²nxa³jau³xai²na² wãn³txi³khai¹xai²la¹xĩ¹. A²wẽ³sã¹a² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³kin¹jah³la², tẽ³sxã³ yxau²xai³li¹nhẽ³ni¹. Tẽ³sxã³ yxau²xai³lhxã³ ã³to³hi¹nhẽ³ni¹. Nĩn¹ka³tu³, a²ha² kwẽn¹tai²na² tẽ³in¹jah¹lai²na², hai³txi³ wxa²wẽ³sã¹sxa³xĩ¹. Nxe³ha²kxai³ wãn³txi³tu³ ĩ³ye³i¹nxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lãi³. Hĩ¹na² ĩ²a¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² a²wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² ye¹lxi¹.

20 Jã¹nxa¹jau³su², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³sẽ¹li¹. Ĩh¹ti¹la³ta³ o²la³kxi²hĩ³kĩ³te²la¹ku², nha¹nhai¹. Nxe³ju³ta²su¹, kxã³nhxi¹nu¹tai²na² txa²sũ³nũ²nãu³xu¹tai²na² wã³la³ka³txai²na² so¹lxi³ o²la³kxain¹to³sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²yah³lxi³to³hin¹tai¹ti²ti¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³ju³ta²su¹. Yah³lxi¹nha²kxai³: “ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²na¹tũ¹xã¹.” Nha¹kxai²nãn²tu³, ĩh¹ti¹la³ta³ wain³txi³ o²la³kxi²hĩ³nha¹te²la¹ku², nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxet³sã¹nxi¹. Txa²wãn³txai²na² yxo²ĩ²sẽ¹ni¹. Ha³lo²a² hau³kon³tẽ³na³ni¹. Nxe³tãu³a¹: “Txa²wã¹wi³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³la³ o²la³kxi²na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ wã³la³ka³ta²nãu³ai²na² so¹lxi³ o²la³kxah¹lxa³nha²kxai³, hai³txi³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² so¹lxi³ o²la³kxah¹lxa³nha²kxai³, yah³lxin¹tũ¹xĩ¹. Yxãn¹ta¹, ha³lo²a² ĩ²li³jut³sũ³ju³ta² he¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, nxe³yah³lxin¹tãu³a¹ sa²wai³wait³sxã³ Txa²wã¹wi³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹yah³lxin¹jau³la³ o²la³kxah¹lxin¹tũ¹xĩ¹.

22 Yxãn¹ta¹, kwẽn¹tai²na² Sa³ma³ri³tã²na² nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na²: “Txa²wã¹wi³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²sĩ¹na¹xã¹.” Yah³lxin¹kxan²ti³,

hai³txi³ Txa²wã¹wĩ³na² wi¹lĩ²tũ³kã³txi³sah²lxa³nxi¹. Yxã¹ta¹, txa²nũ³kã³txi³na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txi³na¹xai²na² Txa²wã¹wĩ³na² wi¹lĩ²tũ³kã³txi³su² sĩ¹na¹xĩ¹. Nxe³sĩ¹na¹ju³ta²sa¹: Txa²wã¹wĩ³na² a²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² jah¹la² Ju³te²a² nũ³kã³txi³jah¹lo²su² na³ni¹. A²nxe³jah¹la² wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ha³lo²an¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² a²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³tu¹xĩ¹. Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³kã³txi³na¹xai²na² Txa²wã¹wĩ³na² wi¹lĩ²tũ³kã³txi³sĩ¹na¹xĩ¹.

23 Yxã¹ta¹ ha³lo²a² hau³kon³tũ¹xĩ¹. A²ha¹kwẽ¹ta²na¹ hau³kon³na³ni¹. Nxe³kxai²nãn²tu³: “Txa²wã¹wĩ³na² wain³txi³ wi¹lõ³kxi²ti³hi¹ta¹tũ¹xã¹.” Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ wi¹lãin³nha²sxã³ wi¹lõ³kxi², wãn³txi³tu³ wi¹lõ³kxi² nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, wain³txi³ wi¹lõ³kxi²ti³hit¹hĩ³kĩ³tã³ni¹. Jã¹nxe³sxã³, wain³txi³ o²la³kxi²ti³hi¹kĩ³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² ten³nẽ³kxe³su² hĩ³nx2na³ni¹.

24 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ txa²wã¹ye³na² i²kĩ³kxah³lo²su² nxa³xĩ¹, txa²wã¹sũ³na² yũ²nxa³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³kxan²ti³, ka³te³na² a²si³yxau³tãu³su² ha²kxai³, txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ i²ta³lu²nẽ³jah¹lo²su² ha²kxai³, nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lõn³kxi²txai²lã¹.” Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ whã²na¹ wi¹lãin³nha²sxã³ wi¹lõ³kxi², wãn³txi³tu³ wi¹lõ³kxi² nxe³si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²ya³sa³ni¹. Ju¹ta² so¹lxi³ wain³na³ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² te²a², a²i³lxa² Me³si²ah³la², wxã³nũ¹nhẽ³tu¹wi¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ ã³ne³wxe³sa³nhai¹. Wxã³nũ¹nhẽ³kxai²nãn²tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³nhẽ³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹.
— Txai²na², i³ye³kxi¹nxa²ha¹te³na¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³hĩ¹na¹, i³ye³ta³lu²nxa³hĩ¹na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ã³wa³li² tũ³xi²sxã³ Je³su²jah³lai²na² txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxi²yhu¹ju³ta² i²ain¹ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² sa²kxai³lu² i³wã³txain¹kxan²ti³ kõn³ton³ti² yxau³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Yã¹te²ta³ ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³jau³xa² i³ye³kxai¹nxa³ha²kxai³:
— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxai¹nĩn¹ji¹ku¹, nxe³nxa²nha¹nhai¹. Nxe³jau³xa² i³ye³kxai¹nxa³ha²kxai³, ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³te³na¹, txu¹ha³ka³lxai²na² a²kwa³ta³lẽ³na² ã³sxã³sxi²yhe³na² i³xi²ka³tu³, a²nũ²a² sxi²yhe³nai²na² yxau³ain¹tũ³kã³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

29 — Ne³ka²ki²sah¹lxi³sa¹lxi¹. Nũ¹ã¹ in³txa² yxau²na³li¹. A²nxe³jah¹la², txa²si³to¹na¹tãu³su² tãu³a¹ kãi³to³ha¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxe³sain¹na²li¹. Wxã³sxã³ i²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sin²ta²i¹, jah¹lai²na²su¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³te³na¹, tũ¹kã³txai²na² sa²kxai³lu² sxi²yhe³na² aun³ti² wa²li³ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² a³ya³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ a³ya³tain¹nxa³ta³lxa¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. I³yain³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Yxã¹ta¹:
— Txa²yain³txi³la³ i³yai³na¹tũ³la³ yũ²na³li¹. Yxã¹ta¹, ã³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² e³lain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ă³xa² yain³txa² tẽ³sxã³ ũ³hũ¹ain¹te²tãn²ku², kĩ³nhai¹. Nẽn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— “Ī³yain³sxã³ ũ³kxi²sa³nhã¹.” Na¹kxai²nãn²tu³, ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹. Ju¹ta²yã¹nxe³sxã³ Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹la² a²ẽ¹nũ³a¹ ău³txi³ te³nain¹jau³su²sa²yo²we¹ta¹na¹kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹kxai²nãn²tu³, ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹. “Ī³yain³sxã³ ũ³kxi²sa³nhã¹.” Na¹ke³la³te²kxai³, ju¹ta²yã¹nxe² ai³sxã³ ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹.

35 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ī³la³kxa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ sa²tã³tĩ¹tãu³a¹ so¹lxi³, ka³yã³txa² kan¹tãu³a¹ wxa²nũ²so¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹.” Nxe³yah³lxĩ¹lxi¹. Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xa² sa²kxai³lu¹: “Ta¹wi¹. Ha³na³ka³lxĩ³ten³sa²ka²la¹sxã³ ha³lo²ai²na² ĩ²sa²sai¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa²wxã³ain¹na³li¹. Txa²wãn³txa² te³nain¹jau³su² wxã³ain¹na³li¹. Wãn³txi³khaix3tu³ ĩ³yau¹ũ³hain¹kĩ³kxai²nãn²tu³, tũ¹ka³txai²na² ye³jen¹na² sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, ha³lo²a² kãu³kĩ³jut3sxn³ta¹. Hau³kon³khai¹nx2na³li¹. Ka³yã³txa²kan¹ta³lun²sxã³ ĩ³si³sa³te³kxi²na³na¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³, tũ¹ka³txai²na²sa²yo²wet1sa²te³lhxã³, nxe³sain¹ju³ta³nũ³a² hau³kon³na³li¹.”

36 Jã¹nxa¹jau³su², yain³txa² wxa²nũ²so¹te²su² te²an²tu³, a²yo³ha²yũ³tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ ka³lih³tu¹wi¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², a²nũ²a²sa²yo²wet1si¹hain¹yah³lxin¹jau³nũ³su² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³tũ³ka³txa² sa²yo²wet1sain¹tũ³ka³txi³nũ³a², ka³te³na² wi¹tãu³a²yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nãn²tu³, wxã²na² sa²kxai³lu²ka³lih³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yain³txa² wxa²nũ²so¹te²su² te²a² ka³li³hain¹kxa² yã¹nxe²yah³lxin¹tu¹wi¹.

37 Txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³kĩ³jut3sũ³na³li¹. A²wi¹lhĩ¹nãn²tu³ txa²sa³wi³ha³lxĩ³su² te²an²tu³, txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³sxã³ a²nũ²a² ĩ³yau¹ũ³hain¹sãn²kxai²nãn²tu³, hã²wxãn³txa³ a²si³yo³nãn²ta³ txa²sa³wi³ha³lxĩ³ ă³su² te²kxai³lu¹, te²yã¹nxe³sxã³ txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² ăh¹ ĩ³ye³sxã³ ĩ³yau¹ũ³hain¹to³kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹, nxe³kxai²nãn²tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txai²na² sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² jut3sũ³nxe² txa²sa³wi³ha³lxa² a²wi¹lhĩ¹na² txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³sxã³ a²nũ²a² ĩ³yau¹ũ³hain¹sãn²tũ³ka³txa² yain³txa³kĩ³a² ũ³whĩ¹tũ³ka³txi³hũ³tũ³ka³txi³sai¹nha²kxai³, hã²wxãn³txa³, ha³na³ka³lxĩ³ txa²sa³wi³ha³lxĩ³ ă³su² te²a² sa²kxai³lu¹, ăn³ta³lo³hẽt1sxã³ txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² ăh¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹ka³tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txa² sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a² sa²wi³ha³lxĩ³ ă³xa² ă³ta³lo³hẽt1sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² e³te²su² te²nũ³ka³txa² ka³yã³txa² kan¹ta³lun²te²kĩ³a² wxa²nũ²so¹tũ³ka³txi³hũ³tũ³ka³txi³sai¹nha²kxai³ nxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, txa²sa³wi³ha³lxa² yain³txa³kĩ³a² ũ³whĩ¹te²hũ³te²ain²txi³ ĩ³ka³li³hi², ha³na³ka³lxĩ³, txa²sa³wi³ha³lxĩ³ ă³xa² ka³yã³txa² kan¹ta³lun²te²kĩ³a² wxa²nũ²so¹te²hũ³te²ain²txi³ ĩ³ka³li³hi², nxe³hĩ³nx2na³li¹. Ha³lo²a², nxe³jut3sũ³na³li¹. Nxe³ju³ta²na², Sũ³na² wãn³txa², kxã³nxãn¹jau³xa² ă³si³wxẽ³no³tẽ³jau³xu¹ta²na², nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² yain³txa³kĩ³a² ũ³whĩ¹i², a²nũ²a² ă³su² te²an²tu³, yain³txa² wxa²nũ²so², ain¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²na², a²ya³la³lyau³tu³ jau³xai²la¹i¹.

38 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Sa³ma³ri³tã²na² nũ³ka³txai²na² txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³txain¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na², kxãn³su² a²nũ²a² ă³lxĩ³tũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa²

ĩ³ya¹ũ³hai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹, kwẽ¹ta²na² so¹lx³ ha³lo²a² hau³kon³yain¹na³li¹. Ain¹ka³tu³, wxa²wãn³txa² ain³kxi¹nx2tain¹ka³tu³, sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, wxa²nũ³ka³txai²nãn²tu³, a²wi¹lhĩ¹na² o²la³kxah¹lxan³kxan²ti³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² sa²yo²wet1sain¹ju³ta³nũ³a² a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹ju³ta² jut3sũ³nxe², a²nũ²a² ka³ya³txa² wxa²nũ²so¹te²hũ³nxe² a²yain³txa²ki³a² ũ³whĩ¹xa³kxan²ti³ wxa²nũ²so¹te²hũ³nxe², yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³jen¹nũ³kxai³lu¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Si³ka²thĩ³nai²na² yxau³ain¹tũ³ka³txa² ã³yã³nhai¹tũ³tũ³ka³txi³su² te²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² ha³la³je¹na² txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹jau³xa² sa²kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lai²na², txa²ha³lo²a² txa²wẽ³son³ti³na¹hĩ¹nãn²tu³ kãi³xi²yxau²xai³la¹ju³ta² hu³, yxo²ha³kxa² nũn²ta¹ ĩ³ye³kxi²tĩ¹li³ũ³sa³na²li¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Ain¹ka³tu³, Sa³ma³ri³tã²na² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ĩ³ha¹txain¹ka³tu³, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Kan²txi³, txa²sxi²ha² yxau³ya³sa²sãn²sĩ¹nhẽ³li¹. Yhain¹ka³tu³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ye³ha¹li¹ a³lan²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Yain¹ka³tu³, ha³na³ka³lxĩ³ Si³ka²thĩ³nai²na² wã³kon³tũ³ka³txa² ã³yã³nhai¹txe³nũn³tũ³ka³txa² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² wãn³txa² ain³kxain¹ka³tu³, sa²yo²we¹tain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³te³nah¹lxĩ¹, tũ¹ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, txu¹ha³ka³lxai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Nxet3sãn²si¹nxĩ¹. Hĩ¹na² sa²yo²we¹tain¹nha¹xĩ¹. Je³su²jah³la² a²yo²wãn³txi³khai³xa² ain³kxain¹nha¹ka³tu³ sa²yo²we¹tain¹nha¹xĩ¹. Kxã³su², wxa²wãn³txa² so¹lx³ ain³kxi¹nx2to³nha¹ta¹ti²tu³ni¹. Yxã¹ta¹, hĩ¹na² wxa²wãn³txain²txi³ ain³kxi², Je³su²jah³lai²na² wãn³txain²txi³ ain³kxi², nxe³sa²sĩ¹jau³su² wi¹wi¹nxe² sa²yo²we¹tain¹nha¹xĩ¹. Nha¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² na³na¹. Yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na² kō³nxe³thin¹ki³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³jah¹lo²su² na³na¹. Jau¹xa² a³la³kxi²nha¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹jah¹la² ki³lha³lxa² ĩ³we²txi²jau³su²

43 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³ha¹li¹ a³lan²ti³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² wa²li³ka³tu³ ha³lo²a² Ka³li³le²a²ko³xa² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².

44-45 Nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lai²na², a²ha³lo²khai³xa² ã³wih¹sxã³ ĩ³xi²kxai²nãn²tu³, a²ka³lxa¹ti³khai³xa² ĩ³wet1si¹nyhain¹jau³la³ yũ³ai¹nxã³i¹. Jãx1sain¹nũn³na³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, Ka³li³le²a²ko³xa² ã³wih¹ka³tu³, Ka³li³le²a²ko³xan¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ĩ³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³sa²nẽn¹kxain¹ju³ta²na²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² wi¹kãi³jah¹lo²su² na³na¹. Ha³la³je¹nhĩ¹nai³tã², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³yã³nki³nũ²kxi¹xain¹sxã³ ĩ³yai³ni², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ka²li¹te³lhxã³ o²la³kxi², ain¹ta¹ti²tu³na¹. Nxe³hĩ¹nai³tã² Je³su²jah³lai²na² yxau³ya³nhẽ³lain¹sxã³, ha³lo²a² nũ³kxũn³ju³ta² so¹lx³ kãi³ya³nhẽ³lain¹ta¹tu³na¹. ĩ²ta³lun²ki³ta¹tu³na¹. Wi¹kãi³jah¹lo²su² na³na¹. Ka³li³le²a²ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wãn³txa², nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, Je³su²jah³lai²na² ĩ³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxi²yhe³na² Ka²na³thi³na² ã³wih¹xi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thi³nãu³ai²na², ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ Je³su²jah³la² i³yau³khai³xa² ã³sa²yãt¹sxã³ yain³txi³yau³ wi¹khaix¹jau³xa² sa²wet¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thi³nãu³a¹, hĩ¹na² ã³wih¹xi²ka³tũ³, a²nũ²a² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³far³na³ũ²thi³na², Ka²na³thi³nai²na² kũ³we²ki²la² un²ta³kxi²nxa³thi³na² yxau³jah¹lo²su², ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²ki³lha³lxa² i³ton³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nã¹nai³su² te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²na¹nhã¹. Je³su²jah³la² he¹na³na¹. Ju³te²a²ko³xa² a³li³ka³tũ³ Ka³li³le²a²ko³xai²na² he¹na³na¹. I²sxã³ i³ye³kxai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹ka³tũ³ a²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ha¹txi²sxã³ kãin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wẽ³sa² ya³lu²saun³kxi²sa²na³li¹. Kan³si²sxã³ i²sxã³ we²txi²sxũ³xi²sẽ¹li¹. A²wĩ³na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu², i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²yen³kxa² nũ³kxũn³te²a² i²yah³lxan³kxai²nã²tũ³ yxo²i²sah¹lxin¹ju³ta² ten³ti³hex¹yah³lxa³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²hxi²kan¹jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Hĩ¹na² kan³sxã³ wxã³sẽ¹li¹. Kãu³kxi²txa³hẽ¹li¹. Txa²wẽ³sa² ya³lu²kxi²sa²ju³ta²yã³txi³su², na¹nhai¹.

50 Yxã¹ta¹:

— ã³nxĩ³xi²txu¹li¹. Wãi³lxa² wi¹we²nxi²sxã³ wi¹yxau³ye³nx²na³li¹, hĩ¹na²su¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², a²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu¹ ain³kxi²ka³tũ³ ã³nxĩ³xi²te³lhxã³ nxe²xai³ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Ai³ka³tũ³, tĩh³na² kan³si²ka³tũ³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² sa²kxai³lu¹, a²hxi²kan¹jah³lai²na² sxi²ha² yxau³sxã³ a³li³ain¹te²nãu³xa² sa²kxai³lu¹, i³ha¹txi²sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wẽ³sa² wi¹we²nxi²sxã³ ka³ten³ti³ yxau³na²li¹. Nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Ain¹ka³tũ³, a²hxi²kan¹jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã³txi³sxi³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³hĩ¹nai³tã¹ we²nxi²lhai¹li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Sũn²ta³tai³tã² u³je³na³ka² ã³ni²lã³ni²hĩ¹nai³tã² wẽ³sa² i³sũ²kxi²sxã³ i³we²nxi²khaix¹sĩn¹na²hẽ³li¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

53 Nxe³ju³ta², a²wĩ³nai²na² ain³kxi¹xi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hã³xã¹. Sũn²ta³tai³tã² te²yã¹nxe³hĩ¹khai³xai³tã², ti¹kxai²na² son³txi³ai³tã², Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxi²sain¹na²hẽ³na¹. “ã³nxĩ³txu¹li¹. Wxa²wẽ³sa² we²nxi²sxã³, ka³ten³ti³ yxau²na³li¹.” Sain¹na²hẽ³na¹. Wain³na³na¹. Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xã¹. A²wĩ³na² a²ẽ¹nã¹nai³ja³la³ i³ye³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ a²wĩ³nãin²txi³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²i²i², a²sxi²ha² ya³lxi³hain¹tũ³ka³txain²txi³ yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²i²i², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

54 Nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² nũ³kxũn³txi³ kãĩ³ain¹ju³ta², Ju³te²a²ko³xa² wa²li³sxã³ Ka³li³le²a²ko³xa² ã³wih¹sxã³ yxau³hĩ¹na¹ kãĩ³ain¹ju³ta¹, ã³ta³lo³hẽ²ti²sxã³ nũ³kxũn³txi³ kãĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5

I³ye³na² a²yo²ka³te³h³nãu³a¹ yxau³jah¹la² i³we²txi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ kwẽn¹ta²kxai³lu¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³yã³nũ¹tain¹sxã³ i³yai³ni², Sũ³na² i³wã³nxĩn²kxi², nxe³ain¹je³nãu³wa³kxa² hau³kon³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

Jã¹nxe³te³lhxã³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² wã²ka³la³sxã³ a³li³nhẽ¹ta¹hxai²hẽ¹la².

² A²nxe³thĩ³nãu³a², sxih²yo²a² o³ve²a³ nũ³ka³txa² ã³wi²xi²ta³yo²a² yũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³yo²a² a²yo²ka³te³h³nãu³a², ĩ³ye³na² a²ĩ³lxa² Be³te³sa²ta²yau³xa² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³je³nai²na² a²yo²ka³te³h³nãu³a², sxi²ha² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ thĩ³na² yũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

³ A²nxe³thĩ³nãu³a¹, a²nũ²a²nãu³xa² ĩ³ton³tũ³ka³txa² ye³han³tũ³ka³txa², su³kan²ta³kxi²tũ³ka³txa², txa²wã¹nũ²ai²na² whã²na¹ kan²ta³kxi²tũ³ka³txa² sxa²ho³hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Sxa³sxã³ wah³nxe² sxa³na¹nhã¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wã²nxũ¹ ĩ³yĩ¹li²nũ¹nhẽ³ju³ta² hau³kon³na³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² a²sa³wi³sa² oh³xan¹jah¹la² a³ka³nxi²xi²sxã³ wxã³nũ²la² ĩ³yau³xai²na² sa²ta³kãu³ta³kãu³nxe²na³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a²ĩ³ton³te²su² ĩ²li³te²su² te²an²tu³ ã³nxai³lhxã³, a²nũ²a² ã³xa² yo²ha³kxa¹ ã³ne³ka²ta¹sai¹sxã³ ã³nxai³kxai²nãn²tu³, ĩ³yau³xa² ã³nũ¹nhã²na³na¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, we²nxi²ta³lu²nai¹nhĩ³nx2na³na¹. Kxã³su² te²yã¹nxe³to³hxai²na²hẽ³na¹. Jã¹nxe³nẽ³tũ¹xã¹. Nxe³tãu³a¹, ĩ³yau³xa² ã³nũ¹sa²sxã³ we²nxi²sa²ju³ta², txai²li² ten³sa³nhã¹. A²nũ²a² ĩ³ton³tũ³ka³txa² wãn³txa², a²ẽ¹nãu³a¹ ĩ³ye³kxi²nha²sxã³, nxẽ³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ sxa²ho³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ A²nxe³tũ³ka³txai²na², in³jah³la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²ka² hxa³sxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²li³ki²sxã³ nxe³ko³xa², kan²ta³kxi²sxa²xai³kwẽ³kon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²nũ²a²nãu³xai²na² nxũ²kwai³ye³ye³lo³tãu³a¹ sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ yau³son³ye²ka³tu³, sxa³yain¹jah¹la² ĩ²i², a³lu²txi³ ĩ³ton³ju³ta² ã³ne³wxe², ai¹nhã²kxai³ ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— We²nxi²ti³ten³khai¹nxe³nxa²ji¹wi¹? Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxet3sã¹lxi¹. We²nxi²txi³ ten³khai¹sa³nhai¹. Na¹ha²kxai³ yxau³sxã³ ĩ³yau³xai²na² ã³ta³kãu³ta³kãu³ju³ta³nũ³a² wah³nxe³to³ha¹i¹. We²nxi²sa²txai²li¹. Na¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²sa³te²la³ yũ²nxa³i¹. Sa²nxa³kxe³su², ĩ³yau³xai²na² ã³ta³kãu³ta³kãu³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ a²nũ²a² sa²ha³lxi¹so¹sa²sxã³ ĩ³ye³na² ũ³nhũ¹sa²te²la³ yũ³sa²nxa³kxe³su², ã³nxai³lhxã³ ã³nũ¹a¹tũ¹xã¹. Nxe³na¹te²i³, a²nũ²a² ã³xa² so¹lxi³ ã³ne³ka²ta¹sain¹sxã³ ĩ³yau³xa² ã³nũ¹ain¹ka³tu³, we²nxain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ txai²na² ã³nũ¹sa²sxã³ we²nxi²sa³ju³ta³la³ yũ³sa²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ Yxã¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³sa²yxau³sxã³ wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²sot1sxã³ ã³nxai³txu¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Ai¹nhã²kxai³, in³jah³lai²na² sa²kxai³lu² kwẽ¹ta²kxai³ we²nxi²ta³lu²ni²ka³tu³, a²sxa³ka³lo³a² wã²nxũ¹ sa²so¹sxã³, a²yu³kxa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txa² ĩ³ye¹nxi²yhain¹to³ju³ta² ti³wa³ki³lon³ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, in³txa² we²nxi²jah¹lai²na² ĩ²sxã³ ĩ³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Hĩ¹na² sa²ba³to³ nxe³ki³tã³li¹. Ki³sa²kxai³, ha³ya³kxa² wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² tẽ³sxã³ ã³nxai³sĩ¹nhã²hẽ¹li¹. On³sxã³ kã³xi³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

¹¹ Yxã¹ta¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ĩ³we²txi²sa³jah¹la² ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxã³ ã³nxai³txu¹li¹.” Sain¹na²li¹. In³jah³lai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³nx²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹te²ta³ ĩ³ye³kxi¹nxain¹thi²li¹? “Wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxã³ ã³nxai³sẽ¹li¹.” Nxe³nxain¹tẽ³nũ¹ta²li² ĩh¹te²khaix³ta³ ĩ³ye³kxi¹nxain¹thi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Yxãn¹ta¹, we²nx²jah¹lai²na², Je³su²jah³la² a²ĩ³lxa² a³la³kxi²ta¹hxai²nx³hẽ¹la². Nxe³ju³ta²sa¹: Ha³la³je¹nĩn³kxai³, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa² ã³yãn³ki³nũ²kxai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² hã³a² ĩ³ha²li²si³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² he¹yai¹nx³ha²kxai³, we²nx²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kō³nx² ĩ³yi¹li²hain¹ta¹hxai²nx³hẽ¹la².

14 Nxe³nx²ha¹te¹, ye³jen¹nũ³kxai³lu¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²nũ³a¹ he¹ain¹tã³kxai³lu¹, in³jah³lai²na² ĩ³ha¹txain¹ka³tũ³, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹nai²li² wi¹lain³kxi²nhãn¹nhai¹. Nĩ¹nha²kxai³, a²wẽn³txa³ kō³nx²je³ta³la³ kã³xi²sxã³ yxau²xai³txa³hẽ¹li¹. Kã³in¹kxai²nãn²tũ³, ha³lo²a² ã²la² khãuh³lxa³thin¹khai¹nx²je³ta² a³ya³tin¹kxa²yã³ti³su² ya³nx²ha¹i¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³ka³tũ³, in³jah³lai²na² sa²kxai³lu² a³li³sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hã¹tũn³te²nũ³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³we²txi²sa³jah¹la² a²ĩ³lxa², Je³su²jah³lai²na² ĩ³we²txi²sa³hẽ²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ju³kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² ĩ³we²txi²ju³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hã¹tũn³te²nũ³xa² sa²kxai³lu¹ kãin² ĩ³xan³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³xan³tai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² khãuh³lxa³tain¹ju³ta² te³ni², Je³su²jah³la² ĩ³su²lhã³te³lhxã³ o²la³kxi², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³si¹hain¹jau³su², Je³su²jah³la² a³ya³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nx²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³na² wa³kon³na²wi¹. Ha³ya³kxa² wa³kon³ti³he¹xai¹nx³wi¹. Ai¹nha²kxai³, Txai²na² sa²kxai³lu² wa³kon³nũ³na¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Ain¹nx²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhã¹tũn³te²nũ³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ĩ³su²lhã³ti³ten³khaix¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹jau³xa²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² sa²yxo²ã³sxã³ wa³kon³nãn³khi³. Nain¹jau³su²: “Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Txa²wĩ³nai²la¹i¹.” Ain¹na³li¹. Ain¹sxã³ te²yã¹nx²te²lox³nha²sxã³ ã²la² kō³nx²khai¹nx²je³ta² kã³nãn³khi³. Nain¹jau³su², ĩ³su²lhã³te³lhxã³ ã²la² ten³khaix¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hxi²kan¹khai¹nx²je³ju³su²

19 Nxe³nx²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tũ³ wãn³txan²tũ³ ĩ³ye³ya³nx²ta¹i¹. Hai³txi³ A²tah²na¹xai²na² a²yen³kxa² nũh¹ kã³a¹ju³ta² yũ²nx³i¹. Hxi²kan¹txi³ nũh¹ kã³sa²hxai²nx³hẽ¹li¹. Na¹ha²kxai³, hã¹sxã³ Txa²wĩ³na² yen³kxa² kã³ju³ta² so¹lxi³, A²tah²na¹xai²na² ĩ²sxã³ kã³a¹i¹. Txa²wĩ³na² kã³ju³ta² ha³kxa¹ kã³hxi²so¹ya³nx²ta¹i¹.

20 Jã¹nx²je³ju³su², Txa²wĩ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa²sa¹: “Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²na¹nhã¹. Na¹ha²kxai³, a²yen³kxa² kã³a¹ju³ta² ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³ai¹nhxai²na¹hẽ³na¹.” Sa²na³li¹. Nxe³sa²ju³ta², hĩ¹na² ĩ³ton³jah¹la² we²txi²ye¹nx²ta¹te¹ni²ti¹. Ye¹nx²ta¹ha²kxai³, a²yen³kxa² nũ³kxũn³te²a² kã³ya³nx²ta¹te¹ni²ti¹. Yxãn¹ta¹, ye³jen¹na² a²yen³kxa² ã²la² nũ³kxũn³khai¹nx²te²a² ka³lxa¹te²a², Txa²wĩ³na² ĩ³yau¹ũ³sa³tu¹wi¹. Sa³kxai²nãn²tũ³, kã³ya³nx²ta¹tu¹wi¹. Na¹ju³ta²nãn²tũ³, wxa²nũ³kã³txai²nãn²tũ³,

ĩyah³lxin¹kxai²nān²tu³: “Nũ³kxũn³khai¹nx2nxān³ko¹. Jã¹nxũn³nxa³ko¹.
Wxãĩ²kxai³ yah³lxin¹tu¹wi¹.

21 Jãx1nha¹ju³taĩ²nān²tu³ta¹, txa²nũ³kxũn³nha¹ju³taĩ²nān²tu³ta¹: Txa²wĩ³na²
hxi²ka², a²nũ²a² ya³lu²kxan²ti³, hxi²kan¹txi³ ĩ³we²ti¹xi²sxã³ ka³tēn³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ye²ha²kxai³, ka³tēn³su² we²txi²jah¹lai²la¹i¹. Jã¹nxe³sxã³
A²tah²na¹xai²na² a²nũ²a² a²te³na¹kxa² so¹lxĩ³, ya³lu²ju³ta² ka³tēn³txi³
we²txi²jah¹lo²sa¹i¹.

22 Jã¹nxa¹jau³xai²nān²tu³ta¹, txa²hxi²kan¹txi³ ha³lo²a² wã²nxũ¹hain³nha¹ju³taĩ²nān²tu³ta¹:
A²nũ²a² ha³lo²ai²na² yxau³ai¹nhĩ¹na² kãĩ³yxau²xai³lain¹ju³taĩ²nān²tu³,
Txai²na² A²tah²na¹xai²na², yxan¹nãu³a¹ ha³lo²a² wã²nxũ¹hĩ²sxã³
wã²nxũ¹hain³nha¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, kãĩ³ain¹kxa² yã¹nxe³sxã³,
wi¹lhin¹te²nũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³ ĩ³yĩ¹li²na¹ha²kxai³, ha³na³ka³lxĩ³
ĩ³lxĩ³thi¹nxa³tũ³ka³txa² ĩ³lxĩ³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nxa³ha²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
nxe²xai³lai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² hxi²kan¹txi³lot3sa²sxã³
ha³lo²a² wã²nxũ¹hain³nha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²su¹, Txa²wĩ³na²
a²ẽ¹nān¹jau³su² te³nah¹lxĩ¹: “Txai²li² hai³txi³ a²nũ²a² kãĩ³yxau²xai³lain¹ju³ta²
ĩ³yĩ¹lain¹nxa³lho³na¹. Yxãn¹ta¹, Txa²tah²hai²na² so¹lxĩ³ ĩ³yĩ¹lain¹tũ¹xã¹.
Sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³, ha³lo²a² hxi²kan¹txi³ wã²nxũ¹hain³nha¹tu¹wi¹.

23 Na¹ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³sa²nēn¹kxi²sain¹tu¹wi¹.
Txa²wĩ³na² ĩ³sa²nēn¹kxain¹kxa² yã¹nxe³sain¹tu¹wi¹. Ju¹ta² Txa²wĩ³na²
ten³na³li¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ĩ²li³te²nān²tu³, A²tah²na¹xai²na²
ĩ³sa²nēn¹kxi²sai¹nxa³kxai²nān²tu³, te²yã¹nxe² Txa²wĩ³nāin²txi³
ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lain²txi³ ĩ³sa²nēn¹kxai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.

24 A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³,
txa²wãn³txa² ain³kxi², Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹taĩ²na² yxo²ĩ²i²,
nxe³sain¹sĩn¹kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ a²lhun³tu² yxau²xai³lain¹na³li¹,
kwēn¹taĩ²nah¹lxĩ¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, wi¹wi¹nxe² kwēn¹taĩ²na²
ya³lu²tãu³ã¹ a³li³ã³ya¹ka³tu³, ka³tēn³nãu³a² sa²kxai³lu² ã³sa²ha³ti³sa²sai¹sxã³
yxau³ain¹na³li¹. A²nxe³jah¹la², yxan¹nãu³a¹ hãĩ¹nxe³sxã³ wi¹lhin¹sxã³
ĩ³yĩ¹lain¹nha¹tu¹wi¹. A²hĩ¹na², kãĩ³ yxau²xai³lain¹ju³ta², ain¹nha¹tu¹wi¹.

25 A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² ko³nxe³ti³
kãĩ³ain¹te²su² te²an²tu³, ya³lu²te²hũ³sxã³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
yxau²xai³lain¹tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ ha³lo²a² hau³kon³tu¹wi¹.
Nxe³tãu³a¹ a²nũ²a² ya³lu²te² yã¹nxe³tũ³ka³txai²nān²tu³, Txa²wãn³txa² Sũ³na²
Tah²na¹xai²na² wãn³txa² ain³kxi²sain¹kxai²nān²tu³, a²ha¹ ain³kxi²sain¹te²a²
whãĩ²na¹ tah²lxĩ³ ka³tēn³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Kwēn¹taĩ²na² ha³lo²a²
hau³kon³na³li¹.

26 Nxe³ju³ta² Txa²wĩ³na² ka³te³na² six3ka³ti³yah³lo²khai³xai²la¹i¹.
Nxe³te²sa²kxan²ta¹ ai¹nha²kxai³, A²tah²na¹xai²na² ka³te³na² si³ka³ti³na²kxa²
yã¹nxe³te²su² te²yã¹nxe³sxã³ ti³hit1sa³na²hẽ³li¹.

27 Jã¹nxa¹jut3su² Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxĩ¹: “Wxãĩ²na² a²nũ²a²
Tah²si¹lxĩ¹. Nxa²ha¹i¹. Nxa²ha¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹i¹.
Txa²wĩ³na² sa³na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³ Txai²na² hxi²kan¹txi³ a²nũ²yxo²ha³kxa¹
kãĩ³yxau²xai³lain¹ju³ta² wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ ĩ³yĩ¹lai¹na¹tu¹wi¹. Txai²na²
a²nũ²a² Tah²sa¹i¹. Txa²wĩ³na² Tah²nũn³sa¹i¹. Na¹ha²kxai³ ai¹na¹tu¹wi¹.

28 Txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², ĩ³wã³wã³txi³yhah¹lxĩ³txa³hẽ¹li¹.
“Ĩh¹nxe³jau³ta³ e³ji¹ku¹.” Sah¹lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² nxe²xai³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹
a²nũ²a² e³la² ya³lu²hãĩn¹kxi²te²su² te²a² txa²wãn³txa² ain³kxi²sain¹tu¹wi¹.
Sain¹kxai²nān²tu³ ka³tēn³su² a³li³ain¹tu¹wi¹.

29 A³li³ain¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² wi¹lhin¹sxã³ kã³ain¹te²nũ³kã³txa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, a²nũ²a² i³lxi³thi¹nxa³txi³ kã³ain¹te²nũ³kã³txa² ha³na³ka³lxi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³, Sũ³na² i³hi³txain¹ju³ta² ā³yu¹kã³ain¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² wxa²ye³ka¹tē³jau³su²

30 Txai²li² hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa² nxũ¹hĩ²sxã³ kã³te²txã³xi¹. Yxān¹ta¹, Txa²wĩ³na² wān³txa² ain³kxi²so¹sxã³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ i³yĩ¹lai¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³ wain³txi³ wã²nxũ¹hain³nha¹i¹. Na¹ha²kxai³ hai³txi³ txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ te³na¹jau³la³ o²la³kxi²te²txã³i¹. Yxān¹ta¹ Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹tai²na² te³nain¹jau³xa² so¹lxi³ o²la³kxi²te²sa¹i¹.

31 Txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³ na¹i¹. Wān³txa² so¹lxi³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Yxān¹ta¹: “Wxa²wān³txa² wān³txi³sxa³i¹.” Nxe³sah²lxin¹nhai¹. Nxe³na¹jau³xai²na² nũh¹ txai²na² so¹lxi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² ā³xa² i³ye³yo²nũ¹sai¹nxa³kxe³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ i³wã³ti³sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

32 Yxān¹ta¹, a²nũ²a² ā³jah¹la² txa²yen³kxa² i³hen³txi³nxa²lxi³si¹sain¹jau³su² e³na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³ye²sain¹jau³xa² wān³txi³khai³xai²la¹i¹.

33 Jã¹nxa¹jau³su², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² i³ye³sxã³, txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³na²hẽ³li¹. Nxe³jut3su², ha³la³je¹nai³tã² wxa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² i³sa²si¹hã³ain¹yah³lxin¹tai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txa² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wān³txa² ain³kxain¹tai¹ti²ti¹.

34 Yxān¹ta¹ a²nũ²a² i³ye³yo²nũ¹si¹sain¹jau³su² yũ³sa²nxa³kxan²ti³ wain³txi³ e³a¹wi¹. Na¹ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i³ye³sxã³ txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³na²hẽ³li¹. Ya³nx2ta¹i¹. Nxe³na¹jau³xai²na² ain³kxi¹xi²si¹nx2ta¹jau³su² wxa²kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²sut1si¹nx2ta¹jau³su² e³kxi¹nx2ta¹i¹.

35 Jã¹nxa¹jau³su², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wi¹sa²ko²ko²kxi²nẽ³te²hũ³nxe² yxau²xai³la³kxi¹nx2tain¹to³tai¹ti²ti¹. Nxe³nx2txai¹nha²kxai³, jũ¹nxe² kxān³su² wxa²sa²kĩ³kxi¹nx2tain¹ju³tai²na² wi¹lxon³kxi² yxau²xai³la³kxain¹yah³lxi³to³hin¹tai¹ti²ti¹.

36 A²nxe³jah¹la², txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³tai¹ti²ti¹. Na¹ka³tu³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² hxi²kan¹ju³ta² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Txai²na¹xai²na² ha³lo²a² kã³ya³nx2ti³to³ha¹i¹. Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² kã³ta³lun²si¹sa²jau³su² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Nxe³si¹sa²jau³su² kã³ya³nx2ti³to³ha¹i¹. Ya³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jau³xa² wxa²ye³ka¹txa²lxa¹i¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³kxa² yã¹nxe², txa²kã³a¹ju³ta² ā²la² hxi²kan¹khai¹nxe² wxa²ye³ka¹txa²lxa¹i¹.

37 Jã¹nxe³jut3su², Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹tai²na² i³ye³sxã³ sa²wxi²kat1sa³na²hẽ³li¹. Txa²wĩ³na² sa²wxi²kat1si¹sa²jau³xai²na² i³ye³kxi¹nx2ti³si¹sain¹to³nha²hẽ³li¹. Yxān¹ta¹, wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² Txa²wĩ³na² wān³txa² ain³kxah¹lxa³nha²kxai³, Txa²wĩ³na² i²yah³lxa³nha²kxai³ yah³lxi³hxai¹nhẽ³li¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ i³ye³kxi¹nx2ti³jah¹lai²la¹i¹.

38 Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na², hai³txi³ Txa²wĩ³na² wān³txi³la³ wxa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ā³wih¹ti³he¹nxe³nx2ti³xa³i¹, Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²su² na¹xai²na² sa²yo²wet1sah²lxa³nha²kxai³lu¹.

39-40 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na², Sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² kxã³nxai³tã² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹tai²na², kãin² o²la³kxah¹lxi³to³hin¹tai¹ti²ti¹.

“Txãx1ti3xai2na2 a3la3kxi2ki3kxai2nãntu3 ka3te3na2 wi1tãu3a1 a3ya3ti2ki3tũ1xã1.”
 Nxe3yah3lxi3to3hin1tai1ti2ti1. Yxãn1ta1, nxe3ta3nxã3nxai2nãnjau3xa2
 nxe3te3nah1lxi1: “Ka3te3na2 wi1tãu3a1 a3ya3ti2na1tũ1xã1. Yah3lxin1kxai2nãntu3,
 Sũ3na2 A2hxi2kan1ta2 Si3yxau3tãu3lo3jah1lo2su2 te2a2, wxã3sxã3
 i3ye3kxi1txain1yah3lxi3hẽ1li1.” Ta1hxai2hẽ1li1. Nxe3ha2kxai3, wxa2yu3ta2,
 wxã3sah1lxin1ke3la3te2kxai3, ka3te3na2 wi1tãu3a1 ũ3yen3kxi1nx2ti3hĩ3na1i1.
 Yxãn1ta1 wxã3ti3he1yxah2lxan3tai1ti2ti1. Nxe3ha2kxai3 ka3te3na2 wi1tãu3a1
 ũ3yhen3kxi1nx2ta1ju3ta2 yũ2nxa3i1.

41 Txai2li2 a2nũ2a2 wi1lhin1si1sa2jau3la3 yxo2kwain3sa2nxa3nhai1.

42 Na1ta1, wxa2ẽ1nãnjau3la3 i2ta3lun2nx2ta1i1, Txai2li2. Wxa2ẽ1nãu3a1 au3txi3,
 hai3txi3 Txa2wã1sũ3na2 Si3yxau3tãu3a1 a3lxi2ti3hex1yah3lxi3to3hxa3lxi1.

43 Yah3lxi1nha2kxai3, Txa2wĩ3na2 i3kwa3na3sa3ha2kxai3 wxã3sxã3
 yxau3ya3nx2ta1i1. Ya3nx2ta1kxa2ha3ta3nxã2txi3 en2syah1lxin1tai1ti2ti1.
 Nxe3yãn1ta1, a2nũ2a2 ã3lxi3te2su2 te2an2tu3, nũh1 hxi2kan1txi3lo3nha2jah1lan2tu3
 wxã3ya3nx2ti3kxai2nãntu3, te2su2 ten3yah3lxi3hĩ3nxa1lxi1.

44 Wi1lhin1si1nhyah1lxin1jau3xa2 so1lxi3 ten3kxi2nhyah1lxi3to3hi1lxi1.
 Yah3lxin1kxe3su2, wi1lhin1si1ye2yhu1jau3su2 wxa2yxo2a2 so1lxi3 e3yah3lxi1lxi1.
 Yah3lxin1ta1, Sũ3na2 Si3yxau3ka3txa2 ka3na3ka3nat3so1lxin3jah1la2
 wi1lhin1si1nx2ti3jau3la3 ten3kxah1lxi3to3hxa3lxi1. Yah3lxi1nha2kxai3, ko3nxe2
 Sũ3na2 Si3yxau3ka3jah1la2 sa2yxo2we1jah2lxan3tho3li1.

45 Txai2li2 wxa2ẽ1nãnjau3su2 yuh3lxa3kxi2nhyah1lxin1jau3su2 a3la3kxi2na1nhai1.
 Nxe3yah3lxin1jau3su2 te3nah1lxi1: “Je3su2jah3lai2na2 i3ye3sxã3 Txa2wã1sũ3na2
 Si3yxau3tãu3a1 a2yen3nãu3a1 ko3nxe3thin1si1nhẽ3jau3la3 i3ye3kxain1tũ1xã1.
 Jã1nxe3te3lhxã3 txã2nãn3khi3 ki3nhã1.” Wxa2ẽ1nãu3a1 sah1lxi3hxai1nhẽ3li1.
 Jã1nxe3sah1lxi3txa3hẽ1li1. Hai3txi3, txai2la3 ko3nxe3thin1si1nx2ta1jau3la3,
 Txa2wĩ3na2 i3ye3kxain1nxa3lho3li1. Yãn1ta1, a2nũ2a2 ã3xa2 Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2
 on3si1nx2txai1nxa3jau3su2 e3na3li1. Nxe3ju3ta2, wxa2ẽ1nãnjau3su2 te3nah1lxi1:
 “Wi1lhin1sxã3 yxau2xai3ki3tũ1xã1. Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2 a2wãn3txa2
 o2la3kxi2, a3la3kxi2, to3ki3tã3na1. Ki3sa2kxai3, ki3tã1xã1.” Yah3lxi3to3hi1lxi1.
 Jã1nxe3yah3lxi3txa3hẽ1li1. Moi3se2ah3lu1tai2na2 on3si1nx2txai1nxa3jau3xa2
 e3na3li1. Wxa2nũ3ka3txi3 i3nxai2na2 Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2 wãn3txa2
 sa2yxo2ã3yah3lxi1nha2kxai3 nx2na3li1.

46 Nxe3ju3ta2 sa2kxai3lu1, kxã3nhxĩ1nu1tai2na2 Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2
 sa2kxai3lu2 ha3teh3nxã3nxa2 ũ3wha2li1lain1jau3xa2, Sũ3na2 Si3yxau3tãu3a1
 A2hxi2kan1ta2 Si3yxau3tãu3lot3sa2ju3ta2 ũ3wha2li1la3kxi1nx2ti3ta1hxai2ti3ai1ti2ti1.
 Yxãn1ta1 sa2yxo2ã3yah3lxi3hxai1nhẽ3li1. A2nxe3jau3xa2 Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2
 wãn3txai2na2 sa2yxo2we1tain1yah3lxin1ke3la3te2kxai3 txa2wãn3txain2txi3
 sa2yxo2wet1sah2lxi3nũ3nhĩ3nxa1lxi1.

47 Yxãn1ta1 Moi3se2ah3lo2nu1tai2na2 wãn3txa2 sa2yxo2ã3yah3lxi3hxai1nhẽ3li1.
 Ain1yah3lxin1kxai2lẽ1, hai3txi3 txa2wãn3txi3la3 sa2yxo2wet1sah2lxin1ju3ta2
 yũ2nxa3i1. Je3su2jah3la2 wãn3txa2 ta1hxai2hẽ1la2.

6

Je3su2jah3la2 a2nũ2a2 ka3lxa1tũ3kã3txa2 ũ3yhai2ta3lxain1jau3su2

1 Nxe3nxa2ha1te1 ye3jen1nãu3kxai3lu1 Je3su2jah3lo2su2 te2kxai3lu1, i3ye3na2
 Ka3li3le2a2ye3na2 a2i3lxi3 ã3xa2 Ti3be3ri2a3ti2ye3na2 ã3yxo2ha3ti3sai1ta1hxai2hẽ1la2.

2 Ain1ka3tu3, a2nũ2a2 ka3lxa1tũ3kã3txa2 ãn3si3tẽ3la3kxain1ta1hxai2hẽ1la2.

— Je3su2jah3la2 nũ3kxũn3txi3, a2nũ2a2 i3ton3te2su2 te2a2 i3we2txi2na3na1.
 Nxe3ju3ta2 i2ti3ten3sa3nhã1. Ain1sxã3 Je3su2jah3la2 ã3si3tẽ3la3kxain1ta1hxai2hẽ1la2.

3 Ain¹nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ wã³la³ka³txa² txi²ta³lo³kxa² wa²li³nhẽ¹ta³nũ²ti²sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whã²na¹ ã³wxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³hĩ¹na², Pas²kwa²tũ³xa²ĩ³yai³nain¹ju³ta³nũ³a²yau³son³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³je³na³kxa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³yã³ki³nũ²kxi¹xi²sxã³, kxã³nhxi¹nu¹ta²kxai³Sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹nũ³kxũn³txi³sa²hau³ko³tain¹ju³tu¹ta²kxai³sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi²te³lhxã³ o²la³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³je³na³kxa²hĩ¹na²yau³son³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su²te²kxai³lu¹ten³sa²ka²la¹sxã³, a²nũ²a²ka³lxa¹tũ³ka³txai²na²wxã³yain¹tũ³ka³txai²na²ĩ²ain¹ka³tũ³, ĩ³ye³sxã³Fi³li²pah³la² ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ¹ti¹la³ta³yain³txi³nũ³xa²ũ³yho³hi²sxã³so¹kxi²ki³te³ji¹wi¹? A²nũ²a²kã²li³tũ³ka³txai²na²ũ³yhai¹tain¹ki³txai²li¹. Je³su²jah³la²wã³txa²ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Yxã¹ta¹, Je³su²jah³lai²na²a²ẽ¹nã¹jau³su²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a²a³la³kxi²na¹nhã¹. Txa²kã³a¹ju³ta³nũ³a²a³la³kxi²na¹nhã¹. Yxã¹ta¹, Fi³li²pah³lai²na²ĩ³wã³txai¹na¹tũ¹xã¹. Jah¹lai²na²ye³kan¹txi³yxō²ĩ²sa²ta³nxa², sa²nxa³ta³nxa², nxe³sa²ju³ta²ĩ³wa³ka³nxe³sxã³ĩ²a¹tũ¹xã¹. Nxe³sxã³Je³su²jah³la²ĩ³ye³sxã³Fi³li²pah³lai²na²ĩ³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, Fi³li²pah³lai²na²wã³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²yain³txi³nũ³xa²hxi²kan¹txi³ũ³yho³hxi²sxã³so¹kxi²ki³sxa³lho³li¹. Nxe³ju³ta², a²nũ²a²ka³na³ka³na³jah¹lo²na¹xai²na², kwẽ³kxa²hã¹nxe³ti³xa²wa³ko³ni²yxau²xai³lhxã³wa³kon³sa²tẽ³na¹kxai²nã²tu³, hxi²kan¹txi³ũ³yho³hin²nxa³lho³li¹. A²nũ²a²ka³lxa¹tũ³ka³txai²na²yain³txa²jũ¹nxe³tũ³xa²he³la³ko³ũ³hũ²xai³ki³txai²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³ain¹tãu³, a²sa³wi³sxa²a²ĩ³lxa²Ã³tre²ah³la², Si³mãu²Pe²jah³la²a²lon³yah³la²te²wã³txi³kxai³lu¹:

9 — Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. In³txa²wẽ³su²na³li¹. A²nxe³jah¹la²yain³txi³nũ³xa²nũ³ha¹li¹nũ³ha¹li¹ka³na³ki¹yũ², ai³na²ha¹li¹yũ², nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a²ka³lxa¹tũ³ka³txai²la¹i¹. Wi¹lhit1sxã³yain³txai²na²ũ³hũ²xai³ki³kxe³su²te²la¹ku¹, na¹nhai¹.

10 Yxã¹ta¹Je³su²jah³la²wã³txa²nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. ã³wxe³si¹hain¹yah³lxi¹jau³su²a²nũ²a²yxō²ha³kxa¹ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³xa², ha³lo²a²si³sa²au³nũ¹lhi²ko³xa²kã²in²ko³xa²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³in³txi³nũ³ka³txa²wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa²5.000nxe²wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txi³su²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na²ã³wxe²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 ã³wxe²xai³ain¹ka³tũ³Je³su²jah³lai²na²sa²kxai³lu², a²yain³txi³nũ³xai²na²sa²so¹sxã³Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹ĩ³wi¹lxi³kxi²ki³jau³xa²ĩ³ye³ta³lun²ka³tũ³, a²nũ²a²ã³wxe³yain¹tũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu²ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³te²hũ³nxe²ai³na²ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³sxã³, a²nũ²a²wa³li³kha³lhon¹tũ³ka³txai²na²yxō²ha³kxa¹ũ³ki²lã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³ki²ta³lu²nain¹te²ka³ka¹:

— A²yain³txa²a²wã³kon³kxa²kxai³, wxa²sa²wxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Kwa²ãn³tĩ¹kxi²nẽ³lha³ta¹. Je³su²jah³lai²na²wã³txa²a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Jã¹nxain¹te²ka³ka¹, yain³txi³nũ³xai²na²ha¹li¹ha¹li¹ka³na³ki¹nxe³tũ³xai²na²wxa²sa²so¹xi²nũ³sxã³ha³ti²a²hxi²ka²hxn³sxã³ha¹li¹wxa²sa²so¹xi²nũ³tẽ³na², ne³ki²lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a²nũ³ka³txai²na²wã³txi³kxai³lu¹, ha³lo²a²nũ³kxũn³ju³ta²na²ĩ²ain¹ka³tũ³, ĩ³ye³kxi²nxe²ka³li³yhain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³, Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹ta²na² wãn³txa²ĩ³hen³txi³nẽ³jah¹la² Sũ³na² hxi²ka²ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah³lai²la¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Ain¹ka³tu³:

— Je³su²jah³la² i³a¹tũ¹xã¹. Hxi²kan¹txi³lot³si¹kxi³jau³su² i³a¹tũ¹xã¹. A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² a²ẽ¹nãu³a¹ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹Je³su²jah³la² wã²nxũ¹h¹ a³la³kxi²kxe³su², wã²nxũ¹h¹ wa²li³sxã³ wã³la² kĩn³ka³ta²wa²li¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ĩ³ye³na² a²ne³ka³na²ha² wxã³jau³su²

16-17 Nxe³nxa²ha¹te¹, ĩ³yo²ka²nxah¹ti³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na²sa²kxai³lu² ĩ³ye³na² ka³nain¹ka³tu³, ka²no¹a² hãu¹ta³ka³lo³a²kan³sxã³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, Ka³far³na³ũ²thĩ³na²ãn³yo²ha³ti³sai¹te³lhxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxah¹hain¹kxan²ta², Je³su²jah³la² he¹yai¹nxa³kxan²txa¹, ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nũ²la², kãin² sa²it3ti², ĩ³ye³na² kãin² sa²ta³kãu³hi², yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nũ²la², u²lxũ³kwa³lxĩ¹nha² ai³nũ²la², a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txi³su² te²kxai³lu¹, ten³sa²tã³ain¹tãu³, Je³su²jah³la² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³na² ne³ka³nah²nãu³a¹ti³ne³wxe³yxau²xai³sxã³, ka²no¹ai²na² ãn³tĩ³xi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². O²khaix1nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— ĩh¹nxe³khai³hĩn³te²la¹ku², kĩ³nhai¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Yxã¹ta¹:

— Txain²txi³na¹we¹. Ha³ya³kxa² yuh³lxi³jah³lxi³hẽ¹le¹. Je³su²jah³la² ĩ³kaix1tain¹jau³xa² ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Ai¹nha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ ĩ³ye³sxã³ Je³su²jah³la²ka²no¹ai²na² ã³wi¹hũ³si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na²sa²kxai³lu² ã³wi¹hũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, a²ha² kwẽn¹ta²na² ha³lo²a²ã³yo²ha³ti³sai¹sxã³ a³ya³tain¹ko³nũ³a² a³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ã³te³nain¹jau³su²

22-24 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, a²si³yo³nãn¹tũ³ka³txa²sa²kxai³lu² ĩ³ye³na²na² a²yo²ha³tih³nãu³a¹ hãĩ¹nxe³sxã³ yxau³tũ³ka³txa²sa²kxai³lu¹ kãĩ²li³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ãn³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ãh¹ ĩ²ti³ten³sa³nhã¹. Ti¹ai²na² sũn²ta³taĩ³tã² Je³su²jah³lai²tã²yxau³ye²nẽ³lhxã³ yain³txi³nũ³xa² ũ³hũ¹nhẽ³taĩ¹tu³na¹. A²nxe³tũ³xa², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³wi¹lxo³kxi²sãn²sxã³ ũ³hũ¹nhẽ³tũ³xai²na², ĩ³yain³sxã³ ũ³ki²kĩ³taĩ¹tu³na¹, ti¹ai²na²sã¹. Yxã¹ta¹, hĩ¹na² Je³su²jah³lain²txi³he¹ai¹nxa³ha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxain²txi³ he¹ai¹nxa³ha²kxai³, ain¹na³na¹. ĩh¹nũ¹ai²la³ta³ he¹ai¹nhĩ³te²la¹ku², ai¹na¹nhã¹. Sũn²ta³taĩ³tã², ka²no¹a²ka³lo³ka³na³ka³nat3sxã³ so¹lxi³ a³li³sxã³ ã³yo²ha³ti³sai¹ain¹na²hẽ³nã¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² so¹lxi³ a³li³ain¹na²hẽ³na¹. Hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³, ka²lo¹ai²na² ã³nxai³ai¹nxa³hẽ³na¹. ĩh¹nũ¹ai²la³ta³yxau³ain¹te²la¹ku², ãn³yo²ha³tih³nãn¹thĩ³na² Ka³far³na³ũ²thĩ³na²yxau³ain¹te²la¹ku², ai¹na¹nhã¹. Yxã¹ta¹, kwẽn¹taĩ²na² ka²no¹a² kãin²ka³lo³a²ka³lo³ha¹li¹ yũ³nẽ³na³na¹. Nũ¹ã¹, Ti³be³ri²a³ti²thĩ³na² a³li³sxã³ ti¹ai²na²ã³wi¹hũ³nẽ³lain¹ka³lo³a² nĩn²ju²na¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² kan³sxã³ ã³wih¹sxã³ã³yo²ha³ti³sai¹na¹tũ¹xã¹. Nũ¹ka³nãu³a¹, Ka³far³na³ũ²thĩ³na² ã³nxai³sxã³, Je³su²jah³la² ãn³te³nxĩ²na¹tũ¹xã¹. Kãĩ²li³tũ³ka³txai²na² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, te²yã¹nxe³sxã³ ka²no¹ai²na² kãin²ka³lo³ai²na² kan³sxã³ã³yxu¹kxã³wi¹hain¹ka³tu³, ã³yo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² yain³txi³nũ³hũ³nxe² yxau³ya³nhẽ³jah¹lo²su²jau³su²

25 Ain¹ka³tu³, yxan¹yo²ha³tih³nãu³a¹ Je³su²jah³la² ĩ³ha¹txain¹ka³tu³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. ĩh¹nxe³hĩ¹nai³tã² wxã¹thai¹li¹? Kã²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³ ã³ten³sah¹lxin¹ji¹? A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Sũ²ta³tai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wã³nxĩn¹ju³ta² kã³ya³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Ju¹ta² ĩ²yah³lxin¹tai¹ti²ti¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wã³nxĩn¹ju³ta² ye³kan¹yah³lxa³nha²kxai³: “Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su²na³na¹.” Sah²lxa³nha²kxai³, hã¹nxe³sxã³ kwa² yain³txi³nũ³xa² so¹lxi³ ũ³ki¹khai¹yxah³lxin¹kxa² yã¹nxe³te³lhxã³ ã³ten³sah¹lxi¹lxi¹.

27 Ne³ka²sah¹lxi³sa¹lxi¹. A²yain³txi³nũ³xa² ã³ten³yah³lxin¹tũ³xa² wa³su³txi³ ã³khōt3sxã³ hxi³txi³ai²la¹i¹. A²nxe³tũ³xa²na² so¹lxi³ wa³kon³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹, yain³txi³nũ³xã³xa² a²yain³txi³nũ³khai³xa² hxi³ti³he¹nx2nxa³tũ³xa², kxã¹nxa² ha³tã³nxã²txi³ yxau²sa²tẽ³tũ³xa², yũ³nũ³na³li¹. A²nxe³tũ³xa²na² ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ a²ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³nũ³khai³xa²na² wa³kon³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³tũ³xa²na², txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²na¹xai²na² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³si¹nx2ta¹jau³su² Txa²wĩ³nu²khai³xa² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³ txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² wxa²ye³ka¹nx2ti³tai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² kã²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ti³ten³sa²sĩn¹nhai¹. Nha¹kxai²nã²tu³, ĩh¹nxet3sxã³ kã³sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ti³ten³sa²nhã¹.” Yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²na¹xai²na² sa²yo²wet1sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² kã³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, kã²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²yen³kxa² wã³nxĩn¹ju³ta² kã³ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju¹ta² ĩ²nha¹kxai²nã²tu³ sa²yo²we¹txa²nha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta², yã¹te² wa³ka³li³yu³ta² kã³jah¹lo²sa²nhĩn¹ji¹wi¹?

31 Jãx1nha¹jau³su², kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² txa²sũ³na²nãu³xu¹tai²na² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau²xai³lxa³ko³xa² yxau²xai³lain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³hĩ¹nu¹tai²na², yain³txi³nũ³xa² ma²na³tũ³xa², Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³hũ¹ain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³xu¹tai²na², ĩ³yai³nain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³ju³tu¹tai²na², Sũ³na² ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹jau³xa²sa¹: “Yain³txa² oh³nãu³u¹tai²nã²tũ³xa², ĩ³yain³si¹hain¹jau³su² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³ kã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² hi²sen³su² so¹lxi³ a²yain³txi³nũ³xa², ma²na³tũ³xa², ũ³hũ¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Hai³txi³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²nã²tã³ ma²na³tũ³lxa³ ũ³hũ¹nx2ti³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³xu¹tai²na² wxa²sũ³na²nãu³xu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txi³ ĩ³nxu¹tai²na² ĩ³yain³yah³lxi³to³hxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxã¹ta¹, hai³txi³ oh³nãu³u¹tai²nã²tũ³khai³su² ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Hã¹nxe³sxã³ khon³sxã³

hxa³ntũ³su² ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹, kwẽ¹ta²na² Txa²wĩ³nu¹ta²na² ũ³hũ¹nx2ti³tũ³xa², ã²la² wi¹khai¹nxe³tũ³xa², a²yain³txi³nũ³khai³xa² oh³nãu³u¹ta²nã¹te²yain³txi³khai³su², ũ³hũ¹nx2ti³na³li¹.

33 A²nxe³tũ³xa² a²yain³txi³nũ³khai³xa² Txa²wĩ³nu¹ta²na² ũ³hũ¹nx2ti³tũ³xa², oh³nãu³a¹ ĩ³sa²si¹ka³ti²nũ¹nx2ti³ha²kxai³, ka³nxi²nũ¹nx2ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, nxe³tũ³xai²na² ha³lo²an¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nã²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, kã²li³tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. A²yain³txi³nũ³khai³xai²na² wa³su³txi³ ã³si³wi¹wi¹sxã³ ũ³hũ²sa²tẽ³kxi²sa²to³si¹nhẽ³li¹. Ten³khaix1sa²sĩ¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² yain³txi³nũ³khaix3hũ³nxe², ã²la² wi¹khai¹nxe³tũ³hũ³nxe² yxau³ya³nx2ta¹i¹. Nxe³ya³nx2ta¹jut3sũ³ju³ta¹, “Heh³sa³nhã¹.” Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, yain³txi³nũ³xa² ĩ³yain³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, ũ³ki²sxã³ ĩ³ka³li³hi², ka³ten³su² yxau²xai³li², yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², wxã²na² wxã³sxã³ sa²yo²wet1sah¹lxin¹kxai²nã²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, wxa²yxau²xai³lyah³lxin¹jut3sũ³ju³ta¹ heh³nxa²lxi³xa³ha²kxai³, ya³lxu¹nxa²lxi³xa³ha²kxai³, yah³lxin¹jut3sũ³nxe², wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe², ka³lih³khai¹nxe², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

36 Yxã¹ta¹, wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² wã³nxĩ¹ti³ kã³ya³nx2ta¹ju³ta² ha³ta³nxã²txi³ wxa²ye³na²ĩ²sah²lxin¹kxa²ha³ta³nxã²txi³ sa²yo²wet1sah¹lxa³lxi¹. Ya³nx2ta¹i¹.

37 A²nũ²a², Txa²wĩ³na² wxa²sa²hait1sa²so¹sxã³ ũ³hũ¹sain¹kxe³su² te²a² yxo²ha³kxa¹ ã³si³tẽ³la³kxi² wxã³sain¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ĩ²te²hũ³te²a² ã³si³tẽ³la³kxi² wxã³sain¹kxai²nã²tu³ ĩ³sa²si¹wha²lxain¹nxa³lho³li¹.

38 Nxe³ju³ta² Txai²na² oh³nãu³a¹ ka³nxi³xi²sxã³ wxã³ya³nx2ta¹i¹. Na¹tẽ³na¹xai²na¹, txa²ẽ¹nãu³a¹ yxo²kwai³na¹jau³su² e³kxi²nha¹jau³su² kã³te²txã³i¹. Yxã¹ta¹, Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹ta²na² te³nain¹tãu³lai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³jau³xa² sa²wai³wait3sxã³ kã³te²sa¹wi¹.

39 Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² ten³ju³ta²sa¹: A²nũ²a² ũ³hũ¹sa²te²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ yxan¹nãu³a¹ yuh³xai²nã¹ta³ko³xai²na² hxa³tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti¹hi¹tain¹si¹sa²jau³nũ³su² te³ni², hai³txi³ ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ tau³ton³sxã³ ã³ti¹kxi²sa²si¹hxa³jau³nũ³su² te³ni² Txa²wĩ³na² nx2na³li¹.

40 A²nũ²a² nũ³ka³txa², Sũ³na² Tah²na¹xai²na² yxo²ĩ²sa²sxã³ sa²yo²wet1sain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹ju³ta², Txa²wĩ³na² te³ni², yxan¹nãu³a¹ yuh³xai²nã¹ta³ko³xai²na² hxa³tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹hai¹na¹ju³ta³nũ³a² Txa²wĩ³na² te³ni², nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Ain¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ĩ³we¹ta¹nxa³jau³su² ĩ³he³son³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txai²li², yain³txi³nũ³khaix3hũ³nxe² oh³nãu³a¹ kã³nxa² wxã³ya³nx2ti³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³jau³xai²na². Je³su²jah³la² wãn³txai²na², ĩ³we¹tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

42 ĩ³we¹ta¹nxa³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²nũ²so¹lxin³na³li¹. Jo³se²ah³la² a²ki³lha³lxai²la¹i¹. A²wĩ³na² ĩ²i², a²hã³ka³na² ĩ²i², nxe³te²sa²kĩ³tã³li¹. Ain¹kĩ³sa²kxai³, ĩh¹nxe³jau³xa²yan³ti³ta³ wãn³txai²na² oh³nãu³a¹ kã³nxa² wxã³ya³nhẽ³jau³xai²na² e³kxi²nẽ³te²sin²tã³? Ju³te²a² nũ³ka³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha²ya³kxa² i³wet¹sah¹lxan³jau³xa² i³he³son³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

44 A²nũ²a² kwa²to³toh³lxi³ ã³si³tẽ³la³kxi²sa²jah¹la² yũ²nxa³i¹. Nxe³ju³ta² i³sa²si¹hã³sa²jah¹la² Txa²wĩ³nai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wĩ³nai²na² i³kaix¹tain¹kxe³su² te²a² so¹lxi³ ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹tu¹wi¹. ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wĩ³na² hi²se³na² te³nai¹nxa³kxe³su² te²la³ ã³si³tẽ³la³kxi²sai¹nxa³lho³li¹.

45 Jã¹nxa¹jau³su² e³a¹i¹. Ha³teh³nxã³nxãn¹jau³xu¹ta²kxai³lu¹, kxã³nhi¹nu¹ta²na² a²nũ²a² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu¹, ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ya³la³lyau³tu³ i³yau¹ũ³hain¹tu¹wi¹.” Kxã³nxu¹ta²nãn¹jau³la³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹ jã¹nxe³sxã³ kwẽn¹ta²nãn²tu³, Txa²wĩ³nai²nãn²tu³ a²ya³la³lyau³tu³ i³yau¹ũ³nx2ti³na³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² wãn³txai²na² ain³kxi², ã³ne³wxe², nxe³yah³lxin¹te²su² te² i³nxa² so¹lxi³ ã³si³tẽ³la³kxi²sah¹lxin¹tu¹wi¹.

46 A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²la³ hai³txi³ Txa²wĩ³na² i²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, Txai²na¹xai²na² Txa²wĩ³na² a²yen³nãu³a¹ i²yxau³na¹ju³ta² wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na² so¹lxi³ Txa²wĩ³na² i²te²sa¹i¹.

47 Jã¹nxa¹jau³su², a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³ya³nx2ta¹i¹. A²nũ²a² sa²yxu²wet¹sain¹te²su² te²an²tu³ a²ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

48 Nxe³na¹ju³ta², txai²na² yain³txi³nũ³khaix³hũ³nxe² yxau³ya³nx2ta¹i¹. Sa²yxu²wet¹sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, heh³nx2ti³xa³jut3sũ³nxe², wi¹wi¹nxe² yxau²xai³lyah¹lxin¹tu¹wi¹.

49 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²sũ³na²nãu³xu¹ta²na² ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau²xai³lai¹nxa³ko³nãu³u¹ta²na² yxau²xai³lain¹tãu³u¹ta²na², yain³txi³nũ³xa² ma²na³tũ³xa² i³yai³nain¹to³kxa²ha³tã³nxãn²txi³, hã¹nxe³sxã³ ya²lun¹txi³hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.

50 Yxãn¹ta¹ oh³nãu³u¹ta²na² ka³nx2ti³tũ³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nxe³tũ³xai²na², a²nũ²a² i²li³te²la³ i³yain³kxai²nãn²tu³ ya³lu²nx3tho³li¹.

51 Txai²na² yain³txi³nũ³hũ³nxe² oh³nãu³u¹ta²na² ka³nx3xi²sxã³ a³ti¹nx2ta¹i¹. Nxe³tũ³xai²na², a²nũ²a² i²te²hũ³te²su² te² i³nxa² i³yain³kxi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, a²ka³ten³yu³ta² so¹lxi³ yxau²xai³lha²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³xa² ũ³hũ¹nx2ta¹tũ³xai²na² txa²sĩ³nai²la¹i¹. Txa²sĩ³nai²na² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ i³nxai²na² whã²na¹ ũ³hũ¹nx2ta¹i¹. A²ka³ten³yu³ta² yxau²xai³lyah³lxin¹nx2ta¹jau³su² ya³nx2ta¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxe³jau³xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²yah³lxin¹ka³tu³ i³xan³ta³kxah¹lxin¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ ã³kwa³lxin¹wi²kxi² i³wã³txa³kxi²nhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Kõ³txi³hi¹kĩ³sxa³nhai¹. Ìh¹nxet3sxã³, Je³su²jah³lai²na² a²sĩ³na², i³yain³si¹nhẽ³jau³su² ũ³hũ¹nẽ³lain¹te²la¹ku¹, kĩ³nhai¹. Yah³lxin¹ta¹hxai²hẽ¹la².

53-54 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txai²na², Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹i¹. Na¹te³na¹xai²na¹, a²nũ²a² a²ten³te²su² te² i³nxai²nãn²tu³, txa²sĩ³nai²na² i³yai³ni², txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na², nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ hĩ¹na² yũ³nx2ti³ha²kxai³, yxan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² hxn³tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹nx2ta¹ha²kxai³, nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, txa²sĩ³nai²na² i³yain³yah³lxan³kxai²nãn²tu³,

txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na²yah³lxan³kxai²nân²tu³, hai³txi³ ka³te³na² wi¹tâu³la³ yũ³nx2ti³xa³lho³li¹.

55 Wxã²na² yain³txi³nũ³xa² wi¹tũ³xa² i³yai³ni², i³yau³xa² wi¹jau³xa² i³na², yah³lxin¹kxai²nân²tu³, ũ³ki²sxã³ ka³lih³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxã¹ta¹, ha³lo²a² â²la² wi¹te²a² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Txa²sĩ³nai²na² yain³txi³khai³su² ha²kxai³, txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na²ki³jau³khai³su² ha²kxai³, nxe²na³li¹. A²nxe³te²a² i³yai³ni², i³na², nxe³kxi²sah¹lxin¹kxai²nân²tu³, te²yã¹nxe³sxã³ ân³sen³sai¹khai¹nxe³sxã³ kãin² i³ka³lih³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

56 A²nũ²a², txa²sĩ³nai²na² i³yai³ni², txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na², nxe³sain¹te²su² te²an²tu³, ã³nũ²ti²sa²sxã³ nxũ²kwai³yxau³sai¹nha²kxai³, nxũ²kwai³yxau³ai¹na¹ha²kxai³, ya³sai¹nhĩ³nx2na³li¹.

57 Jã¹nxa¹jau³su², Txa²wĩ³nu¹ta²na² ka³te³na² si³ka³ti³lyah³lai²la¹i¹. A²nxe³jah¹la², i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a²ka³ten³yu³ta² ũ³hũ¹sa²kxa² so¹lxi³ yxau²xai³to³ha¹i¹. Nha¹ha²kxai³, te²yã¹nxe³sxã³, a²nũ²a² txa²sĩ³na² i³yain³kxi²sain¹kxai²nân²tu³, txa²ka³te³na¹ju³ta² ũ³hũ¹ai¹na¹kxa² so¹lxi³ ka³ten³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

58 Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na², wxa²sũ³nũ²nãu³xu¹ta²na² ma²na³tũ³xu¹ta²na² so¹lxi³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ain¹to³kxan²ti³, hã¹nxe³sxã³ ya²lun¹ti²hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxã¹ta¹, txa²sĩ³nai²na² oh³nãu³u¹ta²na² ka³nxĩ³xi²nũ¹nx2ti³tũ³xai²la¹i¹. Hai³txi³ ma²na³tũ³xa² yã¹nxe³tũ³sxa³i¹. Yxã¹ta¹, â²la² wi¹khai¹nxe³tũ³xai²la¹i¹. A²nxe³tũ³xai²na², a²nũ²a² i³yain³kxi²sain¹kxai²nân²tu³, hxa³nxa³kxe³su² ka³ten³su² so¹lxi³ yxau²xai³sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹.

59 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la², sxi²ha² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thĩ³na² yxau³sxã³ i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³far³na³ũ²thĩ³na² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ³na² yxau³yain¹sxã³ i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³la² wãn³txa² ka³ten³yau³la²na³li¹. Nxe³jau³su²

60 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³la³kxain¹tũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³, i³xan³ta³kxain¹sxã³ i³ye³kxi²yhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² an³txi³si¹nhẽ³jau³xai²la¹i¹. On³jau³sxa³i¹. Ain³kxa¹sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹.

61 Ain¹jau³xai²na², Je³su²jah³la² a²ẽ¹nãu³a¹ wã²nxũh¹ a³la³kxi²nũ²la², ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² an³ta³kxain¹jau³xa² i³he³son³kxi²yhain¹jau³xa² wã²nxũh¹ a³la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wãn³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² i³xan³ta³kxi²sah¹lxin¹tã²na³li²?

62 Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, ye³jen¹na² i³sa²yxau³sxã³ i³na¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² kxã³su² yxau³na¹tâu³u¹ta²na² ka³la³xi²sxã³ i³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nân²tu³ i³na¹ju³ta³nũ³a² i²yah³lxin¹kxai²nân²tu³ ih¹nxet3sxã³ kãĩ³yah³lxi³te³lin¹ji¹?

63 Jã¹nxa¹jau³su² e³a¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ a²ka³te³na² wi¹tâu³a¹ ũ³hũ¹nx2ti³jah¹lai²la¹i¹. Yxã¹ta¹, txa²wã¹sĩ³na² so¹lxi³ a²ka³te³na² wi¹tâu³a¹ yũ²nxa³i¹. Ya³nx2ta¹i¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, txa²wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² yxo²i²sah²lxin¹kxai²nân²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tâu³a¹ yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹.

64 Yxã¹ta¹, wxa²yu³ta² ã³yã³nhai¹jah³lxin¹tũ³ka³txa² yxo²i²sah²lxa³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²wi¹lhĩ¹nân¹ju³ta²na² ta²nũ²

a³la³kxi²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a² yxo²i²ai¹nxa³te²su² te²a² a³la³kxi², ye³jen¹nũ³a¹ ko¹ko¹xa² hxi²ka²nũ³a¹ ã³yũ³jah¹lo²nũ³a² a³la³kxi², ta¹hxai²hē¹la².

65 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³na²na² i³kaix¹tain¹kxe³su² te²a² so¹lxi³, wxã³sxã³ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ i³kaix¹tai¹nxa³ke³la³te²kxai³, te²la³ wxã³ti³hex¹sai¹nxa³lho³li¹. Ye¹nx2ta¹ten¹ti¹. Kwẽ¹ta²na² yxo²i²sah²lxan³ju³ta²na², ha³la³je¹nhĩ¹ni³na² a³la³kxi²ye¹nx2ta¹li¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ ye¹nx2ta¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

66 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ ã³si³tẽ³la³kxain¹tũ³kã³txa²ã³nhai¹tũ³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³na¹sxã³ ha³ya³kxa² ã³si³tẽ³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

67 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³khai³xai²na² hxi²ka² hxa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tũ³kã³txa² i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²nũ³kã³txe² i³nxai²na² ã³na¹sah¹lxi³nũ³te³lin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

68-69 Nxe³nxa²ha¹te¹, Si³mã²Pe²jah³la² i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. A²nũ²a² ã³lxi³te²la³ ã³si³tẽ³la³kxi²sĩ¹nxa³lho³li¹. Wxa²wãn³txai²na² so¹lxi³ ka³ten³yau³la³ sĩ¹na³li¹. Nha¹ha²kxai³ yxo²i²nxa²nha¹nhai¹. Sũ³na² Si³yau³tãu³a¹ Wi¹lhin¹ta² Si³yau³tãu³lo³kxah³lo²su² nhi¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²i², a³la³kxi² sĩ¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

70 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³ta² hxi²ka² hxa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tũ³kã³txa² i³nxai²na² i²sxã³ sa²so¹nxa²lxa¹ta¹ti²ti¹. Na¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, wxa²nũ³kã³txi³nũ³ai²na² ka³na³ka³na³tin¹te²a², a²ta³hũ³te²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

71 Nxe³jau³xai²na² a²si³yau³tãu³a²su¹: Ju³ta²sah³la², Si³mã²ah³la² Ki³lo²ko³xa² yxau³nũ¹jah¹la² a²ki³lha³lxa², i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² Ju³ta²sah³lai²na² ye³jen¹su² ko¹ko¹xa² hxi²ka² Je³su²jah³la² ã³yũ³hũ¹te³lhxã³ ta¹hxai²hē¹la²:

— A²sa³wi³ha³lxi³su² na¹xã¹. Hxi²ka² hxa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sa²tũ³kã³txi³su² na¹xã¹. Ain¹kxa²ha³ta³nxã²txi³, i³kox¹kox¹son²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

7

Je³su²jah³la² a²wã³tã³nũ³xa² e³kxi²nyhain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xa² so¹lxi³ yxau²xai³to³ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ Ju³te²a²ko³nũ³a¹ yxau²xai³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũ³te²nũ³xai²na² i³su²lhã³ti³ten³ta¹hxai²hē¹la². Jã¹nxe³kxa²yan³ti³su² ta¹hxai²hē¹la².

2-3 Nxe³hĩ¹na², Ju³te²a² nũ³kã³txa² sxi²ha² wẽ³sa² sa²ton³sxã³ yxau³sxã³ i³yain³yah³lxi³te³lhxã³ nxe³je³na³kxa² yau³son³ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²wã³tã³nũ³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ai³nhxu¹lxi¹. Ju³te²a²ko³nũ³ai³tã² ai³nhxu¹lxi¹. Nhĩ¹kxai²nã²tu³, wã³nxĩ¹ti³ kãĩ³in¹ju³ta² wxa²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² i³yau¹ũ³txain¹sĩ¹nhẽ³li¹.

4 “A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet¹sa³txai²lã¹.” Nhĩ¹kxai²nã²tu³, hãĩ³a² yxau³sxã³ kãĩ³sĩ¹txa³hē¹li¹. E³lẽ³na² yxau²xai³sxã³ kãĩ³je¹txain¹sĩ¹nhẽ³li¹.

5 Nxe³jau³xai²na², a²wã³tã³nũ³xa² yxo²i²ai¹nxa³jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

6-7 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Txa²hxi²kĩ³li³la³ hau³ko³nxa³i¹. Yxã¹ta¹ wxa²nũ³kã³txa² hxi²kĩ³la² hau³kon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ yuh³xan¹tũ³kã³txai²na² yxo²kwĩ¹nxi¹nx2txai¹nxa³lho³li¹. Yxã¹ta¹ Txai²li² yxo²kwĩ¹nxi¹sain¹na³li¹, a²ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² i³tih³nxai¹na¹ha²kxai³lu¹.

8-9 Wxã²na² ai³jah³li³sxã³ã³yã³ki²nũ²kxi¹xi²sxã³ĩ³yain³ja¹hain¹yah³li³hẽ¹li¹. Nxe³yã¹ta¹, Txai²li² ain²nxa³lho³li¹, txa²hxi²kĩ³li³la³ hau³ko³nxa³ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yhain¹ka³tũ³, Je³su²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xa² kan²txi³yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sxi²ha² wẽ³sa² sa²ton³sxã³ yxau³yah³li³jau³su²

10 Yxau³ta¹, a²lon³ti³tãu³xa² ai³kxa² si³yo³nã²tũ³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² hã³txen³su² ai³sxã³ã³yã³ki²nũ²kxi²yhain¹tũ³kã³txa²ã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³hĩ¹na², Ju³te²a² nũ³kã³txa²ã³nhai¹tũ³te²nãu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la²ãn³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³te³nain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— ĩh¹ti¹la³ta³ he¹ain¹ji¹, Je³su²jah³la²su¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Ain¹sxã³, a²nũ²a² kã²li³tũ³kã³txai²na² kãin²ĩ³he³son³kxain¹jau³kxai³lu¹:

— wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. A²nũ²a² kwa² ha²yã³kxa² ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² wãn³txa² nxe³ha²kxai³:

— Nxe²nxa³i¹. Jah¹la² wãn³txa² a²nũ²a²ã³xa² tĩh³na² wi¹tĩh³na²ã³na¹sxã³ko¹tĩh³na² so¹li³ã³kex³te³lhxã³ e³sĩn¹na³li¹. ĩ³we¹ki³jau³sa²sĩ¹nxa³i¹. Kwa²ha²yã³kxa²ka³lxa²nũ³nxa³tũ³kã³txa² wãn³txa² nxe³ha²kxai³, ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nain¹ta¹, hai³txi³ a²nũ²a² e³lẽ³na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ju³te²a² nũ³kã³txa² yuh³li³yhu¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³kã³txa² ĩ³yai³nxi³lain¹ju³ta² ĩ³yai³nã³wi³ti³lox³tai¹nhĩ¹na¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹sxi²ha²ã³wih¹ka³tũ³, wãn³txa² wi¹jau³xa² hxi²kan¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu², Ju³te²a² nũ³kã³txa² sa²kxai³lu² ĩ³wã³txi³sxã³ ĩ³hxi²ka¹ta¹nxa³ha²kxai³, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na², hai³txi³ ha³teh³nxã³yu³ta³la³ o²la³kxi²ki³kxa² yã¹nxain¹hxai²nxa³te³nai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³, wã²nxũh¹ a³la³kxi²na³li¹. ĩh¹nxe³khai³nxe³sxã³ a³la³kxi²khai³nxe³sxã³ ĩ³ye³ain¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wãn³txai²na² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹jau³xai²na², hai³txi³ txa²wãn³txi³khai³sxa³i¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹la² wãn³txai²la¹i¹.

17 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³kã³txi³ ĩ³nxai²nã²tũ³, “Txa²wã¹wĩ³na² a²ẽ¹nãu³a¹ aũ³ti³ te³nain¹jau³su² jau³xa² so¹li³, sa²yxo²we¹ti³ten³sa³nhã¹.” Nxe³yah³li³nxai²nã²tũ³, a²hxi²kĩ³lxa² a³la³kxi²yah³li³hĩ³nxa¹li¹. Yah³li³nxai²nã²tũ³, txa²wãn³txai²nã²tũ³ ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹jau³xai²nã²tũ³ Txa²wĩ³na² Si³yxau³tãu³a² wãn³txi³khai³xa², nxe³kxai²nã²tũ³ ha³na³ka³li³ aĩn³nha²sxã³ a³la³kxi², kwa² txa²ẽ¹nã¹jau³khai³xa² so¹li³ nxe³kxai²nã²tũ³ ha³na³ka³li³ aĩn³nha²sxã³ a³la³kxi² yah³li³hĩ³nxa¹li¹.

18 Nxe³ju³ta², wã²nxũh¹ Txai²li² hxi²kan¹txi³lo³nha²sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³, wi¹lhin¹si¹sah¹li³nxai¹jau³nũ³su² ten³hĩ³na¹i¹. Yxã¹ta¹, Txai²li² hai³txi³ te²txã³xi¹. Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta¹na² wi¹lhin¹si¹sain¹jau³xa² so¹li³ ten³sa³nhai¹. Na¹ha²kxai³, wi¹lhin¹ki³lxi³lo³nha²sxã³ e³jah¹lo²txã³i¹. Wãn³txi³khai³xa² so¹li³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹i¹.

19 Jã¹nxa¹jau³su² kxã³nhxĩ¹nu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ĩ³kwa³na³nx2tain¹jau³xa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³ wxa²nũ³kã³txi³ ĩ³nxa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²ã³yah³li³hxain¹ta¹ti²ti¹. Hã¹nxe³sxã³ ĩ³hã³nũx³sah¹li¹li¹. ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ su²lhã³sah²lxun¹yah³li³xi¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³lxa¹tũ³kā³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹
ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³te²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³nxa²jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³
e³wen¹nhĩ¹lxi¹. A²nũ²a²ĩ³su²lhã³nxa²ti³ten³te²la³yũ³sĩ¹nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. ĩ³wã³txa³kxi²nhyah¹lxi¹lxi¹. Txa²wã³nxĩ¹na¹ju³ta²
ye³ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ sa²ba³to³ nxe³ju³ta² hãĩ¹nxe² ĩ³ye¹nxĩ²to³kĩ³ju³ta²
kãĩ³ya³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Kãĩ³ya³nx2ta¹ha²kxai³ ĩ³wã³txi³sxã³
ĩ³xan³ta³kxi²sah¹lxi¹lxi¹.

22-23 Txa²wãn³txa² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nhi¹nu¹tai²na²,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. In³txa² wẽ³sa²
ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹si¹nx2ti³jau³su² ĩ³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
Nxe³te³nah¹lxi¹: “In³txa² wẽ³sa² a³li³lah¹kxai²nãn²ty³, ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹,
ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹ a³la²ni²ka³ty³ ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Nxe³tãu³a¹,
wẽ³sai²na² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹,
ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹yah³lxin¹ju³ta² hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²nãn²ta³
ãn³si³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. A²nxe³jah¹lu¹tai²na² hãĩ¹nxe³sxã³
ain³kxi¹xi²yah³lxin¹te³lhxã³ ĩ³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹,
kxã³nhi¹nu¹tai²na² Moi³se²ah³la² yũ³ti³he¹nxa³hĩ¹nũ¹tai²na²
wxa²sũ³nũ²nãu³xu¹tai²na² kãĩ³ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yah³lxĩ³nha²kxai³,
“A²hxi²kĩ³li³yu³ta² ã³nhau³ko³tã³na¹. Hĩ¹na² wẽ³sa² ye³ha¹li¹
ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²na³na¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²ty³,
kwẽ¹ta²kxai³, ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹yah³lxĩ³hxain¹tai¹ti²ti¹. Yah³lxĩ³nha²kxai³,
“A²hxi²kĩ³lxa² hau³kon³na³na¹.” Nxe³kxai²nãn²ty³, “Sa²ba³to³ nxe³ju³ta²
ĩ³ye¹nxĩ²to³kĩ³ju³ta³la²na³na¹.” Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, in³txa² wẽ³sa²
ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹yah³lxĩ³hxain¹tai¹ti²ti¹. Ān³kãu³kãu³la³kxah¹lxi³hxai²nxãn³tai¹ti²ti¹.
Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wãn³txa² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹si¹nx2ti³jau³xu¹tai²na²
sa²yxo²ã³yah³lxin¹kxa²yãn³txi³su² yah³lxĩ³hxain¹tai¹ti²ti¹. Ju¹ta²,
wi¹kãĩ³yah³lxĩ³hxain¹tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, txai²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta²na²
a²nũ²a² ĩ³ton³jah¹la² sa²we²txi²sxã³, txa²wã¹nũ²na² whãĩ²na¹ sa²we²txi²
ta³lu²nai¹na¹tai¹ti²ti¹. Nxe² kãĩ³a¹ju³ta², ã²la² wi¹ju³ta², ã²la² wã³nxĩn¹ju³ta²
kãĩ³ya³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ya³nx2ta¹ha²kxai³, ĩh¹nxe³kxa²yãn³ti³tã³,
ĩ³xan³ta³kxi²sah¹lxin¹ji¹wi¹?

24 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² txa²hxi²kĩ³li³la³ txa²kãĩ³a¹ju³ta²
a³la³kxi²yah³lxa³lxi¹. Yah²lxan³kxan²ti³, ko³nxe³thin¹te²la³ ĩ³yĩ¹li²sah¹lxi¹lxi¹.
Jã¹nxe³sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Ju¹ta² wai³nxa³i¹. A²nũ²a² ã³xa², a²hxi²kĩ³lxa²
kãĩ³ain¹ju³ta² a³la³kxi²ta³lun²yah³lxan³kxai²nãn²ty³, kwa²to³toh³lxi³,
ko³nxe³thin¹te²la³ ĩ³yĩ¹lain¹yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Ju¹ta², wai³nxa³i¹. Yxãn¹ta¹:
“A²nũ²a² ã³xa², a²hxi²kĩ³lxa² kãĩ³ain¹ju³ta², wain³txi³ ĩ³yĩ¹lai¹na¹tũ¹xã¹.”
Yah³lxin¹kxai²nãn²ty³: “Ye³ka¹ka¹nha² ĩ²sxã³ a³la³kxi²ta³lu²nain¹sxã³
ĩ³yĩ¹lai¹na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²ty³, wain³txi³ ĩ³yĩ¹lain¹yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxi¹.
Jã¹nxe³jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sain¹ji¹?

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² ã³nhai¹tũ³tũ³kã³txa²
ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² wã²nxũh¹ ĩ³ye³li³yah³lxĩ³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na², fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ĩ³su²lhã³lhu¹nain¹kxah³lo²nũ³su²
ta²lu¹i¹.

26 Ain¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, e³lẽ³na² e³ti²tu³wi¹. Ta¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na²
kon³to³nxe² yxau²xain³tain¹na³li¹. Nxe³ain¹ka³ty³: “Je³su²jah³lai²na² Sũ³na²

Si³yxau³tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³jah¹lo²su² na³na¹.” Nxe³jau³xai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² hxi²kan¹txi³nũ³ka³txa² a³la³kxi²sxã³ kɔn³ton³tain¹ji¹ku¹, ki³nhai¹.

27 Yxã¹ta¹, ti³hex¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Je³su²jah³lai²na² yxau³sxã³ to¹nain¹ko³xa² i²ta³lun²ki³tã³li¹. Yxã¹ta¹, Sũ³na² Si³yxau³tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³jah¹lo²nũ³su² jah¹la² wxã³ya³nhẽ³kxai²nãn²tu³, yxau³sxã³ to¹nain¹ko³nũ³a² i²ti³he¹nxe³hĩ³ki³sxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thĩ³na² yxau³sxã³ kãin²kait¹sxã³ i³hen³txain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² i²sah¹li³te²jah³lin¹ji¹wi¹? Na¹ju³ta², hai³txi³kwa² hxi²kan³ti³lo³nha²sxã³, Txai²li² wxã³hĩ³nã²nxa³i¹. Yxã¹ta¹, a²ya³la³tu³ a²si³ka³ti³yah³lu¹ta²na² i³sa²si¹hã³sa³ha²kxai³, wxã³na¹hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lu¹ta²na² i²ain¹te²jah³lxa³li¹.

29 Yxã¹ta¹, Txai²li² i²ain¹te²sa¹i¹. Jah¹la² txa²si³yxau³na¹tâu³u¹ta²la²na³li¹. i³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³, i²ain¹te²sa¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³sxã³ i³sxã³ sa²so¹ti³te³nain¹ta¹, hxi²ka¹nxa³to³tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la², Je³su²jah³la² a²hxi²ki³lxi³la³ A²wĩ³na²i³yĩ¹li²nũ¹ju³ta² hau³kon³ye²nxa³ha²kxai³la².

31 Ain¹ka³tu³, ãn³yã³ni²la³kxã¹ain¹nũn³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹ju³ta² ka³lxa¹ju³ta² kãi³sĩn¹na³li¹. Sũ³na² Si³yxau³tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³jah¹lo²su² sĩn¹na³li¹. A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³txa³ke³la³te²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³ke³la³te²kxai³, wxã³ya³nhẽ³ke³la³te²kxai³, te²su² hxi²kan¹txi³ a²hxi²ki³la² ã²la² wã³nxĩn¹ju³ta³la³ ã²la² ka³lxa¹ju³ta³la³ kãi³ya³nhẽ³lhĩ³nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² i³sa²so¹te³lhã³ i³kwa³na³jau³su²

32 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³ka³txa² wãn³txai²na², Je³su²jah³la² a²hxi²ki³lxa² kãi³ju³ta² i³he³son³ti³sxã³ i³ye³lain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yhain¹ka³tu³, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² whã²na¹ nũ²la², po³li²sa² nũ³ka³txa² i³kaix¹sxã³ i³sa²si¹hã³ain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³la² i³sa²so¹sxã³ ã³wa²la¹sah¹li³sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Jũ¹nxe² kxãn³su² yxau³ya³nx2ta¹ka³tu³, hã²wxãn³txa³ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² yxau³tâu³a¹ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹.

34 Na¹kxai²nãn²tu³, ã³ten³sah¹lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³ a³ti¹xi²sah¹lxan³tho³li¹. Hxi²kan¹txi³ i³hi²txi²sa²sxã³ ai³la³kxi²sah¹lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35-36 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² e³kxi²yhu¹ah³li³te³nah¹li¹:

— ĩh¹nũ¹la³ta³ ã³nxĩ³te³lhã³ nain¹ji¹? ĩh¹nũ¹la³ta³ ã³nxĩ³ai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ i³hi²txi²sxã³ i³ha¹txi²xain¹ki³sxa³jau³la³ e³ain¹ji¹? Nũ¹ã¹ ha³lo²a² wa³ka³li³ko³u¹ta²na² Kre²ka² nũ³ka³txa² yxau³ain¹ta³ko³xu¹ta²la²na³li¹. A²nxe³ko³xu¹ta²na² txa²wã¹nũ³ka³txi³su²te²ki³na¹xai²na² ã³nhai¹tain¹nũn³tũ³ka³txa² ã³yãn³kwa³li²wi²kxi²sxã³ yxau³ya³yhai¹nhai¹. Nũ¹ka³nãn¹ta³ko³nũ³a¹ ã³nxĩ³si¹jau³nũ³su² e³ji¹ku¹, ã³yãn³kwa³li²wi²kxain¹tũ³ka³txu¹ta²na² ta³nxa² ã³nxĩ³sxã³ i³hen³txain¹te³lhã³ e³ji¹ku¹, Kre²ka² nũ³ka³txi³khai³xu¹ta²na² ta³nxa² i³hen³txain¹te³lhã³ e³ji¹ku¹, ki³nhai¹. Jah¹la² wãn³txa², “Ã³ten³sah¹lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, i³ha¹txi²sah¹lxan³tho³li¹. Hxi²kan¹txi³ i³hi²txi²sa²sxã³ ai³la³kxi²sah¹lxan³tho³li¹.” Nxe³ain¹jau³xai²na² ĩh¹nxe²

a²si³yxau³tāu³khai³su² ji¹ku¹, ki³nhai¹. A²nũ²a² nũ³kā³txai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

ĩ³yau³xa²wi¹jau³xa²ka³wā³lxa²wxa²ẽ¹nāu³a¹ha³li³kan³nih¹nx2ti³ti³hũ³ju³ta³nũ³a²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

³⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ā³yān³ki³nũ²kxi²yhain¹sxā³ ĩ³yain³ye²yhain¹ju³ta², ĩ³yain³ ne³ki³so³te³lhxā³ hxi²kan¹khai¹nxe³te² a³la²ni²tāu³a¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxi³lu¹ ĩ³sa²yxau³sxā³ kāin² ĩ³kaix1te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ĩ²te²hũ³te²su² te² ĩ³nxān²tu³: “Yā³lxu²sa³nhā¹.” Yah³lxin¹kxi²nān²tu³, wxā³sxā³ ĩ³na²kxi²sah¹lxi³hē¹li¹.

³⁸ Sa²yo²wet1sah¹lxin¹kxi²nān²tu³, ĩ³yau³xa² wi¹jau³xa² ĩ³na²wxe³nhyah¹lxin¹kxi²nān²tu³, nxe³jau³xai²nān²tu³, hxi²ya³nx2ti³xa³lho³li¹. Yah³lxin¹kxi²nān²tu³ wxā³na² ya³lxu²yah³lxa³nha²kxi³, a²nũ²a² ā³xa² ya³lxu²te²su² te²a² ĩ³na²kxi¹nx2txai¹nha²kxi³, yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxi²nān²tu³, nxe³jau³xai²na², hxi²na³xa³jau³xai²na², wi¹jau³xai²na² ka³wā³lxa² ka³lxa¹jau³xa², wxa²ẽ¹nāu³a¹ ha³li³kan³nih¹nx2ti³ti³hũ³nxe² nxe³ye¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nũ²a² ā³xa² ya³lxu²te²su² te²a² ĩ³na²kxi¹nx2ti³si¹hai¹na¹jau³su² ya³nx2ta¹i¹. Wān³txai²na² Sũ³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxi³ wān³txi³khai³xai²la¹i¹. Sa²yo²wet1sah¹lxin¹kxi²nān²tu³, wxā³sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta², nxe³jau³xau³hxai²tēx1 jā¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³⁹ A²nxe³ jau³jau¹xai²na², Je³su²jah³lai²na² e³jau³xai²na², Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹la² ā³nxũ²kwai³yxau³kxi²nē³ju³ta³nũ³a² e³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³ki³te²su² te²na² whāi²na¹ Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹la² ā³nxũ²kwai³yxau³kxi²nē³ju³ta³nũ³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hĩ¹na¹, Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nē³lxa³hĩ¹na¹, Je³su²jah³la² wān³txai²na² e³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ye³jen¹nāu³a¹, Je³su²jah³la² ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³xi²sxā³ oh³nāu³a¹ ka³la³xi²tāu³a¹ wxi²kin³ti³to³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, Jũ¹nxe² ye³jen¹nũn³tāu³a¹, Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, yān³ta²na² ũ³hũ¹nē³lxa³hĩ¹na¹, wān³txai²na² Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hē¹la².

A²nũ²a² nũ³kā³txa² ĩ³yo²nũ¹yhain¹nxa³jau³su²

⁴⁰ E³ka³tu³ta¹, a²nũ²a² ā³yān³nũ²kxi²ain¹tũ³ka³txai²na² ā³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² nxe³jau³xai²na² ain³kxi²ain¹ka³tu³, e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², Sũ³na² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹nhē³jah¹lo²khai³sin²ta¹. Ai¹nha²kxi³.

⁴¹⁻⁴² A²nũ²a² ā³lxi³tũ³ka³txa² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²sin²ta¹. Ain¹ta¹, a²nũ²a² ā³lxi³te²nāu³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Je³su²jah³lai²na² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³la¹sxā³ tōn¹jah¹lai²la¹i¹. Yxān¹ta¹ Sũ³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² jah¹la², Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²sa³wit3su² ha²kxi³, te²su² Be³lē²thĩ³na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² tōn¹kxu¹jā¹nxe³thĩ³na² tōn¹jah¹lo²su² ha²kxi³, nxe³tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Hai³txi³, Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²la³ Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³la¹te²sxa³jai¹ti²ti¹. Yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁴³ Yhain¹ka³tu³ yxo²nũ¹yhain¹ju³ta³la² yũ³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁴⁴ Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² ĩ³te³lhxā³ ain¹ta¹, hai³txi³ hxi²ki³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Ju³te²a² nũ³kā³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² yxo²ĩ²ai¹nxa³jau³su²

45 Nxe³hĩ¹na¹, so³ta²to² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² i³sxã³ so¹ai¹nxa³kxe³su², aun³ta² wā³lain¹ka³tũ³ wã³nxĩn¹te² si³yxau³kā³ta³nũ³xa² i³xi²ye²yhu¹ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² i³xi²ye²yhu¹ha²kxai³ nxe³ye²yhai¹nũ²la²:

— Ĩh¹nxe³ju³ta²yan³ti³tā³ i³sxã³ so¹sxã³ tẽ³ain¹yah²lxan³kxe³su², hãĩ¹nxe³sxã³ aun³ta² wā³lxa²xĩ³xi²yah³lxin¹thi²li¹? Fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² wãn³txa², wã³nxĩn¹te² si³yxau³kā³ta³nũ³xa² wãn³txa², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxe³ta¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxain¹nha¹jau³xan²tũ³, hxi²kan¹txi³ a²nũ²a² so¹lxin³ke³la³te²kxai³ e³hĩ³sĩ¹nxa³i¹. So³ta²to² nũ³kā³txa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

47-49 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² ki³han³jau³xa² yxo²i²yah³lxi³nũ³nhĩn¹tan²tai²? Ĩ²sah¹lxi³sĩ¹nhẽ³li¹. Fa³ri³se²a² nũ³kā³txi³na¹xain²txi³ yxo²i²nha¹te²la³ yũ³ti³hex¹lĩn¹nxa³ha²kxai³, a²hxi²kan¹txi³nũ³xain²txi³ yxo²i²ain¹te²la³ yũ³ti³hex¹lĩn¹nxa³ha²kxai³, nha¹nhai¹. Nxe³ta¹, a²nũ²a² nũ³kā³txai²na² ha³nxe¹khin¹tũ³kā³txai²na² ha³teh³nxã³nxa² ã³ne³wxe³ti³he¹nxe²nxa³tũ³kā³txai²na² so¹lxi³ yxo²i²ain¹na³li¹. Te²su² khãuh³lxa³thin¹tũ³kā³txai²la¹i¹. Yhai¹ta¹hxai²hẽ¹la².

50-51 Ain¹ka³tũ³, Ni³ko³tẽ²yah³lo²su² te²kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txain²txi³ nxe³te²su² te²kxai³lu¹, ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ ka³nxah³ta² Je³su²jah³la² ĩ²te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, kwẽn¹ta²kxai³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ko³nxe³te²la³ kwa²lox³kĩ³ten¹tu³wi¹. Hai³txi³ wãn³txa² e³ain¹jau³xa² ain³kxi²kĩ³sxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kãĩ³ain¹ju³ta² i²kĩ³sxa³ha²kxai³, nxe³kĩ³kxe³su² i³lxi³thin¹si¹kĩ³sxa³jau³su² kwa² ox³kĩ³ten¹tu³wi¹. Nxe³kĩ³ju³ta² wi¹te²sĩ³lxi²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Yxãn¹ta¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nhĩ¹lxi¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³, Je³su²jah³lai²na² ten³nxa²sĩn¹ji¹? Je³su²jah³lai²na², Ka³li³le²a²ko³xa² tøn¹jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³hex¹jah¹lo²sxa³i¹. Wxãĩ²na² Ka³li³le²a²ko³xa² tøn¹jah¹lo²nũn³sĩn¹ji¹? ĩ²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ka³li³le²a²ko³xa² tøn¹jah¹lo²nũ³kā³txa², hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wãn³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³jah¹la² yũ²nxa³i¹. Hai³txi³ ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ yũ²nxa³i¹. Sũ³na² ha³teh³nxã³nxa², wi¹wi¹nxe² ĩ²txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nhĩn¹kxai²nãn²tũ³, nxe³nha¹jau³xai²na² wxa²ye³ka¹nhat¹sĩ¹nhẽ³li¹. Fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

53 Ain¹ka³tũ³, i³ye³ ã³na¹ain¹ka³tũ³, ha³na³ka³lxi³ sxi²lho³ta² ai³thĩ³na² aun³ti² ĩ²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8

Txu¹ha² ko³nxe³ti³ kãĩ³ta¹ka³lxa² ĩ³so¹ain¹jau³su²

1 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wã³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thĩ³na² ã³wi²xi²ka³tũ³, a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ã³wã³nxẽ²kxain¹ka³tũ³, Je³su²jah³lai²na² ã³wxe³yain¹sxã³ Sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³teh³nxã³nxa² hoh³lxi³su² nũ³kā³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³kā³txa², fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³kā³txa² nũ²la², txu¹ha² so¹sxã³ nxe³te²a² whãĩ²na¹ ã³wi²kxain¹ka³tũ³, a²nũ²a² nũ³kā³txai²na² a²nxũ²kwai³ye³la³nũ³a¹ fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³ txu¹ha³ka³lxai²na² ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũh³wxe³ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² wãn³txa² Je³su²jah³lai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxet3sā¹lxi¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² ha³la³je¹nh¹nĩ³na² in³txa² wa³ka³lxai² kwa² sxa³te²su² te²a² ũ³whĩn¹ti³sĩn¹na²li¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² kō³nxe³ti³ kãi³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² ĩ³so¹sxã³ tẽ³sxã³ wxã³sĩ¹na¹li¹. Kō³nxe³thin¹ta¹ka³lxu³su² sĩn¹na³li¹. Ĩh¹nxe³ kãi³nha¹lhon³ku² nha¹hẽ²li¹.

5 Nxe³ju³ta², Moi³se²ah³lu¹ta²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xa²sa¹: “Tah³lxai³ka³ta² so¹sxã³ ã³nan³sxã³ txu¹ha² kō³nxe³thin¹ta¹ka³lxai²na² ã³ya²lu¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Moi³se²ah³la² wãn³txa² sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, wxã²na² Je³su²jah³la² ĩ³nxai²na² ĩh¹nxe² kãi³sĩ¹na¹ju³ta² ĩ³ye³kxi²sa²sĩn¹te³lin¹ji¹? Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³jau³xai²na², ta²ko¹ta²kon¹jau³xai²na², fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ĩ³ye³ain¹sxã³:

— Je³su²jah³la² kō³nxe³ti³ e³txai²lāi¹. Nxain¹jau³su², ĩ³wa³ka³nxe³sai³nain¹te³lhxã³ ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³si³ka³tã³wxe³sxã³, kĩh³nxa² wxa²wha²li¹lhẽn¹jain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³ty³, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ãh¹ ĩ³ye³ye³lin³tain¹to³tãu³:

— ĩh¹nxe³ju³ta³ kãi³kxi²kĩ³te³ji¹? ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ain¹to³tãu³,

7-8 Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa²yxau³yain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²nũ³ka³txi³nãu³xai²na² kuh³lxai³txi³ kãi³ti³he¹nxe²nxãn³jah¹lo²su² te² ĩ³nxa², tah³lxai³ka³ta² a²wi¹lhĩ¹nãn¹ka³ta² sa²so¹sxã³, txu¹ha³ka³lxai²na² ã³nan³jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ ãh¹ ãn³si³ka³tã³wxe³sxã³ kĩh³nxa² ãh¹ wxa²wha²li¹lhẽn¹jain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na² ain³kxain¹ka³ty³, a²hxi²kan¹ta² a²wi¹lhĩ¹na² ta²nũ², tah³lxai³ka³ta² ã³na³nxa³kxe³su² hãĩ¹nxe³sxã³ wa²li³yhu¹sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ a²wã³kon³tũ³ka³txai²li² ha³na³ka³lxi³ ka³na³ka³nat3sxã³ ai³lxa² wa²li³i², ã³la³te²la³ hã³na³ka³lxi³ ka³na³ka³nat3sxã³ ai³lxa² ã³to³hi², jã¹nxe², jã¹nxe² nxe³ka³ty³, wax3ta³, ai³lxa² ã³sxã³ ĩn²hxan³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Kuh³lxai³txi³ kãi³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxain¹jau³su², Je³su²jah³la² wãn³txa² ain³kxi¹xain¹jau³su², hãĩ¹nxe³sxã³ ai³lxa² ã³sxã³, ĩn²hxan³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³ty³, Je³su²jah³la² so¹lxi³ yxau², txu¹ha³ka³lxai²na² so¹lxi³ sax3nũn³sxã³ yxau², nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹, ãh¹ ĩ³sa²yxau³sxã³, ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxi¹. A²nũ²a² ĩn²hxan³kxi¹nxai¹nĩn²ju²ni¹. ĩ³ya²lu¹txa²te³lhxã³ nxe³nxain¹tũ³ka³txa² ĩn²hxan³kxi¹nxai¹nĩn²ju²ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Yxãn¹ta¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. ĩ³ya²lut1sain¹te³lhxã³ nxe³tũ³ka³txa² yũ²nxa³i¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hai³txi³ Txai²li² ĩ³ya²lu¹txa²lxa¹ju³ta³nũ³la³ ten³sa²nxa³nhi¹. ĩ³txu¹ni¹. Nĩn¹kxai²nãn²ty³, ãh¹ kō³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³txa³hẽ¹ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

“Txai²na² ha²te¹te²hũ³jah¹lo²sa¹i¹.” Nxe³jau³su²

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²nũ²a² nũ³ka³txa² ãh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² Sũ³na² yen³kxa² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, sa²yxo²wet1sah¹lxin¹kxai²nãn²ty³, a²ya³la³ty³ wãn³txi³ty³ a³la³kxi², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³li² yah³lxin¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ ha²te¹te²hũ³jah¹lo²sa¹i¹. Na¹te³na¹xai²na², ãn³si³tẽ³sah¹lxin¹kxai²nãn²ty³, hai³txi³ a²ta³a² ha³lo²la³

ka³nxah³jut3sũ³ju³ta³la³ yxau²xai³yah²lxa³nha²kxai³, hai³txi³ ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³yah²lxa³nha²kxai³, yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hã¹nxe³sxã³ ha²te¹jut3sũ³ju³ta² so¹lxi³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ so¹lxi³, yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹jau³xa²sa¹:

— Wã²nxũh¹ wxã²na² so¹lxi³ e³nhi¹lxi¹. A²nũ²a² ã³xa² i³ye³yxo²nũ¹nxa²nxa³kxe³su² e³nhi¹lxi¹. Nhĩ¹nha²kxai³, wãn³txi³khai³xa² e³sĩn¹nxã³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Txai²na², a²nũ²a² ã³xa² i³ye³yxo²nũ¹sa²nxa³kxe³su² e³a¹kxan²ti³, wãn³txi³khai³xa² e³a¹i¹. Na¹ha²kxai³, txa²si³yxau³na¹tãu³a¹ i²nha², yxan¹nãu³a¹ i³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ i²nha², te²sa¹i¹. Nxe³te³sa¹jau³su², wi¹la³la³kxi²te³sa¹jau³su², wãn³txi³tu³ e³a¹i¹. Yxãn¹ta¹, wxã²na² txa²si³yxau³na¹tãu³a¹ i²sah¹lxa³nha²kxai³, yxan¹nãu³a¹ i³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ i²sah¹lxa³nha²kxai³, nxe³sah²lxin¹tũ³kã³txi³su² syah¹lxi¹lxi¹.

15 Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na², txa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ e³a¹jau³la³ a³la³kxi²sah¹lxi³hxai²nxã³nhẽ³li¹. Sah²lxan³kxan²ti³ wã²nxũh¹ wxã²in²txi³ on³si¹sah¹lxan³jau³su² ain³sxã³ e³kxi²sah¹lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹, txain²txi³, a²nũ²a² ã³xa² i³lxi³thi¹nxa³te²la³ ox3tain¹te²txã³i¹.

16 Na¹kxan²ti³, i³lxi³thi¹nxa³te²la³ ox3tai¹na¹ke³la³te²kxai³: “i³lxi³thin¹te²sxã³lxi¹.” Nai¹na¹ke³la³te²kxai³, wãn³txi³su² so¹lxi³ e³kxai¹nhĩ³na¹i¹. Hai³txi³ ki³ha³nhĩ³nxã²nxa³i¹. Na¹ha²kxai³, txa²wĩ³na², i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² whã²na¹ ain³nha²ya³sa²na³li¹. Ya³sa³ha²kxai³, wain³txi³ ox3ja³sain¹na³li¹. Hai³txi³ Txai²na² so¹lxi³ nũ¹hain³nha¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹.

17 Nxe³ju³tai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ã³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1tã² wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² a³la³kxi²yah³lxin¹jau³xa², nxe³te³nah¹lxi¹: “Ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta², a²nũ²a² ha¹li¹ i²sxã³ i³we²txi²yhain¹jau³xa² i³ye³kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³, nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ wãn³txi³khai³xai²la¹i¹. Yxo²i²yhu¹kĩ³jau³sin²tai¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³, ha³lo²a² i²sxã³ i³ye³kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³, nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ yxo²i²yhu¹kĩ³jau³nũ³su² te²sin²ta²ku² nxe³hĩ³kĩ³tã³li¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.

18 Ju¹ta²yã¹nxe³sxã³, Txai²na¹xain²txi³ txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ta¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tain²txi³ i³yau¹ũ³nx2ti³nũ³nha²kxai³, nxe³ya³nx2ti³to³nha¹nhai¹. Nha¹ha²kxai³, ha¹lin¹te³na¹xai²na² i³we¹txi²yhu¹nha¹jau³xai²na² wãn³txi³khai³su² sĩn¹na³li¹. Yxo²i²yhu¹kĩ³jau³su² sĩn¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nũ¹la³ta³ wxa²wĩ³na² yxau³sĩn¹te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² Txain²txi³ i²sah¹lxi³te²sxa³nha²kxai³, Txa²wĩ³nãin²txi³ i²yah³lxi³te²sxa³nha²kxai³, nxe³yah³lxi³hxai¹nhẽ³li¹. I²sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³, Txa²wĩ³na² i²yah³lxi³nũ³nhĩ³te²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³jau³xai²na², Je³su²jah³la² i³ye³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thĩ³nãu³a² yxau³sxã³, kwa³ta³lẽ³na² kãin²tẽ³na², Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³yho²hi²kĩ³ki³nũ³a² ã³hã¹ain¹tẽ³na² u²lxi³ yxau²nxa³sxã³ i³ye³jau³xai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³te³lhxã³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txa²

a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² ĩ³xan³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, ĩ³sxã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²hxi²kĩ³lxa² A²wĩ³na² ĩ³yĩ¹li²nũ¹je³na² hau³kon³ye²nxa³ha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ā³nxĩ³na¹tãu³a¹ ā³si³tẽ³la³kxi²sah²lxan³tho³li¹. Nxe³jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, āh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³jen¹na²ĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ān³te³nxi²sah¹lxin¹kxa²ha³tã³nxãn²txi³a³ti²sah¹lxan³tho³li¹. Yah³lxin¹ka³tu³, wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta²sa²wa²su¹nyhah¹lxan³kxe³tu³, hãĩ¹nxe³sxã³ ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ā³nxĩ³na¹tãu³a¹ wxa²yu³ta² hxi²kan¹txi³ ān³si³tẽ³la³kxi²sah²lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹la² e³jau³xa², “Ĩ³na¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ ā³si³tẽ³la³kxi²sah²lxan³tho³li¹.” Sĩn¹ten¹tu³wi¹. Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a¹ kõ³nũ¹kĩ³sxa³nha¹. ĩ³ya²lu¹nha²te³lhxã³ e³ji¹ku¹ kĩ³nha¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tãu³a¹ ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²la²na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²si³yxau³na¹tãu³a¹ oh³nãn¹ko³xu¹ta²la²na³li¹. Wxãĩ²na², ha³lo²ai²na² yuh³xan¹tũ³ka³txi³sah¹lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ Txai²li² ha³lo²ai²na² yuh³xai²nãn¹te²sin²nxa³i¹.

24 Na¹ha²kxai³, oh³nãn¹jah¹lo²na¹xai²na² hxi²ka¹na¹jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ten¹ti¹. “Wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha²sa²wa²su¹nhyah¹lxan³kxe³su². Ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ya³nx2ta¹ten¹ti¹.” Yxãn¹ta¹, “Txa²kõ³nxe³ti³ kãi³a¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nha²ti³ten³sa³nha¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³: “Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ txa²kõ³nxe³ti³ kãi³a¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nha²sa²kxah³lo²su² na³na¹.” Nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah²lxan³kxai²lẽ¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nhyah¹lxan³kxe³su² ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹ju³tan¹nũ²su² nhĩn¹te²sin²tã³? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Txa²si³yxau³na¹tãu³a² kxã³nxai³tã² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Na¹ka³tu³, a²wi¹lhĩn¹nãn¹jau³xai²na² ye³ka³lxa¹txi³ ĩ³ye³ya³nx2ti³to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹.

26 Jã¹na¹jau³su² wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹jau³nũ³a² kãĩn²wã³kon³na³li¹. Nxe³jau³xai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³ wãn³txa²so¹lxi³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹i¹. Yxãn¹ta¹ ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² a²ya³la³lyau³tu³ jau³tu³ e³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³jau³xai²na² ain³kxi²so¹kxi²na¹ka³tu³, a²nũ²a² ha³lo²an¹tũ³ka³txai²na² āh¹ ĩ³hen³txain¹to³ha¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Yxãn¹ta¹ hai³txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³la³ ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Je³su²jah³la² ĩ³sa²si¹hã³jah¹la² a²ĩ³lxa², Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

— Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², yhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², kwẽn¹ta²na² ha³tã³nxãn²txi³, hai³txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nãu³xa² ā³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

28 Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sã²lxi¹. Txa²hxi²kĩ³la² kwẽn¹ta²na² ā³ne³wxe³nx2ti³xa³i¹. Yxãn¹ta¹ ye³jen¹nãu³a¹ sa²ka²la¹hẽt¹so¹sa²sxã³ ĩ³hxi²kĩ³la³kxi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹ ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹jau³nũ³a²sa¹: “Je³su²jah³lai²na², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su²

na³li¹. Hai³txi³ wã²nxũh¹ hxi²kan¹txi³lo³nha²sxã³ wã²nxũh¹ o²la³kxi²jah¹lo²sxa³i¹. A²wĩ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹jau³xa² so¹lxi³ sa²wai³wait3sxã³ e³jah¹lo²su² na³li¹.” Sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ txa²ha³lo²a² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹.

29 Na¹ha²kxai³ i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² whã²na¹ yxau³ya³to³ha¹i¹. Nũh¹ yxau³ye²na¹ju³ta²yan³ti³su², Txa²wĩ³na² ã³na¹sa²ju³ta² yũ²nxa³i¹, a²yen³kxa² i³ka³li³si¹hai¹na¹jau³su² sa²wai³wait3sxã³ kã³to³ha¹ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu¹ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa² ã³nhait1so¹tũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³sa²si¹hã³kxah³lo²sin²ta¹. Wãn³txa² so¹lxi³ e³jah¹lo²sin²ta¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe²yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa² ã³nhait1so¹tũ³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wãn³txa² jau¹xai²na² a²lhun³tu² sa²wai³wait3sxã³ sa²yo²wet1sa²tẽ³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²sa³wi³ha³lxi³nũ³khai³sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

32 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²ya³la³tu³khai³nxe² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²yu³ta²na², Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nũ³su² nha¹i¹. Hxi²kan¹nha¹i¹. Nha¹ha²kxai³, hai³txi³ a²nũ²a² i²li³te²su² te²a² i³kwa³na³sain¹sĩn¹ju³ta² wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³ti³hex1sĩ¹nhxain²nxa³hẽ³li¹. Wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³tũ³ka³txi³su² sĩ¹nhxai²na¹hẽ³li¹. Nha¹ha²kxai³, i³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Wa²su¹wa²sun¹yah³lxin¹tu¹wi¹.” Sa²nhĩn¹thi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² a²te³nĩn¹kxa² kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Hxi²kan¹txi³ ã³na¹yah³lxi³hĩ³nx2nxã³lxi¹. A²nũ²a² yxo²ha³nxe¹lxi³txi³su² te²a² i³kwa³na³nx2ti³ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹jut3sũ³nxe² yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Hai³txi³ wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³ti³hex1yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxi¹, kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti¹.

35 Jã¹nxa¹jau³su², sxi²ha² a²nũ²a² yxau³ju³ta²sa¹: a²wa³kxẽn³yah³la² a²ta²ha² so¹lxi³, kan²txi³ a²wa³kxẽn³yah³la² sxi²ha² yxau³ya³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ã³xa², a²wa³kxẽn³yah³lai²na² kwa² wa³ka³li³yu³ta³lo³kxe³su² te²a², kan²txi³ yxau²nxa³lho³li¹, hxi²ka¹nxa³ha²kxai³lu¹.

36 Jã¹nxa¹jau³su², wxã²na² sa²kxai³lu² wxa²kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxi³to³hi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹, A²tah²na¹xai²na² hxi²kan¹txi³na¹xai²na² wxa²wa²su¹txa²lxa¹kxai²nãn²tu³ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe³sxã³ yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹. Hai³txi³ wxa²kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxan³tho³li¹.

37 Wxa²nũ³ka³txa², A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nũ³sah¹lxin¹ti²ti¹. Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, i³su²lhã³sa²ti³ten³yah³lxi¹lxi¹. Txa²wãn³txa² yxo²i²sah²lxan³kxe³su² yah³lxi¹lxi¹.

38 Nxe³ju³ta², txa²wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xa², a²yen³kxa² Txa²wĩ³na² i³yau¹ũ³sa²kxa² so¹lxi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Te²yã¹nxe³sxã³, wxa²nũ³ka³txi³

ĩ³nxai²na² kãĩ³yah³lxin¹ju³ta², wxa²sũ³na² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³ju³ta² so¹lxĩ³ kãĩ³yah³lxĩ³to³hi¹lxĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39-40 Nxe³nxai²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Nxe²nxai³i¹. A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² txa²sũ³nu²su² sãn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² a²ne³tah²nãu³sah¹lxĩ¹lxĩ¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, sa²yo²we¹tain¹yah³lxĩ³hxai²nxã³nhẽ³li¹. Sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹ke³la³te²kxai³wi¹kãĩ³yah³lxĩ³hĩ³nxai¹lxĩ¹. Wxa²kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² kãĩ³ain¹ju³ta² yã¹nxe³sxã³ wi¹kãĩ³yah³lxĩ³hĩ³nxai¹lxĩ¹. Yxãn¹ta¹, yah³lxĩ³to³hxa³lxĩ¹. Ā³lxĩ³yah³lxĩ¹lxĩ¹. ĩ³su²lhã³sa²ti³ten³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Txaĩ²na², a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ain³kxi²so¹na¹jau³xa²so¹lxĩ³ ĩ³ye³kxã¹nxe³nx2ta¹xã¹.” Na¹ta¹ ĩ³su²lhã³sa²ti³ten³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Ju¹ta²yã¹nxe³ju³tan²ta³, hai³txi³ A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²nã²ta³ ten³ta¹hxai²nxai³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, wxa²nũ³kã³txai²na² wxa²sũ³na² ã³yah³la² kãĩ³jut3sũ³nxe²yxau²xai³yah³lxĩ¹lxĩ¹.

41 Nxe³nxai²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Ti³he¹nxe²nxai³i¹. Txa²nũ³kã³txai²na², hai³txi³ a²nũ²a² wa³ka³lxa²a²wẽ³ha³lxĩ³su² ti³hex1sãn¹nxai³i¹. Txa²wĩ³na² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² sãn¹na³li¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ oh³nãu³u¹taĩ²nãn¹jah¹la² txa²wĩ³nu²su² sãn¹na³li¹.

42-43 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxa²wĩ³nu²su² ke³la³te²kxai³, a³lxĩ²sah¹lxĩ³hĩ³nxai¹lxĩ¹. Yxãn¹ta¹, sah¹lxĩ³to³hxa³lxĩ¹. Txa²si³yxau³na¹tãu³su²tãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³la²na³li¹. Nũ¹ã¹, yxau³na¹ka³tu³, a³li³sxã³ ko¹xai²na² wxã³na¹hẽ³li¹. Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²na²hẽ³li¹. Hai³txi³, txa²ẽ¹nãu³a¹ wã²nxũ¹ ĩ³ye³kxi²nha²sxã³: “Wxã³na¹tũ¹xã¹.” Nxe³sxã³ wxãn²nxai³hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, wxãĩ²na² hai³txi³ txa²wãn³txi³la³ã³ne³to³nx2ti³to³hxa³i¹, ain³kxi²ti³ten³sah¹lxa³nha²kxai³lu¹.

44 Wxa²sũ³nu²khai³xa², Sa³ta³na²jah¹lo²la³ sũ³nu²lo³jah³lxĩ¹lxĩ¹. Yah³lxin¹jau³su², wxa²sũ³naĩ²na² a²ẽ¹nãu³a¹ kq³nxe³ti³ kãĩ³ti³ten³na³li¹. Jã¹xah³lxin¹jau³su², kãĩ³yah³lxĩ¹lxĩ¹. A²nxe³jah¹la² Sa³ta³na²jah¹la², txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹taĩ²nãn²tu³ ha²ya³kxa² a²nũ²a² ĩ³su²lhã³ai¹nhxai²nxai³hẽ³li¹. Hai³txi³ a²ya³la³tu³ wãn³txa² e³ti³he¹xai¹nhxai²nxai³hẽ³li¹, a²wãn³txa²wi¹le³jau³la³ a²ẽ¹nãu³a² yũ²nxai³ha²kxai³lu¹. ĩ³ye³ki³ha¹kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³, a²ẽ¹nãu³a² a²kq³nxe³ti³ e³jau³su² sa²sai¹nha²sxã³ e³kxi²nẽ³na³li¹, ki³han³ta²a²si³yxau³tãu³khai³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹.

45 Yxãn¹ta¹ Txaĩ²na² a²ya³la³lyau³tu³ jau³tu³ so¹lxĩ³ e³to³ha¹i¹. Na¹ha²kxai³wxãĩ²na² sa²kxai³lu² yxo²i²sah¹lxĩ³to³hxa³lxĩ¹.

46 Txaĩ²li² wi¹lhin¹jah¹lo²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxa²nũ³kã³txa² hxi²kan¹txi³txa²kq³nxe³ti³ kãĩ³a¹ju³ta³la³ a³ya³ti²kxi²sah¹lxan³tho³li¹, yũ³sa²nxai³ha²kxai³lu¹. “A³ya³ti²na¹xã¹.” Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, ũ³ye³kat1sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, kq³nxe³ju³ta² yũ³sa²nxai³kxai²nãn²tu³, wãn³txa² so¹lxĩ³ e³a¹kxai²nãn²tu³, ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yxo²i²sah¹lxĩ³to³hxa³lxĩ¹?

47 Nxe³ju³ta², wxa²yu³taĩ²na²: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wẽ³ha³lxĩ³su²nha¹xã¹.” Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, Sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹yah³lxĩ³hĩ³nxai¹lxĩ¹. Yxãn¹ta¹, wxãĩ²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wẽ³ha³lxĩ³sah¹lxa³lxĩ¹. Yah³lxin¹jau³su² Sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹yah³lxĩ³hxai²nxã³nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² A³bra³ãu²ah³la², nxe³jau³su²

48 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wẽ³ha³lxi³sah¹lxa³lxi¹.”
Sa²nhĩn¹ji¹? Wxãĩ²na² ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³sa²nhi¹lxi¹. Sa³ma³ri³tã²na²
nũ³ka³txi³sa²nhi¹lxi¹. Ko³nxe³te²na²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wxe³nha²jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹.
Wãn³txi³su² e³sĩn¹nxa³ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

49 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹.

— Txa²nxũ²kwai³nãu³a¹, hai³txi³ ko³nxe³te² yãu³ka³txi³la³ yũ³sa²nxa³i¹.
Na¹ha²kxai³ Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹si¹ha¹jau³xa² e³a¹i¹. Yxãn¹ta¹ wxãĩ²li²
on³si¹sah¹lxan³jau³su² ĩ³ye³kxi²sah¹lxi³to³hi¹lxi¹.

50 Na¹ta¹, wi¹lhin¹si¹sah¹lxin¹jau³su² yũ³sa²nxa³kxan²ti³ Txai²li¹ wi¹na³li¹.
Txa²wĩ³na² ka³na³ka³na³jah¹la² wi¹lhin¹si¹sa²jau³xa² e³na³li¹. Jã¹nxe³ha²kxai³,
jah¹la² e³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹: “Ju³te²a² nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na², Je³su²jah³la²
wi¹lhin¹si¹yah³lxin¹jau³su² e³jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Txa²wĩ³na² nxe³nx2ti³na³li¹.
Nxe³nx2ti³ha²kxai³, nxe³si¹sah¹lxin¹jau³su² ĩ³ye³kxi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³,
Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹te²la³ ĩ³yĩ¹li²nx2ti³hĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, sah²lxan³kxai²lẽ¹.
Ĩ³lxi³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nx2ti³hĩ³nx2na³i¹.

51 A²ya³la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² txa²wãn³txai²na²
sa²yxo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ ya³lu²ain¹ju³ta³la³ a³ya³ti²xai¹nxa³lho³li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hã³xã¹. A²ta³a² nxũ²kwai³yxau³nxa²sĩn¹na³li¹. Nxe³nxa²sĩn¹ha²kxai³,
e³nhi¹lxi¹. “A²nũ²a², Txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³
ya³lu²ain¹ju³ta³la³ a³ya³ta¹nxa³lho³li¹.” Nhi¹lxi¹. Nhĩn¹jau³xai²na² a²ta³a²
wãn³txai²la¹i¹. Ne³kxa¹sa²sĩnhẽ³li¹. A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² ya³lu²ju³ta²
a³ya³ti²ha²kxai³, a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txain²txi³
ya³lu²ju³ta² a³ya³ti²sxã³ ya²lun¹ti³hxa³nai¹nha²kxai³, nxe³sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
Ki³ha³nhi¹lxi¹.

53 A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na², txa²sũ³nũ¹ta²na² ya³lu²jah¹lu¹ta²na²
kãin²khai¹xain¹sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Wxãĩ²na² ã³sen³sai¹nhĩn¹ji¹?
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txa² ya²lun¹ti³hxa³nain¹nũn³sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
Ĩh¹nxe³ju³tan¹jah¹lo²su² nhĩn¹ji¹? “A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² ã³sen³sai¹na¹ha²kxai³,
Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wãn³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txa² ã³sen³sai¹na¹ha²kxai³,
na¹xã¹.” Nhĩn¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

54 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²li², kwa² wxi²kin³ti³to³nha¹ju³ta³la³ yũ³nxa³i¹. Kwa²
wxi²kin³ti³to³nha¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txi³la³ ĩ³wã³txi³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³,
wain³txi³ ĩ³wã³txi³sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wĩ³nu¹ta²na²
wxi²kin³ti³tot3sa²jah¹lu¹ta²la²na³li¹. A²nxe³jah¹lu¹ta²na² wxa²nũ³ka³txi³
ĩ³nxai²na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³nu²su² sĩn¹na³li¹.”
Yah³lxi³hxai¹nhẽ³li¹.

55 Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, ĩ²ain¹yah³lxi³te²sxã³lxi¹. Yxãn¹ta¹,
Txai²li² Txa²wĩ³nu¹ta²na² ĩ²ain¹te²sa¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³: “Ĩ²te²txã³i¹.”
Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ ki³ha³nhĩ³na¹i¹. Ki³han³yah³lxin¹kxa² yã¹nxe³jah¹lo²su²
hĩ³na¹i¹. Yxãn¹ta¹, Txai²li² Txa²wĩ³na² ĩ²i², Txa²wĩ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ti²
nxe³jah¹lo²sa¹i¹. A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³a¹i¹.

56 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²sũ³nũ¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na², txa²hxi²kĩ³la² ĩ²i²
txa²wxã³na¹ju³ta²na² ĩ²i², kxã³nhi¹nãu³u¹ta²na² ĩ²sa³na²hẽ³li¹. Nxe³sa³ha²kxai³
ka³lih³kxi²khaix1na²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

57 Nxe³ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Yah³lon¹te²sxã³lxi¹. Wxa²yaun¹ju³ta² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² i²lxa²nxa³hên³khi³, nxa²nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

58 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³a¹i¹. Kxã³nxu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² tøn¹ti³he¹nxa³hĩ¹nũ¹ta²na² yxau³to³ha¹i¹, Txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², Ju³te²a²nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa² ta¹hxai²hê¹la².

59 Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa²na² sa²kxai³lu¹ tah³lxa³ka³ta² so¹sxã³:

— Je³su²jah³la² ã³na³na¹tũ¹xũ³. Kxe³sxa³thai¹le¹. Je³su²jah³la² hã³a² i³ha²li¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²nhãu³a¹ wa²li³ã¹sxã³ ha³lo²a² ã³waix³txi²ta¹hxai²hê¹la².

9

Ye³han³sxã³ wen¹jah¹la² Je³su²jah³la² ye³we²txi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa²na² whã²na¹, ã³nxa³ain¹te³na¹, in³jah³la² ye³han³jah¹la², a³li³la¹hĩ¹nũ¹ta²na² ye³han³sxã³ wen¹jah¹la², i²ain¹ta¹hxai²hê¹la².

2 Nxe³ka³tu³ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã³txain¹te²an¹jau³kxai³la¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Jah¹la² i³h¹nxe³ju³ta² ye³han³sxã³ a³li³la¹sĩ¹te²sin²ta¹? Jah¹la² tã³nxa², a²wĩ³nu²su² tã³nxa² a²hã³ka³nũ²su² tã³nxa², a²kõ³nxe³ju³ta² kã³ai¹nha²kxai³, jah¹la² ye³han³sxã³ a³li³la¹sĩ¹te²sin²ta¹? Ain¹ta¹hxai²hê¹la².

3 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. A²wĩ³nai²la³ tã³nxa², a²hã³ka³nai²la³ tã³nxa², a²wẽ³sai²la³ tã³nxa², hai³txi³ kõ³nxe³ti³ kã³ai¹nha²kxai³ ye³han³si¹hain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nũ³kxũ³khaix¹ju³ta² ye³we²txi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² nũ³kxũ³ju³ta²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³te³lhxã³, kxã³nũ³ai³tã² jah¹la² ye³han³sxã³ a³li³la¹nha²hê³li¹.

4-5 Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² wa³ko³na¹tu¹wi¹. Txai²na¹xai²na² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau³na¹tãu³a² sa²ha²te¹jah¹lo²hũ³nxe² yxau³yai¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² ha²te¹jut3sũ³nhĩ¹na¹ wa³ko³na¹tu¹wi¹. Txa²wĩ³nu¹ta²na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² a²wa³ka³li³yu³ta² wa³ko³na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, jũ¹nxe² ye³jen¹nũ³a¹, Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Txai²na² ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na² ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹, yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² yxau³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹, hxi²kan¹txi³ wa³kon³ki³sxa³lho³li¹. Jã¹nxe³kxa²yan³ti³su², a²hĩ¹nai²na², ha³lo²a² ha²te¹jut3sũ³nhĩ¹nai²na² wa³ko³na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

6-7 Nxe³ka³tu³, wãn³txai²na² i³ye³ta³lun²ka³tu³, yuh³xa² i³ka³su³hã¹ka³tu³, a²nũ³xa² wxa²we¹ka³tu³, ye³han³jah¹la² a²ye³na² wxa²sa²ye³to¹ka³tu³, i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³txu¹li¹. ĩ¹ka³tu³, i³ye³na² a²i³lxa² Si³lo³e²ye³na² wxa²ye³hi³lxi³nhã¹nhu¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³te² i³lxa² a²si³yxau³tãu³khai³xa², i³sa²si¹hã³kxe³su² nxe³te²ju²hê³la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² sa²kxai³lu² i³te³na¹, wxa²ye³hi³nha²ka³tu³, wi¹ i³ye³ten³nha²sxã³ ten³sa²tã³ta¹hxai²hê¹la².

8-9 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² we²nxi²nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² in³txai²na² i²sxã³ i³ye³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sxã³, a²nũ²a² kxãn³su² i²ain¹to³tũ³ka³txai²na² kwẽ¹ta²na² i²sxã³ i³ye³i², ã³nũ³ka³txa² in³txai²na² a²sxi²ye³na² kxãn³su² yxau³kxi²yhain¹tũ³ka³txan²ta³ kwẽ¹ta²na² i²sxã³ i³ye³i², nxe² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu², kxã³su² ye³han³jah¹lo²sin²tai¹? Kxã³su² a²yen³kxa²so¹te³lhã³ hã¹nxe³sxã³ i³yai³nxũ³hain¹to³jah¹lo²sin²tai¹? Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³na³ka³lxi³, a²nũ²a² ã³nũn³tũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Hã³xã¹. Jah¹la²khai³xai²la¹i¹. Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³na³ka³lxi³, ã³nũn³tũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Yxã¹ta¹ nxe³jah¹lo²hũ³na³li¹. Nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, ye³han³jah¹lo²nũ¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²la³na¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a²nũ³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ye³han³sxã³we²nxi²jah¹la² i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe²sxã³ wxa²ye³na² i³ye³we²txi²nhã¹thi²li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na², a²i³lxa² Je³su²jah³la², wxã³sxã³ a²nũ³xa² wet¹sxã³wxa²ye³to¹lhain¹na²li¹. Sain¹ka³tũ³, i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “İ³txu¹li¹.

İn¹kxai²nã²tũ³, Si³lo³e²ye³na² wxa²ye³hi³nha¹sẽ¹li¹.” Sain¹na²li¹.

Sain¹ka³tũ³, txai²na² sa²kxai³lu² i³na¹ka³tũ³ wxa²ye³hi³lxi³nha¹li¹. Na¹ka³tũ³, txa²wã¹ye³nai²na² whã²na¹ i³ye³ten³nha¹li¹. Ye³han³jah¹la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a²nũ³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³we²txi¹nxa²jah¹lai²na², İh¹ti¹la³tã³ yxau³ain¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹:

— Kõ³xain¹nxa³nhai¹. In³txai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² kãin² i³wã³txain¹jau³su²

13-14 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² a²nũ³xai²na² wet¹sxã³ in³txai²na² i³ye³we²txain¹ju³ta², Sa²ba³to³ nxe³ju³ta², Ju³te²a² nũ³kã³txa² wa³kon³ti³he¹nxain¹to³hxa³je³na³kxa² i³ye³we²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu², in³txa² ye³han³sxã³a³li³lah¹jah¹lai²na² tẽ³sxã³, fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³kã³txa² a²yen³nãu³a¹ ã³yo²o³tũ¹yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³te³nah¹lxi¹, ãh¹ i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe²sxã³ i³ye³ten³nhã¹yu²lhai¹li¹? Fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² hi²sen³su² a³lũ³nũ³xai²na² wxa²ye³to¹lhain¹na²hẽ³li¹. Sai¹nha²kxai³, wxa²ye³hi³nha¹ka³tũ³, i³ye³ten³nha¹hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² i²li³te²a² e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³sa²si¹hã³kxah³lo²sxa³i¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³ta² hã¹nxe³sxã³ i³ye¹nxi²to³ki³ju³ta² sa²yo²ã³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² i²li³tũ³kã³txa² ã³lxi³tũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na² wi¹lhain¹jah¹lai²la¹i¹. İ³lxi³thi¹nxa³kxai²nã²tũ³, hxi²kan¹txi³ wã³nxĩ¹khai¹nxe³ju³ta²na² kã³ai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹sxã³, hai³txi³ i³wi¹lhain¹ju³ta³la³ yũ³ti³hex¹lain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu², in³txai²na² ye³han³sxã³ we²nxi²jah¹lai²na² ãh¹ i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— “Je³su²jah³lai²na² i³ye³we²txi²sa³hẽ¹li¹.” Nhi¹lxi¹. Nhĩ¹nha²kxai³, jah¹lai²na² İh¹nxe³ju³tan¹nũ²su² hĩ³nhĩ¹te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Je³su²jah³lai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wãn³txa² i³hen³txi³nẽ³jah¹lai²la¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18-19 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kā³txai²na² ā³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². In³txai²na² kxān³su² ye³han³sxā³ yxau²xai³ju³ta², ā³ne³to³hai¹nxa³ha²kxai³, ha³la³je¹nĩn³kxai³ ĩ³ye³we²txi²ju³ta² ā³ne³to³hai¹nxa³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³kā³txa²ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nxa³kxe³su², a²wĩ³na² ĩ³kaix¹so², a²hā³ka³na² ĩ³kaix¹so², ain¹ka³tu³, ĩ³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², wxa²ki³lha³lxa²sĩn¹te²la¹xā³? “Ye³han³sxā³ a³li³la¹jah¹lai²la¹i¹.” Ya³nhi¹lxi¹. Ya³hxin¹jau³su², ĩh¹nxet³sxā³ wi¹ten³sa²tā³sĩn¹ji¹wi¹, hĩ¹na²su¹? Ta¹hxai²hē¹la².

20-21 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²wĩ³na² a²hā³ka³na² wān³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², txa²wēt³su² sĩn¹na³li¹. Ye³han³sxā³ a³li³la¹sĩn¹na²hē³li¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ ā³ne³wxe³nha¹nhai¹. Yxān¹ta¹, ĩh¹nxet³sxā³, kwēn¹ta²na² wi¹ten³sa²tā³te²sin²ta²ku², ĩh¹nxe³te²tā³ ye³we²txain¹te²sin²ta²ku², sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³jau³xa² kō³txi³hex¹sĩn¹nxa³nhai¹. Jah¹lai²na² in³txai²la¹i¹. Wēn³sxa³i¹. Nxe³te²na² ĩ³ye³kxi²sxā³ ĩ³hau³kō³txa²lxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³jau³xai²na², a²wĩ³na² a²hā³ka³na² wān³txai²na², fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² yuh³lxi³khaix¹nēn³tain¹jau³su² ĩ³ye³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²wĩ³na²na², a²hā³ka³na²na² a²ē¹nāu³a² yuh³lxain¹jau³xa²sa¹:

— ĩ³hen³txain¹kĩ³sxa³lho³na¹. “Je³su²jah³lai²na², Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² na³li¹.” Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³, fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kā³txa² ā³nũ²kxi²kĩ³thĩ³na² ũ³nhũ³sa²tā³ha³lo²sai¹nē³lhĩ³nx²na³na¹. Nxe³ju³ta²na², fa³ri³se² nũ³kā³txa² wā²nxũ¹hain³nhai¹te³nai¹ti²tu³na¹. Jā¹nxēn³kxa²yan³ti³su² ĩ³hen³txain¹kĩ³sxa³lho³na¹. A²wĩ³na² a²hā³ka³na² a²ē¹nān¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la².

23 Nain¹jau³su², ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³sĩn¹nxa³nhai¹. Jah¹lai²na² wēn³sxa³i¹. ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. A²wĩ³na² a²hā³ka³na² wān³txa² fa³ri³se²a² nũ³kā³txa² yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu¹ ān³ta³lo³hēt¹sxā³ in³txa² ye³han³jah¹lai²na² ĩ³kaix¹tain¹sxā³ ũh³yo¹tu³nha²sxā³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³we²txi²nxa²ju³ta², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ so¹lxi³ sa²nēn¹kxi¹txain¹sĩ¹nhē³li¹. Yxān¹ta¹, Je³su²jah³lai²na² ĩ³lxi³thin¹jah¹lo²sxa³i¹. Sa²nēn¹kxi²sĩn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Yxān¹ta¹, in³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tā³nxa², ĩ³lxi³thi¹nxa³jah¹lo²su² tā³nxa², nxe³yah³lxin¹jau³su², kō³nxe³nx²ti³nxa³nhai¹. Yxān¹ta¹, kxān³su² ye³han³sxā³ yxau³hxai²na¹hē³li¹. Hĩ¹na² wi¹ten³sa²tā³a¹nhai¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ ā³ne³wxe³na¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta² kāi³kxi¹nxain¹sĩn¹thai¹li¹? ĩh¹nxe³sxā³ ā³ye³wex²nhĩn¹thai¹li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

27 Yxān¹ta¹, in³jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² ĩ³hen³txi³nx²ta¹te¹ni²ti¹. Yxān¹ta¹ ain³kxi²sah¹lxan³te¹ni²ti¹. Nxe³jau³xai²na² ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ āh¹ ān³ta³lo³hē¹ti² ne³ka¹te³lhxā³ ten³yah³lxin¹ji¹wi¹? “Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³su² sĩ¹na¹tũ¹xā¹.” Yah³lxi³nũ³nĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

28-29 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu¹, yxo²an³ta³ti³ on³sih¹xa³jau³su² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² so¹lxi³, Je³su²jah³la² a²sa³wit³su² nhi¹lxi¹. Txa²nũ³kā³txai²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² a²sa³wi³ha³lxi³su² sĩ¹na¹i¹. Kxā³nhxĩ¹nu¹ta²na²

Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na²ĩ³ye³kxi²sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³lai²na² ĩh¹nxe³ju³tu¹tai²nãn¹te²nũ²su² te²sin²ta²ku²,
nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30-31 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na² txa²ye³na² ye³we²txi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³kxan²ti³:
“Ĩh¹nxe³ju³tu¹tai²nãn¹te²nũ²su² te²sin²ta²ku².” Yah³lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹:
“Ĩh¹nxe³ju³ta²yã³ti³ta³ ĩ³wã³txa³kxi²yah³lxin¹ji¹ku¹.” Ye¹nx2ta¹i¹.
Ĩ¹ne³ka²sah¹lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a² wi¹lhin¹jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³,
“Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sa²nẽn¹kxi²na¹xã¹. Sa²yxo²hau³ko³ta¹xã¹.”
Nxe³kxai²nãn²tu³, a²nxe³jah¹la² wãn³txa² so¹lxi³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
ain³kxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ kq³nxe³thin¹jah¹lo²su² wãn³txi³la³, hai³txi³
Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³la³ ain³kxi²txi³hex1jau³sxa³i¹.

32-33 Jã¹nxa¹jau³su², Je³su²jah³lai²na² txa²ye³nai²na² whã¹na²
ye³we²txi²sa³na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³, wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Jah¹lai²na²
wãn³txa², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ain³kxi²na³li¹. Nxe³ha²kxai³,
ye³we²txi²sa³na²hẽ³li¹. Je³su²jah³lai²na² ã³si³wxe³tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na²
Si³yxau³tãu³sin²tai¹. Nxe²nxa³ke³la³te²kxai³, hxi²kan¹txi³he¹xai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.
Hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3sai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Jã¹nxa¹jau³su², txa²wã¹ha³lo²a²
ko¹xai²na², ã³si³wxe³hĩ¹nu¹tai²nãn²tu³ta¹, kxãn³su² nxe²xai³ka³tu³ta¹,
hai³txi³ a²nũ²a² ye³han³sxã³ a³li³la¹jah¹lo²su² ye³we²txi²ju³ta³la³,
yũ³ti³hex1ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, kwẽn¹tai²na² so¹lxi³, Je³su²jah³lai²na²
ye³we²txi²sa³na²hẽ³li¹. Jah¹lai²na², wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Ya³nx2ti³to³ha¹i¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kq³nxe³thin¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Yãn³tai²na², wxa²hã³ka²ẽ¹nãu³a¹
a³li³la¹xan³ta³lxa² kq³nxe³ti³ kã³nhĩn¹nũ²hẽ³li¹. Nhĩ¹nha²kxai³, ye³han³sxã³
a³li³la¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Kq³nxe³thin¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Wãn³txai²na²
ĩ³tih³nxe³sa²nhĩn¹te²ji¹khi³. Nxe³nxa²ha¹nhai¹. Nxe³ain¹ka³tu³, Ju³te²a²
nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thĩ³na²
ũ³nhũ³sa²tã³ha³lo²sai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ye³han³te²hũ³nxe²yxau²xai³tũ³ka³txi³su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

35 Nxe³ju³ta², ũ³nhũ³sa²tã³ha³lo²sai¹xain¹ju³tai²na² a²ha³ta³nxa²,
Je³su²jah³lai²na² ain³kxi²te³na¹, ĩ³ha¹txi²ka³tu³ ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² yxo²ĩ²in¹ji¹wi¹?
Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lãi³. ĩh¹jah¹lo²ta³n³te²la¹xã³? Yxo²ĩ²ti³ten³sa³nhai¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²na² ĩ²sa¹lxi¹. Nxe³te²na¹xai²na² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹jah¹lo²na¹xai²na²,
Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Yxo²ĩ²nxa²ha¹nhai¹. Ain¹sxã³: “Je³su²jah³lai²na²
hxi²kan¹khai¹nx2na³nã¹. Ye³ka¹na¹nhã¹, hĩ¹na²sã¹.” Ain¹ka³tu³,
ã³ka³tih³wxe³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²na¹xai²na² wxa²ha³lo²ai²na² wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹ka³tu³,
txa²wãn³txa² wi¹jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxain¹to³ha¹i¹.
Ai¹na¹ka³tu³, txa²wãn³txai²na² sa²yxo²wet1sain¹tũ³ka³txa² yũ², ha³na³ka³lxi³

sa²yo²wet1sai¹nxa³tũ³kā³txa²yũ², nxe³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta², a²nũ²a²yo²ha³kxa¹wã²nxũ¹hain³nha¹ain¹tu¹wi¹. Nain¹ju³ta²sa¹: A²nũ²a²nxe³te²hũ³te²la³: “Ye³han³te²hũ³nxe²yxau²xai³la¹xã¹. Wãn³txi³khai¹lxa³a³la³kxi²sa²nxã³nhã¹. Yxã¹ta¹, ten³khaix1sa³nhã¹.” Nxe³te²su²te²an²tu³, sa²yo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³, wãn³txi³khai¹lxa³a³la³kxain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, wi¹ten³sa²tã³te²hũ³nxe²yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a²ã³su²te²hũ³te²la³: “Wãn³txi³khai¹lxa³wi¹la³la³kxi²na¹nhã¹. Wi¹ten³sa²tã³te²hũ³na¹xã¹.” Nxe³te²su²kxai²lẽ¹. Sa²yo²ã³sain¹tũ³kā³txi³su²hĩ³nx2na³li¹. Te²lẽ¹. Wãn³txi³khai¹lxa³a³la³kxi²nxa³kxe³su², hã¹i¹nxe³sxã³ye³han³te²hũ³nxe²yxau²xai³tũ³kā³txi³su²hĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe³jau³xai²na²sa²kxai³lu², fa³ri³se²a²nũ³kā³txa², kwa²yxau³yain¹tũ³kā³txa²ka³lxa²nxa³tũ³kā³txa²sa²kxai³lu²ain³kxi²te³na¹, i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Txa²nũ³kā³txai²na²ha³tã³nxãn²txi³ye³han³te²hũ³nxe²yxau²xai³tũ³kā³txi³sa²nũ³sĩn¹te³ji¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. “Wi¹ten³sa²tã³te²hũ³na¹xã¹.” Yah³lxi¹hxai¹nhẽ³li¹. Nxe³ju³ta²su¹: “Ye³han³te²hũ³na¹xã¹. Wãn³txi³khai¹lxa³a³la³kxi²nhã²nx3nhã¹.” Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, kō³nxe³te²la³i³yĩ¹li¹nx2ta¹ju³ta³la²yũ³nx2ti³hĩ³nx2nxa³i¹. Yxã¹ta¹, wxa²yu³ta²yah³lxi³hxai²nxã³nhẽ³li¹. “Wi¹ten³sa²tã³te²hũ³nha¹nhai¹.” Yah³lxi³hxai¹nhẽ³li¹. Yah³lxin¹kxai²lẽ¹. Wãn³txi³khai¹lxa³a³la³kxi²yah³lxan³kxe³su², wxa²kō³nxe³ju³ta²so¹lxi³yxau²xai³yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³, Txai²li²kō³nxe³te²la³i³yĩ¹li¹nx2ta¹ha²kxai³, nx2na³li¹. Je³su²jah³la²wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

10

O³ve²a²nũ³kā³txi³hũ³tũ³kā³txi³su²i³yau¹ũ³jau³su²

1-2 Nxe³nxa²ha¹te¹nxe³hĩ¹na²Je³su²jah³lai²na²sa²kxai³lu², wãn³txa²i³yau¹ũ³jau³xa²i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³sxã³ha³lo²a²Je³su²jah³la²a²sa³wi³ha³lxa²yxau²xai³ye²yhu¹ju³ta³la³i³yau¹ũ³nẽ³te³lhxã³i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²ka³yuh³xa²o³ve²a³nũ³kā³txi³hũ³tũ³kā³txi³su²ha²kxai³, Txai²na¹xai²na²o³ve²a²a²wa³kxẽn³yah³lo²hũ³jah¹lo²sa¹ha²kxai³, nx2na³li¹. Nxe³jau³xai²na²i³ye³sxã³i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. O³ve²a²a²wa³kxẽn³yah³lo²su²nxe³kxai²nãn²tu³: “O³ve²a²sxi²ha²ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³, wain³txi³sxi²yo²a²so¹lxi³ã³wi¹hĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a²kō³nxe³thin¹te²su²te²a²o³ve²a²kã³sa²no¹jah¹lo²su²te²a², hã¹i¹nxe³sxã³hã³a²yu³tã³lxi³i³ka³la³sxã³sxi²ha²ã³wi¹hai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, a²wa³kxẽn³yah³lo²su²te²kxai³lu¹, sxi²yo²a²so¹lxi³ã³wi¹hai¹nhĩ³nx2na³li¹.

3 “Ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹.” Nain¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a²ã³xa²sxi²yo²a²yo²i²jah¹la²sa²yo²than²kxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Ain¹nũ²la², a²wa³kxẽn³yah³lai²na²a²o³ve²a²i³kaix1tain¹kxai²nãn²tu³, a²wa³kxẽn³na²a²yo²wãn³txa²a²o³ve²ai²na²ain³kxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³, a²wa³kxẽn³yah³lai²na²sa²kxai³lu²a²o³ve²a²nũ³kā³txai²na²ka³na³ka³nat3sxã³yau³ã³lxi³i³yĩ¹li²xai³ain¹sxã³, i³kaix1tai¹nha²kxai³, ã³ne³ka²ta¹sxã³ãn³tẽ³ain¹sxã³wa²li³ai¹nhĩ³nx2na³li¹.

4 Tũ¹kā³txai²na²yo²ha³kxa¹wa²li³ta³lu²nain¹ka³tu³, a²wa³kxẽn³yah³lai²nãn²tu³ã³ne³ka²ta¹sxã³ai³lai¹nha²kxai³, a²o³ve²a²nũ³kā³txai²na²sa²kxai³lu²a²yon³nãn²ta³ã³naun³ti²hi¹tai¹nha²kxai³, nxe³ai¹nhĩ³nx2na³li¹. A²wa³kxẽn³yah³la²a²yo²wãn³txa²a²ne³nxẽ³kxai³ain³kxain¹sxã³ã³naun³ti²hi¹tai¹nhĩ³nx2na³li¹.

5 Yxã¹ta¹, hai³txi³ a²nũ²a² toh³lxa³ti³su² te²la³ o³ve²a² nũ³ka³txa² ã³naun³ti² hi¹ta¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Hã¹nxe³sxã³ ã³naun³ti¹kxai¹nhĩ³nx2na³li¹. A²nũ²a² toh³lxa³ti³su² te²yxo²wãn³txa² ne³nxẽ³kxai³ ain³kxi¹xai¹nxa³kxe³su² ã³naun³ti¹kxai¹nhĩ³nx2na³li¹.

6 Nxe³jau³xai²na² ĩ³yau¹ũ³jau³xai²na², Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, a²si³yxau³tãu³a¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

— Txai²na² wi¹lhin¹te² wa³kxẽn³yah³lo²hũ³te²sa¹i¹. Nxe³jau³su²

7 ã³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ãh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— A²ya³la³tũ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txai²li² o³ve²a² yxau³thĩ³na² sxih²yxo²hũ³te²sa¹i¹.

8 Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² ã³ne³ka²ta¹sain¹sxã³ wxã³ye¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Wxã³ye¹nx2tain¹sxã³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Yxã¹ta¹, txa²nũ³ka³txai²na² ain³kxai¹nxa³ta¹ti²ti¹. ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tũ³ka³txa², ko¹ko¹xa² a²o³ve²a² kã³sa²no¹jah¹lo²su² kã³jut3sũ³nxe² ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Yxã¹ta¹, txa²nũ³ka³txa² ain³kxai¹nxa³sxã³ a²o³ve²a² a²nũ²a² toh³lxa³ti³su² te²yxo²wãn³txa² ain³kxai¹nxa³jut3sũ³nxe², a²ki³han³jau³xai²na² txa²nũ³ka³txa² ain³kxai¹nxa³ta¹ti²ti¹.

9 Yxã¹ta¹, Txai²li² sxih²yxo²hũ³te²sa¹i¹. Na¹kxai²nãn²tũ³, o³ve²a² sxih²yxo²a² ã³wi¹hain¹kxai²nãn²tũ³, wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³lai¹nhĩ³nx2na³li¹. Wi¹lha²hau³ko³kxe³su² te²a² wa²su¹wa²su¹ wa²li³i², ã³yã³wi²hi², jã¹nxe², si³sa² wi¹ju³ta² yain³te³lhxã³ a³ti², ai¹nhĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³te²hũ³nxe², a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tũ³, Txai²na² yxo²ĩ²sain¹kxai²nãn²tũ³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

10 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² kã³sa²no¹jah¹lo²su² kxai²nãn²tũ³, sxi²ha² ã³wxã³kxai²nãn²tũ³, hã¹nxe³sxã³ a²o³ve²a² kã³i², ĩ³su²lhã³i² wxa²kho³ti², nxe³te³lhxã³ wxã³hĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, Txai²na¹xai²na² ha³lo²ai²na² wxã³na¹ju³ta²na², txa²ka³te³na² wi¹la¹tãu³a¹, a²nũ²a² ũ³hũ¹te³lhxã³, kã³in² ũ³hũ¹te³lhxã³ wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

11 Txai²li² wi¹lhin¹te² wa³kxẽn³yah³lo²hũ³te²sa¹i¹. A²wi¹lhin¹te² wa³kxẽn³yah³la² a²o³ve²a² a³li²xhai¹nxe³te²su² na³li¹. Ain¹sxã³, ya³lu²kai¹nhĩ³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³te²hũ³nxe², Txai²na¹xai²na² txa²nũ³ka³txa² a³li²xhai¹nxe³te²su² te³na¹xai²na², ya³lu²kxain¹te²su² na¹i¹. Txa²ka³te³na¹yu³ta² ã³na¹ũ³hain¹jah¹lo²su² na¹i¹.

12 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² o³ve²a² wa³kxẽn³sxa³te²su² te²an²tũ³, kwa² a²yo³ha² so¹li³ yxo²kwain³jau³su² wa³kon³te²su² te²an²tũ³, hai³txi³ a²o³ve²a² ya³lu²kxain¹jah¹lo²su² ti³he¹nx2nxa³i¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tũ³: “Hau³xa² yau³son³na³na¹.” Nxe³kxai²nãn²tũ³, o³ve²ai²na² ã³na¹sxã³ yuh³lxa³txi³ ã³ni³hai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tũ³, a²si³yo³nãn²ta³ hau³xai²na² sa²kxai³lu² ã³wxã³kxai²nãn²tũ³, o³ve²a² a³li²sin³sxã³ i³sxã³ sa²so², sa²tã³ ã³na¹ka³txe²ta³lxai¹ni², nxe³ai¹nhĩ³nx2na³li¹.

13 Jah¹lai²na², kwa² yo³ha² so¹li³ yxo²kwain³jau³su² wa³kon³jah¹lai²na² yuh³lxa³txi³ ã³ni³hain¹ju³ta², a²yo³ha² so¹li³ yxo²kwain³jau³su², hai³txi³ o³ve²a² a³li²nxa³jau³su², ã³na¹sxã³ yuh³lxa³txi³ ã³ni³hai¹nhĩ³nx2na³li¹.

14 Yxã¹ta¹, a²wi¹lhin¹te² wa³kxẽn³yah³lo²su² te²ain²txi³ a²o³ve²a² ye³ka¹nai¹nha²kxai³, a²o³ve²ain²txi³ a²wa³kxẽn³yah³la² ye³ka¹nai¹nha²kxai³ yu³hain¹na³li¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Txai²na¹xain²txi³ txa²nũ³ka³txa² ye³ka¹nai¹na¹ha²kxai³, txa²nũ³ka³txain²txi³ ye³kan¹sai¹nha²kxai³ yu³sain¹na³li¹.

15 Txai²na² Txa²wĩ³na² ye³ka¹na²waun¹nyhu¹a³sa²na³li¹. Sa³kxa² yã¹nxe², txa²nũ³ka³txa² ye³ka¹na²waun¹nyhu¹a³sa²na³li¹. Na¹ka³tũ³, txa²nũ³ka³txa² a³lxi²na¹kxe³su² na¹ha²kxai³, txa²ka³te³na¹ju³ta² ã³na¹ũ¹hain¹sxã³ ya³lu²kxai¹na¹jah¹lo²su² na¹i¹.

16 Na¹ha²kxai³, a²o³ve²a² wa³kxẽn³yah³la² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² nxe³kxan²ti³, hai³txi³ o³ve²a² ka³na³ka³na³tũ³ka³txa² so¹lxi³ wã²lo³tain¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹, ã³lxi³tũ³ka³txi³nãu³xa² ha³lo²a² yu³tã³lxi³ yu³ta² ka³lxa¹ju³ta² yxau³tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ wã²lo³tain¹te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², txa²nũ³ka³txa² yu³tã³lxi³ yu³ta² ka³lxa¹ju³ta² yxau³tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹, Txai²na¹xai²na² a³lxi²nũ³na¹tũ³ka³txi³nãu³xai²la¹i¹. A²nxe³tũ³ka³txi³nãu³xai²na² sa²so¹ti³ten³sa³nhai¹. Te²su², txa²wãn³txa² ain³kxi²sain¹nũ³tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxai³, a³lxi²wau¹nyhai¹nha²kxai³ ya³sain¹tu¹wi¹. Ya³sain¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² yu³tã³lxi³ yu³ta² ka³lxa¹ju³ta² yxau³ain¹tũ³ka³txi³su² kxa²ha³ta³nxãn²ti³, a²jut¹so¹lxi³ yxau³jut³sũ³nxe² nxe³tũ³ka³txi³nũ³ai²la¹i¹. Nxe³sxã³, a²hxi²kan¹jah³lo²na¹xai²na² ka³na³ka³na³jah¹lo²na¹xai²na² so¹lxi³ na¹ha²kxai³, txa²nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² txa²ka³lxa¹ti³hũ³tũ³ka³txi³su² nxe³ha²kxai³, ai¹nhĩ³na¹i¹.

17 Txai²li², txa²ka³te³na¹yu³ta² hxi²kan¹txi³ ã³na¹a¹kxai²nãn²tu³, hã²wxãn³txa³ sa²so¹xi²na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ so¹lxi³ yxau²sa²tẽ³a¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, ã³na¹a¹kxai²nãn²tu³, sa²so¹xi²te³lhxã³ ã³na¹sã²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a³lxi²sain¹na³li¹.

18 Hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³ txa²ka³ten³yu³ta³la³ sa²so¹kxi²sa²nxa³lho³li¹. Yxã¹ta¹. Txai²na¹xai²na² txa²ẽ¹nãu³a¹ te³na¹jau³xa² so¹lxi³ hxi²ka¹ka¹nhe²la² txa²ka³ten³yu³ta² ã³na¹a¹ka³tũ³, ya³lu²na¹tu¹wi¹. Hxi²kan¹txi³ txa²ka³ten³yu³ta² ã³na¹ũ³sxã³ ya³lu²na¹ha²kxai³, hã²wxãn³txa³, hxi²kan¹txi³ sa²so¹xi²sxã³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹ha²kxai³, na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³xai²na², Txa²wĩ³na² a³lxi²sa³ha²kxai³, i³kwa³na³sa²jau³xai²la¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Wãn³txai²nãn²tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ain³kxain¹ka³tũ³, wi¹ i³we¹yhu¹xa³kxe³sxu², a²ẽ¹nãu³a¹ e³kxi²nĩ¹nha²sxã³ ã³nhai¹tã³yhain¹sxã³ yxau³ye²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³te³nah¹lxi¹, ã³nhait¹so¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² e³te³nah¹lxi¹:

— Hã³xã¹. KQ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Wen¹sxã³ e³jah¹lo²txã³li¹. Ain³kxain¹ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹.

21 Yxã¹ta¹, ã³nhait¹so¹tũ³ka³txa² ã³xa² e³te³nah¹lxi¹: “Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹.” E³ain¹jau³xa², hai³txi³ kQ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹la² wãn³txi³sxa³i¹. Jã¹nxe³kxa¹, kQ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹lo²su²kxa¹, hxi²kan¹txi³ ye³han³jah¹lo²su² a²ye³na² ye³we²ti²ti³hex¹hĩ³nx²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² nũ³ka³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² e²nain¹jau³su²

22 Nxe³nxa²ha¹te¹, wã³txi²tãu³a¹, ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³yãn³ki³nũ²kxain¹sxã³ i³yain¹tai¹ni², i³ka³li³hai¹ni², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³ka³li³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxi², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yãn³tai²na², Sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thĩ³nũ¹tai²na², ko¹ko¹xa² nũ³ka³txa² sa²kho³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txu¹tai²na² ã³h¹ sa²hau³ko³txi¹xi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³nxu¹tai²na² sa²hau³ko³txi¹xi²ju³tu¹tai²na², kwẽn¹tai²na² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na²

ain³kxi¹xi²te³lhxã³ ã³yã³ki³nũ²kxi², i³ka³li³hi², i³yain³ti² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ain¹sxã³, sa²hau³ko³txi¹xi²ju³tu¹ta²na² ain³kxi¹xi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³tãu³a¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na²
sxi²ha² a²ti²ta³lo³kxan¹thĩ³na², Sa³lo³mãu²yah³lu¹ta²na² ton³thĩ³na²
ã³nxai³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³te³nah¹lxi¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xa²
ãn³ki³ka³ti³kxain¹sxã³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxet3si¹lxi¹. Kxã³su² i³wã³wã³ta³kxi²sa²sĩ¹nhxai¹nhẽ³li¹.
Jã¹nxe³sa²sĩ¹txa³hẽ¹li¹. Si³ka³ka³kxi² i³ye³kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nhĩn¹kxai²nãn²ty³:
“Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su²
na¹xã¹.” Nhĩn¹kxai²nãn²ty³, i³wa²su¹wa²sut1sxã³ i³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.
“Nxe³sa²kxah³lo²sa¹i¹.” Nxe³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³kã³txa²
a²hxi²kan¹txi³nãu³xa², ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxã²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²lau³ya³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Na¹ta¹, yxo²i²sah²lxan³ta¹. Jã¹nxa¹jau³su²,
txa²wa³ka³li³yu³ta²na² kãĩ³ya³nx2ta¹ju³ta²na², Txa²wĩ³nu¹ta²na²
hxi²kan¹txi³lot3sa³ha²kxai³ kãĩ³ya³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Na¹ha²kxai³,
txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ã³ye³yxō²nũ¹sa²sxã³ i³yau¹ũ³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹.

26 Nxe³ya³nx2ta¹kxã²ha³ta³nxãn²txi³, yxo²i²sah²lxan³ta¹. Wxãĩ²na²
txa²nũ³kã³txi³sah¹lxa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³, yxo²i²sah²lxan³ta¹.

27 Yxãn¹ta¹, txa²nũ³kã³txa² ha³na³ka³lxin³na³li¹. Txa²wãn³txa²
ain³kxi²sain¹tũ³kã³txi³su² na³li¹. Sain¹ju³ta², ka³yxuh³xa² o³ve²a² nũ³kã³txa²
ain³kxi²sxã³, a²wa³kxẽn³yah³la² a²yxō²wãn³txa² so¹lxi³ ain³kxain¹kxe³hũ³nxe²,
txa²nũ³kã³txa² ain³kxi²sain¹na³li¹. I²lxa²ta³lu²nai¹na¹tũ³kã³txi³su² na³li¹.
Nai¹nhã²kxai³, ãn³si³tẽ³la³kxi²sa²tũ³kã³txi³su² na³li¹.

28 Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹ai¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³ i³xan³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta²
yxau²sa²tẽ³ti³he¹nxai¹nx3tho³li¹. Txai²li², txa²nũ³kã³txa² nũ³kxũn³txi³
sa²hau³ko³jah¹lo²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ko³nxe³thin¹jah¹lo²su² kxai²nãn²ty³:
“Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² sa²so¹kxi²na¹tũ¹xã¹.” Nxe³kxan²ti³, txa²hxi²ka³nãu³a¹
sa²so¹kxi²sa²nyhain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹.

29 Jã¹nxa¹jau³su², txa²nũ³kã³txai²na² Txa²wĩ³na² ũ³hũ¹sa²tũ³kã³txai²la¹i¹.
Txa²wĩ³na² hxi²ka²nãu³a¹ yxau³tũ³kã³txi³su² na³li¹. Nxe³ha²kxai³,
a²nũ²a² ko³nxe³thin¹jah¹lo²su² kxai²nãn²ty³: “Je³su²jah³la²
a²sa³wi³sxa² sa²so¹kxi²na¹tũ¹xã¹.” Nxe³kxan²ti³ Txa²wĩ³na²
hxi²ka²nãu³a¹ sa²so¹kxi²nyhain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. Txa²wĩ³na² kãĩn²
nũ³kxũn³khaix1jah¹lai²la¹i¹. ã²la² kãĩn² nũ³kxũn³te²la³ yũ²nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³,
Txa²wĩ³na² nyhai¹nxa³lho³li¹.

30 Txai²na² A²tah²na¹xai²na², Txa²wĩ³nãĩn²txi³te²sa¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa²,
ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³te³na¹ Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹,
tah³lxa³ka³ta² sa²so¹sxã³ tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² ã³nan³sxã³
ã³ya²lu¹te³lhxã³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Ain¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² wi¹ju³ta² ka³lxa¹txi³ kãĩ³sxã³
i³yau¹ũ³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Ĩh¹nxe² kãĩ³a¹ju³ta² i³xan³ta³kxi²sa²sxã³
su²lhã³sa²te³lhxã³ yah³lxin¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³te³na¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hai³yo¹. Wi¹kãĩ³nhi¹lxi¹. Wi¹kãĩ³nhĩn¹ju³ta²kxai³, su²lhã³nxa²hĩ³sĩn¹nxa³i¹.
Yxãn¹ta¹, wxa²yxō²a² ko³nxe³ti³ e³nhi¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
ko³nxe³te²lo³jau³su² e³kxi²nhĩ¹lxi¹. Wxãĩ²na² a²nũ² so¹lxin³nhĩ¹lxi¹.

Nhĩn¹kxan²ti³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ hi¹nha²nhi¹lxi¹. “Txai²na² txa²wĩ³nãin²txi³te²sa¹i¹.” Nhi¹lxi¹. Nhĩ¹nha²kxai³, su²lhã³nxa²sĩ¹na¹ju³ta³nũ³a² wain³na³li¹. Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa²na² i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ha³teh³nxã³nxa² wi¹kõ³nha²sxã³ a³la³kxah¹lxi¹lxi¹. Nxe³jau³xa²na²sa¹: “Txai²na¹xa²na² Sũ³na² Si³yxau³te³na¹xa²na² e³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹: ‘Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na², txa²nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³sah¹lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, sũ³nãin²jah³lxi¹lxi¹. Ya³nx2ta¹i¹.’ ” Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² wãn³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.

35 Wãn³txi³khai³xa²la¹i¹. Hai³txi³ sa²yo²ã³kĩ³jau³sxan³tai¹. Nxe³ju³ta² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na², txa²wãn³txai²na² ũ³hũ¹nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ sũ³nãin²jah³lxi¹lxi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. “Sũ³nãin²tain¹na³na¹. Txai²yã¹nxain¹na³na¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, a²ẽ¹nãn¹jau³su², yhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

36 Jã¹nxa¹jau³su², Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xa²na² Txa²wĩ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²sa¹i¹. Nxe³sa²sxã³ yuh³xa²nãn¹kõ³xa²na² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a²wa³kã³li³yu³ta² kãi³te³lhã³ wxã³na¹hẽ³li¹. Jã¹nxe³sa²ju³tan¹te²ka³ya³tu³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²tah²sa¹i¹. Ya³nx2ta¹i¹. Na¹ha²kxai³, hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kõ³nxe³te²lo³jau³su² e³nxa³i¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kõ³nxe³te²lo³jau³su² e³nhi¹lxi¹.” Sah¹lxin¹ji¹wi¹?

37-38 Txa²kãi³a¹ju³ta², Txa²wĩ³na² kãi³kxa²yã¹nxe³sxã³ kãi³ya³nx2ta¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³, txa²kãi³a¹ju³tai²na² i²sah¹lxi³sxã³ wxa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ yxo²i²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³: “Je³su²jah³la² yxo²wãn³txa² yxo²i²nxa³lho³na¹.” Yah³lxin¹kxan²ti³, txa²kãi³a¹ju³ta² so¹lxi³ i²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kãi³kxa² yã¹xain¹na³na¹, Je³su²jah³lo²su¹.” Nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. “Sũ³nãin²txi³na¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹ha²kxai³, nxũ²kwai³yxau³sa³ha²kxai³ ya³ha¹xã¹.” Nxe³na¹jau³su² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, txa²kãi³a¹ju³ta², Txa²wĩ³na² kãi³kxa² yã¹nxẽ²nxa³ke³la³te²kxai³, ki³ha³nhĩ³na¹i¹. Na¹ke³la³te²kxai³, txa²yo²wãn³txai²na² sa²yo²ã³sah¹lxin¹ju³ta² wai³nhĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, nxe²nxa³i¹. Ki³han³jah¹lo²txã³i¹. Txa²wĩ³na² kãi³kxa² yã¹x1jah¹lo²sa¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³ka³tu³, Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa²na² i³xan³ta³kxain¹sxã³ i³sa²so¹te³lhã³ ãh¹ o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² au³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, ã³ain¹sxã³ Jor³tãu²yau³xa² ãn³yo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, nũ¹ã¹ ha³lo²a² a²wi¹lhĩ¹nhĩ¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² a²nũ²a² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹, kwẽn¹tai²na² Je³su²jah³la² ã³wi¹hain¹sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Ain¹te³na¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa² ã³tĩ³yhain¹sxã³ a³ya³txain¹sxã³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹khai¹jah¹lai²la¹i¹. Jah¹lai²na² a²nũ³kxũn³ju³ta², kxã³nhxi¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² i³yau¹ũ³ta³lun²nẽ³te³nai¹ti²ti¹. Hai³txi³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tãn³ta³, ha³lo²a² wã³nxĩn¹ju³ta³la³ kãi³ya³nhẽ³lhĩ¹nxa³tai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³, wãn³txi³khai³xa²

so¹lx³ i³ye³kxi²nē³lhxã³ Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ju³ta²
 i³yau¹ũ³nhē³lĩn¹te³nai¹ti¹ti¹. A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txai²na² wãn³txa²
 ta¹hxai²hē¹la².
 42 Ain¹kxe³tũ³ a²nũ²a² kãĩ²li³tũ³kã³txa² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

11

La²sa³ro³jah³la²ya³lu²jau³su²

1-2 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²i³lxa² La²sa³ro³jah³la² ta¹hxai²hē¹la².
 Sxi²je³na² Be³tãn²ya³thĩ³na² yxau³jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a²
 a²ha³lĩ³ta³ka³lxa² Mar²ta³ka³lxa² yxau², a²ha³lĩ³ta³ka³lxa² ã³xa² Ma³ri²a³ka³lxa²
 yxau² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa²na²
 sa²kxi³lu², ye³je¹nhĩ¹kxi³lu², i³ka³li³sxã³ hĩ³ne³kxa² wi¹lũ³tē³kxa² sa²so¹sxã³,
 Je³su²jah³la² a²yu³kxa² whãĩ²na¹ ũ³yhu³to¹la³kxi²ka³tũ³, a²ne³kĩ³sa³nãu³a¹
 ne³kĩ³sa³lu²kxi²kxe³su² wxa²so¹sxã³ Je³su²jah³lai²na² a²yu³kxa² ũ³yhu³ho³la³kxi²,
 ta¹ka³lu³nũ³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxãĩ¹ta¹, a²hĩ¹nai²na¹ ũ³yhu³to¹la³kxi²nxa³hĩ¹na¹,
 Ma³ri²a³ka³lxa²na² a²lon³yah³la² La²sa³ro³jah³la², kãĩn² i³ton³yain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³hĩ¹na², Je³su²jah³la² u²yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Kãĩn² i³ton³ju³tan¹te²ka³ya³tũ³ti¹, a²ha³lĩ³ti³nãu³xai²na² wãn³txi³kxi³lu¹,
 Je³su²jah³la² u²lx³i³ i³ye³kxi²ti³hi¹nyha¹te³nah¹lx¹i¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Txa²wã³tã³xai²na² a³lxin¹kxah³lo²su² te²a²
 i³ton³kxi²sa¹sa²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³jau³kxi³lu¹, Je³su²jah³la² sa²kxi³lu¹, ain³kxi²sxã³ i³ye³te³nah¹lx¹i¹:

— i³ton³ta¹hē²li¹. Nxe³yãĩ¹ta¹, hai³txi³ ya³lu²ju³ta² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³
 yxau²nx3tho³li¹. Nxe³ju³ta², Sũ³na² Si³yxau³jah³lu¹tain²txi³ wxi²kin³ti³ton³te²la³
 ti³hi¹nha²ha²kxi³, txain²txi³ Sũ³na² Tah²na¹xain²txi³ wxi²kin³ti³ton³te²la³
 hi¹sa³ha²kxi³, nha¹tu¹wi¹. Nxe³nha¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxi¹ i²sain¹sĩn¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² Mar²ta³ka³lxain²txi³ a³lx¹i², Mar²ta³ka³lxa²na²
 a²ha³lĩn³ta³ka³lxain²txi³ a³lx¹i², La²sa³ro³jah³lain²txi³ a³lx¹i², ain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

6-7 Ai¹nha²kxi³, wãn³txai²na² La²sa³ro³jah³lai²na² i³ton³ju³ta²
 a²ha³ta³nxa² ain³kxi²nha²ka³tũ³, hãĩ¹nxe³sxã³ yxau³ta¹hxai²hē¹la².
 Ye³ha¹li¹ a³lan²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² ye³ha¹li¹ a³lan²nũ²la²
 yxau²ta³lun²te²ka³kxah¹lx¹i¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxi³lu¹, a²sa³wi³ha³lx¹i³nãu³xa²
 i³ye³kxi²te³nah¹lx¹i¹:

— Ju³te²a²ko³nãu³a¹ ã³nxai³kĩ³kai³ jãx1yah³sah¹lx¹i³hē¹li¹. La²sa³ro³jah³la²
 i²kĩ³txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lx¹i³nãu³xai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nha¹tũn³te²nãu³xai²na²
 ha³la³je¹nai³tã² su²lhã³nxain¹te³lhxã³, tah³lxa³ka³ta² ã³nan³nxain¹ju³ta²
 ten³khaix1ain¹to³tai¹ti²ti¹. Jã¹nxe³nxain¹kxa²yan³ti³su², nũ¹ã¹ Ju³te²a²ko³nãu³a¹
 ã³nxai³lin¹ju³ta³nũ³a² wi¹khai¹nxe³hĩ³te²la¹ku², nha¹nha¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9-10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxi³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxi³lu¹:

— Ne³ka²ki²sah¹lx¹i³hē¹li¹. Txa²li² yuh³lx¹i³sa²nxã³nha¹. Txa²ha³lo²a²
 yut3sũ³ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. U³je³na³kai²li², a³li³xi¹nxa²ha¹te¹,
 i³ha²te¹te²jai¹ti²ti¹. A²ha²te¹ju³ta², ã³nxai³kĩ³kxi²nãn²tũ³, hxi²ka¹ka¹nhe²
 ai³lhĩ³kĩ³tã³li¹. Hai³txi³ ã³sa²tã³yxo²thu²kã¹hĩ³kĩ³sxa³i¹, txa²wã¹ha³lo²a²
 ha²te¹ju³ta² wi¹lĩ²kĩ³sa²kxi³lu¹. Nxe³yãĩ¹ta¹, ka³nxa³hi²nē³na³na¹.
 Ha²te¹ju³ta² ne³kĩ³son³na³na¹. Nxe³kĩ³kxi²nãn²tũ³, ka³nxah³ju³ta²
 ã³nxai³kĩ³kxi²nãn²tũ³, ã³sa²tã³yxo²thu²kã¹hĩ³kĩ³tã³li¹. Ha²te¹ju³ta³la³
 yũ²nxa³ha²kxi³ ye³ka³nxa³nhē³ha²kxi³, nxe³hĩ³kĩ³tã³li¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe²

kwên¹taí²na² Twa²wĩ³na² a²hxi²kĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li²nũ¹sa²ju³ta² hau³ko³nxa³i¹. Hau³ko³nxa³ta³lxa¹ Txai²na¹xai²na² ha²te¹jut3sũ³ju³ta² ã³nxa³ĩ³na¹i¹. Na¹ha²kxai³, hxi²ka¹ka¹nhe² Ju³te²a²ko³nũ³a¹ ã³nxa³la¹tu¹wi¹. Ju³te²a²nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa² su²lhã³sa²ti³te³nain¹na³li¹. Sain¹kxan²ti³yuh³lxi³sa²nxã³nhai¹. Txa²wĩ³na² ĩ³yĩ¹li²nũ¹sa²ju³ta² hau³ko³nxa³ta³lxa², hai³txi³Ju³te²a²nũ³ka³txi³la³ hxi²kan¹txi³ su²lhã³sai¹nxa³lho³li¹.

11 Na¹ha²kxai³, txa²wã¹ya³la² La²sa³ro³jah³la², ãu³xi²na³li¹. Ju¹ta¹wxa²yũn³kxi²te³lhã³ ã³nxa³la³kxi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa²ta¹hxai²hẽ¹la².

12-13 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Jah¹lai¹tã² ãu³xi²ke³la³te²kxai³ we²nxi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ ã³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na²e³jau³xai²na², La²sa³ro³jah³la² ya³lu²jau³su² ĩ³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² ã³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². La²sa³ro³jah³la² ãu³xi²sã³ĩ³ye¹nxi²sã³nxe³te²an¹jau³xa² so¹lxi³, ain³kxi²nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14-15 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ sa²wai³wait3sxã³ĩ³ye³kxain¹jau³xa²sa¹:

— La²sa³ro³jah³la² ya³lu²na³li¹. He¹sxi²nxa³kxa²yu³hxa² ya³lu²na³li¹. Nxe³ju³ta² Txai²na² wi¹na³li¹. Ha³lo²a² wã³nxĩn¹ju³ta² ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²ĩ²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lxon³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. Ju¹ta² ka³li³sa³nhai¹. Yxãn¹ta¹ ã³nxa³la³kxa¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Ai¹nha²kxai³, To³me²ah³la² ha¹lin¹ti³xa¹ ton²txi³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ã³nxa³ya³sah²lxi³nũ³nhẽ¹li¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² ya³lu²kxai²nãn²tu³, ya³lu²kxa¹sah¹lxi³nũ³nhẽ¹li¹. Yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ya³lu²ju³ta² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹khai³jah¹lo²su²

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, nũ¹ã¹ko³xa² Je³su²jah³la² yau³son³nxa²ha¹te¹, wãn³txa²La²sa³ro³jah³lai²na² ya³lu²sã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²nxe³hĩ¹nai³kxai³sa²nĩ³kxain¹jau³su², ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³thĩ³na² Be³tãn²ya³thĩ³na², a²ha³lĩn³ti³tãu³xa² ha¹lin¹te²nũ³xa²Mar²ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ta¹ka³lxu³nũ³xa² yxau³ain¹thĩn³su²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² hai³txi³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² kũ³we²ki²la²un²ta³kxi²nxa³thĩn³su²ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nai²na²a³li³ka³tu³, a²ha³lĩn³ti³tãu³xa² ai³la³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²lon³yah³la²ya³lu²kxain¹ju³ta² sa²ye³kwẽ²kxi¹xi²yhain¹te³lhã³, tũ³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³ju³ta², Mar²ta³ka³lxai²na², a²wãn³txa² Je³su²jah³la² tũ³yhain¹jau³su²ain³kxi²te³na¹, sxi²ha² a³li³ka³tu³, ã³ne³khauh²sã³ ĩ³ha¹txi²ka³tu³, hau³hau³kon³sã³ Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² kan²txi³yxau³ha²kxai³, ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21-22 Ai¹nha²kxai³, Mar²ta³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³ha¹txi²sã³ĩ³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wxãĩ²na² he¹in¹ke³la³te²kxai³ txa²wã³tã³xa²ya³lu²hĩ³nx2nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, ya³lu²kxa²ha³ta³nxãn²txi³, hĩ¹na² a²yen³kxa²a²te³nĩn¹kxa² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³wã³txai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³, te²su²ũ³hũ¹nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wã³tã³xai²na² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Yxãn¹ta¹, Mar²ta³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yxan¹nãu³a¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ne³ki³son³tãu³a¹, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³tē³su² i³sa²yxau³xain¹tu¹wi¹. Nxe³ki³tãu³a¹, txa²wã³tã³xai²na² ka³tē³su² i³sa²yxau³xi²nũn³tu¹wi¹. Jau¹xai²na² wi¹kō³nha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²na², ya³lu²ju³ta² Ka³tē³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹khaix³jah¹lo²sa¹ha²kxai³, txa²wã¹ka³tē³nãu³a¹ a²si³yxau³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ sa¹xi¹. Txai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³tē³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹ai¹na¹jah¹lo²sa¹xi¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² a²tē³te²su² te²an²tu³ yxo²i²sa³kxai²nãn²tu³, ya³lu²kxan²ti³ka³tē³sa²tũ¹xĩ¹.

26 Jã¹nxe³jut³su², a²nũ²a² a²tē³te²su² te²an²tu³, yxo²i²sa³sxã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³, te²su² ya³lu²nxa³lho³ni¹. Txa²wãn³txai²na² ain³kxi²sa²sxã³ yxo²i²san¹ji¹xi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³nxa²ha¹nhai¹. Wxãi²na² Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²si¹lxi¹. Txa²ha³lo²ai²na² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² ã³wxã³kxi²sa²jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²i²nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³nãn³jau³su²

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³ye³kxi²ta³lun²nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxai²na² ai³nũ²la², a²ha³lĩn³ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² i³kaix¹ka³tu³, ha³na³ka³lxi³ so¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² he¹na³ni¹. I³kaix¹txa²na³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Ai¹nha²kxai³, nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ i³sa²yxau²ã³sxã³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²te³lhxã³ ã³nxai³ta¹hxai²hē¹la².

30-31 Nxe³hĩ¹na¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² sxi²nhãu³a² yxau³yain¹tũ³ka³txa², Ma³ri²a³ka³lxai²na² ãin²ti³ju³ta² wxa²ye³kwxẽn²ki¹xain¹te³lhxã³ yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxai²na² i³sa²yxau²ã³sxã³ a³li³ju³ta² i²ain¹ka³tu³, aun³ta² i³hi¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Kwã³kxa² i³nãn³te³lhxã³ a³li³sxã³ ai²na³li¹. Ain¹sxã³, i³hi¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tãu³a¹ Je³su²jah³la² sxi²yhen³nãu³ai²nãn²ta³ a³li³xa³kxe³su², hãĩ¹nxe³sxã³ ha³lo²a² Mar²ta³ka³lxai²na² i³ha¹txain¹tãu³a¹ he¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32-33 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu¹ ã³nxai³ka³tu³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³la² yu³kxa² ã³yu³nẽ³ka³la³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. A²kxã³nxai³tã² wxa²he¹ũ³xi²san¹ke³la³te²kxai³, txa²wã³tã³xai²tã² ya³lu²kxi²sa²hĩ³nx²nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxã³, ta¹ka³lxain²txi³ i³nã³nhai²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ta¹ka³lxai²na² ã³sa²si³hē¹yhu¹tũ³ka³txain²txi³ i³nã³nai¹nhai²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³ta² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i²sa²tē³kxi²nha²sxã³ i³yat¹sai¹kxi²nha²sxã³, au³txi³ a²ẽ¹nãu³a² ãin²ti³khaix¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³te³nah¹lxi¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— I³h¹ti¹la³ta³ sa²nĩ³kxah¹lin¹thai¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wxã³sxi²txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

35 Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² i³nãn³ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kãĩn² a³li²khaix¹nai¹nhxai²na²hẽ³li¹. I²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² kũ³we²ki²la² ka³lxa²nxa³tũ³ka³txa² e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² a²nũ²a² ye³han³tũ³ka³txa² ye³we²txain¹jah¹lo²su² te³nai¹ti²ti¹. Yxã¹ta¹, La²sa³ro³jah³lai²na² ya³lu²te³lhxã³ nxe³ju³ta² hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³tain¹hĩ³te²la¹ku², hxi²ka¹nxa³te²la¹ku², kĩ³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

La²sa³ro³jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²

38 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ kãin² ãin²ti³ha²kxai³, sa²nĩ³kxain¹ti³xa² tũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Tah³lxẽ³na² tah³lxa³ka³txa² a²ne³tã³lxa² ũ³nhe³tĩ¹kxi²wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Tĩ³xain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³txai²na², sa²ne³than²kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹, Mar²ta³ka³lxai²na² ya³lu²jah¹lai²na² a²ha³lĩn³ta³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Hĩ¹na² ka³lu²sxã³ ũn³nhai¹. Ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹ a³lan²hĩ¹nai³tã² ya³lu²na²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Yxã¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hãĩ¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²i²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i²yah³lxin¹tu¹wi¹. Ya³nx2ta¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41-42 Ain¹sxã³, a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² tah³lxa³ka³taĩ²na² sa²ne³than²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, sa²yxo²ka²la¹nha²sxã³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na² nxe³txi¹. Txa²wãn³txai²na² ain³kxi²san¹te¹ni²ti¹. San¹ju³ta² ka³lih³khaix1sa³nhai¹. Txa²wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ wxãĩ²na² ain³kxi²sa²jah¹lo²si¹lxi¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² ã³nũ²kxi²sxã³ he¹ya³sain¹tũ³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹, ain³kxi²sa²si¹hai¹na¹jau³su², Wĩ³na² i³nxai²na² i³si²si¹hã³san¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²sa²si¹hai¹na¹jau³su², wãn³txai²na² e³a¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Ain¹te³na¹ kãin² i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— La²sa³ro³jah³lãi³. Yã²ha³we¹. Wa²li³txu¹le¹. Kxe³sxan³thai¹le¹.

44 A²nũ²a² ya³lu²te³nũ¹ta²kxai³lu² wa²li³ka³tu³, wã²la²ka³lo³a² sa²hxi²taĩ³kxi²nha²ha²kxai³, sa²yũ³taĩ³kxi²nha²ha²kxai³, a²yen³nãu³a¹ wã²la²ka³lo³a² sa²ye³wa²lãu¹kxi²nha²ha²kxai³, nxe³sxã³ wa²li³ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³ka³tu³:

— Sa²ta²lhon¹ta³kxi²sxã³ a²nũ² so¹lxi³ ã³na¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. ã³nxai³txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² hãĩ³a² wxa²i²so¹si¹hain¹jau³su²

45 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³lai²na² a²nũ²a² ya³lu²te²a² sa²yxo²ka³ta³wxe³xi²ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txa² Ma³ri²a³ka³lxai²na² ha³la³ka³lxa³lon³kxi²tũ³ka³txa² ã³nhait1so¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I²ain¹tẽ³na¹, Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Yxã¹ta¹, kwa² ha²ya³kxa² ha¹lin¹te²a² ã³sxã³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² kãĩ³ju³taĩ²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

47-48 Ain¹ka³tu³ta¹, wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³nãu³xa² sa²kxai³lu², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² whãĩ²na¹ nũ²la², a²hxi²kan¹ti³nãu³xa² so¹lxi³ ãn³yãn³ki³nũ²kxi¹xi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxet3sxã³ kãĩ³ki³te³ji¹? Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³ju³ta² ha²ya³kxa² kãĩ³ti³he¹te³sxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, hãĩ¹nxe² ã³ain¹ki³ju³ta² wi¹lxa³i¹. Hãĩ¹nxe² ã³ain¹ki³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹, ko¹ko¹xa² nũ³ka³txa² i³kwa³na³nẽ³tũ³ka³txa² Ro³ma²no³

nũ³ka³txa² sa²yo²ã³ya³sah¹lxi³hẽ¹li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nain¹tu¹wi¹. Jã¹nxain¹kxa²yan³ti³su², ki³nhai¹. Jã¹nxain¹kxai²lẽ¹. Ro³ma²no³ nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², i³xan³ta³kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³: “Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² sa²yo²ã³sain¹nãn³khi³.” Nẽ³lain¹kxai²nãn²tu³, nũ³kxũ³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sxi²hxain²txi³ wi¹khai¹nxe³thĩ³nãn²txi³, sun²tã¹hxa³ti², txa²wã¹nũ³ka³txain²txi³ sun²tã¹hxa³ti², nxe³nẽ³lain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³nẽ³lain¹kxa²yan³ti³su², ha³lo²a² kq³nxe³khai¹nxe³ju³ta³nũ³ai²na² ũ³hũ¹nẽ³kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

49-52 Yxãn¹ta¹ a²nxe³te²a²kwẽ³kon³tãu³a¹ wã³nxĩn¹te²si³yxau³ka³khaix³jah¹la², ka³na³ka³na³jah¹la², Kai³fa²sah³la², a²wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Ta¹wi¹. Kq³nha²sxã³ e³yah²lxa³lxi¹. Wã³nxĩn¹jau³su² sa²nẽn¹nha²sxã³ e³yah³lxi¹lxi¹. Ha³lo²a² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²su¹, a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ ya³lu²kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² yxau²xai³lhĩ³ki³tã³li¹. Ju¹ta² wi¹lhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³lxa³kxai²lẽ¹. Txa²wã¹ki³na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ko¹ko¹xa² nũ³ka³txa² sun²tã¹hxa³tẽ³tu¹wi¹. Ju¹ta² wi¹lxa³i¹. Jã¹nxe³ka²yan³ti³su², ya³nx2ta¹i¹. ã³ne³wxe³yah²lxan³ji¹? Kai³fa²sah³la² a²yo²wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xai²na², Kai³fa²sah³lai²na² yxo²a² e³kxan²ti³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wãn³txi³khai³xa², ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su²:

— Txa²wãn³txa², wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² Kai³fa²sah³la² a²nxũ²kwai³nãu³a¹, ã³nxũ²kwai³wxe³nũ¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Ai¹na¹ka³tu³, Kai³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu² a³la³kxi²nxa³kxe³tu³, a²yo²a² so¹lxi³, wãn³txai²na² e³tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa²sa¹:

— Ye³jen¹na² Je³su²jah³lai²na² ya³lu²tũ¹xã¹. Ya³lu²kxai²nãn²tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ sa²hau³ko³ti², te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²wẽ³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹ ha³lo²a² i²li³ko³nãu³a¹ ãn³kax3te²kax3te²nũh¹lxi²kxi²tũ³ka³txain²txi³ ã³yãn³sa²ki³nũ²kxi² ain¹tũ¹xã¹. Jã¹nxe³te³lhã³ Je³su²jah³la² ya³lu²tũ¹xã¹. Kai³fa²sah³lai²na² a²wãn³txa² a²si³yxau³tãu³a² ta¹hxai²hẽ¹la².

53 Nxe³ka³tu³, Kai³fa²sah³lai²na² i³ye³ta³lun²ka³tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, wi¹lĩ³we¹yhu¹sxã³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ju³ta³nũ³a² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³, su²lhã³si¹jau³nũ³su² i³ne³wa³kon³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

54 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ Ju³te²a²ko³xa² e³lẽ³na² Je³su²jah³lo²la³ ãh¹ yxau²xai³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, ko¹xai²na² ã³ka³tu³ ã³nxai³ka³tu³, ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na², yxo²ka³teh³xan¹thĩn³su² thĩ³na² ã³nxai³ka³tu³, sxi²yhe³na² E³fra³i²thĩ³na² ã³wih¹sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whã²na¹, yxau³nũ¹hah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Nũ²la², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² yau³son³nũ²la² a²nũ²a² ha³lo²a² yxau³ain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² aun³ta² ã³tĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²an¹je³na³kxa² ã³nĩ¹li²nxa³hĩ¹na¹ aun³txa² ã³tĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxã³ta² a²kq³nxe³thi¹nain¹ju³ta² wxa²han³kxi²ti³nha²te³lhã³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

56 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thĩ³na² yxau³sxã³ i³wã³txi³sxã³ i³ye³li³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— $\tilde{A}^3y\tilde{a}n^3ki^3n\tilde{u}^2kxi^1xi^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{I}^3yain^3te^3lhx\tilde{a}^3$ $nxe^3ki^3t\tilde{a}u^3n\tilde{u}^3\tilde{a}^1$, $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $wx\tilde{a}^3ai^1nh\tilde{I}^3te^2la^1ku^2$ $ain^1ki^3nhai^1$. $\tilde{I}h^1nxe^3tin^1jau^3la^3$ $e^3in^1ji^1ku^1$, $nxa^2ha^1nhai^1$. $Nxe^3yhu^1ah^3lxi^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

⁵⁷ $Nxe^3ju^3tai^2na^2$, $ha^3na^3ka^3lxi^3$ $w\tilde{a}^3nx\tilde{I}n^1te^2$ $si^3yxau^3t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $fa^3ri^3se^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $ain^1sx\tilde{a}^3$, $\tilde{I}^3kwa^3na^3ain^1te^3nah^1lxi^1$:

— $A^2n\tilde{u}^2a^2$ kwa^2 $\tilde{I}^2te^2h\tilde{u}^3te^2su^2$ te^2 $\tilde{I}^3nx\tilde{a}n^2tu^3$, $Je^3su^2jah^3la^2$ $he^1t\tilde{a}u^3la^3$ $wi^1ko^3nha^2te^2la^3$ $na^1nh\tilde{a}^1$. $Yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$, $\tilde{I}^3hen^3txi^3sah^1lxi^3si^1nh\tilde{e}^3li^1$. $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $i^3sx\tilde{a}^3$ $sa^2so^1si^1hai^1nha^1jau^3n\tilde{u}^3su^2$ nha^1i^1 . $Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

12

Je³su²jah³la² Be³tān²ya³thi³na² yxau³jau³su²

¹ $Nxe^2xai^3n\tilde{u}^2la^2$ $Pas^2kwa^2je^3na^3kxa^2$ $yau^3son^3nxe^3h\tilde{I}^1na^1$, $ye^3ha^1li^1$ $ye^3ha^1li^1$ $a^3la^2ni^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}n^3te^2ti^2xai^2nxa^3h\tilde{I}^1na^1$, $Je^3su^2jah^3lo^2su^2$ $te^2kxai^3lu^1$ $Be^3tān^2ya^3thi^3na^2$ $\tilde{a}^3wih^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $A^2nxe^3thi^3na^2$ $La^2sa^3ro^3jah^3lo^2su^2$ te^2a^2 , $ha^3la^3je^1nai^3kxai^3$ $ya^3lu^2ju^3ta^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $a^2hxi^2ka^2$ $sa^2yxo^2ka^3ta^3wxexi^2kxah^3lo^2su^2$ te^2a^2 $a^2yxau^3th\tilde{I}n^3su^2$, $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

² $Nxe^3nxa^2ha^1te^1$, $a^2nxe^3thi^3n\tilde{a}n^1t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $yain^3txa^2$ $wxa^2we^1tain^1sx\tilde{a}^3$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $\tilde{I}^3yain^3yain^1te^3lhx\tilde{a}^3$ $\tilde{I}^3ka^2la^1tain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $\tilde{I}^3ka^3li^3kxi^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{I}^3sa^2n\tilde{e}n^1kxain^1te^3lhx\tilde{a}^3$ $\tilde{I}^3ka^2la^1tain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $Nxe^3ju^3ta^2$ $La^2sa^3ro^3jah^3lai^2na^2$ $\tilde{I}^3yain^3yain^1n\tilde{u}^3nha^2kxai^3$, $Mar^2ta^3ka^3lxai^2na^2$ $a^2yain^3txa^2$ $wet^1sx\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3ai^1nha^2kxai^3$ $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

³ $\tilde{I}^3yai^3nai^1nh\tilde{I}^1na^1$ $Ma^3ri^2a^3ka^3lxai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $h\tilde{I}^3ne^3kxa^2$ $ha^3n\tilde{e}^3yau^3xa^2$ $wi^1l\tilde{u}^3khai^1nxe^3jau^3xa^2$ $a^3lxi^2khai^1nxe^3jau^3xa^2$ $Nar^2tu^3khai^3nxe^3jau^3xa^2$, $t\tilde{e}^3sx\tilde{a}^3$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $a^2yu^3kxa^2$ $wh\tilde{a}i^2na^1$ $\tilde{a}^3yu^3k\tilde{e}^1kxi^2$, $ta^1ka^3lxai^2na^2$ $a^2n\tilde{e}^3k\tilde{I}^3sa^3na^1$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $a^2yu^3kxa^2$ $\tilde{I}^3yu^3ya^3na^3ta^3kxi^2$, $nxe^3kxain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $Nxe^3t\tilde{a}u^3a^1$ $sxi^2nh\tilde{a}u^3ai^2na^2$ $wh\tilde{a}i^2na^1$ $wi^1l\tilde{u}^3ne^3yhain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

⁴ $Yx\tilde{a}n^1ta^1$, $Ju^3ta^2sah^3lo^2su^2$ $Ki^3lo^2thi^3na^2$ $t\tilde{o}n^1jah^1lo^2su^2$, $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $a^2sa^3wit^3su^2$ $ye^3jen^1na^2$ $ko^1ko^1xa^2$ hxi^2ka^2 $\tilde{a}n^3y\tilde{u}^3h\tilde{u}^1ain^1jah^1lo^2n\tilde{u}^3su^2$ $jah^1la^2kxai^3lu^2$ $e^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

⁵ $E^3te^3nah^1lxi^1$:

— $H\tilde{I}^3ne^3ka^3yau^3xai^2na^2$ $a^3lxi^2khai^1nxe^3jau^3xai^2la^1i^1$. $A^2nxe^3jau^3xai^2na^2$ $\tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$, $\tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3tx\tilde{a}^3nxa^2$ $k\tilde{a}in^2khai^1nxe^3tx\tilde{a}^3nxa^2$ 300 $nxe^3tx\tilde{a}^3nxa^2$ $so^1kxi^2h\tilde{I}^3ki^3t\tilde{a}^3li^1$. $Nxe^3ki^3kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $yen^3ki^3txa^2khai^1nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $\tilde{a}^3yxu^1n\tilde{u}^3ai^1nh\tilde{I}^3ki^3t\tilde{a}^3li^1$. $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ $nxe^3ki^3sxa^3wi^1$. $\tilde{I}h^1nxe^3kxa^2y\tilde{a}n^3ti^3ta^3$ $\tilde{a}^3yxu^1n\tilde{u}^3ain^1ki^3sxa^3ji^1?$ Na^1nhai^1 . $Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

⁶ $Yx\tilde{a}n^1ta^1$, $ki^3han^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. Hai^3txi^3 $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $yen^3ki^3txa^2t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $a^3lxi^2yhu^1si^1jau^3su^2$, $Ju^3ta^2sah^3la^2$ $a^2\tilde{e}^1n\tilde{a}u^3a^1$ $\tilde{a}u^3txi^3\tilde{I}^3ye^3kxi^2nha^2ta^1hxai^2nxa^3h\tilde{e}^1la^2$. $Yx\tilde{a}n^1ta^1$, $Ju^3ta^2sah^3lai^2na^2$ $k\tilde{a}i^3\tilde{u}^3o^1jah^1lo^2su^2$ $ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $Nxe^3ju^3ta^2sa^1$:

— $Txa^2w\tilde{a}^1\tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3tx\tilde{a}^3nx\tilde{u}^3a^2$ $wi^1wi^1nxe^2$ $\tilde{u}^3h\tilde{a}^1kxi^2sa^2si^1nh\tilde{e}^3li^1$. $Ye^3jen^1na^2$ $a^2yen^3kxa^2$ $\tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3txai^2li^1$. $Je^3su^2jah^3la^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $\tilde{I}^3ye^3sx\tilde{a}^3$ $Ju^3ta^2sah^3lai^2na^2$ $\tilde{I}^3ye^3kxain^1kxan^2ti^3$, $h\tilde{a}i^1nxe^3sx\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3h\tilde{a}^1te^3lhx\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3h\tilde{u}^1yhain^1tx\tilde{a}^3nx\tilde{u}^3a^2$, $Ju^3ta^2sah^3la^2$ $k\tilde{a}i^3\tilde{u}^3o^1kxain^1to^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

⁷ $Nxe^3nxa^2ha^1te^1$, $Je^3su^2jah^3la^2$ $w\tilde{a}n^3txi^3kxai^3lu^1$, $\tilde{I}^3wa^2l\tilde{u}^3xain^1te^3nah^1lxi^1$:

— $H\tilde{a}i^1nx\tilde{a}^1txain^1yah^3lxi^3h\tilde{e}^1li^1$, $Ma^3ri^2a^3ka^3lxai^2na^2su^1$. $Ye^3jen^1n\tilde{a}u^3a^1$ $ya^3lu^2na^1tu^1wi^1$. $Na^1ka^3tu^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $sa^2n\tilde{I}^3kxi^2sain^1tu^1wi^1$. $Nxe^3sa^2ju^3ta^3n\tilde{u}^3su^2$, a^2ha^2 $ka^3t\tilde{e}n^3su^2$ $yxau^2xai^3la^1h\tilde{I}^1nai^2na^2$, $ta^1ka^3lxai^2na^2$ $txa^2n\tilde{u}^2ai^2na^2$ $ya^3lu^2na^1jut^3s\tilde{u}^3nxe^2$, $h\tilde{I}^3ne^3kxa^2$ $wi^1khai^1nxe^3jau^3xa^2$ $\tilde{u}^3h\tilde{e}n^1ta^3kxi^2sa^2sx\tilde{a}^3$ $sa^2hau^3kot^3sy\tilde{e}^2nx^2ti^3te^1ni^2ti^1$. $H\tilde{a}i^1nx\tilde{a}^1txain^1yah^3lxi^3h\tilde{e}^1li^1$.

8 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² yen³ki³txa²tũ³ka³txa² kan²txi³
yxau³ya³nx2tain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, Txai²li² hai³txi³ kan²txi³
yxau³ya³nx2ti³nxa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ yxau³ya³nx2ta¹hĩ¹nai²na² ta¹ka³lxai²na²
sa²hau³kot3sain¹ju³ta²na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

La²sa³ro³jah³la² su²lhã³te³lhã³jau³su²

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³lxai¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²
a²yxau³ju³ta² a²ha³ta³nxa² ain³kxai¹nha²kxai³, wxã³sxĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Je³su²jah³lain²txi³ wxã³sxĩ²i², La²sa³ro³jah³la² Je³su²jah³la² hxi²ka²
ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxah³lo²su² jah¹lain²txi³ wxã³sxĩ²i²,
nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10-11 Ain¹ka³tu³, ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxah³lai²na²
ĩ²ai¹nha²kxai³, ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu²,
Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu¹, wã³nxĩ¹te²
si³yxau³ka³txa² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu¹ La²sa³ro³jah³lai²na² i³su²lhã³te³lhã³
ĩ³nẽ³wa³kon³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³lain²txi³ i³su²lhã³i², La²sa³ro³jah³lain²txi³ i³su²lhã³i², ju¹ta²
wi¹na³li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹tain¹kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹jau³su²

12-19 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, a²nũ²a² ka³lxai¹tũ³ka³txa²,
Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² i³yain³si¹jau³nũ³su² ã³yã³ki³nũ²kxain¹tũ³ka³txi³su²,
ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
yau³son³ju³ta² a²ha³ta³nxa² ain³kxain¹ka³tu³, he³la³nxã³nxa² sa²nãu²so¹sxã³
ĩ³ne³khau²hain¹ka³tu³, i³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— i³sa²nẽ¹kxi²sĩ¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, wxã²na²
Je³su²jah³lo² i³nxai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²su²te²i³nxai²na², wxã³nhi¹lxi¹. Txa²nũ³ka³txi³na¹xai²na²
I³sa³e² nũ³ka³txi³na¹xai²na², Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³su² nhi¹lxi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la² ju³mẽn²ta² wẽ³sa² a³ti²sxã³
ka³tih³ya³u³kxi²sxã³ wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³yain¹ju³ta²na², Sũ³na²
ha³te³h³nxã³nxã³jau³xau³hxai²tẽx1tã²e³te³nah¹lxi¹:

— Si³ãu²thĩ³na² yxau³tũ³ka³txa² nxe³txi¹. Ha²ya³kxa² yuh³lxi³sẽ¹li¹.
Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³a¹ wxã³tu¹wi¹. Ju³mẽn²ta² wẽn³su²
ka³tih³ya³u³kxi²sxã³ wxã³tu¹wi¹. ĩ²txa²hẽ³li¹.

Kxã³nxã¹jau³xa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³
hĩ¹na² Je³su²jah³la² wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³yain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²
kã²li³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³la² i³sa²nẽ¹kxain¹ju³ta² a²ha³ta³nxa², fa³ri³se²a²
nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³kxain¹nũ²la² kãin²
ĩ³xan³txi³sxã³ i³ye³kxi²nyhu¹ah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— ĩ²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² hxi²kan¹ti³hex1nẽ³lxa³nhai¹. A²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ ã³si³tẽ³la³kxain¹na³li¹. ã³na¹nẽ³lain¹sxã³ Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³
sa²yxo²we¹tain¹te³ji¹khi³. Na¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, Je³su²jah³la²
a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ha³lo²ai²na² ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
Ã³ne³wxe³ai¹nxa³ju³ta²sa¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kã²li³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³lai²na² kãin²
ĩ³sa²nẽ¹kxain¹te²la¹ku², ĩh¹nxe³ju³khai³ta³ kã³ain¹ji¹ku², na¹nhã¹.
A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² a²ẽ¹nã¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kwẽn¹ta²na²
ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²sxã³ ka³ten³su²

ĩ³sa²yxau³xi²sxã³ wxi²kin³ti³ton³te²la³ ne³ti³hi¹nha²tãu³a¹ ha³lo²ai²na²
 ã³sa²wa²la³kxi¹xain¹sxã³ ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:
 — Hai³yo¹. Hĩ¹na² ã³ne³wxe³sa³nhã¹. Je³su²jah³la² Sũ³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Sũ³na²
 ha³teh³nxã³nxã¹jau³xa², “Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³a¹ wxã³tu¹wi¹.”
 Nxe³jau³xai²na² wain³txi³ ĩ³ye³i², ha³na³ka³lxi³ kxã³nxai³tã² a²nũ²a²
 kã²li³tũ³ka³txai³tã² Je³su²jah³la² kãin² ĩ³sa²nẽ¹kxain¹ju³tai³tã² wain³txi³
 ĩ³sa²nẽ¹kxi² ain¹na²hẽ³na¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

Kre²ka² nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ã³te³nain¹jau³su²

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, nxe³hĩ¹na² a²nũ²a² ka³lxa¹khaix¹nxe³tũ³ka³txa²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³yã³ki³nũ²kxi¹xi²sxã³ ĩ³yain³yah³lxi³te³lhxã³ Sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ka³li³si¹jau³xa² ĩ³ye³yah³lxi³te³lhxã³ wxã³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Yah³lxi³ha²kxai³, Kre²ka² nũ³ka³txa² yau³xã³li³ e³ain¹tũ³ka³txa² kwa²
 ha²ya³kxa² ka³la²nxa³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa²
 ã³nũ²kxi²yhu¹sxã³ ã³ya³lxi²yhu¹sxã³ tũ³nhaun¹nain¹nũ³sxã³
 wxã³ain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 A²nxe³tũ³ka³txai²na² Kre²ka² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Fi³li²pah³lai²na²
 a³ya³ti²sxã³ ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na², Fi³li²pah³lai²na²,
 Bet³sa³i²ta³thĩ³na² Ka³li³le²a²ko³xa² wi³wi³to³thĩ³na² yxau³sxã³ ton¹jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxet³si¹lxi¹. Je³su²jah³la² ĩ²ti³ten³sa²sĩ¹nhai¹. Kre²ka² nũ³ka³txa² wãn³txa²
 ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³te³na¹, Fi³li²pah³lai²na² sa²kxai³lu² ain³kxain¹sxã³ wxe²ã³ain¹nũ²la²,
 ã³tre²ah³la² a³ya³ti¹xi²yha¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²yha¹nũ²la², ha¹lin¹jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² ã³tũ³xi²ya³nhũ²la², Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwẽ¹tai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³tu¹wi¹. Hĩ¹na² ye³jen¹na² ya³lu²na¹ju³ta²
 yũ³tu¹wi¹. Hã²wxã³txa³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²sxã³ oh³xan¹ko³xa²
 wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹hĩ¹na¹ wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹,
 Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²kah³lo²su²
 te²sa¹ha²kxai³lu¹.

24 Jã¹nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx²ta¹i¹.
 Ha³lo²a², nxe³jut³sũ³ju³ta²sa¹: Ka³yã³ki³a² kĩh³nũ³xa² ũ³whĩ¹kĩ³kxai²nãn²tu³,
 hau³hau³kon³sxã³ a²ki³ai²na² wa³lu³lon³sxã³ hxa³ka³tu³, a²nxã³nxa²
 tah²nxã³nxa² ã³kwa³lxi²xi²sxã³ wi¹ka³lũ³sxã³ ki³ka³lxa¹txi³ ã³ki³i²te²jai¹ti²ti¹.
 Nxe³yã¹ta¹, nxe³ki³ai²na² hxa³nxa³kxai²lẽ¹. Tah²nxã³ta³ ũ³sai¹nxa³kxe³su²
 hã¹nxe³sxã³ nũh¹ yxau³te²jai¹ti²ti¹. Jã¹nxe³jut³sũ³nxe², Txai²na¹xai²na²
 ya³lu²na¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ka³tẽ³na² wi¹tãu³a¹ tah²lxi³
 ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.

25 Jã¹nxa¹jau³su², wxã²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³:
 “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹hĩ¹na² txa²wi¹la¹tãu³a¹ so¹lxi³ a³lxi²sa³nhã¹.”
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.
 Nxe³nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah²lxan³tho³li¹.
 Yxã¹ta¹: “Yuh³xai²na² yxau³na¹hĩ¹na¹ txa²wi¹la¹tãu³la³ a³lxi²sa²nxa³nhã¹.
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² su²lhã³sain¹kxan²ti³
 yxo²i²a¹ju³ta² ã³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ka³tẽ³na²
 a²wi¹lxon³kxi²tãu³a¹ kan²txi³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

26 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te² ĩ³nxã²tu³: “Je³su²jah³la²
 a²sa³wit³so¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, sa²wai³wait³sxã³
 ã³si³tẽ³la³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah²lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a²

ĩ²li³jut3sũ³ju³ta² he¹a¹kxai²nãn²tu³, txa²sa³wi³ha³lxi³ ĩ³nxai²na²
 whã²na¹ ã³nho³yha³sah¹lxin¹tu¹wi¹. A³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³,
 sa²yxo²wet1sah²lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹si¹nx2ti³jau³la³
 ĩ³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la²ya³lu²ju³ta³nũ³a², ĩ³yau¹ũ³jau³su²

27 Na¹ha²kxai³, txa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ hxi²waun³ta³kxi²nhã²ha²kxai³,
 ãin²ta³kxi²nhã²ha²kxai³ nha¹nhai¹. Nha¹ha²kxai³, ĩh¹nxe² Txa²wĩ³na²
 e³kxi²te³la¹ji¹wi¹? “Wĩ³na² nxe³txi¹. Ha³lo²a² khãuh³lxa³ti³hit1sa²ju³ta³nũ³a²
 nxe³sa²ju³ta²yan³ti³su² sa²so¹xi²sẽ¹li¹.” Nxe³te³la¹ji¹? Yxãn¹ta¹, hxi²kan¹txi³
 jau¹xai²na² ĩ³ye³kxin²nxa³lho³li¹. Txai²li² khãuh³lxa³ti³hit1sa²ju³ta³nũ³ai²na²
 ã³ne³kha²h²kxi²si¹sa²jau³su² wxã³na¹hẽ¹li¹. Nxe³sa²ju³ta³nũ³a²
 ã³na¹ti³ten³sa²nxãn³nhai¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, e³lẽ³na² A²wĩ³na²
 e³te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na², nxe³txi¹. Wxi²kin³ti³to³nhat1sxã³ ĩ³yĩ¹li²nhat1je¹txai¹nhu¹li¹.
 Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹, oh³nãu³a¹ yxau³jah¹la²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxi²kin³ti³to³nha²sxã³ ĩ³yĩ¹li²nha²yai²na¹li¹. Jã¹yxai¹na¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² ãn³yãn³nũ²kxain¹tũ³ka³txa² a²ne³nxẽ³na²
 ain³kxain¹ka³tu³, ha³lo²a² a³la³kxai¹nxa³kxe³su² e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta²li¹na¹li¹. Nxe³nxa²ha¹te¹, ã³lxi³te² nũ³ka³txa² e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Oh³xan¹jah¹la² e³kxi²te²sin²ju²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²nũ²a² nũ³ka³txai²na²
 ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³na² wãn³txi³na² ĩ³ye³kxi²nẽ³jau³xĩ³na² ain³kxi²si¹nx2ti³jau³su²
 e³na³li¹. Hai³txi³, Txai²na² so¹lxi³ ain³kxi²si¹sa²jau³su² e³xa³wi¹.

31 Kwẽn¹ta²na² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² a²yo³ha²
 ain³nha²ta³lu²nain¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ain³nha¹ka³tu³
 ko³nxe³te²lo³tain¹tu¹wi¹. Kwẽn¹ta²na² ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³,
 kwẽn¹ta²na² yuh³xai²nãn¹ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³la² Sa³ta³na²jah¹la²
 ũ³nhũ³sa²tã³ain¹tu¹wi¹.

32 Ai¹nha²kxai³, Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²na¹xai²na²
 sa²kxai³lu² sa²so¹sa²sxã³ sa²ka²la¹hẽt1sain¹sxã³ su²lhã³sain¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹ ĩ³kaix1sa²so¹ai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Wãn³txai²na² Je³su²jah³lai²na² ĩ³ye³ka³tu³, ye³jen¹na² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a²,
 hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya²lu¹kxi²nẽ³lain¹ju³ta³nũ³a²
 ĩ³yau¹ũ³nha²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ã³yãn³ki³nũ²kxi²xain¹tũ³ka³txai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹ha³te³h³nxã³nxãn¹jau³xa² kxã³nxu¹ta²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xu¹ta²na²sa¹:

“Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² jah¹la²
 kxã¹nãu³a¹ ha³ta³nxãn²txi³, ka³te³na² so¹lxi³ yxau²wa³to²hi²sa²tẽ³tu¹wi¹.”
 Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹i¹. Yxãn¹ta¹,
 wxa²wãn³txi³kxai³lu¹: “Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²na¹xai²na²
 sa²ka²la¹hẽt1sain¹sxã³ su²lhã³sain¹tu¹wi¹.” Nxe³nhi¹lxi¹. Nhĩn¹kxai²nãn²tu³,
 ka³ten³su² yxau²wa³to²hi²sa²tẽ³hĩ³nx2nxã³lxi¹, Wxãĩ²li¹. Nhĩn¹nha²kxai³,
 Wxãĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²su²
 nhĩn¹ji¹ku¹, ĩh¹nxe³ju³tan¹nũ³su² nhĩn¹ji¹ku¹ nxa²nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jũ¹nxe² hĩ¹na²kxai³, ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na², Sũ³na² yen³kxa² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²na¹xai²na² yxau²xai³lyā³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, yxau³ya³nx2ta¹hĩ¹na¹ txa²wān³txa² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. A²ya³la³tu³ wān³txan²tu³ a³la³kxah¹lxin¹txai²lā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²ha²te¹ju³ta² ā³nxai³ti³hũ³nxe², a²ya³la³lyau³tu³ wi¹la³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Jā¹nxai³jau³su², ka³nxah³ju³ta² ā³nxai³ki³kxai²nān²tu³: “Ĩh¹nũ¹la³ta³ ā³nxai³lah¹lon³ku².” Nxe³hĩ³ki³ta³li¹. Jā¹nxe³kxe³hũ³nxe², Txai²na¹xai²na², ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na² ā³nxĩ³sxā³ he¹ya³nx2ti³nxā³kxai²nān²tu³, na¹kxa²si³yo³na¹, ka³nxah³ju³ta² ai³yah³lxin¹jut3sũ³nxe²: “Ĩh¹nũ¹la³ta³ ai³na¹lhon³ku².” Nxe³yah³lxin¹jut3sũ³nxe², yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxā¹lxi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²wān³txa² ain³kxi²sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxe³su², a²ya³la³lyau³tu³, a³la³kxi²yah³lxi³hĩ³nx2nxā³lxi¹.

36 Nxe³ha²kxai³, he¹ya³nx2ta¹hĩ¹na¹ txa²wān³txai²na² ain³kxi², sa²yo²we¹ti², nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txai²yā¹xah¹lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² ā³xa²a²ya³la³lyau³xan²tu³ ĩ³yau¹ũ³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²ha²te¹tain¹te²hũ³nxe² yxau²xai³yain¹yah³lxi³hĩ³nxā¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² e³ta³lun²te²ka³ka¹ Je³su²jah³la² ā³na¹ain¹sxā³ ā³no¹wxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² nũ³kā³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ā³ain¹jau³su²

37 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² ha³lo²ai²na² yxau²xai³lhĩ¹na², wā³nxĩn¹sxā³ kãi³ju³ta² ka³lxa¹ju³ta² kãi³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yain¹kxan²ti³, Ju³te²a² nũ³kā³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxā³hẽ¹la².

38 Ha³lo²a² sa²yo²we¹tai¹nxā³ju³ta²na², yān³ta²na² I³sa³i²ah³lu¹ta²na², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² ĩ³hen³txi³nẽ³jah¹lu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹: — Sũ³nāi³. Txa²wā¹wān³txain²txi³ ĩ³hen³txain¹ki³jau³xain²txi³ sa²yo²we¹tẽ³lai¹nxā³ha²kxai³, Sũ³nu² ĩ³nxai²na² nũ³kxũ³nĩn¹ju³txain²txi³ ye³kan¹ti³he¹nxai¹nxā³ha²kxai³, nxe²na³li¹. Kxā³nxān¹jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.

A²nxe³jau³xu¹ta²kxai³ nxe³je³na³kxa² ti¹ai²na² so¹lxi³, a²ya³la³tu³ nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jā¹nxe³sxā³, Ju³te²a² nũ³kā³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxā³hẽ¹la².

39 Jā¹nxain¹jut3su² Ju³te²a² nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu¹ hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tai¹nxā³ju³ta² I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ wān³txa² yau³ā³lxi³ yān³ta²na² e³te²an¹jau³kxai³lu¹:

40 — Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³ye³sxā³ a²nũ²a² ĩ³lxi³thin¹ti³he¹nxā³tũ³kā³txa² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹: “Ĩ³lxi³thin¹ti³hex1yah³lxi¹hxai²nxān³ta¹ti²ti¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, ye³han³te²hũ³nxe² yxau², nex3kax3tũ³te²hũ³nxe² yxau², yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²lẽ¹. Txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta³la³ ye³kan¹txi³ ĩ²ti³hex1sah¹lxa³nha²kxai³, Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² nex3kan¹txi³ ā³ne³to³yhah²lxa³nha²kxai³, yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²lẽ¹. Wxā³sxā³ wxa²kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²txi³si¹sah¹lxin¹jau³la³ wxā³yah²lxan³tho³li¹. Jā¹yxah³lxin¹kxa²yān³ti³su² ya³nx2ta¹i¹. Wxā³sah¹lxin¹ju³ta² ten³ti³hex1sa²nxān³nhai¹, kāin² ĩ³lxi³thin¹ti³hex1yah³lxa³nha²kxai³lu¹.” Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² na²hẽ³li¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²na² ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1tā², I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³lu² kxā³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³, Je³su²jah³la² ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wxi²kin³ti³ton³khaix¹jah¹lo²su² na³na¹. I³sa³i²ah³lu¹tai²na² a²ẽ¹nã¹jau³la³, ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³:

— Je³su²jah³la², ha³lo²ai²na² wxã³ju³ta²nũ³a² i³ye³a¹tũ¹xã¹. Ain¹sxã³, wãn³txai²na², Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa², Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tai¹nxa³jau³nũ³u¹tai²na² i³ye³kxũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

42-43 Nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹txi³ nũ³ka³txa² ha³ta³nxã²txi³ wxa²hait¹so¹yhain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, hai³txi³ sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³la³ txa²wã¹ẽ¹nãu³a² i³sai¹sxã³ e³lẽ³na² i³ye³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² yuh³li³yhu¹jau³su² ha²kxai³la².

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²ki³thi³na² ũh³nũ³sa²tã³ha³lo²sai¹nẽ³lain¹kxa²yan³ti³su², ki³nhai¹. Ki³sa²kxai³ kɔn³to³ni² yxau³ki³tũ¹xã¹. Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² i³wi¹lhin¹si¹nhẽ³jau³xa² so¹lxi³ kãin² yxo²kwain³ki³ta³nã¹, a²ẽ¹nãu³a²su¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹kxai²lẽ¹. A²nũ²a² wi¹lhin¹si¹hain¹jau³su² so¹lxi³, kãin² yxo²kwai³nain¹kxai²lẽ¹. Hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹si¹hain¹jau³la³ yxo²kwai³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ain¹jau³su², hai³txi³ Je³su²jah³la² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³la³ e³lẽ³na² i³ye³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

Je³su²jah³la² wãn³txa², kɔ³nxe³te²la² i³yĩ¹lain¹jau³su²

44 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, kãin² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, sa²yxo²wet¹sain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² sa²yxo²we¹tain¹nũ³nhĩ³nx2na³li¹. Hai³txi³ Txa²na² so¹lxi³ sa²yxo²wet¹sai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.

45 Jã¹nxa¹jau³su², Txain²txi³ a²nũ²a² yxo²i²sain¹kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lain²txi³ yxo²i²ain¹nũ³nhĩ³nx2na³li¹.

46 Txa²li² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² wxã³na¹ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²ha²te¹te²hũ³nxe² wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² sa²yxo²wet¹sain¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ kɔ³nxe³ti³ kãi³kxa² wah³yu³ta³la³ ka³nxah³jut³sũ³ju³ta³la³ yxau²xai³lai¹nx3tho³li¹.

47 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² i²li³te²la³ txa²wãn³txai²na² a²ne³nxẽ³na² so¹lxi³ ain³kxi²sain¹kxan²ti³, a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ sa²yxo²wet¹sai¹nxa³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ kɔ³nxe³te²la³ ox3tain¹nxa³lho³li¹, Txa²li¹. Na¹jut³su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²sut¹si¹hai¹na¹jau³su², ha³lo²ai²na² wxã³na¹hẽ³li¹. Hai³txi³ a²nũ²a² kɔ³nxe³te²la³ ox3tain¹te³lhxã³ nxe³jah¹lo²txã³i¹, Txa²li¹.

48 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² en²sa³ha²kxai³, txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sa³ha²kxai³, a²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, kɔ³nxe³te²la³ i³yĩ¹lain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²sa¹, txa²wãn³txai²nãn²tu³, hĩ¹na² i³ye³kxai¹na¹jau³xai²nãn²tu³, yxau²sa²tẽ³xai³ka³tu³ hu³, yxan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² hxan³tãu³a¹, a²nxe³jah¹la² txa²wãn³txai²na² wi¹jau³xai²na² ain³kxi¹xain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nãn²tu³, “Je³su²jah³la² wãn³txa² wi¹jau³xa² kxã³nxa² sa²yxo²ã³a¹hẽ³li¹. Hĩ¹na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³lxi³sxã³ i³yĩ¹li²sa²nxa³lho³li¹.” Ain¹tu¹wi¹.

49 Txa²wãn³txa² e³a¹jau³xai²na², kwa² hxi²kan¹txi³lo³nha²sxã³ e³nxa³i¹. Nxe³yãn¹ta¹, Txa²wĩ³nu¹tai²na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² i³kwa³na³sa³na²hẽ³li¹. Nxe³sa²jau³xa² i³wet¹sa²so¹sxã³ e³a¹i¹.

50 Txa²wĩ³na² wãn³txa², i³kwa³na³nẽ³jau³xa², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yxau²xai³te³lhxã³ i³kwa³na³nẽ³na³li¹. Nxe³ju³ta³, a³la³kxi²na¹nhai¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² wãn³txa² i³wet¹sa²so¹na¹jau³xa² so¹lxi³ e³ya³nx2ta¹i¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

13

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²wxa²yu³hìn³ta³kxã¹jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³yãn³ki³nũ²kxain¹sxã³ kãin² ĩ³yain³tai¹ni² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ka³li³si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxai¹ni², nxe³je³na³kxa² yau³son³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whãĩ²na¹ sxi²ha² thĩ³nãu³xã¹ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³ain¹nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kĩ³la², Txa²wĩ³na² ĩ³yĩ¹li²nũ¹sa²ju³ta² hau³kon³na³na¹. Yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² wa²li³sxã³ Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ĩ³na¹ju³ta³nũ³a² yau³son³kxi²na³na¹. Na¹ha²kxai³, txa²sa³wi³ha³lxi²na² yuh³xai²nãn¹ko³xa² a²sa³wi³ha³lxi³ye²te²nũ³ka³txai²na² kxãn³su² a³li²hxai²na¹hẽ³nã¹. Ka¹txi³ a³li²sa²tẽ³hxai²na¹hẽ³na¹. Na¹ha²kxai³, kãin² a³lxi¹na¹ju³ta² txa²sa³wi³ha³lxi²na² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹tũ¹xã¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

² Yxãn¹ta¹, Ju³ta²sah³la² Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² ha³la³je¹nai³kxai³tã² Sa³ta³na²jah¹la² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ju³ta²sah³lãi³. Je³su²jah³la² ĩ³kox1ko¹son²kxi¹sẽ¹li¹. Sa³ta³na²jah¹la² yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹:

— Hã³xã¹, na¹tu¹wi¹. Ju³ta²sah³la² yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² ĩ³kox1ko¹son²kxi²si¹jau³nũ³su², Ju³ta²sah³lai²na² ain³kxi²so¹sxã³ a²ẽ¹nãu³a¹ wxa²sa²no¹kxin¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxe³su², Ju³ta²sah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² wã³kon³te²nãu³xai²na² whãĩ²na¹, yxau³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ whãĩ²na¹ ã³yãn³ki³nũ²kxi¹xi²sxã³ ĩ³yai³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, ha³lo²a² Je³su²jah³la² nũ¹h¹ a³la³kxi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wĩ³na² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hẽ³nã¹. Na¹ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹nhã¹. Kxã³nxa², Txa²wĩ³na² ye³na¹ a³li³sxã³ wxã³na¹hẽ³na¹. A¹hĩ¹na¹, Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ĩ³na¹tũ¹xã¹. Yxãn¹ta¹, txa²sa³wi³ha³lxi²na² kãin² a³li²na¹nhã¹. Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² ĩn²nxa³ta³lxa¹ txa²a³li²khaix1na¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴⁻⁵ Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ĩ³yain³ta³lun²sã²nxa³kxe³tu³, nũ¹h¹ ĩ³sa²yxau³sxã³ a²wã²la² wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²sai¹kxi²nha²sxã³ ũ³hã¹nũ²la², to³a²ya³ka³lo³a² wã²la²ka³lo³a² ũ³yhu³ya³na³kxi²nha²ki³ka³lo³nũ³a² so¹sxã³ sa²si³wã³lãu²kxi²nha²ka³tu³, ĩ³yau³xa² kwa³ta³lẽ³nãu³a¹ ã³nẽ¹so¹nũ²la², a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² a²yu³kxa² sa²kxai³lu¹ wxa²yu³hìn³ta³kxi², wã²la²ka³lo³ai²na² sa²si³wã³lãu²kxi²nha²ka³lo³ai²na² ũ³yhu³ya³na³ta³lxi³kxi² ũ³yhu³ya³na³ta³kxi² nxe²xai³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Nxe²xai³yain¹nũ²la², Pe²jah³la² ã³wxã³nũ²la²:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wxa²yu³hìn³ta³kxi²sa²te³lin¹ji¹? Pe²jah³lai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Nxe³ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kãĩ³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² kwẽn¹tai²na² ã³ne³wxe²nxã³lxi¹. Yxãn¹ta¹, a²yan¹nãu³a¹ wi¹lã³ne³wxe³nx2tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxãĩ²na² ã³sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix1te²si¹lxi¹. Nĩ¹nha²kxai³ wxa²yu³hìn³ta³kxi²sa²txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² hxi²kan¹te²su² te²a² a²sa³wi³ha³lxa²

yü³kxa² wxa²yü³hĩn³ta³kxi²kĩ³ju³ta² wai³nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³
 yü³kex3nũ³nxa²hxa³lho³li¹. Pe²jah³lai²na² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹,
 Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²yü³hĩ³la³kxi¹nxa²hxa³kxai²nãn²tũ³, txa²sa³wit3sa²hĩ³nx2nxa³li¹.
 Ā³nhẽ¹txa²hĩ³nxãn²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txa²te³nah¹li¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²hxi²ka³na² whãi²na¹ wxa²hxi²hĩ³la³kxi²,
 txa²yü³ka³na² whãi²na¹ wxa²yü³hĩn³ta³kxi², txa²ne³ka³nai²na²
 whãi²na¹ wxa²ne³hĩ³la³kxi², nxe³sẽ¹li¹. Txa²yü³kxa² so¹li³
 wxa²yü³hĩn³ta³kxi²sa²txa³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³, wxa²sa³wi³sxa³khai³sa³tu¹wi¹.
 Ju¹ta²ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹nũ²a² whãi²na¹ ho³xi²han³kxi²te³nha², nxe³kĩ³kxai²nãn²tũ³,
 hã²wxãn³txa³, txa²wã¹yü³kxa² so¹li³ nã³ti³nẽ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tũ³,
 wxa²yü³hĩn³ta³kxi²nha²kĩ³kxai²nãn²tũ³, txa²wã¹nũ²a² whãi²na¹
 han³kxi²ta³lun²nẽ³hĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxa¹jau³xai²na², wxa²nũ³ka³txi³
 ĩ³nxai²na² han³ta³lun²nx2ti³kxe³hũ³nxe² wxa²ko³nxe³yah³lxin¹ju³ta²
 wxa²wa²su¹txa²lxa¹tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, wxa²yü³ta² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹li³
 ɔn³yah³li¹li¹. A²nxe³jah¹la², kɔ³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹. Txa²wã¹nã³ta²
 han³kxi²nxa³te²hũ³nxe² a²ko³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹.

11 Nxe³jau³xai²na², Je³su²jah³la² ha³lo²a² a³la³kxi²kxe³su²:

— Ju³ta²sah³lai²na² ye³jen¹na² ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³sain¹tũ¹xã¹.
 Nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², a³la³kxi²ta³lun²kxe³su², ĩ³ye³sã³:

— Wxa²yü³ta² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹li³ ɔn³yah³li¹li¹. A²nxe³jah¹la²
 kɔ³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, wxa²yü³hĩn³ta³kxain¹ta³lun²nxa²ha¹te¹, wã²la²
 ũ³whi²kxi¹xi²nhã²nũ²la², ã³wxe³xi²nũ²la², Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹
 a²sa³wi³ha³li³nãu³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²yü³hĩn³ta³kxi¹nx2ta¹ju³txai²na² a²si³yxau³tãu³a¹ ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Ā³ne³wxe³nx2ti³xa³ta²lu¹i¹.

13 Nxe³tãu³a² sa²kxai³lu¹: “Txa²sũ³nu²yah³lãi³, Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³.”
 Nxe³sah¹li³to³hi¹li¹. Jau¹xai²na², wain³txi³ e³yah³li³to³hi¹li¹,
 wxa²sũ³nũ²sa¹ha²kxai³, wxa²hxi²kan¹txi³sa¹ha²kxai³, nxe³na¹i¹.

14 Yxãn¹ta¹, wxa²yü³hĩn³ta³kxi²nẽ³ju³ta² a²sa³wi³sxa² so¹li³
 a²wa³ka³li³yü³ta²la¹i¹. Hai³txi³ a²hxi²kan¹jah³la² a²sa³wi³ha³lxa²
 yü³kxa² wxa²yü³hĩn³ta³kxi²ju³ta³la² yũ²nxa³i¹. Nxe³kxan²ti³,
 Txai²na¹xai²na² wxa²sũ³nu²su² na¹kxan²ti³, wxa²hxi²kan¹txi³su² na¹kxan²ti³,
 wxa²yü³hĩn³ta³kxi¹nx2ta¹te¹ni²ti¹. Jã¹nxe³nhat1jah³li³hẽ¹li¹.

15 Kãi³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ĩ³ye³ũh¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ju³txai²na²
 kãi³kxi¹nx2ta¹kxa²yãx1nhat1jah³li³hẽ¹li¹.

16 Jã¹nxa¹jau³su², a²sa³wi³sxa² hxi²ka¹nxa³i¹. Yxãn¹ta¹ a²sũ³na²yah³la²
 hxi²kan¹te²lã²na³li¹. Jã¹nxe³sã³, ĩ³kwa³na³nx2ta¹te²su² te³na¹xai²na²
 hxi²kan¹te²sa¹i¹. Yxãn¹ta¹ ĩ³kwa³na³nx2ta¹kxe³su² te² ĩ³nxai²na²
 hxi²kan¹nx2ti³hĩ³nx2nxa³i¹.

17 Nxe³na¹jau³xai²na², ã³ne³wxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, sa²yo²wet1sa²sã³
 kãi³jah¹li³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, wi¹lxon³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹.

18 Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², wxa²yü³ta²na² ĩ²sã³
 ã³yũ³so¹nx2ta¹kxe³su² te² ĩ³nxai²na² so¹li³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxe³su²
 te² ĩ³nxai²na² ye³kan¹txi³ ĩ²nx2ta¹jah¹lo²sa¹i¹. Yxãn¹ta¹, wxa²yü³ta²na²

sa²yo²ã³san¹jah¹lo²nũ³su² te² i³nxa² yũ³ah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jah¹lo²su²,
Sũ³na² ha³teh³nxã³nxã¹jau³xa² kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² e³te³nah¹lxi¹:
“A²nũ²a² yain³txi³nũ³xa² i³yain³ya³sain¹jah¹lo²su² te²a² ha³tã³nxã²txi³
ĩ³kox1ko¹son²kxi²sain¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xau³hxai²tẽx1
jã¹nxe³sxã³ ye³jen¹na² a²nũ²a² kãĩ³kxi²sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³,
ha³teh³nxã³nxã¹jau³xa² a²ya³la³tu³ ta³lun²tu¹wi¹.

19 Yxã¹ta¹, Txai²na¹xai²na² ha³lo²a² ũ³hũ¹nx2ti³xa³tã³lxa² wãn³txai²na²
ĩ³tih³nxe³nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³, hã²wxã³txa³ ã³nhau³ko³khai¹nxe³tãu³a¹
ha³lo²a² i²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txai²na² yxo²i²sah¹lxin¹tu¹wi¹.
“Hai³yo¹. Je³su²jah³la² wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi²nẽ³taĩ¹ti²ti¹. Sũ³na²
Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² na³li¹.” Sah¹lxin¹tu¹wi¹.

20 A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² i²li³te²su² kxai²nãn²tu³,
txa²sa³wi³sa² i³sa²si¹hã³a¹kxe³su² te²a² sa²yo²we¹tũ³sain¹kxai²nãn²tu³,
a²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na²
sa²yo²wet1sain¹nũ³nhĩ³nx2na³li¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³nu¹taĩ²na²
ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹taĩ²na² sa²yo²we¹tain¹nũ³nhĩ³nx2na³li¹.

— Ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³sai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ kãĩn²
ĩ³ãĩn²ta³kxi²nha²ha²kxai³, i³ye³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Wxa²yu³ta² ka³na³ka³na³tin¹te² i³nxa²
ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³sai¹nĩn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu², a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² sa²kxai³lu²
ĩ³wã³wã³ta³kxi²nha²sxã³ ã³nĩ²la³kxi² ta³lun²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²la³tã³ i³yxaih²kxi²kĩ³te²la³ji¹? A²ẽ¹nãu³a¹ nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 A²nxe³tãu³a² a²sa³wi³sxa² Je³su²jah³la² a³lxi²khai¹nxe³kxah³lo²su²
te²a² Je³su²jah³la² a²wi³lẽ³nãu³a¹ sa²nẽn¹kxi²khaix1nxe³je³nãu³a²
ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³sxaĩ²na² hãĩ³a²
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²ha³we¹. Je³su²jah³la² i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. “Ĩh¹te²tã³ i³ye³kxin¹te²la¹xã¹?”
Nxe³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxaĩ²na² Je³su²jah³la² sa²nẽn¹kxi²khaix1nxe³je³na²
ã³wxe³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. ĩh¹te²tan³te²la¹xã³? Yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²yain³txi³nũ³xa² sa²so¹sxã³ yain³txi³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sã²na¹ka³tu³,
ĩ³kox1ko¹son²kxi²sa²jah¹lo²nũ³ai²na² ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² na³li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² yain³txi³nũ³xa² sa²so¹sxã³
a²yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sxã³ Ju³ta²sah³la² sa²kxai³lu², Ki³lo²ko³xa² tøn¹jah¹la²
sa²kxai³lu², Si³mãu²ah³la² a²tah²yah³la² sa²kxai³lu², ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³tũ³xai²na², Ju³ta²sah³lai²na² sa²so¹sxã³ i³yai³nain¹tãu³
Sa³ta³na²jah¹la² sa²kxai³lu² Ju³ta²sah³lai²na² a²nxũ²kwai³nãu³a¹
ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹,
Ju³ta²sah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² kãĩ³te³lhã³ nĩn¹ju³ta² hxi²wa³su³sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Yxã¹ta¹, wãn³txai²na² hãĩ³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³la³
hai³txi³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ã³wxe³yain¹tũ³ka³txai²na²
a³la³kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

29 A³la³kxai¹nx³ju³ta²sa¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa²ĩ³ye³kxi²nha²jau³xa²sa¹:

— Ju³ta²sah³lai²na², txa²wã¹yo³hi²ki³txã³nxũ³a² ũ³ha¹kxi²nẽ³jah¹lo²su²na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na² Ju³ta²sah³la²ĩ³ye³kxain¹jau³xai²na²sa¹: “Yain³txi³nũ³xa² Pas²kwa²nxe³je³na³kxa²ĩ³yain³ki³tũ³nxũ³a² ũ³yho³hi²so¹kxi²si¹hain¹jau³su² ta³nx²a², a²nũ²a²a²yen³kxi³hxa³te²su² te²a² txa²wã¹yo³hi²ki³txã³nxũ³a² ũ³hũ¹si¹hain¹jau³su² ta³nx²a², nxe³hĩ³nx2na³na¹ Je³su²jah³la² wãn³txa²su¹.” A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²a²ẽ¹nãn¹jau³su²ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³ka³tũ³, Ju³ta²sah³lai²na² a²yain³txi³nũ³xai²na² sa²so¹kxi²sxã³ĩ³yain³ta³lun²ka³tũ³, wa²li³ka³tũ³ka³nxah³ju³ta² wa²li³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wãn³txa²tah²yau³xa²ĩ³kwa³na³jau³su²

31 Nxe³nx²ha¹te¹, wa²li³nx²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹a²sa³wi³ha³lxa²wã³kon³te²nãu³xa²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwẽ¹ta²na² ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na²wxi²kin³ti³to³ti³hit1sa³tu¹wi¹. Nxe³sa²ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tũ³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ txa²kã³a¹ju³ta² ĩ²sain¹kxai²nãn²tũ³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, sain¹tu¹wi¹.

32 Sain¹kxai²nãn²tũ³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²hxi²ka²wxi²kin³ti³to³ti³hit1sa³tu¹wi¹, kwẽ¹ta²nah¹lxi¹. Sa³kxai²nãn²tũ³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²sain¹kxai²nãn²tũ³: “Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na²wi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxi²kin³ti³ton³kxa²yã¹nx2na³li¹.” Sain¹tu¹wi¹.

33 Txa²wẽ³ha³lxi³. Jũ¹nxe² kxã³su² yxau³ya³nx2ta¹ka³tũ³ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹tãu³a¹, ã³ten³sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹ta¹, ĩ³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ãn³si³tẽ³sah¹lxan³tho³li¹. Nxe³na¹jau³xai²na², Ju³te²a² nũ³ka³txai³tã²ĩ³ye³kxai¹na¹ta¹ti²ti¹. Hĩ¹nai²na² jau³jau¹xai²na² yã¹nxe³jau³xa² ya³nx2ta¹i¹.

34 Na¹ha²kxai³, wãn³txa² tah²yau³xa² ĩ³kwa³na³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³xa²sa¹, a³lxi²waun¹nhat1jah³lxi³hẽ¹li¹. A³lxi¹nx2ta¹kxa² yã¹nxe³nhat1jah³lxi³hẽ¹li¹.

35 Nxe³nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³, txa²sa³wi³ha³lxi³lo³txa²lxa¹jau³xa²a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²nx2tain¹tu¹wi¹. “Tũ¹ka³txai²na² Je³su²jah³la²a²sa³wi³ha³lxi³khai³nũ³ka³txai²la¹i¹.” Nxe³nyhain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na²Je³su²jah³la²sa²yxã³jau³nũ³a²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

36 Nxe³nx²ha¹te¹, Si³mãu² Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Ĩh¹nũ¹la³ta³ ĩ³te³lin¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹:

— ĩ³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ ãn³si³tẽ³kxi²sa²nxã³tho³li¹, hĩ¹nai²na²su¹. Yxã¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ ãn³si³tẽ³kxi²san¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe³ta¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Hĩ¹na² ã³si³tẽ³nx²ha¹ju³ta² ten³khai¹sa³nhai¹. Ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ hĩ¹na² ã³si³tẽ³nx²ha¹ju³ta³la³ yũ²nx²te²la¹xã³? A³lxi²khai¹nx²ha¹nhai¹. Na¹ha²kxai³, su²lhã³sain¹kxan²ti³ ã³nã¹nx²hxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxe³nx²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— “A³lxi¹nx²ha¹jau³su² su²lhã³sain¹kxan²ti³ ã³nã¹nx²hxa³lho³li¹.” Sah¹lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹, kã³nhxa²sxã³ e³xã³lxi¹. A²ya³la³tũ³, wãn³txi³tũ³ e³kxi¹nx²ha¹i¹. Ka³la³ka³la²a² ĩ³yai²li²nx²ta³lxa¹, wxã²na² ten³si¹sa²nxã³jau³nũ³su² ye³ha¹li¹

ka³na³ki¹ nxe² i³ye³xi²to³hin¹tu¹wi¹: “Je³su²jah³la² i²ti³hex¹te²txã³i¹.”
Nxe³kxi²san¹tu¹wi¹. Jau³su² ya³nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14

Txa²wã¹wĩ³na²i³la³kxi²si¹nhẽ³jau³su²i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hxi²waun³ta³kxi²yhah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹. Jã¹nxe³sxã³ yxo²i²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

2 Txa²wĩ³na² sxi²nhãu³a¹ ka³lxa¹khai¹nxe³thĩ³na² yũ²na³li¹. Na¹ha²kxai³,
nũ¹ka³nãu³a¹ wxa²ha³lo²su² ko³su² nũn³tãu³a¹ nũ¹ka³nãu³a¹
sa²hau³ko³kxi¹nx2ti³te³lhxã³ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Wxa²ha³lo²su² ko³su² nũ³ã¹
yũ²nxa³ke³la³te²kxai³ i³hen³txi³nx2ti³hĩ³na¹i¹. “Yũ²nxa³i¹.” Nxe³nx2ti³hĩ³na¹i¹.
Yxã¹ta¹, yũ²na³li¹.

3 Na¹kxai²nãn²tu³, i³na¹kxai²nãn²tu³, wxa²ha³lo²a²sa²hau³ko³ta³lun²kxi¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³,
ã³wa³li¹xi²na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ã³sa²so¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kan²txi³
yxau³ya³sa²si¹nx2ta¹jau³su² nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a²
i²li³jut3sũ³ju³ta² he¹a¹tãu³a¹ yxau³ya³sah¹lxin¹tu¹wi¹.

4 Nxe³ju³ta², tĩh³na² ã³nxĩ³na¹tĩh³na²nũ³a² wi¹la³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³, ha³lo²a²
ã³nxĩ³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ wi¹la³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³, yah³lxi¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹, To³me²ah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe²nxa³i¹. Ha³lo²a², ã³nxĩ³nhĩn¹ko³nũ³a²
ko³nũ¹ti³he¹nxe³nxa³sĩn¹nxã³nhai¹. Sĩn¹nxa³ha²kxai³, ĩh¹nxet3sxã³ tĩh³na²
ã³nxĩ³nhĩn¹tĩ³nha²nũ³a² sa²kxai³lu² wi¹la³la³kxi²nha²hĩ³nha¹ji¹ku¹, nha¹nhai¹.

6 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txai²li² tĩ³nhũ²sa¹ha²kxai³, Txai²li² a²ya³la³tu³ te²sa¹ha²kxai³,
Txai²li² ka³te³na² Si³yxau³tãu³sa¹ha²kxai³, te²sa¹i¹. A²nũ²a² a²ten³te²su²
te²an²tu³, ã³si³tẽ³sa³kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² a³ya³ti²tu¹wi¹. Yxã¹ta¹,
ã³si³tẽ³sa²nxa³kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² a³ya³ti²sxĩ²ai¹nx3tho³li¹.

7 Wxa²yu³ta²na², kxã³su² Txa²wĩ³na² i²ain¹yah³lxi³hxai²nxã³nhẽ³li¹, Txai²li²
ye³kan¹txi³ i²sah¹lxi³nhxai²nxã³nha²kxai³lu¹. Wi¹lĩ²sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³,
Txa²wĩ³na² ye³kan¹txi³ i²yah³lxi³nũ³nhĩ³nxa¹lxi¹. Yxã¹ta¹, nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³
wi¹lĩ²sah¹lxi¹lxi¹. Sah¹lxi¹nha²kxai³ Txa²wĩ³nãn²txi³ ye³kan¹txi³
wi¹lĩ²yah³lxi³nũ³nxa¹lxi¹.

8 Yxã¹ta¹, Fi³li²pah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wxa²wĩ³na² i³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju¹ta²na² so¹lxi³
ten³sa²sĩn¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Fi³li²pah³lãi³. Kxã³su² yxau³ya³nx2ti³to³ha¹i¹. Ya³nx2ta¹kxan²ti³,
txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³kan¹txi³ i²sah¹lxan³ji¹wi¹? A²nũ²a² i²sa²te²su² te²an²tu³,
Txa²wĩ³na² i²nũn³te²su² hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³, ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³:
“Wxa²wĩ³na² i³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.” Nĩn¹ji¹wi¹?

10 Ne³ka²kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nãu³a¹
nxũ²kwai³yxau³na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³nãn²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa³ha²kxai³,
nha¹i¹. Nxe³na¹jau³xai²na² ã³ne³to³nxa²lxi³ta²lu¹i¹. Na²ha²kxai³, wãn³txai²na²
i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³jau¹xai²na², hai³txi³ txa²ẽ¹nãu³nũ¹ai²na² wãn³txa²
ã³si³wxe³jau³su² jau³sxa³wi¹. Yxã¹ta¹, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³yxau³sa²jah¹lai²na²
i³wet1sa²so¹sxã³, wãn³txa² wi¹jau³xain²txi³ i³ye³i², ha³lo²a² nũ³kxũn³ju³txain²txi³
wxa²kãi³i², ya³nx2ta¹i¹.

11 Txa²wān³txai²na² yxo²ĩ²sah¹lxi³hē¹li¹. Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nāu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹jau³xain²txi³ yxo²ĩ²i², Txa²wĩ³nāin²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa²jau³xain²txi³ yxo²ĩ²i² nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, jau¹xai²na² hxi²kan¹txi³ yxo²ĩ²sah¹lxan³kxai²nān²tu³, ha³lo²a² nũ³kxũn³txi³ kãi³a¹ju³ta² ĩ²sah¹lxi³sxã³, yxo²ĩ²sah¹lxi³hē¹li¹.

12 A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² yxau³tāu³a¹ ā³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹, a²nũ²a² sa²yxowet1sain¹te²su² te²an²tu³, hxi²kan¹txi³lox3tai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² nũ³kxũn³txi³ kãi³a¹kxa² yā¹nxe³sxã³ kãi³ain¹tu¹wi¹. Ā²la² nũ³kxũn³khai¹nxe³te²su² sa²kãi³ain¹tu¹wi¹.

13 Jā¹nxa¹jau³su², a²yen³kxa² ĩ²li³te²la³, Txa²wĩ³na² ĩ³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, txa²ĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li²sa²sxã³ ĩ³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kãi³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ txa²kãi³a¹ju³ta² ĩ²sain¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ĩ²ain¹tu¹wi¹: “Txa²wā¹wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, nxe³ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³te²lhxã³ kãi³a¹tu¹wi¹.

14 Jā¹nxa¹jau³su², a²yen³kxa² ĩ²li³te²lxi³, txa²ĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li²sa²sxã³, Txa²wĩ³na² ĩ³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te² yen³kxa² kãi³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

Sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹la² kan²txi³ yxau³ya³nhē³jau³nũ³su²

15 Ne³ka²sah¹lxi³hē¹li¹. “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a³lxi²na¹nhã¹.” Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wān³txa² ĩ³kwa³na³nx2ta¹jau³xa² sa²yxowet1sah¹lxi³hē¹li¹.

16 Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. ĩ³ye³kxai¹na¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ā³xa² Txai²yā¹nxe³jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² ā³nhxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²nũ³su² na³li¹. Nxe³sxã³ kan²txi³ yxau²sa²tē³ya³nx2ti³tu¹wi¹. Ā³na¹nx2ti³xa³lho³li¹.

17 A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³jxah¹lai²la¹i¹. A²ya³la³tu³khai³jah¹lai²la¹i¹. Jah¹lai²na², hai³txi³ kō³nxe³thin¹kō³xai²nān¹tu³kā³txi³la³ ĩ²ain¹tũ³kā³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, ā³ye³wxe³ain¹tũ³kā³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, nain¹na³li¹. Nai¹nha²kxai³, hai³txi³ ā³nxũ²kwai³wi¹hain¹ju³ta³la³ hxi²kan¹txi³hex1tũ³kā³txi³sai¹nxa³i¹. Yxān¹ta¹, wxāi²na² ĩ²yah³lxi³te²si¹lxi¹. Nxe³yah³lxi³te²sin¹jau³su², Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² ka³lu³sa³wxe³nha¹nx2ti³sxã³ yxau³ya³nx2ti³nha²kxai³, wxa²nxũ²kwai³nāu³a¹ nxũ²kwai³yxau³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ĩ²ki²la²khai³yah³lxi³te²si¹lxi¹.

18 Txai²li² hai³txi³ kwa²hãi¹nxe² ā³na¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Sai³ki³hũ³sxã³ yxau³yah²lxan³tho³li¹. Txai²yā¹nxe³jah¹la² wxã³ya³nx2ti³sxã³ yxau³ya³nx2ti³tu¹wi¹.

19 Jũ¹nxe² ye³jen¹nũ³tāu³a¹ yuh³xai²nān¹tũ³kā³txai²na² ĩ²sai¹nx3tho³li¹. Yxān¹ta¹, wxāi²na² so¹lxi³ ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, Txai²na² ka³te³na² a²si³yxau³tāu³lo³khai³nxe³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³na¹ju³ta², wxāi²na² sa²kxai³lu² txa²ka³ten³sa²ju³ta² yxau²xai³lya³sah¹lxin¹tu¹wi¹.

20 Yxan¹nāu³a¹, Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nx2ti³tāu³a¹, ha³lo²a² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta²sa¹: Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nāu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹ha²kxai³, wxāin²txi³ txa²nxũ²kwai³nāu³a¹ nxũ²kwai³yxau³sah¹lxi¹nha²kxai³, txain²txi³ nxũ²kwai³yxau³nx2ta¹ha²kxai³, nxe³ki³ju³ta² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.

21 A²nũ²a², txa²wān³txa² ĩ³kwa³na³a¹jau³xa² ā³ne³wi¹sxã³ sa²yxowet1sa²jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, a³lxi²sa²jah¹lo²su² hũ³nx2na³li¹.

A³lxi²sa²ju³ta² nxe² ã³wxe²xai³nxa²ha¹te¹, Txa²wĩ³na² a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹: “A²nũ²a², Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²nyhu¹sa³nha¹. Nxe³ha²kxai³, Txai²na² a³lxi²yuh³na¹tũ¹xã¹.” Nxe³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nã²tu³, Txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a³lxi²sa²jah¹lai²na² a³lxi²nũ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nã²tu³, ĩ³yau¹ũ³nha²ye²na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³ta²sah³la² ã³xa², Ki³lo²ko³xa² tō¹nxa³jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ĩh¹nxe³ju³ta²yan³ti³ta³, txa²nũ³ka³txai²na² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ³nha²sa²sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹? A²nũ²a² yuh³xai²nã¹tũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³nha²yain¹sĩn¹te³lxan³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ĩ²li³te²hũ³te²an²tu³ a³lxi²sa²sxã³ yxau²xai³lain¹kxai²nã²tu³, txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sain¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nã²tu³ Txa²wĩ³na² hi²sen³kxai³lu² a³lxain¹tu¹wi¹. Ai¹nha¹kxai²nã²tu³ ã³nĩ³xain¹sxã³ yxau³yain¹nha¹tu¹wi¹.

24 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² a³lxi²sa²nxa³sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nã²tu³, txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sai¹nx3tho³li¹. Jã¹nxa¹jau³su² wãn³txai²na² ne³ka²ki²sah¹lxin¹jau³xai²na² hai³txi³ txa²wãn³txi³khai³sxa³wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹la² a²wãn³txai²la¹i¹.

25 Nxe³na¹jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxau³kxi¹nx2ta¹kxa²yu³su² ĩ³hen³txi³nx2ta¹i¹.

26 Yxã¹ta¹ye³jen¹na²ĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹ ã³nhxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²nũ³a² A²yãu³ka³txa² wi¹lhin¹jah¹la² wxã³nx2ti³sxã³, kan²txi³ yxau³ya³nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la², Txa²wĩ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹ sa²wet1sa²sxã³ ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nx2ti³kxah³lai²la¹i¹. A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³nx2ti³ha²kxai³, txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²ta²hot3si¹nx2ti³jau³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³ha²kxai³, Nxe³nx2ti³tu¹wi¹.

27 Txa²hãu²na¹ju³ta² ã³nhãu²no³txa²lxa¹i¹. Hĩ¹na² ĩn²nxa³ti³xa³ta³lxa¹ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yuh³xai²nã¹tũ³ka³txai²na² hãu²non³sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³sxa³i¹. “Hãu²no³ta¹xã¹.” Nain¹kxan²ti³, hãĩ¹nxe², hxi²waut3ta³lxain¹sxã³ yxau²xai³yai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹, Txai²na¹xai²na² txa²hãu²na¹ju³ta² txa²wi¹lhin¹khaix1na¹ju³ta² ã³nxũ²kwai³lxũ¹nxa²lxa¹i¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, hãu²non³sxã³ yxau²xai³la¹kxa²yã¹nxe² yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, hxi²waut3ta³lxi³nhyah¹lxa³nha²kxai³, yuh³lxa³kxi²yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

28 Txa²wãn³txai²na²: “Ĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, ã³wa³la² ĩ³xi²sxã³ yxau³ya³nx2ta¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹jau³xai²na² ain³kxi²sah¹lxi¹lxi¹. Nxe³na¹ju³ta³nũ³a², a³lxi²sah¹lxin¹kxai²nã²tu³ ĩ³ka³li³kxi²sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ĩ³na¹ju³ta³nũ³a² ĩ³ka³li³kxi²sah¹lxi³hĩ³nxã¹lxi¹, Txa²wĩ³na² ã³sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix1jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹.

29 Ha³lo²a² yan¹nãu³a¹ ai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Hĩ¹na², ha³lo²a² ũ³hũ¹nx2ti³xa³ta³lxa² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nã²tu³, hã²wxã³txa³, ha³lo²ai²na² ũ³hũ¹nx2ti³kxai²nã²tu³, txa²wãn³txai²na² ain³kxi¹xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹ka³tu³: “Hai³yo¹. Je³su²jah³la² wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ e³kxi²nẽ³te³nai¹ti²ti¹.” Yan¹nãu³a¹ nxe³sah¹lxin¹tu¹wi¹.

30 Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹ so¹lxi³ ãh¹ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² ko³nxe³thin¹ko³xai²nã¹tũ³ka³txa² a²wa³kxẽn³yah³la² Sa³ta³na²jah¹la²

yau³son³na³li¹. Ā³sen³sai¹sa²te³lhxā³ yau³son³kxi²sa²na³li¹. Yxān¹ta¹, jah¹la²kū³we²ki²la² hxi²ka¹nxa³i¹. Txai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹khaix¹jah¹lo²sa¹i¹.

³¹ Na¹kxan²ti³, Txa²wĩ³na²ĩ³kwa³na³sa²jau³xa² so¹lxi³ sa²wai³wait³sxā³ kãi³a¹i¹. “Ya³lu²na¹tũ¹xā¹.” Na¹kxan²ti³nũ¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a³lxi²na¹ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹tai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, ĩ³sa²yxau³sxā³ ā³nxai³yah³sah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

15

Je³su²jah³la² yain³tē¹ha² wi¹khai¹nxe³tē¹ha² te²hũ³ye²jau³su²

¹ — Txai²li² yain³tē¹ha² u²vē¹nhu²khai³xa² wi¹khai¹nxe³tē¹ha² te²hũ³te²sa¹i¹. Txa²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu², hai³sxa² wa³kxēn³yah³lo²hũ³te²la¹i¹. Wxāi²na² sa²kxai³lu², u²va²nxũ³ki³hũ³te²syah¹lxi¹li¹.

² Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ³kxan²tu³ yain³txa³ki³a² ān³ki³i²nxa³tũ³ka³txi³su² a²yxō²ha³kxan²tu³, Txa²wĩ³nai²na² ĩ³nũ³kxi²lho¹sxā³ ā³sxā³ ā³na¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²nũ³kxa² yxo²ha³kxa¹ yain³txa³ki³a² ān³ki³i²tũ³kxan²tu³, hāi¹nxe³sxā³ ũ³nhũ³we²kxi²te²ju²hē³li¹, ā²la² ka³lxa¹txi³ ā³ki³i²si¹jau³su².

³ Jā¹nxa¹jau³su², wān³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹tai¹ti²ti¹. Nxe³nx2ta¹jau³su², wxa²kō³nxe³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²lxi³sxā³, hĩ¹na² wi¹lhin¹nxa²lxi³na³li¹.

⁴ Yah³lxi¹nha²kxai³, nxũ²kwai³yxau³sah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txai²na² sa²kxai³lu² nxũ²kwai³yxau³nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³txa³nũ³kxa², wā²nxũ¹h¹ha³na³ka³lxi³ yxau³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ā³ki³i²te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²nũ³kxa² au³txi³ nũ³yxau³kxai²nān²tu³, wi¹ki³i²te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³kxe³hũ³nxe², wxa²nũ³ka³txai²nān²tu³, nxũ²kwai³yxau³sah¹lxan³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa² wi¹te²la³ kãi³yah²lxan³tho³li¹.

⁵ Txai²na² yain³tē¹ha² hũ³te²sa¹ha²kxai³, wxāi²na² a²nũ³kxa³nāu³hũ³te²jah³lxi¹nha²kxai³, ki³te²ju²hē³li¹. A²nũ²a² nxũ²kwai³yxau³sa³kxai²nān²tu³, Txai²na² nxũ²kwai³yxau³na¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²nān²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² kãi³hĩ³nx2na³li¹.

Yain³txa³nũ³kxa², wi¹ki³i²te²nũ³kxe³hũ³nxe², ha³lo²a² wi¹ju³ta² kãi³hĩ³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹, ā³na¹sa²sxā³ ha³na³ka³lxi³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³he¹yxah³lxan³tho³li¹.

⁶ A²nũ²a² nxũ²kwai³yxau³sai¹nxa³kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² hi²sen³kxai³lu² on³si¹hai¹nxa³jau³su² ĩ³ye³kxi¹nhĩ³nx2na³li¹. Wa³lu³la³nxũ³kxa² o³nxa³tũ³kxa² wxa²sa²ki³nũ²ki²sxā³ ha³nxe²a² sa²ya³ki³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³kxe³hũ³nxe², Txa²wĩ³na² on³si¹hai¹nxa³jau³su² ĩ³ye³kxi¹nhĩ³nx2na³li¹.

⁷ Yxān¹ta¹, txa²nxũ²kwai³nāu³a¹ nxũ²kwai³yxau³sah¹lxi¹nha²kxai³, txa²wān³txa² au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³, nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, a²yen³kxa² a²ten³yah³lxin¹kxa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³wā³txi³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²su² yen³kxi³ta³lun²yah³lxin¹tu¹wi¹.

⁸ Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yain³tē¹ha² ki³ka³lxa¹txi³, ā³ki³i²tũ³kxe³hũ³nxe² wi¹kãi³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wi¹kãi³yah³lxin¹ju³ta² ĩ²nx2tain¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² ĩ³sa²nēn¹kxain¹tu¹wi¹. “Txa²wā¹wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, ain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nān²tu³, wxāi²nān²ta³, txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³syah¹lxin¹tu¹wi¹.

⁹ A³lxi¹nx2ta¹i¹. Txa²wĩ³na² a³lxi²sa³kxa² yā¹nxe³sxā³ a³lxi¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, a³lxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ain³kxi¹xi²sah¹lxi³sxā³ yxau²sa²tē³jah¹lxi³hē¹li¹.

¹⁰ Txa²wān³txa², ĩ³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² sa²yxō²wet¹sah²lxin¹kxai²nān²tu³, txa²a³lxi²nx2ta¹jau³xai²na² yxau²xai³yah³lxi³nhĩ³nxa¹li¹. Txai²na²

Txa²wĩ³na² wãn³txa² ĩ³kwa³na³sa³jau³xa² sa²yxo²we¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹.
Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a³lxi²sa²jau³xai²na² yxau²sa²tẽ³to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹.
Jã¹nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹.

11 Txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. ĩ³ka³li³si¹nx2ta¹jau³su², nxe³nx2ta¹i¹.
Txai²na² kãin²ka³lih³sxã³ yxau²xai³khai¹nxe³na¹kxa² yã¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su²,
nxe³nx2ta¹i¹.

12 Txa²wãn³txa² ĩ³kwa³na³nx2ta¹jau³xa²sa¹: “A³lxi²waun¹nhat¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
Txai²li² a³lxi¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxa² yã¹nxe³nhat¹ju³yah³lxi³hẽ¹li¹.”

13 A³lxi²khaix³yhu¹ju³ta²sa¹, txa²ka³tẽ³na² wi¹la¹tãu³a¹ ã³sxã³ txa²ya³lxa³nãu³
ĩ³nxai²na² ya³lu²kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ju¹tai²na², a³lxi²khaix³yhu¹ju³ta³la³ te²ju²hẽ³li¹.
A³lxi²yhu¹ju³ta³la³, ã²la² wi¹ju³ta³la³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹.

14 Jã¹nxa¹jau³su², ĩ³kwa³na³nx2ta¹jau³xa² a²ha³kxa¹ sa²yxo²wet¹sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³,
txa²ya³lxah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

15 Hĩ¹na²: “Txa²ya³lxi³nãu³xa².” Nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Kxãn³su²:
“Kwa²wa³ka³li³lo³kxi²sah¹lxin¹te²nãu³xa².” Nxe³nx2ti³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹,
hĩ¹na² nxe³nx2ti³nxa³lho³li¹. Kwa²wa³ka³li³lo³kxi²kxai²nãn²tu³, a²sũ³na²
ha³lo²la³ a³la³kxi²nũ¹ti³he¹xai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, wxãi²na² txa²ha³lo²a²
a³la³kxah¹lxi¹lxi¹.

16 Hai³txi³ wxa²yu³tai²li² ka³na³ki² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹sah¹lxan³tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹,
Txai²na¹xai²na² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nxa²ta¹tai¹ti²ti¹. ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nxa²ta¹ka³tu³,
ha³lo²a² wi¹ju³ta² kãĩ³sa²tẽ³si¹nx2ta¹jau³su² ĩ³ka²lat¹so¹nx2ta¹tai¹ti²ti¹.
Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, a²yain³txa²ki³a² wi¹ki³i²txi³hũ³nxe² wi¹kãĩ³yah³lxin¹tu¹wi¹.
Jã¹nxe³sxã³ a²yain³txa²ki³a² wi¹te²ta³ki³a² ã³kho³txa³kxe³su²
wi¹lxi³yxau³ki³ai²la¹wi¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², wxa²wi¹kãĩ³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
wi¹kãĩ³sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su² ĩ³ka²lat¹so¹nx2ta¹ka³tu³
hxi²kan¹txi³lo³txa²lxa¹tai¹ti²tu³wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²yen³kxa²
Txa²wĩ³na² ĩ³wã³txain¹yah³lxin¹kxa² a²yxo²ha¹kxa¹, txa²ĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li²sa²sxã³
ĩ³wã³txain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ũ³hũ¹nx2tain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su²
ĩ³ka²lat¹so¹nxa²lxa¹tai¹ti²ti¹.

17 Jã¹nxa¹jau³su², a³lxi²waun¹nhat¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³na¹jau³xai²na²
ĩ³kwa³na³nx2ta¹i¹.

“Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su²

18 Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Yuh³xan¹ta³ko³tan¹tũ³ka³txa²
ko³nxe³thin¹ko³xai²nãn¹tũ³ka³txa² yxo²kwĩn¹kxi¹nx2tain¹na³li¹.
Nxe³ju³ta² hxi²waut³ta³kxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²nxe³tũ³ka³txa² kxãn³su²
yxō²kwĩn¹kxi²sain¹to³hxai²tai¹ti²ti¹. Sai¹nha²kxai³, jã¹nxe³nx2tain¹na³li¹.
Yãn³tai²na², yxo²kwĩn¹kxi¹nx2txai¹nxa³ta³lxa² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹to³hxai²tai¹ti²ti¹.

19 Wxa²yu³tai²li²: “Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sa¹xã¹.”
Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, a³lxi¹nx2tai¹nhĩ³nx2na³li¹. “Hã³xa¹,
txa²wã¹nũ³ka³txi³sain¹na³li¹. A³lxi²ki³tu¹wi¹.” Nxe³nx2txai¹nhĩ³nx2na³li¹.
Yxãn¹ta¹, wxãi²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sah¹lxa³lxi¹.
Txai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txa² ã³sa²hait¹so¹nx2ta¹ha²kxai³
txa²nũ³ka³txi³sah¹lxi¹lxi¹. Nxe³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³,
yxō²kwĩn¹kxi¹nx2tain¹na³li¹.

20 Txa²wãn³txa², ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³na¹jau³xa²sa¹: Kwa²wa³ka³li³lo³ah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² kũ³we²ki²la²
hxi²kan¹yah³lxa³lxi¹. Sũ³nu²na¹xai²na² so¹lxi³ ã²la² hxi²ka¹na¹wi¹. Yxãn¹ta¹,
yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² ha³ta³nxãn²txi³ ko³nxe³ju³ta²
so¹lxi³ kãĩ³kxi²sain¹to³tai¹ti²ti¹. Ai¹nha²kxai³ kwa²wa³ka³li³lo³ah³lxin¹te²
ĩ³nxain²txi³ jã¹nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Jã¹nxain¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txa²

sa²yo²ã³sain¹to³ta¹ti²ti¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²wãn³txain²txi³
sa²yo²ã³nx2tain¹tu¹wi¹.

21 Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Txa²wĩ³na²
ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta²na² ĩ²ain¹tũ³ka³txi³sxai¹nxa³wi¹. ĩ²ai¹nxa³jau³su²
yo²kwĩn¹kxi²sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³, jã¹nxe³sxã³, Txai²li² sa²hẽ¹ta²lxa¹kxe³su²
yo²kwĩn¹kxi¹nx2tain¹nũn³tu¹wi¹, txa²sa³wi³ha³lxi³sah¹lxi¹nha²kxai³lu¹.

22 A²nxe³tũ³ka³txai²na², wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³kxai¹na¹ta¹ti¹tu³wi¹.
Na¹kxan²ti³ sa²yo²ã³sa²sxã³ ko³nxe³ti³ kã³ai¹nhxai²ta¹ti²tu³wi¹. Ain¹ka³tu³,
Txa²wĩ³na² ĩ¹nã¹jau³kxai³lu¹: “Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ã²la²
kã³in² ko³nxe³ti³ kã³ain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹.” Ain¹na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na²
wxã³sxã³ Txa²wãn³txa² ĩ³ye³kxain¹nxa³ke³la³te²kxai³, sa²yo²ã³sain¹ju³ta³la³
yũ³ai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Ain¹ke³la³te²kxai³, hai³txi³ Txa²wĩ³nu²la³
ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³la³ ĩ³yĩ¹lai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.

23 A²nũ²a² yo²kwĩn¹kxi²sain¹jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³nã²in²txi³
yo²kwĩn¹kxain¹nũn³jah¹lo²su² ĩ³nx2na³li¹.

24 A²nxe³tũ³ka³txai²na², Txai²na² yxau³yain¹sxã³ ha³lo²a² nũ³kxũn³ju³ta²
kã³yain¹to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹. Ha³lo²a² a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³
kã³ti³he¹nxa³kxa², Txai²na¹xai²na² kã³yain¹to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹.
Yai¹na¹ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² Txain²txi³ ĩ²sai¹nha²kxai³,
Txa²wĩ³nã²in²txi³ ĩ²yhai¹nha²kxai³ ya³sai¹nhxai²ta¹ti²ti¹. Ya³sain¹kxan²ti³,
ã³ne³to³ti³he¹xai¹nhxai²nxa³ta¹ti²ti¹. Ā³ne³to³hxai¹nxa³kxe³su²,
hã¹sxã³ Txain²txi³ yo²kwĩn¹kxi²sai¹nha²kxai³, Txa²wĩ³nã²in²txi³
yo²kwĩn¹kxi²yhai¹nha²kxai³, yuh³xan¹ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
ya³sai¹nhxai²ta¹ti²ti¹. Ai¹nha²kxai³, Txa²wĩ³nu²la³ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa²
ĩ³yĩ¹lain¹tu¹wi¹. “Ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³khaix¹syah¹lxi¹lxi¹.”

Ain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lai²la¹i¹.
Ain¹jut³su², yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wxã³sxã³, ha³lo²a²
nũ³kxũn³ju³ta² kã³yain¹nxa³ke³la³te²kxai³, txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³hain¹nxa³ke³la³te²kxai³, tũ¹ka³txai²na² ĩ²sai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.
Sai¹nxa³ke³la³te²kxai³, sa²yo²ã³sain¹ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³i¹. Ai¹nha²kxai³,
hai³txi³ Txa²wĩ³nu²la³ ko³nxe³thin¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³la³ ĩ³yĩ¹lai¹nhĩ³nx2nxa³i¹.
“Tũ¹ka³txai²na², hai³txi³ txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta³la³ ĩ³yau¹ũ³hain¹nxa³hẽ³na¹.
Nxe³ha²kxai³ sa²yo²ã³sain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³xã¹.” Txa²wĩ³na² ai¹nhĩ³nx2na³li¹.
Yxã¹ta¹, nxe²nxa³i¹. Tũ¹ka³txai²na² ĩ²sain¹kxan²ti³ yo²kwĩn¹kxi²sain¹na³li¹.

25 Yxo²kwĩn¹kxi²sain¹sĩn¹ju³ta²na², kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
a²ha³teh³nxã³nxã¹jau³xau³hxai²tẽx1tã² e³te³nah¹lxi¹: “Txai²na¹xai²na²,
hã¹nxe² wain³txi³ kã³yai¹nhxai²na¹hẽ³li¹. Na¹kxan²ti³, kwa²hã¹nxe²
yo²kwĩn¹kxi²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.” Kxã³nxã¹jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹.
Yxã¹ta¹, kwẽn¹ta²na² nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³,
yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yo²kwĩn¹kxi²sain¹to³hxai²ta¹ti²ti¹,
kwẽn¹ta²na², kxã³nxã¹jau³xa¹ a²ya³la³tu³ ta³lu²nain¹na³li¹.

26 Yxã¹ta¹, ĩ²ũ¹nx2ti³jah¹la², A²ya³la³tu³jah¹la², A²yãu³ka³jxah¹la²
ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² a²si³yxau³kax3khai³xa²,
Txa²wĩ³na²la¹i¹. Txa²wĩ³na² a²yen³nãu³a¹ a³li³sxã³ ai³sxã³ tũ³nx2tain¹tu¹wi¹.
Ain¹ka³tu³, A²ya³la³tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Txai²na² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹
ĩ³yau¹ũ³hain¹ya³sa³tu¹wi¹.

27 Ai¹nha²kxai³, wxã²na² sa²kxai³lu² te²yã¹nxe³sxã³ Txai²na², a²nũ²a²
yo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹ya³sah¹lxin¹tu¹wi¹, a²wi¹lhĩ¹na² kxã³su²
ã³si³tẽ³kxi²sah¹lxi³to³hi¹nha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16

1 — Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Ye³jen¹nāu³a¹, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ye³khāuh³lxa³ti³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹, i³yxaih²kxi²sah¹lxi³sxā³ yxo²i²sah¹lxin¹ju³ta²na² ā³na¹sah¹lxin¹kxa²yan³ti³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Kwēn¹ta²na², ha³lo²a² ũ³hũ¹nx2ti³xa³tā³lxa¹ wān³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹.

2 Na¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxain¹thĩ³na² ā³wih¹yah³lxin¹ju³ta² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ũ³nhũ³sa²tā³ha³lo²sai¹xi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi³ yxan¹nāu³a¹ ha³lo²a² ā²la² ko³nxe³ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³hĩ¹nāu³u¹ta²na² a²nũ²a² i³su²lhā³nx2tain¹kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²na² ko³nxe³thin¹jah¹lai²la¹xā¹. Na¹ha²kxai³ i³su²lhā³ai¹na¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² kãi³si¹sa²jau³su² i³su²lhā³ai¹na¹xā¹, a²nũ²ai²na²sā¹.” Nxe³nhain¹tu¹wi¹.

3 Ko³nxe³ti³ kãi³kxi¹nx2ti³ju³ta²nũ³a², Txa²wĩ³nāin²txi³ i²ai¹nxa³kxe³su², Tx-ain¹txi³ i²sai¹nxa³kxe³su², ko³nxe³ti³ kãi³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

4 Yxān¹ta¹, hĩ¹na² ha³lo²a² ũ³hũ¹nx2ti³xa³tā³lxa¹ wān³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹ nxe³ye¹nx2ti³kxai²nān²tu³, txa²wān³txai²na² ain³kxi¹xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. “Ha³lo²ai²na² kxā³nxa² Je³su²jah³la² i³hen³txi³nē³na²hē³na¹.” Sah¹lxin¹tu¹wi¹. Wān³txai²na² a²wi¹lhĩ¹nhĩ¹nai³tā² i³ye³kxi¹nx2ti³nxa³ta¹ti²ti¹, yxau³ya³nx2ta¹ha²kxai³lu¹.

Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

5 Yxān¹ta¹ hĩ¹na² i³te³la¹i¹. I³sa²si¹hā³sa²jah¹lu¹ta²na² yxau³tāu³a¹ i³te³la¹i¹. Na¹jau³xai²na²: “Ĩh¹nũ¹la³ i³te³lin¹ji¹?” Nxe³sah¹lxa³lxi¹.

6 Yxān¹ta¹ wān³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² wxa²ē¹nāu³a¹ kāin² i³āin²txi³nx2ti³na³li¹.

7 Nxe³kxan²ti³, a²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txa²xĩ³na¹ju³ta²nũ³a² wi¹lxon³kxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² i³te³la¹i¹. Ĩn²nxa³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²la³ wxā³ye¹nx2ti³xa³lho³li¹. Yxān¹ta¹ i³na¹kxai²nān²tu³ i³sa²si¹hā³ũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ ka³lih³nx2ti³tu¹wi¹.

8 Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³, wxā³ye¹nx2ti³kxai²nān²tu³, Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² i³yũ²kxain¹tu¹wi¹. Ha³na³ka³lxi³ a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tain²txi³ i³yũ²kxai¹nha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ txa²wai³na¹ju³ta² i³yũ²kxai¹nha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ a²nũ²a²: “Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhā¹.” Nxe² yxau²xai³te²su² kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹sxā³ i³wai¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nũ³ain²txi³ i³yũ²kxai¹nha²kxai³ ain¹tu¹wi¹.

9 Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yxo²i²ti³hex¹sa²tũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Yxo²i²sai¹nxa³ju³tain²txi³sxā³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta²la²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lai²na² i³yũ²kxain¹tu¹wi¹.

10 Jā¹nxe³sxā³ ha³lo²ai²na² yxau³na¹hĩ¹na¹ txa²wai³na¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³hai¹nhxai²na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹, ye³jen¹na² Txa²wĩ³na² yxau³tāu³a¹ ā³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, wxāi²na² sa²kxai³lu¹ i²sah¹lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹, i³na¹kxa²si³yo³na¹ Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²ai²na² ā³wxā³sxā³ wain³txi³ kãi³tu¹wi¹. Wain³txi³ kãi³a¹kxa² yā¹nxe³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² txa²wai³na¹ju³ta² i³yũ²kxain¹tu¹wi¹.

11 Jā¹nxe³sxā³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ko³nxe³thin¹ko³xai²nān²tũ³ka³txai²na² a²wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²kwĩn¹kxi²khaix¹jah¹lai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³, yxan¹nāu³a¹

ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹sxā³ i³wai¹tain¹tu¹wi¹, Sa³ta³na²jah¹lai²na²su². Jā¹nxe³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² i²li³te²su² te²an²tu³: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²kwīn¹kxi²na¹nhā¹.” Nxe²yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²lē¹. Yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹sxā³ i³wai¹tain¹nūn³tu¹wi¹. Jā¹nxe³ju³ta³nū³a² Hxi²nū¹nx2ti³jah¹lai²na² i³yū²kxain¹tu¹wi¹.

12 Wān³txa² ka³lxa¹jau³xa² wā³kon³na³li¹. Yxān¹ta¹, hī¹na² i³ye³kxi¹nx2ti³nxa³lho³li¹. i³ye³kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³, wxāi²na² e³nxū¹sah¹lxi³hī³nx2nxā³lxi¹.

13 Yxān¹ta¹, A²yāu³ka³jxah¹la² A²ya³la³tu³jah¹la² wxā³ye¹nx2ti³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³ta³lu²ni¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² e³jau³xa² hai³txi³ a²ē¹nāu³a¹ ān³si³wxe³jau³sxa³i¹. A²wān³txa² Txa²wī³na² ain³kxi²sa²so¹kxi²jau³xa² so¹lxi³ A²yāu³ka³jxah¹lai²na² sa²kxai³lu² i³ye³ya³nx2ti³tu¹wi¹. Ya³nx2ti³kxai²nān²tu³, ha³lo²a² yxan¹nāu³a¹ ai³ju³ta² i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wi¹.

14-15 A²nxe³jah¹lai²na², txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hain¹tu¹wi¹. Nxe³te³lhxā³, txa²ē¹nān¹jau³xa² txa²wi¹lhi¹na¹jau³xa² ain³kxi²sa²so¹sxā³ wxa²yu³ta² i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta², Txa²wī³na² a²ē¹nān¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ txa²ē¹nān¹jau³xai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³, txa²ē¹nān¹jau³xai²na² ain³kxi²sa²so¹sxā³ i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wi¹. Ya³nx2ta¹i¹.

“Āin²ti³nx2ti³kxan²ti³ ā³yatlsxā³ ka³lih³nx2ti³tu¹wi¹.” Nxe³jau³su²

16 Jū¹nxe² ye³jen¹nāu³a¹ i²sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ ye³jen¹nūn³tāu³a¹ i²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, i²li³te²a² a²sa³wi³ha³lxi³lo³kxa² wān³txi³kxai³lu¹, ha³na³ka³lxi³ i³ye³kxi²lā³yhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ i³ye³te²sin²ta²ku²: “Jū¹nxe² ye³jen¹nāu³a¹ i²sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxai²nān²tu³. Hā²wxān³txa³ ye³jen¹nūn³tāu³a¹ i²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ko³kī³sxa³ha²kxai³, wān³txa² yau³xā³xa²: “Txa²wī³na² yxau³tāu³a¹ i³na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ na¹i¹.” Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ko³nūn³kī³sxa³ha²kxai³, kī³nhai¹.

18 Jā¹nxe³sxā³, jah¹lai²na² wān³txa²: “Jū¹nxe³ ye³jen¹nāu³a¹.” Nxe³nē³lain¹ten¹ti¹. Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ ĩh¹nxe³jau³tan³te²sin²ta²ku² kī³nhai¹. Je³su²jah³la² i³wā³txi³sain³ti³ten³kī³tā³li¹. Nxe² ha³na³ka³lxi³ yxau³sxā³ nxe² i³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Āin¹kxan²ti³, hāi¹nxe³sxā³ kōn³ton³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Yxān¹ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² i³ye³lain¹jau³xai²na²sa¹:

— Wān³txa² ko³kī³sxa³nhai¹. i³wā³txi³sain³ti³ten³kī³nhai¹. Nxe³jau³xai²na², Je³su²jah³la² a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³la¹ Je³su²jah³la² wān³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wān³txai²na² a²si³yxau³tāu³a² i³wā³txa³kxi²nhyah¹lxin¹ta¹. Txa²wān³txai²na²: “Jū¹nxe² ye³jen¹nāu³a¹ i²sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ ye³jen¹nūn³tāu³a¹ i²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹.” Nxe³nx2ta¹ten¹ti¹. Nxe³na¹jau³xai²na² i³wā³wā³ta³kxi²nhyah¹lxin¹ta¹.

20 A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txai²li² ā³nxī³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹, wxāi²na² hxi²yen³txi² nān³yah³lxin¹tu¹wi¹. Au³ti³ āin²ti³nx2ti³tu¹wi¹. Yah³lxin¹ta¹, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tū³ka³txa² i³ka³li³hain¹tu¹wi¹.

Nain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, nān³yah³lxin¹kxan²ti³, āin²ti³nx2ti³ju³ta²ha³na³ka³lxixi³ ān³yāt1sxā³ĩ³ka³li³yah³lxin¹tu¹wi¹.

21 Wxa²ha³lo²a² nxe³jut3sũ³ju³ta²sa¹: Txu¹ha² wē³nhi³sxā³ a³li³lah¹te³lhxā³nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, ĩh³khaix1yain¹te²jai¹ti²ti¹. Kxān³su²na³na¹, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹, wē³sa² a³li³la¹ju³ta³nũ³a²su¹, te²jai¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹ wē³sa² a³li³lah¹ta³lun²kxai²nān²tu³, ũ³hũ¹nē³kxai²nān²tu³, kāin²ka³li³khaix1nxe³te²sē¹li¹. Nxe³ha²kxai³, āin²ti³ju³ta²kxai³ ne³wā²nē³te²sē¹li¹. Jā¹nxe³kxe³hũ³nxe²yxau²xai³lah³lxin¹tu¹wi¹.

22 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, hĩ¹na² sa²kxai³ au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ āin²ti³khaix1yah³lxixi¹lxixi¹, txa²xĩ³na¹ju³ta³nũ³a²su¹. Yxān¹ta¹, ā³wā³li²ĩ³xi²sxā³ a³ti¹xi²nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³, ĩ²yhu¹ki³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹, ĩ³ka³li³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹. Ka³li³sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹. Wxa²ka³li³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹txi³ a²nũ²a² ā³xa²so¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

23 Nxe³tāu³a¹, Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nx2ti³tāu³nũ³ā¹ hai³txi³wān³txi³la³ ĩ³wā³txi³sah¹lxan³tho³li¹. “Wān³txai²na² ĩh¹nxe² a²si³yxau³tāu³su²ji¹ku¹.” Sah²lxan³tho³li¹. A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²yen³kxa² ĩ²li³te²la³Txa²ĩ³la² ĩ³yĩ¹li²sa²sxā³ Txa²wĩ³na² ĩ³wā³txain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ũ³yhen³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

24 A²si³ta³lo³nāu³hĩ¹nān²tu³, Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³, hai³txi³Txa²ĩ³la² ĩ³yĩ¹li²sa²sxā³ a²yen³kxa² ĩ³wā³txi³yah³lxixi³to³hxai²nxā³nhē³li¹. Yxān¹ta¹, hĩ¹na² Txa²ĩ³la² ĩ³yĩ¹li²sa²sxā³, Txa²wĩ³na² ĩ³wā³txi³sxā³ ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxixi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ũ³yhen³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, kāin²ka³li³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹.

Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ā³sen³sai¹ain¹sxā³ hxi²kan¹jah¹lo²su²

25 A²wi¹lhi¹nān²tu³, kxān³su² wān³txa² hāi³jau³xa² so¹lxixi³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹, ha³lo²a² hau³kon³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹, e³lē³na¹ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³, wān³txa²si³ka³kan³jau³xa² so¹lxixi³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wĩ³na² wān³txa²si³ka³kan³jau³xa² so¹lxixi³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wĩ³na² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxā³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

26 A²nxe³tāu³ai²nān²tu³, wxāi²nān²ta³ Txa²ĩ³la² ĩ³yĩ¹li²sa²sxā³wi²ka¹ka¹nhe² Txa²wĩ³na² ĩ³wā³txain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wĩ³na² hĩ²se³na² a³lxixi¹nx2tain¹na³li¹. Nxe³nx2tain¹kxe³su²ain³kxi¹nx2tain¹ka³tu³, sa²hau³ko³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, Txai²li²sa²hau³ko³kxi¹nx2ti³si¹hai¹na¹jau³la³ Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxain¹nxa³kxan²ti³, sa²hau³ko³kxi¹nx2txai¹nhĩ³nx2na³li¹.

27 Jā¹nxa¹jau³su², wxāi²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lo²na¹xain²txi³ a³lxixi², Txa²wān³txa²: “Txa²wĩ³na² yxau³tāu³a¹ a³li³sxā³ ha³lo²ai²na² wxā³na¹hē³li¹.” Nxe³na¹jau³xai²na² yxo²ĩ²i² nxe³sah¹lxixi³hxai¹nhē³li¹. Sah¹lxixi¹nha²kxai³Txa²wĩ³na² a³lxixi¹nx2tain¹na³li¹.

28 Jā¹nxa¹jau³su² a²ya³la³tu³ Txai²li², Txa²wĩ³na² yxau³tāu³a¹ a³li³sxā³ha³lo²ai²na² wxā³na¹hē³li¹. Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² ha³lo²ai²na² a³li³sxā³Txa²wĩ³na²yxau³tāu³a¹ ĩ³na¹tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxixi³nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hā³xā¹. Kwēn¹ta²na² si³ka³ka³ni³ e³nhi¹lxixi¹. Hai³txi³ hāi³jau³la²e³sĩn¹nxā³lxixi¹.

30 Kwēn¹ta²na² ain³kxi¹nx2nha¹nhai¹. A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi², a²nũ²a² ē¹nān¹jau³xa² ha³ta³nxān²txi³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah¹lo²su²

nhi¹lxi¹, a²nũ²a² ã³xa² ã³ye³kxi¹nxa²hxa³kxan²ti³nũ¹. Nha¹ha²kxai³, Wxa²si³yxau³te²khai³xa² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³ai²la¹xã¹. Nxe³nhĩn¹ju³ta² hĩ¹na² yxo²ĩ²nxa²nha¹nhai¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

³¹ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— “Hĩ¹na² yxo²ĩ²nxa²nha¹nhai¹.” Nxe³sah¹lxi¹lxi¹.

³² Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txai²na² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² nxe²xai³tu¹wi¹. Hĩ¹na² ai²na³li¹. Wxa²nũ³kã³txai²na² ã³nih³sxã³ ĩ³hax³te¹hax³ten¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²khai³xa² ãn³kẽ³nã¹la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, Txai²na² so¹lxi³ nũh¹ yxau³na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, nũh¹ yxaun²nxa³lho³li¹. Txa²wĩ³na² whãi²na¹ yxau³kxi²sa³tu¹wi¹.

³³ Txa²wãn³txai²na² hãĩ¹nxe³ti³xa² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Yxo²ĩ²sa²sxã³, wxa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ã³nhãu²no³si¹nx2ta¹jau³su² e³kxi¹nx2ta¹i¹. Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹tũ³kã³txi³sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³, ha³lo²ai²na² yxau³yah³lxin¹hĩ¹na¹ ye³khãuh³lxa³ti³nx2tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, Txai²na² ãn³sen³sai¹ain¹sxã³ ã²la² hxi²kan¹khai¹nxa¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxãi²na² hxi²ka¹ka¹nhe² yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², a²sa³wi¹ha³lxi³nãu³xa² ĩ³ye³ta¹hxi²hẽ¹la².

17

Je³su²jah³la² A²wĩ³na² ĩ³ye³kxi²jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ wãn³txai²na² ĩ³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ o³si³nãu³a¹ sa²yxou²ka²la¹nha²sxã³ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³na², nxe³txi¹. Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, wxa²wẽ³sa³na¹xai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hit1sẽ¹li¹. Wxi²kin³ti³to³nĩn¹kxa² yã¹nxe³ kãi³ti³hit1sẽ¹li¹. San¹kxai²nãn²tu³, wxi²kin³ti³to³nĩn¹kxa² yã¹nxe² kãi³a¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Wĩ³na² ĩ³nxai²na² sa²nẽn¹kxi¹nxain¹tu¹wi¹.

² A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³ta³ ti³hit1san¹tai¹ti²ti¹. Sa¹nha²kxai³, a²nũ²a² Wĩ³nu² ĩ³nxai²na² ũ³hũ¹san¹kxa² yxo²ha³kxa² so¹lxi³ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Si¹san¹jau³su², ti³hit1san¹tai¹ti²ti¹.

³ A²nxe³ju³ta²su¹: A²nũ²a² wi¹lĩ²nẽ³lhã³ sa²yxou²we¹tẽ³te²su² kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³te²su² hĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, wxãĩn²txi³ Sũ³na² Si³yxau³kat3su² te² ĩ³nxãĩn²txi³ hãĩ¹nxe²te² ĩ³nxãĩn²txi³ wi¹lĩ²nxa²sxã³ sa²yxou²we¹txai¹ni², Txai²na¹xain²txi³ Je³su²jah³lo²na¹xain²txi³ Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²sxã³ ĩ³sa²si¹hã³san¹kxah³lo²na¹xain²txi³ wi¹lĩ²sa²sxã³ sa²yxou²wet1sai¹ni², nẽ³lain¹kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lai¹nhĩ³nx2na³li¹.

⁴ Txai²na¹xai²na², wxa²wa³ka³li³yu³ta² ũ³hũ¹san¹ju³ta² kãi³ta³lu²na¹te¹ni²ti¹. Na¹ha²kxai³ wxi²kin³ti³to³nĩn¹ju³txai²na² a²nũ²a² a²yxou²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹to³hxi²na¹tai¹ti²ti¹.

⁵ Wĩ³na², nxe³ti¹. Jũ¹nxe³ ye³jen¹nãu³a¹ wxa²yxau¹tãu³a¹ ĩ³xi²na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, wxa²yen³nãu³a¹ yxau³na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ ne³hĩ¹na¹ wxi²kin³ti³to³ti³hit1sẽ¹li¹. Yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² yũ³ti³he¹nxe²nxa³hĩ¹nãu³u¹tai²na² wxi²kin³ti³ton³kĩ³kaix1 jã¹yxã³sẽ¹li¹.

⁶ Txa²nũ³kã³txi³su² ũ³hũ¹san¹tai²ti²ti¹. A²nũ²a² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txai²na² ã³yã³nhai¹tã³nũ¹san¹tai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txa² a²wi¹lhĩ¹na² wxa²nũ³kã³txi³sin¹tai¹ti²ti¹. Hã²wxãn³txa³ ũ³hũ¹san¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³, hĩ¹na² txa²nũ³kã³txi³su² na³li¹. Wxa²yxou²wãn³txa² ain³kxi²so¹sxã³ sa²yxou²we¹txain¹tũ³kã³txi³su² ai¹nhxai²tai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txa² so¹lxi³, hxi²kan¹khai¹nxĩn¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹tai¹ti²ti¹.

7 Wĩ³na², nxe³txi¹. A²yen³kxa² ũ³yhen³kxi²san¹kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²yen³kxi³su² hxai²tai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²na² txa²nũ³ka³txai²na² hĩ¹na² a³la³kxain¹na³li¹.

8 Wxa²wãn³txa² ũ³hũ¹san¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Ai¹na¹ha²kxai³, a³la³kxain¹na³li¹. A²nxe³na¹jau³xai²na² ain³kxi²so¹kxi²sa²sxã³ a²ẽ¹nãu³a¹ sa²wi¹nhain¹to³tai¹ti²ti¹. Sai¹nha²kxai³, Wxã²na² txa²si³yxau³kat3sin¹jau³su² ain³kxi²nha², Wxã²na² ĩ³sa²si¹hã³san¹jau³su² ain³kxi²nha², txa²nũ³ka³txai²na², sain¹to³hxai²tai¹ti²ti¹.

9 Txa²nũ³ka³txai²na² so¹lxi³ sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Hai³txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³la³ yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi¹nxa²hxa³i¹. Yxã¹ta¹ txa²nũ³ka³txai²na² so¹lxi³ ũ³hũ¹san¹tũ³ka³txai²na² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Wxa²nũ³ka³txi³su² nũ³nha²kxai³ ya³nxa²ha¹i¹.

10 Txa²nũ³ka³txa² wxa²nũ³ka³txi³sah¹lxi¹nha²kxai³, wxa²nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² txa²nũ³ka³txi³su² nha¹ha²kxai³, nxe³ki³te²jai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², e³lẽ³na² yxau³sxã³ wi¹kã³yxau²xai³lain¹na³li¹. Wi¹kã³yxau²xai³la¹kxa² yã¹xain¹na³li¹. Ain¹sxã³, txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹na³li¹.

11 Na¹ha²kxai³, Txai²na² ĩ³xi²na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, yxau³ya³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² yxaun²nxa³lho³li¹. Na¹kxa²si³yo³na¹ txa²nũ³ka³txai²na² ha³lo²ai²na² nũh¹ yxau³ain¹tu¹wi¹. Wĩ³nã³, hã¹nxe² wi¹lhin¹khaix1jah1lã³. Nxe³txi¹. Wxã²li² nũ³kxũn³khaix1te²sin¹jai¹ti²ti¹. Nxe³te²sin¹jau³su², a²nũ²a² ũ³hũ¹san¹kxa² ha³lo²ai²na² nũh¹ yxau³ain¹tũ³ka³txi³nũ³a², nũ³kxũn³txi³ ã³non²ta³kxi¹tai¹nhẽ³li¹.

12 Yxau³yai¹na¹hĩ¹na², a²nũ²a² ũ³hũ¹san¹tũ³ka³txai²na² ã³non²ta³kxain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Wxã²li² nũ³kxũn³khai¹nxi¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³, nũ³kxũn³ti³hit1san¹kxe³su² ã³non²ta³kxain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Hai³txi³ a²ta³a² hxi²ka² sa²so¹kxi²nẽ³lhxã³ tũ¹kxi²nẽ³te²la³ yũ²nxa³i¹. Yxã¹ta¹, ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ tũ¹kxi²nẽ³na³li¹. A²nxe³jah¹la², kxã³nxai³tã² Wĩ³na² ĩ³nxai²na² ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹ti³hi¹tin¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹la² ĩ³xan³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta² yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xau³hxai²tẽx1ta² jã¹nxe³sxã³, ye³jen¹na² ka³na³ka³na³jah¹lai²na² so¹lxi³ ĩ³xan³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta² yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹.

13 Ye³jen¹na² yxaun¹tãu³a¹ ĩ³xi²na¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, hĩ¹na¹, yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau³na¹hĩ¹na¹, txa²nũ³ka³txai²na² a²yen³nãu³a¹ yxau³sxã³ txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³tũ³ka³txai²na² ain³kxi²sain¹sxã³, wi¹lxon³kxi²ta³lun²sa²kxa² yã¹nxe³si¹hai¹na¹jau³su² e³a¹i¹.

14 Txa²nũ³ka³txai²na², Wĩ³na² ĩ³nxai²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Ai¹na¹ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² hi²sen³su² yxo²kwĩn¹kxain¹na³li¹. Yxo²kwĩn¹kxi²sain¹kxa² yã¹nxain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², Txain²txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sin²nxa³ha²kxai³, txa²nũ³ka³txain²txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, ya³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹sĩn¹na³li¹.

15 Ha³lo²ai²na², txa²nũ³ka³txai²na² sa²so¹sxã³ ũ³ho¹ain¹si¹nxa²ha¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nxa²hxa³lho³li¹. Yxã¹ta¹, ĩ³lxi³thi¹nxa³jah¹la² a²si³yxau³ka³txa², Sa³ta³na²jah¹lai²na² txa²nũ³ka³txai²na² ã³non²ta³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Ye¹nxa²ha¹i¹.

16 Jã¹nxa¹jau³su², txa²nũ³ka³txai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Txai²li² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³sin²nxa³kxa² yã¹nxe², ain¹nũn³na³li¹.

17 Ai¹nha²kxai³, txa²nũ³ka³txai²na² sa²hait1so¹txain¹sxã³ a²ẽ¹nãu³a¹, wxa²wãn³txa² a²ya³la³tu³khaix1jau³xa² ũ³whi¹tai¹nhẽ³li¹. Wxã²yã¹nxe³sxã³

wi¹lhin¹ti³hit1txai¹lxi¹. Wxa²wān³txa² a²ya³la³tu³khaix1jau³xai²la¹i¹.

18-19 Wxāi²na² yuh³xan¹ta³ko³xai²na² i³sa²si¹hā³san¹tai¹ti²ti¹. Jā¹xai¹na¹i¹. Txa²nũ³ka³txai²na²su¹ na¹i¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na² wi¹lhi¹na¹i¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kāi³te³lhxā³ wi¹lhi¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³, txa²nũ³ka³txai²na² wi¹lhin¹si¹hai¹na¹jau³su² na¹i¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kāi³ain¹txai²li¹.

20 Ain¹kxai²nān²tu³, txa²nũ³ka³txai²na² ti¹ai²nān¹tũ³ka³txai²na² wxa²wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² i³ye³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹jau³nũ³a², a²nũ²a² ā³xa² ain³kxain¹kxai²nān²tu³, sa²yxo²wet1sain¹nũn³tu¹wi¹. Sain¹kxai²nān²tu³ nxe³tāu³a¹ Txai²li² sa²yxo²wet1sain¹tũ³ka³txi³nũ³ai²na² yxo²ha³kxa¹, hī¹na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹jau³su², nxa²ha¹i¹. Hai³txi³ txa²nũ³ka³txai²na² ti¹ai²nān¹tũ³ka³txai²na² so¹lxi³ sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹jau³la³ i³ye³kxi¹nxa²hxa³i¹.

21 I³ye³kxi¹nxa²ha¹jau³xa²sa¹: Sa²yxo²wet1sain¹tũ³ka³txi³nũ³ai²na² yxo²ha³kxa¹ wi¹lī³we¹yhu¹khai¹nxe³sxā³ yxau²xai³lain¹te³lhxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Ju¹ta² ten³khaix1sa³nhai¹. Wī³nu² i³nxāin²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa²sxā³ wi¹lī³we¹sa¹nha²kxai³, nxe²yxau²xai³ki³tā³li¹. Nxe³ki³sa²kxai³ nxe³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ sa²yxo²wet1sain¹tũ³ka³txi³nũ³ai²na² nxũ²kwai³yxau³nē³lain¹sxā³ wi¹lī³we¹te³lai¹nha²kxai³ wi¹lī³we¹yhai¹nha²kxai³, nxe²yxau²xai³la³nhē³lain¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nhai¹. Nxe³nē³lain¹ju³ta³nũ³ai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³ tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² i²nē³lain¹sxā³ i³ye³ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹: “Hā³xā¹. Je³su²jah³la² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²si¹hā³kxah³lo²khai³xai²la¹i¹.” Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wān³txa², nē³lain¹tu¹wi¹.

22 Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹san¹tai¹ti²ti¹. Nxe³san¹kxa² yā¹nxe³sxā³ txa²nũ³ka³txai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹tai¹ti²ti¹. Nai¹na¹ha²kxai³, wi¹lī³we¹yhu¹sxā³ yxau²xai³ki³kxa² yā¹xain¹tu¹wi¹.

23 Na¹kxai²nān²tu³, sa²yxo²wet1sain¹tũ³ka³txain²txi³, wi¹lī³we¹tain¹sxā³ yxau³kxai¹na¹ha²kxai³, Wxāin²txi³ wi¹lī³we¹san¹sxā³ yxau³kxi¹sa¹nha²kxai³, nxe³nē³lain¹tu¹wi¹. Nxe³nē³lain¹kxai²nān²tu³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i²nē³lhxā³ i³ye³kxi¹nha²te³nah¹lxi¹: “Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²si¹hā³kxah³lai²la¹xā¹. A²ya³la³tu³ Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ Je³su²jah³lain²txi³, a³lxi², te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxain²txi³ a³lxi², ain¹na³na¹.” Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txa² a²ē¹nān¹jau³su², sain¹tu¹wi¹. Ju¹ta² ten³sa³nhai¹.

24 Wī³na², nxe³txi¹. Ũ³hū¹san¹tũ³ka³txai²na² kan²txi³ ān³si³tē³la³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nũn³nhai¹. Txai²nān²tu³ wxa²ha³lo²a² oh³xan¹ko³nāu³a² ha³lo²lot3sxā³ he¹a¹kxai²nān²tu³, ān³si³tē³la³kxi²sain¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nhai¹. Sain¹kxai²nān²tu³, txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² ũ³hū¹san¹kxa² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³ti³ten³sa³nhai¹. Ha³lo²ai²na² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² ā³si³wxe³ti³he¹nxa³hī¹nū¹tai²nān²tu³ a³lxi²sa²to³hxain¹tai¹ti²ti¹. San¹jau³su² wxi²kin³ti³to³ti³hit1san¹tai¹ti²ti¹. Nxe³na¹ju³ta², txa²nũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹kxai²nān²tu³, ka³lih³khaix1sa³tu¹wi¹. Ju¹ta² ten³sa³nhai¹.

25 Wī³nāi³. Wain³te²si³yxau³ka³txāi³. Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na², hai³txi³ i²nxa²tũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Nxain¹kxan²ti³, Txai²na² wi¹lī²nxa²te²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, txa²nũ³ka³txai²na² ũ³hū¹san¹tũ³ka³txai²na² yxo²i²sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³: “Je³su²jah³lai²na², Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²si¹hā³kxah³lo²su² na³na¹.” Sain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na², txa²nũ³ka³txai²na² a³la³kxain¹na³li¹.

26 Txa²nũ³ka³txai²na², hxi²kan¹khaix1te²sin¹ju³ta² i³yau¹ũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Jā¹xai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² a³la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ a³lxi²san¹kxa² yā¹nxe² a³lxi¹nān¹ju³ta² yũ²na³li¹.

Nxai¹nĩ¹nha²kxai³ Txai²na² Wxa²tah²na¹xai²na² nxũ²kwai³yxau³ai¹na¹ju³ta²
yũ³nũn³na³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

18

Ko³nxe³thin¹tũ³kã³txa² Je³su²jah³la²ĩ³sa²so¹ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² wãn³txai²na² ĩ³ye³ta³lun²ka³tũ³,
a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whã¹na¹ ãn³sa²si³wa³lu³lu²ne³kxi² ai³sxã³ tẽ³li³yhu¹sxã³,
ĩ³nũ³kxa² Se³trõ²yau³xa² ã³yxo²ha³ti³sa²sai¹ain¹ka³tũ³, sa³wxe³na²
ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³ko³xai²na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na²
a²kxã³nxa², ye³ka³lxa¹txi³ ã³nho³hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹sxã³,
wi¹lĩ²ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, a²sa³wi³sxa² Ju³ta²sah³la²,
sa³wxe³nai²na² wi¹lĩ²nũn³to³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na², ye³jen¹na²,
Je³su²jah³la² a²ko¹ko¹xa² hxi²ka² ã³yã³yũ²kxi²jah¹lo²nũ³su², ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tũ³ti¹, Ju³ta²sah³lo²su² te²kxai³lu¹, fa³ri³se²a²
nũ³ka³txain²txi³ ĩ³wã³txi², wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txain²txi³ ĩ³wã³txi²,
ain¹te³nah¹lxi¹, so³ta²to² nũ³ka³txa² ã³nũ³so¹ain¹nũ²la² tẽ³sxã³ whã¹na¹
ai³nũ²la², sa³wxe³nai²na² Je³su²jah³la² kwẽn¹ta²na² yxau³ko³xai²na²,
ã³yau³son³kxi² ai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yu³lxa² kã¹te²a² ã³tẽ³i², lã³pi³ãu²tẽ³na²
tĩh³na² sa²kĩ³kxi²nẽ³tẽ³nũ³a² ã³tẽ³i², ya³wi³ta² ã³tẽ³i² nxe²xai³nũ²la², aun³ti²
ã³yau³son³kxi² ai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Ain¹ka³tũ³, Je³su²jah³lai²na² a²ẽ¹nãu³a¹, ha³lo²a² yxan¹nãu³a¹
ũ³hũ¹ain¹ju³ta³nũ³a², a³la³kxi²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxe³su²
a³ya³tain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹te²la³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹? Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³ta²sah³la² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹,
ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la², Na³sa³re²thĩ³na² tøn¹jah¹la², ten³yah³lxa¹nhai¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na², Ju³ta²sah³la² hi²sen³su², Je³su²jah³la² kox¹ko¹xa²
hxi²ka² ã³yũ³ain¹jah¹lo²nũ³su² jah¹la², he¹yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹,
Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²la³na¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Ain¹tãu³, nxe³jau³xai²na², Ju³ta²sah³lai²na² nũ³ka³txai²na² ain³kxain¹tãu³,
ã³si³tu³kxa² ai³sxã³, a²yu³hẽ³nãu³a¹ a³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Ain¹ka³tũ³, ãh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹? Ya³nx2ta¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa²,
ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tũ³:

— Je³su²jah³la², Na³sa³re²thĩ³na² tøn¹jah¹la² ã³ten³sĩ¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lo²sa¹i¹. Ya³nx2ta¹ten¹ti¹. Txai²na² so¹lxi³
ten³sah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³, tũ³ka³txai²na² ã³si³tẽ³kxi²sain¹tũ³ka³txai²na², hã¹nxe²
ã³txain¹yah³lxi³sã²nhẽ³li¹. ã³wa²to¹tain¹txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa²,
ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ju³ta², ha³la³je¹nai³kxai³ Je³su²jah³lai²na² ĩ³ye³sxã³ A²wĩ³na²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Wĩ³nãĩ³. Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ũ³hũ¹san¹tũ³ka³txai²na² tĩ¹kxi²sa³kxa²,
yũ²nxa³lho³li¹. Hai³txi³ ka³na³ka³na³te²a² ha³ta³nxãn²txi³ tĩ¹kxi²sa²nxa³lho³li¹.
A²yxo²ha³kxa¹ he¹lain¹na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xait³ jã¹nxe³sxã³,
a²ya³la³tũ³ hĩ¹na², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wa²su¹wa²su¹

yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ a²sa³wi³sxa² ka³na³ka³na³te²a² ha³ta³nxān²txi³, so³ta²to² nū³ka³txa² i³sa²so¹ain¹ju³ta³la³, yū³ta¹hxai²nxai²hē¹la².

10 Yxān¹ta¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²i³li³ ā³xa² Si³māu²ah³lo²su² te²kxai³lu¹, yu³la² kāin²ta³wxi²a² sa²si³sai¹nha²sxā³, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³su² jah¹la² a²sa³wi³sxa², a²i³lxa² Mau²kah³lo²su² nxe³jah¹la², txa²wā¹wi¹nē³tāu³a¹ a²ne³nxē³nāu³a¹ i³ne³i²lā³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³nxai²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxa²yu³lai²na², ũ³si³wi²xi²nhat¹sa²nhē³li¹. Ā³nhe¹kxain¹txa³hē¹li¹. Txa²wi³na² i³kwa³na³sain¹jau³xa², ye³khāuh³lxa³ti³sa²ju³ta³nū³a² i³kwa³na³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹jau³xai²na¹ sa²yo²ā³ti³ten³sa²nxān³nai¹. Nxe³ha²kxai³, so³ta²to² nū³ka³txai²na² i³sa²so¹sain¹ju³ta³nū³a², hāi¹nxe² ā³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

A³na²sah³la² i³wā³txi³jau³su²

12-14 Ain¹ka³tu³, Ro³ma²no² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹jah³la² i³kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, a²so³ta²to³ nū³ka³txai²na² nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txa² a²so³ta²to³ nū³ka³txa² nxe³ha²kxai³, ain¹sxā³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³ i³sa²so¹sxā³ sa²ta¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, sxi²ha² kāin²thi³na² tē³sxā³ ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³su² jah¹la² a²i³lxa² Kai³fa²sah³la² a²kūx³ka³nai²na² a²i³lxa² A³na²sah³la² a²sxi²ha² sa²kxai³lu², tē³sxā³ ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹sax³kūx¹, ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³lūx¹, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³su² jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Kai³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu¹, e³te³nah¹li¹:

— A²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹li³, Je³su²jah³lai²na² so¹li³ ya³lu²kxi²nē³ju³ta² wi¹na³li¹. Kai³fa²sah³lai²na² wān³txa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nai¹tūn³te²nāu³xa², ye²yhai¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wān³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ā³jau³su²

15 Nxe³nxai²ha¹te¹, so³ta²to² nū³ka³txai²na² Je³su²jah³la² tē³sxā³ ā³nxai³nxai²ha¹te¹, Pe²jah³lain²txi³ Je³su²jah³la² a²si³tī³nha² u²li³ ān³si³tē³kxi², a²sa³wi³sxa² ā³xain²txi³ Je³su²jah³la² a²si³tī³nha² ā³si³tē³kxi², ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² sa³wi³sxa² ā³xai²na², wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wi¹lī²ain¹kxah³lo²su² to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹kxe³su², a²sa³wi³sxa² ā³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² ān³si³tē³la³kxi², wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² sxi²ha² wai²ha² yo²tā³lxa² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxān¹ta¹, Pe²jah³lai²na² ha³lo²a² sxih²yo²a² ā³yo²wa³ti³kxi²sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, a²sa³wi³sxa² ā³xai²na² sa²kxai³lu² wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wi¹lī²kxah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxi²ha² a³li³ka³tu³, a²wāi²ta¹ka³lxa² sxih²yo²a² wxa²hau³ko³ta¹ka³lxa², a³ya³ti²sxā³ i³ye³kxain¹te³na¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²so¹sxā³ tē³sxā³ whāi²na¹, sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Ā³wi¹hain¹ka³tu³, wāi²ta¹ka³lxa²na² sxih²yo²a² wxa²hau³ko³ta¹ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxāi²na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³sxan³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxai²ha¹te¹, ki³han³jau³su² i³wa²lū³xain¹te³nah¹li¹:

— Nxe²nxai³xī¹. Je³su²jah³la² a²sa³wit³sin²nxai³xī¹, txai²li¹. Pe²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³hī¹na², ha³lo²a² ā³li³khaix¹yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³txa² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² nxe³ha²kxai³, so³ta²to² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxe³ha²kxai³, ain¹sxā³, ha³nxe²a²

sa²ya³tain¹tāu³a² ĩ³wa³nēn³kxi²te³lhxã³ ā³nũ²kxa² yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ain¹tho³xa², Pe²jah³lai²na² sxa³yain¹sxã³ ĩ³wa³nēn³kxi²te³lhxã³
sxa³yain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la².

Wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² Je³su²jah³la² ĩ³wã³txain¹jau³su²

19 Nxe³nxa²ha¹te¹, wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wãn³txi³kxai³lu¹,
Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ²sa³wi¹. Wxa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ha³lo²a² o²la³kxain¹ju³tain²txi³
ĩ³yau¹ũ³hi², wxa²wãn³txa², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxain¹to³hin¹jau³xain²txi³
ĩ³yau¹ũ³hi² nxe³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, e³lẽ³na² yxau³sxã³ ĩ³ye³kxain¹to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹.
Nxe³na¹ju³ta²sa¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxain¹thĩ³nãu³xain²txi³, kxãn³su²
yxau³sxã³ ĩ³ye³kxai¹ni², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ sxi²khai³xa²
yuh³xai²nãn¹thĩ³nãu³xain²txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ā³nũ²kxa²
he¹ain¹tāu³ain²txi³, kxãn³su² yxau³sxã³ ĩ³ye³kxai¹ni², ain³to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹.
Hai³txi³ hã³a² yxau³sxã³ ĩ³ye³kxain¹to³hxain²nxa³ta¹ti²ti¹.

21 ĩ³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³, Txai²na² ĩ³wã³txi³san¹ji¹? A²nũ²a² Txa²wãn³txa²
ain³kxi²sain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khaix¹nxe³tũ³ka³txai²la¹i¹. ĩ³wã³txi³txai¹nhē³li¹.
Tũ¹ka³txai²na² ā³ne³wxe³ain¹te²la¹i¹, Txa²wãn³txa² ĩ³ye³kxai¹na¹jau³xai²na²su¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ka³tu³ta¹, so³ta²to² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na²
ka³na³ka³na³jah¹la² hi²sen³su², Je³su²jah³la² wxa²ne³su²lain¹ta¹hxai²hē¹la².
Wxa²ne³su²lain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹i¹. Yxãn¹ta¹,
wxã²lẽ¹. ĩ³lxa³thi¹nxa³jau³xa² ĩ³ye³kxai¹ni¹lxi¹. Jã¹nxe³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— On³sxã³ ĩ³ye³nxa³ke³la³te²kxai³ ĩ³yau¹ũ³sē¹li¹. Yxãn¹ta¹,
wi¹ĩ³ye³a¹kxai²nãn²tu³ ĩ³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wxa²ne³su²lhan¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³ka³tu³, A³na²sah³lai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la²
sa²ta³ki²ti³hi¹tain¹sxã³ ĩ³sa²si¹hã³sxã³, Kai³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹te²
si³yxau³ka³khai³sa²nũn³jah¹la² sa²kxai³lu², ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² ā³ta³lo³hēt¹sxã³ Je³su²jah³la² sa²yo²ã³jau³su²

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, hau³hau³kon³sxã³ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu²,
sax3nũn³sxã³ wã³nēn³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², a²nũ²a²nãu³xa²,
ha³nxe²a² yxo²ki³sa³nãu³a² kwa² yxau³ain¹te²nãu³xa², wãn³txi³kxai³lu¹,
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na², Je³su²jah³la² sa³wit3su² nũ³nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Yxãn¹ta¹,
Pe²jah³lai²na² wãn³txa² ki³ha¹ki²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ti³hex1te²txã³i¹. Hai³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² te²txa³i¹, txai²li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

26 Ain¹ka³tu³, wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xai²na² a²sa³wi³sxa²
wãn³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa³wxe³nai²na² he¹yai¹nĩn¹te³nai¹ti²ti¹. Nxe³tāu³a¹, wxãin²txi³ ĩ²i²,
Je³su²jah³lain²txi³ ĩ²i², nxe³nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na²
e³jah¹la² a²wã³tã³su² te²a², ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ Pe²jah³lai²na²
ĩ³ne³i²lã³kxi²kxah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, āh¹ ĩ³ki³ha¹kxi²te³nah¹lxi¹:

— Hai³txi³ txai²li² Je³su²jah³la² a²sa³wit3sin²nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ kwēn¹ta²kxai³, ka³la³ka³la²a² i³yai²li²ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² i³wā³txi³jau³su²

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² tē³sxā³, whāi²na¹ Kai³fa²sah³la² a²sxi²ha² a³li³ain¹ka³tu³, a²nū²a² Ro³ma²no² nū³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ sxi²ha² sa²kxai³lu² ā³tī³xain¹ta¹hxai²hē¹la², i³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ sxih²yxo²a² ā³yxo²wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ā³wi¹hai¹nxa³ju³ta²sa¹:

— A²nū²a² Ro³ma²no² nū³ka³txa² sxi²ha² ā³wih¹ki³sxa³lho³na¹. Ā³wih¹sxā³, Ro³ma²no² nū³ka³txai²na² ān³ka³li²wi²kxi²sxā³ he¹yain¹ki³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³hi¹te³kxa²yan³ti³su², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² a²yain³txa² hxi²kan¹txi³ i³yain³ki³sxa³kxa²yan³ti³su², ki³nhā¹. Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ta¹hxai²hē¹la².

29 Ā³wi¹hai¹nxa³kxe³tu³, Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yxau³ka³txa² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Pi³la²jah³la² sa²kxai³lu², wa²li³sxā³ i³ha¹txain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta² on³sxā³ kãi³ai¹nxa³lhai¹li¹, Je³su²jah³lai²na²su¹? Ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lū³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²na² ko³nxe³thin¹jah¹lai²la¹i¹. Ko³nxe³thin¹sxā³ kãi³to³hxa³ke³la³te²kxai³ ā³yū³nxa²sī¹nhī³nxa²nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ne³ka²sah¹li³sa²li¹. Je³su²jah³lai²na², sa²so¹jah³li³sxā³ a³li³jah¹li³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹ta²na² i³we¹jah³li³sxā³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³, jah¹lai²na² kãi³kxi¹txain¹yah³li³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² i³ya²lu¹nha¹ju³ta² wain³sī¹nhī³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹sa²sī¹nxa³nhai¹. Wxa²nū³ka³txai²na² i³kwa³na³sah¹li³nhī³n¹jau³xai²na² a²nū²a² su²lhā³nha¹ju³ta², hāi¹nxe² ā³sah¹li³to³sī¹nxān³ta¹ti²ti¹. Wxa²nū³ka³txai²na² so¹li³, a²nū²a² kuh³lxa³thin¹te²a² hxi²kan¹txi³ su²lhā³ain¹sī¹nhī³nxa¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, ye³jen¹nāu³a¹ Ro³ma²no² nū³ka³txai²na² so¹li³ Je³su²jah³la² i³hxi²kī¹la³kxi²te³lhxā³ ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la², a²kxā³nxa² ha³lo²a² a³la³kxi²ta³lun²kxe³tu³, i³ye³te³nah¹li¹:

— Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sain¹sxā³ su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txa² a²kxā³nxa², ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai³ jã¹nxe³sxā³ kwēn¹ta²na² Ro³ma²no² nū³ka³txai²na² Je³su²jah³lai²na² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹te³lhxā³, ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²hai²na² ā³wi²xi²ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² i³kaix1tain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³khaix3jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Pi³la²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu², i³wa²lū³xain¹te³nah¹li¹:

— Nxet3sā²li¹. i³ye³kxi²san¹jau³xai²na², wxa²wān³txi³khai³su² tã³nxa², wa³ka³li³yau³su² tã³nxa², nxe³hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sa³wi¹. Txai²li², hai³txi³ Ju³te²an¹jah¹lo²sin²nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, ĩh¹nxet3sxā³ wxa²nū³ka³txa² kãi³yah³lxin¹ju³ta² ā³ne³wxe³hī³na¹te²la¹ku², nxa²ha¹nhai¹. Yxān¹ta¹, wxa²nū³ka³txain²txi³, wxa²wã³nxĩn¹te²

si³yxau³ka³ta²nãu³xain²txi³ ain¹sxã³, txa²hxi²kai²na² ã³yũ³sya¹nxain¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³, ã³h¹nxe³ju³ta³ on³sxã³ kã³xã³thai¹li¹? Nxa²ha¹nhai¹? Pi³la²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ã³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Txa²ha³lo²a² ã³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²sxa³i¹. Nxe³na¹ke³la³te²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ã³nhe¹kxain¹ti³hit¹sĩ³na¹i¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² hxi²ka² ã³yũ³sain¹kxa²yan³ti³su² nxe³hĩ³na¹i¹. Yxã¹ta¹, Txai²li¹ yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² hxi²kan¹te²lot3sai¹nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na², hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khaix3sin¹tai¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— “Hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khai³sin¹tai¹?” Sa¹lxi¹. Yxã¹ta¹, Txai²na¹xai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ya³la³jau³tu³ ã³yau¹ũ³hain¹si¹ha¹jau³su², yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² wxã³na¹hẽ³li¹. Jã¹nxe³te³lhxã³, txa²hã³ka³na² ě¹nãu³a¹ a³li³la¹ha¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³: “A²ya³la³jau³tu³ ten³sa³nhai¹.” A²nũ²a² ĩ²li³te²su² nxe³kxai²nãn²tu³, Txa²wãn³txai²na² ain³kxi²sain¹na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

38-39 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ã³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³jau³tu³ a²si³yxau³jau³tu³, ã³h¹nxe³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² su²lhã³si¹hain¹jau³su²kwa³na³jau³su²

Nxe³jau³xai²na² ã³ye³kxi²ta³lun²ka³tu³, Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wa²li³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² kq³nxe³ti³ kã³ha²kxai³ su²lhã³si¹ha¹jau³nũ³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. Yxã¹ta¹, wxa² Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² yau³son³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² sxi²ha² kan²thĩ³na² ã³ũ³ĩ¹kxai¹na¹tũ³ka³txa² yũ²na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², txai²na² sa²kxai³lu² Pas²kwa²nxe³je³na³kxai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³, than²kxi²sa²tã³sxã³ sa²nũ¹xi¹nx2ti³to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Hĩ¹na² jã¹nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Yã¹jah¹lo²ta³ than²kxi²sa²tã³sxã³ sa²nũ¹xi¹nx2ti³te³la¹ji¹? Je³su²jah³lai²na², Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²si³yxau³ka³khai³xai²na² than²kxi²sa²tã³sxã³ sa²nũ¹xi¹nx2ta¹ju³ta³nũ³a² ten³nxa²lxi³xa³ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, kã³in² ã³wxan¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² ten³ti³hex1sa²sĩ¹nxã³nhai¹. Yxã¹ta¹, Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ ten³sa²sĩ¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, Ba³ra³ba²sah³la² kã³su²lhã³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

19

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³kwa³na³ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²so¹sxã³ ĩ³ta³lo³wai¹ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ain¹ka³tu³, so³ta²to² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wai³lxa² so¹sxã³, wxa²xu³kxain¹sxã³, Je³su²jah³lai²na² a²ne³ka² ã³nhe³hẽ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, wã²la² sau¹saun¹ka³lo³a² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³txa² ã³whi²kxi²nha²ka³lo³hũ³ka³lo³a² ã³whi²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Ain¹ka³tu³, ã³yau³son³kxain¹ka³tu³, ã³sa²nẽ¹kxi²ki³lxot3sxã³ ĩ³wai³ka³si³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yxau³kat3si¹lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, ye³ka³lxa¹txi³ wxa²ne³su²lain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, a³li³xi²sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³h¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³ne³ka²sah¹lxi³xi¹. Je³su²jah³lai²na² wxa²yen³nãu³a¹ wã²na³ũh¹xi¹nx2ta¹i¹. Jah¹lai²li²ko³nxe³ti³kã³ju³ta²hai³txi³ĩ²a¹jah¹lo²sxa³i¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²sye¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Ain¹ka³tũ³, Je³su²jah³lai²na² a³li³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Wai³lxa³ka³lo³ai²na² ne³hẽ¹nha²sxã³, wã²la²sau¹saun¹ka³lo³a²wi²kxi²nha²sxã³, a³li³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Jah¹lai²na²wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Yxã¹ta¹, wã³nxĩ¹ta²si³yxau³ka³ti³nãu³xain²txi³, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xain²txi³, Je³su²jah³lai²na² ĩ²ain¹tãu³kãin²ĩ³wxan¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxãi²na² so¹jah³lxi³sxã³ hi³sa³ka³txa² su²lhã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹, jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kã³ju³ta² hai³txi³ ĩ²a¹jah¹lo²sxa³i¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²sye¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² e³jau³xa² on³txi³hex1jau³sxa³i¹. “Txai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²tah²sa¹i¹.” Ain¹sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³jau³xai²na², on³jau³sa²sĩ¹nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, su²lhã³tain¹sĩ¹na¹ju³ta² wain³sĩ¹na³li¹. Su²lhã³tain¹sĩ¹na¹ju³ta²nũ³a², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ha³teh³nxã³nxa² ĩ³kwa³na³sa²sĩ¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ te²yã¹nxe³te²lox3nha²sxã³ ĩ³ye³jah¹lo²su² kxai²nãn²tũ³, su²lhã³tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Sa²sĩ¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jãx1nha¹ju³ta² ten³sa²sĩ¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tũ³, ã²la² kãin² yuh³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Ain¹ka³tũ³, sxi²hai²na² ã³wi²xi²ka³tũ³, ĩ³ye³sxã³, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nũ¹la³ta³ yxau³jah¹lo²sin¹ji¹? Ain¹ta¹, Je³su²jah³lo²kxai³ wãn³txi³la³ yau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ hai³txi³ ĩ³wa²lũ³xi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ ĩ³wa²lũ³xi²sa²nxã³te²la¹xã³? Txai²na² hxi²kan¹te²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, ĩ³kwa³na³ai¹na¹kxai²nãn²tũ³, su²lhã³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² e³a¹kxai²nãn²tũ³, su²lhã³nxain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, sa²than²kxi²sa²tã³si¹hai¹na¹jau³su² e³a¹kxai²nãn²tũ³, sa²than²kxi²sa²tã³nxain¹tu¹wi¹. Txai²na² hxi²kan¹khaix1te²sa¹i¹. Nxe³na¹ju³ta²na² ã³ne³wxen¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Yxã¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxet3sã¹lxi¹. Wxa²hxi²ka¹nĩn¹ju³ta²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹ta²na² oh³nãu³a¹ yxau³jah¹lu¹ta²na² ũ³hũ¹nxain¹ju³ta²la²na³li¹. Nxe²nxã³ke³la³te²kxai³, hxi²ka¹nhĩ³nx2nxã³lxi¹. Nxe³ha²kxai³, wi¹kã³txa²hẽ³li¹. Nxe²nxã³kxai²nãn²tũ³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³xan³ta³kxi¹nxa²kxa²yã³ti³su², nxe³nxa²ha¹nhai¹. Yxã¹ta¹, Kai³fa²sah³lai²na² wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³x3khai³su² jah¹lai²na², wxa²hxi²ka³nãu³a¹ ã³yũ³sya¹nxain¹te¹ni²ti¹. A²nxe³jah¹la², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sa²yxo²ã³sxã³ kã³sxã³ ã³yũ³sya¹nxain¹te³nai¹ti²ti¹. Ain¹jau³su², ã²la² ko³nxe³khai¹nxe³txi³ kã³ain¹na³li¹. Jã¹nxain¹jau³su², ain¹na³li¹.

12 Nxe³jau³xai²na², Pi³la²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²than²kxi²sa²tã³ti³ten³khai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ yxo²sa³te¹txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² sa²than²kxi²sa²tã³sĩn¹txa³hẽ¹la². Sa²than²kxi²sa²tã³in¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ txa²wã¹hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³xa² Se²sa³jah¹la², a²ya³lhxa³lxi¹. A²nũ²a² i²lu³te²a² i³ye³kxai²nãn²tu³: “Txai²na² hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khai³sa¹i¹.” A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Se²sa³jah¹la² i³kox1ko¹son²kxi²jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³jah¹lo²su² na³li¹, Je³su²jah³lo²su¹. Nxe³ha²kxai³, sa²than²kxi²sa²tã³sĩn¹txa³hẽ¹li¹. Ya³nxa²sĩ¹na¹i¹. Se²sa³jah¹la² i³xan³ta³kxi¹nxa²kxa²yan³ti³su², nxa²sĩ¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 A²nxe³jau³xai²na², Pi³la²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² tẽ³sxã³, ha³lo²a² a³li³ka³tu³, tah³lxa³ka³txa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txa² a²i³lxa² Ka³ba³ta²ka³txa², ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³txai²na², kxãn³su² Pi³la²jah³lai²na² ã³wxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, a²nũ²a² i³lxa³thi¹nxa³te²a², i²li³te²su² te²a², so³ta²to² nũ³ka³txa² ã³yũ³ain¹kxe³nũ³su² te²a², a²ha³lo²a² Pi³la²jah³lai²na² wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ i³kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². “Jah¹lai²na², su²lhã³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Ta³nxa², “Sa²than²kxi²sa²tã³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Ta³nxa², nxe³sxã³ Pi³la²jah³lai²na² wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ i³kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Hĩ¹na², jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² ha³lo²a² wã²nxũ¹hain³nha²te³lhã³ Pi³la²jah³lai²na² ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³hĩ¹na², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² i³yũ¹li²nxa³ta³lxa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³txa² i²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹la² ã³nhũ³ha³lo²sa²tã³sxã³, hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³txa² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³a¹ju³ta³nũ³a² wain³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, wã²nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ti³nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Txa²nũ³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³txa² Se²sa³jah¹lo²so¹lxin³sĩn¹na³li¹. ã³xa² yũ³sĩ¹nxa³i¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Ain¹ka³tu³, Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²so¹ti³hit1sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² ã³yũ³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nain¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²so¹sxã³ tẽ³sxã³ a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹jau³su²

17 Te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ hi³sa³ka³txa² sa²ka³la³ki³hẽt1so¹nha²sxã³ ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a²ko³xa² a²i³lxa² Txa²wã¹ne³ka³lo³a²je³na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³yĩ¹li²jau³xa² Ko²ko³ta³jen³su² nxe³je³na² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nũ¹ã¹, hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, a²wi¹nẽ³tãu³a¹ a²nũ²a² ã³xa² ka³na³ka³nat3sxã³ i³hxi²kĩ¹i², a²wã³tãu³a¹ a²nũ²a² ã³xa² ka³na³ka³nat3sxã³ i³hxi²kĩ¹i², nain¹ka³tu³, wi³wi³tot3sxã³ Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹i², nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ju³ta², Pi³la²jah³la² i³kwa³na³sxã³ wãn³txa² i³yĩ¹li²jau³xa² hi³a³ka³lo³a² ũ³wha²li¹lhã³ hi³sa³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ne³ka³lo³ka³nãu³a¹ i³yĩ¹ne³hẽ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³wha²li¹lain¹jau³xai²na²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² ton¹jah¹lai²la¹i¹. Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³xai²la¹i¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³jau³xai²na², Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txain²txi³ ũ³wha²li¹li², wãn³txa² yau³xã³xa² la³tĩ²yau³xain²txi³ ũ³wha²li¹li², ã³xa² wãn³txa² yau³xã³xa² Kre²ka² nũ³ka³txa² wãn³txain²txi³ ũ³wha²li¹li², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³je³na² ha³lo²a² Je³su²jah³la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹je³na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² sxi²ha² kãin²khai¹nxe³thĩ³na² un²ta³kxi²nxa³jen³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ũ³wha²li¹lain¹jau³xai²na² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²nũ³ka³txa² i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 I²ain¹ka³tu³, wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³txa³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, Pi³la²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ũ³wha²li¹lin¹jau³xai²na² ũ³sa²ya¹txa²si¹nhẽ³li¹. Ũ³sa²ya¹tin¹kxai²nãn²tu³, wãn³txa² tah²yau³xa² ũ³wha²li¹txa²si¹nhẽ³li¹. “Txai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³sa¹i¹. Jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² e³ain¹sĩn¹na²hẽ³li¹.” Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³, ũ³wha²li¹lhã³ i³yĩ¹li²nẽ³hẽ¹tĩ¹ja³sain¹si¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Yxãn¹ta¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ũ³wha²li¹la¹jau³xai²na², hã¹nxe² yxau³tu¹wi¹. Ũ³sa²ya¹txã³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³na²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ũh³wxe³ta³lu²nain¹ka³tu³, so³ta²to² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ha¹li¹ ha¹li¹ jah¹la²nãu³xa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² a²wã²la²ka³lo³a² wi²kxi²nha²ka³lo³a² wxa²sa²so¹te²tu³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, a²ha³la³se³nãn¹ta³ka³lo³a² wã³kon³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hã¹nxe³sxã³ wxa²xu³ka³lo³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ũh³yxã¹ka³lo³su² ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

24 Ain¹ka³tu³, so³ta²to² nũ³ka³txai²na² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta³ka²lo¹ai²na² wã²la² wi¹khai¹nx2na³li¹. Sa²ten²txi³te²txai³ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Hã¹nxe³sxã³ tah³lxa² wẽ³sa² o²la³kxi²sxã³ wã²nxũ¹hain³nha²kĩ³tu¹wi¹. Ain³nha²kĩ³jah¹lo²nũ³a² ka³na³ka³na³jah¹lo²nũ³a² a²wa³kxẽn³yah³lo²nũ³su² tu¹wi¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yhain¹sxã³, jã¹nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, Sũ³na²ha³te³nxã³nxa² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³ ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa² Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã²la³ka³lo³a² wxa²sa²so¹te²tu³ ai³li², txa²ha³la³sẽ³nãn¹ta³ka³lo³a² sa²kxai³lu² tah³lxa² wẽ³sa² o²la³kxi²sxã³ a²wa³kxẽn³yah³la² nũ¹hain³nha², sain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³ hĩ¹na² so³ta²to² nũ³ka³txai²na² kãĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Yxãn¹ta¹, hi³sa³ka³txa² a²si³ka³lah³yu³ta² Je³su²jah³la² a²hã³ka³na² sax3nũ², a²hã³ka³na² ha³lĩn³ta³ka³lxa² sax3nũ², Ma³ri²a³ka³lxa² Klo²pah³la² sxe³xa³ka³lxa² sax3nũ², Ma³ri²a³ Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² sax3nũ² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ i²sxã³ a²hã³ka³na² i²ai¹nha²kxai³, a²sa³wi³sxa² a³lxi²khai¹nxe³kxah³lo²su² jah¹la² i²ai¹nha²kxai³, ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hã³ka² nxe³nxĩ¹, jah¹lai²na² wxa²wẽt3sũ³na³li¹. I²txu¹ni¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², a²hã³ka³na², nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nũ²la² ha³na³ka³lxi³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. Ta¹ka³lxai²na² wxa²hã³ka³nu²hũ³na³li¹. Ī²txa²hẽ³li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa², a²sa³wi³sxai²na², nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nain¹sxã³ kwẽ¹ta²kxai³ a²sa³wi³sxai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² a²hã³ka³nai²na² ã³tẽ³sxã³ sxi²ha² ã³wih¹sxã³ yxau³sxã³ sa²hau³kot3sa²tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

²⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Hĩ¹na², txa²wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹xã¹. Nxe³ha²kxai³ a²yo²a² e³te³nah¹lxĩ¹:

— Yã³lxu²sa²na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta², kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁹ Nxe³ka³tu³ta¹, yain³txa² yau³xa², u²va²yau³xa² khon³sxã³ ka³yha²jau³xa² kwa³ta³lẽ³na² yxau³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxĩ¹, a²nũ²a² kwa² yxau³te²su²te²a² ĩ³yi²lho¹tũ³xa² sa²so¹sxã³ ka³yha²jau³xaĩ²na² ũ³hũ¹kxa²sai¹sxã³, hi³sa³ka³txa² wa²tãĩ¹tãĩ¹ka³txa² ũ³ki³wi²kxa²so¹sxã³ tẽ³sxã³ Je³su²jah³la² a²yo²a² ũ³h³yo²tẽ³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁰ Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², ĩ³yi²la³kxi²ĩ³na²ta³lun²yain¹te²ka³ka¹:
— Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹i¹. Nxe³ka³tu³, ĩ³ku³thu²nha²sxã³, a²wi¹tãu³a¹ a³li³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ũ³txi²ta³nã³tau¹tain¹jau³su²

³¹ Nxe³hĩ¹na², sa²ba³to³ nxe³ju³ta² ã²la² hxi²kan¹khai¹nxe³te² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² a²sũ²ta³ti³kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² hxi²waun³ta³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hxi²waun³ta³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Ka³nxa³ha²txai²na² Sa²ba³to³ nxe³ki³ju³tũ³a² a²hxi²kan¹khai¹nxe³ki³ju³ta³nũ³a² ã³yon³ki³tu¹wi¹. Kĩ³sa²kxai³, ya³lu²te²nãu³xa² nũ²a² hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ hi³sa³ka³txa² sa²ka²la¹hẽt1sxã³, Sa²ba³to³ nxe³ju³taĩ²na² e³lẽ³na² wxe³kxi²nẽ³te³ji¹khi³. Ha³lo²a² yxo²ha³kxai²na² ã³kho³kxi²nẽ³kxa²yan³ti³su² nxe³nxa²ha¹nha²khi³. Kĩ³nhai¹. Ain¹jau³su², hxi²waun³ta³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxain¹kxa²yan³ti³su², ã³wxã³sxã³, Pi³la²jah³la² ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxĩ¹:

— A²nũ²a² ĩ³hxi²kĩ¹la³kã¹in¹kxah³lo²nãu³xa², txa²wã¹su³ya³ta³la³ka³txai²na² whãĩ²na¹ ĩ³su³ãu²la³kxã¹sxã³ su²lhã³ti³hi¹txa²sxã³ ya²lu²te²nãu³xa²nũ²a² sa²so¹ti³hi¹txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, Pi³la²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hai³yo¹. Jã¹nxai¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

³² Nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³la² ĩ³kwa³na³nxa²ha¹te¹, so³ta²to² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu¹ hi³sa³ka³txa² ã³tĩ³xain¹tãu³, a²nũ²a² ã³xa² ha¹lin¹te²nãu³xa² Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²yain¹kxah³lo²nãu³xa² yxau³tãu³a¹ ãn³tĩ³xain¹tãu³, a²wi¹lhi¹nãn¹jah¹lain²txi³ ĩ³su³ãu²la³kxã¹sxã³ ĩ³ya²lu¹ti², ãn³ta³lo³hẽn²ti²jah¹lain²txi³ ĩ³su³ãu²la³kxã¹sxã³ ĩ³ya²lu¹ti², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³³ Ain¹ta¹, Je³su²jah³la² yxau³tãu³a¹ ã³tĩ³xain¹tãu³:

— Ya³lun²taĩ¹. Ain¹sxã³ ĩ³su³ãu²la³kxã¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

³⁴ Yxãn¹ta¹, so³ta²to² nũ³ka³txai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² yu³la² a³lu²ta³wxi²a² tẽ³sxã³ Je³su²jah³lai²na² a²ti²ta³nã³yu³taĩ²na² ũ³txi²ta³nã³ja³lxu³kxi²sxã³ ũ³tau¹tain¹ka³tu³, kwẽ¹ta²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ka³ni², ĩ³yau³xa² ha³li³ka³ni² ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁵ Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² ĩ²sxã³ ĩ³hen³txi³sa²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sa²sĩn¹jau³su², ĩ³ye³kxi²ti³hi¹txa²lxĩ³sĩn¹na²hẽ³la². Wãn³txi³tu³ yxo²ĩ²si¹nx2ti³jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi²ti³hi¹txa²lxĩ³sĩn¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na², ĩ³ye³kxi²sa²sĩn¹jah¹lai²na². Wãn³txi³khai³xa² so¹lxĩ³ e³jah¹lo²su² sĩn¹na³la².

— Ha³lo²a² wi¹lĩ²sxã³ wãn³txi³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Nxe³sa²sĩn¹na²hẽ³la².

36 Kxã³nhxi¹nu¹ta²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹la², hai³txi³ txa²wã¹su³a²nãu³xa² su³ka³na³ka³na³te²su³a²
ha³ta³nxãn²txi³ i³su³ãu²la³kxai¹nxã³lho³li¹. Nxe³jau³xain²txi³
ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³su² ha²kxai³, ha³na³ka³lxi³:

37 — Ũ³tau¹tain¹kxah³la² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xain²txi³
ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³su² ha²kxai³, ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1
jã¹nxe³sxã³, kwẽn¹ta²na² a²ya³la³tu³ kã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Je³su²jah³la² tah³lxa³kẽ¹na² sa²nĩ³kxain¹jau³su²

38 Nxe³nxã²ha¹te¹, Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a³thi³na² ton¹jah¹lo²su²
ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² a²sa³wit3sxu² ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Ju³te²a²
nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xa² yuh³lxi³yhu¹jau³su² hã¹i³sũ³ni²ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Pi³la²jah³lai²na² wxã³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la²nũ²a² sa²ka³na³kxi²sah²lxun¹nhai¹. Hã¹inxũ¹sẽ¹li¹. Jo³se²ah³la²
wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³lu¹:

— Hã¹inxũ¹nxã²ha¹i¹. Jã¹nxe³sẽ¹li¹. Pi³la²jah³lai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³sxã³ Jo³se²ah³lai²na² sa²kxai³lu², hi³sa³ka³txa² ã³tĩ³sxã³, Je³su²jah³la² nũ²a²
sa²ta²la³kxi²sxã³ sa²ka³na³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

39-40 Nxe³ju³ta², Ni³ko³tẽ²yah³lo²su², kxã³nxai³kxai³ Je³su²jah³la² ka³nxah³ta²
ha³la³ka³lxa³lon³kxi²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹,
kwẽn¹ta²na² ã³wxã³sxã³, hĩ³ne³kxa² wi¹lũ³khai¹nxe³tẽ³kxa² ha³ti²a² kã¹in²tẽ³na²
wxa²ne³ki¹sxã³ ah³sxã³ tẽ³sxã³, Jo³se²ah³la² ã³tĩ³xi²yha¹te²lon³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nxã²ha¹te¹, ha¹lin¹jah¹lo²nãu³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² nũ²a²
sa²so², hĩ³ne³kxai²na² wi¹lũ³tẽ³kxain³txi³ sa²so² ya³sxã³, whã¹i²na¹ wã²la²
a³lu²khaix1ka³lo³a² sa²wa³lãu²kxi²ta³lun²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txa²
a²nũ²a² ya³lu²te²a² sa²nĩ³kxi²kxa² yã¹nxe³te³lhxã³ kã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³ha²kxai³, ha³lo²a² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ko³xa² ya³nũ³ta³ko³xa²
ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³nãu³a¹, tah³lxe¹na² ta²hẽ³na² wa³nũn³tẽn³su²
tẽ³na² a²nũ²a² ã³xa² nũ²a² sa²wi¹sxã³ sa²nĩ³kxi¹nxã³tẽ³na² ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³tẽ³na², Je³su²jah³la²kxai³ sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 — Ka³nxã³ha²txai²na², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² wa³kxẽ³non³ki³tu¹wi¹.
Tẽ¹nai²na² u²lxa³tẽ³na² sa²wi¹yha³sẽ¹li¹. Ain¹sxã³, Je³su²jah³la²
sa²nĩ³kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

20

Kwã³kxa²sxa³sxã³yũ³nĩ¹yhe²nxã³jau³su²

1 Nxe³nxã²ha¹te¹ to³mĩn²ko³ nxe³hĩ¹na² i³yũ¹li²nxã³ta³lxa¹, Ma³ri²a³
Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² kwã³kxai²na² i²te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³ka³tu³
tah³lxa² ha³la³je¹nãu³a³kxai³tã² ã³yxo²tĩ¹a²ne³tĩ¹xa² yũ³ye²ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

2 Nxe³ha²kxai³lu¹, Ma³ri²a³ Ma³ta³lẽ²na³ka³lxu³kxai³lu¹ i²ã³nũ²la² ã³ni³hi²
ã³wa²lhxã³ Si³mãu³ Pe²jah³la² i³ha¹txi², a²sa³wi³sxa² ã³xa² Je³su²jah³la²
a³lxi²kxah³lo²su² jah¹la² i³ha¹txi², nxe³yhain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai¹tã² o²kxi²sa²tã³kxi²nẽ³lain¹te²nũn³sin²ju²li¹.
Ĩh¹nũ¹la³ta³ sa²tã³kxi²nẽ³lain¹te²sin²ta²ku², na¹hẽ²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nũ²la², Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu², a²sa³wi³sxa² ã³xai²na² sa²kxai³lu² ain¹sxã³
aun³ti² ã³ni³hi² kwã³kxa² yxau³tãu³a¹ tĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ni³hain¹nũ²la²,
a²sa³wi³sxa² ã³xa² sa²kxai³lu² ã³ne³ka²ta¹kxain¹ka³tu³, kwã³kxa² tĩ³xain¹nũ²la²,

5 Tah³lxē¹nāu³a¹, a²yo²wē³sxā³ ān³si³ka³tā³wxe³ain¹sxā³ ā³ye³ka³tit3sxā³ ĩ²ain¹tāu³, wā²la² wxa²ki³wā³lāu²kxi²nha²ka³lo³a² so¹lxi³ sxa³nih¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, a²ē¹nāu³a¹ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

6-7 Nū²la², Si³māu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³hi²ti² tū³yhain¹ka³tu³ ā³wi¹sxi²khaix1nū²la², wā²la² wxa²ki³wā³lāu²kxi²nha²ka³lo³ai²na² ha³na³ka³lxi³ a²yuh³nāu³a¹ sxa², ya³lu²te²a² ne³ka² wxa²ne³wā³lāu²kxi²nha²ta³ka³lo³ai²na² ha³na³ka³lxi³ a²yuh³nāu³a¹ sxa², nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxa² ā³xa² sa²kxai³lu² ā³ne³ka²ta¹sxā³ kwā³kxai²na² tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², tah³lxē¹nāu³a¹ ā³wih¹nū³ka³tu³, ha³lo²a² kwē¹ta¹na² ĩ²ha²kxai³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jau³xa² yxo²ĩ²ta¹hxai²hē¹la².

— Hai³yo¹. Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xin²ju²na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

9 Ain¹ka³tu³ ha¹lin¹jah¹la²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹sxā³, ĩ³ye³kxi²nhain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² so¹lxi³ Sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³xau³hxai²tēx1tā² ā³ne³wxe³na¹nhā¹. “Je³su²jah³la² ya³lu²kxan²ti³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā², kxān³su² ā³ne³wxe³hxain²nxa³hē³na¹. Kwē¹ta¹na² so¹lxi³ ā³ne³wxe³na¹nhā¹. A²ya³la³tu³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xin²ju²na¹. Pe²jah³lain²txi³, a²sa³wi³sxa² ā³xain²txi³ a²ē¹nān¹jau³la³ ta¹hxai²hē¹la².

10 Ain¹ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sxi²ha² ā³wā³la² wi³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² ĩ²jau³su²

11 Yxān¹ta¹, Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² nūh¹ tah³lxē¹na² yxo²ka³teh³xa² yxau³sxā³ ĩ³nān³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³nān³ka³tu³, tah³lxa³ka³txa² ē¹nāu³a¹ ā³ye³ka³tit3sxā³ ĩ²tāu³, a²nū²a² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ha¹lin¹jah¹la²nāu³xa² sa²kxai³lu², wā²la² hān³ta³ka³lo³a² wi²kxi²lā³nha²ya³jah¹la²nāu³xa² sa²kxai³lu² yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²nāu³xa² ĩ²ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ Je³su²jah³la² nū²a² yxau³ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

12 Yxān¹ta¹, ka³na³ye²kxa² si³yo³na¹ yān³ta¹na² a²ne³ka³nāu³a¹ a²wa³yā³ka² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³wxe², ha³na³ka³lxi³ a²yu³kxa³nāu³a¹ a²wa³yā³ka² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³xa² ā³wxe² nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².

13 A²nxe³jah¹lo²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²ya³ti³ta³ ĩ³nā³nhīn¹ji¹xī¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³ai³tā² o²kxi²sa²no¹kxi²sain¹te²nū³sin²ju²li¹. ĩh¹nū¹la³ta³ sa²no¹kxi²sain¹te²sin²ta²ku², ai¹na¹nhai¹. Kō³nxe²nx3nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Yxān¹ta¹, hī¹na¹ Je³su²jah³la² sax3nū³sxā³ yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nū²la², ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³ta³lun²nū²la², sa²wa³ti³nha²tāu³ Je³su²jah³la² ĩ²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ā³ye³wxe³xi²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txu¹hāi³. Nxet3sā¹nxi¹. ĩh¹nxe³kxa²ya³ti³ta³ nā³kxīn¹ji¹xī¹? ĩh¹te²ta³ten³sxā³ nā³kīn¹ji¹xī¹? Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ta¹ka³lxa²na², hai³txi³ Je³su²jah³la² ān³ye³wxe³xi²nxa³kxe³su²:

— Hai³sxa³ wē³sa³ko³xai²na² wa³kxēn³yah³lo²sin²tā¹. A²ē¹nāu³a¹ nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxe³su², e³te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sã¹lxi¹. O²kxi²sa²no¹kxi²san¹kxai²nã²tu³, a²hxi²kĩ³lxa² ĩ³yau¹ũ³sẽ¹li¹, sa²no¹in¹ju³ta²su¹. San¹kxai²nã²tu³, ya³lu²te²nũ²a² sa²so¹xi²te³lhxã³ nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² e³te³nah¹lxi¹:

— Ma³ri²a³ka³lxã³. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² sa²wa³tĩ³nha¹xi²tãu³, e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³sa²txa³hẽ¹ni¹. A¹hĩ¹na² Txa²wĩ³na² yxau³tãu³u¹ta²na² ka³la³xi²sxã³ ã³wxe³ta³lun²nxa³xi¹. Na¹ha²kxai³, ĩ³sa²txa³hẽ¹ni¹. Ye¹nxa²ha¹xi¹. Na¹ha²kxai³, ĩ³txu¹ni¹. Nĩn¹kxai²nã²tu³, txa²wã³tã³nãu³xa² a³ya³txi²sxã³ ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³ni¹. ĩ³ye³kxai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² wãn³txa², nxe³te³nah¹lxi¹: ‘Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ka³la³xi²sxã³, Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³nu²su² ha²kxai³, Wxa²wĩ³nu²su² ha²kxai³, Txa²sũ³na² Si³yxau³tãu³su² ha²kxai³, Wxa²sũ³na² Si³yxau³tãu³su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² yxau³tãu³a¹ ĩ³na¹tu¹wi¹.’ ” Nxe³na¹jau³xai²na² txa²wã³tã³nãu³xa² ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³ni¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxai²na² sa²kxai³lu², ã³nxĩ³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã² ĩ³ha¹txi²sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ĩ²a¹li¹. ĩ³ye³kxi²sain¹na²li¹. Sain¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ka³la³xi²sxã³ Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ã³nxĩ³na¹tũ¹xĩ¹. Nxe³na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³nu²su² ha²kxai³, Wxa²wĩ³nu²su² ha²kxai³, Txa²sũ³na² Si³yxau³tãu³su² ha²kxai³ Wxa²sũ³na² Si³yxau³tãu³su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² yxau³tãu³a¹ ĩ³na¹tũ¹xĩ¹. Nxe³na¹jau³xai²na², txa²wã³tã³xai³tã² ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³ni¹.” Je³su²jah³la² sain¹na²li¹. Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² Je³su²jah³la² ĩ²ain¹jau³su²

19 Nxe³hĩ¹na¹, to³mĩn²ko³ nxe³ju³ton³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²xai³kxa² ka³nxah³ti³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sxi²ha² ã³wi¹hain¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² yuh³lxi³yhu¹jau³su² sxih²yo²ai²na² yxo²wĩ¹la³kxi²nha²ka³tu³, ã³yãn³nũ²ti²sxã³ yxau³ain¹nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxih²yo²a² yxo²wĩ¹la³kxi²nha²kxan²ti³ ã³wi¹hũ³ain¹ka³tu³, kax3nũ³kax3nũ³no³tẽ³na¹ sax3nũ³sxã³ ã³wxe³yain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ã³nhãu²no³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Yain¹ka³tu³, a²hxi²kain²txi³ whã²na¹ ĩ³yau¹ũ³nha², a²ta³nã³tĩ³nhãin²txi³ ĩ³yau¹ũ³nha², nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yain¹te³na¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² A²hxi²kan¹jah³la² ĩ²ain¹te³na¹ wi¹lxon³kxi²khaix1ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ãh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ã³nhãu²no³jah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ³sa²si¹hã³nx2ta¹i¹. Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²kxa² yã¹nxe³nx2ta¹i¹. Yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Ain¹ka³tu³, ĩ³ye³i³ti³hã¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³si¹hain¹jau³su² ĩ³ka²la¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, ã³nxũ²kwai³wi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, a²nxũ²kwai³wxe³nx2ti³jah³lo²nũ³ã² ĩ³wet1sa²so¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

23 Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²an²tu³, ĩ³ye³kxain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³: “Hã³xã¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxa²kõ³nxe³ti³ kã³i³in¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²na³li¹.” Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³, a²nxe³jah¹lo²su² kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã²la² wxa²wa²su¹tain¹na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²ã³xãn²tu³, ĩ³ye³kxain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³:

“Hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxa²kõ³nxe³ti³ kã³in¹ju³ta³la³ wxa²wa²su¹txa²nxa³i¹.” Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²kõ³nxe³ju³ta² so¹lxi³ yxau²xai³lai¹nhĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² To³me²ah³la² nxe³nyha¹jau³su²

24 Yxã¹ta¹, nxe³hĩ¹na¹ Je³su²jah³la² ã³yãn³te²tain¹sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ã³yãn³te²tai¹nhĩ¹na¹, a²sa³wi³sxa² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ he¹yain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nxe³jah¹la², a²ĩ³lxa² To³me²ah³lo²su² a²ĩ³lxi³ ã³xa² hau³hau³kon³sxã³ tøn²txi³jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³khai³su² tũ³ka³txi³su² jah¹lo²su² ha²kxai³, hxi²ka² hxi³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tũ³ka³txi³su² jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³te²a² so¹lxi³ he¹yai¹nxa³sxã³ Je³su²jah³la² ĩ²ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

25 Nxe³kxan¹ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wã³kon³tũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu², To³me²ah³lai²na² a³ya³ti²sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ĩ²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Ain¹ta¹:

— Yxo²ĩ²nx2ti³nxa³lho³li¹. A²hxi²ka² whã²na¹ ũ³hxi²kĩ¹la³kxain¹jẽ³na¹ ĩ²i², txa²hxi²ka³wẽ³ha³lxa² wxa²hxi²kõ¹li², a²ta³nã³tĩ³nha² ũ³txi²tau¹tain¹je³na² wxa²txi²xõ¹i² nxe²nxa³ta³lxa¹ yxo²ĩ²nxa³lho³li¹. To³me²ah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ha²kxai³lu¹, ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ a³lan²nũ³tãu³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha²nãu³ai²na² ãh¹ he¹ye²yhai¹nha²kxai³, To³me²ah³lai²na² sa²kxai³lu² he¹yain¹nũ³nha²kxai³, ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² sxih²yxo²ai²na² yxo²wĩ¹la³kxi²nha²kxan²ti³ Je³su²jah³la² ã³yãn³te²txi²xain¹ka³tu³ yxau³yai¹nha²kxai³, ĩ³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— ã³nhãu²no³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lo²kxai³lu² ĩ³ye³sxã³ To³me²ah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— To³me²ah³lãi³, wxa²hxi²ka³wẽ³ha³lxi²na² wxa²hxi²kõ¹sain³sa¹nha²kxai³, txa²hxi²kai²na² whã²na¹ ĩ²sa¹nha²kxai³, ã³nxũ³sin²sxã³ wxa²hxi²ka² txa²ta³nã³ti³nhain²txi³ wxa²txi²xõ¹sain³sa¹nha²kxai³, nxe³sẽ¹li¹. San¹kxai²nãn²tu³, wã³txi³sa²txa³hẽ¹li¹. Hã¹nxe³sxã³ yxo²ĩ²sẽ¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Ain¹ka³tu³, To³me²ah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²sũ³na² Si³yxau³ka³tã³. Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, To³me²ah³lai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na², To³me²ah³la² ĩ³nxa² kwẽ¹ta²na² so¹lxi³ sa²yxo²wet1sã¹lxi¹. Kwẽ¹ta²na² wxa²ye³na² ĩ²sa¹lxi¹. Nxe³san¹jau³su², sa²yxo²wet1sa¹lxi¹. Sa¹nha²kxai³ ka³li³hi¹lxi¹. Yxã¹ta¹, yãn³txai²na² a²nũ²a² ã³lxi³te²su² te²a² ĩ²la³kxi² txa²ye³na² ye³ĩ²lxi² sai¹nxa³kxan²ti³ sa²yxo²wet1sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²su² te²a² ã²la² wi¹lxon³kxi²sxã³ ka³lih³khai¹xain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

Sa²yxo²we¹jah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³su²

30 Hĩ¹na² txa²wãn³txa² ta³lu²na¹wa². Ha³lo²a² Je³su²jah³la² kã³ain¹ju³ta² ũ³wha²li¹ta³lu²na¹wa². Yxã¹ta¹, a²yen³kxi³ ã³xa² nũ³kxũn³te² ã³xa² ka³lxa¹te²a² kã³ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²su² te²a² txã¹nxai²na² ũ³wha²li¹nxa³hẽ³la².

31 Yxã¹ta¹, jau¹xai²na² so¹lxi³ ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹hẽ³la². A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹hẽ³la². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² na³na¹. Txa²wã¹sũ³na²

Si³yxau³tāu³a¹ A²tah²hah³lo²su² na³na¹. Nxe³jau³xai²na²,
 sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² nxe³ya³nx2ta¹hē¹la².
 Sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ka³te³na²wi¹tāu³a¹ yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wa².
 Jā¹nxe³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa².

21

A²sa³wi³ha³lxin³nāu³xa² Je³su²jah³la² ā³yān³te²ti²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³kxai³lu¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹
 a³ya³txi²xain¹sxā³ āh¹ a²sa³wi³ha³lxin³nāu³xai²na² ā³yān³te²txi²xain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ī³ye³na²Ti³be³ri²a³je³na²a²yo²ka³te³h³nāu³a¹ āh¹ ā³yān³te²txi²xain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³te³nah¹lxī¹, Si³māu² Pe²jah³la² nxe³ha²kxai³, To³me²ah³la²
 hau³hau³kon³sxā³ tōn¹jah¹la² nxe³ha²kxai³, Na³ta³na³e²lah³la² Ka²na³thī³na²
 Ka³li³le²a²ko³xa² nxū²kwai³ye³lan¹thī³na² tōn¹jah¹la² nxe³ha²kxai³,
 Se³be³te²ah³la² a²tah²nāu³xa² ha¹lin¹ya³te²nāu³xa² nxe³ha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxin³
 ā³su²nūn³te²a² ha¹lin¹ya³nūn³te²a² nxe³ha²kxai³, ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³sxā³ Si³māu² Pe²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Āi³na² ā³na¹a¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxa² wā³kon³tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² e³te³nah¹lxī¹:

— Ten³sa²nūn³sīn¹nhai¹. Ān³si³tē³la³kxi¹nxa²nha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la²
 Ain¹ka³tu³, ka³nain¹ka³tu³, ka²no¹a² kāin²ta³ka³lo³a² kan³sxā³
 ā³wi¹hain¹ka³tu³, ai³na² o²la³kxa¹ a³la²nain¹ta¹, hai³txi³ ka³na³ki² te²he³la³ko³
 sai¹ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹, āh¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ ū³je³na³kxa²
 jū¹nxe² ū³nhe³sai¹xi²nh²ti³kxai³lu¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹
 Ī³ye³na²na² a²yo²ka³te³h³nāu³a¹ yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 a²sa³wi³ha³lxin³nāu³xai²na² ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

5 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la² ĩ³kaix¹sa²tā³yain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²ya³lxa³nāu³xāi³. Āi³na² sai¹yah¹lxin¹ta¹nxe³lhe¹? Je³su²jah³la² wān³txa²,
 ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹:

— Sa²to³kxi²txi³he¹nxe³sīn¹nxa³nha²we¹. A²sa³wi³ha³lxin³nāu³xa² wān³txa²,
 ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wi¹nx2ti³tāu³a¹ sa³we³la³ka³lo³ta²li² ā³na¹jxah¹lxu¹le¹? Ta¹hxai²hē¹la².
 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxin³nāu³xai²na² a²wi¹tāu³a¹ ā³na¹ai¹nha²kxai³,
 ai³na² ka³lxa¹khaix¹sxā³ ā³ne³kih¹sxā³ ā³wi¹hū³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Sa³txe¹khai¹nxe³yai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ sa³we³la³ka³lo³ai²na² sa²sai¹sxā³
 ka²no¹a²ka³lo³a² a²ye³ē¹nāu³a¹ so¹sxā³ ū³whi¹so¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxa² Je³su²jah³la² a³lxin²kxah³lo²su² jah¹la²
 wān³txi³kxai³lu¹ Pe²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Ai¹nha²kxai³, Si³māu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nū² so¹lxin³ nha²kxai³,
 wā²la² ha³la³sēn³nān¹ta³ka³lo³a² so¹lxin³ ū³ha³la³wi²kxi²nha²ka³tu³, ka²no¹a²
 a³li²sin³sxā³ wa²li³sxā³, ĩ³yau³xa² ā³sa²yu³kū³ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² yxau³tāu³a²
 sa²kxai³lu² ā³tū³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī³ye³na² u²lxa³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹ka³tu³, a²wā³kon³tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ka²no¹a² yxau³sxā³ ha³lo²a²
 ai³yau³son³ta¹hxai²hē¹la².

8 Ai¹nha²kxai³, sa³we³la³ka³lo³a² ai³na² ne³ki¹ta³ka³lo³a², ka²no¹a²
 sa²si³ta¹kū¹nha²sxā³ sa²sī³nxe² tē³sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a²
 yxo²hā³na³tō³nha²kxai³, ta¹hxai²hē¹la².

⁹ Nain¹ka³tu³, ha³lo²a² a³tain¹ka³tu³, ha³nxe²a² i³tho³xa² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tho³xa² a²ne³ka³nah²nāu³a¹ ai³na² yxau², yain³txi³nū³xa² yxau², nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² e³te³nah¹lxi¹:

— Ai³na² sa²sai¹yah³lxin¹kxe³su² te²a² kwa² ha³ya³kxa² ha¹li¹ so¹sxã³ ũ³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹¹ Ain¹ka³tu³, Si³māu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka²no¹ai²na² wxa²kan³si²sxã³ ã³wih¹sxã³ sa³we³la³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² sa²ha³lo²sa²tã³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³lo³ai²na² ne³ki³khaix¹ne³ka³lo³a² nxe³kxa²ha³tã³nxã²ti³, ai³na² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² 153 nxe³tũ³ka³txa² nxe³kxa²ha³tã³nxã²ti³, hai³txi³a²ka³lo³ai²na² sa²ten²txi³sxã³ ã³kho³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

¹² Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxã³sxã³ i³yain³jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxã¹ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² hã¹i¹nxe³sxã³ kɔn³to³nxe² yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txai²la¹xã¹. Nxe³jau³xai²na², a²ẽ¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nhain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxi²kan¹txi³ e³lẽ³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Wxã¹i²na², yã¹jah¹lo²tã³nhĩ¹te²sin²tã³? Nxe³ain¹jau³nũ³xai²na², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na², Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

¹³ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³tũ³xain¹sxã³, a²yain³txi³nũ³xai²na² sa²so¹sxã³ ũ³hū¹ai¹ni², ai³nai²na² sa²so¹sxã³ ũ³hū¹ai¹ni², ain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁴ Nain¹ju³ta², Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ã³yã³te²txi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nain¹sxã³, Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hĩ¹nã¹te²tu³, ã³yã³ta³lo³hẽ²ti¹xi²nũ³sxã³, a²sa³wi³ha³lxa² ã³yã³te²txi¹xi²ju³ta², ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Pe²jah³la² nxe³nha²jau³su²

¹⁵ i³yain³ta³lun²nũ²la², Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Si³māu² Pe²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lã¹i³. Jo³ãu²ah³la² ta²hã¹i³. Nxet3sã¹lxi¹. A²ya³la³tu³ a³lxi²khaix¹san¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Txa²sa³wi³ha³lxa² wã³kon³tũ³ka³txai²na² a³lxi²sain¹ju³ta² ã³sen³sai¹khai¹xain¹sxã³ a³lxi²khaix¹sa²tu³nxã¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. ã³ya³lxi¹nxa²ha¹nhai¹. ã³ya³lxi¹nxa²ha¹ju³ta² a³la³kxi²sxã³ wi¹kɔ³nhã¹lxi¹. Pe²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txa² te³nah¹lxi¹:

— Hã³xã¹. Txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Wi¹lhĩ¹te² wa³kxẽ³yah³la² a²ka³yxuh³xa² wẽ³ha³lxa² ũ³yhai¹tain¹jut3sũ³nxe² txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹⁶ Nxe³ka³tu³ta¹. ã³ta³lo³hẽ²tsxã³ Je³su²jah³la² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lã¹i³, Jo³ãu²ah³la² ta²hã¹i³. A³lxi²san¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Ta¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. ã³ya³lxi¹nxa²ha¹nhai¹. ã³ya³lxi¹nxa²ha¹ju³ta² wi¹kɔ³nhã¹lxi¹. Pe²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hē¹la². Te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³la² wãn³txa² te³nah¹lxi¹:

— Txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Wi¹lhĩ¹te² wa³kxẽ³yah³la² a²o³ve²a² wi¹lũ³yhai¹tain¹jut3sũ³nxe², txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹⁷ Nxe³ka³tu³ta¹, i³ye³ã³ta³lo³hẽ²ti²nũ³jau³xa² Je³su²jah³la² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Si³mău²ah³lăi³. Jo³ău²ah³la² ta²hăi³. Ā³ya³lxi²san¹ta¹nxe³ji¹wi¹?
Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Pe²jah³lai²na² a²ē¹nău³a² ău³txi³
ĩ³ăin²txi³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ăin²txi³te³nah¹lxi¹:

— “A²ya³la³tū³ ā³ya³lxi²san¹ji¹wi¹?” Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la²
e³kxi²sa³na¹. Na¹ha²kxai³, ăin²ti³sa³nhă¹. Pe²jah³la²
nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lăi³. A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²te²si¹lxi¹.
Jă¹nxe³te²sin¹jau³su², ā³ya³lxi¹nxa²ha¹ju³ta² wi¹kō³nha² a³la³kxi¹lxi¹.
Pe²jah³lai²na² wăn³txa², ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tū³, Je³su²jah³la² wăn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²nũ³ka³txa² wăn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhē³li¹. Wi¹lhin¹te²
wa³kxên³yah³la² a²o³ve²a² wi¹lũ³yhai¹tain¹jut³sũ³nxe², txa²nũ³ka³txa² wăn³txa²
wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhē³li¹.

18 Jă¹nxa¹jau³su², a²ya³la³tū³ wăn³txi³tū³ e³kxi¹nxa²ha¹i¹.
Sa³nxe³la³ku³nĩ¹nhĩ¹nai³tă² sa²si³i¹nha²ta³ka³lo³a² ũ³si³wi²kxi²nha²sxă³
ha³lo²a² a²te³nĩ¹ko³xa² ā³nxai³to³hxai¹nhē³li¹. Yxăn¹ta¹, yxan¹nău³a¹:
“Yah³lon¹sa³nhă¹.” Nĩn¹tău³ăn¹tū³ ĩ³nũ³hai¹la³kxi²nhă¹nha²kxai³
a²nũ²a² ă³su² te²su² te²a² kan²txi³ sa²tai³ta³lxi³kxi¹nxa²ka³tū³, ha³lo²a²
ai³ti³ten³ti³he¹nxe²nxăn³tău³nũ³ă¹ ă³te³nxa²sxă³ ă³nxai³nxain¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² wăn³txa² ta¹hxai²hē¹la².

19 A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tău³a¹ nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²yan¹nău³a¹ Pe²jah³la² ĩ³nxai²na² a²ya²lun¹ju³ta³nũ³a², hĩ¹na²
ka³ten³su² yxau¹nhĩ¹na² ĩ³yau¹ũ³nxa²ha¹i¹. A²nũ²a² ă³su² te²su² te²a²
ĩ³nũ³hai¹la³kxi²nhă¹nha²kxai³ ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi¹nxa²ka³tū³, su²lhă³nxain¹tu¹wi¹.
Su²lhă³nxain¹kxai²năn²tū³, Txa²wă¹sũ³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta², a²nũ²a²
yxō²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hai¹nĩn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wăn³txai²na² a²si³yxau³tău³a¹,
ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxă³, ăh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ā³si³tē³la³kxi¹sē¹li¹. Je³su²jah³la² wăn³txa² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² ă³xa² nxe³nha²jau³su²

20 Ain¹ka³tū³, Je³su²jah³lain²txi³ ă³nxai³li², Pe²jah³lain²txi³ ăn³si³tē³la³kxi²,
ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa³ti³nha²sxă³
ĩ²tău³, a²sa³wi³sxa² ă³xa² Je³su²jah³la² a³lxi²khaix¹kxah³lo²su² jah¹la³,
ă³si³tē³la³kxain¹ju³ta² ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² sa³wi³sxa² ă³xai²na²
sa²kxai³lu², kxă³nhxĩ¹nai³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nău³xai²na² yxo²ha³kxa¹
sa²nên¹kxi²khaix¹nxe³je³na² ă³wxe³sxă³ ĩ³yai³nain¹ti³wa³kxai²kxai³, Je³su²jah³la²
a²wi³lê³nău³a¹ sa²nên¹kxi²khaix¹nxe³je³na² ă³wxe³sxă³ ĩ³wă³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lăi³. ĩh¹nxe³te²khai³xan²tū³ ĩ³kōx¹kō¹son²kxi¹nxain¹te³ji¹wi¹?
Kxă³nhxĩ¹nai³kxai³, ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² a²sa³wi³sxa² kwên¹tai²na²
ă³si³tē³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Ain¹te³na¹, Pe²jah³lai²na² wăn³txi³kxai³lu², Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lăi³. Jah¹lai²na² yxan¹nău³a¹ ha³lo²a² yxau²xai³tău³a¹
ĩh¹nxe² sa²ko¹tai¹nhĩ³te²la¹ku¹, ka³ten³su² yxau²sa²tē³ai¹nhĩ³te²la¹ku²,
ai¹na¹nhai¹. ĩ³ye³kxi¹sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ta¹, Je³su²jah³la² wăn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxet³să¹lxi¹. Jah¹lai²na² ĩ³kwa³na³ai¹na¹kxai²năn²tū³: “Yxan¹nău³a¹
yuh³xai²năn¹ko³xai²na² ĩ³xi²na¹tău³nũ³ă¹ wxăi²na² ka³ten³su² yxau³sxă³
wah³nxe³san¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹jau³su², Je³su²jah³lo²na¹xai²na² jah¹lai²na²
ĩ³kwa³na³ai¹na¹kxai²năn²tū³, nxe² a²hxi²kĩ³lxi³su² kxai²năn²tū³, jah¹lai²na²
a²hxi²kĩ³lxi³khai³su² hĩ³nx2na³li¹. Hai³txi³ Pe²jah³lo² ĩ³nxai²na²
wxa²hxi²kĩ³lxi³syu¹nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 A²nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² Je³su²jah³la² ãn³si³tẽ³la³kxi²tũ³kã³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³ye³kxi² sa²nẽ³sai¹yhu¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³sxai²na² ya³lu²ai¹nx3tho³li¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, tũ¹kã³txai²na² ha³lo²a² a³la³kxi²nxã³kxe³tũ³, wain³txi³ ã³ye³ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². Yã³ta¹na², Je³su²jah³la² e³jau³xa²:

— Jah¹lai²na² ya³lu²ai¹nx3tho³li¹. Nxe³jau³xa² hai³txi³ Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² e³jau³xa²sa¹:

— Jah¹lai²na² ã³kwa³na³ai¹na¹kxai²nã²tũ³: “Txa² ã³xi²na¹tãu³nũ³ã¹, wxã¹na² ka³tẽ³su² yxau³sxã³ wah³nxe³san¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹kxai²nã²tũ³, nxe²a²hxi²kĩ³lxi³su² kxai²nã²tũ³, jah¹la² a²hxi²kĩ³lxi³khai³su² hĩ³nx2na³li¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 A²nxe³te²a² a²sa³wi³sxai²na², Je³su²jah³la² a³lxi²khaix1kxah³lo²su² jah¹lai²na², a²hxi²kĩ³lxa² ã³yau¹ũ³hi², wã³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³ha²li¹la³kxi² sa²sĩ¹na²hẽ³la². Wã³txi³tũ³ e³jah¹lo²su² sĩ¹na³la².

A²ne³ki³san¹jau³su²

25 Jã¹na¹jau³su², ha³lo²a² yu³tã³lxi³, Je³su²jah³la² ka³lxa¹txi³ kã¹sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ã³wha²li¹ ã³hau³ko³ta³lun²sa²so¹hĩ³kĩ³sxa³wa².

— ã³wha²li¹ta³lu²na¹tũ¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nã²tũ³, a²ha³tẽ³nxã³na² yuh³xai²nã¹ta³ko³xai²nã¹txã³nxai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³wha²li¹ã³yxo²ka³tũ³kxi²sa²so² wxa²nã¹la³kxi²nũ² nxe³kĩ³kxai²nã²tũ³, ha³tẽ³nxã³nxai²na² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² kã¹ju³ta² ka³lxa¹ju³ta² ha³kxa¹ ã³hau³ko³ta³lun²sa²so¹hĩ³kĩ³sxa³wa². Ta³lu²na¹wa².

Atos

1-2 Te³o²fah³lāi³. Wān³txa² tah²yau³xa² ũ³wha²li¹lũ³nxa²ha¹tu¹wa². Kxā³nxai³tā¹jau³la³ Je³su²jah³lai²na² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² ĩ³ye³kxi² ĩ³yau¹ũ³sain¹jau³xai³tā² ĩ³ye³kxi² nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² txon¹sxā³ wi¹lo²la³kxi² ā³si³wxe³ka³tu³ oh³xa² wxa²ka³la³xi²nxe³hī¹nai³tā¹jau³la³ ũ³wha²li¹lũ³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ wxa²ka³la³xi²nxa³tā³lxa¹ tũ¹ka³txai²na² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹hain¹tũ³ka³txai³tā² wā²nxa³kxa² so¹ain¹tũ³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa² ĩ³hxi²ka¹tain¹kxe³su² ĩ³yau¹ũ³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Jā¹nxe³kxan²ta² khāuh³lxa³ti³nha²sxā³ ya³lu²kxi²nē³ka³tu³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la² a³lan²ta² ye³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² a³lan²tāu³ai³tā² wā²nā³ũ¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ju³kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³tai³tā² a²ya³la³tu³jai¹nha²kxai³lu¹ Txa²wā¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² sa²hau³ko³tũ¹nhē³jau³su² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxain¹kxa²yu³su² ā³nũ²kxi²nyhain¹nũ²la² kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³yah³lxi³sān²txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ ha³lo³kxi² yxaut³jah³lxi³sā²nhē³li¹. Txa²wī³na² wān³txai³tā² ĩ³ye³kxũ¹nx2ti³jau³xai³tā² wah³nxe³jah³lxi³sā²nhē³li¹. Nxe³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.

5 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³jxah¹la² ĩ³hxi²ka¹ta²sai¹nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² oh³xa²nāu³a² a²wā³li²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ ā³nũ²kxi²nyhain¹tāu³u¹tai²nān²tu³ ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Hī¹nai²nān²tu³ a²nũ²a² nũ³ka³txi³ ā³xa² nũ³ka³txi³nāu³xa² ā³wa²sut¹sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta³nũ³su² ĩ³sa³e² nũ³ka³txa² ĩ³nũ³kxũ³non³nē³lhīn¹ju³ta³nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²ju³ta² sa²so¹kxi²sīn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wī³na² e³kxi²nha²jau³nũ³su² kō³nyhah¹lxa³lxi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wī³na² so¹lxi³ e³kxi²nha²jau³su² na³li¹.

8 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa² wxa²ka³nxī²sxā³ a²nxũ²kwai³wih¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³nx2ti³hī¹nai²na² ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³ha²kxai³ ha³lo²a² a³la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi²nyhu¹sih¹nx2ta¹jau³nũ³su² ĩ³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Je³ru³sa³lē²thī³na² sa²si¹hā³i² Ju³te²a²ko³xa² sa²si¹hā³i² Sa³ma²ri²a²ko³xa² sa²si¹hā³i² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ u²lxan¹ko³su² kxan²ti³ sa²si¹hā³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe²ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² ĩ²sa²tē³kxain¹tāu³a² wxa²ka³la³xi²ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ oh³sī³na² ā³tī¹kxi²sa²so¹ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

10 Ain¹ti³xa² sa²kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ u²lā³na³ki²la² so¹sxā³ ũh³wxe³āx¹txa² ai³lyain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² wā²la² hā³ka³lo³a² so¹lxi³ wih²kxi²nha² yain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³jah¹lo²nāu³xa² a²wān³ti³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Ka³li³le²a² in³txi³nāu³syah¹lxi³nhi¹lxi¹. Ĩh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³ o³sī³na² ten³sa²tā³ah³lxin¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² kwēn¹tai²na¹

ka³la³xi²jah¹lain²txi³ wxa²ka³nxĩ³xi²tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ ka³la³xi²kxa² yā¹nxe² ka³nxĩ³xi²tu¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ti²ah³la²ĩ²sxã³ĩ³so¹ain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² wã³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² wxa²ka³nxĩ³nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tĩh³na² ũ²ki³lõ²me³tro³ nxe² kũ³we²ki²la² yan¹yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

13 Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² oh³xan¹ko³xan¹thĩ³nũ³a² ã³wi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na² ĩ³lih¹jau³xa²sa¹, Pe²jah³lo²su² ha²kxai³ Jo³ãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Ān³tre²ah³lo²su² ha²kxai³ Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³ To³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Ma³te²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³te²a² Au³fe²ah³la² ki³lha³lhxu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Si³mãu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² se³lo²ti³nũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² a²ha³lo²ko³khai³xa² a³lxi²khai¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Ju³ta²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² Ti³a²kah³la² ki³lha³lhxu² ta¹hxai²hē¹la². Tũ¹ka³txai²li² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 A²nxe³te²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a² wxã³ain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Je³su²jah³la² a²hã³ka³nũ²su² wxã² Je³su²jah³la² a²lon³ti³tãu³su² wxã² txu¹ti³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ wxã² nxain¹sxã³ ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txai²na² ka³lxa¹te²a² 120 nxe² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³sa²yxa³sxã³ ĩ³ye³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

16-19 ĩ³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã³tã³nãu³xãĩ³. Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai¹tã² txa²wã¹nũ³ka³txi³su² tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² ĩ³kaix¹so¹nũn³jah¹lai²li² kuh³lxa³thin¹tũ³ka³txa² ne³ka³ta² wxã³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² sa²so¹sxã³ tũ¹kxi²te³lhxã³ wã²nã³ũ¹nyhain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ũ³yho³hi²ki³ai²na² ũ³yho³hi²nyhain¹ki³ai²na² tẽ³sxã³ ha³lo²a² so¹kxi²tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² so¹kxain¹ko³xai²na² ã³ya³hi²sxã³ ã³ti³ha³lã³kxi²sxã³ ã³ya²lu¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tan¹jau³su² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³tũ³ka³txa² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Ko¹xai²na² A³keu²ta³ma²su¹. Nx2na³li¹. A²ĩ³lxa²su¹. Nxe³jau³xai²li² a²si³yxa³tãu³khai³xa² a²ti³ha²yau³xa² so¹kxi²ko³xai²la¹wi¹. Ain¹tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² a²nxũ²kwai³wih¹sxã³ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Ju³ta²sah³la² ya³lu²ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²hē¹li¹.

20 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹ sau²mo³jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Sxi²hai²li² a²nũ²la³ ye³yũ²nxa³wi¹. Yxa³ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹.”

Ta¹hxai²hē¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³:

“A²wa³ka³li³yu³ta² sa²wẽ³not3txai¹nhẽ³li¹.”

Ta¹hxai²hē¹li¹.

21-22 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a² ã³ten³sxã³ sa²so¹a³sah¹lxi³wxi¹. Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxa³xi²ju³ta² wãn³txai²li² ĩ³hen³ja³nhẽ³lain¹te²nũ³a² so¹lxi³ ã³si³tẽ³nẽ³lain¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lai²na²su² kxã³nxã¹si³tẽ³kxi²nẽ³jah¹lo²nũ³su² te²a² so¹lxi³ ã³ten³nẽ³nhai¹. A²nxe³jah¹la² a²wi¹lhi¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² a²nũ²a² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ti³yu¹tai²na² ĩ²ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxa³xi²ju³tai³tã² ĩ²ha²kxai³

ĩ³ka³la³xi²ju³ta² ĩ²ha²kxai³ nxe³hxai²jah¹lai¹tã² so¹lxi³ ã³ten³sxã³
sa²so¹a³sah¹lxi³wx¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² ha¹li¹ ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³se²
Bar³sa³ba²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² Jus²tu³jah¹lo²su¹ ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³ Ma³ti²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24-25 Ain¹nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Wxã¹²na² so¹lxi³ a²nũ²a² a²ẽ¹nãu³ai²nã¹jau³xa²
a²hoh³lxi³si¹lxi¹. Nxe³te²si¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³lai¹tã² sa²wẽ³not³jah¹lo²nu³su²
ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju³ta²sah³lai¹tã² ha³lo²a² ko³ko³ta²ko³xa²
sa²we³xain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²wẽ³not³jah¹la²nũ³a² in³txa² ha¹lin¹jah¹la²
ĩ²sxã³ wxa²hait¹son¹jau³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. A²sa³wi³ha³lxa²
nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe²e³kxi²ta³lu²nain¹nũ²la² txah³lxa³ki³a² ã³na¹sxã³ a²ĩ³lxa²
sa²so¹xai¹nha²kxai³ Ma³ti²ah³la² a²ĩ³lxa² ĩ³hait¹so¹ha²kxai³
ã³wẽ³non³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nha²kxai³ ĩ³kaix¹so¹te² nũ³ka³txa² nxe²
ĩ³yĩ¹li²nyhai¹nha²kxai³ nxe³tũ³ka³txai²na² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2

Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wxã³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ yain³txa² ã³yã³nũ²kxain¹sxã³ yai³nai¹nhĩ¹nu¹tai²na²
Pẽn³ta³kos²ta²ti³xa² nxe³hĩ¹nu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
sa²yxo²we¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² sxi²hẽ¹na² ã³nũ¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 ã³nũ¹txai¹nhĩ¹nu¹tai²na² o³sĩ³na² it³ti³hũ³nxe² kãin²
nxon³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³ka³tu³ ha³nxe²a² tho³hũ³nxe² wxa²kan³yain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ ã³wxe²xai³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Yain¹tãu³ã²n²tu³ti¹ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wi¹ha²kxai³
wãn³txai²li² a²nũ²a² ã³sa²nũ³te²a² wãn³txa² yau³ã³lxi³txi³
ĩ³ye³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ã³nhi²ka¹jah³lxi³ha²kxai³la².

5 Nxain¹ti³kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu²
ha³lo²a² u²lxi³ yxau³ain¹nũ³tũ³ka³txa² nxe³sxã³ wxã³ai¹nha²kxai³
ain³kxi²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²li² Txa²wã¹sũ³na²
ha³teh³nxã³nxa² sa²kxai³ sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² jau¹xai²li² ain³kxi²xai³nyhai¹nha²kxai³ a²nũ²a²
ã³no²lai¹nha²kxai³ ã³yã³ki³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Ain¹sxã³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²la¹ku¹. Ju¹tai²li² hai³txi³ ĩ²ki³sxa³tai¹ti²tu³wi¹. Tũ¹ka³txai²li²
Ka³li³le²a² nũ³ka³txi³su² yex¹txain¹nĩ²tai¹.

8 Nxain¹kxan²ti³ txa²wãn³txi³khai³xa² ha³na³ka³lxi³ e³xi²xai³yex¹txai¹nĩ²tai¹.

9 Hĩ¹nã²tu³ txa²wã¹nũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sĩ¹na¹wi¹. Par²ti³a²
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Me²ta² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ E³la² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
Me³so³po³tã²mi²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
Ka³pa³to²si² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Põn²to² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ A²si³a³
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³

10 Fri²ji²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Pãn³fi²li²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ E³ji²ta²
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Li²bi³a³ nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³re²na² nũ³ka³txi³su²
ha²kxai³ Ro²ma²thĩ³nai²nã¹te² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²nũ²a²
ã³lxi²nũ³te²a² yxã¹ta¹ kwa²hã¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³txa²
sa²yxo²we¹te²su² ha²kxai³

11 nxain¹kxa²yu³su² Kre²ta² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ A³ra²bi²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹ wãn³txa² ha³na³ka³lxi³ e³xi²xai³ki³kxan²ti³ txa²wã¹wãn³txi³khai³xa² ain³kxi²nha²xai³ki³tã³li¹. Txa²wã¹sũ³na² kãin²khaix¹nxe³jau³su² nũ³kxũn³khaix¹nxe³jau³su² ain³kxi²nha²xai³ki³tã³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ãh¹ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
— ãh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxain¹te²la¹ku², nxain¹ki³nhai¹. Ny-
hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 ã³sa²nũn³te²a² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Tũ¹ka³txai²li² vãn²yau³xa² i³na²sxã³ we¹nai¹nĩn²ta¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² wãn³txa² i³wa²lũ³xi²jau³su²

14 Ain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txai²li² i³sa²yxau³ain¹nũ²la² Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² yxo²kãin²i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹we¹. Txa²ka³lxa¹txi³sah¹lxi¹lxe¹.
Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹le¹.

15 In³txi³nũu³xai²li² hai³txi³ vãn²yau³xa² i³na²sxã³ we¹nain¹sĩ¹nxa³we¹.
Wã²ki³ka³la³hi¹na² we¹nain¹te²sxa³yu²hẽ³le¹.

16 Yxãn¹ta¹ Jo³e²lah³lu¹ta²na² i³ye³kxain¹jau³xu¹ta²na² te²yã¹nx2na³le¹.

17 Nxe³jau³xa²sa¹:
“Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: ‘Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ne³ki³so³nxa³ta³lxa¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²yãu³ka³txa² ũ³hũ²xai³ai¹na¹tu¹wi¹. Wxa²wẽ³ha³lxa² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txain¹tu¹wi¹. In³txa² sa³nxe³la³kxi³nũu³xai²na² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. Wxa²yah³la³nũu³xain²txi³ kãin² hxi²sxã³nho³tain¹tu¹wi¹.

18 Nxai¹nhĩ¹na¹ txa²sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su² ta³nxa² nxain¹sxã³ a²yo²ha³kxa¹ Txa²yãu³ka³txa² a²nxũ²kwai³wi¹hai¹nha²kxai³ txa²wãn³txa² i³hen³txi³nyhain¹tu¹wi¹.

19 Nxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nũu³a² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²yuh³nũu³a² wã³nxĩn¹sxã³ kãĩ³i² nxe³na¹tu¹wi¹. A²ti³ha²yau³xa² yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a² yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² yũ³ha²kxai³ nxe³tu¹wi¹.

20 Jã¹nxe³tãu³a² u³je³na³kai²li² ka³nxah¹ha²kxai³ i³lxi²li² ki³he³hen³ka²to³nha²kxai³ nxe³tu¹wi¹. Nxe³sãn²kxa²yu³su² hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah³la² wxã³tu¹wi¹. Wxi²kin³ti³ton³sxã³ wxi²kan¹sxã³ a²nũ²a²nũu³xa² kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹kxa² yã¹nxe² ũ³yho³hxain¹tu¹wi¹.

21 A²nxe³hi¹na² a²nũ²ai²na² i²li³te²lxi³ kq³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ i³hen³txain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² a²hãĩ¹nxe³ti³xa¹ kq³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yo³ha² ne³wã²na³ain¹sxã³ wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² nxe³sain¹na²hẽ³li¹.” Jo³e²lah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

22 Nxe³ain¹jau³su² ne³kxa²kxi¹jah³lxi³hẽ¹le¹. I³sa³e² nũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxe¹. Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² yxaut3jah¹la² sa²kxai³lu² nũ³kxũn³khaix¹nxe³sxã³ sa²si¹hã³na²hẽ³le¹. Nxe³ju³ta²li² i²ki³ta¹ti²tu³wi¹. Kãin² i³wã³nxĩn¹ju³ta² i³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ on²tain¹kxe³su² i³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ nxe³nẽ³lain¹ta¹ti²tu³we¹, Txa²wã¹sũ³na²su¹.

23 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lain²txi³ i³sa²so¹si¹yah³lxin¹ka³tu³ kq³nxe³thin¹tũ³ka³txa² hxi²ki³kxai³lu² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya²lu¹tain¹jau³nũ³su² kwa³na³ain¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹. Nxe³ju³ta²na² whãĩ²na¹ a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²

e³hau³ko³nha²ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² wxa²nũ³ka³txa²su²lhã³ain¹jau³nũ³su² kwa³na³yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹.

24 Yxã¹ta¹ ya³lu²sa³tĩ¹ju³ta³la³ nũ³kxũ³txi³ ã³sen³sai¹ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ya³lu²sa³tĩ¹ta¹hxai²nxa³hē¹le¹. Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³tẽn³su²ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹le¹.

25 Nxe³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na²ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹le¹. Ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĩ²ai¹nhxai²na¹hē³li¹. Txa²wi¹lha²tãu³a²yxau³hxai²na²hē³li¹.” Nxe³sxã³ hxi²waun³ta³kxi²nha²sxã³yuh³lxi³sa²hxai²nxa³hē³li¹.

26 Nxe³sa²ju³kxai³lu² txa²ẽ¹nãu³ai²na² ka³lih³kxi²la²nha²sxã³ Txa²wã¹sũ³na²sa²nẽn¹kxi²hxai²na¹hē³li¹. Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³hxai²na¹hē³li¹.

27 Nxe³na¹ha²kxai³la¹: “Txa²yãu³ka³txa² a²nũ²a² ko³nxe³thin¹te²na²ya³lu²sxa³je³na² ã³na¹sa²nxãn³tho³li¹. Wxa²ki³lha³lxa² wi¹lhin¹te²na²ya³lu²sxã³ khon³ju³ta²yũ²nxa³lho³li¹.”

28 Yxã¹ta¹ tĩh³na² ka³tẽn³tĩh³na² ĩ³yau¹ũ³san¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ã³si³tẽ³kxi²sa¹nha²kxai³ ka³li³ha²yxau²xai³la¹nha¹.” Nxe³jau³xai²li² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹le¹. Pe²jah³la²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lai²li² ãh¹ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lu¹ta²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na²wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹we¹. Nxe³jah¹lu¹ta²na² ya³lu²ha²kxai³sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹. A²kwã³kxa³yu³ta²li²yũ³te²jai¹ti²tu³we¹.

30 A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² te²la³kxe³su²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Ta³vi²yah³lãi³. Wxã²na² I³sa³e² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³sxã³ ã³yã³wẽ³not3si¹nxa²jau³su² wxa²ne³tah²nãu³su² ũh³wxe³na¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³jau³xai²li² Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹.

31 Nxe³ha²kxai³ ju¹ta²na² a³la³kxi²ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai¹tã² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai¹tã² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a²nxe²e³kxi²nũ³te³nah¹lxi¹:

“Kris²tu³jah¹lai²li² ya³lu²kxan²ti³ kxãn¹su² tĩ¹xa³lho³li¹. A²nũ²ai²na² ka³lu²sxã³tĩ¹xa³lho³li¹.” Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹le¹.

32 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai¹tã²sa²kxai³lu² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²hē³le¹. Nxe³ju³ta²na² ĩ²si¹na¹hē³le¹.

33 Nxe³ha²kxai³ ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta²ka³la³xi²nũ²la² a²wi¹tãu³a² ã³wxe³na²hē³le¹, Jah¹la² Hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²ĩ³ye³kxi²nẽ³jah¹la² a³ka³nxe³na²hē³le¹. A²nxe³ju³ta²li² a²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na²Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² nxe² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³ju³ju¹ta²na² ã³ne³wxe³ki³tã³le¹.

34 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Ta³vi²yah³lu¹ta²na²sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³nãu³a² hai³txi³ ĩ³ka³la³sĩ²ta¹hxai²nxa³hē³le¹. Hãi¹nxe³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹: ‘Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wi¹lha²tãu³a²ã³wxe³sẽ¹li¹.”

35 Ye³jen¹nāu³a² wxa²kō¹kō¹nũ³kā³txa² a²wa³ka³ti³lo³txa²lain¹ju³ta²
yan³txi³su² i³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²tu¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na²
nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.”

Nxe³jau³jau¹xai²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹le¹.

36 Jā¹nxe³jut³su² Je³su²jah³lai¹tā² i³hxi²kī¹la³kxah¹lxin¹jah¹lai¹tā² Txa²wā¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah³la² ne³te²lo³tha²kxai³
Kris²tu³jah¹lo²su² ne³te²lo³tha²kxai³ nxe³ye¹nx²tain¹na²hē³le¹. Nxe³jau³su²
I³sa³e² nũ³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²jau³nũ³ai²la¹we¹. Na¹jau³su²
nxe³ye¹nx²ta¹we¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ tũ¹kā³txai²li² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la² a²ē¹nāu³ai²na²
ĩ³ain²ta³kxi²nha²sxā³ Pe²jah³lu¹ta²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³si¹li¹. Txa²wā³tā³sa²nhĩ¹li¹. Ĩ¹nxe³ju³ta² o²la³kxi²sĩ¹te³la¹ji¹wi¹,
kō³nxe³ti³kāi³sĩ¹na¹ju³ta² ũ³hũ¹sa²nhĩ¹nka²yan³txi³su¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxāi²na²yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹ju³ta² i³ain²ta³kxi²nha²sān²sxā³
ā³na¹jah¹li¹hē¹le¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²kō³nxe³ti³ju³ta²
ā³wa²su¹kxi¹nx²ti³tu¹we¹. Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²tain¹ju³ta³nũ³a²
i³ye³kxi¹txai¹yah³li¹hē¹le¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
a²sa³wi³ha³li³nũn³syah¹lxin¹tu¹we¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa²
nxũ²kwai³yxau³nx³ti²tu³we¹.

39 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx²ti³kxe³nũ³syē²ah³li¹nha²kxai³
Txa²wā¹sũ³na² ten³na³le¹. Wxāi²la³ tā³nxa² wxa²wē³ha³lxai²la³ tā³nxa²
ul²yxau³tũ³kā³txai²la³ tā³nxa² Txa²wā¹sũ³na² i³kaix¹so¹nx²ti³kxai²nān²tu³
nxe³te² i³nxān²tu³ yxo²ha³kxa¹ ain³kxah²lxin¹jau³su² na³le¹.
Nxe³jau³xai²na² a²kxā³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na² wi¹yxo²ain³nha²sxā³
i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹le¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³jau³xai²li² yau³ka³lxa¹txi³ win¹ta²te²li³ e³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ti¹ai²li² a²nũ²a² yxau³te²a² kō³nxe³thin¹khai¹nxa² kāi³ain¹na³li¹. Nxain¹kxa²
yo³ha² kāin² khāuh³lxa³thi¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
ā³na¹ye²ah¹lxan³kxai²nān²tu³ jā¹nxe³nx²ti³ha³ta¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹te²a² yxo²i²ain¹sxā³
i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a² ka³lxa¹txi³ 3.000, nxe²
yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³tũ³kā³txai²li² i³kaix¹so¹tũ³kā³txu¹ta²kxai³ ā³si³tē³kxi² wān³txa²
i³yau¹ũ³jau³xa² ain³kxi² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³ye³kxi²nyhu¹i²
yain³txi³su² wā²nhũ² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Wi¹lhin¹sxā³
yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² i³ye³kxi²yah³li³to³ta¹hxai²hē¹la².

Yxo²i²tũ³kā³txa² yxau²xai³lain¹jau³su²

43 Nxa²ha¹te¹ i³kaix¹so¹tũ³kā³txu¹ta²kxai³ wā³nxĩn¹khaix¹nxe³ju³ta²
o²la³kxain¹to³ha²kxai³ a²nũ²a² kwa²i²ain¹tũ³kā³txa² on²txain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

44-45 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tũ³kā³txa²
yxo²ha³kxa¹ ye³ka³lxa¹txi² ā³nũ²kxi²to³hi² yen³kxa² wā²nhũh¹nyhu¹i²
nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxai¹nha²kxai³ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wi¹hain³to³hi²
a²sxi²khai³xa² ā³nũ²kxi²sxā³ i³yai³ni² ain¹to³ha²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha²
wi¹lhin¹sxā³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Txa²wā¹sũ³na² kāin²khaix¹si¹jau³su² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹tain¹kxe³su² wi¹na³li¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²nū²a² ā³nū²kxain¹to³sxā³
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3

In³txa² kan²ta³kxi²sxā³ sxa³jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

1-2 Ha³la³jen¹nāu³a² ā³sa²ti¹ta³xi²tāu³a² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxā³
 ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai³ain¹ka³tū³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxih²yo²a² Fo³mo²sa² yxo²ai²na² ā³wih²kxain¹sxā³
 in³txa² sa²nah³so¹nyhu¹sxā³ ne³khou²nyhu¹ye²ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li²
 ko³nxe² i³hxa³la³kxi²nha²ye²ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³li³lah¹nxe³hī¹nu¹ta²na²
 ā³nxai³jah¹lo²su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ sxih²yo²a²
 sa²we¹ta³ yxo²wxe²xai³lain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nū²a²
 ā³wih¹te³lhxā³ wxā³kxai²nān²tū³ win¹ta²te²lxi³ a²yen³kxa² ai³nxū³si¹hain¹jau³su²
 i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³ha²kxai³la¹ Pe²jah³lu¹ta²kxai³ Jo³āu²ah³lu¹ta²kxai³ ain¹sxā³i²kxain¹nū²la²
 yo³hi²ki³ai²na² ai³nxū³si¹jau³su² i³ye³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ i²kxain¹nū²la² Pe²jah³lu¹ta²na² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— i²txa²sān²sī¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³nū²la² i²kxain¹ka³tū³:

— Wā²nhūh¹sain¹te²ji¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yen³kxi³la³ yū³sa²sīn¹nxa³wi¹. Nxēn²nxa³kxan²ti³ i³hxi²nū¹nxa²sī¹na¹tu¹wi¹.
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Na³sa³re²thī³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā² i³sa²yxau³sxā³
 ā³nxai³si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi¹nxa²sīn¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nū²la² txa²wā¹hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² hxi²ki³nū²la²
 sa²yo²kax³ta³wxe³ka³tū³ wa³su³txi³ we²txi²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³lih³nū²la² a³li²si³ni² ā³nxai³li²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la², yu³we²ti²ha²kxai³la². Nxe³ka³tū³ Txa²wā¹sū³na²
 sxi²hu¹ta²li² ā³wih¹nū²la² ā³nxai³li² a³li²si³ni² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ye²jau³su²
 i³ye³sa²nēn¹kxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9-10 A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² tū³ka³txa² i²yxau³nyhu¹nūn³tū³ka³txa²
 on²txai¹nha²kxai³ i³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lain²txi³ si³kan²ta³kxi²hxai²jah¹lai¹ta³lxi³ yhe¹nx²ti³ha³ta². Sxi²yo²a²
 Fo³mo²sa² yxo²a² yxo²yxau²xai³lhxai²jah¹lai¹ta³lxi³ yhe¹nx²ti³ha³ta².
 Īh¹nxe³te²la¹ku². Kī³nhai¹. Nyhu¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³a² Pe²jah³la² i³ye³jau³su²

11 Ain¹nū²la² jah¹lu¹tain²txi³ we²txi²jah¹lain²txi³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ a²xai³lya³tīh³na² ā³sxā³ ti³he¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Txa²wā¹sū³na² sxi²nhu¹ta²na¹ a²ta³nā³nē³thī³na² Sa³lo³māu²thīn³su¹
 nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thī³nu¹ta²kxai³ a²nū²a²nāu³xa²
 ā³ki³nū²kxi²ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Pe²jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² jut³sī²nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. I³sa³e² nū³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
 on²jah³lxin¹te²sin²tā²? Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i²yxau²xai³syah¹lxin¹te²sin²tā²?
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² txa²wā³nxī¹na¹ju³khai³xa² tā³nxa²
 txa²wi¹lhi¹na¹ju³khai³xa² tā³nxa² wet¹txai¹na¹te²sin²tā²? Ti³he¹nx²nxa³wi¹.

13 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.
 Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² a²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.

A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² ain¹sxã³
 A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lain²txi³
 Je³su²jah³lai¹tã² A²ta²han²tu³ wã³nxĩn¹ti³ wxi²kin³ti³ton³si¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 A²nxe³jah¹lain²txi³ sa²so¹yah³lxin¹ka³tu³ Pi³la²jah³la² hxi²ka²
 sa²nũ¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² Je³su²jah³lai¹tã² en²sxã³
 ã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Pi³la²jah³lai²na² ne³kxe³kxi²nha²jau³kxai³lu¹:
 “Ã³wa²sut1sxã³ ã³ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² kxan²ti³ en²sxã³
 ã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

14 A²nxe³jah¹lai¹tã² wi¹lhin¹khaix1kxan²ti³ wãn³txi³su² e³kxan²ti³
 sa²yxo²ã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ Ba³ra³ba²sah³lai¹tã² a²nũ²a²
 su²lhã³jah¹lo²si²ta¹ti²tu³wi¹. Su²lhã³jah¹lo²su² kxan²ti³ ã³wa²sut1si¹jau³su²
 Pi³la²jah³la² kwa³na³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

15 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² we²txi²jah¹lai²li²
 su²lhã³si¹hah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹, Je³su²jah¹la²su¹. Yxãn¹ta¹
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hẽ³li¹. Nxe³hĩ¹nãn²tu³
 ka³ten³su² yxau³nhai¹. I²si¹na¹hẽ³li¹.

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²wã³nxĩn¹ju³ta² ã³nhxi²ka¹txai¹nha²kxai³
 yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³
 yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹. Yxo²i²xa³ke³la³te²kxai³ yu³we²nxi²hĩ³nx2nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹
 yxo²i²ha²kxai³ yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹.

17 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wã³tã³sah¹lxi¹lxi¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxã²li²
 wxa²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txai²li² yah³lxin¹sxã³ ju¹ta²li² kq³nyhah¹lxa³nha²kxai³
 nxe²kã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

18 Kxã³nhxi¹nu¹ta²na² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lu¹tan²tu³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta³nũ³a²
 nxe³ju³ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² ã²la²
 i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ain¹ju³ta² kwẽn¹ta¹ we¹ta³lun²yain¹ta¹ti²tu³wi¹.

19 Jã¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ wxã²na² sa²kxai³lu² wxa²kq³nxe³ti³
 kã³yah³lxin¹ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³yxo²o³tũ¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³nũ³sxã³ ã¹jã¹nxe²
 ã³nxũ²kwai³lxũ¹nũ³nx2ti³tu¹wi¹.

20 Kxãn³ton³tãu³a² Je³su²jah³la² a³ka³nxi²si¹jau³su² sa²si¹hã³ain¹tu¹wi¹.
 Nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lai²kxai³lu² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na²
 Sũ³na² hxi²kai²na² wã²nxa³kxa² so¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³n³tu³
 kxã³nãu³a¹ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kã³ki³kxa² yo³ha² sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³si¹jau³nũ³su²
 ya³lu²kxi²nẽ³tu¹wi¹. Nxe³si¹ju³ta³nũ³su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
 Kris²tu³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ wã²nxa³kxa² so¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³jah¹lo²lxi²na³li¹.

21 Oh³xan¹ko³xa² yxau²na³li¹. Yxãn¹ta¹ kxã³nãu³a² a³ka³nxi²tãu³a²
 ha³lo²a² wi¹lhxi²kxai³ jã¹nxe³sxã³ wi¹lhau³ko³txi²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² wi¹lhin¹tũ³ka³txan²tu³
 e³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

22 Nxe³sxã³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³su² A²wãn³txi³khai³xa² i³hen³txi³jah¹la² sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹.
 Wxa²nũ³ka³txi³khai³xai²na² wã²nxa³kxa² so¹sxã³ sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹.
 Txai²yãx1ye¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³te²na² wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa²
 wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

23 Yxãn¹ta¹ wi¹lain³kxah²lxan³kxai²nãn²tu² nxe³te² i³nxãn²tu³
 i³hait1so¹nx2ti³sãn²nũ²la² sũ²lhã³nx2ti³tu¹wi¹.” A²nxe³jau³su²

Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

²⁴ Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³mu³e²lah³lu¹ta²na² yxau³hī¹nān¹te²tu³ Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²na² nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lu¹ta²kxai³lu² a³ka³nxi²sxā³ wxā³jau³nū³su² nxe² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

²⁵ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹. Sū³na² wān³txa² wi¹lāin³nha²sxā³ e³kxain¹tū³kā³txu¹ta²na² wxa²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹. Nxe³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxa²ne³tah²nū³a² yū¹kxe³nū³a² a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹si¹hain¹ju³ta³nū³a² yū³yah³lxin¹tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wi¹lāin³nha²sxā³ e³ta¹hxai²hē¹li¹.

²⁶ Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ Sū³nu²kxai³lu² A²tah²khai³xa² ī³sa²si¹hā³nx2ti³na²hē³li¹. Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxi³sā²nīn¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ ī²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ya³nx2ta¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4

Pe²jah³la² Jo³āu²ah³la² sxā³ so²ā³ain¹jau³su²

¹ Nxe² ī³ye³kxi²ti³kxai³lu² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² ā³nhai¹tū³tū³kā³txa² ā³wxā² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³ko³jah¹la² ā³wxā² sa³tu³se²a² nū³kā³txa² ā³nhai¹tū³tū³kā³txa² ā³wxā² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

² Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxā³ a²nū²a² ī³ye³kxi²ya³ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ yxo²i²ah³lxin¹kxai²nān²tu³ te²yāx1ya³nx2ti³tu¹wi¹. Ain¹jau³su² tū¹kā³txai²li² kwēn¹ta²na² ā³tū³ain¹tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ ī³yxai¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

³ ī³yxaih¹nū²la² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²na² ī³yxaih¹sxā³ sa²so¹nū²la² ū³tū¹kxi²nyhain¹nū²la² wxē²a³la²nain¹ta¹hxai²hē¹la², sūn²tā³ta² tū¹kxai¹nha²kxai³la².

⁴ Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹txe²nāu³xai²na² ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ in³txi³nāu³xa² yxo²i²ain¹tū³kā³txa² ā³yā³nu¹ta¹nha²kxai³ ka³lxa¹khaix1nxe² 5.000, nxe² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Ain¹nxa²ha¹te¹ a³lan²tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² a²hxi²kan¹ti³su² te²a² a²nū²a² yah³lon¹te²nāu³xa² ha³te³h³nxā³nxā² a²hoh³lxi³nū³kā³txa² nxain¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thī³nu¹ta²kxai³ ā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁶ Ā³nū²kxain¹nū²la² A³na²sah³lai¹tā² wā³nxīn¹te² si³yxau³tāu³a² a²hxi²kan¹jah³lo²su²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Kai³fa²sah³lai¹tā² Jo³āu²ah³lai¹tā² A³le²syān²trah³lai¹tā² yxo²ha³kxa¹ A³na²sah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ wxā³sxā³ ā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Jā¹nxain¹ju³kxai³lu² Pe²jah³lu¹ta²na² Jo³āu²ah³lu¹ta²na² ā³sa²so¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹te²tā³ ī³hxi²ka¹txa²lxi³sxā³ we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ī³hxi²kat1sa²kxai³ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ju³te²a² nū³kā³txa² a²hi³kan¹txa² si³yxau³tū³kā³txi³su² a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³su² nxe³yah³lxi¹lxi¹. ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

⁹ “Jah¹lai²na² kwēn¹ta² we²nxix2jah¹la² ĩh¹te²tā³ ī³hxi²ka¹txa²lxi³sxā³ we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹?” Nxe²i³wā³txi³sah¹lxi³nhi¹na²li¹.

10 Nxe³jau³su² i³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. I³sa³e² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe³te² i³nxai²na² i³yau¹ũ¹nx2ti³nha¹tu¹wi¹. Nxa¹jau³kxai³la¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai¹tã² Na³sa³re²thi³na² yxau²xai³jah¹lai¹tã² i³hxi²kĩ¹la³kxah¹lxin¹jah¹lai¹tã² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai¹tã² hi²sen³kxai³lu² we²txi²nyhain¹na²hẽ³li¹, kãin² wã³nxĩ¹nha²kxai³lu¹.

11 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tãn¹jau³su² nxe³te³nah¹lxĩ¹:

“Txah³lxa³kxa² sxi²ha² txo³nain¹tũ³ka³txa² ã³na¹ain¹ki³ai²na² kwẽn¹ta² sxi²ha² ũ³nhe³hẽ¹txain¹ki³a² ũ³wxe³ain¹na²hẽ³li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³ka³ka¹txai²li² Je³su²jah³la² yã¹nx2na³li¹. En²sxã³ ã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

12 Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³lai²na² so¹lxĩ³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³lain¹ju³ta² hxi²kan¹na³li¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ i²yah³lxin¹kxan²ti³ a²nũ²a² te²yã¹nxa² wã³nxĩn¹sxã³ sa²wa²su¹tẽ³lain¹te²na² i²yah³lxan³tho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²i³lxa² so¹lxĩ³ ũ³hũ¹nẽ³lain¹na²hẽ³li¹. Nxe³te²a² so¹lxĩ³ wã³nxĩn¹sxã³ sa²wa²su¹tẽ³lain¹tu¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹txa² he³la³kxa² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² ya³lo³txi²ye²kxe³su² i²ai¹nha²kxai³ i³wã³txi³nyhain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³lai¹tã² ãn³si³tẽ³kxi²nyhain¹tũ³ka³txi³sin²ta¹. Yxãn¹ta¹ ha³te³nxãn³yu³ta² hai³txi³ o²la³kxi²tũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ a²hxi²kan¹txa² he³la³kxi³si²ya³hxa³ha²kxai³ yah³na³li¹. Nyhain¹ta³hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nyhain¹kxa²yo³su² jah¹lai²li² we²txi²jah¹la² ka³lu³sa³yxau³ye²ya³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³hi³txain¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

15 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³li³ain¹si¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sãn²nũ²la² nũh¹i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nyhain¹te³nah¹lxĩ¹:

— İh¹nxe³te³ji¹ku²? Kĩ³nhai¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ we²txain¹ju³ta² i²ye²nyhain¹nĩn²ta¹. Nxe³ha²kxai³ kãin² wã³nxĩ¹nain¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ i³ki³han³sxã³ ũ³ho¹ki³sxa³lho³li¹.

17 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² i³wã³nxĩn¹ju³ta² ka³nah²nxe³sxã³ yxau³ain¹si¹ki³jau³su² yxo²xũn³txi³ i³kwa³na³ya³sain¹yah³lxĩ³wxi¹, u²lxĩ³ ha³ta³nxe³kxa²yan³txi³su¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe²e³ta³lu²nain¹nũ²la² i³kaix1tain¹nũ²la² yxo²xũn³txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²i³lxa² jã¹nxĩ³ye³kxi²ja³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ã³nũ²kxain¹kxan²ti³ jã¹nxe³ i³hen³txain¹ya³txa³hẽ¹li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ya³te³nah¹lxĩ¹:

— Nxe³jah³lxĩ³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹ta³nxa² wxa²wãn³txa² sa²yo²we¹ta³nxa² nũ¹hĩ²jah¹lxĩ³hẽ¹li¹.

20 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³kxi²sĩ¹na¹hĩ¹nãn¹te²tu³ i²nha¹ju³ta¹tã² so¹lxĩ³ ain³kxai¹nha¹jau³xai³tã² so¹lxĩ³ nxe³ju³ta² so¹lxĩ³ i³ye³kxi²nha¹tu¹wi¹. ã³sxã³ i³ye³sĩn¹nxa³lho³li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ wain³txi³ i³ye³ya³ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²khaix1nx2na³li¹. A²nũ²a² we²txi²ha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³wa²lũ³xi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la², a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa²sa³. Nxe³ha²kxai³ hãĩ¹sxã³ yxo²xũn³txi³ i³kwai²tain¹sãn²ka³tu³ sa²wa²su¹kxain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 A²nxe³jah¹lai²li² we²nxi²jah¹la² kwē³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ 40 nxe²kwē³kon³sxā³ yah³lon¹ta¹hxai²hē¹la².

Yxo²i²tū³kā³txai²na² a²yxo²wān³txa² Sū³na² i³ye³kxain¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ ā³wa²su¹kxain¹yah³nū²la² a²nū³ka³txi³khai³xa² i³xi²yah³nū²la² wān³txi³na² Ju³te²a² nū³kā³txa² hxi²kan¹te²nāu³xai²na² wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xai²na² nxain¹sxā³ i³kwai²kxi²nyhain¹jau³xi³na² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

24 i³hen³txi³ta³lu²nain¹yah³nū²la² tū¹kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² nxe³txi¹. Wxāi²na² kāin²khai¹nxi¹lxi¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ we¹txi²oh³sī³na² we¹txi²i³ye³na² we¹txi²a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ we¹txi²nxe¹lxi¹.

25 Nxe³ha²kxai³ kxā³nhxī¹nu¹ta²na² Wxa²yāu³ka³txa² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ū³wha²li¹si¹jau³su² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

“Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² i³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i³xan³ta³kxain¹nū²lhai¹li¹? Te²yā¹nxe³sxā³ kwa²hāi¹nxe² su²lhā³ain¹si¹jau³su² hāi³a²i³ye³kxi²nyhain¹nū²lhai¹li¹?”

26 Ha³lo²a² a²wa³li³kha³la³nāu³xa² he¹li³te³lhxā³ i³hau³ko³nha²sxā³ ā³yā³nū¹txain¹na²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² he¹kxi² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² he¹kxi² nxe³te³lhxā³ ain¹na²hē³li¹.”

Ta³vi²yah³la² ū³wha²li¹txā³nxu¹txai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

27 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxān³kxai³ E³ro²jah³lai¹tā² Pōn³si³o³ Pi³la²jah³lai¹tā² nxe³ya³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txa² whāi²na¹ ā³nū²kxi² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² ā³nū²kxi² nyhain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wxa²ki³lha³lhxu² te²a² wi¹lhin¹khaix¹jah¹la² sun²tā¹te³lhxā³ ain¹na²hē³li¹. A²nxe³jah¹lai²li² Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² nī¹nhē³li¹.

28 Jā¹nxe³sxā³ tū¹kā³txai²li² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²te³lhxā³ nxain¹na²hē³li¹. Nxe³to³ta¹ a²wi¹lhi¹nu¹ta²na² wxāi²na² sa²kxai³lu² ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²nha²sxā³ i³hau³ko³ta¹hi¹nhē³li¹. Nxe³jau³xu¹ta²na² a²kwēn¹ta²na¹ we¹ta³lu²nain¹na²hē³li¹.

29 Nxe³jut³su² i³ha³nū³sain¹sīn¹jau³su² ain³kxi¹sē¹li¹. Txai²nāu¹xai²na² wxa²sa³wi³ha³lxi³su² sī¹na¹wi¹. Nxe³sī¹na¹ha²kxai³ ā³nhi²kat¹sa²so¹sa²sī¹nhē³li¹. Nxe³sa²nhīn¹kxai²nān²tu³ wxa²wān³txa² wxi²ka¹ka¹nha²sxā³ i³hen³txi³na²sī¹na¹tu¹wi¹.

30 Nxe³ha²kxai³ wā³nxīn¹khaix¹nhīn¹ju³ta² i³hxi²kan¹txa²sī¹nhē³li¹. Ya³sa²nhīn¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i³ton³te²a² we²txi² kāin² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi² nxe³sī¹na¹tu¹wi¹. Sī¹na¹ha²kxai³ wxa²ki³lha³lxa² Je³su²jah³lai²na² wi¹lhin¹khai¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² nxe²kāi³ū¹nhē³na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxa²ha¹te¹ ta³lu³ti²nyhain¹nū²la² sxi²ha² ā³nū²kxain¹thī³nu¹ta²kxai³ kāin² ka³ta³ta³tha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³hxi²ka¹ti³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxi²kan¹txi³ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxa²wā²nhū¹nyhain¹jau³su²

32 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yxo²i²ain¹tū³kā³txu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ yxau³ha²kxai³ wān³txa² yāu³ka³na³ka³nat³sxā³ ne³kxe³kxi²nhai¹nha²ha²kxai³ nx-ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ yen³kxa² wā²nhū¹yu¹lhu¹nai¹nxa³jau³la² i³ye³lai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ wā²nhū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lu¹ta²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹jau³su² wxi²kan¹txi³ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²ta¹hxai²hē¹la².

34-35 Nxe³ain¹ju³kxai³la¹ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²a² yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ yen³kxi³su² ta³nxa² ha³lo²su² ta³nxa² yũ³kxai²nãn²tu³ yen³kxa² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹nxa²ha¹te¹ ũ³yho³hi²txã³nxa² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hxi²ka² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ so¹kxain¹sxã³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²a² wã²nhũ²xai³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36-37 Nxe³ain¹jut³su² Jo³se²ah³la² hai³sxa² yũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹nxa²ha¹te¹ ã³yo³hi²txã³nxa² Jo³se²ah³la² hxi²ka² ũ³hũ¹ain¹nũ²la² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hxi²kan²tu³ ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Le³vi²ta² nũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nxu¹ta²kxai³ Syi²pri²ko³xa² yxau²xai³lha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² Bar³na³be²ah³lo²su¹ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a² i³nũ³kxũn³ti³hi¹tẽ³jah¹lo²su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5

A³na³ni²ah³la² Sa³fi²ra³ka³lxa² nxe³ya³sxã³ i³ya²lun¹ti³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Sa³fi²ra³ka³lxa² ya³jah¹la²nũ³xa² hai³sxa² yũ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³xa² ha³lo²a² yxo²kwain³te²a² ũ³hũ¹ain¹nũ²la² a²yo³kxai³lu² A³na³ni²ah³la² hxi²ki³kxai³lu² sa²so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³nũ²la² i³ye³li³ya³sãn²nũ²la² ha³teh³nxã³nxa² hai³sxa² a²yoh³nxã³nxa² wa²hait¹so¹xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Yah³nũ²la² A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wã²kon³kxi³kxai³lu² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A³na³ni²ah³lã³. Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² ã³nxũ²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² i³ki³ha¹ki¹lx¹. Hai³sxa² a²yoh³nxã³nxa² jũ¹nxe² ũ³ho¹a³ya³sxã³ i³ki³ha¹ki¹lx¹. A²wi¹lh¹na² hai³sxai²li² wxa²hait³su² tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²yoh³nxã³nxa²li² wxa²yen³kxi³syu¹nx²na²hẽ³li¹. Nxe²nxa³kxa³lhũ³nxe² ũ³hũ¹ain¹sxã³ a²nũ²a² i³ki³ha¹kxi² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² i³ki³ha¹kxi² nxĩ¹nhẽ³li¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxĩ¹thi²li¹? Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ jau¹xai²na² ain³kxi²nha²nũ²la² yxo²ka³nxa² yxau³ju³ta¹ ya³lu²a³hi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxai¹nha²kxai³ o²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Yain¹ju³kxai³lu² in³txa² sa³nxe³la³kxa² wxã³nũ²la² wã²la² sa²wã³lãu²kxi²so¹sxã³ sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Ye³jen¹nãu³a² a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²kxai³ ã³wih¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ a²wẽ³sã¹ah³la² ya³lu²kxi²jau³xa² ain³kxi²nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— ĩ²sã³ni¹. Hai³sxa² so¹kxi¹nx²tain¹kxa² yo³ha² a²yxo²ha³kxah¹lx¹te²la¹xã³? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxa²ha¹te¹ a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²na² ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³na³li¹. A²yo³ha² a²yxo²ha³kxah¹lx¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wẽ³sã¹ah³la² wxã²na² sxã³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² i³ki³ha¹kxai¹ya³hin¹tai¹tu³ni¹. Nxe³ya³hin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa³nxe³la³kxi³nãu³xai²na² wxa²wẽ³sã¹ah³la² sa²nĩ³kxain¹sxã³ sxi²ha² yau³so³nain¹na³ni¹. Ya³lun¹tãu³a² sa²so¹nxain¹nũn³tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² i³ye³kxi²sxã³ ã³na¹hĩ¹na¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ wa³su¹txi³ ya³lu²ah³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹

sa³nxe³la³kxah³lo²nu¹ta²kxai³ wxã³toh³nũ²la² ya³lu²ye²to³nxa²ha¹te¹
 sa²so¹toh³nũ²la² a²wẽ³sã¹yah³la² sa²nĩ³kxain¹kxe³nu¹jã¹nxe²
 sa²nĩ³kxi²to³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³
 yxau²xai³tũ³kã³txa² a²yxo²ha³kxa¹ o²lah³lxi³ta¹hxai³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³
 a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²nu¹ta²na² wãn³txai²na² ha³ta³nxe³jau³xa²
 o²lah³lxi³nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wã³nxĩn¹sxã³ we²nxain¹jau³su²

12-16 Nxe³ju³kxai³la¹ a³pos²to³lo² nũ³kã³txa² kãin² wã³nxĩn¹sxã³
 o²la³kxai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ã³ton³te²a² tẽ³sxã³ wxã³nũ²la² tĩh³na²
 ne³ha³tĩh³hẽ³nãu³a² a²sxa³ka³lo³a² ã³ha¹sxã³ sxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Pe²jah³lai²na² a²yãu³ka³txa² ã³tĩ¹kxa² wxa²ha³nãu³hi²sa³ta²lã¹. Ain¹jau³su²
 sxã³sxã³ wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² wã³kan¹ko³xa² sxi²je³na²
 a³li³nũ²la² a²nũ²a² ã³ton³te²a² ka³lxa¹txi³ tẽ³sxã³ wxã³ha²kxai³ ko³nxe³te²a²
 yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹te²su²nũn³te²a² tẽ³sxã³ wxã³ha²kxai³ ã³yxo²ha³kxa¹
 we²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ yxo²i²tũ³kã³txa² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 na³hẽx³thĩ³na² Sa³lo³mãu²thĩ³nãu³a² ã³nũ²kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³ye²nyhai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i²
 ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ yxo²i²xa³te²a² hai³txi³ wxã³sxã³
 ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

A³pos²to³lo² nũ³kã³txa² khãuh³lxa³ti³nhain¹jau³su²

17 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³
 a²sa³wi³ha³lxi³su² te²u¹ta²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ sa³tu³se²a² nũ³kã³txi³sai¹nha²kxai³
 kãin² i³an³ta³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Ai¹nha²kxai³ wã²nxũh¹ ne³kxe³kxi²nyha¹lxi³ka³tu³ a³pos²to³lo²
 nũ³kã³txu¹ta²kxai³ sa²so¹sxã³ ã³tĩ¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nyhu¹nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na²
 ha³lo²an¹jah¹la² wxa²kan³nũ²la² tĩ¹kxa² wxẽ³ain¹thĩ³na² sa²yxo²than²kxi²nũ²la²
 a³pos²to³lo² nũ³kã³txa² sa²sai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxi²nãn²tu³ wãn³txa²
 wi¹jau³xa² Je³su²jah³la² txa²wã¹ẽ¹nãu²a² we¹tẽ³jau³nũ³su² nxe³jau³nũ³a²
 i³yau¹ũ³txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ i³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta²kxai³
 Sũ³na² sxi²hai²na² ã³wih¹ain¹nũ²la² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³
 ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² wã³nxĩn¹ta²
 si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³ ã³wxã² a²sa³wi³ha³lxi³yu¹ta²kxai³ ã³wxã²
 nxain¹sxã³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²su² te²nãu³xu¹ta²na² kaix¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³sxã³ Ju²te²a² hxi²kan¹txi³nãu³xu¹ta²na² i³kaix¹tha²kxai³ Ju³te²a²
 wa³kxẽ³nãu³xu¹ta²na² i³kaix¹tha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹nũ²la²
 i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³ye³kxi²nyhain¹sãn²nũ²la² tĩ¹kxa² wxẽ³thĩ³nai³tã²
 a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta² sa²so¹xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹ta¹ a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta²kxai³ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Nxai¹nxa³ha²kxai³ wã³li²sxã³ i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Tĩ¹kxa² wxẽ³thĩ³nai³tã² ai³si²nha¹tãu³a² kan²txi³ yxo²wĩ¹nha² so³ta²to²
 nũ³kã³txa² a²sxi²yxo²a² kan²txi³ wah³nxa² yxo²yxau² nxain¹kxan²ti³
 sa²yxo²tha²nain¹tãu³a² a²nũ²la³ yũ³ni³sĩ¹nxa³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²a² wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² ain¹sxā³ jau¹xai²li² ain³kxain¹nū²la² nxe²e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²tū³nha²ku². Kĩ³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² a²nū²a² ā³xa² wxā³sxā³ ĩ³hen³txi³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Tū¹kā³txai²li² ũ³tĩ¹kxai¹yah³lxin¹tū³kā³tai¹tā² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ĩ²kxain¹sĩ¹na¹li¹. A²nū²a² ĩ³yau¹ũ³nyhain¹na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Sū³na² sxi²ha² o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² tē³sxā³ a³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ain³kxain¹tū³kā³txa² hxi²ka² wa³thin³kxā²ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxai¹nha²kxai³ win¹ta²te²lxi³ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³ sa²so¹sxā³ wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ wa³lain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³ ā³wih¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ kāin²jah¹la² a²yen³nāu³a² ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³ain¹nū²la² wā³nxīn¹ta² si³yxau³kā³jxah³lu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Jah¹lai²na² a²ĩ³lxa² ĩ³ye³kxah¹lxan³jau³nū³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ ā³kā³nah²yxah³lxa³nhē³li¹. Hāi¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thĩ³na² yxau²xai³tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³lai¹tā² su²lhā³ain¹na²hē³li¹. Wā²nxūh¹lxain¹na³li¹.” Nxe³jau³xa² e³kxah²lxi³ta¹hĩ¹nhē¹li¹. Nxe³ah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³an³txi³sa²sĩn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹tai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹kxi²ju³ta² wain³na³li¹. A²nū²a² wān³txa² kái²nxa³wi¹.

30 Wxa²nū³kā³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² hi³sa³kā³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxā³ su²lhā³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nain²txi³ txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² Sū³nāin²ti³ nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² kā³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹tā²hē³li¹.

31 Nxe³kā³tū³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²wi¹tāu³a² ũ³whxe³na²hē³li¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ti³hi¹tha²kxai³ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² sa²wa²su¹ti³hi¹tē³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na²hē³li¹. Hĩ¹na²kxai³lu² a²nū²a² a²kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² ĩ³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²kxai²nān²tu³ sa²wa²su¹tu¹wi¹.

32 Nxe³jut3su² ĩ²sĩ¹na¹hē³li¹. Txai²nāu¹xai²na² ĩ²sĩn¹sxā³ ĩ³hen³txi³sĩ¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³kā³txa² ĩ²sxā³ ĩ³hen³txi³ha²kxai³ sĩ¹na¹hē³li¹. A²nxe³ju³kxai³lu² Sū³na² wān³txa² yxo²ĩ²ki³kxai²nān²tu³ Sū³na² Yāu³kā³txai²li² ā³nxū²kwai³wih¹sa²tē³nē³tu¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³an³jah³lxi³ha²kxai³ ĩ³su²lhā³si¹jau³su² ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³ain¹ta¹ Ka³ma³li³e²lah³lu¹tai²na² ĩ³ye³kxi²te³lhxā³ ĩ³sa²yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹lai²li² fa³ri³se²a³ nū³kā³txi³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Yain¹jah¹lo²su² ha²kxai³ sa²yxo²hau³ko³tain¹to³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² ĩ³sa²yxau³nū²la² a²pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³ a³li³sān²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 A³li³ain¹kxa² si³yo³na² ĩ³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. In³txi³nāu³xai²li² kãi³ain¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²wi¹lāin³nha¹jah³lxi³sã²nhẽ³li¹.

36 Nxe³ha²kxai³lu¹ kxã³nhxĩ¹nai³tã² Te³u³ta²sah³lai¹ta² txa²wã¹ha³lo²a²ã³wih¹sxã³ wxã³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nũ²la² in³txa²ka³la¹txi³ 400 nxe²ãn³si³tẽ³kxain¹tai¹ti²tu³wi¹. “Txai²li² wxa²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹.” Ain¹tah¹lxa¹ ye³jen¹na² su²lhã³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa²ha³ten¹tain¹tai¹ti²tu³wi¹.

37 ã³ta³lo³hẽ¹tũ²la² a²nũ²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ũ³wha²li¹lhau³ko³tẽ³nhĩ¹nai³tã²Ju³ta²sah³lai¹tã² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³nũ²la² nũ³kxũ³txi³o²la³kxi²nũ²la² a²nũ²a²ã³sa²so² ã³si³wxe³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ ye³jen¹nũ³tãu³a² su²lhã³nũ²la²a²sa³wi³ha³lxa² ha³ten¹tain¹nũ³tai¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³jut3su² in³txi³nāu³xai²li² wxa²wxai³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ju¹tai²li²wã²nxũh¹o²la³kxain¹kxai²nãn²tu³ ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wi¹.

39 Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹tain¹tũ³ka³txi³su² kxai²nãn²tu³hxi²kan¹nẽ³lxa³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² he¹kxi²nẽ³lain¹ju³ta³nũ³a²ten³ti³hex1ki³sxa³lho³li¹. Nxe³na¹jut3su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te² si³yxa³ute²nāu³xa² whã¹na¹ jau¹xai²na²ain³kxain¹nũ²la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo²nũ³ka³txa² ĩ³kaix1so¹xain¹nũ²la² ĩ³ta³lo³wai¹txain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na²a²ĩ³lxa² ĩ³ye³kxi²si¹hai¹nxa³jau³nũ³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹nũ²la²sa²ta³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² a²hxi²kan¹ta²he³la³kxi²nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thĩ³na² wxa²li³ain¹nũ²la² ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²khai¹nx2na³li¹. Wi¹lxo³kxi²nẽ³lain¹na³li¹. Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³sa²ki³sa²kxai³lu² ye³khãuh³lxa³ti³nha²ki³nhai¹. Nxe³kxan²ti³ka³lih³khaix1nẽ³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 A³lan²ta² hãix1nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ta³nxa² a²sxi²h2khai³sa²ta³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²Si³yxa³tãu³lo³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6

Ã³non²ta³kxi²nũ³ka³txa² wã²nxa³kxa² so¹ain¹jau³su²

1 Nxe³xain¹tãu³u¹tai²nãn²tu³ yxo²i²tũ³ka³txa² wxã³sxã³ ã³nũ²kxi² jã¹nxe²jã¹nxe² to³ta¹hxai²hẽ¹la². Kãin² ka³lxa¹txi³ ã³nũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³u¹tai²nãn²tu³ta¹ yxo²xũ³txi³ ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kre²ka²ko³xa² e³tũ³ka³txa² ha³na³ka³lxi² ĩ³ye³kxi² Ju³te²a²ko³xa² e³tũ³ka³txa²ha³na³ka³lxi² ĩ³ye³kxi² nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Kre²ka²nũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹txu¹txi³nāu³xai²na² wha³te³sa³ka³lxi³nāu³xai²na²ne³wã²na³yah³lxin¹nũ²hẽ³li¹. Yen³kxa² wã²nhũ¹ain¹yah²lxan³nũ²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² wai³nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txu¹tai²na²ain³kxain¹nũ²la² yxo²i²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²nāu¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³sĩ¹na¹ju³ta² so¹lxi³o²la³kxi²sĩ¹na¹wi¹. Yxã¹ta¹ yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹si¹hxa³jau³su² ĩ³ye³kxain¹nũ²hẽ³li¹. Ain¹tah¹ wa³ka³li³yu³ta² kãĩ²nha²kxai³hxi²kan¹sa²sĩ¹nxa³nhai¹.

3 Nxe³sa²sĩ¹nxa³ha²kxai³ wxã² i³nxai²na² txa²wã³tã³sah¹lxi¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ wã²nxa³kxa² so¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³te²a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³te²a² so¹lxi³ a²hoh³lxi³su² te²a² so¹lxi³ wã²nxa³kxa² so¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ah³lxin¹kxai²nã²tu³ yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹te²nũ³su² ũh³wxe³ki³tu¹wi¹.

4 Nxe³ki³kxai²nã²tu³ txai²nãu¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi² A²wã³txa² i³yau¹ũ³hi² nxe³sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na² ten³sa²sĩ¹nha²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 A²nxe³ju³kxai³lu² jau¹xai²na² i³ka³li³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nha²kxai³ in³txi³nãu³xu¹ta²kxai³ wã²nxa³kxa² so¹ain¹te³nah¹lxi¹, Es³te³vãu²ah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² wã³txa² kãin² yxo²i²i² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² kãin² nxũ²kwai³yxau² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Pro³ko³ro²ah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ni³ka³no²rah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ti³mãu²ah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Par³me³na²sah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ni³ko³lau²ah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² yxau²xai³lha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ Ju³te²a² wã³txa² ain³kxi²nũ³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ yxo²i²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txu¹tai²na² wã²nxa³kxa² so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 A²nxe³te²nãu³xu¹ta²kxai³la¹ wã²nxa³kxa² so¹ain¹nũ²la² a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹tai²na² yen³nãu³a² ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹nũ²la² a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta³lã¹ain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i²kxain¹sĩ¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 A²nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² wã³txa² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³xu¹tai²li² i³sa²nẽ³sin²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² kãin² ka³lxa¹txi³ ã³nũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nũ³ni² wã³nxĩn¹te² nũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³lai²na² wã³txa² yxo²i²ain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Es³te³vãu²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³tĩ¹kxain¹jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² wi¹lhin¹sxã³ i²ha²kxai³ kãin² i³hxi²ka¹ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³la¹ kãin² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³tah¹lxa¹ yxo²i²xa³tũ³ka³txai²na² hi²sen³tu³ti¹ ko³nxe³thi¹nha²kxai³ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ wã³txa² yxo²xũn³txi³ i³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txu¹tai²na² Li³ber²to² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³re²ne² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ A³le³syã³tri³a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³li²si²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ A²si³a³ nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ ain¹sxã³ ã³nũ²kxain¹nũ²la² Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ wã³txa² yxo²xũn³txi³ i³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² a²hoh³lxi³si¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la², ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa²sa³.

11 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txu¹ta² hi²sen³kxai³lu² in³txa² hã³a² ũ³yho³hi²sã²ka³tu³ i³ki³ha¹nĩ³ye³si¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Es³te³vãu²ah³lai²li² ko³nxe³te²lo³jau³su² e³na²hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³ti² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³te²lo³ti² nxe³na²hẽ³li¹. Txa²ne³nxẽ³na² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe² i³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 I³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹nũ²la² a²nũ²a² hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²a² nxain¹sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ain³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nha²kxai³ Es³te³vãu²ah³la² tĩ³nũ²la² nũ³kxũn³txi³ i³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta³ yen³nãu³a² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² kō³nxe³thin¹te²a² i³kaix¹so¹nũ²la² i³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Es³te³vãu²ah³lai²li² kō³nxe³jau³xa² so¹lxi³ e³kxi²toh³na²hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² kō³txe³i² Sũ³na² wãn³txu¹txai²na² kō³txe³i² nxe³toh³na²hẽ³li¹.

14 Nxe³sxã³ jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai²tã² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹ta²nãn¹jau³xa² i³yax¹txain¹to³tu¹wi¹.” A²nxe³jau³jau¹xai²li² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³sain¹sĩ¹na²hẽ³li¹. Nxe²i³ye³ki³ha³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txu¹ta²na² sa²kxai³lu² Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ ten³sa²tã³sxã³ i²lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tãu³a² Es³te³vãu²ah³la² a²yen³na² oh³xan¹jah¹la² ye³nhũ³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

7

Es³te³vãu²ah³lai²na² wãn³txa² i³wa³lxĩn³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³jxah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Es³te³vãu²ah³lãi³. Jau¹xai²li² i³ye³kxain¹jau³xai²na² ya²la³tu³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²lon³ti³nãu³xa² txa²wĩ³na²nãu³su² nxe³syah¹lxi¹lxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nhxi¹nu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² txa²wã¹wĩ³nu²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ Me³so³po³tã²mi²a²ko³xu¹ta²na² yxau³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² A³rã²thĩ³nãu³xu¹ta²na² ai²nxa³thĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² Wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² tĩ³sxã³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

3 Tĩ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A³bra³ãu²ah³lãi³. Wxa²ka³lxa¹ti³nãu³xa² ã³sxã³ a³li³txa²hẽ³li¹. Ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² i²xan³ko³xa² wã²nã³ũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²hẽ¹li¹.

4 Nxa²ha¹te¹ Kau³te²a² nũ³ka³txu¹ta²na² ã³wxe²ã³nyhain¹nũ²la² A³rã²thĩ³nãu³xu¹ta²na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ti³kxai³lu² a²wĩ³nu¹ta²na² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hã²wxãn³txa³ ko¹xu¹ta²na² a³li³xi²nũ²la² txa²wã¹ha³lo²khai³xai²na² yxau³ki³ko³xai²na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tu¹ta²kxai³lu² kxãn³su² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

5-6 Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wẽ³sa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hĩ¹nai²na² ta²ko¹xai²na² jũx¹te²he³la³ko³ ũ³hũ¹nxa²hxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ kxã³non³tãu³a² ta²ko¹xai²na¹ yxo²ha³kxa¹ wxa²ne³tah²nãu³lo³tin¹tãu³a² ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Nxai¹na¹tãu³a² kan²txi³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹hĩ¹na¹ ha³lo²a² ã³sa²nũn³ko³xa² ã³we¹ta³wxe³ain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nãn²tu³ ta²ko¹xai²na² yxau²xai³tũ³ka³txi³khai³xa² a²hxi²ki³kxai³ kwa²wa³ka³li³nũ³lo³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 400 nxe² kwẽ³kon³tãu³a² khãuh³lxa³ti³nyhain¹tu¹wi¹.

7 Nxe³nyhain¹ka³tu³ wa³ka³ti³lo³te²nãu³xa² kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hai¹na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ a³li³sxã³ ã³wa²lã³wih²xain¹tu¹wi¹. ã³wih²xain¹kxai²nãn²tu³ sa²yxo²wet¹lsain¹sxã³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.” Txa²wã¹sũ³na² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

8 Hã²wxãn³txa³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹kxi³ju³ta² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wãn³txa² ya²la³tu³tã³li¹. Nxe³sxã³ wxa²ki³lha³lxa³nãu³xa² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ txa²wãn³txa² ne³wãn²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.” Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jã¹nxe³nũ²la² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²

a²ki³lha³lxu¹ta²kxai³ I³sa²kah³lo²nu¹ta²na² a³li³lah¹h¹i¹na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²sxã³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hã²wxãn³txa³ I³sa²kah³lo²nu¹ta² a²ki³lha³lxu¹ta²na² a³li³lah¹nũ²la² Ja³ko²ah³lo²su²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ã³ta³lo³hẽ¹tũ²la² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta² a²ki³lha³lxa²nãu³xu¹ta²na² hxi²ka² hxi²kan¹txi³ yain³txi³la³ wet¹sxã³ yai³nain¹ki³la³ so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. a³li³lah¹ah³li³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

9 Hã²wxãn³txa³ Ja³ko²ah³la² a²ki³lha³lxi³nãu³xu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na² ka³tã³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Nxai¹nxa³ha²kxai³ E³ji²ta²nũ³ka³txu¹ta²na² a²hxi²ka² ã³yũ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ ã³non²ta³kxi²ha²kxai³ ye³khãuh³lxa³thin¹ju³ta² ã³na¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

10 Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ã³nhi²ka¹ta¹nha²kxai³ a²hoh³lxi³su²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²na² Fa³ra³o²ah³lo²su¹ nxe³ta¹hxai²tĩ³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²u¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Jo³se²ah³lu¹ta²kxai³ ĩ³kaix¹so¹nũ²la² ha³lo²u¹ta²na² whã²na¹ a²hxi²kan¹te²lon³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ Fa³ra³o²ah³la² a²sa³wi³ha³lxu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ a²sxi²yhu³ta² whã²na¹ a²wa³kxẽ³no³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kãin² kwẽ³kon³ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² whã²na¹ Ka³na³ã²ko³xa² whã²na¹ wẽ³ha²yau³xa² ã³xa³ha²kxai³ yain³txa²wi¹we¹nxa³ha²kxai³ he³ja²lun¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹ta²kxai³ hxi²kan¹txi³ yain³txi³la³ wet¹sxã³ yai³nain¹ki³la³ so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

12 Nxa²ha¹te¹: “E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² yain³txa² sxa³nũ²nha¹.” Nxe³jau³xa² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² ain³kxi²nha²nũ²la² txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹ta²kxai³ ĩ³sa²si³hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

13 Ã³ta³lo³hẽ¹tũ²u¹ta²na² Jo³se²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² a²lon³ti³tãu³xu¹ta²kxai³ wã²nã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² whã²na¹ tẽ³lxi²nũ²la² Fa³ra³o²ah³lo²nu¹ta²kxai³ wã²nã³ũ¹hain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

14 Nxe³ka³tũ³ Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²wĩ³nu²su² te²a² a²ka³lxa¹txa² whã²na¹ 75 nxe³tũ³ka³txa² wxã³sxã³ yxau³si¹hain¹jau³su² sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

15 Nxa²ha¹te¹ sa²si¹hã³nxa²ha¹te¹ wxã³sxã³ yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxain¹ko³xu¹ta²na² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²kxai³ ya³lu²ha²kxai³ txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ yah³lon¹sxã³ ya³lun¹ti³ha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

16 Nxe³ai¹nha²kxai³ Si³kẽ²ko³nãu³u¹ta²na² a²nũ²a² tẽ³sxã³ ai³nũ²la² ĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ko³xu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³mo²ra² nũ³ka³txu¹ta²na² Si³kẽ²ko³xan¹ta² wa³kxẽ³nu¹ta²na² ũ³yho³hi²sã²nũ²la² so¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³ko³xu¹tain²txi³ yah³lon¹sxã³ ya³lun¹ti³te²nãu³xa² sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

17-19 Nxa²ha¹te¹ kwẽ³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³tãu³u¹ta²na² txa²wã¹nũ³ka³txi³nu¹ta²na² ka³lxa¹txi³ ã³nũ¹ta¹nhi¹nu¹ta²na² E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na² wẽ³non³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ Jo³se²ah³lo²nu¹ta² ĩ²jah¹lo²sxa³ha²kxai³ txa²wã¹nũ³ka³txi³nu¹ta²na² a³lxi¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³ E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹ ki³ha¹kxi²nhai¹ni² nũ³kxũn³txi³ o²la³kxi²si¹hai¹ni² wẽ³ha³lxa² kwẽn¹ta¹ a³li³lah¹te²u¹ta²na² ha³lo²a² ã³na¹sxã³ya²lut¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹ni² nxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³nu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² ĩ³ye³kxi²jau³xu¹ta²na² we¹ta³lun²te³lhxã³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

20 Nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³la¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² a³li³lah¹sxã³ txon¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³sxã³ wẽ³sa² wi¹lye¹nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹

ka³na³kin¹tâu³u¹ta²nân²tu³ a²wĩ³nu¹ta²na² a²sxi²khai³xa² hã²i²a³sxã³ txo¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

21 Yan¹nâu³a¹ wẽ³sa² kãi²non³tâu³a¹ hxi²kan¹txi³ ũ³ho¹ya³hxa³kxa²yan³txi³su² a²hã³ka³nũ³nu¹ta²na² hi²sen³su² ha³lo²a² ã³na¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. ã³na¹nũ²la² E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na² a²ka³ne³lxa²nu¹ta²na² wxã³ a³ya³txi²nũ²la² i³ãin²ta³kxi²sxã³ wẽn³sa³nu¹ta²kxai³ so¹sxã³ i³nũ²la² a²ki³lha³lhũ³nxe³sxã³ txot¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

22 Nxe³ha²kxai³ E³ji²ta² wãn³txa² wi¹jau³xa² a²hoh³lxi³su² jau³xa² i³yau¹ũ³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wain³txi³ e³i² wi¹lo²la³kxi² nxe³sxã³ wxi²kan¹txi³lon¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

23 Nxa²ha¹te¹ kwẽ³kon³ka³lxa¹ton³nũ²la² 40 nxe³sxã³: “Txa²ka³lxa¹txa² I³sa³e² nũ³ka³txa² ai³sĩ²a¹tũ¹xã¹.” Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹li¹.

24-25 Nxe³sxã³ ai³tâu³ Fa³ra³o²ah³lo²nu¹ta²na² sa³wi³sa² hi²sen³su² I³sa³e² in³txi³nu¹ta²na² i³su²lye²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jut³su² i²nũ²la² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² a²ẽ¹nân¹jau³kxai³lu¹: “Wa³lxi³a¹tũ¹xã¹ ã³non²ta³kxi²na¹tũ¹xã¹. Fa³ra³o²ah³la² sa³wi³sa² su²lhã³a¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³kxai³la¹ su²lhã³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³nũ²la² a²ẽ¹nân¹jau³kxai³lu¹: “Kãi³a¹ju³ta²na² txa²nũ³ka³txa² ain³kxi²nhain¹sxã³ ã³wxã³sxã³non²ta³kxai¹na¹ju³ta² wi¹la³la³kxain¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na²li² I³sa³e² nũ³ka³txa² khãuh³lxa³txi³nha²sxã³ wa³kon³kxain¹si¹hain¹ju³ta² a³la³kxain¹tũ¹xã¹. Nxe³ha²kxai³ nũ³kxũn³sxã³ ã³sa²so¹nũ¹hain¹ju³ta³nũ³su² a³la³kxain¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² nxe³kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³nãu³xu¹ta²kxai³ hai³txi³ a³la³kxi²ye²nyhu¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

26 Ha³la³jen¹nâu³u¹ta²nân²tu³ I³sa³e² a²in³txi³nu¹ta²na² ha¹lin¹te²nãu³xa² he¹li²ye²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jut³su² i²ai¹nha²kxai³ ã³nhãu²no³si¹nyhu¹jau³su² i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹: “Nxe³ja³sa²lxi¹. Wxa²lon³sa²nyhu¹a³hi¹nha²kxai³ he¹li²nyha¹txa³hẽ¹li¹.” Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

27 Nxa²ha¹te¹ hxi²ki³te²nu¹ta²kxai³lu² i³an³ta³kxi²nũ²la² nũ³kxũn³txi³ ũh³nxũn³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³na¹ yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxã²na² txa²hxi²kan¹jah¹lo²sxã³lxi¹. Sa²hãu²not³sa²jah¹lo²sxã³lxi¹.”

28 Sũn²ta³ta³tã² Fa³ra³o²ah³lai²na² sa³wi³sa² su²lhã³i¹nhẽ³li¹. Nxe³kxai³ jãx¹sa²te³lin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹li¹.

29 Nxe³jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² u²lxi³ ih³saun³sxã³ i³hã³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Mi³ti³ã²ko³xu¹ta²na² ã³wih¹sxã³ yxau³nũ²la² yxau³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² ha¹li¹ a³li³lah¹kxi²sxã³ txon²ti³ya³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

30-31 Nxe³nũ²la² ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³sxã³ 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³ yxau³tâu³u¹ta²nân²tu³ ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²na² ho³hain¹ti³kxai³lu² wã³la³ka³txu¹ta²na² Si³na³i²ka³txu¹ta²na² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. ã³tĩ³nũ²la² hi³a² i³xi²yxau³ka³txu¹ta²na² ten³sa²tã³sĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ten³sa²tã³sĩ²nũ²la² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

32-34 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lãi³. Wxa²wĩ³na²nãu³xu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² I³sa²kah³lo²nu¹ta²na² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² wxa²nũ³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹, ‘Wxa²sũ³nu²sa¹wi¹.’” Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ yuh³lxi³khai¹nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i²nxũn³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Nxa²ha¹te¹ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wã³nxĩn¹khaix¹nxe³ju³ta²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ yu³wi²kxi²nhãn¹ka³lo³a² sa²yu³sai¹kxi²nha¹lxi¹. Txa²ha³lo²a² tĩ³i¹lxi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi²na² E³ji²ta²ko³xa² yxaut³te²a² a²nũ³ka³txa² ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² i²ai¹na¹hẽ³li¹. Kãin² i³nãn³kxi³sai¹nha²kxai³ ã³non²ta³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxa¹na¹kxai²nãn²tu³ E³ji²ta²ko³xa² sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Wa³su³txi³ ã³sa²wa²lxi¹sẽ¹li¹.” Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

35 Nxe³jut3su² Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na² sa²kxai³lu² sa²yo²ã³ain¹te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lãi³. Wxã²na² txa²wã¹hxi²kan¹jah³lo²sxã³lxi¹. Kãi³sĩ¹na¹ju³ta² i³hau³kot3sa²sĩ¹te²sĩ¹nxã³lxi¹. Kxãn³kxai³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ka³tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³ i³sa²si¹hã³ũ¹hain¹ka³tu³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ti³hi¹tha²kxai³ wa²su¹wa²su¹ a³li³kxain¹ti³hi¹jah³lo²su² ti³hi¹tha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Oh³xan¹jah³la² hi³a² i³ka³txa² i³ye³kxi²jah³lu¹ta²na² wxã³sxã³ ã³non²ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

36 Hã²wxãn³txa³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²kxai³ ã³sa²so¹nũ²la² E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³ aun³ta² a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. i³ye³na² kãn²je³na², he³hen³jau³su¹, ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³je³nu¹ta²kxai³ a²yo²ha³ti³hi³ain¹ka³tu³ ha³lo²ai²li² a²nũ²a² yxau³ai¹nxã³ko³xu¹ta²na² ho³hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³tãu³u¹ta²nãn²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ũ¹hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³ko³nha²kxai³ 40 nxe²kwẽ³kon³sxã³ nxe²kãi³ũ¹hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

37 Nxe³sxã³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah³la² sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹. Txai²yã¹ye¹nx2ti³tu¹wi¹. Txa²wã¹nũ³ka³txi³yah³lo²sa²tu¹wi¹. Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

38 Te²yã¹nxe³sxã³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²kxai³ ha³lo²ai²li² ho³hain¹tãu³u¹ta²na² jah³lain²txi³ ãn³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Wã³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txa² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³lain¹tãu³a² oh³xan¹jah³la² e³kxi²hĩ¹na² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³tãu³u¹ta²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²nũ²la² txah³lxa³ka³lo³a² ũ³wha²li¹lho¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jau³xu¹ta²na² ain³kxi²kĩ³jau³nũ³a² ũ³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

39 Ain¹nxã²ha¹te¹ txa²wã¹wĩ³na³nãu³xu¹ta²na² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² te³nai¹nxã³ha²kxai³ en²sxã³ a³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² a²yen³kxu¹ta²na² yxo²kwain³nu¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

40 Nxe³tũ³ka³txu¹ta² wãn³txi³kxai³lu¹: “A³rãu²ah³lãi³. Moi³se²ah³lai¹tã² E³ji²ta²ko³xa² ãn³sa²so¹nẽ³jah³lai¹tã² tĩ¹kxi²nẽ³nhai¹. Nxe³nẽ³lha²kxai³ txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²lo³kxi³kxa² we¹txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ ne³ka³ta²nẽ³tu¹wi¹. Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² wi¹lhin¹sxã³ yxau³kĩ³tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

41 Nxe³nũ²la² A³rãu²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ a²wã³nxĩn¹jut3sũ³ju³ta² po¹na² wẽn³sũ³ju³ta² we¹tũ²la² a²yo³ha² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ka³tu³ a²nũ²nãu³xu¹ta²kxai³ kãn² yai³ni² i³na² nxain¹te³nah¹lxi¹: “Wã³nxĩn¹ju³ta² txa²wã¹hxi²kĩ³khai³xa² we¹kĩ³ti²tu³wi¹. Ka³lih³khai³1nẽ³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

42 Nxe³ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² oh³sĩ³nai²na² hi³ka²ta³a² so¹lxi³ sa²yo²we¹tain¹si¹jau³su² ã³na¹la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³ta²li² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² ũ³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ũ³wha²li¹lain¹te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹: I³sa³e² nũ³ka³txã³. Ha³lo²ai²li² a²nũ²a² yxau³ai¹nxã³ko³xa² yxau³yah³lxi³nhĩ¹nhĩ¹nai³tã² 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³ yxau³yah³lxi¹nhĩ¹nhĩ¹nai³tã³ ka³yxuh³xa² su²lhã³ ũ³hũ¹sah²lxan³ta¹ti²tu³wi¹.

43 Yxãn¹ta¹ a²wã³nxĩn¹ju³ta² wxa²hxi²kai²na² we¹jah³lxin¹te²a² sa²yo²we¹txai¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²a² Mo³lo²kah³la² sxi²ha² wã²lẽ³nãn¹thĩ³na² sa²ka³la³hêt1so¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Ah³lxi¹nha²kxai³ Rẽn³fã²ah³la² hi³ka²ta³a² a²yãu³ka³txa² sũ³nu²sa²ki³lxo³te²a² wet1jah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²a² so¹lxi³

sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nũ¹ka³na¹ ha³lo²a² u²lan¹ko³xa²
 Ba³bi³lo²na²ko³xa² ya¹nãn¹ta³ko³xai²li² sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹,
 sa²yo²ã³sah³lxin¹ha²kxai³lu¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² nxe² ũ³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

44 Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wã¹wi³na²nãu³xu¹ta²na² ha³lo²a² a²nũ²a²
 yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²na² ho³hain¹tãu³a² wã²lẽ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ũ³wha²li¹ka³lo³a² ũ³ha¹ain¹thĩ³nu¹ta²na² sa²so¹sxã³
 tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³thĩ³nu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xu¹ta²na² ain³kxi²sãn²nũ²la² wain³txi³
 we¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³thĩ³nu¹ta²kxai³la¹ wã³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txu¹ta²na²
 ka³la³hi¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² a²yo²wãn³txa² i³hau³ko³tũh¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

45 Nxe³sxã³ tũ³ka³txu¹ta²na² a²ne³tah²nãu³u¹ta²na² Jo³su³e²ah³lu¹ta²na²
 nxe³sxã³ thĩ¹nãn²txi³ sa²so¹sxã³ tẽ³ain¹nũ²la² ha³lo²a² tah²ko³xu¹ta²na²
 ã³wih¹sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² yxau²xai³lain¹ta³
 nũ³ka³txu¹ta²na² a³li³si¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³sxã³
 txa²wã¹wi³na²nãu³xu¹ta²na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³
 thĩ¹nãn²txi³ kan²txi³ yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxau²xai³ka³tu³ hu³
 Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² a²txon¹sxã³ yxau³hĩ¹na² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

46 Nxe³sxã³ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 kãin²thĩ³na² txon³te³lhã³ i³wã³txi³te³nah¹lxĩ¹: “Sũ³na² nxe³txi¹.
 Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² wxa²wãn³txa² sa²yo²we¹txa²ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Te²yã¹nxũ³te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wi¹wi¹nxe³san¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha²
 kãin²thĩ³na² txon³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

47 Ain¹ta¹ Sa³lo³mãu²ah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 txon³jah¹lo²la³ ta¹hxai²hẽ¹li¹.

48 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² sxi²ha²
 a²nũ²a² hxi²ka² we¹tain¹thĩ³na²li² hxi²kan¹txi³ yxau³jah¹lo²su² te²sxa³wi¹.
 Nxe³jau³jau¹xai²na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²na² nxe²
 ũ³wha²li¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

49 Ũ³wha²li²te³nah¹lxĩ¹:

“Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹: ‘Oh³xan¹ko³xai²na² ã³wxe³na¹ka³lo³a²
 yã¹nxe³ha²kxai³ yũh³xan¹ko³xai²na² tĩ³yu³wxe³nha¹ka³lo³a²
 yã¹nxe³ha²kxai³ nxe²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² yxau³na¹thĩ³na²
 hxi²kan¹txi³ txon³yah³lxĩ³hĩ²nxa³lxĩ¹. Txon³yah³lxin¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³
 yxau³hĩ³nxã²nxa³wi¹.
 50 Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ nxe² ũ³wha²li¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 51 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxã² i³nxai²na² kQ³nxe³thin¹khai¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹.
 Ê³ton³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah²lxa³lxĩ¹.
 Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tãu³u¹ta²na² yã¹xah³lxĩ¹lxĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
 wãn³txa² sa²yo²ã³ah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.
 52 Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tãu³u¹ta² hi²sen³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa²
 i³hen³txi³ tũ³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ ye³khãuh³lxa³ti³nyhain¹ta¹ti²tu³wi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹la² wxã³na²hẽ³li¹. Yãn³txai²na¹
 wxã³ju³ta²nũ³su²jau³su²i³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na² su²lhã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Ai¹nha²kxai³ hĩ¹na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹lai²li²
 wxã³hĩ¹na² i³ki³ha¹ka²so¹yah³lxin¹nũ²la² su²lhã³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.
 53 Wxã²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 i³hen³txi³nx2tain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ sa²yo²we¹jah²lxan³ta¹ti¹tu³wi¹.

Jā¹nxa¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Es³te³vāu²ah³la² su²lhā³ain¹jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txa³ nū³ka³txu¹ta²kxai³ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la²
kāin²ĩ³yxaih¹sxā³ĩ³an³ta³kxi²khaix1xain¹ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxe³nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
A²yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³ha²kxai³ sa²ye³ka²la¹nha²sxā³ oh³xa²
ten³sa²tā³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na²
a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ĩ² Je³su²jah³lo²nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³a²
hxi²kan¹khai¹nxe³je³nān²tu³ ā³sa³nxū³ju³ta² ĩ² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

56 Nxe³jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sah¹lxi³wxi¹. Oh³sī³na² ā³ye³hai¹na³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
A²hxi²kan¹te² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³a² ā³sa³nxū²na³li¹.
Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

57 Nxa²ha¹te¹ kāin² ĩ³wxan¹yah³lxi³nū²la² wxa²ne³tī¹la³kxi²nhain¹ka³tu³
wa³su³txi³ ā³tī³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

58 Yah³lxi³ka³tu³ yxo²xūn³txi³ sxi²jen³nu¹ta²na² a³li³si¹hain¹jau³su²
nxē³ta¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² wxa²so¹sxā³ wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ain¹tī³kxai³lu² a²ha³la³san¹ka³lo³a² sa²sai¹kxi²nha²sxā³ Sau²lah³la²
a²ne³kxai³tāu³a² ā³sxā³ ā³na¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

59 Ya³lu²nxa³tā³lxa¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³kaix1sxā³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²yāu³ka³txa² sa²so¹sē¹li¹.

60 Nxe² e³nū²la² ā³ka³ti³wxe³sxā³ āh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ju¹ta²li² ko³nxe³ti³ kāi³sain¹ju³ta²na² ko³nxe³ti³
ĩ³yī¹lain¹txa³hē¹li¹. Nxe² e³ta³lun¹ka³tu³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

8

Sau²lah³la² yxo²ĩ²tū³kā³txa² ye³khāuh³lxa³tain¹jau³su²

1-3 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²te²a²
ka³na³ku² te²nāu³xa² wxā³ain¹nū²la² Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²na²
wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹jah¹lo²nū¹tā² sa²so¹sxā³ sa²nī³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxain¹ka³tu³ ĩ³āin²ta³kxi²sxā³ kāin²nān³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹te³na¹
Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² yxau³sxā³ ĩ²nū²la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Es³te³vāu²ah³la² su²lhā³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Te²yā¹nxa¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nhī¹na² Je³ru³sa³lē²thī³na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³lain¹tū³kā³txu¹ta²na² khāuh³lxa³txi³khaix1nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹ yxo²ĩ²ain¹tū³kā³txa²
su²lhā³hxat3si¹jau³su² o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ sxi²ha²
yxo²ha³kxa¹ ā³ten³sa²the³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ĩ³ha¹txi²hī¹na¹
sa²so¹sxā³ ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txi³su² tā³nxa² txu¹su² tā³nxa²
yxo²ĩ²te³a² ā³tain¹kxai²nān²tu³ sa²so¹sxā³ ū³tī¹kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
Nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹tū³kā³txai²na²
a²yxo²ha³kxa¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³nū²la² ha³ten¹jah³lxi³nū²la²
Ju³te²a² ko³nāu³u¹ta²na² ā³wi¹hi² Sa³ma²ri²a² ko³nāu³u¹ta²na² ā³wi¹hi²
yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta² so¹lxi³
Je³ru³sa³lē²thī³na² yxau³ye²yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ma²ri²a²ko³xa² Sū³na² wān³txa² ain³kxain¹jau³su²

4 Ai¹nha²kxai³ a³li³sxã³ ha³ten¹txi³ tũ³ka³txi³nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ã³nxai³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

5-7 Ai¹nha²kxai³ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² a³li³nũ²la² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹je³na² ã³wih¹ka³tũ³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² wxã³ju³tu¹ta²na² i³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nhĩ¹na¹ a²ta³a² kō³nxe³te²a² a²yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³te²a² i³wxan¹sxã³ wxa²li³ye²ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² i³to³nain¹kxai²nãn²tu³ ka³lãun³ta³kxi²ta³nxa² ha³lu²ha² ai³ta³nxa² jah¹lo²su² ye²kxan²ti³nu¹ we²txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Yain¹jut³su² yxau²xai³tũ³ka³txu¹ta²na² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²yain¹ju³ta² i² wãn³txa² wi¹jau³xa² e³jau³xa² ain³kxi²yah³lxi³ka³tũ³ ju¹ta²na² whã²na¹ ain³so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Kãin² ka³li³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

9-11 Nxe³ha²kxai³ Si³mãu²ah³lo²nu¹ta²na² sxi²ye³na²je³nu¹tain²txi³ yxau²xai³jah¹lo²nu²tain²txi³ kxã³nxa² wã³nxĩn¹ju³ta² o²la³kxi²ha²kxai³ kãin²ki³lxo³nha²te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² a²hxi²kan¹jah¹lo²sã¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² i³wã³nxĩn¹ju³ta² yũ³na¹wi¹. Nxe² i³yau¹ũ³ha²kxai³ yxau²xai³tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² yxo²ha³kxa¹ kãi²nxa³kxan²ti³ ain³kxah¹lxi³nũ²la² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² a²wã³nxĩn¹khai³ju³ta² hxi²kan¹ta²nut³tã³li¹. Yah³lxi³jau³su² nxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Kwẽn¹ta²na¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² wi¹jau³xu¹ta² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xai²na² ye³jen¹na² yũ³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² tah²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² wã³nxĩn¹khai³lxah¹lai²li² yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² yxo²i²yah³lxi³nũ²la² in³txi³nãu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³ tu¹txi³nãu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³ ain¹sxã³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Yain¹nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹tain²txi³ yxo²i²nũ³nha²kxai³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sãn²nũ²la² Fi³li²pah³lu¹ta²na² ã³ne³hit¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ne³hit¹tãu³ãn²tã³ Fi³li²pah³lu¹ta²na² kãin² i³wã³nxĩn¹ye²ju³ta² i²ha²kxai³ o²lha²kxai¹xain¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² kãin²na³li¹, kãin² wã³nxĩn¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³lain¹nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² wãn³txa² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³xu¹tain²txi³ ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Sa³ma²ri²a² nũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹jau³su² nxe² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxã³ sa²si¹hã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15-17 A²kxã³nxu¹ta²na² Fi³li²pah³lai²na² hxi²ka² a²nũ²a² i²li³te²a² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²kxai²nãn²tu³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la²:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²a¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ e³kxi²sãn²nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta² hxi²ki³kxai³lu² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Jã¹nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la² nxe³ya³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ ã³wxã³ya³tãu³a² a²nũ²a² yxo²i²te²nãu³xu¹ta²kxai³ tẽ³lxi²ya³sxã³ a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta³lxi³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Wxa²yau³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wi¹hai¹nĩn¹ju³ta²ten³sa²sĩn¹nhai¹. Nxe³ya³jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² A²yau³ka³txa²nxũ²kwai³wih¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

18-19 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² jut3sĩ²nũ²la²Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Wã³nxĩn¹khaix¹yah³hi¹lxi¹. A²nũ²a² wxa²hxi²ka²wxa²ne³hẽ²ta³lxi³ya³hin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²yau³ka³txa²nxũ²kwai³wih¹ye¹nx2ti³hĩ³nx2na³li¹. Ya³hin¹kxa² yã¹nxa¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Sa¹hin¹kxai²nãn²tu³ ũ³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20-23 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wxi²kan¹txi³ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wxãĩ²na² ko³nxe³thi¹ni¹lxi¹. Ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi¹lxi¹. Wxãĩ²na² yãx1te²a² ha³lo²a² ko³nxe³khaix¹ju³ta² sa³tã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³nxa²ha³ta²wi¹. Ha²ya³kxa² yxo²kwain³txa²hẽ³li¹. Ũ3yho³hi²san¹ju³ta²ten³sa²nxa³nhai¹. Ko³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²nxã³nha²kxai³Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ki³lxo³ni¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Yau³ka³txa²ũ³yho³hi²sxã³ so¹kxi²ki³ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta²i³ãĩn²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹sẽ¹li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³kãĩn¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² nxe³wã²na³nxa²jau³nũ³su² win¹ta²jau³lxi³i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ya³nxa²ha¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²txai¹ya³hẽ¹li¹. Ju³ta² ko³nxe³ju³ta³la² khãuh³lxa³txi³nha¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²nũ²la² Je³su²jah³lai¹tã² o²la³kxi²ju³ta² i²ya³kxe³su²i³hen³txi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hi² nxe³ta³lun²ya³sãn²ka³tu³Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² i³xi²te³lhxã³ ai³lha²thet3ja³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³ka³tu³ Sa³ma²ri²a² ko³xan¹thĩn³ta² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²i³yau¹ũ³sa²the³tain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lu¹ta²na² hi²sen³su²a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹ju³ta³ yũ³jau³nũ³su²i³yau¹ũ³sa²the³tain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi³li²pah³la² E³ti³o³pi²ah³la² e³kxi²nyhu¹kxi³jau³su²

26 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta² hi²sen³su² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fi³li²pah³lãi³. I³sa²yxau³sxã³ a³li³txu¹li¹. Tĩh³nai²na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²Ka²sa³thĩ³na² nxe² ne³ki³son³ta³kxi²tĩh³na² nxe³tĩh³nãn²tu³ u³je³na²ta³nãn³nũ³a² ain¹tãu³a² tĩh³na² ã³nhe¹tin¹tu¹wi¹. Nxe³tĩh³na² sxi²ha²yũ²nxa³tĩh³na² ai³sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27-28 Nxa²ha¹te¹ ã³nxai³nũ²la² tĩh³na² ai³sxã³ ã³nhẽx1tãu³a² a²nũ²a²E³ti³o³pi²ah³lai²na² ne³khaux²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²i¹na² i³lxa²Kãn³ta²sa¹ka³lxi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu²ta¹ka³lxa² a²sa³wit3su² ha²kxai³ ũ³yho³hi²txã³nxa² hau³ko³jah¹lo²su² ha²kxai³nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la² kwẽn¹ta²kxai³a³li³sxã³ tĩh³na² ai³lhi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha²ka³lo³a²ã³wxe³ha²kxai³ I³sa²i²ah³lo²nu¹ta²na² ha³teh³nxã³nxu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa² i³hen³txi³jah¹la² ha³teh³nxã³nxu¹ta²na² i²tĩ³kxai³lu²Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² ne³khaux²ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² Yau³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lāi³. Hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha²ka³lo³a² ã³tĩ³txa²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30-33 Nxe³nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³ ã³nih³sxã³ ã³tĩ³nũ²la² I³sa³i²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ain³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa²na²sa¹:

— O³ve²a² su²ju³ta² yũ³kxai²nãn²tu³ ã³nhẽ¹te²sxa³yu²hẽ¹li¹. Jã¹nxe³sxã³ a²wxe³txa² ũ³yho³kxi²son¹kxan²ti³ hai³txi³ ĩ³wai¹te²sxa³yu²hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² kō³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxain¹na²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³nahx²sxã³ yxau³na²hẽ¹li¹. Wain³txi³ o²la³kxi²nyhai¹nxa³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹kxa²yu³su² su²lhã³ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² yũ²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³nyhain¹nx³tho³li¹.

Nxe³jau³xai²li² I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— E³ti³o³pi²ah¹lāi³. Wãn³txa² ĩ³yĩ¹lin¹jau³xai²li² ã³ne³wxe³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lāi³. A²nũ²a² ĩ²li³te²a² ĩ³yau¹ũ³sai¹nxa³ha²kxai³ ã³ne³wxe³sa²nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³la³sxã³ ã³wxe³si¹jau³su² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Jã¹nxe³jau³kxai³la¹:

— I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² ĩ³yau¹ũ³nẽ³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ĩ³yau¹ũ³nẽ³jau³su² ta³nxa² nxe³te²sin²ta²ku² nxa¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li² ĩ³yau¹ũ³sẽ¹li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² wha²li¹txã³nxu¹ta²na² tẽ³nũ²la² nxe³jau³xu¹tain²txi³ ã³si³wxe³ya³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ ã³nxai³ya³tĩ³kxai³lu² ka³wã³lxa² ã³nhe²kxi²ya³ka³tu³ E³ti³o³pi²ah³lu¹jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sa³wi¹. Ju¹xa² ĩ³yau³sin²na²wi¹. Ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹san¹ju³ta² wi¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²in¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhĩ³nx²na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Yxo²ĩ²a¹wi¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² Tah²su² na³li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxe³ha²kxai³ka²va¹la² ã³yix¹si¹jau³su² ĩ³ye³kxi²nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxã³ wxa²ka³nxĩ²yah³nũ²la² ĩ³yau³xa² ã³nũ¹ya³ka³tu³ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³nũ²la² ĩ³yau³xa² a³li³xi²yah³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ã³sa²so¹sxã³ nũ¹ka³na¹ A³so²to²thĩ³na² ã³wih¹si¹jau³kxai³lu² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹ta²kxai³ a²wẽ³ta³te²la³ ĩ²xi²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hãĩ¹sxã³ ka³lih³kxi²la²nha² ĩ³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Se²sa³re²a²thĩ³nu¹ta²na² ã³nxai³tãu³a² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ Se²sa³re²a²thĩ³nu¹ta²na² a³li³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9

Sau²lah³la² yxo²i² ā³si³wxe³jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa²i³su²lhā³si¹hain¹jau³su²yxo²ha³nxe³lha³txi³i³ye³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

² Nxe³sxā³ wā³nxin¹ta² si³yxau³ka³jxah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Ta³mas²ko²thi³na² ai³te³la¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su² ta³nxa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxi²te²an²tu³ i²ai¹na¹kxai²nān²tu³ sa²hxi²ta³kxi² so¹na¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² wā³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³jut³su² ten³sa³nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ Ju³te²a²nū²ka³txa² ā³nū²kxain¹thi³nāu³a²yxo²ha³kxa¹sa²si¹hā³sē¹li¹. San¹ka³tu³ ā³nxai³na¹ju³txān¹nxān³su² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹sa²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxe³nū²la² ā³nxai³ka³tu³ Ta³mas²ko²thi³na² yau³so³nain¹tj³kxai³lu² wa³su³txi³oh³sī³na²i³ha²te¹tha²kxai³hxi²kan¹txi³i²nxūn³nha²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁴ Ā³yah³xi²sxā³ ā³si³ka³ta³wxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nū²a² wān³txa² ain³kxi²jau³kxai³lu¹:

— Sau²lah³lāi³. Sau²lah³lāi³. Īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ khāuh³lxa³txi³san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxa²ha¹te¹:

— Īh¹jah¹lo²ta³nīn¹ji¹wi¹? Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Txa²li² Je³su²jah³lo²lxi³na¹wi¹. Ye³khāuh³lxa³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹.

⁶ Ī³sa²yxau³txu¹li¹. Nxēn¹ka³tu³ sxi²je³na² ā³wih¹txu¹li¹. Nxēn¹tāu³a² o²la³kxin¹ju³ta³nū²a² i³hen³txi³nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁷ A²nxe³tj³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu² ka³nahx²sxā³ ā³yit¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² i²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ a²e³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Jā¹nxe³nū²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²na² ye³han³ta³kxi²kxe³su³ i³sa²yxau³ta¹ i²nha²ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²na² hi²sen³su² hxi²ki³ain¹sxā³ tē³sxā³ Ta³mas²ko²thi³na² tē³sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁹ Nxe³nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² hai³txi³ i³yai³nxa³ha²kxai³ i³na²nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ sxa³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ nxe³thi³nu¹ta²na¹ yxau³jah¹lo²su² A³na³ni²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² hxi²sxā³nho³jut³sū³ju³ta² ain³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³na³ni²ah³lāi³. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lāi³. Īh¹nxe³tin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

¹¹ Hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Ī³sa²yxau³sxā³ a³li³txu¹li¹. Tīh³nai²na² Wain³si²tīh³no²su¹ nxe³hxai²na²hē³li¹. Nxe³tīh³na² ā³nxain¹ka³tu³ Ju³ta²sah³lai²na² sxi²ha² ā³wih¹txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Sau²lah³lai²na² Tar²so²thi³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā² i³wā³txi³sain³txai¹nhē³li¹.

¹² Nxe³jah¹lai²li² hī¹na² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³nha³li¹. Hxi²sxā³nho³jut³sū³ju³ta² i²nū²nhai¹. Ī²ju³ta²sa¹, in³txa² i³lxa² A³na³ni²ah³la² wxā³sxā³ wxa²ye³wxai³nū²la² wxa²ye³we²txi²nū²nhai¹. Nxe³ju³ta²li² i²nū²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹³ Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lāi³. Nxe³sa²lxi¹. Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹khaix¹ta¹hē¹li¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³hī¹nai¹tā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² ye³khāuh³lxa³ti³nyhain¹to³ta¹hē¹li¹.

14 Jā¹nxain¹sxā³ kwēn¹ta²na¹ wā³nxīn¹te² si³yxau³jah¹lo²nāu³xa² hi²sen³kxai³lu² Ta³mas²ko²thī³nāu³a² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹te²a² sa²so¹sxā³ ū³tī¹kxi²si¹hain¹jau³su² sa²si¹hā³yhain¹txā³nxa² ū³hū¹nyhain¹ta¹hē¹li¹. Kwēn¹ta²na¹ wxā³ain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ī³kaix¹so¹ai¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Hāi¹sxā³ ai³sē¹li¹. Ye³jen¹na² txa²wān³txa² u²lxi³ tē³sxā³ ai³sxā³ ĩ³hen³txi³tu¹wi¹. Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²su² te²a² a²si³yxau³ka³txa² he³la³kxi³su² te²a² nxe³sxā³ ĩ³hen³txai¹nha²kxai³ Ī³sa³e² nū³kā³txa² ĩ³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³tu¹wi¹.

16 Nxe³ha²kxai³ Txai²na² sa²kxai³lu² txa²wān³txa² yxo²i²sai¹nha²kxai³ kāin² khāuh³lxa³txi³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² ĩ³yau¹ū³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ a³li³nū²la² Ju³ta²sah³la² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Sau²lah³la² ye³na² wxa²ye³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Sau²lah³lāi³. Txa²wā³tā³si¹lxi¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² Je³su²jah³la² hi²sen³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ tīh³na² wxā¹nhī¹nai³tā² ĩ²in¹nū²hē³li¹. A²nxe³jah¹la² ye³we²txi³sih¹nxa²ha¹jau³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹. Nxe³sxā³ ye³we²txi¹nxa²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³nxū²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³ nxēn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³te³na¹ ai³na²ka³lo³hū³nxe² ye³hē³jā¹nxe³kxe³hū³te²su² ā³ye³hai¹tā³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ten³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ĩ³sa²yxau³nū²la² ĩ³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³hī¹na¹ ĩ³yai³nxi²ha²kxai³ a²nū²nāu³la³ ĩ³sī³nxū³to³nxe²ha²kxai³ nxe³ye²yha¹ta¹hxai²hē¹la².

Ta³mas²ko²thī³na² yxau²xai³jau³su².

Nxe³sxā³ Ta³mas²ko²thī³na² yxo²i²tū³kā³txa² ā²la² kxān³su² yxau³a³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Yxau³a³nyhain¹tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³nāu³xa² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tā² Txa²wā¹sū³na² Tah²hai²la¹wi¹. Nxe³jau³xa² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³jut³su² a²nū²a² ain³kxain¹tū³kā³txu¹ta²kxai³ nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ĩ²kī³jah¹lo²su² te²la¹kū², kxā³nxa² Je³ru³sa³lē²thī³na² yxau³ain¹na²hē³kū², nxe³hī¹nai³tā² Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³kā³txa² su²lhā³te³lhxā³ ain¹na²hē³kū², nxe³kxa²yā¹nxe² kāi³te³lhxā³ wxā³ain¹te²la¹kū², wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² hxi²kī³kxai³lu² a²nū²a² ū³tī¹kxi²si¹jau³su² sa²si¹hā³ai¹nhīn³te²la¹kū², kī³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxain¹kxan²ti³ Sau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² e³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tā³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² a²ya³la³tu³khai³nx²na³li¹. Nxe³jau³su² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ĩ³wa²lū³xi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

23 Nyhain¹ka³tu³ ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³a² ā³yā³nū²kxi²nū²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ su²lhā³si¹jau³su² hāi³tēn³su² ĩ³ye³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³sxā³ sxi²thī³na² ki³tā¹kxi²nha²thī³na² yxo²a² yxo²ha³kxa¹ hāi³a² wah³xah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² whāi²na¹ ka³nxah³ta² whāi²na¹ su²lhā³te³lhxā³ ye³ten³kxa² wah³xah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tah¹lxa¹ Sau²lah³la² a²sa³wi³sa³nu¹ta²na² nxain¹jau³nu¹tā² ain³kxi²nha²nū²la² ĩ³hen³jah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³nxa³hi²tāu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹nũ²la² sxi²ha² ki³tā¹kxi²nha²thĩ³na² a²ne³kan¹ta³yo²a² sa²yo²than²sxã³ ha³ti²a² ũ³ki³kũ¹tain¹nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²wi¹hain¹ka³tu³ win¹ta²te²lxi³ sa²ha³lo²sa²tā³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ a³li³nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai³tāu³a²:

— Je³su²jah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² ā³nũ²kxai¹na¹tũ¹xã¹. Jau³su² nxe³tah¹lxa¹ a²kxã³nxa² yxau³tũ³ka³txai²na² i³wã³wã³ta³kxi²yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ Sau²lah³lai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²sin²ta²ku² ki³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ a³ya³ti²sxã³ ā³yã³sa²so¹sxã³ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²na² ai³sxã³ i²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Sau²lah³lai²li² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i²sxã³ i³ye³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² Ta³mas²ko²thĩ³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³nũ²nhai¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³ i³ye³sa²the³jain¹ta²hxai²hẽ¹la².

29 Ju³te²a² nũ³ka³txa² Kre²ka² wãn³txa² e³tũ³ka³txu¹ta²na² i³hen³txain¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³ti³hex¹lxi¹nxa³jau³su² su²lhã³ain¹jau³nũ³su² i³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²ain¹te² nũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³la² su²lhã³te³lhxã³ nxain¹jau³xa² ain³kxi²nha²nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ Se²sa³re²a²thĩ³na² tẽ³sxã³ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ya¹nãn¹thĩ³na² Tar²so²thĩ³na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³ju³kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txi³nãu³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a²ko³xai²na² Ka³li³le²a²ko³xai²na² Sa³ma²ri²a²ko³xai²na² nxe³sxã³ tũ¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ka³lih³kxi²la²nha² yxau²ho³hah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tāu³a² yxo²i²tũ³ka³txu¹ta²kxai³la¹ kãin² ā³yã³tet¹sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ā³non²ta³kxi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũ³sxã³ a²nũ²a² ain³kxi²khaix¹nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² i³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² Jo³pe²thĩ³na² yxau²xai³jau³su²

32 Nxe³ain¹tāu³a² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² u²lxi³ ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tāu³a² Li²ta²thĩ³na² ā³wih¹ka³tu³ Je³su²jah³la² yxo²i²tũ³ka³txu¹ta²kxai³ ai³sĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe² ai³tāu³a² E³ne³i²ah³la² i³hat¹txi³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² si³kan²ta³kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ai³lxa³ha²kxai³ hã¹sxã³ sxa²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ 8 nxe² kwẽ³kon³tāu³a² sxa²xai³ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— E³ne³i²ah³lã³i³. Hĩ¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² we²txi²nxa²tu¹wi¹. I³sa²yxau³txu¹li¹. Sxan¹ka³lo³a² sa²hau³kot³sxã³ ā³nxai³txu¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² i³ye³kxi²yha¹hĩ¹na¹ wa³su¹txi³ i³sa²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Li²ta² nũ³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ Sa³ro²na² nũ³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ i²ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ Jo³pe²thĩ³na² jũ¹nxa² u²thĩn³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³thĩ³nãu³ai²na² Ta³pi²ta¹ka³lxa² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta¹ka³lxu¹ta² a²i³lxa² Kre²ka² wãn³txa² i³yĩ¹li²nha²jau³xa² Tor²ka³ka³lxu³su¹ ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nxe³ ta¹ka³lxa² yxo²i²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²a² a²hi²nũ¹nha²kxai³ nxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³lu² i³ton³nũ²la² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²nũ²nũ³a² wxa²hi³la³kxain¹sãn²ka³tũ³ sxi²ha² jũ¹nxa² kĩn³thĩ³na² ũh³wa¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Li²ta²thĩ³nu¹ta²nãn²ta² yxo²i²tũ³ka³txu¹ta²na² ain³kxi²nyhain¹jau³kxai³lu¹ Pe²jah³lai²li² Jo³pe²thĩ³na² yxau³nũ²nha¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ sa²si¹hã³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹jau³kxai³la¹:

— Pe²jah³lãi³. Ĩ²sa²te³lhxã³ wa³su¹txi³ wxã³sxã³ Ĩ²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe²e³kxah¹li³ta¹hxai²hẽ³la².

39 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³jau³kxai³lu² ain³kxi²nha²nũ²la² ã³sa²so¹nxa²ha¹te¹ ã³si³tẽ³kxa² ĩ³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³ka³tũ³ sxi²nhu¹ta² tẽ³sxã³ ã³wi²xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la² oh³xan¹thĩn³ta²sa³. Nxe³ha²kxai³ txu¹ti³nũ³xa² wha³te³se³na³ka³lxu³nũ³xa² ã³tĩ³xi²ka³tũ³ ĩ³nãn³yah³li³ha²kxai³ wã²la²ka³lo³a² ya³lu²ta¹ka³lxai²na² wã²nhũ¹ ũ³hũ¹ain¹ka³lo³nũ³xa² wã²nã³ũ¹yah³li³ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³lo³ka³lxa¹txi³ wet¹sxã³ ũ³hũ¹ain¹ka³lo³nũ³xa² wã²nã³ũ¹yah³li³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹ a³li³si¹jau³su² ĩ³ye³kxah¹li³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ã³ka³tih³wxe³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² ĩ³ye³kxi²sxã³ ã³na¹nxa²ha¹te¹ ã³yxo²o³tũ¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ta³pi²ta¹ka³lxi³ã³. Ĩ³sa²yxau³txu¹ni¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² ĩ³ye³kxi²hĩ¹na¹ ya³lu²ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³ten³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ²tãu³ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²ki³nũ²la² sa²yxo²ka³ta³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txi²su² te²a² txu¹ha² wha³te³sa²te²su² te²a² nxe³sxã³ ĩ³kaix¹sa²nũ²kxi²xi²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ta¹ka³lxai²na² hĩ¹na² ka³tẽn³su²xi²na³ni¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³jut³su² Jo³pe²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe³nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Si³mãu²ah³la² sxi²ha² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la², Jo³pe²thĩ³na²sa³. A²nxe³jah¹la² po¹na³ wã²la² o²la³kxi²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

10

Pe²jah³la² Ko³ne²lah³la² nxe³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Se²sa³re²a²thĩ³nu¹ta²na² Ko³ne²lah³la² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³ka³tũ³ I³ta³li³ã²na² nũ³ka³txa²so³ta²to² nũ³ka³txan²tũ³ a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²na² Ro³ma²no²ko³xa² a²wa³kxẽ³nxa² hxi²ki³kxai³lu² ĩ³hxi²kat¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²an¹te²su² te²a² yen³kxi³txa²kxai²nãn²tũ³ wã²nhũ¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² jah¹lain²txi³ a²sxe³xa³ka³lxa² a²wẽ³ha³lxa² whã²na¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³li³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³la¹ ã³sa²ti¹ta³xi²tãu³a² ĩ³hxi²sxã³nhot³jut³3sũ³ju³ta² ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ko³ne²lah³lãi³. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ten³sa²tã³sxã³ yuh³lxi³tên³txi³ ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ìh¹nxe³tin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wãn³txa² ã³ye³kxai¹nĩn¹jau³xa² ain³kxi²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ã²ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² wi¹kã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹.

5 Nxe³ũh¹nx2ti³ha²kxai³ Jo³pe²thĩ³na² wxa²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³thĩ³tãu³ai²na² Si³mãu²Pe²jah³la² yxau²na³li¹.

6 A²nxe³jah¹la² Si³mãu²ah³lai²na² po¹na² wã²la² o²la³kxi²jah¹lai²na² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹. Nxe³thĩ³na² ã³ye³na² yxo²ka³teh³xan¹thĩ³su² na³li¹. A²nxe³jah¹la² wxã³si¹jau³su² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lu¹tai²na² a³li³kxa²si³yo³na² Ko³ne²lah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ã³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ a²so³ta²to² ka³na³ka³na³tha²kxai³ a²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² ã³ye³kxi²nũn³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²na² ã³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la².

8 ã³kaix1tũ²la² hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta² ã³yau¹ũ³ain¹sãn²nũ²la² Jo³pe²thĩ³na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ a³lan²nũn³tãu³a² tĩh³na² ã³nxai³ain¹ti³kxai³lu² Jo³pe²thĩ³na² yau³so³nain¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² sxi²ha² kĩ³txan¹thĩ³na² ka³la²ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³ka³ka³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² ã³ye³kxi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³tãu³a² he³ha²kxai³ yain³txa² te³ki²ta³lun²sãn²tai²lã¹ nxe³jau³su² wah³nxe³tãu³a² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta² ã²ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ye²te³nah¹lxi¹ oh³sĩn³na² ã³nhai²ta³lxi³ye²ha²kxai³ wã²la²ka³lo³hũ³ka³lo³a² kãin²ka³lo³a² sa³yu³ka³txũ²la³kxi²kxe³jut3sũ³nxe² ã³yu³lho¹je²ta¹hxai²hẽ¹la².

12 ã³yu³lho¹je²nũ²la² a²wã²lẽ¹nãu³a² ka³yxuh³xa² ka³lxa¹txi³ wi²sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² ai³te²a² wi²sxa² sa³wxex³na² ai³te²a² wi²sxa² txih³nãu³xa² he³la³kxa² wi²sxa² ai³ka³nãu³xa² he³la³kxa² wi²sxa² ka³yxuh³xa² wi¹te²su² kxan²ti³ kq³nxe³te²su² kxan²ti³ wi²xai³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wãn³txa² oh³xan¹jah¹la² e³jau³xa² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lãi³. ã³sa²yxau³txu¹li¹. ã³nan³ta²sxã³ ã³hĩ³lĩ¹txu¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sũ³na² kãin²jah¹lãi³. Nxẽn²nxa³wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³yxuh³xa² wi¹te²a² so¹lxi³ wxa²nhĩn²te²ju²hẽ³li¹. Jãx1te²sa¹wi¹. Ka³yxuh³xa² kq³x3te²la³ hai³txi³ wxa²nhĩ²te²txã³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ten³sa²nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² wãn³txa² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Ka³yxuh³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² wi¹te²lo³kxe³su² kq³te²lo³txa³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Te²yã¹nxe³jut3su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ãh¹ e³kxi²xi²ka³tu³ sa²ka³la¹so¹xet2ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ã³wã³wã³ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ti³kxai³lu² Ko³ne²lah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu² Si³mãu²ah³la² sxa³thĩ³na² ã³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ ã³yau¹ũ³hain¹nũ²la² sxi²ha² a²yxo²a² yau³son³sxã³ ã³yit1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 ã³yit1sxã³ ã³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txe¹. Thĩ¹nãu³ai²na² Si³mãu² Pe²jah³la² yxau³ji¹we¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ju³tan¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³tu¹ta²ne³kxe³kxi²nha²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. In³txa²ha¹li¹ka³na³ki¹ĩ²nxa²te³lhxã³wxã³ain¹na²li¹.

20 Nxe³ha²kxai³ĩ³sa²yxau³sxã³a³ka³nxi¹txu¹li¹. Hxi²waun³txi²nhxã³kxe³su²ã³si³tẽ³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Txai²li²sa²si¹hã³ũ¹nxai¹na¹hẽ³li¹. Sũ³na²Yãu³ka³txa²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³wxa²ka³nxi²nũ²la²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a²ã³ten³yah³lxin¹jah¹lu¹txain²txi³na¹wi¹.

Ĩh¹nxe³ka²yan³ti³ta³wxã³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹la² Ko³ne²lah³la²sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹.

A²nxe³jah¹la²wi¹lhin¹jah¹lo²su²sĩn¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²sa²yo²wet1sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ka³tu³Ju³te²a²nũ³ka³txa²

yo²ha³kxa¹ã³nũ¹ti³te²syu¹hain¹sĩn¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na²sa²kxai³lu²

oh³xan¹jah¹lai²na²wãn³txa²ain³kxi²te³nah¹lxi¹: “Si³mãu²Pe²jah³la²

ĩ³kaix1so¹si¹jau³su²sa²si¹hã³txa²hẽ³li¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³ĩ³ye³kxi¹nxain¹jau³xa²

wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³na²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe²e³ta³lun²nũ²la²Pe²jah³lo²nu¹ta²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ā³wih²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²sxi²ha²yxau³sxã³ãu³xi¹jxah³lxi³hẽ¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ka³nxa³ha²ta³a²ĩ³sa²yxau³sxã³

ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³pe²thĩ³nãn¹ta²in³txa²Je³su²jah³lai²na²wãn³txa²

yo²ĩ²te²an²tu³ka³na³ki²nũ²ãn³si³tẽ³kxi²nyhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a²Se²sa³re²a²thĩ³na²ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³tãu³a²Ko³ne²lah³lo²su²te²a²a²sa³wi³ha³lxi³su²te²a²a²wã³tã³txi³nãu³su²

te²a²yo²ha³kxa¹wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³nxa²a²nũ²a²ka³lxa¹txi³

ĩ³kaix1tai¹nha²kxai³ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹Pe²jah³lo²nu¹ta²na²sa²kxai³lu²sxi²ha²yau³so³nai¹nhĩ¹na²

Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³ne³khau²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³khau²hain¹ka³tu³

Pe²jah³la²a²ne³kxai³tãu³a²ĩ³sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³ã³ka³tih³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²hxi²ki³nũ²la²sa²yo²ka³ta³wxe³yha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³sa²yxau³sẽ¹li¹. Txai²na²a²nũ²khai³su²nũn³te²sa¹wi¹. Wxa²hxi²kan¹txa²

Si³yxau³jah¹lo²su²te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ĩ³ye³kxi²sxã³ã³wi¹hain¹nũ²la²a²nũ²a²ka³lxa¹txi³nũn¹sxã³

wah³nxe³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ha²kxai³la¹Pe²jah³lu¹ta²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li²Ju³te²ah³lo²su²nxa¹ha²kxai³wxã²na²Ju³te²a²

nũ³ka³txi³syah¹lxa³nha²kxai³nxe³ki³sxai²ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ha³na³ka³lxi³

yxau²xai³ki³sxai²ta¹ti²tu³wi¹. Ju³te²a²nũ³ka³txa²ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na²

nxe³te³nai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹kwẽn¹ta²na¹Txa²wã¹sũ³na²

ĩ³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. ĩ³yau¹ũ³sain¹ka³tu³a²nũ²a²nũ³ka³txa²ã³sa³nũn³te²a²

ha³na³ka³lxi²yxau³kxan²ti³ko³nxe³ju³ta²kãi³ain¹jau³su²ĩ³yĩ¹li²hai¹na¹ju³ta²

wai³nxa³wi¹.

29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²sa²si¹hã³sai¹nhĩ¹na²wa³su³txi³wxã³ye¹nx2ta¹wi¹.

Nxe³na¹ha²kxai³ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ĩ³kaix1so¹sah¹lxin¹sai¹li¹?

Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ye³ha¹li¹ka³na³ki²a³la²nhĩn¹nai³tã²ã³sa²ti¹tã³xi²hĩ¹nai³tã²Txa²wã¹sũ³na²

ĩ³ye³kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹tãu³a²a²nũ²a²wa³su³txi³wxã³na²hẽ³li¹.

A²wā²la²ka³lo³a² kăin² ha³te¹tha²kxai³ txa²ne³kxai³tău³a² wxă³sxă³ ĩ³ye³kxi²sa³na²hē³li¹.

31 Nxe³sa³te³nah¹lxi¹: “Ko³ne²lah³lăi³. Txa²wă¹sũ³na² hi²sen³su² wăn³txai²li² ĩ³ye³kxi²nĩn¹jau³xa² ain³kxi²nxa²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ĩ²nxa²ha²kxai³ nxe³na²hē³li¹.

32 Nxe³ju³ta² nxe³sē¹li¹. Jo³pe²thĩ³na² wxa²sa³wi³ha³lxa² tē³sxă³ ũ³sa²si¹hă³txai¹nhē³li¹. Si³mău² Pe²jah³la² ĩ³kaix¹so¹sē¹li¹. A²nxe³jah¹lai²li² Si³mău²ah³lai²na² po¹na² wă²la² o²la³kxi²jah¹la² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹. ĩ³ye³na² yxo²ka³teh³xan¹thĩ³na² yxau²na³li¹.” Sain¹na²hē³li¹.

33 Sai¹nha²kxai³ wa³su³txi³ ũ³sa²si¹hă³ai¹na¹hē³li¹. Nxe³ai¹na¹ha²kxai³ wa³su³txi³ wxăn¹ten¹tu³wi¹. Jă¹nxe³na¹ju³kxai³lu² Txa²wă¹sũ³na² yen³nău³a² yxau³ki³sa²kxai³ wăn³txa² ĩ³ye³kxi²nxain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²sĩn¹te³la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wăn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wă¹sũ³na² hi²sen³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² so¹lxi³ yũ³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ten³te²ju²hē³li¹. Nxe³ju³tai²li² a²kwēn¹tai²na¹ e³kxi²nha¹wi¹.

35 Nxa¹ha²kxai³ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nău³xai²na² a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²na² Txa²wă¹sũ³na² wăn³txa² yxo²i²sxă³ sa²yo²we¹te²su² te²an²tu³ Txa²wă¹sũ³na² yen³nău³a² wi¹lhin¹sxă³ ĩ²tu¹wi¹.

36 Nxe³jut³su² ha²kxai³ Ju³te²a²ko³xa² whăi²na¹ Txa²wă¹sũ³na² wăn³txa² wi¹jau³xa² ha³ta³nxe³tai¹ti²tu³wi¹. Ha³ta³nxe³te³nah¹lxi¹: “Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² so¹lxi³ a²nũ²a² ě¹nău³a² ă³sa²hău²no³tain¹te³lhxă³ wxă³tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wă¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²su² tai¹ti²tu³wi¹.”

37-38 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wă¹sũ³na² Yău³ka³txa² ă³nxũ²kwăi³wi¹hain¹sxă³ ĩ³nxũ³kũ³ti³lxon³tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³lain²txi³ Na³sa³re²thĩ³na² ton¹ta³lun²ka³tu³ Jo³ău² Ba³tis²jah³lai¹tă² a²hxi²ki³kxai³lu² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ a²wă³kan¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³sxă³ wă³nxĩn¹sxă³ o²la³kxi²tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lai¹tă² sa²kxai³lu² a²nũ²a² wa³ka³ti³lo³txain¹kxai²năn²tu³ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² sa²wa²su¹txai¹nhxai²tai¹ti²tu³wi¹, Txa²wă¹sũ³na² ă³si³tē³kxi²ha²kxai³lu¹.

39 Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ²sĩ¹na¹hē³li¹. Ju³te²a²ko³xa² yxau³sxă³ wi¹kăi³i² Je³ru³sa³lě²thĩ³na² yxau³sxă³ wi¹kăi³i² nxe³ju³tai³tă² whăi²na¹ ĩ²sĩ¹na¹hē³li¹. Nxe³ka³tu³ hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹nũ²la² ĩ³ya²lu¹tain¹na²hē³li¹.

40 Nxe³yăn¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²nxe³tău³a¹ Txa²wă¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³nũ²la² a²nũ²a² a²yen³khai³xa² ĩ²ain¹na²hē³li¹.

41 Yxăn¹ta¹ kwa²nũ³ka³txa² hai³txi³ ĩ²ai¹nxa³hē³li¹. Hăi¹nxe³sxă³ a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² ĩ³kaix¹so¹tũ³ka³txai³tă² so¹lxi³ ĩ²ain¹sĩ¹na¹hē³li¹. ĩ³yai³ni² ĩ³na² nxe³ya³sĩ¹na¹hē³li¹.

42 Nxe³ha²kxai³ kwa³na³sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jau³su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txi³txai¹yah³lxi³hē¹li¹. A²nũ²a² ka³ten³su² ta³nxa² ya³lu²te²su² ta³nxa² nxe³te²su² te²yo²ha³kxa¹ Je³su²jah³lain²txi³ a²nũ²a² wi¹lhin¹ta³nxa² ko³nxe³thin¹ta³nxa² kăi³ain¹kxa² yă¹nxe³jau³su² ĩ³yĩ¹li²hain¹tu¹wi¹. ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹tai¹na¹hē³li¹, Txa²wă¹sũ³na² ĩ³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³lu¹.” Nxe³sain¹sĩn¹na²hē³li¹.

43 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kā³txa² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³su² e³ain¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² ĩ²li³te²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²kxai²nān²tu³ a²kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹, Je³su²jah³lai²na² ĩ³lxa² wxi²ka¹nha²kxai³lu¹.” Sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā²nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Pe²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² nxũ²kwai³yxau³jau³su²

44 ĩ³ye³ta³lu²nxa³ta³lxa¹ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² ain³kxi²nyhain¹te²a² ā³nxũ²kwai³wi¹yhah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

45-46 Nxe³tāu³a² wãn³txa² a²nũ²a² ā³sa²nũn³te²a² e³jau³xa² ĩ³ye³kxi² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³sa²nēn¹kxi² nxe³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹jut³su² Pe²jah³lai²na² ā³si³tē³kxi²tũ³kā³txu¹ta¹na² o²lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²a² ā³nxũ²kwai³wi¹hain¹nũn³nĩn²ta¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta¹na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa² ā³nxũ²kwai³wi¹hain¹nũn³na³li¹. Txa²wā¹kxi³nāu¹xai² yā¹yxe¹nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wãn³txa² yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la² Ko³ne²lah³lo²nu¹ta¹na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxā³ yxau³syah¹lxi³hē¹li¹. Nhyai¹nha²kxai² a²ya³la³tu³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11

Pe²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²sxā³ hxi²kan¹te²nāu³xa² ĩ³hen³txi³jau³su²

1 Jā¹nxe³jau³su² u²lxi³ ha³ta³nxe³ha²kxai³ yxo²ĩ²tũ³kā³txa² Ju³te²a²ko³xa² yxau²xai³tũ³kā³txan²tu³ nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi² a³pos²to³lo² nũ³kā³txa² ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te²a² Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²we¹tain¹nũ²nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2-3 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³kā³txa² yxo²ĩ²te²an²tu³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te²na² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hĩ¹nhē¹li¹. Nxe³kxa²yu³su² ĩ³yain³ya¹hain¹ta¹hĩ¹nhē¹li¹. Nxe³ju³ta²li² txa²wā¹nũ³kā³txi³sxa³ha²kxai³ wai³nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta¹kxai³ wãn³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hē¹la².

5 ĩ³yau¹ũ³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ju¹ta²na² ĩ³yau¹ũ¹nx²ta¹tu¹wi¹. Ā³wi¹lhĩ¹na² Jo³pe²thĩ³na² ha³la³ka³lxa³lo³na¹hĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²na¹tāu³a² hxi²sxā³nhot³sa²jut³sũ³ju³ta² ĩ²a¹hē³li¹. ĩ²a¹ka³tu³ta¹ wā²la²ka³lo³hũ³ka³lo³a² kãin²ka³lo³a² oh³sĩ³na² a³ka³nxi²sxā³ ā³yu³lho¹je²na²hē³li¹.

6 Ā³yu³lho¹je²nũ²la² wā²lē¹nāu³ai²na² ka³yxuh³xa² ka³lxa¹txi³ wi²sxa³ye²na²hē³li¹. Ka³yxuh³xa² wi¹te²su² wi²sxa² ka³yxuh³xa² kō³te³su² wi²sxa² txih³xa² wi²sxa² ai³ka² wi²sxa² nxa²hē³li¹.

7 A²nxe³hĩ¹na² oh³xan¹ta² e³jau³xai²na² ain³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Pe²jah³lāi³. ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Ā³nan³txa²sxā³ nũ¹hĩ³lhĩ¹txu¹li¹.” Sain¹na²hē³li¹.

8 Nxe³sain¹nxa²ha¹te¹: “Ti³hex¹sa²nxa³nhai¹. Ka³yxuh³xa²wi¹lxa³te²a² hai³txi³hi³lhi²te²txã³wi¹.” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹.

9 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jau³xa² âh¹ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹: “Ka³yxuh³xa²li²Txa²wã¹sũ³na² wi¹te²lo³jau³su² nxe³nxain¹kxai²nãn²tu³ i³so¹jĩ²sẽ¹li¹. Ka³yxuh³xa²li² kq³nxe³te²lo³jau³su² i³ye³txa³hẽ¹li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

10 Te²yã¹nxe³jut³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xi²sain¹ka³tu³sa²ka³la³so¹xi²na²hẽ³li¹.

11 Nxe³na¹tãu³a² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³sxã³ Se²sa³re²a²thĩ³na²a³li³ain¹ka³tu³ sxi²ha² yxau³na¹thĩ³nai³tã² ã³si³tẽ³kxi²si¹hai¹na¹jau³su²i³ye³kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ye³jen¹nãu³a² ãn³si³tẽ³kxai¹na¹hẽ³li¹.

12 Nxe³tĩ³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Ãn³si³tẽ³kxai¹nĩn¹ju³ta³nũ³a² hxi²waun³txi³txa³hẽ¹li¹. Hãĩ¹sxã³ã³si³tẽ³kxi¹tain¹yah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²Se²sa³re²a²thĩ³na² ai³sĩ¹na¹hẽ³li¹. In³txa² yxo²i²te²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ txai²na²nxe³sxã³ã³si³tẽ³kxain¹sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³te³na¹ Ko³ne²lah³lai²na²sxi²ha²ã³tĩ³sxã³ã³wih¹sĩ¹na¹hẽ³li¹.

13 ã³wih¹sĩ¹na¹nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³la² i³ye³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹: “A²wi¹lhi¹na² oh³xan¹jah¹lai²na² wxã³sxã³ txa²sxi²ha² ã³wih¹sxã³i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: ‘Nxex³sa²lxi¹. Jo³pe²thĩ³na² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. A²nũ²a² Si³mãu² Pe²jah³la² ã³wxã³si¹hai¹nĩn¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹.

14 Nxe³jah¹lai²li² i³ye³kxi¹nx²tain¹tu¹wi¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² kq³nxe³ti³kãĩ³sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxa² yo³su² sa²wa²su¹kxi¹nx²ti³jau³nũ³xa²i³yau¹ũ¹nx²tain¹tu¹wi¹. A²nxe³jau³xa²na²wxa²sxi²ha²yxau²xai³te²a²yxo²ha³kxa¹ain³kxah¹lxin¹jau³nũ³ai²la¹wi¹. Nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Ko³ne²lah³la²kxai³lu²nxe³sa³na²hẽ³li¹.

15 Nxa²ha¹te¹ ã³wxã³na¹nũ²la² i³yau¹ũ³ai¹na¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹na²hẽ³li¹. ã³wih¹nẽ³lain¹ju³taix³jã¹xain¹na²hẽ³li¹.

16 Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ne³wãn²sa²jau³xai³tã² hĩ¹na²ain³kxi²xi²nha¹hẽ³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹: “Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wã¹sũ³na²A²yãu³ka³txa² i³hxi²kat¹sa²sai¹nx²ti³tu¹wi¹.” Nxe³nẽ³lain¹tai¹ti²tu³wi¹.

17 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu² A²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nẽ³kaix³jã¹xain¹na³li¹, Txa²wã¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ai¹nha²kxai³lu¹. Ai¹nha²kxai³Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²ã³a¹jau³su² ten³sa²nxa³hẽ¹li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li²nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² nxe³jau³xa²na² ain³kxain¹nũ²la²hãĩ¹nxa¹sxã³ i³kwai²kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hãĩ¹nxe³sxã³ Sũ³na²sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹khai¹nx²na³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²kq³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nh²sãn²nũ²la²Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kq³nxe³ti³kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹kxain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² ka³te³na² wi¹tãu³a² kan²txi³ yxau³ain¹ju³ta³nũ³a²yũ³ye¹nxain¹na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ãn³ti³o³ki²a²thĩ³na²yxo²i²tũ³ka³txi³su²i³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxe³jut³su² Es³te³vãu²ah³la² su²lhã³ai¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ yxo²i²tũ³ka³txa²kãĩn² ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³kxai³lu² u²lxi³ha³ten¹txa³nũ¹lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Fe³ni²si²a²ko³xa² aun³txi² Syi²pri²ko³xa²

aun³txi² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² aun³txi² nxain¹kxan²ti³nū¹ Ju²te²a² nū³kā³txa² so¹lxi¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Ain¹tah¹lxa¹ Syi²pri² nū³kā³txa² Si³re²na² nū³kā³txa² nxe³sxā³ yxo²i²tū³kā³txan²tū³ aun³txain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³tū³ain¹nū²la² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² i³hen³txi³nyhain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai¹tā² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai¹tā² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹ta²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² yxau²xai³te²a² i³hen³txi³nyhain¹nū²la² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

22-24 Nxe³jut³su² Je³ru³sa³lē² nū³kā³txa² nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹ka³tū³ Bar³na³be²ah³la² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā²nxū²kwai³wi¹ha²kxai³ kāin² yxo²i²ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹hā³ain¹ka³tū³ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wih¹tāu³a² yxo²i²tū³kā³txa² i³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ha¹txi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²nx2ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³lih³khai¹sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ah³lxi³txa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ nxū²kwai³lxū¹sxā³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹li¹. Ain¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ain¹nū²la² Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²na² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² a³li³nū²la² Tar²so²thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la², Sau²lah³lai²na² i³ha¹txi²si¹jau³sa³.

26 i³ha¹txi²nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ān³sa²so²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ kwē³kxa² ka³na³ka³nat³sxā³ yxau³tāu³a² yxo²i²tū³kā³txa² ā³nū²kxain¹to³tāu³a² Sū³na² wān³txa² i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ā³sa²nū³te²a² wān³txi³kxai³lu¹:

— Tū¹ka³txai²li² Kris²tū³ tū³kā³txi³sin²ta²wi¹. Ain¹jau³su² nxe³sxā³ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² nxe²i³yī¹lih² ā³si³wxe³eh²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ain¹tāu³a² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txa² hi²sen³kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³ain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 A²nxe³tāu³ai²na² a²nū²a² A³ka²bah³la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³yau¹ū³hain¹jau³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ye³jen¹na² wē³ha²yau³xa² wē³hā¹xa³lho³li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² kwē³kon³na²ha³ta¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txa² hxan³kxi¹nx2ti³ha³ta¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²li² ya²la³lxa¹ Klau²jah³lo²nu¹ta²na² Ro³ma²no² a²wa³kxēn³su² hī¹nai³tā² kāin² kwē³kon³ta¹hxai²hē¹la².

29-30 A²nxe³tāu³a² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxo²i²tū³kā³txa² hi²sen³kxai³lu² ū³yho³hi²txā³nxa² sa²nū²kxi²sān²nū²la² hā²wxān³txa³ Ju³te²a²ko³xa² yxo²i²tū³kā³txa² ū³hū¹te³lhxā³ta³nxā¹nxu¹ta²kxai³lu² sa²si¹hā³ū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² Sau²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ai³ya³tāu³a² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yah³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxo²i²tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ū³hū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la³, yxo²i²te²a² a²hxi²kan¹ta² he³la³kxa²sa³.

12

E³ro²jah³la² hxi²ka² ye³khāuh³lxa³thi¹nyhain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ju³te²a²ko³xai²na² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² yxo²i²tū³kā³txa² kāin² ye³khāuh³lxa³thin¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ka³tū³ta¹ Ti³a²kah³la² sa²so¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² Jo³āu²ah³la² a²lon³yah³lo²su² nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³

Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² sa²so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxi²nũ²la² hi³ki²a³la² tẽ³sxã³ su²lhã³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Su²lhã³ain¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa²ĩ²sxã³ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Su²lhã³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹ta²na² a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹:

— Ka²li¹hai¹na¹hẽ³na¹. Jã¹nxa¹tũ¹xã¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² yain³txa³nũ³xa² wa²tã¹tã¹tũ³xa² yain³hĩ¹na¹ E³ro²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxa²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4-5 Ũ³tĩ¹kxa²wxe³ka³tu³so³ta²to²nũ³ka³txa²in³txa²ha¹li¹ha¹li¹wah³nxe³sxã³ĩ²yxau³ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹tũ³ka³txa²te²yã¹nxe³sxã³yxau³sxi²yxau³to³hi²jã¹nxe²jã¹nxe²to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te¹kxa³ya³lhu²Pe²jah³lo²nu¹ta²na²sa²kxai³lu²ũ³tĩ¹kxi²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹yo²ĩ²tũ³ka³txai²na²hi²sen³kxai³lu²Txa²wã¹sũ³na²ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ka³tu³E³ro²jah³lo²nu¹ta²na²a²ẽ¹nã¹jau³kxai³lu¹:

— Yain³txa²wa²tã¹tã¹tũ³xa²ĩ³yai³nain¹na³na¹sxã³hã²wxã³txa³Pe²jah³lai²li²sa²sai¹xi²sã²na¹ka³tu³Ju³te²a²nũ³ka³txa²ko³nxe³ti³ĩ³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³nũ³su²wã²nã³ũ¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su². Nxe¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la²sa²than²kxi²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ka³nxa³hi²tãu³a²ko³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li²ju³ta²yxau³so¹nhĩ¹na¹Pe²jah³lu¹ta²na²sa²kxai³lu²so³ta²to²ha¹li¹nxũ²kwai³ye³la³nãu³a²sxa³sxã³ãu³xi²ha²kxai³kwa³thi³lĩh³na²tĩh³nu²ha¹li¹sa²hxi²ta¹kxai¹nha²kxai³nxe³ain¹tu³ka³tu³sxi²ha²tĩ¹kxi²thĩ³nu¹ta²yo²a²so³ta²to²ha¹li¹ãh¹yo²yxau³ha²kxai³sa²ye³te²nxa²yxau³a³la²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxan²ti³nũ¹Pe²jah³la²wi¹lãu³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu²oh³xan¹jah¹la²wa³su³txi³wxa²ka³nha²kxai³tĩ¹kxain¹thĩ³na²ẽ¹nãu³a²kãin²sa²ha²te¹ã³nĩ²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²na²hi²sen³kxai³lu²Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ka³la³ki³sxã³wxa²yũ³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lãi³. Pe²jah³lãi³. Txu¹lxi¹txi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²txu¹lxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³la¹:

— Wa³su¹txi³ĩ³sa²yxau³sẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³kwa³thi³lĩh³na²hxi²ka³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³nũ²la²ĩ³ye³kxi²xi²ti³ãn¹jau³kxai³la¹:

— Sĩn²ta²ka³lo³a²sa²si³i¹nhã¹nha²kxai³wxa²yu³kxa³ka³lo³a²ũ³yhu³wi²kxi²nhã¹nha²kxai³wxa²ha³la³sẽ³nã¹ka³lo³a²ũ³whi²kxi²nhã¹nha²kxai³nxe³sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ta³lun²nũ²la²ãh¹ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ĩ³hit2txi²sẽ¹li¹. Nxa²ha¹te¹ĩ³hit2ti²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nũ²la²thĩ¹nai²na²a³li³xi²ya³sãn²ka³tu³sĩ³nã³xa²a³li³xi²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³sxi²yo²a²kwa³thi³la².

wet1tain¹ka³lo³a²sxi²je³na²ã³wih¹ta³yo²a²yo²tĩ¹nha²ka³lo³syet²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ti³xa²yau³son³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Yau³son³ya³nxa²ha¹te¹.

sxi²yo²a²wã²nxũh¹yo²than²ye²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²sxi²ha²a³li³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³tĩh³na²ka³na³ka³nat3sxã³ã³nxi³ya³tãu³a².

oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²a³li²sih³sa³tĩ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹Pe²jah³lai²na²sa²kxai³lu²a²wi¹lhĩ¹na²:

— Hxi²sxã³nhot3sa²jut3sũ³ju³ta²ĩ²a¹xã¹. Nxe³jau³su²nxe³ka³tu³tĩh³na²nũh¹xai³tãu³a²wain³txi³ne³kxe³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Ne³kxe³kxi²nha¹ka³tu³nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na² ya²la³tu³ ī²a¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³ū¹sa³ha²kxai³ ũ³tī¹kxi²sai¹nha²kxai³ thī³na² sa²sai¹xi²sa³na²nā¹. E³ro²jah³la² nū³kxūn³txi³ khāuh³lxa³ti² Ju³te²a² nū³kā³txa² kō³ti³kāi³i² nxe³na¹tū¹xā¹. Sain¹na³na¹. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa³na²na¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12-14 Nxa²ha¹te¹ ā³nxai³xi²nū²la² Ma³ri²a³ka³lxa² sxi²ha² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² a²ki³lha³lxa² Jo³āu² Mar²ko³jah³lo²su¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² sxi²ha² yau³son³nū²la² ī³yxo²to¹tot¹sxā³ ī³kaix¹tū²la² sxi²ha² wa³kxē³na² ta¹ka³lxi³su² a²sa³wi³sa³ka³lxu²su² Ro²ta³ka³lxi³su¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² Pe²jah³lai²na² wān³txa² ain³kxi²nū²la² wxā³sxi²ta¹hxai²hē¹la². Wxā³sxi²nū²la² ka³lih³jau³su² sxih²yxo²a² sa²yxo²tha²nxa³ka³tu³ ne³wā²na³ka³tu³ ī³xi²sxā³ ī³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lai¹txa³lxi² ā³wxā²na³li¹. Wah³nxe³nē³na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nai²na² kān¹su² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³nū²kxi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³tū³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wen¹si¹ni¹nxi¹. Ki³han³si¹ni¹nxi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tah¹lxa¹ Ro²ta³ka³lxa² ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³tā³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ tū³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pe²jah³la² a²yāu³ka³txi³su²na²xī¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nyhain¹tī³kxai³lu² Pe²jah³lai²li² sxi²ha² yxo²a² yxo²to¹to¹ta² ai³lye²ai¹nha²kxai³ sa²yxo²than²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². On²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ā³ka³nahx²ye²si¹jau³su² wxa²ye³wxāi³tū²la² sxi²ha² ũ³tī¹kxi²thi³nai²na² Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sxā³ a³li³xi²si¹hain¹jau³xa² ī³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². ī³hen³txi³ta³lun²nū²la² āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Ti³a²kah³la² ī³hen³txi² yxo²ī²tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txi² nxe³txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³su² nxe²e³ta³lun²nū²la² a³li³sih³xi²sa³tī¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²nū²la² so³ta²to² nū³kā³txa² hxi²kau³kau³nha²ha²kxai³ kāin² yuh³lxi³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la², Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ih³sau³nai¹nha²kxai³la².

19 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² ā³te³nxi²si¹jau³su² so³ta²to² nū³kā³txa² kwa³na³ain¹ta¹ hai³txi³ ī³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ī³ha¹txai¹nxa³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² sxi²ha² ũ³tī¹kxi²thi³na² a²nū²a² wah³nxe³sxā³ ī²yxau³tū³kā³txai³ta² sa²so¹ka³tu³ kō³nxe³ kāi³ki³lxo³yhain¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² ī³kwa³na³nyhai¹nha²kxai³ su²lhā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹tī³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a²ko³xa² a³li³xi²nū²la² Se²sa³re²a²thi³na² yxau³ta¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² ya³lu²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxā³nxai³tā² Ti²ro³tū³kā³txi³su² te²a² Si³tō²tū³kā³txi³su² te²a² nxe³sxā³ E³ro²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² ī³an³ta³kxai¹nha²kxai³ yuh³lxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ā³nhāu²no³si¹jau³su² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kxān³su² a²yain³txi³khai³xa² E³ro²jah³lu¹ta²na² hxi²ki³kxai³lu² wā²nhū¹nyhain¹tah¹lxa¹ ī³an³ta³kxi²nyhai¹nha²kxai³ hāi¹nxā¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² sa²si¹hā³ain¹tū³kā³txu¹ta²na² Blas²to³jah¹la² win¹ta²te²lxi³ ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la², E²ro²jah³la² sa³wit³sa²ha²kxai³la². Hā²wxān³txa³ Blas²to³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³ hāu²non³si¹nyhain¹jau³su² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³jut³su² a³lan²tāu³a² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³lu² wā²la²ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²sān²nũ²la² a²hxi²kan¹ta³ ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³ka³tu³ a²nũ²a² kāin²ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²ta³lun²nũ²la² ain³kxi² yxau³tũ³ka³txu¹ta²na² kāin² ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² hai³txi³ a²nũ²sxa³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² Oh³nān¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² E³ro²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³wi¹lxo³kxai¹nha²kxai³ nxe²ĩ³ye³xa³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² so¹lxi³ kāin²khaix¹nx²na³li¹. Yxān¹ta¹ te²yāx¹te²txā³wi¹. Kāi²nxā³wi¹. Txa²wā¹sũ³nu²sxa³wi¹. A²nũ²sa¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ĩ³ye³xa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la² wa³su³txi³ wxa²kan³nũ²la² ĩ³ta³ka³txa² a²ē¹nāu³a² ā³wih¹si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ yũ³yũ³kxa² hi²sen³su² a²ē¹nāu³ai²na² ā³wih¹sxā³ ĩ³ya²lu¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹jau³xa²u²lxi³ ha³ta³nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lu¹ta²na² Sau²lah³lu¹ta²na² nxe³sxā³ ũ³yho³hi²txā³nxā² ũ³hũ¹ain¹yah³nxā²ha¹te¹ Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³yah³nũ²la² ĩ³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³tāu³a² Jo³āu² Mar²ko³jah³la² ā³sa²so¹sxā³ ĩ³ya³ta¹hxai²hē¹la².

13

Bar³na³be²ah³la² Sau²lah³la² nxe³sxā³ĩ²sxā³ so¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³te²na² yũ³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³tũ³ka³txa² yũ³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txa²sa¹ Bar³na³be²ah³lo²su² Si³me³āu²ah³lo²su² jah¹la² a²tun³jah³lo²su¹ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ Lu³si³u²ah³lo²su² nxe³jah¹la² Si³re²na²ko³xa² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Āh¹ jā¹nxe² Ma³na³ē²ah³lo²su² jah¹la² E³ro²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xai²na² a²wa³kxēn³yah¹lo²su² te²a² a²wā³tā³xi²nhyu¹ta¹hxai²hē¹la². Āh¹ jā¹nxe² Sau²lah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Jā¹nxe³tũ¹ka³txu¹ta²kxai³lu² yain³txa² ā³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² so¹lxi³ o²la³kxi²ha²kxai³ nxe³ain¹tāu³a² Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Bar³na³be²ah³la² Sau²lah³la² nxe³sxā³ ĩ²sxā³ so¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Wa³ka³li³yu³ta² ĩ³ye³kxai¹na¹ju³ta² o²la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txu¹ta²kxai³la¹ yain³txa² ā³na¹to³sān²nũ²la² a²hxi²ka² wxa²ne³hē¹tain¹ka³tu³ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Syi²pri²ko³xa² ai³ya³jau³su²

4 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² Sau²lah³lo²nu¹tā² nxe³ya³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yāu³ka³txai²na² hxi²ka² ĩ³sa²si¹hā³nxā²ha¹te¹ aun³ja³ta¹hxai²hē¹la², Ān³ti³o³ki²a²thi³na²sa³. Nxe³sxā³ aun³ja³te³na¹ Jo³āu² Mar²ko³jah³la² ā³non²ta³kxi²si¹jau³su² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ aun³tain¹nũ²la² Se³lu²si²a²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nũ²la² Syi²pri²ko³xa² ā³nxai³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ko³xai²na² ĩ³ye³na² kāin²je³na² wi³wi³ta³lot³sxā³ sxa³je³na² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹sxā³ yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³nũ²la² Sa³la³mi²na³thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹te³na¹Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³nũ²la² Syi²pri²ko³xa² whãi²na¹ ai³lha²thet3tũ²la² Pa²fo³thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³ Bar³je³su²jah³la² Ju³te²a² in³txi³su²ha²kxai³ ĩ³hat1txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² E³li²mah³lo²su¹Kre²ka² wãn³txa² nxe²ĩ³lxi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi²ki³lxo³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ta¹kãin²ki³han³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³kxa²yu³su² ko¹xai²na² a²wa³kxẽn³yah³la² ã³ya³lxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² Ser³ji³o³ Pau²lah³lo²su²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²hoh³lxi³sa²ta¹hxai²hẽ¹la². Bar³na³be²ah³la² nũ³ka³txa² ĩ³khaix1so¹te³nah¹lxi¹:

— Bar³na³be²ah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³sa³nhai¹. ĩ³yau¹ũ³sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³ha²kxai³ ĩ³yau¹ũ³hain¹tãu³a² E³li²mah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ki³ha¹kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ain³kxain¹txa³hẽ¹li¹. Wãn³txa² wi¹lxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Pau²lah³lo²su² ĩ³lxi²nha²nũ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³si³tẽ³kxi²sxã³ ten³sa²tã³sxã³ ĩ²nũ²la² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³li²mah³lãi³. Sa³ta³na²jah¹la² tah²si¹lxi¹. A²nũ²a² ĩ³ki³ha¹kxi²so¹ain¹te³lhxã³o²la³kxi¹lxi¹. KQ³nxe³thin¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³i¹lxi¹. Wi¹lhin¹jut3su²ten³ti³he¹nxẽ²nxã³lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³kho³kxi¹lxi¹.

11 Nxẽ¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũn³txi³ ĩ³wai¹txa²tu¹wi¹. Ye³ha¹la²a³lan²tãu³a² ye³han³nxa²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²wa³su³txi³ ye³han³ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³han³khai¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa²hxi²ki³sxã³ tẽ³xai³lain¹ju³ta² ten³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² a²wa³kxẽn³yah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ju³ta³nu¹ta²na² ĩ²nũ²la² yxo²ĩ² ã³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³ka³lih³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ãn³ti³o³ki²a²thĩ³na² ai³ya³jau³su²

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² Pau²lah³la² nũ³ka³txa²a³li³xain¹nũ²la² Pã³fi²li²a²ko³xa² ã³nxai³ya³te³lhxã³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ã³si³tẽ³kxi²nxa³sxã³Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³h¹ jã¹nxũn³tũ³ka³txai²li² Per²je²thĩ³na³ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 ã³nxai³ain¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ a³li³xain¹nũ²la² ã³ti³o³ki²a²thĩ³na²Pi³si²ti²a²ko³xan¹thĩ³nãn²tu³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a²sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹sxã³ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Hã²wxãn³txa³ thĩ³na² a²hxi²kan¹jah³lai²na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxã³nxa²tẽ³sxã³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txain¹tũ³ka³txi³nu¹ta²na² ũ³wha²li¹jau³xa² ĩ³ye³kxi² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Pau²lah³la² nũ³ka³txa² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹sa²nhĩn¹jau³nũ³su² yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi²sah¹lxi³sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³sa²yxau³nũ²la² ka³nahx2si¹jau³su² wxa²sa²tã³yi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² ã³xa² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

17 Kxã³nhi¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² txa²wã¹si³yah³la²nũ³hi¹nu¹ta²na² wã²nxa³kxa² so¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxãn³txa³ E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² yxau³ain¹tãu³u¹ta²na² kãn² ã³tet1sxã³ ka³lxa¹ti³lon³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ka³lxa¹txi³lon³nũ²la² hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kãn² wã³nxĩ¹nha²kxai³ ta²ko¹xai²na² sa²sai¹xain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

18 Sa²sai¹xain¹nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ho³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Kwẽ³kxa³ ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³ko³nha²kxai³ 40 nxe² kwẽ³kon³tãu³a² ho³hain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã³sa²ya³nãn³ta³kxi²nũ²la² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

19 Nxe³nũ²la² Ka³na³ã²ko³xa² ã³sa²so¹sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² yxau²xai³tũ³ka³txi³nu¹ta²na² ka³lxa¹txi³ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tũ³ka³txi³nũ³sxu² ha²kxai³ kãn² ko³nxe³thi¹nha²kxai³ sun²tã¹nũ²la² ta²ko¹xu¹tain²txi³ ã³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

20 Û³hũ¹ain¹ka³tu³ kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³sxã³ 450 nxe² kwẽ³kon³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxãn³txa³ a²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²na² a²hoh³lxi³su² te²a² sa²si¹hã³ain¹tot3sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txi³nũ² Sa³mu³e²lah³lo²nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lan²tu³ ã³wxã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

21 Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³: “A²si³yxau³kax3khai³xa² ten³sah²sĩn¹nhai¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²na² Ki²jah³la² ki³lha³lxan²tu³ Bẽn³ja³mĩ² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² ã³hũ³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹la² kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³ I³sa³e² nũ³ka³txa² sa²hau³kot3ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

22 Sa²hau³ko³tũ²la² hã²wxãn³txa³ ya³lu²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² ã³hũ³wxe³te³nah¹lxi¹: “Ta³vi²yah³lai²li² Je²sah³la²ki³lha³lxa² ten³sa³nhai¹. Txa²wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yo²wet1sa²jah¹lo²su² tu¹wi¹. Wi¹lxo³kxi²sain¹ju³ta³nu³a² so¹lxi³ ten³tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

23 Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² Ta³vi²yah³la² a²ne³tah²nũ³su² ha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lo²nũ³su² ã³hũ³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ I³sa³e² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³txa²lxain¹jah¹lo²su² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jut3su² kxã³nhi¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² nxe² i³yau¹ũ¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

24 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wxã²nxa³ta³lxa¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wxã³nũ²la² I³sa³e² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³hen³txi²te³nah¹lxi¹: “Wxa²ko³nxe³ti³ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Hã²wxãn³txa³ i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nx2ti³ju³ta² kãĩ³jah³lxi³hẽ¹li¹.” Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²na² nxe³na²hẽ³li¹.

25 Nxe³ka³tu³ta¹ a²wa³ka³li³yu³ta² ne³ki³son³si¹jau³nũ³su² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txai²li² kãn²te²txã³wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹jah¹lo²sin²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ txa²si³yo³na² wxã³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²yu³sai¹kxai¹na¹ju³ta² ãu²la²to³nha¹nhai¹, kãn²khaix1xai¹nha²kxai³lu¹.” Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26 Nxe³na¹jut3su² txa²wã¹tã³syah¹lxi¹lxi¹. A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² a²ne³tah²nũ³su² kĩ³tã³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² yah³lxin¹te² i³nxa²

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txa²lxain¹ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³jau³su² tai²li² ã³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹.

27 Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ Je³ru³sa³lẽ² tũ³kã³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² jau³jau¹xai²na² ã³ne³wxe³ai¹nxa³hẽ³li¹. Nxain¹kxa²yu³su² Sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txain¹tũ³kã³txai²na² ã³wha²li¹jau³xai³tã² ã³ne³wxe³ain¹nũ³nxa³hẽ³li¹. Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³ain¹kan²ti³ ã³ne³wxe³ai¹nxa³jau³kxai³la¹ Je³su²jah³la² tẽ³sxã³ su²lhã³ain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ wã²nxũh¹lxi³ain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txi³nẽ³tũ³kã³txa² e³xain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

28 Nxe³ain¹kxa²yu³su² kq³nxe³ti³ kã³ai¹nxa³kxan²ti³ su²lhã³si¹hain¹jau³su² Pi³la²jah³la² ã³ye³kxain¹na²hẽ³li¹.

29 Nxain¹ju³kxai³lu² kq³nxe³ti³ o²la³kxi²ta³lu²nain¹nũ²la² ya³lu²nũ²la² hi³sa³ka³txa² sa²sai²ã³nũ²la² kwã³kxẽ¹na² sa²n̄³kxain¹ta¹hẽ¹li¹.

30 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ka³tẽ³su² ã³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

31 Hã²wxãn³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² ã³yxau³nyhain¹ta¹hẽ¹li¹. Ka³li³le²a²ko³xa² ã³si³tẽ³kxi²hĩ¹nãn¹te²tu³ Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³si³tẽ³kxain¹nũ³ta¹hẽ¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxã³ ã³yxau³nyhain¹to³ta¹hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ã³ain¹ju³tai³tã² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³hen³txi³nyhain¹ta¹hẽ¹li¹.

32-33 Jã¹nxa¹jut3su² jau¹xai²na² ã³hen³txi¹nx2ti³te³lhxã³ ã³wxã³ye¹nx2ti³nha¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² txa²wã¹si³yah³la²nãu³u¹tai²na² ã³ye³kxain¹jau³xu¹tai²na² kwẽ¹ta¹ we¹ta³lun²na²hẽ³li¹, Je³su²jah³la² ka³tẽ³su² ã³sa²yxau³xi²ha²kxai³lu¹. Nxe³ju³tai²li² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²kxai³lu² Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na² Sa²mo³ 2 nxe³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Wxã²kxai³ txa²wẽ³si¹lxi¹. Hĩ¹na² wxa²wĩ³nu²sa¹wi¹.”
Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³ ka³tẽ³su² ã³sa²yxau³xi²ju³tai²nãn¹jau³xa² a²nũ²a² ka³lu²nxa³ju³tai²nãn¹jau³xa² ã³ye³kxi²nũ³te³nah¹lxi¹:

“Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na² ã³ye³kxai¹na¹ju³tai²na² wi¹ju³ta² so¹lxi³
ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.”
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

35 Te²yã¹nxũ³jau³xai²na²sa¹: “Wxa²sa³wi³sa² Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³te²a² a²nũ²nãu³ai²na² ka³lu²ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ta³lun²ka³tu³ ya³lu²nũ²la² a²si³yah³la²nãu³u¹tai²na² yã¹nxe³sxã³ ya³lu²nũ²la² a²nũ²khai³xa² ka³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

37 Yxãn¹ta¹ Jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² ka³tẽ³su² ã³sa²yxau³xi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ya³lu²sxã³ ka³lu²ti³he¹nxa³hẽ³li¹.

38-39 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ wxa²kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² ne³wã²na³kxe³su² hxi²kan¹na³li¹. Jah¹la² so¹lxi³ ka³tẽ³su² ã³sa²yxau³jah¹la² so¹lxi³ a²nũ²a² yxo²kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ sa²hau³ko³thi³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² hxi²kan¹txi³ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³te³lhĩ³nx2nxa³wi¹. Je³su²jah³la² so¹lxi³ hxi²kan¹na³li¹. Nxe³na¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

40 Nxe³jau³xai²na² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ ain³kxah¹lxan³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txi³tũ³kã³txu¹tai²na² ã³wha²li¹jau³xu¹tai²na² wãn³txa² ã³ju³xa² a³txi¹nx2ti³ha³tai¹.

41 Nxe³jau³xa²sa¹:

“Yxo²i²xa³tũ³ka³txã³. Ĩ²sah¹lxi³sã²lxi¹. O²lhxã³ ya³lu¹ta²lxi³ha³tai¹.
Txa²wa³ka³lxa² o²la³kxi²na¹ju³ta³nũ³a² yxo²i²sah²lxan³tho³li¹. Wain³txi³
ĩ³yau¹ũ³nx2ti³kxan²ti³ yxo²i²ah²lxan³tho³li¹.”

Nxe³jau³xai²na² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txi³nu¹txai²na²
ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ wxã²na²
yxo²i²ah²lxan³kxai²nãn³tu³ te²jã¹nxe³nx2ti³ha³tai¹. Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la²
yxo²i²si¹nx2ta¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴² Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta² nxe³sxã³
ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² a³li³xi²tãu³a² ya¹nãn¹ta² sa²ba³to³ nxe³ti³xa²
ã³wã³li²si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxi²lã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴³ Nxe³ain¹nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹te²nãu³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a²
ã³jah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ Ju³te²a² wãn³txa² ain³kxi²te²su² te²a²
yxo²i²ain¹te²nãu³xa² ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nx2ti³jau³nũ³su² yxo²i²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴⁴ Nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³tãu³a² sxi²je³nãn¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³
ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²te³lhxã³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴⁵ Nxe³ain¹ta¹ Ju³te²a² in³txi³nãu³xa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xa² ĩ²kxain¹nũ²la²
ĩ³an³txi³jau³su² ĩ³kwa²i²kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wãn³txa² ain³kxah¹lxi³txa³lxi¹. ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³na³li¹.
Nxe³jau³su² a²hxi²kan¹jah¹lo²sa²ki³lxo³nha²sxã³ ki³han³jau³xa²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴⁶ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³ya³sxã³
yxo²xũn³txi³ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² tẽ³sxã³ wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na²
ĩ³yau¹ũ³nx2ti³sãn²nha¹ten¹tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ ten³yah³lxi³si¹nxãn³ten¹tu³wi¹.
Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxi³sã²nxãn³ta²lu¹wi¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ã³na¹nx2ta¹ka³tu³ Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹si¹na¹tu¹wi¹.

⁴⁷ A²nxe³ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³sa²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

“Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xai²na² ko¹kon¹tĩh³na² wã²nã³ũ¹tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²na² u²lxi³ yxau³kxan²ti³
yxo²i²sain¹sxã³ ko³nxe³ti³ kã³i³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta²
ã³wa²su¹tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wi¹.”

Nxe³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴⁸⁻⁵² Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² jau³jau¹xai²na²
ain³kxain¹nũ²la² ka³li³hain¹jau³su² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³lih³sa²sĩn¹nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ sa²yxo²wet1sĩ¹na¹tu¹wi¹.
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³si³tẽ³kxi²sain¹nũn³sĩn¹na³li¹. Hĩ¹na²
yxo²i²si¹na¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²hũ³te²a²

Txa²wã¹sũ³na² a²yxo²wãn³txa² ĩ³kaix1jau³su² ain³kxi²kxai²nãn²tu³ nxe³te²su²
te²a² yxo²i²ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3su² ha³lo²ai²na² yxo²ha³kxa¹

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² u²lxi³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹
Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te² nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² sxi²je³na²

hxi²kan¹te²su² te²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² txu¹ta¹ka³lxi³nãu³xa²
kãin²te²su² te²a² nxe³tũ³ka³txa² ĩ³ki³ha¹kxi²sxã³ ĩ³ye³kxai¹nha²kxai³

ĩ³an³ta³kxi²si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³an³ta³kxi²si¹hain¹ka³tu³ta¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²

Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ khãuh³lxa³ti³nyhain¹sãn²ka³tu³ ha³lo²a²
sa²tã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lo²nu¹tã²
Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ kîh³nũ³xa² sa²yu³sai¹kxi²nha²sãn²sxã³
sa²yxu¹kã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³ta³kxi¹nx2ti³na³li¹. Ain¹jau³su² ka³tu³ thĩ³na²
a³li³xi²nũ²la² ĩ³ko²ni²a²thĩ³na² ã³wi¹yha³ta¹hxai²hẽ¹la².

14

I³ko²ni²a²thĩ³na² ai³ya³jau³su²

1 I³ko²ni²a²thĩ³nu¹ta²kxai³ ã³wih¹yah³nũ²la² Ju³te²a² nũ³kã³txa²
ã³nũ²kxi²thĩ³na² ai³ya³ka³tu³ wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a² nũ³kã³txa² yxo²ĩ²ha²kxai³ Ju³te²a²
nũ³kã³txi³sxa³te²nũ³kã³txa² yxo²ĩ²ha²kxai³ nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²ĩ²
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³yã¹ta¹ yxo²ĩ²xa³tũ³kã³txa² Ju³te²a² nũ³kã³txan²tu³ ĩ³xan³ta³kxi²nũ²la²
yxo²ĩ²tũ³kã³txa² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³txan²tu³ sa²yxo²ã³si¹hain¹jau³su²
kãin² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a²
nũ³kã³txi³sxa³te²ain²txi³ ĩ³an³ta³kxain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ ye³ka³lxa¹txi³
yxau²a³lan²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²sa²tẽ³kain¹kxe³su²
wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³ha²kxai³ wãn³txai²na²
ya²la³tu³je²ha²kxai³ Sũ³na² hxi²ki³kxai³la¹ ĩ³nũ³kxũn³si¹yha³jau³nũ³su² kãin²
wã³nxĩ²kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³ain¹ju³kxai³la¹ sxi²je³nãn¹tũ³kã³txai²na² wãn³txa²
ĩ³ye³ĩ³yi²lho¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² nũ³kã³txa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹. A²wã³kxi³kxai³ nxe²
e³ai¹nha²kxai³:

— Kwa²yah³lxi¹lxi¹. Wain³ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Ju³te²a² nũ³kã³txa² wain³txi³
e³ain¹na³li¹. A²wã³kxi³kxai³ nxe² e³ai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Ai¹nha²kxai³ tũ¹kã³txa² ã³nũ²kxi²nũ²la² a²hxi²kan¹ti³nãu³xa²
ã³nũ²kxain¹nũ³nha²kxai³ yxo²xũn³txi³ an³ta³txi³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² nũ³kã³txa² khãuh³xa³sain¹yah³lxi³wxi¹. Txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³
wha³tin³kxi²sã³ya²lu¹jah³lxi³wxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Ain¹nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nha²ya³ha²kxai³
ã³nih³sxaun³yah³nũ²la² Li³kau³ni²a²ko³xa² Lis²tra²thĩ³na² Ter²be²thĩ³na²
nxe³ko³nãu³a¹ ai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Lis²tra²thĩ³na² Ter²be²thĩ³na² nxe³ya³thĩ³na² ai³ya³jau³su²

7 Nxe³ya³ha²kxai³ Lis²tra²thĩ³na² ã³wih¹yah³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 ã³wih¹ya³te³na¹ in³txa² yu³kan²ta³kxi²te²a² ã³wxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³jah¹la² a³li³la¹hĩ¹nu¹ta²na¹ hai³txi³ ã³nxai³ti³hex1jah¹lo²sxa³ha²kxai³
hãĩ¹sxã³ sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

9 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³
yu³we²txi²xi²si¹jau³nũ³su² yxo²ĩ²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ju³kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹ ĩ²kxi²nũ²la² yxo²kãin²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. ĩ³sa²yxau³txi¹. Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹txi³
we²txi²xi¹nxa²si¹hin¹jau³su² yxo²ĩ²ĩ¹nha²kxai³ we²nxĩ¹lxi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³
wa³su³txi³ a³li²sin³sxã³ ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ju³kxai³lu² ĩ³hi¹tain¹tũ³ka³txa² ĩ²ain¹nũ²la² Li³kau³ni²a²ko³xa² a²wãn³txa² e³ain¹jau³xa² yxo²kãin²ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txa² a³ka³nxi²sxã³ ã³wxã³ain¹nĩn²ta¹. A²nũ²hũ³kxan²ti³ hai³txi³ a²nũ²sai¹nxa³wi¹.

12 Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na²su² a²hxi²kan¹txi³sin²ta¹. Ju³pi²jah³lo²sin²ta¹. Nxe³jah¹lan²tu³ Bar³na³be²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³sxã³ jah¹lai²na²su² wi¹le³ha²kxai³ Mer³ku²ri²ah³lo²sin²ta¹. Nxe³jah¹lan²tu³ Pau²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxain¹kxa²yu³su² Ju³pi²jah³lai²na² sxi²ha² hau³ko³jah¹la² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³thĩ³na² sxi²je³na² a³li³kxai²nãn²tu³ tĩh³na² un²ta³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² po¹na² tẽ³i² hi³yãu³sa³kxa² tẽ³i² nxe³nũ²la² sxi²je³na² yxo²ka³teh³nãu³a² tẽ³sxã³ wah³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

— In³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txi³la³ha²kxai³ po¹na² su²lhã³ka³tu³ ũ³hũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹ta¹,

14 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² Pau²lah³lo²nu¹tã² nxe³te² hi²sen³kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²yah³nũ²la² ka³lih³ti³hex¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³yah³xa³ha²kxai³ a²wã²la² sa²te²lã³yah³nũ²la² tũ¹ka³txa² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² ã³tĩ³ya³sxã³ yxo²kãin²ĩ³ye³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe² kãĩ³yah³lxin¹ji¹wi¹? Txai²na² a²nũ²su²nũn³nha¹wi¹. Wxãĩ²yãx¹te²sa²nha¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³nx2ti³te³lhxã³ wxã³si¹na¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³su² yxau²na³li¹. Yxãn¹ta¹ Ju³pi²jah³lai²na² nũ³ka³txa² hai³txi³ ka³ten³su²nxa³wi¹. Tah³lxa³kxa² so¹lxi³ we¹tain¹te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Oh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³ ĩ³ye³na² we¹tha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹te²ju²hẽ³li¹.

16 Kxãn³su² a²nũ²to³la³ta² yxo²i²ain¹ju³ta² yũ³na²hẽ³li¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³kxin²nxa³hẽ³li¹.

17 Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² a²kãin²ju³ta² a²nũ²a² wã²nã³ũ¹nha²hxai²na²hẽ³li¹. Ya²la³tu³ wẽ³ha²yau³xa² sa²si¹hã³i² hai³sxa² wi¹wen¹ju³ta² kãĩ³ũ¹hai¹ni² yain³txa² sa²si¹hã³i² nxe²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³ka³lih³yah³lxi³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ kãin²khaix¹nx2na³li¹. Nxe³jau³su² tai²li² ĩ³ye³ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³sxã³ wãn³txa² ka³lxa¹txi³ ĩ³ye³kxain¹ya³sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²su² ti³hit1sxã³ o²la³kxain¹ju³ta² hãĩ¹nxã¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nãu³a² ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³nu¹ta²na² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² Pi³si²ti²a²ko³xa² sxa³jen³nai²na² a³li³ha²kxai³ I³ko²ni²a²thĩ³na² a³li³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa² ĩ³ki³ha¹kxain¹nũ²la² Pau²lah³la² wãn³txa² sa²yxo²ã³si¹ha²kxai³ su²lhã³te³lhxã³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ txah³lxa³kxa² hxi²tẽ³nha²sxã³ wha³tin³kxain¹nũ²la²:

— Ya³lun²ta¹. Nxẽn³txain¹sxã³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ hxi²ki³la³kxi²nũ²la² sxi²je³na² sa²si³nxe² a³li³sxã³ ã³na¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Yxãn¹ta¹ yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹sxã³ ĩ²yxau³ain¹tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² ya³lu²te²hũ³sxã³ sxa³ta¹hxai²hẽ¹la². Sxa³nxa²ha¹te¹ ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la² nxe³thĩ³nu¹tain²txi³ ĩh³wi¹xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³nũ² ãh¹ a³lan²nũn³tãu³a² je³na² a³li³xi²ya³ka³tu³ Ter²be²thĩ³na² ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thi³na² wq³li²xi²ya³jau³su²

21 Ā³nxai³ya³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³a²nū²a²ka³lxa¹txi³yo²i²sxā³yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ĩ³xi²te³lhxā³ a³li³xi²yah³nū²la² Lis²tra²thi³na² ā³wih¹sxā³li³xi² I³ko²ni²a²thi³na² ā³wih¹sxā³li³xi² nxe³nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² Pi³si²ti²a²ko³xan¹thi³nai²na² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Nxe³sxā³ ā³nxai³ain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i²sxā³yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² yo²ha³kxa¹ sa²hau³kot3sxā³ a²hxi²kan¹ti³nū³su²te²a² ũh³wxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su²nxe³jau³xa² yo²i²ki³kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nē³lha³tai¹. Nxe³nē³lha³kxai³Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹li¹. Wān³txai²li²sa²yo²ā³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³txa²ā³sān²ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Tū¹ka³txai²li² yo²i²nxain¹na³li¹. Nxe³te²na²wi¹lī²txai¹nhē³li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pi³si²ti²a²ko³xa² a³li³xi²yah³nū²la² Pā³fi²li²a²ko³xa²ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

25 Ā³wih¹yah³nū²la² Per²je²thi³na² ā³yit1tū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³yau¹ū³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² A³ta²li²a²thi³na² ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

26 Hā²wxān³txa³nū² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² Si²ri³a³ko³xa² sxa³thi³nai²na² ĩ³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thi³na² ā³wi¹lhī¹nai³tā² a³li³ya³hī¹nai³tā²yo²i²ain¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ a²wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²nha²kxai³ ĩ³xi²nū²la² yo²i²tū³ka³txa² ĩ³kaix1sa²kxi³nū²kxi²nū²la² ĩ³hen³txain¹ya³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹na³li¹. Kāin²khaix1nx2na³li¹. Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² yo²i²ain¹ju³ta² ĩ³yau¹ū³hain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³a²nū²a² yo²ha³kxa¹ yo²i²ti³te³nain¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²ai²na² yo²i²te²na² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³sxā³kxān³su² a³la²nain¹ta¹hxai²hē¹la².

15

Je³ru³sa³lē²thi³na² ĩ³xi²sxā³e³kxi²nyhu¹kxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nāu³xa² Ju³te²a²ko³xu¹tai²na² a³li³xain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² yo²i²tū³ka³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² e³ta¹hxai²hē¹li¹. E³te³nah¹lxi¹: “Wxa²ki³lha³lxa² tē³sxā³ a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² ĩ³yau¹ū³nx2ta¹ju³ta² wet1sah¹lxi³hē¹li¹.” Nxe³jau³xai²li² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ũ³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su²te²syah¹lxan³kxan²ti³ te²yā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ yah²lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ne³wā²na³nx2ti³xah³lho³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ yo²xūn³txi³ ĩ³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²xah³lxi¹lxi¹. Jau³jau¹xai²na² wain³ti³he¹nx³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹jut3su² Je³ru³sa³lē²thi³na² a²pos²to³lo² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta³

he³la³kxa² i³wã³txi³sain³te³lhxã³ sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau³lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²na² nxe³sxã³ sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³jut3su² yxo²i²tũ³ka³txa² sa²si¹hã³ain¹ka³tu³ a³li³ain¹nũ²la² Fe³ni²si²a²ko³xa² ã³wa²to¹tha²kxai³ Sa³ma²ri²a²ko³xa² ã³wa²to¹tha²kxai³ nxe³ain¹tãu³a² a²nũ²a² yxau²xai³tũ³ka³txa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³hen³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² yxo²i²ain¹nũ³na³li¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ kãin²ka³li³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nũ²la² a³li³xain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³ yxo²i²tũ³ka³txi³su² te²a² a³pos²to³lo² nũ³ka³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³yã³nũ²kxain¹ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yxo²i²ain¹ju³ta² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² in³txi³nãu³xu¹ta²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te²an²tu³ i³sa²yxau³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³ti³he¹nxa³wi¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa²sa²yxowet1si¹hain¹jau³su² kwa³na³txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³kxa²yu³su² a²ki³lha³lxi³na² a²ki³wã²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ju¹ta²na² so¹lxi³ wain³na³li¹. Fa³ri³se²a² in³txi³nãu³xu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ a³pos²to³lo² nũ³ka³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹ta² he³la³kxi³su² te²a² ã³yã³nũ²kxain¹sxã³ i³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Kxã³su² i³ye³lain¹nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³su² i³sa²yxau³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wã³tã³sah¹lxi¹lxi¹. Kxã³nhxi¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² i³kaix1so¹sa³na²hẽ³li¹. i³kaix1so¹sa³te³nah¹lxi¹: “Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² a²yxau³tãu³a² sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nã²tu³ Txa²wãn³txa² i³yau¹ũ³hai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ yxo²i²sain¹tu¹wi¹.” Txa²wã¹sũ³na² nxe³sa³na²hẽ³li¹.

8 Nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãu³ai²na² hxi²kan¹txi³ i²jah¹lo²su² ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wih¹hain¹na²hẽ³li¹. Txai²yã¹xain¹nũ³na²hẽ³li¹.

9 Hai³txi³ ha³na³ka³lxi³ i²sa²sĩ¹nxa³hẽ³li¹. Tũ¹ka³txai²na² a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹kxain¹nũ³na²hẽ³li¹, yxo²i²ai¹nha²kxai³lu¹.

10 Nxe³ain¹jut3su² i³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe²e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wã¹si³yah³la²nãu³u¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² hxi²kan¹txi³ sa²yxowet¹txain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ai¹nhxai²kxai³ jã¹nxe³sxã³ hxi²kan¹nẽ³lxa³wi¹. Nxe²nẽ³lxa³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ hxi²ka¹nain¹nũ³nxa³lho³li¹.

11 Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ki³sa²kxai³ ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹kxi²nẽ³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² te²yã¹nxain¹nũ³tu¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ain³kxain¹tũ³ka³txa² ka³nahx2sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² Pau³lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxain¹ju³tu¹ta²nã¹jau³xa² a²yxowet¹ha³kxa¹ i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³hen³txi³nyhain¹nũ²la² Ti³a²kah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã³tã³nãu³sah³lxi¹lxi¹.

14 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² a²wi¹lhĩ¹na² yxo²ĩ² ã³si³wxe³ju³ta² Si³mãu²ah³la² ĩ³yau¹ũ³nẽ³lain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² ĩ²sxã³ so¹ain¹na²hẽ³li¹.

15 Nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na²

16 Nxe³te³nah¹li¹:

“Hã²wxã³txa³ ã³wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹tãu³a² Ta³vi²yah³la² a²ne³tah²nãu³a² ã³yã³nũ²kain¹sxã³ ĩ³kãin²te²lo³ta¹na¹tu¹wi¹.

17 Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹kxi³nũ³su² te³nain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ĩ³kaix¹ta¹na¹te²a² yxo²ĩ²sain¹tu¹wi¹.

18 Nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.”

Ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.

19 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² tũ¹ka³txai²na² kwẽn¹ta²na¹ yxo²ĩ²ã³si³wxe³te²a² wãn³txa² sa³txe¹jau³xa² ĩ³ye³kxai¹yah³lxi³txa³hẽ³li¹.

20 Nxe³yã¹ta¹ nxe² ũ³wha²li¹kain¹kĩ³te³nah¹li¹: “Ju¹ta²na² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ³li¹. Yain³txa² kq³nxe³te²a² a²yãu³ka³txa² sa²nũ¹txain¹kxai²nãn²tu² nxe³tũ³xai²na² ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ³li¹. A²nũ²a² ã³xa² in³txi³su² tã³nxa² a²nũ²a² ã³xa² sxe³xa³ka³lxi³su² tã³nxa² yxo²kwain³nhã²sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ³li¹. Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ĩ³na²yah³lxi³txa³hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²ti³ho³nxa³te²a² wã²nhĩ²yah³lxi³txa³hẽ³li¹.”

21 Nxe³jut³su² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ sa²ba³to³ nxe³hĩn¹su² kxai²nãn²tu³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³ye³hxai²na²hẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³nãu³xa² nxẽn³ta¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta² nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.”

Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹jau³su²

22 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txa² he³la³kxai²na² nxe³sxã³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³la² Bar³na³be²ah³la² sxã³ Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² ĩ³te³lhxã³ ain¹na³li¹. Ai¹nha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ ĩ²sxã³ so¹kĩ³kxai²nãn²tu³ ã³si³tẽ³kxain¹si¹jau³su² kwa³na³ain¹kĩ³kxai²nãn²tu³ wi¹lhĩ³nx2na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la² ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ nxe³jah¹la² Bar³sa³ba²sah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³ Si²lah³la² ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ nxe³ya³te²a² wi¹lhĩn¹ya³ha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³la³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hẽ³li¹.

23 Nxe³ha²kxai³ ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lhũ³ain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³pos²to³lo² nũ³ka³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² nxe³te²a² txa²wã³tã³xi²nyhain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² yxau³tã³nxa² Si²ri³a³ko³xa² yxau³tã³nxa² Si³li²si²a²ko³xa² yxau³tã³nxa² nxe³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² txa²wã¹wã³tã³sah¹li¹li¹.

24 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ txa²nũ³ka³txa² wxã³sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2tain¹ta¹hẽ³li¹. Nxe³jau³xa² hxi²waun³txi³sxã³ ĩ³yxaih¹yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹jau¹xai²na² hai³txi³ sa²si¹hã³nx2ti³sĩn¹nxa³hẽ³li¹.

25-27 Nxe³na¹ju³kxai³lu² a²nũ²a² ĩ²sxã³ so¹sĩ¹na¹tu¹wi¹. Sĩ¹na¹kxai²nãn²tu³ Bar³na³be²ah³la² Pau²lah³la² ya³li³khai¹xai¹yah³lxin¹kxe³su² ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Ju³ta²sah³lai²na² Si²lah³lai²na² nxe³sxã³ sa²sĩ¹hã³ain¹sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹sĩ¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³lai²na² Pau²lah³lai²na² nxe³sxã³ ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³te²a² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wi¹lo²la³kxain¹ju³ta²

kāin² ĩ³hen³txi³nyhain¹na²hē³li¹. Su²lhā³te³lhxā³ nyhain¹kxan²ti³nū¹ya³lo³txi³sxā³ Sū³na² wān³txa² ha²ya³kxa³ ĩ³hen³txi³nyhain¹to³h³na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a³lxai¹nha¹nhai¹. A²nxe³tū³ka³txa² wxā³ain¹kxai²nān²tu³wān³txai²li² ũ³wha²li¹lū³nx2ta¹jau³xain²txi³ ĩ³ye³nha¹jau³xain²txi³ ĩ³yau¹ū¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ki³ha¹kxi¹nx2ta¹ka²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.

28 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txi³su² te²na² wān³txa²txa²nū³ka³txi³su² te²na² wān³txa² nxe³sxā³ ā³nhau³ko³tā³li¹. Nxe³ha²kxai³jau¹xai²na² so¹lxī³ sa²yo²wet1si¹nx2ta¹jau³su² kwa³na³nx2ti³sī¹na¹wi¹.

29 Nxe³jau³xa²sa¹ yain³txi³su² ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa²sa²nū¹tain¹kxai²nān²tu³ ĩ³yain³yah³lxī³txa³hē¹li¹. A²ti³ha²yau³xa² ĩ³na²yah³lxī³txa³hē¹li¹. A²ti³ho³nxa³te²a² wā²nhī²yah³lxī³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa² in³txi³su² tā³nxa² a²nū²a² ā³xa² sxe³xa³ka³lxī³su² tā³nxa²yo²kwain³sxā³ ũ³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxī³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na²sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2na³li¹. Na¹jau³su² tai²li²nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li² sa²si¹hā³kxe³su² a³li³ain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thī¹na²ā³wi¹hain¹ka³tu³ yxo²ī²tū³ka³txa² ĩ³kaix1sxā³ ā³nxū¹tū²la² ha³teh³nxā³nxai²li² ũ³hū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Ai¹nha²kxai³ ta²nxā¹nxai²li² so¹kxi²sxā³ ĩ²hxa³tain¹nū²la² ka³lih³kxi²la²nha²nxū²kwai³lxū¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Ain¹nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lo²nu¹tā² Si¹lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²wān³txa² ĩ³hen³txain¹ya³ha²kxai³ ye³ka³lxai¹txi³ ĩ³yau¹ū³ain¹ya³ha²kxai³ ĩ³nxū²kwai³lxū¹txain¹ya³ha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³ha²kxai³ ye³jen¹nāu³kxai³lu²:
— Wi¹lhin¹sxā³ ĩ³xi¹jah³lxu¹li¹. Ain¹jau³su² ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la²nū³ka³txi³nu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ ĩ³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Yxān¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹ta²na² so¹lxī³ a²yo³not1sxā³ yxau³ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxū²la² kan²txi³yxau³ya³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³yau¹ū³ya³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²hxi²kan¹ta³ he³la³kxa³ wān³txai²na² jau³xain²txi³ ĩ³yau¹ū³hain¹nū³ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² Bar³na³be²ah³la² ā³nhait1ja³jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
— Bar³na³be²ah³lāi³. Sxi²jen³ti³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³yau¹ū³sa²the³ki³thī¹tax3tai³tā² āh¹lxī³ ai³sxi²xa²sai¹. Wi¹lhin¹tin²tā¹ ki³txai²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Wi¹na³li¹. Ai³ya³sa³wi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Jo³āu² Mar²ko³jah³la²ka²lat1sxā³ tē³ya³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Jau¹xai²na² wi¹lxai³wi¹. Pā³fi²li²a²ko³xa² ā³nxai³ki³sī¹nai³tā² jah¹lai²na²sa²kxai³lu² ā³nē³lhxā³ ih³xi²ti³ai¹ti²tu³wi¹, ya³lo³txi²nxa³ha²kxai³lu¹. Nxe³ha²kxai³ tē³ki³ju³ta² wi¹lxai³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ha²kxai³ yxo²xūn³txi³ ĩ³ye³li³ya³ha²kxai³ ā³nhai²ta³lxī³sxā³ ai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²kxai³ Mar²ko³jah³lo²nu¹ta² ā³sa²so¹sxā³ na³vi²o²tē³na² Syl²pri²ko³xa² ā³nxai³ka³lo³su² ā³wih¹sxā³ ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

40-41 Nxe³ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Si²lah³lo²nu¹tā² ā³sa²so¹ha²kxai³ Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko³xa² nxe³ko³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²tū³ka³txi³nāu³xa² ā³nxū²kwai³lxū¹te³lhxā³

ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²nxa³ta³lxa¹ yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nx2ti³tu¹wi¹. Wi¹lhin¹sxã³ ã³nxai³jah³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ya³ha²kxai³ ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

16

Ti³mo²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ ai³yah³xi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ter²be²thĩ³na² ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² a³li³nũ²la² Lis²tra²thĩ³na² ã³nxai³ya³ka³tu³ Ti³mo²jah³la² i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ a²hã³ka³na² Ju³te² ta¹ka³lxan²tu³ yxo²i²ha²kxai³ a²wĩ³na² Kre²kah³lo²su² te²an²tu³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Lis²tra² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ I³ko²ni²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²tũ³ka³txan²tu³ Ti³mo²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹ye¹nxa²ha¹te¹ e³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ti³mo²jah³la² ã³sa²so¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³yãn¹ta¹ Ti³mo²jah³la² wĩ³nai¹tã² Kre²ka² nũ³ka³txi³si²na²hẽ³na¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² a²nũ³ka³txi³sxa³xã¹. Nxe²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³ha¹txi²kxai²nãn²tu³ kũ³we²ki²la² wi¹lxa³xã¹. Nxe³ha²kxai³ sa²yxo²ã³xa³khih³. Nxe³jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ã³sa²so¹nũ²la² a²ki³wã²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³thĩ³nãu³xai²li² ai³lha²thet3tãu³a² ha³teh³nxã³nxai²li² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² tẽ³sxã³ wxã³txã³nxai²li² i³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wãn³txai²li² sa²yxo²we¹nyhain¹si¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³nxã³nxu¹ta²kxai³la¹ a²kxã³nxai³tã² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² sxã³ ũ³wha²li¹lhã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² ã³te¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta²

6 Nxe³nũ²la² Fri²ji²a²ko³xa² Ka³la²si²a²ko³xa² sxã³ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³ain¹tũ³kxai³lu²:

— A²si³a³ko³xa² ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹. Ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³su² ai³si¹hai¹nxa³jau³su² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Hã²wxã³txa³ Mi²si²a²ko³xa² yau³son³nũ²la²:

— Pi³ti²ni²a²ko³xa² ai³na¹tũ¹xã¹. Ain¹tah¹lxa¹ Je³su²jah³la² Yãu³ka³txa² ai³si¹hai¹nxa³jau³su² i³yau¹ũ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ai³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

8 Nxe³ha²kxai³ Mi²si²a²ko³xa² wain³txi³ ã³wa²to²ka² ai³nũ²la² Tro³a²te²thĩ³na² kan³sxã³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³tãu³a² ka³nxa³hi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxa³hi²nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta² i²ta¹hxai²hẽ¹la². I²ka³tu³ta¹ in³txa² Ma³se³to²na²ko³xan¹jah¹la² ã³wxã³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wxã³ye²nũ²la² win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³se³to²na²ko³xa² ã³wxã³sẽ¹li¹. ã³non²ta³kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yen³kxa² wxa²hau³ko³tũ²la² Ma³se³to²na²ko³xa² wa³su³txi³ ã³nxai³ya³sain¹na²hẽ³la². Txai²li² Lu²kah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹jah¹lo²sa¹wa². ã³si³tẽ³kxai¹na¹hẽ³la². Nxe³sxã³ Ma³se³to²na²ko³xan¹tũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

wi¹jau³xa² i³hen³txi³te³lhxã³ ai³ya³sain¹na²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na²
sa²si¹hã³sain¹sĩ¹nha²kxai³la².

Li²ta³ka³lxa² yxo²i² ã³si³wxe³jau³su²

11 Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹ya³sain¹nũ²la² Tro³a²te²thĩ³na²
a³li³ya³sain¹nũ²la² i³ye³na² kãin²je³na² hãu¹sxã³ ai²ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
Sa³mo³tra²si²a²ko³xa² kwa² u²te³na¹nha¹ka³tu³ a³lan²tãu³a² Ne³a²po³lis²thĩ³na²
ã³nxai³sxã³ a³li³kxi²ya³sain¹na²hẽ³la².

12 Te²yã¹nxũn³tãu³a² i³ye³na²kxai³lu² ã³sxã³ Fi³li³pos²thĩ³na² a²yu³kxa²
ã³nxai³ya³sain¹na²hẽ³la². A²nxe³thĩ³na² Ma³se³to²na²ko³xan¹thĩn³su² ha²kxai³
sxi²ye³na² kãin²thĩn³su² ha²kxai³ nxe³hxai²na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no²
nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² yxau³thĩn³su² hxai²na²hẽ³la². A²nxe³thĩ³na² ye³ha¹li¹
yxau²a³lan²ya³sain¹na²hẽ³la².

13 Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sa²ba³to³nxe³ti³xa² thĩ¹nai²na² a³li³ya³sain¹ka³tu³:

— Ka³wã³lxa² yxo²ka³teh³nãu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³lhxã³ ã³wxã³sxã³ ã³nũ²kxai¹nhxai²na²hẽ³na¹.
Jã¹nxain¹tũ¹xã¹. Nha¹jau¹su² ai³sxi²ya³sain¹na²hẽ³la². Ya³sai¹nha²kxai³
ã³wxe³nha¹nũ²la² txu¹ti³nãu³xa² i³yau¹ũ³ain¹sĩ¹na¹hẽ³la².

14 Nxe³tãu³a² Li²ta³ka³lxa² Ti³a³ti²ra²thĩ³nãn¹ta¹ka³lxa² wxã³nũn³nũ²hẽ³la².
A²nxe³sxã³ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² wã²la²ka³lo³a² wi³win³ka³lo³a²
au³ka³lo³an²tu³ o²la³kxi²hxai²na²hẽ³la². A²nxe³sxã³:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² Pau²lah³lai²na²
wãn³txa² wi¹lain³kxi²na²hẽ³la². Nxe³tãu³a² wãn³txai²na² wi¹la³la³kxi²si¹jau³su²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² i³hxi²ka¹tã²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²
ãn³si³wxe³na²hẽ³la².

15 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² sxi²ha² yxau³kxi²tũ³ka³txa² whã²na¹
yxo²i²ai¹nha²kxai³ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
i³ye³kxi²sain¹sĩ¹te³nah¹li¹:

— Hĩ¹na² yxo²i²nũ³na¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²sxi²ha² yxaut³jah³li³hẽ¹li¹.
Nxe³sain¹to³sĩ¹nha²kxai³ ã³wih¹sxã³ yxau³ya³sain¹na²hẽ³la².

Sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹ya³jau³su²

16 Ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²je³na² ai³li²ya³sain¹tãu³a²
wã³lxa² i³ha¹txi²sĩ¹na¹hẽ³la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
kõ³nxe³te²a² yãu³ka³txa² a²nxũ²kwai³wi¹ha²kxai³ wãn³txa² ye³jen¹na²
wxã³ju³ta²nũ³a² i³yau¹ũ³hxai²na²hẽ³la². Nxe³kxai³ a²wa³kxẽn³yah³la² kãin²
ũ³yho³hi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³la².

17 A²nxe³ta¹ka³lxa² i³hit¹sain¹sĩ¹sxã³ i³kaix¹te³nah¹li¹:

— In³txi³nãu³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
a²sa³wi²ha³lxai²la¹wi¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹.
Txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²sãn²sxã³ ne³wã²na³ju³ta²nũ³a²
i³yau¹ũ³hai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³na²hẽ³la².

18 Nxe³jau³xai²na² ye³ka³lxa¹txi³ e³a³lan²ni²to³na²hẽ³la². Ai³la²
Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² hxi²ye¹ta³li³ha²kxai³ ã³yxo²o³tũ¹nũ²la²
a²yãu³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wit³sa¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³
nxũ²kwai³li³si¹hin¹jau³su² Je³su²jah³la² kwa³na³nxãn²na³li¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³
a²yãu³ka³txa² wa³su³txi³ nxũ²kwai³li³na²hẽ³la².

19 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wa³kxẽn³yah³la² a²yo³ha² so¹hxai²na¹kai³
jãx¹si¹sa²nxa³khĩh³. Nxe³jau³su² kãin² hit³txain¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³
Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ nũ³kxũn³sxã³ sa²so¹ain¹ya³sxã³

sxi²je³na² nxũ²kwai³ye³lan¹je³na² a²hxi²kan¹ta³ nũ³ka³txa² hxi²ka²nũ³a² sa²nũ¹ain¹na²hẽ³la².

20-21 Ai¹nha²kxai³ Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta³ sa²nũ¹ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la²nũ³xai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ki³nũ¹xai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² ki³tã³li¹. Nxe³ki³sa²kxai³ Ju³te²a² wãn³txa² sa²yo²wet¹si¹hain¹jau³su² i³hen³txi³nyhain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ki³nũ¹xai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² ki³sa²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³we¹tain¹ki³sxa³nhai¹. Nxe³jau³su² sxi²jen³na² yo²ha³kxa¹ i³wã³txi³nyhain¹na³li¹. Nxe³na²hẽ³la².

22 Nxe³ain¹ka³tu³ tũ¹ka³txa² kwa² ten³sa²tã³si²ain¹tũ³ka³txa² te²yã¹nxe³jau³su² e³kxain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³te²a² wã²la²ka³lo³a² sa²sai¹kxain¹sãn²nũ²la² hi³sa³ka³txa² i³wait¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹na²hẽ³la².

23 Kãin² i³wai¹txain¹nũ²la² kan²txi³ ũ³tĩ¹kxain¹na²hẽ³la². Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ka³nxa³hi²sxã³ tĩ¹kxi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹na²hẽ³la².

24 Nxe³nũ²la² tĩ¹kxi²thĩ³na² hau³ko³jah¹lai²na² hi²sen³su² sa²so¹yain¹nũ²la² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ³na² ũ³tĩ¹kxa² wxe³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³ hi³sa³ka³txa² kãin²ka³txa² tẽ³sxã³ sa²yu³kĩ¹la³kxain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ yu³ke³nxa² yxau³ain¹na²hẽ³la².

25 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² hai³ni² nxe³ain¹na²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ũ³tĩ¹kxain¹ya³tũ³ka³txi³nu¹ta² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxain¹na²hẽ³la².

26 Nxa²ha¹te¹ wa³su³txi³ kxĩh³nũ³xa² kãin² i³ka³ta³tat³sa²kxai³ sxi²nhu¹tain²txi³ tĩ¹kxain¹ya³thĩ³nu¹tain²txi³ kãin² i³ka³ta³tat³sa²kxai³ sxi²ha² yo²ha³kxa¹ ha³nxeh³lxa³ti³ hxa³li²ha²kxai³. Sxi²yo²a² sa²yo²than²nha²kxai³ kwa³thi³lĩh³na² hxi²kĩ¹la³kxain¹ya³tĩh³na² hxi²ka³li³lah¹kxi²ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

27 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² hau³ko³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² txu¹li²nũ²la² sxi²yo²a² sa²yo²than²kxe³su² i²nũ²la² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ũ³tĩ¹kxai¹na¹tũ³ka³txa² aun³ta³li³si³lxa²hĩ². Nxe³jau³su² hi³ki²a³la² tẽ³sxã³ wã²nxũh¹ su²lhã³nha²te³lhã³ nxa²hẽ³la².

28 Ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ yo²kãin²txi³ i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Wã²nxũh¹ su²lhã³nha²txa³hẽ¹le¹. A²yo²ha³kxa¹ yxau³si¹na¹we¹. Nxe³ain¹na²hẽ³la².

29 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² tĩ¹kxi²thĩ³na² hau³ko³jah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ya³wit³ta³ i³ka³txa² sxi²hẽ¹nũ³a² wxa²ko²ko²ta³ni²ye²si¹jau³su² sa²si¹hã³sãn²nũ²la² ã³wih¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tã² i² Si²lah³lo²nu¹tã² i² nxe² ten³na¹na²hẽ³la². Ten³na¹nũ²la² kãin¹ka³ta³tat³sa²ha²kxai³ Pau²lah³la² a²yen³nũ³a² ã³ka³tih³wxe³na²hẽ³la².

30 Nxe³nũ²la² sa²sai¹xi²yhain¹na²hẽ³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³jah³wxi¹. Ĩh¹nxe³ju³ta² txa²ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³nha¹ju³ta³ o²la³kxi²te³la¹ji¹wi¹? Nxe³na²hẽ³la².

31 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yo²i²in¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nũ³ai²na³ sa²hau³ko³txa²tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² yxau³ain¹tũ³ka³txa² yo²ha³kxa¹ te²yã¹nxain¹nũ³tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³la².

32 Nxe³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²na² yo²ha³kxa¹ ain³kxain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txain¹na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yo²i²ain¹na²hẽ³la².

33 Nxe³hĩ¹nu¹tai²na² tĩ¹kxi²thĩ³nu¹tai²na² hau³ko³jah¹lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² waih¹nyhain¹ju³ta² wxa²hi³lxi³kxi²nyhain¹na²hẽ³la². Nxe³ain¹sãn²ka³tũ³ hã²wxãn³txa³ sxi²ha² yxau³kxain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hẽ³la².

34 Nxain¹nũ²la² a²sxi²nhãu³a² tẽ³sxã³ ã³wih¹nũ²la² yain³txa² ũ³hũ¹ain¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹ ka³lih³khaix¹na²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³la².

35 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²tãu³a² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² po³li²sa² nũ³ka³txi³su² te²kxai³ kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txai²li² sa²ta²la³kxa²tã³txain¹ya³hẽ¹li¹. Nxe³na²hẽ³la².

36 Nxe³ha²kxai³ tĩ¹kxi²thĩ³nu¹tai²na² hau³ko³jah¹lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: — Pau²lah³lãi³. A²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa² ha³lo²a² sa²than²kxi² sa²tã³nx2ti³si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha²sxã³ a³li³ja¹hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².

37 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: — A²wi¹lhi¹na² Ro³ma²no² wãn³txa² sa²yxo²ã³sĩ¹nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Ro³ma²no² nũ³ka³txi³sa²sĩ¹na¹kxan²ti³ sxi²jen³nãu³ai²na² tẽ³sxã³ ĩ³wait¹sain¹sĩ¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sĩ¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²sain¹sĩ¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sĩ¹ka³tũ³ ũ³tĩ¹kxi²sain¹sĩ¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³: “Hĩ¹na² hã³a² a³li³ja¹hẽ¹li¹.” Sain¹jau³su² sa²yxo²we¹tain¹sĩ¹nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ a²hxi²kan¹jah¹la² wxã³ka³tũ³: “A³li³ja¹hẽ¹li¹.” Sa²sĩ¹nka³i²nãn²tu³ a³li³nha¹tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³la².

38 Nxe³ai¹nha²kxai³ po³li²sa² nũ³ka³txi³nu¹ta²kxai³lu² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² ĩ³hen³txi³nyhain¹na²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹:

— Ro³ma²no² nũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Ain¹jau³su² Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³ ain³kxain¹ka³tũ³ yuh³lxain¹na²hẽ³la².

39 Nxe³nũ²la² ũ³tĩ¹kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹nũ²la² ĩ³ain²ta³kxi²nyhain¹ka³tũ³ sa²tã³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxi²je³na² wa³su³txi³ a³li³xi²jah¹hẽ¹li¹. Nxe³ain¹na²hẽ³la².

40 Nxe³ain¹ya³nxa²ha¹te¹ a³li³xi²yah³nũ²la² Li²ta³ka³lxa² sxi²ha² ã³nxai³sxã³ ã³wih¹yah³na²hẽ³la². ã³wih¹yah³nũ²la² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹jau³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³nyhain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² a³li³xi²sxã³ ã³waix³txi²yah³na²hẽ³la², Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³ya³sxã³ ã³waix³txi²yah³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³txai²li² Lu²kah³lo²na¹xai²li² Fi³li³pos²thĩ³na²yo³na²yxau³na¹hẽ³la².

17

Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³na² ai³ain¹jau³su²

1 A³li³xi²yah³nũ²la² ã³fi²po³li²thĩ³na² ã³ya¹tã³wih¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ya¹tã³wih¹yah³nũ²la² a³li³xi²sxã³ A³po³lo²ni³a²thĩ³na² ã³ya¹tã³wih¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³ya¹tã³wih¹yah³nũ²la² a³li³xi²sxã³ Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³na² ã³ya¹tã³wih¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³thĩ¹nãu³ai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² yũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³thĩ³na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ã³wih¹hxai²kxai³ jã¹nxe³tu³ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²ba³to³ nxe³sxã³ ã³wih¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³nyhain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 ĩ³yau¹ũ³nyhain¹tu³te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxi¹ta²nãn¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹: “Yan¹ye³jen¹nãu³ai²na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ta¹jah¹la² a³ka³nxa² wxã³tu¹wi¹. Wxã³kxai²nãn²tu³ kãin² khãuh³lxa³txi³nha²sxã³

ya³lu²kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.
 Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa²
 nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³la² i³yau¹ū¹nx2ta¹jah¹lain²txi³
 Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²lxi²na³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³e³ta³lun²yain¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² i²li³jah¹lo²nāu³xa²
 so¹lxi³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Kre²ka² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³nū³ka³txu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² i³yau¹ū³nyhain¹jau³xa² hī¹na²
 so¹lxi³ ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Te²yā¹nxe³nū³sxā³ txu¹ti³nāu³xa² a²hxi²kan¹ta³ka³lxu³nāu³xa²
 yxo²i²ain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta³nxū³ka³txi³nu¹ta² yxo²ha³kxa¹
 Pau²lah³la² Si²lah³la² nxe³sxā³ ān³sa²si³tē³kxi²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³yā¹nū³ntah¹lxa¹ te³nxa³tū³ka³txi³sa²tū³ka³txa² ka³txā³nain¹jau³su²
 Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² te³nai¹nxa³jau³su² a²nū²a² kō³nxe³ti³
 kāi³tū³ka³txa² i³kaix¹ki³nū²kxi²nyhu¹sxā³ i³ki³han³sxā³ Pau²lah³la²
 kō³nxe³ti³ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ i³xan³txin²tain¹ka³tu³
 Pau²lah³la² Si²lah³la² nxe³sxā³ sa²so¹ain¹te³lhxā³ sxi²ta² yxo²ha³kxa¹
 ā³ten³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Nxe³ai¹nha²kxai³ Ja³sāu²ah³la² sxi²ha² ũ¹txi³ sxih²yxo²a² ũ³khō³sxā³
 ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹to³ta¹ Pau²lah³lo²la³ Si²lah³lo²la³
 i²ain¹tu³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

6 Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ Ja³sāu²ah³la² sa²so² in³txi³nāu³xa² i²li³tū³ka³txa²
 yxo²i²tū³ka³txa² sa²so² ain¹sxā³ a²nū²a² hxi²kan¹ta² o²la³kxain¹thi³na² tē³sxā³
 ā³nxai³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ yxo²kāin²i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Tū¹ka³txai²li² kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ju¹ta²
 yā¹nxe² kāi³ain¹nīn²tai¹. Jā¹nxain¹te³lhxā³ txa²wā¹sxi²je³na² wxā³ain¹nīn²tai¹.

7 Jā¹nxain¹sxā³ Ja³sāu²ah³la² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹nīn²tai¹.
 Nxain¹ka³tu³ txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Ro³ma²no²ko³xan¹ta² a²wa³li³kha³lah³lai²na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³yain¹sxā³ Je³su²jah³la² txa²wā¹si³yxau³kax³su²
 ti³hi¹jai¹nha²kxai³ nxe³yain¹nīn²tai¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 A²nxe³jau³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txain²txi² ain³kxai¹ni²
 a²hxi²kan¹te²nāu³xain²ti² ain³kxai¹ni² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yuh³lxi²
 hxi²waun³ta³kxi²nha² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Ain¹jau³su² Ja³sāu²ah³la² nū³ka³txi³nu¹ta²kxai³ ũ³yho³hi²txā³nxa²
 ũ³yho³hi²si¹hain¹jau³su² yxo²xū³txi³ i³yai³nxū³hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ain¹ka³tu³ ũ³yho³hain¹nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ ā³na¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Be³re²a²thi³na² ai³ain¹jau³su²

10 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tāu³a² Pau²lah³lo²nu¹tā² Si²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³
 kwa³na³ain¹ya³sxā³ Be³re²a²thi³na² sa²si¹hā³ain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Be³re²a²thi³na² ā³ya²tā³wih¹ya³ka³tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na²
 ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ā³wih¹yah³nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ya³tu³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jau³xa² Be³re²a² nū³ka³txa² wi¹lain³kxi²ha²kxai³ a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹
 Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² win¹ta² i³yī¹li²sxā³ i²ha²kxai³
 nxe³ain¹tu³ta¹hxai²hē¹la². Wān³txa² ki³han³jau³su² txa²nān³khi³
 ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Te³sa³lo²ni³ka² nū³ka³txa² kō³nxe³ti³
 kāi³ain¹kxu¹jā¹nxe² Be³re²a² nū³ka³txa² kāi³ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

12 Jã¹nxain¹jau³su² tũ¹kã³txai²na² sa²kxai³lu² ka³lxa¹txi³ yxo²i²ai¹nha²kxai³ Kre²ka² hxi²kan¹ta¹ka³lxi³nãu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ Kre²ka² in³txi³jah³lo²nãu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Ain¹tah¹lxa¹ Ju³te²a² nũ³kã³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² ha³tan³sai¹ain¹sxã³ ĩ³hi¹taĩ³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³hi¹taĩ³lain¹ka³tu³ta¹ wãn³txa² ki³han³jau³xa² ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² Be³re²a²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² jau¹xai²na² ain³kxi²nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³la² nũ³kã³txai²li² ĩ³xan³ta³kxain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²tũ³kã³txu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lu¹taĩ²na² sxi²ye³na² a²i³lxa² A³te²nas²thĩ³na² tẽ³sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹taĩ²na² so¹lxi³ Ti³mo²jah³lo²nu¹taĩ²na² so¹lxi³ on³sxã³ yxau³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹taĩ²na² wãn³txi³kxai³lu¹ tẽ³sxã³ ai³ain¹tũ³kã³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wa³lxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ah³lxin¹ka³tu³ Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² wa³su¹txi³ ã³ne³hit¹sa³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

A³te²nas²thĩ³na² ai³ain¹jau³su²

16 Nxe³nũ²la² wah³nxai¹nhĩ¹na¹ A³te²nas²thĩ³na² ai³lha²thet³tãu³a² ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ²tãu³ãn²tu³ txa²wã¹sũ³nu² sa²ki³lho³xain¹jah¹la² ka³lxa¹txi³ yũ³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³lu² hxi²ye¹txa³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nũ²la² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹ka³tu³ Ju³te²an¹tũ³kã³txa² wxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³ha²kxai³ Ju³te²an¹tũ³kã³txi³sxa³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹te²su² kxai²nãn²tu³ wxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³ha²kxai³ Pau²lah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Sxi²je³na² e³lho¹lxin³ko³nãu³a² a³lan²ta² hãĩ¹nxe³ti³xa¹ wxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ E³pi³ku³le²o² nũ³kã³txa² ã³wxã² e³sto³i²ko² nũ³kã³txa² ã³wxã² nxe³yain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³su² kũ³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ jah¹la² ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³kxi²nẽ³te³ji¹wi¹? Nxe³ain¹jau³su² nxai¹nha²kxai³ ã³nũ³kã³txai²na² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² ã³xa² ĩ²ki³sxa³jah¹la² wãn³txa² ĩ³ye³kxi²te³na³li¹.” Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19-21 A³te²nas²thĩ³nãn¹tũ³kã³txu¹taĩ²na² kwa²ha³la³ka³lxa³lon³tũ³kã³txu¹taĩ²na² nxain¹sxã³ a³lan²ta² hãĩ¹nxe³ti³xa¹ wãn³txa² tah²yau³xa² ain³kxi²nyhain¹te³lhxã³ e³kxi²nyhain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ã³sa²so¹ã³nũ²la² A³re³o²pa³ko²thĩ³na³ tẽ³sxã³ ã³wih¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãĩ³. Wãn³txa² tah²yau³xa² e³nhi¹lxi¹. Nxe³jau³xai²li² ã³ne³wxe³sa²sĩn¹nxa³nha²wi¹. Nxe³ha²kxai³ wain³txi³ ĩ³yau¹ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la²

22 Nxa²ha¹te¹ thĩ¹nai²na² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² a²nũ²nãu³xa² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³te²nas²thĩ³na² yxaut³tũ³kã³txi³sah¹lxi¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³ka³txã³nxe²nxa³sxã³ a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³sa²nẽn¹kxah³lxi¹lxi¹.

23 Jã¹nxe³yah³lxin¹jau³su² sxi²je³na² ã³ye³xai³lxi³ha¹tãu³a² txah³lxa³kxa² txa²wã¹sũ³na² sa²ki³lho³yah³lxin¹ka³txa² ka³ka³lxa¹txi³ ĩ²a¹hẽ³li¹. ĩ²a¹tãu³a² txah³lxa³kxai²li² ũ³wha²li¹nha²ju³ta²: “Txa²wã¹sũ³na² ĩ²ki³sxa³kxah³lo²su¹.”

Nxe³jau³xa² i²a¹hē³li¹. A²nxe³jah¹la² i²yah³lxan³kxah³lo²sa²ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ wain³txi³ i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wi¹.

24 Nxē¹ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²si³yxau³tāu³ai²la¹wi¹. Oh³xan¹ko³xa² a²wa³kxēn³su² ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² a²wa³kxēn³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ sxi²ha² a²nū²a² txo³nain¹thīn³su² kxa²ha³ta³nxān²ti³ yxau³kxi²nē³tu³ta¹hxai²nxa³hē¹li¹.

25 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹ni² a²nū²a² yen³kxa² yxo²kwai³nxa³i² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxain¹ki³sxa³lho³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ka³ten³su² ki³ju³ta² ū³hū¹nē³lai¹nha²kxai³ i³yax1ki³ju³ta² ū³hū¹nē³lai¹nha²kxai³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nē³lha²kxai³ nxēn³ta¹hxai²hē¹li¹.

26 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³lu² a²nū²a² ka³na³ka³nat3sxā³ wet1sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ a²nū²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ txon¹sxā³ yxau²xai³ki³ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³lu² ā²la² ha³lo²a² wet1sxā³ ū³hū¹xai³nē³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yān³ta² yū³nē³lxa³hī¹na¹ ha³lo²a² sa²hau³ko³ta¹hxai²hē¹li¹.

27 Ā³te³nxi²si¹ki³jau³nū³su² we¹ta¹hxai²hē¹li¹. Jā¹nxe³jut3su² ā³te³nxi²ki³kxai²nān²tu³ i³ha¹txi²hī³ki³tā³li¹. Hai³txi³ u²lxi³ he¹xa³nhai¹.

28 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³sa²ti³hi¹tē³na³li¹. Nxe³nhē³nha²kxai³ wi¹lhxai³lxi²ki³tā³li¹. Txa²wā¹nū²ai²na² wi¹lhe¹ki³tā³li¹. Nxe³jau³xa² yā¹nxe³sxā³ wxa²nū³ka³txi³su² te²a² e³lain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. Nxe² e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² a²ne³tah²nāu³su² ki³tā³li¹.” Nxe³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wi¹.

29 Jā¹nxe³te²su² a²ne³tah²nāu³su² ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² nūn³na³li¹. Hai³txi³ txah³lxa³kxi³sxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² hi²sen³su² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² we¹ki³jah¹lo²sxa³wi¹, Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² ha²kxai³lu¹.

30 Nxe³ju³tu¹ta²nān¹te²kxa³ya³lhu² a²kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³ki³sxa³ta²wi¹. Nxe³ju³tu¹ta²na² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ne³wā²na³kxi²nē³lin²ta¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³na¹la³kxi²nha²si¹nhē³jau³su² kwa³na³nē³na³li¹.

31 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² i³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Yan¹nāu³a¹ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ txa²yen³nāu³a¹ wxa²ki³nū²kxai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³la² i²sxā³ so¹ai¹na¹jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² wān³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lai²la¹wi¹. Kxā³nxa² jah¹lain²txi³ ya³lu²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ha¹jau³su² nxe³na¹hē³li¹. Nxe³jah¹lain²txi³ i²sxā³ sa²so¹ai¹na¹hē³li¹. i²sxā³ sa²so¹ai¹na¹jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² Jah¹lu¹ta²kxai³ nxe³te² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²ki³nū²kxai¹na¹tū³ka³txain²txi³ wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² ha³na³ka³lxi³ wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ nxe³tain¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² i³yī¹li²na¹jen³nāu³wa³kxa² nxe³tain¹tu¹wi¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²si¹nhē³lha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹te²lo³jah³lxi³tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ A³te²nas²thī³nān¹tū³ka³txu¹ta²kxai³lu¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³xai²na² ain³kxain¹tāu³ kāin²ka³lxi¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³xai²na²

wān³txi³kxai³lu¹:

— Hā²wxān³txa³ jah¹lai²na² wān³txa² āh¹ain³kxi²nxa²sah²lxun¹sīn¹nhai¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³³ Nxe³nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la².

³⁴ A³li³kxain¹nū²la² a²nū²a² yxo²i² ā³si³wxe³ai¹nha²kxai³
ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Ti³o³ni²sah³la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³
a²nxe³jah¹la² A³re³o²pa³ko²thi³nān¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³
Ta³ma²ri³sa³ka³lxa² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i²sxā³
ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

18

Ko³rīn²to²thi³na² ai³ain¹jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² A³te²nas²thi³na² a³li³ā¹ta¹hxai²hē¹la².
A³li³ā¹nū²la² Ko³rīn²to²thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

² Ā³wih¹ka³tū³ a²nū²a² i³hat¹txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² A³kwi²lah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ain¹ta¹ Pōn²to²ko³xa² txon¹ta¹hxai²hē¹la².
Kxā³nhxīn¹kxai³lu² Klau²jah³lai²li² Ro³ma²no²ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa²
i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ro²ma²thi³na² a³li³hxn³jah¹li³hē¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³
a³li³hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la², Ju³te²a² nū³ka³txa²sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
A³kwi²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ a²txu¹ha² Pri³si²la³ka³li³nu¹ta¹na²
tē³sxā³ I³tal²ya²ko³xa² a³li³ā¹ya³sxā³ Ko³rīn²to²thi³na² ā³wih¹sxā³
yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxe³ya³tāu³a² po¹na² wā²la² o²la³kxi²sxā³ po¹na² wā²la² sxi²ha²
we¹ja³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² sxi²ha² wā²li³na² yxo²kwain³te²a²
so¹kxain¹ya³nxa²ha¹te¹ ū³yho³hain¹ya³txā³nxa² A³kwi²lah³la² hxi²ka²
so¹kxain¹ya³to³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³jut³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
wa³kon³jut³su² ha²kxai³ i³ha¹txi²nyha¹ka³tū³ yxau³kxi²nyha¹nū²la² wa³kon³
hxi²nū¹nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

⁴ Yxau³ya³ka³tū³ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a²
nū³ka³txa² ā³nū²kxain¹thi³na² ā³wi¹yha³nhū²la² i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².
A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹te²su² ta³nxa² Kre²kan¹te²su² ta³nxa²
nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²si¹hain¹jau³su² wxi²kan¹txi³
i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxe³ti³xa² sa²kxai³lu² Si²lah³lo²nu¹tā² Ti³mo²jah³lo²nu¹tā² nxe³ya³sxā³
Ma³se³to²na²ko³xa² a³li³sxā³ wxā³yah³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² sxi²ha² wā²la²
wa³kon³ju³ta² ā³na¹nū²la² a³lan²ta² whāi²na¹ Ju²te²a² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² i³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²li³si¹jau³su² i³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hē¹la².

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txu¹ta¹na² jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ā³ha²kxai³
ko³te³ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Pau²lah³lo²nu¹ta²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³li³wxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
ten³yah²lxa³li¹. Nxe³yah²lxa³nha²kxai³ wān³txa² sa²yxo²ā³yah³lxin¹ju³ta²
wā²nxū¹lxah³lxin¹te²tu³wi¹. Nxe³jut³su² twa²wā²la³ka³lo³a²
i³tū³kxi²ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sah¹lxin¹ju³ta²
e³lxah²li³ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ hī¹nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txa²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹wi¹.
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ka³tu³ ā³ain¹nũ²la² sxi²ha² nēn³nxā³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nān¹thĩ³na² ā³wih¹sxā³ yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³na² Ti²si³o³ Jus²jah³la² a²wa³kxēn³yah³la² ha²kxai³ yxo²i²nũn³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² a²wā³kan¹thĩn³su² ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² a²wa³kxēn³yah³la² Kris³po²ah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² ain³kxi²nũ²la² yxo²i²ha²kxai³ a²wē³ha³lxi³yu³ta² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ha²kxai³ Ko³rĩn²to²thĩ³nān¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³la¹ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ti³nāu³a² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Hxi²sxā³nho³tēx³jut³su³nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Txa²wān³txa² i³hen³txai¹nĩn¹ju³ta² kon³to³txa³hē¹li¹. Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxet³sxā³ i³hen³txi³sa²tē³tain¹to³hē¹li¹. Txai²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.

10 A²nũ²a² hxi²ki³kxai³lu² i³su²nxai¹nxa³lho³li¹. Thĩ³nai²li² a²nũ²a² yxo²i²sain¹te²nũ³a² ka³lxa¹txi³ yũ³ye¹nxa²tu¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na² a²wān³txi³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ kwē³kxa² ko³ha¹li¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Kre²sa²ko³xan¹ta² wa³kxēn³yah³la² ā³wē³no³tain¹ta¹hxai²hē¹la³, Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa² hxi²ka²sa³. Nxe³ha²kxai³ Ka²li³o³jah¹la² wxa²sa²ha³la³ti²lho¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² Ju³te²a² hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su² i³yxaih¹sxā³ i³xan³txi³sxā³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² ā³nhai¹tũ³te² nũ³ka³txa² ā³ki³nũ²kxi²nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ā³sa²so¹nũ²la² Ka²li³o³jah¹la² sxi²ha² tē³sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³sxā³ ki³han³yain¹jau³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txa² sa²yo²ā³nxa²sĩn¹na³li¹. Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yo²wet¹si¹hain¹jau³su² i³hen³txai¹nha²kxai³ wain³txi³ e³ai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ tai²li² tē³sxā³ wxā³sĩ¹na¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wa²lũ³xi²te³lhxā³ nxain¹ta¹ Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta² so¹lxi³ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sa²ta³nxa² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ta³nxa² nxe³ke³la³te²kxai³ sa²yo²we¹txa²lxi³hĩ³na¹wi¹.

15 Yxān¹ta¹ hai³txi³ nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ kwa²wān³txa² so¹lxi³ a²nũ²a² i³lih¹ju³ta² so¹lxi³ wān³txa² i³kwa³na³yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³ i³ye³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³tai²li² nũh¹i²jah¹lxi³hē¹li¹. Ain³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹.

16 Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² aun³ta² a³li³xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³yxaih¹nũ²la² Sos³te³ne²sah³la² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³sa²so¹nũ²la² Ka²li³o³jah¹la² a²ye³na² nũ³kxũn³txi³ i³wai¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Sos³te³ne²sah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² jut³su² i²kxan²ti³ hai³txi³ we¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² wā³lain¹jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³ yxau³a³lan²to³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ Ko³rĩn²to²thĩ³nu¹ta²kxai³lu² ā³ā¹sxā³ a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tā² A³kwĩ²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² Sē³kre²a²thĩ³na² ā³wih¹nũ²la²

Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²ha²kxai³ ũ³nhē³ko¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

19-20 Nxe³nũ²la² na³vi²o²tē³na² ā³wi¹hain¹ka³tū² E²fe³so³thĩ³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² ā³wih¹ka³tū³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la² ain³kxi²tũ³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lāi³. Ti¹ai²na² kan²txi³ yxaut3sĩ¹nhē³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hĩ¹na² hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² wi¹lhin¹sxā³ ĩ²sa³kxai²nān²tū² ā³wa³li²na¹tū¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² Pri³si²la³ka³lxi³nu¹ta²na² A³kwi²lah³lo²nu¹ta²na² sxā³ ā³ā¹sān²nũ²la² Pau²lah³la² so¹lxi³ ā³li³xi²ta¹hxai²hē¹la².

22 A³li³xi²nũ²la² Se²sa³re²a²thĩ³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ā³ā¹sxā³ ā³li³xi²nũ²la² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³nxai³sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nũ²la² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² ĩ²sxā³ wi¹lĩ³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²sxā³ wi¹lĩ³ka³lih³kxi²nyhain¹nũ²la² a³li³xi²nũ²la² Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²nxa³tāu³a² a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la². A³li³xi²nũ²la² Ka³la²si²a²ko³xa² Fri²ji²a²ko³xa² nxe³tāu³a² ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txi³nāu³xa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

A³po²lah³la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

24-25 Nxa²ha¹ta¹ a²si³yon³nāu³a² E²fe³so³thĩ³nu¹ta²nān²tū³ Pri³si²la³ka³lxi³nu¹ta²na² A²kwi²lah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxā³ yxau³ya³tāu³a² A³po²lah³la² ĩ³hat1txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² A³le³syān³tri³a²thĩ³na² txon¹jah¹lo²su² ha²kxai³ Ju³te²a² a²nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ũ³wha²li¹jau³xu¹ta²na² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ĩ³hen³txain¹jau³xa² so¹lxi³ wain³txi³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ju³ta² so¹lxi³ ā³ne³wxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta² ā³ne³wxe²nxa³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³sxā³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² ā³wih¹tāu³a² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³hen³txi³tāu³a² Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tā² A³kwi²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ĩ³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ha¹txi²yah³nũ²la² sxi²ha² yxau³ya³thĩ³na² sa²so¹yah³nũ²la² Je³su²jah³la² wān³txa² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³ya³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 ĩ³yau¹ũ³ya³nxa²ha¹ta¹ A³po²lah³lo²nu¹ta²kxai³ a³li³sxā³:

— Kre²sa²ko³xa² a³li³sxā³ ā³nxai³na¹tũ¹xā¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ E²fe³so³thĩ³na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² ha³tēh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹lhxā³ Kre²sa²ko³xan¹ta² yxo²ĩ²te²nũ³ka³txa² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex3jah³lxi³wxi¹. A³po²lah³lai²li² wi¹lhin¹na³li¹. Sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²jah¹lo²su² na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² Kre²sa²ko³xa² ā³wih¹tāu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa² wxi²kan¹txi³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹jau³xu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Wain³jau³xai²la¹wi¹. Wxa²wān³txai²li² hai³txi³ wai³nxa³wi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txa² a²wi¹lhĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ ĩ²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²ĩ² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19

Pau²lah³lai²na² E²fe³so³thi³na² yxau³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ Ko³rĩn²to²thi³na² Kre³sa²ko³xan¹thi³nai²li² ã³wih¹sxã³yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ A²si³a³ko³xa²ã³nxai³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³lha²the³tũ²la² E²fe³so³thi³na²ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wih¹nũ²la² in³txi³nũ³xai²li² yxo²i²te²nũ³kã³txa²ĩ³ha¹txi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³kã³txa² kũ³we²ki²la² ka³lxa¹ye²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³tũ³kã³txa² 12 ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

² A²nxe³tũ³kã³txa² ĩ³ha¹txi²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yxo²i²yah³lxi¹nhĩ¹nu¹taĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²ã³nxũ²kwai³wih¹nx2ti³lhai¹li¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ tũ¹kã³txai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ko³sĩn¹nxa³nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ain³kxi²sĩn¹te²txã³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxa²ha¹te¹ nxe³yah³lxi¹nxi²nũ²tu³ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxi¹nhĩ¹nu¹taĩ²na²ĩh¹nxe³ju³ta² a²si³yxau³jut3su² lhai¹li¹? Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wãn³txa² ĩ³hen³txi³sa²sĩn¹jau³xai³tã² a²si³yxau³ju³ta³la² sĩn¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² wain³na³li¹. A²nũ²a² a²ko³nxe³ju³ta² ĩ³ain²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ã³na¹la³kxi²nha²ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hẽ¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³: “Txa²si³yo³na² wxã³jah¹lai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³lai²na²so¹lxi³ yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³jau³xai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² ĩ³hen³txi³nx2tain¹ta¹hẽ¹li¹. Nxe³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ ĩ³hen³txain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxai³:

— Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²i²nha¹nhai¹. Ain¹jau³su² ai¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶⁻⁷ Hã²wxãn³txa³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wxa²ne³wxai³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ wãn³txa² yau³ã³lxi³jau³xa² ĩ³ye³kxai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ Kxãn³su² i³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tãn³tĩ¹sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txa²ã³nũ²kxi²thi³na² ã³wih¹to³nhũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³ wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² Je³su²jah³lai²la¹wi¹. Txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³su² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Hã²wxãn³txa³ yxo²i²xa³te²a² sa²kai³lu³ ĩ³ye³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³si³tẽ³kxi²ju³ta² wain³ti³hex1nxa³wi¹. We¹jah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² yxo²i²ain¹tũ³kã³txa³ tẽ³sxã³ a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ti³ra²no³jah³la² sxi²ha²ha³teh³nxã³nxa² ĩ³hen³txi³thi³nãn²tu³ ã³wih¹sxã³ ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ Kwẽ³kxa² ko³ha¹li¹ kwẽ³kon³tãu³a² a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txi³sxã³ã³ti³hex1ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ A²si³a³ nũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³kã³txi³su² te²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²nũ³kã³txi³su² te²a² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Se²vah³lai²na² a²ki³lha³lxa²nũ³xa² o²la³kxain¹jau³su²

11 Nxe³ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³nu²su² Jah¹lo²kxai³lu² Pau²lah³lo²su² te²kxai³kāin²ĩ³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³kāin²wā³nxĩ¹ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lai²na² wā²la²ka³lo³a² sa²so¹ka³tu³a²nũ²a² ĩ³ton³te²a² ũ³tĩ¹kxi²kxai²nān²tu³ we²txain¹tu³ta¹hxai¹hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ā³nxũ²kwai³wih¹te²a² jā¹nxe³kāi³sxā³ wā²lain²txi³ tē³sxā³ ũ³tĩ¹kxi²kxai²nān²tu² nxũ²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la².

13-14 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nāu³xa² ā³sa²nũn³te²nāu³xa² nxe³ain¹te³nah¹li¹:
— Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² Pau²lah³la² hxi²ki³kxai³lu²kwa³na³ain¹na²na¹. Pau²lah³la² yā¹nxe² kāi³sĩ¹na¹tũ¹xā¹. Nxe³jau³su²ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txa² Ju³te²a² sxi²jen³nāu³a² ai³lha²thet³sxā³o²la³kxi²sain³nyhah¹li³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Se²vah³la² tah²nāu³xa²ju¹ta²nũ¹jā¹nxe² o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²nāu³xa² a²wĩ³nai²na²sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² wā³nxĩ¹te² si³yxau³jah¹lo²su² kxan²ti³nxe²na³na¹ nxe²nxa³ka³tu³ a²ki³lha³nāu³xa² nxe² o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tũ³ka³txi³nu¹tai²li² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxe²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:
— Nxũ²kwai³li³si¹hai¹nhĩ¹jau³su² Je³su²jah³la² kwa³na³nxa²sĩ¹na³li¹. Nxe³jah¹lai²li² Pau²lah³la² ĩ³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² kō³nxe³te²a²yāu³ka³txa² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Je³su²jah³la² ĩ²a¹ha²kxai³ Pau²lah³la² o²la³kxi²ju³ta² ain³kxi²na¹ha²kxai³te²sa¹wi¹. Yxān¹ta¹wxāi²na² ĩh¹jah¹lo²ta³yah³lxin¹ji¹wi¹?

16 Ain¹sxā³ in³txai²li² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹la²hi²sen³kxai³lu² nũ³kxũn³txi³ ā³nhe¹kai¹nha²kxai³ a²wā²la²ka³lo³a²sa²ten²ta³kxi²lā³ai¹nha²kxai³ kāin² ĩ³yĩx¹to³ta³lxai¹nha²kxai³nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ hxi²ye¹ta³lxin³tai¹nha²kxai³aun³tih¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E²fe³so³thĩ³nān¹ta² nũ³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa²a²yo²ha³kxa¹ ĩ²ai¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ĩ³ye³lain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Sa²nēn¹kxi²a³sah¹li³wxi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxain¹ka³tu³a²nũ²a²ka³lxai¹txi³kō³nxe³ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²si¹hain¹jau³su²ĩ³hen³txain¹sān²sxā³ yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ka³tu³ tũ¹ka³txa² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² kō³nxe³jau³xa²wā³nxĩ¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³txā³nxa² yũ³kxai²nān²tu³ wxa²sa²ta³sxā³ũ³thũ²kxi²sa³hē¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³txā³nxa² a³li²khaix¹txā³sa²ye²kxan²ti³50.000 nxe² a³li²kxan²ti³ hāi¹sxā³ ũ³thũ²kxi²sa³hē¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²li² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³jut³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³nxĩ¹nxe² wxi²kan¹yai¹ni²nxe³jau³xa² a²ha²te¹lhxā³ u²lon³ta³kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

E²fe³so³thĩ³nān¹tũ³ka³txa² he¹kxi²nyhain¹jau³su²

21 Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tā² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Hĩ¹na² ai³na¹tu¹wi¹. Ma³se³to²na²kō³xa² ai³sā²na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³Kre³sa²kō³xa² ai³nũ³na¹tu¹wi¹. Jā¹nxa¹ka³tu³ Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³wi¹ha¹tu¹wi¹. Nũn³to³ha¹ka³tu³ Ro²ma²thĩ³na² ā³ya²sa³we¹ti¹ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²nu¹tā² E³ras²to³jah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³a²sa³wi³ha³lxai² Ma³se³to²na²kō³xa² ā³nxai³si¹jau³su² sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² A²si³a³kō³xu¹tai²na² yo³na²yxau³tu³ta¹hxai²hē¹la².

23 Yo³na² yxau³tj³xa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxain¹te² nū³ka³txa² E²fe³so³thi³nān¹te²a² ye³khāuh³lxa³ti³nyhain¹ju³ta² ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³tū³ka³txa² hxi²ka²sa³.

24 Ā³si³wxe³te³nah¹lxi¹ a²nū²a² E²fe³so³thi³nān¹jah¹la² Te³me²tri³o³jah¹lo²su¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² pra²ta²ki³a² ya³te³ya³ten³ki³a² o²la³kxi²ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa² sū³na² sa²ki³lxo³ta¹ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa² jū¹lxi³thi³na² wet¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²li² hai³txi³ ka³ten³sxa³ha²kxai³ txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹kxai²nān²tu³ a²yo³ha² Te³mi²tri³o³jah¹la² hxi²ka² ũ³yho³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxa² kāin² yen³kxi³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yain¹nxa²ha¹te¹ E²fe³so³ nū³ka³txu¹txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ha²kxai³ a²nxe³hī¹na¹ Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa² yxo²kwai³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

25 Jā¹nxain¹ju³kxai³lu² Te³me²tri³o³jah¹lu¹ta² hi²sen³kxai³lu² pra³ta²ki³a² ya³te³ya³ten³ki³a² o²la³kxain¹tū³ka³txa² i³kaix¹so¹sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Pra³ta²ki³a² tē³sxā³ Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa² jū¹lxi³thi³na² we¹ki³sa²kxai³ yen³kxi³ki³sxai²tai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxe³yān¹ta¹ jah¹lai²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² ko³te³kxi²nē³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹: “Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³kxa² a²nū²a² hxi²ka² we¹txain¹kxa² hai³txi³ wā³nxī¹nxa³wi¹. Hai³txi³ ka³ten³su² nxa³wi¹.” Nxe³jau³su² A²si³a³ko³xai²na² yxau³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ E²fe³so³thi³na² yxau³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³xain¹na³li¹.

27 Ai¹nha²kxai³ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² ā³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Ti³a²na³ka³lxa² ā³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxe³na¹nhai¹. Ta¹ka³lxa² kāin²khaix¹kxan²ti³ ne³wā²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. A²si³a³ nū³ka³txi³su² te²a² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ta¹ka³lxa² sa²nēn¹kxain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² ne³wā²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Na¹jau³su² tai²li² e³ye¹nx2ta¹wi¹. Te³me²tri³o³jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ wān³txa² e³yain¹jau³xa² ain³kxain¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³xan³txi³sxā³ yxo²kāin²txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³a²na³ka³lxa² E²fe³so³thi³nān¹ta¹ka³lxa² kāin²khaix¹sīn¹na³li¹. Nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxai¹nha²kxai³ sxi²je³nai²na² whāi²na¹ nxe² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Kai²ah³lai²na² A³ris³tar²ko³jah³lai²na² nxe³sxā³ hxi²kxūn³txi³ hxi²ki³ain¹yah³nū²la² ā³nū¹nain¹thi³na² ā³sa²so¹ain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² Ma³se³to²nān¹jah¹lo²nāu³su² ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³jah¹lo²nāu³xa² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² kxān³su² ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu¹:

— Ā³wih¹nūn³na¹tū¹xā¹. Nxe³tah¹lxi³na¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² ā³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

31 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² hxi²kan¹te²a² kxān³su² ya³li³ha²kxai³ sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Nū¹nain¹thi³nai²na² ā³wih¹txa³hē¹li¹. Su²lhā³nxain¹nha³tai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³ye²nyhai¹nha²kxai³ ā³ki³nū²kxi²tū³ka³txa² a²wā³kxi³kxai³ wān³txa² yau³ā³xa² i³kaix¹txi² a²wā³kxi³kxai³ wān³txa² yau³ā³xa² i³kaix¹txi²

nxe³yah³lxi³ha²kxai³ i³khu³khu³nxe² i³kaix¹jah³lxi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ain³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² A³le³syān²trah³la² sa²so¹sxā³ tē³sxā³ a²nū²a² yen³nāu³a² ūh³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ ka³nahx²nxe³si¹hain¹jau³su² wxa²sa²tā³yi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tū³ i³ye³kxi²ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

34 Yxān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Ju³te²a² wān³txa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta¹li² i²ain¹tāu³a² āh¹lxi³sxā³ yxo²kāin²txi³ i³kaix¹ta³lxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³a²na³ka³lxai²na² E²fe³so³thi³nān¹ta¹ka³lxai²na² kāin²khaix¹nx²na³li¹. Nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Wa³su³txi³ kaix¹tā³ti³he¹nxēn³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

35 A²nxe³thi³nu¹ta¹na² a²hxi²kan¹jah¹lai²li² a²yen³nāu³a² i³sa²yxau³nū²la² ā³ka³nahx²nxe³yain¹si¹hain¹jau³su² wah³nxain¹nū²la² ā³ka³nahx²yxain¹nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. E²fe³so³thi³na² kāin²khaix¹nx²na³le¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ti³a²na³ka³lxa² sxi²ha² sa²hau³ko³txi² txah³lxa³kxa² wā³nxīn¹ki³ai²na² oh³xa² a³hi²ki³a² sa²hau³ko³txi² nxe³kī³tā³le¹. Te²jai¹ti²tu³we¹.

36 Nxe³jau³xai²li² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²kī³jau³xai²la¹we¹. Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxa¹jah¹lxi³sā²nhē³le¹. Ā³to³toh³lxi²kāi³ah³lxi³txa³hē¹le¹.

37 Nxe³ha²kxai³ in³txi³nāu³xai²li² tē³sxā³ wxā³yah³lxin¹te²a² ko³nxe³ti³ o²la³kxai¹nxān³ta²we¹. A²wā³nxīn¹thīn³ta³ yen³kxa² hai³txi³ kāi³ai¹nxa³ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa² ko³nxe³ti³ e³kxai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ai¹nxa³ta¹ti²tu³we¹.

38 Nxe³ai¹nha²kxai³ Te³me²tri³o³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxā³ wān³txa² i³kwai²kxi²jau³xa² yū³ain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²ko³xai²na² hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nū²kxai¹nhī¹na¹ i³hen³txi³nyhain¹txai²lē¹.

39 Yxān¹ta¹ wān³txa² an³txi³khaix¹nxe³jau³xa² yū³kxai²nān²tu³ yxau²xai³tū³ka³txa² i³kaix¹sxā³ sa²nū²kxi²nyhain¹ka³tū³ i³hau³ko³nyhain¹tu¹we¹.

40 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² kwa²hāi¹nxe² ā³ki³nū²kxah¹lxi¹lxe¹. Wā²nxūh¹lxi³kī³tā³le¹. Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no² a²hxi²kan¹jah¹la² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nē³lain¹kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²nē³lain¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²nū³ka³txa² he¹kxi²sa²te³lhxā³ ā³ki³nū²kah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ wā²nxūh¹lxah³lxi¹lxi¹.” Nxe³nē³lain¹ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² wain³jau³la² i³wa²lū³xai¹nhī³kī³sxa³we¹. Nxe³ha²kxai³ khāuhx³nē³lai¹nha³ta²we¹. A²hxi²kan¹jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³ha²kxai³ aun³txa² i³si¹hain¹jau³su³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ aun³txa² i³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

20

Pau²lah³lai²li² Ma³se³to²na²ko³xa² Kre²sa²ko³xa² ai³jau³su²

1 Aun³ta² i³yain¹sxā³ ā³nhāu²no³jain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²nū³ka³txa² i³kaix¹so¹sxā³ ā³nū²kxi²nū²la² wān³txa² wi¹jau³xa² i³nxū²kwai³lxū¹nain¹jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ā³waix³txi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³waix³txi²nū²la² Ma³se³to²na²ko³xa² ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la².

2 Ai³lha²thet³tāu³a² a²nū²a² yxo²i²te²a² wān³txa² wi¹jau³xa² i³nxū²kwai³lxū¹nain¹jau³xa² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ yxo²i² kāi²no³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a³li³sxā³ Kre²sa²ko³xa² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe²xai³ti³kxai³lu² i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tã³tĩ¹sxã³ ta³ko¹xu¹ta²na² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Si²ri³a³ko³xa² ã³nxai³te³lhã³ nxe³tah¹lxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³ tũ³ka³txa² su²lhã³te³lhã³ ain¹jau³su² ain³kxi²nha²nũ²la² ã³wa²li²sxã³:

— Ma³se³to²na²ko³xa² wa³li²te³la¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4-5 Ai¹nha²kxai³ a²ne³hẽ³ta² a²sa³wi³ha³lxa² wa³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Tro³a²te²thĩ³na² wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa²sa¹, So²pa³trah³lo²su² ha²kxai³ A³ris³tar²kah³lo²su² ha²kxai³ Se³kũn²jah³lo²su² ha²kxai³ Kai²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²su² ha²kxai³ Ti²ki³kah³lo²su² ha²kxai³ Tro³fi²mah³lo²su² ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³tũ³ka³txu¹ta²kxai³la¹ So²pa³trah³lai²na²su² Pi²rah³la² tah²su² ha²kxai³ Be³re²a²thĩ³nã¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ A³ris³tar²kah³la² Se³kũn²jah³la² nxe³sxã³ Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³nã¹jah¹lo²nã³sxu² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Kai²ah³lai²na²su² Ter²be²thĩ³nã¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Ti²ki³kah³la² Tro³fi²mah³la² nxe³sxã³ A²si³a³ko³xan¹jah¹la²nã³sxu² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²li² wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txai²li² Lu²kah³lo²na¹xai²na² Fi³li³pos²thĩ³na² yxau³na¹hẽ³la².

6 Nxa²ha¹te¹ yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa² yai³nain¹ju³ta² yain³ta³lun²ya³sain¹nũ²la² hã²wxã³txa³ Fi³li³pos²thĩ³na² a³li³xa³sain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxã³ Tro³a²te²thĩ³na² ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la². ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxã³ yxau³a³sain¹na²hẽ³la².

Tro³a²te²thĩ³na² ai³ya³sain¹jau³su²

7-8 Jã¹nxe³ha²kxai³ sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na² ĩ³tut3sa²kxai³ ã³nũ²kxi²sxã³ yain³ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sxi²ha² oh³xan¹thĩ³na² ka³la³sxã³ ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ka³nxah³hi²ha²kxai³ lã³pi³ãu²tẽ³na² ka³lxa¹tẽ³ti³nãu³xa² ũ³thũ²kxi²sa²kũ²ta³ain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu²:

— Ka³nxa³ha²ta²na² a³li³sxã³ ã³waix3txi²ki²tu¹wi¹. Sain¹sĩ¹nha²kxai³ wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi² ã³si³wxe³sain¹sĩ¹na²hẽ³la².

9 ĩ³hen³jah³lxi³sain¹ka³tu³ ĩ³ye³sxã³ ã³na¹ti³he¹xai¹nxa³ha²kxai³ wẽn³sa² Eu³ti²kah³la² sa²kxai³lu² sxi²ha² kĩn³txi³ yxo²u³nha²ta³yxo²a² ã³wxe³ha²kxai³ kxã³su² ain³kxi²yxau³ha²kxai³ kãin²hxi²tha³o³nha²kxai³ ĩ³ãu³xi²na²hẽ³la². ĩ³au³xi²tãu³ kĩn³txi³ yxau³ha²kxai³ ĩ³ãu³xa¹nha²ju³ta² ã³ya²lu¹tã²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² wxa³sa³non²ta³kxi²na¹tũ¹xũ³ ain¹nxa²ha¹te¹:

— ã³ya²lu¹tã²li¹. Nyhain¹na²hẽ³la².

10 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a³ka³nxi²sxã³ ã³tĩ³xain¹na²hẽ³la². ã³tĩ³xain¹nũ²la² ã³ka³ti³lhu³ta³kxa²wxe³sxã³ wxa²ha³la³wau¹kxi²na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³in²jxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²wi¹tãu³a² ãh¹ nxũ²kwai³yaun³ta¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

11 Nxe³nũ²la² sxi²hẽ¹na² ka³la³xi²na²hẽ³la². Ka³la³xi²nũ²la² yain³tũ³xa² tẽ³sxã³ wã²nãu²lxa¹nũ²la² yain³ya³sa²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² ãh¹ĩ³hen³txi³sa²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sa²sĩn¹te³na¹ ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ ta³lun²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³ ã³sxã³ ã³waix3ja³sa²sĩn¹na²hẽ³la².

12 ã³sxã³ ã³waix3ja³sa²sĩn¹nũ²la² wẽ³sa² Eu³ti²kah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹ain¹sxã³ ĩ³xain¹na²hẽ³la². Ka³tẽn³su² tẽ³sxã³ ĩ³xi²ha²kxai³ wi¹lxi³kxain¹na²hẽ³la².

Mi³le²to²thĩ³na² ai³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ A³sos²thĩ³na² ã³nxai³sĩ¹na¹hẽ³la². Nxe³jut3su²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ ã³sxã³ ã³waix3sa²sĩ¹nxa³ta³lxa¹ nxe²
 ĩ³ye³kxi²sa²sĩ¹na²hẽ³la². ĩ³ye³kxi²sa²sĩ¹te³nah¹lxi¹:

— A³sos²thĩ³na² ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹. Tãu³a² ĩ³ha¹txi²xi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹sxã³ ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Yah³lxin¹kxai²nã²tu³ txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² tĩh³nã²ta³ ã³nxai³na¹tu¹wi¹.
 Nxe³sa²sĩ¹na¹hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹sxã³ ã³nxai³sĩ¹na¹hẽ³la².
 14 Nxe³nha¹nũ²la² A³sos²thĩ³na² a³li³kxain¹sĩ¹na¹hĩ¹na¹ ĩ³ha¹txi²xi²sa²sĩ¹na²hẽ³la².
 ĩ³ha¹txi²xi²sa²sĩ¹nũ²la² ã³nũ²ti²sã²nha¹ka³tu³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹nha¹ka³tu³
 A³sos²thĩ³na² a³li³xi²nha¹hẽ³la². A³li³xi²nha¹nũ²la² Mi³ti³le²na²thĩ³na²
 ã³ya²sã³wih¹nha¹hẽ³la².

15 ã³ya²sã³wi¹sã²nha¹ka³tu³ hã²wxã³txa³ a³li³xi²nha¹hẽ³la².
 A³lan²ni²nũ³tãu³a² Ki²os²ko³xa² yau³son³sxã³ ka³nxa³hi²nha¹hẽ³la².
 Nha¹ka³tu³ ka³nxa³ha²ta²nũ³tãu³a² Sa²mos²ko³xa² ã³ya²sã³wih¹nha¹hẽ³la².
 Nxe³nha¹nũ²la² a³li³xi²nha¹nũ²la² a³lan²nũ³tãu³a² Mi³le²to²thĩ³na²
 yau³son³sxã³ ã³ya²sã³wih¹kxi²xai³nha¹hẽ³la².

16 Kxã³nxa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² wa³su³txi³ ã³nxai³na¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Pẽn³te³kos²ta²
 nxe³ti³xa² ah³xi²nxa³ta³lxa¹ ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹. Nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ju³ta²
 A²si³a³ko³xa² ã³nhi²kat1sai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Nxa¹ha²kxai³
 E²fe³so³thĩ³na² wain³txi³ ã³wa²to¹ja³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sa²sĩ¹na²hẽ³la².

Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jau³su²

17 Nxe³jut3su² E²fe³so³thĩ³na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te²
 nũ³ka³txai³tã² a²hxi²kan¹ta² wxã³si¹hain¹jau³su² ĩ³kaix1so¹na²hẽ³la².

18 Nxe³sxã³ Mi³le²to²thĩ³na² wxã³sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kxã³nhi²ĩ¹nai³tã²
 E²fe³so³thĩ³na² yxau³hxi²na¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxau²xai³la¹ju³ta² ha³kxa¹
 ĩ²yah³lxi³hxi²na¹ta¹ti²tu³wi¹.

19 Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² ye³ka³lxa¹txi³
 khãuh³lxa³txi³sain¹to³ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 a²sa³wit3su² na¹ha²kxai³ win¹ta²txe²lxi³ wet1tai¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. A²nũ²ai²na²
 khãuh³lxa³txi³sain¹to³ha²kxai³ ĩ²ãin²txi³sxã³ nãn³to³ha¹ta¹ti²tu³wi¹.

20 Nxe³yãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² wi¹lyxau³yah³lin¹ju³ta² so¹lxi³
 ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹. Wxa²sxi²ha² ta³nxa² nũn¹yah³lxin¹thĩ³na² ta³nxa²
 ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹. Jau¹xai²na² o¹hxain²nxa³ta¹ti²tu³wi¹.

21 Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ko³ti³hi¹nain¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²sxã³
 Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la²
 yxo²i²si¹hai¹na¹ju³su² ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹
 ĩ²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

22 Nxe³na¹ha²kxai³ hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³su²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³nxai³si¹sa³jau³su² kwa³na³sa³ha²kxai³ we¹ta¹tu¹wi¹.
 Na¹kxai²nã²tu³ ai³na¹tãu³a² ĩh¹nxet3sxã³ kãĩ³sa²hĩ³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹.

23-24 Nxai¹na¹ha²kxai³ sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ai³lha²thet3to³ha¹tãu³ai³tã²
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³sa²to³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a²
 ĩ³xan³ta³kxi²nxai¹nha³ta¹. Khãuh³lxa³ti³nxai¹nha³ta¹. Kan²txi³
 ũ³tĩ³kxi²nxai¹nha³ta¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³
 sa²yxo²we¹txin¹ju³tan¹te²su² nxe³nxai¹nha³ta¹.” Nxe³sa³to³h³na²hẽ³li¹.
 Nxe³sa³kxan²ti³ su²lhã³sain¹kxan²ti³ sa²yxo²we¹ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na²

Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txa² kwa³na³sa³ju³ta² so¹lxi³
o²la³kxi²na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹ wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³tai²li²
ã³na¹la³kxi²nhyah¹lxin¹sãn²nũ²la² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wi¹lhin¹te²lo³txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹.

25 Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³hxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹jut3su²
ã³waix3kxi²na¹hĩ¹na¹ āh¹ĩ²kxi²xi²sah¹lxan³tho³li¹.

26 Nxe³na¹jut3su² hĩ¹na² e³lai²na¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³sxã³
ã³na¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wã²nxũh¹lxah³lxin¹tu¹wi¹. Txai²lan²nxa³lho³li¹.

27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²ten³jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹
ĩ³yau¹ũ³nx2ti³hxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹. O¹hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.

28 A²nxe³ju³kxai³lu² wxãi²na² sa²kxai³lu² wxa²ẽ¹nãu³la³
wi¹lĩ²nha¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³te²
nũ³kã³txa² wi¹lĩ³hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sih¹nx2ti³jau³su²

Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ũh³wxe³nx2ti³na²hẽ³li¹. Nxe³ju³kxai³la¹
tũ¹kã³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² ya³lu²hĩ¹nai³tã¹ju³ta³la² yxo²ĩ²te²a²
Txa²wã¹sũ³na² nũ³kã³txi³sah²lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³kã³txai²li² Txa²wã¹sũ³na²
a²sa³wi³ha³lxai²la¹wi¹.

29 Nxe³na¹ha²kxai³ ã³waix3txi²na¹kxa²si³yo³na² a²nũ²a² kõ³nxe³thin¹te²a²
wxã³ye¹nx2tain¹tu¹wi¹. Wxã³kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³thi¹ta²lxain¹sxã³
he¹kxa³ha³te²ta³lxi³nx2tai¹nha³tai¹.

30 Nxain¹kxa²yu³su² wxa²nũ³kã³txai²na² ĩ²li³te² ĩ³nxai²na² Sũ³na² wãn³txa²
ain³kxi²nxa³te²a² yũ³ah³lxi¹li¹. ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³tai¹. Nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³sa²si¹nx2tain¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³nx2tain¹sxã³
sa²so¹nx2tai¹nha³tai¹.

31 Nxe³ju³ta²nũ³a² wi¹lĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Kwẽ³kxa² ko³ha¹li¹
ka³na³ku²tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hai³txi³ ĩ³hen³txi³sxã³
ã³na¹ain¹to³nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Ka³nxah³ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³
a³lan²ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³ khãuh³lxa³txi³nha²sxã³ ĩ³nãn³ti³hit1sain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³
ĩ³ãin²ta³kxi²nhã²nxa³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.

32 Nxe³na¹jut3su² hĩ¹nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³a² ũ³hũ¹nx2ta¹wi¹.
Nxe³te²na² wãn³txa² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lĩ²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxã³
ã³nxũ²kwai³lxũ¹nxa²lxi³tu¹wi¹. ĩ³ya³lo³ti¹nx2ti³tu¹wi¹, yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta²
ã³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su¹. Jã¹nxe³sxã³ wi¹lhau³ko³txa²lxi³tu¹wi¹.
Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² wã³li²hĩ¹na¹ yxo²ĩ²tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹
wxa²nũ¹txa²lxain¹nũ²la² ha³lo²a² wi¹ko³xa² sa²wxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a²
a²kõ³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³
yxo²ĩ²tũ³kã³txa² so¹lxi³ yxau³kĩ³tu¹wi¹.

33 Jã¹nxa¹jut3su² wxa²yen³kxai²li² wã²la²ka³lo³su² ta³nxa² ha³teh³nxãn³su²
ta³nxa² so¹kxi¹nx2ti³hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³yãn¹ta¹ txa²hxi²ka² so¹lxi³ nũ³kxũ³sxã³ wa³ko³nhxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹.
Jã¹nxe³sxã³ txa²nũ³kã³txa² nũh¹ nũ³kxũ³sxã³ sa²hau³ko³tai¹na¹tai¹ti²tu³wi¹.

35 Nxe³na¹ha²kxai³ a²nũ²ai²na² hxi²ka¹nxa³te²a² ã³non²ta³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³
te²u¹jã¹nxe² kãi³te²nũ³su² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Te²yã¹nxe³jut3su²
Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu²
ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹. “Yen³kxa² so¹kxain¹kĩ³ju³ta² wi¹na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹
yen³kxa² wã²nhũ¹ain¹kĩ³ju³ta² wi¹khaix1hĩ³nx2na³li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.
Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³na²hẽ³la².

36 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ã³ka³ti³wxe³ya³sain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxi²na²hẽ³la².

37 Nxa²ha¹te¹ ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la² Pau²lah³la² kãin² ĩ³nãn³kxin²tain¹na²hẽ³la².
Nxe³sxã³ ha³la³ti³ain¹nũ²la² ĩ³yo²sai¹la³kxin²tain¹na²hẽ³la². Ai¹nha²kxai³
wi¹lhin¹sxã³ a³li³si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹na²hẽ³la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² ã³wa³li²nxa³jau³su²
ĩ³hen³txi³ha²kxai³ ĩ³ain²ta³kxin²tain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² na³vi²o²tẽ³na²
sxa³je³na² ã³si³tẽ³kxi²sain¹sĩn¹nũ²la² ĩ²sã³sain¹sĩn¹nxa²ha¹te¹
ai³ya³sain¹na²hẽ³la².

21

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³jau³su²

1 Ai³ya³sain¹nũ²la² ĩ³ye³na² yxo²ha³ti³lhi³ya³sain¹ka³tu³ Kos²thĩ³na²
ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la². ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a²
a³li³ya³sain¹nũ²la² Ro²tes³thĩ³na² ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².
ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹nũ²la² hã²wxãn³txa³Pa²ta³ra³thĩ³na² ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².

2 Nxe³ya³sain¹tãu³a² na³vi²o²tẽ³na² Fe³ni²si²a²ko³xa² ai³tẽ³na²
ĩ³ha¹ja³sai¹nha²kxai³ ã³we¹ti¹sxã³ ai³ya³sain¹na²hẽ³la².

3 Ai³ya³sain¹nũ²la² Syi²pri²ko³xa² ten³sa²tã³sxã³ ĩ²nha¹yu²hẽ³la².
Nha¹tãu³a² a²wi¹tãu³a² yxo²wa³ti³kxi²sxã³ ai³ya³sain¹na²hẽ³la².
Ti²ro³thĩ³na² Si²ri³a³ko³xan¹thĩ³na² ã³we¹ti¹yha³sain¹na²hẽ³la².
ã³we¹ti¹yha³sain¹ka³tu³ a²yen³kxa² wxa²sa²nũ¹nyha¹sain¹tĩ³kxai³lu² tẽ¹nai²li²
ã³sxã³ a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

4 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa²
ĩ³ha¹txi²nyha¹sai¹nha²kxai³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
yxau³a³lan²ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
hi²sen³kxai³lu² ĩ³yau¹ũ³tin³tain¹nũ²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la²
ĩ³hen³txain¹te³nah¹li¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³nhĩ¹kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³ti³nxain¹sĩ¹nha³tai¹.
Ain¹jau³su² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² hxi²waun³ta³kxain¹sxã³
ai³si¹hai¹nxa³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³kxain¹na²hẽ³la².

5 Nxain¹kxan²ti³ ye³jen¹nũn³tãu³a² a³li³ya³sai¹nha²kxai³ tũ¹ka³txai²na²
whãi²na¹ in³txa² txu¹ha² wẽ³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹ ã³si³tẽ³kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la².
Nxe³sxã³ ĩ³ye³na² yxo²ka³teh³nãu³a² ã³yit1ta²xai³sxã³ ã³ka³ti³lhu³ta³kxa²
ã³wxe²xai³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxa³sain¹na²hẽ³la².

6 ĩ³ye³li²ta³lun²nũ²la² na³vi²o²tẽ³na² ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².
Nxe³ya³sain¹nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² ĩ³ha¹txi¹yha¹sain¹tũ³ka³txai²li²
wã³lain¹na²hẽ³la².

7 Wã³lxain¹nxa²ha¹te¹ Ti²ro³thĩ³na² ã³sxã³ a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².
ã³sxã³ a³li³ya³sain¹nũ²la² To³le³mai²ta³thĩ³na² ã³yat1ti¹yha³sain¹na²hẽ³la².
ã³ya¹ti¹yha³sain¹nũ²la² ye³ka³na³ka³nat3sxã³ a³lan²ni²sxã³ Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³ha¹txi²ya³sain¹sxã³ ĩ³ye³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

8 Nxe³nũ²la² a³lan²ni²tãu³a² ã³sxã³ a³li³xi²nyha¹sain¹na²hẽ³la².
Nxe³nyha¹sain¹nũ²la² Se²sa³re²a²thĩ³na² ã³we¹ti¹yha³sain¹na²hẽ³la².
ã³we¹ti¹yha³sain¹nũ²la² Fi³li²pah³lai²na² sxi²ha² yxau³ya³sain¹na²hẽ³la².
A²nxe³jah¹lai²li² kxã³nhxĩ¹nai³tã² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³hĩ¹nai³tã² a³pos²to³lo²
nũ³ka³txa² ĩ²sxã³ sa²so¹ain¹jah³lo²su² tai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³na²hẽ³la².

9 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha¹li¹ ha¹li¹ a²ka³ne³nāu³xa² yū³ta¹ in³txa² yū²nxa³ta¹ka³lxu²nāu³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txain¹na²hē³la².

10 Nxain¹nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³a² A²ka³bo³jah³la² Ju³te²a²ko³xan¹jah¹la² wxā³na²hē³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txain¹na²hē³la².

11 Jā¹nxe³sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ī³ha¹txi²nhyā¹nha²hē³la². ī³ha¹txi²nyha¹nhū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²si³ī¹nha²ka³lo³a² sa²so¹kxi²nyha¹sxā³ sa²hxi²ta³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ sa²yu³ta³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ nxe³nyha¹nha²hē³la². Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ī³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Ju³te²a²nāu³xa² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau²xai³te²a² hi²sen³su² sa²si³ī¹nha²ka³lo³ai²na² a²wa³kxēn³sin¹te² ī³nxai²na² sa²so¹nxain¹sxā³ sa²ta³kxi²nxain¹tu¹wi¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² nū³ka³txi³su² a²hxi²ka² ū³hū¹nxain¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xa² ī³ye³kxi²sa²na²li¹. A²ka³bo³jah³la² nxe³nyha¹nha²hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² sa²kxai³lu² Se²sa³re²a²thi³na² yxau²xai³tū³ka³txa² ain³kxi² txa²wā¹ki³na¹xai²na² ain³kxi² nxe³sīn¹sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta² ī³ye³kxi²sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³sīn¹txa³hē¹li¹. Nxe³sīn¹na¹hē³la².

13 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ī³nān³yah³lxi³txa³hē¹li¹. ī³āin²ta³lxi³sah¹lxi¹nha³ta¹. Yuh³lxi³ti³hex¹sa²nxa³nhai¹. Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²sa²wit³sa¹ha²kxai³ su²lhā³sain¹kxan²ti³ yuh³lxain¹nxa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxa¹sah¹lxi³hē¹li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sīn¹na²hē³la².

14 Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kan¹txi³ ī³wa²lū³xi²sīn¹nxa³ha²kxai³ hāi¹nxā¹sīn¹na¹hē³la². Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhīn¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yo²wet¹sīn¹ki³tu¹wi¹. Nxe³sīn¹na¹hē³la².

15 Nxe³nū²la² yen³kxa² tē³sxā³ ai³nha¹kxa² wxa²hau³kot³so¹xi²nha¹ka³tu³ ā³sxā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la².

16 Ā³sxā³ a³li³ya³sain¹tāu³a² txa²wā³tā³nāu³xa² Se²sa³re²a²thi³nān¹tū³ka³txa² ā³si³tē³kxi²yah³lxi³sain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³wi¹ha³sain¹nū²la² Me³na³sō²ah³la² sxi²ha² Se²sa³re²a²thi³na² yxau²xai³lhxai²na²hē³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha² ā³wi¹ya³sain¹na²hē³la². A²nxe³sxā³ Me³na³sō²ah³lai²li² kxā³nhxī¹nai³tā² Syi²pri²ko³xa² yxau²xai³lhī¹nai³tā² a²wi¹lhī¹na²yo²i²ta¹hē¹la².

Pau²lah³lai²na² Ti³a²kah³lai²na² e³kxi²nyhu¹jau³su²

17 Jā¹nxe³ya³sain¹ju³kxai³lu² txa²wā¹wā³tā³nāu³xa² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³la³ya³ti²nyhu¹sxā³ ī³ka³lih³ya³sa²sīn¹na²hē³la².

18 Nxe³ya³sa²sīn¹nū²la² hā²wxān³txa³ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ti³a²kah³la² ī³ye³kxi²te³lhxā³ ai³ya³sa²sīn¹na²hē³la². Nxe³ya³sa²sīn¹tāu³a² a²hxi²kan¹ta² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i²jah¹la²nāu³xa² ā³yā³sa²kxi³nū²kxain¹na²hē³la².

19 Nxain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²ka¹txai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² nū³ka³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i² ān³si³wxe³ai¹nhī¹nu¹ta²nān¹jau³xa² ī³hen³txi³nyhain¹na²hē³la².

20 Nxa²ha¹te¹ nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nū²la² ka³lih³kxi²la²nha² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Ain³kxi²sa²sī¹nhē³li¹. Nxe³ju³ta²li² i²txa²sī¹nhē³li¹. Ti¹ai²li² Ju³te²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹na³li¹.

21 Nxai¹nha²kxai³ ki³han³jau³xa² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lai²na² hi²sen³su² Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² yxau³ain¹ko³xa² yxau³kxi²nyhain¹tū³ka³txa² Pau²lah³la² kwa³na³ain¹nu²hē³li¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² sa²yxo²ā³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹nu²hē³li¹. A²wē³ha³lxa² a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹ain¹ju³ta² hāi¹nxai¹si¹hain¹jau³su² kwa³na¹ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txa² o²la³kxi²hxai²ju³ta³tā² a²yxo²ha³kxa¹ hāi¹nxai¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha²kxai³ nxain¹nū²hē³li¹.” Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ki³ha³nain¹nū²hē³li¹.

22 Jā¹nxai¹nha²kxai³ wxān¹jau³xa² ain³kxi¹nxain¹tu¹wi¹.

23 Nxain¹kxai²nān²tu³ nxe³sē¹li¹. In³txi³nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³sxā³ kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹na²hē³li¹, we¹tain¹ju³ta³nū³a²su¹. Hī¹na² e³kxain¹jau³xai³tā² we¹ta³lu²nain¹tu¹wi¹.

24 Nxai¹nha²kxai³ ā³si³tē³kxi²txai¹nhē³li¹. Nīn¹kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹txa²sā²nhē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ā³nhan³ka²ti³ye²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sa²yxo²we¹ta³lu²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² i²li³te²a² wā³kon³kxai²nān²tu³ so¹sxā³ ũ³yho³hi¹txai¹nhē³li¹. Nxe² ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ ũ³nhē³ko¹la³kxin²tain¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹te²ka³kxa¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ o²la³kxin¹ju³ta³tā² i³ki³ha¹kxain¹jau³xa² a³la³kxain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² sa²yxo²we¹tin¹ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² tai²li² i³ye³a¹wi¹.

25 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txa² yxo²i²te²a² ũ³wha²li¹lhī¹na¹hē³li¹. Nxe³sī¹na¹te³nah¹lxi¹: “Jau¹xai²na² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹li¹. Yain³txa² kō³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² sa²nū¹tain¹kxai²nān²tu³ i³yain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² i³na²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²ti³ho³nxa³te²a² wā²nhi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa² in³txi³su² tā³nxa² a²nū²a² ā³xa² sxe³xa³ka³lxi³su² tā³nxa² yxo²kwain³nha²sxā³ ũ³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³ain¹sī¹na¹hē³li¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nāu³xai²li² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ka³nxa³ha²ta³a² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta³lu²ju³ta³nū³su² ā³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lu²sān²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹te³lhxā³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ā³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lu²ka³tu³ ka³yxuh³xa² ũ³hū¹ain¹kxe³nū³a² sa²yxo²we¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² i³sxā³ ũ³tī¹kxain¹jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta³lu²te³lhxā³ nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ yxau³ain¹ti³kxai³lu² Ju³te²a²nāu³xai³tā² A²si³a³ko³xa² wxā³ain¹tū³ka³txai³tā² hi²sen³su² Pau²lah³la² i²ain¹ka³tu³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 I²sxā³ i³sxā³ i³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nū³ka³txāi³. Ain³kxi¹sah¹lxi³hē¹le¹. Ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³hē¹le¹. Jah¹lai²li² wān³txa² kō³nxe³jau³xa² i³ti³h³nxai¹nīn²ta²we¹. I³sa³e² nū³ka³txa² kō³te³kxi²ha²kxai³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² kō³te³kxi²ha²kxai³

Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ko³te³kxi²ha²kxai³ nxain¹kxa²yu³su² Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³te²a² in³txa² sa²so¹ka³tu³ thi¹nai²na² tẽ³sxã³ ã³wi¹ha²kxai³
ã³kho³txain¹nĩn²ta²we¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Ain¹ta¹ wãn³txai²li² wain³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A³lan²tai³tã²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Tro³fi²mah³lai²na² E²fe³so³thi³nãn¹jah¹la²
nxe³sxã³ Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ai³ya³ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
sxi²ha² ã³wi¹yhah³lxa²na³na¹. Nxain¹jau³su² nxain¹ta¹ hai³txi³
ã³wi¹yhain¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Pau²lah³lo²nu¹tai²na² so¹lxi³
ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxain¹ju³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la²
kũ³we²ki²la² ã³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hxi²kxũn³txi³ sa²so¹ka³tu³
Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² sa²sai²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²sai²ã³hĩ¹na¹
sa²yxo²ti¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxain¹ju³kxai³la¹ su²lhã³te³lhxã³ nxe²xai³ai¹nha²kxai³ so³ta²to²
nũ³ka³txi³su² te²a² hxi²kan¹jah¹lu¹tai²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ² tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ he¹li²nyhain¹nĩn²tai¹. Nx-
ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ju¹tu¹tai²na² a²sa³wi³ha³lxa²
wa³su³txi³ tẽ³sxã³ tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa²
i²ain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹tai²li² su²lhã³te³lhxã³ ain¹ta¹ wxã³ye²nyhai¹nha²kxai³
hã¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxain¹nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta² hi²sen³su²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ã³tĩ¹kxi²si¹jau³su² sa²no¹te³lhxã³ ã³sa²so¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ã³sa²so¹nũ²la² kwa³thi³lĩh³na² tĩh³no²ha¹li¹ sa²tai³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
Sa²tai³kxi²nũ²la² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² iħ¹jah¹lo²tan³te²la¹xã³? iħ¹nxe³ka²yan³ti³ta³ he¹kxain¹si²lxi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² i³ye³ye³li³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ain³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta² ã³wih¹si¹jau³su²
ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ es³ka²ta²ka³txa² ka³la³te³lhxã³ ain¹ta¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa²
ãn³sa²ta³ti³hex¹ye²yai¹nxa³ha²kxai³ hã¹sxã³ su²lhã³ti³ten³khaix¹ye²yhai¹nha²kxai³
ã³nhxi²ka¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ sa²yxe²ta³wxẽ³kxi²so¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³le¹. Su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³le¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² a²yxo²wãn³txa² i³wa³lĩn³nha²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ sxih²yxo²a² ã³wih¹te³lhxã³ tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹, so³ta²to² hxi²kan¹ta² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— i³ye³kxi¹nxa²ha³la²wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹ta²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kre²ka² wãn³txa² wxã²n²txi³ e³in¹te²la¹xã³?

38 E³ji²jah³lo²sxn³ji¹wi¹? Ha³la³je¹nhĩ¹nai³tã² E³ji²jah³lai¹tã² a²nũ²a²nãu³xa²
ka³lxa¹te²a² 4.000 nxe³tũ³ka³txa² ã³sa²so¹sxã³ kãin² ko³nxe³ti³
kã³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ã³nhe¹kxi²nyhain¹nũ²la² ha³lo²a² sxi²ha²
yũ²nxa³ko³xa² ã³sa²so¹sxã³ ai³nyhain¹nũ²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lo²sxn³te²la¹xã³?
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²ah³lo²sã¹wi¹. Tar²so³thi³na²
Si³li²si²a²ko³xan¹thi³na² txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³thi³na²

nēn³kāin²khaix1te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xai²li²
ĩ³ye³kxi²ti³ten³sa³nhai¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³ye³kxi²txai¹nu¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ es³ka²ta²ka³txa² ĩ³sa²yxau³nū²la²
ĩ³ka³nah²xi²si¹jau³su² wxa²ye³wxāix3sa²kxai³ ĩ³ka³nah²xain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nū²la² E³bre²ah³la² wān³txa² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22

1 ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³li³wxi¹. Txa²wā³tā³nāu³sxu² txa²wĩ³na²nāu³su² yah³li¹li¹.
Nxa¹ju³ta²li² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹li³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² E³bre²ah³la² wān³txa² ain³kxain¹nū²la²
ka³nah²xain¹ta¹hxai³hē¹la².

3 Nxe³nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ju³te²a² nū³ka³txi³sa¹wi¹. Tar²so³thĩ³na² Si²ri³a³ko³xan¹thĩ³na²
txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txo¹na¹nū²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³na¹nū²la²
Ka³ma³li³e²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³su² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa²
yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
ya³lo³jah³lxin¹ka³tũ³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxa² yāx1jah¹lo²sa¹wi¹.

4 Nxa¹ha²kxai³ a²nū²ai²li² Je³su²jah³lai¹tā² wān³txa² ān³si³tẽ³kxi²te²a²
ĩ³hat1txai¹na¹hē³li¹. A²nxe³tũ³ka³txa² in³txi³su² tā³nxa² txu¹su² tā³nxa²
nxe³kxan²ti³ khāuh³lxa³txain¹tu³ha¹hē³li¹. Nũ³kxũn³txi³ sa²so¹ain¹sā²na¹ka³tũ³
hā²wxān³txa³ ũ³tũ¹kxi²tā³nxa² su²lhā³tā³nxa² nxai¹na¹hē³li¹.

5 Nxe³na¹ju³ta² Sũ³na² sxi²ha² wā³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la²
ĩ²sai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ĩ²sai¹nha²kxai³
nxe³sain¹na²hē³li¹. Kāi³a¹jau³su² ĩ³wā³txi³txai¹nhē³li¹. Ki³han³txa²nān³khĩh³
nxe³nx2ta¹nhai¹. Jā¹nxain¹ju³kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹lain¹te³nah¹li¹:
“Ta³mas²ko²thĩ³na² ā³nxain¹kxai²nān²tũ³ wxa²nũ³ka³txa² Je³su²jah³lai²na²
wān³txa² yxo²ĩ²ain¹te²na² ĩ³ha¹txin¹kxai²nān²tũ³ sa²so¹ai¹nĩn¹ka³tũ³
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ũ³tũ¹kxi²txai¹nhē³li¹. Nxēn¹ka³tũ³ khāuh³lxa³ti³txai¹nhē³li¹.
Nxe³jau³su² wha²li¹txā³nxai²li² ũ³hũ¹sai¹nha²kxai³ ai³na¹hē³li¹.

Pau²lah³la²yxo²ĩ² ā³si³wxe³jau³xai³tā² ĩ³hen³txain¹jau³su²

6 Ai³na¹tĩ³kxai³lu² Ta³mas²ko²thĩ³na² yau³so³na¹hē³li¹. Nxe³ha²kxai³
ne³ka³ka³tāu³a² oh³xa² wa³su³txi³ ha³tet1sa²kxai³ hxi²kan¹txi³
ĩ³sa²nxũ³nxa³hē¹li¹.

7 Nxa¹tāu³a² ā³ya³hi²na¹tāu³a² wān³txai²li² ain³kxi²na¹te³nah¹li¹:
“Sau²lah³lāi³. Sau²lah³lāi³. ĩh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³ khāuh³lxa³ti³san¹thi²li¹?”
Nxe³sain¹na²hē³li¹.

8 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²na¹te³nah¹li¹: “Ĩh¹jah¹lo²tā³nhĩn¹ji¹wi¹?”
Nxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxa²ha¹te¹: “Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na²
yxau³kxi²na¹jah¹lai¹ta²li³na¹wi¹. Ye³khāuh³lxa³ti³san¹kxah³lo²sa¹wi¹.
Nxe³sain¹na²hē³li¹.

9 Nxe³jau³xai²na² txai²na² so¹li³ ain³kxai¹na¹hē³li¹. Txa²sa³wi³ha³lxai²na²
ha³lo²a² ha³tet1ju³ta² so¹li³ ĩ²ain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ wān³txi³khai³la³
ain³kxai¹nxa³hē³li¹.

10 Nxe³sxā³ ĩ³wa²lũ³xi²na¹te³nah¹li¹: “Ĩh¹nxe³ju³ta² kāi³te³la¹ji¹wi¹?”
Nxe³na¹hē³li¹. Nxe³ha²kxai³: “Ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Ta³mas²ko²thĩ³na² ā³wih¹txu¹li¹.
Nxēn¹kxai²nān²tũ³ Txa²wā¹sũ³na² kwa³na³nxa²ju³ta² ĩ³hen³txi³nxa²tu¹wi¹.
Nxe³sain¹na²hē³li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kãin² ha³te¹tha²kxai³ ye³ka³tũ³ta³kxi²sa³hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxa² hxi²ki³sa³nũ²la² sxi²je³na² tẽ³sxã³ ã³nxai³sa³na²hẽ³li¹.

12 Nxe³nxai²ha¹te¹ sxi²je³na² A³na³ni²ah³la² yxau³hxai²na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² wãn³txu¹txai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yo²wet¹hxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹.

13 A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ ã³wih²xa² wxã³sxã³ ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Sau²lah³lãi³. Txa²wã³tã³si¹lxi¹. Hi¹na² wi¹lĩ²nhãn¹tu¹wi¹.” Nxe³sai¹nhĩ¹na¹ ye³we²nxĩ²sa³hẽ¹li¹.

14 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã³sũ³na² Si³yxau³jah¹lo²nu¹taĩ²na² txa²si³yah³la²nũ³xu¹taĩ²na² sa²yo²we¹tain¹kxah³la² Si³yxau³jah¹lo²nu¹taĩ²na² te²hi²sen³su² ĩ²sxã³ sa²so¹nxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²wãn³txai²li² a²ten³jau³xai²na² a³la³kxi²ti³hi¹txa²tu¹wi¹. A³la³kxi²ti³hi¹txa²sãn²kxa²yu³su² Je³su²jah³la² Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĩ²in¹ju³tain²txi³ a²wãn³txa² ain³kxin¹ju³tain²txi³ nxẽn¹tu¹wi¹.

15 Nxẽ¹nha²kxai³ ju¹taĩ²li² ĩ²in¹ju³taĩ²na¹ e³kxi²nxai²jau³xai²na¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³kxi²txai¹nĩn¹tu¹wi¹.

16 Nxẽn¹jut³su² ha²ya³kxa² wah³nxe³sẽ¹li¹. ĩ³sa²yxau³sẽ¹li¹. ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxai²sih¹nxai²jau³su² ĩ³ye³kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²in¹kxai²nãn²tu³ wxa²ko³nxe³nxai²ju³ta² Txa²wã³sũ³na² sa²kxai³lu² nxe³wã²na³kxi¹nxai²tu¹wi¹.” A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

Pau²lah³la² e³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³la²yau³su²

17 Nxa¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wa³li²na¹hẽ³li¹. ã³wa³li²na¹tãu³a² Txa²wã³sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹sxã³ ĩ³ye³kxi²na¹tãu³a² hxi²sxã³nho³tẽx³jut³sũ³ju³ta² ĩ²a¹hẽ³li¹.

18 ĩ²a¹ju³ta²sa¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹ta² nũ³ka³txa² wxa²wãn³txa² ĩ³ye³kxi²nĩn¹jau³xa² sa²yo²ã³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wa³su³txi³ a³li³xi¹sẽ¹li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

19 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ o²la³kxi²na¹ju³taĩ²tã² e³lxah¹ ĩ²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sa²the³tũ²la² wxa²sa³wi³ha³lxa² yxo²ĩ²nxain¹te²a² sa²so¹sxã³ ũ³tũ¹kxi²ta³nxai² ĩ³wai¹ta³nxai² nxe³nhxai²na¹hẽ³li¹. Ju¹ta² yxo²ha³kxa¹ e³lxah¹ ĩ²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

20 Nxe³ain¹kxa²yu³su² Es³te³vãu²ah³la² wxa²sa³wi³sai³tã² su²lhã³ai¹nhĩ¹nai³tã² ĩ²nũn³na¹hẽ³li¹. ‘Wi¹na³li¹. Ai¹na¹jau³su² ai¹na¹hẽ³li¹. Nxa¹ha²kxai³ su²lhã³ain¹ta³nũ³ka³txai²na² hxi²ki³te²na² sa²kxai³ a²wã²la² sa²hau³ko³kxain¹to³ha¹hẽ³li¹.” Nxe³na¹hẽ³li¹.

21 Nxa²ha¹te¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Ai³txa²sã²nũ¹li¹. Nxẽ¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² u²ko³xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãn¹ta³ko³xai²na² ĩ³sa²si¹hã³nxai²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhĩ¹na² wi¹lain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãn¹ta³ko³xa² ĩ³sa²si¹hã³si¹jau³su² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹tãu³ hĩt³txain¹sxã³ ĩ³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³li¹. ĩ³la³thi¹ti³hex¹sĩ¹nxai³we¹. Ka³ten³su² yxau²xai³ju³ta² ten³ti³hex¹sa²sĩ¹nxai³na²we¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ ĩ³an³ta³kxi²khaix¹lai¹nha²kxai³ kãin² ĩ³wxan¹taĩ¹nha²kxai³ wã²la²ka³lo³a² hxi²tẽ³nha²sxã³ ĩ³txu³kxin²taĩ¹nha²kxai³ kĩh³nũ³xa²

wxa²xuh³sa²ka²la¹hlin³tai¹nha²kxai³ yxain¹ta¹hxai²hē¹la², kãin²
ĩ³an³ta³kxin²tain¹sa³ka².

24 Ain¹nxa²ha¹te¹ so³ta²to² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²kxai³lu² ju¹ta²na² ĩ²ain¹nũ²la²
a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² sa²wi¹jah¹lxi³hē¹li¹, sxi²hē¹nai²na²su¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
tũ¹ka³txai²na² ĩ³an³ta³kxain¹ju³ta² si³yxau³tãu³a² a³ya³ti²ki³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
ye³ka³lxa¹txi³ nũ³kxũn³txi³ ĩ³ta³lo³wai¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ sa²tai³kxain¹tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³jxah¹lo²sa¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³
ĩ³ta³lo³wait¹sah²lxin¹ju³ta² wain³ji¹wi¹? Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lai²na²
yen³nãu³a² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²sai¹nxa³tai¹tu³wi¹. Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³
txa²wãn³txa² ya²lan³tu³ta³nxa² ki³han³tu³ta³nxa² ã³ne³wxe³yah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ sa²tai³kxi²tũ³ka³txa² ain³kxi²nũ²la² a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na²
ĩ³hen³txain¹nxa²ha¹te¹:

— Jah¹lai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³jxah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ha²kxai³
wi¹li²jah³lxi³sã²nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Ro³ma²no² nũ³ka³txi³sin¹jau³xai²li² ya²la³tu³tin¹te²la¹xã³?
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ya²la³lyau³xai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² a²kxã³nxa¹ ũ³yho³hi²txã³nxa² kãin² ũ³yho³hi²hain¹sã²na¹ka³tu³
Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² we¹na¹hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² sxã³txon¹te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²yxō²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ yuh³lxi³ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la², Ro³ma²no²
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³la².

Hxi²kan¹ta² ã³nũ²kxi²tũ³ka³txa² ĩ³wã³tain¹jau³su²

30 Nxa²ha¹te¹:

— Ju¹ta²li² wain³txi³ ã³ne³wxe³ti³ten³sa³nha²khih³. Nxe³jau³su² ka³tu³
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²ta²la³kxi²sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ wã³nxĩn¹ta²
si³yxau³te²nãu³xa² ĩ³kaix¹tha²kxai³ Ju³te²a² hxi²kan¹ta² ã³nũ²kxi²te²nãu³xa²
ĩ³kaix¹tha²kxai³ nxe³tũ¹ka³txai²na² a²yen³nãu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹sxã³
ũh³wxe³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

23

1 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² hxi²kan¹txa²
ã³nũ²kxi²te²nãu³xa² ten³sa²tã³la³kxi²nha²sxã³ ĩ²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã³tã³nãu³syah¹lxi¹lxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹.
Txa²wã³sũ³na² yen³nãu³a² yxau²xai³la¹ju³ta² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nha²ti³he¹nxẽn²nxa³wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² A³na³ni²ah³lo²su² jah¹lan²tu³
a²sa³wi³ha³lxa² ka³lu³sa³ yxau³ain¹te²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² wxa²yo²su²jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² wi¹lhin¹ki³lxo³nxĩ¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ ko³nxe³thi¹ni¹lxi¹.
Ĩ³yĩ¹li²san¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Txa²wã¹yah³la²nãu³xai³tã² wãn³txa² wet¹txa³lxi¹.

Wxa²yo²su²lha²si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³ai¹ni¹lxi¹. Jau¹xai²na² wai³nxa³wi¹.
Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²yo²su²nxa²tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la² in³txi³nũ³xa² ten³sa²tã³a²
yxau³ain¹te²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³kxa² so¹jah¹lo²su²
te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kō³ti³hen³tai¹nĩn¹jau³xa² wai³nxa³wi¹.
Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã³tã³nũ³xã³. Ju¹tai²na² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² ju¹ta³la³
kō³nha²nxa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² sa²yo²we¹te²sa¹wi¹.
A²nxe³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²hxi²kan¹jah¹la² kō³te³kxi²txa³hẽ¹li¹.”
Nxe³jau³xu¹tai²na² sa²yo²ã³a¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6-8 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nũ³kã³txi³nũ³xa² a²wã³kxi³kxai³lu²
sa³tu³se²a² nũ³kã³txi³su² ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³lu² fa³ri³se²a² nũ³kã³txi³su²
ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² sa³tu³se²a² nũ³kã³txai²na²
sa²kxai³lu² a²nũ²a² ya³lu²khaix¹te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a²
yo²i²xa³ha²kxai³ a²nũ²a² yã³ka³txa² yũ³ju³ta² yo²i²xa³ha²kxai³ oh³xan¹jah¹la²
yũ³ju³ta² yo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ta¹ fa³ri³se²a²
nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ju¹ta² yo²ha³kxa¹ yo²i²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ju¹tai²na² a³la³kxi²nũ²la²
i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wa³tã³nũ³syah¹lxi¹lxi¹. Txai²na² sa²kxai³lu²
fa³ri³se²ah³lo²sa¹wi¹. Txa²wĩ³na² fa³ri³se²a²lo²su² te²ju²hẽ³li¹. Nxe³na¹jut³su²
a²nũ²a² ya³lu²khaix¹kxai²nãn²tu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yo²i²a¹ha²kxai³
ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wah³nxe³na¹ha²kxai³ nxe³na¹ju³ta² kō³nxe³ti³
i³yĩ¹li²sah¹lxi¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la²
ã³nhai²ta³lxi³ka³tu³ fa³ri³se²a² nũ³kã³txu¹tai²na² sa³tu³se²a² nũ³kã³txu¹tai²na²
yo²xũ³txi³ i³ye³i³lho¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nyhai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a² jah³la²nũ³xu¹tai²na² a²nũ²a² wha²li¹txã³nxa²
a²hoh³lxi³su² te²nũ³xa² yo²xũ³txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah³lai²li² kō³nxe³ti³ kã³ju³ta³la³ yũ²yai¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³
a²yã³ka³txa² tã³nxa² oh³xan¹jah¹lai²la³ tã³nxa² i³ye³kxi²hĩ³te²la¹ku²
nxe³nũ¹hain¹ki³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hã¹nxa¹jah¹lxi³sã²lxi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Ain¹tah¹lxa¹ ha²ya³kxa² i³kwai²ta³lxi³ti³he¹xai¹nxa³ha²kxai³ so³ta²to²
hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lai²li² nũ³ki³la³kxi² sa²sin³so¹ain¹kxai²nãn²tu³ sa²ya²lu¹tain¹te³lin¹ji²?
Nxe³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²so¹xi²si¹nyhain¹jau³su² so³ta²to²
a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nha²kxai³
tũ¹kxi²thĩ³nai²li² sa²wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ ka³nxah³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² ã³tũ³sxã³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãĩ³. Yuh³lxi³txa³hẽ¹li¹. I³ya³lo³ti²khaix¹nxe³sẽ¹li¹.
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nũ³ai²na² txa²wãn³txa² wain³txi³ i³hen³txai¹nĩn¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxẽ¹kaix³ jã¹nxe³sxã³ Ro²ma²thĩ³na² i³hen³txain¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² hãĩ³a² he³son³kxi²sxã³ su²lhã³te³lhã³ nxain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³a² Ju³te²a² in³txi³nũ³xa² ã³ki³nũ²kxain¹sxã³ hãĩ³a²
i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhã³a³sah¹lxi³wxi¹. Yain³txa² ten³ni³lxa³ha²kxai³ i³na²kxi³jau³xa² ten³ni³lxa³ha²kxai³ nxe³ki³nhai¹. Su²lhã³sã²ni³kxi³ka²nã²tu³ yain³ni² i³na² nxe³ki³tu¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 A²nxe³tũ³ka³txai²li² in³txa² ka³lxa¹txi³ 40 tã³nxa² 50 tã³nxa² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxain¹nũ²la² hã³a² i³ye³li³ta² nũ³ka³txai³tã² a²wãn³txi³kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩ¹te² a²hxi²kan¹ti³nãu³xai²na² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ti³nãu³xai²na² nxẽ³tain¹sxã³ nxe²ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sã²si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na² su²lhã³nha¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sĩ¹nhai¹. Nxe³te³lhxã³ yain³txa² ã³na¹nha¹hẽ³li¹. Su²lhã³sã²nha¹ka³tu³ yai³nxĩ²sĩ¹na¹tu¹wi¹.

15 Nxe³nha¹ha²kxai³ wxã²nãu³ i³nxai²na² Ju³te²a² hxi²kan¹ta³nãu³xai²na² nxe³yah³lxin¹sxã³ so³ta²to² a²hxi²kan¹ta² i³hen³txi³tain¹yah³lxi³sĩ¹nhẽ¹li¹. Pau²lah³lai²li² tẽ³sxã³ wxã³ain¹si¹nha¹jau³su² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³sĩ¹nhẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nã²tu³ ãh¹i³wã³txi³sain³ki³lxo³xain¹nha¹tu¹wi¹. Nxe³nha¹ka³tu³ a²ha²tĩ³na¹ su²lhã³te³lhxã³ ã³wah³nxe³nha¹tu¹wi¹. Hã³a² i³ye³li³ta³nũ³ka³txa² nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² a²ha³lĩn³ta³ka³lxa² a²ki³lha³lxa² nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Pau²lah³lai²li² su²lhã³te³lhxã³ nxain¹jau³su² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxa² ã³wxe³ain¹thĩ³na² ã³wih¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 i³hen³txi³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta² i³kaix¹so¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wẽ³sai²li² tẽ³in¹ka³tu³ wxa²hxi²kan¹jah¹la² hxi²ka² ũh³wxe³sẽ¹li¹. Wãn³txi³khai¹su² yũ²ain¹nha²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxai¹nha²kxai³ ũh³wxe³nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² ũ³tĩ¹kin¹jah¹lai²li² i³kaix¹sain¹sxã³ wẽ³sai²li² wxa²hxi²ka² ũh³wxe³kxi¹nxa²si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²li¹. Wãn³txi³khai¹xa² i³ye³kxi¹nx2ti³ten³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ wẽ³sa² hxi²ki³sxã³ tẽ³nũ²la² nũh¹ i³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ i³ye³kxi²sa²ti³ten³nxa²ji¹wi¹? A²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² e³kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹. E³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Ka³nxa³ha²ta²na² Pau²lah³lai²li² ãh¹ i³wã³txi³te³lhxã³ tẽ³sxã³ wxã³si¹hain¹jau³su² sa²si¹hã³ki³tu¹wi¹. Wxã³kxai²nã²tu³ wain³txi³ ã³ne³wxe³ki³lxo³te³lhxã³ i³wã³txi³sĩ¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² e³kxi²nyhain¹sxã³ i³wã³txi³nx2tain¹tu¹wi¹.

21 Nxain¹ta¹ we¹txain¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ in³txi³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ 40 tã³nxa² 50 tã³nxa² hã³a² wah³nxe³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³ka³txai²li² yain³txa² ã³i² i³na²kxi²jau³xa² ã³i² nxain¹na²hẽ³li¹. Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lai²li² su²lhã³ain¹sã²ka³tu³ i³yai³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹jut3su² wxa²wãn³txa² we¹ta¹nĩ¹jau³nũ³a² wah³nxe³kxi¹nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau³jau¹xai²na² i³ye³kxi²san¹jau³xa² a²nũ²a² i³hen³txain¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³nũ²la² wẽ³sai²li² a²ha³lo²nãu³a² i³si¹jau³su² i³sa²si¹hã³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Fe²lis³jah³la² hxi²ka² ã³yã³yũ¹nyhain¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² in³txa² ha¹li¹ i³kaix¹sxã³ i³sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. So³ta²to² nũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 200 nxe² wxa²hau³ko³ti² ka²va¹la² yau³kxi²tũ³ka³txai²li² ka³lxa¹txi³ 70 nxe² wxa²hau³ko³ti² a²nũ²a²

ã³xa² nũ³ka³txa² hi³ki²a³la² nũ³khe¹txi³ o²la³kxain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 200
nxe² wxa²hau³ko³ti² nxe³jah³hẽ¹li¹. Nxe³ya³hin¹kxai²nãn²tu³ ka³nxah³ta²
sa²ka²nĩ¹nĩ¹tãu³a² Se²sa³re²a²thĩ³na² ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹.

24 Pau²lah³lai²li² ka²va¹lai²na² sa²ka³ti³wxẽ³kxi²so¹sxã³ ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹.
Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Fe²lis³jah³la² Ju³te²a²ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³la² win¹ta²
ũ³hũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nũ²la² ha³teḡ³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lhũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³ver³na³to² Fe²lis³jah³lãi³. Ju³te²a²ko³xa² wa³kxẽn³yah³lo²si¹lxi¹.
Txai²li² Klau²ti³o³ Li²si³ah³lo²sã¹wi¹. Wa²su¹wa²su¹nĩn¹ta¹ji¹wi¹? Txai²li²
wa²su¹wa²su¹na¹wi¹.

27 Hĩ¹na² a²nũ²a² i³sa²si¹hã³ũh¹nxa²ha¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ Ju³te²a²
nũ³ka³txa² ko³nxe³thin¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka² sa²so¹na¹hẽ³li¹. Su²lhã³te³lhxã³
nxe³te²nũ³su² nũ³kxũn³sxã³ ã³nũ²kxain¹nũ²hẽ³li¹. Nxa¹nha²kxai³ jah¹lai²li²
Ro³ma²no² jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hã³a¹ha²kxai³
ã³non²ta³kxai¹na¹hẽ³li¹.

28 Ko³nxe³ti³hin¹ye¹nx2ti³ta²nũ²nhai¹. Na¹jau³su² na¹ka³tu³
ĩ³yau¹ũ³nhi²yain¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ i³yĩ¹lain¹tai²lã¹na¹jau³su² Ju³te²a²
hxi²kan¹txi³ nũ³ka³txa² hxi²ka² i³sa²si¹hã³ai¹na¹hẽ³li¹.

29 Nxe³nũ²la² ko³to²la³kxain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
su²lhã³ain¹ta³nxa² ũ³tĩ¹kxain¹ta³nxa² ye²nxain¹nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ Ju³te²a²
wãn³txu¹tai²na² so¹lxi³ sa²yxo²ã³ye¹nx2tin²tai¹.

30 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² in³txi³nãu³xa² su²lhã³ti³te³nain¹jau³su² hã³a²
wah³nxain¹jau³su² ain³kxi²nha¹ka³tu³ i³sa²si¹hã³ũh¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
tũ¹ka³txai²li² ã³wxã³sxã³ i³hen³txi³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hẽ³li¹.
Nxe³na¹jau³su² nxa¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹. Klau²ti³o³ Li²si³ah³la²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txa² wãn³txa² whã²na¹
sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxa³hi²tãu³a² ã³n³ti³pa²tri³te³thĩ³na²
Pau²lah³lo²nu¹tai²na²kxai³ tẽ³sxã³ ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Ka³nxa³ha²ta³a² a²yu³kxa² ã³nxai³ain¹ta³ nũ³ka³txa² ã³wa³la²
ĩ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ti³kxai³lu² ka²va¹la² ã³nxai³ain¹ta³ nũ³ka³txa²
ã³nxai³li²sxã³ ãh¹ yan¹nãu³a² Se²sa³re²a²thĩ³na² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Tẽ³sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² ha³teḡ³nxã³nxa² Fe²lis³jah³lo²nu¹tai²na² hxi²ka²
sa²nũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũn³sxã³ Pau²lah³lai²li² Fe²lis³jah³la² hxi²ka²
ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Ain¹nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lai²li² ha³teḡ³nxã³nxa² i²sãn²nũ²la²
ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Ĩh¹nxe³ta³ko³xa² yxau³te²sin¹ji¹wi¹? Nxe³nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Se³li²si²a²ko³xa² yxau³te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ko³te³kxi²nxain¹tũ³ka³txai²li² ã³wxã³ai¹nhĩ¹na¹ wxa²wãn³txa²
ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxain¹ka³tu³ E³ro²jah³la² sxi²ha² kãin²thĩ³na²
ũ³tĩ¹kxi²si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la².

24

Pau²lah³la² ko³nxe³ti³ kãĩ³jau³su² i³ki³ha¹kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a² A³na³ni²ah³la²
Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la².
Wxã³ka³tu³ta¹ a²nũ²a²nãu³xa² i³hi²txa² wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² a²hxi²kan¹txa² nũ³kā³txa² ā³wxā³ha²kxai³ Ter²tu³lo³jah³lai²na² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sa²khaix¹nxe³jah¹la² kxeh³kon³kxi²nxa³jah¹la² ā³wxā³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ kō³to²la³kxi²ki³lot³xain¹sxā³ĩ³ki³han³jau³su² e³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

² Nxe³ha²kxai³la¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³kaix¹so¹sān²nũ²la² Ter²tu³lo³jah³la² kō³te³kxi² ā³si³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Fe²lis³jah³lāi³. Txa²wā¹ha³lo²a² sa²hāu²not³ja³sa²sĩ¹nhxai¹nhē³li¹. A²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ wi¹lhau³kot³ja³sa²nhĩn¹ta¹ti²tu³wi¹.

³ Nxe³ha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sa²nhĩn¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nx²nha¹wi¹.

⁴ Nxe³nha¹jut³su² wān³txa² ain³kxi²sa¹nha²kxai³ hxi²tha³txa²ha¹kxa²yan³txi³su² nxe³nxa²ha¹nhai¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ a³lu²te³nxa³lho³li¹. Jũ¹nxa² so¹lxi³ ain³kxi²sē¹li¹.

⁵ Jah¹lai²li² ha³nxeh³lxa³ti³ kãi³ũ¹nhē³lhxai²na²hē³li¹. Ju³te²a² nũ³kā³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ul²yxau³kxan²ti³ he¹li³si¹jau³su² kwa³na³hxai²na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ Na³sa³rē²na² nũ³kā³txa² a²hxi²kan¹jah³lai²la¹wi¹.

⁶ Nxe³sān²kxa²yu³su² Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³khot³te³lhxā³ ā³wih¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxi²na¹hē³li¹. Txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² wān³txa² sa²yo²wet¹si¹ja³kxa³jau³su²: “Kō³nxe³thin¹tā³nxa² wi¹lhin¹tā³nxa² a³ya³txi²sĩ¹na¹tũ¹xā¹.” Nxe³nha¹hē³li¹.

⁷ Nxe³ta¹ Li²si³o³ah³la² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lan²tu³ ā³wxā³nũ²la² nũ³kxũn³txi³ sa²so¹kxi²sain¹sĩn¹na²hē³li¹.

⁸ Nxe³sain¹sĩn¹nũ²la² ĩ³yau¹ũ³nxa²si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²hē³li¹. Nxe³jut³su² wān³txa² ĩ³wā³txain¹sā²nĩn¹ka³tu³ ĩ³yau¹ũ³nxain¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ a³la³kxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁹ Nxe²e³nũ²la² Ju²te²a² nũ³kā³txu¹ta²na² ĩ³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³sĩn¹na³li¹. Wān³txi³khai³xai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ta¹kāin²ki³ha³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² a²yo²wān³txa² ĩ³wa³lĩn³nha²jau³su²

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²si¹jau³su² Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wxa²ye³wxāi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fe²lis³jah³lāi³. A²hoh³lxi³si¹lxi¹. A²nũ²a² wain³txi³ sa²hau³kot³sxai¹nhē³li¹. Nxe³na¹jut³su² ka³lih³kxi²la²nha² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³nx²ta¹tu¹wi¹.

¹¹ Jā¹nxa¹jut³su² a³lan²ti³hĩ¹nai³tā² ye³ 12 nxe² a³lan²ti³hĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² e³kxi²si¹jau³nũ³su² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ā³wi¹ha¹hē³li¹. Nxe³na¹ju³ta² ya²la³tu³tu²na³na¹. Nxet³sxā³ a²nũ²a²nāu³xa² ĩ³wā³txi³txai¹nhē³li¹.

¹² Jā¹nxe³na¹tāu³ai³tā² Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha² ā³wi¹ha¹tāu³a² yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³nxa³ha²kxai³ a²nũ²a²nāu³xa² he¹li³si¹hain¹jau³su² kwa³na³nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³hē³li¹. Ju³te²a² nũ³kā³txa² ā³nũ²kxi²thĩ³na² tā³nxa² Je³ru³sa³lē²thĩ³na² whāi²na¹ nxe²nxa³hē³li¹.

¹³ Nxe³kxa²yu³su² kō³nxe³ti³ ti³hit¹sain¹jau³su² hxi²kan¹txi³ ĩ³ye³yo²nũn¹nyhai¹nxa³lho³li¹.

¹⁴⁻¹⁶ Nxe³na¹ju³kxai³lu² tũ¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² kō³te³kxi²sain¹tũ³kā³txai²nān²tu³ Moĩ³se²ah³lo²nu¹ta²na² ũ³wha²li¹txā³nxa² ain³kxi² Sũ³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kā³txu¹ta²na² ũ³wha²li¹txā³nxa² ain³kxi² nxe³ai¹nhxai²ta¹ti²tu³wi¹. Nxain¹sxā³ a²nũ²a² kō³nxe³thin¹te²sa² tā³nxa² wi¹lhin¹te²sa² tā³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³si¹jau³nũ³su²

yxō²i²ain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹ka³tu³ wah³nxe³kxain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹kxa² yā¹nxūn³te²sa¹wi¹. Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²nū³na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ txa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i²sa²ta³nxa² a²nū²a² i²sa²ta³nxa² nxe³sain¹sxā³ txa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lxi³ yxau²xai³nha¹ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³na¹kxa²yu³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txai²na² txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² sa²yo²we¹tain¹jah¹lain²txi³ sa²yo²we¹tū³na¹wi¹. Nxe³na¹ta¹ tū¹ka³txai²na² kō³te³kxi²sain¹tū³ka³txan²tu³ nxe³te²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Wān³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²kxi³ju³ta² wai³nxa³wi¹.” Jau¹xai²na² nxe³ain¹na³li¹. Ain¹kxan²ti³nū¹ txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te³sa¹wi¹.

17 Nxe³na¹jut3su² kwē³kxa² kō³ha¹li¹ kō³ha¹li¹ kwē³kon³sxā³ ul²xai³na¹hē³li¹. Hā²wxān³txa³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wā³li² i³xi²na¹hē³li¹. Nxe³na¹tāu³a² txa²nū³ka³txa² ū³yho³hi²txā³nxa² wā²nhū¹nxe² Txa²wā¹sū³na² kwa²ū³hū¹nxe² nxe³na¹hē³li¹.

18 Nxe³sxā³ ā³ta³lu²na¹ti³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² i³ha¹txi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹to³ta¹ hai³txi³ kō³nxe³tū³ka³txa² ā³si³tē³kxi²sai¹nxa³ha²kxai³ ā³nhe¹li³na¹ju³ta³la³ yū²nxa³ha²kxai³ nxe³na¹hē³li¹.

19 Nxe³na¹ka³tu³ Ju³te²a² nū³ka³txai²li² nū¹ka³na¹ A²si³a³ko³xa² wxā³ain¹te²nū³ka³txai²li² thi¹nai²na² i³ha¹txi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹jut3su² kō³to²la³kxi²na¹ke³la³te²kxai³ i³hen³txi³nxai¹nhī³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ wxā³ye¹nxai¹nxān³ta¹.

20 Ye¹nxai¹nxa³kxai²nān²tu³ ti¹ai²li² wxā³ain¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³na² i³wā³txi³sain¹jau³xai³tā² i²sain¹na²hē³li¹. Kō³to²la³kxi²na¹ju³ta² yū³yai¹na¹ke³la³te²kxai³ i³yau¹ū³sa²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³txai¹nhē³li¹.

21 Jā¹nxai¹jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxā³ ā³te³nai¹nxa³hē³li¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³ i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³su² yxo²i²a¹nha¹.” Nxa¹jau³xai³tā² i³ye³a¹ha²kxai³ hit3sain¹na²hē³li¹. Nxe³na¹jau³su² i³ye³ye¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²su² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²tā² wān³txa² ā³si³tē³kxi²kxe³su² ā³ne³wxe³ha²kxai³ hāi¹nxai¹si¹jau³su² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Klau²ti³o³ Li²si³o³ah³la² wxā³hī¹na¹ āh¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sai²li² i³kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² ū³tū¹kxi¹xi¹sē¹li¹. Yxān¹ta¹ a²sa³wit3su² wxā³kxai²nān²tu³ hāi¹nxā¹txa²hē³li¹. Yain³txi³su² tā³nxa² yen³kxi³su² tā³nxa² tē³sxā³ wxā³kxe³su² ū³hū¹txai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ū³tū¹kxi²xi²ta¹hxai²hē¹la².

Fe²lis³jah³la² Tru³si²la³ka³lxa² so¹sxā³ ā³kxi³jau³su²

24 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹la² a³lan²tāu³a² Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wā³li²ta¹hxai²hē¹la². A²sxe³xa² Tru³si²la³ka³lxi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² Ju³te²a² nū³ka³txai¹ka³lxi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²na² ā³wxā³ya³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²kxi³ju³ta² ain³kxi²ti³ten³sa³nha¹. Nxa¹nha²kxai³ jau¹xai²na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la².

25 I³yau¹ū³jau³kxai³la¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ sa²yo²we¹txa²hē³li¹. “Kō³nxe³ti³ kāi³ti³ten³sa³nha¹.” Nxīn¹jau³la³ e³kxi²nha²txa³hē¹li¹. Kxān³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ kāi³kī³kxa² yo³ha² ū³yho³hi²nē³tu¹wi¹.

Wi¹lhin¹sxã³ kãi³ta³nxa² kô³nxe³ti³ kãi³ta³nxa² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu²
wain³txi³ ũ³yho³hi²xai³nẽ³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹

Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
yuh³lxi³khai¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² a³li³xi¹txu¹li¹. Hãi¹nxo³ki³tu¹wi¹. Kxãn³ton³sxã³: “Jã¹nxa¹tũ¹xã¹.”
Na¹kxai²nãn²tu³ i³kaix¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ha²kxai³la¹:

— Pau²lah³lai²li² ũ³yho³hi²sain¹kxai²nãn²tu³ wi¹wi¹nxa² sa²tã³a¹tũ¹xã¹.
A²ẽ¹nãn¹jau³su² ye³ka³lxa¹txi³ i³kaix¹so¹sxã³ i³ye³kxi²nhyu¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ kwẽ³kon³tãu³a² Por³si³o³ Fes²jah³la²
ã³wẽ³non³jah¹lo²nũ³su² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

Fe²lis³jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ũ³yhe³wãx³te³lhxã³
ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ũ³tĩ¹kxi²wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25

Ro³ma²no² a²hxi²kan¹jah¹la² i³hau³ko³tũh¹si¹jau³nũ³su² i³ye³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ã³wẽ³not³te³na¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki²
a³lan²tãu³a² Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau³sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ai³tãu³a² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³te²nãu³xa² Ju³te²a²
nũ³ka³txa² hxi²kan¹txi³nãu³xa² nxe³sxã³ ã³wxã³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
kô³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Kô³nxe³te²lo³tain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²li² ã³sa²so¹sxã³ wxã³si¹jau³su²
i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ nũh¹he³son³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² wxã³tãu³a² hãĩ³a² wah³nxe³sxã³ su²lhã³ki³tu¹wi¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Se²sa³re²a²thĩ³na² kan²txi³ ũ³tĩ¹kxai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹ta¹ ye³jen¹na²
ĩ³na¹tu¹wi¹.

5 Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ wxa²hxi²kan¹txi³nãu³ i³nxai²na² ã³nhi¹ti³ten³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³
ã³nhi¹syah¹lxin¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti² kô³to²la³kxi²ju³ta²
yũ³ke³la³te²kxai³ wain³txi³ i³yau¹ũ³sah²lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³nũ²la² a³lan²ta² ye³ 8 ta³nxa² ye³ 10 ta³nxa² nxe³tãu³su² tãu³a²
yxaun³txain¹nũ²la² Se²sa³re²a²thĩ³na² i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³xain¹ka³tu³
a³lan²nũn³tãu³a² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sãn²nũ²la² a²hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³a²
ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wxã³si¹jau³su²
sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wxã³ye¹nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
wxã³tũ³ka³txi³su² te² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² tẽ³nũ²la² ki³han³sxã³
kô³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ ya²lan³tu³jain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²li² kô³to²la³kxi²na¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Hai³txi³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹ta²na²
wãn³txa² sa²yxo²ã³nxa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² kô³te³nxa³ha²kxai³
Ro³ma²no² si³yxau³tũ³ka³txai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³nxa³ha²kxai³
nxa¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
ũ³yhe³wãx³te³lhxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Kô³nxe³te²lo³txain¹na³li¹. Nxe³ju³ta²li² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
ai³lhxã³ i³hau³ko³tũh¹nxa²ha¹ju³ta² ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

10-11 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²si¹li¹. Txai²na² sa²kxai³lu² Ro³ma²no² nũ³kã³jxah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³ta² ti¹a² i³hau³ko³tũh¹san¹ju³ta² wain³na³li¹. Yxã¹ta¹ Ju³te²a² hxi²kan¹ta² i³hau³ko³tũh¹sain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Su²lhã³sain¹ju³ta² so¹li³ te³nain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ ko³to²la³kxai¹na¹ju³ta² yũ³hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Yũ³ke³la³te²kxai³ su²lhã³sain¹ju³ta² yuh³li³hĩ³nxã²nxa³wi¹. Nxe³yã¹ta¹ i³ki³han³sxã³ i³yau¹ũ³nxain¹na³li¹. Nxe³na¹jut3su² Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³ka³txai²na² so¹li³ i³hau³ko³tũh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ju³te²a² i³hau³kot3tũ¹sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²hxi²kan¹txi³ te²nũ³kã³txa² i³ye³kxi²nyhain¹sã²nũ²la² i³yxo²o³tũ¹nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lãi³. “Se²sa³jah¹lai²na² so¹li³ i³hau³ko³tũh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹.” Nxĩ¹jau³su² nxĩ¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Se²sa³jah¹la² sxi²ha² sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

A³kri²pah³la² Be³re³ni²sa³ka³lxa² so¹sxã³ ã³yã³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ hã²wxã³txa³ A³kri²pah³lai²na² Ju³te²a²ko³xa² a²si³yxau³ka³txai²na² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Fes²jah³lo²nu¹ta² i³hen³txi³nyhu¹te³lhxã³ Se²sa³re²a²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²ha³lĩ³ta³ka³lxa² Be³re³ni²sa¹ka³lxa²na² ã³sa²so¹nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nũ²la² ye³ha¹la² a³lan²tãu³a² Fes²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ã³tĩ¹kxi²jut3su² i³yau¹ũ³te³nah¹li¹:

— Kxã³nhxĩ¹nai³tã² Fe²lis³jah³lai¹tã² ti¹a² yxau³hĩ¹nai³tã² a²nũ²a² ã³tĩ¹kxa² a³ain¹ta¹hẽ¹li¹.

15 Nxe³nũ²la² ã³si³wẽ³no³tai¹na¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹tãu³a² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩ¹te² hxi²kan¹txi³nũ³kã³txa² Ju³te²a² hxi²kan¹txi³nũ³kã³txa² nxe³sxã³ tĩ³sxã³ i³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. Tĩ³sxã³ i³yau¹ũ³sain¹te³nah¹li¹: “Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹khaix1sĩ¹na³li¹. Su²lhã³si¹hai¹nĩ¹nju³su² i³yĩ¹lit1sĩ¹nhẽ³li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

16 Nxe³sai¹nha²kxai³ i³ye³kxai¹na¹te³nah¹li¹: “A²nũ²a² kwa²su²lhã³kxi³ju³ta² Ro³ma²no² nũ³kã³txa² yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³yã¹ta¹ wã³txa² i³wa³lxĩ³nha²jau³xa² i³wa²lũ³xi²nẽ³sã²nũ²la² hã²wxã³txa³ ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹kxai²nã²tu³ nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ ã³tĩ¹kxi²ta³nxa² su²lhã³ta³nxa² nxe³si¹jau³nũ³su² i³yau¹ũ³nyhai¹nhĩ³nx2na³li¹.” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹.

17-18 Nxe³na¹jut3su² a³lan²tãu³a² ã³wxã³sxã³ ã³nũ²kxi²nyhain¹nũ²la² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹ha¹ka³tu³ a²hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³na¹hẽ³li¹. ã³wxe³na¹nũ²la² Pau²lah³lai²li² i³kaix1so¹nũ²la² ko³nxe³te²lo³tain¹na²hẽ³li¹. Nx-ain¹tah¹lxa¹ Pau²lah³la² hxi²kai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta³la³ a³ya³tin²nxa³hẽ³li¹.

19 Ju³te²a² yah³la³nãu³xu¹ta²na² wã³txa² sa²yxo²we¹ju³ta² so¹li³ i³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³te³nah¹li¹: “Je³su²jah³la² ya³lu²na²hẽ³li¹.” Sain¹na²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ Pau²lah³lai²na² wã³txi³kxai³lu¹: “Je³su²jah³la² hai³txi³ ya³lu²sa³tĩ¹xa³wi¹. Ka³ten³su² yxau²na³li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

20 Nxe³nyhain¹ju³kxai³lu² il¹nxe³ta¹lhon³ku² na¹hẽ³li¹. Nxe³sxã³ i³ye³kxai¹na¹te³nah¹li¹: “Pau²lah³lãi³. Ko³nxe³te²lo³txain¹ju³ta² i³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³ti³ten³nxa²kxai²nã²tu³ i³hau³ko³tũh¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹.

21 Nxe³yã¹ta¹ Se²sa³jah¹la² so¹li³ i³hau³ko³tũh¹si¹jau³su² te³nha²kxai³ ã³tĩ¹kxi²wxe³si¹hai¹na¹jau³su² i³wã³txi³sain³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sain³sain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Se²sa³jah¹la² sxi²ha² sa²si¹hã³si¹jau³nũ³su²

ũ³tĩ¹kxi²wxe³ai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹. Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fes²jah³lãi³. Jah¹lai²li² ain³kxi²sa²nũ³sxun¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ha³yo². Wi¹na³li¹. Ka³nxa³ha²ta² ain³kxi²kĩ³tu¹wi¹. Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ a³lan²tũu³a² A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² Be³re³ni²sa³ka³lxi³nu¹tai²na² nxe³sxã³ wã²la²ka³lo³a² a³lxi²khaixi¹ka³lo³a² ũh³wih²kxi²nha²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³sa²nẽn¹kxi²ti³hi¹txi² ã³sa²so¹ka³tu³ ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹tũu³a² so³ta²to² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txai²na² nxe³sxã³ ã³wxã³sxã³ ã³wi¹hain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Pau²lah³la² ã³sa²so¹si¹hain¹jau³su² Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ ã³nũ²kxain¹nxa²ha²te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lãi³. Wxãĩ²li² a²nũ²a²nũ³xa² ã³nũ¹jah³lxin¹tũ³ka³txi³ i³nxai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Jah¹lai²li² kwẽn¹ta² ã³wih¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³te²lo³tain¹jah¹lai¹ta³lxa²na³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³te²a² i³ye³kxi² Ju³te²a² nũ³ka³txa² Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau²xai³te²a² i³ye³kxi² yxo²kãin² i³ye³kxi²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Ko³nxe³thin¹khaixi¹na³li¹. Su²lhã³si¹hai¹nĩn¹jau³su² i³yĩ¹li²txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

25 Nxe³sain¹ta¹ ko³nxe³thi¹nain¹ju³ta³la² hai³txi³ i²nxa³ha²kxai³ we¹txai¹nhxain²nxa³hẽ³li¹. Hai³txi³ su²lhã³hxain²nxa³hẽ³li¹. Nxe³sãn²kxa²yu³su² jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Se²sa³jah¹la² hxi²ka² so¹lxi³ i³hau³ko³tũh¹sain¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.” Nxai¹nha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha² i³sa²si¹hã³ai¹na¹tu¹wi¹.

26 Nxe³yãn¹ta¹ ko³nxe³thin¹ju³ta² i²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wain³txi³ ũ³wha²li¹lhũ³ai¹nxa³nhai¹. Wi¹lhin¹yã¹nx2nãn³ku¹. Nxa¹nhai¹. Nxe³na¹jut3su² ain³kxi²si¹hin¹jau³su² ã³sa²so¹na¹li¹. Nxe³ha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha² wain³jau³xa² ũ³wha²li¹lhũ³a¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ũ³tĩ¹kxi²te²nãn²tu³ a²ko³nxe³ju³ta² wain³txi³ ũ³wha²li¹lhã³ i³yau¹ũ³ai¹nxa³kxai²nãn²tu³ Se²sa³jah¹la² i³sa²si¹hã³a¹ju³ta² wain³ye¹nx2nxa³wi¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹. Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26

A³kri²pah³la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² i³wa³lxĩn³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lãi³. O²la³kxin¹ju³taĩ² wĩ¹wi¹nxe² wa³lxĩn³nha²jau³su² i³yau¹ũ³sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³hxi²ka²lah¹nha²nũ²la² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

2 E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lãi³. Ju³te²a²ko³xa² a²si³yxau³kat3si¹lxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ko³nxe³te²lot3sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹kxe³su² txa²wãn³txa² i³ye³ i³wa³lxĩn³nha¹jau³su² i³ye³kxi¹nxa²ha¹ha²kxai³ ka³lih³sa³nhai¹.

3 Ju³te²a² a²si³yah³la²nũ³xu¹tai²na² wãn³txa² a²yo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ wãn³txa² i³ye³ i³yi²lhon¹ta³kxi²nha¹jau³xai²na²

yx²ha³kx¹a²hoh³lx³si¹nha²kxai³ nxi¹lx¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² wãn³txi³khai³su² i³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ ain³kxi²sẽ¹li¹.

4 Nxe³na¹ju³kxai³la¹ kxãn³su² txo¹na¹hĩ¹nãn¹te²tu³ Ju³te²a²nãu³xa² i²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹ju³ta²na² txa²ha³lo²khai³xa² yxau²xai³la¹ju³ta² i²sai¹nha²kxai³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³la¹ju³ta² i²sai¹nha²kxai³ nxe³sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

5 Fa³ri³se²ah³lo²su² te²sa¹wi¹. Fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txa² a²yo²ha³kx¹a² sa²yo²we¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹. Ju³te²a² in³txa² i²li³te²su² te²na² txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹ta²na² wãn³txa² sa²yo²we¹ta¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ain¹ta¹ fa³ri³se²a² in³txa² wa³to²hi² sa²yo²we¹ta¹nhxai²na²hẽ³li¹. Te²yã¹nxũ³te²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a²nãu³xa² i²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Hxi²kan¹txi³ i³ye³yo²nũ¹sai¹nhĩ³nx2na³li¹, te³nain¹ke³la³te²kxai³lu¹.

6-7 Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² a²yo²wãn³txa² i³ye³sxã³ txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² i³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Txa²wã¹ẽ¹nãu³a² ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² 12 nxe³tũ³ka³txi³nãu³xa² a²yo²ha³kx¹a² Sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹tain¹sxã³ wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² te²yã¹nxũ³te²sa¹wi¹. Yxo²i²nũ³na¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² kô³nxe³te²lot3sain¹na²hẽ³li¹.

8 A²nũ²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹jau³su² nxe³jau³jau¹xai²na² toh³lxĩ³jau³su² ye¹nxa²hĩ³te²la¹xã³?

9 Jã¹nxa¹ju³kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai¹tã² a²wãn³txai²na² yxo²i²ain¹tũ³ka³txai²li² khãuh³lxa³ta¹na¹kxe³su² wain³na³na¹ nxe³na¹hẽ³li¹.

10 Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³yã³na³kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³na¹tãu³a² khãuh³lxa³txai¹na¹hẽ³li¹. Nxa¹ha²kxai³ Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹te² hxi²kan¹te²nãu³xa² nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² i³hxi²kat1sain¹te³nah¹lxĩ¹. “Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²na² i³ha¹txin¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³sain¹jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² yxo²i²te²nãu³xa² ka³lxa¹txi³ ũ³tĩ¹kxai¹na¹hẽ³li¹. Hã²wxãn³txa³ ã³sa²so¹ain¹nũ²la² su²lhã³ain¹na²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² i³ye³yo²nũ¹nai¹na¹hẽ³li¹.

11 Nxe³na¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³nãu³xa² ai³lha²thet3ta¹tãu³a² yxo²i²te²na² i³ha¹txai¹na¹kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³lai²na² kô³nxe³te²lot3si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹ha²kxai³ kãin² khãuh³lxa³txai¹na¹ha²kxai³ nxe³ai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³xan³txi³khaix1sa³ha²kxai³ ai³lhxã³ sxi²je³na² u²kxan²ti³ ã³nxai³na¹nũ²la² khãuh³lxa³ta¹na¹hẽ³li¹.

Pau²lah³la²yo²i² ã³si³wxe³jau³xai³tã² i³yau¹ũ³jau³su²

12 Hã²wxãn³txa³ Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹te² hxi²kan¹txi³nãu³xa² a²hxi²ki³kxai³lu² ha³teh³nxã³na² khãuh³lxa³ta¹na¹si¹jau³su² ũ³hũ¹sai¹nha²kxai³: “Ta³mas²ko²thĩ³na² te²yã¹nxa¹tũ¹xã¹.” Na¹jau³su² ai³na¹hẽ³li¹.

13 Ai¹na¹tãu³a² ne³ka³ka³ton³tãu³a² ha³lo²a² sa²ha²te¹tã²hẽ³li¹. U3je³na³ka² hai³txi³ kãin² sa²ko¹ko¹txa³wi¹. Yxãn¹ta¹ i²a¹tãu³a² sa²ko¹ko¹kxi²la² wa³to²hi²na²hẽ³li¹. Nxe³kxe³su² txai²nãu¹xai²na² txa²sa³wi³ha³lxa² yxo²ha³kx¹a² a²ye³na¹ sa²ko¹ko¹je²na²hẽ³li¹.

14 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² i³sa²ta³na¹xe²xai³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹. Nxe³sa²sĩn¹nxa²ha¹te¹ wãn³txai²li² E³bre²a² wãn³txa² ain³kxi²na¹te³nah¹lxĩ¹: “Sau²lah³lãi³. Sau²lah³lãi³. Ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³ta³ khãuh³lxa³txi¹san¹ji¹wi¹? ã³wa³lxĩ³nhãn¹kxai²nãn²tu³ ã³nĩ¹to³nhã¹nha³ta¹. Te²yã¹nxe³ju³ta²

ka²va¹la² tĩ³yĩ¹to³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ka²va¹lai²li² wxa²wãn³txa² sa²yo²ã³ti³ten³kxai²nãn²tu³ tĩ³ka²yã¹nhxe³kxai²nãn²tu³ a²wa³kxẽn³yah³lai²li² hi³sa³ka³txa² tẽ³ain¹ka³txa² tĩ³yĩ¹to³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ã³wa³lxi³nhãn¹kxai²nãn²tu³ ã³nĩ¹to³nhã¹nha³tai¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

15 Nxe³sxã³ ĩ³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Ĩ¹jah¹lo²ta³nhĩn¹ji¹wi¹?” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹. Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² Je³su²jah³lo²sa¹wi¹. Ye³khãuh³lxa³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹.

16 ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Txa²sa³wi³sa³nũ³su² we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Kwẽn¹ta² ĩ²in¹ju³tai²na² ye³jen¹nãu³a² ĩ²in¹ju³ta³nũ³su² nxe³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹.

17 Nxe³nhã²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³su² sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nãn²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² khãuh³lxa³ti³nxain¹kxai²nãn²tu³ wxã³sxã³ ã³non²ta³kxi²nxa²ha¹tu¹wi¹.

18 Jã¹nxe³sxã³ sa²si¹hã³nxa²ha¹tãu³a² a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³ne³wxe³si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² ĩ³yau¹ũ³ai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² hxi²ka²nãu³a² a³li³yain¹si¹hain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³a² yxau²xai³lain¹ju³ta³nũ³su² yũ³ain¹tu¹wi¹. Nxai¹nha²kxai³ yxo²ĩ²sai¹nha²kxai³ a²ko³nxe³ju³ta² a²wẽn³ta³te²la³ ĩ³ye³kxi¹nxa²hxa³lho³li¹. Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ sa²so¹ai¹nha²kxai³ sa³wi³ha³lxi³su² te²lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² ã³wi¹hain¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

Pau²lah³lo²nu¹tai²na² a²wa³ka³li³yu³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxe³na¹ju³kxai³lu² hxi²sxã³nho³tẽx³jut³sũ³ju³tai³tã² wãn³txa² oh³xan¹jau³xai³tã² sa²yo²we¹ta¹hẽ³li¹.

20 Ta³mas²ko²thĩ³na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² nxe³sxã³ ãn³si³wxe³sã²na¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a² ha³lo²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³su² te²a² ha³lo²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³wih¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²na² ĩ³hen³txai¹na¹hẽ³li¹. ĩ³hen³txai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Kõ³nxe³ti³kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² ĩ³ãĩn²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxi³hẽ³li¹.” Nxe³jau³xai²na² ĩ³hen³txai¹na¹hẽ³li¹.

21 Jã¹nxa¹jut³su² nxe² ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wi¹ha¹tãu³ai³tã² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te² nũ³ka³txa² ĩ²sain¹na²hẽ³li¹. ĩ²sain¹nũ²la² ĩ³sain¹sxã³ su²lhã³sain¹te³lhã³ ĩ³sain¹na²hẽ³li¹.

22 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã³non²ta³kxi²sa²hxai²na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sa³hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³la¹ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kãĩn²te²su² ta³nxa² kãĩn²nxa³te²su² ta³nxa² ĩ³hen³txai¹na¹wi¹. E³kxai¹na¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³te²na² wãn³txain²txi³txa²wãn³txa² ĩ³hen³txai¹na¹jau³xain²txi²na³li¹.

23 Nxe³jau³xa²sa¹: “Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² khãuh³lxa³txi³sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ su²lhã³ain¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ ĩ³sa²yxau³sã²nha²kxai³ a²wẽ³ta³te²lxi³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³nãu³sxu² ta³nxa² nxe³sxã³ ya³lu²ka³tu³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²te²nũ³su² ya²la³tu³ yũ³ain¹tu¹wi¹.” Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³na¹jut³su² te²yã¹nxe³jau³xa² ĩ³hen³txai¹na¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe²e³jau³xa² Fes²jah³la² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Wen¹nxān²na³li¹. Ha³te^hnxā³nxa² kāin² o²la³kxi¹nha²kxai³ wen¹nxān²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹.
— Fes²jah³lāi³. Nxēn²nxa³wi¹. Wen¹nxa³wi¹. Wān³txi³khai³su² i³ye³a¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— A³kri²pah³lāi³. Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi¹si¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ya³lo³ti²sxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hāi³a² i³ye³kxain¹jau³sxa³wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³ne³wxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.

27 Nxe³sxā³ A³kri²pah³lāi³. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² wān³txa² yxo²i²in¹ji¹wi¹? Yxo²i²in¹ju³ta² i²nxa²te²sa¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Pau²lah³lāi³. Wa³su³txi³ yxo²i²nha¹si¹jau³nū³su² i³yau¹ū³san¹ji¹wi¹?
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Wa³su³txi³ tā³nxa² win¹ta²te²lxi³ tā³nxa² yxo²i²in¹ju³ta² wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ txai²yā¹nxe² yxo²i²a¹kxa² yā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.
Nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² i³wā³txai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ sa²hxi²ta³kxi²sain¹kxa² yā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²nxa³nhai¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nū²la² A³kri²pah³lo²nu¹tā² Fes²jah³lo²nu¹tā² Be³re³ni²sa³ka³lxu³nu¹tā² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tā² nxe³sxā³ i³sa²yxau³ain¹nū²la² jū¹nxa² a³li³sxā³ ā³waix³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Ā³waix³tain¹nū²la² nūh¹e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
— Jah¹lai²li² kō³nxe³thin¹ju³ta² yū³yai¹nxān³tai¹. Ū³tī¹kxi²tā³nxa² su²lhā³tā³nxa² nxe³kī³jau³su² kwa³na³ain¹kī³ju³ta² wai³nxa³wi¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹ta² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Fes²jah³lāi³. Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Se²sa³jah¹la² hxi²ki³la² i³hau³ko³tūh¹te³lhxā³ sa²si¹hā³si¹ha¹jau³su² e³kxin²nxa³ke³la³te²kxai³ sa²ta²la³kxi²sxā³ ā³wa²su¹ta¹nhī³na¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā²la² i³ye³kxi²sai¹nha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27

Ro²ma²thī³na² so²ā³sxā³ ai³sxā³ ā³yā³ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹:
— I³ta²lya²ko³xa² sa²si¹hā³ya³sain¹yah³lxi³wxi¹. Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ū³tī¹kxi²jah¹lo²nu¹ta²na² ā³sa²so¹ain¹nū²la² Ju²lah³la² so³ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lan²tu³ sa²nū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Au³kus²jah³la² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ta¹ a²nū²a² ū³tī¹kxi²tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ sa²nū¹ain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ txai²li² Lu²kah³lo²sa²ha²kxai³ Pau²lah³lai²li² ā³ya³lxi²yai¹na¹ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²ya³sain¹na²hē³la².

2 Jā¹nxe³ka³tū³ta¹ na³vi²o²tē³na² A³tra³mi²ti²o²thī³na² ai³ta³ka³lo³a² ā³wxā³ta³ka³lo³a² ā³wih¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ A³ris³tar²kah³lai²li² Te³sa³lo²ni³ka²thī³na² Ma³se³to²na²ko³xan¹thī³na² yxau²xai³jah¹la² ā³si³tē³kxi²sain¹nū³sīn¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ A²si³a³ko³xa² sxi²jen³txi³nāu³xai²li² ai³lha²thet³te³lhxā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la².

³ Nxe³ya³sain¹nũ²la² a³lan²tãu³a² Si³tõ²thĩ³na² ã³ya¹tã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³tãu³a² Ju²lah³lo²nu¹ta² wi¹lhi¹nha²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Wxa²ya³li³nũ³ka³txa² i²ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³ na³vi²o²tẽ³na² wxa²li³txa²sxã³ tĩ³sxĩ²txu¹li¹. Nxĩ¹kxai²nãn²tu³ yen³kxi³su² ta³nxa² yain³txi³su² ta³nxa² yũ²nx2nxa³kxai²nãn²tu³ sa²hau³kot3sxã³ ũ³hũ¹nxain¹tu¹wi¹. Nxai¹nha²kxai³ wxa²li³sxã³ ã³nxai³ya³sain¹na²hẽ³la². I²ta³lun²yha¹sain¹nũ²la² na³vi²o²tẽ³na² ã³wã³la² ã³wih²xi²ya³sain¹na²hẽ³la².

⁴ ã³wã³la² ã³wih²xi²ya³sain¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ na³vi²o²tẽ³na² ã³nxai³ya³sain¹to³nha²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹nũ²la² txa²yen³nãu³a² it3ta² ũn³te²a² ne³kxauh²sa²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ Syi²pri²ko³xai²li² i³ye³na² nxũ²kwai³ye³lan¹ta³ko³su² te²ju²hẽ³la². Nxe³ko³xai²na² nãu³wa³ti³na² ai³lya³sain¹na²hẽ³la², it3ta² yũ²nxa³ju³ta² i³ha¹txi²te³lha³ka².

⁵ Si³li²si²a²ko³xa² Pã³fi²li²a²ko³xa² nxe³sxã³ wha³to²hi²ya³sain¹na²hẽ³la². Wha³to²hi²ya³sain¹nũ²la² Mi²ra³thĩ³na² Li²si³a³ko³xan¹thĩ³nai²li² ã³ya²sxã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la².

⁶ Nxe³ya³sain¹ti³kxai³lu² na³vi²o²tẽ³na² ka³lo³ã³xa² A³le³syãn²tre²thĩ³nai²na² wxã³ka³lo³a² i³ha¹txi²sĩ¹na²hẽ³la². A²nxe³ta³ka³lo³ai²na² ã³ya²sxã³wi¹si¹sain¹sĩn¹jau³su² kwa³na³sain¹sĩ¹nha²kxai³ ã³ya²sxã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ka³lo³ai²li² I³ta²lya²ko³xa² ã³nxai³te³lhxã³ ka³lo³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Nxe³nũ²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ton³tãu³a² win¹ta²te²lxi³ ã³nxai³ya³sai¹nha²kxai³ Kni²to²thĩ³na² yau³son³tãu³a² it3ta² sa²ne³it3tha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³nxai³sĩ¹nxa³ha²kxai³la¹ hã¹sxã³ Kre²ta²ko³xa² i³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² ã³ki³hain³kxi² ai³lya³sain¹na²hẽ³la², it3ta² ã³wxe³tãu³a² i³ha¹txi²te³lha³ka². Ai³ya³sain¹nũ²la² Sal³mo²na²ko³xa² wha²to²hi²ya³sain¹nũ²la²

⁸ Kre²ta²ko³xa² hxi²kau³kaun³ti³ ai³lha²sĩn¹kxan²ti³nũ¹ ã³ki³wa³ti³kxi² ai³ya³sain¹nũ²la² La³se²a²thĩ³na² yau³son³ya³sain¹na²hẽ³la². Yau³son³ya³sain¹nũ²la² Bõns³ Por²to²thĩ³na² ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la².

⁹ Nxe³tãu³a² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxã³ yxau³ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² yain³txa² yain³ju³ta² ã³na¹ain¹je³na² yai³nai¹nxa³ju³ta² yũ³hĩn¹su² yũ³te²ju²hẽ³la². A²nxe³hĩ¹na² ã³wa²to¹kxai²nãn²tu³ ti³ha³lun³je³na² ã³si³wxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² ai³ju³ta² wi¹te²sxa³yu²hẽ³la². A²nxe³ju³ta²li² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³sĩn¹na²hẽ³la².

¹⁰ I³ye³sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hĩ¹na² ha³lo²a² wi¹ju³ta² wa³to²hi²nẽ³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ti³ha³lun³nẽ³na³li¹. Na³vi²o²tẽ³na² sa²tã³kho³kxi²nẽ³li² yen³kxa² ã³kho³ta³lxi³kxi²nẽ³li² a²nũ²ki³na¹xain²ti³ i³lon³ti³nẽ³li² nxe³nẽ³lha³ta¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

¹¹⁻¹² Nxe³nxa²ha¹te¹ na³vi²o²tẽ³na² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ti¹ai²li² na³vi²o²tẽ³na² ã³ki³ju³ta² wi¹lxa³wi¹. Ti³ha³lun³kxai²nãn²tu³ ka²lo¹ai²li² it3sa²tã³kho³kxa²yan³txi³su² nxa¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Fe³ni²se²thĩ³na² Kre²ta²ko³xan¹thĩ³nai²li² ã²la² wi¹lhĩ³nx2na³li¹. It3ta² ti³ha³luh³xa² hai³txi³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³thĩ³na² ai³sxã³ yxau³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la². A²sa³wi³ha³lxa² te²yã¹nxe² e³ain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹ so³ta²to² hxi²kan¹te²na² hi²sen³kxai³lu² na³vi²o²tẽ³na² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi² a²sa³wi³ha³lxa²na² wãn³txa² ain³kxi² nxe³sĩn¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Pau²lah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹sĩn¹na²hẽ³la².

I³ye³na² kãin² sa²xit3jau³su²

¹³ Nxe³nũ²la² a³lan²tãu³a² it3ta² win¹ta²te²lxi³ sa²xit3sa²kxai³:

— Ha³lo²ai²li² wi¹lxa²na³li¹. Ain¹jau³su² na³vi²o²tē³nai²na² kwa³thi³la³ka³txa² i¹nha²sxā³ sxa³ka³txa² sa²sai¹xi²nū²la² a³li³ya³sain¹na²hē³la². Ī³ye³na² ne³kwīx3tē³tīh³na² ai³ya³sain¹na²hē³la².

14 Nxe³yān¹ta¹ it3ta² ū³khaix1te²a² sa²ta³lo³xit3sa²kxai³ yu³tā³lxi³ kwa² ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la².

15 A²nxe³tāu³a¹ ā³nhi²kat1sa²sī¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ ā³ne³ko³ta³wxe³ya³sain¹na²hē³la².

16 Nxe³ya³sain¹nū²la² Kau²ta³ko³xa² Ī³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² yau³son³ya³sain¹tāu³a² ā³ki³hain³kxi² ai³lyā³sain¹na²hē³la², it3ta² ā³wxe³lhu²ju³ta² ĩ³ha¹txi²te³lha³ka². Nxe³nū²la² it3ta² jū¹nxe² ā³wxe³lhu²tāu³a² ā³yit1tū²la² na³vi²o²tē³na² ka³no¹a²ka³lo³khai³xa² sa²hau³ko³te³lhxā³ sa²ya¹ta³wi¹yha³sain¹na²hē³la².

17 Sa²ya¹ta³wi¹yha³sain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ kwa³thi³līh³na² tē³nū²la² na³vi²o²tē³khai³xa²kxai³lu² sa²ha³la³ta³i³kxain¹sīn¹na²hē³la². Nxe² ta³lu²nain¹nū²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³ne³ko³ta³wxe³xi²sxā³ ai³ki³kxai²nān²tu³ nū¹ka³na¹ Li²bi³a³ko³xai²li² yau³son³ki³kxai²nān²tu³ ka³wā³lxē³na² ka³yā³la³nū³xa² khāu³khāun³na³li¹. Tāu³a² kāin² yū³te²ju²hē³li¹. Ā³nxūt1sxā³ na³vi²o²tē³na² ā³kho³kxi²nē³lha³ta¹. Nxe³ain¹jau³su² wā²la² kāin²khaix1ka³lo³a² na³vi²o²tē³na² kūt1so¹xai³lain¹ka³lo³ai²li² sa²so¹sxā³ ū³yhe³wih¹so¹ain¹nū²la² kwa²ā³nxai³sīn¹na²hē³la², it3ta² ū³nha²kxai³la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— Ha²ya³kxā¹nxe³sxā³ ha³ya³kxa² sa²xit3sxā³ ā³te²ji¹xā¹. Ain¹ta¹ hai³txi³ yain¹nxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹so²xai³lain¹kxa² Ī³ye³na² wxa²nū³ū¹ ā³si³wxe³ain¹sīn¹na²hē³la².

19 A³lan²ni²nūn³tāu³a² na³vi²o²tē³na² yen³kxa² hau³ko³kxa² a²hxi²ka² hxi²tē³nha²sxā³ ĩ³ye³na² wxa²nū³ū¹ain¹sīn¹na²hē³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ it3ti³la² ha³ya²ti³nha²txi³he¹nx2nxa³ha²kxai³ u³je³na²ka² hi³ka²ta² nxe³sxā³ kxān³su² ĩ²ti³hex1sī¹nxa³ha²kxai³ ai³la² ĩ³ya³lo³ti²nxa³ti³lon³sa²sī¹nhē¹li¹. Nxain¹sīn¹na²hē³la².

21 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²sxā³ yain³sxā³ ā³nhai¹nxa³ha²kxai³ he³ja²lun¹txain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³la² hi²sen³kxai³lu² ĩ³sa²yxau³sxā³ ĩ³ye³kxi²sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kre²ta²ko³xa² yxau³ki³sī¹nai³tā² txa²wān³txai³tā² sa²yxo²wet1sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³ ju¹ta²li² ĩ²yah³lxi³hī³nx2nxa³lxi¹.

22 Nxe³yān¹ta¹ hī¹na²kxai³ ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹li¹. Hai³txi³ ya³lu²nē³lxa³lho³li¹. Na³vi²o²tē³na² so¹lxi³ tī¹kxi²nē³tu¹wi¹.

23 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wit3sa¹wi¹. Sa²yxo²we¹ta¹na¹wi¹. Ka³nxah³ta³tā² oh³xan¹jah¹la² wxā³sxā³ ĩ³ye³kxi²sain¹na²hē³li¹.

24 Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lāi³. Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Ai³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³ti³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. In³txa² ka³na³ka³na³te² he³la³ku³ ya³lu²nxa³lho³li¹. Kxā³nāu³a² Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³kax3su² ha²kxai³ nxe³te²na² sxi²ha² ā³wi¹hin¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

25 Ne³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹wi¹. Wān³txin³txi² e³kxi²sain¹jau³xin³txi² wain³txi³ sa²hau³ko³tū¹nhē³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³ya³lo³ti¹jah³lxi³hē¹li¹. Ya³lu²nē³lxa³lho³li¹.

26 Hāi¹sxā³ ha³lo²ai²na² ĩ³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² it3sa²tā³nē³tu¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sīn¹na²hē³la².

27 Nxe³nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²nū²la² ye² 14 nxe² ka³nxah³ti³lon³nū²la² ĩ³ye³na² A³tri³a²ti³ka²ye³na² it3sa²tā³sa²sīn¹ti³kxai³lu² ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tāu³a²:

— Ha³lo²a² yau³son³ki³ta²nũ²nhai¹. Ain¹jau³su²
 28 A³lo³xĩh³na² a³lu²tĩh³na² tẽ³sxã³ kwa³thi³la³ka³ki³a² ũ³ki³kũh¹tũ²la² ĩ³ye³na²
 u¹ju³ta² ũ³hau³ko³te³lhxã³ ã³na¹sxã³ ã³nũ¹ain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
 36 me²tros³ ã³nhau³ko³jain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² 27 me²tros²
 ã³nhau³ko³jain¹sĩn¹na²hẽ³la².

29 Nxai¹nha²kxai³ tah³lxa³kxai²li² it3sa²tã³sxã³ ã³kho³kxa²yan³txi³su²
 na³vi²o²tẽ³na² ã³yit1si¹hain¹jau³su² kwa³thi³la³ka³txa² kax3tha¹li¹ kax3tha¹li¹
 tẽ³ain¹nũ²la² a³lo³xĩh³na² au³lha³kãin²tĩh³na² ũ³si³kũh²ta³lxain¹nũ²la²
 na³vi²o²tẽ³na² a²ki³ki³nãu³a² u¹txi³ ã³na¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
 a³lan²ni²si¹hain¹jau³su² wah³nxe²yxaun³tain¹na²hẽ³la².

30 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xa² na³vi²o²tẽ³na² hau³ko³tũ³ka³txa² hãĩ³a²
 ih³xi²ti³te³nain¹na²hẽ³la². Ai¹nha²kxai³ kwa³thi³la³ka³txa² na³vi²o²tẽ³na²
 a²ne³ka³nãu³a² ã³na¹ki³lxo³xain¹sxã³ ka³no¹a²ka³lo³a² win¹ta²te²lxi³ ĩ³ye³nai²li²
 sa²nu³ain¹na²hẽ³la².

31 Yain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹la²
 a²so³ta²to² nũ³ka³txa² ain¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Na³vi²o²tẽ³na² hau³ko³tũ³ka³txai²li² ih³xain¹kxai²nãn²tu³
 hxi²kan¹txi³ ka³ten³su² a³li³xi²ki³sxa³lho³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

32 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² so³ta²to² nũ³ka³txa² ka²no¹a²ka³lo³a²
 ũ³si³kũh¹je²yhain¹ka³lo³a² tẽ³sxã³ ũ³whi²lho¹sxã³ ã³na¹ain¹sĩn¹na²hẽ³la².

33 Nxa²ha¹te¹ ĩ³yũ¹li²nxa³tã³lxa¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ãh¹
 ĩ³ye³kxi²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ye³ka³lxa¹txi³ kho³ka³lon³kxi² ai³ki³tã²hẽ³li¹. A³lan²ta²
 ye³ka³lxa¹txi³ ye² 14 nxe² a³lan²tãu³a² hai³txi³ ĩ³yain³yah³lxa³nhẽ³li¹. Hãĩ¹sxã³
 wah³nxa²yxaun³ho³hah³lxi¹nhẽ³li¹.

34 Yah³lxi¹nha²kxai³ hĩ¹na² yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹. ã³sĩ³nũn³ta³i¹nx2ti³taĩ²li¹.
 Hai³txi³ ã³nĩn¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Wxa²ne³kĩ³sa² ka³na³ka³na³te² he³la³ku³
 ã³ni²lã³kxi¹nx3ti³xa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

35 ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² yain³tũ³xa² hxi²tẽ³nha²sãn²nũ²la² ãh¹ ĩ³ye³sĩn¹te³nah¹lxi¹:
 — Txa²sũ³nãĩ³. Yain³txa² ũ³san¹tũ³xa² wi¹lxo³kxi²san¹nhai¹. Nxe²e³nũ²la²
 tũ¹xai²li² wxa²nãu²lxi³sxã³ ĩ³yain³sĩn¹na²hẽ³la².

36-37 Nxe³nxa²ha¹te¹ yain³yain¹ju³ta² ĩ²kxain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³ya³lo³tain¹nũ²la²
 in³txi³nãu³xai²na² 276 tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ yain³ya³sain¹na²hẽ³la².

38 Yain¹sxã³ ũ³kxi²ya³sain¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ tri²ka²ki³a²
 wi¹so²xai³la³sain¹ki³a² tẽ³sxã³ ĩ³ye³na² wxa²nũ³ũ¹xain¹na²hẽ³la², na³vi²o²tẽ³na²
 ã³sa³tẽ¹ti³sxã³ ã³ne³ka³tu¹ka²yan³txi³sa².

Ũ³yau³xai²li² sa²sai²hxa³tain¹jau³su²

39 Nxa²ha¹te¹ a³lan²ni²ha²kxai³ ha³lo²a² u²ten³sa²tã³sxã³ ĩ²ain¹kxan²ti³nu¹
 ha³lo²a² ĩ³lxi³la³ ko³nxai¹nxa³hẽ³la². Nxai¹nxa³ha²kxai³ ĩ³ye³na² ne³kun²tĩh³na¹
 tah³lxa³kxa² yũ²nxa³tĩh³na¹ ĩ²ai¹nha²kxai³:

— Ju¹xa¹ ũ³nhe³ha³lo²sa²tã³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nxain¹sĩn¹na²hẽ³la².

40 Kwa³thi³la³ka³txai²li² sa²ni²lã³nũ²la² hi³sa³ka³txai²li² na³vi²o²tẽ³na²
 ĩ³hau³ko³ta³ka³txai²na² sa²ta²la³kxi²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ wã²la²ka³lo³a²
 kãin²ka³lo³a² ũ³kũ²txi²ha²kxai³ it3ta² it3sa²ha³lo²sa²sai¹sa²sĩ¹nha²kxai³
 a³li³ya³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

41 Nxe³ya³sain¹tãu³a² na³vi²o²tẽ³na² hi²sen³kxai³lu² ĩ³ye³nãu³ai²li²
 ka³yã³la² au³txi³sxa²nxa³ha²kxai³ it3sa²tã³sa²sĩ¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ã³nxai³ya³sai¹nxa³ha²kxai³ it3ta² ũ³nha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² a²ki³ki³nãu³a²
 ã³yo²ãu²so¹sxã³ ã³kho³thxa³kxi²sa²sĩn¹na²hẽ³la².

42 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³kā³txa² hi²sen³kxai³lu²:
 – Tĩ¹kxain¹tũ³kā³txai²nã² sun²tã¹a³sah¹lxi³wxi¹. Wxa²ho²hi²
 aun³tih¹saun³kxa²yan³txi³su². Nxa¹nhai¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².
 43 Nxe³ain¹ta¹ a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²
 ă³non²ta³kxi²si¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi²sĩn¹te³nah¹lxi¹:
 – Sun²tã¹yxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sxă³
 ĩ³ye³kxi²xi²sĩn¹ti³ăn¹jau³kxai³la¹:
 – Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hxi²kan¹txi³ wxa²ho²tũ³kā³txi³ ĩ³nxai²na² wxa²ho²hi²
 nxa²lxi³jah¹lxi³hẽ¹li¹.
 44 Hă²wxăn³txa³ hxi²ka¹nxa³tũ³kā³txi³ ĩ³nxai²năn²tu³ hi³sa³ka³txa² sa²so¹sxă³
 ă³tẽ³sxă³ ă³nho²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhai¹nha²kxai³ in³txi³ nũ³kā³txa²
 a²yxō²ha³kxa¹ ă³nho²xi² ai³sxă³ wxa²li³ya³sain¹na²hẽ³la².

28

Mal²ta²ko³xa² ai³ain¹jau³su²

1 Wxa²li³hxa³ya³sain¹nũ²la² ha³lo²a² ĩ³lxa² ĩ³yau¹ũ³sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:
 – Mal²ta²ko³su¹. Nxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².
 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxa²li³ya³sain¹nũ²la² ko¹xai²năn¹tũ³kā³txa² ne³khauh²sxă³
 ă³nũ²kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Wẽ³ha²yau³xa² a³li³txa³sa²sĩ¹nha²kxai³ ha³nxe²a²
 yax3sxă³ wă³nẽn³kxi²sĩ¹na¹hẽ³la².
 3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ha³nxe²a² so¹nũ²la² ă³na¹sxă³
 ă³nhi³na²hẽ³la². Txih³xa² ha³nxeh¹lxi³te²a² ha³nxe²a² ĩ³sxă³ wă²nha²kxai³
 ĩ³ha²li¹nũ²la² Pau²lah³la² hxi²ka² hxi²kxi³sĩn¹na²hẽ³la².
 4 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² yxau²xai³tũ³kā³txa² ĩ²ain¹ka³tu³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
 – Jah¹lai²li² kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² te²nu³tă³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³ye³na²
 ĩ³lo³nxi²ya³lu²yă¹nx2nxa³hẽ³li¹. Nxe³kxa²ha³tă³nxăn²ti³ txih³xa² ĩ³na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³ hĩ¹na² wan¹sxă³ ă³ya³hi²sxă³ ya²lu¹tu¹wi¹. Nxain¹na²hẽ³la².
 5 Nxe³ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² ĩ³hxi²wa³tă³nha²sxă³ txih³xa²
 ĩ³yi²lă³sĩn¹na²hẽ³la².
 6 Nxe³ha²kxai³ ă³yah³sxă³ ya³lu²ju³ta² ĩ²te³lhxă³ wah³nxa³kxain¹sĩn¹na²hẽ³la².
 Yxăn¹ta¹ wi¹lăin³nha²sĩn¹na²hẽ³la². Hai³txi³ ya³lu²sĩ¹nxa³hẽ³la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³wa²li²sxă³ e³lain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:
 – Jah¹lai²li² Txa²wă¹sũ³nu²su² te²nu³tă³li¹. Nxain¹sĩn¹na²hẽ³la². Yxăn¹ta¹
 wi¹la³la³kxi²sxă³ e³lai¹nxa³hẽ³la².
 7 Nxain¹nxa²ha¹te¹ Pu²bli³o³jah³la² ha³lo²a² wa³kxẽn³yah³lo²su²
 hxai²na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na² a²sxi²ta² u²lxa³ha²kxai³ wxă³sxă³
 ă³wih¹yain¹si¹nha¹jau³su² ĩ³ye³kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
 ă³wi¹nhăn¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²a³lan²sĩ¹na¹hẽ³la².
 8 Nxe² yxau³nha¹ti³kxai³lu² Pu²bli³o³jah³lai²na² wĩ³na² kăin²
 ĩ³ton³na²hẽ³la². Kăin² si³yuh²hi²ha²kxai³ kăin² ĩ³hĩ¹la³kxi²nha²to³ha²kxai³
 nxe³sĩn¹na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ă³tĩ³sxă³ ĩ²sĩn¹na²hẽ³la².
 ĩ²te³na¹ Txa²wă¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²săn²nũ²la² wxa²wxai³kxi²na²hẽ³la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² we²txi²sĩn¹na²hẽ³la².
 9 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ta¹ a²nũ²a² ĩ³ton³te²na² ĩ²li³te²a² yxo²ha³kxa¹
 wxă³yain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hxi²ki³kxai³lu² wxa²we²tain¹sĩn¹na²hẽ³la².
 10-11 Nxe³ain¹jut3su² ĩ³ka³li³hai¹nha²ha²kxai³ yen³kxa² ka³lxa¹txi³
 ũ³hũ¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

Ro²ma²thĩ³na² ai³ain¹tău³su² jau³su²

Nxa²ha¹te¹ ĩ³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tă³tĩn¹nũ²la² ti³ha³la²
 ne³ki³so³nha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² A³le³syăn²tre²thĩ³na² wxă³ka³lo³a²

ti³ha³la² yxau³sxã³ka³lo³a² a³li³te³lhxã³ nxe³sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ka³lo³a² Ti³o³sku²ru²ka³lo³su¹. Ai¹nhxai²na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a³li³xi²ya³sain¹ti³wa³kxa² ya³li³sain¹sĩn¹tũ³ka³txa² a²yen³kxa² tẽ³sxã³ ã³nxai³nha¹kxi³nũ³a² ãu¹la³kxi²sain¹sĩn¹kxe³su² ã³hũ¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

12 Nxe³ya³sain¹ka³tũ³ a³li³xi²sxã³ ai³nhãn¹nũ²la² Si²ra³ku²sa²thĩ³na² ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la². ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³a³lan²nhãn¹nũ²la² a³li³xi²ya³sain¹na²hẽ³la².

13 A³li³xi²ya³sain¹nũ²la² Re²ji³o³thĩ³na² ã³ya²sxã³ ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² a³lan²tãu³a² txa²si³yo³na² it3ta² wxã³ha²kxai³ a³li³xi²ka³tũ³ ye³ha¹li¹ ai³la³la²ni²tãu³a² Po³su³o²li²thĩ³na² ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².

14-15 Nxe³ya³sain¹tãu³a² a²nũ²a² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²a² ĩ³ha¹ja³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxi²ha² ã³wih¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²a³lan²ni¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sain¹sĩ¹nha²kxai³ ã³wih¹sxã³ yxau³sĩ¹na¹hẽ³la². Yxau³a³lan²ya³sain¹tĩ³kxai³lu² nũ¹ka³na¹ Ro²ma²thĩ³na² yxau³son³sĩ¹na¹jau³su² ha³ta³nxe³yain¹sĩ¹na¹nũ²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a³li³ain¹nũ²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thĩ³na² Tres² Vẽn²tas²thĩ³na² nxe³sxã³ wahx3sain¹sĩn¹nũ²hẽ³la². Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² Po³su³o²li²thĩ³na² a³li³xi²nha¹nũ²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thĩ³na² Tres² Vẽn²tas²thĩ³na² sxã³ ã³wih¹sxã³ ĩ³ha¹txi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³jut3su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha² ĩ³ya³lo³ti²sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lxo³kxi²si¹jau³su² ĩ³ye³kxi²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹nũ²la² ã³sa²so¹sain¹sĩn¹sxã³ ã³wa²li²sxã³ Ro²ma²thĩ³na² ã³ya²sxã³ ã³wi²xi²a³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

Ro²ma²thĩ³na² yxau²xai³jau³su²

16 ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² Ju²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ã³tĩ¹kxi²nxa³hẽ³la². Hã¹isxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²sxi²khai³xa² yxau³sẽ¹li¹. Û3tĩ¹kxi²nxa²hxa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²sa³wi³sai²na² so³ta²to² ka³na³ka³na³jah¹lai²na² yxau³ya³nx2tu¹wi¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

17 Nxa²ha¹te¹ye³ha¹li¹ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxã³ Pau²lah³lo²nu¹ta²hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² hxi²kan¹ta²nãu³xa² ĩ³kaix1so¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ wxã³sxã³ ã³nũ²kxain¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã³tã³sah¹lxi¹lxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kxã³nxai³tã² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³na²hĩ¹nai³tã² ã³tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Txa²si³yah³la²nãu³xu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³nxa³ha²kxai³ txa²wã¹nũ³ka³txa² kq³to²la³kxain¹nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³kxan²ti³ ã³tĩ¹kxi²sain¹nũ²la² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² sa²nũh¹sa²nyhain¹na²hẽ³li¹.

18 Nxe³sa²nyhai¹nha²kxai³ kãin² ĩ³wã³wã³txi³sain¹sãn²ka³tũ³ hã²wxãn³txa³ ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Kq³to²la³kxin¹ju³ta² ĩ²nxa²sĩn¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ã³wa²sut1sĩ¹nĩn¹ju³ta² wain³sĩn¹na³li¹.”

19 Nxe³sain¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³nhai¹tũ³te² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Kwa²xah³lxi¹lxi¹. Su²lhã³jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nx-ain¹na²hẽ³li¹. Nxai¹nha²kxai³ Se²sa³jah¹la² ĩ³hau³ko³tũh¹sain¹ju³ta² ĩ³kaix1ta²lxan¹ta²wi¹. Yxãn¹ta¹ Se²sa³jah¹la² ĩ²a¹kxai²nãn²tũ³ txa²nũ³ka³txa² kq³nxe³te²lo³ta¹na¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.

20 Nxa¹jut3su² ĩ³ye³kxi²si¹nx2ta¹jau³su² ĩ³kaix1txa²lxa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² yxo²ĩ²a¹wi¹. Nxe³na¹kxa²yã¹nxe² ĩ³sa³e² nũ³ka³txa² yxo²ĩ²yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹. Jã¹nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

kwa³thi³lĩh³na² tĩh³nai²li² sa²hxi²tai³kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² tai²li² ĩ³ye³ye¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a²nũ³xu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² hai³txi³ ain³kxi²nha²sĩ¹nxa³hẽ³li¹. Ha³te^hh³nxã³nxa² wxã²nxa³hẽ³li¹. Txa²wã³tã³nũ³xa² kq³nxe³te²lo³nxain¹jau³xa² ain³kxi²nha²sĩ¹nxa³hẽ³li¹.

22 Nxe³yãn¹ta¹ tũ¹kã³txai²na² wxã²yã¹nxa² yxo²i²ain¹te²nũ³a² kq³nxe³te²lo³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹, ti¹ai²nãn¹tũ³kã³txa²su¹. A²nxe³ju³tai²li² ĩ³yau¹ũ³sa²nhĩn¹jau³su² ten³sa²sĩn¹nhai¹.

23 Nxe³sa²sĩ¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta² ã³wã³li²sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³hĩ¹na¹ ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta² nxe³jau³xa² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ e³sũ²ni²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau¹ũ³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Je³su²jah³la² sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³li¹. Nxe³jah¹lai²li² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³nẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na²hẽ³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wã³kxi³kxai³ yxo²i²ai¹nha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxai¹nha²kxai³ hã²wxãn³txa³ a³li³ain¹tãu³a² ĩ³ye³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxi¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26-27 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Wxa²nũ³ka³txa² kq³nxe³thi¹nain¹na³li¹. Txa²wãn³txa² te³nai¹nxa³wi¹. Yxo²i²sai¹nxa³wi¹. Nxai¹nha²kxai³ a²yen³na² whã²na¹ wxa²ye³tĩ¹i² a²ne³nxẽ³na² whã²na¹ wxa²ne³tĩ¹i² nxe³kxa²yã¹nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ẽ¹nũ³ai²na² ka²nha²kxai² ã³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ nxai¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yen³na² ã³ye³wxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³nxẽ³na² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxã³ a²ẽ¹nũ³ai²na² txa²wãn³txa² ã³ne³wxe³ain¹kxai²nãn²tu³ yxo²i²sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³tai¹nhĩ³na¹wi¹. Yxãn¹ta¹ te³nai¹nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wãn³txai²li² ã³ne³wxe³ai¹nxa³wi¹. Jã¹nxai¹nha²kxai³ wxa²nũ³ka³txa² ai³sxã³ ĩ³hen³txai¹nhẽ³li¹. ĩ³hen³txai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹: ‘Hĩ¹na² wãn³txa² ain³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ã³ne³wxe³yah²lxan³tho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ĩ²ah³lxin¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ã³ye³wxe³ah³lxan³tho³li¹. ”

Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² nxe²ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

28 Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxa²ẽ¹na² sa²hau³ko³nx2ti³jau³xai²na² ten³yah²lxan³ti²tu³wi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txa² ĩ³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³ka³txa² ain³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³xai²li² wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe²e³ta³lun²yain¹nxa²ha¹te¹ Ju¹te²a²nũ³xu¹ta²na² kãin² ĩ³ye³ye³li³sxã³ a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ye³ha¹li¹ kwẽ³kon³tĩ³kxai³lu² a²sxi²khai³xa² yxau³sxã³ wa³kon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a²

a²nũ²a² ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹sxã³ wxã³kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³
 ã³wih¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 ã³wih¹kxain¹kxai²nãn²tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa²
 ã³hen³txi³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txi³ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ti³hi¹jau³xa² ã³hen³txi³ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa² hã¹nxã¹si¹jau³su² ã³ye³ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxã³ya³lhu² e³lai²na¹ ã³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Romanos

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹lhxã³, wxã²na² Ro²ma²thi³na² yxau³yah³lxin¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txai²na¹xai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wit3sa¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³hait1so¹sa²kxe³su² na¹ha²kxai³:

— Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na², Txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² i³ye³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³sih¹nx2ta¹jau³su² i³hait1so¹nx2ta¹i¹. Nxe³sa²kxah³lo²su² na¹ha²kxai³, na¹wa².

2 A²nxe³te² wãn³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ũ³nẽ³jau³xa² wi¹jau³xai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² kxã³nãu³u¹ta²na² i³ye³ka³tũ³ wã²nxũ¹h¹ sa²yxo²we¹nha²sxã³ sa²yxo²ã³nha²nxa³sxã³ i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³jau³xai²na² sa²kxai³lu², a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah³lo²nãu³xu¹ta² sa²kxai³lu² ain³kxi²so¹sxã³ ha³teh³nxã³nxãu³a¹ ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

3-4 Nxe³nẽ³jau³xai²na², Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha², Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²i³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ũ³nhẽ³jau³su² hĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, txa²wã¹ha³lo²ai²na² ã³wxã³nũ¹nhẽ³lhxã³, a²nũ²su² wen¹sxã³ Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²sa³wi³sa² wen¹sxã³ a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² hi²sen³su², nũ³kxũn³txi³ Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³:

— Je³su²jah³la² a²ya³la³tũ³ Txa²tah²khaix1ai²la¹i¹. Na¹ha²kxai³, ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ha¹i¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² ya³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³su², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²kĩ³na¹xai²na² nũ³kxũn³txi³ wxa²ye³ka¹tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wxa²hait1so¹sa²te³lhxã³ i³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, A²si³yxau³tãu³a² wãn³txai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ ain³kxi²so¹sxã³ wxa²hait1so¹sa²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxet3sã¹lxi¹. Wxã²na² Pau²lah³lo²i³nxai²na² wxa²hait1so¹khai¹nxe³nxa²ha¹kxe³nũ³kã³txi³si¹l Nxe³nxa²ha¹ka³tũ³, a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²nũ³kã³txi³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³ye³sxã³, yxo²i²sa²si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² i³ye³kxi², sa²yxo²wet1sa²si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² i³ye³kxi², tĩh³na² wi¹tĩh³na² ã³nxai³ain¹si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² i³ye³kxi², nxe³txai¹nhẽ³li¹. Ai¹nĩn¹kxai²nãn²tũ³, ã³yã³nhai¹tain¹tũ³kã³txa² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²yxo²wet1sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² a³lxi²khai¹nxe³sa²kxe³su² sain¹na²hẽ³la².

6 Te²yã¹nxe³sxã³, wxã²na² sa²kxai³lu² Ro²ma²thi³nãn¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³wxe³nũ¹yhah³lxin¹te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³kaix1so¹nxa²lxi³kxe³nũ³kã³txi³yah³lxi³nũ³ni¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wẽ³ha³lxi³syah¹lxi³nũ³ni¹lxa².

7 Yah³lxin¹jut3su², txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Wxã²na² Ro²ma²thi³nãn¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a³lxi¹nx2ti³sxã³ wxa²hait1so¹nx2ti³na³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na²:

— Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² Txa²nũ³kã³txi³lo³txa²lxa¹i¹. Nxe³nx2ti³na³la². Nxe³tũ³kã³txi³ i³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Txa²wã¹wĩ³nu²su²

na³la². A²nxe³te²a² A²ki³lha³lxa² a²i³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lã²na³la². Ha¹lin¹ya³te²nãu³xai²na²
kãin² thã¹i³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹jau³nũ³su² te³ni², wxa²nxũ²kwai³nãu³a²
ã³nhãu²no³txa²lxi³si¹jau³nũ³su² te³ni², nxe³ti³ten³nxa²lxa¹nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

8 Nxe³nx2ta¹ka³tũ³, nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
wi¹wi¹nxe² sa²yo²we¹jah³lxi³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ju³ta²
a²ha³ta³nxa², a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹na³la².
Ju¹ta² ka³lih³khaix1sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la²
i³ye³kxi²to³ha¹wa².

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Nxe³to³ha¹wa².

9 Na¹ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³
kã³jah¹lo²sa¹wa². Na¹ha²kxai³, wãn³txa² wi¹jau³xa² e³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
A²ta²ha² a²i³lxa² Je³su²jah³la² a²yxau²xai³la³nhẽ³ju³ta² e³jah¹lo²sa¹wa².
Na¹ha²kxai³, txai²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tũ³,
sa²hau³ko³txa²lxi³si¹ha¹jau³nũ³su² yxo²ha³tin³ti³ i³ye³kxi²to³ha¹wa².
Nxe³na¹ju³ta², wãn³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ain³kxi²sa²na³la².
Nxe³ha²kxai³, txa²wãn³txai²na² i³yo²nũ¹nũ³sa²jah¹la²nũ³a²yũ²na³la².

10 Na¹ha²kxai³, Sũ³na² i³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tũ³:

— Ro²ma²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² ã³nxai³sĩ²ti³ten³khaix1sa³nha²wi¹. Ha³lo²a²
hxi²kat1sẽ¹li¹. “Wi¹na³na¹.” Sũ³na² i³nxai²na² nãn¹kxai²nãn²tũ³ti¹.
Nxe³to³hxai²na¹hẽ³la².

11 ã³nxai³sĩ²nx2ta¹ju³ta³nũ³a², ten³khaix1sa²to³nha²wa². Na¹kxai²nãn²tũ³,
ĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tũ³, Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ha³lo²a² wi¹ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³sain¹kxe³su² ju³ta² wã²nhũ¹nx2ta¹ka³tũ³ i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa².
ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³txai²la². Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tũ³, hxi²ka¹ka¹nhe²la²
wxa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ e³kxi²nha²sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wa².

12 Nxe³ha²kxai³, ã³nhxi²nũ¹yhu¹ki³tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nãn²tũ³,
wxãin²txi³ Sũ³na² sa²yo²we¹ta¹ju³ta² i²sah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³,
wxa²ẽ¹nãu³a¹ i³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³, txain²txi³
Sũ³na² sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³ta² i²nx2ta¹kxai²nãn²tũ³, txa²ẽ¹nãu³a¹
i³nxũ²kwai³lxũ¹sa³tu¹wa². Nxe³sxã³, ã³nhxi²nũ¹yhu¹ki³tu¹wa².

13 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Txa²wãn³txai²na² wi¹ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Txai²na²
ye³ka³lxa¹txi³ txa²ẽ¹nãu³a¹ e³kxi²nha²to³ha¹te³nah¹lxi¹:

— Ro²ma²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² ã³nxai³sĩ²a¹tũ¹xã¹. Nxe³to³ha¹hẽ¹la².
Na¹kxan²ti³, ha³lo²a² i²li³ju³ta² ã³nhxi²kat1sa²hxai²nxa³hẽ¹la². Jãx1sa³nha²wa².
Sa³ha²kxai³, nxe³nx2ti³toh³nxa³hẽ¹la². Na¹ha²kxai³, ha³teh³nxã³nxai²na² so¹lxi³
ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Yxãn¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ wxã³sĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tũ³,
Sũ³na² ã³ne³wxe³nũ¹sih¹nx2ta¹jau³su² yxo²nũ¹nũ¹nx2ta¹tu¹wa². A²nũ²a²
nũ³ka³txi³ ã³xa² yxo²nũ¹nũ¹hai¹na¹kaix3 jã¹nxe² ya³nx2ti³ti³ten³sa³nha²wa².

14 Je³su²jah³la² wxa²hait1so¹sa²sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
ĩ³yau¹ũ³hxat3nx2ti³si¹ha¹jau³nũ³su² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². Na¹ka³tũ³,
i³sa²si¹hã³sa²jau³xai²na² sa²yo²we¹ta³lu²na¹ju³ta³nũ³a² wain³hĩ³nx2na³la².
Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² Kre²ku²yau³xa² i³ye³ain¹tũ³ka³txain²txi³ Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² Kre²ku²yau³xa² i³ye³ai¹nxa³tũ³ka³txain²txi³
jã¹nxe², a²nũ²a² ha³teh³nxã³nxa² ã³ne³wxe³khaix1tũ³ka³txain²txi³ jã¹nxe²,
a²nũ²a² ã³ne³wxe²nxa³tũ³ka³txain²txi³ jã¹nxe², nxe²xai³na¹ju³ta³nũ³a²
ten³sa³nha²wa².

15 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxa²nũ³kā³txai²na² Ro²ma²thĩ³nān¹tũ³kā³txi³ ĩ³nxai²na² Sũ³na² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³nhũ³nx2ta¹ju³ta³nũ³a²ten³khaix1sa³nha²wa².

Sũ³na² wān³txa² wā³nxĩ¹jau³su²

16 Txai²na¹xai²na² Sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yxo²kāin²ti²la²nha²sxā³ e³kxi²na¹wa². Hai³txi³ āu²li²ti³hex1na¹jau³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, na¹wa². Nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yxo²ha³kxa¹:

— Sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²a¹xā¹. Nxe³te²su² kxai²nān²tũ³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² a²kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³te²su² hĩ³nx2na³la². Txa²wā¹sũ³na² nũ³kxũn³khai¹nxe³ha²kxai³ a²wān³txa² wi¹jau³xa² wxi²kan¹jau³su² na³la². Nxe³ha²kxai³, nũ³kxũn³txi³, ā³wxe³nũ¹te²su² te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tai¹nhĩ³nx2na³la². Ā³wxe³nũ¹hain¹tũ³kā³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² ye²tũ³kā³txa² Sũ³na² nũ³kxũn³txi³ sa²wa²su¹tain¹sān²ka³tũ³, hā²wxān³txa³ a²wā³kon³tũ³kā³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² nũ³kā³txi³su² ye²nxa³te²a² sa²kxai³lu², Sũ³na² nũ³kxũn³txi³ sa²wa²su¹tain¹nũ³nha²kxai³, nxe³hĩ³nx2na³la².

17 A²nxe³te² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³nhĩ³ju³ta², Txa²wā¹sũ³na² wain³te²lo³tē³ju³ta², a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²te²su² te²a² so¹li³ wain³te²lo³tē³ju³ta² nxe³te³nah¹li¹:

— A²nũ²a² yxo²ĩ²sa²te²su² te²a² a²yxo²ha³kxa² so¹li³ wain³te²lo³ta¹tũ¹xā¹. Nxe³na¹kxe³su² te²a², ka³te³na² wi¹khai¹nxe³tāu³a¹ so¹li³ yxau²xai³lain¹tũ¹xā¹, yxo²ĩ²sa³ha²kxai³lā¹. Sũ³na² a²ē¹nān¹jau³su² nxe³hĩ³nx2na³la².

A²nũ²a² ĩ³lxa³thi¹nxa³jau³su²

18 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ oh³nāu³nũ¹ka³nāu³an¹jah¹la² hi²sen³su² ĩ³xan³txi³sxā³ kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹na³la². A²nũ²a² ĩ³li³thin¹kāi³xa³ha²kxai³, a²ē¹nāu³a¹ ĩ³li³thin¹ne³ki²nh²nxa³ha²kxai³ nxe³te²nāu³xa² an³txi³sxā³ kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹na³la². A²nxe³te² ĩ³li³thin¹nxa³tũ³kā³txa² ĩ³li³thin¹sxā³ kãi³ai¹nxa³ha²kxai³, Sũ³na² wān³txi³tũ³ a²ya³la³jau³tũ³ ā³tũ¹kain¹na³la².

— Sũ³na² wān³txi³tũ³ a²nũ²a² ā³xa² ain³kxi²sxā³ yxo²ĩ²ain¹kxa²yan³ti³sā¹. Ain¹jau³su² ain¹na³la².

19-20 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹li¹:

— Txai²na¹xai²na² hāi¹nxe² ka³na³ka³nat3sxā³ Sũ³na² Si³yxau³tāu³su² na¹ha²kxai³, yxau²sa²tē³ ai³wa³to²hi²na¹ha²kxai³, nũ³kxũn³txi³ ha³nāu³hi² ai³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² nũ³kxũn³txi³ wi¹we¹ta¹hē³na¹. We¹ta³lu²na¹hĩ¹nān¹ju³tũ³, a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²an²tũ³: “Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² kãi³kxa² ĩ²a¹tũ¹xā¹.” Nxe³kxi²sa³kxai²nān²tũ³, ha³lo²ai²na² wi¹we¹ta¹ko³xai²na² ye³kan¹txi³ ĩ²hĩ³nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tũ³, txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta² ā³la³kxi², Txai²na¹xai²na² hāi¹nxe³te² Sũ³nu²na¹xai²na² a³la³kxi², nxe³sa²hĩ³nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Sũ³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² a²nũ²a² ye³na² ĩ²sain¹ju³ta² yũ²nxa³kxan²ti³, a³la³kxi²sain¹ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2na³na¹, te³nain¹ke³la³te²kxai³lā¹. Yxān¹ta¹, kwa² ĩ³li³thin¹nai¹nxa³kxe³su² ten³sai¹nxa³xā¹. Na¹ha²kxai³ wā²nxũh¹ hxi²ki³te²la³ nxai¹nha²kxai³ ye³khāuh³lxa³ti³hi¹ta³lxai¹na¹xā¹. Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su², nxe³hĩ³nx2na³la².

21 Jā¹nxe³jau³su² te³nah¹li¹:

— A²nũ²a² nũ³kā³txai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² wi¹kāi³a¹ju³ta² ĩ²sain¹kxan²ti³ ĩ³sa²nēn¹kxi²sain¹to³hxai²nxa³hē³na¹: “Wxāi²na² Sũ³na² Si³yxau³tāu³khaix1si¹li¹. Ha³lo²a² wi¹kāi³in¹ju³ta² ka³li³sa³nhai¹.” Ti³hex1sai¹nhxai²nxa³hē³na¹. Nain¹kxan²ta², ɔn³txi³he¹nxa³jau³xa² so¹li³, hxi²kau³kau³jau³xa² so¹li³,

a²ẽ¹nãu³a¹ i³ye³kxi²nha², i³ne³wa³nũ³ta³ki², ain¹sxã³, ka³nxah³ti³hũ³jau³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi²nha² ain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹.

22 “A³la³ki²nha¹wi¹.” Nxe³tũ³ka³txai²la¹xã¹. Ain¹kxan²ti³, a³la³kxi²txi³he¹xain¹tũ³ka³txi³sxa³xã¹. Hxi²kau³kaun³tũ³ka³txai²la¹xã¹.

23 Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² ya³lu²ti³he¹nxẽ¹nxa³te³na¹xai²na² i³sa²nẽ¹nxi²sain¹ju³ta² wai³nhĩ³nx2na³na¹. Yxãn¹ta¹ sai¹nxa³xã¹. Hãi¹nxe³sxã³ ã³sa²sxã³, a²yen³kxa² a²nũ²a² hxi²kãi³nha²kxa² so¹lxi³ a²nũ²hũ³ka³txa² sa²nẽ¹nxi²kain¹na³na¹. Nxe³sxã³, a²yãu³ka³txa² a²nũ²hũ³te² a²yãu³ka³txa² so¹lxi³, ai³ki³hũ³te² a²yãu³ka³txa² so¹lxi³, ka³yxuh³hũ³te² a²yãu³ka³txa² so¹lxi³ txi³hũ³te² a²yãu³ka³txa² so¹lxi³ hxi²ka² we¹tain¹ka³tu³, sa²yo²wet1sxã³ i³sa²nẽ¹nxi²kain¹na³na¹.

24 I³lxi³thin¹ti³he¹xai¹nxa³xã¹. Nxe³ha²kxi³, hãi¹nxe² ã³ai¹na¹xã¹. A²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ yxo²kwai³nain¹jau³su², kq³nxe³thi¹ne³ki²nhain¹jau³su² kãi³ain¹txai²lã¹. Ai¹nha²kxi³, kq³nxe³ti³ kãi³khai³nhayain¹na³na¹. Âu²la²to³nha²si¹jau³su² nyhain¹na³na¹.

25 A²nxe³tũ³ka³txai²na², Sũ³nu²na¹xai²na² wãn³txa², ã³na¹ki²sain¹sxã³ sa²ya¹tain¹ka³tu³, ki³han³jau³xa² so¹lxi³ sa²so¹sxã³ sa²yo²we¹tain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹. Nain¹kxe³su², a²yen³kxa² hxi²kãi³nha²sa²sai¹na¹kxa² hxi²ka¹nxa³xã¹. Nxe³kxan¹ti³, te²a² so¹lxi³ sa²yo²wet1sxã³ i³sa²nẽ¹nxi²kain¹na³na¹. Ta¹, Txai²na¹xai²na², a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ wet1sa²sai¹jah¹lo²khai³na¹xai²na² sa²yo²ã³sain¹na³na¹. Nxe³sain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹. Yxãn¹ta¹, Txai²na² so¹lxi³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nẽ¹ki²sa²tẽ³sa²ju³ta² wain³na³na¹. Wain³khai¹nx2na³na¹.

26 Nxe³ha²kxi³, ten³sai¹nxa³kxe³tu³, ã³na¹ai¹na¹hẽ³na¹. Ha³lo²a² wã²nxũh¹ i²lain¹sxã³, kq³nxe³ti³ yxo²kwai³nain¹ju³ta² yã¹nxe³sxã³ kãi³ain¹txai²lã¹. Nain¹ka³tu³, txu¹ha² sa²kxi³lu² in³txa² wa²kq³li²yhu¹jau³su² sa²yo²ã³sxã³, txu¹ta¹lhun³tu² in³txi³lot3sxã³, o²la³kxi²yhu¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ o²la³kxi²ti³he¹nx2nxa³xã¹.

27 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², in³txa² sa²kxi³lu², txu¹ha² wain³txi³ wa²kq³li²yhu¹jau³su² sa²yo²ã³sxã³, in³txa¹lhun³tu² yxo²kwain³yhu¹khai¹nxe² ũ³whĩ¹ti³yhu¹na³na¹. Ain¹ju³ta², Txai²li² âu²li²khai¹nxe³sa³nhã¹. Yxãn¹ta¹, tũ¹ka³txai²na² kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² yo³su² yxau²xai³lhxã³ sĩ³kq³nxe³ti³ yxau²xai³te²lo³tai¹na¹xã¹.

28 “Sũ³na² wãn³txi³tu³ ain³kxi¹xi²ti³ten³sa²nxa³nha¹. Sa²yo²we¹ti³ten³sa²nxa³nha¹.” Sai¹nhxai²na²hẽ³na¹. Sai¹nha²kxi³, hãi¹nxe² ã³ai¹na¹xã¹. Wain³jau³xa² ãh¹ i³tih³nxain¹nxa³lho³na¹. Ai¹na¹ha²kxi³, a²kq³nxe³ti³ e³kxi²nha²jau³xa² so¹lxi³ yxau²xai³lain¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ yxau²xai³ti³he¹xai¹nxa³xã¹.

29 A²nxe³tũ³ka³txa² wain³ti³he¹nxa³ju³ta² so¹lxi³ kãi³to³hi², a²in³txi³sxa³te²a² ta³nxa² a²sxe³xa³ka³lxi³sxa³te²a² ta³nxa² ũ³whĩ¹txi³nyhu¹sxã³ yxau²xai³li², kq³nxe³ti³ kãi³to³hi², a²nũ²a² ã³xa² yen³kxa² kãin² yxo²kwai³ni², kq³nxe³ti³ kãi³ki²nyhu¹i², i³ka³txã³yhu¹i², su²lhã³yhu¹i², kwa² wãn³txa² i³ye³sxã³ i³yi²yi²lhon¹ta³ki²nyhu¹i² ki³ha³ki²yhu¹i², kãin² i³an³ta³kxi²yhu¹i², a²nũ²a² ã³xa² kq³nxe³ti³ hãi³a² i³he³son³ki²yhu¹i², nxe³ain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹.

30 Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² o³nxa³ti³lot3sxã³ i³ye³kxi²yhu¹i², Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² yxo²kwĩ¹kxi², kwa² yxo²kau³ka³nxe³txi³ i³ye³i², kãin²ki³lxo³nxe³nha²sxã³ i³ye³i², yxo²ha³txe³txi³ i³ye³kxi²nha², kq³nxe³ti³ kãi³te³lhxã³ i³ne³wa³kon³nha², a²wĩ³na² sa²yo²ã³i², a²hã³ka³na² sa²yo²ã³i² nxe³ain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹.

31 Jã¹nxe³sxã³ hxi²kau³kaun³ti³ i³ye³kxi²nha², sa²yo²ã³nha²sxã³ i³ye³i², ã³xa² i³yan³ta³ki²yhu¹xa³i², a²nũ²a² ã³xa² kq³nxe³ti³ kãi³kain¹ju³ta² ne³wã²nã³ai¹nxa³i²,

hăi¹nxe³sxă³ i³wa³lxi³nha²te³lhxă³ kăi³i², nxe³ain¹tũ³kă³txai²la¹xă¹.

³² Tũ¹kă³txai²na², Txa²wă³txa²i³tih³nxai¹na¹jau³xa²ă³ne³wxe³ain¹tũ³kă³txai²la¹xă¹.
 “A²nũ²a² te²yă¹nxe³sxă³ kô³nxe³ti³ kăi³yxau²xai³te²su² te²a² ya³lu²tu¹wi¹.
 Ju¹ta² wain³na³li¹.” Nxe³ai¹na¹jau³xai²na² ă³ne³wxe³ta³lu²nain¹na³na¹.
 Nain¹kxa²ha³ta³nxăn²ti³, ă³na¹ai¹nxă³kxe³su², hăi¹nxe³sxă³ kô³nxe³ti³
 kăi³sa²tě³i², a²nũ²a² ă³xa²kô³nxe³ti³ kăi³nũ³tũ³kă³txa²i³sa²něn¹kxi² ain¹na³na¹.
 Txa²wă¹sũ³na² a²ě¹năn¹jau³su² hĩ³nx2na³la².

2

Sũ³na² kô³nxe³te²lo³sxă³ i³yĩ¹li²jau³su²

¹ Nxe³ha²kxai³ txa²yă³lxa³nău³ i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². A²nũ²a²
 ă³xa² kô³nxe³te²la³ i³yĩ¹li²yah³lxi³txa³hě¹la². ă³xa² kô³nxe³te²la³
 i³yĩ¹li²yah³lxin¹kxai²năn²tu³, ă³xai²na² i³yĩ¹li²yah³lxin¹kxa²yă¹nxe³sxă³wă²nxũh¹
 kăi³yah³lxi¹lxa². Nxe³sxă³ a²ya³la³tu³ wă²nxũh¹ te²yă¹nxe³sxă³ kô³nxe³te²la³
 i³yĩ¹li²nhyah¹lxi³hĩ³nxai¹lxa².

² Yxăn¹ta¹, a²nũ²a² kô³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² i³tih³nxe³nx2ta¹te¹ni²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³, te²yă¹nxe³sxă³ kăi³ain¹tũ³kă³txa² Txa²wă¹sũ³na² hi²sen³su²
 wă²nxũh¹ ain³nha²sxă³ kăi³ain¹kxa² yă¹nxe³jau³nũ³su² i³yĩ¹li²xai³ain¹tu¹wa².
 Txa²wă¹sũ³na² wain³txi³ ain³nha²jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na²
 kô³nxe³te²la³ i³yĩ¹lain¹kxan²ti³ wain³txi³ i³yĩ¹lai¹nhĩ³nx2na³la². Ju¹ta²
 wain³na³la². Nxe³ju³ta²li² a³la³kxi²kĩ²tă³la².

³ Yxăn¹ta¹, wxăi²na² a²nũ²a² ă³xa² kô³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹yah³lxin¹kxa²
 yă¹nxe³sxă³ kăi³yah³lxi³hxai¹nhě³la². Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wă¹sũ³na²
 kô³nxe³te²lo³sxă³ i³yĩ¹li¹nx2ti³kxa²yă³ti³su², hxi²kan¹txi³ aun³yah³lxan³kxa²yă³ti³su²
 ye¹nx2ta¹wa².

⁴ Txa²wă¹sũ³na² wi¹lhin¹khai¹nxe², thăi³ti³la² wi¹lhi¹ni², kô³nxe³ti³
 kăi³yah³lxin¹ju³ta² wxăi¹ta² i³xan³ta³kxi¹nx2ti³xa³i² nxe³ya³nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³nx2ti³ju³ta² sa²hă³nxě¹kot3jah³lxi³txa³hě¹la²:

— A²nũ²a² kô³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² ăn³ta³lo³ta³wxe³sxă³ ă³na¹ain¹sxă³
 ă³yxo²o³tũ¹sain¹txai²lă¹. Nxe³jau³su², Txa²wă¹sũ³na² wi¹lhin¹ya³nx2ti³na³la².
 Jau¹xai²na² a³la³kxi²nhyah¹lxin¹ta²lu¹wa².

⁵ Yxăn¹ta¹, ă³ne³wi¹xa³sxă³ ă³ne³toh³ya³sxă³ ah³lxi³to³hxa³lxa².
 Yah²lxan³kxe³su², yxan¹nău³a¹, Txa²wă¹sũ³na² wain³txi³ wă²nxũh¹
 ain³nha²sxă³, txa²wă¹kô³nxe³ti³ kăi³kĩ³ju³ta² i³xan³ta³kxi², wă²nxũh¹
 kăi³kĩ³kxa² yă¹nxe³sxă³ i³yĩ¹li²xai², nxe³ně³tu¹wa². Nxe³ně³lha²kxai³, hĩ¹na²
 ă³ne³to³yhah²lxan³kxai²năn²tu³, yah³lxin¹kxa² yă¹nxe² yxan¹nău³ai²na²
 Txa²wă¹sũ³na² kô³nxe³te²lo³sxă³ i³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wa².

⁶ Txa²wă¹sũ³na² ũ³yho³hi²ně³ju³ta³nũ³a², a²nũ²a² wă²nxũh¹ kăi³kĩ³kxa²
 yă¹nxe³sxă³ ũ³yho³hi²xai³ně³tu¹wa².

⁷ Nxe³ju³ta², a²nũ²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ wi¹kăi³sxă³
 yxau²xai³kxai²năn²tu³:

— Sũ³na² ka³te³na² wi¹ti³hit1sa³txai²lă¹. Sũ³na² sa²něn¹ki²sa³txai²lă¹.
 Nxe³jau³su², yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²năn²tu³, Txa²wă¹sũ³na² Si³yxau³tău³a¹
 ka³te³na² wi¹tău³a¹ ũ³yhen³kxi²kah³lo²su² hĩ³nx2na³la².

⁸ Yxăn¹ta¹, a²nũ²a² ă³su²kxai²năn²tu³:

— Te³na¹jau³xa² so¹lxi³ kăi³a¹tũ¹xă¹. Sũ³na² wăn³txa² sa²yxo²we¹txă³lho³na¹.
 Hăi¹nxe³sxă³ kô³nxe³ti³ kăi³a¹tũ¹xă¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²năn²tu³,
 kô³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³tan¹te²kxa²yă³ti³ Txa²wă¹sũ³na² i³xan³ta³kxi²sxă³
 khăuh³lxa³txi³sxă³ i³wai¹tain¹kah³lo²su² hĩ³nx2na³la².

9 Jā¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhait¹sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³te²a² kãin² khãuh³lxa³ti³hi¹tai¹nha²kxai³, te²u¹jã¹nxe² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² ã³nhait¹sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³te²a² yxo²ha³kxa¹ khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹nũ³nha²kxai³, nain¹tu¹wa².

10 Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² wi¹kãi³tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² i³kã³li³hain¹sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhait¹sxã³ wi¹kãi³te²a² kãin² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², kãin² i³sa²nẽn¹kxi², kãin² wxa²hãu²no³ti², ain¹tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² ã³nhait¹sxã³ wi¹kãi³te²a² a²yxo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tũ³ni², i³sa²nẽn¹kxi²nũ³ni², wxa²hãu²no³tũ³ni², ain¹tu¹wa².

11 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nã¹nã¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² wã²nxũ¹h¹ ain³nha¹tũ¹xã¹. Na¹kxai²nã²tu³, ko³nxe³ti³ kãi³te²a² khãuh³lxa³ti³hi¹ti², wi¹kãi³te²a² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², ha³na³kã³lxi³ jau¹xai² yã¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³yĩ¹li²xai³lai¹na¹tũ¹xã¹. Hai³txi³ jau¹xai²na² sa²yat¹sxã³ i³yĩ¹li²ha¹ju³ta³la³ yũ³jah¹lo²txã³xã¹. Nxe³te²ju²hẽ³la².

12 Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nũ³kã³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³tũ³kã³txa², ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxa³tãu³a² khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa².

— Moi³se²ah³la² wãn³txa² ã³ne³to³hai¹nxa³xã¹. Nxe³ha²kxai³, wãn³txai² yã¹nxe³sxã³ khãuh³lxa³ti³hi¹ta¹tũ¹xã¹. Sũ³na² nxe³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa², hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxai²nã²tu³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ã³ne³to³yhah³lxi³to³hxai²nxã³nhẽ³li¹. Nxe³jau³la³ Txa²wã¹sũ³na² i³tih³nxain¹te²sxa³yu²hẽ³la². Nain¹kxan²ti³ kwa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxe³su² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxa³nai¹nhĩ³nx2na³la².

13 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxai²ti³ai¹ti²tu³wa² sa²yxo²we¹kĩ³sxa³kxe³su², kwa² txa²wã¹ne³nxẽ³na² so¹lxi³ ne³ka²ki²kĩ³kxai²nã²tu³, hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³tẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, wãn³txai² yã¹nxe³sxã³ kãi³kĩ³kxai²nã²tu³, Sũ³na² wain³te²lo³tẽ³ju³ta³na² yũ³nẽ³lhĩ³nx2na³la².

14 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² yũ²nxa³ha²kxai³, a³la³kxi²nha²tũ³kã³txi³sxa³wa². Nain¹kxan²ti³, a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ain³nha²sxã³:

— Wain³na³na¹. Nxe³jau³su², Moi³se²ah³la² wãn³txa² yã¹nxe³sxã³ kãi³ain¹kxai²nã²tu³, a²nxe³te² wãn³txa² a³la³kxi²nha²te²hũ³nxai²ti³ai¹ti²tu³wa². yxau²xai³lai¹nhĩ³nx2na³la².

15 Ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxai²nã²tu³, a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ko³nxe³ti³ i³tih³nxai²ti³ai¹ti²tu³wa²:

— Wai³nxa³xã¹. Nxe² wi¹kãi³ain¹kxai²nã²tu³, a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹lxo³ki²nha²:

— Wi¹na³na¹. Nxe² ai³ai¹nhĩ³nx2na³la². Ai¹nha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ yũ³kxa² yã¹nxe² kãi³yxau²xai³lain¹tũ³kã³txai²la¹wa².

16 Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² a²hĩ¹nai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxai¹nhxai²na¹hẽ³la². Nxe³ai¹na¹jau³xai² yã¹nxe³sxã³, yxan¹nãu³a¹ sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxa³tãu³a¹ i³wet¹sa²so¹sxã³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yĩ¹li²xai³nẽ³tu¹wa². Nẽ³lha²kxai³, txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² a²hĩ¹nai²na² a²ẽ¹nãu³a¹

au³txi³ hāi³a² ī³ye³kxi²nha²ki³jau³xa² ha³ta³nxān²txi³, Je³su²jah³la² wain³txi³ wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³ ī³yī¹li²xai³nē³tu¹wa².

Ju³te²a² nū³kā³txa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ī²ain¹jau³su²

17-18 Nxe³nxa²ha¹te¹, wxāi²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².

— Txai²na² Ju³te²a² nū³kā³txi³sa¹i¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² a³la³kxi²nha¹xā¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hit¹sa³tū¹xā¹. Txa²nū³kā³txai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² Sū³ni¹khaix¹tū³kā³txi³sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ī²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ te³nain¹jau³su² wi¹la³la³kxi², ha³lo²a² wain³khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ ī³hau³kot³so², na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la².

19 Yah³lxin¹ka³tu³:

— Ju³te²an¹jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² a³la³kxi²nxa³te²su² te²a², ye³han³te²hū³sxā³ yxau³te²su² te²a², ha³lo²a² wi¹ju³ta² ī³yau¹ū³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹. Te²yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² Sū³na² tīh³na² ī²xa³te²su² te²a², ka³nxah³tāu³a¹ ai³te²hū³te²su² te²a², sa²ha²te¹kxe³hū³sxā³ sa²hau³ko³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹.

20 Na¹ha²kxai³, a²nū²a² nxū²kwai³wa³sā³sān³te²su² te²a², ī³wai³ki²so¹te³lhxā³ ī³tih³nxe², te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² Sū³na² tīh³na² wēn³sū³sxā³ hxi²kau³kaun³te²su² te²a² ī³tih³nxe², nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Na¹ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² a³la³kxi²nha²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a² ī²li³ju³ta² a³la³kxi²ta³lu²ni², Sū³na² wān³txi³tu³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la².

21 Yah³lxin¹ta¹, kwa² a³la³kxi²ki³lxo³nhyah¹lxi¹lxa². A²nū²a² ā³xa² ī³tih³nxe³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, te²yā¹nxe³sxā³ ī³tih³nxe³nhyah¹lxi³hxai²nxā³nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

— Kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa², yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³hxai¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa².

22 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

— Ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² ī³wa³nī³lon³kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa² yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹kxan²ti³, ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² ī³wa³nī³lon³kxah¹lxi³hxai¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². Jā¹nxe³yah³lxin¹kxe³hū³nxe²:

— Sū³nu²su² ki³lxo³te²a², a²nū²a² hxi²ka² we¹kxe³su² te²a² yxo²kwīn¹kxi²sa³nhai¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, a²yen³kxa² Sū³nu²su² ki³lxo³te²a² sxa³thi³nān¹te² yen³kxa² kāi³sa²no¹yah³lxi³hxai¹nhē³la². Nxe³ju³ta² wai³nxa³wa². Sū³nu²su² ki³lxo³te²ain²txi³ kō³nxe³thi¹ni², a²yen³kxa² sxa³yain¹te² yen³kxain²txi³ sa²hēt¹sa²kxai³ kō³nxe³thi¹ni², te²ju²hē³la². Ya³nx2ta¹wa².

23 Hāi¹nxe³kxe³hū³sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²wa³kxē³nū³kā³txi³su² na¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su², kāin²ki³lxo³nha²sxā³ e³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, sa²yxo²ā³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² sa²kxai³lu², wxa²kō³nxe³ti³, kāi³yain¹yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2tain¹ka³tu³, wxāi²nān²ta³, kō³nxe³te²lo³txa²lxai¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³nain²txi³ kō³nxe³te²lo³tai¹nha²kxai³, nai¹nhī³nx2na³la².

24 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³xau³hxai²tēx¹ta³la³ te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Sũ³nu¹na¹xai²na² e³a¹wi¹. A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³tũ³kā³txa²ko³nxe³te²lot3sa²sxã³ i³ye³kxi²sa²na³li¹, wxã²na² Ju³te²a² nũ³kā³txi³ i³nxai²na²ko³nxe³ti³ kãi³yain¹yah³lxi¹nha²kxai³lu¹. Txa²wã¹sũ³na² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Wxa²yu³ta² Ju³te²a² nũ³kā³txi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³:

— Ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹sa²kah³lo²sa¹xã¹. Sa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ³kā³txi³khai³su²i³yĩ¹li²nha¹xã¹. Yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹kxe³su², Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²ya³la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ³kā³txi³khai³su² hĩ³nxa¹lxa². Yxãn¹ta¹, sa²yxo²ã³yah³lxin¹kxai²lẽ¹. Ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nx2ti³xa³kā³lhũ³nxe², Sũ³na² a²nũ³kā³txi³khai³xa²i³yĩ¹li²nhyah¹lxan³kā³lhũ³nxe²yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

26 Jã¹nxe³jut3su², Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³tũ³kā³txi³su² te²a²ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²kah³lo²su² te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Nain¹kxan²ti³, a²nxe³jah¹lai²nãn²tu³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lĩ²ai¹nhĩ³nx2na³la². Ain¹sxã³:

— Jah¹lai²na² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²kxe³hxũn¹jah³lo²su² na³na¹, txai²lã¹. Txa²wã¹sũ³na² ai¹nhĩ³nx2na³la².

27 Nxe³sxã³, Ju³te²a² nũ³kā³txi³ i³nxai²na², Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xa² yũ², ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha², yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, wãn³txai²na² sa²yxo²ã³yah³lxi³hxai¹nhẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³tu³kā³txi³nãu³xai²lẽ¹. Ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nhai¹nxa³kxan²ti³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹tũ³kā³txi³sain¹na³la². Nxe³ain¹jau³su², wxa²ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta², Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³tũ³kā³txai²na² wxa²ye³ka¹txa²lxi¹nhĩ³nx2na³la².

28 Jã¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nũ³kā³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, sa²wai³wait3sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet1sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² kwa² txa²wã¹ye³na² i²yhu¹sxã³:

— Ju³te²a² nũ³kā³txi³hũ³na³na¹. A²nxe³ki³kah³lo²su² nxe³nha²ye²kxan²ti³, Ju³te²a² nũ³kā³txi³khai³su² jah¹lo²su² ta³nxa², ã³lxi³jah¹lo²su² ta³nxa², nxe³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³sxã³, kwa² txa²wã¹wã²lai²na² so¹lxi³ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² i³lxa² i³yĩ¹li²nha²jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ sa²yxo²we¹txa³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Ju³te²a² nũ³kā³txi³khai³su² jah¹lo²la³ ti³hex1hĩ³nx2nxa³wa².

29 Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kā³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet1sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² sa²yxo²we¹ti³hi¹kah³lo²su² hĩ³nx2na³la². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹ti³hi¹tẽ³lhĩ³nx2nxa³wa², nxe³ha²kxai³la². Jã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet1sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²kah³lo²su² hĩ³nx2na³la². Hai³txi³ a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²a² i³sa²nẽn¹kxi²kah³lo²su² hĩ³nx2nxa³wa².

3

1 Yxãn¹ta¹, wxã²na² i³wã³ti³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³:

— ĩh¹nxet3sxã³ Ju³te²a² nũ³kā³txai²li² a²nũ²a² nũ³kā³txi³ ã³xa²ãn³sen³sai¹yhain¹sxã³, ã²la² ha³lo²a² wi¹ju³ta² yũ³tũ³kā³txi³sain¹sĩn¹ji¹? Ju³te²a² nũ³kā³txa² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nhain¹ju³ta², ĩh¹nxe³ju³ta² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³te³lhxã³ nain¹sĩn¹ji¹?

2 Nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, txai²na¹xai²na² sa²kxai³lu² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa². Ti³he¹nxe²nxa³wa². Sũ³na² wãn³txa² yũ³ai¹nha²kxai³ kãin² ã³sen³sai¹yhain¹sxã³

wi¹ju³ta³lo³te³lhxã³ nain¹na³la². Wi¹ju³ta² a²hxi²kan¹khaix1nxe³ju³ta²
nxe³te³nah¹lxi¹. A²wi¹lhĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹
a²wãn³txi³khai³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ũh³wxe³nũ¹yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wãn³txi³khai³xa² ĩ²ũ³sah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³na³ki² te²a², Sũ³na² wãn³txai²na²
sa²yo²ã³sxã³ kãi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nain¹kxa²ha³tã³nxãn²ti³, hai³txi³
Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³nha²ti³hex1jah¹lo²sxa³wa².

4 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³tu³ jau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lai²la¹wa².
Ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
ki³han³kxa² ha³tã³nxãn²txi³, Txa²wã¹sũ³na² ki³han³ti³hex1nxe³hĩ³nx2nxa³wa².
Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxãn¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Sũ³nu² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³in¹kxai²nãn²tu³, wain³jau³xa² so¹lxi³
ĩ³ye³te²si¹lxi¹. Nĩ¹nha²kxai³, wxa²wai³nĩ¹ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
e³lxah²lxi³tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³, Sũ³na² wãn³txai²na² wain³txi³
e³xa³ki³lxo³nxe³nxain¹kxan²ti³ wxa²wãn³txa² e³in¹jau³xan²tu³ e³lẽ³na¹
wain³txi³ e³in¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²a² kq³nha²nxa³jau³su²
ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Kq³nxe³ti³ kãi³ki³kxai²nãn²tu³, wi¹lhĩ³nx2na³li¹. Hãĩ¹nxe³sxã³,
Txa²wã¹sũ³na² wain³ju³ta² wã²nxũh¹ ã³sai¹txi³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhĩ³ki³tã³li¹. Kĩ³sa²kxai³, Txa²wã¹sũ³na²
ã³nhxi²nũ¹nũ³hĩ³ki³tã³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ti³ kãi³ki³kxa² yo³lha³
ĩ³wai¹tẽ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³ kãi³ũ¹nhẽ³lhĩ³nx2nxa³wi¹.
Nxe³hĩ³nx2na³la².

6 Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xai¹na¹jau³xa²sa¹:

— Tã¹wi¹. Wain³txi³ kãi³jah¹lo²su² na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su²
tãu³a¹, wain³txi³ kãi³jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wã¹ki³na¹xai²na² kãi³ki³ju³ta²
wain³txi³ wã²nxũh¹ ain³nha²sxã³ kãi³ki³kxa² yã¹nxe³sxã³ ĩ³yĩ¹li²xai³nẽ³lha²kxai³,
nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ai¹nhĩ³na¹wa².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ã³xa² kq³nha²nũ³nxa³jah¹la² e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹ki³na¹xai²na² kãi³ki³ju³ta² sa²yo²ã³nha²sxã³ kq³nxe³ti³
kãi³ki³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wi¹kãi³ju³ta² sa²yo²we¹nha²sxã³
wi¹ kãi³ju³ta² wã²nxũh¹ ã³sai¹txi³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹
wxa²ye³ka¹tai¹nhĩ³ki³tã³li¹. Kĩ³sa²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² kãin²
wxi²kin³ti³to³ti³hit1sĩ³ki³tã³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, sa²yo²ã³nha²sxã³
kq³nxe³ti³ kãi³ki³kxai²nãn²tu³, ĩh¹nxe³kxa²yã³ti³tã³ a²yoh³la³ Txa²wã¹sũ³na²
kq³nxe³te²lo³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³lhĩ³te²la¹xã¹? A²nũ²a² ã³xa² kq³nha²nxa³jah¹la²
ai¹nhĩ³nx2na³la².

8 Jã¹nxe³jau³su²:

— Kq³nxe³ti³ kãi³a³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na²
wxi²kin³ti³to³ti³hit1sĩ³ki³tã³li¹. Ju¹ta² wi¹lhĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³jau³xai²na²
Pau²lah³lai²na² ĩ³tih³nxe³nẽ³jau³xai²la¹i¹. A²nũ²a² ka³na³ki² kq³nha²nxa³te²a²
ĩ³ki³ha¹kxi²sai¹nhxai²na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹, ĩ³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³ne³wxe³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ e³yah³lxi¹lxi¹. A²ya³la³tu³,
Txa²wã¹sũ³na² kq³nxe³te²lo³sxã³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹.
Nxe³ai¹nhĩ³na¹wa².

A²nũ²a² wi¹lhin¹khaix1te²la³yũ²nxa³jau³su²

9 Hăi¹nxe³kxe³hũ³nxe², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kq³nxe³ti³ kăi³kj³ju³ta³lot3sxă³ yxau²xai³kj³tă³la². Txa²nũ³kă³txi³na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³kă³txi³na¹xai²na², hai³txi³ a²nũ²a² ă³xa² ă³sen³sai¹ain¹sxă³ wi¹lhin¹sĩn¹nxa³wa². Nxe³sxă³, Ju³te²a² nũ³kă³txain²txi³ kq³nxe³ti³ kăi³kj³ju³ta³lot3sxă³ yxau²xai³li², Ju³te²a² nũ³kă³txi³sxa³tũ³kă³txain²txi³ kq³nxe³ti³ kăi³kj³ju³ta³lot3sxă³ yxau²xai³li², nxe³kj³tă³la².

10-11 Nxe³ju³ta², Sũ³na² ha³te³h³nxă³nxa² nxe³te³nah¹li¹:

— A²nũ²a² wain³txi³ kăi³te²la³ yũ²nxa³wi¹. A²nũ²la³ Txa²wă¹sũ³na² a³la³kxi²te²la³ yũ²nxa³wi¹. “Txa²wă¹sũ³na² ă³nũ²nxi²sxă³ yxau³ti³ten³sa³nhă¹.” Nxe³te²la³ yũ²nxa³wi¹. Nx2na³li¹.

12 A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Sũ³na² ă³na¹ain¹sxă³ ă³ta³lo³ta³wxe³ain¹na³li¹. A²yo²ha³kxa¹ q³nai¹nxa³wi¹. Wi¹kăi³te²la³ ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ yũ²nxa³wi¹.

13 A²nxe³tũ³kă³txa² yxo²kq³nxe³ti³ i³ye³sxă³, a²nũ²a² ă³xa² ya³lu²ti³hi¹jau³xa² so¹li³ e³ain¹na³li¹. Ain¹sxă³, ha³tin³ti³ kq³nxe³ti³ i³ye³sxă³ i³kj³ha¹ki², txih³xa² kq³nxe³te²a² a²wxi²yau³xa² i³ya²lu¹tê³kxa² yă¹nxe³sxă³ tũ¹kă³txai²na² e³jau³xa² i³ya²lut1si¹nhê³jau³xa² so¹li³ i³ye³i², nxe³tũ³kă³txi³sain¹na³li¹.

14 A²nũ²a² ă³xa² kăin² yxo²kwĩn¹kxi²ti³hi¹khai¹nxe³sxă³ khăuh³lxa³ti³hi¹jau³xa² so¹li³ kq³nxe³te²lo³jau³xa² so¹li³ e³tũ³kă³txi³sain¹na³li¹.

15 Hăi¹sxă³, a²nũ²a² ă³xa² khăuh³lxa³ti³hi¹ti², i³su²lhă³i², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su² so¹li³ yxau²xai³lain¹na³li¹.

16 Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² ă³xa² i³sun²tă¹hxa³ti², i³khăuh³lxa³txi², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su², yxau²xai³tũ³kă³txi³sain¹na³li¹.

17 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ i³hău²no³ti³hi¹tê³ju³ta³la³ yũ²nxa³ha²kxai³,

18 Txa²wă¹sũ³na² Si³yxau³tău³a¹ yxo²o²lxa³sxă³ yuh³li²nxa³ha²kxai³, nxe³tũ³kă³txi³sain¹na³li¹.

Sũ³na² ha³te³h³nxă³nxa² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

19 Nxe³ha²kxai³, Txa²wă¹sũ³na² wă³txai²na² i²so¹sxă³, i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ha³lo²a² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³kă³txain²txi³ kq³nxe³ti³ kăi³yxau²xai³li², Ju³te²a² nũ³kă³txi³sxa³tũ³kă³txi³nău³xain²txi³ kq³nxe³ti³ kăi³yxau²xai³li² nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nê³lhxă³ i³tih³nxe³nê³kxe³su² yuh³xai²nă¹tũ³kă³txi³kj³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ Txa²wă¹sũ³na² i³yon²ta³kxi²nha²hĩ³kj³sxa³wa². Hăi¹nxe² te²kj³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wă¹sũ³na² kq³nxe³ti³ i³yĩ¹li²xai³nê³ju³ta³nũ³lot3sxă³ yxau³hĩ³kj³tă³la². Jă¹nxe³nê³si¹jau³su², wă³txai²na² Txa²wă¹sũ³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la².

20 Yxă¹ta¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wă³txa² yă¹nxe² kăi³a¹tũ¹xă¹. Txa²wă¹sũ³na² wain³te²la³ i³yĩ¹li²sa³txai²lă¹. Nxe³kj³kxa² ha³ta³nxă²txi³, hai³txi³ nxe³kj³jau³xai² yă¹nxe³jau³la³ Txa²wă¹sũ³na² wain³te²la³ i³yĩ¹li²nê³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Ka³na³ka³na³te² kj³na¹xai²na² te²he³la³ko³ nxe³nê³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Yuh³xai²nă¹te² kj³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wă³txa² yă¹nxe³sxă³ kăi³kj³sxa³wa². Hăi¹nxe³sxă³, txa²wă¹kq³nxe³ti³ kăi³kj³ju³ta² i³yau¹ũ³nha²si¹nhê³jau³nũ³su², Moi³se²ah³lu¹ta²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la².

Wain³te²lo³tê³jau³su²

21-22 Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wain³te²lot³sxā³ ī³yī¹li²nē³ju³ta² ī³yau¹ū³nhē³na³la². Nxe³ju³ta²sa¹. A²nū²a²:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²a¹xā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²lo³kah³lo²su² hī³nx²na³la². Jā¹nxe³jau³su², Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² hāi¹nxe³tū³ka³txa² whāi²na¹, Sū³na² wain³te²lo³tū³ka³txi³su² hī³nx²na³la². A²nxe³ju³ta², a²hī¹nai²na² wain³te²lo³tē³ju³ta³nū³ai²na², Moi³se²ah³lu¹tain²txi³ a²kxā³nxa² ī³ye³yxo²nū¹ni², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txain²txi³ a²kxā³nxa² ī³ye³yxo²nū¹ni² ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, kxā³nāu³u¹ta²nān¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² ī³kwa³na³nē³jau³xau³hxai²tēx¹tā² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹kī³jau³sxa³wa². Nxe³kī³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Je³su²jah³la² yxo²i²te²su² te²a², Sū³na² wain³te²lo³ta¹nhī³nx²na³la². Yxān¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yxo²i²nxa³xā¹. Nxe³te²su² kxai²lē¹. Wain³te²lo³kah³lo²su² ti³he¹nxe³hī³nx²nxa³wa². Sū³na² ī³wai³ki²sa²so¹nē³tīh³na² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³tīh³no²su² hī³nx²na³la².

23 Txa²wā¹kī³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ī³li³thin¹kī³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²an¹jah¹lain²txi³ Ju³te²an¹te²sxa³jah¹lain²txi³ a²wā³kon³ye²kī³te²kī³na¹lxa³ yū³kī³sxa³wa². Kī³sxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ju³khai³xa² yā¹nxe² ā³nhau³kon³kī³te²la³ yū³kī³sxa³wa². A²yxo²ha³kxa¹ kāin²tau³ton³kī³tā³la².

24 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tāu³a¹, kwa²hāi¹nxe² a³li²khai¹nxe³nē³jau³su² wain³te²lo³tē³na³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² wain³te²lo³tē³na³la². Hai³txi³ txa²wā¹kī³na¹xai²na² wi¹kāi³kī³ju³ta³la³ yū³kī³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³:

— Wi¹kāi³tū³ka³txi³sain¹na³na¹. Nxe³ha²kxai³ ū³yho³hai¹na¹jau³su² wain³te²lo³ta¹na¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ nē³lai¹nhī³nx²nxa³wa². Yxān¹ta¹, kwa²hāi¹nxe² a³li²nē³jau³xa² so¹li³ wain³te²lo³tē³na³la².

25 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a² Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, yxo²i²te²su²te²kī³na¹xai²na² so¹li³ sa²wa²sut¹sxā³, txa²wā¹ī³li³thin¹kī³sxa³ju³ta² sa²wa²su¹tē³na³la². Jā¹nxe³si¹nhē³jau³nū³su², a²wain³ju³khai³xa² wxa²ye³kat¹si¹nhē³jau³nū³su², Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹ta²na² yxau²xai³sa²tē³jah¹lo²su² tāu³a¹ nxe³nha²te³nah¹li¹:

— A²nū²a² kxān³su² kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nhxai²na²hē³na¹. Nain¹kxe³su² kwa² sa²wa²su¹ta¹na¹ju³ta² yū²nxa³lho³na¹. Yan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²hī¹na¹ ī³lxa³thi¹nai¹nxa³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹hain¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² wah³nxe³sā²na¹tū¹xā¹. Ya³nān³ta³ki²la² jah¹lo²sa¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la².

26 Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² sa²hau³kō³tē³na³la². Nxe³ha²kxai³:

— Sū³nu²na¹xai²na² wain³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³ wxa²ye³ka¹tē³lha²kxai³:

— “A²nū²a² Je³su²jah³la² yxo²i²sa²na³na¹.” A²nxe³te²su² kxai²nān²tu³, Sū³nu²na¹xai²na² wain³te²lo³ta¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³ wxa²ye³ka¹tē³lha²kxai³ nxe³nē³na³la². A²nxe³ju³ta²na² Sū³na² a²wain³ju³ta² wxa²ye³kat¹si¹nhē³jau³su² Je³su²jah³la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³kī³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³lo³nha²sxa³ ī³wi¹lhin¹si¹nhē³jau³nū³su² e³hī³kī³sxa³wa².

— Wã²nxũh¹ o²la³kxi²sxã³ wi¹kã³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³kĩ³jau³nũ³su² yũ³hĩ³kĩ³sxa³wa². Txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ sa²wai³wait³sxã³ wi¹kã³hĩ³kĩ³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta² yã¹nxe³sxã³ wi¹kã³hĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³kĩ³kxe³su²:

— Sũ³na² wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nhã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, hã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta² yxo²ĩ²kĩ³jau³su² wain³te²lo³tẽ³lhĩ³nx²na³la². Kĩ³sa²kxai³, hxi²kan¹txi³ ĩ³kã³in²ti³nha²sxã³ e³hĩ³kĩ³sxa³wa².

²⁹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ Sũ³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²a² a²wã³kon³tũ³ka³txi³nũ³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³ Sũ³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

³⁰ Txa²wã¹sũ³na² ka³na³ka³na³jah¹lai²na² wain³te²lo³tẽ³ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² yxo²ĩ²jau³nũ³a² so¹lxĩ³ wain³te²lot³sa²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³nũ³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³ Je³su²jah³la² yxo²ĩ²jau³nũ³a² so¹lxĩ³ wain³te²lot³sa²kxai³, nxe³nẽ³lhĩ³nx²na³la².

³¹ Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³:

— Je³su²jah³la² yxo²ĩ²a¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²wa²ya¹tsĩ³kĩ³sxa³wa². A²ya³la³tu³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wain³txi³ e³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xu¹ta² yã¹nxe³sxã³ wi¹wi¹nxe² kã³hĩ³kĩ³tã³la², Je³su²jah³la² yxo²ĩ²kĩ³kxai²nãn²tu³ta².

4

A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² yxo²ĩ²jau³su²

¹ Nxe³ju³ta² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³nũ³xai²na² kwa²txa²wã¹sũ³nũ²su² jah¹lu¹ta²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹ta²na² kã³yxau²xai³lain¹ju³tu¹ta²na² a²ha³tã³nxu¹ta²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ha³tẽ³nxã³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

²⁻³ Nxe³nẽ³te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yxo²wãn³txa² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Sa²kxai³lu² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² hxi²kan¹txi³ wi¹kã³sa²tẽ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³:

— A³bra³ãu²ah³lai²na² wi¹kã³na³na¹. Nxe³kxa² yo³su² ũ³yho³hi²sxã³ wain³te²lo³ta¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hã¹yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²kxe³su² nxe³ju³ta² so¹lxĩ³, A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². Wi¹kã³ain¹kxa² yo³lha³ ũ³yho³hi²sxã³ wain³te²lo³tain¹kxai²nãn²tu³, A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³ wxi²kan¹txi³ ĩ³kã³in²ti³nha²sxã³ ĩ³ye³hĩ³nx²na³la².

— Txai²na² wi¹kã³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³sa²jau³su² Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lot³sa²na³li¹. Nxe² e³kxai²nãn²tu³, wain³txi³ wxi²kan¹txi³ e³hĩ³nx²na³la². Yxãn¹ta¹, ti³hex¹te²sxa³yu²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² so¹lxĩ³ wi¹kã³jah¹lo²su² te²ju²hẽ³la². Hai³txi³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² wi¹kã³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, wxi²kan¹txi³ ĩ³kã³in²ti³nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

⁴ Nxe³ju³ta² jut³sũ³ju³ta²sa¹: A²nũ²a² ã³xa² wa³kon³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³, wai³wain³ki²txi³ a²yo³ha² so¹kxi²hĩ³kĩ³tã³la². A²nxe³te² yo³hai²na² so¹kxi²kĩ³kxai²na², hai³txi³ a²wa³kxẽ³yah³lai²na² kwa²hã¹nxe² ũ³hũ¹nhẽ³kxa² yen³kxi³sxa³wa². Hã¹yxãn¹ta¹, wa³kon³kxi²kĩ³kxai²na² a²yo³khai³xai²la¹wa².

⁵ Jã¹nxe³jut³sũ³nxe², wi¹kã³sa²tẽ³kĩ³ke³la³te²kxai³, nxe³kĩ³kxa² yo³lha³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³tẽ³lhĩ³nx²na³la². A²nũ²a² wi¹wa³kon³kxi²kxa² yo³ha²

ũ³yho³hi³kxa² yã¹nxe² nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹, yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txe² ki³na¹xai²na², hxi²kan¹txi³ wi¹kãĩ³sa²tẽ³hĩ³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³kxa² ha³ta³nxã²txi³, Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ki³kxai²nãn²tu³, a²ya³la³tu³ wain³te²lo³tẽ³tu¹wa². Nxe³nẽ³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ĩ³lxi³thi¹nxa³te²su² kxa²ha³ta³nxã²ti³, yxo²ĩ²sa²kxai²nãn²tu³ wain³te²lo³ta¹na¹tũ¹xã¹. Na¹ju³ta², Sũ³nu²na¹xai²na², a²nũ²a² yxo²ĩ²sa²ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nhã¹. Txa²wã¹sũ³na² ta¹hxai²hẽ¹la².

6-8 Jã¹nxe³jau³su², Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²su² kxai²nãn²tu³, a²kq³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² wxa²wa²sut1sxã³ wxa²hxa³n³kxi²ti³kxai²nãn²tu³, a²nxe³kah¹lo²su² jah¹la² ka³lih³khaix1jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³sxã³, a²nũ²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²nha²kxai²nãn²tu³: “Jah¹lai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³jah¹lo²sain¹na³na¹. Na¹ta¹, kq³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹.” A²nxe³kah³lo²su² kxai²nãn²tu³, ka³lih³khaix1jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹.

Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xai²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ha¹lin¹jau³xai²na² ĩ³ye³kxi²nẽ³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a²sa¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹kãĩ³ũh¹ki³sxa³kxa² ha³ta³nxã²txi³: “Wain³te²lot3sa²na³na¹.” Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, ka³lih³khaix1hĩ³ki³tã³li¹. Nxe³te²ju²hẽ³la².

9 A²nxe³jau³xu¹ta²na² ĩ³ka³li³jau³xu¹ta²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³xu¹ta²na²sa¹: Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²te² ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ka³li³nhẽ³lhĩ³nx2na³la². Hai³txi³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²jah¹lo²nãu³xa² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ka³li³hĩ³nx2na³wa². Yxã¹ta¹, a²nũ²a² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²jah¹lo²su² ta³nxã², ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²nxa³jah¹lo²su² ta³nxã², nxe³kxa² ha³ta³nxã²txi³, a²yxoh³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ka³li³nhẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² ha³te³h³nxã³nxã¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jau³su², wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 A²nxe³ju³tu¹ta²na²sa¹, Txa²wã¹sũ³na² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² wain³te²lo³ju³tu¹ta²na²sa¹, yãn³ta²na² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²sãn²nxa³ta³lxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nain¹sxã³, yãn³ta²na² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²nxa³kxe³tu³, hãĩ¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹jau³su² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, hã²wxãn³txa³ wain³te²lo³ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹nha²yhu¹te³lhã³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²sxã³ĩ³yĩ¹li²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, a²wi¹lhĩ¹khai¹xa² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² txa²nũ² yxo²ĩ²jau³su² wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³, te²yã¹nxe³te²hũ³te²lxi³ txa²wã¹ki³na¹xain²txi³ yxo²ĩ²ki³jau³su² wain³te²lo³tẽ³na³la². ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²ki³sxa³kxan²ti³nũ² nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, A³bra³ãu²ah³lo²su² jah¹lu¹ta²na² Txa²wã¹wĩ³nu²hũ³ya³nhẽ³lhĩ³nx2na³la². A²wi¹lhĩ¹na² txa²nũ² jah¹lu¹ta²na² txa²nũ² Sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²sãn²jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wã¹ki³na¹xai²na² Sũ³na² yxo²ĩ²te² ki³na¹xai²na² txa²wã¹wĩ³nu²hũ³ya³nhẽ³lhĩ³nx2na³la².

12 Jã¹nxe³sxã³, ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²tũ³ka³txain²txi³ A³bra³ãu²ah³lo²su² jah¹lu¹ta²na² a²wĩ³nu²hũ³yai¹nhĩ³nx2na³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na², Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ain¹te²a² so¹lxi³ wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² yãn³ta²na² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²sã²nxa³hĩ¹na²,

Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxu¹jã¹nxe³tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

— Sũ³na² wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxain¹kxai²nãn²tu³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ain¹kxan²ti³ Sũ³na² yxo²ĩ²ain¹sãn²nũ²la² nxe³hĩ¹na² so¹lxi³ Sũ³na² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Tĩ³yau³xu¹tai²na² yxo²ĩ²jau³su²

13 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa², A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxet³sã¹lxi¹. Ha³lo²ai²na² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na², wxãin²txi³ a²wa³kxẽn³to³ti² wxa²nẽ³kan²nxa²tãu³sin¹tãu³ãin²ti³ nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Sa²yxo²we¹nha¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxãin²na² yxo²ĩ²sa¹lxi¹. Nxe³te²sin¹jau³su², wain³te²lo³txa²ha¹i¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ũ³hũ¹nxa²ha¹i¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txu¹jã¹nxe³sxã³ wi¹kã³xan³kxan²ti³, wain³te²lo³txa²ha¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ũ³hũ¹nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txu¹tai² yã¹nxe³sxã³ kã³tũ³ka³txa² so¹lxi³ ten³sa³nhã¹. Ta³nxũ¹ka³txai²na² so¹lxi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ¹na¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa². Jã¹nxe³nẽ³ke³la³te²kxai³, hai³txi³:

— Yxo²ĩ²a¹xã¹. Nxe³kĩ³ju³ta³la³ Txa²wã¹sũ³na² ten³ki²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2nxa³wa². Jã¹nxe³nẽ³ke³la³te²kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²kĩ³ju³ta³la³ yũ³nẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, hau³hau³kon³sxã³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txu¹jã¹nxe³sxã³ hxi²kan¹txi³ kã³kĩ³sxa³ha²kxai³, nxe³hĩ³kĩ³tã³la².

15 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yxo²ã³kĩ³kxai²nãn²tu³, ĩ³xan³ta³kxi²nẽ³lhxã³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² tĩh³na² wi¹tĩh³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³la³ yũ³nẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³ wain³txi³ ai³lhĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³kĩ³kxe³su²:

— Ko³nxe³ti³ kã³a¹xã¹. Nxe³kĩ³kxan²ti³, ko³nxe³te²lo³tẽ³ju³ta³la³ yũ³nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa².

16 Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³lã³. Txa²wãn³txai²na² yxo²ĩ²sã¹lxi¹. Nxe³sa²te²sin¹jau³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ¹nxa²lxa¹tu¹wi¹. Nxa²lxa¹ha²kxai³, wxãin²txi³ ũ³hũ², wxa²nẽ³kan²nxa²tãu³sin¹tãu³ãin²txi³ yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ², nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³te²sa¹jau³su², sa²yxo²we¹nhũ¹nx2ta¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹tũ³ka³txain²txi³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ², Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²te²kĩ³na¹xain²txi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ², nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² txa²wã¹wĩ³nu²hũ³ya³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la², jah¹lu¹tai²na² txa²nũ², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²sãn²te²su² ha²kxai³la².

17 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³lã³. A²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xai²na² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³nãu³xai²na² ĩ³hen²ki¹nxain¹te³nah¹lxi¹: “A³bra³ãu²ah³lai²na² txa²wã¹wĩ³nu²hũ³ya³nhẽ³na³li¹.” Nxain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹nha²sxã³, A³bra³ãu²ah³la² wẽ³sa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na², a²nũ²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³hi¹ti², Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³kxai²nãn²tu³, a²yen³kxa² a²kxã³nxa² yũ³ti³he¹nxe²nxa³te²sa²tẽ³te² yen³kxa²kwẽn¹ta²kxai³ ĩ³yũ¹hi², nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ain¹jau³xa²sa¹, A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa²sa¹:

— Wẽ³sa² we¹ta¹kxa² yũ³ti³hex¹sa²nxa³xã¹. Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, Txa²wã¹sũ³na² kan²txi³ yxo²ĩ²sa²tẽ³a¹xã¹. A²ya³la³tu³, ha³lo²a² ĩ³ye³kxi²sa²ju³ta² ũ³hũ¹sa³tũ¹xã¹. A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ain¹ju³txan¹te²ka³ya³tu³, a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² ka³lxa¹tũ³ka³txi³nãu³xa²
A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²wĩ³nu²hũ³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta²,
Txa²wã¹sũ³na² a²ha³teh³nxã³na² ũ³wha²li¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ne³kan²nxã²tãu³sin¹tãu³su² ka³lxa¹khaix¹tũ³ka³txi³nãu³su²
ya³nxã²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai² yã¹nxe³jau³lxi³,
A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Jã¹nxe³jau³su², A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² yah³lon¹sa³nhã¹. Txa²nũ²ai²na² ya³lu²te²nũ³hũ³sa²na³na¹.
Hxi²kan¹txi³ wẽ³sa³la³ we¹ti³hex¹sa²nxã³nhã¹. Jã¹nxe³sxã³,
txa²sxe³xa³ka³lxa²na² Sa²ra³ka³lxa²na² a³ka²lon¹khai¹nx²na³na¹. Hxi²kan¹ti³
wẽ³sa³la³ wẽ³nhẽ³txi³he¹xai¹nxã³xã¹.

20-21 Nxe³na¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, hã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txai²na² kãin² yxo²i²a¹tũ¹xã¹. Ĩ³wã³txa³nũ¹ha¹ju³ta³la³ yũ²nxã³xã¹.
Ha³lo²ai²na², Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²sa²ju³txai²na²,
a²ya³la³tu³ kãĩ³ũ¹sa³tũ¹xã¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, hã¹nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²kãĩ²no³ni², kãin² ĩ³sa²nẽn¹kxi², A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²
nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³ain¹kxe³su², Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yĩ¹lain¹te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³lãi³. Yxo²i²sa¹lxi¹. Sa¹nha²kxai³ wain³te²lo³txa²ha¹i¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

23-24 A²nxe³jau³xu¹ta²na²:

— Wain¹te²lo³txa²ha¹i¹. Nxe³jau³xu¹ta²na², Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³sxã³,
A³bra³ãu²ah³lu¹tain²txi³ ĩ³ye³kxi², txa²wã¹kĩ³na¹xain²txi³ ĩ³ye³kxi²nẽ³li²,
nxe³jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²jau³su²
ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². Txa²wã¹kĩ³na¹xai²na²:

— Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²a¹xã¹. A²nxe³jah¹la² nũ³kxũn³txi³
Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²tãu³a¹ ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹na¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, a²nxe³te² kĩ³na¹xai²na²
yxo²ha³kxa¹ so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³tẽ³lhĩ³nx²na³la².

25 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Je³su²jah³la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nẽ³ka³tu³, txa²wã¹kĩ³nxã³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² a²wah³yu³ta²
ũ³yho³hi²ki²nẽ³si¹jau³nũ³su² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³,
hã²wxã³txa³ta²li²nũ¹ wain³te²lo³tẽ³si¹jau³nũ³su² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

5

Sũ³na² hxi²ka² wain³te²lo³tẽ³jau³su²

1 Nxe³ha²kxai³ hĩ¹na² Je³su²jah³la² yxo²i²kĩ³kxai²nãn²tu³,
wain³te²lo³tẽ³lhĩ³nx²na³la². Nẽ³lha²kxai³, Je³su²jah³la² wxa²hãu²no³tẽ³lhĩ³nx²na³la².
Kĩ³sa²kxai³:

— Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ hãu²non³sxã³ yxau³na¹xã¹.
Txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ nxe³hĩ³kĩ³tã³la².

2 Yxo²i²kĩ³sa²kxai³, Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na²
Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ sa²wxe³nẽ³lha²kxai³, thãĩ³ti³la² a³li²nẽ³jah¹la²
a²yen³nãu³a¹ kan²txi³ yxau²xai³sa²tẽ³hĩ³kĩ³tã³la². Kĩ³sa²kxai³ ka³li³hĩ³kĩ³tã³la².
Jã¹na¹jau³su²:

— A²ya³la³tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kãin²wxi²kin³ti³ton³khaix¹jah¹lo²su²
na³na¹. A²nxe³ju³ta² wã²nhũ¹nẽ³lha²kxai³, te²yã¹nxe³kĩ³tũ¹xã¹, yxan¹nãu³a²sã¹.
Sũ³na² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³ha²kxai³, nẽ³tũ¹xã¹.
Nxe³nha²kĩ³jau³su² ka³li³hĩ³kĩ³tã³la².

3 Jā¹nxe³sxā³:

— Khāuh³lxa³thin¹kī³ju³ta² ha³lo²a² ũ³hū¹sxan³tā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³,
ka³li³hī³kī³tā³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³
Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kái²non³kī³tā³la².

4 Nxe²ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kái²non³kī³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³
Txa²wā¹sū³na² ā³waix³kxa² wxē³nū¹hī³kī³tā³la². Kī³sa²kxai³:

— A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ũ³hū¹nhē³tū¹xā¹.
A²ya³la³tu³ e³jah¹lo²su² na³na¹. Kī³sa²kxai³, Sū³na² i³āu²lxi²kī³ju³ta³la³
yū²nxa³xā¹, ha³lo²a² kō³nxe³kxan²ti³nū¹. Nxe³hī³kī³tā³la².

5 Kī³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³su²:

— Sū³na² a³lxi¹nx2na³na¹. Nxe³nē³jau³su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
hi²sen³su², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ũ³hū¹nē³lhxā³ nxū²kwai³yxau³nē³kah³lo²su²
jah¹la² hi²sen³su² i³ye³kxi²nē³lhxā³, sa²yxo²so¹nha²nxa³sxā³
i³ye³kxi²sa²tē³nē³na³la². Nxe³kī³sa²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³, Sū³na²
a³lxi²nē³jau³su² wi¹lāin³nha²sxā³ yxau²xai³lhī³kī³tā³la². Nxe³ju³ta²na² ha³kxa¹
a³la³kxi²nha²kī³tā³la².

6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³xa²sa¹. Yān³ta²na²
txa²wā¹kī³na¹xai²na² kō³nxe³ti³ kái³kī³kxa² yo³ha² kō³nxe³te²lo²tē³sxā³
yxau³kī³sī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a²
i³yī¹li²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³lu², ha³lo²a² hau³kon³na³na¹,
nxe³je³nax³kī³kxai³lu², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
i³lxi³thin¹kī³sxa³tū³ka³txi³kī³na¹xai²na² sa²hau³ko³tē³te³lhxā³
nxe³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

7 Txa²wā¹kī³na¹xai²na² ya³lu²nē³ju³ta³la³ ten³ti³hex¹kī³te²sxa³jai¹ti²tu³wa².
Kī³sa²kxai³, a²nū²a² ā³xa² wain³khaix¹jah¹lo²su² kxa³ha³ta³nxān²txi³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, hai³txi³:

— Ya³lu²kai¹na¹tū¹xā¹. Jah¹la² ka³ten³txi³ yxau²xai³txai²lā¹.
Nxe³hī³kī³sxa³wa². Hai³txi³ ā³yat¹sxā³ ya³lu²so¹kī³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹,
a²nū²a² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²su² kxai²nān²tu³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, ā³yat¹so¹sxā³
ya³lu²kain¹kī³ju³ta³nū³a² yū³nū³nhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a²
ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ ya³lu²kain¹ju³ta² yū³ta³nxa² nxe³hī³te²la¹ku²
kī³nha²wa².

8 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, txa²wā¹kī³na¹xai²na² i³lxi³thin¹ti³hex¹kī³sxa³hī¹na²,
Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta²
kāin² wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²hē¹la².

9 Kō³nxe³te²lo²tē³sxā³ yxau²xai³kī³sī¹nai³tā² Je³su²jah³la²
ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo²tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³,
a²ya³la³tu³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³, yxan¹nāu³a¹ kō³nxe³ti³ kái³sxā³
yxau²xai³kī³kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kī³kxai³lu² kō³nxe³ti³
i³yī¹li²nē³lhxā³ i³khāuh³lxa³ti³nē³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la², Je³su²jah³la²
ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³la².

10 Kxān³su², Sū³na² i³kox¹kō¹son²ki²to³kī³sxai²ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹,
Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³, Sū³na² wi¹lī³we¹yhu¹ti³hi¹te³lhxā³
wi¹lā³ya³lxi³xi²ti³hi¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³, hī¹na² Je³su²jah³la²
ka³ten³su² nxū²kwai³yxau³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³, ā²la² ā³sen³sai¹sxā³
hxi²kāin²txi³ sa²hau³ko³tē³lhī³nx2na³la². Nxe³kxa²yo³su² yan¹nāu³a¹

Txa²wã¹sũ³na² yxau³ya³sain¹ni² A²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² yxau³ya³sain¹ni²
nxe³sa²tẽ³ya³sain¹tu¹wa².

11 Jã¹nxe³nũn³jau³hũ³nxe², Sũ³na² i³ka³li³hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³sa³ku¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hit¹sa³nhã¹. Sa²jut³su², hĩ¹nai²na² Sũ³na²
ã³ya³lxi²xi²yhu¹sxã³ yxau³sxã³, ka³li³sa³nhã¹. Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la²
Je³su²jah³la² ã³ya³lxi²xi²ti³hi¹tẽ³lha²kxai³la¹. Nxe³kĩ³jau³su², ka³li³hi²
yxau²xai³lhĩ³kĩ³tã³la².

A³tãu²ah³lu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² i³yau¹ũ³nẽ³jau³su²

12 Txa²wã¹si³kxã³ka³nãu³u¹tai²na², a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la²
a²ĩ³lxa² A³tãu²ah³la² txa²nũ² ko³nxe³ti³ kãĩ³ãn³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
Ain¹jau³su², ya³lu²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³,
ko³nxe³ti³ kãĩ³ti³hi¹tẽ³lha²kxai³, ya³lu²nẽ³ju³ta³nũ³a² yũ³ti³hi¹tẽ³lha²kxai³,
nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²kĩ³na¹xu¹tai²na²
ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³kĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, a²nũ²a²nãu³xai²na²
a²yxo²ha³kxa¹ ya²lu²nẽ³ju³ta² yũ²hxn³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Txa²wã¹sũ³na² a²tĩh³na² wain³ti³tĩh³na², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
ĩ³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² ne³kat¹so¹ki²sxã³
ĩ³kwa³na³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²ta³lun²nẽ³te²ka³ka¹:

— Nxe³jah³lxi³xi¹. Sũ³na² wãn³txai²na² sa²yxo²ã³ah³lxi¹nha³tai¹.
Nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, yãn³tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
ĩ³kwa³na³nẽ³lxa³ta³lhxĩ¹nũ¹tai²na², a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³kĩ³na¹xu¹tai²na²
ko³nxe³ti³ kãĩ³to³kĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kĩ³ta¹, hai³txi³ Sũ³na²
ko³nxe³te²lo³tẽ³lhxã³ wxe³nẽ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

— Yãn³tai²nãn¹tũ³ka³txa² ĩ³kwa³na³ain¹nxa³hẽ³na¹. Na¹ha²kxai³,
ko³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹. Sũ³na² ĩ¹nãn¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³, a²wi¹lhĩ¹na² A³tãu²ah³lu¹tai²na²
Sũ³na² yxo²wãn³txa² sa²yxo²ã³nũ²la² ko³nxe³ti³ kãĩ³ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³hĩ¹nũ¹tai²nãn¹ju³tu³, A³tãu²ah³la² a²sa³wi³ha³lxa² wĩn¹txi³sxã³
wet¹sxã³ sa³wi³ha³lxi³lo³txi³ ai³ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹
ya²lun¹tain¹ju³ta² yũ²hxn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txu¹tai²na²,
A³tãu²ah³la² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxu¹jã¹nxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
Ain¹ta¹, ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ya²lun¹ta²
hxn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Jã¹nxe³sxã³ A³tãu²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³tan¹te²kxa²yan³tu³
a²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kãĩ³si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³to³ta¹
Je³su² Kris²tu³jah¹lu¹tai²na² ya³lu²kxi²nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²nũ²a²
ĩ²li³hxa³te²a² ka³tẽn³ti³hi¹tẽ³ju³ta³nũ³a² yũ³nẽ³na³la².

15 Yxãn¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³yhu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yhu¹ju³ta²sa¹:
A³tãu²ah³la² ko³nxe³ti³ kãĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ya²lun¹tain¹ju³ta²
yũ²hxn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³sxã³,
Txa²wã¹sũ³na² kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi²nẽ³lhxã³, A³tãu²ah³la² ko³nxe³ti³
kãĩ³ju³ta² ãn³sen³sai¹khai¹nxe³sxã³ a³lxi²nẽ³na³la². Nẽ³lha²kxai³,
a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³lha²kxai³,
ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
wi¹lĩ²nẽ³ju³ta² yũ³nẽ³na³la².

16 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tãu²ah³la² ko³nxe³ti³
kãĩ³ju³ta²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe²xai³ti³kxai³,
a²nũ²a² yxo²ha³kxa² te²kĩ³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³te²lo³tẽ³xi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nē³lha²kxai³, kō³nxe³ti³ kãi³yxau²xai³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sũ³na² thāi³ti³la² a³lxi²nē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ kãi³ki³kxa² yā¹nxe³ki³ju³ta³lo³tē³ta¹hxai²nxā³hē¹la². Nxe³ta¹, kō³nxe³ti³ kãi³ki³te²sxa³kxa² yā¹nxe² wi¹lhi¹nũ¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta²na² Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ¹nhē³ju³ta²la¹wa².

17 Jā¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²ju³ta³lot3sxā³, yxau²xai³lha²tē³ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, wi¹lhin¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² thāi³ti³la² wi¹lhin¹ye²nē³lha²kxai³, wain³te²lo³tē³ju³ta² ũ³hũ¹nē³ti³ten³na³la². Nxe³kxai²nān²tu³:

— Ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lhĩ³ki³tā³la², Je³su²jah³la² hxi²kan¹txi³lo³tē³lha²kxai³la².

18 A²wi¹lhi¹nu¹ta²na² A³tāu²ah³lu¹ta²na² kō³nxe³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kãi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu¹ta²na², sa²nē³hē¹tē³lhxā³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² kō³nxe³te²lo³sxā³ wxē²xai³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, te²yā¹nxe³kxē³hũ³sxā³ Je³su²jah³la², ha³lo²a² wain³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kãi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹xai²na² ā³wa²su¹ti², ka³ten³ti³hi¹ti² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

19 Jā¹nxe³sxā³, a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²a², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³lxa¹tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na² kō³nxe³ti³ kãi³ti³hi¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxē³hũ³nxe², a²nũ²a² ā³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah³la², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² sa²yo²we¹ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, ka³lxa¹ki³tũ³ka³txi³ te²ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

20 Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³sxā³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² ĩ³kwa³na³nē³lhi¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la², txa²wā¹kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ĩ³tih³nxe³nē³te³lha³ka². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² en²ki³lha²kxai³ kō³nxe³ti³ kãi³kāi²nōn³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³sen³sai¹khai¹nxe³nē³lhxā³ thāi³ti³la² a³lxi² kãi²nōn³nē³ta¹hxai²hē¹la².

21 Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta³lot3sxā³ ya³lu²ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sũ³na² thāi³ti³la² a³lxi²nē³lhxā³, wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²su², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ka³ten³su² wxē²nē³ta¹hxai²hē¹la².

6

Ka³ten³su² tah²lxi³ yxau² xai³ ki³ ju³ ta²

1 — Kō³nxe³ti³ kãi³kāi²nōn³ki³kxa²ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sũ³na² a³lxi²kāi²nōn³khai¹nxe³sxā³ ā³ne³sen³sai¹khai¹nxē³lhxā³ a³lxi²nē³lhĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— ĩh¹nxet3sxā³ kãi³ki³te³ji¹? Kō³nxe³ti³ kãi³sa²tē³ki³te³ji¹? Sũ³na² thāi³ti³la² a³lxi²kāi²nōn³nē³txai²li¹. Jau¹xai²na² wain³ji¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. Kō³nxe³ti³ kãi³sa²tē³ki³ju³ta² wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³hĩ³na¹wa².

2 Wain³ti³he¹nxa³ju³ta²sa¹. Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ā³na¹ki³ta¹ti²tu³wa². Ki³sa²kxai³, a²nũ²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³kxē³hũ³nxe²:

— Txa²wã¹kq³nxe³ti³ kã³kij³ju³ta² ã³na¹a¹tũ¹xã¹. Nxe³kij³kxai²nãn²tu³, ã³na¹sxã³ na¹xã¹. Nxe³hĩ³kij³sxa³wa². Nxe³kij³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² ya³lu²te²a² ain³nha²nxa³te²hũ³nxe², nxe³hĩ³kij³tã³la². Nxe³kij³kxai²nãn²tu³:

— ĩ³we²nxe²te²hũ³sxã³ ãh¹ kq³nxe³ti³ kã³yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³kij³kxai²nãn²tu³, wain³ti³he¹nx²nxa³wa².

³Je³su²jah³la² ã³nũ²nxe²sxã³ yxau³hĩ³kij³tã³la².

— ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³kij³txai²lã¹. Je³su²jah³la² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹na¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³kij³kxai³tã² ã³na¹sxã³ yxau²xai³kij³tã³na¹. Nxe³jut³su² ha²kxai³ ã³nũ²nxi²sxã³ ya³lu²yai¹na¹jut³sũ³nxe² yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³kij³jau³su², ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹yhu¹kij³te²ju²hẽ³la².

⁴Je³su²jah³la² ya³lu²sxã³ sa²nĩ³kain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²:

— Kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³kij³kxai³tã² ã³na¹sxã³ yxau²xai³kij³tã³na¹. Je³su²jah³la² ã³nũ²nxi²sxã³ ya³lu²yain¹sxã³ sa²nĩ³ki²yai¹na¹jut³sũ³nxe² yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³kij³jau³su², ũ³hũ¹ki²sa²sai¹yhu¹kij³te²ju²hẽ³la².

Ki³sa²kxai³, Txa²wã¹wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, ka³ten³su² tah²lxi³

yxau²sa²tẽ³ain¹na³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe², txa²wã¹kij³na¹xai²na² ã³nũ²kxain¹sxã³ ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²xai³lhĩ³kij³tã³la². Jã¹nxe³te³lhxã³ yhu¹kij³te²ju²hẽ³la².

⁵Je³su²jah³la² ya³lu²ju³tau³hxai²tẽx¹ jã¹nxe³sxã³, txa²wã¹kij³na¹xai²na² ã³nũ²kain¹kij³kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³kij³kxai³tã² ã³na¹sxã³ yxau²xai³kij³kxai²nãn²tu³ ka³na³ka³na³te²hũ³nxe² ya³lu²yain¹kij³jut³sũ³nxe² yxau²xai³yai¹nhĩ³kij³tã³la². Hã²wxã³txa³, Je³su²jah³la² ka³ten³su²

ĩ³sa²yxau³xi²sxã³ ka³ten³su² yxau²xai³jut³sũ³nxe², txa²wã¹kij³na¹xai²na² tah²lxi³ wet¹tẽ³sxã³ wi¹kã³sxã³ yxau²xai³kij³kxe³nũ³a² kã³sxã³ yxau²xai³kij³kxai²nãn²tu³ ka³na³ka³nat³sxã³ yxau²xai³yain¹te²hũ³nxe² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jut³sũ³nxe² yxau²xai³yai¹nhĩ³kij³tã³la².

⁶Kxã³su² kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³kij³tai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹, Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kĩ¹la³ki²sxã³ ĩ³ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³au³hxai²tẽx¹tã²,

Txa²wã¹kxã³nxã¹te²kij³na¹xai³tã² kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³te²kij³na¹xai³tã² ya³lu²kxi²te²hũ³sxã³ Je³su²jah³la² ya³lu²kxa² yã¹nxe³te²hũ³nxe² ya³lu²kij³te²hũ³kij³ta¹hxai²hẽ¹la². Kq³nxe³ti³ kã³kij³ju³ta³lo³kij³ju³ta²

ã³wa²su¹tẽ³te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷A²nũ²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ti³ kã³ti³he¹nxe³hĩ³nx²nxa³wa². Hai³txi³ kq³nxe³ti³ kã³kij³ju³ta³lot³sxã³ yxau²xai³lhĩ³nx²nxa³wa². Yxã¹ta¹, a²kq³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ã³wa²su¹tãu³la³ yxau²xai³lhĩ³nx²na³la².

⁸Jã¹nxe³jau³su²:

— Kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³kij³ju³tai³tã² Je³su²jah³la² ã³nũ²nxi²sxã³ ya³lu²yai¹na¹jut³sũ³nxe² yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³kij³kxai²nãn²tu³, te²yã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²sxã³, ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²xai³lain¹kxa² yã¹nxe² yai¹nhĩ³kij³tã³la². Jau¹xai²na² a³la³kxi²nha²kij³jau³sin²ta²wa².

⁹Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, wa³li² ya²lu¹xi²ju³ta³la³ yũ³ti³he¹nx²nxa³wa². Hai³txi³ a²wẽn³ta³te²la³ ya³lu²ju³ta³lot³sxã³ yxau²xai³ti³he¹nx²nxa³lho³la².

¹⁰Je³su²jah³la² ya³lu²ka³tu³, txa²wã¹kq³nxe³ti³ kã³kij³ju³ta³lot³sxã³ ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ so¹lxi³ ya³lu²ha²kxai³,

ã³wa²su¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³nũ²nxi²khai¹nxe³sxã³ ka³ten³ta³ yxau²sa²tẽ³ain¹na³la².

¹¹Jã¹nxe³jut³sũ³nxe²:

— Txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta³lo³kĩ³tãu³a¹ ã³na¹sxã³ ã³wa²su¹nha²sxã³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² ã³wa²su¹tain¹jut³sũ³nxe² wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³la¹tũ¹xã¹. Na¹ka³tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sa²yxo²we¹te³lhxã³ yxau²xai³la¹tũ¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

12 Wxa²nũ² i³nxai²na², kõ³nxe³ti³lxun¹nxa²lxi³jau³su² kãi³nx²ti³nxa²lxi³na³la². Ju¹ta², i³we¹jah³lxi³txa³hẽ¹la². Jã¹nxe³jau³su², wxa²ẽ¹nãu³ai²na² kõ³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹jau³su², a²yu³ta³lot³sxã³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la².

13 Yxã¹ta¹, wxa²nũ²ai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ũ³hũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³ti³hi¹txa²lxi³txai²la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²nũ²ai²na² ka³na³ka³na³ju³ta² ha³ta³nxãn²txi³, wã³kon³sxã³ kõ³nxe³ti³yu³txa³lo³tãu³a¹ ũ³hũ¹nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹la². Wxã¹na² a²ha² kxã³nxa² ya³lu²te²hũ³sxã³ yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nhẽ¹la². Yxã¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³ti³hi¹txa²lxi³na²hẽ¹la². Nxe³nx²ti³ha²kxai³, wxa²nũ²ai²na² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹kãi³si¹yhah³lxi³txai²la¹.

14 Wxa²yu³ta², Txa²wã¹sũ³na² thã¹ti³la² a³lxi²nẽ³jau³su² yxau²xai³yah³lxi³te²sin¹yu²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yũ³nx²ti³hĩ³nx²na³la². Nxe³nx²ti³kxe³su²:

— Kõ³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹jau³su² a²yu³ta³lot³sxã³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹jut³su², kxã³nxu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nx²ti³jau³xu¹tai²na² so¹lxi³ yxau²xai³yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, kõ³nxe³ti³hin¹sxã³ yah³lxin¹ju³ta³lo³jah³lxin¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ a³li³yah³lxi³hĩ³nx²nã³la². Yxã¹ta¹, hai³txi³jau³la³ yxau²xai³yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yũ³khai¹nx²ti³na³la².

Sũ³na² hxi²ka²nãu³lon³sxã³ yxau²xai³kĩ³jau³su²

15 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³:

— Kõ³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² yxo²xũ³txi³ i³kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² yaun²nxa³xã¹. Hã¹nxe³sxã³ Sũ³na² thã¹ti³la² a³lxi²sa²na³na¹. Nxe³jau³su² yxau²xai³lhĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxa²ha³ta³nxãn²ti³:

— Kõ³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³jau³su², wain³ti³he¹nx²nxa³wa².

16 Wai³nxa³ju³ta²sa¹:

— Kõ³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Nxe² yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta³lot³sxã³ kan²txi³ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹la². Hai³txi³ a³li³sxã³ ã³wa²su¹nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yũ³nx²ti³hĩ³nx²nxa³wa². Hã¹nxe³sxã³, ya²lu¹nxa²lxi³hĩ³nx²na³la². Jã¹nxe³nx²ti³ha³ta²wa². Yxã¹ta¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹nha¹tũ¹xã¹. Sa²yxo²we¹ta¹txai²lã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² hxi²ka²nãu³a¹ a³li³yah³lxan³kxe³su² kan²txi³ yxau², wain³te²lo³txa²lxi², nxe³nx²ti³hĩ³nx²na³la².

17 Yxã¹ta¹, ti³he¹nx²nxa³wa². Txa²wã¹sũ³na² ka³li³si¹nhẽ³na³la². Nxe³si¹nhẽ³jau³xa²sa¹: wxa²yu³ta², kxãn³su² wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta³lot³sxã³, yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— A²hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³tu³jau³xa² i³yau¹ũ³nx²ti³sĩ¹na¹jau³xa² ain³kxi²so¹sxã³, au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹ whã¹na¹ sa²kxai³lu² ten³khai¹nxe³sa²tun³nhã¹. Nxe³sxã³ sa²yxo²we¹jah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

18 Yah³lxin¹te²ka³ka¹, Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu¹, wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³, Sũ³na² hxi²ka²nãu³lon³nũ²la² yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ kãi³yah³lxin¹txai²la².

19 Yxã¹ta¹, txai²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² yuh³xai²nã¹te² wã³txa² so¹lxi³, wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wxã²na² yuh³xai²nã¹te² i³nx² wi¹lain³ki²sa²si¹nx2ta¹jau³su² na¹wa². Na¹jau³xa²sa¹, kxã³nxai³tã² kq³nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³, wai³nx³ju³ta² so¹lxi³, kã³te³lhxã³ wxa²nũ²a² whã²na¹ ã³hũ¹nha²nhyah¹lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². Kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ a²wa³ka³li³lot3sxã³, yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². Yxã¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² hã¹nxe³kxe³hũ³sxã³:

— Wain³txi³ kã³a¹tũ¹xã¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², a²wa³ka³li³lot3sxã³ wxa²nũ²a² whã²na¹ ã³hũ¹nha²nha¹jah³lxi³hẽ¹la²:

— Je³su²jah³la² nũ³ka³txi³khai³su² na¹txai²lã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

20 Jã¹nx¹jau³su², kxã³nxai³tã² hã¹nxe³sxã³:

— Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta³lot3sxã³ yxau³na¹xã¹. Yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². Yah³lxin¹tã³ai³tã², hai³txi³, Txa²wã¹sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² a²yu³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai²nx³nhẽ³la².

21 Yxã¹ta¹:

— I³wi¹lxon³ki²nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yũ³ah³lxin¹ta¹te²sin²tai¹. Ya³nx2ta¹wa². Yxã¹ta¹, yũ³ti³he¹xah³lxi³ta¹hxai²nxã³nhẽ³la². Hã¹sxã³, ã²li²tq³nha²ki³ju³ta² so¹lxi³, ya³lu²ti³hi¹tẽ³ju³ta² so¹lxi³ kã³yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹li¹. Ya³nx2ta¹wa².

22 Yxã¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² sa²wa²su¹txa²lxi³ka³ty³, kq³nxe³ti³hit1sxã³ kã³yah³lxin¹tã³a¹ sa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, Sũ³na² hxi²ka²nã³lon³sxã³ yxau²xai³lyah³lxi³to³hi¹lxa²:

— Txa²nũ²ai²na² whã²na¹ Sũ³na² ã³hũ¹nha²nha¹xã¹. Wi¹kã³a¹txai²lã¹. Nxe²yxau²xai³yah³lxi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³nha²kxai³, ka³te³na² wi¹tã³a¹ yxau²xai³lha²tẽ³yah³lxi³to³hi¹lxa².

23 Kq³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³ki³ju³ta² a²yo³su² ya³lu²nẽ³tu¹wa². Yxã¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² a²yen³kxa² wã²nxũ¹ ã³hũ¹nhẽ³kxe³su² te²a², a³lxi²nẽ³jau³xa² so¹lxi³, ka³te³na² wi¹tã³a¹ ã³hũ¹nhẽ³na³la². Nxe³tã³a¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³nũ²xi²sxã³ yxau²sa²tẽ³xai³ki³tu¹wa².

7

Txu¹ha² in³txa² tẽ³kxi²nyhu¹jut3sũ³jau³su²

1 Txa²wã¹tã³nã³xã³. Wã³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³nũ³ai²na² wi¹lã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² wi¹ a³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³la². Na¹jau³xa²sa¹, a²nũ²a² i²li³te²su² kxai²nã²tu³ ka³te³na² yxau²na³na¹. Nxe³tã³a¹ so¹lxi³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wã³txa² i³kwa³na³nẽ³ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³lhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹, a²nxe³jah¹lai²na² ya³lu²kxai²nã²tu³, hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wã³txi³lot3sxã³ yxau²xai³lhĩ³nx2nxa³wa²

2 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², txu¹ha² in³txa² tẽ³kxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nã²tu³, a²wẽ³sã¹yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹:

— Txa²wẽ³sã¹ah³la² ya³lu²kxi²sa²na³na¹. Nxe³kxai²nã²tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wẽ³sã¹yah³lai²na² ya³lu²ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² ã³wa²sut1sĩ³nx2na³la².

3 Nxe³ha²kxai³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wẽ³sã¹yah³la² ã¹ha² ka³ten³su² yxau³ye²hĩ¹nã²tu³, ã³nhai¹tã³yhu¹sxã³ in³txi³ã³xa², wa²kq³li²yhu¹kxai²nã²tu³, kq³nxe³ti³ kã³ta¹ka³lxu³su² hĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹, a²wẽ³sã¹yah³lai²na² ya³lu²kxi²kxai²nã²tu³, a²wẽ³sã¹ah³lai²na² yu³ta³lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxu³su²

hĩ³nx2nxa³wa². Ā³wa²sut1sĩ³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³, in³txa² ā³su² te²a²wa²kō³li²yhu¹kxai²nān²tu³, kō³nxe³ti³ kãi³hĩ³nx2nxa³wa².

4 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³sxā³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² txa²wā³tā³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³nũ²nxi²sxā³ ya³lu²te²nũ³nhũ³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxai¹lxa². Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² ā³wa²su¹te²hũ³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxai¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²hĩ¹nai²na² Je³su²jah³la² hxi²ka²nāu³a¹, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹kah³lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxai¹lxa², Sũ³na² sa²yo²wet1sxā³ wi¹kāi³yah³lxin¹txai²la².

5 A²ha¹ kxā³nxai², txa²wā¹sũ³na² kō³nxe³ti³ e³ki²nha²sxā³ yxau²xai³kĩ³sxai²tai¹ti²tu³wa². Nxe³kĩ³ju³ta²sa¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³tih³nxe³nē³jau³xu¹tai²na² wi¹jau³xai²la¹wa². Ha³lo²a² kō³nxe³ju³ta² kãi³ye²kĩ³kxa²yān³ti³su² ĩ³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹, nxe³nē³jau³xai²na² txa²wā¹kĩ³na¹xai²na² ne³kat1so¹kin¹ta¹, sa²yo²we¹kĩ³sxa³kxe³su², a²kō³nxe³jau³xa² so¹lxi³ ā³ya³la³kxi²so¹sxā³ ĩ³yo²kwain³sxā³:

— Kō³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xā¹. Nxe³kĩ³jau³su², hāi¹nxe³sxā³ ya³lu²kĩ³te³lhxā³ kō³nxe³ti³ kãi³kĩ³sxai²tai¹ti²tu³wa².

6 A²ha² kxā³nxai² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nē³ju³ta²lo³nxe³nē³tāu³a¹ yxau²xai³kĩ³sxai²tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² nxe³tāu³a¹ ā³wa²sut1sxā³ ain³kĩ³tā³la². Ya³lu²te²nũ³nhũ³sxā³ kō³nxe³ti³ kãi³sxā³ yxau²xai³kĩ³ju³tai³tā² ā³wa²sut1sxā³ yxau²xai³lhĩ³kĩ³tā³la². Kĩ³sa²kxai³:

— Txa²wā¹sũ³na² sa²yo²we¹ta¹tũ¹xā¹. Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³, tah²lxi³ Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²hxi²ka¹tē³lha²kxai³, sa²yo²wet1sĩ³kĩ³tā³la².

Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nē³jau³su²

7 Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ kō³nxe³jau³la³ ĩ³kwa³na³ti³hex1nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Wi¹jau³xa² so¹lxi³ ĩ³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² txa²wā¹kĩ³na¹xai²na² kō³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta² a³la³kxi²si¹nhē³jau³nũ³ai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ku¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ĩ³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā², txai²na¹xai²na² ain³kxi²so¹na¹ka³tu³, ĩ³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

— Nx2na³na¹. A²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwai³na¹ju³ta² kō³nxe³khai¹nx2na³na¹. Jā¹nxe³hxai²na¹hē³na¹. Nxe³ha²kxai³, a²hĩ¹nai²na² txa²kō³nxai¹ju³ta² ĩ²nha¹nha¹. Yxān¹ta¹, wān³txai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³tih³nxe³nē³lxa³kxai²nān²tu³, txa²kō³nxai¹ju³ta² ĩ²nha²hĩ³nā²nxai³xā¹. Na¹hē¹la².

8 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²:

— A²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na², wi¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹, txa²kō³nxai¹ju³ta² sa²kxai³lu² au³txi³ yũ³sa³ha²kxai³, wi¹jau³xai²na² ĩ³kāi²not3sxā³ ĩ³khot3sxā³ ĩ³ki³ha¹ki²nha¹ha²kxai³, a²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² ka³lxa¹te²a² yen³kxa² kāin² yxo²kwain³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na² yũ³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²kō³nxai¹ju³ta³la³, wān³txa² yũ³nē³lxa³jau³la³ ĩ³kāi²not3sxā³ ĩ³khot3sxā³ ĩ³ki³ha¹ki²sa²hĩ³nx2nxa³wa². Sa³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³ti³hit1sa²hĩ³nx2nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kãi³ye²kxe³su² kō³nha²hĩ²kĩ³sxa³wa².

⁹ Txai²na¹xai²na² a²wi¹lhī¹na² txa²nũ² Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³jau³xa²ko³nhān²nxa³kxe³su², ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² ko³nha²hxain²nxa³hē¹la². Na¹ta¹, hã²wxān³txa³:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² a³la³kxi²na¹xã¹. Na¹te³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta²sa²kxai³lu² au³txi³ yũ³sa²ju³ta² sa²kxai³lu² kãin² i³ki³ha¹ki²sa²sxã³, wãn³txa² wi¹jau³xai²na² sa²yxo²ã³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Sa²jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la²:

— Ya³lu²te²hũ³sxã³ yxau³na¹nha¹. Sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau²xai³la¹ju³ta³nũ³a²yũ²nxa³lho³na¹. Na¹jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la².

¹⁰ Na¹ha²kxai³:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wi¹jau³xai²la¹xã¹. Sa²yxo²we¹ta¹kxai²nãn²tu³, ka³ten³su² ti³hit1sa³tũ¹xã¹. Sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau²xai³la¹ju³ta³nũ³a²yũ³ti³hit1sa³tũ¹xã¹. To³ha¹hē¹la². Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, hã¹i¹nxe³sxã³sa²yxo²ã³a¹kxe³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²to³hxai²hē¹la².

¹¹ Nxe³ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yũ³sa²sxã³ i³ki³ha¹ki²sa²sxã³, wãn³txa² wi¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² i³khot3sa³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kãi³ti³hit1sa²hxai²hē¹la². Sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxã³ti³hit1sa²hxai²hē¹la², ko³nxe³ti³ kãi³a¹ha²kxai³la².

¹² Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² Sũ³na² wãn³txi³su²ha²kxai³, wain³jau³su²ha²kxai³, wi¹lhin¹jau³su²ha²kxai³, te²jai¹ti²tu³wa².

¹³ Nxe³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxã³ti³hit1sa²ju³ta²sa¹, hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ya³lu²te³lhxã³ti³hit1sa²jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yũ³sa²sxã³ i³ki³ha¹ki²sa²sxã³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³khot3sxã³ i³ki³ha¹ki²sa²sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³ti³hit1sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxã³ti³hit1sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³:

— Kãin² ko³nxe³khaix1te²ju²hē³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta²sa¹. Nxe³jau³su², i³tih³nxe³nē³lhxã³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txai²na² i³kwa³na³nē³jau³xai²na²ũ³hũ¹nē³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² i³wã³wã³txi²nē³jau³su²

¹⁴ Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹ta²na², Sũ³na² wãn³txi³khai³su²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹, txai²lẽ¹ yuh³xai²nãn¹jah¹lo²khai³su²na¹ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta²lot3sa²kah³lo²su²na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

¹⁵ Na¹te³na¹xai²na², txa²yxau²xai³la¹ju³ta² wi¹ko³nha²ti³he¹nxẽn²nx3nha²wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta² te³na¹ju³ta² kãi³nxa³ha²kxai³, ha³lo²a²ko³nxe³ju³ta² yxo²kwĩn¹kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³a¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

¹⁶ Na¹ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kãi³a¹kxan²ti³:

— Ha³lo²a² ten³nxa³ju³ta² kãi³a¹xã¹. Nxe³hĩ³na¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wain³jau³xai²la¹xã¹. Yxãn¹ta¹hxi²ka¹nhã²nx3nhã¹. Nxe³hĩ³na¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wain³ye²hĩ³na¹wa².

¹⁷ Na¹kxe³su², ko³nxe³ti³ kãi³a¹wa². Na¹kxan²ti³, hai³txi³ wã²nxũh¹txai²khai³lxa³, Txa²wã¹sũ³na² wet1sa²kxe³na¹khai³lxa³ ko³nxe³ti³kãi³hĩ³nã²nxa³wa². Ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta², au³txi³ txa²ẽ¹nãu³a¹ yũ³sa²sxã³, ko³nxe³ti³hit1sa²sxã³ nxe³sa²jau³su² kãi³hĩ³na¹wa².

¹⁸ Txai²lẽ¹ wi¹kãi³ti³hit1sa²ju³ta²la³ yũ³sa²nxa³wa². Txa²sĩ³nai²na²ko³nxe³ti³hit1sa²te²sain¹na³la². Na¹ha²kxai³:

— Wi¹kãi³a¹tũ¹xã¹. Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, hxi²kan¹txi³ wi¹kãi³hĩ³nã²nxa³wa².

¹⁹ Na¹ha²kxai³, txai²na¹xai²na² a²wi¹ju³ta² ten³khaix1na¹ju³ta² kãi³nxa³ha²kxai³, ta¹, a²ko³nxe³ju³ta² ten³ti³he¹nxẽn²nxa³ju³ta² kãi³a¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

20 Nxe³ha²kxai³, ten³ti³he¹nxē²nxa³ju³ta² so¹lxi³ kãi³a¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³txai²khai³lxa³ Sũ³na² tah²lxi³ wet1sa²kxe³na¹khai³lxa³ kãi³hĩ³nã²nxa³wa². Ta¹, txa²kõ³nxa¹ju³ta² au³txi³ txa²ẽ¹nãu³a¹ yũ³sa²sxã³ kõ³nxe³ti³hit1sa²sxã³sa²jau³su², kãi³hĩ³na¹wa².

21 Hãi¹nxe³kxe³hũ³sxã³ ha³lo²lot3sa²ju³ta²sa¹:

— Txa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹ju³ta² kãi³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jah¹lo²sa¹wa². Na¹kxan²ti³, a²kõ³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta²nũ³a² so¹lxi³ yũ³sa²hĩ³nx2na³la².

22-23 Txai²khai³nxa¹xai²na³, Txa²wã¹sũ³na² wet1sa²kxe³na¹xai²na² au³txi³ĩ³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² wãn³txa² ka³lih³khai¹nxe³sa³nhã¹. Na¹jau³su², na¹ta¹, txa²kõ³nxe³ti³ e³a¹jau³xa² au³txi³ yũ³sa²sxã³ nũ³kxũn³txi³ kõ³nxe³ti³hit1sa²sxã³, txai²khai³nxa¹xai²na² Sũ³na² tah²lxi³ wet1sa²kxe³na¹xai²na² nũ³kxũn³txi³sa²ne³khou²ki²sa³ha²kxai³, nxe³sa²jau³su², kõ³nxe³na¹ju³ta³lot3sxã³yxau³hĩ³na¹wa².

24 Na¹ha²kxai³:

— Khãuh³lxa³ti³khaix1san¹nhi². Hãi¹nxe³sxã³ kõ³nxe³ti³ kãi³jah¹lo²si¹nxa²ha¹i². Txa²nũ²ai²na² kõ³nxe³ti³ kãi³jah¹lo²si¹nxa²ha¹i². Ya³lu²ti³hit1san¹nhi². Yã¹jah¹lo²ta³ wxa²wa²sut1sa²te³lin¹ji². Na¹nha²wa².

25 Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kãin² ka³lih³khaix1sa³nha²wa². A²nxe³jah¹la² wxa²wa²sut1sa²te³lhxã³ e³kxai²nãn²tu³, a²ya³la³tu³ Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Hi²sen³su² sa²wa²sut1sa²ju³ta²yũ²na³la². Hãi¹nxe³kxe³hũ³nxe², txai²khai³nxa¹xai²na², Sũ³na² tah²lxi³wet1sa²kxe³na¹xai²na² Sũ³na² wãn³txi³lot3sxã³ yxau³na¹ha²kxai³, ha³na³ka³lxi³txa²sĩ³nai²na² sa²kxai³lu² kõ³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta³nũ³lot3sxã³ yxau³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

8

Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nhẽ³jau³su²

1 — Je³su²jah³la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau²xai³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxe³na¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ o³nxa³te²lot3sa²ju³ta³la³ yũ²nxa³wa². A²nxe³sxã³txa²wã¹sĩ³na² kõ³nxe³ti³ ĩ³ye³kxi²nha¹jau³xa² sa²wet1so¹nxa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lai²na² wãn³txa² sa²wet1so¹na¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wa².

2 Nxe³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ka³ten³su² ti³hi¹tẽ³jah¹lo²su²na³la².

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau²xai³la¹tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na². Yãu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹ti³hi¹tẽ³lhĩ³nx2na³la². Kõ³nxe³ti³kãi³sxã³ yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³ ya³lu²kĩ³tu¹wa². Yxãn¹ta¹, Sũ³na²Yãu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹tẽ³na³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ kõ³nxe³ti³kãi³kĩ³ju³ta² ã³wa²su¹ti² ya³lu²nẽ³ju³ta² ã³wa²su¹ti² nẽ³lha²kxai³ ka³ten³su²ti³hi¹tẽ³lhĩ³nx2na³la².

3 Kxã³nxãn¹jau³xu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta²na²wain³jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ txa²wã¹kĩ³na¹xai²na²hxi²kan¹txi³ jau³xu¹jã¹nxe³sxã³ yxau²xai³lhĩ³kĩ³sxa³wa², txa²wã¹sĩ³na²hxi²kan¹nẽ³lxa³ha²kxai³la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹hxi²kan¹na³la². Nxe³sxã³ A²ta²ha² a²ĩ³lxa² Je³su²jah³la²ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² wxã³sxã³ txa²wã¹sĩ³nhũ³sĩ³na²kõ³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³kĩ³ta³sxĩ³nhũ³sĩ³na² ã³wih¹sxã³ tøn¹nũ²la²wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta² hxi²kan¹nẽ³lhxã³

ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹ti³ txa²wā¹kō³nxe³ti³kāi³kj³ju³ta²wxa²hxan³kxi²ti³nē³ta¹hxai²hē¹la².

4 Hxan³kxi²nē³lha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹jā¹nxe³sxā³ yxau²xai³kj³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³sxā³ txa²wā¹kj³na¹xai²na² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ten³jau³xa² so¹lxi³ yxau²xai³li² txa²wā¹sī³na² kō³nxe³ti³ e³kxi²nha²kj³jau³xa² sa²yo²we¹kj³sxa³ka³tū³ yxau²xai³li², nxe³te²kj³na¹xai²na², Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² yā¹nxe³sxā³ yxau²xai³kj³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2na³la².

5 Kī³sa²kxai³, txa²wā¹sī³nāu³ai²na² kō³nxe³ti³ e³kxi²nha²kj³jau³xa² i³wet1so¹sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, yuh³xai²nān¹te²yen³kxa² kō³nxe³thin¹te² yen³kxa² so¹lxi³ yen³ki³sxā³ ten³kj³jau³su² yxau²xai³lhī³kj³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²nē³jau³xa² i³wet1so¹sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ten³kj³jau³xa² so¹lxi³ yxau²xai³lhī³kj³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³hē¹la².

6 Jā¹nxa¹jau³su²:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² u²ha³na³ka³lxi³ yxau², ya³lu²ju³tān²ta³ a³ti² nxe³hī³kj³tā³la². Yxān¹ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³wet1so¹sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³li², hāu²non³sxā³ yxau²xai³li² nxe³hī³kj³tā³la².

7 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² kō³nxe³thin¹kxa² yxo²kwai³kj³jau³su² yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³kōx1kō¹son²kxi²hī³kj³tā³la². Nxe³kj³kxai²nān²tū³, Sū³na² i³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yo²we¹kj³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2nxa³wa², hxi²kan¹txi³ sa²yo²we¹kj³sxa³ha²kxai³lu¹.

8 Nxe³kj³kxai²nān²tū³:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tū³, hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wi¹lxi³kxi²hī³kj³sxa³wa².

9 Yxān¹ta¹, wxāi²nān²ta³ ha³na³ka³lxin³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Wxa²sī³na² kō³nxe³ti³ e³ki²nhyah¹lxin¹jau³la³, ain³kxi²nha² yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nxa³hē³la². Yah³lxin¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² e³ki¹nx2ti³jau³xa² ain³kxi²nha² yxau²xai³tū³ka³txi³jah³lxi¹lxa², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³la². Yxān¹ta¹, a²nū²a² i²li³te²su² kxai²nān²tū³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³kah³lo²su² kxai²nān²tū³, hai³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² ti³he¹nx2nxa³wa².

10 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tū³:

— Kō³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² yū³ju³tan¹te²kxa³yan³tū³ txa²wā¹nū²ai²na² ya³lu²tū¹xā¹. Nēn³kxan²ti³ a²kxā³nxu¹ta²na² Je³su²jah³la² txa²wā¹kō³nxe³kj³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē³na³la².

11 Jā¹nxa¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³kxai²nān²tū³, te²yā¹nxe³sxā³ ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Wxa²nū²ai²na² ya³lu²te³lhxā³ nxe³te²nū²ai²na² ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² nxe³nx2ti³tu¹wa².

12 Nxe³ju¹tan¹te²kxa³yā³tū³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²nē³jau³xa² yā¹nxe³sxā³

yxau²xai³lya³sah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³
 ī³ye³kxi²nha²kī³jau³xa² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².
 Ya³nx2ta¹wa².

13 Txa²wā¹sū³na² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ya³lu²yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹sxā³ wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³nā¹hxa³jah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— ī³su²lhā³nha¹jut3sū³nxe², txa²kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² ā³nā¹hxa³ta¹tū¹xā¹. Ny-
 hah¹lxin¹kxai²nān²tu³, ka³tē³na²wi¹tāu³a¹, yxau²xai³lha²tē³khaix1yah³lxin¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

15 Jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tu³,
 Sū³na² wē³ha³lxi³lo³tē³na³la². Wē³ha³lxi³lo³tē³lha²kxai³ yuh³lxi³jau³su²
 kwa² wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³kī³sxa³wa². Nxe³kī³sxa³ha²kxai³ a³lxi²sxā³
 yxau²xai³kī³tā³la². Yxān¹ta¹ wē³ha³lxi³lo³tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹wī³na²
 ī³ye³kxi²kī³kxai²nān²tu³:

— Wī³nāi³. Txa²wī³nu²si¹lxi¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 ī³ye³ti³hi¹tē³jau³su² e³hī³kī³tā³la².

16 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, au³txi³ txa²wā¹ē¹nāu³āin²txi³ ī³ye³kxi²nha², Sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ī³ye³kxi²nē³li², nxe² ī³ye³yo²nū¹nyhu¹sxā³:

— Sū³na² wē³ha³lxi³su² kī³tā³li¹. Nxe³jau³su² ī³ye³hī³kī³tā³la².

17 Txa²wā¹kī³na¹xai²na²:

— Sū³na² wē³ha³lxi³su² na¹xā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹wī³na²,
 a²yen³kxa² kwēn¹tai²na² ū³hā¹kxi²nē³kxe³su² te² yen³kxa²,
 yxan¹nāu³a¹ ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². Ī³ka³li³si¹nhē³jau³su²
 ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, Je³su²jah³lain²txi³ ū³yhen³kxi²u¹jā¹nxe³sxā³
 txa²wā¹kī³na¹xain²txi³ ū³yhen³kxi²ya³nhē³lain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la²
 khāuh³lxa³thin¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³kxai²nān²tu³,
 yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tāu³nū³ā¹ te²yā¹nxe²
 wxi²kin³ti³ton³nē³nūn³tu¹wa².

Wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³su²

18 Ha³lo²a² wi¹lī²sxā³ wi¹kō³nha²sxā³ e³ya³nx2ta¹wa². Hī¹nai²na² ha³lo²a²
 khāuh³lxa³thi¹tē³na³la². Nē³kxan²ti³, yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 kāin² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tē³tu¹wa². Ha³lo²a² kāin² wi¹khai¹nxe³ju³ta²
 ī³yau¹ū³nhē³tu¹wa². Hī¹na¹ kwēn¹tai²nān¹ta³ ha³lo²a² khāuh³lxa³thi¹tē³na³la².
 Nxe³ta¹, yxa¹nān¹ta³ ha³lo²a² a²wēn³ta³te²la³ kāin² wxi²kin³ti³to³
 ā³ne³sen³sai¹khai¹nxe³tu¹wa².

19 Nxe³ju³ta², a²yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² wxa²wet1sa²sai¹kxa² a²yo²ha³kxa²
 sa²kxai³lu² wah³xain¹na³la². Ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³ha³lxa² e³lē³na² wxa²ye³kat1sa²sīn¹tū¹xā¹.
 Nxe³ju³ta²nū³a² ī²ti³ten³khai¹nxe³sa²sīn¹nhā¹. Nain¹jau³su², wah³xain¹na³la².

20 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³hī¹nāu³u¹tai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ āin³nha²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² sa²yo²ā³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³ ha³lo²a² wet1sa²sai¹na¹kxa²
 yxo²ha³kxa¹ ha²ya³kxa³lxi³hi¹ta¹xā¹. Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta²
 a²lhun³tu², ha³lo²a² nxe²xai³hxai²tai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³
 āin³nha²nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, ha²ya³kxa³thin¹sxā³ ai³hxai²tai¹tu³wa².

21 Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Sū³na² wē³ha³lxi³su² te²kī³na¹xai²na² e³lē³na²
 wxa²ye³ka¹tē³tu¹wa². Nxe³nē³tē³nāu³a¹, wa²su¹wa²su¹yxau²xai³kī³tu¹wa².

Nxe³ha²kxai³, Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³kxa² wet1sa²sai¹kxa² yxo²ha³kxa¹ ã³wa²su¹tain¹sxã³, hĩ¹na² ha²ya³kxa³thin¹sxã³ ã³kho³jau³su² yxau²xai³lain¹te²na² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ã³wa²su¹tain¹tu¹wa². Ain¹ka³tũ³, ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ wxi²kin³ti³ton³txi³ wa²su¹wa²su¹yxau²xai³ki³ju³tũ³a² yã¹nxe² ain¹tu¹wa².

22 Ha³lo²a² nxe³jut3sũ³ju³ta²sa¹. Txu¹ha² wẽ³nhi³sxã³, a³li³la¹te³lhxã³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, kãin² ĩh³khaix1yain¹sxã³ ĩ³wxai¹hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³te²an¹jau³nũ³su², ha³lo²ai²na² ĩ³wxai¹jau³hũ³nxe² yxau²xai³lhĩ³nx2na³la².

— Kwẽn¹ta²na² ã³wa²sut1sa³tũ¹xã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la².

23 Jã¹nxe³ju³ta² a²wi¹lhĩ¹na², Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wi¹hũ³nhẽ³na³la².

— A²ha² yxan¹nãu³a¹ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² ka³lih³khai¹nxe² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³nẽ³jau³su², ã³nxũ²kwai³wi¹hũ³nhẽ³na³la². Nxe³ki³sa²kxai³, ha³lo²a² wah³nxe³sxã³, txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ĩ³wxai¹ki³jau³hũ³nxe² ĩ³ye³kxi²nha²hĩ³ki³tã³la².

— Yxan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxĩ³lo³tẽ³tũ¹xã¹. Nxe³tãu³nũ³ã¹, txa²wã¹nũ²ai²na² tah²lxĩ³ wxen¹sxã³ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² yxau²xai³ki³tũ¹xã¹. A²nxe³je³na³kxa², wai¹ta²na² yau³son³ki²nẽ³lxa³khi³. Nxe³nha²ki³jau³su² yxau²xai³lhĩ³ki³tã³la².

24-25 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi²nẽ³te³nah¹lxĩ¹:

— Yxan¹nãu³a¹ wxa²nũ²ai²na² tah²lxĩ³ wet1sxã³ ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wã²nxũ¹h¹ sa²yo²we¹nha¹i¹. Sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nẽ³jau³su², sa²wa²su¹tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹, hai³txi³ hĩ¹nai²na² txa²wã¹nũ²ai²na² tah²lxĩ³ ĩ²hĩ³ki³sxa³wa². Txa²wã¹ye³na² ĩ²ki³kxai²nãn²tu³:

— A²yen³kxa² yũ³nẽ³na³na¹. Nxe³hĩ³ki³tã³la². Yxãn¹ta¹, ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³:

— Jã¹nxẽn³tũ¹xã¹. Sũ³na² sa²yo²we¹nha²sxã³ e³na³na¹. Nxe³sxã³ yxau²wah³nxe³hĩ³ki³tã³la². Ya³nãn³ta³ki²li² txa²wã¹ye³na² ĩ²ki³sxa³kxe³tu³, yxau²wah³nxe³ki² ai³lhĩ³ki³tã³la².

26 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² sa²hau³ko³tẽ³na³la². Txa²wã¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹nẽ³lxa³wa². Nẽ³lxa³ha³kxai³:

— Txa²wã¹wĩ³na² ĩ³ye³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ wxi²kan¹txi³ ĩ³hau³kot3sxã³ ĩ³ye³kxi²hĩ³ki³sxa³wa².

— ĩh¹nxe³jau³ta³ wain³txi³ e³kxi²na¹lhon³ku². Nxe³hĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³te²an¹tu³ti¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la², Txa²wã¹wĩ³na² wain³txi³ ĩ³ye³kxi²ki³txai²la². Wãn³txa² wxi²kan¹txi³ ĩ³ye³kxi²ki³sxa³jau³xa² ĩ³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². ĩ³wxai¹ki³jau³hũ³nxe² ĩ³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la².

27 Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹wĩ³nu²kxai³lu², txa²wã¹ẽ¹nãn¹jau³su² ĩ²ta³lun²nẽ³jah¹lo²su² te²kxai³lu², Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² au³txi³ a²ẽ¹na² a²ten³jau³su² a³la³kxi²nũ³na³la². Nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²yãu³ka³jxah³la² ĩ³ye³kxi²sa²sxã³, Txa²ẽ¹nãu³ai²nãn¹jau³xa² yã¹nxe³jau³su², Wĩ³nu²na¹xai²na² te³na¹jau³xa² yã¹nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²sa²na³na¹. A²nũ²a²nãu³xa² yxo²ĩ²sain¹te²nãu³xa² sa²hau³ko³tain¹si¹sa²jau³su² sa²na³na¹. Txa²wã¹wĩ³na² a³la³kxi²nha²sxã³ nxe³hĩ³nx2na³la².

28 Nxe³ha²kxai³:

— Ha³lo²la³ ĩ²li³hxa³ju³ta³la³, wi¹ta³nxa², kõ³nxe³ta³nxa² nxe³ko³la³, ha³lo²lo³ta¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹

ha³lo²ai²na² o²la³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². Ī³wi¹lxon³ki²nẽ³lhi¹jau³nũ³su²
 nxe³nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². Txa²wã¹ki³na¹xai²na²:

— Sũ³na² a³lxi²na¹nha¹. Kxã³nãu³u¹tai²na² Sũ³na² wã²nxũh³ ain³nha²sxã³
 ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹na¹. Wẽ³ha³lxi³lõ³te³lhxã³ nẽ³ta¹hxai²hẽ¹na¹.
 Nxe³te²ki³na¹xai²na² Sũ³na² o²la³kxi²nũ¹nhẽ³na³la².

²⁹ A²wi¹lhĩ¹nu¹tai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 yxo²ĩ²te²ki³na¹xa²nũ³a² ĩ²sa²tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²ki³na¹xa²nũ³ai²na²
 sa²kxai³lu² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² yã¹xain¹tũ¹xã¹. Nxe³si¹hai¹na¹jau³su²,
 tũ¹kã³txai²na² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹ai¹na¹hẽ³na¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su²
 nxe³kxi²nẽ³na³la². Nxe³jau³su², Je³su²jah³la² txa²nũ² txa²wã¹hxi²kan¹ti³su²
 ha²kxai³, ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³kxe³nũ³kã³txi³su² te²ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu²
 a²lon³nãu³su² ki³sa²kxai³, nxe³hĩ³ki³tã³la².

³⁰ Kxã³nãu³u¹tai²na², Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³si¹jau³nũ³su²,
 wã²nxũh¹ ain³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

— ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹na¹tũ¹xã¹. Wain³te²lo³ta¹txai²lã¹. Nxe³nẽ³jau³su²,
 ĩ¹sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ka³tu³,
 wain³te²lo³tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nẽ³lha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹tũ¹xã¹.
 Sũ³na² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³lxi²jau³su²

³¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ hxi²nũ¹nũ³nhẽ³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, a²nũ²a² ã³xa² ĩ²li³te²hũ³te²la³
 ĩ³kox1ko¹son²kxi²nẽ³kxan²ti³, hxi²kan¹txi³ ãn³sen³sai¹nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa²,
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²kãin¹khai¹nxe³sxã³ hxi²nũ¹nũ³nhẽ³lha²kxai³la².

³² Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² ũ³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
 — Tẽ³a¹ju³ta² tẽ³a¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nxe²nxa³kxe³hũ³nxe²,
 ũ³hũ¹nẽ³lhxã³, kō³nxe³ti³ kãi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²kxi²nẽ³te³lhxã³
 ũ³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũn³kxe³hũ³sxã³, a²yen³kxa² wi¹la²
 ã³sen³sai¹kxe³tu³ ũ³hũ¹nhẽ³nũn³tu¹wa².

³³ A²nũ²a² kō³nxe³te²lo³tẽ³jah¹la² yũ²nxa³wa², Txa²wã¹sũ³na² ã²la² hxi²kan¹txi³
 wain³te²lo³tẽ³lha²kxai³la². Nxe³jut3su² txa²wã¹ki³na¹xai²na², Txa²wã¹sũ³na²
 ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³kxe³nũ³kã³txi³su² ha²kxai³, wain³te²lo³tẽ³kxe³nũ³kã³txi³su²
 ha²kxai³, hĩ³ki³tã³la². Kĩ³sa²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³
 kō³nxe³te²lo³tẽ³lhĩ³nx2nxa³wa².

³⁴ Je³su²jah³la² ya³lu²sxã³, txa²wã¹kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta²
 wxa²wa²su¹tẽ³lhi¹jau³su² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, wi¹la²
 ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³sxã³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ a²wi¹tãu³a²
 yxau²xai³lain¹na³la². Ain¹sxã³, sa²wi¹wi¹nxe² e³kxain¹sxã³ a²si³yxau³tãu³a¹
 wi¹lĩ²nẽ³lhi¹jau³nũ³su² e³kxain¹na³la².

³⁵ Je³su²jah³la² hxi²ka²nãu³a¹ a³lxi²nẽ³te² hxi²ka²nãu³a¹ yxau²xai³ki³tã³la².
 Kĩ³sa²kxai³:

— Ha³lo²la³ ĩ²ki³sxa³kō³la³ ha³lo²lo³ta¹xã¹. Khãuh³lxa³ti³hin¹sa³nhã¹.
 Ta³nxa², a²ẽ¹nãu³a¹ kãin² hxi²waut3ta³lxi³sa³nhã¹. Ta³nxa², Sũ³na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²a¹ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kãi³sain¹na³na¹. Heh³sa³nhã¹. Ta³nxa², yen³kxa²
 hxan³kxi²khaix1sa³nhã¹. Ta³nxa², ha³lo²a² ha³nxe³lha³thin¹ki²sa²na³na¹. Ta³nxa²,
 ĩ³su²lhã³sa²tẽ³na³na¹. Ta³nxa², nxe² ha³lo²lo³ta¹xã¹. Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxãn²ti³,
 Je³su²jah³la² a³lxi²nẽ³te² hxi²ka²nãu³a¹ wi¹wi¹nxe² yxau³hĩ³ki³tã³la².

— Ha³lo²a² kō³nxe³khai¹nxe³kxan²ti³, Txa²hxi²ka³nãu³ai²na²
 sa²so¹ki²syai¹nx2ti³ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹, Txa²wẽ³ha³lxi³ ĩ³nxai²na²su¹. Je³su²jah³la²
 nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³nē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³tē³nxā³nxān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²sū³nāi³. Nxe³t3si¹lxi¹. Wxa²wān³txa² sa²yo²we¹txa²te²su²
 sī¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa²
 khāuh³lxa³ti³hit1sa²tē³sain¹sīn¹na³li¹. Nxe³sa²sīn¹ju³ta²sa¹:
 “Ha²ya³khin¹tū³ka³txi³su² na³na¹. ‘Ka³yxuh³xa² o³ve²a²
 wā²nhit1te³lhxā³ te²nū³a² su²lhā³a¹tū¹xā¹’ Nxe³na¹tū³ka³txi³hū³na³na¹.”
 Nxe³sa²sīn¹jau³su² khāuh³lxa³ti³hit1sain¹sīn¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³:
 “Su²lhā³sa²ha³tā¹.” Nxe³sī¹na¹jau³su², yxau²xai³lhī¹nhxai²na¹ta¹ti²ti¹.
 Ta³vi²yah³lu¹ta²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx1
 jā¹nxe³sxā³ ha³lo²lo³tē³na³la².

37 Yxān¹ta¹:
 — Ha³lo²la³ i²li³ko³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la²
 a³lxi²nē³jah¹la² kāin² hxi²kan¹txi³lo³khaix1nē³na³la². Nē³lha²kxai³, ha³lo²an²ta³
 khāuh³lxa³ti³ti³hi¹tē³ju³tan¹ta³ hxi²kan¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³hī³ki³tā³la².

38-39 A³la³kxi²sxā³ e³a¹wa². Na¹jau³xai²na²sa¹, Je³su²jah³la² a³lxi²nē³te²
 hxi²ka²nāu³a¹ yxau²xai³ki³sa²kxai³, ha³lo²a² ko³nxe³te² ha³ta³nxān²txi³
 sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Ki³sa²kxai³, ka³ten³su²
 ta³nxa², ya³lu²te²su² ta³nxa² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la²
 hxi²ka² sa²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
 a²ta³nāu³xa² oh³xai²nān¹te²su² te²nāu³su² ta³nxa² a²ta³nāu³xa²
 hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nāu³su² ta³nxa², a²ta³nāu³xa² nū³kxūn³te²su²
 te²nāu³su² ta³nxa², nxe³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka²
 sa²so¹ki²nha²nē³lhī³nx2nxa³wa², Je³su²jah³la² hxi²ka² ā²la² i³khai¹nxe³sxā³
 yāu³ki²khaix1nē³lha²kxai³la². Te²yā¹nxe³nūn³kxe³hū³sxā³, kwēn¹ta²nān¹te²
 ha³lo²a²su² ta³nxa², yxa¹nān¹te² ha³lo²a²su² ta³nxa², oh³nāu³u¹ta²nān¹te²
 ha³lo²a²su² ta³nxa², yuh³xu¹ta²nān¹te² ha³lo²a²su² ta³nxa² nxe³sxā³:

— Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²na¹tū¹xā¹. Nxe³kxi²nē³kxa²ha³ta³nxān²ti³,
 hai³txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa².
 A²hāi¹nxe³te² yā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² sa²hau³ko³tē³te²ki³na¹xai²na³,
 Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ te²hxi²ka³nāu³a¹ a³lxi²nē³jah¹lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹
 wxa²sa²yāu³ki²nha²xi²nē³lhxā³ yxau³hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, Sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ so¹lxi³ hxi²kan¹na³la². Hai³txi³, a²yen³kxi³la³ wet1sa²sai¹kxe³su²
 nxe³te² yen³ki³la³ hxi²ka¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹ti³
 sa²hxi²so¹ki²nha²nē³lhī³nx2nxa³wa².

9

I³sa³e² nū³ka³txa² i³yau¹ū³nē³jau³su²

1 A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ e³a¹wa². Ki³han³nxa³wa². Txai²na¹xai²na² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ i³ye³i², txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² e³ki²nū¹sxā³ i³ye³i², na¹wa². Na¹ha²kxai³, ki³han³nxa³wa².

2 Na¹jau³xa²sa¹. Kāin² āi²ta³lxi³sai¹nha²kxai³, txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³
 hxi²ye¹ta³lxin³ti²sai¹nha²kxai³, sain¹nha²wa². Txa²nū³ka³txa², a²i³lxa²
 I³sa³e² nū³ka³txa², txa²nū³ka³ti³sain¹tū³ka³txa² txa²ka³lxa¹ti³sain¹tū³ka³txa²,
 Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³tū³ka³txi³sain¹na³la². Ain¹jau³su²,
 āi²ta³lxi³khaix1sain¹nha²wa².

3 Na¹ha²kxai³, yxo²i²ain¹ju³ta³nū³a² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³sa²kxe³su²:
 — Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³hit1sa³tū¹xā¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³na¹sa³tū¹xā¹.
 Nxe³sa³kxan²ti³, jā¹nxe³sa²kxa² yo³ha², Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su² I³sa³e²
 nū³ka³txa² sa²hau³ko³kxi²sain¹na³na¹. Na¹kxai²nān²tu³:

— Sũ³na² kq³nxe³ti³hit1sa²ju³ta² wain³na³na¹. Nxe³hĩ³na¹wa². Yxã¹ta¹, nxe²nxa³wa².

4 A²nxe³tũ³ka³txai²na² I³sa³e² nũ³ka³txai²na², Txa²wã¹sũ³na² wxa²hait1so¹ain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la². Nxe³sxã³, a²wẽ³ha³lxi³lo³ti², wã³nxĩn¹khaix1nxe³sxã³ yxau³kxi²ye²nyhain¹ju³ta² i³yau¹ũ³hi², nxe³tũ³ka³txi³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta² i³ye³kxi²sxã³ i³hau³ko³tũ¹hai¹ni², Sũ³na² wain³txi³ i³wi¹lxo³kxi²ki³jau³nũ³su² i³yau¹ũ³hai¹ni², wã³txa² wain³jau³xa²:

— Jau¹xai²yã¹nxe³sxã³ kã³txai²lã¹. Nxe³jau³xa² i³kwa³na³ai¹ni², Sũ³na² wain³txi³ i³ka³li³si¹hain¹jau³nũ³su² i³yau¹ũ³hai¹ni², ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Jã¹nxe³sxã³:

— A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²nũ³ka³txi³nãu³u¹ta²na² hxi²kan¹khai¹nxe³tãu³u¹ta²na², txa²si³yxau³na¹tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹na¹. A²nxe³te²a² a²ne³kan²tãu³sa¹xã¹. I³sa³e² nũ³ka³txai²na² i³ye³kxain¹jau³su² nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³la². Hã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² txa²wã¹sĩ³na² wen¹nũ²la², I³sa³e² nũ³ka³txi³su² jah¹la² a³li³la¹sxã³ ton¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ju¹ta² wi¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³nain²txi³ Kris²tu³jah¹lain²txi³ a²yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ ã³sen³sai¹te²su² na³la². A²nxe³jah¹la² i³sa²nẽn¹kxi²sa²tẽ³a³sah¹lxi³hẽ¹la². Ju¹ta² wain³na³li¹.

6 Yxã¹ta¹, I³sa³e² nũ³ka³txai²na², Sũ³na² wã³txa²sa²yo²ã³ain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹sxã³, a²hi¹nai²na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³la³ yxau²xai³tũ³ka³txi³sai¹nxa³wa². Nain¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wã³txi³la³ sa²yo²ã³nha²jau³sxa³wa². Hai³txi³:

— Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tain¹jau³nũ³a², I³sa³e² nũ³ka³txa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹na¹. Yxã¹ta¹, wi¹ju³ta³la³ yũ³ai¹nxã³tã¹. Nxe³ki³jau³la³ yũ²nxa³wa². Yxã¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² a²nũ²a² wxa²hait1so¹tũ³ka³txa², hai³txi³ I³sa³e² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²tĩ¹li³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hã¹nxe³sxã³ ã³ni²la³kxã¹tũ³ka³txa² so¹lxi³ i²sxã³ ã³yũ³so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ki³lha³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ki³lha³lxi²na² I³sa²kah³lai²na² a²ne³tah²nãu³a² so¹lxi³ wxa²sa³wi³ha³lxi³khai³su² na³li¹. A²nxe³te²a² so¹lxi³, txa²wẽ³ha³lxi³lo³ta¹na¹wi¹. Sũ³na² wã³txa², A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²ne³kan²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² nxa³wa².

8 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²tah²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² a²wẽ³ha³lxi³su² ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹, a²wẽ³sai²na² Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²we¹nha²sxã³ i³ye³kxũ¹kxa² wẽ³sai²na² so¹lxi³, Txa²wã¹sũ³na² wẽ³sa³la³ ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² wã³txi³kxai³lu¹, sa²yo²we¹nha²sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxet3sã¹lxi¹. Yxa¹nã¹ta³ kwẽ³kxa³nãu³a¹, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Na¹ka³tu³, ã³wã³li² i³xi²ye¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ wxa²sxe³xa³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Sa²ra³ka³lxi²na² sa²kxai³lu², in³txa² wẽ³su² we¹tin¹kxa² a³li³la¹kxi¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, nxe³tãu³a¹ wã³txa² yã¹nxe³sxã³ a²ki³lha³lxi²na² a²i³lxa² I³sa²kah³la² a³li³la¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, I³sa²kah³lai²na² sa²kxai³lu¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²si³yxau³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, kan¹ton³ka³tu³, a²sxe³xa³ka³lxa² Re³be²ka³ka³lxa² so¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, a²ki³lha³nãu³xa² ha¹li¹ hau³hau³kot3sxã³

wẽ³nhĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹, a²wĩ³na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ ta¹hxai²hẽ¹la².

11-12 Nxe³tãu³a¹, a³li³la¹xa³hĩ¹nãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wãn³txi³kxai³lu¹ a²hã³ka³nai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxet³sã²nxi¹. Wxa²ki³lha³lxa² sai³la³lha² jah¹la² a²kau³kaun³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta³lot³sxã³ yxau³yain¹tũ¹xĩ¹. Nxe³ha²kxai³, a²kau³kaun³jah¹lai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹ ã³sen³sai¹nyhu¹tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², yã³tai²na² a²ki³lha³nãu³xai²na² a³li³la¹hai¹nxa³ta³lxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³txain²txi³ kã³ai¹nxa³ta³lxa², kq³nxe³ju³txain²txi³ kã³ai¹nxa³ta³lxa² nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²na² ain³nha²sxã³, a²hã³ka³nai²na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, a²nũ²a² wã²nxũh¹lxi³sxã³ wã²nxa³ka² so¹nẽ³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hã¹nxe³sxã³ Sũ³nu²na¹xai²na² wã²nxũh¹ ain³nha¹ka³tu³, kwa² jah¹la² ten³sa³nhã¹. Na¹ha²kxai³, wã²nxa³ka² so¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³, Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka² so¹nẽ³te²ju²hẽ³la². Hai³txi³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² wi¹kã³ki³ju³ta² yo³lha³, Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka² so¹nẽ³te²sxa³yu³hẽ³la².

13 Jã¹nxe³ju³ta², Sũ³na² ha³teh³nxã³nxã¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²kau³kaun³jah¹la² Ja³ko²ah³la² so¹lxi³ a³lxi²na¹hẽ³li¹. Yxã¹ta¹, a²sai³la³lhai²lẽ¹ E³sa³u²ah³lai²lẽ¹. Yxo²kwĩ¹kxi²na¹hẽ³li¹. Na¹ju³txai²na², Sũ³nu²na¹xai²na² wã²nxũh¹ ain³nha¹hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³, Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³ kã³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³ kã³ain¹te³lxan³ji². Nxe³ki³jau³la³ yũ²nxa³wa².

15 Jã¹nxe³jut³su², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sũ³nu²na¹xai²na² wã²nxũh¹ ain³nha¹ka³tu³, a²nũ²a² i²sxã³: “Jah¹la² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhã¹. Na¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tũ¹xã¹.” Nai¹na¹kxai²nã²tu³, wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² wi¹ju³ta³lo³tẽ³ju³ta³la³ nxe³te³nah¹lxi¹, hai³txi³ yuh³xai²nã¹tũ³ka³txi³ ki³na¹xai²na²:

— Sũ³na² wi¹ju³ta² ten³sa³nhã¹. Ta³nxa², wi¹kã³a¹xã¹. Ta³nxa², nxe³ki³jau³la³, wi¹ju³ta³lo³tẽ³lhĩ³nx²nxa³wa². Nxe³ta¹, Txa²wã¹sũ³na² nxũh¹ ain³nha²sxã³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhã¹. Na¹ha²kxai³, wi¹ju³ta³lo³ta¹tũ¹xã¹. Nxe³nẽ³jau³xa² so¹lxi³ wi¹ju³ta³lo³tẽ³lhĩ³nx²na³la².

17 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², kxã³nãu³u¹tai²na² Fa³ra³o²ah³lu¹tai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lu¹tai²na², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Sũ³nu²na¹xai²na² Fa³ra³o²ah³lo²i³nxai²na², kãin² hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hẽ³li¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³, nũ³kxũ³khai¹nxe³txi³ kã³ya³nx²ta¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² yuh³xai²nã¹tũ³ka³txi³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa² i²sain¹ka³tu³: “Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹xã¹.” Sain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sa²si¹hai¹na¹jau³nũ³su², hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² wã²nxũh¹ ain³nha²sxã³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³ta¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³ta¹tũ¹xã¹. Nxe³kxai²nã²tu³, a²ya³la³tu³ wi¹ju³ta³lo³te²ju²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² ha³na³ka³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² Txa²wãn³txa² ã³ne³to³hxa³ti³hi¹ta¹tũ¹xã¹. Nxe³kxai²nã²tu³, a²ya³la³tu³ ã³ne³to³hxa³ti³hi¹te²ju²hẽ³la².

Txa²wã¹sũ³na² kq³nxe³te²la³ i³yĩ¹li²nẽ³jau³su²

19 Nxe³kxai²nān²tu³, a²nũ²a²ĩ²li³te²la³ĩ³wã³txi³sain¹kxai²nān²tu³:

— Nxe³ti¹. Txa²wã¹sũ³na² ã³ne³to³hxa³ti³hi¹tẽ³kxa²ha³ta³nxān²txi³, hxi²kan¹txi³ ĩ³yĩ¹li²nha²hĩ³ki³sxa³i¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ã³ne³to³ki³sxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, hã¹nxe³sxã³ ne³ti³hi¹tẽ³ju³ta² so¹lxi³ kã³hĩ³ki³tã³li¹. Ki³sa²kxai³, txa²wã¹ã³ne³to³ki³sxa³ju³ta²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²la³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³kxai²nān²tu³, wai³nhĩ³nx2nxa³wi¹, hxi²kan¹txi³ yu³tã³la³ kã³ki³sxa³ha²kxai³lu¹.

20-21 Sain¹kxai²nān²tu³, txai²na¹xai²na² ĩ³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Wxã²na² yuh³xai²nān¹te² a²nũ²a² so¹lxi³ ni¹lxi¹. Ni¹nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yĩ¹li²nhān¹jau³la³ yũ²nxa³wi¹. Nxe³ai¹nhĩ³na¹wa². Jã¹nxe³jut3sũ³ju³ta²sa¹:

— Kwa³ta³lẽ³na² ka³nxũ³sẽ¹na² we¹ta¹tũ¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a³lũ³nũ³xa² tẽ³sxã³ wxa²hait1so¹sxã³ a²ha³la³ha³ti³hẽ³nān¹tũ³xa², kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³tẽ³na² we¹ti², a²yxo²ha³ti³hẽ³nān¹tũ³xa² sa²kxai³lu², kwa³ta³la² ha²ya³kxa³lxi³su² tẽ³ta³ we¹ti², na¹tũ¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, jã¹nxe³hĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²wã¹hxi²ka² we¹ki³kxe³su² te²kwa³ta³lẽ¹nai²na² ĩ³ye³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nha²sxã³:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ha²ya³kxa³lxi³su² wet1san¹nũ²lai¹li¹? Nxe³nẽ³jau³la³ yũ³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Txa²wã¹sũ³na² kwa³ta³lẽ³na² we¹jah¹lo²hũ³nha²kxai³, a²nũ²a² ã³ne³to³hxa³te²a² sa²kxai³lu², kwa³ta³lẽ³na² ha²ya³kxa³lxi³su² tẽ³nhũ³nha²kxai³, nxe³hĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxũ³sxã³ a²nũ²a² wi¹ju³ta³lo²te²a² sa²kxai³lu² kwa³ta³lẽ³na² wi¹khai¹nxe³tẽ³nhũ³nha²kxai³ nxe³hĩ³nx2na³la².

22 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²na¹xai²na² hxi²ka¹ni², a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² ĩ³xan³ta³kxi², nxe³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxe³na¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹tũ¹xã¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ĩ³xan³ta³kxi²na¹tũ³ka³txi³nũ³ai²na² kwa³ta³la² ha²ya³kxa³lxi³su² tẽ³nhũ³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yxan¹nãu³a¹ ĩ³wai¹tai¹na¹ha²kxai³ khãuh³lxa³ti³sa²tẽ³ain¹tũ¹xã¹. Yxãn¹ta¹ a²hĩ¹nai²na² ya³nãn³ta³ki²li²en³txai¹na¹tũ¹xã¹.

23 Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tai¹nha²sxã³ wi¹ju³ta³lo³ta¹kxe³nũ³ka³txi³nũ³a² kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³tẽ³nhũ³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹tũ¹xã¹. A²nxe³tũ³ka³txi³nũ³ai²na² kxã³nãu³u¹tai²na² wã²nxa³ka² so¹ai¹na¹hẽ³na¹. Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹txai²lã¹. Na²hẽ³na¹. Na¹ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² wã²nãũ¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ha²kxai³, txa²wã¹ki³na¹xai²na², Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka² so¹nẽ³tũ³ka³txi³su² ki³tã³la². Nxe³ki³sa²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xain²txi³, Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka² so¹nẽ³li², Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txain²txi³ Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka² so¹nẽ³li² nxe³nẽ³tũ³ka³txi³su² ki³tã³la².

25 Jã¹nxe³jut3su², kxã³nãu³u¹tai²na² O³se²ah³lu¹tai²na² ũ³wha²li¹lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² yxo²wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— “Txai²na² Sũ³nu²na¹xai²na², a²nũ²a² a²kxã³nxa² Txa²nũ³ka³txi³sxa³te²a², hĩ¹na² Txa²nũ³ka³txi³la³ hi¹tai¹na¹tu¹wi¹. Jã¹nxa¹ka³tu³, a²nũ²a² nũ³ka³txa² a²ha² kxã³nxa² a³lxi²ti³he¹nxẽn²nxa³tũ³ka³txa², hĩ¹na² a³lxi²na¹tũ³ka³txi³la³ hi¹tai¹na¹tu¹wi¹, Txai²li¹.

26 Jã¹nxa¹jau³su²: ‘Wxã²na² Txa²nũ³ka³txi³syah¹lxa³lxi¹. Ai¹na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, a²nxe³tũ³ka³txai²na² hĩ¹na² ĩ³yat1sxã³ ĩ³yĩ¹lai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: ‘Wxã²na² Txa²tah²nãu³syah¹lxi¹lxi¹.

Sũ³nu²na¹xai²na², ka³ten³ta³ yxau²wa³to²hi²na¹te³na¹xai²na²
a²tah²nũ³syah¹lxi¹lxi¹. Ai¹na¹tu¹wi¹.
Sũ³na²yxow²wãn³txa² O³se²ah³lu¹ta²na² ain³kxi²so¹sxã³ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³su²,
ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Jã¹nxe³jau³su², I³sa³i²ah³lu¹ta²na² yxo²sa³te¹txi³ĩ³ye³sxã³, I³sa³e² nũ³kã³txa²
ha³lo²lo³tain¹ju³ta³nũ³a²ĩ³yau¹ũ³nhẽ³te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nũ³kã³txa² wã³lĩ³kha³lon¹tũ³kã³txai²la¹i¹. Ka³yã³la³nũ³hũ³nxe²
I³sa³e² nũ³kã³txa² nxe³ain¹na³li¹. Nain¹kxan²ti³, ã³si³kwa³lxi²lho¹tũ³kã³txa²
so¹lxi³, kq³nxe³ti³ kã³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu²
wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.

28 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, wa³su¹txi³
yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ kq³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta²
ũ³yho³hi²sa²sai¹ain¹tu¹wi¹. I³sa³i²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Jã¹nxe³ju³ta², I³sa³i²ah³lu¹ta²na² yãn³ta²na² ha³lo²a² ũ³hũ¹nẽ³lxa³tã³lxa²
ĩ³ye³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nũ³kxũn³txi³
wa³to²hi²khai¹nxe³te²si³yxau³tãu³a¹ ã³non²ta³ki²nẽ³tu¹wi¹. Nxe³nẽ³lha²kxai³,
ã³si³kwa³lxi²lho¹nẽ³tũ³kã³txa² ka³ten³su² yxau³ya³nhẽ³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹,
nxe³nẽ³lxa³ke³la³te²kxai³ ya²lun¹ti² hxi³an³nẽ³lhĩ³nx²na³li¹. Jã¹nxe³jut³sũ³nxe²,
kxã³nũ³u¹ta²na² So³to²ma²thĩ³nu¹ta²na² Ko³mo²ra²thĩ³nu¹ta²na² ain¹sxã³,
kuh³lxa³thin¹khai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na²
khãuh³lxa³ti³hit¹sxã³ ya²lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jã¹nxe³nẽ³lhĩ³nx²na³li¹,
Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³ki²nẽ³lxa³kxai²nãn²tu³ta². I³sa³i²ah³lu¹ta²na²
nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² hxi²kai²na² I³sa³e² nũ³kã³txa² wain³te²lo³jau³su²

30 Hã¹nxe³jau³xai²yã¹nxe³sxã³, a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²nũ³xa²:

— Sũ³na² wain³te²lo³tẽ³ju³ta² ten³khaix¹sa³nhã¹. A²ha² kxã³nxa²
nxe³tũ³kã³txi³su² ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxa²ha³tã³nxãn²ti³,
a²hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ain¹na³la². Ai¹nha²kxai³,
wain³te²lo³tain¹na³la².

31 Nain¹ta¹, I³sa³e² nũ³kã³txai²lẽ¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²hait¹so¹tũ³kã³txai²lẽ¹:

— Sũ³na² wain³te²lot³sa³ju³ta² ten³sa³nhã¹. Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta²
wãn³txu¹ta²yã¹nxe³sxã³ kã³a¹tũ¹xã¹. Ain¹tũ³kã³txai²la¹wa². Ain¹kxan²ti³,
a³ti²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

32 A³ta¹nxa³kxe³tu³ta¹, hai³txi³ Je³su²jah³la² Tah³lxi³hũ³jah¹la²
yxo²ĩ²ai¹nxa³kxe³su²:

— Wã²nxũh¹ wi¹kã³a¹xã¹. Na¹ha²kxai³, Sũ³na² wain³te²lot³sa³tũ¹xã¹.
Nain¹jau³su², hxi²kan¹ti³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³tain¹ju³ta³la³
a³tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nxe³tũ³kã³txa² Je³su²jah³la² sa²yxow²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ha²kxai³, a³tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

33 Sa²yxow²ã³ain¹ju³ta², kxã³nũ³u¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa²
ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txai²na¹xai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² Txa²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lo³ta¹kah³lo²su² jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hain¹sxã³, Si³ãu²thĩ³na²
Ju³te²a² nũ³kã³txa² yxau³ain¹thĩ³na² ũh³wxe³nũ¹hai¹na¹i¹. A²nxe³jah¹la²
tah³lxa², a²nũ²a² sa²tã³yxow²thu²kã¹sxã³ a³hi²ki³kat³sũ³jah¹lai²la¹i¹.
Nxe³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ta¹kah³lai²na²
sa²yxow²ã³kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ju³ta³lot³sxã³ yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³txa²
sa²tã³yxow²thu²kã¹sxã³ a³hi²sxã³ hxi²kan¹txi³ ĩ³sa²yxau³xi²nxa³jut³sũ³nxe²
kq³nxe³ju³ta³lot³sxã³ yxau³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² Txa²hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lai²na² yxo²i²kxai²nān²tu³, te²a² so¹lxi³
 i³yxaih¹xa³lho³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10

¹ Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Txa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² a²i³lxa²
 I³sa³e² nū³ka³txa² kō³nxe³thin²tain¹na³la². Nai¹na¹ha²kxai³, a²kō³nxe³ju³ta²
 sa²wa²su¹tain¹ju³ta³nū³a² ten³khaix¹jah¹lo²sa¹wa². Au³txi³ txa²yxo²ka³nāu³ai²na²
 whāi²na¹ ten³khaix¹jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³
 i³ye³kxi²hxai²na¹hē³la²:

— I³sa³e² nū³ka³txa² a²kō³nxe³ju³ta² wxa²wa²su¹txai¹nhē³li¹.
 Nxe³hxai²na¹hē³la².

² Jā¹nxa¹jau³su², txa²ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:

— Sū³na² tīh³na² ā³si³tē³a¹tū¹xā¹, txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na²sā¹.
 Nxe³ain¹jau³su² yxau²ho³hain¹na³la². Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, a²ya³la³tu³ Sū³na²
 ē¹nān¹jau³su² a³la³kxi²ti³he¹xai¹nxa³kxe³tu³, yxau²ho³hain¹na³la².

³ Sū³na² wain³te²lo³tē³jau³la³ tā³nxū¹ka³txai²na² a³la³kxai¹nxa³wa².
 Nxe³kxa²yu³su²:

— Wā²nxū¹ txai²na² so¹lxi³ sa²hau³ko³nha²sxā³ wain³te²lot³nha¹tū¹xā¹.
 Nain¹jau³su², Sū³na² wān³txi³la³ wain³te²lo³tē³jau³la³ sa²yxo²we¹tai²nxa³kxe³su²
 yxau²ho³hain¹tū³ka³txi³sain¹na³la².

⁴ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² yxo²i²a¹xā¹. A²nxe³jah¹lo²su²
 kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³kah³lo²su² hī³nx2na³la².
 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² Je³su²jah³la²
 hi²sen³su² sa²ha³ya³khit¹sxā³ sa²sen³sai¹hī³nx2na³la².

A²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ju³ta² yū³jau³su²

⁵ Kxā³nāu³u¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹jau³xu¹tai²na²sa¹:

— A²nū²a² i³lxi³te² i³nxān²tu³, txa²wān³txai²na² Moi³se²ah³lo²na¹xai²na²
 i³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² wā³kon³yah²lxan³kxe³tu³, sa²yxo²we¹te²tu¹xai³syah¹lxin¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ka³ten³su² yxau²ho³yhah³lxin¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁶⁻⁸ Yxān¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², Sū³na² wain³te²lo³tē³ju³ta³nū³a²
 ha³na³ka³lxi³ Sū³na² ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³na³la².
 Nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹ka³tu³: “Oh³nāu³a¹ Je³su²jah³la² kīn³txi³
 yxau²na³na¹. Nxe³ha²kxai³ wxa²ka³la³sxā³ Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a²
 wxa²ka³la³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹txi³
 wxa²kan³ki³sxa³nhai¹.” Nxe² e³kxi²nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³:
 “Yuh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ a²nū²a² ya³lu²te²a² yxau³tāu³a¹, Je³su²jah³la²
 yxau²na³na¹. Wxa²kan³sxā³, Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a² wxa²kan³sxā³
 sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹txi³ wxa²kan³ki³sxa³nhai¹.” Nxe²
 e³kxi²nhyah¹lxi³nūn³txa³hē¹li¹. Nxe² ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹tah¹lxa¹ Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nu²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² wān³txai²nān²tu³ ā²la²
 e³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² yxo²i²ya³lxi¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³jau¹xain²txi³
 yxo²i²yah³lxin¹jau³xain²txi³ i³tih³nxe³nx2ta¹wa².

⁹ Wxa²yxo²a² i³sai¹sxā³ i³ye³sxā³:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³sxã³ wxa²yo²a² e³lẽ³na² i³ye³i², wxa²ẽ¹nãu³a¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³tẽ³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹na¹. Nxe³sxã³, au³txi³ i³ye³kxi²nha²sxã³ yo²i²nha², nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² sa²kxai³lu² wxa²kõ³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²lxi³tu¹wa².

10 Nxe³ju³ta²kxai³, txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ au³txi³:

— Sũ³na² wãn³txa² yo²i²a¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wain³te²lo³tẽ³lha²kxai³, txa²wã¹yo²a² e³lẽ³na² i³ye³sxã³:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² txa²wã¹kõ³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³lha²kxai³, nxe³nẽ³te²ju²hẽ³la².

11 Jã¹nxe³jau³su², Sũ³na² ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³su² Je³su²jah³la² i³yau¹ũ³nẽ³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² i²li³te²la³, Sũ³na² wãn³txa² yo²i²kĩ³kxai²nãn²tu³: “Sũ³na² i³yxaih²kxi²na¹xã¹.” Ti³hex1kĩ³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³jau³xau³hxai²tẽx1tã² a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txi³ kĩ³na¹xai²na² yo²ha³kxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tẽ³jau³nũ³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxã³, Ju³te²a² nũ³kã³txain²txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txain²txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa². Ha³na³ka³lxin¹ju³ta³la³ yũ²nxa³wa². A²nxe³jah¹la² yo²i²sxã³ i³ye³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ũ³yhen³kxi²nẽ³lhĩ³nx2na³la².

13 Jã¹nxai¹jau³su², Sũ³na² ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² i²li³hxa³te²a² yo²ha³kxa¹ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yo²i²sxã³, sa²wa²sut1si¹hain¹jau³nũ³su² i³ye³kxain¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²a² yo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14-15 Sa²wa²su¹tẽ³ju³ta²sa¹: A²wi¹lhĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² txã², a²nũ²a² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³lhãn²sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³nẽ³kxai²nãn²tu³, nxe³jau³xai²na² ne³ka²ki²kĩ³kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³la² yo²i²hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, yo²i²sxã³ sa²wa²su¹tẽ³lhi¹kĩ³jau³nũ³su², Je³su²jah³la² i³ye³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³, sa²wa²su¹tẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² a²nũ²a² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, wãn³txa² wi¹jau³la³ i³tih³nxe³nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa². i³tih³nxe³nẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹ti³ ne³ka²ki²hĩ³kĩ³sxa³wa². Ne³ka²ki²kĩ³sxa³kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² yo²i²hĩ³kĩ³sxa³wa². Yo²i²kĩ³sxa³kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³la² sa²wa²su¹tẽ³si¹kĩ³jau³nũ³su² i³ye³kxi²hĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, sa²wa²su¹tẽ³ju³ta³nũ³la³ yũ³hĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³sxã³, wãn³txa² wi¹jau³la³ i³tih³nxe³yhu¹xa³kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³ ne³ka²ki²nxa³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ yo²i²xa³ha²kxai³, nxe³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, nxe²nxa³wa². Jã¹nxe³ju³ta² Sũ³na² ha³tẽh³nxã³nxãn¹jau³xa² i³ye³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² nũ³kã³txa² wxã³ain¹na³li¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nẽ³lain¹te³lhã³ ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², wi¹khai¹nxe³sxã³ ka³lih³khaix1nxe³kĩ³tã³li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³, wãn³txa² wi¹jau³xai²na², a²nũ²a² kwa² ha²ya³kxa² ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² so¹lxi³ sa²yo²we¹tain¹na³la². Nxe³ju³ta² kxã³nãu³u¹ta²na² I³sa²i²ah³lu¹ta²na² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Sũ³nãi³. Txa²wã¹wãn³txai²na² wi¹jau³xai²na² a²nũ²a² sa²yo²we²ki²nẽ³tũ³kã³txi³la³ yũ²nxa³wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³ hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³kā³txa² sa²yo²we¹ta¹nxa³wa².

17 Jā¹nxa¹jau³su², wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nē³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yxo²ī²kī³ju³ta³nū³a² yū³hī³nx²na³la². A²nxe³jau³xai²na² wi¹jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²la¹wa².

18 Yxān¹ta¹:

— Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ I³sa³e² nū³kā³txa² yxo²ī²ai¹nxa³ji¹? Wān³txa² wi¹jau³xa² ne³ka²kai¹nxa³kxe³su² yxo²ī²ai¹nxa³ji¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Nxe²nxa³wi¹. Wān³txa² kāin² ne³ka²ki²khai¹xain¹na³li¹. Ain¹ta¹, kwa²hāi¹nxe² ā³ne³to³hai¹nxa³wi¹. Nxe³nx²ti³hī³na¹wa². Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²sa³wi³sa² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³na³li¹. A²nxe³tū³kā³txai²na² yxo²wān³txa², yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ki³na¹xai²na² a²ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²ki³tā³li¹. Ha³lo²a² u³je³na² kan³tāu³a¹ tā³nxa², a³li³xi²tāu³a¹ tā³nxa² nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, txa²wā¹ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²ki³jau³lin³ta¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, wā³kon³sxā³ sa²yo²we¹txa³tū³kā³txi³su² yū³te²jai¹ti²tu³wa².

19 Jā¹nxa¹jau³su², I³sa³e² nū³kā³txa² Sū³na² wān³txa² a³la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, hai³txi³ yxo²ī²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² so¹li³ Sū³na² wān³txa² yxo²ī²ain¹na³la². Yhain¹ju³ta², Moi³se²ah³lu¹ta¹na² txā², Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² wi¹ju³ta³lo³ta¹na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nū³kā³txi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu² yxo²kwai³no³txa²li³nx²ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx²ta¹kxai²nān²tu³, nyhah¹lxin¹te³nah¹li¹: “A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² Sū³na² wān³txa² hai³txi³ ā³ne³to³hai¹nxa³xā¹. Ha³yax³ka³li³nū³kā³txi³sain¹na³na¹. A²nxe³tū³kā³txai²na² ī³yxo²kwai³no³txa³li², ī³xan³ta³kxi², na¹xā¹.” Yah³lxin¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

20 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹jau³xa², Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² ha³lo²a² ya³lo³txi²sxā³ ī³ye³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Tū¹kā³txai²na² ā³te³nx²i²sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²ti³, a³ya³ti²sain¹na²hē³li¹. A²nxe³tū³kā³txa²: “Txa²ko³nxa¹ju³ta², Sū³na² sa²wa²su¹ki²sa²ti³ten³sa³nhā¹.” Nxe³sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²ti³, ī³yau¹ū³nha²yai¹na¹hē³li¹.

Sū³na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

21 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³kā³txai²na² ha³lo²a² Sū³na² wān³txa² ī³ye³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Kxān³su² wi¹lī³we¹yhu¹si¹hai¹na¹jau³nū³su², txai²li²yxau²sa²tē³yai¹nhxai²na¹hē³li¹. Nai¹na¹ta¹, ā³ne³to³lhai¹nxa³ha²kxai³, hāi¹nxe³sxā³ sa²yo²ā³sai¹nha²kxai³, sai¹nhxai²na²hē³li¹. Sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

11

Sū³nu²kxai³lu² I³sa³e² nū³kā³txa² a³lxin²tain¹jau³su²

1 Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³su² I³sa³e² nū³kā³txa² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³yū²nxa³wa². Kxā³nhxī¹nu¹ta¹na² a²nū³kā³txi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hī¹na² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³yū³ti³he¹nx²nxa³wa². Txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ha³ta³nxān²ti³ I³sa³e² nū³kā³txu¹ta²la³na¹wa².

Na¹ha²kxai³, A³bra³âu²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nâu³su² na¹ha²kxai³, Bën³ja³mĩ²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nâu³su² na¹ha²kxai³, na¹wa². Nxe³na¹kxe³su², Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yen²sxã³ ã³na¹sa²sĩn¹ju³ta³la³ yũ³sĩ¹nxa³wa².

2 Jã¹nxa¹jau³su², Txa²wã¹sũ³na² a²wi¹lhĩn¹khaix¹hĩ¹nu¹ta²na² a²nũ²a²yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²na² I³sa³e² nũ³kã³txu¹ta²na² sa²hait¹so¹sxã³:

— Txa²nũ³kã³txi³lo³ta¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³kã³txu¹ta²na² a²hĩ¹nai²na² ĩ³yen²sxã³ ã³na¹ju³ta³la³ yũ³ti³he¹nx²nxa³wa². Jã¹nxe³jut³sũ³ju³ta² a²kxã³nhi¹nu¹ta²na² E³li²ah³lu¹ta²na² wãn³txa², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ye³kxi²sxã³ I³sa³e² nũ³kã³txu¹ta²na² kō³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xu¹ta²na² Sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

3 — Sũ³nãi³. I³sa³e² nũ³kã³txai²na² kuh³lxa³thin¹tũ³kã³txi³sain¹na³li¹. A²nxe³tũ³kã³txa² sa²kxai³lu² wxa²wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txain²txi³ ĩ³sun²tã¹hxai³ti², ha³lo²a² yxau³sxã³ yen³kxa² ũ³hũ¹nxa²sĩ¹na¹ju³ta³nũ³ain²txi³ ũ³lhun²tã¹hxai³ti², nxe³tũ³kã³txai²la¹i¹. Ai¹nha²kxai³, txai²na² so¹lxi³ kã³ten³su² ɔn³sxã³ yxau²xai³na¹te³na¹xai²na², ĩ³su²lhã³te³lhã³ ten³khaix¹sain¹na³li¹. E³li²ah³lu¹ta²na² ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹, E³li²ah³lu¹ta²na² ĩ³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³nâu³xa² kã³lxa¹tũ³kã³txa² 7.000 te²nũ³kã³txa² ɔn³sxã³ yxau³ya³sain¹na³li¹. A²nxe³tũ³kã³txai²na² a³lxi²na¹jau³su² wxa²sa²no¹a¹tũ³kã³txai²la¹i¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a² ã³xa² kuh³lxa³thin¹tũ³kã³txa² kã²li³tũ³kã³txa², Bau²ah³la² kwa² sũ³nu²su² ki³lxo³tain¹sxã³ yxau²ho³hai¹nhxai²ta¹ti²ti¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, Txa²sa³wi³ha³lxi³nâu³xai²na² hai³txi³ Bau²ah³lo²la³ yuh³xai²na² ã³kã³tih³wxe³sxã³ ĩ³sa²nẽn¹kxi²ti³hex¹ltũ³kã³txi³sxa³wi¹. Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Kxã³nâu³u¹ta²na² Txa²wã¹sũ³nai²kxai³lu² kã³lxa¹tũ³kã³txin³ti² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kwẽn¹ta²na² nxe³kxa²yã¹nxe²na³la². Nxe³ju³ta²sa¹. Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²nẽ³jau³su² I³sa³e² nũ³kã³txi³syẽ²tũ³kã³txa² kwa² ha²ya³kxa² kã³lxa²nxa³tũ³kã³txa² wxa²sa²hait¹so¹ain¹sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹na³la².

6 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa²sa¹:

— Hã¹nxe³sxã³ thã³ti³la²sxã³ a³lxai¹na¹jau³xa² so¹lxi³ ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹ai¹na¹xã¹. Yxã¹ta¹: “Wi¹kã³tũ³kã³txi³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³, a²yoh³la³ ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³na¹jau³la³, yũn²nxa³xã¹. Yũ³sa²ke³la³te²kxai³, hã¹nxe² a²yo³ha² so¹lxi³ kã³jah¹lo²su² hĩ³na¹xã¹. Hai³txi³ a³lxai¹na¹jau³xa² so¹lxi³ kã³jah¹lo²su² hĩ³nã²nxa³xã¹. Nxe²na³la².

7 Āh¹jau³hũ³nxe², I³sa³e² nũ³kã³txa²:

— Tĩh³na² wain³txi³ tĩh³na² ã³te³nxĩ²na¹xã¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, a³ti¹xi²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Kwa² ha²ya³kxa² ãn³kwa³lxi²sai¹sxã³ ã³ya³la¹txa³tũ³kã³txa² Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹tũ³kã³txa² so¹lxi³ a³ya³ti¹xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ a²wã³kon³tũ³kã³txi³su² kã²li³tũ³kã³txi³su² tũ³kã³txa² ne³kã³tũ³te²hũ³nxe², Sũ³na² wãn³txa² a³la³kxi²txi³hex¹te²sxa³yu²hẽ³la².

8 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxã¹jau³xa²sa¹:

— Txa²wã¹sũ³na² I³sa³e² nũ³kã³txa² ã³ne³to³hxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³kxe³su², ũ³yhe³tĩ¹la³kxi²kxe³hũ³nxe², ũ³nhe³tĩ¹la³ki²kxe³hũ³nxe², nain¹kxe³su², a²hĩ¹nai²na² ha³ta³nxã²txi³: “Txa²ye³nai²na² ĩ²a¹tũ¹xã¹. Txa²ne³nxẽ³nai²na² ne³kã²ki²na¹tũ¹xã¹.” Nain¹kxa²ha³ta³nxã²ti³, hxi²kan¹txi³ Sũ³na² wãn³txa² a³la³kxi²ti³hex¹ yxo²ĩ²ti³hex¹ nxe³ai¹nxa³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Jã¹nxe³jau³hũ³nxe², Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Kāin² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe³tũ³kā³txi³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³:
 “Ka³li³sa²nān³ka¹. Ā³yā³nũ³ki²sxā³ yain³txa² wxa²sa²wa²so³ta¹kxe³su²
 te²a² kāin² i³yai³na¹tũ¹xũ³.” Nain¹te²i³, a²yoh³la³ kwēn¹ta²kxai³
 Txa²wā¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Ai¹nha²kxai³,
 a³li²sin³sxā³ aun³te²la³ yũ¹ta¹nx3tho³li¹.

10 Ye³han³te²hũ³sxā³ yxau²ho³hain¹tũ³kā³txi³sain¹na³li¹. Ain¹sxā³,
 jā¹nxe³jut3sũ³nxe² a²nũ²a² a²yen³kxa² sa³txe¹khai¹nxe³te²a²
 ah³xai³te²hũ³nxe², sa²yo²thut1sa²kxai³: “Khāuh³lxa³ti³khai¹nha¹nā¹.
 Sa²wa²su¹nha¹ju³ta³la³ yũn²nxa³xā¹.” Nxe³te²hũ³nxe², ta³nxũ¹kā³txai²na²
 a²kō³nxe³ju³ta³lo³tain¹sxā³ yxau²ho³hain¹tũ³kā³txi³sain¹na³li¹.
 Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ju³te²a² nũ³kā³txa² Je³su²jah³la² i³ye²nain¹na²hē³la². Nain¹sxā³,
 kō³nxe³ti³ kāi³ain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² sa²tā³yo²thu²kxā¹sxā³
 a³hi²sxā³ yuh³xai²na² sxa³te²hũ³nain¹na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sũ³na²
 sa²hau³kō³tain¹tu¹wa². Ain¹kxai²nān²tu³, a²nũ²a² a³hi²te²a²
 i³we²nxi²sxā³ i³sa²yxau³xi²te²hũ³nxe², Ju³te²a² nũ³kā³txa² yxau³ain¹tu¹wa².
 Hxa³nai¹nxa³lho³la². Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² txā², Ju³te²a² nũ³kā³txai²na² txā²nũ²,
 Sũ³na² wān³txa² i³ye²nain¹jau³xan¹te²kā³ya³tu³, wxā³na¹nũ²la², a²nũ²a² Ju³te²a²
 nũ³kā³txi³sxa³te²nũ³kā³txai²na² sa²kxai³lu², Sũ³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³
 sa²yo²we¹tain¹sxā³ kā³te³na² wi¹tāu³a¹ a³ti¹xai¹nha²na²hē³la². Ain¹kxa²yu³su²,
 a²hī¹na² Ju³te²a² nũ³kā³txa² a²yo²kwāi³ti³lo³nain¹na³la².

12 Jā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nũ³kā³txa² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tan¹te²kxa²ya³tu³,
 yuh³xai²nān¹kō³xan¹tũ³kā³txa² a²yo²ha³kxa¹, Sũ³na² ha³lo²a²
 wi¹ju³ta³lo³tē³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Ju³te²a² nũ³kā³txa²
 sa²si³wa³tit3so¹xi²sxā³, Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yo²we¹ta³lun²tu¹wa².
 Nxe³tāu³a¹, Ju³te²a² nũ³kā³txi³su² te²a² Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te²su²
 te²a² ain¹sxā³ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³
 wi¹ju³ta³lo³tain¹tu¹wa².

Sũ³nu²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te²na² ā³ya³xi²yhain¹jau³su²

13 Jā¹nxa¹jau³su², a²hī¹nai²na² Ju³te²a² nũ³kā³txi³sxa³te² i³nxai²na²
 i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ka³tu³, Txa²wā¹sũ³na² sa³wi³sa³lot3sa²sxā³
 i³sa²si¹hā³uh¹nxa²sa¹nx2ti³na²hē³la². A²wa³ka³li³yu³ta² hxi²kan¹khai¹nxe³ju³ta²
 o²la³kxi¹nx2ti³te³lhxā³ nxe³sa¹nx2ti³na²hē³la². Na¹ha²kxai³,
 txa²wa³ka³li³yu³txai²na² kāin²ju³ta³lot3ja³nx2ta¹wa².

14 Na¹ha²kxai³, txa²ka³lxa¹ti³su² tũ³kā³txa² a²i³lxa² I³sa³e² nũ³kā³txai²na²:
 — Txa²wa³ka³li³yu³txai²na² i²sain¹sxā³, yxo²kwāi³no³ta¹na¹ji¹ku¹.
 Ain¹to³ha¹hē¹la².

— Txa²wā¹sũ³na² sa²yo²we¹tain¹sxā³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ā³na¹ain¹sxā³,
 ā³wa²su¹te³lhxā³ ain¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la².

15 A²kxā³nxa² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, I³sa³e²
 nũ³kā³txai²na² i³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxe³su², Txa²wā¹sũ³na²
 yuh³xai²nān¹tũ³kā³txi³ ā³su² yxo²ha³kxa¹ te²nāu³xa² ā³ya³xi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ I³sa³e² nũ³kā³txai²na² ā³yān³ya³lxih¹xi¹xain¹tu¹wa².
 Nxe³tāu³nũ³ā¹, ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai¹nxe³hī³ki³tā³la².
 A²nũ²a² ya³lu²te²hũ³nxe² ka³te³su² i³sa²yxau³xi²jut3sũ³nxe², ha³lo²a²
 wi¹khai¹nxe³hī³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ti³hũ³nxe²:

— Hi³a² kāin²ta³ka³txa², Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ¹na¹tũ¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 a²nxe²ka³ti³nāu³a¹ so¹li³ ũ³hũ¹yah³lxin¹kxai²nān¹tu³, a²ka³ta²na²

whāi²na¹ a²nũ³ka³txai²na² whāi²na¹ ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sũ³na²
 wi¹lhin¹te²lo³ta³ka³ta³nũ³ai²la¹wa². Jā¹nxe³jut3sũ³nxe², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 hi³a² nxe²ka³ti³hũ³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²ne³kan²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hi³a²
 nũ³ka³txi³hũ³tũ³ka³txi³su² ha²kxai³, te²ju²hē³la². Nxe³jau³su²,
 a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 wi¹lhin¹te²lo³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ sa²nē³hēt¹sxā³
 Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tũ³ka³txai²na² Txa²wā¹sũ³na²
 wi¹lhin¹te²lo³tũ³ka³txi³nũ³ai²la¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3sũ³nxe², yain³ta³ka³ta² O³li³ve²ra³ka³txa², a²nũ²a² wa³kon³ka³ta²
 a²nxũ³ka² nũ³ka³na³ki² ta³nxũ³ka² ũh³nxũ³ki²lā³sān²ka³tu³, kwa² sa³wxe³na²
 wen¹ka³ta² O³li³ve²ra³ka³txa² a²nxũ³ka² sa²kxai³lu² ũh³nhe³ki²lho¹sxā³
 a²nxe³tũ³ka² sa²kxai³lu² ũh³nxũ³ne³wxen³ti³te²na¹. Hā²wxān³txa³
 ka³lũ³ā³nxũ³kxi¹ka³tu³, wi¹wen¹ye²nũ²nha²wa². Jā¹nxe³jut3sũ³nxe², Ju³te²a²
 nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² hai³sxa² yain³txa³ka³ta², a²nũ²a² wa³kon³kat3sũ³nxe²
 yxau²xai³lai¹nha²kxai³, wxāi²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na²
 sa²kxai³lu² kwa² sa³wxe³na² kwa² wen¹kat3sũ³nxe² yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³,
 nxe³yain¹yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Kxān³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² un²ta³ki²sxā³
 yxau²xai³yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yxān¹ta¹, kwēn¹tai²na² yain³txa³ka³ta²
 a²nũ²a² wa³kon³ka³ta² ũh³nxũ³ne³wxen³ti³sxā³ wi¹wen¹ ā³nxũ³ki¹jut3sũ³nxe²,
 yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²a²
 wi¹ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

18 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxau²xai³lain¹ju³ta², wa³kon³ka³ta²
 a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxũ³ka² ũh³nxũ³ki²lā³txũ³ki³hũ³nxe² yxau²xai³lain¹na³la².
 Yain¹yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³, ha³ya³kxa³lxi³hit¹sxā³i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².
 I³ya³lo³nhyah¹lxin¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ wain³txi³i³ye³kxi²nhyah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa².
 Nxe³yah³lxin¹jut3sũ³ju³ta²sa¹. Yain³txa³ka³ta² a²nxe²ka³nāu³a¹
 so¹lxi³ a²yā¹ki³tāu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ a²nxũ³ki³nāu³la³
 a²yā¹ki³tāu³sxa³wa². Wxāi²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na²
 a²nxũ³ki³hũ³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³,
 a²nxe²ka³ti³hũ³tũ³ka³txa² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ti³hi¹txa²txi³ha²kxai³, ka³ten³su²
 yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Yxān¹ta¹, a²nxe²ka³ti³hũ³tũ³ka³txa², wxāi²na²
 a²nxũ³ki³hũ³tũ³ka³txi³i³nxai²na² ti³hi¹jah³lxin¹ju³ta³la³ yũ²nxa³wa².

19 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Hai³sxa³nān¹ta³ka³ta² a²wi¹lhī¹nān¹te²nxũ³ka² txā² ũh³nxũ³ki²lā³nũ²hē³li¹.
 Txa²na² sa³wxe³nān¹ta³nxũ³ka³na¹xai²na² ũh³nxũ³ne³wxen³ti³nha²sa³txai²li¹.
 Nxe³ha²kxai³ kăi²na¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

20-21 Jā¹nxe³jau³su², wxāi²na² sa²kxai³lu² yxo²i²yah³lxin¹kxe³su²,
 Sũ³na² wē³ha³lxi³lo³txa²txi³te²jai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³,
 hai³sxa³ka³ta² wa³nũn³ta³nxũ³ka² ũh³nxũ³ne³wxen³ti³nha²ti³hũ³nxe²
 yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Yah³lxin¹kxan²ti³, kăin²te²lo³nhyah¹lxi³txa³hē¹la².
 Hāi¹nxe³sxā³ i³yxuh³lxi³jah³lxi³hē¹la², sa²yxo²ā³syah¹lxi³sxā³
 ā³ni²lā³nx2ti³kxa²yan³txi³sa². A²ya³la³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² txā²,
 Sũ³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³kxe³tu³, Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su²
 i³ye²nain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³sxa² a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxũ³kxa²
 yain³txi³ka³ta² a²nxũ³ka³ti³khai³xa² ũh³nxũ³ki²lā³ti³hũ³xain¹sxā³ i³yen²sxā³
 khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²
 sa²yxo²ā³syah¹lxi³txa³hē¹la².

22 Txa²wā¹sũ³na² kăin² a³lxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³ta³la³

yũ³nũ³nhĩ³nx2na³la². Sa²yo²ã³ki³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² khãuh³lxa³ti³hi¹tẽ³ju³ta³la³ yũ³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

— Sũ³na² a³li²nẽ³jah¹lo²su² na³na¹. Yxo²i²a¹xã¹. Nxe³nhyah¹lxin¹jau³su², yxau²sa²tẽ³jah¹lxĩ³hẽ¹la². Khãuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxa²yan³ti³su², Ju³te²a² nũ³kã³txa² ũh³nxũ³ki²lã³tũ³ki³hũ³nxe² khãuh³lxa³ti³hin¹sxã³ yxau²xai³lain¹kxa² yã¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

23 Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² ha³yax3khin¹sxã³ sa²yo²ã³ain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². A²wi¹lhĩ¹nãn¹txũ³kxa² hai³sxan¹ka³ta² ũh³nxũ³wxe³xi²jut3sũ³nxe² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, a²kxã³nxa² ka³lũ³sxã³ ã³nxũ³yaun³ti³jut3sũ³nxe² yxau³ain¹tu¹wa².

24 Jã¹nxa¹jau³su², wxãĩ²na² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te² i³nxai²na² yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta², yain³txa³ka³ta² wa³nũ³ta³ka³ta² kwa² sa³wxe³nãn¹ka³ta² a²nxũ³ka² ũh³nxũ³ki²lho¹sxã³ yxau²xai³jut3sũ³yah³lxĩ³hxai¹nhẽ¹la². Nxe³sxã³ hai³sxan¹ka³ta², a²wi¹lhĩ¹na² ka³lũ³ye²nxa³ka³ta² sa²kxai³lu² ũh³nxũ³ne³wxen³ti³sxã³ ã³nxũ³ki²sa²so¹sxã³ wi¹wen¹jut3sũ³nxe² yxau²xai³yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxa². Yxã¹ta¹, ha³na³ka³li² Ju³te²a² nũ³kã³txa² sa²kxai³lu² yain³txa³ka³tã³xa² a²nũ²a² wa³kon³kxe³su² te²kat3sũ³nxe² yxau³ain¹tũ³kã³txai²la¹wa². Txa²wã¹sũ³na² i³hait1so¹kxe³nũ³kã³txi³khai¹xu¹tai²lã²na³la². Nxe³ha²kxai³:

— Ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Ju³te²a² nũ³kã³txa² ũh³nxũ³wxe³xi²jut3sũ³nxe² sa²hau³ko³ta¹tũ¹xã¹. Sũ³na² nxe³kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

Sũ³nu²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³li²nẽ³jau³su²

25 Txa²wã¹tã³nãu³xãĩ³. Wãn³txi³khai³xa² hãĩ³jau³xa² i³yau¹ũ³nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na² a³la³kxi¹jah³lxĩ³hẽ¹la². Kwa² a³la³kxi²te²lo³nhyah¹lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³su² te³nah¹lxĩ¹. I³sa³e² nũ³kã³txai²na² a²hĩ¹naĩ²na² Sũ³na² sa²yo²ã³ain¹tũ³kã³txi³sain¹na³la². Yxã¹ta¹, sa²ha³ya³khĩ¹sxã³ sa²yo²ã³ain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², a²ha² kwẽ¹taĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³xa² yxo²i²ain¹si¹jau³su² i³kaix1tain¹na³la². Yxã¹ta¹, yxan¹nãu³a¹:

— Ta³lu²na¹hẽ³na¹. I³kaix1ta¹tũ³kã³txi³nũ³a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³su² nxe³ye²sa²ta³nũ³kã³txi³nũ³a² hau³kon³na³na¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, ain¹tu¹wa². Nain¹kxai²nãn²tu³, nxe³tãu³nũ³a² I³sa³e² nũ³kã³txa² Sũ³na² sa²si³wa³tit3so¹xain¹tu¹wa².

26 Nxe³tãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² I³sa³e² nũ³kã³txa² a²yo²ha³kxa¹ a²kq³nxain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tu¹wa². A²nxe³ju³ta³nũ³a², Sũ³na² ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxĩ¹:

— Si³ãu²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² a²nũ²a² a³li³la³ki²nẽ³lhxã³ ũ³hũ¹nhẽ³tu¹wi¹. Wxa²wa²su¹tẽ³jah¹lo²nũ³ai²la¹i¹. A²nxe³jah¹lo²nũ³ai²na², Ja³ko²ah³lu¹taĩ²na² a²ne³kan¹tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ a²kq³nxain¹ju³ta², wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³, Txai²na¹xai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² a²kq³nxain¹ju³ta² wxa²wa²su¹taĩ²na¹kxai²nãn²tu³, wãn³txa² tah²yau³xa² wxa²si³yah³la²nãu³xu¹taĩ²na² i³ye³kxũ¹hai¹na¹jau³xu¹taĩ²na² sa²yo²we¹nha²sxã³ ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.

Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Jã¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² te³nai¹nxa³wa². Nain¹jau³su², Sũ³na² i³kox1kq¹son²kain¹na³la². Jã¹nxain¹sãn²kxa²yuh³su², wxãĩ²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³

ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³txa²txain¹te²ju²hẽ³la². Yxã¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nã¹jau³su²te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² a³lxi²na¹nhã¹. Kxã³nãu³a¹ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² nxe³te²nu¹ta²na² a²ne³kan¹tãu³a¹ sa²yo²we¹nha²sxã³ ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹na¹hẽ³na¹. Nxe³ha²kxai³ na¹xã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la².

29 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² wã²nxũ¹hain³nha²sxã³:

— Ta³nxũ¹ka³txai²na² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹na¹tũ¹xã¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ¹ai¹na¹txai²lã¹. Nxe³kxai²nã²tu³, wãn³txai²na² ĩ³wa²la³ki²nha²sxã³ ã³na¹ju³ta³la³ yũ³ti³hex1te²sxa³yu²hẽ³la².

30 Jã¹nxai¹jau³su², Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² a²ha² kxã³nxai² Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹, hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la². Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²yo²ã³ain¹sãn²kxa²yu³tu³ Sũ³na² ã³nhxi²nũ¹nũ³nx2ti³na³la².

31 Jã¹nxe³jut3sũ³ju³ta², a²hĩ¹nai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³ain¹na³la². Nxe³ta¹, Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxa²yã¹nxe² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

32 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²ki²nha²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yo²ã³sa²te²sain¹na³na¹. Nxe³jut3su², hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹nhai¹nx3tho³na¹. Nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³jau³xai²lot3sxã³ yxau²xai³lhĩ³ki³tã³la². Yxã¹ta¹, a²yo²ha³kxa¹lhxi³te²ki³na¹xai²na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³na³la². Jã¹nxe³nẽ³lhã³, sa²yo²ã³te²lo³tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² ĩ³sa²nẽ¹kxi²ki³jau³su²

33 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ thã³ti³la² a³lxi²khaix1nẽ³na³la². Te²yã¹nxe³nũ³sxã³, wãn³txa² wã²nxũ¹h¹ a³la³kxi²ta³lu²ni², wã²nxũ¹h¹ wi¹ko³nha²ta³lu²ni², nxe³kxa² Si³yxau³jah¹lo²su²na³la². A²nxe³jah¹la² wã²nxũ¹h¹ a²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ ain³nha²jau³la³ ko³nxe² ã³ten³ki²ki³sxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kã³ain¹ju³ta³la³ a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, nxe³nẽ³lhĩ³jah¹lo²su²na³la².

34 Nxe³ju³ta², Sũ³na² ha³teh³nxã³nxai² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nã¹jau³su², hxi²kan¹txi³, a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹txi³ ĩ³tih³nxe³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³ki³tã³li¹.

35 Jã¹nxe³ti³hũ³sxã³:

— Txai²na² txã² a²yen³kxa² wi¹te²a² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹sã²na¹hẽ³na¹. Na¹ha²kxai³, a²yo³ha² ũ³yho³hi¹xi²sain¹kxe³nũ³a² tau³ton³ye²na³na¹. Nxe³ki³kah³lo²nũ³la³ yũ³ti³he¹nx2na³wi¹.

Ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet1sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³, a²hĩ¹nai²na² ye³ha³te³txi³ ĩ²ha²kxai³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ai²na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yen³kxa² we¹kxa² yxo²ha³kxa¹ yxau³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽ¹kxi²te³lhã³ yxau²na³la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽ¹kxi² sa²wa²to¹ja³sah¹lxi³hẽ¹la². Ju¹ta² wain³na³la².

12

Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³la² o²la³kxi²kxe³su²

1 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²yo²ka³nãu³ai²na² whã²na¹ wi¹lãin³nha²sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³na³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³, wxa²nũ²nãu³ai²na² a²wi¹tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³a¹,

ã³wxe³je¹jxah³lxi³hẽ¹la². Wxa²nũ²nãu³ai²na² ka³ten³su² tãu³a¹ wi¹lhin¹sxã³
Txa²wã¹sũ³na² i³ka³li³txai²lã¹. Yah³lxin¹jau³su² wxa²nũ²nãu³a¹ a²wi¹tãu³a¹
ã³wxe³je¹jxah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a³la³kxi²khai¹nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Jã¹nxe³si¹nx2ta¹jau³nũ³su²
ye¹nx2ta¹wa².

2 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txai²yã¹nxe³sxã³
kã³yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² wxa²ẽ¹nãu³a¹
au³txi³ tah²lxi³ wxa²we¹txa²lxi³na³la². Nxe³nx2ti³jau³su², tah²lxi³
yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³xa²
ha³lo²lo³txa²lxi³si¹jau³nũ³su² wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³,
Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su² jau³xa²:

— Txa²wẽ³ha³lxa² ã³hũ¹ai¹na¹ju³ta² wi¹khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³,
i³ka³li³sa²ju³ta³nũ³a² so¹lxi³, ka³na³ku² wã³ko³nxa³kxe³tu³ wain³khai¹nxe³ju³ta²
so¹lxi³, ã³hũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³nx2ti³jau³su² jau³xa² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa².

3 Txa²wã¹sũ³na² thã³ti³la² a³lxi²sa²sxã³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hẽ¹la².
Nxe³sa²kxe³su², wxa²yu³ta² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Kwa² ha³lo²a²
ã³sen³sai¹sxã³ kwa² kãin²te²lo³nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— Wi¹lain³nha²sxã³ wi¹lĩ²nha¹xã¹. A²ya³la³tu³ Txa²wã¹sũ³na²
hxi²kan¹txi³lot3sa²jau³xa² yã¹nxe³jau³lxi³ yxau²xai³la¹tũ¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

4 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²wã¹nũ²ai²na² ka³na³ka³na³tã³la². Nxe³kxan²ti³
ka³lxan¹ta³kxi² kĩ³tã³la². Jã¹nxe³sxã³ ka³lxan¹ta³kxi²kxan²ti³ ha³na³ka³lxi³
ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³kĩ³te²ju²hẽ³la².

5 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², txa²wã¹ki³na¹xai²na², Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su²
te²ki³na¹xai²na² ka³lxa¹ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³
ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³ki³kxan²ti³ Je³su²jah³la² ã³nũ²nxi²sxã³
yxau²xai³ye²ki³te²ju²hẽ³la². Kĩ³sa²kxai³, wi¹lĩ³we¹yhu¹ki³kxe³su²,
a²hã¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³ki³te²hũ³nxe²nũ²
yxau²xai³ye²ki³te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹nũ²ai²yã¹nxe³te²nãu³su² wi¹lĩ³we¹yhu¹sxã³
o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su²
te²ki³na¹xai²na² wi¹lĩ³we¹waun¹yhu¹sxã³ yxau²xai³ki³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³la².

6 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² thã³ti³la² a³lxi²nẽ³kxe³su²
i³la³kxi²te²lo³tũ³nẽ³na³la². Nxe³nẽ³jut3su², a²nũ²a² a²hoh³lxi³khaix1nũ³tu³
i³la³kxi²te²lo³tũ³nẽ³li², a²nũ²a² ã³su² te²an²tu³ a²hoh³lxi³khaix1nũ³ã³nũ³tu³
ha³na³ka³lxi³ i³la³kxi²te²lo³tũ³ni², jã¹nxe², jã¹nxe², hu³ ã³hũ²xai³nẽ³na³la².
Nxe²xai³nẽ³jau³su², Sũ³na² wãn³txa² a²nũ²a² ã³xa² i³yau¹ũ³si¹nhẽ³jau³nũ³su²
i³la³kxi²te²lo³tũ³nẽ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ki³kxa² yã¹nxe²
i³yau¹ũ³ya³sain¹yah³lxi³hẽ¹la².

7 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² ã³nhxi²nũ¹nũ³si¹nhẽ³jau³su²,
Sũ³na² i³la³kxi²te²lo³tũ³nẽ³kxai²nãn²tu³, ã³nhxi²nũ¹nũ³ya³sain¹yah³lxi³hẽ¹la².
Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², Sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹si¹nhẽ³jau³su²
hxi²kan¹to³nũ¹nhẽ³kxai²nãn²tu³, i³yau¹ũ³ya³sain¹yah³lxi³hẽ¹la².

8 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², a²nũ²a² ã³xa² i³nxũ²kwai³lxũ¹si¹nhẽ³jau³su²
i³la³kxi²te²lo³tũ³nẽ³kxai²nãn²tu³ jã¹nxe³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³:

— A²nũ²a² ã³xa² txa²yen³kxa² wã²nhũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹, Sũ³na²
i³la³kxi²te²lo³tũ³sa³ha²kxai³lã¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, hxi²kxãu³xa³sxã³
wã²nhũ¹ya³sain¹yah³lxi³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³nũ³sxã³, Sũ³na²
hxi²kan¹txi³lo³tẽ³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² ã³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hẽ¹la².
Nxe³nẽ³kxe³su², ã³wi¹wi¹nxe² nũ³kxũ³txi³:

— Txa²yo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha¹nha¹. Nxe³ki³jau³su², a²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, a²nū²a² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txa², i³ton³tū³ka³txi³su² ta³nxa² he³ja²lun¹tū³ka³txi³su² ta³nxa²:

— Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³kxi²nha²ki³jau³su² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hē¹la².

9 A²nū²a² ā³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

— Txa²wā¹yo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³, a³lxi²khaix¹na¹nha¹. Nxe³sxā³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Hai³txi³ a³lxi²ki³lxo³xah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta² ā³na¹jah¹lxi³hē¹la².

— Ko³nxe³ju³ta² yxo²kwīn¹kxi²na¹nhā¹. Yah³lxin¹jau³su², ā³na¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹ju³ta² so¹lxi³i³jah¹lxi³sxā³ ā³tē³sxā³ ā³kāi³jah¹lxi³hē¹la².

10 A²nū²a², Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹, txa²wā¹wā³tā³nāu³hū³nxe² yxau²xai³ya³nhē³lain¹na³la². Nxe³ha²kxai³, a³lxi²khai¹nxe²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, a²nū²a² ā³xa²:

— Wi¹kāi³i², hxi²ka¹ni², ain¹na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, i³sa²nēn¹kxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la².

11 Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ū³lyah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² ten³te²lo³txa²txi³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, wxa²yo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹:

— Sū³na² a³lxi²khaix¹na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³su², wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la².

12 — A²ya³la³tu³ Sū³na² yen³nāu³a¹ yxau³na¹tū¹xā¹. Sū³na² sa²yo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², i³ka³li³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxi¹nha²kxai³, ha³lo²a² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tu³, kan²txi³i³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, ā³na¹yah²lxan³kxe³su², sa²wai³wait³sxā³ Sū³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²hau³ko³txa²txi³txai²la².

13 Sū³na² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² yen³kxi³txa²kxai²nān²tu³, wxa²yen³kxa² wā²nhū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Sū³na² wē³ha³lxa² ha³la³ka³lxa³lon³ki¹nx2ti³kxai²nān²tu³, wi¹lhen³txi³jah³lxi³hē¹la².

14 A²nū²a² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tu³, Sū³na² i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

— Wi³na². Nxe³ti¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ū³hū¹txain¹si¹nhē³li¹. Nxe³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Hai³txi³ha³lo²a² khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹si¹yah³lxin¹jau³nū³la³ Sū³na² i³ye³kxi²kain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

— Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yxau³txai²lā¹, kuh³lxa³thin¹tū³ka³txai²na²sā¹. Yah³lxin¹jau³su², Sū³na² i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

15 A²nū²a² ā³xa² i³ka³li³hain¹kxai²nān²tu³, wxāi²nān²ta³ i³ka³li³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³te²hū³te²lxi³, a²nū²a² ā³su² te²a² āin²ti³sxā³ i³nā³nain¹kxai²nān²tu³, wxāi²nān²ta³ i³nān³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la².

16 Wi¹lī³yo²we¹nha¹jah³lxi³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, kwa²kāin²te²la³ i³yī¹li²nyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, a²nū²a² hxi²ka¹nxa³te²a² ā³hxi²yu³hē³nāu³lo³nha¹jah³lxi³hē¹la². Hai³txi³:

— Txai²na² so¹lxi³ a³la³kxi²na¹nhā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la².

17 A²nū²a² i³li³te²a² ko³nxe³thin¹sxā³ ā³kāi³ū¹nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Nxe³sain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³yo³hi²nha¹tū¹xā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

— Wi¹te²tu³ ai²na³na¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tain¹jau³nū³a² so¹lxi³ ā³kāi³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la².

18 Jā¹nxe³sxā³:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹hãu²non³sxã³yxau²xai³lya³yhu¹na¹tũ¹xã¹. Na¹ha²kxai³, kq³nxe³ti³ i³ye³ãn³si³wxe³na¹ju³ta² yũ²nxa³xã¹. Nxe³si¹nx2ti³jau³nũ³su² yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

19 Jã¹nxe³jau³hũ³nxe³, a²nũ²a² kq³nxe³thin¹sxã³ kãi³ũh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, i³wa³lxĩ³nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹nxã¹sxĩ²jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² wain³txi³ i³wa³lxĩ³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³jau³su² kxã³nãu³u¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1tã² nxe³te³nah¹lxi¹:

— “Sũ³nu²na¹xai²na² wxa²wã¹lxĩ³nx2txi¹jah¹lo²sa¹i¹. Txai²na² ũ³yho³hai¹na¹tu¹wi¹.” Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa².

20 Yxã¹ta¹, Sũ³na² kxã³nãu³u¹tai²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xa²su¹ a²nũ²a² kq¹kq¹son³ki¹nx2ti³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³:

— He³hai¹nĩn²tã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ũ³yhai¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³:

— Yã³lxu²ai¹nĩn²tã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, i³na²tai²lã¹. Ain¹yah³lxin¹jau³su² ũ³hũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ãu²li³to³tain¹yah³lxin¹tu¹wa².

21 A²nũ²a² kq³nxe³ti³hin¹sxã³ kãi³ũh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ kq³nxe³ti³hi¹txa²txi³ju³txai²na² ã³wa³ka³li³yu³txa³lot3sxã³ i³wa³lxĩ³nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, hãĩ¹nxe³sxã³ wi¹kãi³ũ³sxã³ ũ³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²kq³nxe³ju³txai²na² sa²tã³si³yo³not3sxã³ ã³sen³sai¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa².

13

Txa²wã¹hxi²kan¹ti³nũ³kã³txa²sa²yxow¹tain¹ki³jau³su²

1 Yuh³xai²nãn¹te² hxi²kan¹txi³ nũ³kã³txa² Koverno nũ³kã³txa² sa²yxow¹jah¹lxi³hẽ¹la², a²nũ²a² yxo²ha³kxah¹la². I³kwa³na³nx2ti³tũ³kã³txai²na², Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su²hxi²kan¹txi³lon³ka³tu³, ũh³wxe³nũh¹nx2ti³tũ³kã³txi³su² te²ju²hẽ³la². A²nxe³tũ³kã³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² hãĩ¹nxe² ã³na¹ũ³nx2ti³tũ³kã³txi³su² te²ju²hẽ³la². Hãi¹nxe² ã³na¹ũ³nx2ti³xa³ke³la³te²kxai³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa².

2 Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² i²li³te²la³:

— Koverno nũ³kã³txa² sa²yxow¹ã³a¹xã¹. A²nxe³te²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ũh³wxe³nũ¹nhẽ³tũ³kã³txa² sa²yxow¹ã³te²su² hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yoh³la³ khãuh³lxa³ti³hi¹nha²hĩ³nx2na³la².

3 Nxe³ha²kxai³, wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Koverno nũ³kã³txai²na² i³kwa³na³nẽ³tũ³kã³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ yũ³nx2ti³hĩ³nx2nxa³wa². Yxã¹ta¹, kq³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Koverno nũ³kã³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ yũ³nx2ti³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

— Koverno nũ³kã³txai²na² yuh³lxi³na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hãĩ¹nxe³sxã³ wi¹kãi³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, tũ¹kã³txai²na² i³ka³li³ki¹nx2ti³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

— Wi¹kãi³tũ³kã³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Nxe³nx2ti³tu¹wa².

4 Koverno nũ³kã³txi³su² jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² ũ³whxe³nũ¹nx2ti³kxe³su² jah¹la², i³wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxi³si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²jah¹lai²la¹wa². Yxã¹ta¹, wain³txi³ kãi³yah²lxan³kxai²nãn²tu³, yuh³lxi³jah³lxi³hẽ¹la². Jah¹la² nũ³kxũn³na³la². Nxe³ha²kxai³, wxa²kq³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yo³lha³ nũ³kxũn³txi³ wai¹txa²lxain¹kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². Jah¹la², Txa²wã¹sũ³na²

ĩ³kwa³na³ũ¹nx2ti³kah³lai²la¹wa². A²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãi³te²su²te²a² ũ³yho³hi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² an³txi³ju³ta² ũ³yho³hi²te³lhxã³ nxe³nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

5 Nxe³ha²kxai³, Koverno nũ³kã³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, hai³txi³:

— Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³ta³kxi²sa²sxã³ kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²sa²kxa²yan³ti³sã¹. Yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³, Koverno nũ³kã³txai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi³txa³hẽ¹la². Nxe³ju³ta², txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ txa²wã¹yxo²ka³nãu³ai²na² whã¹na¹ au³txi³ ain³nha²sxã³:

— Ju¹ta² wain³na³na¹. Nxe² e³ki²nha²kĩ³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nha²kĩ³jau³xai²yã¹nxe³sxã³ ĩ³wet¹sa²so¹sxã³ Koverno nũ³kã³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la².

6 Jã¹nxe³jau³hũ³nxe², Koverno nũ³kã³txa² ĩ³kwa³na³nx2ti³sxã³:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ha³te³h³nxã³nxa² ũ³yho³hi²txã³nxa² ũ³hũ¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² Koverno nũ³kã³txi³na¹xai²na² a²wa³ka³li³yu³ta² ũ³yho³hi²txai²li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nã²tu³, ũ³hũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². A²nxe³tũ³kã³txai²na² wi¹ wa³ko³nain¹kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta² kãi³ai¹nhĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, ya³nx2ta¹wa².

7 Yah³lxin¹kxai²nã²tu³, ũ³yho³hi²txã³nxa² Koverno nũ³kã³txa² ũ³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³, ũ³yho³hi²hxa³tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², a²nũ²a² kãin²te²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³sa²nẽ¹kxi², kãin²te²lo³ti² nxe³txain²yah³lxi³hẽ¹la².

A²nũ²a² ã³xa² wi¹kãi³kxi²kĩ³jau³su²

8 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² ĩ²li³te²la³ ũ³yho³hi²txã³nxa² ũ³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹jau³su² yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹, ha³lo²a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ tau³ton³ki²nẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³ta²sa¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ju³ta², a²nũ²a² ã³xa² a³lxi²kĩ³kxai²nã²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hĩ³kĩ³tã³la².

9 Nxe³ju³ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³xa² sxe³xa³ka³lxa² ũ³whĩ¹ta³kxi²nyhu¹i² a²nũ²a² ã³xa² su²lhã³i², ã³xa² yen³kxa² kãi³sa²no¹ki², ã³xa² yen³kxa² yxo²kwai³ni², nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xau³hxai²tẽx1ta² whã¹na¹, Sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² yau³xã³xa² ha³kxa² whã¹na¹ ka³lxa²na³la². Yxã¹ta¹, a²si³yxau³jau³xa² hã¹nxe² ka³na³ka³na³jau³xa² so¹lxin³na³la². Nxe²:

— A²nũ²a² ã³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. A³lxi²nhã¹kxa²yã¹nxe³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Jau¹xa² so¹lxin³na³la².

10 — A²nũ²a² ã³xa² a³lxi²na¹nhã¹. Nxe³kĩ³kxai²nã²tu³, hai³txi³ kō³nxe³ti³ kãi³kain¹kĩ³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² a³lxi²kĩ³kxai²nã²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1tã² ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hĩ³kĩ³tã³la².

11-12 Txa²wã¹txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²yã¹nxe³sxã³, a³lxi²waun¹nyhu¹sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Kō³nxe³ti³ kãi³kĩ³kxa² ã³wa²su¹kxi²nẽ³jen³nũ³a² a²wã³kxa² yau³son³na³la². Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹ha³lo²a² ha³lo²lo³tẽ³ju³ta² jut3sũ³ju³ta²sa¹:

— Ka³nxah³ta² ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa² nx2na³na¹. Nxe³kĩ³kxai²nã²tu³:

— Ka³nxah³ta² ha³nãu³hi²khai¹nx2na³li¹. Wa³su¹txi³ a³la²ni²xi²ju³ta² yau³so³nxẽ²na³li¹. Nxe³ha²kxai³, ha²yã³kxa² au³xi²ya³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ wxa²yũ³ki²yhu¹sxã³ ĩ³tu¹lxi²kĩ³tu¹wi¹. Nxe³kĩ³te²jai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², yuh³xai²nã¹ko³xai²na² yxau³kĩ³ko³xai²na² kō³nxe³ju³ta²

ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² a²yu³ta³lot3sxã³ yxau²na³la². Yxãn¹ta¹, jũ¹nxe²ye³jen¹nãu³a¹ Je³su²jah³la² ha²tet1jut3sũ³jah¹la² i³xi²tu¹wa². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, ha²te¹jut3sũ³ju³ta² yxau³nũ¹kĩ³tu¹wa². Kĩ³sa²kxai³, kwẽn¹ta²na² nũ³kxũn³txi³wi¹kãi³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Ha²ya³kxa² ãu³xi²kĩ³jut3sũ³nxe² u³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, kq³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² ã³na¹ya³sah¹lxi³hẽ¹la². ã³na¹kĩ³sa²kxai³, Je³su²jah³la² ha²tet1jut3sũ³jah¹la² yxo²i²sxã³ kq³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² hxa³te³lhxã³ o²la³kxi²ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³sxã³, ã³sen³sai¹khai¹nxe³kĩ³sa²kxai³, Je³su²jah³la² yxau²xai³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxau²xai³ya³sah¹lxi³hẽ¹la².

13 Kĩ³sa²kxai³, wain³txi³ kãi³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². E³lẽ³na² ha²te¹ju³ta² yxau²xai³kĩ³kxe³hũ³nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, hai³txi³i³yain³sxã³ kq³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²yhu¹i² yain³jau³xa² ũn³jau³xa² i³na²sxã³ we¹ni², txu¹ha² ã³xa² wa³ni³lon³kxi², a²nũ²a² ã³xa² kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwain³to³hi², kwa² wãn³txa² i³ye³sxã³ i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹i², i³ka³tã³nxe³yhu¹i² ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Ju¹ta² wai³nxa³wa².

14 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau²xai³la³nhẽ³kxa²yã¹nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, txa²wã¹sĩ³nai²na² kq³nxe³ti³ ain³nha²kĩ³ju³ta² sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³txa³hẽ¹la².

14

ĩ³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹xa³jau³su²

1 A²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxãn¹ta¹ Sũ³na² wãn³txai²na² wain³txi³sa²yxo²we¹kxe³su² kq³nha²nxa³te²su² te²a², wxa²yu³ta²na² sa²kxai³lu², wi¹lhon³txi³yhu¹sxã³ ã³nũ¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, hai³txi³ kwa² wãn³txa² i³ye³sxã³ i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹te³lhxã³ ã³nũ¹yah³lxi³txa³hẽ¹la².

2 i³ye³sxã³, i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹yah³lxan³ju³ta²sa¹, a²nũ²a² ka³na³ku² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹.

— Yain³txi³la³ i²li³te²la³ ha³kxa¹, nxe³kxan²ti³, i³yai³na¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³ i³yai³nhĩ³na¹xã¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ka³na³ku² te²ã³xa², Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxãn¹ta¹ Sũ³na² wãn³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² kq³nha²nxa³te²su² te²a² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³la¹:

— Ta¹xã¹, txai²li² te²tã³xã¹. Ka³yuh³lxa³ i²te²tã³xã¹. Hãi¹sxã³ hi³ka² so¹lxi³ i³yai³na¹ju³ta² wain³na³na¹. Nxe³te²jai¹ti²tu³wa².

3 Nxe³ju³ta², Pau²lah³lo²na¹xai²na² wxa²yu³ta² whãi²na¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, wxãi²na²:

— Yain³txa² i²li³te²a² ha³kxa¹ yain³te²sa¹xã¹. Yah³lxin¹te² i³nxa² txã² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

— A²nũ²a² ã³su² te²a² hi³ka² so¹lxi³ yain³te²su² te²a² ha³ya³kxa³lxu³su² i³yi¹lain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ya³nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, te²yã¹nxe³te²hũ³sxã³, wxãi²na²:

— Hi³ka² so¹lxi³ yain³te²sa¹xã¹. Yah³lxin¹te² i³nxãn²tu³, i³ye³kxi²nũ³nx2ta¹wa².

— A²nũ²a² ã³su² te²a² yain³txa² i²li³te² ha³kxa¹ yain³te²su² te²a², kq³nxe³te²lo³tain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹, jah¹la², Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³sa³lo³kah³lo²su² ha²kxai³lu¹. Ya³nx2ta¹wa².

4 Jah¹la², Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³sai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, kq³nxe³te²lo³tain¹yah³lxin¹kxi²nãn²tu³, wain³txi³ kãi³yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa². Kwa² hxi²kan¹txi³lo³nhyah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². Yxãn¹ta¹, jah¹la² kãi³ain¹ju³ta² yã¹nxe³sxã³, a²wa³kxẽn³yah³la² so¹lxi³, Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³, wi¹kãi³ta³nxa², kq³nxe³ti³ kãi³ta³nxa²,

nxe³ti³lo³ta¹nhĩ³nx2na³la². A²ya³la³tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²sa³wi³sai²na² wi¹kã³ti³hit1sĩ³nx2na³la².

5 Jã¹nxa¹jau³su², a²nũ²a² ka³na³ku² te²a² a²ẽ¹nãn¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³lan²ta² ta³ko¹xai²na² so¹lxi³, hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³xa² a³lan²ti³su² na³na¹. Yxãn¹ta¹, a³lan²ta² ã³su² hxi²ka¹nxa³xã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la². Hã²wxãn³txa³, a²nũ²a² ka³na³ku² ã³su² te²a² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu²:

— Nxe²nxa³xã¹. A³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ta²ko¹xain²txi³ ai²na³na¹. A³lan²tu¹ta²na² hxi²kan¹txi³ ã³sen³sai¹sxã³ a³lan²ti³la³ yũ²nxa³xã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³yah³lxin¹ju³ta²na² i³wã³wã³ta³kxi²nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Hã¹nxe³sxã³, wxa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³:

— Wain³na³na¹. Yah³lxin¹jau³su², nxe²yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

6 — A³lan²ta² ta²ko¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³su² na³na¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nan²tu³:

— Txa²wã¹sũ³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hxi²kan¹ta² a³lan²ta²ko³su² hit1sĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe²:

— Yain³txa²i²li³te²ha³kxa¹ yain³te²sa¹xã¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nãn²tu³:

— Txa²wã¹sũ³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², i³yai³nhĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na², yãn³ta²na² i³yai³nxa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ka³li³ti³hi¹te³lhxã³ i³ye³kxi²sã²nhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, ha³na³ka³lxi³, a²nũ²a² ã³xa²:

— Ka³yuh³lxa³ i²te²tã³xã¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hi³ka² so¹lxi³ i³yai³nhĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹lain²txi³, yãn³ta²na² a²hi³kai²na² i³yai³nxa³ta³lxa¹, Txa²wã¹sũ³na² i³ka³li³ti³hi¹te³lhxã³ i³ye³kxi²sã²nhĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² i³yo²we¹ti³ten³tũ³ka³txi³sai¹nhĩ³nx2na³la².

7-8 Ka³ten³su²yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na²sa²yo²wet1si¹nhẽ³jau³su², yxau²xai³hĩ³kĩ³tã³la². Yxãn¹ta¹, ya³lu²kĩ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³lon³sxã³ ya³lu²hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³ha²kxai³, ka³ten³su² yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³ãin²txi³, yxau³kĩ³sa²kxai³, ya³lu²kĩ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³ãin²txi³, yxau³kĩ³sa²kxai³, nxe³hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kxa²yu³su²:

— Nxũh¹ txai²na² te³na¹ju³ta² so¹lxi³ kã³a¹xã¹. Nxe³kĩ³jau³su², ka³ten³su² yxau²xai³ta³nxa², ya³lu²ta³nxa² nxe³kĩ³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxũh¹, txa²wã¹yo²ka³nãu³a¹ au³txi³ ain³nha²sxã³, ka³ten³su² yxau²xai³kĩ³ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³, ya³lu²kĩ³ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³, te²ju²hẽ³la².

9 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ha² kxã³nxa² ya³lu²ka³tu³, ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²ka³ya³tu³, a²nũ²a² ka³ten³tũ³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³la³ Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, a²nũ²a² ya³lu²tũ³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³la³ Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa².

10 Nxe³ha²kxai³, wxa²yu³ta² i²li³te² i³nxa², wxa²wã³tã³xa² ko³nxe³te²lo³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³ kã³yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa². Te²yã¹nxe³sxã³, i²li³te² ã³te² i³nxa² wxa²wã³tã³xa² ha³yax3ka³lxu³lo³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³ kã³yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa². Kwa² hxi²kan¹ti³lo³nhyah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². Jã¹nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxan¹nãu³a¹, ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tãu³a¹, txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ sa²nxũ³sxã³ yxau³ye²kĩ³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, hĩ¹nai²na² kã³yxau²xai³kĩ³kxa² yã¹nxe³sxã³ i³yĩ¹li²xai³nẽ³txai²la². Txa²wã¹sũ³na² wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ i³yĩ¹li²xai³nẽ³txai²la².

11 Nxe³ju³ta², Sũ³na² wãn³txa² ha³teh³nxã³nxãn¹jau³su² te³nah¹lxi¹.
 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³nu²na¹xai²na²ka³ten³su²yxau²wa³to²hi²na¹te³na¹xai²na²
 e³sxã³, wãn³txi³tũ³e³a¹i¹. A²nũ²a²yo²ha³kxa¹ĩ³kãin²te²lot3syu¹sa²jau³su²
 yuh³xa² ã³wxe³nũ¹syu¹sa³ha²kxai³: “Wxã²na² Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³jah¹lo²khaix¹si¹lxi¹.” Nxe³sa³ha²kxai³, e³lẽ³na² a²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹sain¹tu¹wi¹.

Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Nxe³ha²kxai³, a²ya³la³tũ³ a²nũ²a²nũ³xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxan¹nũ³a¹,
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²kĩ³sa²kxai³, txa²wã¹yxau²xai³kĩ³ju³txai²na² wã²nxũ¹h¹
 ĩ³yau¹ũ³nha²xai³kĩ³tu¹wa².

Wxa²wã³tã³xai²na² kq³nxe³ti³ kãĩ³si¹txa³hẽ¹la². Jau³su²

13 Nxe³jut3su² ha²kxai³, ha²ya³kxa² kq³nxe³te²lo³ta³waun¹nhya¹sah¹lxi³hẽ¹la².
 Jã¹nxai¹jau³su²:

— Txai²na² ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Kãĩ³a¹tũ¹xã¹. Yxãn¹ta¹, txa²wã³tã³xai²na²
 ĩ²sa²so¹sa²sxã³ ĩ³yxaih¹sxã³ kq³nxe³ti³ kãĩ³kxa²yan³ti³sã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³:

— Kãĩ³nxai³lho³na¹. Txa²wã³tã³xai²na² a³lxi²na¹nhã¹. Na¹ha²kxai³lã¹.
 Nxe³kĩ³jau³su² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hẽ¹la².

14 Txai²na² Je³su²jah³la² ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na²,
 yain³txa² kwa²hãĩ¹nxe² kq³nxe³te²lo³kĩ³kxa² yain³txi³la³ yũ²nxai³wa².
 Nxe³jau³su² a³la³kxi²na¹wa². Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ĩ²li³te²la³ a²ẽ¹nũ³a¹
 ĩ³ye³kxi²nha²kxai²nãn²tu³:

— Yain³txa² te³xai²na² kq³nxe³thin¹na³na¹, txai²lã¹. A²nxe³jah¹lo²su²
 kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²yain³txa² ĩ³yain³kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ti³ kãĩ³hĩ³nx2na³la².
 Jã¹nxe³jau³su², a³la³kxi²nũ³na¹nha²wa².

15 Nxe³ha²kxai³, wxa²wã³tã³xa² ka³na³ku² te²a²:

— Yain³txa² te³xai²na² yain³kĩ³kxe³sxan³ta¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, ĩ³yen²sxã³
 ĩ³ye³kxi²kxai²nãn²tu³, a²nxe³te² a²yain³txai²na² ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²wã³tã³xai²na² a³lxi¹yah³lxin¹jau³su²,
 ĩ³yain³yah³lxi³hĩ³nx2nxã³la². Wxa²wã³tã³xai²na² ĩ³yxaih¹sxã³, Sũ³na² tĩh³na²
 ã³na¹sxã³, ha³lo²a² kq³nxe³ju³ta³lot3sxã³ hxi³kan³kxi¹nx2ti³kxa²yan³ti³su²
 ya³nx2ta¹wa². Wxa²wã³tã³xai²na² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa².

16 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ha³lo²a² wi¹na³na¹. Yãh³lxin¹kxan²ti³, a²nũ²a² ã³xa² ĩ³yen²kxai²nãn²tu³:

— Ha³lo²a² wi¹lxa³i¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²nxe³te²a² ha³lo²ai²na²
 kãĩ³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Kãĩ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Nxe³yah³lxin¹kxe³su², te² ha³lo²ai²na², a²nũ²a² ã³xa²
 kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nũ¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

17 Hãĩ¹nxe³kxe³hũ³nxe², yain³txa² ĩ²li³te²la³ ĩ³yain³tã³nxã², ĩ³yai³nxã³tã³nxã²,
 yain³txa³yau³xa² ĩ²li³te²la³ ĩ³na²tã³nxã², ĩ³na²nxã³tã³nxã² nxe³txi³ju³ta³la³
 ha³yax3ka³lxai²la¹wa². Hxi²ka¹nxã³wa². Hxi²kan¹ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹,
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³kĩ³tã³la². Kĩ³sa²kxai³, Sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nẽ³jah¹la² sa²kxai³lu² wain³txi³ kãĩ³kĩ³ju³ta²
 ti³hi¹tẽ³li², hãu²no³ti³hi¹tẽ³li², txa²wã¹ẽ¹nũ³a¹ au³txi³ ĩ³wi¹lxon³ki²ti³hi¹tẽ³li²,
 nxe³nẽ³na³la². Nxe³ju³ta², hxi²kan¹khai¹nxe³ju³txai²la¹wa².

18 Jã¹nxe³ju³ta² yã¹nxe³sxã³, yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 sa²yo²wet1sĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
 ka³lih³kxi²nẽ³li², a²nũ²a² ã³xa² wi¹lhin¹te²lo³tẽ³li², nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la².

19 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² hãu²no³waun¹yhu¹kĩ³txai²lã¹. Sũ³na²
yxo²ĩ² kãĩ²no³kĩ³txai²lã¹. Ju¹ta² ten³sa³nhã¹. Nxe³kĩ³jau³su²,
ã³nhxi²nũ¹nũ³yha¹sah¹lxi³hẽ¹la².

20 Jã¹nxa¹jau³su², yain³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹na³la². Yxã¹ta¹, a²ĩ²li³te²
yain³txa² ĩ³yain³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² wxa²wã³tã³xai²na² ĩ²so¹sxã³ yxaih¹sxã³,
ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxai²nãn²tu³, ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Wxa²wã³tã³xai²na²
Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² we¹kah³lai²la¹wa². Nxe³nx2ti³kxa²yuh³su²:

— Yain³txai²na² yxo²kwain³sa³nhã¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ¹la².
Wxa²wã³tã³xai²na² ĩ³yxaih¹sxã³, Sũ³na² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ti³kxa²yan³ti³su²,
ya³nx2ta¹wa².

21 Nxe³ha²kxai³:

— Ka³yxuh³xa² wi¹na³na¹. Na¹kxan²ti³, wã²nhĩ²na¹kxai²nãn²tu³, txa²wã³tã³xa²
hi³ka² so¹lxi³ yain³jah¹la² ĩ²so¹sa²sxã³, ĩ³yxaih¹sxã³ ko³nxe³ti³ kãĩ³kxa²yan³ti³sã¹.
Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²a² ka³yxuh³xa² wã²nhĩ²ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la².
Te²yã¹nxe³sxã³, yain³txi³yau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²ki³ju³ta³nũ³a²:

— Txa²wã³tã³xai²na² ĩ²so¹sa²sxã³, ko³nxe³ti³ kãĩ³kxa²yan³ti³sã¹.
Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, ĩ³na²ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³nũ³te²nũ³nhũ³sxã³:

— Ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² kãĩ³a¹tũ¹xã¹. Yxã¹ta¹, kãĩ³a¹kxai²nãn²tu³,
txa²wã³tã³xa² ĩ²so¹sa²sxã³ ĩ³yxaih¹sxã³ ha³lo²a² ko³nxe³ti³ kãĩ³kxa²yan³ti³sã¹.
Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²ha³lo²a² kãĩ³ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la².

22 — Yain³txa² ĩ²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ ha³tã³nxãn²tu³, yain³te²sa¹xã¹.
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wã²nxũh¹ Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ ĩ³ye³sxã³
ĩ³yau¹ũ³nha²sxã³ ĩ³hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ha³lo²ai²na² kãĩ³a¹tũ¹xã¹. Txa²yxo²ka³nãu³a¹ nũ¹hain³nha²sxã³
sa²yxo²ã³nha²nx3nhã¹. Na¹jau³su² kãĩ³a¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³,
ka³lih³khai¹nxe³sxã³ yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³kxa²yu³su²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²ẽ¹nãn¹jau³su² ĩ²jah¹lai²la¹wa².

23 Yxã¹ta¹:

— Yain³txai²na² ĩ³wã³wã³ta³kxi²nha¹nha¹. Wain³txi³ ĩ³yai³na¹kxe³su²
te²ju²lhain¹ku². Na¹nhã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²yain³txi³la³
ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ¹la². ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹
sa²yxo²ã³nha²sxã³ ĩ³yain³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³
kãĩ³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Jã¹nxa¹jau³su², au³txi³ txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹
ĩ³ye³kxi²nha²kĩ³jau³xa² sa²yxo²ã³nha²sxã³ ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² kãĩ³kĩ³kxai²nãn²tu³,
ko³nxe³ti³ kãĩ³hĩ³kĩ³tã³la². Jã¹nxe³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

15

Ã³nxũ²kwai³lxũ¹nũ³nyhu¹kĩ³jau³su²

1 Txa²wã¹kĩ³na¹xai²nãn²tu³, Je³su²jah³la² yxo²ĩ²khai¹nxe³ha²kxai³
Sũ³na² wãn³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nha²kĩ³sa²kxai³
nxe³te²kĩ³na¹xai²nãn²tu³:

— A²nũ²a² ã³xa² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ha²kxai³ yxã¹ta¹ Sũ³na² wãn³txai²na²
wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nhai¹nxa³xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³,
ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nũ³yha³sain¹yah³lxi³hẽ¹la².

2 Nxe³kĩ³kxe³su²:

— Txai²na² so¹lxi³ ĩ³ka³li³ha¹tũ¹xã¹. Ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹,
txa²wã³tã³xa² ĩ³ka³li³hi², ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹ti², nxe³si¹hain¹kĩ³jau³nu³su²
ã³nxũ²kwai³lxũ¹nũ³yha³sain¹yah³lxi³hẽ¹la². Je³su²jah³la² yxo²ĩ²kãĩ²non³txai²la².

3 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², Je³su²jah³la² yxau²xai³la³nhẽ³ju³tau³hxai²tẽx1tã², hai³txi³:

— Txai²na² so¹lxi³ĩ³ka³li³sa³txai²lã¹. Nxe³jau³su², yxau²xai³la³nhẽ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³txai²lã¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² khãuh³lxa³ti³hin¹sxã³ yxau²xai³la³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ha³tẽh³nxã³nxa² yã³ta²na² Je³su²jah³la² yxau³ya³nhẽ³lxa³hĩ¹na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Wĩ³nãĩ³. A²nũ²a² ko³nxe³ti³hin¹sxã³ ĩ³ye³kxi¹nxain¹ta¹ti²ti¹. Jã¹nxain¹jau³hũ³nxe², ĩ³yen²sa²sxã³ khãuh³lxa³ti³hit¹sain¹ta¹ti²ti¹. Je³su²jah³la² wã³txa² ĩ³ye³sxã³, a²ha¹ kxã³nxa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹ jã¹nxe³sxã³ kwẽ¹ta²kxai³ Je³su²jah³la² yxau²xai³la³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Kxã³nãu³ta²na², Sũ³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xu¹ta²na², wã³txi³tu³ ĩ³yau¹ũ³nhẽ³te³lhxã³ ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³, ya³nã³ta³ki²li² ã³tẽ³a¹xã¹. Nxe³si¹nhẽ³jau³nũ³su², ũ³ha²li¹la³kxi², ha³lo²a² wxa²kwẽ²ki²nẽ³si¹jau³nũ³su² ũ³wha²li¹la³kxi², nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nẽ³kxe³su²:

— Sũ³na² a²ya³la³tu³ yxan¹nãu³a¹ wxi²kin³ti³tot³sa³tũ¹xã¹. Nxe³ki³jau³su², yxau²xai³txai²lã¹. Nxe³nẽ³jau³su², ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵⁻⁶ Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa². Wxãĩ²na² Ro³ma²no³ nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² wi¹lĩ³we¹yhu¹sxã³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxau²xai³kxa² yã¹nxe³jut³sũ³nxe² wi¹lĩ³we¹yhu¹yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxe³te³lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa².

Jã¹nxai¹jau³su²:

— Ha³lo²a² ko³nxe³jut³su² na³na¹. Nxe³ki³kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ye³kxi²nha²ki²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wẽ³ha³lxa² wxa²kwẽ²ki², ha³lo²a² ya³nã³ta³ki²li² i³sa²tẽ³ti³hi¹ti², ai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³kxi²nẽ³lhĩ³nx2na³la². Na¹kxai²nã²tu³, wxa²yu³ta² whãĩ²na¹ wi¹lãĩ³nha²sxã³ hãĩ¹nxe³jau³hũ³nxe² ĩ³ye³yah³lxin¹ka³tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la² A²wĩ³nu²su² tãu³a¹ ĩ³sa²nẽ¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² wã³txa² wi¹jau³xa² ain³kxain¹jau³su²

⁷ Wi¹lhen³txi³waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹lhen³txi³nx2ti³kxa² yã¹nxe³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³nhyah¹lxin¹kxai²nã²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽ¹kxain¹tu¹wa². Jã¹nxe³te³lhxã³ ya³nx2ta¹wa².

⁸ Jã¹nxai¹jau³su², Je³su²jah³la² wxã³sxã³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhxi²nũ¹nũ³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ã³nhxi²nũ¹nũ³hai¹nha²kxai³:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² sa²yxow²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³jau³su², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sa³ku¹, kxã³nhxi¹nu¹ta²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² ĩ³ye³kxũ¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² sa²yxow²we¹nha¹i¹. Na¹te³na¹xai²na¹, wxa²kan¹sa²tãu³a¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jau³xau³hxai²tẽx¹ jã¹nxe³sxã³ hĩ¹na² Je³su²jah³la² wxã³sxã³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² kãĩ³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, kxã³nxa² ĩ³ye³kxũ¹hain¹jau³xai³ta³lxi³ sa²yxow²we¹nha²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Jã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³la² wxã³nũ¹nhẽ³ju³ta²sa¹, a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txa², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²nẽ¹kxi²si¹hain¹jau³nũ³su²:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² a³lxi²nẽ³jah¹lai²la¹i¹.
Nxe³ha²kxai³, i³sa²nẽn¹kxi²ki³tã³li¹.

A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² yxo²a² nxe³si¹hain¹jau³nũ³su²,
Je³su²jah³la² wxã³nũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta², kxã³nãu³u¹tai²na²
Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³lhxã³, Je³su²jah³la²
a²yxo²wãn³txa² i³yau¹ũ³nhẽ³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na², a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² yxau³yai¹na¹ka³tu³,
Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³nxa² i³ka³li³ti³hi¹ti², i³hain³sxã³ i³sa²nẽn¹kxi²,
nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hĩ¹nai²na² wãn³txai²yã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³la²
kã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Jã¹nxa¹jau³su², Sũ³na² ha³teh³nxã³nxãn¹jau³su² yau³xã³xa², nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txã³. I³ka³li³jah³lxi³hẽ¹li¹.
Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, i³hait¹so¹tũ³kã³txi³khai³xa²
Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²nxi²ya³hain¹yah³lxin¹ka³tu³, a²yxo²ha³kxa¹
i³ka³li³ja¹hain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Jã¹nxe³sxã³, ha³teh³nxã³nxãn¹jau³xã³xa²sa¹:

— A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxah¹lxi³tũ³kã³txã³.
Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²jah³lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a²
yxo²ha³kxah¹lxi³tũ³kã³txã³. Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²jah³lxi³hẽ¹li¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Jã¹nxe³jau³su², kxã³nãu³u¹tai²na² I³sa³i²ah³lu¹tai²na² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— In³txa² wẽ³sa² tøn¹ye²nẽ³tu¹wi¹. Txa²wã¹yah³lu¹tai²na² a²i³lxa²
Je³se³jah³lu¹tai²na² a²kan¹san¹tãu³su² tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²i³lxa²
Je³su²jah³la² wxã³nũ¹nhẽ³lhxã³, Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³xa²
yxo²ha³kxa¹ i³kwa³na³ain¹tu¹wi¹. I³kwa³na³ai¹nha²kxai³, Ju³te²a²
nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txai²na² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

13 Hã¹nxe³sxã³ Sũ³na² yxo²i²nha²ti³hi¹txa²txi³na³la². Nxe³ha²kxai³,
Sũ³na² kãin² ka³lih³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³, kãin² hãu²no³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³,
nxe³nx2ti³tu¹wa². Yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³tu¹wa².
Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nũ³kxũn³txi³
sa²hau³ko³txa²txi³kxe³su², ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ Sũ³na² sa²hau³ko³ta³lun²nx2ti³ju³ta³nũ³a²
yxo²i²nha²sxã³ wah³yxah³lxin¹tu¹wa². Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³la² e³lẽ³na¹ i³yau¹ũ³jau³su²

14 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Wxa²yu³ta² wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³,
a³la³kxi²khai¹nxe³ha²kxai³, yah³lxin¹tũ³kã³txi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su²,
hxi²kan¹txi³ Sũ³na² ha³lo²a² i³yau¹ũ³waun¹yhu¹sxã³ i³hau³ko³nũ¹waun¹yhu¹tũ³kã³txi³syah¹lxi¹lxa².
Ju¹ta¹, wi¹lãin³nha²sxã³ i³ye³ya³nx2ta¹wa².

15 Na¹kxan²ti³, ya³lot³sxã³ ha³lo²a² ka³na³ku² ju³tai²na² te²yu³tai²na²
tau³to³nũ¹nx2ti³ju³txai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na²,
ha³lo²a² sa²wa²lho¹xi²sxã³, ain³kxi¹nx2ti³te³lhxã³ ya³nx2ta¹wa². Txa²wã¹sũ³na²
a³lxi²sa²sxã³ wa³ka³li³yu³ta³lot³sa³na²hẽ³la². Sa³ha²kxai³, ya³nx2ta¹wa².

16 A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³xa² ã³nhxi²nũ¹nũ³si¹sain¹jau³su²,
Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³sa³lot³sa³na²hẽ³la². Na¹ha²kxai³,
txai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa²
i³yau¹ũ³jah¹lo²sa¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³, i³yau¹ũ³hai¹na¹kxai²nãn²tu³,
Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txi³nãu³xai²nãn²tu³, Sũ³na² wãn³txai²na²

yxō²i²ain¹kxai²nān²tu³, yxō²i²te²a² so¹lxi³, Sũ³na² Yău³ka³jxah¹la² nũ³kxũn³txi³,
ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹sān²ka³tu³, hă²wxăn³txa³, txai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na²
Si³yxau³tău³a¹ a²hxi²ka³nău³a¹ ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Sũ³na²
Si³yxau³tău³a¹ ĩ³ka³li³te³nah¹lxi¹:

— Txa³nũ¹kă³txai²na² ka³lih³khaix¹sa³nhă¹. Ain¹tu¹wa². Jă¹nxe³si¹ha¹jau³su²,
ya³nx2ta¹wa².

17 Na¹ha²kxai³, txai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ă³nũ²nx²isă³ Sũ³na²
Si³yxau³tău³a¹ wa³ka³li³yu³ta² wa³ko³nũ¹jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su²,
txa²wa³ka³li³yu³ta²na² hxi²kan¹ju³ta³la³ hit¹sxă³e³a¹wa².

18-19 Txai²na² ya³lot3nha²sxă³ ĩ³ye³ya³nx2ta¹wa². Na¹kxai²nān²tu³,
Je³su²jah³la² hxi²ka² kăi³ũ¹sain¹ju³ta² so¹lxi³ ĩ³ye³ya³nx2ti³hĩ³na¹wa².
Nxe³na¹te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³la² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hě³la². Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³nău³xa² Sũ³na² sa²yxō²wet1si¹hai¹na¹jau³nũ³su²
ĩ³sa²si¹hă³sa³na²hě³la². Na¹ha²kxai³, txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³nău³xa² yxau³yai¹na¹ka³tu³, Sũ³na² wăn³txa²
ĩ³ye³kxai¹ni², ha³lo²a² kăi³ũ¹hai¹ni², nũ³kxũn³ju³ta² kăi³ũ¹hai¹ni²,
nxe³yain¹to³ha¹hě³la². Na¹ha²kxai³, hau³hau³kon³sxă³, Txa²wă¹sũ³na²
Yău³ka³jxah¹la² hxi²kan¹khai¹nxe³sxă³ o²la³kxi²ya³sain¹to³nha²hě³la².
Ya³sai¹nha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³nău³xa²na² sa²kxai³lu²
Sũ³na² sa²yxō²we¹tain¹to³nha²hě³la². Je³su²jah³la² kăi³ũ¹sain¹ju³ta² ĩ²ain¹sxă³
sa²yxō²we¹tain¹to³nha²hě³la². Nxe³sxă³, Je³ru³sa³lě²thĩ³na² a³li³sxă³ ai³la¹ka³tu³,
wăn³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² Je³su²jah³la² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹jau³nũ³a², a²nũ²a²
yxō²ha³kxa¹ sxi²ta² yxō²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ²xai³lai¹na¹ka³tu³, nxe²xai³la¹nũ²la²,
hă²wxăn³txa³ ne³kxũh¹tăn¹ko³xa² a²i³lxa² ĩ³li³ra³kũ²ko³xa² ă³wi¹ha¹hě³la².

20 A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² a²ĩ³lxa²
ko³nxe³nxai¹nxa³tũ³ka³txa² kăin² yũ²na³la². A²nxe³tũ³ka³txa², Sũ³na²
wăn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³ti³ten³khaix¹sa³nhă²wa². Ju¹ta²na²
so¹lxi³ yu³ka³na³ka³nat3sxă³ ĩ³ye³lxu¹na¹jau³su² yxau²xai³lxhai²na¹hě³la².
Yxăn¹ta¹, ha³lo²a² ĩ²li³ko³xa² a²nũ²a² ă³xa² Sũ³na² wăn³txa²
ĩ³hen³txi² ă³si³wxe³ain¹kxai²nān²tu³, txai²na² ă³si³wě³nx²isă³
ĩ³hen³txi³ti³ten³sa²nxa³nhă²wa².

21 Kxă³nhxi¹nu¹ta²na², Sũ³na² wăn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi²ně³te³nah¹lxi¹:
— A²nũ²a², kxă³nxă² wăn³txa² wi¹jau³xa² ă³ne³wxe²nxă³i², Je³su²jah³la² ĩ³lxa²
ko³nxe²nxă³i², nxe³ain¹tũ³ka³txa², hĩ¹na² ĩ²i², a³la³kxi², ain¹tu¹wi¹.
Nxe³jau³xau³hxai²těx1tă². Nxe³ně³ta¹hxai²hě¹la².

Pau²lah³lo²kxai³lu² Ro²ma²thĩ³na² ai³si²ju³ta³nũ³su²

22 Txai²na² ă³wxă³sxă³ ĩ²nx2ti³lxu¹nhxai²na¹hě¹la². Kxăn³su² wxă³te³lhxă³
e³hxai²na¹hě³la². Na¹ta¹, hxi²ka¹nha²hxain²nxă³hě¹la². A²nũ²a² Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txai²na² Sũ³na² wăn³txa² kăin² ĩ³hen³txi³hxai²na¹hě³la².
Na¹ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ ă³na¹sxă³ ă³nxai³sxĩ²nx2ti³hxain²nxă³hě¹la².

23-24 Yxăn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txai²na² hĩ¹na²
ĩ³hen³txi³ta³lu²na¹hě³la². Na¹ha²kxai³:

— Kxăn³su² Ro²ma²nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² wăn³txa² yxō²i²ain¹tũ³ka³txa²
ă³nxai³sxĩ²lxun¹to³ha¹hě³na¹. Na¹jau³su²ye³jen¹su²ă³wxă³sxĩ²nx2ti³lxun¹sa³hě¹la².
Na¹ka³tu³, Es³pă²ya³ko³xa² ă³nxai³la¹tũ¹xă¹. To³ha¹hě¹la². Ya¹năn¹ta³ko³xa²
wa³to²hi²na¹tău³a² ă³nxai³la¹tău³nũ³a² ha³la³ka³nxũ³năn¹thĩ³na²
wxa²yxau³yah³lxin¹thĩ³na² ă³nĩ²nx2ta¹tu¹wa². ă³nĩ²nx2ta¹kxai²năn²tu³
ĩ³ka³li³kxi²sah¹lxin¹tu¹wa². Nxe³sah¹lxin¹kxai²năn²tu³, hă²wxăn³txa³:

— Ha³lo²a² ă³ne³sen³sai¹ko³xa² ă³nxai³la¹tũ¹xă¹. Na¹jau³su²,
ă³nhxi²nũ¹nũ³sah¹lxi³hě¹la².

25 Yxān¹ta¹, hī¹na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³nxai³sā²na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thī³na²nān¹tū³ka³txa² nxe³yain¹thi³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū³hai¹na¹tu¹wa².

26 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa², Ma³se³to²na²ko³xa² yxau³yai¹ni², Kre²sa²ko³xa² yxau³yai¹ni², nxe² ha¹lin¹yain¹tū³ka³txi³nāu³xa² wā²nxū¹hain¹nhain¹te³nah¹li¹:

— Nū¹ā¹ Je³ru³sa³lē²thī³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²yain¹tū³ka³txa², a²nū²a² yen³kxi³ txa²ye²tū³ka³txa² yū³ye²na³li¹. Yxān¹ta¹, Txa²wā¹kī³na¹xai²na² yen³kxi³h³kī³tā³li¹. Kī³sa²kxai³, Txa²wā¹ha³teh³nxā³nxai² wā²nhū¹ya³sain¹yah³li³hē¹li¹. A²yen³kxi³ txa²tū³ka³txai²na² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹txai²la². Ka³lih³khai¹nxe³sxā³ ū³hū¹ain¹kī³tā³li¹. Ain¹ta¹hē¹la². Nain¹sxā³, a²ha³teh³nxā³nxai²na² ū³hū¹sain¹na²hē³la².

— Nū¹ā¹tū³ka³txa² ū³hū¹tī³sī¹nhē³li¹. Sain¹sxā³ ū³hū¹sain¹na²hē³la².

27 Ain¹ju³ta², ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ju³ta² wain³na³la². Nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txi³lxā²na³la². Yxān¹ta¹, Ma³se³to²na²ko³xan¹tū³ka³txain²txi³, Kre²sa²ko³xan¹tū³ka³txain²txi³, hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³wa². Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³lxā²na³la². A²ha² kxā³nxai² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ā³nxai³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa²wi¹jau³xa² oh³nāu³u¹ta¹i²nān¹jau³xa² i³yau¹ū³hain¹ta¹i³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²yo³ha² wā³kon³ye²na³la². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² a²ha³teh³nxā³nxai² ū³yho³hi²txā³nxai² a²yen³kxa² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² tē³ain¹ka³tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² ū³yho³hi¹xain¹te³lxhā³ nxe³ta¹ti²tu³wa². Ain¹kxai²nān²tu³, hāi¹nxe³sxā³ ha³lo²a² wā³kon³ye²ju³ta² so¹li³ o²la³kxai¹nhī³nx2na³la².

28 Na¹kxai²nān²tu³, Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū³ta³lu²na¹kxai²nān²tu³, a²ha³teh³nxā³nxai² wā²nhū¹yhain¹txā³nxū³a² wā³ko³nxai³te²tu³:

— Ū³hū²ta³lu²na¹na¹hē³na¹. Na¹kxai²nān²tu³, Es³pā²ya³ko³xu¹ta¹i²na² ā³nxai³la¹tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la². Na¹kxai²nān²tu³, tīh³na² ya³la³sxa¹thī³na² txā² ā³nī²ain¹sā²na¹tū¹xā¹. Na¹jau³su², ā³wxā³sxi²nx2ti³sā²na¹tu¹wa².

29 Na¹kxai²nān²tu³, txai²na² ā³wxā³sxi²nx2ta¹kxai²nān²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wi¹ju³ta² hxi²kan¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ kāin² ā³tē³sxā³ wā³kon³ti³he¹nxai³kxe³su² ā³wxā³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Jau¹xai²na² a³la³kxi²na¹wa².

30-31 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹li³hē¹li¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² a³li²ti³hi¹tē³lha²kxai³ a³li²waun¹yhu¹ki³sa²kxai³, nxe³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³kxe³su², txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ain³nhai²sxā³ ten³khai¹na¹jau³su², i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹te³nah¹li¹:

— Nū³kxūn³txi³, ha¹li¹ ā³nhxi²nū¹sah¹li³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³tin³ti³ i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹li³hē¹li¹. Sah¹li³nxai²nān²tu³:

— Nū¹ka³na¹ Ju³te²a² ko³nāu³a¹ ā³nxai³la¹tū¹xā¹. Na¹ta³ko³nāu³a¹, a²nū²a² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹tū³ka³txa² yxau³ain¹na³la². A²nxe³tū³ka³txa²:

— ĩh¹nxet³sai¹nhxīn³te²la¹ku². Na¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² wxa²sa²naun¹sa²si¹yah³li³nxai²ju³nū³su², ha³tin³ti³ i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹li³hē¹li¹. Nxe³sah¹li³nxai²nān²tu³, nū¹ā¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³nxai³lxhā³, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹te³lxhā³ ā³nxai³la¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a² hxi²nū¹nū³hai¹na¹ju³ta³nū³a² ka³lih³kxi²la² sa²so¹sai¹nxai³jau³lhu¹na¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹li³nū³nhē¹la².

³² Na¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ i³ka³li³khai¹nxe³sxā³, i³nxū²kwai³lxū¹sxā³ ā³wxā³sxī²nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³, ā³wxā³sxī²nx2ta¹tu¹wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³, i³ye³ya¹yhu¹ki³tu¹wa². Nxe³na¹jau³nū³su², jau³xa² a²yo²ha³kxa³nū³a² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹la².

³³ Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² wxa²hāu²no³ti³hi¹tē³jah¹lo²su² jah¹la² sa²hau³ko³txa²txi³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

16

A²ha³ta³nxa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

¹ Fe²ba³ka³lxa² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²wā¹wā³tā³ta²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³, nx2na³la². Nū¹ā¹ Sē³kre²a²thi³nān¹tū³ka³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² kāin² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ta¹ka³lxai²la¹wa².

² Ta¹ka³lxa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ta¹ka³lxai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, wi¹lhen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³la². Jā¹nxe³sxā³, ta¹ka³lxai²na² ha³lo²a² i²li³ju³ta² wā³kon³ye²kxai²nān²tu³, i²ū¹tain¹yah³lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³xa² wi¹lī²yū¹hi², txain²txi³ ā³nhxi²nū¹nū³sa³i², sa³ta¹ka³lxai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ye¹nx2ta¹wa².

³ Na¹ha²kxai³, Pri³si²la³ka³lxa², A³kwi²lah³la² nxe³sxā³, txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³jah³lxi³hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² ā³nū²ki²ya³sain¹sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ya³sain¹na²hē³la².

⁴ A²nxe³te²nāu³xa², ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³khai¹nxe³ju³ta² wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Ya³lu²sain¹jau³su² wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Sai¹nha²kxai³, txain²txi³ kāin² i³ka³li³hi², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³ye²yhain¹tū³ka³txain²txi³ kāin² i³ka³li³hi² ya³sain¹na²hē³la².

⁵ Jā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa², A²ki³lha³lxai²na² sxi²ha² ā³yān³ki³nū²ki² tū³ka³txa² txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Jā¹nxe³sxā³, E³pe³ne²tah³la² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². A²nxe³jah¹la² txa²ya³lxa³khai³su² ha²kxai³, a³li²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³, nx2na³la². A²kxā³nxa² A²si³a³ko³xa² yxau³tū³ka³txa² jah¹la² txā², Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²wet¹sān²na²hē³la².

⁶ Jā¹nxe³sxā³, Ma³ri²a³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Ta¹ka³lxa² kāin² wa³kon³ya³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wa².

⁷ Jā¹nxe³sxā³ Ān³tro²na³kah³la² Jū²ni³a³ka³lxa² ain¹sxā³, txai²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². Txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². A²ha² kxā³nxa², a²nū²a² ā³xai²na² hxi²ka² sxi²ha² kan²thi³na² ūn³tī¹ki²wxe³sain¹na²hē³la². Nxe³na¹hi¹nai³tā², a²nxe³te²nāu³xai²na² ū³tī¹ki²wxe³ya³sain¹to³nha²hē³la². A²nxe³te²nāu³xai²na², txa²nū³ka³txi³na¹xai²na² wi¹lī²sī¹nhxai²na¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² i³tih³nxe³sī¹na¹tū³ka³txi³na¹xai²na² wi¹lī²sī¹nhxai²na¹hē³la². A²nxe³te²nāu³xai²na², a²ha² kxā³nxa² txai²na² Je³su²jah¹la² sa²yo²we¹txa³ta³lxa² ā²la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hē¹la².

⁸ Jā¹nxe³sxā³, Ām³pli³a²jah³la² txa²ya³lxa³nū³ai²la¹wa². A³li²na¹kxah³lai²la¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā³nū²xi²sxā³ yxau³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

9 Jā¹nxe³sxā³, U³bā²nah³la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot³sxā³ ā³nhxi²nū¹nū³sa²sīn¹jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³, Es³ta²kah³la² txa²ya³lxa² a³lxi²na¹kxah³lo²su² nū³nha²kxai³, nain¹na³la². A²nxe³jah¹la²nāu³xa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

10 Jā¹nxe³sxā³, A³pe²lah³la² Je³su²jah³la²kan²txi³sa²yxo²we¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². — Ha³lo²a² ha³nxe³lxi²na³na¹. Nxe³kxan²ti³, hāi¹yxān¹ta¹sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, A³ris³to²bah³la² a²ka³lxa¹ti³su² te²a² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².

11 Jā¹nxe³sxā³, E³ro³ti³āu²ah³la² txai²yā¹nxe³sxā³, Ju³te²a²nū³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², Na³si²sah³la²a²ka³lxa¹ti³su² tū³ka³txa², ā³nhai¹tū³sxā³ Je³su²jah³la² yxo²ī²ye²yhai¹tū³ka³txa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

12 Jā¹nxe³sxā³, Tri³fē²na³ka³lxa² Tri³fo²sa³ka³lxa² ain¹sxā³, Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot³sxā³ wa³kon³ta¹ka³lxi³nāu³xai²la¹wa². Nxe³ta¹ka³lxi³nāu³xa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Jā¹nxe³kxe³hū³sxā³, txa²ya³lxa² Pe²si³ta³ka³lxa² a³lxi²kī³ta¹ka³lxa² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² kāin² wa³kon³kxi²ta¹ka³lxi²la¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

13 Jā¹nxe³sxā³, Ru²fah³la² a²nū²a² ā³xa² ā³sen³sai¹sxā³, Txa²wā¹sū³na²kāin² sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². A²nxe³jah¹la² a²hā³ka³na² sa²kxai³lu², txa²hā³ka³na² hū³sxā³ ā³nhxi²nū¹nū³sai¹nhxai²na²hē³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².

14 Jā¹nxe³sxā³, A³sī²kri³jah³la², Fle³kō²jah³la², Er²me³sah³la² Pa²tro³bah³la², Er²ma³sah³la² ain¹sxā³, txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², Txa²wā¹sū³na²nū³ka³txi³su² jah¹lo²nāu³xa² ā³xa² A³sī²kri³jah³lai²na² nū³ka³txai²na² sxī²ha²yxau³yain¹jah¹lo²nāu³xa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

15 Jā¹nxe³sxā³, Fi³lo³lo²kah³la² Ju²li³a³ka³lxa² ain¹sxā³, txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², Ne³re²ah³la², a²ha³līn³ta³ka³lxa² ain¹sxā³ txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², O³lī²pah³la² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi², Je³su²jah³lai²na² wān³txa²yxo²ī²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² yxau³yain¹tū³ka³txa² txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

16 A³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxā³ ī³hen³txi³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxi¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ha³lo²lo³txai³lain¹ju³ta² yxau²xai³lain¹sxā³ ī³ka³li³si¹nx2ti³jau³su², ī³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la².

ī³tih³nxe³jau³xa² a²ne³ki³san¹jau³su²

17 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². Na¹ha²kxai³, txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ au³txi³ ain³nha²sxā³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ku³lhxa³thin¹te²a² ya³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txa² wi¹lī³we¹yhu¹yah³lxin¹ju³ta² kho³te³lhxā³ o²la³kxi², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² ā³ke³tā³nā¹sih¹nxa²ti³jau³nū³su² o²la³kxi², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹jau³xa² sa²yxo²ā³si¹nx2ti³jau³nū³su² ī³tih³nxe², nxe³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txai²lē¹. Yxau²nū²kah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ ā³nhait¹sxā³ ha³na³ka³lxi³ yxau³je²txain¹yah³lxi³hē¹la².

18 A²nxe³tū³ka³txa², hai³txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²we¹tū³ka³txi³sxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² yen³kxa²

so¹lx³i³ kq³nxe³ti³ yxo²kwain³tũ³ka³txai²la¹wa². Wãn³txa² wi¹ki³lxo³jau³xa² i³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxã³ kwa² wi¹lhin¹ki³lxo³ti³hi¹txa²lx³i³ha³ta²wa². Te²u¹jã¹nxe³jau³xa², a²nũ²a² a³la³kxi²nxa³te²su² te²a² ain³kxi²kxai²lẽ¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ãn³ke³tã³nã¹hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².

19 Yxãn¹ta¹, wxa²yu³ta² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹jah³lx³i³to³ta¹hi¹nhẽ³la². Nxe³yah³lxin¹ju³tau³tẽx1tã², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹na³la². Nxe³ha²kxai³, ka³li³sa²si¹yhah³lxin¹nha²wa². Jã¹nxa¹jau³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lx³i³ a³la³kxi², ha³na³ka³lx³i³ kq³nxe³ju³ta² sa²yxo²we¹jah³lxan³kxe³su², wi¹lhin¹sxã³ yxau², nxe³jah³lx³i³hẽ¹la². Yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa².

20 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³nhãu²no³ti³hi¹tẽ³jah¹lo²su² na³la². A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² jũ¹nxe³ ye³jen¹nãu³a¹ Sa³ta³na²jah¹la² nũ³kxũn³ju³ta² wa³ka³ti³lo³tu¹wa². Nxe³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wxa²nũ³kxũn³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ Sa³ta³na²jah¹la² yxau³syen¹nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³, nũ³kxũn³txi³ sa²nẽ³khou²ki¹xi¹nx2ti³xa³lho³la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hãu²non³sxã³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² kãin² thã¹i³ti³la² a³lx¹i¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

21 Ti³mo²jah³la² txai²yã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³kxi²jah¹lo²su² jah¹la² a²ha³ta³nxa² ã³sa²si¹hã³ũ¹nx2ti³na³la². Jã¹nxe³sxã³, Lu²si³ah³la², Ja³sãu²ah³la², So³si³pa²jah³la² ain¹sxã³, txai²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹lo²nãu³xa² Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²ha³ta³nxa² ã³sa²si¹hã³ũ¹nx2tain¹na³la².

22 Jã¹nxe³sxã³, txai²na¹xai²na² Te²si³o³ah³lo²na¹xai²na² Pau²lah³la² yxo²wãn³txa² ain³kxi²so¹sxã³, ta³nxã¹nxai²na² ã³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Wxã²yã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na² txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³nx2ta¹wa².

23 Jã¹nxe³sxã³, Kai²ah³la² a²ha³ta³nxa² i³hen³txi³nx2ti³na³la². A²nxe³jah¹la² sx²i²ha², Pau²lah³lo²na¹xai²na² yxau³yai¹na¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² thĩ¹nãin²txi³ ã³yã³nũ²kxi²ya³sain¹to³sĩn¹na³la². Jã¹nxe³sxã³, E³ras²jah³la² sx²i²jen³na² kãin²je³na² yxau³na¹je³je¹nai²nãn¹tũ³ka³txa² ã³yho³hi²txã³nxa² i³hau³kot3so¹ain¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² a²ha³ta³nxa² i³hen³txi³nx2ti³na³la². Jã¹nxe³sxã³, Kwa³jah³la² txa²wã³tã³jah¹la² a²ha³ta³nxa² i³hen³txi³nx2ti³na³la².

24 Jã¹nxa¹jau³su², Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² kãin² thã¹i³ti³la² a³lx¹i¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²ki³jau³su²

25 Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxa¹sah¹lx³i³hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² so¹lx³i³ hxi²kan¹txi³lo³txa²lx³i³jah¹lo²nũ³ai²la¹wa². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, kan²txi³, Sũ³na² sa²yxo²wet1sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wa². Jã¹nxe³si¹nx2ti³jau³su², nxe³nx2ti³na³la². Txai²na¹xai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹ka³tu³, Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3jah¹la³ i³yau¹ũ³nx2ti³to³hxai²na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³na¹jau³xai²yã¹nxe³jau³lx³i³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹txi³lo³txa²lx³i³tu¹wa². Wãn³txai²na² tah²yau³xai²na² i³ye³kxi¹nx2ti³sxã³, Je³su²jah³la² i³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³ i³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na², kxã³nãu³u¹tai²na² a²lhun³tu² a³la³kxi²txi³hex1ki³sxa³jau³su² ha²kxai³, wãn³txa² hã³jau³su² ha²kxai³, ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹, a²jut1so¹lx³i³ a²nũ²a² ã³wha²li¹lhxã³ ã³hũ³yũ²ki²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

26 Nxe³ju³ta², ha³la³je¹nũ³wa³kxu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txa² i³tih³nxe³tũ³ka³txi³su² tũ³ka³txi³nũ³a² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

A²nxe³tũ³ka³txai²na², Sũ³na²wãn³txa²ain³kxi²so¹ki²sxã³ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³lhxã³,
wãn³txi³tũ³tah²yau³tũ³ũh³yũ²ki²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²na¹,
hĩ¹nai²na²sa²kxai³lu²Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³su²tãu³kxai³lu²,
ka³tẽ³su²yxau²wa³to²a³li³tãu³su²tãu³kxai³lu²,ĩ³kwa³na³te³nah¹li¹,
a²sa³wi³ha³li³nãu³xai²na²sa²kxai³lu²sa²yxo²we¹te³na¹,wãn³txai²na²
tah²yau³xai²na²ĩ³ye³sxã³,a²nũ²a²yuh³xai²nãn¹ko³xan¹tũ³ka³txi³nãu³xa²
yxo²ha³kxa¹e³lẽ³na²ĩ³yau¹ũ³hain¹na³la².A²nũ²a²yxo²ha³kxa¹Sũ³na²wãn³txa²
yxo²ĩ²i²,sa²yxo²we¹ti²,nain¹txai²lã¹.Ain¹na³la².

27 Nxe³ha²kxai³,Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³su²tãu³a¹hãĩ¹nxe²
a³la³kxi²ta³lun²khai¹nxe³tãu³su²tãu³a¹,wxi²kin³ti³ton³sxã³
ĩ³yĩ¹li²wa³to²hi²ya³sah¹li³hẽ¹la².Je³su²Kris²tu³jah¹la²kãĩn²
sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³,nxe³ya³sah¹li³hẽ¹la².Ju¹ta²wain³na³la².Ta³lu²na¹wa².

1 Korīntios

¹ Pau²lah³lo²na¹xai²na² A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹la¹txā³nxa² ũ³hū¹nx2ta¹tu¹wa².
 Ī³sa²si¹hā³ū¹sa¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā²
 Ī³hen³txi³jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³
 hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Sos³tē²yah³lo²su² txa²wā¹lon³yah³lo²su²
 yxau³ya³sain¹nūn³na³la².

² Ko³rīn²to²thi³na² yxau³yah³lxin¹tū³ka³txi³ Ī³nxa² Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³ Ī³nxa² ain³kxi²sah¹lxi³hē³la². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹txa²lxi³ha²kxai³
 ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa².
 Yxo²i²yah³lxi³si¹nx2ti³nūn³jau³su² Ī³kaix1so¹nx2ti³nūn³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³
 ha³lo²a² Ī³li³thi³na² yxau³yah³lxin¹tū³ka³txi³ Ī³nxai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³si¹jau³su²
 Ī³ye³kxi²yah³lxin¹te² Ī³nxa² ũ³wha²li¹lhxū¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē³la².

³ Nxa¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² Txa²wā¹wi³nu²su²
 nxe³te²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 nxe³te²nān²tu³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³li²nx2ti³si¹hi²
 wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su²
 ten³sa³nha²wa².

Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ Ī³nē³jau³su²

⁴ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³li¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa².

⁵ Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³
 a³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³ wxi²kan¹txi³ Ī³tih³nxe³nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē³la². Jā¹xah³lxin¹ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa².

⁶ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² Kris²tu³jah¹la²
 wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³jau³xai³tā² ya²la³la¹ kāi³ūh¹nx2ti³ta¹ti²tu³wa².

⁷ Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³ a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² wahx3yah³lxin¹tāu³a² wxa²ē¹nāu³ai²na² yen³kxa²
 wi¹te²a² wā³ko³txa²lxi³xa³hē³la². A²yxo²ha³kxa¹ ũ³hū¹nx2ti³na²hē³la².

⁸ Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a³ka³nxi²nxa³ta³lxa¹ ā³nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³tu¹wa².
 Ā³nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a³ka³nxi²tāu³a¹ ko³nxe³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxāi³ti³nx2ti³xa³lho³la², Sū³na² wān³txa² kan²txi³
 yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³la².

⁹ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² ya²la³lai²la¹wa². Wān³txa² e³kxi²nān²tu³
 ya²la³tu³ Ī³yūt1se³tu¹wa². A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² Ī³kaix1so¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ yxo²i²yah³lxi¹lxa².
 Wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nū²kxi¹nx2ti³sxā³ yxau²xai³lah³lxi¹lxa². A²nxe³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa².

Yxo²i²tū³ka³txa² ā³nhai²ta³lxi³yxau²xai³jau³su²

¹⁰ Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē³la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 nxe³te²na² a²wān³txa² Ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Ī³ye³ī³yi²lhon¹ta³kxi²sxā³

ā³nhai²ta³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³xa²
yxau³ka³na³ka³nat³sxā³ ain³nha¹jah³lxi³hē¹la². Ā³lxa²txi³
ain³waun¹txi³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Ko³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li²waun¹nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la².

11 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Klo³e²yah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³hen³txi³sain¹na²hē³la².
ĩ³ye³ĩ³yi²lhon¹ta³kxi²sxā³ ĩ³hait²ta³lxi³nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

12 Nxe³yah³lxin¹jau³xa²sa¹, wxa²ha³tih³xan¹tũ³kā³txi³ ĩ³nxa² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Txai²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹.

Yxah³lxi¹nha²kxai³:

— A³po²lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³:

— Txai²kxai³ Pe²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹.

Yxah³lxi¹nha²kxai³:

— Yxān¹ta¹ txai²li² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹.

Yxah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Yau³xā³lxa³txi³
e³xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

13 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² ĩ³hait²ta³lxi²xai³hĩ³te²la¹xa³?
Pau²lah³lo¹na² sa²kxai³lu² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²nũ¹nx²tain¹te²la¹xā³? Pau²lah³la²
ĩ³lxa² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²tain¹thai¹la²? Hai³txi³
ti³he¹nx²nxa³wa².

14 ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²ti³xa³tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Kris³po²ah³la²
so¹lxi³ Kai²ah³la² so¹lxi³ tē³sxā³ ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ai¹na¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³na¹jut³su² Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxi²na¹wa².

15 Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ e³yah²lxa³lxa². E³yah²lxan³te³nah¹lxi¹:
— Pau²lah³lai²na² a²ĩ³lxa² yxo²ĩ²a¹ha²kxai³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sa³na²hē³li¹.
Yah³lxin¹jau³su², hxi²kan¹txi³ e³yah²lxan³tho³la².

16 Jā¹nxa¹jut³su² Es³te²fa³na²sah³la² nũ³kā³txa² tē³sxā³ ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹nũ³na¹tai¹tu³wa². A²nũ²a² ā³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nũ³na¹te²ta²hē³ku²
nxa¹nha²wa². Yxān¹ta¹ hāix¹te²sĩ³lxi³nha³la². Te²na² so¹lxin³na³la².

17 A²nũ²a² tē³sxā³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹sain¹jau³su²
ĩ³sa²si¹hā³sai¹nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³yau¹ũ³nx²ti³si¹sain¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³sain¹na²hē³la². A²nũ²a² a²hoh³lxi³su²
jau³khai³xa² e³nxa³hē³la². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi³nē³jau³xai³tā² hi³sa³ka³txa²
ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta² so¹lxi³ e³a¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ Je³su²jah³la²
ya³lu²kxi²nē³jau³xai³tā² e³nxa³ke³la³te²kxai³ kwa²toh³lxi³jau³su² hĩ³nx²na³la².

Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wā³nxĩ¹ni² a²hoh³lxi³si² nxe³jau³su²

18 Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² hi³sa³ka³txa²
ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta² nxe³jau³xai²na² te³nai¹nxa³te²na² yũ²na³la². Ā³la²
a²ē¹nāu³ai²na² ya³lu²ju³ta³nũ³a² ā³la² yũ²na³la², Kris²tu³jah¹lai²na²
wān³txa² yxo²ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³la². Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹kĩ³na¹xai²na²
kwa²toh³lxi³jau³sxa³wa². Nxe³nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
yxo²ĩ²kĩ³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ā³la² ũ³hũ¹nē³na³la².
Wān³txa² wā³nxĩn¹jau³su² na³la².

19 Kxā³kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² a²hoh³lxi³si²ju³khai³xa² ā³na¹a¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a²
wain³txi³ wā²nxũ¹hain³nhain¹ju³khai³xa² ā³na¹nũ³na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nũ¹nhē³ju³ta²
te³nai¹nxa³ha²kxai³ nxe² ũ³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a² wān³txa² a²hoh³lxi³su² te²na² kãi²nxa³ha²kxai³
ha³teh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² ĩ³yau¹ũ³te²su² te²na² kãi²nxa³ha²kxai³

a²nũ²a² a²hoh³lxi³su² ha²kxai³ i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹te²su² te²na²
kãi²nxã³ha²kxai³ nxe²na³la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹:

— Kwa²toh³lxi³jau³xai²la¹wi¹, yuh³xai²nãn¹jau³xa²su¹. Txa²wã¹sũ³na²
nxẽ³ta²wa².

21 Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² so¹lxi³ yũ³kxai²nãn²tu³
hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² i²hĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² yxo²i²te²su² te²a² so¹lxi³ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³tain¹na³la². Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² i³yau¹ũ³sĩ¹na¹jau³xa² a²nũ²a² ã³xa² kwa²toh³lxi³jau³hũ³ye²kxan²ti³
a²ẽ¹na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jau³xai²la¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na²
ten³te²ju²hẽ³la².

22 Jã¹nxe³sxã³ Ju³te²an¹te²su² te²a² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ju³ta² so¹lxi³
te³nai¹nha²kxai³ Kre²ka² nũ³ka³txe²nãn¹te²su² te²a² sa²kxai³lu² a²hoh³lxi³sa²ju³ta²
so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ nxain¹na³la².

23 Nxain¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² hi³sa³ka³txa²
i³hxi²kĩ¹la³kxain¹sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²na²
so¹lxi³ i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²sa¹wa². Jã¹nxe³jau³xai²na² Ju³te²an¹te²su²
te²a² ain³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ i³xan³tai¹nha²kxai³ Ju³te²an¹te²sxa³te²a²
ain³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ kwa²toh³lxi³jau³su² yai¹nha²kxai³ nxe³yain¹na³la².

24 Nxe³kxan²ti³ a²nũ²a² i²li³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³ i³so¹tu¹wa².
Ju³te²an¹te²su² te²la³ ta³nxã² Ju³te²an¹te²sxa³te²su² te²la³ ta³nxã²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² i²sxã³ i³so¹tu¹wa². Nxe³te²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹lo²su²
te²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² a²wã³nxĩn¹ye²kxe³la³ ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
a²hoh³lxi³ye²kxe³la³ ha²kxai³ nxe²na³la². Kris²tu³jah¹lo²su² na³la².

25 Nxe³sxã³ a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² jũ¹nxe²
a²hoh³lxi³su² na³la². Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kwa²toh³lxi³jau³su²
ki³lxo³yxah³lxin¹jau³xai²na² ã²la² ã³sen³sai¹sxã³ a²hoh³lxi³su² jau³xai²la¹wa².
Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² a²nũ³kxũn³ju³ta² jũ¹nxa² yũ²na³la². Nxe³yãn¹ta¹
Txa²wã¹sũ³na² kũ³we²ki²la² nũ³kxũ³nxã³ki³lxo³xa³lhin¹kxan²ti³ ã²la²
ã³sen³sai¹sxã³ nũ³kxũn³khaix1nx2na³la².

26 Txa²wã¹tã³nãu³xãĩ³. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³
i³so¹nx2ti³hĩ¹nai³tã² i²xi²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nai³tã² yuh³xai²nãn¹te²a²
a²hoh³lxi³su² te² i³nxã² ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹khai¹nxe³te²
i³nxã² ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ a²nũ²a² kãin² sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³xa³ha²kxai³
nxe³nx2ti³tai¹ti²tu³wa².

27 Te²yã¹nxe³sxã³ yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxi³su² te²a² kãin²
yũ³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² a²hoh³lxi³su²
ju³ta² ne³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³ ã³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Te²yã¹nxũn³sxã³
yuh³xai²nãn¹te²a² a²nũ³kxũn³ju³ta² kãin² yũ³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxan²ti³
Txa²wã¹sũ³na² a²nũ³kxũn³ju³ta² i³nũ³kxũn³ti³nx2ti³ha²kxai³
ã³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
ãũ²lxa²to³tain¹yah³lxin¹tu¹wa².

28 A²nũ²a² hxi²ka¹nxã³jah¹lo²hũ³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³
i³so¹ain¹na²hẽ³la². Ko³te²hũ³te²a² i²sxã³ i³so¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
yuh³xai²nãn¹te²su² te²a² kãin²ki³lxo³nha²ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²ti³hi¹tu¹wa².

29 Jã¹nxe³jut3su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ hxi²kan¹txi³ yxo²kãin²txi³
e³te²sxa³yu²hẽ³la².

30 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ka³te³na² wi¹tãu³la³ ũ³hũ¹nx2ti³na³la².
Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²kxi²wxe³nũ¹nx2ti³na³la².
Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² a²hoh³lxi³su² nũ¹nhẽ³na³la².
Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²i²ki³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu²

wain³te²lo³tē³na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ yxau²xai³ti³hi¹tē³na³la². Ko³nxe³ti³ kǎi³ki³kxa² yo³ha² ā³wa²su¹kxi²nē³sxā³ yxau³ya³nhē³na³la².

31 Nxe³ju³ta²i²li² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i²li³te²a² wā²nxū^h yxo²kāin²e³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² i³hau³ko³tū¹nhē³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kāin²e³kxai²nān²tu³ wain³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. A²wi¹lhī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nx2ti³te³lhxā³ wxā³na¹hī¹nai³tā² wān³txa² wa³lxe³jau³su² e³kxi¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

2 Nxe³yān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hē¹la². Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxai¹nha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ju³ta² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Yau³xā³sa² yxo²ha³kxa¹ nxe³wā²na³a¹tai¹ti²tu³wa².

3 Nxe³nx2ta¹hī¹nai³tā² ya³lo³txi³na¹ju³ta² yū³sa²nxa³ha²kxai³ yuh³lxi³sa²sxā³ ka³ta³ta³sa³ha²kxai³ sa³tai¹ti²tu³wa², Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ i³yau¹ū³nx2ti³nxa³kxa²yan³txi³sa³.

4 Txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³su² wa³lxe³txa³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³kxi¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ nxe²nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²kat1sa²jau³su² wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Kris²tu³jah¹la²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

5 Nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² hai³txi³ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² khai³xan¹jau³xa² hxi²kan¹txi³ ā³nhxi²wxe³nūh¹ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³nxin¹jau³khai³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ā³nhxi²wxe³nūh¹ki³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²su² te²a² kǎi²non³te²na² so¹lxi³ wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xa² i³yau¹ū³ai¹na¹wa². Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³nxa³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te³a³ hxi²kan¹te²na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xai²li² e³nxa³ha²kxai³ te²sa¹wa². A²nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ye³jen¹na² ā³wa²sut1sxā³ ne³ki³son³tu¹wa².

7 Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² so¹lxi³ e³a¹wa². A²nū²khai³xa² ko³nhain¹jau³sxa³wa². A²wi¹lhī¹nu¹tai²nān²tu³ txa²wā¹ha³lo²a² yū²nxa³hī¹nū¹tai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³ e³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Txa²ki³lha³lxa² yxo²i²te²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹tai¹na¹tū¹xā¹. Txa²ki³lha³lxa²na² sa²kxai³lu² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kǎi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹kxai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wē³sa² yā¹xain¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² kǎi³jau³nū³a² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

8 Yuh³xai²nān¹te²a² a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² a³la³kxain¹jau³sxa³wa². A³la³kxain¹ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Tah²si²ha²kxai³ tē³sxā³ hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxai¹nhī³nx2nxa³wa².

9 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² a³lxi²ki³te²nāu¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² āu¹la³kxi²nē³na²hē³li¹. A²nxe³te²na² txa²wā¹ye³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹ne³nxē³na² ain³kxi²nha²ki³sxa³ha²kxai³

txa²wā¹ē¹nāu³a² a³la³kxi²kī³sxa³ha²kxai³ kī³sxa³ju³tai²la¹wi¹.
Wi¹ju³ta³nū³a² so¹lxi³ yū³nē³tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²tj³ai¹tj²tu³wa².

10 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ au³txi³ e³kxi²nha²jau³khai³xa²
ĩ³yau¹ū¹nhē³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su²
ĩ³yau¹ū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². A²hoh³lxi³su² khaix¹jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na²
au³txi³ e³kxi²nha²jau³khai³xa² ĩ³yau¹ū¹nhē³na³la².

11 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jau³xa²
hxi²kan¹txi³ a²nū²a² ā³xa² e³kxi²nha²ye²nyhu¹in¹jau³xa² ain³kxi²nyhu¹kī³te²sxa³yu²hē³la².
Wān³txa² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jah¹la² so¹lxi³ a³la³kxi²te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jau³xa² a²nū²a² ā³xa² a³la³kxi²hī³kī³sxa³wa².
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²nha²jau³xa²
a³la³kxi²hī³nx²na³la².

12 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³txi³khai³xa²
nxū²kwai³yxau³nē³ye²si¹jau³nū³su² ũ³hū¹nē³na²hē³la². Hai³txi³ yuh³xan¹te²a²
yāu³ka³txi³la³ kō³nxe³te²la³ ũ³hū¹nē³lxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³txa² ĩ³sa²si¹hā³ūh¹nē³kxah³lai²na² ũ³hū¹nē³na²hē³la². Nxe³lha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³nūh¹kī³tā³la². Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³
ĩ²nē³jau³nū³su² ā³ne³wxe³nūh¹kī³tā³la².

13 Jā¹nxe³jau³su² wān³txai²li² ĩ³yau¹ū³nx²ta¹jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² ĩ³yau¹ū¹sa²jau³xa² so¹lxi³ ĩ³yau¹ū¹nx²ta¹wa². Hai³txi³ a²nū²a²
kwa² a²hoh³lxi³su² kī³lxo³te²a² wān³txi³sxa³wa². Oh³nān¹jau³xa² so¹lxi³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ tē³sxā³ ĩ³yau¹ū³nx²ta¹wa².

14 Yxān¹ta¹ a²nū²ai²li² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³jah¹la²
sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²sxa³yu²hē³la².
Hāi¹nxe³sxā³.

— Kwa²toh³lxi³jau³syex¹nx²na³li¹. Nxe³nyhu¹te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³txai²na² nxū²kwai³yxau³jah¹la² so¹lxi³ oh³xai²nān¹jau³xa²
a³la³kxi²te²ju²hē³la².

15 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³jah¹la²
sa²kxai³lu² ĩ²li³ju³ta² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³tā³nxa² a³ya³txi²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹
yuh³xai²nān¹jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi²jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹tā³nxa²
wi¹lxa³tā³nxa² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²te²sxa³yu²hē³la².

16 Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:
— Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jau³xa² a³la³kxi²nū¹te²la³
yū³kī³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² ĩ³tih³nxe³kī³ju³ta²
yū³te²sxa³yu²hē³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ wā²nxūh¹ Kris²tu³jah¹lai²na² ain³nha²jau³xa²
so¹lxi³ ũ³hū¹nē³na³la².

3

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² kāi³kī³tā³la².

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē³la². Wē³ha³lxa² yā¹yxah³lxi¹lxa².
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kwēn¹ta² yxo²ĩ² ā³si³wxe³jah¹la² yā¹yxah³lxi¹lxa².
Yuh³xai²nān¹ta² wān³txa² so¹lxi³ ain³kxi²yah³lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na²
hxi²kan¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² hxi²kan¹jau³la³
ĩ³yau¹ū¹nx²ti³nxa³hē³la².

2 Wē³sai²na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ i³te²ju²hē³la². Yain³txi³khai³xa²
hxi²kan¹txi³ ĩ³yain³te²sxa³yu²hē³la². Jā¹nxe³jut³sū³nxe²yah³lxi¹lxa².
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹tai²na¹ yxo²ĩ² ā³si³wxe³te²yā¹yxah³lxi¹lxa².

Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wxi²kan¹jau³khai³xa² hxi²kan¹txi³
ā³ne³wxe³yah³lxa³lxa².

3 Yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². Wxa²nũ³ka³txi³
ĩ³nxai²na² ĩ³ka³tā³nxe³nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ kwa² wān³txa²
ĩ³ye³sxā³ ĩ³yi²yi²lhon¹ta³kxa¹ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².
Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹yxah³lxi¹lxa². Yuh³xai²nān¹jah¹la²
yā¹nxe² kāi³yah³lxi¹lxa².

4 Wxa²nũ³ka³txai²na² ĩ²li³te²a² e³lah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i², āh¹
ĩ²li³te²a² e³lah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²li² A³po²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i²,
nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² kāi³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

5 Nxe³ha²kxai³ A³po²lah³lai²li² hxi²kan¹jah¹lo²sxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² hxi²kan¹jah¹lo²su²nũ³nxa³wa². Hāi¹sxā³
Txa²wā¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxi³su² sī¹na¹wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³sī¹na¹ha²kxai³ yxo²ĩ² ā³si³wxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Txa²wā¹sũ³nai²li² ĩ³kwa³na³sa²sī¹nha²kxai³ ju¹tai²li² ĩ³yau¹ũ¹xai³nxa²lxi³sī¹na¹wa².

6 Hai³sxai²na² wa³kon³ki³ju³ta² yā¹nx2na³la². Hai³sxai²na² ũ³whĩ¹ki³jut3sũ³nxe²
Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Yain³ta³ne³kxa²
ĩ³yau³xa² ũ³whā³kxi²ki³jut3sũ³nxe² A³po²lah³lai²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
yain³ta³ne³kxai²na² ĩ³wi¹we¹kxa² yā¹nxe² a²nũ² ĩ³nxai²na² yxo²ĩ²si¹nx2ti³na³la².

7 Nxe³yān¹ta¹ ki¹ai²na² ũ³whĩ¹jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³
ka³lũ³ju³ta³nũ³a² ĩ³yau³xa² ũ³whā³kxi²jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³
nxe³te²ju²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³nai²na² so¹lxi³ yain³ta³ki³ai²na²
ka³lũ³ti³hi¹tha²kxai³ wi¹wen¹ti³hit1tha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³jah¹la² so¹lxi³
hxi²kan¹sa²sai¹jah¹lai²la¹wa².

8 Nxe³ha²kxai³ ũ³whĩ¹kxi²jah¹lo²su² ta³nxa² ĩ³yau³xa² ũ³whā³kxi²jah¹lo²su²
ta³nxa² ā³sen³sai¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yũ³ai¹nxa³wa². A²hxi²kan¹ju³ta²
hau³kon³yah³na³la². Wi¹kāi³xa² ai³ya³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na²
ũ³yho³hxi²te²ju²hē³la².

9 Jā¹nxe³nha¹ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wa³ka³li³lot3sa²tũ³ka³txi³si²nha¹wa².
Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² Txa²wā¹sũ³na² hai³sxa² yā¹xah³lxi¹lxa².
Nxe³nx2ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³nũ³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha²
yā¹yxah³lxi³nũ³ni¹lxa².

10 Sxi²ha² txah³lxa³kxa² au³txi³ ā³kat1ta³ka³ta³nũ³su² ũ³whā¹kxi²ju³ta²yā¹nxe²na³la²,
Kris²tu³jah¹la²sa². Au³txi³ ā³ka³ti³si¹hin¹jau³su² ũ³si³ya³ki³kxai²nān²tu³
sxi²ha² hai³txi³ ā³ya³hxi²sxā³ ā³kho³te²sxa³yu²hē³la². Jā¹nxe³jut3sũ³nxe²
khāuh³lxa³txon³nyhah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
wān³txa² yxo²ĩ²ah³lxi³si¹nx2ta¹jau³su² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wa².
Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² yxo²ĩ²xa³te²nāu³xa² ĩ³yau¹ũ³si¹hai¹na¹jau³su²
ĩ³hxi²kat1sain¹na²hē³la². Jā¹nxe³kxe³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txan²tu³
ĩ³hen³txi³ki³kxe³su² sxi²ha² au³txi³nāu³xa² yā¹nx2na³la². Txai²yā¹nxe³sxā³
a²nũ²a² ā³xa² wi¹lĩ³sxa³kat3sũ³na³la². A²nxe³te²na² sxi²ha² txon³tũ³ka³txa²
yā¹nxain¹na³la². Wain³txi³ ĩ³tih³nxe³txai¹lxa².

11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ĩ³sa²si¹hā³ũ¹nhē³na²hē³la². ĩ³sa²si¹hā³sxā³ ĩ³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Txa²ki³lha³lxa² so¹lxi³ yxo²ĩ²sa²tē³jah¹lxi³hē¹li¹. A²nũ²a² ā³xai²na²
yxo²ĩ²ah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nē³lain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha²

txah³lxa³ki³a² au³txi³ ũ³si³ya³kxi²ki³ka³ta² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² A²ki³lha³lxa² ũ³whxe³ū¹nhē³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ en²nē³nxa³lho³la².

12 Nxe³tū³ka³txai²na² sxi²ha² ton³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Jā¹nxe³nū²la² a²nū²a² i²li³te²a² ou²ro²ki³su² ta³nxa² pra²ta²ki³su² ta³nxa² txah³lxa³kxa² a³li²ki³a² i²li³ki³su² ta³nxa² nxe³ki³a² tē³sxā³ sxi²ha² wi¹thi³na² txo³nai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³thi³nai²na² wān²ju³ta³la³ yū³hī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² i³tih³nxe³nx2ti³tū³ka³txa²kxai³ wain³jau³su² i³tih³nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wā²nxa³thi³na² ton³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Te²yā¹nxūn³jut3su² a²nū²a² ā³xa² hi³sa³kat3su² ta³nxa² wai³nhxān³sxu² ta³nxa² si³sa³nxān³su² ta³nxa² nxe³sxā³ tē³nū²la² sxi²ha² txo³nai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³thi³nai²na² wān²ju³ta² yū³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² i³tih³nxe³nx2ti³tū³ka³txa² wai³nxa³jau³su² i³tih³nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wān²thi³na² ton³tū³ka³txa² yā¹nxai¹nhī³nx2na³la².

13 Nxain¹kxai²nān²tu³ kxā³non³tāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxī²sxā³wxā³tāu³a¹ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² i²te³lhxā³ wxā³tāu³a¹ kāi³ki³ju³ta² i²nē³lain¹tu¹wa². Kāi³ki³ju³ta² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² e³lxah¹ i²nē³lain¹tu¹wa². i²nē³lhxā³ a³ya³txi²sxā³ i³yī¹li²nē³tu¹wa². i³yī¹li²nē³ju³ta² ha³nxe²a² yā¹nxe³hī³nx2na³la². Kāi³ki³ju³ta² ha³nxe²a² yan³sxā³ wān²ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² i²nē³lhān²sxā³ i³yī¹li²nē³lain¹tu¹wa².

14 A²nxe³jah¹la² sxi²ha² txon³thi³na² wā²na³kxi²ti³hi¹txa³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ wi¹wi¹nxe² ũ³yho³hi²nyhain¹tu¹wa².

15 Nxe³yān¹ta¹ sxi²ha² ũ³txo³nain¹ju³ta² wā²nhxan³kxai²nān²tu³ ũ³yho³hi²kxe³nū³a² tū¹kxi²hī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² ũ³ton³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² wān²kxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a² so¹li³ ih³hī³nx2na³la². Nxe³kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² wi¹kāi³xa³te²su² te²a² a²yo³ha² yū³hī³nx2nxa³wa².

16 Nxe³yān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yā¹xah³li¹lxa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxu²kwai³yxau³nx2ti³na³la².

17 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹khai¹nx2na³la². Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sxi²su² yā¹xah³li¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nai¹te³lhxā³ a²nū²a² nxe³ke³la³te²kxai³ a²nxe³te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²tu¹wa².

18 Nxa²ha¹te¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² i³ki³ha¹kxi²nha²yah³li³txa³hē¹la². Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² wān³txi³kai³lu¹, e³yah³lxin¹te³nah¹li¹:

— Txai²na² a²nū²a² a²hoh³li³sa²ju³ta² yū³na¹nha¹. Nxa¹ha²kxai³ a²hoh³li³sa¹nha¹. Wxa²ē¹nān¹jau³xa² yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²hoh³li³syah¹li³hī³nx2nxa³lxa². Oh³xai²nān¹ta² a²hoh³li³su² jah¹la² so¹li³ a²hoh³li³khai³lxa³ hī³nx2na³la².

— Nxe³jau³xai²na² kwa²to³li³jau³xai²la¹wi¹. Yuh³xai²nān¹te²su² te²a² nxe³nx2tai¹nha³ta²wa².

19 Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³li³su² jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ye³i²tāu³a² kwa²to³li³jau³su² na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹li¹:

— Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³li³su² te²su² te²a² ku³kuh³nxe² e³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²na² Txa²wā¹sū³nu²su² hi²sen³su² kwa²to³li³jau³xai²la¹wi¹. Nxe² i³yī¹li²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Te²yā¹nxe³te³nah¹lxi¹:

— Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² hai³txi³ wā³nxīn¹te²sxa³yu²hē³li¹. Kwa²hāi¹nxe² toh³lxi³jut³su² te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxi³ ju¹tai²li² wi¹la³la³kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jah¹la² ā³si³tē³kxi²te² ī³nxai²na² yxo²kāin²txi³ āu²la²ti³ e³yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nē³kxai²la¹wa².

22 Pau²lah³lo²na¹xai²na², A³po²lah³la², Pe²jah³la², nxe³sīn¹sxā³ hxi²nū¹nxā²lxi³si¹sa²sīn¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nxā²sah¹lxi³sīn¹na³la². Wi¹lhin¹nxā²lxi³si¹sīn¹jau³su² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² ū³hū¹nxā²lxi³na³la². Ka³te³na² wi¹tāu³a² ū³hū¹nxā²lxi³na³la². Ya³lu²yah³lxin¹kxan²ti³ wi¹lha²hau³ko³tūh¹nxā²lxi³tu¹wa². Yen³kxa² tau³ton³kxi¹nx2ti³kxa² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² ū³hū¹nxā²lxi³tu¹wa². Ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ū³hū¹nxā²lxi³tu¹wa².

23 Nxe³nxā²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Jā¹nxūn³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa².

4

Kris²tu³jah¹la² ī³sa²si¹hā³sa²sīn¹jau³su².

1 A³po²lah³la² txai²na² nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ī³sa²si¹hā³sa²sīn¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² hāi³jau³xu¹tai²na² ī³yau¹ū³sain¹sīn¹jau³xa² ī³hen³txi³jah¹lo²su² sī¹na¹wa².

2 Nxe³na¹kxa²yā¹nxe³te²he³la³kxi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²yxo²ha³kxa¹ sa²wai³wait³sxā³ wi¹kāi³xa²xai³txai¹lxi¹. Nxe³te²ju²hē³la².

3 Jā¹nxā¹jut³su² a²nū²ai²li² ī²sa²sxā³ ī³yī¹li²sa²ju³ta³nū³a² hxi²waun³txin²nxā³lho³la². Wxāi²la³ tā³nxā² a²nū²a² hxi²kan¹te²la³ tā³nxā² ī³yī¹li²sa²ju³ta³nū³a² hxi²waun³txin²nxā³lho³la². Kāi³a¹ju³khai³su² kxan²ti³ ī²nha²sxā³ ī³yī¹li²nha²ye²sa²nxā³lho³la².

4 Txa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² txai²na² ī²nha²nxā³nha²wa². Wā²nxūh¹lxi³txi³ wi¹lhin¹ti³hi¹nha²ju³ta³la³ te²txā³wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxi³ ī²sa²sxā³ ī³yī¹li²sa²ju³ta³nū³su² hxi²ka¹nhī³nx2na³la².

5 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²ai²li² ko³nxe³ti³ ī²yī¹li²hain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Ha³lo²a² ā³nha³ko³txā³wa². Nxe³ta¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nxī²ju³ta² wah³nxe³jah³lxi³hē¹la². A³ka³nxī²hī¹na¹ a²nū²a² hāi³jau³xa² a²ē¹na² āu³txi³ hāi³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū¹nhē³tu¹wa². A²ē¹na² ko³nxe³ti³ kāi³so¹nhain¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ī³ko²ko²txa²ne¹nhē³tu¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²ki³na¹xai²na² sa²nēn¹kxi²xai³nē³tu¹wa².

6 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wain³txi³ ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² A³po²lah³lai²na² kāi³a¹jau³hū³jau³syē¹nx2ti³na³la². Wxa²hxi²kan¹jah¹lo²nāu³xa² txai²la³ tā³nxā² A³po²lah³lai²la³ tā³nxā² ī²li³te²a² hxi²kan¹te²su² te²la³ tā³nxā² ā³kāi³xai³ju³tai²na² so¹lxi³ sa²nēn¹kxi²xai³txai¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² ā³kāi³nūn³ju³tai²na² ā³kāi³so¹ain¹sxā³ sa²nēn¹kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². A²nū²a² ā³xa² ha³ya³kxa³lxi³su² hi¹ain¹jau³su² ī³kāu³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

7 Īh¹te²a² hxi²ka² sa²sen³sai¹sxā³ hxi²kan¹te²lo³txa²lxi³te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx2ti³xa³lhai¹la²? Nxe³ha²kxai³ Īh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³ nūh¹ so¹kxi²ki³lxo³nyhah¹lxin¹te²la¹xā³?

Yxo²kāin² e³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

8 Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ yũ³sĩ¹na¹xā¹. Yen³kxi³khaix¹sĩ¹na¹xā¹. Ha³lo²a² wa³kxēn³sa²sĩ¹na¹xā¹. Yxān¹ta¹ wxa²nũ³ka³txai²li² yah³lxĩ³sĩ¹nxā³xā¹. Yah³lxin¹jau³su² ya²la³tu³ ha³lo²a² wa³kxēn³ti³nāu³su² yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ hau³ko³ja³syah¹lxĩ³si¹hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ yxah²lxa³lxa².

9 Je³su²jah³la² ĩ³kaix¹so¹sain¹sĩn¹nha²wa². Nxe³kxan²ti³ ā³si³wxē³not3sa²sĩn¹ta²nũ³nha²wa². A²nũ²a²su²lhā³tũ³ka³txi³ hũ³sa²sĩn¹nha²wa². ĩ²sa²sān²sĩn¹sxā³ ko³nxe³ti³ kãi³tũ³ka³txa² yā¹nxa² su²lhā³te³lhxā³ sa²sĩn¹ta²nũ³nha²wa². Oh³xan¹tũ³ka³txa² ĩ²i², yuh³xan¹tũ³ka³txa² ĩ²i², nxe²sain¹sĩn¹nha²wa².

10 Nxe³ha²kxai³lu¹ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ kwa²to³h³lxĩ³jau³su² e³e¹nx2ti³sĩ¹na¹wa². Wxāi²na² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi¹nx2ti³ha²kxai³ a²hoh³lxĩ³su² khai¹ye²yah³lxĩ³nhĩ¹lxa². Hxi²tha²on³sa²sĩn¹kxan²ti³ nũ³kxũn³khaix¹ye²yah³lxĩ³nhĩ¹lxa². Ko³te³kxi²sain¹sĩn¹kxan²ti³ wxāi²na² sa²nēn¹kxi¹nx2tain¹sĩn¹na³la².

11 Ye³ka³lxa¹txi³ he³ja³lu²sa²to³sĩ¹nha²kxai³ ya³lxu²ja³lu²sa²to³sĩ¹nha²kxai³ sa²sĩn¹to³h³na³la². Wān²txa²sa²to³sĩ¹nha²kxai³ kāin² waix¹sain¹to³sĩ¹nha²kxai³ nxe³sain¹te²sa²sĩ¹na¹wa². Hai³txi³txa²sxi²khai³lxa³yũ³sa²sĩ¹nxa³wa².

12 Txa²yain³txa² so¹kxi²te³lhxā³ kāin² wa³kon³nha¹wa². Yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³kxi²sain¹sĩn¹kxan²ti³ wi¹lhit¹sxā³ ĩ³yĩ¹li²hain¹nha¹wa². Nũ³kxũn³txi³ khāuh³lxa³txi³sain¹sĩn¹kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau²xai³sĩ¹na¹wa².

13 Ko³te³kxi²sain¹sĩn¹kxan²ti³ wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³wa²lũ³xain¹nha¹wa². A²kuh³lxa³txi³su¹syex¹tain¹sĩn¹na³la². Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³sxi²ha²a²nxa³ti³ju³ta² ha³lo²a²sa²tā³kxi³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut3sũ³nxe²nxe³sain¹sĩn¹na³la².

14 Jā¹nxa¹jau³su² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sĩ¹na¹tāu³a² āu²lxa²to³txa²lxa¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Hāi¹sxā³txa²wē³ha³lxĩ³hũ³nxe²a³lxĩ²na¹kxa²yā¹nxe³sxā³ ĩ³tih³nxe³nx2ti³te³lhxā³nxe³nx2ti³nha¹wa².

15 ĩ³tih³nxe³nx2ti³jah¹la²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ yũ³yah³lxin¹kxan²ti³ a²wĩ³nu²khai³xa² ka³na³ka³nat3sxā³ yũ³nx2ti³hĩ³nx2na³la². A²nxe³te²a² wxa²wĩ³nu²khai³hũ³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²wĩ¹lhĩ¹na² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxĩ³lxa². Jā¹nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wxa²wĩ³nu²khai³hũ³na¹wa².

16 Nxe³na¹ha²kxai³ wi¹kāi³a¹kxa²yā¹nxe²kāi³jah³lxĩ³hē¹la².

17 Jā¹nxa¹jut3su² Ti³mo²jah³la² ĩ³sa²si¹hā³ũh¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxa² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txa² ĩ³tih³nxe³na¹ha²kxai³ yxo²i² ā³si³wxe³na²hē³la² Ti³mo²jah³la²sa³. Nxe³ha²kxai³ a³lxĩ²na¹wa². Txa²wē³sa²yā¹nx2na³la². Sa²wai³wait3sxā³ wi¹kāi³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wain³txi³ sa²yxo²wet1sa²tē³si¹nx2ti³jau³su² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³su² ũ³hũ¹nx2ti³si¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³xi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³jau³jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tũ³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹to³ha¹wa².

18 Yxān¹ta¹:

— Pau²lah³la² wa³li²nxa³lho³na¹. Wxa²nũ³ka³txa² ha³tih³nũ³ka³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² e³kāi²non³sxā³ ĩ³ye³yah³lxĩ³ta¹hĩ¹nhē¹la².

19 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ wa³li²na¹tu¹wa². Wā³li²na¹kxai²nān³tu³ yxo²kāin²ne³te² ĩ³nxa² ĩ²nxa²lxa¹tu¹wa².

Wxa²wān³txa² ain³kxi¹nxa²lxa¹tu¹wa². Jā¹nxe² wā³nxīn¹sxā³ kǎi³yah³lxin¹ju³ta² ī²nxa²lxi³nū³na¹tu¹wa².

²⁰ Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe² e³kxi²kī³kxai²nān²tu³ ā³ya²la³la¹ Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹sxā³ ā³si³tē³kxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kī³sxa³kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³kxi²kī³kxan²ti³ kwa² wān³txi³su² hī³nx2na³la².

²¹ Nxe³ha²kxai³ ju¹ta²li² nū¹hī²jah¹lxi³hē¹la². Wā³li²na¹tāu³a² ī³kwa²i²kxi²sxā³ ī³wai³si¹nx2ta¹jau³su² tā³nxa² txa²ē¹nāu³ai²na² thāi³ti³la² a³lxi²si¹nx2ta¹jau³su² tā³nxa² nū¹hī²jah¹lxi³hē¹la².

5

Yxo²i²tū³kq³txi³nāu³xai²na² kq³nxe³thi¹nain¹jau³su².

¹ Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³ka³txi³ ī³nxa² kq³nxe³thin¹khaix1te²a² yū³yah³lxi³ta¹hi¹lxa². Kq³nxe³khaix1ju³ta²la¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su² te²a² tā³nxa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²a² tā³nxa² te²yā¹nxe² kǎi³ain¹te²sxa³yu²hē³la². Wxa²wī³na² sxe³xa³ka³lxi³khai³xa² tē³sxā³ so¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

² Nxe³kxan²ti³nū¹ yxo²kāin²e³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Hai³txi³ ī³āin²ta³kxah¹lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Jah¹lai²li² ī³sa²ha³lo²sa²tā³ah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la².

³ Nxe³yān¹ta¹ txai²li² nxū²kwa³ye³lot3sxā³ yxaun²nxa³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ txa²ē¹nāu³ai²na² ī²nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²yen³nāu³a² yxau³na¹kxe³hū³nxe² kq³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹wa². Kq³nxe³thin¹sxā³ kǎi³jah¹la² ā²la² kq³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ī³ye³kxi²sa²jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

⁴ Nxe³ha²kxai³ ā³yā³nū²kxi¹jxah³lxi³hē¹la². Ā³yā³nū²kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²ē¹nāu³ai²na² ā³nū³kxi¹nx2ti³nū³na¹tu¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² ā³si³tē³kxi²nē³tu¹wa².

⁵ A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kq³nxe³thin¹sxā³ kǎi³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ī³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Kq³nxe³ti³ kǎi³i¹nhē³li¹. Sa³ta³na²jah¹la² a²wa³kxēn³sye¹txai¹li¹. Yah³lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Kq³nxe³ti³ kǎi³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ā³yxo²o³tū¹si¹yhah³lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³kxai²nān²tu³ a²nū²khai³xa² ā³kho³kxan²ti³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wxā³hī¹na¹ a²wi¹tāu³khai³xa² ā³wa²sut1sxā³ yxau³tu¹wa².

⁶ Jā¹nxe³jut3su² yxo²kāin²txi³ e³lah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Te²yā¹nxe³jau³su² txa²wā¹yah³la²nāu³xa² e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tū³xa² ī³wa¹kxi²ki³a² jū¹nxa² so¹lxi³ ū³sa²wi¹kī³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tū¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ī³wat1te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹yah³la²nāu³a² nē³lai¹nhxai²ta¹ti²tu³wa².

⁷ Nxe³ha²kxai³ kq³nxe³ti³ kǎi³ju³ta³tā² a²wī³na² sxe³xa² so¹kxi²ju³ta³ jā¹nx2na³la². Ī³wa¹kxi²ki³a² yā¹nx2na³la². Jā¹nxe³sxā³ kq³nxe³ti³ kǎi³ju³ta² ī³wa¹kxi²ki³hū³nxe² ā³na¹jah¹lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ yain³tū³xa² tah²nū³xa² yā¹yxah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³kxai²nān²tu³ kq³nxe³ti³ kǎi³ju³ta²

ĩ³wa¹kxi²ki³hĩ³nxe² yũ³yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa². A²kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹ta²na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yũ³yah³lxi¹nha²kxai³ o³ve²a² wẽ³sa² tẽ³sxã³ su²lhã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wã²na³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² o³ve²a² wẽ³sa² su²lhã³yah³lxin¹kxa² yã¹nx2na³la². Ā²la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

8 Jã¹nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta² ĩ²xi²ki³je³na² Pas²kwa² yain³txa² yain³ki³tu¹wa². Yain³ki³tãu³a¹ hai³txi³ ĩ³wa¹kxi²ki³a² yain³ki³sxa³lho³la². Hã¹sxã³ yain³txa² tah²nũ³xa² ĩ³wa¹kxi²ki³la³ yũ³nxa³tũ³xa² so¹lxi³ yai³nhĩ³ki³tã³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² kõ³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta²na² a²nũ²a² ã³xa² kõ³nxe³ti³ ain³kxain¹ki³ju³ta² ã³na¹ki³sa²kxai³ kõ³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ã³na¹ki³sa²kxai³ nxe³ki³tu¹wa². Nxe³sxã³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³ki³sa²kxai³ ya²la³lyu³ta² so¹lxi³ kãi³ki³sa²kxai³ nxe³ki³tu¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ ten³ya³sah¹lxi³hẽ¹la².

9 Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹hĩ¹nai³tã² e³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². A²nũ²a² kõ³nxe³thin¹te²a² ã³na¹sxã³ a³li³si¹nxa²lxa¹jau³su² kwa³na³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

10 Yxã¹ta¹ ha³lo²a² yuh³xai²nãn¹ta²kõ³xai²na² hin¹yah³lxin¹tãu³a² a²nũ²a² kõ³nxe³ti³ kãi³te²su² te²a² ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². A²nũ²ã³xa² yen³kxa² yxo²kwain³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ã³ke³tũ¹sxã³ yen³kxa² so¹kxi²jah¹lo²su² ta³nxa² txah³lxa³kxa² Txa²wã¹sũ³nu²su² ki³lxo³sxã³ ten³ju³ta³lot3jah¹lo²su² ta³nxa² nxe³ju³ta² kãi³sxã³ ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² kwa³na³nxa²lxi³nxa³hẽ³la². Nxe³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ha³ten¹jah³lxin¹ke³la³te²kxai³ yuh³xai²nãn¹ta²kõ³xa² a³li³yah²lxi³hĩ³nxa¹lxa².

11 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² nxe²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² kõ³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²ta³nxa² a²nũ²xã³xa² yen³kxa² kãin² yxo²kwain³ta³nxa² txah³lxa³kxai²li² tẽ³sxã³ txa²wã¹sũ³nu²su² ki³lxo³sxã³ sa²yxo²we¹ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ĩ³wa³ka³si³nyhu¹te²la³ ta³nxa² ĩ³na²jau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ wen¹ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa² ã³xa² ã³ke³tũ¹sxã³ yen³kxa² so¹kxi²ta³nxa² nxe³sxã³ nxe³te²he³la³ka² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²a² so¹lxi³ a³li³si¹jah³lxi³hẽ¹la². ĩ³yain³kxi²ti³hex1nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹la².

12-13 Nxe³na¹jut3su² a²nũ²a² ã³xai²li² yxo²ĩ²xa³te²a² kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hai¹na¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². Yxã¹ta¹ wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³ ĩ³nxa² kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²waun¹nyhu¹ah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²ai³ta³lxi³ kõ³nxe³ti³ kãi³jah¹lai¹ta³lxi³ ã³na¹sxã³ wxa²li³ti³hi¹jah¹lxi³hẽ¹la².

6

Yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ã³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹jau³su².

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ã³nhe¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² te³nai¹nxa³tũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² ĩ³hen³txain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxi³ ĩ³nxai²na² wxa²hxi²kan¹jah¹la² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

2 Nxe³ha²kxai³ kxãn³ton³tãu³a¹ yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² sa²kxai³lu²

yuh³xai²nān¹ta³ nū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ kăi³ain¹ju³tai²li²
 wi¹ta³nxa² ko³ta³nxa² a³ya³txi²yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²li²
 a³la³kxi²yah²lxan³ta²lu¹wa². Nxe³yah³lxin¹ha²kxai³ ha³lo²a² kăi²nxa³ju³ta²
 hxi²kan¹txi³ a³ya³tain¹yah³lxih³nx²nxa³lxa².

³Kxān³nāu³a¹oh³xan¹tū³ka³txa²kăi³ain¹ju³ta³nū³a²a³ya³txi²nū¹hain¹nūn³ki³tu¹wa².
 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² yxau²xai³ki³ju³tai²na² kăi³ki³ju³ta² hxi²kan¹txi³
 a³ya³txi²yah³lxih³nxa¹lxa².

⁴Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²xa³tū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹jah³la²
 yen³kxa² toh³lxa³ta² wān³txa² toh³lxa³ta² i³hau³ko³txa²lxih³si¹hah³lxin¹jau³su²
 i³ye³kxai¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³ i³nxai²na² a²hxi²kan¹te²su² te²a² so¹lxih³
 i³hau³ko³txa²lxih³si¹hah³lxin¹jau³su² i³ye³kxain¹yah³lxihē¹la².

⁵Āu²lxa²tot³sah²lxin¹ha²wa². Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² a²hoh³lxih³su²
 jah¹lo²su² yū³nx²ti³xa³te²la¹xā³? Yen³kxa² toh³lxa³ta² wān³txa² toh³lxih³jau³xa²
 i³hau³ko³te²la³ yū³nx²ti³xa³te²la¹xā³?

⁶Yū³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ko³nxe²nxa³jah¹la²
 i³yau¹ū³hain¹yah³lxih³na²kxai³ yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²jah¹la²
 i³yau¹ū³hain¹yah³lxa³na²kxai³ nxe³yah³lxih³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³ju³tai²li²
 wai³nxa³wa².

⁷Nxe³yah³lxih³na²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wih¹nxa²lxih³xa³wa².
 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kăi³nxa²lxain¹ju³ta³nū³a² ta³nxa² yen³kxa²
 kăi³kxi²nxa²lxain¹ju³ta³nū³a² ta³nxa² nxe³ju³ta² ko³nha²sxā³
 en³yah³lxa³lxa², wi¹ju³ta² so¹lxih³ kăi³yah³lxin¹kxan²ti³na². Nxe³yān¹ta¹
 ā³nhe²kxi²yah³lxih³na²kxai³ wxa²hxi²kan¹jah¹la² yen³nāu³a² i³ye³sxā³
 i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxih³ta¹hi¹nhē¹la².

⁸Yxān¹ta¹ ti³hex¹yah³lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxa²ha³tih³xan²tu³
 ko³nxe³ti³ o²la³kxi²nyhu¹i², yen³kxa² kăi³kxi²nyhu¹i² yxah³lxih³ta¹hi¹nhē¹la².
 Wxa²nū³ka³txi³su² kxan²ti³ nxe² kăi³nyhu¹yah³lxih³ta¹hi¹nhē¹la².

⁹⁻¹⁰Wai³nxa³ju³ta² kăi³te²su² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²li²
 hxi²kan¹txi³ ā³wih¹te²sxa³yu²hē³la². Ā³ke³tū¹nyhah¹lxih³txa³hē¹la².
 Kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nxe³jah¹lo²su² ta³nxa² txah³lxa³kxa² Txa²wā¹sū³na²
 ki³lxot³sxā³ ten³ju³ta³lot³nxe³jah¹lo²su² ta³nxa² txu¹su² in³txa²
 ā³xo²la³kxi²ta¹ka³lxu³su² ta³nxa² in³txa² txu¹ha² ā³xū³whi¹ta³kxi²nyhu¹jah¹lo²su²
 ta³nxa² in³txah²lxih³ in³txah²lxih³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² ta³nxa²
 txu¹ha²lxih³ txu¹ha²lxih³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² ta³nxa² yen³kxa²
 kăi³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kăin² yxo²kwain³jah¹lo²su²
 ta³nxa² i³na²jau³xa² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ wen¹jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa²
 i³wa³ka³si³nxe³nyhu¹jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sxā³ yen³kxa²
 kăi³so¹kxi²nxe³jah¹lo²su² ta³nxa² nxe² kăi³in¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ hai³txi³
 Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² ā³wxe³kxi²hī³ki³sxa³wa².

¹¹Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² i²li³te²su² te² i³nxa² kxān³kxai³
 te²yā¹yxah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ ko³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta²
 sa²wa²su¹kxi²nx²ti³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxih³ sa²yxo²we¹tū³ka³txi³sah¹lxih³lxa².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ wi¹lhini¹te²lo³txa²lxih³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa²
 nxū²kwai³yxau³nx²ti³ha²kxai³ wi¹lhini¹te²lo³txa²lxih³na³la².

Txa²wā¹nū²ai²na² wain³txi³ kăi³ki³jau³su²

¹²Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² i²li³te²su² te² i³nxa² wān³txi³kxai³lu¹,
 e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxih³:

— “Ī²li³ju³ta² kâi³ti³ten³sa³nha¹.” Na¹kxai²nân²tu³ hxi²kan¹txi³ kâi³hî³na¹wi¹. Nîn¹jau³su² kxai²nân²tu³ wain³na³la². Yxân¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ wi¹lhin¹nũ¹nhē³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³yah³lxi³nũ³nîn¹te³nah¹lxi¹:

— “Ī²li³ju³ta² kâi³ti³ten³sa³nha¹.” Na¹kxai²nân²tu³ hxi²kan¹txi³ kâi³hî³na¹wi¹. Na¹jau³su². Wain³na³la². Yxân¹ta¹ ju¹ta²li² a¹thün³jut³su² ju³ta² a²wa³kxēn³sa¹ju³ta² ten³te²txā³wa².

13 Ī²li³jah¹lai²na² wân³txi³kxai³lu¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³ta³yo²ka³nũ³su² te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yo²kxai²li² yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³te²ju²hē³li¹. Yxân¹ta¹ yan¹ye³jen¹nāu³a¹ txa²wā¹yo²kxai²li² ne³ki³son³ti³hit¹sa²kxai³ yain³txa² ne³ki³son¹ti³hit¹sa²kxai³ nxe³tu¹wa², Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka²sa³. A²wi¹lhî¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³te²a² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ki³ju³ta³nũ³a² sa²yo²wet¹si¹ki³jau³nũ³a² so¹lxi³ we¹txa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²yo²wet¹si¹ki³jau³nũ³a² we¹tha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hî¹nu¹ta²nân¹ju³ta² so¹lxi³ yxau²xai³ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ wain³txi³ sa²yo²wet¹si¹ki³jau³nũ³a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĩ³hxi²ka¹tũh¹sa²tē³nē³na³la².

14 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²su² jah¹lo²kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut³su² kxān¹non³tāu³a¹ wā³nxī¹ni² hxi²ka¹ni² nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³ti³hi¹tē³nũ³tu¹wa².

15 Txa²wā¹nũ²khai³ki³na¹xai²na² whāi²na¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²wa³kxēn³ta²nē³na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹nũ²khai³ki³na¹xai²na² a²ĩ³lxi³te²su² te²a² tē³sxā³ tu¹ha² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² o²la³kxi²ki³ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ju³ta² a²wa³kxēn³ti³hi¹tē³hî³nx²na³la². Ju¹ta²li² wain³ti³he¹nx²nxa³wa².

16 Jā¹nxũ³sxā³ ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² ũ³whî¹ti³ki³kxai²nân²tu³ nxēn¹ta¹ka³lxu³su² ta¹ka³lxa² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² a²nũ²a² ā³nũ²kxi²sxā³ yu³ka³na³ka³na³ju³ta³nũ³su² kâi³hî³ki³tā³la². Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ū³whî¹ta³kxi²ki³kxai²nân²tu³ ā³nũ²kxi²sxā³ wxa²nũ²a²nāu³a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta³nũ³su² kâi³hî³ki³tā³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Te²yā¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ yo²i²sxā³ ā³yā³nũ²kxi²ki³kxai²nân²tu³ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ nũ¹ka³na³ka³nat³ja³nhē³na³la².

18 Nxe³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxin¹ju³ta² u²lā³na¹sxā³ ā³waix³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kâi³ju³ta² ĩ²li³ju³ta² kâi³ki³kxai²nân²tu³ txa²wā¹nũ²khai³xa² hai³txi³ ā³kâi³ti³hi¹tē³te²su² jut³su² nxa³wa². Yxân¹ta¹ txu¹ha²ta³nxa²in³txa²ta³nxa²ā³xa² ũ³whî¹ta³kxi²ju³ta² o²la³kxi²ki³kxai²nân²tu³ txa²wā¹nũ²khai³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ kâi³ju³ta² ā³kâi³ti³hi¹nha²ki³tā³la².

19 Txa²wā¹nũ²khai³xa² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nē³jah¹la² a²yxau³ju³khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² sa²si¹hā³ũ¹nhē³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nũ²khai³xa² nxũ¹ wa³kxēn³ta³kxi²sxa³wa².

20 Txa²wā¹sũ³na² so¹kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yo³ha² ũ³yho³hi²sxā³ so¹kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³kāin²ti³hit¹jah¹lxi³hē¹la². Wxa²nũ²khai³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

7

A²nũ²a² so¹nyhu¹ju³ta²ĩ³tih³nxe³jau³su²

¹ Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ ĩ³wā³txi³sah¹lxin¹jau³xa²sa¹. ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxĩ³hē¹la². Jah¹lai²li² wxa²ha³tih³ ĩ³nxai²nān¹jah¹la² nũh¹yxau³ju³ta² wi¹na³la². Txu¹ha² so²nxa³kxan²ti³ wi¹na³la².

² Nxe³yān¹ta¹ kuh³lxa³thin¹sxā³ kãi³ju³ta² yũ³khaix1te²jai¹ti²ti¹. Txu¹ha² so²nxa³ta¹ka³lxu²su² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² yũ³khaix1te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³ in³txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²txu¹khai³xa² so²xai³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ tu¹txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²in³txi³khai³xa² yũ²xai³ju³ta² wain³na³la².

³ Nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³khai³xa² sxe³xi²kxi³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²in³txi³khai³xa² in³txi³nhĩn¹ju³ta² wain³na³la². Nxe²kāi³nyhu¹kxi³ju³ta² wain³na³la².

⁴ A²sxe³xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²khai³xa² a²wa³kxēn³na³ka³lxu³sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wa³kxēn³yah³lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²khai³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²sxe³xa³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wa³kxēn³na³ka³lxai²la¹wa². A²wa³kxēn³su²nyhu¹kĩ³tā³la².

⁵ Wxa²nũ²khai³xa³ a³lxĩ²nha¹ja³hē¹la². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sũ³na² nũh¹e³kxi³ti³ten³nxa²kxai²nān²tu³ nxe³hĩ¹na¹ so¹lxĩ³ ā³nha¹ja³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² nũh¹e³kxi²ta³lu²nĩn¹nũ²la² ā³nũ²kxi²xi¹nha¹ja³hē¹la². Jā¹nxe³wĩ¹ti³nyha¹to³hin¹kxai³ jā¹nxe³ja³hē¹la². A²nũ²kxi²xi²ya³hxa³kxai²nān²tu³ Sa³ta³na²jah¹lo²su² hĩ²sen³kxai³lu² txu¹ha² ā³xa² ũ³whĩn¹ti³sih¹nxa²ha³ta²wa², wxa²nũ²khai³xa² hxi²kan¹txi³ ā³wa³kxēn³txa³ya³hxa³nha²kxai³la².

⁶ Nxe³jau³xai²li² kwa³na³nxa²lxĩ³jau³sxa³wa². Hāi¹sxā³ kwa²ĩ³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²la¹wa².

⁷ Txa²ē¹nān¹jau³la³:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nũh¹yxau³na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ yxau³ain¹kxai²nān²tu³ wi¹na³na¹. Nxe³na¹tah¹lxai¹ Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ha³tih³xa² so¹nyhu¹ju³ta² ĩ³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ā¹jā¹nxe² ā³sa²nũn³te²a² nũh¹yxau³ju³ta² ĩ³hxi²ka¹tain¹nũ³nha²kxai³ nxe³nē³na³la².

⁸ Nxa²ha¹te¹ nũh¹yxau³te²su² te²na² wha³te³sa³ka³lxĩ³su² te²na² nxe³sxā³ txai²yā¹nxe³sxā³ nũh¹yxau³ain¹kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹na³la².

⁹ Yxān¹ta¹ wxa²nũ²khai³xa² hxi²kan¹txi³ ā³wa³kxēn³txi³nxa³kxai²nān²tu³ txu¹ha² a²yxō²kwāin³nxa²te²la³:

— Te²na² ten³khaix1sa³nha¹. Nxēn¹te²la³ yũ²nxā³ka³tu³:

— Hāi¹sxā³ ta¹ka³lxai² te³ni² ā³ta¹ka³lxai² te³ni² nxe² hu³ nxe²xai³na¹nhā¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ wa³su¹txi³ wxa²txu¹khai¹xa² so¹sē¹la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ā²la² so¹nyhain¹te²su² te²a² wān³txa² e³kxai¹na¹ju³ta² yũ³nũn³na³la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txai²la¹wa². Wān³txi³khai¹xai²la¹wa². Txu¹ha² in³txa² so¹ta¹ka³lxai² sa²kxai³lu² in³txa² ā³ju³ta² wai³nxa³wa².

¹¹ Nxe³yān¹ta¹ in³txa² ā³na¹in¹kxai²nān²tu³ in³txa² ā³xa² so¹txa³hē¹na². Yxān¹ta¹:

— Āh¹ in³txa² ā³xa² so¹na¹tũ¹xā¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ in³txa² a²kxā³nxa² tē³sxā³ ā³na¹in¹kxah³la² so¹lxĩ³ hāu²not3sxā³ āh¹so¹xi¹sē¹na². Te²yā¹nxũn³kxe³hũ³nxe² in³txi³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²sxe³khai³xa² ā³na¹txa³hē¹la².

¹² Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ā³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² e³kxai¹na¹jau³xa² yũ²nxa³wa². Txa²ē¹nān¹jau³xai²na² so¹lxĩ³ wā²nxũh¹ain³nha¹jau³xai²na² so¹lxĩ³ e³kxi²na¹tu¹wa². A²sxe³xa³ka³lxu³sxu¹nxa²te²a² sa²kxai³lu²

Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²xa³kxan²ti³ a³lxi²sa²na³na¹ nxēn¹kxai²nān²tu³ kwa²a³na¹txa³hē¹la². Yxau³ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ ā³na¹txa³hē¹la², ta¹ka³lxai²na²sa².

13 Te²yā¹nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lo²su¹nxa²te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²xa³kxan²ti³ a³lxi²sa²na³na¹ nxēn¹kxai²nān²tu³ yxau³ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ ā³na¹txa³hē¹na², jah¹lai²na²sa³.

14 Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa² yxo²i²xa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxa² yxo²i² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tā² wain³ti³hit¹te²ju²hē³la², Txa²wā¹sũ³na²sa³. Te²yā¹nxūn³sxā³ txu¹ha² yxo²i²xa³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² yxo²i² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tā² wain³ti³hit¹te²ju²hē³la², Txa²wā¹sũ³na²sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wē³ha³lxi³khai³xa² a²kuh³lxa³thi¹nai¹nxa³lho³la².

15 Nxe³yān¹ta¹ yxo²i²xa³te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxau³kxi²nyha¹ju³ta² te³nxa³kxai²nān²tu³ a³li³ju³ta² wain³na³la². Nxe³ju³tai²na² yxo²i²sxā³ yxau³te²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³lo²su² ta³nxa² a²sxe³xa³ka³lxu³su² ta³nxa² txa²wā³tā³su² ha²kxai³ a²ē¹nāu³a² ā³wa²su¹kxi²nha²sxā³ yxau³hī³nx²na³la². Hāu²non³txi³sxā³ yxau³ki³ju³ta² Txa²wā¹sũ³na² ten³na³la².

16 Nxe³sxā³ yxo²i²xa³te²su² te²ai³ta³lxi³ ain³kxi¹nxa²ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ yxo²i² ā³si³wxe³nūn³ta³nxa² nxe³ki³tu¹wa². Nxe³sxā³ a²sxe³xa² yxo²i²ta³ka³lxu³ i³nxai²na² wxa²wē³sāi¹ah³la² yxo²i²xa³jah¹lai¹tā² ain³kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a¹ yxo²i² ā³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki³tū¹xā². Jā¹nxūn³sxā³ a²wē³sāi¹a² yxo²i²jah¹lo² i³nxai²na² wxa²sxe³xa³ka³lxai¹tā² yxo²i²xa³ta¹ka³lxai¹tā² ain³kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a¹ yxo²i² ā³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki³tu¹wa².

Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³ki³jau³su²

17 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ i³hxi²ka¹txa²lxi³ju³ta² ũ³hū²xai³nx²ti³na²hē³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² tīh³na² ai³si¹nx²ti³jau³su² nxe³nxa²lxi³tīh³na² ā³si³tē³xai³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³yau¹ū³hain¹to³ha¹wa².

18 In³txai²na² Txa²wā¹sũ³na² tīh³na² ai²ān³si³wxe³hī¹nai³tā² Ju³te²a² yah³la²nāu³u¹tai²na² wān³txu¹tai²na² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³su² ā²la² ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹kxai²nān²tu³ i³ki³we²nxi²si¹jau³su² ā³ten³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² tīh³na² ai²ān³si³wxe³hī¹nai³tā² ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² ā²la² kāi³xa³kxai²nān²tu³ ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² ā³ten³txa³hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² Ju³te²a² nū³ka³txa² o²la³kxai¹nhxai²kxai³ jāx¹ju³ta² we¹ta³nxa² we¹txa³ta³nxa² nxēn¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sũ³na² a²yen³nāu³a² kāi²nxa³wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ki³ju³ta² so¹lxi³ kāi²na³la².

20 Nxe³yah³lxin¹ju³tai³ta²sa¹ kxā³nxai³tā² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah²lxa³nhī¹nai³tā² hi¹nho³ah³lxi³hxain¹kxai³ jā¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

21 A²kxā³nxai³tā² kwa²wa³ka³li³lot³sxā³ wa³kon³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹la². Ā³na¹sxā³ o²la³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ah³lxin¹ju³ta³nū³a² i³hxi²kan¹ya³nx²tain¹kxai²nān²tu³ i³wet¹sa²so¹jah³lxi³hē¹la².

22 Nxe³sxā³ kwa²wa³ka³li³lo³te²su² te²a² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³hī³nx²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³jah¹lai²na²

sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³
Kris²tu³jah¹la² kwa²wa³ka³li³lot3sxā³ o²la³kxi²jah¹la² yā¹nx2na³la².

23 Kxā³nxai³tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²ki³lha³lxai²li² sa²si¹hā³ū¹nhē³lhxā³
kāin² a³li²nē³sxā³ so¹kxi²nē³tai¹ti²tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yuh³xai²nān¹jah¹la² kwa²
wa³ka³li³lot3ju³ta² ā³ya³wa²lah³li³txa³hē¹la².

24 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
i²sxā³ i³so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa². A²kxā³nxā² i³so¹nx2ti³hī¹nai³tā²
hi¹nho³ah³li³hxain¹kxai³ jā¹nxe² hi¹nho³jah¹li³hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
yen³nāu³a¹ ā¹hi¹nho³jah¹li³hē¹la².

A²nū²a² nūh¹yxau²xai³jau³su²

25 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² nūh¹li³ ta¹ka³lxai²na²sa¹. Txa²wā¹sū³na²
e³kxi²sai¹nxā³wa². Txa²ē¹nān¹jau³xa² so¹li³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².
Txa²wā¹sū³na²li² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sa³ha²kxai³ txa²wān³txa²
e³kxi¹nx2ta¹jau³nū³a² yxo²i²sah¹li³hē¹la².

26 Ha³lo²a² yxau³ki³tāu³a¹ kan²khai¹nxe³sxā³ wa³lxe³tā³la².
Khāuh³lxa³ti³nha²khaix¹ki³ju³ta² yū³te²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ in³txa²
nūh¹yxau³kxai²nān²tu³ hai³txi³ txu¹ha² so²nxā³kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹na³la².

27 A²sxe³xa² hī¹na² yū³kxai²nān²tu³ ta¹ka³lxa² ā³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹
yū²nxā³kxai²nān²tu³ txu¹ha² so¹txa³hē¹la².

28 Nxe³yān¹ta¹:

— Txu¹txa²sa³nha¹. So¹na¹tū¹xā¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ ko³nxe³ti³
kāi³hī³nx2nxā³lxa². Te²yā¹nxe² nūh¹li³ta¹ka³lxa² in³txa² so¹kxai²nān²tu³
hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³hī³nx2nxā³wa². Ha³lo²a² kan²ton³kxi²nē³lha²kxai³ a²nū²a²
so¹nyhu¹kxi³te²a² khāuh³lxa³ti³nha²ha³ta²wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yān³ti³su²
ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² ye³nx2ta¹wa².

29 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. E³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na²
yxau³ki³ju³ta² hai³txi³ a³lu²xa³wa². Ye³jen¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³tu¹wa².
Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹na² txuh¹xi³jah¹la² txu¹txa²kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe²
yxau³ain¹tu¹wa².

30 Te²yā¹nxe³sxā³ i³āin²ta³kxi²nh²te²su² te²a² āin²ta³kxi²nh²nxā³jah¹la²
yā¹txe²hū³nxe² yxau³ha²kxai³ ka³lih³jah¹lo²su² te²a² ka³lih³xa³jah¹la²
yā¹txe²hū³nxe² te²yā¹nxūn³sxā³ yxau³ha²kxai³ nxe² yxau³ain¹tu¹wa².
Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² so¹kxi²te²su² te²a² yen³kxa² yū²nxā³jah¹la²
yā¹txe²hū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa².

31 Yuh³xan¹ta¹ yen³kxa² kāin² o²la³kxi²kxan²ti³ hai³txi³
wi¹lxon³kxai¹nxā³lho³la². Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nān¹ju³ta² so¹li³
yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tī¹kxi²nē³tu¹wa². Oh³xai²nān¹ju³ta² so¹li³
yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tī¹kxi²nē³lxa³lho³la².

32 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² i²li³ju³ta² o²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³
hxi²waun³txi³yah³li³txa³hē¹la². In³txai²li² txu¹txa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹ju³ta² hāi¹nxe² o²la³kxi²hī³nx2na³la².
i³ka³li³kxi²si¹jau³xa² so¹li³ te³nhī³nx2na³la².

33 Yxān¹ta¹ txu¹hxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ta² yen³kxa²
o²la³kxi²te²ju²hē³la². A²sxe³xa² ka³li¹txi³ju³ta² so¹li³ te³nhī³nx2na³la².

34 Nxe³ha²kxai³ tīh³na² ha¹lon³txi²na³la². Nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xa²
yā¹nxe² ai³hī³nx2na³la². In³txi³txa²ta¹ka³lxa² a³ka³lxon¹ta¹ka³lxu³su² tā³nxā²
wāi²ta¹ka³lxu³su² tā³nxā² te²yā¹nxe² ai³nhī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
sa²yxo²wet1si¹jau³su² te³nain¹na³la². A²nū²a² whāi²na¹ a²ē¹nān¹jau³xa² whāi²na¹

Txa²wā¹sũ³na² a²yan³txi³nũ³a² so¹lxi³ o²la³kxai¹nhĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ in³txi³ta¹ka³lxa² a²wē³sāi¹yah³la² ka²li¹txi³te³lhxā³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

35 Jā¹nxa¹jau³su² ā³non²ta³kxi¹nxa²lxi³te³lhxā³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Hai³txi³ ī³wā³txa¹lxi³nxa³lho³la². Hāi¹sxā³ wain³kxa²ti³ o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². Wxa²sĩ³nxũ³nxa²lxi³ju³ta² hāi¹nxe³ti³xā¹ Txa²wā¹sũ³na² ī³ka³li³hũ¹hah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

36 Nxe³yān¹ta¹ txu¹txa²jah¹lai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹, e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txu¹hai²li² so¹na¹tũ¹xā¹. Ta¹ka³lxi²li² kxān³su² nũh¹sxa³ju³ta² wai³nxa³xā¹. Ta¹ka³lxa² yxo²kwain³khaix1sa³nha¹. Nxe³kxai²nān²tu³ so¹ain¹ju³ta² wain³na³la². Ko³nxe³ti³ kãi³ai¹nxa³wa².

37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²li² txu¹ha² so¹ju³ta² te³nxa³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txu¹hai²li² kãin² yxo²kwain³sa²nxa³nhā¹. Nũh¹yxau³na¹tũ¹xā¹. Nxa¹kxan²ti³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nuh¹nxa³lho³na¹. Ain¹jau³su² kxai²nān²tu³ txu¹ha² so²nxa³ju³ta³nũ³a² wain³nũ³na³la². Nũh¹yxau³ju³ta² wain³nũ³na³la².

38 Jā¹nxe³nũ³sxā³ in³txai²li² txu¹ha² so¹jah¹lai²li² wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la². Jā¹nxũ³sxā³ txu¹lha³ so²nxa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā²la² wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

39 Txu¹ta³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² ka³ten³su² hin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ in³txa² ā³xa² so²nxa³lho³la². Ko³nxe³ti³ kãi³hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³hĩ³nx2na³la². Nxe³hĩ¹na² in³txa² ā³xa² so¹ti³ten³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ta¹ka³lxu³su² hĩ³nx2na³la². Ta¹ka³lxi²li² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³ in³txi³nũ³a² te²yā¹nxe² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²jah¹la² so¹lxi³ so¹ju³ta²nũ³a² wain³na³la².

40 Yxān¹ta¹ txa²ē¹nān¹jau³la³ ta¹ka³lxi²li² nũh¹yxau³kxai²nān²tu³ ā²la² ka³lih³hĩ³nx2na³la². Nxe³jau³jau¹xi³na² txa²ē¹nān¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txain²txi²na³la².

8

Txa²wā¹sũ³na² ki³lxo³kxa²yain³txa² ũ³yhe³wxe³kxi³jau³su²

1 Ju¹ta³la² nxe³ha²kxai³ yain³txa² a¹thũn³te²su² Txa²wā¹sũ³nu²su² ki³lxo³ka³txa² ũ³yhe³wxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ī³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa². Wān³txa² tĩ³yau³u¹tai²li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²li² a³la³kxi²ki³tā³li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³ju³ta² a³la³kxi²ki³ju³tai²li² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² yxo²kãin²txi³ ī³ye³kxi²nha²ki³te²ju²hē³la². Nxe³na¹ta¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ī³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹hĩ³ki³tā³la².

2 A²nũ²a² ī²li³te²su² te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³sa¹xā¹. Jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ a²hoh³lxi³su² ju³ta² kãi²nxa³wa². A²hoh³lxi³su²kxi³ju³ta² ā²la² kãin² tãu³ton³na³la².

3 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² a³lxi²ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² ī²nē³te²la¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² a³lxi²san³tā¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²ya³lxi²la¹xā¹. Nxe³jau³su² Txa²wā¹sũ³na² nxe³tu¹wa².

4 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sũ³na²su² ki³lxo³nxe³kxah³la² so¹lxi³ hai³txi³ ka³ten³yah³lo²sxa³wa². Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³kah³lo²khai³xa² ka³ten³yah³la² ka³na³ka³na³tā³la².

5 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ā³xa² yũ³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sũ³nu²su² ki³lxo³ain¹kxah³lai¹na² yũ², txa²wā¹hxi²kan¹ti³su² te²na² yũ² nxe³te²ju²hē³la². Oh³nāu³nũ¹ka³na¹ yũ² yuh³xai²na² yũ² nxe³te²ju²hē³la². Ka³lxa¹txi³ yũ³te²ju²hē³la².

6 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³nu²khai³su² ka³na³ka³na³tā³la². Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² whāi²na¹ i³yũt¹sxā³ kwa³na³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² sa²yo²wet¹si¹ki³jau³su² yxau³nũh¹ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³na³ka³na³tā³la². Yen³kxa² whāi²na¹ wet¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² ka³te³na² wi¹tāu³la³ ũ³hũ¹nhē³lha²kxai³ ka³tēn³su² ti³hi¹tē³jah¹lai²la¹wa².

7 Nxe³ha²kxai³ wxa²nũ³ka³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² a²ha³tih³xai²na² jũ¹nxa² so¹lxi³ a³la³kxah¹lxi¹lxa². A²kxā³nxai³tā² Sũ³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² so¹lxi³ sa²yo²we¹jah³lxi³hxai¹nhē³la², yuh³lxah³lxi¹nha²kxai³la¹. Nxe³sxā³ yain³txi³su² sũ³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ũ³hũ¹yah³lxin¹te² yain³txa² yuh³lxah³lxin¹jau³su² i³yain³yah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Jā¹yxah³lxi¹lxa². Nxe³sxā³ i³ye³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txi³su² Sũ³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹kxa² yain³ki³kxai²nān²tu³ wai³nhĩ³nx2nxa³i¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

8 Wi¹lī²yũ¹nhē³ju³ta³la³ yũ²nxa³wa². Yain³ki³ju³txain²txi³ yain³ki³sxa³ju³tain²txi³ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ hau³hau³kon³ye²na³la². Yain³ki³sxa³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ju³ta² i²ũ¹nhē³lxa³lho³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²yain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ wi¹lī²yũ¹nhē³nũ³nxa³lho³la². Ī²li³ju³tai²na¹ hau³hau³kon³na³la².

9 Nxe³ha²kxai³la¹ wi¹la³ a³la³kxi²ki³kxan²ti³nũ¹ txa²wā³tā³nāu³ i³nxa² a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³te²a² i²jah¹lxi³hē¹la². Ya³lo³txi²sxā³ yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kãi³yain¹kxa²yan³txi³su² nxe³ya³nx2ta¹wa².

10 Te²yā¹nxũ³sxā³ a³la³kxi²te² i³nxai²na² txa²wā¹sũ³na²su² ki³lxo³te² sxi²ha² i³yain³te³lhxā³ ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³te²na² sa²kxai³lu² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²ē¹na² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² txa²wā¹sũ³nu²sa²ki³lxo³te² sxi²ha² ā³wih¹na³na¹. Ā³wih¹sxā³ yain³na³na¹. Nxe³ye²ha²kxai³ te²yā¹nxe² kãi³nũ³na¹tũ¹xā¹, ko³nxe³ti³ kãi³a¹kxan²ti³nā¹. Nxe² e³kxi²nha²hĩ³nx2na³la².

11 Nxe³kxai²nān²tu³ jah¹lai²li² a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³jah¹la² sa²kxai³lu² wā³txi³nũ¹hĩ³nx2na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³txi³ha²kxai³ jau¹xai²na² yxo²i²xa³lho³la². Nxe³kxai²nān²tu³ ā²la² a³la³kxi²te² i²nxai²na² wxāi³ti³thin¹te²lah³lxi³hĩ³nxa¹lxa², Je³su²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² a²ē¹na² sa²hau³ko³te³lhxā³ ya³lu²kxa²nu¹hain¹kxan²ti³na².

12 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a³la³kxi²nxa³jah¹la² wxa²wā³tā³su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ko³nxe³ti³ kãi³si¹yhah³lxi³nũ³nhĩ³nxa¹lxa².

13 Jā¹nxa¹jut³su² ka³yxuh³xa² sī³na² i³so¹jī²na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² a³la³kxi²nxa³jah¹la² kãi³a¹kxe³su² i²sai¹nha²kxai³ wā³txi³sxā³ ko³nxe³ti³ kãi³si¹hai¹na¹kxa²yan³txi³su² ka³yxuh³xa² sī³na² i³so¹jī²xin²nxa³lho³la². Nxe³hĩ³na¹wa².

9

Txa²wā¹sũ³na² i³kaix¹so¹te²su² yxau²xai³kxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² ī³kaix1so¹sa²jah¹lo²su² na¹wa². Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²yen³khai¹xai²na² wi¹wi¹nxe² ī²jah¹lo²su² te²sa¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹ju³ta³nū³su² kāin² o²la³kxi²nūh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

2 Je³su²jah³lai²na² ī³kaix1so¹sa²ju³ta² a²nū²a² ā³xa² yxo²ī²yū¹sai¹nxa³wa². Nxe³sain¹kxan²ti³wxāi²na² yxo²ī²yū¹sah¹lxi¹lxa². Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² te²a² ī³yau¹ū¹nx2ti³jah¹lo²su² te²sa¹jai¹ti²tu¹wa².

3 Nxe³sxā³ yxo²ī²sai¹nxa³te²na² ī³wā³txi³sain¹kxai²nān²tu³ nxe² ī³wa²lū³xai¹na¹wa².

4 Jā¹nxe³sxā³ wa³ko³na¹tāu³a² yain³txi³su² tā³nxa² ī³na²kxi²jau³su² tā³nxa² ū³hūh¹sain¹kxai²nān²tu³ sa²so¹kxai¹na¹ju³ta² wain³na³la². Hxi²ka¹nhī³na¹wa².

5 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²ta¹ka³lxa² so¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ wain³na³la². U²lxi³ hai³kxa² ai³li² kan²txi³ tē³ī² nxe³na¹ju³ta² wain³na³la². Txa²wā¹sū³na² ī³kaix1so¹tū³ka³txa² te²yā¹nxe² kāi³ī² Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a²lon³ti³nāu³xa² te²yā¹nxe² kāi³ai¹ni² Pe²jah³lo¹na² te²yā¹nxe² kāi³ī² nxain¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe² kāi³a¹ju³ta² hxi²kan¹nūn³na¹wa².

6 Nxe³sxā³ Bar³na³be²ah³la² txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² o²la³kxi²nūh¹nx2ti³ya³ha¹tāu³a² ū³yho³hi²si¹sah¹lxi³nhīn¹jau³nū³su² kwa³na³sih¹nxa²lxa¹jau³su² wai³nhī³nx2na³la².

7 Te²u¹jā¹nxe³jut3su² so³ta²to² nū³ka³txa² wa³ko³nain¹kxai²nān²tu³ nūh¹wa³kon³sxā³ yain³txa² so¹kxain¹te²sxa³yu²hē³la². Yxān¹ta¹ o²la³kxain¹kxa² yo³ha² ū³yho³hi²hain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ hai³sxa² ū³whī¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hai³sxa³khai³xa² yain³txa² ka³to³kxa² ī³yain³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ po¹na² wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² po¹na² a²su³su³yau³xa² wxa²wxi¹so¹sxā³ ī³na²te²jai¹ti²tu³wa². Te²u¹jā¹nxe³nū³nhī³na¹wa².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² te²yā¹nxe² e³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— Po¹nai²na² yū¹te²a² yain³txa³ki³a² ti³ka³la³sxā³ ti³hau³si¹hin¹jau³su² ā³ki³hain³kxi²xai³tāu³a² nxēn¹tāu³a² po¹na² yxo²a² sa²yxo²tai³txa³hē¹li¹. ī³yain³ti³ten³kxai²nān²tu³ ī³yain³tai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² po¹na² ū³yhai¹ki³ju³ta² so¹lxi³ e³kxi²hī³nē³te²la¹xā³?

10 Ti³he¹nx2nxa³wa². Wa³kon³ki³kxa² yo³ha² ī³hau³ko³tū¹nhē³te³lhxā³ nxe² ī³tih³nxe³nē³lain¹te²jai¹ti²ti¹. Hai³sxa² ū³whī¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² ki³kan¹ju³ta³nū³a² wah³nxe³ha²kxai³ yain³txa² ki³kan¹ki³a² wa²ni²lho¹jah¹la² wah³nxe³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²ti¹. Wa²ni²lho¹hxa³tāu³a¹ yain³txa² wā²nhū¹nyhu¹si¹nyhain¹jau³nū³su² wah³nxain¹te²jai¹ti²tu³wa².

11 Jā¹nxa¹jut3su² wxa²ē¹nāu³ai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nx2ti³nha¹ha²kxai³ wxa²yen³kxi³khai³xa² wā²nhūh¹sah¹lxi³nhīn¹ju³ta² wain³na³la².

12 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹ nxe²kāi³ū¹hain¹yah³lxin¹nū²hē³la². Te²yā¹nxūn³sī¹na¹wa². Sa²sen³so¹sain¹sī¹nxa³wa². Yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹ah³lxin¹kxa² so¹kxi¹nx2ti³sī¹na¹ju³ta² wai³nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wain³kxan²ti³ hai³txi³ wxa²yen³kxa² ten³sīn¹te²txā³wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³wā³wā³txi³yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² txa²hxi²ka² wa³kon³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

13 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²nū²a² ī²li³te²a² ka³yxuh³xa² tē³sxā³wxā³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te³lhxā³ nxain¹kxai²nān²tu³ txah³lxa³kxa²a²ne³ka³na²nhāu³a² a²wā³kxi³kxai³ ū³h³wxe² a²wā³kxi³kxai³ sa²so²nxe³sxā³ yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²sxi²ha² hau³ko³tū³ka³txa² wa³ko³nain¹tāu³a² yain³kxi³kxai³ yāx¹te²a²yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa².

14 Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³tū³ka³txai²na²sa²kxai³lu² ain³kxi²tū³ka³txa² hxi²ka² ū³yhai¹txain¹te²ju²hē³la².

15 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu¹ te²yā¹nxe² hxi²ka¹na¹kxan²ti³nū¹ ten³sa²nxa³hē¹la². Hai³txi³ a²hī¹na¹ ten³sa²nxa³lho³la². He³ja³lu²sa²te³lhxā³ sa³kxan²ti³ yain³txa²ī³yai³nxū³nxa²lxi³te²txā³wa². Jā¹nxe³sxā³ wxa²yen³kxa² wā²nhū¹sah¹lxin¹ju³ta²ten³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² ten³sa²kxa² tā³nxa²yain³txa² yai¹na¹kxa² tā³nxa² ī³hau³ko³tū¹h¹sain¹na²hē³la². Jāx¹lsain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ te³na¹jau³su² yxo²kāin²txi³ ī³hen³txi³na¹tu¹wa².

16 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta² ten³jau³su²ī³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². ī³sa²si¹hā³sa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ju¹ta²li² o²la³kxi²na¹wa². Nxe³na¹ju³ta² o²la³kxi²na¹ha²kxai³ yxo²kāin²txi³kwait¹te²txā³wa². Yxān¹ta¹ ju¹ta²li² ī³hen³txain¹nxa³kxai²nān²tū³Txa²wā¹sū³na² ko³ton³kxi³sa²kxa²yan³txi³su² nxa¹nha²wa².

17 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā²nxū¹h¹lxi³ ī³hen³txi³na¹tū¹xā¹. Na¹ke³la³te²kxai³ī³hen³txi³na¹kxa² yo³ha² yū³sa³hī³nx2na³la². Nxe³na¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²kwa³na³sa³na²hē³la². Nxe³sa³ha²kxai³ te³na¹jut3su² tā³nxa² ten³nxa³jut3su²tā³nxa² yū²nxa³wa². Sa²wai³wait3sxā³ sa²yxo²we¹ta¹na¹ju³ta² so¹lxi³ yū²na³la².

18 Nxe³na¹jut3su² yā¹te²tā³ ū³yho³hi²sa²te³ji¹wa²? Wān³txai²li²ī³hen³txi³na¹tāu³a¹ a²yo³ha² ten³nxa³ju³ta² ka³lih³kxi²sa³tu¹wa². Ju¹ta²na² so¹lxi³ten³sa³nha²wa². Wā²nxū¹h¹ ī³hen³txi³na¹wa². Ū³yho³hi²sa²si¹yhah¹lxin¹jau³su²hxi²kan¹txi³ kwa³na³nx2ta¹kxan²ti³ wxa²yen³kxa² ten³te²txā³wa².

19 Ā³wa²sut1sxā³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Ū³yho³hi²sa²jah¹lo²la³ yū³sa²nxa³ha²kxai³sa²yxo²we¹ta¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³nha²wa². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ī²li³te²su² te²a²Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³te³lhxā³ nxa¹wa². Nxe³sxā³ wā²nxū¹h¹wi¹lhit1sxā³ kwa²wa³ka³li³yu³ta³lo³tū¹ha¹tu¹wa².

20 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹ha²kxai³ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na²yxau²xai³lain¹ju³ta³la³ a²wa³kxēn³tot3sai¹nxa³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na²kwa³na³jau³xu¹ta²na² a²wa³kxēn³tot3sa²nxa³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wa². Nxe³te²sa¹kxan²ti³ Ju³te²an¹ta² sxi²nhāu³a² yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³Ju³te²an¹tū³ka³txa² yxau²xai³kxa²yā¹nxe² yxau²xai³la¹wa². Nxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī² ā³si³wxe³ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lai²na² sxi²nhau³a²yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lu¹ta² yā¹nxe² yxau²xai³la¹wa², Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²si¹hain¹jau³sa³.

21 Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²sxi²nhāu³a²yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na²nxe³wā²na³a¹wa², Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²wet1si¹hai¹na¹jau³sa³. Jā¹nxa¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²ā³nxa³hē³la². Nxe³yān¹ta¹Kris²tu³jah¹lai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²we¹ta¹jau³lo³na¹wa².

22 A²nū²a² a²ē¹nāu³a² a³la³kxi²nxa³te²a² yxau³kxai¹na¹kxai²nān²tu³ ā²la²kāin² a³la³kxi²na¹jau³xai²na² yxo²kāin²txi³ ī³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta² yū²nxa³wa².

Nxe²nxa³ju³ta²sa¹:

— Toh³li³jau³su² e³i¹li¹. A³la³kxi¹nxa³li¹. Nxa¹jau³la³ e³sa²nxa³nha²wa². Nxe³na¹ju³kxi³lu² a²nũ²a² i²li³te²su² te²a² hxi²kan¹txi³ i³yan³ta³kxi²sxã³ yxau³nũ¹ha¹kxi²nãn²tu³ nxe²kãi³ũ¹ha¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹jau³nũ³a² so¹li³ ten³sa³nha²wa².

23 A²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² nxe²kãi³a¹wa². Nxe³sxã³ ain³kxain¹kxi²nãn²tu³ i³ka³li³kxi²nũ¹sain¹na³la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² kwa²wa³ni³lon³sxã³ ã³naun³ti¹hain¹kxi²nãn²tu³ ka³na³ka³nat3sxã³ ne³ka³ta²xi²te²an²tu³ a²yo³ha² so¹kxi²te²ju²hẽ³la², a²yxo²ha³kxa¹ ã³naun³ti¹hain¹kxan²ti³na². Ne³ka³ta²xi²jah¹la² so¹li³ yãn¹txi³ nũ³kxũn³txi³ ã³ni³ha²kxi³ a²yo³ha² so¹kxi²te²ju²hẽ³la². Ju¹ta² yã¹nxe³jut3sũ³nxe² nxũ²kwai³li³ũ¹txi³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³li³hẽ¹la².

25 Kwa²wa³ni³lon³kxi²te²su² te²a² a²yo³ha² ũ³nhe³hẽ¹nha²ka³lo³a² so¹te³lhxã³ ne³ka³ta²ain¹te²ju²hẽ³la². Ũ³nhe³hẽ¹nha²ka³lo³a² so¹te³lhxã³ ain¹kxi²nãn²tu³ a²nũ²khai³nũ³ai²na² nũ³kxũn³txi³ a³wa³ni³lon³sai³nhain¹sãn²te²ju²hẽ³la². Ain¹kxi²nãn²tu³ ũ³nhe³hẽ¹nha²ka³lo³a² so¹hĩ³nx2na³la². ã¹nxe³ka³lo³a² wa³su³txi³ khon³kxi²te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² wain³txi³ sa²yxo²wet1sxã³ yxau³kxi²kj³kxi²nãn²tu³ kxãn¹nũ³a¹ oh³nũ³a¹ yxau³kj³tãu³a¹ ũ³yho³hi²nẽ³tu¹wa². A²nxe³nẽ³te²a² khon³kxi²ti³he¹nxe³lxa³lho³la².

26 Nxe³te²yo³ha² so¹kxi²te³lhxã³ nũ³kxũn¹txi³ ã³nih³jut3sũ³nxe² o²la³kxi²na¹wa². Jã¹nxũn³sxã³ a²nũ²a² ha¹li¹ ã³wa³ni³lon³sxã³ ã³nhe¹lain¹te²ju²hẽ³la². Nxe³ya³kxi²nãn²tu³ a²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² nũ³kxũn³jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹ nũ³kxũn³yah³xa³kxi²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³syã¹hĩ³nx2nxa³wa². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²li² i³yau¹ũ³a¹jau³xai²li² nũ³kxũn³sxã³ o²la³kxi²na¹wa².

27 Nxe³na¹ju³ta² txa²nũ²nũ³khai³xai²na² sa²yxo²we¹nha²si¹sa²jau³su² txa²nũ²khai³xa² wxa²ka³to³nha² yxau²xai³nha¹wa². Nxe³ha²kxi³ kxã³nũ³a¹ Je³su²jah³la² yen³nũ³a¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³ta³lu²na¹tãu³a¹ txa²nũ²nũ³khai³xa² wxa²ka³to³nha² yxau²xai³na¹ju³tai³tã² wi¹li²sa²nxa³kxa²yã³txi³su² nxe² o²la³kxi²na¹wa².

10

Sũ³na²ki³lxo³ka³txa²sa²yxo²we¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ txa²wã³tã³nũ³xã³. Txa²wã¹yah³la²nũ³xu¹ta²na² i²xi²nha¹jah³li³hẽ¹la². Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² ã³tẽ³sxã³ ai³tũ³ka³txu¹txai²na² i²xi²nha¹jah³li³hẽ¹la². E³ji²ta²ko³xa² a³li³ai¹nhĩ¹nu¹ta²na² a³lan²ta² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² o³sĩ³na² i³sa²si¹hã³ũ¹ha²kxi³ ã³tĩ¹kxa² ai³nu¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tãu³a² i³ye³na² kah³je³na² yau³son¹kxi¹nha²kxi³ hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ai¹nha²kxi³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxi³lu² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²sxã³ i³ye³na² nxũ²kwai³ye³la²tĩh³na¹ jã¹tĩh³na¹ a²yu³kxa² ai³tĩh³na²nũ³a² sa²we¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tĩh³na² te²tĩh³na² we¹tũ²la² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² a²nũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxi¹ i³ha³la³te²ti³hi¹tĩh³na¹ aun³ta² yxo²ha³ti³lhi³yah³li³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ai¹nha²kxi³ a²yxo²ha³kxa¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² yxo²i²ai¹nha²kxi³ a²nũ³ka³txi³khai³su² so¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²yxo²ha³kxa¹ ã³nũ²nxĩ² o³sĩ³na²na² ã³tĩ¹kxa² ai³ai¹nha²kxi³ i³ye³na² nxũ²kwai³ye³la²tĩh³na² yxo²ha³ti³lhi³ai¹nha²kxi³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Ai¹nha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ yain³tū³xa² oh³nāu³a² ī³sa²si¹hā³tū³xa² yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 A²yxo²ha³kxa¹ ī³yau³xa² wā³nxīn¹jau³xa² na²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²kxā¹nxa¹ ī³yau³xa² yū²nxa³ko³xa² ā³nxai³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² ī³kwa³na³ha²kxai³ hi³sa³ka³txa² hxi²tē³nha²sxā³ txah³lxa³kxa² ī³su²ta¹hxai²hē¹la². ī³su²lha²kxai³ ī³yau³xa² ha³li³ ā³si³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Ha³li³ye¹nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³la² nū³ka³txi³nu¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ na²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxain¹jut3su² Tah³lxa³kxi³nū¹ta²li² wā³nxīn¹ka³txa³nū¹ta²li² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³ka³txa³nu¹ta²li² Kris²tu³jah¹lo²su²ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe²xai³ain¹kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³su² nūn³tāu³a² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² ī³wi¹lxo³kxi²sxā³ ī³ka³li³kxai¹nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² ī²ai¹nxa³ko³nāu³a² ya³lun¹ti²hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la², a²nū²a² hxi²kan¹ta³nū³ka³txa²sa².

6 A²nxe³jau³jau¹xai²na² ī³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Kō³nxe³ti³ kăi³sxā³ yxo²kwai³nain¹kai³ jā¹nxe³ki³kxa²yan³ti³su² ī³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa².

7 Te²yā¹nxe²txa²wā¹sū³nu²su²ki³lxo³ka³txa²sa²yxo²we¹tain¹ku¹jā¹xah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxa¹ sa²yxo²we¹tain¹ku¹jā¹xah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ā³wxe³ain¹sān²nū²la² txa²wā¹sū³nu²su²ki³lxo³ka³txa² yain³txa² yai³ni² ī³na²kxi²jau³xa² ī³na² ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³nū²la² ī³sa²yxa³nū²la² kuh³lxa³thin¹sxā³ko³txi³wa³ni³lo³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

8 Te²u¹jā¹nxe² kuh³lxa³thin¹sxā³ko³txi³o²la³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxi¹nu¹ta²na² kuh³lxa³thin¹sxā³ko³txi³o²la³kxi²nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Kuh³lxa³thin¹sxā³ko³txi³o²la³kxi²nyhai¹nha²kxai³ye³ka³na³ka³nat3sxā³a³la²ni²hī¹na¹a²hīn¹so¹lxi³a²nū²a²nāu³xa²ka³lxa¹khai¹nxe³kxan²ti³23.000 nxe³tū³ka³txa²ya²lun¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Txa²wā¹sū³na² hxi²ye¹ta³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³tan¹jau³xa² e³yah³lxi³txa³hē¹la². Te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³ kăi³a¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nai²li² hai³txi³ko³nxe³ti³ kăi³a¹kxa²yo³ha²ū³hū¹sa²nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹jau³la³e³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxu¹ta²na²nxe²kăi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²kăi³ai¹nha²kxai³Txa²wā¹sū³na²hi²sen³kxai³lu²txih³xa²wīx1te²a²ī³sa²si¹hā³ū¹hai¹nha²kxai³ka³lxa¹txi³ī³lxa²ya²lu¹ta³lxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Txa²wā¹sū³na²kăi³ū¹nhē³ju³ta²yxo²xūn¹txi³ī³kwai²txa³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxu¹ta²na²Txa²wā¹sū³na²ī³kwai²txa³lxi³yai¹nha²kxai³Txa²wā¹sū³na²hi²sen³kxai³lu²oh³xan¹jah¹la²sa²si¹hā³ha²kxai³a³ka³nxi²sxā³a²nū²a²ka³lxa¹txi³ī³ya²lu¹ta³lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Nxe³ju³ta²na²yxo²ha³kxa¹ū³yhe³ka¹tē³ju³ta²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³jau³jau¹xu¹ta²na²ī²ki³kxai²nān²tu³ī³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹ha³lo²a²yuh³xan¹ko³ko¹xai²na²ne³ki³son³ju³ta³nū³su²ya³son³na³la².

12 Jā¹nxe³jut3su²ī²li³te²a²a²wān³txi³kxai³lu¹a²ē¹na²e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— A³la³kxi²khaix1na¹xā¹. Hai³txi³ko³nxe³ti³kăi³nxa³lho³nā¹txai²lā¹. Nxe³kxai²nān²tu³wi¹lī²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹la². Kō³nxe³ti³ā³ni²lhxā³ā³wi¹hā³sxā³ko³nxe³ti³kăi³yah³lxi¹nha³ta²wa².

13 Kō³nxe³ti³kăi³si¹yhah³lxin¹jau³su²a²nū²a²yxo²ha³kxa¹kăi³sain³te²ju²hē³la². Nxe²ko³nxe³ti³kăi³sain³si¹nxa²lxi³tāu³a²Txa²wā¹sū³na²sa²kxai³lu²ne³wā²na³nx2ti³xa²lho³la². E³kxi¹nx2ti³jau³xa²sa²yxo²ā³nha²nxa³sxā³kăi³ūh¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ī³nxū²kwai³lxū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ko³nxe³ti³kăi³sain³si¹nx2ti³ju³ta³la³

a²ta³a² hxi²ka² hxi²tha³txa¹lxi³xa³lho³la². Hāi¹sxā³ nū³kxūn³txi³ā³sen³sai¹ah³lxin¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³jut3su² a³lxi¹nx2ta¹wa². Ka³lih³kxi²la²nha² thāi³ti³la²sxā³e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³te²su²sa²nēn¹kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². Ā³jxah¹lxi³hē¹la².

15 A³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³ e³la¹ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³sxā³e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²li² wā²nxūh¹ ĩ²nha¹jah³lxi³hē¹la².

16 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lhī¹nai³tān¹jau³xa² ĩ²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ĩ³kaix1sxā³ ā³yā³nū²kxi²sān²nū²la² yain³jau³xa²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxi²xai³ain¹na²hē³la². Nxe³ki³jau³xa² yā¹nxe²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxi²xai³ki³tāu³a² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa²ha³li³ū¹nhē³ju³tai³tā² ĩ²xi²ki³tā³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ yain³tū³xa²yain³yah³lxi³na²hē³la². Yain³tū³xa² yā¹nxe² yain³ki³te³na¹ Kris²tu³jah¹la²ya³lu²kxa²nu¹nhē³ju³ta² ĩ²xi²ki³tā³la².

17 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² ka³lxa¹ki³kxan²ti³ tū¹xai²na² yain³tū³xa²nū³ka³na³ka³nat3sxā³ yain³ki³tā³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Kris²tu³jah¹la²yxō²ĩ²ki³tū³ka³txi³ki³na¹xa² ka³na³ka³na³ki³tā³la². A²nū²a² ka³na³ka³na³kxa²yā¹nxe²ki³tā³la².

18 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ĩ²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Yain³txi³nū³su² tū³xa² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹ain¹tū³xa² tē³sxā³yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txah³lxa³kxa³txa² ũ³nhe³hēt1tain¹sān²nū²la²hā²wxān³txa³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³ yai³nain¹te³na¹a²yxō²ha³kxa¹ ā³nū²nxī²sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

19 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² yain³txa²ū³hū¹ki³kxai²nān²tu³ wā³nxīn¹ki³ju³ta² kāi³hī³ki³te²la¹xā³?

20 Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na²yxō²ĩ²ai¹nxa³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa²yain³txa² ũ³hū¹sxā³ sa²nēn¹kxi²kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹tāu³la³ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²o²la³kxi²nu¹nyhah³lxin¹ju³ta² ten³ti³hex1sa²nxa³nha²wa².

21 Txa²wā¹sū³na² na²jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² ĩ²xi²ki³jau³xai²na² sa²kxai³lu²ĩ³na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²na²jau³xa² ĩ³na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Yau³ha¹li¹ ĩ³na²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² ĩ²xi²ki³jau³xai²na² sa²kxai³lu²yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yain³tū³xa²yain³yah³lxi³nū³nīn¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Kō³nxe³te²a²yāu³ka³txa² yain³tū³xa² yain³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Tū³ha¹li¹yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa².

22 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĩ³xan³ta³kxi²nē³ju³ta²ten³yah³lxin¹ta¹ji¹wa²? Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²nū³kxūn³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³to³ta¹ nū³kxūn³sxā³ ā³sen³sai¹yah³lxi³hī³nxān¹ji¹wa²? Hai³txi³ ti³he¹yxah³lxi³hī²nxa³lxa².

A³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ kāi³nyhu¹ki³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ wxa²ha³tih³ ĩ³nxa² nxe²e³kxah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— “Ī²li³ju³ta² kăi³a¹tū¹xă¹.” Nxa¹kxai²năn²tu³ hxi²kan¹txi³ kăi³hī³na¹wi¹. Yah³lxin¹jau³xa² wain³na³la². Yxăn¹ta¹ wi¹lye²nxa³kxai²năn²tu³ wai³nxa³wa². Ā³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹xa³kxai²năn²tu³ wai³nxa³wa².

24 Te²yă¹nxe³sxă³wxa²ten³yah³lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³ă³no²la³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Wxa²wă³tă³xai²na² a²ten³ju³ta²ă³no²la³kxi²nū¹txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

25 Nxe³sxă³ nxe²kăi³jah¹lxi³hē¹la². Ka³yxuh³xa² sī³na² sxi²ha² so¹kxi²nyhu¹kxi³thī³na² ai³yah³lxin¹kxai²năn²tu³ ka³yxuh³xa² ĩ²li³thī³na² ten³yah³lxin¹kxa² so¹kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Kō³nxe³te²a² yău³ka³txa² ĩ³yain³jau³nū³la³ ĩ³wă³txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². ĩ³wă³txain¹yah³lxan³ka³tu³ e³kxi²nha²yah³lxan³ka³tu³ hăi¹sxă³ wă²nhītjah³lxi³hē¹la².

26 Nxe³ju³ta²i²li² Txa²wă¹sū³na² ū³wha²li¹txă³nxai³tă² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wă¹ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wă¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²wa³kxên³txa²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ Txa²wă¹sū³na² wăn³txa² yxo²i²xa³te²a² ĩ³yain³te³lhxă³ka²la¹txa³lxi³kxai²năn²tu³:

— Ai³sxă³ yain³kxi²ti³ten³sa³nha¹. Yxah³lxin¹kxai²năn²tu³ yain³txa² ū³hū¹nx2ti³kxa² hăi¹sxă³ yain³jah¹lxi³hē¹la². Kăin² a³la³kxi²nxa³jah¹la² yain³txa² ĩ³wă³txi¹nū¹hain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

28 Nxe³yăn¹ta¹ kăin² a³la³kxi²nxa³jah¹lo²su² te²su² te²a² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txai²li² sū³nu²su² ki³lxo³jah¹lai²na² yain³txai²la¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²năn²tu³ yain³yah³lxi³txa³hē¹la². E³kxi¹nx2ti³jah¹la² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kăi³si¹hain¹yah³lxin¹kxa²yă³ti³su² yain³yah³lxi³txa³hē¹la².

29 Wxa²ē¹nău³ai²na² a³la³kxi²khai¹xah³lxi¹nha²kxai³ yxăn¹ta¹ jah¹la² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ hăi¹nxa¹jah¹lxi³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ wxa²ha³tih³ ĩ³nxai²na² wăn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²lū³xi²sah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Ju¹ta²i²li² ten³sa²nxa³nhai¹. A³la³kxi²nxa³jah¹lai²li² o²la³kxi²na¹kxe³su² ĩ³kăi²nxa³tot3si¹hai¹na¹kxai²năn²tu³ wi¹lxa³wi¹. Ten³sa²nxa³nhai¹.

30 Yain³txai²li² Txa²wă¹sū³na² sa²nên¹kxi²nu¹săn²nū²la² wi¹lhit1sxă³yai³na¹kxai²năn²tu³ jah¹lai²li² a³la³kxi²nxa³jah¹la² ĩ³kwai²kxi²sain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Nxên¹jau³su² ha²kxai³,

31 Txa²wă¹sū³na² sa²nên¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². ĩ²li³ju³ta² kăi³yah³lxin¹ju³ta² yain³txa² yain³ta³nxa² ĩ³na²jau³xa² ĩ³na²ta³nxa² ĩ²li³ju³ta² kăi³yah³lxin¹kxai²năn²tu³ Txa²wă¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹ta¹yah³lxi³hē¹la².

32 A²nū²a² kō³nxe³ti³ kăi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Ju³te²an¹te²su² ta³nxa² Ju³te²an¹te²sxa³te²su² ta³nxa² Je³su²jah³lai²na² wăn³txa² yxo²i²sxă³ yxau²xai³tū³ka³txi³su² ta³nxa² ĩ²li³te²hū³te²a² kō³nxe³ti³ kăi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

33 Txai²yă¹nxe² kăi³jah³lxi³hē¹la². A²nū²a² yxo³ha³kxa¹ a³la³kxain¹kxa²yă¹nxe² kăi³ū¹hai¹na¹wa². Hai³txi³ wă²nxū^h1 kăi³nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta²ă³wa²sut1sxă³ yxau³si¹nx2ta¹jau³su² kăi³na¹wa².

11

1 Nxa²ha²kxai³ kăi³a¹kxa² yă¹nxe² kăi³jah¹lxi³hē¹la². Txai²li² Kris²tu³jah¹la² kăi³kxa² yă¹nxe² kăi³jah¹lo²su² te²sa¹wa².

Txu¹ha² wain³txi³ kăi³jau³su²

2 Ju¹ta³la³ nxa²ha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sah¹lxi¹lxa². Wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1sah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³wā²na³yah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Nxe³ju³ta²li² sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹wa².

3 Yau³ā³xa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²hxi²kan¹te² in³txi³nāu³xa² Kris²tu³jah¹lai²la²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹hai²na² a²hxi²kan¹txan²tu³ a²wē³sāi¹yah³lai²la²na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹txan²tu³ Txa²wā¹sū³nai²la²na³la².

4 Nxe³ha²kxai³ in³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² sa²ne³sai¹nha²sān²sxā³ ī³ye³kxi²hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹te³lhxā³ jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² sa²ne³sai¹nha²sān²sxā³ ī³yau¹ū¹hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ sa²ne³sai¹nhā²nxa³kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² a²ī³lxa² kō³te²lo³ta¹nhī³nx2na³la².

5 Te²yā¹nxe³ju³ta² txu¹hai²li² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxa³kxai²nān²tu³ a²wē³sāi¹yah³la² a²ī³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹te³lhxā³ txu¹ha³ka³lxu³su² kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxa³kxai²nān²tu³ a²wē³sāi¹yah³la² a²ī³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē³la². Nxe³ta¹ka³lxai²na² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxa³ta¹ka³lxa² ū³nhe³ko¹lhxa³nha²ta¹ka³lxa² yā¹nxe³te²ju²hē³la². Ju¹ta²li² wai³nxa³wa².

6 Nxe³yān¹ta¹:

— Ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ten³sa²nxa³nha¹. Ta¹ka³lxu²su² kxāi²nān²tu³ ū³nhe³ko¹la³kxi¹txai¹nhē³la². A²wē³sāi¹yah³la² a²ī³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ ū³nhe³ko¹lhxa³kī³nha²ju³ta² ta³nxa² kwa²hāi¹nxe² ū³nhe³ko¹kxe³su² ta³nxa² te³nai¹nxa³jau³su² ū³nhe³tī¹kxi²txai¹nhē³la².

7 In³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ū³nhe³hē¹nha²te²sxa³yu²hē³la². A²wi¹lhī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² yā¹nxe² in³txa² we¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³xa² wā²nā³ū¹jah¹lai²la¹wa². Txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³xa² wā²nā³ū¹ta¹ka²lxai²la¹wa².

8 A²wi¹lhī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txa² we¹ta¹hxai²hē¹la². Wet1sān²nū²la² in³txa² a²nxi³ta² tē³sxā³ txu¹ha² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 In³txi³nū¹ta² nūh¹yxau³kī³nū³a² te³nxa³ha²kxai³ txu¹ha² we¹tūn³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹tū³ka³txa² ī²nē³lai¹nha²kxai³ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ū³nhe³tī¹nha²te²ju²hē³la².

11 Jā¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹la² tīh³na² ā³nxai³kī³ju³ta² txu¹hai²na² sa²kxai³lu² in³txai²li² ā³sxā³ nūh¹xai³ju³ta² hxi²kan¹te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² ā³sxā³ nūh¹xai³ju³ta² hxi²kan¹nūn³te²sxa³jai¹ti²tu³wa².

12 A²wi¹lhī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txai²li² wet1sān²nū²la² in³txai²na² a²nxi³ta² tē³sxā³ a²txu¹ha³ka³lxa² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ in³txa² wē³sai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ē¹nāu³a¹ yxau³ni²sxā³ a³li³lah¹sxā³ txon¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

13 Jā¹nxe³jut3su² txu¹hai²li² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²tāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxa³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ ū³nhe³ko¹la³kxi²nha²sān²sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²kxai²nān²tu³ wain³nūn³nxa³wa². Ju¹ta²li² wā²nxūh¹ ain³nha¹jah³lxi³hē¹la².

14 In³txai²li² a²ne³kĩ³sxa² a³lu²kxai²nān²tu³ āu²li²jut3su² te²ju²hē³la².

15 Yxān¹ta¹ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² a²ne³kĩ³sxa² a³lu²kxai²nān²tu³ ĩ³wi¹lxo³kxi²te²ju²hē³la². A²ne³kĩ³sxa²li² ũ³nhe³tĩ¹kxi²nha²ha²kxai³la².

16 Jā¹nxe³ju³tai²li² ĩ³kwai²kwai²kxi²ta²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ wain³txi³ kãi³yah²lxa³lxa². Sxi²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ jau¹xai²na² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ¹nx²lxa¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe² ĩ³yau¹ũ¹hai¹nhxai²na¹hē³la².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nũ¹nhē³ju³tai³tā² ĩ²xi²jau³su²

17 Nxe³ha²kxai³ yu³tā³xai²li² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²li² wi¹kāi³yah²lxa³lxa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ain³kxi²te³lhxā³ ā³yā³nũ²kxah¹lxin¹tāu³a¹ sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nx³nha²wa². Kō³thi¹non³yah³lxi¹lxa².

18 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ā³yā³nũ²kxah¹lxin¹te³na¹ a²ha³tih³nāu³ĩ³nx²ā²ĩ³ye³ĩ³yi²lho¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Kwa²wān³txi³sxa³nũ²nha²wa². Wān³txi³khai³su²nũ²nha²wa².

19 Ha³na³ka³lxi³ ain³nha²kĩ³ju³ta² yũ²xai³kĩ³te²ju²hē³la². Yũ²xai³kĩ³sa²kxai³ a²nũ²a² a²hoh³lxi³su²te²su²te²a² e³la¹ a³la³kxi²nũn³ye²kĩ³tu¹wa².

20 Jā¹nxe³jut3su² ĩ³yain³kxi²te³lhxā³ ā³yā³nũ²kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nũ¹nhē³ju³tai³tā² ĩ²xi²kxi³jut3sxa³wa². Ha³na³ka³lxin³na³la².

21 Nxe³ha²kxai³ yain³te³lhxā³ yah³lxin¹tāu³a² ha³na³ka³lxi³ yai³nx²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Wah³nxũ¹hah³lxa³lxa². Hāi¹sxā³ a²yain³txi³khai³xa² wa³su³txi³ yai³nx²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹sxā³ a²ha³tih³ ĩ³nx² sa²kxai³lu² heh³hi² yxah³lxi¹nha²kxai³ a²ha³tih³ ĩ³nx² sa²kxai³lu² ĩ³na²jau³xa² ĩ³na²sxā³ wen¹yah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

22 Wxa²sxi²khai³xa² yain³txi³su² tā³nx² ĩ³na²kxi³jau³su² tā³nx² yũ³nx²lxi³ta¹lu¹wa². Nxe³sxā³ nxe² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³tũ³ka³txa² kō³nxe³ti³ kãi³ũ¹hah³lxi¹nhē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² yain³kxi³txa²te²a² wxā³te²su² te²a² yai³nhxa³je²yah³lxi¹nha²kxai³ āu²li²to³tain¹yah³lxi¹lxa². Nxe²kāi³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wi¹le³kxi¹nx2ti³nx³lho³la².

23 Jā¹nx²jut3su² ĩ³yau¹ũ³ye¹nx2ta¹jau³xai³tā² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³tih³nxe³sa²jau³xai²la¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹, Je³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yxau³hĩ¹nai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Ju³ta²sah³lai¹tā² ĩ³kōx1kō¹son²kxi²te³lhxā³ ka³nxah³hi²nx³tā³lxa¹ Je³su²jah¹la² yain³tũ³xa² hxi²te³nha²sān²nũ²la²,

24 Txa²wā¹sũ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² yain³tũ³xai²li² wā²nāu²lxi²sxā³ ũ³hũ²xai³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹xai²li² Txa²nũ²a² yā¹nx2na³li¹. Ya³lu²kxi²nũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tũ³xai²na² yain³yah³lxi¹nhĩ¹na¹ ya³lu²kxi¹nx2ta¹ju³ta² ĩ²xi²sa²sxā³ yain³jah¹lxi³to³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Te²yā¹nxũn³sxā³ yain³ta³lu²nain¹sān²nũ²la² a²kō²pē³na² ĩ³na²tē³nai²li² hxi²tē³nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²kō²pē³na² ĩ³na²na¹jau³xai²li² Txa²ti³ha²yau³xa² yā¹nx2na³li¹. Wān³txa² tah²yau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jā¹nxe² kãi³ũh¹nx2ta¹jau³nũ³ai²la¹wi¹. A²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ā³wa²sut1si¹ha¹jau³nũ³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³sa³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ jau³jau¹xai²na² ĩ³na²yah³lxi³to³hin¹kxai²nān²tu³

āh¹ ī²xi²sa²si¹nx2ti³jau³su² yain³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹kxa² ī²xi²sah¹lxin¹jau³xai²li² ī³na²ūh¹sah¹lxi³to³hē¹li¹.

26 Nxe³sxā³ te²yā¹nxe² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³tū³xai²li² ī³yai³ni² ī³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²jau³xai²li² ī³na² nxe³yah³lxi³to³hi¹nhī¹na¹ wxa²ē¹na² sa²hau³ko³tūh¹nx2ta¹ju³ta² ī³hen³txi³yah³lxi³to³hin¹tu¹wi¹. A³ka³nxi²sxā³ wā³li²nxā³tā³lxa¹ jā¹nxe³jah³lxi³to³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ī²li³te²su² te²a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² yah³son³sxā³ yai³ni² ī³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² yah³son³sxā³ ī²na² nxe³jah¹lo²su² jah¹la² a²hi²ki³te²lxa²na³la². Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² kō³nxe³ti³ kâi³ū¹hi² a²nū²khai³xa² kō³nxe³ti³ kâi³ū¹hi² nxe² kâi³jah¹lo²su² hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² kō³nxe³ti³ e³kxi²jau³su² hī³nx2na³la².

28 Nxe³ha²kxai³ yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yain³yah³lxan³tā³lxa¹ ī³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī³na²yah³lxan³tā³lxa¹ wxa²ē¹nāu³xai²na² wā²nxūh¹ ain³nha¹jah³lxi³hē¹la², kwa²to³toh³lxi³ e³kxi²nyhah¹lxin¹kxa²yan³ti³su².

29 Nxe³sxā³ ī³yai³ni² ī³na² yxah³lxin¹tāu³a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² kâi³ū¹nhē³ju³ta² āh¹ ain³nyhah²lxan³kxai²nān²tu³ a²hi²ki³te²la³ yah³lxi³hī³nxā¹lxa². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³ju³ta² yū³tu¹wa².

30 Te²yā¹nxe² kâi³yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³ wxa²ha³tih³ ī³nxai²na² ī³ton³nxā²lxi³i² hai²la³kxi²nxā²lxi³i² nxe³nx2ti³kxa²yā¹nxūn³sxā³ nū³kā³txi³ ā³tū³kā³txi³ ī³nxā² ya²lun¹ta³kxi²nx2tain¹na³la².

31 Nxe³ha²kxai³ ain³nyhah¹lxin¹jau³khai³xa² ī²xai³nha¹jah³lxi³sā²nhē³la². Nxe³sxā³ ī²nyhah¹lxi³sā²nīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²nxā²lxi³ju³ta³nū³lo³nyhah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa².

32 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nai²li² hī¹na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²nhē³ju³ta³lon³kxai²nān²tu³ ī³wai¹te³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²su² te²a² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹tu¹wa². Nxai¹nhī¹na¹ te²yā¹nxe³nē³lxa³lho³la².

33 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² yain³ki³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yai³ni² ī³na²ki³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī³na² nxe³ki³te³lhxā³ ā³nū²kxi²yah³lxi¹nhī¹na¹ wah³nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la².

34 Nxe³yān¹ta¹ wxa²ha³tih³ ī³nxai²na²:

— Heh³khaix1sa³nha¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²sxi²khai³xa² yain³jah¹lxi³sā²nhē³la². Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yai³ni² ī³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī³na² nxe³jah³lxi³hē¹la², Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³kxa²yan³txi³sa². Nxa²ha¹te¹ wān³txa² yau³ā³xa² yū³nūn³na¹wa². Yxān¹ta¹ hāi¹nxā¹a¹tu¹wa². Wxā³na¹tāu³a¹ ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa².

12

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²ka¹tū¹nhē³jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²ka¹tē³ju³ta²
ū³hū¹ne³kxa² ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa². A³la³kxi²si¹nx2ta¹jau³su²
ī³tih³nxe³nx2ta¹tu¹wa².

2 Ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²kxā³nhxī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
yxo²i²yah²lxa³nhī¹nai³tā² txah³lxa³kxa² sū³nu²su² ki³lxo³jah³la² so¹lxi³
sa²yxo²we¹jah³lxin¹jah¹lo²lo³jah³lxi³to³hin¹tai¹ti²tu³wa², hxi²kan¹txi³
e³kxi¹nx2ti³xa³kxan²ti³na². Tīh³na² ko³nxe³ tīh³na² so¹lxi³
ā³nxai³yah³lxin¹tīh³na²lot3txa²lxi³sa²ki³lxo³jah³lxi³to³hin¹tai¹ti²tu³wa².

3 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ī²li³te²su² te²a² ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² ko³nxe³ti³hin¹na³li¹. A²ta³ai²la¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su²
kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³wa².
Yxān¹ta¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ti³su² jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ ī³tih³nxe³jah¹lo²su² hī³nx2na³la².

4 Ī³tih³nh³nxe³kxai²nān²tu³ ī³hxi²ka¹tē³ju³ta² ī³la³kxi²te²lo³tū¹nhē³ju³ta²
yxo²ha³kxa¹ yau³ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ ka³lxa¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² a²ī³yau¹ū³nē³jah¹la² ka³na³ka³na³tā³la².

5 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā³tā³nāu³xa² ā³nhī²nū¹nū³si¹ki³jau³su² Txa²wā¹sū³na²
ī³la³kxi²te²lo³tū¹nhē³kxa² nxe³ju³ta² ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa².

6 Te²yā¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1si¹nhē³jut3su²
ī³la³kxi²te²lo³tū¹nhē³kxa² ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
ī³hxi²kat1tē³jah¹la² ka³na³ka³na³tā³la².

7 Nxe³sxā³ yxo²i²te²ki³na¹xai²na² ī³hxi²nūn¹si¹nhē³jau³su² Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³txa² ū³yhe³ka¹tūh¹xai³nē³na³la². ī³hxi²ka¹txa²xai³nē³ju³ta²
ū³yhe³ka¹tūh¹xai³nē³na³la².

8 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² wxa²nū³ka³txai²na² ī²li³te²
ī³nxa² a²hoh³lxi³su² ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ ī²li³te² ī³nxa²
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wa³lxe³jau³nū³a² a³la³kxah¹lxin¹ju³ta²
ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³,

9 Āh¹ ī²li³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ yxo²i²yah³lxin¹jut3su²
ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ ī²li³te² ī³nxa² ī³ta³ka³txa² wā³nxīn¹sxā³
we²txi²kxi³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³,

10 Āh¹ ī²li³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³
wā³nxīn¹khai¹nxe³sxā³ kāi³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ ī²li³te²
ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³nxa²lxi³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ ī²li³te² ī³nxa²
ī³hxi²ka¹ta²lxi³ju³ta²su¹ a²nū²a² ī³li³te²na² kāi³ju³ta² ī²kxai²nān²tu³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nxa² ko³nxe³te² yāu³ka³txa²
ī³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nxa² wain³txi³ a³ya³txi²ju³ta³nū³a² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³
āh¹ ī²li³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³
a²nū²a² ī³yau¹ū³xa³jau³su² e³si¹jau³su² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ ī²li³te² ī³nxa²
wān³txa² yau³ā³xa² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ī³yau¹ū³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³
nxe²xai³hī³nx2na³la².

11 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² kxan²ti³ nxe²
ī³hxi²ka²ta²xai³nē³na³la². Nxūh¹ ī²sxā³ a²ten³jut3su² ju³ta² ha³na³ka³lxi³
ī³hxi²ka²ta²xai³nē³na³la².

Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xa² sa²we¹nyhu¹si¹nhē³jau³su²

12-13 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²khai³xa² ka³na³ka³na³tā³la².
 Ka³na³ka³na³kxan²ti³ txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxan¹ta³kxi²nē³na³la².
 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxan¹ta³kxi²nē³kxan²ti³
 txa²wā¹nū²khai³xa² ka³na³ka³na³tā³la². Te²yā¹nxe³jut3sū³na³la².
 Txa²wā¹nū²ka³txi³ki³nāu¹xa² Ju³te²a²jah¹la² yū³ha²kxai² Ju²te²a²
 nū³ka³txi³sxa³te²a² yū³ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²lo³nha²sxā³ yxau²xai³te²a²
 yū³ha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³te²a² yū³ha²kxai³ nxe³ki³tā³la². Nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ū³hū¹nhān²nē³na³la². Nxe³ha²kxai³
 a²nū²ki³na¹xai²na² ka³na³ka³nat3sxā³ sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la².
 Nxe³te²hū³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xa² sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la².
 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²xai³nē³na³la²,
 yxo²i²te²ki³nāu¹xai²na²sa³. Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² a²nū²a²
 ka³lxan¹ki³tā³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² a²nū²a²
 ka³na³ka³na³ti³hi¹tē³na³la².

14 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² ka³na³ka³na³tē³lxaxa³wa².
 Ka³lxan¹ta³kxi²nē³na³la².

15 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yu³kxi³su² e³te³an¹jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹hxi²ki³su² te²txā³wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³
 txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wi¹. Nxe²e³kxan²ti³
 txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² ā³nhai²ta³lxā¹kxi²nē³lh³nx2nxa³wa².

16 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹ne³nxēn³su² e³te³an¹jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹yen³su² te²txā³wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³
 txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wi¹. Nxe²e³kxan²ti³
 txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² ā³nhai²ta³lxā¹kxi²nē³lh³nx2nxa³wa².

17 Txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ txa²wā¹ye³na² so¹lx³kxi²nān²tu³ īh¹nxet3sxā³
 ain³kxi²nha²h³ki³te²la¹xā³? Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² whāi²na¹
 a²ne³nxē³na² so¹lx³kxi²nān²tu³ īh¹nxet3sxā³ i³nxūn³sain³nha²h³ki³te²la¹xā³?

18 Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹nū²nāu³ai²li²
 i²li³te²nāu³ai²na² ha³na³ka³lx³ we¹ta³lx³kxi²nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 a²ten³ju³ta² sa²we¹ta³lx³kxi²nē³nīn²ta²wa².

19 Txa²wā¹nū²nāu³ai²li² ka³lxan¹ta³kxi²nē³lxaxa³ke³la³te²kxai³ txa²wā¹nū²a²
 yū³nē³lh³nx2nxa³wa².

20 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nū²nāu³ai²na² ka³lxan¹ta³kxi²nē³kxan²ti³
 txa²wā¹nū²nāu³a² ka³na³ka³na³tē³na³la².

21 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yen³nāu³a² e³te²sxa³yu²hē³la². E³sxā³ txa²wā¹hxi²ka²
 ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²na² a²ye³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na² a²hxi²kxah³lho³
 i³nxai²na² hxi²ka¹nxa³lx¹. Nxe³ha²kxai³ ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe²
 e³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ne³ki³su² e³te²sxa³yu²hē³la². E³sxā³
 txa²wā¹yu³kxa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²na² a²ne³ki³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na²
 a²yu³kxah³lo² i³nxai²na² ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe² e³te²sxa³yu²hē³la².

22 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² i²li³te²a²
 sī³nxūn³nxa³ju³ta² ū³whi²lā³nhā¹kxi²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ā³yat1sxā³
 yxau²xai³lh³ki³sxa³wa².

23 Nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² i²li³te²a² jū¹nxe² ā³lx³kxe³su² kxan²ti³
 wā²la²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²sxā³ ū³tī¹kxi²nha²ki³te²ju²hē³la². i²li³te²nāu³a²
 wi¹nē³lxaxa³kxi²nān²tu³ ā²la² wi¹lī²nha²ki³tā³la².

24 Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² i²li³te²a² wi¹nē³te²su² ā²la² wi¹lha²kxai³ i²li³ju³ta²
 wā²nxūh¹ hau³ko³nha²h³nx2na³la². Nxe³ki³ju³ta²li² txa²wā¹nū²nāu³a²
 hau³ko³nhā²nxa³ju³ta² so¹lx³ wi¹wi¹nxe² hau³ko³nha²h³ki³tā³la².

Nxe³kxi³ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² nxe²we²ta³lxi³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nha²ki³sa²kxi³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² hai³txi³ ā³nhai²ta³lxā¹nha²hī³ki³sxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lo²la³kxi²waun¹nyhe²hī³ki³tā³la². Hai³txi³ ā³nhai²ta³lxi²te²ten³txi³ o²la³kxi²hī³ki³sxa³wa².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā¹nū²nāu³a² sī³nī³ton³nē³nha²kxi²nān²tu³ a²nū²a²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ khāuh³lxa³tē³nha²hī³ki³tā³la². Txa²wā¹nū²nāu³a² ī²li³te²a² ī³wi¹lain³kxi²nha²kxi²nān²tu³ a²nū²a²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ ī³wi¹lain³kxi²nha²hī³ki³tā³la².

27 Jā¹nxe³jut³su² txa²wā¹nū²khai³xa² a²sī³na² yā¹nxe² wxāi² ī³nxai²na² sa²kxi³lu² Kris²tu³jah¹la² a²sī³na² yāx¹lah³lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³khai³xa² ī²li³te²a² yā¹yxah³lxi¹lxa².

28 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yxo²i²ūh¹tū³ka³txa² wain³txi³ ī³hau³ko³ta³wxe³na²hē³la². A²wi¹lhī¹nān¹te²a²su² a²hxi²kan¹te²la³je³na² sa²kxi³lu² Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ sa²so¹tū³ka³txa² ūh³wxe³na²hē³la². Ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txi³la³ ūh³wxe³na²hē³la². Āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³a² ī³yau¹ū³te²nāu³a² ūh³wxe³na²hē³la². Āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²te²su² te²na² ūh³wxe² āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² ī³ta³ka³txa² we²txi²si¹kxi³nū³su² te²a² ūh³wxe², Āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² a²nū²a² ā³non²ta³kxi²te²su² te²a² ūh³wxe², āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² hxi²kan¹txi³ a²nū²a² hau³ko³te²su² te²a² ūh³wxe² a²ne³ki³san¹tū³ka³txan²tu³ hxi²kan¹txi³ a²nū²a² wān³txa² yau³xā³lxa³txi³ e³te²su² te²a² ūh³wxe² nxe²xai³na²hē³la².

29 Nxe³ha²kxi³ Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ ī³sa²so¹nē³tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³ yxo²i²tū³ka³txa² ī³yau¹ū³hain¹tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³, wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³,

30 Ī³ta³ka³txa² we³txi²si¹tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³, wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³, yau³ā³lxa³ti³ wān³txi³la³ a²si³yxau³tāu³khai³xa³ ī³yau¹ū³tū³ka³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxi³ nxe³ki³tā³la².

31 Nxe³ki³sa²kxi³lu¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta²na¹ ā²la² hxi²kan¹kxi²ju³ta²na¹ ā³ten³jah¹lxi³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ tīh³na² ā²la² wi¹tīh³na² ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa².

13

Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² a³lxi²nha²kxi³jau³su²

1 Ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xai²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxi³ na¹kxa²yu³su² oh³xan¹te²nāu³xai²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxi³ nxe³na¹kxan²ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxi³ txa²wān³txa² e³a¹jau³xai²na² kwa²wān³txa² toh³lxi³jau³su² hī³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³txa² ī³su²ki³sa²kxi³ kwa²nxon³nē³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³hī³na¹wa².

2 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hxi²kan¹txi³ ī³hen³txi³na¹ha²kxi³, yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi³sa¹ha²kxi³, wān³txa² hāi³jau³xa² hxi²kan¹txi³ ī²a¹ha²kxi³, nū³kxūn³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxi³ wā³la³ka³txa² sa²ya²ta³wxe³si¹ha¹jau³su² hxi²ka¹na¹ha²kxi³, ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹kxan²ti³ yxān¹ta¹ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxi³ hai³txi³ a²hxi²kan¹jah¹lo²su² hī³nxān²nxa³wa².

3 Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²yen³kxi³khai³xa² wā²nhū²hxa³tai¹na¹ha²kxai³ na¹kxa²yu³su² ai³lhxā³ Je³su²jah³la² i³lxa² kan²txi³ yxo²i²a¹kxe³su² txa²nū²a²nāu³khai³xa² ha³nxe²khai³ wā²kxi²sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹kxan²ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹kij³ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² hai³txi³ kâin²sa²hī³nx2nxa³wa².

4 A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹kij³kxai²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ kâi³ū¹nyhu¹kij³te²ju²hē³la². Thāi³ti³la²sxā³ kâi³ū¹nyhu¹kij³te²ju²hē³la². A²nū²a² yen³kxa² kwa²to³toh³lxi³ yxo²kwain³nū¹nyhu¹kij³te²sxa³yu²hē³la². Yxo²kâin² e³kxi²kij³te²sxa³yu²hē³la². A²ē¹nāu³ai²na² i³kâin²txi³nha²sxā³ i³ye³kxi²kij³te²sxa³yu²hē³la².

5 A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹kij³kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxi²nū¹hain¹tāu³a² ai¹nhī¹na¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹sxā³ a²hoh³lxi³sa²sxā³ o²la³kxi² nxe³kij³lxi³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Yā³nī³li³nū¹nhē³ju³ta² so¹lxi³ ten³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Kwa²hi²ye¹ta³lxi³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². A²nū²a² kō³nxe³ti³ o²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ hai³txi³ yxai²h²kxi²nhū¹kij³te²sxa³yu²hē³la².

6 A²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ kâi³kxai²nān²tu³ i³ka³li³kxi²kij³te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹sxā³ ya²la³lhi²ju³ta² wi¹kâi³kxai²nān²tu³ i³ka³li³kij³te²ju²hē³la².

7 A³lxi²waun¹nyhu¹kij³kxai²nān²tu³ kō³to²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau³kij³te²ju²hē³la². A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹kij³kxai²nān²tu³ wain³txi³ yxo²i²nyhu¹kij³te²ju²hē³la². Wi¹kâi³ju³ta² wah³nxe³kxi²nū¹hain¹ki³te²ju²hē³la². Kōn³ton³kxi²nē³kxan²ti³ nxū²kwai³lxū¹txi³ yxau²xai³kij³te²ju²hē³la².

8 A³lxi²waun¹nyhu¹kij³ju³ta² ne³ki³so³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹kij³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa². Wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²kij³jau³su² i³hxi²ka¹ti³hi¹tē³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wa². A²hoh³lxi³su² kij³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³nūn³tu¹wa².

9 Nxe³sxā³ hī¹nai²li² ū³hū¹nhē³ju³ta² a²hoh³lxi³si¹nhē³jut3su² tā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹hain¹ki³jut3su² tā³nxa² nxe³ju³ta² jū¹nxa² so¹lxi³ yū³nū¹nhē³na³la².

10 Nxe³ta¹yan¹nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ jū¹nxa² so¹lxi³ yū³nū¹kij³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa².

11 Txai²na² txa²wē³sī¹nai³tā² wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ kâi³hxai²na¹hē³la². Wē³sa² e³jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²na¹ha²kxai³ wē³sa² wā²nxū¹hain³nha¹jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ nxe³nhxai²na¹hē³la². Nxe³yān¹ta¹ in³txi³lo³na¹hī¹nai²na¹ hxi²kan¹to³na¹hī¹nān¹te²tu³ wēn³sxū³na¹ju³ta³la³ ā³na¹a¹hē³la². Nxe³te²sa¹wa².

12 Es³pe²ya²ka³lo³a² i²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yāu³ka³txa² ku³kuh³nxe² i²hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ a²nū²khai³xa² i²ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ ku³kuh³nxa² i²ki³sxa³lho³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² wain³txi³ i²ki³tu¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ hī¹nai²li² jū¹nxe² ā³ye³wxe³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ kâin² ā³ye³wxe³ki³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² i²nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ i²ki³tu¹wa².

13 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² yu³ta² yu³tha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²kan¹te²la³ yū²na³la². Yxo²i²ki³ju³ta² yū³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wā³li²je³na³wa³kxa² wahx3nxe³ki³ju³ta² yū³ha²kxai³ a²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹kij³ju³ta² yū³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nyhu¹kij³ju³ta² ā²la² hxi²kan¹sxā³ ā³sen³sai¹kij³ju³ta³la³ te²ju²hē³la².

14

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹tū¹nhē³jau³su²

1 A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ā³ten³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² hxi²kan¹te²lo³tū¹nhē³ju³ta² yxo²kwain³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txa³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² yxo²kwain³khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹la².

2 Nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxi³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na² so¹lxi³ ain³kxi²sxā³ ā³ne³wxe³hī³nx2na³la². A²nū²a² hai³txi³ ain³kxi²nha²hī³ki³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²kat1sxā³ ya²la³lyau³xan²tū³ hāi³wā²nxīn¹jau³xan²tū³ e³kxi²te²ju²hē³la².

3 Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³ki³kxai²nān²tū³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ain³kxain¹jau³su² hī³nx2na³la². Ā³non²ta³kxi²jau³su² ha²kxai³, ī³nxū²kwai³lxū¹jau³su² ha²kxai³, sa²ye³kwē²kxi²jau³su² ha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la².

4 Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nū¹hxi²kan¹ti³lon³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²tū³ka³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²hxi²kan¹nūh¹nū³nyhai¹nhī³nx2na³la².

5 Wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti² e³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² te³nhī³na¹wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³yah³lxin¹ju³ta² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti² e³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wi¹lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ ā²la² wi¹khaix1jau³la³ hī³nx2na³la². Jā¹nxe³jut3su² yau³ā³lxa³ti² e³kxi²sxā³ ain³kxah³lxin¹kxai²nān²tū³ wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ī³yau¹ū³nx2ti³jah¹la² yū³kxai²nān²tū³ wi¹na³la². Yxān¹ta¹ yū²nxa³kxai²nān²tū³ hxi²kan¹txi³ a³la³kxah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa².

6 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xa² yā¹yxah³lxi¹lxa². Nxe³sxā³ wxā³si²nx2ta¹tāu³a¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti² jau³jau¹xai²na² so¹lxi³ e³kxi¹nx2ta¹kxai²nān²tū³ hxi²kan¹ti³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³su² tā³nxa² a²hoh³lxi³sa²jau³su² tā³nxa² wān³txa² wi¹jau³su² ī³hen³txi³nx2ta¹jau³su² tā³nxa² nxe³nx2ta¹kxai²nān²tū³ ī³hxi²ka¹txa²lxi³hī³na¹wa².

7 Nxa²ha¹te¹ yau³tā³xa²sa¹, yen³kxa² ka³te³nxa³te²na²sa¹, wāi²lhū³ka³txa² tā³nxa² ar²pa²kax3su² tā³nxa² hain³kxai²nān²tū³ wain³txi³ wxa²hai³nxa³kxai²nān²tū³ a²nū²a² ā³xa² ain³kxi²nē³jah¹la² hxi²kan¹ti³ a²si³yxau³tāu³khai³xa² ain³kxai¹nhī³nx2nxa³wa².

8 Te²yā¹nxūn³sxā³ kwa³jan³ta² so³ta²to² nū³ka³txa² he¹li³te³lhxā³ ai³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³te³na¹ wāi²lhū³ka³txa² trū³be²ta²kax3su¹ nxe³ka³txa² tē³sxā³ ī³hain³te²ju²hē³la². Wi¹lhain³kxai²nān²tū³ a²si³yxau³tāu³a² ā³ne³wxe³ha²kxai³ he¹lain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ wain³txi³ hai³nxa³kxai²nān²tū³ kō³nhai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ he¹lai¹nxa³ka³tū³ yxau³ain¹te²ju²hē³la².

9 Te²yā¹nxe³jut3su² wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ a²si³yxau³tāu³a² ā³ne³wxe²nxa³kxai²nān²tū³ hai³txi³ wi³ti³he¹nxē²nxa³wa². Wxa²wān³txa² ha³lo²a² kwa² he¹sa³tī¹hī³nx2na³la².

10 Yuh³xan¹ko³xai²na² whāi²na¹ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹khai¹xain¹na³la². Wān³txai²li² yau³ā³lxa³ti³ e³xi²xai³ain¹te²ju²hē³la². E³xi²xai³ha²kxai³ a²si³yxau³tāu³a² ha³na³ka³lxi³ nxe² ai³te²ju²hē³la².

11 Nxe³sxā³ e³jau³xai²na² ā³ne³wxe³sa²nxa³kxai²nān²tū³ ā³lxin³tā¹. Ai¹nhī³na¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wān³txa² e³a¹jau³xa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³kxai²nān²tū³ ā³lxin³tai¹. Sai¹nhī³nx2na³la². Jā¹nxūn³sxā³ ā³ne³wxe³ai¹nhī³nx2nxa³wa².

12 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ĩ³hxi²ka¹tē³ju³ta² ten³yah³lxi¹nha²kxai³ ā²la² wi¹ju³ta² ā³ten³jah¹lxi³hē¹la². Yxo²ĩ²tū³ka³txai²na² ā³nxū²kwai³lxū¹sxā³ a²hi²ka¹txa²lxain¹ju³ta² ten³jah¹lxi³hē¹la².

13 Nxe³yān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³xa² hxi²kan¹txi³ e³te² ĩ³nxa² Txa²wā¹sū³na² ĩ³wā³txi¹jah³lxi³hē¹la². Wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³a² ĩ³wā³txi¹jah³lxi³hē¹la², ĩ³yau¹ū³nxa²lxi³si¹yhah³lxin¹jau³nū³sa³.

14 Wān³txa² yau³ā³xa² e³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹kxai²nān²tu³ txa²yāu³ka³txa² so¹lxi³ e³kxi²hī³nx2na³la². Hai³txi³txai²na² a²hoh³lxi³sa¹ju³ta³la³.

15 Nxe³jut³su² ha²kxai³ ĩh¹nxe² kăi³a¹lhon³ku² nxa¹nha²wa². Yau³ha¹li¹ e³a¹tu¹wa². Txa²yāu³ka³txai²na² wān³txa² yau³ā³xa² e³i² txa²ē¹nāu³ai²na² wān³txi³khai³xa² e³i² na¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ txa²yāu³ka³txai²na² hain³jau³xa² yau³ā³xa² hai³ni² txa²ē¹nāu³ai²na² hain³jau³khai³xa² hai³ni² na¹tu¹wa².

16 ĩ³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxah¹lxin¹tāu³a¹ a²yāu³ka³txi³khai³xa² e³kxi²kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³xa² so¹lxi³ e³kxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²a² wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ e³kxi²jau³xai²li² hxi²kan¹ti³ ā³ne³wxe³ai¹nhī³nx2nxa³wa². Hxi²kan¹txi³ ā³ye³yxo²nū¹nxa²lxi³jau³la³ e³ya³nx2ti³xa³lho³la². Hai³txi³ ā³ne³to³ti³he¹nxai¹nhī³nx2nxa³wa².

17 ĩ³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² wi¹khaix¹kxan²ti³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²a² hai³txi³ ĩ³nxū²kwai³lxū¹hī³nx2nxa³wa², ā³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³la².

18 Txai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² yau³ā³lxi³jau³xa² ā²la² yxau³ka³lxa¹txi³ e³khai¹nxa¹wa². Nxe³na¹ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² ĩ³wi¹lxo³kxi²na¹wa².

19 Nxe³na¹kxan²ti³ yxo²ĩ²kī³tū³ka³txi³nāu³xai²na² ā³yā³nū²kxi²kī³tāu³a¹ txa²wān³txi³khai³xa² wān³txa² ā³ne³wxe³ain¹jau³xai²na² yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ĩ³yau¹ū³na¹kxai²nān²tu³ wi¹lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³lxi³ jau³jau¹xai²li² wān³txa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ ĩ³yau¹ū³ai¹na¹kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2nxa³wa². Nxe³ha²kxai³ ā³ne³wxe³ain¹jau³xai²li² ā²la² te³nhī³na¹wa².

20 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. ĩ³kăi²non³nyhah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² wān³txa² yau³ā³xa² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wē³son³txi³sxā³ hain³nyhah¹lxi³hī³nxa¹lxa². Jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Wxi²kan¹sxā³ hain³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² e³yah³lxin¹jau³nū³a² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wa².

21 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² e³na²hē³li¹. E³te³nah¹lxi¹: “Txa²nū³ka³txi³khai³xa² ĩ³hen³txi³na¹tu¹wi¹. A²nū²a² ā³xa² wān³txa² ĩ³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxan²ti³ ā³ne³to³sai¹nhī³nx2nxa³wi¹.” Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² nxe³na²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²kxai²nān²tu³ yxo²ĩ²xa³te²a² ĩ²yau¹ū³jau³su² hī³nx2na³la². Yxo²ĩ²te²a² ĩ³yau¹ū³jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³kxai²nān²tu³ yxo²ĩ²tū³ka³txa² ĩ³yau¹ū³jau³su² hī³nx2na³la². Yxo²ĩ²xa³te²na² ĩ³yau¹ū³jau³sxa³wa².

23 Nxe³ha²kxai³ ĩ²jah¹lxi³hē¹la². Yxo²ĩ²tū³ka³txi³ ĩ³nxa² ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹tāu³a² a²nū²ai²na² a³la³kxi²nxa³te²su² tā³nxa² yxo²ĩ²xa³te²su² tā³nxa² wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā³ne³wxe²nxa³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Tū³ka³txai²na² wen¹tū³ka³txi³sin²tā¹. Nxai¹nhī³nx2na³la².

24 Yxān¹ta¹ hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²ī³hen³txi³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxo²i²xa³te²la³ ta³nxa² a³la³kxi²nxa³te²su² ta³nxa² ā³yā³nū²kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ a²ko³nxe³ti³ kāi³nha²ju³ta² ī²nha²sxā³ ā³yxo²o³tū¹hain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tai¹nha²kxai³ ā³yxo²o³tū¹hain¹tu¹wa².

25 A²ē¹na² ain³nha²jau³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² e³lxah²lxī³ye²tu¹wa². Nxe³sxā³ ā³ka³ti³wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²tu¹wa². Sa²nēn¹kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² yxau³a³nhē³lin²tai¹. Nxe³tu¹wa².

Yxo²i²sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txa² wain³txi³o²la³kxain¹jau³su²

26 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². ī³ye³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxī¹, yxo²i²tū³ka³txi³ī³nxa² ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nxū²kwai³lxū¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² so¹lxī³ o²la³kxi¹jah³lxī³hē¹la². Ka³na³ki³ hain³jau³xa² yū³yah³lxī¹nha²kxai³ ka³na³ki² ī³yau¹ū¹nyhah¹lxin¹jau³xa² yū³yah³lxī¹nha²kxai³ āh¹ ka³na³ki² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² yū³yah³lxī¹nha²kxai³ ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxai³ti³ e³te²a² yū³yah³lxī¹nha²kxai³ ka³na³ki² yau³ā³lxī³jau³xa² a²si³yxau³tāu³a² ī³yau¹ū³ju³ta² hxi²kan¹te²a² yū³yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³jah³lxī³sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹ju³ta² kāi³jah³lxī³hē¹la².

27 Nxe³sxā³ ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxai³ti² e³ti³ten³nxa²lxī³kxai²nān²tu³ ha¹lin¹ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² jau¹xai²na² so¹lxī³ e³xai³jah¹lxī³hē¹la². Nxe² e³xai³yah³lxin¹ka³tu³ wān³txa² jau¹xai²na² a²si³yxau³tāu³a² ī³yau¹ū³txain¹yah³lxī³hē¹la².

28 Yxān¹ta¹ ī³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² yū²nxa³kxai²nān²tu³ kon³ton³jah¹lxī³hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² so¹lxī³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi¹jah³lxī³hē¹la².

29 Te²yā¹nxe³sxā³ ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ku² te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³jau³xa² yū³kxai²nān²tu³ a²wā³kxi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ka³nahx2sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi¹txai¹yah³lxī³hē¹la². Ya²la³tu³ jau³su² ta³nxa² ki³han³jau³su² ta³nxa² a³ya³txi²yah³lxin¹tu¹wa².

30 Ā³wxe³te²a² ī²li³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹ta² ain³kxi²nha²kxai²nān²tu³ a²wi¹lhī¹na² e³jah¹la² sa²kxai³lu² ā³na¹sxā³ ā³wxe³sē¹la². Nxē¹kxai²nān²tu³ kwēn¹ta² wxā³jah¹la² ī³ye³ ā³si³wxe³txai²la².

31 Wxāi² ī³nxa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nyhu¹sxā³ ī³yi²lho¹kxa² ai³jah³lxī³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Yxah³lxī¹nha²kxai³ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹tu¹wa².

32 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxū¹h¹ ī²nha¹yah³lxī³sxā³ wain³txi³ hau³hau³kot3sxā³ ī³yau¹ū¹nha¹jah³lxī³hē¹la².

33 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ī²sxā³ ī³kaix1so¹nē³te²jai¹ti²tu³wa². Ku³kuh³nxa² kāi³ki³ju³ta² te³nxa³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Wain³txi³ hau³ko³ki³ju³ta² ten³na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū¹hai¹nhxai²na¹hē³la².

34 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txu¹ti³nāu³xai²na² ka³nahx2nxe³sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹wa². E³xa² yxau³ain¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe² ī³yau¹ū³nē³ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³sxā³ wān³txa² wā³txi³jau³su² yū³kxai²nān²tu³ a²sxi²nhāu³a² a²wē³sāi¹yah³lai²li² ī³wā³txi³txai¹la². Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² ā³yā³nū²kxah³lxin¹tāu³a¹ txu¹ha³ ī³ye³ye¹nx2ti³ju³ta² wai³nxa³wa².

36 Yxān¹ta¹ wxa²nũ³kā³txi³ i³nxai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yũ³nxai²lxi³ji¹wa²? Wxa²nũ³kā³txi³nāu³ i³nxai²na² so¹lxi³ i³tih³nxe³nx2ti³te²la¹xā³? Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wa².

37 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²sa¹xā¹. Wā³nxĩn¹khai¹nxe³ju³ta² txai²na² so¹lxi³ ũ³hũ¹sa²na³nā¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²wān³txa² ain³kxi²khaix1sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² kwa³na³nē³jau³xa² ũ³hũ¹sa³ha²kxai³ ũ³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa².

38 Yxān¹ta¹ txa²wān³txa² ain³kxi²sa²nxa³jah¹lo²su² yũ³kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxah¹lxi³txa³hē¹la².

39 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³yau¹ũ¹ju³ta² ā³ten³khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³jah¹la² i³kwa¹2kxah¹lxi³txa³hē¹la², Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³su² nũ¹kxan²ti³na².

40 Jā¹nxe³ha²kxai³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i²li³ju³ta² hau³hau³kot3sxā³ o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ku³kuh³nxe² o²la³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la².

15

Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³āi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³jau³xai³tā² ain³so¹yah³lxin¹jau³xai³ta³lxi³ yxo²i²ah³lxin¹jau³xai³txa³lxi²na³la².

2 A²nxe³jau³xai²li² i³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³xai³tā² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ain³kxi²sxā³ yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tũh¹nx2ti³na²hē³la². Nxũ²kwa¹3lxũ¹txi³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²hau³ko³nha²sxā³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² yxo²i²yah²lxan³kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²ha³ko³txa²lxi³ju³ta³la³ yũ²nxa³wa².

3 Nxe³sxā³ wān³txai³tā² Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ¹sa²jau³xain²ti³ i³hen³txi³nx2ta¹jau³xain²txi²na³la². Nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kĩ³ju³ta² sa²wa²su¹tũ¹nhē³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Jā¹nxe³sxā³ ya³lu²kxi²nē³nũ²la² sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hā²wxān³txi³nũ² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²ka³tu³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ ka³ten³su² yxau²xai³nha²wa². Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² ā³yũ²txi²xi² a²to²se³ nũ³kā³txa² ā³yũ²txi²xi² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³ka³tu³ yxo²i²tũ³kā³txa² ka³lxa¹txi³ 500 nxe² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ā³sā²nũt1sxā³ ā³yũ²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³ti³ hi¹nain¹nha²wa². Yxān¹ta¹ i²li²te²su²te²a¹ ya³lu²ain¹nha²wa².

7 Nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³lai¹tā² i²nũn³ta¹hē¹la². Āh¹ jā¹nxe² yan¹nāu³a¹ i³kaix1so¹tũ³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹nũn³ta¹hē¹la².

8 A²ne³ki³sa³nāu³a¹ txai²li² i²nũ³na¹hē³la². Wē³sa² yxau³ni¹te²a² wa³su³txi³ a³li³lah¹te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe² a²ne³ki³sa³nāu³a¹ Je³su²jah³la² wā²nā³ũ¹sa³jah¹lo²sa¹wa².

9 I³kaix1so¹sa²nũn³jah¹lo²sa¹wa². Txai²na² kāin²sa²nxa³jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ i³kaix1so¹tũ³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹sain¹nha²wa². Kxā³nhxĩ¹nāu³ai³tā² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tũ³kā³txa² khāuh³lxa³txai¹na¹hē³la². Nxe³na¹ju³ta²:

— Wain³txa²na³nā¹. Txa²ē¹nān¹jau³xa²te²sa¹wa².

10 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²sa²ha²kxai³ txa²ē¹nāu³a² sa²hau³kot³sa³ha²kxai³ i³hxi²kat¹sa³na²hē³la². i³hxi²kat¹sa²ju³ta² kwa²hāi¹nxe² i³hxi²kat¹sa²nxa³hē³la². Nxe³sa²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lo³txi²sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i³kaix¹so¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² ā³sen³sai¹ai¹na¹hē³la². Nxe³na¹kxan²ti³ nxū¹txai²na² txa²nū³kxū³na¹ju³ta³la³ o²la³kxi²te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat¹sa²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²jah¹lo²sa¹wa².

11 Jā¹nxe³jut³su² txai²la³ tā³nxa² tū¹ka³txai²la³ tā³nxa² i³hen³txi³nx2ti³nha¹jau³xa² kwa²hāi¹nxū¹hī³nx2na³la². i³hen³txi³jah¹la² i²li³te²a¹ kwa²hāi¹nxū¹hī³nx2na³la². Nxe³yān¹ta¹ i³hen³txi³nx2ti³jau³xai³tā² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ka³lih³kxi²na¹jau³xai²la¹wa². Ain³kxah¹lxi¹nha²kxai³ yxo²i²yah¹lxi³hxai¹nhē³la².

Yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹nhē³nū³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹jau³xa² i³hen³txi³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ i³h¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ i²li³te² i³nxai²na¹ e³yah³lxin¹thai¹la²? E³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxa³lho³li¹. Nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

13 Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxa³ke³la³te²kxai³ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hī²nxa³wa².

14 Yxān¹ta¹ Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nxa³ke³la³te²kxai³ i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² yū³hī³nx2nxa³wa². Te²yā¹nxū³sxā³ wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² yū³nū³nhī³nx2nxa³wa².

15 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³ke³la³te²kxai³la¹ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²ki³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ju³ta³ i³hen³txi³sī¹na¹ha²kxai³ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²ki³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hī³ki³tā³la². Jā¹nxū³sxā³ a²nū²a² ya²lun¹ti³te²nāu³xai³tā² ya²la³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹nxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hit¹si³nx2nxa³wa².

16 Jā¹nxe³sxā³ ya²lun¹ti³te²nāu³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹si¹hxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nū³si¹hī³nx2nxa³wa².

17 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hxa³ke³la³te²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² kwa²to³toh³lxi³jau³su² hī³nx2na³la². Kwa³to³toh³lxi³jau³su² ke³la³te²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² kan²txi³ i³sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³hī³nxa¹lxa². Hai³txi³ wxa²ē¹nai²na² sa²wa²su¹txa²lxi³hī³nx2nxa³wa².

18 Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² ā²la² ya³lu²te²nāu³xa² a²kō³nxe³ju³ta² ā¹yū³ai¹nhī³nx2na³la². Hai³txi³ wxa²wa²su¹ta¹nhī³nx2nxa³wa².

19 Nxe³sxā³ ka³te³na² hin¹ki³tāu³a² so¹lxi³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² sa²hau³kot³sa²tē³ū¹nhē³ke³la³te²kxai³ ya³lu²ki³sī¹na¹ sa²hau³ko³tū¹nhē³ju³ta²li² yū³nē³lhī³nx2nxa³wa². Nxe³ke³la³te²kxai³la¹ i³āin²ta³kxi²nha²khaix¹nxe³tū³ka³txi³su² hī³ki³tā³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai³hē¹la². Wān³txi³khai¹xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ha²kxai³ ya²lun¹ti²tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹hain¹nūn³tu¹wa².

21-22 Nxe³sxā³ kxā³nhxī¹nu¹ta²na² in³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lxi³ kō³nxe³ti³ kāi³ha²kxai³ ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²nē³ju³ta³nū³a² yū³ki³tā³la². Te²yā¹nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹tē³ju³ta³nū³a² yū³ki³tā³la².

23 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lu² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ki³tu¹wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² txā² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ta¹ti²tu³wa². Nxe³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹tē³tu¹wa².

24 Nxe³te²ka³kxa¹ ne³ki³son³ju³ta² wxā³tu¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² yuh³xai²nān¹ta² wā³kxēn³ti³nāu³xa² ā³na¹ai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² ā³na¹ai¹nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ o²la³kxi²jah¹la² ā³na¹ai¹nha²kxai³ nxe³sān²nū²la² Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹tu¹wa².

25 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²kō¹kō¹nū³ka³txa² ā³na¹xa³tā³lxa¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ai¹nxa³tā³lxa¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² ī³kwa³na³ain¹tu¹wa².

26 Nxe³sxā³ a²kō¹kō¹nū³ka³txa² a²ne³ki³son³sxā³ yu³lu²nē³ju³ta³nū³a² ne³ki³so³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa².

27 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ wā³ka³ti³lot³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa²su¹ jau³jau¹xai²na² ūh³wxe³ain¹jau³su² hai³txi³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wā³ka³ti³lo³txa³lho³la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹ti³sa²ye²na³la².

28 Nxe³nū²la² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²wā³kxēn³su² hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² kwa³na³kxi²ju³ta³nū³a² wā²nxūh¹ ūh³wxe³nūh¹tu¹wa². Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kwa³na³tāu³lon³tu¹wa². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxā² yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³jah¹lai²la¹wa².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa²kxai³lu² ya³lu²te²a² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹xi²nūh¹kxai²nān²tu³ īh¹nxet³sī³te²la¹xā³? īh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³nhī¹te²la¹xā³? Ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxa³ke³la³te²kxai³ īh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ ya³lu²te²a² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹xi²nūh¹hī³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³hī³nx2na³la².

30 Te²yā¹nxe³sxā³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yū²nxa³ke³la³te²kxai³ īh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ ye³khāuh³lxi²sin¹to³hī³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³hī³nx2na³la².

31 A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ī³ya²lu¹te³lhxā³ khāuh³lxa³txi³sai¹nhxai²kxai³ jā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³txi³sain¹nha²wa². Ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai² nxe³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ ā²la² a³la³kxi²ti³lon³yah³lxi¹nha²kxai³ ka³lih³khaix¹sa³nha²wa². Jau¹xai²na² ya²la³tu³jau³su² nūn³na³la².

32 E²fe³so³thī³na² yxau³na¹tāu³a² kāin² o²la³kxi²na¹wa². Ya²na¹la² ūn³txi³su² te²a² a²nū²kxūn³ju³ta² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²

ya³lo³txi²sxã³ ĩ³hen³txai¹na¹wa². E²fe³so³ nũ³ka³txai²li² txa²wãn³txa²te³na¹nxa³kxan²ti³ ya³lot³sxã³ o²la³kxi²na¹wa². Yuh³xai²nãn¹txe² yen³kxa²a²yo³ha² hã¹i¹sxã³ so¹kxi²na¹ju³ta² ten³na¹ke³la³te²kxai³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ju³ta² khãuh³lxa³txi³nha²hĩ³na¹te²la¹xa³? Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta² ya²la³tu³yũ²nxa³ke³la³te²kxai³ wãn³txa² tĩn³yau³xai³tã² sa²yo²wet¹sxã³ kã¹i³hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³ju³ta¹tãn¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² kã¹in² yain³ya³sah¹lxi³wxi¹. Kã¹in² ĩ³na¹a³sah¹lxi³wxi¹. Kwa²wa³nĩ³lon³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² ya³lu²kĩ³ju³ta³nũ³a²yũ³tu¹wi¹. Nxe³hxi²na²hẽ³la².

33 Nxe³sxã³ ã³ke³tũ¹nyhah¹lxi³txa³hẽ¹la². Wxa²ya³la³nãu³xa²yxau²xai³lyã³hai¹nĩn¹te²nãu³xa² kuh³lxa³thin¹sxã³ kã¹i³ain¹kxai²nãn²tu³wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ko³nxa³thin¹kã¹no³nxa²lxi³ha³ta²wa².

34 Hxi²ka¹ka¹nha²sxã³ a³la³kxi¹jxah³lxi³hẽ¹la². Wain³ju³ta² so¹lxi³kã¹i³jah¹lxi³hẽ¹la². Ko³nxe³ti³ kã¹i³yah³lxin¹ju³ta² o²la³kxi²yah³lxi³ta³lxa². Āu²lxa²to³nha²lxi³si¹nx2ta¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Wxa²nũ³ka³txi³nãu³xa²Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²xa³te²a² yũ³yah³lxi¹lxa².

Txa²wã¹nũ²nãu³ai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jut3su²

35 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ĩ³wã³txi³nx2ti³te³an¹jau³kxai³lu¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹nũ²nãu³ai²na² ĩh¹nxe³sxã³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²te³ji¹wi¹? Txa²wã¹nũ²nãu³ai²na² ĩh¹nxe³khaix¹nxe³sxã³ txa²wã¹nũ²nãu³ai²la³te³ji¹wi¹? Nxe² ĩ³wã³txi¹nx2tai¹nhĩ³nx2na³la².

36 Toh³la² e³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yain³ta³ki³a² ũ³whĩ¹kĩ³kxai²nãn²tu³ ye³jen¹na²ya³lu²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe² ya³lu²sãn²nũ²la² ka³lũ³xi²te²jai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³tu¹wa².

37 Nxe³sxã³ ũ³whĩ¹kĩ³ki³ai²li² a²ki³a² so¹lxi³ ũ³whĩ¹kĩ³te²ju²hẽ³la². Tri²ka²ki³a²ta³nxa² ĩ²li³ki³a¹ ũ³whĩ¹kĩ³te³ju²hẽ³la². A²nxe³ta³ne³kxa² wi¹wen¹ta³nẽ³ka³nũ³a²hai³txi³ ũ³whĩ¹kĩ³te²sxa³yu²hẽ³la². Wi¹we¹nxa³ta³ne³ka³nũ³a² ũ³whĩ¹kĩ³te²ju²hẽ³la².

38 Jã¹nxe³sxã³ ki¹ai²li² ũ³whĩ¹kĩ³ki³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²a²nũ²khai³xa² ten³ju³ta³nũ³a² sa²wet¹sxã³ ũ³hũ²xai³te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ki¹ai²na² yxo²ha³kxa¹ ki³ka³na³ka² a²nũ²khai³xa² ũ³hũ²xai³te²ju²hẽ³la².

39 Ka³ten³su² yxo²ha³kxa¹ a²sĩ³na² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³te²ju²hẽ³la². In³txa²a²sĩn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²sĩn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ai³ka² a²sĩn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ai³na² a²sĩn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa².

40 Te²yã¹nxe³sxã³ oh³xan¹te²a² a²nũ²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³yuh³xan¹te²a² a²nũ²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ oh³xan¹te²a² a²ha²ta²na¹ ha³na³ka³lxi² ye³yan³txi³ha²kxai³yuh³xan¹te²a² a²ha²ta²na¹ ha³na³ka³lxi³ ye³yan³txi³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa².

41 U³je³na³ka² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ i³la³kxa²a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ hi³ka²ta³a² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Hi³ka²ta³nãu³xai²li²te²yã¹nxe³sxã³ a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³nũn³te²jai¹ti²tu³wa².

42 Jã¹nxe³sxã³ te²yã¹nxũn³kĩ³tu¹wa². Ya³lu²te²a² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²tãu³a¹ã³lxa³txi³ ĩ³sa²yxau³xi²tu¹wa². A²nũ²a² sa²nĩ³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³khon³hxi³te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²tãu³a¹ hai³txi³khon³hxi³ju³ta³la³ yũ²nxa³lho³la².

43 Sa²nĩ³kxi²kĩ³tāu³a² a²nũ²khai³xa² ko³nxe³ha²kxai³ nũ³kxũ³nxa³ha²kxai³ te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²hĩ¹na¹ wi¹lha²kxai³ nũ³kxũ³nha²kxai³ nxe³kĩ³tu¹wa².

44 Sa²nĩ³kxi²kĩ³tāu³a² a²nũ²a² yuh³xan¹te²a² sa²nĩ³kxi²hĩ³kĩ³tā³la². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²hĩ¹na¹ a²nũ²a² oh³xan¹te²su² ĩ³sa²yxau³xi²tu¹wa². Nxe³sxā³ yuh³xan¹te²nũ²nāu³a² yũ³kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a¹ oh³xan¹te²nũ²nāu³a² ā³lxi³ton³tu¹wa².

45 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— A²wi¹lhi¹nān¹jah¹lai²na² A³tāu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nũ²khai³xa² ka³ten³su² sa²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā³ta³lo³hē¹tāu³a¹ ye³jen¹nũ³nān¹jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ka³ten³yu³ta² ā²la² yũ³jah¹lai²la¹wi¹. A²nũ²a² ĩ³ka³ten³su² ti³hi¹jah¹lai²la¹wi¹. Oh³xan¹te²a² wxā³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe³sxā³ oh³xai²nān¹jah¹la² ne³ka³ta²sxā³ wxā³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yuh³xai³nān¹jah¹lo²nu¹ta²na² ne³ka³ta²sxā³ wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³ta³lo³hē¹jah¹la² oh³xai³nān¹jah¹la² wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

47 A²wi¹lhi¹nān¹jah¹lo²nu¹ta²na²su² A³tāu²ah³lo²nu¹ta²na²su² kĩh³nũ³khai³xa² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³ta³lo³hē¹jah¹la² oh³xa² wxā³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

48 Te²yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ kĩh³nũ³xa² sa²we¹jah¹lu¹jā¹nxe³ hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ oh³xai²nān¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² oh³xa² wxā³jah¹lu¹jā¹nxe³ hĩ³nx2na³la².

49 Jā¹nxe³jut3su² hĩ¹nai²na² yuh³xai²nān¹jah¹lu¹jā¹txe²su² kĩ³tā³la². Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a¹ oh³xai²nān¹jah¹la² yā¹txe²su² kĩ³tu¹wa².

50 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Nxe³jau³xai²na² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³jau³xai²la¹wa². A²nũ²khai³xa² txa²wā¹sĩn³su² txa²wā¹txi³ha²yau³su² txa²wā¹nũ²su² ha²kxai³ nxe²hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² yxau³ju³khai³xa² ā³wih¹kĩ³sxa³lho³la². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² sa²kxai³lu² khon³hxn³ju³ta² yũ³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ oh³nān¹te²lo³nxa³lho³la².

51 Ain³kxi²khai¹nxe³sah¹lxi³hē¹la². Wān³txa² hāi³jau³xai³tā² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹nũ³ka³txi³kĩ³na¹xai²na² a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²kĩ³ju³ta³nũ³a² yũ³nē³lha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²kĩ³ju³ta³nũ³la³ yũ³kĩ³sxa³ha²kxai³ nxe³kĩ³tu¹wa². Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nũ²nāu³ai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³lxa³ton³kĩ³tu¹wa². Ā³lxa³ti³hi¹tē³tu¹wa², Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka²sa³.

52 Wa³su¹txi³ ye³ka³tē³kĩ³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³lxa³ton³kĩ³tu¹wa². Trũ³be²ta²ka³txa² wāi²la² hũ³ka³txa² ne³kĩ³san¹ka³txa² wxa²no²la³kxain¹tāu³a¹ ā³lxa³ton³kĩ³tu¹wa². Nxe³tāu³a² ya³lun¹ti³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹hain¹tu¹wa². Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹nha²kxai³ kho³nhxn³ju³ta³la³ yũ²nxa³lho³la². Nxe³sxā³ yxo²ha³kxa¹ ā³lxa³ton³ya³nhē³lain¹tu¹wa².

53 Jā¹nxe³ha²kxai³ khon³hxn³te²kĩ³nāu¹xa² yxau²xai³kĩ³tāu³a² ya³lu²kĩ³ju³ta³nũ³a² yũ³nē³na³la². Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ khon³hxn³kxi²nē³lxa³ju³ta² ā³lxa³ton³kĩ³tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ ya³lu²kĩ³ju³ta³nũ³la³ yũ³nē³lxa³lho³la².

54 Jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nũ²kĩ³nāu¹khai³xai²na² khon³hxn³te²kĩ³nāu¹xai²na² ā³nā³lxi³to³tu¹wa². Txa²wā¹nũ²kĩ³nāu¹khai³xai²na² khon³hxn³te²sxa³kĩ³nāu¹xai²na² wen¹kĩ³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²kĩ³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²te²kĩ³nāu¹xa² ā³nā³lxi³to³tu¹wa². A²nũ²kĩ³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²nxa³te²kĩ³nāu¹xa²

wen¹ki³tu¹wa². Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā²
e³lxah²li³tu¹wa². Nxe³jau³xai²na²sa¹:

— Ya³lu²ki³ju³ta² hxa³sxā³ ne³ki³son³na³li¹. Kō³nxe³ki³ju³ta² ā³wa²sut¹sxā³
yxau³ki³tā³li¹.

Sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

55 Nxe³nē³lha²kxai³ ya³lu²ti³hit¹sa²jah¹lāi³. Īh¹nū¹la³tā³ kwā³non³nha¹ju³ta³la³
sīn¹te²la¹xā³? Īh¹nū¹la³tā³ khāuh³lxa³ti³sa²nhīn¹tāu³la³sīn¹te²la¹xā³?

56 Kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³nē³na²hē³la².
Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² kō³nxe³ti³
ĩ³yī¹li²nē³na²hē³la². Nxe³nē³kxan²ti³ ya³lu²ki³ju³tai³kai³ ne³ki³son³na³la².
Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ ĩ³yī¹li²nē³ju³tai³kai³ ne³ki³son³na³la².

57 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
ĩ³hxi²ka¹tū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ki³tā³la². Nxe³ju³tai²li²
Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ki³tā³la².

58 Jā¹nxe³jut³su² txa²wā³tā³syah³lxi¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
Ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹nhē³ju³ta³nu³a² ya²la³tu³ yū³nē³lha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ĩ²jah³lxi³hē¹la². Wxi²kan¹nūn³jah³lxi³hē¹la².
Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³ju³ta² so¹lxi³ ya³lo³txi²sxā³ o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la².
Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹
wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai² yo³ha² ũ³yhoh³xi¹nx2ti³tu¹wa². Ju¹tai²li² ā²la²
ĩ²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

16

Txa²wā¹yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹ki³jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ yxo²ĩ²tū³kā³txai²na² Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²nū³kā³txa²
sa²kxai³lu² yen³kxa² so¹kxi²txā³nxā² wā²nhū¹ain¹yah³lxin¹ju³ta²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa². Yxo²ĩ²tū³kā³txi³nāu³xa² Ka³la²si²a² ko³xan¹te²nāu³xa²
yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ¹hai¹nhxai²na¹kxai³, jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wa².

2 To³mīn²ko³ nxe³hīn¹ta² yxo²ha³kxa¹ ā³nūn¹yah³lxin¹tau³a¹ yen³kxa²
so¹kxi²txā³nxā² wā²nhū¹yah³lxin¹ta³nxā³nxū³a² wxa²hau³kot³sxā³
ũ³wha¹jah¹lxi³hē¹la². Ta³nxā¹nxai²li² yū³yah³lxin¹kxa² a²wā³kxi³kxai³ ũ³wha¹i²
a²wā³kxi³kxai³ sa²so² nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³jen¹na²
wxā³na¹tāu³a¹ ta³nxā¹nxai²li² ũ³wha¹ta³lun²yah³lxi³hī³nxā¹lxa².

3 Na¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wxā³na¹ka³tu³ ta³nxā¹nxai²li²
ĩ³sa²si¹hā¹ũ¹ha¹tu¹wa². Ha³tēh³nxā³nxā² ĩ³yau¹ũ³jau³xa² ũ³wha²li¹lā¹ka³tu³
wxa²nū³kā³txi³ ĩ³nxā² ĩ²li³te²a² ĩ²sxā³ ĩ³sa²so¹ah³lxin¹jah¹la² hxi²ka²
ĩ³sa²si¹hā¹ũ¹ha¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thī³na² yxo²ĩ²sxā³
yxau³te²ki³nāu¹xa² ai³yah³lxin¹ka³tu³ ũ³hū¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa².

4 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹na¹kxai²nān²tu³ ai³nū³na¹tu¹wa².
Nxe³na¹kxai²nān²tu³ ā³si³tē³kxi²sain¹tu¹wa².

Pau²lah³la²: “Nxe³na¹tū¹xā¹.” Jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ wxā³sxā³ĩ²nx2ta¹tu¹wa². Ma³se³to²na²ko³xa² ai³lha²thet³sān²sxā³
hā²wxān³txa³ wxā³na¹tu¹wa².

6 Nxa¹kxai²nān²tu³ jū¹nxā² kan²txi³ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².
Kwē³kon³tāu³a¹ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxa¹kxai²nān²tu³
ā³nxai³na¹ju³ta³nū³a² hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³hī³nxā¹lxa².

7 Kwa²a³nī²ā³wa³to¹ta²lxa¹ju³ta² ten³sa²nxā³nha²wa². Txa²wā¹sū³nai²li²
ten³kxai²nān²tu³ kan²txi³ yxau³ya¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

8 Ti¹ai²li² E²fe³so³thi³na² āh¹yxau³na¹tu¹wa². Pēn³ta³kos²ta² ti³wa³ka² ti¹a¹ āh¹yxau³na¹tu¹wa².

9 Nxe³sxā³ txa²wa³ka³la² kāi²non³na³la². Txa²wān³txa² wi¹lain³kxi²sain¹te²a² yū³khai¹nx²na³la². Yxān¹ta¹ ten³sai¹nx³te²a² kāin²yū³nūn³na³la².

10 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³la² ne³ka³ta² wxā³kxai²nān²tu³ wi¹lhit¹sxā³ yxau³ya³nx³ti³ju³ta³nū³a² hau³ko³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txai²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²nūn³na³la².

11 Kō³te³si¹hain¹yah³lxan³jau³su² ī²txai¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wā³li²ju³ta³nū³a² hau³kot³sxā³ ā³non²ta³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la², wi¹lhin¹sxā³ wxā³si¹yah³lxin¹jau³sa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²li² a²lon³ti³tāu³xa² tē³lxi²sxā³ ī³xain¹ju³ta² kāin² wahx³nxai¹na¹wa².

12 Nxa²ha¹te¹ A³po²lah³la²sa¹. Jah¹lai²na² a²lon³ti³tāu³xa² ā³si³tē³lxi³sxā³ wxā³si²nx²ti³si¹hai¹na¹jau³su² e³kxain¹to³ha¹hē³la². Nxe³ta¹ ha³lo²ai²li² wai³nx³ha²kxai³ hāi¹sxā³ yxau³nha²wa². Yan¹nāu³a¹ hxi²kan¹kxai²nān²tu³ wxā³si²nx²la³li³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²wān³txa² a²ne³ki³sot³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ a³la³kxi²sxā³ ī²yxau³jah¹lxi³hē¹la². Nxū²kwai³lxū¹txi³ yxo²i²sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²yxo²ā³yah³lxi³txa³hē¹la².

14 A³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ kāi³jah³lxi³hē¹la².

15-16 Es³te²fa³na²sah³la² a²yu³ta² whāi²na¹ ī²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹la² a²wi¹lhī¹na² Kre²si²a²ko³xa² yxau²xai³lain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²a² yū²nx³hī¹nai³tā² jah¹lai²na² a²yu³tai²li² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹na²hē³la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²wa³ka³li³yu³ta² so¹lxi³ o²la³kxai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³jah¹lai²na² ī³tih³nxe³nx²ti³jau³xai²na² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹kī³ju³ta² yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

17 Es³te²fa³na²sah³la² Fo³tu³na²to²jah¹la² A³ka³i²ko²jah¹la² nxe³sxā³ wxā³ya³sai¹nha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sai¹nhē¹la². Kāin² ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ul²yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³hxi²nūn¹sah²lxa³nha²kxai³ ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la².

18 Kāin² ā³nxū²kwai³lxū¹sain¹na²hē³la². Nxe³nx²tain¹kxaix³ jāx¹sain¹na²hē³la². Nxe³tū³kā³txa² yā¹tū³kā³txa² sa²nēn¹kxain¹kī³ju³ta² wain³na³la².

19 Nxa²ha¹te¹ A²si³a³ko³an¹tū³kā³txa² yxo²i²te²kī³nāu³xa² sa²kxai³lu² wi¹yxau³si¹nx²tain¹jau³su² ī³sa²si¹hā³ūh¹nx²tain¹na³la². A³kwi²lah³la² Pri³si²la³ka³lxa² yxo²i²tū³kā³txa² a²sxi²hai²na² ā³nū¹nain¹tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ ī²si¹nx³tain¹jau³su² ī³sa²si¹hā³ūh¹nx²tain¹na³la².

20 Txa²wā³tā³nāu³xai²li² ti¹na² yxau³te²a² a²yxo²ha³kxa¹ te²yā¹nxe³jau³xa² ī³sa²si¹hā³nx²tain¹nūn³na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ ī³yxo²sai¹la³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

21 Jā¹nxe³na¹jau³su² txa²hxi²ka² ū³wha²li¹lye¹nx²ta¹wa². Txai²li² Pau²lah³lo²su² nxa¹wa².

22 Wxa²nū³kā³txi³ ī³nx² a²li³te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nx³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²ū¹jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nx¹isxā³ wā³li²ju³ta³nū³a² yau³son³na³la².

23 Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx²ti³si¹jau³nū³su² ten³sa³nha²wa².

²⁴ Jã¹nxã¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² k̄i³sa²kxai³
a³lxi¹nx2ta¹wa². Jã¹nxã¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

2 Korīntios

¹ Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹le¹nx2ta¹wa². A²kxã³nxa²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sa³na²hẽ³la². Sa³ha²kxai³
Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txai³tã² ĩ³hen³txi³jah¹lo²sa¹wa².
Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hẽ³la².
Wxa²nũ³kã³txa² Ko³rĩn²to²thĩ³na² yxau²xai³lyah³lxin¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxa²
ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nha¹wa². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²yah³lxin¹tũ³kã³txi³
ĩ³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nha¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ Kre²sa²ko³xan¹tũ³kã³txi³
ĩ³nxa² Sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²yah³lxin¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxa² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la².
Ti³mo²jah³lai²na² txa²wã¹lon³yah³lo²su² yxau³ya³sain¹nũn³na³la².

² Nxa¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² Txa²wã¹wĩ³nu²su²
Jah¹lai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
Jah¹lai²nãn²tu³ nxe³ya³sxã³ kãin² thãĩ³ti³la² a³li²nx2ti³si¹hi²
wxa²nxũ²kwãĩ³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su²
ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²jau³su²

³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxa². A²nxe³jah¹la²
Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³te²a²
A²wĩ³nai²la¹wa². Wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³kot3si¹nhẽ³jah¹lo²su² ha²kxai³
sa²ye³kwẽ²kxi²nẽ³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

⁴ Nxe³sxã³ ĩ²li³tãu³a¹ khãuh³lxa³thin¹kĩ³ju³ta² sa²ye³kwẽ²kxi²nẽ³na³la².
Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³la¹ a²nũ²a² ã³xai²na² khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta²
sa²ye³kwẽ²kxain¹nũn³kĩ³tu¹wa².

⁵ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²kĩ³sa²kxai³ khãuh³lxa³txi³nẽ³ju³ta² kãin²
yũ³nẽ³na³la². Nxe³kxan²ti³ Kris²tu³jah¹la² sa²ye³kwẽ²kxi²nẽ³ju³ta² kãin²
ũ³hũ¹nẽ³nũn³na³la².

⁶⁻⁷ Txa²wã¹sũ³na² sa²ye³kwẽ²kxi¹nx2ti³jau³xa² ĩ³hen³txi²
ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² ã³wa²su¹ti³hi¹txa²lxi³jau³xa² ĩ³hen³txi²
nxe³nx2ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kxã³nxai³tã²
khãuh³lxa³ti³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ khãuh³lxa³ti³sain¹sĩn¹kxan²ti³
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² sa²ye³kwẽ²kxi²sa²sĩn¹na²hẽ³la².
Nxe³sa²sĩn¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ ã³non²ta³kxi¹nx2ti³sĩn¹na¹ju³ta³nũ³a²
yũ³tu¹wa². Khãuh³lxa³ti³sain¹sĩn¹ju³taĩ³tã² Txa²wã¹sũ³nai²na²
sa²ye³kwẽ²kxi²sa²sĩn¹na²hẽ³la². Jã¹nxe³sxã³ khãuh³lxa³ti³nx2tain¹kxai²nãn²tu³
Txa²wã¹sũ³na² sa²ye³kwẽ²kxi²sa²sĩn¹kxai³ jã¹nxe³sxã³ sa²ye³kwẽ²kxi¹nx2ti³nũn³tu¹wa².

⁸ Jã¹nxa¹jut3su² A²si³a³ko³xa² yxau²xai³la¹hĩ¹nai³tã¹ju³taĩ³tã²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa². Ye³khãuh³lxa³ti³sain¹ju³taĩ³tã² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa².
Ya³lo³txi³ti³hex1sa²nxa³hẽ¹la². Ya³lu²sa²te³lxa²nãn³khih³na¹hẽ¹la².

⁹ Su²lhã³sain¹ju³ta³nũ³a² ã²la² ĩ³yĩ¹li²sain¹na²hẽ³la². Ai³lã²nũ²:

— Wã²nxũh¹ ã³nhxi²kat1sa²ju³ta³nũ³la³ yũ³sa²nxa³lho³na¹. Nha¹jau³su²
nxa¹hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³ti³hit1jah¹la² so¹lxi³ yxo²ĩ²a¹hẽ³la².

¹⁰ A²nxe³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ya³lu²sa²ju³ta³nũ³a² ã³non²ta³kxi²sxã³
so¹xi²sa³hẽ¹la². Sa²ju³taix3 jãx1sa²ju³ta³nũ³a² yxo²ĩ²sxã³ wah³nxe³na¹wa².

¹¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²nũ¹sah²lxin¹kxai²nãn²tu³ ã³non²ta³kxi²nũ¹sah¹lxi³nhi¹la².
Nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ain³kxi²nẽ³tu¹wa².

Nxe² ain³kxi²nē³kxai²nān²tu³ ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² e³lxah²lx³tu¹wa².
E³lxah²lx³ha²kxai³ a²nū²a²ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²nēn¹kxain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²li² a²ten³ju³ta³nū³a²i³ā³lxa³tot³jau³su²

12 Jā¹nxa¹jut³su² wxa²ha³tih³xan¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² e³yah³lxin¹jau³kxai³lu¹.
— Pau²lah³lai²li² Sū³na² i²sxā³ i³so¹jah¹lai²kxai³ wain³txi³ kāi³xa³xā¹.
Nxe³yah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ kxā³nxa² kāi³a¹ju³ta³tā² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².
E³lxah²lx³sxā³ o²la³kxi²na¹ta¹ti²tu³wa². A²nū²a²nāu³xa² ā³xa²
o²la³kxi²nū¹hai¹na¹ju³tain²ti³ wxa²yen³nāu³a² o²la³kxi²nūh¹nx2ta¹ju³tain²ti³
nxe² kāi³a¹ta¹ti²tu³wa². Ā²la² kāi²non³sxā³ o²la³kxi²nūh¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².
Wā²nxūh¹ txa²hoh³lx³sa²ju³khai³lxa³ ti³he¹nx2nxa³wa². Txa²wā¹sū³na²
thāi³ti³la² a³lx²sa³ha²kxai³ wain³txi³ kāi³i² txa²ē¹nāu³ai²na² wi¹le³kxi²nha²sxā³
kāi³i² nxe³nūh¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹ju³ta³li²i³ka³li³kxi²nha¹nha²wa².

13-14 Nxe³sxā³ wān³txa² ū³wha²li¹lhā³ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² a²yxo²ha³kxa¹
hxi²kan¹txi³ e³lai²na¹ i²yah³lx¹nha²kxai³ a²si³yxau³tāu³khai³xa²
ā³ne³wxe³yah³lx¹nha²kxai³ nxe³yah³lx¹lxa². Kxā³nxai³tā² ha³lo²a²
o²la³kxi²nūh¹nx2ta¹ju³ta²na² jū¹nxe² ā³ne³wxe³nū¹sah¹lx¹lxa².
Nxe³sah³lx¹nha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² wā³li²sxā³ a³ka³nx¹tāu³a¹ e³lxah²lx³ju³ta²khai³xa²
kāin² ā³ne³wxe³nū¹sah¹lx¹in¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Sū³na²
sa²nēn¹kxi²nū¹yah³lx¹in¹kxa² yā¹nxe² sa²nēn¹kxi²nū³na¹tu¹wa².

15 Nxe³sxā³:
— Jau¹xai²na² ya²la³lhu²ji¹xā¹. Nxe³nx2ta¹jau³su² a²wi¹lh¹na² wxā³sxā³
i²nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hē¹la².

16 Nxe³na¹ha²kxai³:
— Ma³se³to²na²ko³xa² ai³na¹tāu³a² ā³nī²xai³ai¹na¹tū¹xā¹. Ā³wa³li²na¹tāu³a²
ā³yit¹sxā³ i²ai¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxi²nān²tu³ ye³ha¹li¹tāu³su²
i³ka³lih³ti³hi¹tain¹to³ha¹tū¹xā¹. Nxe³na¹kxi²nān²tu³ Ju³te²a²ko³xa²
ai³na¹ju³ta³nū³a² ā³non²ta³kxi²sain¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹la². Na¹ta¹
wxā³si²nx2ti³nxā³ta¹ti²tu³wa².

17 Nxe³to³ta¹ wān³txa² u²lxan¹jau³su² ha³ta³nxe³sa²sxā³
ā³nhxi²kat¹sa²nxa³ha²kxai³ wān³txai²li² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² i³ya¹tū²la²
hāi¹sxā³ yxau³sxā³ wah³nxe³na¹hē³la². Jā¹nxa¹ju³ta² kwa²e³sxā³ ā³a¹jut³su²
hī³na¹te²la¹xā³? Yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² ain³nha²hī³na¹te²la¹xā³?
Jā¹nxe³sxā³:

— Nxe²kāi³a¹tū¹xā¹. Na¹jau³su² na¹ta¹ i³ya¹ta¹ka³tu³ka³nxa³ha²ta³a²sa¹:

— Nxē²nxa³lho³na¹. Na¹jau³su² nxe²kāi³a¹jah¹lo²su² hī³na¹te²la¹xā³?

18 Hai³txi³ nxe³te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² i²sa²ha²kxai³ wān³txi³khai³xa²
so¹lx³e³a¹wa². Yxo²i²ki³jau³xai²la¹wa².

19 Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Tah²su² ha²kxai³
i³yau¹ū¹nx2ti³nha¹ta¹ti²tu³wa². Txai²na² Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² nxe³sīn¹sxā³
i³yau¹ū¹nx2ti³nha¹ta¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²nān²tu³
i³wā³wā³txi³ki³jah¹lo²sxa³wa². Yxo²i²ki³jah¹lai²la¹wa².

20 Kxā³nhxi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³nu¹ta²na² hi²sen³su² Ju³te²a²
nū³ka³txa² i³yau¹ū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³a²
i³yau¹ū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hā²wxān³txa³ jau³jau¹xu¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹
Je³su²jah¹la² hxi²ka² we¹ta³lun²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ hī¹nai²na²
Je³su²jah³la² we¹ju³ta³tā² a²nū²a²nāu³xa² i³hen³txi³sī¹na¹wa². Nxe³sī¹na¹ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ya³sain¹na³la².

21 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxi³lu² i³yau¹ū¹nhē³nha²wa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²sa²tē³ti³hi¹tē³ju³ta²

ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³nha²wa². Te²yã¹nxũ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
ĩ²sxã³ ĩ³so¹nẽ³jah¹lo²su² na³la². Jã¹nxe³jut³su² txa²wã¹ẽ¹nãu³a²
ã³nxũ²kwai³lxũ¹nẽ³nha²wa².

22 Txa²yen³kxa² yen³kxi³ha¹kxa² tẽ³sxã³ txa²ĩ³lxa² ũ³wha²li¹lhẽ¹te²sa¹wa².
Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²ĩ²li³te²su² te²na²ĩ²kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²na² a²yen³kxi³sin²tã¹. A²ĩ³lxa² sa²hẽ¹tin²tã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la².
Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A²yãu³ka³txi³khai³xa²
ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ a²nũ²a² ã³xai²na² ĩ²nẽ³lhxã³
a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxi³yhen²tã¹. Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²
nxũ²kwai³yxau³tã¹. Nxe³nẽ³nha²ha²kxai³ yen³kxa² ũ³hũ¹nhẽ³kxi³nũ³a²
ya²la³tu³ a³la³kxi²ki³tã³la².

23 Jã¹nxa¹jau³su² wãn³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sa²na³la².
Txa²ẽ¹na² ĩ²sa²jah¹lai²la¹wa². Wxã³sxã³ ĩ²nx2ta¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nha²wa².
Nxe³yãn¹ta¹ wxã³na¹kxai²nãn²tu³ kq³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta²
ĩ³kwai²kxi¹nx2ti³hĩ³na¹wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ãin²ta³lxi²nx2ti³hĩ³na¹wa².
Nxe³ju³ta¹na² ten³sa²nxa³hẽ¹la². Jã¹nxe³nx2ta¹kxa²yã³ti³su² Ko³rĩn²to²thĩ³na²
ai³na¹ju³ta³nũ³a² ã³na¹la³kxi²nha¹hẽ³la².

24 Yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta² kwa³na³nx2ti³nxa³lho³la². Nũ³kxũ³txi³
yxo²ĩ²yah³lxi¹nhẽ³la². Yxah³lxi¹nha²kxai³ ĩ³ka³li³yhah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
kãĩ³ũh¹nx2ta¹wa².

2

1 Jã¹nxa¹jau³su²:

— Ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxai³tã² sa²hau³ko³tũ¹hai¹nxa³ha²kxai³
ĩ³kwai²kxai¹na¹hẽ³na¹. Nxaĩ¹na¹kxe³su² ĩ³ãin²ta³lxai¹na¹hẽ³na¹. Jã¹xai¹na¹ha³tã¹.
Nxa¹jau³su² nxa¹hẽ¹la².

2 Nxe³sxã³ ĩ³ãin²ta³lxi²nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³kxi²sain¹te²a²
yũ³ai¹nhĩ²nxa³wa². Wxãĩ²na² so¹lxi³ ĩ³ãin²ta³lxi²nx2ta¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na²
so¹lxi³ ĩ³ka³li³kxi²sah¹lxi³hĩ³nxa¹la².

3 Jã¹nxe³na¹jau³su² ũ³wha²li¹la¹hẽ³la². Wxã³sxã³ ĩ³ka³lih³kxi²sah¹lxa³nha²kxai³
hãĩ¹sxã³ ĩ³ãin²ta³lxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ sah²lxin¹kxa²yã³ti³su² nxa¹hẽ³la².
Nxe³sxã³ ka³li³ha¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³yah³lhi³nũ³nhĩ³nxa¹lxa³. Nxe³ju³ju¹taĩ²na²
ĩ²te²sa¹wa².

4 Jã¹nxe³na¹ju³kxai³lu² ha³tẽh³nxã³nxa² ũ³wha³li¹la³kxi¹nx2ta¹txã³nxai³tã²
ãin²ti³sxã³ nãn³ti³ten³khaix¹sa³hẽ¹la². Hxi²waun³ta³kxi²nha²khai¹nxe³nx2ta¹hẽ¹la².
Ĩ³ãin²txi³te³ji¹khi³. Nxe³nx2ta¹hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ a³lxi²nx2ta¹ju³ta² so¹lxi³
ĩ³yau¹ũ¹te³lhxã³ nxe³nx2ta¹hẽ¹la².

KQ³nxe³ti³ kãĩ³ũh¹nx2ti³kxe³su² ne³wã²na³yah³lxin¹jau³su²

5 A²nxe³jah¹lai²kxai³lu² kq³nxe³ti³ kãĩ³jah¹lai²kxai³lu² ĩ³ãin²ta³kxi²khaix¹na¹hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³ ĩ³ãin²ta³kxi²nx2ti³nũn³na²hẽ³la². Nxe³nx2ti³kxe³su² ũn³txi³
ĩ³kwai²kxi²yah³lxi³txa³hẽ¹la². Thãĩ³ti³la²sxã³ ĩ³ye³kxain¹yah³lxi³hẽ¹la².

6 Kxã³kxai³ ĩ³wait¹si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² ã²na³la².

7 Nxe³ha²kxai³la¹ hĩ¹nai²kxai³la¹ kq³nxe³ti³ kãĩ³ju³taĩ³tã²
nxe³wã²na³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la²,
hxi²ye¹ta³lxi³txi³kxa²yã³ti³sa³.

8 Jã¹nxe³jut³su² a³lxain¹yah³lxin¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

9 Jã¹nxa¹jut³su² ha³tẽh³nxã³nxa² ũ³wha³li¹la³kxi¹nx2ta¹taĩ¹ti²tu³wa². Wain³txi³
sa²yxo²wet¹sah³lxin¹ju³ta² ĩ²nxa²lxi³te³lhxã³ nxe³ye¹nx2ta¹wa².

10 Kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta³tã² ne³wa²na³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ te²yã¹nxe² ne³wã²na³nũ³na¹tu¹wa². Yxo²i²tũ³ka³txi³ i³nxai²na² i³ãn²ta²kxi²nha²sxã³ yxau²xai³lah²lxan³jau³su² ne³wã²na³nũ³na¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹la² ye³na² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

11 Sa³ta³na²jah¹la² kō³nxe³ti³ kãi³sain³si¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² ã³ne³wxe³nũh¹kĩ³tã³la². A²nxe³jah¹la² Sa³ta³na²jah¹lai²li²i³ki³ha¹kxi²nẽ³kxa²yã³ntxi³su² kō³nxe³ti³ kãi³ju³txai¹tã² ne³wã²na³kxi²nũ³na¹wa².

Pau²lah³lai²li² hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Tro³a²te²thĩ³na² ã³wi¹ha¹hĩ¹nai³tã² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ¹te³lhxã³ nxa¹hĩ¹nai³tã² o²la³kxi²na¹ju³ta³nũ³a² ã²la² ãu¹la³kxi²sa³na²hẽ³la².

— Wi¹lhit1sxã³ o²la³kxi²na¹tũ¹xã¹.

13 Na¹ta¹ hxi²waun³txi³sa³hẽ¹la². Ti²to³jah¹la² txa²wã¹lon³yah³lo²su² kxah³la² ha²kxai³ i³ha¹txi²sa²nxa³ha²kxai³ hxi²waun³txi³khaix1sa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ ã³waix3sxã³ Ma³se³to²na²ko³nãu³a² ai³na¹hẽ³la².

Je³su²jah³la² i³ka³lih³kxi²nẽ³jau³su²

14 Kxã³nhxĩ¹nai³tã² Ro³ma²no²ko³nãu³a² yxau²xai³lain¹tũ³ka³txi³nãu³xa² he¹lain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tu³ta¹ ã²la² nũ³kxũn³te²na² sa²kxai³lu² a²kō¹kō¹nũ³ka³txa² sa²yu³lho¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxãn³txa³ i³xi²tãu³a² sa²yu³lho¹tũ³ka³txai²na² tẽ³nũ²la² a²ha³lo²khai³xa² ã³nxai³nũ²la² a²nũ³ka³txi³khai³xa² wã²nã³ũ¹hain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ka³lih³kxi²nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxain¹kxa²yã¹nxe³jut3sũ³nxe² a²nũ²a² sa²yu³lho¹kxa²yãx1sĩ¹na¹wa². Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² nũ³kxũn³jah¹la² yã¹nx2na³la². A²kxã³nxai³tã² kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² so¹lxi³ yxau²xai³sĩ¹na¹ju³kxai³lu² sa²yu³lhot1sa²sĩ¹jut3sũ³na³la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Je³su²jah³la² sa²yxo²wet1si¹hai¹na¹jau³nũ³su² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ¹hain¹to³hxai²na¹hẽ³la². Jã¹nxe³nha¹hĩ¹nãn¹te²tu³ Je³su²jah³la² sa²yxo²wet1sĩ¹na¹kxai²nãn²tu³ ka³li³sa²to³sĩ¹nha²wa². Nxe³sĩ¹na¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²to³sĩ¹na¹wa². Te²yã¹nxũn³ju³ta² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² tẽ³sxã³ sxi²jen³ti³nãu³xa² ã³nxai² i²li³je³na² ã³nxai² nxe³sĩ¹na¹tãu³a² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³yau³xa² wi¹lũ³jau³hũ³na³la². To¹nha²ki³jau³hũ³na³la². Nxe³kxe³su² a²nũ²a² u²lyxau³kxan²ti³ i³nxũn³so¹ai¹nhĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³sĩ¹na¹tãu³a² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ jau³jau¹xai²na² i³tih³nxain¹sĩ¹nhxai²na¹hẽ³la².

15 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² a²yen³nãu³a² yã¹nxũn³sĩ¹na¹wa². Ha³nxe²a² wi¹lũ³tho³xa² yã¹nxe³sĩ¹na¹wa². A²nxe³tho³tho¹xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³nxũn³so¹ain¹te²ju²hẽ³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ i²sain¹to³sĩ¹na³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²wet1sĩ¹na¹ju³ta² i²sain¹sĩ¹na³la². Kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² yo³ha² wxa²wa²su¹te²nãu³xa² i²sain¹sĩ¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hũ¹te²nãu³xa² i²sain¹sĩ¹nha²kxai³ nxe³sain¹to³sĩ¹na³la².

16 Kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hũ¹nẽ³te²su² te²a² kō³tũ³nũ¹hain¹sĩ¹na¹wa². Yxãn¹ta¹ kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² yo³ha² wxa²wa²su¹te²nãu³su² te²a² wi¹lũ³nũ¹hain¹sĩ¹na¹wa². Nxe³ju³ta²na¹ i^hte²ta³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ i³yau¹ũ¹si¹jau³su² hxi²kan¹te²la³ hĩ³kĩ³te²la¹xã³?

17 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yau³ã³lxi³ti³ i³hen³txi³te²sa²sĩ¹nxa³wa² yen³kxi^hte³la³ka³. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³sa²si¹hã³sa²tũ³ka³txi³su² sĩ¹na¹wa². Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ e³lxah¹

ĩ³hen³txain¹jah¹lo²nāu³su² nha¹wa², Txa²wā¹sũ³na² ĩ²nē³lha²kxai³la².
Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi²sa²sĩ¹nha²kxai³ yxau²xai³sĩ¹na¹wa².

3

Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² ũh³ti³hit1tē³jau³su²

1 Nxe²e³kxi²sĩ¹na¹kxai²nān²tu³ kwa² ĩ²sa²nēn¹kxi²nha²hĩ³nha¹te²la¹xā³?
Sa²nēn¹kxi²si¹sah²lxin¹ju³tan¹txā³nxa² ten³sa²hĩ³sĩn¹te²la¹xā³?
Sa²nēn¹kxi²si¹sain¹sĩn¹txā³nxa² ũ³hũ¹nx2ti³te³lhxā³ nxe³txā³nxũ³a²
ten³sa²hĩ³sĩn¹te²la¹xā³? Nxe²kāi³jah¹lo²su² jah¹la² ĩ²yah³lxin¹to³hxai¹nhē³la².
Hai³txi³jah¹la² yāx1sĩ¹nxa³wa².

2-3 A²nũ²a² wān³txa² ũ³sa²si¹hā³ki³jau³xa² yā¹nx2na³la². Kxā³nhxĩ¹nai³tā²
nxe³te²ju²hē³la². A²nũ²a² hxi²ka² a²nũ²a² wān³txa² ũ³wha²li¹te²ju²hē³la².
Nxe³ka³tu³ a²nũ²a² ā³xa² hxi²ka² ũ³sa²si¹hā³ki³te²ju²hē³la². A²nxe³jau³xai²na²
ũ³sa²si¹hā³ki³jau³xan¹txā³nxa² txah³lxa³ka³lo³su² te²ju²hē³la². Nxe³ka³lo³ai²na²
tē³sxā³ tĩn²ta²yau³xa² ũ³wha²li¹te²ju²hē³la². Kxā³nxai³tā² nxe³te²ju²hē³la².
Nxe³ju³ta² yā¹nxe³kxe³hũ³sxā³ wān³txa² ĩ³wxi²ka¹txa²lxi³si¹sah²lxin¹jau³su²
yā¹yxah³lxi¹lxa². A²nũ²a² ĩ²li³te²a² ĩ²jau³xa² yā¹yxah³lxi¹lxa². ĩ²nx2ti³kxai²nān²tu³
wain³txi³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² ĩ²nx2ti³tu¹wa². ĩ²nx2ti³sxā³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² ya²la³tu³ Sũ³na² ĩ³sa²si¹hā³jah¹lai²la¹xā¹.
Ko³rĩn²to²thĩ³nān¹tu³ka³txai²na² a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹ha²kxai³ wain³txi³
kāi³sxā³ yxau³si¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³ye²sain¹na³na¹. Nxe²e³kxi²hĩ³nx2na³la².
Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ũ³wha²li¹jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³
txai²na¹xai²na² jau¹xai²na² ũ³sa²si¹hā³jah¹lo²sa¹wa². Jā¹nxe³jut3sũ³nxe² kāi³sxā³
txah³lxa³ka³lo³la³ hai³txi³ ũ³wha²li¹nxa³wa². Yxān¹ta¹ a²nũ²a² ē¹nāu³a¹
ũ³wha²li¹la³kxi²na¹wa². Te²yā¹nxũ³sxā³ tĩn²ta²yau³xa² tē³sxā³ ũ³wha²li¹nxa³wa².
Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³tēn³su² yxau²sa²tē³jah¹la² hi²sen³su²
a²nũ²a² a²ē¹nāu³ai²na² ĩ³yau¹ũ³nhē³jah¹lo²su² na³la².

4 Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi²sxā³ yxau²sa²tē³sĩ¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na²
yxo²ĩ²sĩ¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ e³kxi¹nx2ta¹wa².

5 Txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² yũ³sa²nxa³wa².

— Hxi²ka¹na¹xā¹. Na¹kxai²nān²tu³ ki³ha¹kxi²nha¹jau³su² hĩ³nx2na³la².
Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ³hxi²kat1ti³hit1sa³na²hē³la².

6 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² tah²yau³xa²
ĩ³ye³ĩ³yo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³xa² ĩ³yau¹ũ¹nhē³na²hē³la². Nxe³jau³xai²na²
a²nũ²a² a²ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹tũ¹nhē³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na²
a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³nyhu¹si¹ja³ki³jau³nũ³su² ĩ³hxi²ka¹tē³na²hē³la².
Kxā³nxai³tān¹jau³xai³tā² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹thxa³ki³sxa³kxai²nān²tu³
ya³lu²ju³ta² so¹lxi³ yũ³nē³hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wān³txa² tah²yau³xai²li²
yxo²ĩ²ki³kxai²nān²tu³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ yũ³ki³tā³la².

7 Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txu¹ta²na² au³jau³xu¹ta²na² hxi²kan¹ti³
sa²yxo²we¹thxa³ki³sxa³jau³xai²la¹wa², wi¹jau³su² kxan²ti³na³. Tah³lxi³ka³lo³a²
tē³sxā³ ũ³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na²
jau¹xu¹ta²na² so¹hĩ¹nu¹ta²na² ĩ³ye³ha²te¹ta³lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxi³su² te²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ a²ye³na²
ten³sa²tā³ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa², a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kāi²nha²kxai³la².

8 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ tah²yau³xa² ĩ³ye³ĩ³yo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³xa²
ĩ³yau¹ũ¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nē³na³la².

Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³nu¹ta²na² a²wi¹ju³ta² ā²la²
kāi²non³ye²ha²kxai³ ā³sen³sai²na³la².

9 Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² au³hxai²hī¹nau³tēx1tān¹jau³xa²
kāin² wxi²kin³ti³ton³khai¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², hxi²kan¹ti³
sa²yo²we¹thxa³ki³jau³sxa³kxan²ti³na³. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² ā²la² kāin² wxi²kin³ti³ton³na³la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta²
ā³wa²su¹tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² wxi²kin³ti³ton³na³la².

10 Jā¹nxe³ju³su²a²wxi²kin³ti³ton³ju³tu¹ta²na²nān¹ju³ta² kāin²khai¹nxe³hxai²hī¹nau³tēx1ta²
ĩ³kāi²nxa³tot3tā³la². Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta²
kāin² ā³sen³sai²na³la².

11 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ne³ki³son³na³la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ā³jū¹nxo¹tā³la².
Yxān¹ta¹ te²yā¹nxe³ju³sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
nxū²kwai³yxau³sa²tē³nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta²
kāi²non³na³la². Kāin²sa²tē³tu¹wa².

12 Nxe³jau³jau¹xai²na² yxo²ĩ²a¹ha²kxai³ wxi²kan¹txi³ e³a¹wa².

13 Moi³se²ah³lu¹ta²na² kāi³hxai²kxau³tēx1 jāx1sĩ¹nxa³wa².
Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² I³sa³e² a²nū³ka³txa² ĩ³ye³kxi²te³lhxā³
ā³tĩ³ain¹kxai²nān²tu³ jah¹lu¹ta²kxai³lu² wā²la²ka³lo³a² tē³sxā³
ũ³ye³tĩ¹nha²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ ũ³ye³tĩ¹nhā²nxa³kxai²nān²tu³
ĩ³ye³ha²te¹tē³ju³ta² ĩ³jū¹nxon¹ju³ta² e³la¹ ĩ²ai¹nhĩ³nx2na³la².

14 Nxe³hī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ye³na² wā²la² ũ³ye³tĩ¹kxi²nha²sxā³
yxau²xai³ki³ju³sū³nxe² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² a³la³kxi²hĩ³ki³sxa³wa².
Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² so¹lxī³ ain³kxai¹nha²kxai³ ā³wa²su¹tē³lĩ³nx2na³wa².
Kris²tu³jah¹la² ā³nū³kxi²sxā³ yxau³hī¹na¹ sa²ye³than²kxi²nha²ki³ju³sū³sxā³
a³la³kxi²ta³lu²nhĩ³ki³tā³la².

15 Jā¹nxain¹ju³ta² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² ĩ²ain¹ju³tu¹ta²na²nān¹jau³xa²
ĩ²ai¹nhxai²kxai³ jā¹nxain¹kxai²nān²tu³ a²ye³na² ũ³ye³tĩ¹kxi²nha²sxā³
yxau²xai³te²hĩ³sxā³ a²ē¹na² a³la³kxi²ta³lu²nai¹nhĩ³nx2na³wa².

16 Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹hxa³ki³kxai²nān²tu³ wā²la²
sa²sai¹kxi²nha²ki³ju³sū³nxe² txa²wā¹ē¹na² ā³wa²su¹tē³tu¹wa². Je³su²jah³lai²na²
wān³txa² yxo²ĩ²ki³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³a² ā³wa²su¹tē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² au³hxai²tēx1tān¹jau³xai³tā² nxe³te³nah¹lxī¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
ā³yo²o³tū¹kxai²nān²tu³ ũ³ye³tĩ¹kxi²nha²ka³lo³a³ sa²ye³than²kxi²nha²ta¹hxai²hē¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 A²nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ te²ain²txi²na³la². Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³nē³nha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³ki³tā³la².

18 Wā²la²ka³lo³a² yen³kxa² ĩ³tĩ¹kxi²ka³lo³a² yā¹nx2na³la². Nxe³ta³ka³lo³ai²na²
sa²than²kxi²kxai²nān²tu³ yen³kxai²na² e³lxah¹ ĩ²ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²
yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²te²ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na²
a²wi¹ju³ta² e³lxah¹ ũ³ka¹nha²ye²ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ es³pe²ya²ka³lo³a²
ĩ²nha²ki³ju³sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹ju³ta² e³lah²lxī³ ye²ki³tā³la².
Nxe³ki³sa²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²li² nxu²kwai³yxau³nū¹nhē³na³la².
Nxe³ki³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na² yā¹nxe³ki³tā³la².

4

*Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nū³kxū³nha²kxai³ txa²wā¹nū²ai²na²
nū³kxū³nxa³ha²kxai³ nxe³jau³su²*

1 Jāx1nha1jut3su2 Txa2wā1sũ3na2 wi1lhin1sxā3 thāi3ti3la2
sa2hau3kot3sa2sī1nha2kxai3 wa3ka3li3yu3tai2li2 Sũ3na2 wān3txa2
ĩ3hen3txain1sī1na1ju3tai2li2 nxe3ti3hit1sa2sīn1na2hē3la2. Nxe3ti3hit1sa2sīn1ju3tan1te2kxa3ya3lhu2
nxũ2kwai3lxũ1sa2tē3nha1wa2.

2 Nxe3sa2sī1nha2kxai3 hāi3a2 ko3nxe3ti3 kāi3sīn1te2txā3wa2. Āu2li2thin1nha1ju3ta2
kāi3sīn1te2txā3wa2. A2nũ2a2 ā3xa2 ā3ke3tũ1sīn1te2txā3wa2. Txa2wā1sũ3na2
wān3txa2 ko3nxe3ti3 yau3xā3li3 i3yat3sīn1te2txā3wa2. Nxe3ha2kxai3 hāi1nxe3sxā3
ya2la3tu3ju3ta2 so1li3 o2la3kxi2sīn1te2sa1wa2. Nxe3nha1jut3su2 Txa2wā1sũ3na2
yen3nāu3a1 wi1kāi3nha1ju3ta2 a2nũ2a2 yxo2ha3kxa1 a3la3kxain1jau3su2
ĩ2sain1sīn1na3la2.

3-4 Kris2tu3jah1lai2na2 a2wxi2kin3ti3ton3ju3tain2txi3 Txa2wā1sũ3na2
a2wxi2kin3ti3ton3ju3tain2txi3 nxe2na3la2. Nxe3ju3tai2na2 Kris2tu3jah1lai2na2
wān3txa2 wā3nxīn1jau3xai2na2 ĩ3hen3txi3ki3kxai2nān2tu3 txa2wā1ē1na2
sa2hau3ko3tũ1nhē3jau3xa2 ĩ3hen3txi3ki3tā3la2. Ha3lo2a2 ĩ3ha2te1kxi2nē3jut3sũ3nxe2
Kris2tu3jah1lai2na2 wān3txa2kxai3lu2 txa2wā1ē1nāu3ai2na2 ĩ3la3kxi2ti3hi1tē3na3la2.
Nxe3yān1ta1 Kris2tu3jah1lai2na2 wān3txa2 ĩ3hen3txi3ki3sxa3kxai2nān2tu3 a2nũ2a2
ko3nxe3ti3 i3yī1li2ju3ta2nũ3a2 yũ3te2nũ3ka3txai2na2 so1li3 wān3txai2na2
Kris2tu3jah1lai2na2 wān3txa2 yũ3ai1nxa3lho3la2. A2nxe3tũ1ka3txai2na2 sa2kxai3lu2
Sa3ta3na2jah1la2 yuh3xan1ko3xai2na2 a2sũ3nu2su2 ki3lxo3nha2jah1lai2na2
hi2sen3su2 wā2la2 ā3ye3tī1jut3sũ3nxe2 wān3txai2na2 sa2no1te2ju2hē3la2,
yxo2ĩ2ain1kxa2yan3txi3sa3.

5 Jā1nxa1jut3su2 wān3txa2 ĩ3yau1ũ1nx2ti3sī1na1jau3xai3tā2 hai3txi3
txa2wān3txi3khai3xa2 sa2wxi2ka1txa2li3sī1nxa3tai1ti2tu3wa2. Yxān1ta1
Je3su2 Kris2tu3jah1la2 Txa2wā1hxi2kan1ta2 Si3yxau3jah1lo2su2 ha2kxai3
nxe3jah1lai2na2 wān3txa2 so1li3 sa2wxi2kat1txa2li3sī1na1tai1ti2tu3wa2. Hai3txi3
wxa2hxi2kan1jah1lo2su2 sī1nxa3wa2. Kwa2 wa3kon3kxi1nx2ti3sī1na1wa2, Je3su2
Kris2tu3jah1la2 a2nũ2kxi2sxā3 yxau3nha1ha2kxai3la2.

6 A2kxā3nxu1tai2na2 Txa2wā1sũ3na2 wān3txi3kxai3lu1 e3kxi2te3nah1li1:
— Ka3nxah3ju3ta2 ĩ3ha2te1tu1wi1. Nxe3ta1hxai2ti3ai1ti2tu3wa2.
A2nxe3jah1lain2txi3 txa2wā1ē1nāu3ai2na2 ĩ3ha2te1tũ1nhē3jah1lain2txi2na3la2.
Txa2wā1sũ3na2 wxi2kin3ti3ton3ju3ta2 a3la3kxi2nũh1nhē3te3lhxā3 txa2wā1ē1na2
ĩ3ha2te1tē3na3la2. Txa2wā1sũ3na2 wxi2kin3ti3ton3ju3tai2na2 Kris2tu3jah1la2
wxi2kin3ti3ton3ju3tain2txi2na3la2. Nxe3sxā3 Kris2tu3jah1lai2na2
wxi2kin3ti3ton3ju3ta2 ĩ2ki3kxai2nān2tu3 Txa2wā1sũ3na2 wxi2kin3ti3ton3ju3ta2
ĩ2nũn3ki3tā3la2.

7 Txa2wā1sũ3na2 wān3txa2 ĩ3yau1ũ3sī1na1jau3su2 Txa2wā1sũ3na2
hi2sen3kxai3lu2 ĩ3hxi2kat1sa2sīn1na2hē3la2. Nũ3kxũn3sa2sīn1nxa3kxan2ti3
Sũ3na2 wān3txa2 ĩ3yau1ũ3sīn1to3ha1wa2. Nxe3sxā3 Txa2wā1sũ3na2
nũ3kxũn3ju3ta2 a2nũ2a2nāu3xa2 ĩ3yau1ũ3si1hai1na1jau3su2 nũ3kxũ3nxa3ju3ta2
yũ3sī1na1wa2. Kwa3ta3lē3na2 kxīh3nxē1nhũ3sī1na1wa2. Txa2wā1sũ3na2 so1li3
nũ3kxũn3jah1lai2la1wa2. Nxe3sxā3 Sũ3na2 wān3txa2 ĩ3yau1ũ3si1sī1na1jau3su2
wxi2kan1txi3 ĩ3ye3ti3hit1sa2sīn1na3la2.

8 A2nũ2a2 ā3xa2 ye3ka3lxa1txi3 ā3sa2ki3wa3ti3kxi2sxā3 khāuh3lxa3ti3sain1kxan2ti3
hai3txi3 ā3nhxi2kat1sai1nxa3hē3la2. Wā3wā3ta3kxi2nha1to3ha1kxan2ti3 hai3txi3
yxo2ĩ2a1ju3ta2 ā3na1la3kxi2nha2nxa3hē3la2.

9 Ko1ko1sain1tũ3ka3txa2 ka3lxa1khai1xain1kxan2ti3 hai3txi3 txa2ya3lxa2
hxan3kxi2sa2nxa3hē3la2. ĩ3yīx1tot3sxā3 ā3na1sain1to3kxan2ti3 hai3txi3
ya3lu2sa2nxa3hē3la2.

10 Je3su2jah3la2 ya3lu2kxi2nē3ju3ta2 ĩ3yau1ũ3ai1na1ha2kxai3 a3lan2ta2
hāi1nxe3ti3xa1 su2lhā3te3lhxā3 sain1to3nha2hē3la2. Yxān1ta1 Kris2tu3jah1la2

ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹jah¹lai²nān²tu³ i³hxi²kat1sa²ju³ta² i²sai¹nha²kxai³ hai³txi³ hxi²kan¹txi³ su²lhā³sai¹nxa³hē³la².

11 Je³su²jah³la² yxo²i²ai¹nxa³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³ai¹na¹ju³ta² te³nai¹nxa³wa². Nxai¹nxa³ha²kxai³ su²lhā³sain¹ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²sain¹na³la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² i³hxi²kat1sa²ju³ta² i²sain¹na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Khāuh³lxa³txi³nxain¹tu¹wi¹. Nxain¹tāu³ān²tu³ta¹ i³nxū²kwai³lxū¹txi³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²ha¹kxai²nān²tu³ nxe³na¹ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³nxa²ha¹ju³ta²li² wain³na³li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³sa²to³nha³la².

12 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹ha²kxai³ khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ ya³lu²na¹ju³ta²nū³a² yū³khai¹nx2na³la². Nxe³nha¹ju³ta²nān¹ta¹kxa²ya³lu² khāuh³lxa³txi³nha¹ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū³sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa².

13 A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha³li¹ta¹hxai²hē¹la². Ū³wha³li¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ jau³jau¹xai²na² i³yau¹ū³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Te²u¹jā¹nxū³na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ jau¹xain²txi³ i³yau¹ū³jah¹lo²su²nū³na¹wa².

14 Nxe³na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ kā³nāu³a¹ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hit1sxai²kxai³ jā¹nxe² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hit1sa²nūn³tu¹wa². Nxe³sa³kxai²nān²tu³ txai²na² wxa²nū³ka³txai²na² nxe³sxā³ ā³sa²so¹xi²nē³lhxā³ a²yxau³ju³khai³xa² ū³h³wxe²xai³nē³tu¹wa².

15 Jā¹nxa¹jut3su² khāuh³lxa³ti³hit1sa²ju³ta²i²tā² i³yau¹ū³nx2ti³jau³xai²la¹wa², nū³kxūn³sxā³ yxo²i²si¹nx3ti³jau³sa³. Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²nē³kxe³su² txa²wā¹nū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ā³ka³lxa¹ton³sxā³ thāi³ti³la² a³lxi²nē³tu¹wa². Nxe³nē³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹ju³ta²li² ā³kāi²non³khai¹tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta²li² ā³kāi²non³nūn³tu¹wa².

Yxo²i²nha¹kxe³su² ka³ten³ti³yxau²xai³ki³jau³su²

16 Jā¹nxe³jut3su² yxo²i²ki³ju³ta² hxi²tha²on³ki³sxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ton³nē³kxan²ti³ txa²wā¹wi¹tāu³a² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³ta²ho³tē³na³la².

17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ khāuh³lxa³tē³nha²ki³ju³ta² kāi²nxa³wa². Kxān³nāu³a¹ ne³ki³son³tu¹wa². Nxe³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² nxe³ti³hi¹tē³ju³ta²li² yxau²sa²tē³si¹nhē³tu¹wa².

18 Nxe³ki³sa²kxai³ yen³kxa² txa²wā¹yen³na² i²ki³kxa² ten³sa²tā³sxā³ i²sxā³ yxo²kwain³ki³sxa³wa². Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³kxa² yxo²kwain³ki³tā³la². Nxe³sxā³ i²ki³ki³ai²na² kxān³su² yxau²xai³te²sxa³yu²hē³la². Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³kxa² ā²la² kān³su² yxau²sa²tē³tu¹wa².

5

1 Txa²wā¹nū²a²nāu³ai²na² sxi²hū³na³la². Sxi²hai²li² tī³non³kxai²nān²tu³ sxi²ha² txa²hī³na² wē³non³te³lhxā³ txon³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ki³hū³nxe² txa²wā¹nū²ai²na² hī¹na² hin¹te²ki³na¹xai²na² yah³lon¹nē³tu¹wa². Yah³lon¹sxā³ ya³lu²ki³kxai²nān²tu³ nū¹ka³na¹ oh³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² tah²sū³na² sa²ta²lho³tē³tu¹wa². Wā²nxū¹ we¹tē³tu¹wa².

Nxe³nē³kxai²nān²tu³ hai³txi³ sīn³khon³ti³nē³ju³ta³nū³la³ yū²nxa³lho³la².
Hāi¹sxā³ wi¹yxau³sa²tē³ki³tu¹wa², oh³xan¹ko³nāu³a¹sa³.

2 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹te²a² a²sī³na² sa²wē³not3sa²ju³ta³nū³a²
wah³nxe³khaix¹na¹wa². Yxo²kwain³sxā³ wah³nxe³na¹wa².

3 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹te²a² a²sī³khai³nū³a² sa²wē³not3sa²ju³ta³nū³a²
yū³hī¹na² yuh³xan¹ta³sī³khai³su² na¹ju³ta² yū²nxa³lho³la². A²yāu³ka³txi³khai³xa²
so¹lxi³ nū¹he¹ju³ta³la³ yū²nxa³lho³la². Oh³xan¹te²a² a²sī³na² txah²sī³na²
sa²wē³not3sa²ju³ta³nū³a² yū³tu¹wa².

4 Jā¹nxa¹ha²kxai³ ti¹a² yxau²xai³la¹tāu³a² yuh³xan¹ta³sī³na²
sī³nxe³sxā³ yxau²xai³la¹tāu³a² āin²ta³kxi²nha²sxā³ wahx3na¹wa².
Khāuh³lxa³txi³khai³1nha²sxā³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ āin²ta³kxi²nha²sxā³
wahx3na¹wa².

— Txa²sī³khai³xa² ā³na¹a¹tū¹xā¹. Nxe²nxa³wa². Yxān¹ta¹:

— Oh³xan¹ta² sī³na² so¹lxi³ ā³wē³no³ta¹tū¹xā¹. Nxa¹nha²wa². Te²yā¹nxe³sxā³
ka³te³na² wi¹tāu³a² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² sī³na²na²
sa²sai¹kxa²hxat3tē³tu¹wa².

5 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² txah²sī³na² wē³no³tē³sīn³nū³a²
āu¹la³kxi²sa³na²hē³la². Jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
ū³hū¹sa³na²hē³la². Txa²wā¹sī³na² tah²sī³na² ū³hū¹sa²ju³ta² ya²la³tu³
a³la³kxi²si¹nhē³jau³nū³ai²la¹wa².

6 Nxe³kxan²ti³ ya³lo³txi³khai³1sxā³ yxau²xai³lhxā³ wah³nxe³na¹wa².
Yuh³xai²na² yxau²xai³la¹tāu³a² yuh³xan¹ta³sī³na² sīn³nxe³ha¹ju³ta²
yxau²xai³la¹ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² yxau³tāu³a² un²ta³kxi²na³la².
Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ ya³lo³txi³khai³1sxā³ yxau²xai³lhxā³ wah³nxa¹wa².

7 Nxe³ha²kxai³ yxo²i²nha¹ju³ta²na² so¹lxi³ yxau²xai³la¹wa². Hai³txi³ txa²ye³na²
ĩ²a¹ju³ta² yxau²xai³nxa³wa².

8 Nxe³ha²kxai³ ya³lo³txi³khai³1sa³nha²wa². Yuh³xan¹ta³sī³na² sīn³nxe³ha¹ju³ta²
ā³na¹sxā³ ā³ti¹kxi²nha²ti³ten³sa³nha²wa². Na¹kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na²
Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² ai³sxā³ yxau²xai³la¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa².

9 Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² ĩ³ka³lih³sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na²
ĩ³ka³lih³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Ti¹ai²na² yuh³xan¹ta³sī³na²
sīn³nxe³sxā³ yxau²xai³ta³nxa² oh³nāu³nū¹ka³na¹ yxau²xai³ta³nxa² ĩ²li³je³na¹
yxau²xai³la¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ka³lih³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa².

10 Nxe³ha²kxai³ kā³nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² yen³nāu³a¹ ā³ka¹nha²ye²ki³tu¹wa².
Ā³ka¹nha²ye²ki³tāu³a¹ o²la³kxi²ki³ju³ta² ĩ²li³nē³tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³
wi¹jut3su² ta³nxa² ko³nxe³jut3su² ta³nxa² a³ya³txi²xai³nē³tu¹wa².
Yuh³xan¹ko³xai²na² yxau³ki³tāu³a² o²la³kxi²ki³ju³ta² yo³ha² a³ya³ti³nē³tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² a²yq³lhu²ti³hi¹tē³jau³su²

11 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ o²la³kxi²ki³kxa²
yo³ha² a³ya³ti³nē³ju³ta² yū³ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² o²nē³na³la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²si¹jau³su² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹
ĩ³hen³txai¹na¹wa². Nxe³na¹ju³ta²li² wain³txi³ kãi³ye²nha¹kxe³su²
Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² e³lxah²lxi²na³la². Te²yā¹nxe² wxa²yen³nāu³a²
e³lxah²lxi³ye²nūn³te²sī³lxi²na³la².

12 Nxe³na¹ha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² wi¹kāi³a¹ju³ta² yxo²kāin²txi³
ĩ³ye³xa³lho³la². Nxe²nxa³ha²kxai³ Sū³na² ĩ³kaix1so¹tū³ka³txi³su²
ki³lxi³te²nāu³xa² ĩ³lxa³thi¹nai¹nxa³wa². Wān³txa² wi¹le³kxi²nū¹hain¹jau³xa²
so¹lxi³ yxo²kwai³no³tain¹na³la². Yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txa²
au³txi³ a²ē¹nāu³ai²na² ĩ³sa²hē²txa³lxi¹nxa³wa². A²nxe³tū¹ka³txai²li²

wxā³nūh¹nx2tain¹kxai²nān²tū³ au³txi³ a²ē¹nāu³ai²na² ī³sa²hē²txa³lxi³ju³ta² ī²ai¹nxa³ha²kxai³ kō³nxe³te²lot3sain¹ta¹hē¹la². Nxain¹kxai²nān²tū³ wain³txi³ kăi³sī¹na¹ju³ta² ī³ye³sxā³ ī³wa²lū³xain¹yah³lxin¹kxai²nān²tū³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² e³lxah²lxi³ ī³yau¹ū³ain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

13 A²nxe³tū³kā³txai²na² a²ha³tih³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lai²li² wen¹te²hū³jah¹lai²la¹wi¹. A²hoh³lxi³su² nxa³wi¹. Nxain¹jau³su² ta¹hē¹la². Nxe³to³ta¹ wen¹te²hū³jah¹lo²sa¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² kăi³a¹wa². Jă¹nxe³sxā³ tū¹kā³txai²na² wxa²nū³kā³txi³ ā³xai²na² ā¹ha² ha³tih³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lai²li² kkeh¹khai¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³ke³tū¹ain¹na³li¹. Nxain¹jau³su² ta¹hē¹la². Nxe³ain¹kxan²ti³ wā²nxū^h o²la³kxin²nxa³wa². Hxi²nū¹nx2ti³te³lhxā³ o²la³kxi²na¹wa².

14 Kris²tu³jah¹la² a³lxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³wa³kxēn³ta³sxā³ yxau³kī³tā³la². Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ nxe³te²a² hi²sen³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²kxi²nūh¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²te²lo³tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

15 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²kxi²nūh¹nhē³lha²kxai³ hai³txi³ wā²nxū^hlxi³sxā³ o²la³kxi²nē³ju³ta² so¹lxi³ yū³hī³kī³sxa³wa². Yxān¹ta¹ ya³lu²kxi²nūh¹nhē³jah¹la² so¹lxi³ yxau³nxū^hhī³kī³tā³la². A²nxe³jah¹lai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nhē³lhan²ka³tū³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹tū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wxa²wa²su¹tē³te³lha³ka².

16 Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tū³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² te²li² a³la³kxi²ju³ta² ī³yī¹lin²nxa³lho³la². A²kxā³nxa² te²yā¹nxe² Kris²tu³jah¹la² ī³yī¹li²ha¹hē³la². Yxān¹ta¹ hī¹nai²li² nxe²nxa³lho³la².

17 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tū³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lo³tē³na³la². Nxe³hī¹nān¹te²tū³ kō³nxe³ti³ kăi³sxā³ yxau²xai³kī³ju³ta¹tā² ā³na¹kī³tā³la². Ha³lo²a² tah²lxi³ sa²wē³no³tū¹nhē³na³la².

18 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² we¹tē³jah¹lai²la¹wa². We¹tē³te³na¹ Kris²tu³jah¹la² a²hxi²ka² sa²ta²lho³tē³na²hē³la². A²kxā³nxai³tā² a²kō¹kō¹su² kī³ta¹ti²tu³wa². Nxe³kī³kxan²ti³ sa²ta²lho³tē³lhī¹nai²na¹ a²ya³lhu²ti³hit¹tē³na³la². Nxe³kxa²yu³su² Sū³na² ko¹ko¹nū³kā³txa² ī³sa²si¹hā³kxi²nē³na³la². ī³sa²si¹hā³kxi²nē³lha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ya³lxi²hain¹kī³ju³ta¹nū³a² ī²hen³txain¹te³lhxā³ kwa³na³nē³na³la².

19 ī³sa²si¹hā³kxi²nē³jau³xa²sa¹, Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³lain¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² ya³lxi²ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nx-ain¹kxai²nān²tū³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ne³wā²na³kxi²ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxa²ha¹te¹ txai²na¹xai²na² nxe³ti³hit¹sa²te³nah¹lxi¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū¹hai¹na¹ju³ta² ten³si¹hain¹jau³su² kwa³na³sa³na²hē³la².

20 Kris²tu³jah¹la² ī³sa²si¹hā³sa³ha²kxai³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² ī³ye³kxi¹nx2ti³kxa² yā¹nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³ya³lxi¹nx2ti³te³lhxā³ nx2na³la². Sa²yxō²ā³ah³lxi³txa³hē¹la².

21 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² kō³nxe³ti³ kăi³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ta² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kăi³kī³kxa² yo³ha² so²hxa³kxi²nē³jah¹lo²su² ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Kris²tu³jah¹la²sa³. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹kī³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² a²nū²kxi²sxā³ yxau³nū¹kī³kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wain³te²lo³tē³na³la².

6

1 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ya³lxi³nū¹sa²sīn¹na²hē³la².
Nxe³nū¹sa²sī¹nha²kxai³ Sū³na² a²wa³ka³la² wa³kon³kxi²sī¹na¹wa²,
ī³hxi²kat1sa²sī¹nha²kxai³la². Nxe³sa²sī¹nha²kxai³ wxāi²kxai³ Txa²wā¹sū³na² kāin²
thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² kwa² ā³na¹yah³lxi³txa³hē¹la².

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la².
Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lī²nx2ti³tāu³a² ain³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ta¹je³nāu³wa³kxa²
wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²lxa¹wi¹.

Txa²wā¹sū³na² nxe³tah¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
Hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi¹nx2ti³ju³ta² yū²na³la². Wxa²ē¹nāu³ai²na²
sa²wa²su¹txa²lxi³ju³ta² hī¹na² yū²na³la².

3 Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³ kō³nxe³ti³ o²la³kxi³na¹ju³ta² a³ya³ti³kxa²yan³txi³su²
wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ī³wā³wā³txi²si¹hai¹na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².

4 Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² ī³ha¹txi²na¹kxai²nān²tu³ Sū³na² wān³txai²na² so¹lxi³
wain³txi³ sa²yxo²we¹ti³ten³sa³nha²wa². Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sū³na²
sa³wit3su² ye²na¹kxe³su² ī²kxi¹xi²sah¹lxin¹tu¹wa². Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² wi¹ta³nxa²
kō³ta³nxa² nxe³ju³ta² nxe³khauh²sa³kxai²nān²tu³ ya³lo³txi²sa³nha²wa².
A²nū²a² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³te²a² nxe³te²a² sa²kxai³lu²
kon³ton³kxi²sai¹nha²kxai³, txa²wa³ka³la² sa³te¹ju³ta³lot3sa³ha²kxai³,
ha³lo²a² hxi²kan¹sa²nxa³kxe³su² hxi²kau³kaut3sa³ha²kxai³, Nxe³sa³kxan²ti³
ya³lo³txi²sa³nha²wa².

5 Kāin² ī³wait1sai¹nha²kxai³ ye³ka³lxa¹txi³ sxi²ha² kan²thī³na²
ū³tī¹kxi²sai¹nha²kxai³, a²nū²a² kō³nxe³thin¹tū³ka³txa² ā³nhai¹nha³kxi²sai¹nha²kxai³
khāuhx3sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹to³hxai²na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² wa³kon³sxā³ hxi²tha³khaix1sa²to³ha²kxai³ wa³ka³lai²li²
kāi³a³lan²to³ha¹ha²kxai³ he³ja³lut2sa²to³ha²kxai³ nxe²yxau²xai³lhxai²na¹hē³la².

6 Wi¹lhin¹sxā³ kāi³a¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² e³la¹ kāi³a¹wa².
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² wxi²kan¹txi³ ī³hen³txi³na¹wa².
Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ o²la³kxi²na¹wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ thāi³ti³la²
ā³non²ta³kxai¹na¹wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³sa²na³la².
Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²nyhu¹a¹wa².

7 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ ī³hen³txi³na¹wa².
Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1sa³na²hē³la². ī³nu³kxūn³ti³sa³na²hē³la².
Nxe³sa³ha²kxai³ so³ta²to²te²hū³na¹wa². Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a²
ha³nxeh³lxi³ju³ta² ī³ha¹txain¹kxai²nān²tu³ nū³kxūn³txi³ he¹kxi² wai³nxa³ju³ta²
ī²ain¹kxai²nān²tu³ sa²wai³kxi²te³lhxā³ o²la³kxi² nxain¹te²ju²hē³la². Te²a²
yā¹nxe³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³nai²li² ī³hxi²kat1sa³ha²kxai³ kō³nxe³ju³ta²
ā³na¹la³kxi²la² nxe² sa²tē³a¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²wi¹ju³ta² so¹lxi³
sa²wai³kxi²so¹na¹wa².

8 A²nū²a² ī²li³te²a² sa²nēn¹kxi²sain¹ta³nxa² sa²yxo²ā³ta³nxa² nxe³sa³kxan²ti³
Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nxa³wa². Te²yā¹nxe² kō³nxe³ti³ e³kxi²ta³nxa²
wi¹le³kxi²ta³nxa² nxe³sa³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nxa³wa². Jā¹nxe³sxā³
ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³a¹kxan²ti³:

— Jah¹lai²li² a²nū²a² ā³ke³tū¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi²sain¹sxā³
nxe³sain¹toh³na³la². Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nxa³wa².

9 Tū¹ka³txa² a²ha³tih³xa² ī²sai¹nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ nū³ka³txi³ ā³xa²
ī²sain¹na²hē³la². A²ha³tih³xai²na² ya³lu²ye²na¹ju³ta² ī²sain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹

ka³ten³su² yxau³ye¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Khāuh³lxa³ti³sain¹kxan²ti³ hai³txi³ ya³lun²nxa³hē³la².

10 Ī³āin²ta³kxi²sain¹kxan²ti³ au³txi³ ka³li³sa³nha²wa². Yen³kxi³khai³xa² yū³sa²nxa³kxan²ti³ oh³xai²nān¹ta² yen³kxa² ū³hū¹sa²kxi³sa¹wa², Txa²wā¹sū³na² ū³yhe³wāx³sa²ju³ta²sa³. Yen³kxi³khai³xa² yū³sa²nxa³kxan²ti³ nū¹ka³na¹ oh³xai²nān¹ta² yen³kxa² yū³khaix¹na¹wa².

11 Ko³rīn²to²thi³na² yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxa² txa²wā³tā³syah¹lxī¹lxa². Nxe³jah³lxī³wxa². E³la¹ e³kxi¹nx2ta¹wa². A³lxī²khai¹nxe³nx2ta¹nha²wa².

12 Txa²ē¹nāu³ai²na² au³txi³ a³lxī¹nx2ta¹ju³ta² ūh³wxe³nūh¹nx2ta¹nha²wa². Jā¹nxe³sa²sxā³wxāi²na² sa²kxai³lu² a³lxī²syah¹lxin¹ju³ta² ūh³wxe³nū¹syah¹lxa³lxa².

13 Txa²wē³ha³lxa² yā¹nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². A³lxī¹nx2ta¹kxai²yā¹nxe² a³lxī²sah¹lxī³hē¹la².

Yxo²ī²xa³te²la³ ā³ya³lxī²kī³jau³su²

14 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²xa³te²a² ā³ya³lxī²nyhu¹ah³lxī³txa³hē¹la². A²nū²a² wain³txi³ kāi³te²na² ko³nxe³ti³ kāi³te²na² nxe³sxā³ ya³lxī³nyhu¹sxā³ yxau³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ha²te¹ta² a²wa³kxēn³yah³la² ka³nxah³ta² a²wa³kxēn³yah³la² nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ ya³lxī²nyhu¹sxā³ ai³te²sxa³yu²hē³la².

15 Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹la² sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ ya³lxī³nyha¹te²sxa³yu²hē¹la². Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²ī²jah¹lai²na² a²ē¹nān¹jau³xa² ha³na³ka³lxī³ni² yxo²ī²xa³jah¹lai²na² a²ē¹nān¹jau³la³ ha³na³ka³lxī³ni² nxe³te²ju²hē³la².

16 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹to³te²a² ha³na³ka³lxī³nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³nxe³te²a² sxi²ha² ā³wi¹hain¹to³te²a² ha³na³ka³lxī³nha²kxai³ te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ yxo²ī²kī³tū³kā³txi³kī³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ka³ten³su² thi³nhū³kī³tā³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³kxi²te³nah¹lxī¹:

– Tū¹ka³txai²na² ya³lxī²hain¹sxā³ nxū²kwai³yxau³ai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ A²sū³nu²su² yai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³te²nāu³xa² Txa²sa³wi³ha³lxī³su² ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 Te²yā¹nxe³jau³xa² Ju³te²a² nū³ka³txu¹ta¹na² a²ne³nxē³na² āh¹e³te³nah¹lxī¹:

– Yxo²ī²xa³tū³kā³txai²na² kāi³hxai²kxai³ jā¹xah³lxī³tā³lxī¹. Ko³nxe³ju³ta² wxa²wxai³yah³lxī³txa³hē¹li¹. Wxa²wxai³yah²lxan³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ī²nx2ta¹tu¹wi¹.

18 Wi¹lhin¹sxā³ī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ wxa²wi³nu²su² ye¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ txa²wē³ha³lxī³lot3txa²lxa¹tu¹wi¹. Txai²na¹xai²na² Sū³na² nū³kxūn³khaix¹nxe³sxā³ A²si³yxau³kah³lo²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7

1 Txa²ya³lxī³yah³lxī¹lxa². A³lxī¹nx2ta¹wa². Jau¹xai²na² ha³kxa¹ ain³kxi²kī³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ā³na¹i², txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ ain³nha¹jau³xa² ā³na¹i² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxī³ sa²yxō²wet1sxā³ yxau²xai³li² nxe³a³sah¹lxī³wxa². Nxe³kī³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a²nāu³a² whāi²na¹ wxa²hxan³kxa²ti³sxā³ wxē²xai³nē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxī³wxa².

Pau²lah³la² ī³ka³li³kxi²jau³su²

2 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhit1sxā³ yxo²ī²nha²ya³sah¹lxī³hē¹la². Ko³nxe³te²lot3sain¹te²na² ain³kxain¹yah³lxī³txa³hē¹la². Wxa²nū³kā³txi³ ĩ³nxa²

ĩ²li³te²a³ hai³txi³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ũh¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ hai³txi³ ĩ³ki³ha¹kxi²sxã³
ĩ³tih³nxe³nx2ta¹ju³ta³la³ yũ²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ ã³ke³tũ¹nx2ti³sxã³
wxa²yen³kxa² kãĩ³so¹kxi¹nx2ta¹ju³ta³la³ yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

3 Nxe³na¹jau³xai²li² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nx2ta¹ju³ta² ten³te²txã³wa². Ā²la²
e³kxi¹nx2ta¹la². A³li¹nx2ta¹wa². Ā³nũ²kxi²sxã³ yxau³ki³kxa² yã¹nxe³sxã³
ain³sa²tẽ³kxi¹lxa¹nx2ta¹wa², wi¹yxau³ta³nxa² ya³lu²ta³nxa² nxe³na¹kxan²ti³na².

4 Yxo²ĩ²nx2ta¹wa². Kãĩn²ĩ³sa²nẽn¹kxi¹nx2ta¹nha²wa². Sa²ye³kwẽ²kxi²sah¹lxin¹nha²wa².
Khãuh³lxa³ti³khaix1sain¹kxan²ti³ txa²ẽ¹na² au³txi³ ka³li³ha¹ju³ta² wa³kxi³
wxẽ³nha¹wa².

5 Nxa²ha¹te¹ Ma³se³to²na²ko³xai²na² ã³wih¹sxã³ ai³lha²thet3ta¹hĩ¹nãn¹te²tu³
ĩ³ye¹nxĩ²na¹ju³ta² yũ³tu³nxa³hẽ³la². Yxo²xũn³txi³ ĩ³kwai²kxi²sa²te²a² yũ³ha²kxai³
txa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txi³ yuh³li³khaix1sa³hẽ¹la².

6 Nxe³na¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yuh³li³te²a²
ã³non²ta³kxi²jah¹lai²la¹wa². Jã¹nxe³sa³hẽ¹la². Ti²to³jah¹lai¹tã² wxã³hĩ¹na¹
ĩ³ya³lot3ti²lot3sai¹nhẽ¹la².

7 Nxe³kxa²yu³su² wxa²ha³ta³nxa² ĩ³hen³txi³sain¹na²hẽ³la².
Ti²to³jah¹la² sa²ye³kwẽ²kxi²sah¹lxin¹ju³ta²nũ³a² ĩ³hen³txi³sain¹na²hẽ³la².
Ne³kan²kxi²sah¹li³ta¹hxã³nhẽ¹la². ĩ³ye³ĩ³yon²ta³kxi²sa²te³lhxã³
sah¹li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Nxe³sah³lxin¹jut3su² ka³lih³khaix1sa³hẽ¹la².

8 Txa²ha³teh³nxã³nxai³tã² ũ³wha²li¹la¹txã³nxai³tã² ĩ³ãĩn²ta³li³nx2ta¹kxan²ti³
ũ³wha²li¹la¹hĩ¹na¹ hai³txi³ yu³tã³li³ti³ e³kxi²nha²nxa³hẽ¹la². A²hĩ¹na¹
ĩ³ãĩn²ta³lxai¹na¹tũ¹xã¹. Nxa¹hẽ¹la². A²nxe³txã³nxa² txa²ha³teh³nxã³nxai³tã²
yan¹nãu³a¹ ha³la³jen¹nãu³a¹ ĩ³ãĩn²ta³li³nx2ta¹jau³xa² ain³kxi²na¹hĩ¹na¹
ũ³wha²li¹la¹ju³ta³nũ³a² yu³tã³li³ti³ e³kxi²nha²hẽ¹la².

9 Nxe³na¹ta¹ hĩ¹na² ka³li³sa³nha²wa². Txa²ha³teh³nxã³nxai³tã²
ĩ³ãĩn²ta³li³nx2ta¹jau³xa²ĩ³ka³li³sa²nxa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ĩ³ãĩn²ta³li³jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
yu³tã³li³ti³ ain³nyha¹li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
ĩ³ãĩn²ta³li³nx2ti³na²hẽ³la², ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta¹tã²
ã³na¹si¹yhah³lxin¹jau³sa². Nxe³ha²kxai³ ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã²
wain³na²hẽ³la².

10 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² ĩ³ãĩn²ta³kxi²nẽ³na³la², ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta²
ã³na¹si¹nhẽ³jau³sa². Ā³na¹ki³kxi²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²
wxa²hau³ko³tẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³ju³ta¹li² ka³lih³kxi²sa²na³la². Yxãn¹ta¹
yuh³xai²nãn¹jah¹la² hxi²ka² ĩ³ãĩn²ta³kxi²nẽ³kxi²nãn²tu³ hai³txi³ a²ko³nxe³ti³
kãĩ³ki³ju³ta² ã³na¹hĩ³ki³sxa³wa². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a²
ã³wih¹ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la².

11 Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ĩ³ãĩn²ta³li³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
wxi²kan¹txi³ ain³nyhah¹li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Hã²wxãn³txa³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta¹li²
ã³wa²sut1sxã³ yxau³yah³lxin¹kxe³su² wã²nã³ũh¹sah¹li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la².
ĩ³ãũ²lxah¹li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ãĩn²ta³kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su²
hxi²waun³txi³yah³li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Ne³kan²kxi²sah¹li³ta¹hxã³nhẽ¹la².
Wã²nxũh¹ hxi²kan¹txi³ wi¹lhau³kot3jah³li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Ko³nxe³ti³
kãĩ³jah¹lai¹tã² ĩ³wait1si¹yhah³lxin¹jau³su² o²la³kxi²yah³li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la².
Ju¹ta¹na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² kãĩ³si¹nx2ti³na²hẽ³la². Ā²la²
sa²yxo²we¹jah³li³ta¹hĩ¹nhẽ¹la².

12 Nxe³na¹ha²kxai³ a²kxã³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa²
Ko³nxe³ti³ kãĩ³jah¹la² sa²wai³wai³jut3su² ta³nxa² khãuh³lxa³tẽ³nh²jah¹la²
ĩ³tih³nxe³nx2ti³jut3su² ta³nxa² ũ³wha²li¹lhũ³nx2ti³nxa³hẽ³la². Yxãn¹ta¹
Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ txa²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²

sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²wet1sah³lxin¹ju³ta² e³lxah²lx³ye¹nx2ti³si¹ha¹jau³su²
nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

¹³ Nxe³na¹jau³su² sa²ye³kwẽ²kxi²sah¹lxin¹nha²wa². Nxe³sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³la¹
Ti²to³jah¹la² ka³lih³kxi²la²nha² wxã³ha²kxai³ ka³lih³khaix1sa²nũn³nha²wa².
Jah¹lai²na² hxi²waun³ta³kxi²nx2ti³ju³ta¹tã² ã³wxe³nũh¹yah³lx¹lxa².

¹⁴ A²kxã³nxa² wxa²ha³ta³nxa² wi¹le³kxi²khai¹nxũ¹hai¹na¹hẽ³la².
Nxe³na¹kxan²ta² i³ãin²ta³kxi²si¹sah¹lxa³nhẽ¹la². Wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã²
ya²la³lyau³xa² so¹lx³ e³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³
i³hen³txi³nũh¹nx2ta¹na¹jau³xa² ya²la³tu³je¹nx2ti³na³la².

¹⁵ Sa²yxo²we¹tain¹yah³lx³ta¹hi¹nhẽ¹la². Sũ³na² wãn³txa²
sa²yxo²ã³ti³ten³yah³lx³ta¹hxa³nhẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ a³lx²nx2ti³ju³ta² ã²la²
kã²non³na³la².

¹⁶ Jã¹nxe³na¹jut3su² ka³lih³khaix1sa³nha²wa². Ha³lo²a² i²li³ju³ta²
hxi²ka¹ka¹nha²la² txa²yen³nãu³a² yxau³yah³lx¹lxa².

8

Txa²wã¹yen³kxa² wã²nhũh¹jau³su²

¹ Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ Ma³se³to²na²ko³nãu³ai²na² yxo²i²tũ³ka³txi³nãu³xai²na²
kã³ain¹ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² kãin² thã³ti³la² a³lx²ju³ta²
i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa².

² A²e¹nãu³ai²na² khãuh³lxa³tẽ³nha²khaix1nhai¹nha²kxai³ ko³ton³khai¹xain¹ta¹hẽ¹la².
Nxe³kxan²ti³ au³txi³ ka³lih³si¹jau³su² hxi²kxãu³sxã³ ũ³hũ¹ain¹ta¹xa³hẽ¹la².
Yen³kxa² hxi²txa³yain¹kxan²ti³ ũ³yho³hi²txã³nxa² hxi²kxãu³sxã³
wã²nhũ¹nyhain¹ta¹xa³hẽ¹la².

³ Yen³kxa² yũ³ain¹kxa² wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³nyhain¹kxa²yu³su²
ya³lo³txi³khai¹nxe³sxã³ ã²la² kãin² ũ³hũ¹nyhain¹ta¹hẽ¹la². Ya²la³tu³tã³la².
Kwa³na³ain¹nxa³kxan²ti³ ya³lo³txi³nyhain¹ta¹hẽ¹la².

⁴ Nxe³sxã³ e³kxi²sain¹te³nah¹lx¹.
— Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ain¹te²a² Ju³te²a²ko³xan¹te²a² ã³non²ta³kxi²ti³ten³sa²sĩn¹nha²wi¹.
Nxe³sain¹na²hẽ³la². Nxe³jau³xa² ye³ka³lxa¹txi³ e³kxi²sain¹to³nha²hẽ³la².

⁵ Nxe³ain¹nũ²la² ten³si¹hai¹na¹kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³nai²li²
sa²yxo²wet1sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ sa²yxo²wet1sain¹nũn³na²hẽ³la²,
Txa²wã¹sũ³na² ten³jau³su² ha²kxai³la².

⁶ Nxa²ha¹te¹ nxai¹nha²kxai³ Ti²to³jah¹la² sa²kxai³lu² yen³kxa² i³sa²si¹hã³
ã³si³wxe³jah¹lai²na² i³ye³kxi²na¹te³nah¹lx¹:

— Ko³rĩn²to²thĩ³na² ã³nxai³txu¹li¹. Yen³kxa² wã²nhũh¹sxã³
ũ³hũ¹nyhain¹te³na³li¹. Yen³kxi³ txa²te²nãu³xa² a³lx²nũn²ta³kxi²tũ³ka³txi³su²
ha²kxai³ ũ³hũ¹nyhain¹te³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ã³nxai³sxã³ i²txai¹nũ¹li¹.
Nxe³na¹hẽ³la².

⁷ Nxe³ju³ta¹li² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³sen³sai¹ain¹yah³lx¹lxa².
Yxo²i²yah³lxin¹kxa² kã²nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kãin²
i³hen³txi³yah³lx¹nha²kxai³ a²hoh³lx³su² khai¹yxah³lx¹nha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa²
ã³non²ta³kxi²ju³ta² ten³khai¹yxah³lx¹nha²kxai³, a³lx²khaix1syah¹lx¹nha²kxai³,
nxe³ju³ta¹na² yxo²ha³kxa¹ ã³sen³sai¹ain¹yah³lx¹lxa². Nxe³ha²kxai³ ã²la²
kã²non³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² wxa²yen³kxa² wã²nhũ¹ain¹yah³lxin¹ju³ta²
ten³sa³nha²wa².

⁸ Na¹jau³jau¹xai²na² kwa³na³nx2ti³nxa³lho³la². Yxãn¹ta¹ yxo²i²tũ³ka³txai²li²
ya³lo³txi³khai¹xain¹ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³ ye¹nx2ta¹wa².
Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ kãin² a³lx²ta³nxa² jũ¹nxe² so¹lx³ a³lx²ta³nxa²
sah¹lxin¹ju³ta² a³ya³ti¹nx2ta¹tu¹wa².

9 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² kã³nxi³kxai³ Txa²wā¹sũ³na² yxau³ju³ta² yxau³ya³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sũ³na² yen³kxa² ha³kxa¹ yũ³ya³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ kãin² thã³ti³la² a³lxi²nẽ³nha²kxai³ yen³kxai²li² a³lxi²nxa³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² a³lxi²nxa³ha²kxai³, ju¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ã³na¹nũ²la² yen³kxi³txa²jah¹la² yã¹nxe³sxã³ a³ka³nxi²sxã³ wxã³nũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa² ã³na¹ũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yen³kxi³sih¹nx2ti³jau³su² nxe³nx2ti³kxe³su² yen³kxi³yah³lxi¹lxa². Nxe³nx2ti³sxã³ yen³kxi³ txa²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Je³su²jah¹la²sa³.

10 Jã¹nxa¹ju³tai²li² kwẽ³ko³nhĩ¹nai³tã² yen³kxa² wã²nhũ¹sxã³ ũ³sa²si¹hã³yah³lxin¹ju³ta² ã³si³wxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ hĩ¹na² ta³lun²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ wain³te²sĩ³lixh³na³la². A²wi¹lhĩ¹na² wxã²na² so¹lxi³ Ju³te²a²ko³xan¹te²a² yxo²i²tũ³ka³txa² wxa²yen³kxa² wã²nhũ¹sxã³ ũ³sa²si¹hã³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Hai³txi³ a²nũ²a² ã³xai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Yxah³lxin¹ju³ta² yen³kxa² wã²nhũ¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² ã³na¹ah³lxi³txa³hẽ¹la². A²wi¹lhĩ¹na² ya³lo³jah¹lxin¹kxu¹ jã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Ũ³yho³hi²txã³nxa² yũ³yah³lxin¹kxa² yã¹nxe³sxã³ wã²nhũ¹txai¹yah³lxi³hẽ¹la².

12 Jã¹nxe³sxã³:

— Yo³hi²ki³a² yũ³na¹kxa² wã²nhũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Yxah³lxin¹kxai²nã²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ten³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² Txa²wā¹sũ³na² i²nx2ti³tu¹wa². Wi¹lhit¹sxã³ i²nx2ti³tu¹wa². Yũ³nx2ti³xa³kxe³su² Txa²wā¹sũ³na² i³ãin²txi³si¹nxa²lxi³xa³lho³la².

13-14 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kãin² wa³ka³li³yu³ta³lo³txa²lxi³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² wa³ka³la² ã³wa²sut¹sxã³ yxau³ai¹nha²kxai³ nxe³ju³ju¹tai²li² wai³nhĩ³nx2nxa³wa². Ten³te²txã³wa². Yxã¹ta¹ wxã²na² yen³kxa² yũ³yah³lxin¹nha²kxai³ wã²nhũ¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² hĩ¹na² wain³na³la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ kã³nãu³a¹ yen³kxi³txa²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ yen³kxa² yũ³ain¹te²a² te²yã¹nxe² ã³non²ta³kxi²xi¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nã²tu³ a²yxo²ha³kxa¹ hau³kon³txi³hĩ³ki³tã³la².

15 Te²yã¹nxe³jau³xa² Txa²wā¹sũ³na² wã³txa² ũ³wha²li¹jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² kãin² wxa²so¹te²su² te²a² hai³txi³ wã³kon³ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ jũ¹nxa² so¹lxi³ wxa²so¹te²su² te²a² yain³txa² taut³ton³ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ti²to³jah¹la² he¹jau³su²

16 Jã¹nxa¹jut³su² Ti²to³jah¹la² txai²yã¹nxe² kã³nũ³na³la². ã³non²ta³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²hxai²kxai³ jãx¹jah¹lo²su² nũ³na³la². Nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²to³ha¹wa².

17 A²nxe³jah¹lai²li² ain³kxi²sa³na²hẽ³la². Nxe³sa³kxa²yu³su²:

— Tũ¹ka³txai²li² ã³non²ta³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³nũh¹nx2ti³jau³su² ha²kxai³ wi¹lhi¹nha²kxai³ wxã³sĩ²nx2ti³ju³ta³nũ³a² wã²nxũh¹ ãu¹la³kxi¹nx2ti³na³la², Ti²to³jah¹la²sa³.

18 Nxe³nx2ti³kxai²nã²tu³ tĩ³nx2ti³kxai²nã²tu³ txa²ya³lxa² i³sa²si¹hã³nũ³na¹tu¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² txa²wã³tã³yah³lai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yxo²i²tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² wã³txa² i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Sa²nẽn¹kxain¹ki³tu¹wi¹. Nxe³ain¹na³la².

19 Nxe³kxa²yu³su² yxo²i²tū³kā³txa² hxi²ka² i²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la².
 Ā³si³tē³kxi²sa²sīn¹si¹jau³su² i²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la². Ū³yho³hi²ki³a²
 tē³sxā³ wā²nhū¹ain¹jah¹lo²nū³su² ā³si³tē³kxi²sa²sīn¹tu¹wa². Nxe³kxi²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²sī¹na¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a³lxi²sxā³
 ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² i²nē³lain¹tu¹wa².

20 Nxe²ai³lya³sain¹sīn¹kxi²nān²tu³ a²nū²a²i²li³te²a²ko³nxe³te²lot³sain¹sīn¹jau³nū³a²
 yū³hī³nx²nxa³wa². Yxo²i²sain¹sī¹nhī³nx²na³la². Ū³yho³hi²ki³a²
 ki³ka³lxa¹txi³ tē³lxi²nha¹ha²kxi³ ko³nxe³ti³ i²kwai²kxi²sain¹sīn¹kxa²yan³txi³su²
 txa²wā¹lon³nāu³xa² ā³si³tē³kxi²sain¹sīn¹tu¹wa².

21 Wain³txi³ kāi³ū¹nha¹ju³ta² ten³sa²sī¹nha²wa². Txa²wā¹sū³na² ye³nāin²txi³
 a²nū²a²nāu³xa² ye³nāin²txi³ e³la¹ wain³txi³ kāi³ū¹sī¹na¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa².

22 Jā¹nxe³ju³kxi³la¹ wxā³ye¹nx²ti³tāu³a² txa²wā³tā³xa² ā³xai²na²
 ā³si³tē³la³kxain¹sxā³ sa²si¹hā³nū³na¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na²
 wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lo²su² na³la². Ā³non²ta³kxi¹nx²ti³ju³ta² so¹lxi³
 ten³jah¹lo²su² na³la². Ju¹tai²li² i²sxā³ yxau²xai³la¹ha²kxi³ ya²la³tu³tā³la².
 Jā¹nxe³sxā³ wi¹le³kxi¹nx²ta¹jau³su² yxo²i²ha²kxi³ wxā³sī²nx²ti³ju³ta²nū³a²
 ten³khaix¹nx²na³la², ā³non²ta³kxi¹nx²ti³te³lha³ka³.

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti²to³jah¹la² sa²kxi³lu² i²ū³sa²jah¹lai²la¹wa².
 Wa³kon³kxi²ya³sain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ a²wā³tā³xai²na² ā³si³tē³la³kxain¹te²na²
 sa²kxi³lu² yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xa² ū³sa²si¹hā³jah¹lo²su² yah³na³la².
 Kris²tu³jah¹la² sa²nēn¹kxi²yah³na³la².

24 Nxe³ju³ta² a³lxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxi²nān²tu³
 yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxi¹ a³lxi²sah¹lxin¹ju³ta² e³la¹
 i²ain¹nūn³tu¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ sa²nēn¹kxi²si¹nx²ta¹jau³su²
 i²ye³kxi¹na¹jau³xai³tā² ya²la³tu³je¹nx²ti³tu¹wa².

9

Yxo²i²tū³kā³txi³ki³nāu³xa² i²ū³h¹ki³jau³su²

1 Yxo²i²tū³kā³txa² Ju³te²an¹ko³xa² yxau³te²nāu³xa² ā³non²ta³kxi²si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
 ū³wha²li¹la³kxi¹nx²ti³xa³lho³la². Txa²wān³txa² yū³sa²nxa³wa². Ā²la²
 e³kxi¹nx²ta¹tai¹ti²tu³wa².

2 Ā³non²ta³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² ten³yah³lxi¹lxa². Ju¹tai²li²
 i²te²sa¹wa². Nxe³ha²kxi³ Ma³se³to²na²ko³xan¹te²nāu³xa² yxo²i²tū³kā³txa²
 yxau³te²nāu³xai²na² nxe²e³kxi¹na¹hē³la². E³kxi¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹lon³ti³nāu³xa² Kre²sa²ko³xan¹te²nāu³xa² yo³hi²ki³a²
 wā²nhū¹te³lhxā³ Ju³te²an¹te²a² yxo²i²tū³kā³txa² nxe³ain¹na²hē³li¹,
 kwē³kxi³hī¹nai³tā²su¹. Nxai¹na¹jau³su² ain³kxi¹nx²ta¹nha²kxi³ kāin²
 ka³li³hain¹na²hē³la². Wxāi²yā¹nxe² kāi³ti³te³nain¹nūn³na²hē³la².

3 Jā¹nxa¹jut³su² txa²wā³tā³nāu³xai³tā² ū³sa²si¹hā³ū¹nx²ta¹tu¹wa².
 Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ta¹ wān³txa² wi¹le³kxi¹nx²ta¹jau³xai³tā²:

— Ya²la³tu³tā³li¹. Nxe³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxi³ ū³yho³hi²ki³ki³nū³a²
 wā²nhū¹yah³lxin¹ki³nū³a² āu¹la³kxi²ta³lun²yah³lxin¹tu¹wa². Ju¹tai²li² nxe²
 yxo²i²nx²ta¹wa².

4 Nxe³yān¹tah¹lxi³na¹ nxe²nxa³ke³la³te²kxi³la¹ Ma³se³to²na²ko³xan¹te²a²
 wxā³jah¹la²nāu³xa² ā³si³tē³la³kxi²sa³kxi²nān²tu³ āu¹la³kxi²
 ta³lun²yah²lxan³ke³la³te²kxi³ āu²li²sa²sī¹nhī³nx²na³la². Nxe³sa²sīn¹kxan²ti³
 āu²li²khaix¹yah³lxi³nū³nhī³nxa¹lxa². Yxo²i²nx²ti³sī¹na¹ha²kxi³
 āu²li²khaix¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

5 Jā¹nxe³na¹jut³su² txa²wā³tā³nāu³xa² ī³sa²si¹hā³ ne³ka²ta¹hai¹na¹hē³la². Yen³kxa² wā²nhū¹yah³lxin¹ki³nū³a² hau³ko³te³lhxā³ wxā³ain¹tu¹wa². A²kxā³nxai³tā² e³kxain¹yah³lxin¹kxa² hau³ko³je²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ta³lun²ye²yah³lxi¹nha²kxai³ ū³wha¹yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxā³na¹hī¹na² ū³nhū²ka¹yah³lxi³hī³nxai¹lxa². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxū¹h¹lxi³sxā³ ū³nhū²kxi²yah³lxin¹ju³ta² hxi²kxāu³sxā³ wā²nhū¹yah²lxan³ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa². Kwa³na³nx2ti³nxai³ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa².

6 Txa²wā¹e³kxi²nyhu¹kxi³jau³xai³tā³ ain³kxi¹xi²nha¹jxah³lxi³hē¹la². Ain³kxi¹xi²nhyah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa³ki³a² tē³sxā³ hxi²kxāu³txi³ ū³whī¹ki³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ jū¹nxai² so¹hī³ki³tā³li¹. Yxān¹ta¹ yain³txa³ki³a² hxi²kxāu³ki³sxa³kxe³tu³ ū³whī¹ki³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ yain³txa² kāin² so¹hī³ki³tā³li¹. Nxe³hxai²ta¹tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ jū¹nxai² so¹lxi³ wā²nhū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ jū¹nxai² so¹lxi³ so¹yah³lxin¹tu¹wa².

7 Te²yā¹nxe³sxā³ ī²li³te²a² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²yen³kxa² wā²nhū¹nxai²sa²nxai³nhai¹. Nxēn¹ke³la³te²kxai³ wxa²yen³kxa² wā²nhū¹txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³nū²la² a²nū²ai²li² wxā³sxā³ kwa³na³nxai²nān²tu³ wet¹txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na²:

— Wi¹lhin¹sxā³ wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nxai²tu¹wa². Ju¹ta²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ten³na³la².

8 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² wi¹kxa² whāi²na¹ hxi²kan¹txi³ ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Ten³nxai²lxi³kxa² ū³hū¹nx2ti³sān²sxā³ āh¹ kāin² ū³hū¹nx2ti³ju³ta²nū³a² hxi²ka¹nhī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa²:

— Wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹nhī³nxai¹lxa². Nxēn¹kxan²ti³ hai³txi³ hxi²kan¹txi³nx2ti³xa³lho³la².

9 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² wi¹lhin¹te²a² a²yen³kxi³khai³xa² tē³sxā³ wi¹lhit¹sxā³ wā²nhū²xai³te²ju²hē³li¹. Yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū²xai³te²ju²hē³li¹. Hai³txi³ ā³na¹sxā³ wā²nhū²ti³hex¹nx2nxai³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² wain³txi³ kāi³sxā³ yxau²xai³lha²tē³ain¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yain³ta³ki³a² ū³whī¹ki³ai²na² ū³hū² yain³tū³xa² ī³yain³kxi²ki³tū³xa² ū³hū² nxe³nē³jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ū³whī¹ki³kxa² yā¹nxe³kxe³hū³nxe² yen³kxa² ū³hū²xai³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ yen³kxa² ā²la² ka³lxa¹txi³ wā²nhū¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³non²ta³kxi² yah³lxin¹tu¹wa².

11 Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² yen³kxi³ti³hit¹txa²lxi³tu¹wa². Nxe³nxai²lxi³ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹te²a² ā³non²ta³kxain¹yah³lxi³hī³nxai¹lxa². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²ki³a² txa²hxi²ka² ū³sa²si¹hā³ūh¹sah²lxin¹ki³nū³a² ī²sxā³ ā³ne³wxe³ain¹na³na¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² sa²nēn¹kxi²nyhain¹tu¹wa².

12 Nxe³sxā³ ū³yho³hi²ki³ai²li² ū³sa²si¹hā³ūh¹ah³lxin¹ki³ai²li² ū³hū¹ta³lun²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³khai¹xain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txa² yen³kxi³txa²tū³ka³txai²li² so¹kxi²nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tain¹kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²nēn¹kxi²khai¹lxain¹tu¹wa².

13 Nxe² kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau³yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2tain¹tu¹wa². Wxa²yen³kxi³khai³xa² tē³sxā³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹te²a² yxo²i²te²la³ tā³nxai² a²nū²a² ā³xa² tā³nxai² hxi²kxāu³xa³sxā³ wā²nhū¹yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2tain¹nūn³tu¹wa². Nxe³nx2tain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹tu¹wa².

14 Jā¹yxah³lxin¹ju³kxai³lu² a³lx¹i¹nx2tain¹tu¹wa². A³lx¹i¹nx2tai¹nha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lx¹i¹nx2tain¹ju³ta² i³hen³txi³nū¹nx2tain¹tu¹wa².
Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a³lx¹i¹nx2ti³ha²kxai³
sa²nēn¹kxain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³.

15 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² a³lx¹i²nē³ju³ta² kāin²khaix1na³la².
A³lx¹i¹nē³lha²kxai³ a²ki³lha³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²si¹nhē³jau³su²
i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa²
kū³we²ki²la² kāin² ā³ne³wxe³ki³sxa³lho³la². Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³
sa²nēn¹kxi²khaix1nū¹ha¹wa².

10

Pau²lah³la² i³hxi²ka¹si¹jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ko³nxe³te²lot3sah¹lxin¹te²
i³nxai²na² thāi³ti³la² e³kxi¹nx2ta¹wa². Kris²tu³jah¹la² thāi³ti³la² e³kxi²kxa² yā¹nxe²
e³kxi¹nx2ta¹wa². Wā²nxūh¹ e³lyah¹lxin¹te³nah¹lx¹i¹:

— Pau²lah³lai²na² wxā³sxā³ e³kxi²nē³tāu³a¹ wi¹lhit1sxā³ e³kxi² thāi³ti³la²
e³kxi² nxe³nē³na³li¹. Yxān¹ta¹ u¹nxūh¹yxau³tāu³a¹ yxo²xūn³txi³ e³kxi²nē³na³li¹.
Sah¹lxin¹jau³su² nxe³sah¹lxin¹jah¹lo²sa¹wa².

2 Nxe³na¹ha²kxai³ wxā³sī²nx2ta¹tāu³a² nūh¹i²jah¹lx¹i³hē¹la². Yxo²xūn³txi³
i³ye³sxā³ wxā³na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Yxān¹ta¹ wxa²ha³tih³ i³nxai²na²
wān³txa² ain³kxi¹nx2ta¹hē³la². Ain³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lx¹i¹:

— Pau²lah³lai²li² yuh³xai²nān¹te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wi¹.
Yen³kxa² kāin² so¹kxi²si¹jau³su² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹na²hē³li¹.
Yah³lxin¹jau³xa² e³kxi²sah¹lx¹i³ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹nxe³na¹ha²kxai³ wxā³na¹tāu³a²
ya²la³tu³kxi²nān²tu³ wxi²kan¹txi³ yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².

3 Nxe³na¹jut3su² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² hī¹na¹ he¹a¹kxan²ti³ hai³txi³
yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe³sxā³ yxau²xai³te²txā³wa².

4 Yuh³xai²nān¹te²na² a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² tē³sxā³ he¹kxi²te²txā³wa².
Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² i³hxi²kat1sa³ha²kxai³
Sa³ta³na²jah¹la² ha³lo²a² wxi²kan¹txi³ e³sxā³ ā³na¹a¹wa². Hxi²kan¹txi³
i³wa²lū³xi²sai¹nxa³wa².

5 Wān³txa² ki³han³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yxo²i²xa³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³ye³sxā³te²sa¹wa².
i³ye³sxā³a¹kxi²nān²tu³ ka³nahx2nxe³sxā³ yxau³si¹hain¹tu¹wa².
Ka³nahx2nxe³sxā³ yxau³si¹hain¹kxi²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
sa²yxo²wet1sa²tē³ain¹txai²lā¹. Nxe³na¹nha²wa².

6 Hā²wxān³txa³ sa²yxo²wet1sxā³ yxau³yah³lx¹i³sā²nīn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³
wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³ah³lxin¹ju³ta²
a³ya³txi²na¹kxi²nān²tu³ i³wai¹txa²lxa¹ju³ta² yū³tu¹wa².

7 Nxe³yān¹ta¹ wxāi² i³nxai²na² sa²kxai³lu² i²sah¹lxin¹sxā³ kāi³ye¹nx2ta¹ju³ta²
i³yī¹li²sah¹lx¹i³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³sah¹lxin¹te³nah¹lx¹i¹:

— Pau²lah³lai²li² wxi²kan¹sxā³ nū³kxūn³jah¹lo²sxa³wi¹. Nxe³yān¹ta¹
Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² wxi²kan¹txi³ i³hxi²kat1sa³na²hē³li¹.
Nxe³yah³lx¹i¹nha²kxai³ wxāi²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² wxi²kan¹txi³
i³hxi²kat1te²lot3sa²nūn³na²hē³la².

8 A²kxā³nxa² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². E³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lx¹i¹:

— Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² i³hxi²kat1sa³na²hē³li¹. Ju¹ta¹li² yxo²kāin²txi³
e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxa¹jau³su² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe²e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³
hai³txi³ āu²li²to³nha¹ju³ta² yū²nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la²

yxō²i²yah³lxin¹kxe³su² ā²la² kâi²non³sih¹nx2ti³jau³su² ī³hxi²kat1sa³na²hē³la². Hai³txi³ ā³na¹hxa³nx2ta¹ju³ta³la³te³nxa³wa².

9 O²nx2ti³te³lhxā³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nxa³hē³la². Ju¹ta²li²ten³te²txā³wa².

10 Nxe³sxā³ wxa²ha³tih³ ī³nxai²na² wān³txi³kxai³lu¹, e³lxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wān³txa² a²ha³teh³nxā³nxān¹jau³xai²li² yxo²xūn³khaix1nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹yen³nāu³a¹ wxā³sxā³ ī³ye³kxi²nē³kxai²nān²tu³ hai³txi³ yxo²xū³nxa³wi¹. Wān³txa² e³kxi²nē³jau³xai²li² kwa²hāi¹nx2na³li¹. Nxe³nyhu¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹jah¹lai²na² wān³txa² ī³wa²lū³xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Wxā³sī²nx2ta¹tāu³a² u²lxi³ ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹nx2ta¹jau³xain²txi³ txa²wān³txain²txi³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Hai³txi³ yau³ā³lxi³ yū³sa²nxa³wi¹. Nxe³na¹jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²ha³tih³ ī³nxa² wxi²kan¹ki³lxo³nha²yah³lxin¹ta²wa². Wā²nxūh¹ ī²nha²sxā³:

— ī²li³ju³ta² kâi³a¹ju³ta² wain³txi³ kâi³a¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹ta²wa². Kwa²toh³lxa³ti³su² yah³lxin¹ta²wa². Ā³ne³wxe³yah²lxa³lxa². Wxa²nū³kā³txa² ha³tih³ ī³nxai²na² kâi³yah³lxin¹ju³ta² ā³nha³ko³txa²lxi³sxā³ kâi³te²txā³wa².

13 Hai³txi³ wā²nxūh¹lxi³sxā³ hxi²kan¹kâi²non³ki³lxo³nxa¹ju³ta² yxo²kāin²txi³ e³te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³si¹sa²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kāin²txi³ e³te²sa¹wa². Nxe³sxā³ ten³si¹sa²ju³ta³nū³ai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³hen³txi¹nx2ta¹ju³ta³nū³a² ten³sa²na³la², Txa²wā¹sū³na²sa³.

14 Nxe³nx2ta¹jau³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³hen³txi³nx2ta¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ten³si¹sa²ju³ta² kâi³a¹tu¹wa². A²kxā³nxa² txai²na² so¹lxi³ wxā³na¹ta¹ti²tu³wa². Wxā³na¹nū²la² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³hen³txi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

15 Jā¹nxa¹jut3su² hai³txi³ a²nū²a² ā³xa² wa³ka³la² ā³wih¹sxā³ o²la³kxi²hī³nx2nxa³wa². Wa³ka³la² ā³wih¹sxā³ o²la³kxin²nxa³ju³ta² yxo²kāin² e³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³si¹sa²nxa³ju³ta² yxo²kāin² e³sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³ha²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ā²la² kâi²non³ju³ta³nū³su² ten³sa³ha²kxai³, Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³hen³txi³nx2ta¹ju³ta² ā²la² kâi²non³ju³ta³nū³su² ten³sa³ha²kxai³, nxe³sa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² ten³si¹sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa².

16 Nxe³sa³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yxau³yah³lxin¹ko³xa² ko³xā³xa² ā²la² ya¹nān¹ta²ko³nāu³a¹ ai³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txain¹te³lhxā³ ai³hī³na¹wa². Nxe³na¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² wa³ka³la² yxo²kāin²e³hī³nxā²nxa³wa². O²la³kxi²na¹kxa² so¹lxi³ yxo²kāin²txi³ e³hī³na¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxai³tā² a²kxā³nxān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī²li³te²a² yxo²kāin²txi³ e³ti³ten³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ sa²nēn¹kxi²jau³xa² yxo²kāin²txi³ e³kxi¹txai¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

18 Jā¹nxe³jut3su² nū¹txai²na² e³kxi²nha¹kxai²nān²tu³:

— Wi¹kâi³a¹xā¹. Nū¹ta²wān³txa² wxi²kan¹jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²:

— Wi¹lo²la³kxi¹lxi¹. Nxe³sa³kxai²nān²tu³ wxi²kan¹jau³su² hī³nx2na³la².

11

Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ ī³so¹ki³lxo³tū³kā³txa² ī³yau¹ū³jau³su²

1 To^hl^axi³ti³hū³jau³su² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²ē¹nān¹jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹kxi²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².

2 Hxi²waun³txi³nūh¹nx2ta¹nha²wa². Kris²tu³jah¹la² a³lxi²yah³lxin¹sxā³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ten³sa³nha²wa². Txu¹hai²na² kah³ne³ta¹ka³lxai²na² sa²kxi³lu² in³txa² te²hi²te³lhxā³ jah¹lai²na² so¹lxi³ a³lxi²nha²ya³te²ju³hē³la². In³txa² ā³xa² a³lxi²te²sxa³yu²hē³la². Nxe³te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ a³lxi²nūh¹yah³lxin¹ju³ta² wain³na³la². Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² ju¹tain²txi²na³la². Nxe³jau³jau¹xai²na² ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

3 A²kxā³nxi¹nu¹ta²kxi³lu² Sa³ta³na²jah¹lu¹ta²na² txih³xu¹ta²kxi³lu² ā³nxū²kwai³wih¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³nxū²kwai³wih¹ka³tu³ti¹ E²va³ka³lxu¹ta²kxi³lu² ī³ki³ha¹kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la² ko³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jāx¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² nxe³nx2ta¹nha²wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

4 Nxe³yān¹ta¹ te²yā¹yxah³lxa³lxa². A²nū²a² ī²li³te²a² wxā³sxā³ tah²yau³xa² ī³yau¹ū³nx2ti³ke³la³te²kxi³ Je³su²jah¹la² ā³lxi³jah¹la² ī³ye³kxi¹nx2ti³nxa³jah¹la²nū³a² ī³yau¹ū¹nx2ti³ke³la³te²kxi³ wi¹lhin¹sxā³ yxo²i²yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² a²nxū²kwai³yxau³nx2ti³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ yāu³ka³txa² ā³xa² ī³yau¹ū¹nx2ti³ke³la³te²kxi³ sa²so¹nuh¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tū¹nhē³jau³nū³su² ī³yau¹ū¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³xa² e³kxi¹nx2ti³ke³la³te²kxi³ ā³kāi³so¹yah²lxi³hī³nxa¹lxa².

5 Nxe²e³kxi¹nx2tain¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su² ki³lxo³tū³ka³txai²li² hai³txi³ ā³sen³so¹sai¹nxa³wa². Hxi²kan¹jah¹lo²su²nūn³na¹wa².

6 Wxa²ne³nxē³na² wi¹lā³ne³wih¹nx2ti³xa³kxan²ti³ wxi²kan¹txi³ e³jah¹lo²sa¹wa². Ye³ka³lxa¹txi³ e³kxi¹nx2ti³to³ha¹ta¹ti²tu³wa². Wān³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ju³ta² a³ya³txa³kxi²nūh¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wa².

7 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi³nx2ta¹hī¹nai³tā² hai³txi³ ū³yho³hi²sah¹lxin¹ju³ta² ten³sa²nxa³ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³ta¹tā² ī³jū¹nxot¹sa³ha²kxi³ wxāi²na² so¹lxi³ ī³kāi²not3txa²lxa¹ha²kxi³ nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³ju³ta² wxa²ē¹nān¹jau³la³ ko³nxe³ti³ kāi³nxa²lxi³hī³na¹te²la¹xā³? Hai³txi³ ti³he¹nxe³nx2ti³nxa³ta¹ti²tu³wa².

8 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nx2ta¹hī¹nai³tā² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² ā³xa³ a²yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la². Yxau³ya³sain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txain¹nxa³kxan²ti³ a²yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la². Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² a²yen³kxa² wā²nhūh¹sah¹lxan³ta¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² a²yen³kxa² so¹kxi¹na¹ha²kxi³ wxa²nū³ka³txa² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nx2ta¹ha²kxi³ nxe³ye¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

9 Te²yā¹nxe³sxā³ yxau³ya³sain¹ti³kxi³lu² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹hī¹nai³tā² yxo²i²tū³ka³txa² Ma³se³to²na²ko³xan¹te²nāu³xai²li² yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³ ī³nxa² a²yen³kxa² ī³yai³nū³nxa²lxi³nxa³ta¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ yan¹nāu³a¹ a²yen³kxa² a²yo³ha² ai³nxū³nxa²lxi³nxa³lho³la². Nxe³ha²kxi³ wāt3txa²lxa¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².

10 Jā¹nxa¹jut3su² Kre²sa²ko³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ kāi³ūh¹nx2ti³te³lhxā³ ai³lha²thet3ta¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi³nx2ti³te³lhxā³ ai³lha²thet3ta¹tāu³a² hai³txi³ wxa²yen³kxa² wā²nhūh¹sah¹lxin¹ju³ta²

ten³sa²nxa³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ya²la³tu³ jau³xan²tu³ nxū²kwai³yxau³sa³ha²kxai³ nxe²e³kxi¹nx2ta¹wa².

11 Jā¹nxa¹jut3su² īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe²kāi³nx2ti³hī³na¹te²la¹xā³? A³lxi¹nx2ti³hī³nxā²nxa³te²la¹xā³? Hai³txi³ ti³he¹nxe²nxa³wa². A³lxi²khaix1nxe³nx2ta¹nha²wa². Ju¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² ī²nē³nha²wa². Nxe³ha²kxai³ya²la³tu³tā³la².

12 Jā¹nxa¹jut3su² kāi³hxai²na¹kxai³ jā¹nxa¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² ī³kaix1so¹tū³kā³txi³su² ki³lxo³tū³kā³txa² kwa² sa²nēn¹kxi²nhain¹kxa²yan³txi³su² na¹ha²kxai³.

— Pau²lah³lai¹tā² kāi³hxai²kxai³ jāx1sī¹na¹wi¹. Ain¹jau³nū³su² kxa²yan³txi³su² nxa¹ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ta¹wa².

13 Jā¹nxe³tū³kā³txai²li² ya²la³tu³ki³lxo³tū³kā³txai²la¹wa². A²wa³ka³li³yu³khai³xa² ā³ke³tū¹nx2tain¹na³la². Ī³xā³lxi³ti³lot3sxā³ Kris²tu³jah¹lai²li² ī³kaix1so¹tū³kā³txi³su² ki³lxo³nxain¹na³la². Yxān¹ta¹ ā³ke³tū¹nxa²lxain¹na³la². Nxe³ju³ta²li² sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹jut3su² ti³he¹nx2nxa³wa².

14 Nxe³yān¹ta¹ Sa³ta³na²jah¹lai²na² hi²sen³su² Ī³xā³lxi³to³nha²te²ju²hē³la². Oh³xan¹jah¹la² a²ha²tet1jah¹lo²hū³sxā³ Ī³xā³lxa³ti³lo³nha²te²ju²hē³la², Sa³ta³na²jah¹la²sa³.

15 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² yā¹nxe³sxā³ Ī³ā³lxa³ti³lxo³nha²yain¹nūn³na³la². Wain³txi³ kāi³tū³kā³txi³su² ki³lxo³nhain¹na³la². Nxe³kxan²ti³ nxe² o²la³kxi²ki³lxo³nhain¹kxan²ti³ kāi³ain¹ju³ta² a³ya³txi²tu¹wa². Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² Ī³wai¹txain¹ju³ta² yū³ain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² khāuh³lxa³thin¹kxi³jau³su²

16 Jā¹nxa¹jut3su² we¹na¹ki³lxo³syah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ toh³lxi² e³kxi¹nx2ta¹ha³ta²wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Yxo²kāin²txi³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².

17 Toh³lxi² e³a¹jau³xai²na² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Ī³yau¹ū³sa²jau³sxa³wa². Ya²la³tu³ kwa²toh³lxi² e³a¹tu¹wa².

18 Yuh³xai²nān¹te²a² yen³kxa² yxo²kāin²e³ain¹te³ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ yxo²kāin²e³nūn³na¹tu¹wa².

19 A²hoh³lxi³su² khai¹yxah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ toh³lxa² e³tū³kā³txai²li² wi¹lain³kxi²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

20 Yxo²xūn³txi³ kwa³na³nx2tai¹nha²kxai³ Ī²ū³nx2tai¹nxa³kxan²ti³ ū³yho³hain¹yah³lxi¹nha²kxai³ Ī³ki³ha¹kxi²nx2tai¹nha²kxai³ Ī³kāi²nxa³tot3sih¹nxa²lxain¹jau³su² nxe³nx2tai¹nha²kxai³ wxa²yxo²su²nxa²lxai¹nha²kxai³ nxe³nx2tain¹ta¹hē¹la². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ hai³txi³ wa³lxī³nha²yain¹yah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la².

21 Te²yā¹nxe² kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta² ya³lo³txi³ti³hex1sa²nxa³ta¹ti²tu³wa². Nxe³jau³jau¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ āu²li²to³nha¹nha²wa². Nxe³yān¹ta¹ toh³lxa² e³kxi¹nx2ta¹wa². Yuh³xai²nān¹te²a² yen³kxa² yxo²kāin²txi³ e³sa²tē³ain¹ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹txi³ e³ain¹kxa² yā¹nxūn³na¹wa².

22 E³bre²a² nū³kā³txi³su² si¹hain¹te²la¹xā³? Te²yāx1te²su² nūn³na¹wa². I³sa³e² nū³kā³txi³su² si¹hain¹te²la¹xā³? Te²yāx1te²su² nūn³na¹wa². A³bra³āu²ah³la² a²ne³tah²nāu³su² si¹hain¹te²la¹xā³? Te²yā¹nxe² A³bra³āu²ah³la² a²ne³tah²nāu³su² na¹wa².

23 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹te³la¹xā³? Te²yā¹nxū³na¹wa². Yxān¹ta¹ ā²la² kāi²non³sxā³ sa²yxo²wet1sa²sen³sai¹ai¹na¹kxah³lo²sa¹wa², toh³lxi³sxā³ e³a¹kan²ti³na³. Ī³kāi²non³sxā³ wa³ko³na¹ha²kxai³, ā²la² ye³ka³lxa¹txi³ sxi²ha² kan²thī³na² ū³tī¹kxi²sain¹to³ha²kxai³, nxe³sain¹toh³na³la².

Ye³ka³lxa¹txi³ĩ³wait1sai¹nha²kxai³khāuh³lxa³txa²ya²lut1sa²te³lhxā³sai¹nha²kxai³sain¹toh³na³la².

24 Po¹na²wā²la²we¹tīh³na²tē³sxā³ĩ³ta³lo³wait1sain¹na²hē³la². Ye³ka³lxa¹txi³39 nxe²ĩ³ta³lo³wait1sain¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ka³na³ki¹nxe²ĩ³ta³lo³wai²ta³kxi²sain¹na²hē³la², Ju³te²a²nū³ka³txa²txa²nū³ka³txi³khai³xa²a²ha³tih³xa²nāu³xa²ten³sai¹nxa³ha²kxai³la³.

25 Jā¹nxe³sxā³ro³ma²no²nū³ka³txa²hi³sa³ka³txa²tē³sxā³ĩ³sun²ta³kxi²sain¹toh³na²hē³la². Ye³ha¹li¹ka³na³ki¹ĩ³sun²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³tah³lxa³kxa²tē³xain¹sxā³ā³nan³sa²sxā³ā³ya²lu¹ti³ten³sain¹na²hē³la². Ĩ³ye³nai²li²ai³la¹tāu³a²na³vi²o²tē³na²ā³ne³hē²kxi²ai³na¹tāu³a²ā³ni³sa²wih¹sxā³ā³nxūt1sa³hē¹la². Ye³ha¹li¹ka³na³ki¹ā³nxūt1sa²to³hē¹la². Nxe³na¹hī¹na²ka³nxah³ta²whāi²na¹a³lan²ta²whāi²na¹ne³ho²kxa²ho³ha³sain¹to³ha¹hē³la².

26 Ha³lo²a²ā³nxai³lha²the³ta¹tāu³a²ha³nxe³lxi³ju³ta²ĩ³ha¹txi²sa²to³nha²hē³la². Ka³wā³lxa²yxō²ha³ti³lhi³a¹tāu³a²kāi²nhūx3sxā³ā³nxūt1sa²sxā³ĩ³lo³nxe³ti³ten³sa³ha²kxai³, a²nū²a²kuh³lxa³thin¹te²nāu³xa²ā³ti³sain¹sxā³yen³kxa²kāi³kxi²hxat3sai¹nha²kxai³Ju³te²a²nū³ka³txa²txa²nū³ka³txi³khai³sai¹nha²kxai³ha³lo²a²ha³nxe³lxi³ju³ta²ai³la¹ha²kxai³, Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²te²yā¹nxe³si¹sai¹nha²kxai³nxe³sain¹to³nha²hē³la². Ha³lo²a²ĩ²li³je³na²ha³nxe³lxi³ju³ta²ĩ³ha¹txi²to³ha¹hē³la². Sxi²je³na²ĩ³ha¹txi²kwa²ha³lo²a²ĩ²li³je³na²ĩ³ha¹txi²ĩ³ye³na²ūn³je³na²ĩ³ha¹txi²nxe³sxā³ha³nxe³lxi³ju³ta²ka³lxa¹txi³ĩ³ha¹txi²to³ha¹hē³la². Txa²ya³lhxu²ki³lxo³nha²te²a²ha³nxe³lxi³ju³ta²ai³lhi¹sain¹na²hē³la².

27 Kāin²wa³ko³na¹ha²kxai³kāi²nhxi²thah³sa²ha²kxai³sa²to³nha²hē³la². Ye³te³nxa²a³la²ni²to³ha¹ha²kxai³he³ja³lu²sa²to³ha²kxai³ya³lxu²ja³lu²sa²to³ha²kxai³ā³lxi³tan³ya³lu²sa²to³ha²kxai³, yain³txi³txa²sa²to³ha²kxai³wān²txa³yū³sa²to³hxa³ha²kxai³nxe³sa²to³nha²hē³la².

28 Nxe³sa³kxa²yu³su²yxō²ĩ²tū³ka²txi³nāu³xa²ha³kxa¹ĩ³hau³ko³tū¹hai¹na¹ju³ta²hxi²waun³txi³sa²to³nha²wa².

29 Txa²wā¹sū³na²wān³txa²yxō²ĩ²te²a²wain³txi³kāi³xa³kxai²nān²tu³jah¹lain²txi³txai²na¹xain²txi³nxe³sxā³āin²ta³kxi²nha²ya³ha¹nha²wa². Ko³nxe³ti³kāi³kxai²nān²tu³jah¹lain²txi³txai²na¹xain²txi³ĩ³āin²ta³kxi²nha²ya³ha¹nha²wa².

30 Jā¹nxa¹jut3su²yxō²kāin²e³a¹ke³la³te²kxai³txa²hxi²kan¹sa²nxa³ju³ta²so¹lxi³yxō²kāin²e³hī³na¹wa².

31 Txa²wā¹sū³na²sa²kxai³lu²ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³nxa³ju³ta²ĩ²sa³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²li²Je³su²jah³la³Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lo²su²ha²kxai³a²nxe³jah¹la²A²wī³na²Si³yxau³jah¹lo²su²na³la². A²nxe³jah¹la²sa²nēn¹kxi²sa²tē³to³ha¹wa².

32 Nxa²ha¹te¹a²kxā³nxai³tā²Ta³mas²ko²thī³na²yxau³na¹hī¹nai³tā²thī¹na²a²wa³kxēn³yah³la²hi²sen³su²sxi²yxō²a²a³li³ta³yxō²a²whāi³na¹ĩ²sa²tē³kxi²si¹hain¹jau³su²kwa³na³ain¹ta¹hē¹la². Txai²na²ū³tī¹kxi²sa²te³lhxā³kwa³na³ain¹ta¹hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na²sa²kxai³lu²A³re²jah³la²ha³lo²a²hxi²kan¹khai¹jah¹lai²na²wān³txa²sa²yxō²wet1si¹hain¹jau³su²nxe²kāi³ain¹ta¹hē¹la².

33 Jā¹nxa¹jut3su²Txa²ya³lxi³nāu³xa²ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ā³non²ta³kxi²sain¹te³nah¹li¹, sxi²jen³nai²na²ki³tā¹kxi²nha²je³na²nxe³sxā³kī³tan¹ta²yxō²a²sa²so¹sain¹nū²la²ha³ti²a²kū³ni³nha²ū³ki³kū²kxi²sain¹nū²la²ū³whi¹hit3sain¹nū²la²win¹ta²te²lxi³sxi²ti²ta³lo³kxa²tē³sxā³ū³ha³lo²sa²tā³kat3sain¹na²hē³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ih³sau³nai¹na¹hē³la².

Pau²lah³lai²na² hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta²

1 Āh¹lxi³ yxo²kāin²e³a¹tu¹wa², toh³lxi³jau³hũ³kxan²ti³na². Yxãn¹ta¹
hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta² ĩ²a¹ju³ta² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Yen³kxa²
ĩ³yau¹ũ³sa²ju³ta² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².

2 ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ka³tu³ti¹ kwẽ³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ hxi²ka² hxi²sxã³ ye³ha¹li¹
ye³ha¹li¹ wxa²sa³wa²la³kxi²xi²nũn³sxã³ nxe² kwẽ³ko³nhĩ¹nai³tã² in³txa²
Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² yxo²ĩ²jah¹la² in³txai²li² ĩ²a¹hẽ³la². ĩ²a¹jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xa² kĩ³khaix1ko³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³khai³xa²
ka³la³sĩ²nũ²nha²wa². Nxe³ju³ta²li² a²nũ²khai³xa² ka³la³si¹hĩ³te²la¹ku² hãĩ¹sxã³
hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta² ĩ²te²tũ²nha²ku² nxa¹nha²wa². Txa²wã¹sũ³na²
so¹lxi³ a³la³kxi²jah¹lai²la¹wa².

3 Jã¹nxe³sxã³ jah¹lai²li² oh³nãn¹ko³xa² Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³khai³xa²
ka³la³sĩ²nũ²nha²wa². A²nũ²khai³xa² ka³la³sxã³ ĩ²te²tũ²nha²ku²
hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta² ĩ²hĩ³te²tũ²nha²ku² nxa¹nha²wa². Txa²wã¹sũ³na²
so¹lxi³ kq³nh²jah¹lai²la¹wa².

4 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wãn³txa² wa³nũt3jau³su² ain³kxi²nũ²nha²wa².
A²nxe³jah¹lxain²ti³na¹wa². A²nxe³jau¹xai²na² a²nũ²a² wãn³txa² hxi²kan¹txi³
ĩ³yau¹ũ³jau³sxa³nũ²nha²wa². A²nũ²a² wãn³txa² hxi²kan¹txi³ e³xa³nũ²nha²wa².

5 Jã¹nxa¹jau³su² ju¹ta²li² yxo²kāin² e³kxi²na¹tu¹wa². Yxãn¹ta¹ txai²na¹xai²na²
o²la³kxi²na¹ju³khai³xa² e³ũh¹nxa³nha²wa². Ha³lo²a² hxi²ka¹nhã²nxa³ju³ta² so¹lxi³
ĩ³yau¹ũ³te³lhxã³ e³kxi²hĩ³na¹wa².

6 Nxe³yãn¹ta¹ yxo²kāin² e³ti³ten³sa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ kwa²toh³lxi³jau³su²
hĩ³nx2nxa³wa². Ya²la³lyau³su² ha²kxai³ kwa²toh³lxi³jau³su² hĩ³nx2nxa³wa².
Yxãn¹ta¹ yxo²kāin² e³ũh¹nha²sa²nxa³nha²wa². Ha³lo²a² ĩ²a¹ju³ta² so¹lxi³ wãn³txa²
ain³kxi²na¹jau³xa² so¹lxi³ e³a¹tu¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²sain¹kxai²nãn²tu³
kãĩ³a¹ju³ta² wain³txi³ a³la³kxi²nũh¹sain¹tu¹wa². Ju¹ta²li² ten³sa³nha²wa².

7 Nxe³na¹ta¹ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³te²a² ĩ²nha¹hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³
yxo²kāin²khaix1nxe³sxã³ e³a¹kxa²yan³txi³su² txa²sĩ³na² ã³nĩx3ton³sa²ju³ta²
yũ³nha¹nha²wa². Sa³ta³na²jah¹la² hxi²ka² ĩ³tot3sa³na²hẽ³la².
Yxo²kāin²khaix1nxe³sxã³ e³a¹kxa²yan³txi³su² ĩ³ton³sxã³ yxau²xai³la¹wa².

8 Jã¹nxe³sa²ju³ta²li² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²to³ha¹hẽ³la².
Ĩ³ta³ka³txa² ĩ³ton³sa²ka³txa² ã³kut3si¹ha¹jau³su² e³kxi²to³ha¹hẽ³la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²sa³te³nah¹lxi¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²sa³te³nah¹lxi¹:
— Kāin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nxa²ha¹ju³ta² āh¹ kãĩ²non³na³li¹. Yu³tã³xa²
yũ²nxa³kxan²ti³ ān²na³li¹. Nxe³sa²jut3su² ha²kxai³ hxi²kan¹nxã²nxa³kxai²nãn²tu³
txa²hxi²ka¹na¹ju³ta²li² āh¹ kãĩ²non³na³li¹. Nxe³sa³na²hẽ³la².
Nxe³sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³li³sa³nha²wa². Ka³li³sa³ha²kxai³
txa²hxi²kan¹sa²nxa³ju³ta² yxo²kāin² e³to³ha¹tu¹wa². Jã¹nxe³sa³kxai²nãn²tu³
Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹khai³ju³ta² nxũ²kwai³yxau²xai³lha³tu¹wa².

10 Nxe³na¹jut3su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³na¹ha²kxai³
ka³li³sxã³ yxau²xai³la¹wa². Txa²sĩ³na² ã³nhxi²kat1sa²nxa³ju³kxai²lẽ¹.
Kq³nxe³ti³ e³kxi²sain¹ju³ta² yũ³sa³ju³kxai²lẽ¹. Yen³kxa² yũ³sa²nxa³ju³kxai²lẽ¹.
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²a¹ha²kxai³ khãuh³lxa³te³sain¹ju³kxai²lẽ¹. Ha³lo²a²
kq³ton³kxi²sa²ju³kxai²lẽ¹. Nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ka³li³sxã³ yxau²xai³la¹wa².
Nxe³sxã³ txa²sĩ³nai²na² ã³nhxi²kat1sa²nxa³kxai²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹la²
ĩ³hxi²kat1ti³hit1sa²na³la².

Pau²lah³la² hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ toh³lxa³ti³yah³la² yã¹nxe² e³a¹wa². Yxãn¹ta¹ wxãi²
ĩ³nxa² wã²nxũh¹lxi³yah³lxi¹lxa². Wi¹le³kxi²nũh¹sah²lxin¹ke³la³te²kxai³

wai³nh³ī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ sah²lxa³lxa². Tū¹kā³txain²txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su² ki³lxo³tū³kā³txain²txi³ hai³txi³ ne³ka³ta²sai¹nxa³wa², txai²li² kăi²ti³he¹nxē²nxa³kxan²ti³na².

12 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³lyau³xa² ī³yau¹ū³na¹jah¹lo²su² te²sa¹kxe³su² wā²nā³ū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ kăi³ūh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² ī²yah³lxi¹nha²kxai³, on²ta³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ī²yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²ka¹ti³hit1sa²ju³ta² ī²yah³lxi¹nha²kxai³, sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jut3su² ā³ye³yxo²nū¹sa²na³la².

13 Yxo²ī²tū³kā³txa² ā³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹kăi³ū¹hai¹na¹ha²kxai³ wxāi² ī³nxai²na² so¹lxi³ kō³nxe³ti³ kăi³ūh¹nx2ta¹ha²kxai³ nxe³nx2ti³hī³na¹te²la¹xā³? Ti³he¹nxe²nxa³wa². Tū¹kā³txi³nāu³xain²txi³ wxa²nū³kā³txain²txi³ te²yā¹nxe² kăi³ūh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Hăi¹nxe³sxā³ kwa² hxi²tha³txa²lxi³nx2ti³kxa²yan³ti³su² yen³kxa² yū³yah³lxin¹kxa² wā²nhūh¹sah¹lxin¹jau³nū³a² ī³ye³kxi¹nx2ti³nxa³tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²na² ne³wā²na³ya³sah¹lxi³hē¹la².

14 Ye³ha¹li¹ wxā³sī²nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jăi¹nxe³te³lhxā³ āu¹la³kxi² ta³lu²ni¹nx2ta¹wa². Nxa¹kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa² wā²nhūh¹sah¹lxin¹ju³ta³nū³a² e³kxi¹nx2ti³nxa³lho³la². Ū³yho³hi²sah¹lxin¹txā³nxa² ten³sa²nxa³nha²wa². Wxāi² ī³nxa² whăi²na¹ ten³nxa²lxa¹nha²wa², Sū³na² wān³txa² yxo²ī²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹si¹jau³sa². A²wī³nu²su² ta³nxa² a²hă³ka³nū²su² ta³nxa² nxe³te²kxai³lu² a²wē³ha³lxi³khai³xa² yen³kxa² ūh³kxi³nū³a² hau³kot3sxā³ ū³nyhain¹te²ju²hē³la². Hai³txi³ wē³ha³lxi³su² te²kxai³lu² a²wī³na² ta³nxa² a²hă³ka³na² ta³nxa² sa²hau³kot3sxā³ ū³nyhain¹te²sxa³yu²hē³la². Nxe³te²sē¹la². Txa²wē³ha³lxa² yā¹yxah³lxi¹lxa².

15 Nxe³kxa²yā¹nxe² txa²yen³kxa² ha³kxa¹ ū³hau³ko³tūh¹nx2ta¹kxan²ti³ ī³ka³li³hī³na¹wa², hxi²kxū³na¹ju³ta² hxi²nxan³kxi²sa³kxan²ti³na². Nxe³na¹ha²kxai³ a³lxi¹nx2ta¹ju³ta² ī³kăi²no³tūh¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ta¹ a³lxi²sah¹lxin¹ju³ta² ī³kăi²nxa³to³je¹nx2ti³na³la².

16 Nxe³sxā³ yxau³ya³sah¹lxi¹nhī¹nai³tā³ kwa²hi²tha³txa²lxi³nxa³tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³nxa³kxan²ti³ wxa²nū³kā³txa² a²ha³tih³ ī³nxa² wān³txi³kxai³lu¹ e³kxah²lxin¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²li² ī³ki³ha¹kxi²nē³na³li¹. Wān³txa² ka²yāu¹ka²yāu¹jau³xa² e³kxi²nē³lain¹na²hē³li¹. Nxe³sa²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

17 In³txai²li²ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³ wxa²yen³kxa² kwa²sa²so¹kxi¹nx2ti³si¹jau³su² ū³sa²si¹hă³ūh¹nx2ta¹lhai¹la²? Hai³txi³ ti³hex1ye¹nx2ti³nxa³hē³la².

18 Kxā³nhxī¹nai³tā² Ti²to³jah¹la² ū³sa²si¹hă³ūh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². In³txa² yxo²ī²nūn³te²a² ā³si³tē³kxi²si¹ha¹jau³su² ū³sa²si¹hă³a¹hē³la². Jăi¹nxe³hī¹nai³tā² ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³ wxa²yen³kxa² kwa²sa²so¹kxi¹nx2ti³ta¹lhai¹la²? Ti³he¹nxe²nxa³wa². Txa²ē¹nān¹jau³xain²txi³ Ti²to³jah¹la² a²ē¹nān¹jau³xain²txi³ yxa³ha¹wa². Yxa³ha¹ha²kxai³ ya²la³lyau³xa² sa²yxo²wet1sxā³ kăi³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

19 — ī³ye³i³wa³lxīn³nē³jau³xa² e³kxi²ti³ten³ji¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ ten³sa²sī¹nxa³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³sa²sīn¹jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² e³kxi¹nx2ta¹wa². A³lxi¹nx2ta¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²kăi²non³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sīn¹nha²wa².

20 Wxā³sī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ ī³ā³lxa³ti³nha²hī³txa²nān³khih³ nxe³nx2ta¹nha²wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ ā³lxi²ye¹nx2ti³nū³nhī³na¹wa². Hxi²waun³txi³sa³nha²wa². Wxā³sī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kăi³yah³lxin¹ju³ta² yū³te³lxā²nān³khih³ nxe³nx2ta¹nha²wa². Kwa²

wān³txa² ī³ye³sxā³ ī³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kō³nxe³ti³ yxo²kwain³kxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹.
 Ī³yxaih²kxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. Kāin²ki³lxo³nha²sxā³
 Ī³hait2ta³lxi³nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. A²nū²a² ā³xa² o³nxa³ti³lon³sxā³
 Ī³ye³kxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. Kō³nxe³ti³hāi³a²ī³he³son³kxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹.
 Ī³kāin²ti³nha²ki³lxo³nxe² ī³ye³kxi²nha²yah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. An³txi³sxā³
 ā³nhai²ta³lxi²nyhu¹ah³lxi³hī³nxān¹ji¹ku¹. Nxe³nx2ta¹nha²wa².
 21 Hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa². Wā³li²na¹tāu³a¹Txa²wā¹sū³na²yen³nāu³a¹
 Ī³āin²ta³kxi²nūh¹sah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹nha²wa². A²kxā³nxa²
 kō³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Txu¹ha²ā³xa²tā³nxa²in³txa²ā³xa²tā³nxa²
 ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Ī²li³ju³ta¹kō³nxe³thin¹txi³khaix1sxā³
 o²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe²kāi³yah³lxin¹ta¹hai³txi³ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 ā³na¹yah²lxan³ka²yan³txi³su²hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

13

Pau²lah³lai²na²wān³txa²a²ne³ki³san¹jau³su²

1 Ye³ha¹li¹wxā³sxā³ī²nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxa¹tu¹wa². Nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na²ū³wha²li¹txā³nxai³tā²nxe³te³nah¹lxi¹:

– A²nū²a²ī²li³te²a²kō³nxe³ti³kāi³ju³ta²a³ti²te³lhxā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 a²nū²a²ha¹li¹tā³nxa²ha¹li¹ka³na³ki¹tā³nxa²jau¹xain²txi³
 Ī³yau¹ū¹nx2tain¹kxai²nān²tu³a²wān³txai²na²ī³ye³yxo²nū¹nyhain¹kxai²nān²tu³
 nxe³hī¹na²so¹lxi³a²nū²a²kō³nxe³ti³ī³yī¹li²tai¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

2 A²kxā³nxa²wxā³na¹hī¹nai³tā²e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Kō³nxe³ti³
 kāi³te²ī³nxa²e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Yxo²ha³kxa¹ain³kxi²sah²lxin¹jau³su²
 tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wa². Nxe³nx2ta¹te³nah¹lxi¹:

– Wxā³sī²xi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³wxāi²nāu¹ī³nxa²a²yxo²ha³kxa¹
 Ī³an³ta³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kō³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹te²a²ī³wai²txa³lxi³nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³nx2ta¹nha²wa².

3 Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³Kris²tu³jah¹lai²na²wān³txa²ī³ye³kxi¹nx2ti³ju³ta²
 ya²la³tu³ī²yah³lxin¹tu¹wa². A²nxe³jah¹lai²li²Kris²tu³jah¹lai²li²
 hxai²yah³lxi³kxi²nxa³wa². Nū³kxūn³khaix1nxe³ju³tai²li²wxa²ye³na²
 wā²nā³ū¹nx2ti³tu¹wa².

4 A²kxā³nxai³tā²Kris²tu³jah¹lai²na²yuh³xan¹ko³xa²yxau³hī¹nai³tā²
 a²hxi²kan¹ju³ta²ā³na¹hī¹nai³tā²kō³nxe³thin¹tū³kā³txa²sa²kxai³lu²
 Ī³hxi²kī¹la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²hā²wxān³txa³Txa²wā¹sū³na²
 hī²sen³kxai³lu²ka³ten³su²ī³sa²yxau³xi²ti³hī¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³hī¹nān¹te²tu³Txa²wā¹sū³na²ī³nū³kxūn³ti³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³
 Kris²tu³jah¹la²hxai²ya³lxi³kxi²kxa²yā¹nxe³sxā³hai²ya³lxi³kxi²nū³na¹wa².
 Yxān¹ta¹ī³nxū²kwai³lxū¹txi³sa²ju³ta²nxū²kwai³yxau³sa²na³la², Txa²wā¹sū³na²
 Ī³hxi²kat1sa²ha²kxai³la². Ā³non²ta³kxi¹nx2ti³te³lhxā³nxe³nx2ta¹wa².

5 Wā²nxūh¹ī²xai³nha¹jah³lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la²yxo²i²ah³lxin¹ju³ta²
 wā²nxūh¹ī²sa²tē³kxi²xai³nyha¹jah³lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la²hī²sen³kxai³lu²
 nxū²kwai³yxau²xai³nx2ti³na³la². Kwa²yxo²i²yah³lxin¹ju³ta³la³
 nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³nxū²kwai³yxau³sa²tē³nx2ti³na³la². Ju¹tai²li²
 ī²yah³lxi¹lxa².

6 Te²yā¹nxūn³sxā³Kris²tu³jah¹lo²su²nxū²kwai³yxau³nx2ti³kxa²yā¹nxe³sxā³
 nxū²kwai³yxau³sa²nūn³na³la².

7 Te²yā¹nxūn³sxā³Sū³na²ī³kaix1so¹jah¹lo²su²na¹ha²kxai³
 yxo²xūn³sxā³ī³kwai²kxi¹nx2ta¹ju³ta²hxi²ka¹nhī³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³

nūh¹i²jah¹lxi³hē¹la². Txai²na² wxā²nxa³tā³lxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lai¹tā²
wain³txi³ ī³hau³kō³tūh¹jah¹lxi³sā²nhē³la². Wxā³sxā³ yxo²xūn³txi³
ī³kwai²kxi¹nx2ta¹kxa²yan³txi³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

⁸ Nxe³ha²kxai³:

— Ya²la³lyau³xa² ā³a¹tū¹xā¹. Na¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ā³sa²sī¹nxa³nha²wa².
Wain³txi³ ā³non²ta³kxi²sa²sih¹nx2ta¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sīn¹nha²wa².

⁹ Nxe³na¹ha²kxai³ txai²na² hxai²ya³lxi³kxi²ye²sa³ha²kxai³ wxāi²na³ ī³nxai²na²
nū³kxūn³ye²yah³lxi¹nha²kxai³ ka³lih³sa³nha²wa². Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
e³kxi²to³ha¹wa². E³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³rīn²to² tū³kā³txai²na² wi¹lī²txai¹nhē³li¹. Jū¹nxa² sa²yxo²we¹txain¹na³li¹.
Yxān¹ta¹ ā²la² nū³kxūn³sxā³ sa²yxo²we¹txain¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nhai¹.
Nxe³na¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa².

¹⁰ Jā¹nxe³na¹jut3su² ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Ne³ka³ta²sxā³
ū³sa²si¹hā³ū¹nx2ta¹tu¹wa². Nxa¹kxai²nān²tu³ wxā³na¹tāu³a² yxo²xūn³txi³
e³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²hī³nx2nxa³wa². Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1sa³kxan²ti³
yxo²xūn³txi³ e³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Yxān¹ta¹ ā²la² nū³kxūn³
kāi²non³sxā³ yxo²i²ah³lxin¹kxi³nū³a² ī³hxi²kat1sa³na²hē³la². Hai³txi³
ā³na¹nx2ti³ju³ta³nū³a² ten³sa²nxa³nha²wa².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ā³wa²su¹ta¹tu¹wa². Ka³lih³sxā³
yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wān³txai²li² sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹la².
Sa²ye³kwē²kxi²waun¹nyha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹yxo²we¹nyhu¹sxā³
yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Hāu²non³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a³lxi²waun¹nyhu¹kī³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lo²su²
te²kxai³lu² sa²hāu²no³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lo²su² te²kxai³lu²
ā³si³tē³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

¹² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²yxo²i²ah³lxi¹nha²kxai³ī³yxo²sai¹la²kxi²nyha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

¹³ Ti¹ai²li² yxo²i²tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹ a²ha³tā³nxa²ī³sa²si¹hā³ū¹nx2tain¹na³la².

¹⁴ Nxe³na¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni²
Txa²wā¹sū³na² a³lxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
a²nū²kxi²sxā³ yxau³nūh¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni² sa³nha²wa². Txai²li²
Pau²lah³lo²na¹xai²na² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Kálatas

Pau²lah³lai²na² wān³txa² wa²su¹wa²sun¹jau³su²

¹ Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la¹txā³nxa² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wa². Ka³la²si²a²ko³xa² yxau³tũ³ka³txi³ ĩ³nxa², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nāu³ ĩ³nxa² ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nũ²khai³xa² kwa²ĩ³sa²si¹hā³sa²ta³nxa² a²nũ²a² ĩ³hxi²kat1sain¹ta³nxa² jah¹lo²sin²nxa³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹wĩ³na² Si³yxau³ka³khai³xa² nxe³ya³sxā³ ĩ³hxi²kat1sa²sxā³ ĩ³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² ĩ³hen³txi³si¹ha¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³ti³hi¹ki³yah³lai¹ta³lxa²na³la², Txa²wā¹sũ³na²sa³.

² Jā¹nxa¹jau³xa² txa²wā³tā³nāu³xai²na² yxau³a³sain¹tũ³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹jau¹xain²txi³ e³kxi²nxa²lxain¹na³la².

³ Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

⁴ Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lain²txi³ kō³nxe³ti³ kãi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² sa²so¹kxi²nē³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ta³a² kō³nxe³te²a² hxi²ka² ā³non²ta³kxi²nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ti¹ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ki³tāu³a¹ a²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yā¹nxe³ju³ta³la³ a³ya³ti²nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jut3su² na³la².

⁵ Jā¹nxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²ki³jah¹lai²la¹wa². Sa²nēn¹kxi²ā³ki³sxa³lho³la². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxau³ka³na³ka³na³tā³la².

⁶ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ĩ²sxā³ ĩ³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ĩ²sxā³ ĩ³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³kxan²ti³ sa²yxo²ā³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². A²nũ²a² ā³xa² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² wi¹jau³xa² Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³sa²ki³lxo³jau³xai²na² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ta¹hē¹la². ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² wa³su³txi³ ā³yah³lxin¹nũ²hē³la². Wi¹lhin¹ki³lxo³tũ³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yau³xā³xai²li² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹jau³xai²na² so¹lxi³ wi¹jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³ju³ta² hxi²ye¹ta³lxi³sah¹lxi¹nhē¹la². Nxe³ha²kxai³ āin²ti³sa³sih¹yah³lxi¹nhē¹la².

⁷ Jā¹nxe³jau¹xai²li² yau³xā³xa² wān³txa² wi¹jau³la³ yũ²nxa³wa². Hāi¹nx2na³la². Hāi¹sxā³ ā³ke³tũ¹nx2tain¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na²hē³la². Nxe³nx2txai¹nha²kxai³ wān³txai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³xai²li² kō³nxe³ti³ ĩ³ya¹te³lhxā³ ain¹nũ²hē³la².

⁸ Nxe³to³ta¹ oh³xan¹jah¹lai²la³ ta³nxa² a²nũ²a² ĩ²li³te²la³ ta³nxa² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² ĩ³yat1sxā³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Sũ³na² wān³txa² ĩ³ya¹ta¹ke³la³te²kxai³ kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²sa²nũ³nhĩ³nx2na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³hin¹khaix1ni¹lxi¹. Txa²ye³nāu³a² wxā³sxā³ yxau³ya³sah¹lxin¹ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹. Sũ³na² a²wān³txi³kxai³lu² nxe³sa²hĩ³nx2na³la².

⁹ Kxā³nxa² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxa¹wa². A²nũ²a² wxā³kxai²nān²tu³ wān³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ain³kxi²sah²lxin¹jau³xai³tā² ā³sxā³ ĩ³yat1sxā³

yau³xã³xa² i³yau¹ũ¹nx2ti³kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kq³nxe³ti³ i³y¹li²hain¹tu¹wa².

10 Jã¹nxa¹jut3su² a²nũ²a² so¹lxi³ wi¹le³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Hã¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹le³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² so¹lxi³ wi¹lxi³kxai¹na¹kxe³su² kã³a¹kxai²nã²tu³ wai³nhĩ³nx2nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ wi¹lxi³kxai¹na¹kxe³su² kã³a¹kxai²nã²tu³ wai³nhĩ³nx2na³la². Nxe³na¹kxai²nã²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³lhĩ³na¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² Pau²lah³la² i²sxã³ i³so¹jau³su².

11 Txa²wã³tã³nãu³xã³. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Wãn³txa² wi¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã² hai³txi³ a²nũ²a² wãn³txi³sxa³wa².

12 Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ a²nũ²la³ i³tih³nxe³sa²jau³sxa³ha²kxai³ kwa²wãn³txa² toh³lxi³jau³su² i³yau¹ũ¹nxa²lxi³nxa³ha²kxai³ nxe³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la².

13 Ju³te²a² in³jah³lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³ain¹jau³xu¹ta²na² sa²yo²we¹te²jah¹lo²sa¹hẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txa² sa²yo²ã³hxa³te³lhã³ nũ³kxũn³txi³ khãuh³lxa³ta¹na¹hẽ³la². Kxã³nxai³tã² kã³a¹ju³ta² nxa¹ta¹ti²tu³wa².

14 Txa²wẽ³sĩ¹nu¹ta²na¹ ya³lo³txi³khaix1nxe³sxã³ sa²yo²we¹te²sa¹wa². Txa²nũ³ka³txa² txa²ha³tih³xa² ya³lo³txi²sxã³ sa²yo²we¹tain¹na²hẽ³la². Nxain¹kxan²ti³ txai²li² ã²la² kãin² ya³lo³txi²sa³hẽ¹la². Wãn³txu¹ta²na² ã³na¹ti³hex1sa²nxa³hẽ¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ha² kxã³nxai¹ txa²hã³ka³na² a²ẽ¹na² yxau³ne³ha¹hĩ¹nũ¹ta²na² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² i²sa²sxã³ so¹sa³nũ²hẽ³la². Na¹te²sa¹ha²kxai³ txo¹na¹tãu³a² kãin² thã³ti³la² a³lxi²sa²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxi³lhxã³ i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³su² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la².

16 Te²yã¹nxe³nũ²la² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³sa²jau³xai³tã² jãx1jau³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² i³yau¹ũ¹te³lhã³ i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a²ki³lha³lxa² Je³su²jah³lo²si²ha²kxai³ i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³ hai³txi³ a²nũ²a² e³kxain¹sãn²nxa³hẽ³la². E³kxain¹nxa³ju³ta²sa¹:

— ĩh¹jau³ta³ i³yau¹ũ³ain¹te³la¹ji¹wi¹? Na¹jau³su² e³kxain¹nxa³hẽ³la².

17 Te²yã¹nxe³sxã³ Ta³mas²ko²thĩ³na² yxau³na¹hĩ¹nai³tã² a²wi¹lhĩ¹na² Sũ³na² i²sxã³ i³so¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³ain¹te²a² ai³sxã³ i²ain¹nxa³hẽ³la². Hã¹sxã³ A³ra²bi²a²ko³xa² so¹lxi³ ai³la¹hẽ³la². Ai³la¹ka³tu³ Ta³mas²ko²thĩ³na² sa²kxai³ i³xi²sxã³ yxau²xai³la¹hẽ³la².

18 Nxe³na¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwẽ³kon³sxã³ yxau³sã²na¹nũ²la², Pe²jah³la² i²te³lhã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³sxã³ ka³la³na¹hẽ³la². Ai³sxã³ ka³la³na¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²tãu³a² 15 nxe² a³la²ni²sxã³ yxau³ya³ha¹hẽ³la².

19 Yxau³ya³ha¹tãu³a² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²lo³na² kã²nxai³jah¹la² so¹lxi³ i²a¹hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²li² a²i³lxa² Ti³a²kah³lo²su² na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³ i³so¹tũ³ka³txu¹ta²li² ã³xa² i²nxa³hẽ¹la².

20 Jã¹nxa¹jut3su² wãn³txa² kwẽn¹ta² ũ³wha²li¹lũ³hũ¹nx2ta¹txã³nxai²li² ya²la³tu³tã³la². Wãn³txi³khai³xai²la¹wa². Txa²wã¹sũ³na² i²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ kq³nxa² i³ki³han³jau³xa² i³ye³ya³nx2ti³nxa³lho³la².

21 Jã¹nxe³jut3su² nxe³na¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³sxã³ ai³na¹hẽ³la². A³li³sxã³ ai³na¹nũ²la² Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko³xa² nxe³tãu³a² ko³ha¹li¹ ai³lha²thet3ta¹hẽ³la².

22 Nxe³na¹tāu³a² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²i²tū³kā³txa² Ju³te²a²ko³xan¹te²a² hai³txi³i²sai¹nxa³hē³la².

23 Hāi¹sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ txa²ha³tā³nxa² so¹lxi³ ain³kxi²sain¹ta²nū³sē¹la². Ain³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:

— Khāuh³lxa³ti³nē³jah¹lai¹ta³lxi³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ki³ju³ta² te³nxa³jau³su² hxa³kxi²nē³te³lhxā³ jah¹lai¹ta³lxi³ a²kwēn¹ta²na¹ yxo²i²ā³si³wxe³ta¹hē¹li¹. Nxēn³tain³tain¹to³ta¹hē¹la².

24 Nxe³ha²kxai³ yxo²i²a¹ju³ta² i³ka³lih³ ā³si³wxen³tain¹ta¹hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² kāin² i³sa²nēn¹kxain¹ta¹hē¹la².

2

Sū³na²i²sxā³i³so¹tū³kā³txi³nāu³xa²i³ha¹txi²jau³su²

1 Nxe³nū²la² kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 14 nxe² hxi²ka² hxa³sxā³ āh¹ ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa³wa²la³kxi²nūn³ka³tū³ kwē³kon³tāu³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wa³li²na¹hē³la². Bar³na³be²ah³lai¹tā² txai²na² nxe³sxā³ Ti²to³jah¹la² tē³sxā³ wa³li²ya³ha¹hē³la².

2 A²kxā³nxai³tā¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wā³li²si¹sa²jau³su² wā²nxūh¹ e³kxi²sa³na²hē³la². Wā³li²nū²la² a²nū²a² hxi²kan¹txi³su² ye²yhai¹te²a² yxo²i²te²si²ha²kxai³ nūh¹e³kxai¹na¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xai²na² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² i³hen³txai¹na¹jau³xai³tā² i³yau¹ū³hai¹na¹hē³la². O²la³kxai¹na¹ju³ta² ten³sai¹nh³txa²nxa³khih³ nxa¹hē¹la². Nxe³sxā³ ā³ne³wxe³sai¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yan¹nāu³a² o²la³kxi²na¹kxe³nū³su² ā³na¹sain¹kxa²yan³txi³su² na¹hē¹la².

3 Nxe³na¹kxan²ti³ Ti²to³jah¹la² ā³si³tē³kxi²sa²jah¹la² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³kxan²ti³ wi¹le³kxi²nyhai¹na²hē³la². Ju³te²ah³la² a²ki³lha³nāu³xa² a²ki³wā²la² ū³sa³si³tū³ko¹kā¹nyhai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹nxe³ju³ta² wet¹si¹jau³su² hai³txi³ kwa³na³ai¹nxa³hē³la².

4 Nxe³ju³ta²li² a²kxā³nxai³ yxo²i²ki³lxi³tū³kā³txa² hāi³a² wih³sxā³ ā³ya³wi²kxi²xain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³sain¹sīn¹sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²si¹na¹ha²kxai³ ā³wa²sut¹sxā³ yxau³si¹na¹ju³ta² te³nain¹sīn¹nxa³hē³la². Hāi¹sxā³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² āh¹ sa²yxo²wet¹si¹na¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³si¹sain¹sīn¹jau³su² nxēn³tain¹sīn¹na²hē³la².

5 Nxēn³tain¹sīn¹kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² yxo²i²ki³kxe³su² ya²la³lyau³su² ha²kxai³ i³ya¹tain¹ju³ta² ten³sa²si¹nxa³hē¹la². Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te² i³nxa² yah³lxin¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ yxo²i²yah³lxi¹lxa², Ju³te²a² nū³kā³txa² wen¹yah²lxan³kxan²ti³na². Nxe³ha²kxai³ hai³txi³ ā³ne³to³ti³hex¹yain¹si¹nxa³hē³la².

6 Nxe³yān¹ta¹ hxi²kan¹ti³ nū³kā³txa² txah²yau³xa² e³kxi²sai¹nxa³hē³la². Txa²wā¹sū³na² ye³na² kāin²te²su² tā³nxa² kāi²nxa³te²su² tā³nxa² yū³ye²te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxūn³te²sa¹wa².

7 Jā¹nxa¹jut³su² txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² i³sa²si¹hā³ū¹sai¹na²kxai³ Pe²jah³la²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txa² i³sa²sa¹hā³ū¹ha²kxai³ nxe³sain¹sīn¹na²hē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³si¹yhe²nha¹jau³su² i³sa²si¹hā³ū¹sain¹sīn¹na²hē³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. Ju¹ta²li² a³la³kxain¹na²hē³la².

8 Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³hxi²kat¹sxā³ i³sa²si¹hā³ū¹yha³sain¹na²hē³la². Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txa² i³hxi²kat¹sxā³ i³sa²si¹hā³ū¹hi² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² i³hxi²kat¹sxā³ i³sa²si¹hā³ū¹hi² ya³sain¹na²hē³la².

9 Jā¹nxa¹jut3su² Ti³a²kah³la² Pe²jah³la² Jo³āu²ah³la² yah³lxi³sxā³
a²hxi²kxan¹ti³la²ye²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² na² kāin² thāi³ti³la²
a³lxi²sa³kxe³su² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ i³sa²si¹hā³ū¹ha¹ju³ta²
wi¹le³kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³sai¹nhā²kxai³ Bar³na³be²ah³la² txai²na²
ya³sxā³ i³nxū²kwai³lxū¹ya³sain¹te³lhxā³ hxi²ki³ya³sain¹na²hē³la².
Hxi²ki³ya³sain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² hī¹na² kāin² ā³ne³wxe³sī¹na¹wi¹.
Nxe³sī¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² wxāi²na² nxe³ja³hin¹sxā³ Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³te²a² ai³ya³hin¹ju³ta² wai³ni² txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
txa²wā¹nū³ka³txi³khai³xa² ai³la¹ju³ta² wai³ni² nxe²na³li¹.

10 Nxe² ai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hāi¹sxā³ txa²wā³tā³nāu³xa²
Je³ru³sa³lē²thi³nān¹te²na² yen³kxi³txa²te²na² nxe³wā²na³ain¹ya³txa³hē³li¹.
Nxe³sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ju³tai²li² wi¹lhin¹sxā³ kāi³yah³hxai²na¹hē³la².

Pau²lah³lai²na² a²yo²wān³txa² Pe²jah³la² i³kwai²kxi²jau³su²

11 Nxe³yān¹ta¹ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxau³na¹hī¹nai³tā² Pe²jah³lai¹tā²
wxā³na²hē³la². Wxā³nū²la² hā²wxān³txa³ wain³txi³ o²la³kxi²nxa³ha²kxai³
i³kwai²kxi²na¹hē³la².

12 A²kxā³nxa² Ti³a²kah³lai¹tā² a²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hā³ū¹sxā³
wxā³ain¹na²hē³la². Ain¹ta¹ wxā³ai¹nxa³ta³lxa¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³te²su² kxan²ti³ ā³nū²kxi²sxā³ ā³wxe³sxā³ yain³yah³lxi³na²hē³la².
Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³a²kah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² wxā³yai¹nhī¹na¹ Pe²jah³lai²na²
hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² ā³ya²sa³wxe³sxā³ yain³na²hē³la².

— Ju³te²a² wān³txa² so¹lxi³ sa²yo²we¹nhā²tū³ka³txa² ko³then³txi³sa³ha³tā¹.
Nxe³jau³su² yuh³lxi³jau³su² ā³ya²sa³wxe³sxā³ yain³na²hē³la².

13 Nxe³kxa²yu³su² Ju³te²ah³la² nū³ka³txa² yxo²i²te²a² yuh³lxi³jau³su²
ā³ya²sa³wxe³ ā³si³wxe³yah³hain¹na²hē³la². Ai³lhxā³ Bar³na³be²ah³la² hi²sen³su²
te²yā¹nxe² ā³kāi³ ā³si³wxe³nūn³na²hē³la².

14 Nxe³ju³tai²li² Je³su²jah³la² wān³txa² wain³txi³ sa²yo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³
Pe²jah³la² i³kwai²kxi²na¹hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³nū¹tai¹tāu³a²
hī³ta¹hē³la². Hī³ta¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²lxi¹. Wxāi²na² Pe²jah³lo² i³nxa² Ju³te²a² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹
Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² yā¹nxe² kāi³i¹lxi¹. Hai³txi³ Ju³te²a² in³txa²
yā¹nxe² kāi³xa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹jah¹la²
yā¹nxe² kāi³si¹hai¹nīn¹jau³su² kwa³na³ai¹ni¹lxi¹. Nxe³sxā³ kāi³xān³kxe³su²
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yo²we¹txain¹si¹ja³kxā³ni¹lxi¹. Ju¹tai²li² wai³nxa³wi¹.
Nxe³ai¹na¹hē³la².

A²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ yxo²i²kxi³jau³nū³su²

15 Jā¹nxe³jut3su² Ju³te²a² nū³ka³txa² nxe³sīn¹te²sa¹wa². Hai³txi³ a²nū²a² ā³xa²
nū³ka³txi³su² nūn³sīn¹nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxūn³sīn¹te²txā³wa².

16 Nxe³sī¹na¹kxan²ti³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa²
sa²yo²wet1sī¹na¹kxan²ti³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu²
wain³te²lot3sa²sī¹nhī²nxa³wa². Hāi¹sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa²
yxo²i²sī¹na¹kxai²nān²tu³ wain³te²lot3sa²sī¹nhī³nx2na³la². Jā¹nxe³jut3su²
Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sī¹na¹wa². Yxo²i²sī¹na¹ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wain³te²lot3sa²sī¹nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹
Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²wet1sī¹na¹kxan²ti³ nxe³ju³tai²li²
hai³txi³ wain³te²lot3sa²sī¹nhī³nx2nxa³wa². Nxe³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹txi³
wain³te²lot3sa²sīn¹te²sxa³yu²hē³la².

17 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wain³te²lot3sa²sĩn¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sĩ¹nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xa² ā³a¹hē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ yxo²i²sĩ¹na¹hē³la². Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ a²nũ²a² nxe²e³kxi²sain¹sĩn¹na²hē³la². Nxe³sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xa² ā³yah³lxi¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yā¹nxe² ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxi¹lxi¹. Nxe² ān³kxe³tũ¹sain¹sĩn¹na²hē³la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² nxe³sĩ¹na¹ke³la³te²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ko³nxe³ti³ kãi³ti³hi¹sain¹sĩ¹nhĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ko³nxe³ti³ kãi³ti³hit1sain¹sĩ¹nxa³wa².

18 Te²yā¹nxe³sxā³:

— Ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² sa²wa²su¹sa²te²ji¹xā¹. Na¹jau³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xai³lu² sa²kxai³lu² yxo²i²xi²na¹ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² kãn² yũ³hĩ³na¹wa². Nxe³na¹ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² e³lai²na¹ yũ³sa²hĩ³nx2na³la². Nxe³ju³ta²li² ten³ti³hex1sa²nxa³nha²wa².

19 Jā¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xai²li² a²ē¹na² sa²hau³kot3si¹sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xai²li² ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ũ³sa³na²hē³la². i³yau¹ũ³sa²jau³xa²sa¹, txa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³khaix1ye²na¹ha²kxai³ wā²nxũ¹ sa²hau³ko³sa²ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ nxe² i³yau¹ũ³sa³na²hē³la². Nxe³na¹ha²kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² ā³na¹la³kxi²na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ka³ten³su² yxau²xai³la¹ha²kxai³ nxe³na¹wa².

20 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹hĩ¹nai³tā² kwa³na³jau³xu¹ta²na² ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹hē³la². Ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² txa²ē¹nāu³ai²na² yxau² ā³si³wxe³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹kxe³su² kxā³kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² i³hxi²kĩ¹la³kxi²ya³sain¹nũn³na²hē³la². Ne³ya³sai¹nhĩ¹nān¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² ā³wa²sut1sxā³ yxau²xai³te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³la¹ txa²sĩ³khai³xa² ka³ten³su²na¹kxan²ti³ Kris²tu³jah¹la² a²ka³ten³sĩ³na² so¹lxi³ nxu²kwai³yxau³sa²na³la². Nxe³sa³ha²kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ nũ³kxũn³txi³ i³hxi²kat1sa³jah¹lai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Sũ³na² Ta²hah³lo²su² ha²kxai³ a³lxi²nē³jah¹lai²la¹wa². A³lxi²nē³lha²kxai³ wā²nxũ¹hĩ¹lxi³ ya³lu²kxi²nē³lain¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² yxo²i²sxā³ yxau²xai³la¹wa².

21 Jā¹nxa¹jut3su² Txa²wā¹sũ³na² kãn² thāi³ti³la² a³lxi²nē³lha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²e³kxi²nē³ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ e³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹: “Wain³te²lo³ti¹lxi¹. Nxa²lxa¹wi¹.” Nxe³ke³la³te²kxai³ kwa² ya³lu²kxi²nē³lai¹nhĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ hai³txi³ ti³hex1sa²nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ a²ē¹na² sa²wa³su³kxi²sain¹ju³ta² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²sa¹wa².

3

Wān³txa² kwa³na³jau³xu¹ta²na² wxa²wa²su¹kxi²nē³te²la¹xā³?

1 Nxe³ha²kxai³ Ka³la²si²a²ko³xan¹te²nāu³ i³nxa² ne³the³the³kxi²yah³lxa³lxa². Kãn² i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹nũ²hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta² wain³txi³ i³yau¹ũ¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa².

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yau³ka³na³ka³nat3sxã³ ĩ³yau¹ũ¹sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ĩh¹nxe² ĩ³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³lhai¹la²? Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³tũ³ ta³na² hã¹isxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³tũ³ ta³na² ĩh¹jau³su² hĩ³te³la¹xã³?

3 Ne³kan²kxi²khaix¹yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ãn³si³tẽ³kxi²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³ta¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹ta¹ hĩ¹nai²li² Sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³yah³lxin¹ta²lu¹wa². Nxe³yah³lxin¹sxã³ wxa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

– Txa²sa²nẽ¹nha¹ju³khai³xa² so¹lxi³ ãn³si³tẽ³kxi²na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³xai²li² wain³ti³he¹nx2nxa³wa².

4 Te²yã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ãn³si³tẽ³kxi²yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxin¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ĩ³hxi²kat¹jah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta¹tã² kwa² ã³na¹sxã³ sa²yxo²ã³ah³lxin¹ta¹thai¹la²?

5 Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² A²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³ha²kxai³ wã³nxĩ¹sxã³o²la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nxa²lxi³ta¹ti²tu³wa². Hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³xa³ta¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² yxo²ĩ²sxã³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³ta¹ti²tu³wa².

6 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹:

– A³bra³ãu²ah³la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a²kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta² ne³wã²na³sxã³ wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³ha²kxai³ te²yã¹nxe² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau³te²na² so¹lxi³ A³bra³ãu²ah³la² a²ne³tah²nãu³la³ti³hit¹jah¹lai²la¹wa².

8 Te²yã¹nxe³sxã³ a²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yxo²ĩ²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wain³te²lo³tain¹si¹ja³kxa³nũ³sxu² ã²la² a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxũ¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

– Wxã²kxai³ hĩ¹na² yxo²ĩ²in¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kxã³nãu³a¹ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ul²yxau³ta³kxi² kxan²ti³ wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Jã¹nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³ yxo²ĩ²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yxo²ĩ²kxai²nãn²tũ³ wi¹lhin¹ti³hi¹tũn³tu¹wa².

10 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

– Wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³nha¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²wet1sxã³ kã³a¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³tũ³ nxe³to³ta¹ hai³txi³ wain³te²lo³ju³ta² yũ²nxa³lho³la². Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe²nxa³sxã³ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹:

– A²nũ²a² ĩ²li³te²la³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²wet1sxã³ kã³kxai²nãn²tũ³ yxãn¹ta¹ yau³ka³na³ka³nat3sxã³ sa²yxo²we¹txa³jau³su² on³kxai²nãn²tũ³ a²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² kõ³nxe³te²lo³ju³ta²lon³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Jã¹nxe³ha²kxai³ Sũ³na² wãn³txu¹ta²na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² jã¹nxũn³te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² wãn³txa² yxo²ⁱ²sxã³ yxau²xai³te²na² so¹lxi³ wain³te²lo³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² hã¹nxe³jau³xa¹ hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe²nxa³sxã³. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lin¹ti³hi¹ju³ta² yũ²nxa³wa². Ju¹ta²li² e³lxah²lxi²na³la².

12 Jã¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² yxo²ⁱ²kxe³ju³ta² hai³txi³ ã³wxe³nũh¹hxa³wa². Hã¹sxã³ sa²yxo²wet¹sxã³ kã³kxe³ju³ta² so¹lxi³ ã³wxe³nũh¹na³la². Nxe³ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxi¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹.

— Kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²wet¹sxã³ kã³te²na² sa²kxai³lu² kwa³na³jau³xai²na² so¹lxi³ ã³wxe³nũh¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹ta¹ yau³ka³na³ka³na³jau³xa² sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kq³nxe³te²lo³tu¹wa².

13-14 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na³ ũ³wha²li¹txã³nxi¹ta²na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹.

— Kq³nxe³ti³ kã³jah¹la² ĩ³ya²lu¹tain¹kxai²nãn²tu³ ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹te³lhxã³ nx²na³na¹ sxã³ a²nũ²a² nxe² e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Kq³nxe³ti³ kã³ĩ¹nha²kxai³ hxi²ki³te²si¹lxi¹. Nxĩ¹nha²kxai³ ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sa²sih¹nxa²ha¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³sa³na²hẽ³li¹.” A²nũ²a² nxa²hẽ³li¹. ũ³wha²li¹txã³nxi¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ kq³nxe³ti³ kã³sĩ¹te²sa¹ha²kxai³ a²hxi²ki³te²la³nũ³sĩ¹na¹wa². Nxe³sĩ¹na¹kxe³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² sa²so¹kxi²sa²sĩ¹sxã³ kq³nxe³ti³ kã³kxe³hũ³nxe³la²sxã³ kq³nxe³te²lo³nha²sxã³ ya³lu²kxi²sain¹sĩ¹na²hẽ³la². Txa²wã¹kq³nxe³ti³ kã³sĩ¹na¹ju³ta² sa²wa²su¹te³lhxã³ ya³lu²kxi²sain¹sĩ¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ kq³nxe³ti³ kã³sĩ¹na¹ju³ta² sa²wa²sut¹sain¹sĩ¹sxã³ wain³te²lot³sain¹sĩ¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² hi²sen³su² Sũ³na² wãn³txa² yxo²ⁱ²ha²kxai³ wain³te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹ jãx¹sain¹sĩ¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² yxo²ⁱ²sĩ¹na¹ha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wi¹sa²sĩ¹si¹jau³su² ũ³hũ¹sa²sĩ¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ yxo²ⁱ²sxã³ yxau³ain¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹nũ³tu¹wa². Nxe³jau³xa² wi¹jau³xai²li² ĩ³ye³ũ¹sain¹sĩ¹na²hẽ³la².

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³ye³ũ¹nhẽ³jau³su²

15 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. A²nũ²a² kã³kxi²nyhu¹ki³jut³sũ³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx²ta¹tu¹wa². A²nũ²a² ha¹li¹ ta³nxa² yen³kxa² e³kxi²sxã³ ten³ya³kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³yxo²ka²la¹hũ³nyhu¹sxã³ ũ³wha²li¹lya³te²ju²hẽ³la². Ne³wã²na³kxa²yan³txi³su² a²ĩ³lxa² ũ³wha²li¹lhẽ¹ja³te²ju²hẽ³la². Ya³kxai²nãn²tu³ kxã¹ton³tãu³a¹ ũ³wha²li¹lhẽ¹txã³nxa² sa²yxo²ã³tã³nxa² wãn³txa² yau³xã³lxi³ ũ³wha²li¹lũ³nhe³wxe³tã³nxa² nxe³na¹tũ¹xã¹. Ya³nxa²ha³tã³nxã²ti³ ya³kxai²nãn²tu³ hxi²ka¹nai¹nhĩ³nx²nxa³wa².

16 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nhxĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² a²sa³wit³su¹ta²na² ĩ³ye³ũh¹jau³xa² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³.

— Wxa²sa³wi³ha³lxi³su¹. Nxe²nxa³te²tu³:

— Wxa²sa³wit³su¹. Ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ nxe² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lain²txi²na³la². Nxe³kxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 Jã¹nxe³na¹ju³ta² wãn³txa² e³kxi²na¹jau³xa² a²si³yxau³tãu³a²sa¹, a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³la² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³ũh¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxã³txa³nũ² kwẽ³kxa² ka³lxa¹tãu³u¹ta²kxai³lu² 430 nxe² kwẽ³kon³tãu³a¹

Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kwa³na³jau³xu¹ta²na² i³yau¹ū¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Jāx¹jau³su² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² i³ye³ūh¹jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txain²txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txain²txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut³su² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na²
 i³ye³ū¹jau³xu¹ta²na² u²khaix¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na²
 kwa³na³jau³xu¹ta²na² a²si³yo³na² wxā³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² a²si³yo³na²
 wxā³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² Sū³na² i³ye³ūh¹jau³xa² ā²la²
 u²lxan¹jau³xan²tu³ i³yat¹te²sxa³yu²hē³la².

18 Nxe³te²sxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹te²a² ū³hū¹nē³lain¹kxe³nū³su²
 Txa²wā¹sū³na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² ā³wxe³nū¹ke³la³te²kxai³
 i³ye³ū¹jau³xu¹ta²na² ā³na¹hī³nx²na³la². Wān³txa² kwa²toh³lxi³jau³la³hī³nx²na³la².
 Yxān¹ta¹ ū³hū¹nē³lain¹kxe³nū³su² hai³txi³ kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 ā³wxe³nū¹hī³nx²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² i³ye³ūh¹jau³xu¹ta²na²
 ā³wxe³nū¹hī³nx²na³la².

19 Nxe³te²kxai³lu² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 wxā³hī³ta¹hxai²yu²lhai¹la²? Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kái³kī³ju³ta² yū³kxe³su²
 i³ye³ūh¹te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² sa³wi³su²
 ā²la² e³kxi¹nx²ta¹jah¹lai¹tā² wxā²nxa³tāu³a² nxe³hī¹nu¹ta²na² so¹lxi³
 kwa³na³jau³xu¹ta²na² yū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³ju³kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kwa³na³jau³xu¹ta²na² i³yau¹ū³te³lhxā³
 oh³xan¹tū³kā³txa² i³sa²si¹hā¹ta¹hxai²hē¹la². i³sa²si¹hā³sān²nū²la² ā³yaun³ta²
 a³ka³nxain¹sxā³ a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² i³ye³ūh¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū²la² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³jah¹lo²su²
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

20 Jā¹nxe³jut³su² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² i³ye³kxi²hī¹nu¹ta²na²
 nūh¹lxi³ e³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ oh³xan¹tū³kā³txa²
 i³sa²si¹hā³xa³ha²kxai³ a²nū²khai³xa² i³sa²si¹hā³xa³ha²kxai³ hāi¹sxā³
 A³bra³āu²ah³la² so¹lxi³ i³ye³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

ih¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² i³ye³kxi²nē³te²la¹xā³?

21 Nxe³kxai²nān²tu³ wān³txa² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² kan²txi³
 ka³te³na² wi¹tāu³a² hxi²kan¹txi³ ū³hū¹nhē³nū³nhī³te²la¹xā³? Hai³txi³
 ū³hū¹ti³hex¹nē³lxa³wa². Kwa³na³jau³xu¹ta²na² i²li³jau³xa² kan²txi³ ka³te³na²
 wi¹tāu³a² ū³hū¹nē³nū³kxe³su² yū³ke³la³te²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
 sa²wa²su¹kxi²nē³ju³ta² yū³hī³nx²na³la². Yxān¹ta¹ hai³txi³ ti³hex¹hī³nx²na³la².

22 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³te²lo³tāu³lo³nha²kxe³su² i³yau¹ū³nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²kī³kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² i³ye³ūh¹nhē³ju³ta² ū³hū¹nē³tu¹wa².

23 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²kī³kxe³su²
 yū²nxa³hī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nē³jau³xu¹ta²na² ain³kxi²sxā³
 yxau²xai³kī³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

24 Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxā²nxa³tā³lxa¹ Txa²wā¹sū³na²
 kwa³na³nē³jau³xu¹ta²na² yxau³sxā³ sa²yxo²we¹kī³ta¹ti²tu³wa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² wxā³sxā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹tē³si¹kī³jau³nū³su²
 yxo²i²sxā³ wah³nxe³kī³ta¹ti²tu³wa².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³hī¹nān¹te²tu³ wah³nxe³kī³ju³ta²
 ne³kī³son³na³la².

26 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³lxa²nū³lot3txa²lxi³na³la².

27 Te²yā¹nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹yah³lxi¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxi¹ju³ta² e³lxah²lxi³hī³nx2na³la². Kris²tu³jah¹la² yā¹nxe³te²lo³jah³lxi¹lxa².

28 Nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxi¹te² ī³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yxah¹lxi¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²an¹te²a² ta³nxa² Ju³te²an¹te²sxa³te²a² ta³nxa² nxe³yah³lxi¹kxan²ti³ a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³te²a² ta³nxa² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³te²a² ta³nxa² nxe³yah³lxi¹kxan²ti³ in³txi³su² ta³nxa² tu¹su² ta³nxa² nxe³yah³lxi³nū³nīn¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ hxi²kan¹kxi³ju³ta² ā³sen³sai¹nyhu¹kxi³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². A²yxo²ha³kxa¹ yxo²hau³hau³kon³nhī³kī³tā³la².

29 Nxe³kī³sa²kxai³ Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³lon³kī³kxai²nān²tu³ A³bra³āu²ah³la² a²sa³wi³ha³lxi³su² nū³nhī³kī³tā³la². Nxe³kī³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³ūh¹nē³lain¹kī³nū³sa²kī³tā³la².

4

1 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²ki³lha³lxi²li² yān³ta² kāin²to³nxa³hī¹na² hxi²kan¹txi³ yen³kxa² wā³nxīn¹te²a² o²la³kxi²hī³nx2nxa³wa². Yen³kxa² yū³hī³nx2nxa³wa². Yan¹nāu³a¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kxe³lon³tu¹wa². Yen³kxa² ka³lxa¹txi³ yū³tu¹wa². Yxān¹ta¹ kāin²nxa³hī¹na¹ a²wa³kxēn³yah³lo²lon³sxā³ yxau³kxa² yā¹nxe³jut3sū³nhī³nx2na³la². Kwa³na³kxai²nān²tu³ sa²yxo²wet1hī³nx2na³la².

2 Nxe³tāu³a² a²wēt3sī¹na¹ wē³sa² ī³tih³nxe³jah¹la² ī³sa²si¹hā³ū¹hi² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hau³ko³jah¹la² ī³sa²si¹hā³ū¹hi² a²wī³nu²su² te²kxai³lu² nxe³hī³nx2na³la². In³txi³lo³nxa³tāu³a² nxe³hī³nx2na³la². Nxe³te²ju²hē³la². A²wī³na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hī¹na² in³txi³si¹lxi¹. Nxe²nxa³ta³lxa¹ nxe³hī³nx2na³la².

3 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² wē³sxa² yā¹nxe³kī³sī¹nai³tā² a²nū²a² yuh³xan¹te²a² wā³nxīn¹ju³ta² so¹lxi³ ain³kxi²sxā³ sa²yxo²we¹kī³ta¹ti²tu³wa².

4 Nxe³kī³sa²kxai³ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ sxā³ Txa²wā¹sū³na² hī²sen³kxai³lu² a²ki³lha³lxa² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Sū³na² kī³lha³lxa²khai³su² kxan²ti³ ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³hī¹na² txu¹hē¹na² a²nū²khai³su² a³li³lah¹sxā³ wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²we¹jah¹lo²lon³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²ai²li² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹tāu³lo³te²nān²tu³ ī²li³te²hū³te²a¹ ko³nxe³te²lo³tāu³lo³tain¹jau³xa² ā³wa²sut1si¹jau³su² a²nū²su² wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Je³su²jah³la²sa³. Nxe³sxā³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ā³wa²su¹tē³te³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ki³lha³lhxu² khai³txi³hi¹tē³nūn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³ti³hi¹tē³lha²kxai³ Je³su²jah³la² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³nē³lhi¹jau³su² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

— Wī³nāi³. Txa²wī³nu³sa²nhī¹lxi¹. Yxo²i²nxa²ha¹kxe³su² nhi¹lxi¹. Nxe³hī³kī³tā³la².

7 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxāi²kxai³ hī¹na² a²wa³kxēn³yah³lo²lo³te²la³ yah²lxa³lxa². Hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³nāu³khai³su² yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ha¹te²a² yan¹nāu³a¹ ū³yhen³kxi³nhē³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² ī³hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

8 Jā¹nxe³jut3su² kxā³nxai³kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²khai³xa²
ĩ²yah³lxa³nhĩ¹nai³kxai³a²nũ²a²wā³nxĩn¹ki³lxo³nha²te²a²txa²wā¹sū³nu²sa²ki³lxo³te²an²tu³
sa²yo²we¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

9 Yah³lxin¹ta¹ hĩ¹na² Txa²wā¹sū³na² ĩ²yah³lxi¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² ĩ²nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxan²ti³ hĩ¹na²kxai³lu²
ĩ³yat1jah³lxin¹sxā³ yen³kxa² wā³nxĩn¹nxa³kxa² ha³ya³kxa³lxi³sa²te²a²
yuh³xai²nān¹ta²yen³kxan²tu³ nxe³te²na² ān³ten³yah³lxi¹lxa².
Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yah³lxin¹ji¹wa²? Yen³kxai²na² a²wa³kxēn³yah³lo²lo²ju³ta²
ān³ten³yah³lxin¹ji¹wa²?

10 Nxe³yah³lxi³sxā³ ha³lo²a² ĩ²lu³jut3sū³ju³ta² a³lan²ti³su² ta³nxa² i³la³kxi³su²
ta³nxa² kwē³kon³ti³xa² ta³nxa² txi³wa³kxa² wā³nxĩn¹ki³lxo³ju³ta² so¹lxi³
yuh³xan¹te²wān³txa² so¹lxi³ten³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhē¹la².

11 Yah³lxin¹nha²kxai³ hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa². E³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā²
sa²yo²ā³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ kwa²o²la³kxi¹nx2ta¹kxa²yan³txi³su²
hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

12 Jā¹nxa¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². E³la² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².
A²kxā³nxai³tā² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yxo²ĩ²a¹ju³ta²
ā³a¹ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³
yxau³na¹hē³la². Jā¹nxe³na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi³nũ³nĩn¹tai¹ti²tu³wa².
Jā¹nxe³hĩ¹nai³tā² kō³nxe³te²lot3sah²lxan³tai¹ti²tu³wa².

13 Nxe³sah¹lxa³nha²kxai³ a²wi¹lhĩ¹na² ĩh³ton³sxā³ yxau³kxi²ya³sain¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³ya³sain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

14 Nxe³na¹ha²kxai³ ĩh³ton³sa²kxe³su² kō³nxe³khai¹sa³kxan²ti³
sa²yo²ā³sah²lxan³tai¹ti²tu³wa². Oh³xan¹jah¹la² wxā³ta³nxa² Je³su²
Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wxā³ta³nxa² nxe³te²na² ain³kxah¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³
ain³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa².

15 Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³
a³lxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Sah¹lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxa²ye³nai²li²
wxa²ye³sai¹nhah²lxin¹ke³la³te²kxai³ ũ³ye³wi²xi²sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa².
Nxe³sah²lxi¹nhĩ³nxān¹kxan²ti³ ĩh¹nxe³jah³lxin¹thai¹la²?

16 Wān³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³ hĩ¹nai²li²
ĩ³ā³lxa³txi³nha²sxā³ ān³ta³kxi²sah²lxi³hĩ³nxān¹ji¹wa²?

17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la²nāu³xai²li² yxo²ĩ²ki³lxo³te²nāu³xai²li²
kō³nxe³ti³ kāi³tū³kā³txai²la¹wa². Wi¹lhen³txi¹nx2tain¹kxan²ti³
ā³sxā³ ā³waix3sa²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nũ³a² sah¹lxin¹kxai²nān²tu³
sa²yo²ā³sah¹lxi³sān²sxā³ sa²yo²we¹tain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³ju³tai²na²
so¹lxi³te³nain¹na³la².

18 Jā¹nxe³jut3su² a²nũ²a² wi¹lhen³txi¹nx2tain¹jut3su² wai³nhĩ³nx2na³la²,
a²ē¹na² wi¹lhin¹ke³la³te²kxai³la². U²lxi³ yxau³ta³nxa² u²lxi³ yxaun²nxa³ta³nxa²
nxe³kxan²ti³ wi¹lhĩ³nx2na³la².

19 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wxāi²kxai³ txa²wē³ha³lxi³hũ³yah³lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la²
wān³txa² kũ³we²ki²la² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxa². Ā³ne³wxe³ kāi²non³yah²lxan³ta³lxa¹
khāuh³lxa³tē³nha²sxā³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa². Tu¹ha³ka³lxa² wēh³ni³te²a²
wē³sa² āh¹yxau³ni²tāu³a² a³li³lah¹xa³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²te²ju²hē³la².
Jā¹nxe²ti³hũ³nxe² ā³ne³wxe³kāi²non³yah²lxan³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²sxā³
yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa².

20 Wxa²ye³na² wxā³sxā³ ĩ³ye³kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Yau³ā³lxi³ti³
e³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹wa². Nxe³ta¹ ti³he¹nxe²nxa³wa². U¹yxau³na¹ha²kxai³

wān³txa² wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹jau³nũ³a² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Wān³txa² sa²wai³wait3sxã³ i³ye³kxi¹nxa²lxi³te²nũ³hũ³nxa³nha²wa².

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wē³ha³lxa² ha¹lin¹kxi³jau³su²

21 Jā¹nxe³jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxã³ i³yau¹ũ³sah¹lxi³hē¹la². Nxe² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²we¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nhai¹. Yah³lxin¹jau³su² kxan²ti³ jau³jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²yah²lxan³ta²lu¹wa².

22 Kxã³nhi¹nu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² wē³sa² ha¹li¹ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²wi¹lhĩ¹na² tu¹ha² nũ¹ha² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxa² ũ³whĩn¹ti³sxã³ wet1sān²sxã³ a²ki³lha³lxa² a²wi¹lhĩ¹nān¹te²a² hxi²kan¹te²nān²ta³ a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yan¹nāu³a¹ a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² ũ³whĩn¹ti³sxã³ sa²we²txi²nũn³sxã³ jā¹nxe² a³li³lah¹ye²nũn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

23 Nxe³sxã³ a²ki³lha³lxa² hxi²kan¹txa² a²hã³ka³na² kwa²hã¹nxe² wa³kon³kxi²sxã³ yxau³ta¹ka³lxa² kwa²hã¹nxe² wēh³ni³sxã³ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²ki³lha³lxa² ā³sa²nũn³te²na² sa²kxai³lu² a²hã³ka³na² wēh³ni³nxa³hĩ¹nu¹tai²na² wē³sai²na² a³li³lah¹si¹jau³nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² a²yo²wān³txa² i³ye³ũh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

24-25 Jā¹nxe³jau³xai²li² i³yau¹ũ³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nāu³xa² i³ye³yo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³xa² yau³ha¹lin¹jau³xa² yũ²na³la². Yau³ka³na³ka³na³jau³xai²li² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wā³la³ka³txa² a³ka³nxĩ²sxã³ ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² a²i³lxa² Si³na³i²kax3su¹ Ju³te²a² ko³xan¹te²a² a²wān³txi³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² A³ra²bi²a²ko³xan¹ta³kax3su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² a²wa³ka³li³lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxa² te²yā¹nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ a²wē³ha³lxi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³tũ³ka³txi³su² nũn³na³la². Jā¹nxe³sxã³ a²kxã³nxai³tān²tu³ nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ Je³ru³sa³lē²thĩ³na² yuh³xan¹ta² a²hxi²kan¹thĩ³nai²la¹wa². Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tũ³ka³txa² a²sxi²hai²la¹wa². Hai³txi³ Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²tũ³ka³txi³sxa³wa². Nxe²nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²a² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹kxai²nān²tu³ ta¹ka³lxai²na² a²wē³ha³lxi³hũ³nha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³hĩ³nx2na³la².

26 Nxe³yān¹ta¹ yau³xã³xa² sa²kxai³lu² i³ye³ũh¹nē³jau³xai³tā² yxo²i²ki³sa²kxai³ oh³xan¹thĩ³nũ³a² Je³ru³sa³lē²thĩ³nũ³a² tah²hĩ³na² txa²wā¹hã³ka³nu²hũ³na³la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹ta¹ka³lxu³sxa³wa². Txa²wā¹sũ³na² i³ye³ũh¹nē³jau³xa² so¹lxi³ yxo²i²ta¹ka³lxai²la¹wa².

27 A²nxe³ju³ta²li² a²kxã³nxān¹jau³xu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² tah²yau³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi² i³nxa² wē³sa² yũ²nxa²ta¹ka³lxi³ i³nxa² kwa²i³ka³lih³txa²hē³ni¹. Wē³sa²la³ yũ³nxa²nxa³kxan³ti³ ka³lxi¹sxã³ wxan¹txu¹ni¹. Nxe³sxã³ ye³je¹na² wē³sa² ka³lxa¹txi³ wē³nhĩn¹tũ¹xĩ¹. Ta¹ka³lxa² ā³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxa² wē³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ wē³ha³lxin³kxan²ti³ wxa²wē³ha³lxa² ā³sen³son¹tũ¹xĩ¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

28 Te²yā¹nxe³sxã³ wxāi²kxai³ Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹kxa² yā¹yxah³lxi¹lxa². Txa²wā³tã³nāu³syah¹lxi¹lxa². Nxe³sxã³ I³sa²kah³lu¹tai²na²

A³bra³āu²ah³la² ī³ye³ūh¹ka² ki³lha³lxah³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²ki³lha³lxa²khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
 ī³ye³ūh¹tū³kā³txa² wē³ha³lxi³si¹yhah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ ī³ye³ūh¹tū³kā³txa² wē³ha³lxi³su² yah³lxi¹lxa².

29 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxa²
 wē³sa² hi²sen³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²sxe³xa² khai³xai²na² wē³sa²
 ī³ye³ūh¹jah¹lo²su² kxan²ti³ khāuh³lxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tū³kā³txa² hi²sen³su²
 Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xa² ī³khāuh³lxa³tē³lain¹na³la².
 Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ī³nxū²kwai³yxau³nē³tū³kā³txa²
 ī³khāuh³lxa³tē³lain¹na³la².

30 A²nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxa² a²ki³lha³lxa² whāi²na¹
 ā³waix3si¹hain¹jau³su² kwa³na³txai¹nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² A³bra³āu²ah³la²
 a²sxe³xa² khai³xai²na² a²ki³lha³lxa² so¹lxi³ a¹yxau³te²a² so¹lxi³ ha²yan¹nāu³a²
 yen³kxa² ū³wha¹kxi²kxa² yxo²ha³kxa¹ yū³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

31 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹tā³syah¹lxi¹lxa². A²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³
 yxau³ta¹ka³lxa² wē³ha³lxi³sa²nū³kī³sxa³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ju³ta³lon³kī³sxa³wa². Nxe³kī³sxa³ha²kxai³
 a²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa² a²wē³ha³lxi³hū³kī³tā³la². Yxo²i²tū³kā³txi³su² kī³tā³la².

5

Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²su¹jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹la² ī³hxi²ka¹tē³tai¹ti²tu³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xai³tā² sa²yxo²we¹kī³ju³ta² ne³ki³so³nha²kxai³ wxa²wa²sut1sxā³
 yxau³kī³tā³la². Nxe³ha²kxai³ hāi¹sxā³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau³sa²tē³a³sah¹lxi³hē¹la².
 Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau³ju³ta² ā³wa³li²yah³lxi³txa³hē¹la².

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txai²na¹xai²na²
 Pau²lah³lo²na¹xai²na² wān³txi³khai³xa² e³kxi¹nx2ta¹wa². Ju³te²a²
 nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kāi³ai¹nhxai²kxai³ jā¹yxah³lxin¹ju³ta²
 ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³non²ta³kxi¹nx2ti³xa³lho³la².

3 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ī²li³te²su² te²a² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa²
 kāi³ai¹nhxai²kxai³ jā¹yxah³lxin¹ju³ta² kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ wā³ko³nxa³te²tu³
 sa²yxo²wet1sxā³ kāi³ju³ta³lot3jah³lxi³hī³nxa¹lxa².

4 Wāi²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet1sxā³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³wa³li²sxā³ ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³na¹sxā³ a³li³sxā³
 ā³waix3jah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² kāin² thāi³ti³la²
 a³lxi¹nx2ti³ju³ta² yū³ah³lxi³hī²nxa³lxa².

5 Nxe³sxā³ txai²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ī³hxi²kat1sa²sīn¹sxā³
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta³tā² yxo²i²sī¹na¹wa². Kō³nxe³ti³
 kāi³kī³kxa² yo³ha² ā³wa²su¹kxi²sa²sīn¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
 wain³te²lot3sa²sīn¹kxe³su² ā³wxe³nū¹sī¹na¹wa².

6 Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
 yxo²i²sī¹na¹wa². Sī¹na¹ha²kxai³ Ju³te²a² a²ki³lha³lxa² kāi³ai¹nhxai²kxai³
 jā¹nxe³kī³ju³ta² kāi³ta³nxa² hāi¹nxā¹ta³nxa² ī²lu³ju³ta² kwa²hāi¹nxe³hī³nx2na³la².
 Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ a³lxi²waun¹nhyu¹kī³kxai²nān²tu³
 wain³te²lo³tē³ju³ta² yū²na³la². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³la².

7 A²wi¹lhī¹na² yxo²i²yah³lxi¹nhī¹nai³tā² wi¹lxai³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³sxā³ a²nū²a² kwa² ā³nih³kxai²nān²tu³ yān³txi³ ā³nxai³te²ju²hē³la².

Te²yā¹nxe³kxe³hū³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² wi¹la² ā³si³tē³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxan²ti³ wān³txa² yau³xā³xa² ki³han³jau³xan²tu³ ain³kxah¹lxī¹nha²kxai³ ā³ne³hi¹jah³lxin¹ta²lu¹wa². Īh¹te²la³ wān³txa² nxe²e³kxi¹nx2ti³te²la³ ain¹sai¹la²?

8 Txa²wā¹sū³na²i²ā³kaix1so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² ā³lxī³jau³xa² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ten³jah¹lo²sxa³wa².

9 Yain³txa³nū³xa² ī³wat1tū³hū³hī³nx2na³la². Ki³ka³na³ku² so¹lxī³ hxi²tē³nha²sxā³ yain³txa³nū³xa² ū³kxē³ni²kī³kxai²nān²tu³ tū³xa² whāi²na¹ ī³wat1thī³nx2na³la². Nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² yau³xā³xai²li² a²nū²a² ka³na³ku² kxan²ti³ yxo²i²kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹tu¹wa².

10 Nxe³yān¹ta¹ wān³txa² yau³xā³xa² sa²yxo²ā³sih¹nxa²lxa¹jau³su² ā³wxe³nūh¹nx2ta¹wa², Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² hxi²kan¹ti³hi¹tē³jah¹lo²su² ha²kxai³la². Nxe³yān¹ta¹ jah¹la² ki³han³jau³su² ī³tih³nxe³nx2ti³jah¹la² ī²li³te²su² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²tu¹wa².

11 Yxān¹ta¹ txa²wā³tā³syah¹lxī¹lxa². Ain³kxi²sah¹lxī³hē¹la². Txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² a²ki³lha³lxa² kāi³ai¹nhxai²kxai³ jā¹nxa¹ju³ta² nxe³jau³jau¹xai²na² yxo²i²si¹hain¹jau³su² ī³yau¹ū³ai¹na¹kxai²nān²tu³ īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³sain¹to³lhai¹la²? Ya²la³tu³ nxe² ī³yau¹ū¹hai¹na¹ke³la³te²kxai³ wān³txa² ī³hen³txi³na¹jau³xa² Kris²tu³jah¹la² ī³hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² kwa²wān³txi³sa²hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ ti³he¹xai¹nxa³wa². Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³la¹ Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txa² ī³xan³ta³kxi²sai¹nhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² ī³yau¹ū³ain¹nxa³hē³la².

12 A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² e³ki³ha¹ki¹nx2tain¹tū³ka³txa² ā³waix3txain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

13 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā³tā³syah¹lxī¹lxa². Wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxī¹lxa². Yxah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹:

— Wxa²wa²su¹khaix1na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ī²li³ju³ta² wi¹lī²ye²na¹ha²kxai³ o²la³kxi²na¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹jau³su² yah³lxī³txa³hē¹la². A³lxī²nhyah¹lxī¹nha²kxai³ ā³non²ta³kxi²nyha¹yu³sxā³ yxau³jah¹lxī³hē¹la².

14 Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² wān³txa² si³yxau³tāu³a² yau³ka³na³ka³na³tā³la².

— A³lxī²nhxān¹kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² a³lxī¹ta¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³to³ta¹ a³lxī²waun¹nyhu¹ah³lxan³kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²lo³nxe³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ hāu²non³sxā³ yxau²xai³lyah²lxa³nha²kxai³ ā³nhai²ta³lxī³sxā³ yxau²xai³lyah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹sxā³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau²xai³lyah³lxī³hī³nx2nxa³lxa².

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³tih³nxe³nx2ti³jau³su²

16 Jā¹nxa¹ha²kxai³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxī³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² ī³tih³nxe³nx2ti³jau³xa² ain³kxi²jxah³lxī³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹ta² yxo²kwain³yah³lxin¹jau³xa² sa²we¹jah³lxī³hī³nx2nxa³lxa².

17 Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² ain³nha²ki³ju³ta² ain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ yau³xā³lxī³jau³su² hī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²wān³txi³sxa³wa². Nxe³jau³xai²li² Sū³na² Yāu³ka³txa² te³nxa³jau³xai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Sū³na² Yāu³ka³txa² a²ten³kxa² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān¹te²

he³la³kxa² te³nai¹nxa³jau³xai²la¹wa². Nxe³jut3su² ha²kxai³ wã²nxũh¹lxi³sxã³ wain³txi³kã³kĩ³ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹nẽ³lxa³wa².

18 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² wxa²wa²sut1sxã³ yxau³yah³lxi¹lxa².

19 Jã¹nxe³jut3su² yuh³xai²nã¹ta² yxo²kwain³kxi²kxa² a³la³kxi²kĩ³tã³la². Nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²a² yuh³xai²nã¹ta² yxo²kwain³kxi²kxai²na² nxe²kã³te²ju²hẽ³la². Nxe³te³nah¹lxi¹: kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²ha²kxai³, kq³nxe³thin¹sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³, kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwain³to³ha²kxai³,

20 Tah³lxa³kxa² ta³nxa²kwa³thi³la² ta³nxa²i²li³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na²ki³lxi³ju³ta² ten³ju³ta³lot3sa²kxai³, tih³na³la² ã³nan³nyhu¹ju³ta² so¹lxi³ ten³nha²kxai³, an³ta³kxi²waun¹nyhu¹ha²kxai³, kwa²wãn³txa²i²ye³sxã³i²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³, i²ka³tã³nxe³yhu¹ha²kxai³, i²wã³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³, kãin²ki³lxi³nha²sxã³ i²hait2ta³lxi³nyhu¹ha²kxai³ a²nũ³ka³txi³khai³xa² kwa² ã³nhai²ta³lxi³ha²kxai³ i²ye³i²lho¹kxi²nyhu¹sxã³ yxau²xai³lyah³lxi¹nha²kxai³,

21 A²nũ²a² ã³xa² a²yen³kxa² kãin² yxo²kwai³ni² yain³jau³xa² ũn³jau³xa² i²na²sxã³ wen¹to³ha²kxai³, i²yain³sxã³ kq³nxe³ti³ wa³nĩ³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³, nxe³kxa²yu³su² yen³kxa² ã¹jã¹nxe³ju³ta² kq³nxe³ti³ kãĩ³ha²kxai³, nxe³sxã³ ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nã¹te² yxo²kwain³kxi²te²a² kãĩ³ju³ta²la¹wa². Nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²a² te²yã¹nxe² kãĩ³kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la².

22 Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nhẽ³kxai²nã²tu³ yen³kxa² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ã³kãĩ²non³sxã³ o²la³kxi²kĩ³tã³la². Nxe³ju³ta²sa¹: a³lxi²waun¹nyhu¹kxi³sa²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i²yĩ¹li²nẽ³jau³su² i²ka³lih³kxi²nẽ³lha²kxai³, txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² ã³nhãu²no³tẽ³lha²kxai³, ya³nã³ta³ki²la²sxã³ wi¹kãĩ³kĩ³sa²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹sxã³ i²ki³sa²kxai³, a²nũ²a² i²li³te²a² wi¹lhin¹sxã³ hxi²nũn¹ki³sa²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²nyhu¹ki³sa²kxai³,

23 Wa³su³txi³ hxi²ye¹ta³lxi³nẽ³lxa³ha²kxai³, kq³nxe³ti³ kãĩ³ũ¹nhẽ³lain¹kxan²ti³ te²yã¹nxe² i²wa²lũ³xain¹ki³sxa³ha²kxai³, nxe³sxã³ ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ Sũ³na² Yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³nhẽ³lha²kxai³, nxe² kãĩ³kĩ³tã³la². Nxe² kãĩ³kĩ³ju³ta²li² i²hxi²ko²nẽ³lain¹ju³ta² yũ³te²sxa³yu²hẽ³la².

24 Jã¹nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² ki³tã³la². A²sa³wi³ha³lxi³su² ki³sa²kxai³ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² kq³nxe³ti³ yxo²kwain³ki³ju³ta² nxe³sxã³ yuh³xai²nã¹ta² yxo²kwain³ki³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ã³sxã³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³ki³tã³la². A²kxã³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa² i²hxi²ki¹la³kxai¹nhĩ¹nai³ jã¹nxe³sxã³ kq³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³ki³tã³la².

25 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i² ã³si³wxe³ki³sĩ¹nai³tã² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² tah²lxi³te³lo³tẽ³ta¹ti²tu³wa². Nxe³te²lo³tẽ³lha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² i²hxi²ka¹tẽ³ju³ta² yxau²xai³la³sah¹lxi³wxa².

26 Kãin²khai¹nxe³ki³lxi³nyha¹sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Kãin²ki³lxi³sxã³ he¹kxi²a³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²ai²li² ã²la² kãin² yen³kxih³te²a² i²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ yxo²kwain³nũ¹hain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la².

6

Ã³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³jau³su²

1 Txa²wã¹tã³syah¹lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²nũ³ka³txa² wxa²ha³tih³xa² kq³nxe³te²sin¹tãu³a² i²ye³i²so¹kxain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³

wxāi²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²yo²wet¹sxā³ yxau³yah³lxin¹te²
 ī³nxai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² ā³na¹si¹hai¹nīn¹jau³su² thāi³ti³la²
 wi¹lhin¹sxā³ ī³ye³kxi¹txai¹nhē³la². Yxo²kāin²ī³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².
 Kō³nxe³te³ū¹yah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹wa².

² Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²na² sa²txe¹ju³ta³lo³te²na²
 ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³nxū²kwai³lxū¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 Kris²tu³jah¹la² a²ten³jau³su² kái³yah³lxi³hī³nxai¹lxa².

³ Jā¹nxe³sxā³:

— Txai²li² kāin²te²sa¹wi¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ hai³txi³
 kāin²nxā²nxai³kxe³su² ī³ki³ha¹kxi²nha²hī³nxai¹lxa².

⁴ Nxe³yān¹ta¹ o²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³ wi¹lī²nha¹jah¹lxi³hē¹la². Ny-
 hah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ka²lih¹txi³nyhah¹lxi³hī³nxai¹lxa².
 ī³ka³lih¹nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lo²la³kxi²na¹te²tu³wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ka³lih¹kxi²nha¹nha¹.
 Nyhah¹lxi³hī³nxai¹lxa². Ju¹ta²li² wi¹lī²nx2na³la². Yxān¹ta¹
 wi¹lo²la³kxah¹lxan³kxai²nān²tu³ nxe²e³kxah¹lxi¹nhīn³te³nah¹lxi¹:

— O²la³kxi²na¹ju³ta² kū³we²ki²la² wi¹lxa³wi¹. Nxe²nxai³kxan²ti³ a²nū²a²
 ā³xai²na² o²la³kxi²ju³ta² kō³nxe³khai¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ā³sen³sai¹ai¹na¹wi¹.
 Yah³lxin¹jau³su² wi¹lo²la³kxah¹lxan³kxai²nān²tu³ nxe² e³kxah¹lxi³hī³nxai¹lxa².
 A²nxe³ju³ta²li² wai³nxai³wa². Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³
 ī³ka³lih¹kxi²nyha¹jah³lxi³hē¹la².

⁵ Nxe³sxā³ ū³lxah³lxin¹jau³su² a²nū²a² ā³xa² ā³non²ta³kxi¹nx2tain¹ju³ta³nū³a²
 wahx3yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²wa³ka³li³yu³ta³lot3sih¹nxai²lxi³kxe³su²
 nūh¹wa³kon³kxa² ai³nha¹jah³lxi³hē¹la².

⁶ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² wxa²yen³kxi³khai³xa² wi¹te²a²
 wā²nhūh¹jah³lxi³hē¹la².

⁷⁻⁸ Wā²nxūh¹ ī³ki³ha¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hē¹la². Nha²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³ kái³a¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²sain¹tu¹wi¹. Jau¹xa²
 ī³ye³sxā³ ī³ki³ha¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². A²nū²ai²li² yain³ta³ki³a²
 tē³sxā³ ū³whī¹kxai²nān²tu³ ha²yan¹nāu³a¹ a²jā¹nxe² ū³whī¹xi²ki³nū³a²
 wxa²so¹hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe² si³sa³ki³a² kwa²toh³lxa² wen¹te²a²
 tē³sxā³ ū³whī¹ke³la³te²kxai³ ha²yan¹nāu³a¹ jā¹nxe² ū³whī¹xi²ki³nū³a²
 wxa²so¹hī³nx2na³la². Hai³txi³ ki³lā³xa² wxa²so¹hī³nx2na³wa².
 Ki¹ain²txi³ wxa²so¹hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹ta²
 yxo²kwain³nū³kxai²nān²tu³ ha²yan¹nāu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ ya³lu²ju³ta²
 so¹lxi³ yū³tu¹wa². Yxān¹ta¹ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² te³nain¹ju³sa²ju³ta²
 o²la³kxi²kxai²nān²tu³ ha²yan¹nāu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ kan²txi³ ka³ten³su²
 yxau³ju³ta² so¹lxi³ yū³tu¹wa².

⁹ Nxe³sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² kái³ki³kxai²nān²tu³ kwa²hxi²tha³a³sah¹lxi³txa³hē¹la².
 Yxa³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² hau³kon³tāu³a¹ yen³kxa² wi¹te²a²
 ū³yho³hxi²nē³lain¹tu¹wa², ū³nē³lxa³ke³la³te²kxai³la².

¹⁰ Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹i²
 nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yxo²tū³ka³txa² ya³lo³txi³khai¹nxe³sxā³ ā²la²
 nū³kxūn³sxā³ ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹i² nxe³jah³lxi³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² wān³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

¹¹ Jā¹nxai¹jau³xa² ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Wān³txa² kāin²jau³xa²
 ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa².

12 Jǎ¹nxe³jut3su² jah¹la²nǎu³xai²li² ǐ³tih³nxe³nx2ti³ki³lxo³tǔ³kǎ³txa² wain³txi³ o²la³kxai¹nxa³hē³la². A²nǔ²a² kwa²ǐ³ye³kxi²nǔ¹si¹nyhain¹jau³su² te³nain¹na²hē³la². Nxe²kwa²ǐ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ju³te²a² nǔ³kǎ³txa² a²ki³lha³lxa² kǎi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Jǎ¹nxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe² kwa² ǐ³ye³kxi²nǔ¹si¹nyhain¹jau³su² ten³khai¹xain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ nxe² e³kxi²nǔ¹si¹nyhain¹jau³su² Ju³te²a² nǔ³kǎ³txa² a²ki³lha³lxa² kǎi³ai¹nhxai²na²hē³la². Jǎx1sih¹nxa²lxain¹jau³su² te³nain¹na²hē³la². A²ē¹na² wa³lo³lon³na³la². A²nǔ²a² ǎ³xa² khǎuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hē³la². Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³jau³su² yxo²ǐ²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khǎuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hē³la². Jǎ¹nxe³ha²kxai³ nxe²e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nǔ³kǎ³txa² a²ki³lha³lxa² kǎi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Jǎ¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Ain¹jau³su² khǎuh³lxa³txain¹kxa²yan³txi³su² ain¹na²hē³la².

13 Nxe²e³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ kxǎ³nxa² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹ta¹nxa³wa². Kwa²hǎi¹nxe² Ju³te²a² nǔ³kǎ³txa² a²ki³lha³lxa² kǎi³ai¹nhxai²na²hē³la². Jǎ¹xah³lxin¹ju³ta³nǔ³a² te³nain¹na²hē³la². Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ yxo²kǎin²e³ai¹nhǐ³nx2na³la². E³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wǎn³txa² e³sǐ¹na¹jau³xa² sa²yxo²wet1sain¹nǔn³sǐn¹na³li¹. Nxai¹nhǐ³nx2na³la².

14 Nxain¹kxan²ti³ yxo²kǎin²e³ain¹kxan²ti³ txai²li² yxo²kǎin²txi³ e³a¹ju³ta² ten³te²txǎ³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³jau³xai²na² so¹lxi³ e³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ yen³kxa² yuh³xai²nǎn¹te²a² wǎ³nxǐn¹kxi³kxan²ti³ a³lxi²sa²nxa³nha²wa². Hǐ¹na² e³kxin²nxa³lho³la². E³kxin²nxa³te³nah¹lxi¹:

— Yuh³xai²nǎn¹ju³ta² a²hxi²kan¹ti³lxo³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe² e³kxin²nxa³lho³la².

15 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nǔ³kǎ³txa² kǎi³ain¹jut3sa²kxe³su² sa²yxo²ǎ³ta³nxa² hǎi¹nxe² kǎi³ta³nxa² ǐ²li³ju³ta² kwa²hǎi¹nxe³hǐ³nx2na³la². Yxǎn¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wǎn³txa² yxo²ǐ²kxai²nǎn²tu³ a²ē¹nǎu³ai²na² sa²hau³ko³tǔ¹ha²kxai³ ǎ³lxi³txi³ we¹nha²hǐ³nx2na³la². Nxe³ju³ta²na² so¹lxi³ wi¹na³la².

16 Nxe³ju³ta²li² yxo²ǐ²nhain¹kxai²nǎn²tu³ a²ē¹nǎu³ai²na² Txa²wǎ¹sǔ³na² ǎ³nhǎu²no³ju³ta² yǔ³ha²kxai³ thǎi³ti³la² wi¹li²ju³ta² yǔ³ha²kxai³ nxēn³tain¹tu¹wa². Yxo²ǐ²tǔ³kǎ³txa² yxo²ha³kxa¹ te²yǎ¹nxa²xai³ain¹tu¹wa².

17 Jǎ¹nxa¹jut3su² Je³su²jah³lai²na² wǎn³txa² ya³lo³txi²sxǎ³ ǐ³hen³txi³na¹ha²kxai³ khǎuhx3sain¹ta¹ti²tu³wa². Txa²nǔ²nǎu³ai²na² sa²kxai³lu² khǎuhx3sain¹kxe³su² hxi²yxǎi¹nxa² yǔ³ye²sa³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² wa³ka³li³lon³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³sa³ha²kxai³ hǐ¹nǎn¹te²tu³ en²sah¹lxin¹jau³xa² e³kxi²sah¹lxi³txa³hē¹la².

18 Jǎ¹nxe³jut3su² txa²wǎ³tǎ³syah¹lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wǎ¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² thǎi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jǎ¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

Efesios

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txai²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la², Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ten³jau³su² i³wet1so¹sxã³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hẽ³la². Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹si¹ha¹jau³nũ³a² i³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa²kxah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². E²fe³so³thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹wi¹nxe² yxo²i²yah³lxin¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nx²isxã³ yxau³ya³nx2ti³na³la². Nxe³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².

2 Txa²wā¹wi³na² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³a¹ nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lx¹i¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²lx¹i³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹nẽ³jau³su²

3 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lx¹i³wxa². A²nxe³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²su² Jah¹la² A²wi³nai²la¹wa². Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nx²isxã³ yxau³ya³nhẽ³lha²kxai³ txa²wā¹ẽ¹nãu³ai²na² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹nẽ³na²hẽ³la². Oh³xan¹te²a² yen³kxa² ũ³hũ¹nẽ³na²hẽ³la².

4 Kxã³nhxi¹nu¹ta²kxai³ a²wi¹lh¹i¹nu¹ta²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yũ²nxã³h¹i¹nu¹ta²kxai³lu¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nx²isxã³ yxau³ya³nhẽ³ja³kxa³nũ³su² ã²la² i²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wi¹lh¹i¹sxã³ kã³si¹nhẽ³lha²kxai³ kō³nxe³ju³ta² yũ³ye²ki³sxa³ha²kxai³ nxe³si¹ki³jau³nũ³su² i²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lx¹i²nẽ³lha²kxai³ nxe² kã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 A³lx¹i²nẽ³lha²kxai³ kxã³nãu³u¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na²:

— i²sxã³ ã³yũ³so¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² wã²nxũ¹hain³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

— ã³yũ³so¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Ai¹na¹kxai²nãn²tu³ txa²wẽ³ha³lx¹i³lo³ta¹na¹tũ¹xã¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ai¹nha²kxai³ nxe³te²nũ³su² nxai¹na¹tũ¹xã¹. Ju¹ta²na² nũh¹lx¹i³sxã³ a²ten³jau³su² ha²kxai³lã¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Txa²wā¹sũ³na² Ta²hai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² a³lx¹i²khai¹nxe³jah¹lai²na² nxe³te²na² wã²nxũ¹h¹lx¹i³sxã³ a²sa³wi³ha³lx¹i³su² ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² thã³ti³la² a³lx¹i²nẽ³jau³su² i²nẽ³lha²kxai³ wi¹lh¹i¹sxã³ i²nẽ³lha²kxai³ nxe³nẽ³na²hẽ³la². Nxe³nẽ³ju³ta²li² i³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lx¹i³wxa².

7 Jã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³ki³tã³la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ne³wã²na³ũ¹nhẽ³na³la². Kãin² thã³ti³la² a³lx¹i²nẽ³ju³ta² kãin²khai¹nxe³ha²kxai³ nxe²kã³sa²tẽ³ũ¹nhẽ³na³la².

8 Kwa²hã¹nxe² wã²nxũ¹h¹lx¹i³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lx¹i²nẽ³lha²kxai³ wi¹lh¹i¹sxã³ i²sa²tẽ³nẽ³na³la². Txa²wā¹sũ³na² te²nãn²tu³ a²hoh³lx¹i³su² khai¹nxe³ha²kxai³ a²ẽ¹nãu³ai²na² ain³nha²sxã³ wain³txi³ a³la³kxi²ha²kxai³,

9 a²ten³khai³ju³ta² kã³ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nãu³u¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na² ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹, e³te³nah¹lx¹i¹:

— Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hã¹a¹tũ¹xã¹. Na¹kxai²nãn²tu³ ya³lu²kxi²nũ¹hain¹tũ¹xã¹. Ya³lu²kxi²nũ¹hain¹kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kō³tũ¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² nũh¹lx¹i³sxã³ Txa²wā¹sũ³na² e³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ h¹i¹nai²na¹ jau³xu¹ta²na² kã³ta³lun²na²hẽ³la². A²nxe³ju³ta²li² kã³kxe³su² i³yau¹ũ¹nhẽ³na³la².

10 A²nxe³jut3su² kxã³nãu³a¹ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ nxe³tãu³a¹ yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ha³lo²ai²na² a²yo²ha³kxa¹ oh³xan¹te²a² whã²na¹ yuh³xan¹te²a² whã²na¹ nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² nxe³ju³ta²na² whã²na¹ a²wa³kxên³ta³tu¹wa².

11 Jã¹nxe³jut3su² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Kxã³nãu³a¹ wẽ³ha³lxi³lo³ta¹tũ³kã³txi³nũ³a² yũ³sa³tũ¹xã¹, i²sxã³ã³yũ³so¹ai¹na¹tũ³kã³txi³nũ³su¹. A²nxe³te²nũ³su² te²a² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹sxã³ ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ya³hain¹tũ¹xã¹. Nxe³ju³ta²na² kxã³nãu³a¹ nxe³kãĩ³a¹tũ¹xã¹. Txa²te³na¹jau³sa²na³na¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hĩ¹nai²na² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²si¹na¹wa². Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² yxo²i²ain¹nũ³tu¹wa². Jã¹nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² wxi²kin³ti³to³nha²kxai³ sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³ju³ta²na² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² na³la².

13 Te²yã¹nxũ³sxã³ wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² yxo²i²yah³lxi³nũ³nĩ¹nhẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ya²la³lyau³xai²na² wi¹jau³xai²na² yxo²i²yah³lxi¹nhĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wa²su¹tũ¹na²lxi³na²hẽ³la². Nxe³yah³lxin¹te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A²yãu³ka³jxah¹la² ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ya³nx2ti³jau³su² ũ³hũ¹nx2ti³na²hẽ³la². Ũ³hũ¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² txa²sa³wi³ha³lxi³khai³su² we¹ti³hi¹txa²lxa¹tu¹wi¹. Kxã¹nxãn¹jau³xu¹txain²txi³ e³kxi²na¹hẽ³li¹. Hĩ¹na² kãĩ³ũh¹nx2ti³ta³lu²na¹tu¹wi¹.

14 Yan¹nãu³a¹ yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹nx2ta¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² ya²la³lyau³su² ye²kxe³su² Txa²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ta¹hẽ³li¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wxa²wa²su¹khai¹nxe³sxã³ yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³su² yũ³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³su² nxe³nx2ti³na²hẽ³la². A²nxe³jut3su² Sũ³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i³kãĩ²not3sxã³ i³sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² a²yo²wãn³txa² Sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

15 Wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Yxo²i²tũ³kã³txi³ i³nxai²na² a²yo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la².

16 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²na¹tãu³a² e³kxi²na¹wa². E³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nu²yah³lãĩ³. Tũ¹kã³txai²na² yxo²i²nxain¹na³li¹. Nxe³kxe³su² i³sa²nẽn¹kxi²na²si¹na¹nhai¹. Nxe³ha²kxai³ tũ¹kã³txai²na² ã³nxũ²kwai³lxũ¹txai¹nhẽ³li¹.

17 Wxãĩ²li² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² A²wĩ³nu²si¹lxi¹. Wxi²kin³ti³ton³te²a² A²si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³si¹ha²kxai³ a²ẽ¹nãu³a² a²hoh³lxi³si²nũh¹txai¹nhẽ³li¹. Wxa²ha³lo²a² i³yau¹ũ¹txai¹nhẽ³li¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³la³kxi²nũ¹si¹hain¹jau³su¹.

18 Te²yã¹nxũ³sxã³ ha³lo²a² i³ha²te¹jut3sũ³nxe² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹la³la³kxi²ti³hit1txai¹nhẽ³li¹. Nxai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ i³hi¹txain¹si¹hin¹jau³su² i³kai¹xo¹ai¹nĩn¹ju³ta²na² wi¹wi¹nxe² wah³nxe³nxain¹kxe³nũ³su² ã³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. Yxo²i²tũ³kã³txa² yen³kxai²na² ha³lo²ai²na² wi¹ju³ta³nũ³a² ũ³hũ² kãĩ²no³ta¹nĩn¹ju³ta³nũ³a² ã³ne³wxe³ain¹ta²li¹.

19 Yxo²i²nxain¹tũ³kã³txai²na² nũ³kxũn³txi³ hxi²kan¹txi³lo³ta¹nĩn¹kxe³su² ã³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ nũ³kxũ³nĩn¹ju³tain²txi³ nũ³kxũn³txi³ hxi²kan¹ti³hi¹ta¹nĩn¹tu¹wi¹.

20 Nũ³kxũ³nĩn¹ju³txai²nãn¹te²kxa³ya³lhu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³si¹hi¹nha²kxai³ nxe³te²la¹wi¹. A²nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³si¹hin¹ka³tu³ ha³lo²a² oh³xan¹ko³xai²na² wxa²wi¹nxat²ũ³a² ũh³wxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹, ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³su² ya³hin¹jau³sa¹.

21 Ũh³wxe³si¹hin¹tau³a¹ a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ ã³sen³sai¹sxã³ ne³ka³ta²si¹hin¹nũ²hẽ³li¹. Oh³nũ³u¹ta²nãn¹tũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nũ³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³ a²ta³nũ³xa² a²hxi²kan¹ti³nũ³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³ nũ³kxũn³khaix¹nxe³te²nũ³xa² a²hxi²kan¹ti³nũ³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³ sa²ki³la³xi²te²nũ³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³ nxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³ hĩ¹nãn¹tũ³ka³txai²na² nũ³kxũn³te²nũ³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³ yan¹nũ³ãn¹tũ³ka³txi³nũ³a² nũ³kxũn³te²nũ³nũ³a² ã³sen³sai¹ha²kxai³ nxe² Kris²tu³jah¹lai²na² nxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹.

22 Te²yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² a²yu³hẽ³nũ³a² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũh³wxe³yen¹nũ²hẽ³li¹. A²wa³kxẽn³ta³ti³hi¹tin¹nũ²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ yxo²i²tũ³ka³txi³nũ³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³kah³lo²su² ti³hi¹tin¹nũ²hẽ³li¹.

23 Txa²wã¹ne³ka³nũ³ai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹nũ²ai²na² whã²na¹ wi¹lhau³ko³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²nha¹tũ³ka³txi³nũ³xai²na² wi¹lhau³ko³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²i²tũ³ka³txai²li² wi¹lhau³ko³tũ¹nha³li¹. Nxe³ha²kxai³la¹ Kris²tu³jah¹la² yã¹nxe³sxã³ yxo²i²tũ³ka³txi³ki³nũ³xai²na² sxi²je³na² ĩ²li³je³na² yxau²ho³hain¹kxan²ti³ wi¹lhau³ko³tũ¹hain¹nũ³sĩ¹na¹wi¹, Kris²tu³jah¹lo²kxai³ Txa²wã¹hau³ko³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²na¹tũ³a¹ nxe²e³kxi²to³nha¹wa².

2

Ya³lu²sxã³yxau³ki³te²nũ³xa²ka³ten³ti³hi¹tẽ³jau³su²

1 A²kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³yah³lxi¹nha²kxai³ ko³nxe³ju³ta² kãi³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe² yxau²xai³yah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² ten³yah²lxa³nha²kxai³ ya³lu²te²hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² yxau²xai³ye²yah³lxi³to³hin¹ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

2 Nxe³yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² yuh³xai²nãn¹tĩh³na² ko³nxe³tĩh³nai²na² ã³si³tẽ³la³kxi²yah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Ko³nxe³khai¹nxe³jah¹lai²na² oh³sĩ³nãn¹te²a²hxi²kan¹jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Sa²ta³na²jah¹lo²khai³xai²la¹wa². A²ta³a² wãn³txai²la¹wa². A²nxe³te²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³tũ³ka³txai²na² wa³ka³ti³lo³tain¹te²ju²hẽ³la².

3 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai² yã¹nxe² kãi³nũn³ki³tai¹ti²tu³wa². Tũ¹ka³txai² yã¹nxe³sxã³ txa²wã¹sĩ³na² a²ten³ju³ta² ko³nxe³ti³ kãi³ki³tai¹ti²tu³wa². Kwa² kuh³lxa³thin¹sxã³ ain³nha²ki³jau³xa² we¹ki³tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ tũ¹ka³txai² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³ju³ta³lot³sxã³ yxau²xai³ki³te²ju²hẽ³la².

4 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a³lxi²khaix¹nxe³nẽ³lha²kxai³ wi¹lhĩn¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 Nxe³sxã³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³kxe³su² yxau²xai³ki³tãũ³ai³tã² Txa²wã¹sũ³na² te²hi²sen³su² a³lxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³nãn²tu³ kãĩn² thãĩ³ti³la² a³lxi²nẽ³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la².

6 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³lhxã³ yxau³ki³sĩ¹nãn¹te²tu³ oh³nũ³u¹ta²nãn¹ko³xai²na² yxau³ya³nhẽ³lhi¹jau³nũ³su² ĩ³hxi²ka¹tẽ³na²hẽ³la².

7 Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² a³lxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxā³ yxau³ya³nhē³te²ju²hē³la². Nxe³nē³lha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sũ³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nē³ju³ta² kāin²khaix¹nxe³ju³tan²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ i²si¹nhē³tu¹wa².

8 Txa²wā¹sũ³nai²na² wā²nxūh¹ a³lxi¹nx2ti³na³la². A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa², txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³kxa² wah³xa² ā³wa²su¹tū¹nhē³si¹jau³sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹na² ā³wa²su¹tūh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³ wā²nxūh¹lxi³ wxa²ē¹na² ā³wa²su¹jah¹lxi³hī³nx2nxa³lxa². Txa²wā¹sũ³na² so¹lxi³ ē¹na² ā³wa²su¹tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa².

9 Jā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³yah³lxin¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ē¹na² sa²wa²su¹tū¹yah¹lxi³hī³nx2nxa³lxa², yxo²kāin²e³yah³lxin¹kxa²yan¹txi³sa³.

10 Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² tah²lxi³ sa²we¹tē³jah¹lai²la¹wa². Yen³kxa² wi¹kxa² so¹lxi³ kāi³si¹nhē³jau³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxā³ yxau³ya³nhē³lhxā³ yxau²sa²tē³kī³tā³la². Nxe³ju³ta² kxā³nxu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² a²ē¹nān¹jau³la³ nxe²e³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxā³ yxau³ya³nhē³jut3su²

11 Nxa²ha¹te¹ i³ne³kxe³kxi²sxā³ sa²wa²lho¹xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txi³syah¹lxa³lxa². Yxah²lxa³nha²kxai³ txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xai²nān²tu³ a²nũ²a² hxi²kī³la³ ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹tū³ka³txi³su² Txa²wā¹sũ³na² i²sxā³ i³so¹kxi²sa²sīn¹tu³ka³txi³su² nxe³te²su² sī¹na¹wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² sa³wi³ha³lxi³sa²ye²kī³ju³ta² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹te²ju²hē³la². Jā¹nxe³kxan²ta¹ wxāi²nāu³ i³nxai²nān²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nāu³ i³nxai²nān²tu³ ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²tū³ka³txi³sxah¹lxa³lxa².

12 Nxe³yah²lxa³nhī¹nai³tā² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi²sxā³ yxau³yah³lxi³te²sxn³yu²hē³la². I³sa³e² nũ³ka³txi³su² yah³lxi³te²sxn³yu²hē³la². Ā³waix³sxā³ yxau³si¹nxa²lxain¹te²ju²hē³la². Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³kxai³lu¹, I³sa³e² nũ³ka³txa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³su² yah³lxi¹lxi¹. Wi¹lhau³ko³tū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xu¹tai²na² kxā³nxai³tā² yū³yah³lxi³te²sxn³yu²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² yxau³kxi²yah³lxin¹ju³ta²nũ³a² wahx³yah³lxi³te²sxn³yu²hē³la². Yuh³xai²nān¹ko³nāu³a² yxau²xai³yah³lxin¹tāu³a² Txa²wā¹sũ³na² ā³ten³yah³lxin¹ju³ta² yū³yah³lxi³te²sxn³yu²hē³la². U²lxi³ ā³si³tū³lxi²sxā³ yxau³si¹nxa²lxain¹te²ju²hē³la². Nxe³yah³lxin¹jut3su² nxe² kāi³yah³lxi³ta¹hxi¹nhē¹la².

13 Nxe³yān¹ta¹ hī¹na² sa²kxai³lu² wxāi²nāu³ i³nxai²na² ā³waix³sxā³ yxau³yah³lxin¹te²i³nxai²na² hī¹na² jā¹nxe³sxā³ ā³si³tū³lxi²sxā³ yxau³yah²lxa³lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² ā³nũ²nxi²sxā³ yxau³ya³nx2ti³na³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxn³nū¹nx2ti³sxā³ ya³lu²kxi²nūh¹nx2ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nūh¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹tū¹nx2ti³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³tī³sih¹nx2ti³na²hē³la².

14 Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² hāu²no³tū¹nhē³jah¹lo²su² na³la². Nxe³sxā³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² sa²so¹ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² sa²so¹ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nũ³ka³txi³ ka³na³ka³na³ti³hi¹tē³na²hē³la². Kō¹kon¹su² kī³sxai²ju³tai³tā² ā³na¹ti³hi¹tē³nha²kxai³ nxe³sxā³ ā³nũ²kxi²si¹nhē³na²hē³la².

15 Nxe³ha²kxai³lu¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹txai²na² wãn³txai²li² ã³na¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² wãn³txai²li² ã³na¹ha²kxai³ wãn³txai³tã² hxi²kan¹txi³ sa²yo²we¹jah²lxan³jau³xai²na² ã³na¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ a²nũ²ai²na² Ju³te²a² nũ³ka²txi³su² te²na² nxe³ta³nxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²la³ ta³nxa² ĩ²li³te²na¹ ã³nũ²kxi²si¹hai¹nha²kxai³ a²nũ²a² tah²lxi³ we¹tha²kxai³ hãu²no³nhyain¹na²hẽ³la².

16 Nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya²lu²kxi²nũ¹nhẽ³lha²kxai³ an³ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ã³na¹hxa³txã²hẽ³la². Hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²na² ã³nũ²kxi²sxã³ nũ³ka³txi³ ka³na³ka³na³tũ³ka³txi³su² ti³hi¹tain¹na²hẽ³la². Nxe³ti³hi¹tai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su² e³te³nah¹lxi¹.

— Tũ¹ka³txai²na² ĩ³wi¹lhit¹sa²sxã³ ã³ya³lxi²xi²ti³hi¹tai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Jã¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² hãu²no³tũ¹nhẽ³jau³su² wi¹jau³su² ĩ³hen³txi³te²lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã²nãu³ ĩ³nxai²na² Sũ³nai²li² ul²yxau²xai³lyah³lxin¹te²nãu³ ĩ³nxãin²txi³ ĩ³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² Sũ³nai²li² ul²yxau²xai²nxa³te²nãu³ãin²txi³ ĩ³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³na²hẽ³la².

18 Jã¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³ki³tã³la². Nxe³ki³sa²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²ain²txi³ nxe³tũ³ka³txi³ki³nãu¹xain²txi³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹tẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² hxi²kan¹txi³ ĩ³ye³kxi²hĩ³ki³tã³la².

19 Nxe³ha²kxai³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² yah³lxin¹kxan²ti³ ã³lxi²tũ³ka³txi³su² yah²lxa³nha²kxai³ kwa²ha³la³ka³lxa³lon³yah³lxa³nha²kxai³ yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa². Yxãn¹ta¹ ha³lo²a² yxau²xai³te²nãu³su² nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² sa³wi³ha³lxi³lon³yah³lxi¹lxa², yxo²ĩ²tũ³ka³txi³su² yah³lxi¹nha²kxai³la².

20 Sxi²ha² kãin²thĩ³na² txon³jut³sũ³ju³ta²la¹wa². Sxi²ha² au³txi³ txah³lxa³kxa² sa²ta³te²na² sa²kxai³lu² ĩ³kaix¹so¹tũ³ka³txi³su² te²na² Sũ³na² wãn³txa² hen³txi³tũ³ka³txi³su² te²na² nxe³te²nãu³xai²na² tah³lxa³kxan²tu³ sa²ta³ki³te²hũ³nain¹na³la². Te²yã¹nxe³ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³thũ³jah¹lai²la¹wa².

21-22 Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ yxo²ĩ² kãĩ²non³si¹hai¹nha²kxai³ wi¹la³la³kxi² kãĩ²non³si¹hai¹nha²kxai³ nxe²sa²tẽ³ũ¹hain¹na³la². Te²yã¹nxũ³sxã³ wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹nx2ti³sxã³ yxau²sa²tẽ³nũ³nx2ti³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nũ³ka³txi³ ka³na³ka³na³tãu³lot³si¹nhẽ³na³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ka³na³ka³na³thĩ³nhũ³ki³tã³la², Sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³yxau³nẽ³nha²kxai³la².

3

Pau²lah³la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² wa³ka³li³yu³ta³lot³jau³su²

1 Jã¹nxe³jut³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹te²sa¹ti²tu³wa². Te²sa¹ha²kxai³ wxãĩ²nãn²ta³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² ĩ³nxãn²tu³ wãn³txain²txi³ ĩ³yau¹ũ³nx2ti³te²lhxã³ o²la³kxi²ye¹nx2ta¹wa². Nxe² o²la³kxi²na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³la².

2 Jā¹nxā¹ju³ta² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² Sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³jau³xa² wān³txai²na² ī³yau¹ū¹sih¹nx2ta¹jau³su² a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sa³na²hē³la². A²nxe³jut3su² ne³kat1jah³lxin¹ta²lu¹wa².

3-6 Nxe³sxā³ kxā³nāu³u¹ta²na² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² ī²li³te²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ī²ain¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹ai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sī³na² a²nū²nāu³khai³xa² a²ha³tih³nāu³a² yā¹nxe³te²lon³txai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹nha²sxā³ ī³ye³kxi²jau³xai³tā² we¹ta³lu²nain¹nū³nha²kxai³ nxe³nū¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² hāi³jau³xu¹ta²na² hī¹nai²na¹ so¹lxi³ ī³yau¹ū³sa³na²hē³la². A²nxe³jau³xai²na² kxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³txā³nxai³tā² ā³nī²xi²sxā³ ī³sa²wa²lho¹xi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² hāi³jau³xu¹ta²na² wān³txain²txi³ kwēn¹ta² ī³yau¹ū³sa²jau³xai²na² wān³txain²txi³ nxe³jau³xai²na² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³ju³ta² wān³txai²na² kxā³nhxī¹nu¹ta²nān²tu³ ā²la² ā³no¹sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² a²nū²a²nāu³xu¹ta²na² hai³txi³ ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxā³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ hī¹nai²na² so¹lxi³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² ī³kaix1so¹tū³ka³txi³su² wi¹lhin¹te²su² te²nāu³xa² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txi³su² te²nāu³xa² nxe³ya³sxā³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²kxai³lu² ī³yau¹ū³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

7 Te²yā¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²sain¹na²hē³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ wā³nxīn¹khaix1nxe³sxā³ wā²nxūh¹lxi³ wi¹lhin¹te²lot3sain¹na²hē³la². Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹:

— ī³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ u²lxi³ yxau³ain¹te²nāu³xa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū¹si¹hai¹nhīn¹jau³su² ī³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

8 Kāin²te²txā³wa². Yxo²ī²tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹sain¹na³la². Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nai²li² ū³sa²si¹hā³sain¹na²hē³la². Ū³sa²si¹hā³sain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² ū³sa²si¹hā³nxā²ha¹tu¹wi¹. Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³jau³xa² wān³txai²li² hxi²kan¹txi³ a³la³kxi²ta³lu²nhxa³jah³lxan³jau³xai²na² wān³txai²li² ū³hū¹nxā²sxā³ ū³sa²si¹hā³nxā²ha¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxe³sa¹wa².

9 A²nxe³jau³xai²na² yen³kxu¹ta²na² whāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² sa²we¹jah¹la² hi²sen³su² wān³txu¹ta²na² ā³sa²hāi³kxi²xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³jau³xai²na² ū³hū¹sa²sxā³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³si¹hai¹na¹jau³su² ī³la³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² ī³hxi²kat1sa²sxā³ ū³sa²si¹hā³sa³na²hē³la².

10 Nxe³sa²te³na¹ oh³xan¹te²a² hxi²kan¹ti³ nū³ka³txi³su² te²na² oh³xan¹te²a² nū³kxūn³ta³ nū³ka³txi³su² te²na² ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹na² sa²hau³ko³tū¹hain¹ju³ta² ū³hū¹hain¹ju³ta³nū³a² wā²nā³ū¹hain¹tu¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² hxi²ka² wā²nā³ū¹hain¹tu¹wa².

11 Kxā³nāu³u¹ta²na² txa²wā¹ha³lo²a² yū²nxā³hī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wē³ha³lxi³nāu³nxū³a² wā²nxūh¹hain³nha²ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹ha³lo²an¹ta² nū³ka³txi³nū³a¹ ī²li³te²nū³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ yxo²ī²ain¹ju³ta³nū³a² ten³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² yxo²ī²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

a²wē³ha³lxi³khai³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xa² whāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ya³nhē³ju³ta² yxau³kī³sa²kxai³ yxo²i²kī³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yuh³lxi³kī³sxa³kxe³su² ā³yo²o³tū¹kī³sa²kxai³ yxo²i²sxā³ ā³tī³kī³sa²kxai³ nxe³kī³tā³la².

13 Jā¹nxe³na¹jut³su² khāuh³lxa³txi³sa²ju³ta² hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹la². Nxū²kwai³lxū¹txi³yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Khāuh³lxa³txi³ye²sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹ko³nh²yah³lxin¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² a³lxi²nē³jau³su²

14 Jā¹nxa¹jut³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² A²wī³nu²su² ha²kxai³ nxe³te²yen³nāu³a² ā³ka³ti³wxe³nū¹sxā³ sa²nēn¹kxi²na¹wa².

15 A²nxe³jah¹lai²na² sa²nēn¹kxi²na¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³nāu³a¹ a²yut³sain¹tāu³a¹ a²yo²ha³kxa¹ yuh³xan¹ko³nāu³a¹ a²yut³sain¹tāu³a¹ a²yo²ha³kxa¹ i³yī¹li²ju³ta³lot³txi² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Jā¹nxe³na¹jut³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹tāu³a² e³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wxi²kin³ti³to³nīn¹ju³ta² kāin²khaix¹nhxi¹lxi¹. Wā³nxī¹khaix¹nhxi¹lxi¹. Nxī¹nha²kxai³ yuh³xan¹tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² yxo²i²nxain¹te²nāu³xa² nū³kxūn³ti³hi¹txai¹nhē³li¹. Wxa²yāu³ka³jxah³la² sa²kxai³lu² nxū²kwai³yxau²xai³si¹hain¹to³hi¹nhē³li¹. Nxī¹nha²kxai³ ā³nxū²kwai³lxū¹txai¹nhē³li¹.

17 Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ai¹nha²kxai³ hi³sa³ka³txa² nxē²kxa² yā¹te²hū³nxain¹tu¹wi¹. Hi³sa³ka³txa² a²nxe²kxa² au³txi³ ai³kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ it³sa²nāu²ā³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²wān³txa² kan²txi³ yxo²i²nxain¹kxai²nān²tu³ an³ta³kxai¹nīn¹ju³ta³nū³a² yū³ai¹nxa³lho³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² a²si³tah³nāu³a² au³txi³ txah³lxa³kxa² ūh³wxe³ain¹kxai²nān²tu³ sxi²ha²kxai³lu² wa³su³txi³ a³hi²sxā³ ā³kho³te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wxa²wān³txa² yxo²i²nxain¹kxai²nān²tu³ sa²yo²ā³nxai¹nxa³lho³li¹. A²nxe³ju³ta²na² a³lxi²xai³ti³hit¹si¹ja³kxa³nxai¹nī¹nha²kxai³ nxe³ti³hit¹sa²tē³ai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² a³lxin²tain¹kxe³su² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹.

18 Kris²tu³jah¹la² a³lxi²nē³kxa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ju³ta²li² ā³ne³wxe³si¹txai¹nhē³li¹.

19 Kris²tu³jah¹lai²na² a³lxin²tain¹kxe³su² hxi²kan¹txi³ wā²nxūh¹ ā³ne³wxe³sīn¹te²txā³wi¹. Hāi¹sxā³ a²ē¹nāu³a² au³txi³ e³kxi²nha²ti³hi¹txai¹nhē³li¹. Nxai¹nīn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³lhi¹hai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² a²ē¹nāu³ai²na² a³la³kxi²sa²sai¹si¹hai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² nxe³to³ha¹wa².

20 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². Ā³sen³sai¹nē³jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²kī³kxai²nān²tu³ wa³to²hi²sxā³ i³we¹tū¹nhē³tu¹wa². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³tāu³ai²na² so¹lxi³ e³kxi²nha²sxā³ nxe³kī³kxan²ti³ wa³to²hi²sxā³ ain³kxi²nū¹nhē³tu¹wa². A²nxū²kwai³lxū¹sxā³ hxi²kat¹sa²tē³nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe²kāi³ū¹nhē³tu¹wa².

21 Jā¹nxe³jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³kī³kxa² wah³xa² i³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txai²li² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³kī³nāu¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹na² i³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²li² i³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³hē¹la². i³sa²nēn¹kxi² i³sa²wa²to¹ja³sah¹lxi³hē¹la².

4

Je³su²jah³la² yxo²i²tũ³ka³txai²na² a²nũ²ka³na³ka³na³te²lot³jau³su².

¹ Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sxã³ yxau³na¹ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxi²sain¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lo²su² na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wãn³txa² e³kxi¹nx²ta¹jau³xai²na² wãn³txai²li² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Yxo²thã³ti³la² e³kxi¹nx²ta¹wa². Txa²wã¹sũ³nu²su² te²hi²sen³kxai³lu² a²ten³jau³khai³xa² wain³txi³ kã³sxã³ yxau²xai³si¹nx²ti³jau³su² i³kaix¹so¹nx²ti³tah¹ti³ai¹ti²tu³wa².

² Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² i³kãin²te²lon³si¹sxã³ yxau³ya³nyhu¹i² i³kwa³ya²nyhu¹xa³i² ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³ya³nyhu¹i² nxe³jah³lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² ã³xa² kō³nxe³ti³ kã³ũ¹sa²na³na¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxã¹ta² i³kwa¹i²kxi²nyhu¹ah³lxan³kxe³su² hã¹inx²a² a²kit³su² a³lxi²waun¹nyha¹jah³lxi³hẽ¹la².

³ Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³la³nha¹ju³ah³lxi³hẽ¹la². Ju¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²kxai³lu² i³hxi²ka¹txa²lxi³ha²kxai³ hãu²non³sxã³ yxau²xai³lah³lxin¹tu¹wa².

⁴ Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Je³su²jah³la² yxo²i²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²nãu³khai³xa² ka³na³ka³na³tã³la². Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwa³yxau³nẽ³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ ha³lo²a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ wah³nxe³ki³tã³la². Txa²wã¹sũ³na² i³kaix¹so¹nẽ³lha²kxai³ yan¹nãu³a¹ Sũ³nai²li² ã³tĩ³nẽ³lhxã³ yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³a² wah³nxe³ki³tu¹wa².

⁵ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Yxo²i²ki³jau³xai²na² yau³ka³na³ka³nat³sxã³ yxo²i²ki³tã³la². I³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²ti³ta¹hxai²hẽ¹la², Je³su²jah³la² ka³na³ka³na³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² ti³hi¹tẽ³lha²kxai³la². Nxe³jah¹la² so¹lxi³ yxo²i²ki³tã³la².

⁶ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². A²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ne³te²ki³nãu¹xai²na² ã³si³tẽ³kxi²nẽ³jah¹lo²su² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² na³la². Nxũ²kwa³yxau²sa²tẽ³kxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa².

⁷ Txa²wã¹sũ³na² kãin² thã³ti³la² a³lxi²sa²tẽ³nẽ³na³la². Nxe²nẽ³lha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² hxi²kan¹khai³kxe³su² i³la³kxi²sa²tẽ³nẽ³te²ju²hẽ¹la². Ha³na³ka³lxi³nxe² ai³sxã³ ten³si¹nhẽ³kxe³su² i³la³kxi²sa²tẽ³nẽ³te²ju²hẽ¹la².

⁸ Nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² wha²li¹txã³nxu¹tai²na² wãn³txu¹tai²na² e³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su² e³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²kō¹kō¹nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nũ³kxũn³ju³ta² sa²so¹kxa²hxa³kain¹sxã³ sa²yu³lho¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ain¹ka³tu³ Jah¹lai²na² so¹lxi³ nũ³kxũn³txi³ ã³sen³sai¹yain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te²nãu³xa² sa²so¹ã³ain¹sxã³ ka³la³xi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³tãu³a² a²nũ²a²nãu³xa² i³hxi²ka¹tain¹ju³ta² i³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Jã¹nxe³jau³xu¹tai²na¹:

— Ka³la³xi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jau³jau¹xu¹tai²na²sa¹, a²si³yxau³tãu³a²sa¹. A²kxã³nxa² a³ka³nxĩ²sã²nxa³ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹ti³ ka³la³xi²hĩ³nx²nxa³wa². Nxe³sxã³ yuh³xan¹kō³nãu³a² yuh³nãu³a² a³ka³nxĩ²sãn²ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ Te²yã¹nxũn³sxã³ nxe³jah¹lain²txi³ a³ka³nxĩ²jah¹lain²txi³ ka³la³xi²jah¹lain²txi³ ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³la³xi²ka³tu³ oh³xan¹kō³nãu³a² oh³xan¹kō³xu¹tai²na² ka³la³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³la³xi²tãu³a² A²yãu³ka³jxah¹lo²khai³xa²

yxau³sxã³ sa²si¹hã³ka³tu³ nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ yuh³xan¹ko³nãu³a² whã²na¹
a²yãu³ka³jxah¹lan²tu³ yxau²xai³la³kxi²nẽ³na³la².

11 Jã¹nxe³jut3su² ĩ³la³ka³ti³lxo³tẽ³kxe³su² nxe³te³nah¹lxĩ¹.
Txa²wã¹nũ³ka³txai²na² a²wãn³kxi³nũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² ĩ³kaix1so¹tũ³ka³txa²
ĩ³la³ka³ti³lxo³tẽ³lha²kxai³ a²wãn³kxi³nũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² Sũ³na²
wãn³txa² ĩ³ye³ũh¹nyhu¹ki³jau³nũ³ai²na² ĩ³la³ka³ti³lxo³tẽ³lha²kxai³
a²wãn³kxi³nũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² ha³lo²a² u²lxan¹ko³xai²na² ai³sxã³
wa³nũn³tũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³si¹jau³nũ³su² ĩ³la³ka³ti³lxo³tẽ³lha²kxai³
a²wãn³kxi³nũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³hau³ko³ti² ĩ³ye³kxi²sa²tẽ³i² nxe³si¹jau³nũ³su²
ĩ³la³ka³ti³lxo³tẽ³lha²kxai³ nxe²xai³nẽ³te²ju²hẽ³la².

12 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²ĩ²te²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wain³txi³
yxo²ĩ²kã²not3si¹hain¹jau³nũ³su² ĩ³hxi²kat1txa²lxĩ¹tu¹wa². Nxe³kxi³nũ³su²
Kris²tu³jah¹la² a²nũ²hũ³sxã³ yxo²ĩ²tũ³ka³txan²tu³ nxũ²kwai³lxũ¹nũ¹hain¹tu¹wa².

13 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ yxo²ĩ²yah³lxin¹jau³xain²txi³ yxo²ĩ²a¹jau³xain²txi³
nxe³tu¹wa². Je³su²jah³lo²su² Txa²wã¹sũ³na² A²ki³lha³lhxu² jau³jau¹xai²na²
wi¹la³la³kxi²ki³tu¹wa². Nxe³kxa²yu³su² hxi²kan¹txi³lon³ki³tu¹wa².
Nxe³te²kxa³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² yã¹nxe² kã²non³ki³tu¹wa².

14 Nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ wẽ³ha³lxa² yã¹nxe³ki³sxa³lho³la². Te²yã¹nxe²
na³vi²o²tẽ³na² yã¹nxe³ki³sxa³lho³la². A²nxe³tẽ³na² it3ta² ũn³kxa²
sa²ik3kxai²nãn²tũ³ na³vi²o²tẽ³na² kwa²sa²xai³li² kwa²sa²wa²lho¹xi² jã¹nxe²
nxe²xai³te²ju²hẽ³la². Te²yã¹nxe³jut3sũ³nxe² kã²ki³sxa³lho³la². Wãn³txa²
tah²yau³xai²na² ain³kxi²ki³kxai²nãn²tu³ ka²yãu¹ka²yãu¹jau³su² kxai²nãn²tu³
ain³kxi²ki³sxa³lho³la². Wãn³txa² ĩ³ki³ha¹kxi²nẽ³te³lhxã³ e³kxi²nẽ³lain¹kxan²ti³
hai³txi³ ain³kxi²ki³sxa³lho³la².

15 Nxe³yãn¹ta¹ a³lxĩ²waun¹nyhu¹sxã³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa³ so¹lxĩ³
e³kxi²ki³tã³la². Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ne³ka³nãu³ai²na² ne³kih¹nha²ki³kxa²
yã¹nxe³ki³tã³la². Nxe³jah¹la² yã¹nxe² kã²non³sxã³ ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³ki³tu¹wa².

16 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹nũ²a² yã¹nxe³hĩ³nx2na³la².
Txa²wã¹ka³ti³tã³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wã¹ne³ka³nãu³ai²na²
sa²yxo²wet1sxã³ wi¹lain³ki²sa²sain¹ta³kxi²nha²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹nũ²ai²na²
wi¹lain³ta³kxi²nha² wi¹wen²ta³ki² nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
Kris²tu³jah¹la² a²nũ²nãu³su² ki³tã³la². Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ne³kai²la¹wa².
Nxe³sxã³ sa²yxo²we¹ki³kxai²nãn²tu³ wi¹lhau³ko³nha²si¹nhẽ³kxai²nãn²tu³
a³lxĩ²waun¹nyhu¹i² nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹i² wi¹we¹kã²no³nyhu¹i²
nxe³hĩ³ki³tã³la².

Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² tah²lxĩ³ yxau²xai³ki³jau³su²

17 Kxã³nxai³tã² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yã¹nxe² kã²si³sxã³
yxau²hoh³yah³lxĩ³ta¹hĩ¹nhẽ¹la². Yxãn¹ta¹ te²yã¹nxe² kã²xi³yah³lxĩ³txa³hẽ¹la².
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wãn³txain²txi³ txa²wãn³txain²txi³
nxe³ya³nx2ta¹wa². A²nxe³tũ³ka³txai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xai²na² ko³nxe³ti³
ai³nhain¹te²ju²hẽ³la².

18 Au³txi³ wã²nxũ¹hai³nhain¹jau³xai²na² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta²
so¹lxĩ³ ai³nhain¹te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ai¹ni²
wi¹la³la³kxai¹nxã³i² nxai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wi¹lhĩn¹sxã³
yxau³nũ¹hain¹ju³ta³ u²sa²tã³ain¹na²hẽ³la².

19 Nxe³te³na¹ ko³nxe³ti³ kã²ain¹kxe³su² ha²ya³kxa² ĩ³ãu²lxai¹nxã³wa². Kwa²
yxo²ka³u³ka³nxe³txi³ e³kxi²ju³ta² so¹lxĩ³ kã²sa²tẽ³ain¹te²ju²hẽ³la². Ko³nxe³ju³ta²
so¹lxĩ³ yxo²kwai³nain¹te²ju²hẽ³la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxāi²nān²ta³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² te²yā¹nxe² kāi³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe² ī³tih³nxe³nx2ti³xa³tai¹ti²tu³wa².

21 Wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² txa²wā¹ha³lo²a² yxau³hī¹nai³tā¹jau³la³ wān³txi³khai³xai²na² ya²la³lyau³xan²tu³ aīn³so¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

22 Jā¹nxe³sxā³ kxā³nxān¹te² ī³nxai³tā² kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹te² ī³nxai³tā² ā³nā¹yah³lxin¹te²sin¹jai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ ha³ya³kxa²sin¹sxā³ kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². ī³ki³ha¹kxi²nx2ti³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³non³nxa²lxi³ha³ta²wa².

23 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxi³ we¹txa²lxi³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³sa²tē³nxa²lxi³tu¹wa².

24 Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txa²wē³ha³lxa² tah²lxi³ wet1sa²tē³ai¹na¹xā¹. Na¹ka³tu³ Txai²yā¹nxe³ sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Wain³ju³ta² kāi³sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Wi¹lhin¹sxā³ ī²sain¹tū¹xā¹. Nxe³nx2ti³jau³su² Txa²wā¹sū³na² sa²wet1sa²tē³nxa²lxi³na³la².

25 Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³a² a²nū²ka³na³ka³na³kxa² yā¹nxe³ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ ī³ki³ha¹kxi²jau³xa² ā³na¹hxa³jah¹lxi³hē¹la². Wān³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³kxi²nyha¹jah³lxi³hē¹la².

26 A²nū²a² ā³xa² ī³an³ta³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². Ka³nxa³hi²nxa³tā³lxa¹ ā³nhāu²no³jah¹lxi³hē¹la².

27 A²ta³a² kāin²te²a² a²nxū²kwai³wih¹nx2ti³ha³ta²wa².

28 A²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹te² ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ha²ya³kxa² kāi³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹sxā³ wxa²hxi²ki³khai³xai²na² wxa²no²la³kxi²sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² so¹lxi³ kāi³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxi³txa²te²na² ā³ne³kha²h²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ hxi²nū¹nū³hain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

29 Wān³txa² kō³nxe³jau³xa² wxa²yo²ai²na² ī³ye³sxā³ sa²yo²sai¹yah¹lxi³txa³hē¹la². Wān³txa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ ā³nhxi²nū¹nū³yha¹lxin¹jau³xa² so¹lxi³ e³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yo²wān³txa² ī³wi¹lhi¹nū¹nyhu¹ah³lxin¹tu¹wa².

30 A²wi¹lhi¹nai²li² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxi³nhī¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹khaix¹jah¹la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², txa²wā¹ē¹nāu³a² yxau³kxi²nē³te³lha³ka². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹ta³lun²nū¹nhē³ju³ta³nū³a² a³la³kxi²ton³nē³na³la². A³la³kxa²ti³lon³nē³lha²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nu¹ta²kxai³ ī³āin²ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la².

31 Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³txa³lxa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxū¹h¹ kwa²to³toh³lxi³ ī³xan³ta³kxi² ī³wā³lon³kxi² a²nū²a² ā³xa² ī³xan³ta³kxi² ī³kaix¹sxā³ ī³yo²xū³ni² a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹te³lhxā³ ī³ye³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hi² nxe³yah³lxi³txa³lxa².

32 Ā³na¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ye²nyhu¹i², ī³āin²ta³kxi²nyhu¹sxā³ a³lxi²nyhu¹i², nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nai²na² Kris²tu³jah¹la² hxi²kai²na² te²hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wxa²wa²su¹jah³lxi³hē¹la².

5

Txa²wā¹sū³na² a²wē³ha³lxi³lo³tē³jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Sū³na² kâi³kxa² yā¹nxe² kâi³jah³lxi³hē¹la².

2 A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxi¹jau³su² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Kxā³nxai³tā² Kris²tu³jah¹la² a³lxi¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ wā²nxū¹h¹lxi³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹h¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²si¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

3 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxi³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxin¹ju³ta² ā³na¹hxa³ti² kuh³lxa³thin¹sxā³ wā²nxū¹h¹ain³nyhah¹lxi¹ju³ta² ā³na¹hxa³ti² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² ha²ya³kxa² yxo²kwain³kxi²nha² nxe³jah³lxi³hē¹la².

4 Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² wxa²yxo²a² e³yah³lxi¹jau³xa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lxi³hē¹la². Kuh³lxa³thin¹jau³xa² e³yah²lxa³nha²kxai³ kwa²toh³lxi³jau³xa² kō³nxe³thin¹jau³xa² e³yah²lxa³nha²kxai³ kō³nxe³thin¹sxā³ ha²ya³ka³lxi³sa²jau³xa² e³yah²lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² wi¹lxi³kxi²jau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lxi³hē¹la².

5 Jā¹nxe³jut3su² kō³nxe³thin¹kō³xai²nān¹tū³ka³txa² yā¹nxe² kâi³yah³lxi¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² nxe³sxā³te²na² ha³lo²la³ ā³wih¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². Nxe³sxā³ a²nū²ai²na² kuh³lxa³thin¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² o²la³kxi²nyhu¹kxi³te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹sxā³ wā²nxū¹h¹ain³nha²ju³ta² kâi³kxai²nān²tu³ nxe³te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³kxi²nyhu¹kxi³te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la². A²nxe³te²na²:
— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³na¹nha¹. Nxe³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na² yen³kxai²na² a²sū³nu³lot3sxā³ sa²yxo²we¹jut3sū³nxe² yxau²xai³hī³nx2na³la².

6 A²nxe³te² he³la³kxai²na² Sū³na² i³xan³ta³kxain¹ju³ta³nū³a² yū²na³la². Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³ nxe³te²nāu³xa² i³xan³ta³kxain¹ju³ta³lon³tu¹wa². Nxe³kxe³su² wān³txa² kwa²toh³lxi³jau³su² ain³kxah¹lxi¹kxai²nān²tu³ i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

7 Nxe³ha²kxai³ te³xai²yā¹nxe² kâi³ū¹h¹ah³lxi³txa³hē¹la².

8 Kxā³nhxī¹nai³tā² ka³nxah³ti³hū³nxe² yxau²xai³lyah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Yxān¹ta¹ hī¹nai²na¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ ha²te¹te²hū³nxe² yxau²xai³lyah³lxi¹lxa². Yxah³lxi¹nha²kxai³ ha²te¹te²a² a²wēh³ha³lxa² yā¹nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

9 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² kâi³ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³ ten³yah³lxi¹nha²kxai³ a²ya³la³tu³ jau³xa² so¹lxi³ ten³yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Nxe³yah³lxi¹kxe³su² ha²te¹te²a² wē³ha³lxa² yā¹nxe² yxau²xai³lyah³lxi³hī³nx2na³lxa².

10 Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² i³wi¹lxi³ki²ki³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ kâi³ū¹h¹jah³lxi³hē¹la².

11 Ka³nxah³ta² kâi³ki³jut3sū³nxe² kâi³yah³lxi³txa³hē¹la². Kō³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta²la¹wa². Yxān¹ta¹ wi¹lxi³ain³nha¹jah³lxi³sā²nhē³la². Kō³nxe³kxai²nān²tu³ i³yau¹ū³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

12 A²nxe³te²na² hāi³a² kâi³ain¹ju³ta² kō³nxe³khai¹nxe³ha²kxai³ i³hen³txi¹nx2ta¹kxe³su² āu²li²to³nha²hī³na¹wa².

13 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² sa²ha²te¹kxai²nān²tu³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ e³la³nah¹lxi³te²ju²hē³la². E³la³nah¹lxi³kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² wi¹ta³nx2a² kō³nxe³ta³nx2a² a³ya³ti³hī³nx2na³la².

14 Te²yā¹nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Āu³xi²te²hũ³te² ĩ³nxai²na² txu¹lxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ya³lu²te²hũ³te² ĩ³nxai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi²sen³su² wxa²ẽ¹nũ³ai²na² ĩ³ha²te¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Jã¹nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² yxau²xai³sa²tẽ³yah³lxin¹kxa² ĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹la². A³la³kxi²nxa³te²yã¹nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Wi¹le³kxi²nha²te²a²yã¹lxah³lxi³hẽ¹la².

16 Ha³lo²a² wa³su³txi³ ha³nũ³hi²nẽ³na³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ wain³txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Wain³txi³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² yxo²ĩ²xa³te²nũ³xa² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³yah¹lxi³hĩ³nxa¹la². Ha³lo²a² kō³ton³na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

17 Kwa²toh³lxa³ti³su² yah³lxi³txa³hẽ¹la². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ten³sih¹nxa²ti³jau³su² a³la³kxi¹jxah³lxi³hẽ¹la².

18 Vĩn²yau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ wen¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². ĩ³na²sxã³ wen¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hin¹yah³lxin¹kxe³su² kō³nxe³ti³ kã²nõn³yah³lxi¹nha³ta²wa². Hã¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wxa²ẽ¹nũ³ai²na² aĩn³sa²tẽ³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

19 Jã¹nxe³te³na¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² wãn³txa² ĩ³hai³ni² ĩ²no³jau³xa² hain³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxi² wãn³txa² wi¹lxon³kxi¹nx2ti³jau³xa² ĩ³hai³ni² nxe²waun¹nyha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nũ³ai²na² ka³lih³nxa²lxi³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³wi¹lxo³kxi²nũ¹ah³lxin¹tu¹wa².

20 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la² ĩ³sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Ha³lo²a² ĩ²li³hxa³ju³ta² ĩ³ha¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² ĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li¹jah³lxi³sxã³ sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².

A²wẽ³sã¹yah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² wain³txi³yxau²xai³lain¹jau³su²

21 Kris²tu³jah¹la² ĩ³kãin²te²lon³si¹sxã³ yxau³sxã³ sa²nẽn¹kxi²kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³sa²kxai³ĩ³kãin²te²lon³si¹sxã³ yxau³yah³lxi³sxã³ sa²yxo²we¹ta²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

22 A²sxe³xa³ka³lxu³nũ³ĩ³nxai²na² te²yã¹nxe³sxã³:

— Kris²tu³jah¹la² a²sa³wit³su² na¹xa¹. Sa²yxo²we¹te²sa¹xa¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²wẽ³sã¹ah³lai²na² sa²yxo²we¹ta²xai³tain¹yah¹lxi³hẽ¹na². Nxe³na¹jau³su² nxe³ya³nx2ta¹xa².

23 Jã¹nxe³jut³su² a²wẽ³sã¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² ne³ti³hi¹kxah³lai²la¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³kĩ³nũ¹xai²na² ne³ti³hi¹tẽ³jah³lo²su² na³la². Nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² a²nũ²a²nũ³lo³kĩ³tã³la². Jã¹nxe³sxã³ Jah¹la²kxai³lu² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lai²la¹wa².

24 Te²yã¹nxe³jut³su² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³kĩ³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ĩ³kãin²te²lon³sxã³ yxau²xai³kĩ³tã³la². Nxe³kxi³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²sxe³xa³ka³lxu³nũ³xai²na² sa²kxai³lu² nxe³kxa² yã¹nxe² a²wẽ³sã¹ah³lo²khai³xa² ĩ³kãin²te²lon³sxã³ yxau²xai³lain¹txai²la².

25 Nxa²ha¹te¹ a²wẽ³sã¹yah³lo²nũ³ ĩ³nxai²na² wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² a³lxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² a³lxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi²nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wã²nxũ¹h¹lxi³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

26 Ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ ĩ³yau³xa² tẽ³sxã³ wxa²ho³kxi²sxã³ wxa²han³kxi²ti³nẽ³kxa² yã¹nxe³sxã³ Sũ³na²

wān³txi³su² te²kxai³lu² tah²lxi³ sa²we¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Sũ³na² wān³txa² sa²yo²wet¹lxi³ki³jau³sa³. Nxe³nē³te²ju²hē³la².

27 Nxe³ka³tu³kxā³nāu³a¹yo²tē³tu³ka³txi³ki³na¹xai²na²wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²nu¹txa² hxi²ki³kxai³lu² wā²nxū¹h¹ tah²lxi³ sa²we¹tē³ka³tu³ta¹:

— Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txi³su² nxe²e³kxi²nē³jau³su² nxe³nũ¹nhē³tu¹wa², Je³su²jah¹la²kxai³ a²ha³lo²a² ā³tī³ki³hī¹na²sa³. A²nxe³te²ki³na¹xai²na² hai³txi³ kō³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² yũ³nē³lxa³ha²kxai³ kã³in² khon³ti³nē³ju³ta² yũ³nē³lxa³ha²kxai³ i³kuh³lxa³ti³nē³ju³ta² yũ³nē³lxa³ha²kxai³ nxe²nē³lxa³lho³la². Nxe³yān¹ta¹ wi¹lhin¹khai¹nxe² a²nũ²a² ā³xa² hxi²kan¹ti³ kō³nxe³te²lo³tē³lxa³ha²kxai³ nxe²sa²tē³nē³tu¹wa².

28 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nāu³khai³xa² a³lxi²nha²kxa² yā¹nxe³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxi²na² a³lxi²nũ¹txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² i²li³te²na² a²sxe³xa³ka³lxi³khai³xai²na² a³lxi²kxai²nān²tu³ a²nũ²a²nāu³khai³xa² a³lxi²nũ³nhĩ³nx2na³la².

29 Jā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² a²sĩn³khai³xa²yo²kwĩn¹kxi²te²na² yũ³te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹nxe³sxā³ wi¹yai¹yha¹ha²kxai³ wi¹lhau³ko³tha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yo²tē³tu³ka³txa² wi¹lhau³ko³tũ¹te²ju²hē³la².

30 Kris²tu³jah¹la² a²nũ²nāu³sa²kxa²yā¹nxe³ki³tā³la².

31 Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na² txu¹ha² so¹nyhu¹te³lhxā³ nxe³kxai²nān²tu³ a²wĩ³na² ā³na¹i² a²hā³ka³nai²na² ā³na¹i² nxe³ka³tu³ a²sxe³xa³ka³lxi²na² so¹nũ²la² ā³nũ²kxi²sxā³ yxau³ya³tu¹wi¹. Ā³nũ²kxi²sxā³ yxau³ya³kxai²nān²tu³ a²nũ²ka³na³ka³na³te²hũ³nxe² yxau³ya³te²ju²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 A²nxe³jau³jau¹xu¹ta²na² i³hāi³kxi²nē³jau³xai²la¹wa². Hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³ta³lun²nē³jau³sxa³wa². Te²yā¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² yo²tē³sxā³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² kã³ũ¹hain¹ju³ta² wān³txa² hāi³jau³xai²la¹wa². Hxi²kan¹txi³ a³la³kxi²ki³jau³sxa³wa². Nxe³jau¹xa² e³kxi¹nx2ta¹wa².

33 Jā¹nxa¹jau³su² a²wē³sāi¹nāu³ i³nxai²na² wxa²nũ²khai³xai²na² a³lxi²nyha¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xai²na² a³lxi¹jah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxũn³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxu³nāu³ i³nxai²na² wxa²wē³sāi¹ah³lo²khai³xa² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹na².

6

A²wē³ha³lxa² a²wĩ³na² a²hā³ka³na² wain³txi³yxau²xai³lin³tain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ wē³ha³lxi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²:

— Sũ³na² wē³ha³lxi³su² na¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²wĩ³na² sa²yo²we¹txi² wxa²hā³ka³nai²na² sa²yo²we¹txi² nxe³jah³lxi³hē¹la². Ju¹ta²na² wain³na³la².

2-3 Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wĩ³na² wxa²hā³ka³na² wi¹kã³ũh¹xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹ta²na² kwa³na³nē³jau³xai²la¹wa². Sa²yo²we¹ki³kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²la²nha² yxau²xai³ki³tu¹wa².

— Sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²la²yhah¹lxi¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Sũ³na² wān³txu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xu¹ta²na² wi¹lhin¹ki³ju³ta²nũ³a² i³yau¹ũ¹nhē³jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², sa²yo²we¹ki³kxe³su² ha²kxai³la².

4 A²wĩ³na² ĩ³nxai²na²sa¹. Wxa²wẽ³ha³lxi³nãu³xa² ĩ³xan³txi³te²lot3jah³lxi³txa³hẽ¹la². Hã¹sxã³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³tih³nxe² wain³txi³ĩ³yau¹ũ¹hi² nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

Kwa²wa³ka³li³lon³kxi²jah¹la²a²wa³kxẽ³yah³la²yxau²xai³lya³jau³su²

5 Jã¹nxa¹jau³su² a²wa³kxẽ³yah³lo²lot3sxã³ yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²wa³kxẽ³yah³lai²na² txa²wã¹ha³lo²a² yxau²xai³te²na² wa³kxẽ³yah³lai²na² a²wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹sa²nẽ¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Kris²tu³jah¹la² wa³kon³kxi²yah³lxin¹kxa²yã¹nxe³sxã³ wxa²ha³lo²a² a²wa³kxẽ³yah³lai²na² wi¹wa³kon³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².

6 ĩ²nx2ti³hĩ¹na² so¹lxi³ wi¹wa³kon³yah³lxi³txa³hẽ¹la². ĩ²nx2ti³xa³kxan²ti³ wi¹wa³kon³jah¹lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² so¹lxi³ ĩ³wi¹lxon³kxi²sih¹nx2ti³jau³nũ³su² nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² a²wa³kxẽ³yah³lo²lot3jah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na²:

— Wain³txi³kã³a¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju³ta³nũ³a² so¹lxi³kã³a¹tũ¹xã¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

7 Nxe³kxa²yu³su² wi¹kã³yah³lxin¹kxa²yu³su² ka³lih¹nha²sxã³:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kon³kxi²na¹xã¹. Hai³txi³yuh³xan¹te²na² hxi²kan¹jah¹lai²na² so¹lxi³ wa³kon³kxin²nxa³xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

8 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ĩ²li³te²na² wi¹wa³kon³kxi²kxai²nãn²tu³ a²nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su² ũ³yho³hi²xi²tu¹wa². Kwa²wa³kon³kxi²jah¹la² tã³nxa² a²nũ²a² ã³xa² wa³kon³kxi²nxa³sxã³ kwa²yxau³jah¹lo²su² tã³nxa² ĩ²li³te²na² ũ³yho³hi²xi²tu¹wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²wa³kxẽ³yah³lo²lo³tain¹yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² te²yã¹nxe³sxã³ wi¹kã³tãu³lot3txa²lxi³kxa² yã¹nxe³sxã³ wi¹kã³ũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Kõ³nxe³ton³sih¹tain¹yah³lxin¹jau³su² e³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹tũ¹ka³txai²na² a²wa³kxẽ³yah³lain²txi³ wxa²wa³kxẽ³yah³lain²txi³ nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nũ²a² ka³na³ki² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ten³kxi²kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ³lxi³te²na² yã¹nxe³sxã³ ten³kxi²te²ju²hẽ³la².

Txa²wã¹sũ³na²hxi²ka¹tẽ³lha²kxai³wa²ni²li²nha²ki³jau³su²

10 Jã¹nxe³jut3su² txa²wã¹tã³yah¹lxi¹lxa². Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nũ³kxũn³te²a² si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³nũ³kxũn³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa². ĩ³hxi²ka¹ta²lxi³ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ nxe²kã³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa².

11 Kxã³nhxĩ¹nai³tã² a²nũ²ai²li² a²nũ²a² ã³xai²li²:

— He¹kxi²nyhu¹a¹tũ¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ wã²la² kan²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². Ũ³whi²kxi²nha²te²nũ¹ta²kxai³la¹ sãn²ta³ka³lo³a² ũ³ya³li³kũ¹nha²te²ju²hẽ³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hi³ki²a³li³khai³xa² ũ³si³wi¹nha²te²ju²hẽ³la². A²ha³la³se³nãn¹ka³lo³a² kan²ka³lo³a² ũ³ha³la³wih²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² a²nxũ²kwai³la³tĩh³na² ã³tĩ¹kxi²nha²te³lhxã³ haut3ta³ka² tã³nxa² hi³ki²a³la² tã³nxa² txo¹kxa²yan³txi³sa². Jã¹nxe³sxã³ a²yu³kxan¹ka³lo³a² ũ³yhu³wih²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxai²nãn²tu³ tĩh³na² ai³tĩh³na² u²lxi³ ai³kxan²ti³ wi¹lã³nxai³hĩ³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³lo³a² wa³tãu³wa³tãu³ka³lo³ai²na² hxi²tẽ³nha² nx-ain¹te²ju²hẽ³la². Hxi²tẽ³nha²kxai²nãn²tu³ a²kõ¹kõ¹nãu³xa² haut3txa² ha³nxeh³lxi³ka³txa² ã³na³nain¹kxan¹ti³ hai³txi³ txo¹hĩ³nx2nxa³wa². Jã¹nxe³sxã³ a²ne³ka³nãu³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ũ³nhe³hẽ¹nha²te²ju²hẽ³la², ĩ³ne³su²lhxã³

ĩ³ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³sa³. Jã¹nxe³sxã³ a²hxi²ka³nãu³a² hi³ki²a³la²
 kãin²ka³txa² tẽ³te²ju²hẽ³la², a²ko¹ko¹xa² so¹lxi³ wa³ka³ti³lo³lha³ka².
 Nxe³ka³tu³ hã²wxã³txa³ ã³nhe¹lxi³te³lhxã³ ai³ain¹te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²
 yã¹nxe³jut3sũ³nxe² a²ta³a² nũ³ka³txa² he¹kxi²nẽ³ju³ta² yũ³te²ju²hẽ³la².
 Nxe³kxe³su² wi¹la³non²ta³kxi²nẽ³ju³ta³nũ³su² sa²so¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la²,
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²sa³. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²ta³a² nũ³ka³txa²
 hxi²kan¹txi³ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxã³ wa³ka³ti³lo³txa²lxi³sxã³ we³nxa²lxi³xa³lho³la².
 12 Jã¹nxe³sxã³ he¹kxi²nẽ³te²na² hai³txi³ a²nũ²khai³su² ti³he¹nx2nxa³wa².
 Yxã¹ta¹ a²ta³a² a²hxi²kan¹te²nãu³xa² he¹kxi²nẽ³lha²kxai³ a²ta³a²
 kwa²nũ³kxũn³te²na² he¹kxi²nẽ³lha²kxai³ ka³nxah³ti³na² yuh³xai²nãn¹te²
 hxi²kan¹te²nãu³xa² he¹kxi²nẽ³lha²kxai³ oh³nãu³an¹te²a² a²ta³a² nũ³ka³txa²
 ko³nxe³khaix1te²nãu³xa² he¹kxi²nẽ³lha²kxai³ nxe³nẽ³te²nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹
 he¹kxi²nẽ³te²ju²hẽ³la².

13 Nxe³nẽ³lha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³hxi²ka¹tẽ³te²a² whã²na¹
 sa²so¹jah³lxi³hẽ¹la². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³te²nãu³xa²
 hai³txi³ wa³ka³ti³lo³txa²lxi³xa³lho³la². Hã¹nxe³sxã³ nũ³kxũn³sxã³
 yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

14 Nũ³kxũn³sxã³ yxau²xai³te²na² so³ta²to²khai³su² te²ju²hẽ³la².
 A²nxe³jah¹lo²kxai³la¹ sĩn²ta³ka³lo³ai²na² tẽ³kxai²nãn²tu³ a²wã²la²ka³lo³a²
 sa²si³nũ³nha²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ a²ya³la³tu³jau³xa²
 wain³txi³ sa²yo²we¹ta²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ a²ha³la³san¹ka³lo³a²
 kwa³thi³la³ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³
 wain³te²lo³nha²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

15 Jã¹nxe³sxã³ so³ta²to²jah¹la²kxai³lu² a²yu³kan¹ka³lo³a² wi¹ka³lo³a²
 ã³yũ³wi¹nha²kxai²nãn²tu³ wi¹lã³nxai³te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³
 wãn³txa² hãun²jau³xa² tẽ³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

16 Nxe³kxa²yu³su² so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a²
 wa³tãu³wa³tãu³ka³lo³a² hxi²tẽ³nha²sxã³ ai³lain¹te²ju²hẽ³la². Ai³lain¹te³na¹
 a²nũ²a² an³txi³te²na² yxau³son³kxi²kxai²nãn²tu³ ha³nxe²a² ĩ³tho³xa²
 ã³na¹kxi²kxai²nãn²tu³ kwa³thi³la³ka³lo³ai²li² ã³non²ta³kxi²nha²te²ju²hẽ³la².
 Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ nxũ²kwai³lxũ¹txi³ Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²jah³lxi³hẽ¹la².
 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³te²a² a²ta³a² ã³ke³tũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³
 hxi²kan¹txi³ sa²yo²we¹jah³lxi³hĩ³nx2nxa³la².

17 Jã¹nxe³sxã³ so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a² ne³hẽ¹nha²te²ju²hẽ³la².
 Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²ta³ai²li²
 hxi²kan¹txi³ ka³te³na² wi¹tãu³la³ sa²sai¹kxi¹nx2ti³hĩ³nx2nxa³wa².
 Jã¹nxe³sxã³ so³ta²to²jah¹lan²tu³ hi³ki²a³la² kãin²ka³txa² tẽ³sxã³
 he¹kxi²nyhu¹te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ĩ³tih³nxe³nx2ti³hĩ³nx2na³la².

18 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² ten³yah³lxin¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na²
 ĩ³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nũ²nx2sxã³
 yxau³ya³nx2ti³sxã³ ĩ³ye³sa²tẽ³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Ye³te³nxe²
 yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

— Hxi²kan¹sa²nxa³nha¹. ã³a¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ĩ²li³te²na²
 wxa²sa²wa²lho¹xi²kxai²nãn²tu³ nxũ²kwai³lxũ¹si¹jau³su² Sũ³na²
 e³kxi²txain¹yah³lxi³to³hẽ¹la².

19-20 Te²yã¹nxũn³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²yah³lxin¹tãu³a² kãĩ³a¹ju³ta²
 e³kxi²txain¹nũn³yah³lxi³hẽ¹la². Kãĩ³a¹ju³ta²sa¹, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

kxã³nhxĩ¹nai³tã² hãĩ³jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ hĩ¹nai²na²
 hãĩ³jau³xai²na² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³si¹sa²jau³su² ĩ³sa²si¹hã³sain¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³ wãn³txai²na² ĩ³yau¹ũ³nx²lxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹
 ũ³tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³la². Ũ³tĩ¹kxi²sain¹sxã³ kwa³thi³lĩh³na² tẽ³sxã³
 sa²hxi²tai³kxi²sain¹na²hẽ³la². Nxe³tai¹ti²tu³wa². Nxe³sain¹kxan²ti³ wãn³txa²
 ha³ya³kxa³lxi³su² jau³xa² ĩ³yau¹ũ¹hain¹nx³lho³la². Nxe³na¹ha²kxai³
 Sũ³na² e³kxi²yah³lxin¹tãu³a² ĩ³yau¹ũ³sxã³ ĩ³hxi²ka¹tũh¹sa²jau³nũ³su²
 ĩ³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ txa²ha³tã³nx²ã³ne³wxe³si¹nx²lxa¹jau³su² Ti³ki²kah³la²
 ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nx²lxa¹tu¹wa². Txa²wã¹lon³yah³lai²la¹wa². A³lxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa².
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wãn³txa² wi¹lhit1sxã³
 sa²yxo²we¹jah¹lo²su² na³la². Wãn³txa² kãĩ³a¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹
 ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³tu¹wa².

22 Nxe³jau³nũ³ai²na² so¹lxi³ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³
 txai²na¹xai²na² ha³lo²a² yxau²xai³sĩ¹na¹ju³tai²na² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³tu¹wa².
 Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³ nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³nũ³tu¹wa².

23 Nxe³nx2ti³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³te²na²
 sa²kxai³lu² a³lxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ ã³nhãu²no³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²
 yũ³ha²kxai³ yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³sih¹nx2ti³jau³su²
 ten³sa³nha²wa².

24 Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³ ya²la³tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txi³ a³lxi²sa²tẽ³yah³lxi³te²si¹lxa².
 Nxe³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² Sũ³na² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².
 Jã¹nx¹jau³su² jau¹xai²li² nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lun²na¹wa².

Filipēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² Ti³mo²jah³la² nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³li³su²sī¹na¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ ai³sī¹na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sī¹na¹wa². Nxe³sī¹na¹ha²kxai³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² wãn³txa² ũ³wha²li¹lhã³ ũ³hũ²xai³nx2ti³sī¹na¹wa². Fi³li³po²thĩ³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² ĩ³nxa², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹tũ³ka³txi³su² te² ĩ³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxa² nxe³yah³lxin¹te² ĩ³nxa² ain³kxi¹sah¹li³hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² a²hxi²kan¹te²nãu³xa² ain³kxi² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ²ũ³te²nãu³xa² ain³kxi² nxe³sah¹li³hẽ¹la².

2 Nxe³nha¹ha²kxai³ Txa²wã¹wĩ³na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lai²na² nxe³ya³sxã³ kãin² thãĩ³ti³la² a³li¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²li³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³ya³sa³nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²jau³su²

3 Wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ĩ²xi¹nx2ti³to³ha¹kxai²nãn²tu³ hãĩ¹nxe³to³ta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²to³ha¹wa².

4 Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²na¹tãu³a² wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² hãĩ¹nxe³ti³ ĩ³nxai²na² e³kxi²to³ha¹wa². Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²na¹tãu³a² ka³lih³kxi²la²nha²sxã³ e²kxi³to³ha¹wa².

5 A²wi¹lhĩ¹nai³tã² kwẽn¹ta² wxã³sxã³ ĩ³hen³txi³nx2ta¹hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³nx2ta¹hĩ¹nai³tã² ã³non²ta³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ te²yã¹nxe³sah³li¹nhẽ¹la². A²nxe³ju³tai²li² ka²li¹sah¹lxin¹nha²wa².

6 Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wxa²ẽ¹na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ ã³non²ta³kxi²xai³sxã³ sa²hau³ko³ta³lun²nxa²li³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxĩ²sxã³ wa³li²tãu³a¹ sa²hau³ko³ta³lun²nxa²li³tu¹wa². Ju¹tai²li² ya²la³lai²la¹wa². ĩ²te²sa¹wa².

7 Txa²ẽ¹nãu³ai²na² ĩ²xi¹nx2ti³to³ha¹wa². Kxã³nhxĩ¹nai³tã³ yãn³ta² tĩ¹kxi¹sai¹nxa³hĩ¹nai³tã² wa²su¹wa²su¹yxau³na¹hĩ¹nai³tã² ã³non²ta³kxi²sah¹li¹nha²kxai³, hã²wxãn³txa³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹hĩ¹nai³tã² ã³non²ta³kxi²sah¹li¹nha²kxai³, sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ya²la³lyau³xa² wxi²kan¹txi³ ĩ³tih³nxe³ai¹na¹hĩ¹nai³tã² ã³non²ta³kxi²sah¹li¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ĩ²ai¹nxa³te²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹si¹ha¹jau³su² ĩ³ye³kxai¹na¹hĩ¹nai³tã² ã³non²ta³kxi²sah¹li¹nha²kxai³ nxe³sah¹li¹nhẽ¹la². Jã¹nxe³sah³li¹lxa². Nxe³sah¹li¹nha²kxai³ a³li²nx2ta¹ju³ta² wain³na³la².

8 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³li²sa²na³la². Txa²ẽ¹nãu³ai²na² whãĩ²na¹ au³txi³ a³li²sa²tẽ³sa²na³la². A³li²sa²kxa² yã¹nxe² a³li¹nx2ta¹wa². Ya²la³tu³ a³li²khaix1nxe³nx2ta¹wa². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² e³kxi¹nx2ta¹wa².

9 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²na¹tãu³a² nxe² e³kxi²na¹te³nah¹li¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Fi³li³po²thĩ³na² yxo²ĩ²nxain¹tũ³ka³txa² a³li²nxain¹na³li¹. Nxe³ju³ta² ã²la² kãĩ²non³sxã³ kãĩ³ũh¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ai¹nĩn¹ka³tu³ wxa²wãn³txa² ã³ne³wxe³nũh¹nxain¹ju³ta² ã²la² kãĩ²no³nha²kxai³ wxa²wãn³txa² a²si³yxau³jau³xa² wxi²kan¹txi³ a³la³kxi²nũ¹nha²kxai³ nxe³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² e³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxa¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²to³ha¹wa².

10 Jā¹nxe³sxā³ Fi³li³po²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na²
 nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² i²sxā³ sa²so¹yah³lxin¹tu¹wa².
 Hā²wxān³txa³ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ ko³nxe³ti³
 kǎi³yah³lxin¹ju³ta² yū³nx2ti³xa³ha²kxai³ ha³lo²a² i³āu²lxin¹nx2ti³ju³ta²
 yū³nx2ti³xa³ha²kxai³ nxe³nx2ti³tu¹wa².

11 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
 wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² ā²la² kǎi²non³sxā³
 ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹kī³jau³su²

12 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa².
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ā²la² kǎi²non³sxā³ ha³tā³nxe³na³la².
 Khāuh³lxa³tot3sain¹kxan²ti³ wān³txai²li² wi¹la³ ha³tā³nxe³nha³la².

13 So³ta²to² nū³kā³txa² i²yxau³nū¹sain¹tū³kā³txa² a³la³kxi²nūh¹sain¹na³la².
 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹ta¹ha²kxai³ kxā³kxai³ ū³tī¹kxi²sain¹ju³ta²
 a³la³kxi²nūh¹sain¹na³la². Nxe³sain¹kxe³su² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ i²sain¹na³la².

14 Nxe³ha²kxai³ yxo²i²tū³kā³txa² i²sai¹nha²kxai³ tī¹kxi²nha²sxā³
 yxau³na¹ju³ta²kxai³ i²sai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu²
 i³nxū²kwai³lxū¹nyhain¹na²hē³la². i³nxū²kwai³lxū¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² kǎin²i³hen³txain¹na²hē³la². Hai³txi³kon³ton³tai¹nxa³hē³la².

15 Ha³tih³xan¹tū³kā³txai²na² i²sai¹nha²kxai³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ai¹na¹tū¹xā¹. Wxi²kan¹khai¹nxe³sxā³
 Pau²lah³la² ā³sen³sai¹a¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe³nyhai¹nha²na²hē³la².
 Nxe³kxa²yu³su² i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxi²nyhai¹nha²na²hē³la².
 Nxe³nyhain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹na³la². Nxe³yān¹ta¹
 nū³kā³txi³ ā³xai²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² i³ka³lit3ju³ta² so¹lxi³ kǎi³a¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe² Sū³na²
 wān³txa² wi¹lhin¹sxā³ i³hen³txain¹na³la².

16 A²nxe³tū³kā³txai²li² a³lxi²sai¹nha²kxai³ nxe² kǎi³ū¹hain¹na³la².
 Txa²wā¹sū³na² i³kaix1so¹sa²ju³tai³tā² i²sain¹na³la². i²sxā³ i³kaix1so¹sa³ha²kxai³
 sxi²ha² kan²thi³na² ū³tī¹kxi²sxā³ wxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² ya²la³lyau³sa²kxe³su² wxi²kan¹txi³ i³tih³nxe³na¹ju³ta² a²yo²ha³kxa¹
 Txa²wā¹sū³na² kwa³na³si¹sa²jau³su² i²sain¹na³la².

17 Nū³kā³txi³ ā³nū³kā³txin³na² e³kxi¹nx2ta¹tū³kā³txin³na² hi²sen³su²
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ko³txi³ i³hen³txain¹na³la², ā³sen³sai¹ain¹te³lha³ka².
 Nxe² kǎi³ain¹kxe³su¹:

— Pau²lah³lai²li² tī¹kxa² wxe³ain¹tāu³a² khāuhx3nha²ju³ta²
 kǎi²not3ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. A²nū²a²nāu³xa² txa²wān³txa² so¹lxi³
 ain³kxi²sain¹sīn¹kxai²nān²tu³ Pau²lah³la²kxai³ i³āin²ta³kxain¹tū¹xā¹.
 A²ē¹nān¹jau³la² ain¹na³la².

18 Nxe³sain¹kxan²ti³ i³āin²ta³kxi²nhā²nxa³wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 ā²la² kǎi²non³sxā³ ha³tā³nxe³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Ko³te³ain¹tā³nxa² wain³txi³
 e³ain¹tā³nxa² nxe³kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ha³tā³nxe³na³la². Ju³tai²li²
 ka³li³sa³nha²wa². Ka³li³sxā³ yxau²xai³la¹tu¹wa².

19 Jā¹nxe³na¹ju³ta² kan²txi³ tī¹kxi²sain¹ju³tai²li² ye³jen¹na²
 ā³wa²su¹kxi²sa³tu¹wa². Wxa²nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² kǎin²
 i³ye³kxi²yo²nūh¹sah³li¹nha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² A²yāu³ka³jxah¹la²
 ā³non²ta³kxi²sa³ha²kxai³ nxe³sa²kxe³su² ā³wa²su¹kxi²sxā³ yxau³na¹tu¹wa².
 Tī¹kxi²sain¹thi³na² a³li³a¹tu¹wa².

20 Txa²ē¹na² au³txi³ ten³sa²kxe³su², Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³sa²nēn¹kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Ka³ten³su² yxau³na¹jut³su² ta³nxa² ya³lu²na¹jut³su² ta³nxa² nxe³na¹kxan²ti³ txa²nū²nāu³xai²na² whāi²na¹ ī³ya³lo³txi³khaix¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³sa²nēn¹kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Ī³nxū²kwai³lxū¹txi³hxai²na¹kxai³ jā¹nxa¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Hxi²tha²on³sxā³ ā³na¹nxa³lho³la². Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

21 Nxe³sxā³ txai²na² sa²kxai³lu² hin¹sxā³ yxau³na¹tāu³a² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹ta¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Yxān¹ta¹ ya³lu²na¹kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹la³ yxau³hī³na¹wa².

22 Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² hin¹sxā³ yxau³na¹kxai²nān²tu³ wi¹kāi³a¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ īh¹nxe³nah¹lxon³ku². Ka³ten³su² yxau³na¹ta³nxa² ya³lu²na¹ta³nxa² nxe³hī³na¹te²la¹ku². Nxa¹nha²wa².

23 Ju³tha¹li¹ ī²sxā³ sa²so¹na¹ju³ta² yū²na³la². Txa²hi¹nxai³la¹ju³ta² ā³na¹sxā³ Kris²tu³jah¹la² yxau³ju³ta² ā³wi¹hū³ha¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nha²wa². Wi¹kāi²no³nhī³nx²na³la².

24 Nxe³yān¹ta¹ ā³non²ta³kxi¹nx²ta¹ju³ta³nū³a² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² āh¹ hi¹nxai³la¹tu¹wa².

25 Nxe³na¹ju³ta² a³la³kxi²na¹jau³su² āh¹yxau³ya³nx²ta¹tu¹wa². Yxau³ya³nx²ta¹kxe³su² kāi²non³yo²i²si¹nx²ta¹jau³su² ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² au³txi³ kāi²non³ ka³lih³si¹nx²ta¹jau³su² ha²kxai³ yxau³ya³nx²ta¹tu¹wa².

26 Nxe³sxā³ wā³li²sxā³ ī²xi¹nx²ta¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ kāin² ka³lih³yah³lxin¹tu¹wa². Sxi²ha² kan²thi³na² a³li³sxā³ ī³xi²na¹ju³ta³nū³a² ī²sah¹lxi¹nha²kxai³ ka³lih³nx²ta¹lx³tu¹wa².

27 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yo²wet¹sxā³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxā³sī²nx³ti³ta³nxa² wxā³sī²nx²ti³nx³ta³ta³nxa² nxa¹kxan²ti³ wxa²ha³ta³nxa² ain³kxi¹nx²ta¹tu¹wa². Ā³ten³nx²ta¹lx³ju³ta³nū³a² a²nū²a² ka³na³ka³na³te²hū³nxe² ain³kxi²nha² hin¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² ain³kxi¹nx²ta¹tu¹wa². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wain³txi³ ā³non²ta³kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi², Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yo²i²yah³lxin¹jau³xa² a²nū²a² yo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³nyhu¹i² nxe³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² ain³kxi¹nx²ta¹tu¹wa².

28 Wxa²ko¹ko¹nū³ka³txa² Sū³na² wān³txa² yo²i²xa³tū³ka³txa² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹la². Yuh³lxah²lxan³kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²li² Sū³na² wān³txai²na² sa²yo²ā³ain¹kxe³su² ko³nxe³ti³ kāi³nha²ju³ta³nū³a² ī³yī¹li²jau³nū³a² so¹lxi³ e³lxah¹ a³la³kxain¹tu¹wa². Te²yā¹nxū³sxā³ wxāi²na² sa²kxai³lu² ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū³yah³lxin¹kxe³su² e³lxah¹ a³la³kxain¹nū³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² kāi³ūh¹nx²ti³tu¹wa².

29 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yo²i²yah³lxin¹ju³ta² ī³hxi²ka¹txa²lxi³na³la². Yo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹nx³te²nāu³xa² kwī²ti³ti³hi¹txa²lxain¹kxe³su² yū³yah³lxin¹tu¹wa². Ju¹ta²na² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² ten³ju³ta² ā³kāi³te²ju²hē³la².

30 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹nx³te²nāu³xa²kxai³lu² khāuh³lxa³ti³sain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sain¹to³nha³la². Nxe³sain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³ti³nx²tain¹nū³tu¹wa², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³yah¹lxi¹nha²kxai³la².

2

Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹khaix¹nxe³nha²ju³ta² ā³na¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ĩ³nxū²kwai³lxi¹nūh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ain³kxi²nha² hin¹yah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa².

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ain³nha² sa²ha³te¹jah³lxi³txa³hē¹la². A³lxi²sa²tē³nyha¹jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ka³na³ka³na³ju³ta² yā¹nxe² ain³kxi²nha² hin¹jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ka³na³ka³na³ju³ta² yā¹nxe² o²la³kxi²nha² kāi³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kāin²ka³lih³ti³sah¹lxin¹tu¹wa².

3 Wxa²yan³txi³nū³a² so¹lxi³ o²la³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Toh³lxa² e³sxā³ kwa² kāin²ki³lxo³xah³lxi³txa³hē¹la². Win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² ĩ³ye³ū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wxa²e¹nāu³ai²na²:

— Hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹ai¹na¹xā¹. Nxe³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la².

4 Wxa²yan³txi³nū³a² so¹lxi³ ĩ²sxā³ kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². A²nū²a² ā³xa² a²yan³txa² ĩ²sxā³ ā³non²ta³kxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

5 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ain³nha²hxai²kxai³ jā¹nxa² ain³nha¹jah³lxi³nū³nhē¹la².

6 A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³nu²khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² a²nū³kxūn³ju³ta² hāix1te²ten³ti³ya³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ya³kxan²ti³ wā²nxūh¹ ĩ³nū³kxūn³te³lhxā³ o²la³kxi²nha²ya³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

7 Nxe²nxa³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³nu²khai³su² kxan²ti³ wā²nxūh¹ nū³kxūn³khai¹nxe³kxe³su² ā³na¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la² a²nū²a² kwa²wa³ka³lxi³lon³te²a² wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²khai³hū³nxe² yxau³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nū²khai³su² ye²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

8 A²nū²khai³su² ye²nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² sa²yo²we¹sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Sa²yo²we¹ton³sxā³ kāi³ta¹ ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³kxan²ti³ sa²yo²we¹txa³kxe³tu³ yū³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ ũ³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² sa²yo²wet1sxā³ ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² tē³sxā³ kāin²ti³hit1sxā³ a²ĩ³lxi³la² kāin²khaix1nxe³jau³xa² ĩ³yī¹li²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā²la² kāin²te²a² ĩ³lxa² ĩ³kāi²not3sa²so¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Nxe³sxā³ kāin²ti³hi¹tha²kxai³ oh³xan¹tū³ka³txa² ha³kxa¹ yuh³xan¹tū³ka³txa² ha³kxa¹ ya³lun¹txi³tū³ka³txa² ha³kxa¹ ā³ka³ti³wxe³nūh¹hain¹sxā³ sa²nēn¹kxain¹tu¹wa².

11 Nxe³sxā³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²khai³xai²la¹wi¹. Txa²wā¹sū³nu³khai³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ĩ³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹tu¹wa².

Hi³ka²ta²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²ki³jau³su²

12 Jā¹nxa¹jut3su² ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A³lxi¹nx2ta¹wa². A²kxā³nxa² yxau³ya³nhē³lhī¹nai³tā² txa²wān³txa² wain³txi³ sa²yo²wet1sah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ u²lyxau³na¹tāu³a² kxan²ti³ sa²yo²wet1sah¹lxi³hē¹la². Ā²la² kāi²non³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² wi¹lī²jah¹lxi³hē¹la².

13 Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² a²ten³kxi³nũ³a² kãi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³nhi²ka¹txa²lxī³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³

sa²yxo²wet¹jah³lxī³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² ka³li¹jah¹lxī³hĩ³nxa¹lxa².

14 Wa³ka³lxa² kãi³yah³lxin¹kxe³su² i³kwai²kxi²sxā³ kãi³yah³lxī³txa³hē¹la². Kwa²
 i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxah¹lxī³txa³hē¹la².

15 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta³la³
 yũ³yah²lxa³nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹ju³ta² so¹lxī³ yũ³yah³lxī¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxin¹tu¹wa². A²nũ²a²nāu³xa² Sũ³na² wān³txa² te³nai¹nxa³te²nāu³xa²
 a²wān³txai²na² wai³nxa³jau³xa² e³ih² i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³te³lhxā³
 o²la³kxi² nxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na²

wē³ha³lxī³syah¹lxī¹nha²kxai³ wi¹ju³ta² so¹lxī³ kãi³jah¹lxī³hē¹la².
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Hi³ka²ta² sa²kxai³lu² sa²ko¹kot¹sa²tē³te²ju²hē³la².
 Jā¹nxe³kxa² yā¹xah³lxī³hĩ³nxa¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² yuh³xai²nān¹te²a²
 Sũ³na² wān³txa² te³nai¹nxa³te²a² wān³txa² wain³jau³xa² ka³ten³yau³xa²
 i³yau¹u³yah³lxī¹nha²kxai³ sa²ko²ko²kxain¹yah³lxī³hĩ³nxa¹lxa².

16 Nxe²kãi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² ko³nxe³ti³
 kãi³ki³ju³ta² yũ³ta³nxa² yũ²nxa³ta³nxa² a³ya³txi²tāu³a¹ nxe³hī¹na¹
 ka³li¹ti³sah¹lxī³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³sah²lxin¹ka³tu³ta¹ kãi³ūh¹nx2ta¹ju³tai³tā²
 wa³kon³kxi¹nx2ta¹ju³tai³tā² Kris²tu³jah¹la² i²sxā³ i³ye³kxi²sain¹tu¹wa²:

— Kwa²hāi¹nxe² kwa² hxi²tha³nhxa²nxa³hē³li¹. Nxe³sain¹tu³wa².

17 A²nũ²a² Sũ³na² wān³txa² we¹txa³te²nāu³xa² su²lhā³sai¹nha³ta²wa².
 Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³kxa² hxat³sa²sxā³ su²lhā³sai¹nha³ta²wa², Sũ³na²
 wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³la². Jā¹nxe³sain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³
 ka³li³ha¹tu¹wa². Sũ³na² a²ten³jut³su² we¹ta¹kxe³su² i²sain¹kxai²nān²tu³
 Sũ³nu²kxai³lu² wi¹lxo³kxi²na¹tu¹wa².

18 Te²yā¹nxe³sxā³ i³ka³li³ha³sah¹lxī³nũ³nhē¹la², su²lhā³sain¹kxan²ti³na².

Ti³mo²jah³la² E³pa³fro³ti²jah³la² sxā³ wxā³nũn³jau³su²

19 Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i³hxi²kat¹sa³kxai²nān²tu³
 Ti³mo²jah³lai¹tā² i²nx2ti³te³lhxā³ i³sa²si¹hā³a¹tu¹wa². Nxa¹kxai²nān²tu³
 wxa²ha³ta³nxa² ain³kxi²nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²nx2ta¹kxai²nān²tu³
 i³ya³lo³ti²sah¹lxin¹tu¹wa².

20 Nxe³sxā³ txa²sa³wi³ha³lxī³nā³nāu³xa² jah¹la² so¹lxī³ wi¹la³non²ta³kxi¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
 A³lxī¹nx2ta¹kxa² yā¹nxe² a³lxī¹nx2ti³na³la².

21 Txa²sa³wi³ha³lxa² ā³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²wa³ka³lxa³yan³txa² so¹lxī³
 te³nain¹na³la². Yxān¹ta¹ jah¹la² ti³he¹nx2nxa³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 sa²yxo²wet¹sxā³ kãi³ju³ta² ten³na³la².

22 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yxo²ā³xa³tai¹ti²tu³wa². Wi¹kãi³ju³ta² so¹lxī³
 o²la³kxi²tai¹ti²tu³wa². A²wĩ³nu²su² a²ki³lha³lhxu² wi¹wa³kon³ya³te²ju²hē³la².
 Nxe³kxa² yā¹nxe² jah¹lai²na² txai²na² kãi³ya³ha¹wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² i³hen³txi³ya³ha¹tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²li² i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

23 A²nxe³jah¹lai²li² Ti³mo²jah³lai¹tā² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa².
 Sxi²ha² kan²thĩ³na² tĩ¹kxi²ta³lun²sain¹ju³ta³nũ³a² txa²nũ² i²sān²sxā³
 i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa².

24 Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²kxai³lu² wxā³sĩ²nx2ta¹ju³ta² yau³son³na³la².
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i³hxi²kat¹sa³kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ wxā³na¹tu¹wa².

25 Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wā¹lon³yah³lai²na² E³pa³fro³ti²jah³la²
 i³sa²si¹hā³xi²nũ³na¹tu¹wa². So³ta²to²jah¹lai²la¹wa². Wi¹wa³kon³kxi²ya³sain¹na²hē³la².
 Nũ³kxūn³txi³ o²la³kxi²ya³sain¹na²hē³la². A²kxā³nxa² ā³non²ta³kxi²si¹sxā³
 i³sa²si¹hā³ūh¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Hī¹na² ā³na¹ū³xi¹nx2ta¹tu¹wa².

26 A²nxe³jah¹la² i²nxa²lxi³ju³ta² ten³khaix¹nx²na³la². I³ton³kxi²ju³tai³tā² ain³kxah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³kxah¹lxi¹nha²kxai³hxi²waun³ta³kxi¹nx²ti³ta¹hē¹la².
 27 Ya²la³tu³ i³ton³khaix¹na²hē³la². Ya³lu²ti³ten³khaix¹na²hē³la².
 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tā²hē³la².
 Nxe³kxa²yu³su² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot³sa²nū³nhē¹la². Nxe³sxā³ ya³lu²si²hain¹ke³la³te²kxai³ ā²la² kāi²non³sxā³ i³āin²txi³khaix¹sa²hī³nx²na³la².
 Yxān¹ta¹ ti³he¹nxe²nxa³hē³la².
 28 Nxe³na¹jut³su² i³sa³si¹hā³ūh¹xi¹nx²ta¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nha²wa².
 Nxe³na¹kxai²nān²tu³ i²ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi¹nx²ti³tu¹wa².
 Nxe³sxā³ i³āin²ta³kxi²sa²ju³ta² ā³wa²sut¹sa³tu¹wa².
 29 i³xi²kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² yxo²i²nū³nha²kxai³ txa²wā¹lon³yah³lai²la¹wa². Jah¹la² yāx¹te²he³la³ka² wi¹lhen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².
 30 Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ ya³lu²te³lhxā³ nxa²hē³la². Wxāi²na² wxā³sxā³ ā³non²ta³kxi²sah²lxin¹kxe³su² hxi²kan¹yah³lxa³nha²kxai³ ā³si³wē³no³txa²lxi³na²hē³la².

3

Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³yxo²i²kī³tā³la²

1 Jā¹nxe³jut³su² nxe³nx²ta¹wa². Txa²wā³tā³nāu³xāi³. A³lxi¹nx²ta¹nha²wa².
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ā²la² kāi²non³sxā³ i³ka³lih³kxi¹nx²ti³ju³ta² ten³nxa²lxa¹nha²wa².
 Ā²la² ū³wha²li¹lye¹nx²ta¹la². Nxe² i³yau¹ū³xi¹nx²ta¹kxai²nān²tu³ āu²li²sa²nxa³nha²wa². Wi¹lhin¹sxā³ yxau³si¹nx²ta¹jau³su² ū³wha²li¹lye¹nx²ta¹wa².
 2 Ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² wi¹lī²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹la². i³ki³ha¹kxi¹nx²ta¹nha³ta²wa².
 i³lxa³thin¹ti³he¹xai¹nxa³wa². A²nū²nāu³ai²na² ū³whi²lho¹nha²sxā³ ū³kho³nyhain¹na³la².
 3 A²kxā³nhi¹nu¹ta²na² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² kwa³na³nē³jau³xai²li² ā³si³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ in³txa² wāi³lxa² wē³sa² tē³sxā³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹si¹nhē³jau³su² e³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³jau³xu¹ta²na² txa²wā¹kxi³na¹xai²na² so¹lxi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³kī³na¹xai²na² so¹lxi³ wain³txi³ sa²yxo²we¹kī³tā³la². Sa²yxo²we¹kī³kxan²ti³ yen³kxa² ā²la² wi¹khai¹nxe³te²a² yū³kī³tā³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹tē³lha²kxai³ Sū³nu²kxai³lu² sa²nēn¹kxi²kī³tā³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³kxi²nē³lha²kxai³ ka³li³sxā³ yxau³kī³tā³la². Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² hai³txi³ yxo²i²kī³sxa³wa².
 4 Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² yxo²i²kī³ke³la³te²kxai³ txai²li² ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ yxo²i²hī³na¹wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹ai¹nhī³na¹wa².
 5 Txa²wē³sī¹na² txo¹na¹hī¹nai³tā² kwēn¹ta² a³li³la¹ha¹hī¹nai³tā² a³la²ni²sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²ju³ta² hau³hau³kon³sxā³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹sa³na²hē³la². I³sa³e²ah¹lo²sa¹wa². Nxe² a³li³lah¹sxā³ txon¹jah¹lo²su² te²sa¹wa². Bēn³ja³mī² nū³ka³txi³yah³lo²sa¹wa².
 Txa²wī³na²nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ E³bre²a² nū³ka³txi³nāu³sain¹na³la².
 Nxe³nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² sa²yxo²we¹kxe³su² a²ha³tih³nū³ka³txai²li² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³sa¹wa².
 6 — Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² wain³txi³ kāi³a¹tū¹xā¹.
 Na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² khāuh³lxa³tin³txai¹na¹hē³la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³nē³jau³xai³tā² wā³ko³nxa³te²tu³

sa²yo²we¹thxai²na¹hē³la². A²nũ²a² i²li³te²la³ hxi²kan¹txi³
kō³te³kxi²sa²nxa³hē¹la². Jā¹nxe³te²su²hxai²na¹hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³na¹hī¹na¹
yen³kxai³tā² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³na¹a¹hē³la².

— A²kxā³nxa² a³li²ti³ tē³a¹hē³na¹. Na¹jau³su² hī¹na² yxo²kwain³te²txā³wa².

8 Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ yen³kxa² ā²la² wi¹te²a² so¹li³ ten³te²sa¹wa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la²
i²sa²tē³kxi²na¹ju³ta² ā²la² ā³sen³sai²na³la². Nxe³na¹ha²kxai³ yen³kxa² ā³xai²li²
kō³nxe³kxe³su² ā³na¹a¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sa³wit³su² na¹ju³ta² so¹li³
ten³sa³nha²wa².

9 Nxe³sxā³ ā³nũ²nxi²sxā³ yxau²xai³nha¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².
A²wi¹lhīn¹khai¹ju³khai³xa² wi¹lhit¹sain¹na²hē³la². Nxe³te³nah¹li¹.
Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yo²we¹ta¹kxe³su²
wi¹lhit¹sai¹nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²a¹kxe³su²
wi¹lhit¹sain¹na²hē³la².

10 Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²a¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² i²yxau²xai³la¹tu¹wa².
Kris²tu³jah¹la² a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxā³
yau²xai³ju³khai³xa² ā³ne³wxe² yxau²xai³la¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² Sū³na²
wān³txa² sa²yo²we¹tha²kxai³ ye³khāuh³lxa³thin¹khai¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ti³ten³sa³nha²wa²,
khāuh³lxa³txi³sain¹kxan²ti³na². Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu²
A²wi³na²khai³xa² wān³txa² sa²yo²we¹tha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² so¹li³ sa²yo²we¹ti³ten³sa³nha²wa²,
ya³lu²na¹ju³ta²nū³a² yū³ti³hit¹sain¹kxan²ti³na².

11 Jā¹nxe³na¹kxe³nū³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹sa²jau³nū³su² a²ya³la³tu³
ū³hū¹sa³tu¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Sū³na² ha³lo²ai²na² yxau²sa²tē³si¹sa³tu¹wa².

Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²wet¹sa²sai¹na¹ju³ta²

12 Jā¹nxe³na¹jau³su² txa²wān³txa² e³nxa³jau³xa²sa¹:

— Kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² yū³ti³he¹nxa³wi¹. Wi¹ju³ta² so¹li³ kāi³te²sa¹wi¹.
Nxe³na¹jau³su² hxi²kan¹txi³ e³nxa³wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² a³li²sa²ju³ta²
yxau²xai³te²sa¹wa². Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wain³txi³ sa²yo²wet¹sa²sai¹na¹ju³ta²
ten³khai¹sa³nha²wa².

13 Txa²wā³tā³nāu³xāi³.

— Wi¹kāi³sa²sai¹na¹xā¹. Na¹jau³la³ e³ti³he¹nxe²nxa³ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹ta¹
kō³nxe³ti³ kāi³a¹hī¹nai³tā² ha³nāu³ha² hxi²kan¹la². Yon³nāu³ai³tā²
kāi³a¹ju³ta²ta² ne³wā²na³a¹ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ wi¹kāi³a¹ju³ta²nū³a²
āin³nha¹ha²kxai³ Sū³na² wān³txa² so¹li³ sa²yo²we¹ta¹ju³ta²nū³a²
āin³nha¹ha²kxai³ nxe³na¹nha²wa².

14 Sa³nxe³la³kxi³nāu³xa² kwa² ā³ni³hain¹ju³ta² yā¹nx²na³la². Ā³nih³sxā³
ā³ne³ka²ta¹ta³lun²kxi³nū³su² o²la³kxain¹nīn²ta²wa². Ā³ne³ka²ta¹ta³lun²jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² hi³yāu³sa³kxa² tīh³na² ū³nhe³hē¹nhain¹te²ju²hē³la².
Te²yā¹nxūn³te²sa¹wa². Oh³nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³kaix¹sa²ju³ta²nū³a²
wah³nxe³na¹wa². Txa²wā¹sū³na² ten³si¹sa²jau³nū³a² wah³nxe³na¹wa².
Nxe³sa³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³te³na² wi¹tāu³a²
ā³wi¹ha¹ju³ta²nū³a² i³ye³kxi²sain¹tu¹wa².

15 Nxe³sxā³ ye³kan¹sxā³ yxo²i²te²ki³na¹xai²na² ye³kan¹sxā³ hain³nha²ki³ju³ta²
so¹li³ wain³na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² a²ten³jau³su² a³la³kxi²ki³sa²kxai³
nxe³jau³jau¹xain²txi³ sa²yo²wet¹sxā³ kāi³jah³li³hē¹la². Yxān¹ta¹

nxe²nxa³kxe³su² te²a² yũ³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² e³lai²na¹ i³yau¹ũ¹nx2ti³tu¹wa².

16 Jā¹nxe³kĩ³sa²kxai³ Sũ³na² wān³txa² wain³txi³ sa²yxo²wet1sxā³ kãi³kĩ³kxa² yā¹xa³sah¹lxi³wxa².

17 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Kãi³a¹kxai³ yā¹nxe² kãi³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe² wain³txi³kãi³jah¹lxi³hē¹la². Nxa¹ju³kxai³la¹ txai²yā¹nxa² kãi³te²na² a²e³jau³xa² sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹la².

18 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ki³lxo³te²a² yũ²na³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² i³hxi²kĩ¹la²kxi²sxā³ i³ya²lut1jah¹lai¹tā² yxo²kwĩn¹kxain¹na³la². Ko¹ko¹so¹nain¹na³la². Nxe³nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tai²li² i³āin²ta³kxi²nha²khaix1nxe³sxā³ nān³sxā³ i³hen³txi¹nx2ta¹wa².

19 A²nxe³tũ³ka³txai²li² ha³lo²a² ha³nxe²a² i³ju³ta³nũ³a² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹tu¹wa², Txa²wā¹sũ³na²sa³. A²nxe³tũ³ka³txai²li² Txa²wā¹sũ³nu²khai³xa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa². A²ē¹nān¹jau³khai³xa² ten³nyhain¹kxa² so¹lxi³ sa²yxo²wet1sxā³ kãi³ain¹na³la². Kuh³lxa³thin¹sxā³ kãi³ain¹kxan²ti³ āu²li²ju³ta² yũ³ai¹nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ ju¹tai²li² yxo²kāin²txi³ e³ain¹na³la². Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ āin³nhai¹nhxai²na²hē³la². A²nxe³tũ³ka³txai²li² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² ha³nxe²a² i³ju³ta³nāu³a² i³hau³hau²na²sa²tē³ũ¹hain¹tu¹wa².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā¹kĩ³nāu³xai²na² yxo²i²tũ³ka³txi³ki³nāu¹xai²na² sa²kxai³lu² oh³xai²nān¹ko³xai²li² txa²wā¹ha³lo²khai³su² na³la². Nxe³sxā³ yuh³xan¹ko³xai²li² yxau³sxā³ hin¹sxā³ wah³nxe³kĩ³tā³la². Txa²wā¹ē¹na² sa²hau³kot3jah¹lai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² wxā³sxā³ a³ka³nxi²sxā³ wā³li²ju³ta³nũ³a² wah³nxe³kĩ³tā³la².

21 A²nxe³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ā³wā³li²tāu³a² txa²wā¹nũ²nāu³ai²na² hxi²tha³nhē³kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² yũ³nē³kxan²ti³ sĩ³nā³lxi³ tah²lxi³sĩ³ti³hi¹tē³tu¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nũ²nāu³xai²li² wxi²kin³ti³ton³kxa² yā¹nxe² sĩ³nā³lxi³ti³hi¹tē³tu¹wa². Nũ³kxũn³khaix1jah¹lai²la¹wa². Ha³lo²ai²na² ha³kxa¹ a²wa³kxēn³su² na³la². Nxe³ju³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²nũ³kxũn³ju³txai²li² sĩ³nā³lxi³ti³hi¹tē³tu¹wa².

4

Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³kĩ³jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² kan²txi³ yxo²i²yah³lxin¹ha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā³tā³nāu³sah¹lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹wa². Ne³kan²kxi²ti³hex1nxe³nx2ti³nxa³nha²wa². Ka²li¹txi²sah¹lxin¹nha²wa². Nxe³ye¹nx2ta¹wa².

2 Nxa²ha¹te¹ E³vo³ti²a³ka³lxāi³. Sĩ³ti²ka³kxa³lxāi³, Nxe³jah³nxa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ya³hi¹nha²kxai³ hāu²non³sxā³ yxau³a³nha¹jah³he¹na².

3 Nxa²ha¹te¹ wxāi²na² yxo²i²tũ³ka³txa² ā³non²ta³kxi²khaix1nxe³jah¹lo³ i³nxa² txu¹ti³nāu³xin³ti² i³wai³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ txu¹ti³nāu³xin³ti² Kle³mē²te²yah³la², txa²ya³lxi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ wi¹lo²la³kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³yau¹ũ³hain¹kxa² wi¹wa³ko³nain¹na²hē³la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² ha³teh³nxā³nxa² oh³nāu³a² ka³ten³su² yxau²xai³te²nu³a² ha³teh³nxā³nxa² ā²la² ũ³wha²li¹la³kxi²na²hē³la².

4 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²tũ³ka³txi³ i³nxa² kāin² ka³lih³jah¹lxi³hē¹la². Jā¹nxe² e³kxi¹nx2ti³sxā³ ka³li³sa²tē³jah¹lxi³hē¹la².

5 Thāi³ti³la² kāi³ūh¹nhya¹ju³ah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²sxā³wa³li²ju³ta³nū³a² nxe³je³nāu³wa³kxi³lon³na³la².

6 Ha³lo²a² he¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³lxa². Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa² i²li³ju³ta² a²ten³nxa²lxi³ju³ta² nū¹hī²sxā³Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ain³kxi¹nx2ti³jau³nū³su² yxo²i²jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi³to³hin¹kxai²nān²tu³i³ka³lih³kxi¹nx2ti³jau³nū³su² i³hen³txi³jah¹lxi³hē¹la², Txa²wā¹sū³na²sa³.

7 Yxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hāun²ju³ta²ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². A²nxe³ju³ta² a²nū²a² hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³ye²hī³ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² hāu²no³nha²ki³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³sxā³Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na²hāu²nūh¹sa²tē³nx2ti³tu¹wa².

8 Jā¹nxe³na¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². Ain³nyah¹lxin¹kxe³su²i²khaix1nha¹jah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a² wi¹ju³ta³nū³a² yū³ta³nxa²sa²nēn¹kxi²nē³kxe³nū³a² yū³ta³nxa² nxe³kxai²nān²tu³ ain³nha²sxā³i²khaix1nha¹je²jah³lxi³hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wain³te²lo³ju³ta² so¹lxi³ha³lo²a² wi¹lhin¹ki³kxe³nū³a² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ye³na² ta³nxa² a²nū²a²ye³na² ta³nxa² wain³ye²ki³kxa² so¹lxi³ ha³lo²a² ko³ti³he¹nxa³kxa² so¹lxi³ ha³lo²a²a³lxi²si¹nhē³kxe³nū³a² so¹lxi³ ha³lo²a² wi¹le³kxi²ki³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ nxe³te²he³la³kxa² ain³nha¹je¹jah³lxi³hē¹la².

9 Txa²wān³txa² e³so¹kxi²sah³lxin¹jau³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹la². Txa²wān³txain²txi³ kāi³a¹ju³tain²txi³sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²hāu²non³ju³ta² wa³kxi³nxe³sxā³ ā³si³tē³la³kxi²xai³nx2ti³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² wi¹lxo³kxi²jau³su²

10 Nxe³nxa²ha¹te¹hī¹nai²li² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹ju³ta² ā³si³wxe³xi²yah³lxi¹nhē³la². A²kxā³nxai³tā² te²yā¹nxe² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la²hxi²ka¹yah³lxa³nha²kxai³ hāi¹nxa¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa².

— Wxāi²li² ten³nxa²sīn¹nxa³nhai¹. Nxe³yah²lxa³nhē³la². Yxān¹ta¹:

— Hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³nxa³nhai¹. Sah¹lxi¹nhē³la². Yxān¹ta¹hī¹na² te²yāx1sah¹lxi¹lxa². Nxe³sah¹lxi¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³yxau³ya³sa³ha²kxai³ i³ka³lih³khaix1sa³nha²wa².

11 Yxān¹ta¹ yen³kxi³txa²sa²kxe³su¹ nxe²nxa³nha²wa². Ha³lo²a² i²li³ju³ta³nū³a²ka³lih³kxi²la²nha² yxau²xai³nha¹nha²wa².

12 Yen³kxa² yū³sa²nxa³kxe³su² i²a¹ha²kxai³ yen³kxa² tau³ton³kxi²sa²kxe³su²i²a¹ha²kxai³ te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² i²li³je³na² hi¹na¹kxan²ti³ ha³lo²a²i²li³ju³ta² i³ha¹txi²na¹ha²kxai³ ka³lih³kxi²nha¹nha²wa², ū³kxi²sa²jut3su² ta³nxa²he³ja³lu²sa²jut3su² ta³nxa² yen³kxi³ha¹kxe³su² ta³nxa² yen³kxi³txa²sa²kxe³su²ta³nxa² nxe³kxan²ti³ ka³lih³kxi²la²nha¹nha²wa².

13 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ya³sa²kxe³su² i³hxi²kat1sa³ha²kxai³ha³lo²a² i²li³ju³ta² wxā³nūh¹sa²kxan²ti³ hxi²ka¹na¹wa².

14 Nxe³na¹kxan²ti³ khāuh³nha¹ju³tai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²li² wain³na³la².

15 Kxā³nxai³tā² Ma³se³to²na²ko³xa² a³li³a¹hī¹nai³tā² a²wi¹lhī¹na²wxā³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi¹nx2ta¹hī¹nai³tā²wxa²nū³ka³txi³nāu³ i³nxa² Fi³li³po²thi³na² yxau³yah³lxin¹te² i³nxa² so¹lxi³ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa².

16 A²kxã³nxa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau³na¹hi¹nai³tã² yen³kxi³txa²kxe³sã¹. Sah¹lxin¹jau³su² wxa²nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yen³kxi³khai³xa² wã²nhũh¹sxã³ i³sa²si¹hã³xi²sah¹lxĩ³to³hin¹tai¹ti²tu³wa².

17 — Kwa²hãĩ¹te³lhxã³ yen³kxa² yxo²kwain³kxai¹na¹nha¹. Hai³txi³ te²txã³wa². Wi¹kãĩ³sa²tot1jah³lxin¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ka³lih³khaix1sah¹lxin¹tu¹wa².

18 Jã¹nxa¹jut3su² ũ³yho³hi²ki³a² ũ³sa²si¹hã³sah¹lxin¹kxa² a²yxo²ha³kxa¹ so¹kxi¹nx2ta¹hẽ³la². So¹kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ yen³kxa² wã³kon³kxi²sa³ju³ta² yũ³na¹wa². E³pa³fro³ti²jah³la² wxã³na²hẽ³la². Wxã³nũ²la² wxa²yen³kxa² ũ³hũ¹ah³lxin¹kxa² ũ³hũ¹sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ hi¹nai²li² yen³kxa² tau³ton³nha²wa². Nxe² kãĩ³ũ¹sah¹lxin¹ju³tai²li² ha³nxe²a² wi¹lũ³tho³xa² yã¹nxe³hĩ³nx2na³la². Txa²wã¹sũ³na² i³nxũn³so¹nũh¹nx2ti³kxa² yã¹nx2na³la². Nxe³tho³xa² Txa²wã¹sũ³na² i³nxũn³so¹kxai²nãn²tu³ i³ka³li³lhxun¹na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ wi¹kãĩ³ũh¹sah¹lxin¹ju³tai²li² i³ka³li³lhxun¹nũn³na³la². I³ka³li³lhxu¹nha²kxai³ wi¹lhit1sxã³i²nxa²lxĩ³na³la².

19 Jã¹nxe³jut3su² tau³ton³kxi¹nx2ti³kxe³su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³ tau³ton³kxi¹nx2ti³ju³ta² ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² oh³nãn¹ta³ yen³kxa² kãĩn² yũ³ha²kxai³ nxe² ũh¹nx2ti³tu¹wa².

20 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²li² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ã²la² kãĩ²non³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Hai³txi³ ne³ki³so³nxa³ju³ta³nũ³su² yũ³ti³he¹nxa³lho³la². Nxe³ju³ta² ye¹nx2ta¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

21 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxin¹te²nãu³ i³nxa² Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxĩ³syah¹lxin¹te²nãu³ i³nxa² nxe³sxã³ txa²ha³tã³nxa² wi¹lhen³txi¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹lon³ti³tãu³xai²na² yxau³ya³sain¹tũ³ka³txi³nãu³xai²na² a²ha³tã³nxa² wi¹lhen³txi¹nx2ti³nũn³ya³sain¹na³la².

22 Ro²ma²thĩ³nãn¹ko³xa² kãĩn²ko³xai²na² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sxi²ha² yxau³tũ³ka³txi³nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ha³tã³nxa² wi¹lhen³txi¹nx2ti³nũn³ya³sain¹na³la². Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ te²yã¹nxe³nũh¹nx2ti³nũn³ya³sain¹na³la².

23 Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² kãĩn² thãĩ³ti³la² a³lxĩ¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

Kolosēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na², Txa²wā¹wā³tā³jah¹lai²na² Ti³mo²jah³lai²na² nxe³sīn¹sxā³ ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹na¹wa². Txai²na¹xai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ten³jau³su² ī³wet1so¹sxā³ ī³hxi²kan¹txi³hit1sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txi³tain¹si¹ha¹jau³nū³a² ī³sa²si¹hā³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa²kxah³lo²na¹xai²na² wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² Ko³lo²se³thī³na² yxau³ye³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².

2 Nxe³ha²kxai³, wxāi²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ah³lxī¹nha²kxai³, wi¹wi¹nxe² sa²yxō²we¹jah³lxī¹nha²kxai³, nxe³yah³lxī¹lxa². Txa²wā³tā³nāu³syah¹lxī¹lxa². Nxe³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² ain³kxi²sah¹lxī¹hē³la². Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³ān²tu³ kāin² thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³si¹ha¹jau³nū³su² wxa²nxū²kwāi³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxī¹si¹ha¹jau³nū³su² nxe³nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Sū³na² ī³wi¹lxon³kxi²jau³xa² Pau²lah³la² ī³ye³kxi²jau³su²

3-4 Wxa²nū³ka³txai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i², Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a³lxī², yah³lxī³sīn¹ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³yah³lxī³nhīn¹jau³xa² ha³tā³nxā² ain³kxi¹nx2ti³sī¹na¹hē³la². Nxe³nx2ti³sī¹na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ ha³tin³ti³ ī³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la².

— Txa²wā¹sū³nāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² wī³nu²si¹lxī¹. Nxē¹nha²kxai³ Ko³lo³sē²sa³ nū³ka³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹wi¹nxe² yxo²i²khai¹nxe³nxain¹sīn¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ju¹ta²li² sa²nēn¹kxi²sīn¹na²ha¹nhai¹. Nxe³to³sī¹na¹hē³la². Jā¹nxe³sī¹na¹wa².

5 A²kxā³nxā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³lyau³xan²tu³ ain³kxi² ān³si³wxe³yah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Ā²la² a³la³kxi²yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Oh³nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³a¹ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ka³lih³khai¹nxe³ju³ta³nū³a² yū³nē³na³na¹. A²hī¹na²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ũ³hā¹kxi²nē³na³na¹. Yxan¹nāu³a¹ ũ³yhen³kxi²nē³tū¹xā¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²i²sa²tē³yah³lxin¹ka³tu³ Kris²tu³jah¹la² yxo²i² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² a³lxī² yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa².

6 A²nxe³jau³xai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²na² ain³kxi²yah³lxin¹ka³tu³:

— Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la²sxā³ a³lxī²nē³jah¹lo²su² na³na¹. A²ya³la³tu³ jau³xai²la¹xā¹. Hī¹na² a³la³kxi²na¹nhā¹. Nxe³yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxī¹nhī¹nān¹jau³xau³tēx1tān²tu³, wxa²yu³ta² ā³ka³lxa¹ton³sxā³ ain³kxi² sa²yxō²we¹ti² ha³lo²a² wi¹ju³ta² kāi³i² nxe³yah³lxī³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxī³to³hin¹kxa² yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹ta³ko³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³ta³ko³xai²nān¹te² nū³ka³txa² wān³txa² wi¹jau³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³yau¹ū³nē³jau³xai²na² ain³kxi² sa²yxō²we¹ti² ha³lo²a² wi¹ju³ta² kāi³i² nxe³ye²tū³ka³txi³nū³a² ā³ka³lxa¹ton³sa²tē³yain¹ta¹hē³la².

7 Jā¹nxai¹jau³su² E³pa²frah³lo²su² jah¹la² a³lxī²na¹kxah³lai²la¹wa². Txai²yā¹nxe³sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³jah¹lai²la¹wa². Na¹ha²kxai³, txai²li² hxi²kan¹txi³ ā³wxā³sxī²nx2ti³nxā³ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹kxa²yu³su² jah¹lai²na²

ā³si³wē³not3sa²sxā³ ān³tī¹nx2ti³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
ī³yau¹ū³nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa².

⁸Nxe³nx2ti³nū²la²wxa³li²ka³tu³, wxa²ha³ta³nxa²a³lxi²waun¹nha¹yah³lxin¹jau³xa²
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a³lxi²waun¹nhyah¹lxin¹ti³hi¹txa²lxi³jau³xa²
E³pa²frah³lai²na² ī³hen³txi³sa²sīn¹na²hē³la².

⁹Nxe³sa²sīn¹jau³xa² ain³kxi¹nx2ti³sī¹na¹hī¹nān¹ju³tu³, hu³ wxa²ha³lo²a²
sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³si¹nha¹jau³nū³su², Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³
ī³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la². Nxe³sī¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na², nxet3sī¹lxi¹. Nū¹ān¹tū³ka³txa² Ko³lo³sē²sa³ nū³ka³txa²
sa²hau³ko³tain¹sxā³, Wxa²yāu³ka³jxah¹la² wī¹lhin¹jah¹la² ā³nxū²kwai³wī¹sxā³
yxau³ai¹nhīn¹ka³tu³ kāin² a³la³kxi²ti³hi¹txain¹sī¹nhē³li¹. Ain¹nhīn¹kxai²nān²tu³
Txa²sū³nu² ī³nxai²na² wxa²ē¹nān¹jau³xa² au³txi³ ain³nha²nhīn¹jau³xa²
a²ten³nhīn¹jau³xa² ta³nxū¹ka³txai²na² a³la³kxi²ti³hi¹ta³lu²ni²
wī¹ko³nha²ti³hi¹ta³lu²ni² nxe³txain¹sī¹nhē³li¹. Nxe³to³sī¹na¹hē³la².

¹⁰Sī¹na¹ha²kxai³ wxāi²nān²ta³ Txa²wā¹sū³na² au³txi³ te³nain¹jau³su²
so¹lxi³ yxau²xai³li², Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³si¹yhah³lxin¹jau³su² so¹lxi³ kāi³i²,
ha³lo²a² wī¹ju³ta² ka³lxa¹txi³ kāi³i², Txa²wā¹sū³na² wī¹la² a³la³kxi²sxā³
yxau²xai³li², yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Jā¹nxe³nx2ti³si¹nha¹jau³su², Txa²wā¹sū³na²
ī³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la².

¹¹Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹wa².
Nxe³sxā³ sa²hē¹txa²txi³jau³su² hxi²kan¹kāi²non³nxa²lxi³tu¹wa².
Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²a² ye³khāuh³lxa³thin¹ju³ta³lot3sa²na³na¹. Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³
nxū²kwai³lxū¹ti³ hxi²ka¹ka¹nha²la² yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

¹²Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹wī³nāi³. Ha³lo²a² ye³khāuh³lxa³ti³sa²sīn¹jut3su² kxan²ti³nū¹
ka³li³sa²sīn¹tu¹wī¹. Wain³te²lot3sa²nhī¹nha²kxai³ hxi²waun³txi³nha¹ju³ta²
yū²nxa³wī¹. Nxa¹jau³su². Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³jah¹la² ī³ye³kxi²kī³tā³la².
Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² wī¹ju³ta² ha²tet1jut3sū³ju³ta² Txa²wā¹wī³na²
ū³ha¹kxi²nē³na³la².

¹³A²ha²kxā³nxa² Sa³ta³na²jah¹la² a²ha³lo²lot3sxā³ka³nxah³jut3sū³ju³ta³lot3sxā³
yxau²xai³kī³sxai²ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
hi²sen³kxai³lu² wxa²wa²su¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ ha³lo²a² wī¹ju³ta²
sa²kxai³lu² A²ta²ha² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹wī³na² a³lxi²kah³lo²su² jah¹la²
hi²sen³su² sa²hau³ko³ta³ko³xa² sa²kxai³lu² wī¹wī¹nxe² wxē³nē³ta¹hxai²hē¹la².

¹⁴Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² a²wah³yu³ta² ya³lu²kī³ju³ta³nū³ai²la¹wa².
Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² wah³yu³ta²
sa²so¹kxi²nē³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la²
a²ha³lo²lot3sxā³ yxau²xai³kī³tā³la².

Kris²tu³jah¹la² wxā³ju³tu¹tai²na² ī³yau¹ū³jau³su².

¹⁵Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³la³ txa²wā¹yen³na² ī²kī³kxe³sxa³wa².
Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² ī²kī³kah³lo²su² jah¹lai²na² Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³āin²ti²na³la². Txa²wā¹sū³na² a³la³kxi²si¹nhē³jah¹lai²la¹wa².
Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ a²yen³kxa² wet1sa²sai¹kxa²
yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³jah¹lai²la¹wa².

¹⁶A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet1sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ju³ta² oh³nāu³u¹tai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ti², yuh³xai²nān¹te²
yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ti², txa²wā¹yen³na² ī²kī³kxe³su² te²yen³kxa²
yxo²ha³kxa¹ we¹ti², a²yen³kxa² ī²kī³sxa³kxe³su² te²yxo²ha³kxa¹ we¹ti²,

oh³nāu³u¹ta²nān¹tū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³te²
 nāu³xāin²txi³ we¹ti², ā³sa²ki³la³xi²te² nāu³xāin²txi³ yxo²ha³kxa¹ we¹ti²,
 yuh³nāu³ai²nān¹tū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xain²txi³ yxo²ha³kxa¹
 we¹ti², ā³sa²ki³la³xi²te² nāu³xa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xain²txi³ we¹ti², nxe²
 sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la²
 wet¹sa²sai¹ha²kxai³:

— Wxi²kin³ti³tot³sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su² wet¹sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la².

17 A²wi¹lhīn¹khai¹xu¹ta²na² a²yen³kxa² ka³na³ka³na³te² he³la³ko³
 yū³ti³he¹nxa³hī¹nu¹ta²na² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹, Kris²tu³jah¹la²
 hxi²ki³kxai³lu² yen³kāin²txi³ ā³nha³ko³tū¹sxā³ ai³ye²na³la².

18 Txa²wā¹ne³ka³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹nū²na² whāi²na¹
 sa²hau³ko³tū¹hxi³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²ki³nāu¹xai²na²
 sa²hau³ko³tū¹nhē³na³la². Ka³ten³su² ti³hi¹tē³jah¹lai²la¹wa². A²kxā³nxa²
 ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū¹nhē³kxe³su² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²ki³nāu¹xai²na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Kris²tu³jah¹lai²la¹wa². Nxe³jau³su² ha³lo²a² i²li³ju³ta²
 yxo²ha³kxa¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Kris²tu³jah¹lai²la¹wa².

19 Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Kris²tu³jah¹la² Txa²yā¹nxe³jah¹lo²khai³xai²la¹xā¹. Hāi¹nxe³te²hū³te²la³sī¹na¹xā¹.
 Nxe³jau³xai²na² nxū¹hain³nha²sxā³ i³ka³li³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² āh¹ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Kris²tu³jah¹lai²na² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³wi¹lhi²ti²sa²sxā³
 ā³ya³lxi²xi²ti³hit¹sa³tū¹xā¹. Jā¹nxe³te³lhxā³ Jah¹la² wā²nxū¹lxi³sxā³
 hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³ki²sxā³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ka² hxi³sxā³ ya³lu²tū¹xā¹.
 Nxe³kxai²nān²tu³ oh³nāu³u¹ta²nān¹te² yen³kxa² a²yxau²ha³kxain²txi³,
 yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² a²yxau²ha³kxain²txi³, nxe³sxā³ hāu²non³ti³sxā³
 ā³ya³lxi²xi²sa³tū¹xā¹. Ju¹ta² ten³sa³nhā¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

21 Jā¹nxa¹jau³su² wxa²yu³ta² sa²kxai³lu² a²ha² kxā³nxa¹
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ko¹x1ko¹son²ki² u² ha³na³ka³lxi³ yxau³ye²
 nxe³ye²yah³lxi³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³i² kō³nxe³ti³ i³ye³i²
 yah³lxin¹kxe³su² yah³lxi³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

22 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² yuh³xai²nān¹te² ha³lo²ai²na² a²nū²khai³su²
 ye²hī¹nai³tā² ya³lu²kxi¹nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na²
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txa²ta²hai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² ya³lu²kxain¹na²hē³na¹. Ain¹sxā³
 Txa²nū³ka³txai²na² wxa²wa²su¹tain¹na²hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na²
 txa²ya³lxi³ nū³ka³txai²la¹xā¹. Nxe³sxā³ ā³nhan³ka²ti³khai¹nxe² wi¹lhīn¹khai¹nxe²
 a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te²lo³txa³kxe³su² nxe² nxe³sxā³
 Txa²yen³nāu³a¹ yxau³ya³sain¹na³na¹. Txa²te³na¹jau³su² na³xā¹. Txa²wā¹sū³na²
 a²ē¹nān¹jau³su² nxe³ya³nx2ti³na³la².

23 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la².
 Jū¹te²he³la³ko³ ā³na¹yah²lxan³kxe³su² kan²txi³ i³jah¹lxi³hē¹la². Ha³lo²a²
 ye³khāuh³lxi³thin¹ju³ta³lo³txa²lxi³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ā³na¹yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³na¹.
 Jā¹nxe³jau³xai²yā¹nxe³sxā³ a²ya³la³tu³ yxan¹nāu³a¹ wxa²wa²su¹ta³lun²khaix1nxe³tū¹xā¹.
 A²ha² hī¹nai²na² ha³lo²a² ye³khāuh³lxi³thin²ki²sa²na³na¹. Nxe³ta¹

sxi²ha² kan²thi³na² it3ta² hxi²kan¹txi³ sa²it3sa²we¹txa³wxe³hī³nx2nxa³xā¹.
 Jā¹nxe³thi³nhū³nxe² kan²txi³ Sū³na² wān³txa² i³sxā³ yxau³na¹tū¹xā¹.
 Ā³na¹nxa³lho³na¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². A²nxe³te² wān³txa² wi¹jau³xai²na²
 yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ i³tih³nxe³si¹sain¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na²
 i³sa²si¹hā³sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ i³tih³nxai¹sī¹na¹wa².
 Jā¹nxe³nx2ti³si¹sa²jau³nū³su² txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²
 wa³ka³li³lo³sa²jah¹lo²sa¹wa².

Yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nu¹hain¹jau³su².

24 Kxā³nxai³tā² Kris²tu³jah¹la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³khāuh³lxa³thi¹na¹kxai³ jā¹nxīn¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la². Hī¹nai²na²
 ye³khāuh³lxa³thi¹na¹wa². Nxe³na¹ju³ta² wi¹na³la². Kris²tu³jah¹la²
 ye³khāuh³lxa³thin¹kxa² yā¹nxa¹kxai²nān²tu³ka³li³sa³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai²na²
 wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²nū²a²
 yā¹xain¹na³la². Nxe³ha²kxai³ txa²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la²nū²a²
 ye³khāuh³lxa³thin²kxi²nū³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ka³li³sa³nha²wa².

25 Wxa²yu³txai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²
 i³nxai²na² ā³nhxi²nū¹nū³nx2ti³te³lhxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ti³hit1sa³na²hē³la². Wān³txa² wi¹jau³xai²na² Sū³na² a³la³kxi²si¹nx2ti³jau³nū³ai²na²
 yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxe³ta³lun²nx2ti³te³lhxā³ ti³hit1sa³na²hē³la².

26 A²nxe³te² wān³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²nān¹ju³tu³
 ā³ne³wxe²sa²tē³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hai³txi³ wān³txai²na² a²si³yxau³tāu³la³
 yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² ā³ne³wxe³ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³
 a²si³yxau³tāu³a² ā³sa²no¹sa²tē³kain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²hī¹nai²na² so¹lxi³
 Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wān³txu¹tai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³nhē³lhxā³
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³ ki³na¹xai²na² so¹lxi³
 i³yau¹ū³nhē³na³la².

27 A²nxe³jau³xai²na² kwēn¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²na²
 nxe³te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² nxu²kwai³yxau³nx2ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ya³la³tu³
 yxan¹nāu³a¹ wxi²kin³ti³to³ti³hi¹txa²lxi³tu¹wi¹. Nxe³nē³na³la². A²nxe³jau³xai²na²
 wi¹khai¹nxe³jau³xai²la¹wa². Wxi²kin³ti³ton³sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³jau³xai²la³wa².
 Kxā³nhxi¹nu¹tai²nān²tu³ ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
 a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² a²nū²nāu³xai²na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na²
 yxo²ha³kxa¹ nxe³jau³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ju³ta²
 ten³jau³su² i³yau¹ū³hain¹thxun¹na³la².

28 Na¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 i³yau¹ū³hain¹sī¹nhxai²na¹hē³la². Nxe³sxā³ tīh³na² wi¹lxa³tīh³na²
 ā³na¹ain¹si¹hain¹jau³su² i³tih³nxe², wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe²,
 a³la³kxi²khai¹nxe³jau³xa² i³tih³nxe², nxe³ain¹sī¹nhxai²na¹hē³la². A²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ wa³nūn³ta³ki²la²sxā³
 i³wi¹lhin¹txai²lā¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na¹ Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹
 yxau³txai²lā¹. Nxe³ain¹si¹hain¹jau³su² sī¹nhxai²na¹hē³la².

29 Jā¹nxain¹si¹nha¹jau³su² kāin² o²la³kxi²sī¹nhxai²na¹hē³la². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² nū³kxūn³txi³ hxi²kan¹txi³lot3sa²kxe³su² sa²wai³wait3sxā³
 nū³kxūn³txi³ ā³no²la³ki²sī¹nhxai²na¹hē³la².

2

1 Wxa²yu³tai²na² Ko³lo²se³thi³nān¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³
 wxa²ha³lo²a² i³hxi²waun³ta³kxi¹nxa²ti², ha³lo²a² wi¹lyah³lxin¹ju³ta³nū³a²

so¹lxi³ ān³ten³kxi¹nx2ti² nxe³nx2ti³hxai²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²hau³kot3si¹nx2txai¹na¹jau³su² kāin² ī³ye³kxi²hxai²na¹hē³la². Jā¹nxa¹jau³su² La³o³ti³se²a²thi³nān¹tū³ka³txain²txi³, a²nū²a² ā³xa² ī²sai¹nxa³tū³ka³txain²txi³, ain¹sxā³ nxe³nx2ta¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ai¹nhxai²na¹hē³la².

2 Na¹ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ hxi²ka¹ka¹nha²la² ain³nha², a³lxi²waun¹nyhu¹i², nxe³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wxa²ē¹nāu³a¹ wi¹lāin³nha²waun¹nha²yu³sxā³yxau²xai³waun¹ya³nha²yu³yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² a³la³kxi²ta³lu²ni², wi¹ko³nha², yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³xu¹ta²na² ha³ta³nxān²txi³ a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wi¹la² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.

3 A²nxe³jau³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ so¹lxi³ a³la³kxi²khai¹nxe² wi¹ko³nha²khai¹nxe² nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ki³kxai²nān²tū³ ju¹ta² yā¹nxe³sxā³ a³la³kxi²ton³nē³lh³nx2na³la².

4 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa²na² wān³txa² ain³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wān³txa² so¹lxi³ ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³su² te²a² wān³txa² wai³nxa³jau³xa² ī³yxo²wi¹wi¹nxe³nha²sxā³ ī³ye³kxi¹nx2ti³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³na¹si¹nx2ti³jau³nū³su² ī³ye³kxi¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

5 Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² u² hā³na³kxa³lxi³ yxau³ya³nx2ti³hxai²na¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹kxa²ha³ta³nxān²ti³ txa²yxo²ka³nāu³nū¹ai²na² whāi²na¹ ain³nha¹nx2ti³sxā³ ā³nū²ki¹nx2ta¹kxe³hū³nxe² ain³ta³ki¹nx2ti³nha²sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³ wxa²yxau³yah³lxin¹ju³ta² a²ha³ta³nxa² ain³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ kāin² ka³li³sa²si¹yha³lxin¹nha²wa². Nxe³sxā³ wxa²yu³txai²na² wi¹lī³we¹yhu¹sxā³ yxau²xai³lye²yhu¹i² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² kan²txi³ yxo²i² nxe³yah³lxin¹ju³ta² kāin² ka³li³sa²si¹yha³lxin¹nha²wa². Na¹ha²kxai³ yxau³ya³nx2ta¹kxe³hū³nxe² wxa²ha³lo²ai²na² wi¹ju³txai²na² txa²yen³nai²na² ī²ūh¹nx2ta¹kxe³hū³nxe² kāin² ka³li³sa²si¹yha³lxin¹nha²wa².

Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³yxau³ye²ki³jau³su²

6 Jā¹nxa¹jau³su² e³a¹wa². A²wi¹lhī¹na² txā² Kris²tu³jah¹la² yxo²i² ān³si³wxe³yah³lxi¹nhī¹nai³tā² nxe³sxā³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³khai³xai²la¹xā¹. Jah¹lai²na² so¹lxi³ yxo²i²a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yah³lxi³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³ a²hī¹nai²na² jā¹nxe³yah³lxin¹jau³xai³ jā¹nxe³jau³lxi³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²yah³lxin¹sxā³ yxau²sa²tē³ye¹txain¹nū²hē³la².

7 Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ hi³sa³ka³txa² wi¹lā³nxe²kxi³sxā³ au³txi³ u²lā³nxe²kxi² ai³kxai²nān²tū³, wi¹wi¹nxe² we¹ni² kan²txi³ i³nha²sxā³ yxau² nxe³kxat3su² te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³kat3sū³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ kan²txi³ i³jah¹lxi³sxā³ a²wi¹lhī¹nān¹te² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³nx2ti³hxai²jau³nai¹tā² ī³wet1so¹jah³lxi³sxā³, Kris²tu³jah¹la² yxo²i² kāi²nōn³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³ki²khai¹nxe³nx2ti³jau³su² ī³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹la².

8 Ha³lo²a² wi¹lī²jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ī³ki³ha¹ki¹nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txai²na² yuh³xai²nān¹jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³i², wai³nxa³jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³i², ha³yax3khin¹jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³i², hai³txi³ Je³su²jah³la² wān³txa² e³xa³i² nxe³tū³ka³txi³su² ya³nx2ti³ha³ta²wa². Nxe³sxā³ ī³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² sa²tā³ki¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wa².

9-10 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² yā¹nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²si³yxau³jah¹la² ne³te²hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³, wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³ju³ta² a²yo²ha³kxa² whāi²na¹ wā³ko³txa³kxe³su² Kris²tu³jah¹la² ne³te²nū²ai²na² yxau³te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²hxi²kan¹ju³ta² wa³nūn³ta³ki²la²sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²kan¹txi³ ān³sen³sai¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². Yuh³xai²nān¹te² hxi²kan¹te²nāu³xa² ā³sen³sai² oh³xai²nān¹te² hxi²kan¹te²nāu³xa² ā³sen³sai² nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa².

11 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³thin¹ju³ta³lo³nx2ti³kxe³su² ā³wa²su¹txa²ti³na²hē³la². Hai³txi³ yuh³xai²nān¹ta² hxi²ki³la³ kāi³ūh¹nx2ti³xa³hē³la². Kris²tu³jah¹la² kāi³ūh¹nx2ti³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²wa²sut¹sxā³ yxau²sa²tē³yah³lxi¹lxa².

12 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²kxā³nxa² e³kxah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Hī¹nān¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ yxo²i²a¹tū¹xā¹. Sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³tu³ hā²wxān³txa³ ī³yau³xa² ū³hū¹ki²sa²sai¹nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³tāu³a¹ ī³yau³xa² ū³hū¹ki¹nx2ti³tāu³a¹ e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³la¹ju³ta² ā³na¹a¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ kwā³kxa² sa²nī³ki¹nx2ti³jut3sū³nxe² ū³hū¹ki¹nx2ti³na³la². Nxe³ha²kxai³ hā²wxān³txa³ ī³yau³xa² sa²sai¹xi²nx2ti³tāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³, nū³kxūn³txi³ ya³lu²yah³lxin¹jut3sū³ju³ta² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi¹nx2ti³jut3sū³nxe² sa²sai¹xi²nx2ti³ta¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nhī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² nū³kxūn³nha²sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxi³ we¹tū³nx2ti³na²hē³la².

13 Jā¹nxa¹jau³su² kxā³nxa² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta³lo³jah³lxin¹kxe³su² wxa²wa²sut¹sxā³ yxau²xai³lyah²lxan³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ten³ti³hex¹lyah³lxan³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² ya³lu²kxi²nē³jut3sū³nxe² yxau²xai³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ya³lu²te²nū³nhū³nxe² Txa²wā¹sū³na² yxau²xai³ye²ain¹yah³lxi³to³hin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²hī¹nai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²sxā³ ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³yain¹yah³lxi³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ ka³ten³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³ wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³ha²kxai³ nxe³nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa².

14 Nxe³jut3sū³nxe² kō³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² a²yo²ha³kxa¹ ū³wha²li¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³txā³nxai²nān¹jau³su² kō³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²kxi²nē³ju³ta³nū³a² sa²hē¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³to³ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ta³nxā¹nxai²na² tē³sxā³ ū³ka³net3hxa³ta¹hxai²hē¹la². Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa² ū³hxi²kī¹la³kxi²jut3sū³nxe² ū³hē¹jut3sū³nxe² hxa³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi²sen³kxai³lu² a²ta³a² hxi²kan¹txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nū³kxūn³ju³ta² sa²so¹ki²hxa³kxi²ka³tu³ sa²yu³hē³nāu³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ nū³kxūn³txi³ ān³sen³sai¹yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹kxe³su² e³lē³na¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³li² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi² oh³xan¹ko³nāu³a¹ ī³ka³la² nxe³hī¹nai³tān²tu³ e³lē³na¹ ī²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² a³la³kxi²nxa³tũ³ka³txi³su² te²a² ā³ke³tũ¹nx2tain¹sxā³ ĩ³kwa³na³nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ yu³tā³xa² tau³ton³kxi²nē³ju³ta³nũ³a² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: “Te²li² ĩ³yain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta³nxa²: ‘Jau¹xai²li² ĩ³na²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta³nxa²: ‘I³la³kxai²na² ā³ki³wa³tāu³kxi²tāu³a² ā³ki³nũ²ki¹xi²sxā³ kāin² ĩ³yai³ni², sa²ba³to³nxe³ki³tāu³a¹ ā³ki³nũ²ki¹xi²sxā³ kāin² ĩ³yai³ni², nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Ta³nxa² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³su² kwa³na³nx2tain¹nũn³na³li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ĩ³we¹txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². ĩ³we¹tain¹yah³lxan³kxa²ha³tā³nxān²txi³ wain³txi³ kāi³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa², ĩ³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xa² wai³nxa³ha²kxai³lu¹.

17 A²nxe³jau³xai²na² ĩ³yain³ki³jau³nũ³su² ta³nxa² ĩ³na²ki³jau³nũ³su² ta³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹jau³sxa³wa². Yān³tai²na² Kris²tu³jah¹la² wxā²nxa³hĩ¹nāu³u¹ta²na² sa²yxo²we¹ki³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² a²yen³kxa² a²yāu³ka³txi³hĩ³jau³su² ha²kxai³ a²yen³kxa² ĩ²ki³sxa³kxa² wā²nā³ũ¹nhē³te³lhxā³ nxe³jau³su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²hĩ¹nai²na¹ hũ³sxā³ Kris²tu³jah¹la² yũ³ki³tā³la². Jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ tĩ³yau³xai²na² a²hxi²ka¹nxa³jau³xai²na² ā³na¹jah¹lxi³sxā³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la².

18-19 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Txai²li² kāin²txi³he¹jah¹lo²txā³i¹. Na¹ha²kxai³, wxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³hen³txi³jah¹lo²txā³i¹. Hāi¹nxe³sxā³ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² so¹lxi³ ĩ³hen³txi², ĩ³sa²nēn¹kxi², nxe³jah¹lo²sa¹i¹. Wān³txa² wi¹jau³xa² hxi²sxā³nho³jut3sũ³jau³xa² a³la³kxi²jah¹lo²sa¹i¹. Ju¹ta² wain³na³li¹. Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ĩ³we¹txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². ĩ³ki³ha¹ki¹nx2txai¹nhĩ³nx2na³la². ĩ³we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³khai³xa² ā³na¹sxā³ ha³lo²a² wi¹khai¹nx2ti³ju³ta² ān³tĩ¹ki¹nx2ti³kxa²yān³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² yuh³xai²nān¹jau³xa² so¹lxi³ ha³tin³ti³ ĩ³ye³kxi¹nha²kxe³su². Kwa² kāin²ki³lxo³nha²jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³ye³kxi²nha²jah¹lo²su² hĩ³nx2nxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³na¹jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Ha³lo²a² nxe³jut3sũ³ju³ta²sa¹: A²nũ²ai²na² a²ne³kxi³khai³xa² ā³na¹sa²tā³jah¹la² yā¹nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³, txa²wā¹ne³ki³hũ³jah¹lo²su² jah¹la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹ta¹tũ¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² whāi²na¹ Txa²wā¹sũ³na² ten³ki²nē³jau³su² jau¹lxi³ wi¹lain³ta³kxi²sa²sai¹nha²sxā³ a³la³kxi² kāi²nō³ni², hxi²kan¹ kāi²nō³ni², a³lxi² kāi²nō³waun¹yhu¹i², hxi²nũ¹nũ³ kāi²nō³waun¹yhu¹i², nxe³hĩ³ki³tā³la².

Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxa²yā¹nxe³kxe³hũ³sxā³yxau³ki³jau³su²

20 Jā¹nxa¹jau³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi¹nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hĩ¹nai³tā²te²tu³ oh³nāu³a¹ yxau³te²sin²ta²wa². Yuh³xai²nān¹jah¹lo²su² jā¹nxe³jah¹lo²sxa³lho³la². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ya³lu²te²nũ³nhĩ³yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Yah³lxin¹kxe³su² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹jah¹lxi³sxā³ wxa²wa²su¹nha²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Sũ³na² wi¹la³ ĩ²nx2ti³si¹jau³nũ³su² a²nũ²a² yuh³xai²nān¹te² wān³txa² ĩ³kwa³na³nx2ti³kxai²nān²tu³ sa²yxo²we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³su²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³yuh³xai²nān¹te²wān³txai²na²sa²yxo²we¹ta¹tū³xā¹. Nxe³te²hū³yah³lxi³txa³hē¹la².

21 A²nxe³te²wān³txai²na²wxa²yah³la²nāu³xu¹ta²na²wān³txai²na²sa¹:

— Te²li²wxa²wxai³txa³hē¹li¹. Ta³nxa²:

— Te²li²ī³so¹jī²sain³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³Sū³nu²kxai³lu²wi¹la³ī²nx2ti³xa³lho³li¹. Ta³nxa². Nxe³jau³su²ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³wā²nxū^h¹e³kxi¹nx2ti³hxai²ta¹ti²tu³wa².

22 A²yen³kxa²ī³ye³kxi¹nx2ti³kxai²na²:

— Wxa²wxai³txa³hē¹li¹. ī³so¹jī²sain³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³kxa²yen³kxa²yain³txi³su²ta³nxa²ī³na²ki³jau³su²ta³nxa²āt1sū³te²yen³ki³su²ta³nxa²nxe³sxā³ā³nhxi²tē³nha²sxā³o²la³kxi²ki³kxai²nān²tu³kō³nxe³ti³kāi³ki³kxa²yo³ha²wxa²wa²su¹kxi²nē³lxa³lho³la².

23 Nxe³ha²kxai³wān³txa²ī³ye³kxi¹nx2ti³jau³xai²na²kwa²a³la³kxi²ki³lxo³nha²jau³xai²la¹wa². Oh³nāu³u¹ta²nān¹jah¹la²nāu³xa²ī³sa²nēn¹kxi²kwa²kāi²nxa³te²lo³nxe³nha²txa²wā¹nū²ai²na²kāin²khāuh³lxa³ti³hi¹nha²nxe³si¹nhē³jau³nu³ai²la¹wa².

— A³la³kxi²jau³su²te²sī³lxi²na³na¹. Nxe³nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxa²ha³ta³nxān²ti³a²nxe³jau³xai²na²sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³txa²wā¹sī³nai³na²kō³nxe³ti³ain³nhyah¹lxin¹ju³ta²hxi²kan¹txi³sa²hau³ko³nyhah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa².

3

1 Jā¹nxa¹jau³su²Kris²tu³jah¹la²ya³lu²nū²la²ka³ten³su²ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, a²hī¹nai²na²oh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³jah¹la²a²wi¹tāu³a¹hxi²kan¹khai¹nxe³tāu³a¹yxau³yain¹na³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²wxāi²na²sa²kxai³lu²Kris²tu³jah¹la²ā³nū²nxī²sxā³ya³lu²nū²la²ka³ten³su²ī³sa²yxau³xi²sxā³sa²yxo²ka³ta³wxe³yah³lxin¹jut3sū³nxe²wxa²ē¹nāu³ai²na²tah²lxi³wet1sū³nx2ti³na³la². Nyhah¹lxin¹kxe³su²Txa²wā¹sū³na²wān³txa²so¹lxi³ain³kxi²sxā³sa²yxo²wet1si¹hah³lxin¹ja³kxa³nū³su²ān³ten³jah¹lxi³hē¹la².

2 Wxa²yxo²ka³nāu³a¹whāi²na¹wi¹lāin³nha¹jah³lxi³sxā³Txa²wā¹sū³na²wān³txa²so¹lxi³ain³nha¹jah³lxi³sxā³sa²yxo²wet1si¹hah³lxin¹ja³kxa³nū³su²ā³ten³jah¹lxi³hē¹la². Hai³txi³yuh³xai²nān¹te²yen³kxa²ain³nha¹jah³lxi³sxā³ya³nī³li³yah³lxi³txa³hē¹la².

3 Kris²tu³jah¹la²ā³nū²nxī²sxā³ya³lu²yah³lxin¹jut3sū³nxe²yuh³xai²nān¹te²yen³kxa²ā³na¹yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Yah³lxin¹ka³tu³a²hī¹nai²na²Kris²tu³jah¹la²ā³nū²nxī²sxā³yxau³nyhah¹lxin¹sxā³oh³nāu³a¹Txa²wā¹sū³na²yen³nāu³a¹ka³ten³ti³yxau³yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Yah³lxi¹nha²kxai³wxa²ka³ten³syah¹lxin¹ju³ta²Kris²tu³jah¹la²hxi²ka²nāu³a¹wi¹wi¹nxe²ū³whā¹ki¹nx2ti³kxe³su²wa²su¹wa²su¹yxau²xai³yah³lxi¹lxa².

4 Yah³lxin¹ka³tu³yxan¹nāu³a¹Kris²tu³jah¹lai²na²txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²ka³ten³ti³hi¹tē³jah¹lai²na²ā³wxā³ye²nx2ti³tu¹wa². Nxe³ye²nx2ti³tāu³a¹wxi²kin³ti³ton³kxa²yā¹nxe²e³lē³na¹ti³hi¹txa²lxi³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³wai³na²wxi²kin³ti³ton³sxā³yxau³yain¹yah³lxin¹tu¹wa².

Sū³na²hxi²ka²tah²lxi³we¹tē³ju³ta²ī³yau¹ū³jau³su²

5 Kris²tu³jah¹la²ā³nū²nxī²sxā³yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³yuh³xai²nān¹te²yen³kxa²yxo²kwain³yah³lxin¹jau³su²ā³nā¹hxa³jah¹lxi³hē¹la².

— ī³su²lhā³nha²ki³jut3sū³nxe²txa²kō³nxe³ju³ta²yxo²kwai³na¹ju³ta²ā³nā¹hxa³ta¹tū³xā¹. Yah³lxin¹jau³su²nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³a²nū²a²ā³xa²sxe³xa³ka³lxu³su²ta³nxa²a²nū²a²ā³xa²in³txi³su²ta³nxa²

wa³ni³lon³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ā³na¹i², in³txa² in³txa² ā³xa² ko³nxe³ti³
 wa³ni³lon³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ā³na¹i², ko³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³na¹i², a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāin² yxo²kwain³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹i²,
 nxe³jah³lxihē¹la². Nxe³ju³ta²:

— Yen³kxa² ā²la² kāi²non³sxā³ yxo²kwain³sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 a²nxe³te² yen³kxai²na² wxa²sū³na²lon³sxā³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹jut3sū³nxe²
 yxau²xai³lyah³lxihē¹nxa¹lxa². Ju¹ta² wai³nxa³wa².

6 A²nxe³te² ha³lo²ai²na² ko³nxe³ju³txai²na² a²nū²a² ka³lxa¹khaix1nxe³te²nāu³xa²
 Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txa² kāi³ain¹na³la².
 Nxe³ain¹ju³ta² a²wah³yu³ta² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹nūn³tu¹wa².

7 Nain¹sxā³ wxa²yu³ta²na² nxe³ain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ju³ta²lot3sxā³
 yxau²xai³lyah³lxita¹hain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹kxe³su² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²
 yā¹nxe² yxau²xai³lyah³lxita¹hain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

8 Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxix we¹tūh¹nx2ti³ha²kxai³ a²hī¹nai²na²
 te²u¹jā¹nxe³te² ko³nxe³ju³ta² ā³nā¹hxa³jah¹lxihē¹la². Wā²la² ko³nxe³ka³lo³a²
 sa²sai¹ka²na¹yah³lxin¹jut3sū³nxe² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³nā¹hxa³jah¹lxihē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² ī³xan³ta³kxi²,
 ī³wā³lon³kxi², a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ki²nyhu¹i², a²nū²a² ā³xa² o³nxa³te²lot3sxā³
 ī³ye³kxi²nyhu¹i², yxo²ko³nxe³ti³ ī³ye³i², nxe³yah³lxin¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹
 ā³na¹jah¹lxihē¹la².

9 Jā¹nxe³sxā³ kxā³nhxī¹nān¹te² ī³nxai³tā² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹te²
 ī³nxai³tā² ā³na¹yah³lxite²sin¹yu²hē³la². Nxe³ha²kxai³ ha³ya³kxa²
 ī³ki³ha¹ki²nha¹ju³ah³lxihē¹la².

10 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 tah²lxix we¹txa²lxite²ju²hē³la². Nxe³nx2ti³ju³ta² Sū³na² ē¹nān¹jau³su²te³nah¹lxix:

— Txa²wē³ha³lxa² a²ē¹nāu³ai²na² tah²lxix wet1sa²tē³ai¹na¹xā¹. Na¹ka³tu³
 Txai²yā¹nxe² sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Ye³kan¹txi³ ī²sain¹txai²lā¹. Nxe³nx2ti³jau³su²
 Txa²wā¹sū³na² wxa²ē¹nāu³ai²na² wet1sa²tē³nx2ti³na³la².

11 Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² Sū³na² wē³ha³lxixsu²
 te²ki³na¹xai²na² a²hāi¹nxe³tū³ka³txain²txi³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lxix
 we¹tū¹nhē³na³la². Nxe³sxā³ a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² tā³nxa² Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³su² tā³nxa² nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³ hai³txi³
 ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²su² tā³nxa²
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxa³jah¹lo²su² tā³nxa² nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³
 hai³txi³ ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, kwa³jan³ti³su² tā³nxa²
 wa³nūn³khaix1tū³ka³txi³su² tā³nxa² nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³ hai³txi³
 ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, a²wa³kxēn³yah³la² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³
 yxau³jah¹lo²su² tā³nxa² hāi¹nxe³sxā³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau³jah¹lo²su²
 tā³nxa² nxe³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³ ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³,
 nxe³hī³ki³tā³la². Ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³ju³ta² yū²nxa³wa². Yxān¹ta¹
 Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³, txa²wā¹nxū²kwai³nāu³a¹ nxū²kwai³yxau³nē³jah¹lo²su² ha²kxai³,
 nxe³nē³na³la². Txa²wā¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lxix
 we¹tū¹nhē³na³la². Nxe³jau³xai²na² so¹lxix hxi²kan¹khai¹nxe³jau³xai²la¹wa².

12 Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³syah¹lxixlxa². A³lxixnx2ti³ha²kxai³
 wā²nxa³ka² so¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2ti³tū³ka³txi³syah¹lxixlxa².
 Yah³lxin¹kxe³su² wā²la² wi¹ka³lo³a² ū³whi²kxi²nyhah¹lxin¹jut3sū³nxe² wi¹la³
 kāi³ū¹nyha¹jah³lxihē¹la². Ī³yan³ta³kxi²nyhu¹i² wi¹kāi³kxi²nyhu¹i² a²nū²a²

ā³xa² kãin²te²lo³nyhu¹i² hxi²kwa³ya²nyhu¹xa³i² ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau²
nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

13 Jã¹nxe³sxã³:

— A²nũ²a² ā³xa² wain³txi³ kãi³ũ¹sa²nxa³xã¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wxãi¹ta² i³kwai²kxi²yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Je³su²
Kris²tu³jah¹la² wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³kxa²
yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ā³xai²na² wxa²wa²su¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

14 Hãi¹nxe³kxe³hũ³nxe²hxi²ka¹na³wha³to²hi²nxe³sxã³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²yo²kẽn¹tĩn³nãu³xai²na² whãi²na¹ au³txi³
wi¹lain³nyhu¹sxã³ hãi¹nxe³kxe³hũ³nyhu¹ah³lxin¹tu¹wa².

15 Txa²wã¹nũ²ai²na² ka³na³ka³na³kxan²ti³ ka³lxa¹kxi²nẽ³te²jai¹ti²tu³wa².
Nxe³te²na² wi¹lain³ta³kxi²nyhu¹te²ju²hẽ¹la², ha³na³ka³lxi² we¹nxai³kxan²ti³na².
Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² ka³lxa¹kxan²ti³
wi¹lain³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³si¹nyhah³lxin¹jau³su² Kris²tu³jah¹la² wã²nxa³kxa²
sa²so¹nx2ti³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³ai²nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Wxãn³txai²na² e³kxi²na¹jau³nu³a² e³kxi²na¹kxai²nãn²tu³ txa²wã¹kĩ³na¹xai²na²
wi¹lain³nha² kãi²no³nhĩ³kĩ³ji¹wi¹? Kãi²no³nhĩ³kxai²nãn²tu³
e³kxi²yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² wain³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ kãi²nxa³to³nhĩ³kxai²nãn²tu³
e³kxi²yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² wai³nxa³lho³la². Jã¹nxe³kxa²yo³su² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹tãu³a¹ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³nãi³. Wi¹lxo³kxi²sa¹lxi¹. Nxe³jah³lxi³to³hẽ¹la².

16 Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wãn³txa²yo²ha³kxa¹ã³nxũ²kwai³wi¹nha¹jah³lxi³sxã³
sa²wai³wait³sxã³ ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wãn³txai²na²
a³la³kxi²te²lon³nx2ti³nũ²la² tĩh³na² wi¹tĩh³na² hain³sxã³ i³yau¹ũ³nyhu¹i²
tĩh³na² kõ³nxe³tĩh³na² ã³na¹si¹ja³ka³nũ³su² hain³sxã³ i³tih³nxe³nyhu¹i²
nxe²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²ẽ¹nãu³ai²na²
ka³lih³khai¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lxo³kxi²nx2ti³jau³su² hain³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² i³hain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².

17 — Hãi¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²a² i²li³ju³ta² i³ye³kxi²ta³nxa² kãi³ta³nxa²
na¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la²
sa²yo²we¹jah³lxi³sxã³ kãi³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la²
ã³nũ²nxĩ²sxã³ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
ĩ³wi¹lxon³ki¹jah³lxi³hẽ¹la².

Wi¹la³yxau²xai³la³kxi³nyhu¹kĩ³jau³su²

18 A²sxe³xa³ka³lxu³nãu³xãĩ³, ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹na².

— Sũ³na² wẽ³su² na¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²wẽ³sãĩ¹ah³lai²na² wi¹la³
sa²yo²we¹jah³lxi³hẽ¹na². Ju¹ta² wain³na³na¹. Ya³nx2ta¹xa².

19 Jã¹nxe³sxã³ a²wẽ³sãĩ¹yah³lo²nãu³xãĩ³, ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la².
Wxa²sxe³xa³ka³lxai²na² a³lxi¹jah³lxi³hẽ¹la². ĩ³xan³ta³kxah¹lxi³txa³hẽ¹la².
Thãi³ti³la² wi¹kãi³ũh¹jah³lxi³hẽ¹la². Ya³nx2ta¹wa².

20 Jã¹nxe³sxã³, a²wẽ³ha³lxi³nãu³xãĩ³, ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Wxa²wĩ³nai²na²
sa²yo²we¹ti² wxa²hã³ka³nai²na² sa²yo²we¹ti² a²hãi¹nxe³ti³xa¹
nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

— Sũ³na² wẽn³su² na¹xã¹. Nxe³na¹ha²kxai³ sa²yo²we¹ta¹tũ¹xã¹.
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³ka³li³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Ya³nx2ta¹wa².

21 A²wĩ³nu¹nãu³xãĩ³, nxe³jah³lxi³sã²nhẽ³la².

— Sũ³na² wẽn³su² na¹xã¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wẽ³sai²na²
ĩ³wai³ki²so¹na¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ī³kwai²kwai²ki² ān³sen³sai¹sxā³ Ī³wai³kxū¹yu³nha¹tū¹xā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la². Ī³hxi²ka¹nyhah¹lxa³nha²kxai³:

— Hxi²kan¹txi³ wain³txi³ kai³a¹nxā³nhi². Wxa²wē³sai²na² nxe³ye¹nx2ti³kxa²yan³txi³su². Ya³nx2ta¹wa².

22 Jā¹nxai¹jau³su² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³yah³lxin¹te² Ī³nxai²na² Ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²wa³kxē³yah³lai²na² yuh³xai²nān¹te² wa³kxēn³yah³lai²na² a²wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³khaix3jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Ī²sa²tē³sa³nha¹. Sa³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² whāi²na¹ kāi³hxa³ta¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yuh³xai²nān¹te²na² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa²wi¹wa³kon³ki³lxo³yxah³lxi³txa³hē¹la².

— Txa²wa³kxēn³yah³lai²na² Ī²so¹sa³kxai²nān²tu³ wi¹ wa³kon³kxai¹na¹tū¹xā¹. Wi¹lxo³kxai¹na¹txai²lā¹. Yxān¹ta¹ Ī²so¹sa²nxax³kxai²nān²tu³ yai¹nhī³nxax³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ ū³lha²hī³nx2na³na¹. Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

23 Nxe³ha²kxai³:

— A²wa³ka³li³yu³ta² Ī²li³ju³ta² kāi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lāin³nhyah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kon³kxi²na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² wa³kon³kxai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² kāi³jah¹lxi³hē¹la².

24 Yuh³xai²nān¹ta² wa³kxēn³yah³la² wa³kon³kxi²yah³lxin¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Hi²sen³su² wxa²wa³kxē³yah³lo²khai³xai²la¹wa². Nxe³te²su² ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ hā²wxān³txa³ ū³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² yū³tu¹wa². A²nxe³jut3su² ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te² wa³kxēn³yah³la² wi¹la³ wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

25 Yxān¹ta¹ a²nū²a² Ī²li³te²la³ wain³txi³ kāi³xa³kxai²nān²tu³ wain³txi³ kāi³ai¹nxax³kxa² yā¹nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hi²hain¹tu¹wa². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² jau¹xai²na² sa²yat1sxā³ wain³txi³ kāi³xa³jah¹la² wi¹lū³yho³hi²hain¹ju³ta³la³ yū²nxax³wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².

4

1 A²nū²a² wa³kxēn³yah³lo²nāu³xāi³, nxe³jah³lxi³sa²lxa². Wxa²sa³wi³ha³lxai²na² wxa²wa³ka³li³yu³ta³lo³tain¹sxā³ ā³wa³kon³ki¹nx2tain¹tū³ka³txai²na² wain³txi³ ān³kāi³ū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txai²na² Kris²tu³jah¹la² a²wa³kxēn³not3sa²kah³lo²sa¹xā¹. Oh³nāu³u¹tai²nān¹jah¹lai²la¹xā¹. Nxe³sxā³ wa³ka³li³yu³ta³lot3sain¹te²nū³ka³txa² a²wa³kxēn³not3tai¹na¹kah³lo²sa² kxa²yā¹nxe² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lo³ta¹wi¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

Wān³txa² Ī³tih³nxe³nē³jau³su²

2 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ Ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a² Ī²li³ju³ta² Ī³ha¹txi¹nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ Ī³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Ī³ye³jah¹lxi³hē¹la².

— Txa²sū³nāi³. Ī³ye³kxi¹nxax²ha¹ju³ta² kāi³ū¹sa¹nha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sa¹lxi¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

3-4 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Kris²tu³jah¹la² sa²hau³ko³tē³jah¹lai²la¹xā¹. Nxe³jau³xai²na² kxā³nāu³u¹ta²na² a³la³kxai¹nxa³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nxe³te² wān³txai²na² a²hī¹nai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³jah¹lo²sa¹wa². Na¹kxa² yo³ha² sxi²ha² kan²thi³na² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³tū³ka³txa² hxi²ki³kxai³lu² ū³tī¹ki²sain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ nxe³na¹ju³ta²na² ha³lo²ai²na² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxet³si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³lhun¹na³li¹. Nxe³ju³ta² sa²hxi²ka¹tū¹txain¹sī¹nhē³li¹. Nhīn¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² wi¹lāin³ki²nha²ti³hi¹tū³txain¹sī¹nhē³li¹. Nai¹nhīn¹kxai²nān²tu³ Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txa² wi¹wi¹nxe² a²si³yxau³tāu³a¹ ā³no¹xa³kxe³su² i³ye³kxi²yhain¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³ne³wxe³txai²li¹. Nxe³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².

⁵ Ju¹ta³la³ na¹ha²kxai³, a²nū²a² Sū³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³tū³ka³txa² yxau³yain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ a³la³kxi²khai¹nxe³sxā³ yxau³je¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Je³su²jah³la² i³yau¹ū³hai¹na¹txai²lā¹, kwēn¹ta²na²sā¹. Yxan¹nāu³a¹ sa²hxi²kat¹sa²nxa³kxa²yan³ti³sā¹. Yain¹yah³lxin¹jau³su² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³txain¹yah³lxi³hē¹la².

⁶ Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² i³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ thāi³ti³la² wi¹lhin¹jau³xa² so¹lxi³ a³la³kxi²jau³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i³lxi³te²la³ Sū³na² wān³txa² i³wā³txi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wain³txi³ i³tih³nxain¹yah³lxin¹jau³su² a³la³kxi²sxā³ i³wa²lū³xain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

A²ha³tq³nxa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

⁷⁻⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³ki²kah³la² txa²wā³tā³jah¹la² a³lxi²na¹kxah³lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txai²yā¹nxe³te²hū³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kon³kxi²jah¹lai²la¹wa². Ha³ya³kxa² Sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ā³na¹ti³hex¹jah¹lo²sxa³wa². A²nxe³jah¹la² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ka³tu³ txa²ha³lo²a² yxau²xai³la¹ju³ta² a²ha³tq³nxa² i³ye³kxi² txa²nū³ka³txa² tī¹nān¹ta³nū³ka³txi³ na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxau²xai³lhī¹na¹ju³ta² a²ha³tq³nxa² i³ye³kxi² nxe³nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ i³kwxē²kxi² wi¹lxo³kxi² nxe³nx2tain¹tu¹wa². Jā¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹wa².

⁹ Nxe³sxā³ O³ne²si³mah³la² wxa²nū³ka³txi³su² ha²kxai³ ha³ya³kxa² Sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ā³na¹ti³hex¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³ a³lxi²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² O³ne²si³mah³lai²na² Ti³ki²kah³lai²na² ain¹sxā³ ān³tī³xi¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2ti³sxā³ tī¹nān¹te² ha³lo²a² a²ha³tq³nxa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wa².

¹⁰ Jā¹nxe³sxā³ A³ris³tar²kah³la² sxi²ha² kan²thi³ thī¹nai²na² ū³tī¹ki²sa²sxā³ yxau³na¹kxa² yā¹nxe² yxau³ya³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la² i³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³, Mar²kah³la² Bar³na³be²ah³la² a²sa³wi³sah³la² i³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³, nxe³nx2ti³na³la². A²nxe³te² Mar²kah³lai²na² ā³tī³xi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ wi¹lī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Yxau³ain¹ju³ta² wā²nā³ūh¹txai¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³nx2ta¹jau³su² a²kxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

¹¹ Jā¹nxe³sxā³ Jo³su³e²ah³la² a²i³lxi³ ā³xa² Jus²tu³jah¹la² i³hen³txi³nx2ti³nū³na³la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xai²na² ha¹li¹ ka³na³ku² jah¹lo²nāu³xai²na² A³ris³tar²kah³lai²na² Mar²kah³lai²na² Jo³su³e²ah³lai²na² nain¹sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². Te²na² so¹lxi³ txai²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxi²si¹hain¹jau³su² ko³nxe³ti³

kāi³ain¹kxa² yo³ha² ā³wa²su¹ju³ta² ī³hen³txain¹nūn³na³la². Nxe³ha²kxai³ ī³nxū²kwai³lxū¹sain¹to³nha²hē³la². Yxān¹ta¹ti¹na²sxi²je³na²yxau³na¹thi³nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹tū³ka³txi³su² jah¹lo² ā³xa² ā³hxi²nū¹nūh¹sain¹ju³ta³la³ yū³sai¹nhxai²nxa³hē¹la².

12 Jā¹nxe³sxā³ E³pa²frah³la² wxa²nū³ka³txi³sain¹nū³nha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot³jah¹lo²su² nx²na³la². A²nxe³jah¹la² ī³hen³txi³nx²ti³nūn³na³la². A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ ā³nxū²kwai³lxū¹ti³nha²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³ti¹. Ko³lo³sē²sa³ nū³ka³txai²na² wxa²ē¹nān¹jau³xa² kan²txi³ yxo²i²sxā³ a³la³kxi²ta³lun²sxā³ sa²yxo²we¹ta³lu²ni² wa³nūn³ta³ki²la² wi¹lhin¹khai¹nxe² nxe² yxau²xai³lain¹ju³ta³nū³a² ti³hi¹txai¹nhē³li¹. Nxe³nx²ti³to³hxi²na²hē³la².

13 A²ya³la³tu³ txa²yen³nāu³a¹ jah¹lai²na² wxāin²txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²hau³ko³ti³hi¹txa²lxi³si¹jau³nū³su²kāin²ī³ye³kxi², La³o³ti³se²a²thi³nān¹tū³ka³txain²txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²hau³ko³tain¹si¹jau³nū³su² kāin² ī³ye³kxi², I³ra²po³li³thi³nān¹tū³ka³txain¹txi³ jā¹nxe², nxe³jah¹lai²la¹wa².

14 Jā¹nxe³sxā³ Lu²kah³la² hī³ne³kxa² a²hoh³lxah³la² a³lxi²sī¹na¹kah³la² ī³hen³txi¹nx²ti³sī¹nha²kxai³ Te³ma²sah³la² ī³hen³txi¹nx²ti³sī¹nha²kxai³ nxe³nx²ti³sī¹na³la².

15 Jā¹nxe³sxā³ txai²na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³nū³ka³txa² ī³hen³txi³ti³ten³sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³ La³o³ti³se²a²thi³nān¹tū³ka³txa² ī³hen³txai¹na¹ha²kxai³ Nī²fa³ka³lxa² ī³hen³txi³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² ā³nhai¹tū³ye²tū³ka³txa² ta¹ka³lxai²na² sxi²ha² ā³yān³ki³nū²ki²sxā³ Txa²wā¹sū³na² hain³jau³xa² ī³hain³kain¹ni² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nyhu¹i² nxe³te²nū³ka³txa² ī³hen³txai¹na¹ha²kxai³ sī¹na¹wa².

16 Nxa²ha¹te¹ ta³nxā¹nxai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹nx²ta¹jau³xai²na² i²sxā³ wxa²nū³ka³txai²na² a²yen³nāu³a¹ ī³yī¹li²sxā³ ī³yau¹ū³tain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Ta³lu²na¹xā¹. Yah³lxin¹ka³tu³ La³o³ti³se²a²thi³nān¹tū³ka³txa² ī³sa²si¹hā³ū¹hain¹yah³lxin¹ka³tu³, nū¹ā¹tū³ka³txa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³te² yen³nāu³a¹ ta³nxā¹nxai²na² ī³yī¹li²sxā³ ī³yau¹ū³ti³hi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ La³o³ti³se²a²thi³nān¹tū³ka³txa² a²ha³teh³nxā³nxa² nxā³nxā³xa² ī³sa²si¹hā³ai¹na¹txā³nxai²na² sa²kxai³lu² ī³sa²si¹hā³ū¹nx²tain¹tu¹wa². A²nxe³txā³nxū³ai²na² wxa²nū³ka³txa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹te² yen³nāu³a¹ ī³yī¹li²sxā³ ī³yau¹ū³nha¹jah³lxi³hē¹la².

17 Ar³ki²pah³la² ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² kāi³ju³ta³lo³txa²sīn¹tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ju³ta² kāi³ta³lun²txa²ya³hain¹sī¹nhē³li¹. Nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

18 Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ī³hen³txi³nx²ta¹wa². Wān³txai²li² ne³ki³san¹jau³xai²li² txa²hxi²kai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹nx²ta¹wa². Txai²na² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tī¹ki²sai¹nha²kxai³ yxau³na¹wa². Nxe³sa²ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²yah³lxin¹tāu³a¹ txa²ha³lo²a² wi¹lhau³kot³si¹sa²jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi¹nx²ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Ta³lu²na¹wa².

1 Tesalonisēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² nxe³sīn¹sxā³ ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Wxa²nū³kā³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹tū³kā³txi³ ī³nxai²na² Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹te² ī³nxai²na² ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Nxe³nx2ti³nha¹te² ī³nxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxain²txi³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxain²txi³ yah³lxī¹lxa². Nxe³nx2ti³nha¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxī³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹nha¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa².

Te³sa³lo²ni³ka²thi³nān¹tū³kā³txa² yxo²i²ain¹jau³su²

2 Yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³sī¹na¹wa². E³kxi²sī¹na¹jau³xa²sa¹:

— Sū³na² nxet3si¹lxī¹. Yxo²i²sxā³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ ī³sa²nēn¹kxi²nxā²sī¹na¹wi¹. Nxe³sīn¹to³ha¹wa².

3 Yxo²i²yah³lxī¹nhī¹nān¹te²tū³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxā¹ ī³yau¹ū¹te³lhxā³ o²la³kxah¹lxī¹lxa². Sū³na² a³lxī²yah³lxin¹jau³su² wi¹lo²la³kxi²yah³lxī¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxī²sxā³ wā³li²ju³ta³nū³a² thāi³ti³la² wah³yxah³lxī¹lxa². Nxe³yah³lxin¹kxe³su² ī²sīn¹te²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² e³kxi²sīn¹na¹tāu³a² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ī²sīn¹to³ha¹wa².

4 Nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxī¹nha²kxai³ txa²wā¹tā³xa² yā¹xah³lxī¹lxa². Txa²wā¹sū³na² a³lxī¹nx2ti³ha²kxai³ ī²sxā³ ā³yū³so¹nx2ti³sin²ta²wa². Nxe³ju³tai²li² ī²sīn¹te²sa¹wa².

5 Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xai²li² ī³yau¹ū³nx2ti³sī¹na¹jau³xai³tā² kwa² wān³txi³su² te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² a²wān³txain²txi²na³la². Nxe³jau³xai²li² wā³nxīn¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tū³jau³xai²la¹wa². Yxau³ya³nx2ti³sī¹na¹hī¹nai³tā² wain³txi³ o²la³kxi²nū¹nx2ti³sī¹na¹ju³ta² ī²yah³lxin¹tai¹tu³wa².

6 Yxau³sī¹na¹kxa² yā¹nxe² yxau³yah³lxī¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² yxau³hxai²kxai³ jā¹nxe² yxau³yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ khāuhx3nyhah¹lxin¹kxan²ti³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ka³lih³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³ka³li¹ti¹nx2ti³tai¹ti²tu³wa².

7 Nxe³yah³lxin¹kxa²yu³su² Ma³se³to²na²ko³xa² yxau³te²a² Kre²sa²ko³xa² yxau³te²a² nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹te²nāu³xai²na² ī²kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² yxo²i²ain¹nūn³ta¹hē¹la².

8 Nxe² yxo²i²yah³lxī¹nhī¹nai³tān¹te²tū³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² u²lxī³ ha³ta³nxe³ta¹hē¹la². Ma³se³to²na²ko³xa² Kre²sa²ko³xa² ya¹nān¹ta³ko³xa² jau¹xai²li² yxo²i²yah³lxin¹kxe³su² ha³ta³nxe³ta¹hē¹la². Nxe³jut3su² ha²kxai³ u²lxī³ ai³ain¹kxan²ti³ ā²la² ain³kxain¹ta¹hē¹la². ī³ye³kxain¹sī¹nxā³ta³lxa¹ wxa²wān³txa² ā²la² ain³kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹la².

9 Jā¹nxe³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² wā²nxū¹h¹ ī³hen³txi³sain¹sī¹na²hē³la². Wxā³sxā³ ī²nx2ti³nha¹hī¹nai³tān¹jau³xa² ī³yau¹ū³sain¹sīn¹na²hē³la². Txah³lxa³kxa³txai²li² Sū³nu²sa²ki³lxo³ka³txai²li² ā³yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³sxā³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² so¹lxī³ ya²la³tū³ te²an²tū³ka³ten³su² te²an²tū³ sa²yxō²we¹jah³lxin¹jau³xai³tā² e³kxi²sain¹sī¹na²hē³la².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² Sū³na² Tah²si²ha²kxai³ ā¹jah¹lai²li² oh³nāu³a¹
a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² wah³nxe³yah³lxin¹ju³ta² ī³yau¹ū¹sain¹sīn¹na²hē³la².
Nxe³jah¹lain²txi³ kxā³nhxī¹nai³tā² txa²wā¹ha³lo²a² yxau³hī¹nai³tā²
ya³lu²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²na²hē³la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² a²wa³ha²
so¹kxi²nē³na²hē³la². So¹kxi²nē³lha²kxai³ Sū³na² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nē³ju³ta³nū³a²
wxa²wa²su¹kxi²nē³tu¹wa². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ul²yxau³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
jau¹xai²na² ī³hen³txai¹yah³lxin¹jau³xa² ī³yau¹ū³sain¹sīn¹na²hē³la².

2

Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² Pau²lah³la² o²la³kxi²jau³su²

1 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxā³sī¹na¹hī¹nai³tā² ī³tih³nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².
Kwa²wān³ti³su² ī³tih³nxe³nx2ti³sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³
ain³kxi²sah¹lxī³nhī¹nha²kxai³ sa²yo²wet1sah¹lxī³nhī¹nhē³la².

2 A²kxā³nxa² Fi³li³po²thi³na² ai³sī¹na¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tān²tu³
Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³ain¹sī¹na¹hē³la². Nxe³tāu³ān²tu³ta¹
Sū³na² wān³txa²kxai³lu² e²nai¹nha²kxai³ ye³khāuh³lxa³ti³sain¹sīn¹na²hē³la².
Hā²wxān³txa³ ā³waix3tū²la² wxā³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Wxā³sī¹na¹ka³tu³
Sū³na² wān³txain²txi³ ya³lo³txi²sxā³ ī³yau¹ū³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².
Sū³na² wān³txa² e²nain¹te²a² wa³ka³ti³lot3sain¹sīn¹kxan²ti³
Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ī³ya³lo³ti²te²lot3sa²sī¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa²kxai³lu²
ī³yau¹ū³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

3 ī³yau¹ū³nx2ti³sī¹na¹hī¹nai³tā² wān³txa² wain³jau³xa² ā³na¹sxā³
ā³waix3si¹yhah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ ko³nxe³ti³
kāi³si¹yhah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ ā³ke³tū¹si¹yhah³lxin¹jau³su²
kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

4 Nxe³yān¹ta¹ kā³nxai³kai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ī²sxā³
sa²so¹sa²sīn¹te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²na² txa²wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū¹sih¹nx2tai¹na¹jau³su²
ī³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Sain¹sī¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² so¹lxī³
ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²sa²sīn¹ju³ta² so¹lxī³
ten³sa²sī¹nha²kxai³ a²nū²a² so¹lxī³ kwa² ī³wi¹lxo³kxi²sain¹sīn¹ju³ta³la³
ten³sa²sī¹nxa³ha²kxai³ sī¹na¹hē³la², Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
txa²wā¹ē¹nāu³ai²nān¹jau³xa² ī³ye³sxā³ī³sai¹ki³sxa³jau³xa² a³la³kxi²nē³lha²kxai³la².

5 Kwa²hāi¹nxe² wi¹le¹nx2ti³sī¹nxa³kxe³su² nxe³sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa².
Te²yā¹nxe³sxā³ ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹kxa² yo³ha² ten³sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa².
Jā¹nxe³nha¹jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² ī²sain¹sīn¹nha²wa²,
ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sī¹na¹kxa²yān³ti³sa².

6 Jā¹nxe³jut3su² wxa²nū³ka³txai²la³ ta³nxa² a²nū²a² ā³su² ta³nxa² kwa²
sa²nēn¹ki²sah¹lxī³nhīn¹ju³ta² a²nū²a² ten³sa²sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa². Kris²tu³jah¹la²
ī³sa²si¹hā³sa²sīn¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yxo²xūn³jau³xa² hxi²kan¹txi³
e³kxi¹nx2ti³sī¹nhī³na¹wa². Yxān¹ta¹ten³sa²sīn¹nxa³hē¹la².

7 Sa²sīn¹nxa³ha²kxai³ txu¹ha² a²wē³sa³khai³xa² a³lxī²sxā³ wi¹wi¹nxe³
sa²hau³ko³kxa² a²su³su³yau³xa² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³
wi¹wi¹nxe²thāi³ti³la² Sū³na² wān³txai²na² ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹hē³la².

8 A³lxī²khai¹nxe³nx2ti³sī¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ Sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Ya³lu²ye¹nx2ti³sī¹na¹kxan²ti³
ā³nx2ti³sī¹nhī³nxān²nxa³wa².

9 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wxa²nū³ka³txa² he¹ya³nx2ti³sī¹na¹ju³tai³tā²
ain³kxi¹xi²nha¹jah³lxī³hē¹la². Nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²

ĩ³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³ wxã³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sĩ¹na¹ka³ty³ta¹ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ka³nxah³ta² yxo²ha³kxa¹ wa³ka³li³yu³khai³xa² nũ³kxũ³txi³ wa³kon³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wa², yen³kxa² wã²nhũ²hxat3sah¹lxi³nhĩ¹nka²yan³txi³sa².

10 Sũ³na² ye³na² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sĩ¹nxa³ha²kxai³ wxa²ye³na² yxo²i²yah³lxin¹tũ³ka³txai²nã¹ta² ye³na² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sĩ¹nxa³ha²kxai³ sũ³na¹tai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹sxã³ wain³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²nha¹tai¹ti²tu³wa². Ko³nxe³te²lot3sain¹sĩ¹ju³ta³la³ yũ²nxa³tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²li² Txa²wã¹sũ³na² i²sa²nũ³sĩ¹nha²wa².

11 A²wĩ³nu²su² a²wã³lxi³khai³xa² wi¹lĩ³tih³nxe² i³nxũ²kwai³lxũ¹txi² nxe³ũ¹te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nx2ti³ha²kxai³ i³nxũ²kwai³lxũ¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²hxi²kãu²lxa³ki²la² i³yau¹ũ¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³jau³xai²na² whã²na¹ nxe³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wa².

12 I³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³si¹nhẽ³li¹. Nxe³nha¹jau³su² i³ya³lo³txa²lxi³to³nha¹ha²kxai³ i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹jau³xai²li² we¹jah³lxin¹kxai²nã¹tu³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxe³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ka²li¹jah³lxin¹tu¹wa². Nxe³kxa²yu³su² kxãn³nãu³a¹ wxi²kin³ti³ton³sxã³ i³hxi²kat1sxã³ ã³wa³kxẽn³to³tẽ³nũ³nhĩ¹na¹ ka²li¹txa²lxi³sxã³ Sũ³na² ha³lo²a² yxau³kxah¹lxin¹tu¹wa².

13 Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ¹nx2ti³sĩ¹na¹hĩ¹nai³tã² nxe²e³kah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² a²nũ²a² wãn³txi³sxa³wi¹. Sũ³na² wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹. Yxo²i²nha¹nhai¹. Nxe²e³kxah¹lxin¹jau³su² ha²kxai³ Sũ³na² sa²nẽn¹kxi²to³nha¹hẽ³la². Jau¹xai²na² yxo²i²yah³lxi¹nhĩ¹nã¹te²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² nũ³kxũ³txi³ sa²hau³ko³txa²lxi³na³la².

14-15 Txa²wã³tã³nãu³xã³. Wxa²nũ³ka³txa² ha³tih³xa² hxi²ka² Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³na² yxau³te² i³nxa² khãuh³lxa³ti³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Te²u¹jã¹nxe³sxã³ ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ Ju³te²an¹ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wã²nxũ¹lxi³sxã³ yxo²i²tũ³ka³txa² khãuh³3nhyain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³tũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³tũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² kãn³kxai³ Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txai³tã² su²lhã³ai¹ni² Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² su²lhã³i² nxain¹tai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxũ³sxã³ tũ¹ka³txain²txi³ khãuh³lxa³thit1sain¹sĩ¹nũ³na²hẽ³la². Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³tũ³ka³txai²lẽ¹. Hãĩ¹sxã³ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²ko¹ko¹nũ³ka³txai²la¹wa².

16 Jã¹nxain¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² i²li³te²a¹ Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²sain¹sĩ¹sxã³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa²yo³ha² ã³wa²su¹tũ¹hain¹te³na¹ ko¹ko¹nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² ã³nhxi²kat1sa²sĩ¹nxa³kxe³su² o²la³kxi²sai³nain¹na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² ã²la² kãĩ²non³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ Txa²wã¹sũ³na² kãĩ²non³txi²na³la². Ye³khãuh³lxa³tain¹ju³ta³nũ³a² ã²la² kãĩ²non³sxã³ yũ³ain¹tu¹wa².

Pau²lah³la² Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³nã¹tũ³ka³txa² i²xi²lxun¹jau³su²

17 Txa²wã³tã³nãu³xã³. Kxãn³su² ã³sxã³ wai³ta²lxi³sĩ¹na¹kxan²ti³ ãh¹i²xi²ti³ten³khai¹nxe³nx2ti³sĩ¹na¹hẽ³la². Ne³kan¹ti³hex1sa²sĩ¹nxa³hẽ³la². Ul²yxau¹sĩ¹na¹kxan²ti³ ne³wã²nxa²lxi³sĩ¹nxa³hẽ³la². Nxe³sĩ¹nxa³ha²kxai³ wã³li²sĩ¹na¹ju³ta³nũ³a² ne³wa³kon³nha²sĩ¹na¹hẽ³la².

18 I²xi²ti³ten³khai¹nxe³nx2ti³sĩ¹na¹hẽ³la², txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²sa³. Yxãn¹ta¹ Sa³ta³na²jah¹la² hxi²kat1sa²sĩ¹to³hxa³hẽ³la².

19-20 Nxe³kxan²ti³ a²yan¹nāu³a¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta² yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² yxo²i²nx2ta¹nha²wa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a¹ ka²li¹txi³sah¹lxi³nhīn¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² e³kxi²sain¹sīn¹tu¹wa². E³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³txi³ o²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sīn¹tu¹wa². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² sa²yxo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³ yxo²kāin²txi³ ī³hen³txain¹sī¹na¹wa². Ka²li¹txi³khaix1sah¹lxi³nhī¹lxa².

3

1 Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Ha³ta³nxe³nyha¹lxi³te²sin¹ji¹xā¹. Nxe³nx2ta¹ta¹ yah²lxa³nha²kxai³la¹ Ti³mo²jah³la² sa²si¹hā³ain¹sī¹na¹hē³la². Nxe³sī¹na¹nū²la² A³te²nas²thī³na² yxau³sxā³ wah³nxain¹sī¹na¹hē³la².

2 A²nxe³jah¹lai²li² Ti³mo²jah³lai²li² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²jah¹lo²su² ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²sa²sxā³ wa³kon³ya³sa²jah¹lo²su² ha²kxai³ txai²yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ ī³nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³te³lhxā³ ū³sa²si¹hā³sī¹na¹hē³la². ī³nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³kxai²nān²tu³ ā²la² kāi²non³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹tu¹wa².

3 Nxe³sxā³ khāuh³lxa³thin¹sxā³ ai³yah³lxin¹ju³tai³tā² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² na³la². Nxe³jut3su² ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³wā³wā³ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju¹tai²na² ā²la² a³la³kxi²yah³lxi³te²si¹lxa².

4 Jā¹nxe³ju³ta² wxa²yu³ta² yxau³ya³nx2ti³sī¹na¹hī¹nai³tā² nxe³nx2ti³sī¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Khāuh³nxē³lain¹ju³ta³nū³a²kāin²yū³nē³lha³tai¹. Nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹te³na¹ya²la³tu³ wxā³sīn¹tai¹ti²tu³wa².

5 Nxe³nū²la² wah³nxā² hxi²tha³nha¹ha²kxai³ Sū³na² wān³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹tain¹te²nha²ku² Sa³ta³na²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ī³hxi²tha³tai¹nha²kxai³ sa²yxo²ā³ain¹te²nha²ku² kwa²i³yau¹ū¹ai¹na¹te²nha²ku² nxa¹jau³su² Ti³mo²jah³la² sa²si¹hā³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³nū²la² Ti³mo²jah³la²kxai³lu² ī³xi²sxā³ ī³hen³txi³sa²sī¹nha²kxai³ ka³li³sa²sīn¹nha²wa². Sū³na² wān³txa² yxo²i²khai¹yxah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi²waun¹nyha¹lxi¹nha²kxai³ wā³li²si¹sah¹lxin¹sīn¹jau³su² ten³khai¹yxah³lxi¹nha²kxai³ nxe³sah¹lxi³nhī¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ain³sxā³ ain³kxi²xi¹nx2ti³to³tāu³a² ī³ka³li³kxah¹lxi³to³hi¹nha²kxai³ nxe³sxā³ ka³lih³khaix1sa²sīn¹nha²wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ī²nx2ti³sī¹na¹ju³ta² ten³khaix1sa²nūn³sīn¹nha²wa².

7 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ ī³nxū²kwai³lxū¹khaix1sah¹lxi³nhī¹nhē¹la². Khāuh³lxa³ti³khaix1sain¹sīn¹kxan²ti³ ka²li¹txi²sah¹lxi³nhī¹nhē¹la².

8 Sū³na² wān³txa² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³ ī³nxū²kwai³lxū¹khaix1nha²sxā³ yxau²xai³sī¹na¹wa².

9 Nxe³ha²kxai³ wxa²ha³ta³nxān¹jau³xai²na² ain³kxi²sī¹na¹ha²kxai³ ka²li¹txi³sah¹lxi³nhī¹nhē¹la². Nxe³sxā³ ī³hen³txi³sain¹sī¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²khaix1sī¹na¹wa².

10 Ka³nxah³ta² ī³hen³txi² a³lan²ta² ī³hen³txi² to³sī¹na¹wa². — Sū³nāi³. Te³sa³lo²ni³ka²thī³nān¹tū³ka³txa² āh¹i²ti³ten³khaix1sa²sīn¹nhai¹. Wā³li²sī¹na¹ju³ta² ī³hxi²kat1sa²sān²sī¹nhē³li¹. Wxa²wān³txa² yxo²i²ain¹na²hē³li¹. Jā¹nxain¹sxā³ yxo²i²wa³to²hi²si¹hai¹nha¹jau³su² ten³sa²sīn¹nhai¹. Wxa²wān³txa² taut3ton³jau³xai²na² wā³ko³nxā³te²tu³ wā³li²sxā³ ī³hen³txain¹sī¹na¹jau³nū³su² ten³sa²sīn¹nhai¹. Nxe³yah³lxi³sīn¹to³ha¹wa².

11 Jā¹nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²
Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu² nxe³ya³sxā³ wā³li²nha¹ju³ta³nū³a²
sa²hau³kot3sa²sīn¹ju³ta³nū³a² ten³sa²sīn¹nha²wa².

12 A³lxi²waun¹nyhah¹lxin¹ju³ta² ā²la² kâi²non³ju³ta² ten³sa²sī¹nha²kxai³
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²nyhu¹si¹nx2ta¹jau³su² ten³sa²sī¹nha²kxai³
a³lxi¹nx2ti³sī¹na¹kxa² yā¹nxe² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxā³ nxe³si¹nx2ta¹jau³su²
Sū³na² e³kxi²sīn¹to³ha¹wa².

13 Jā¹nxe³nx2ti³jut3su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
ĩ³nxū²kwai³lxū¹txi³nx2ti³tu¹wa². Hā²wxān³txa³nū² kxā³nāu³a¹
Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxa²kan³sxā³
wā³li²tu¹wa². Wā³li²kxai²nān²tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² yxo²i²te²nāu³xai²na²
ā³si³tē³la³kxain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
Txa²wā¹wī³nu²su² ha²kxai³ nxe³te²a² yen³nāu³a¹ wain³te²lo³je¹nx2ti³ha²kxai³
wi¹lhin¹te²lo³je¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³tu¹wa².

4

Txa²wā¹sū³na² ĩ³ka³li³kxi²sxā³ yxau²xai³ki³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² ĩ³ka³li³kxi²sxā³ yxau³sxā³
kâi³yah³lxin¹ju³ta² ā²la² ĩ³yau¹ū¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². Je³su²jah³la²
Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ĩ³yau¹ū¹sa²sīn¹jau³xa²jau¹xain²txi³ ĩ³yau¹ū¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa².
Sa²yxo²we¹jah³lxin¹kaix³ jā¹nxe³sxā³ ā²la² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta²
wa³to²hi¹jah³lxi³hē¹la². Thāi³ti³la² e³kxi¹nx2ti³sī¹na¹wa².

2 Nxe³jau³xai²li² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ĩ³tih³nxe³jau³xain²txi³
ĩ³yau¹ū¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa².

3 A²nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³xai²la¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹li²nha²sxā³ sa²yxo²we¹thxa³jah¹lxi³hē¹li¹.
Kō³nxe³thin¹sxā³ ũ³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ā³na¹hxa³jah¹lxi³hē¹li¹.
Nxe³nx2tain¹na³la².

4 Wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹sxā³ wā²nxūh¹hain³nha¹jah³lxi³hē¹la².
Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txu¹su² tā³nxa² in³txi³su² tā³nxa² kō³nxe³thin¹sxā³
o²la³kxi²yah²lxan³tho³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²ai²na² sa²kxai³lu² txu¹su² tā³nxa²
in³txi³su² tā³nxa² so¹yhu¹sxā³ tē³khaix¹yhu¹te²a² so¹lxi³ ũ³whīn¹ti³kxai²nān²tu³
wai³nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² ũ³whīn¹ti³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³
kâi³hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²li² txu¹txa²jah¹lai²li² txu¹ha²
ā³xa³ka³lxa² ũ³whīn¹ti³kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2nxa³wa². Kō³nxe³ti³
kâi³hī³nx2na³la².

5 Nxe³ju³tai²li² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² kō³nxe³thin¹sxā³
o²la³kxi²nyhu¹ain¹te²ju²hē³la², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³la².
A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² yxo²kwī¹kxi²ju³tai²la¹wa².

6 Te²yā¹nxe³ju³ta² a²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sxā³ a²sxe³xa²
ũ³whīn¹ti³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³yah³lxin¹kxai²lē¹. Txa²wā¹sū³na²
hxi²ki³kxai³lu² ĩ³wait1sxā³ ĩ³khāuh³nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³jau³xai²li² Sū³na²
wān³txi³su² ha²kxai³ e³lai²na¹ e³kxi¹nx2ti³sīn¹to³ha¹hē³la².

7 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³ti³ o²la³kxi²si¹ki³jau³su²
ĩ³kaix1so¹nē³lxa³tai¹ti²tu³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
sa³wi³ha³lxa² yā¹nxe² o²la³kxi²si¹ki³jau³su² nxe³nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².

8 Nxe³jau³xai²li² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ĩ²li³te²a² en²sxā³
sa²yxo²ā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ kwa²wān³txi³khai³su² en²sxā³
sa²yxo²ā³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³su² en²sxā³
sa²yxo²ā³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la²

nxũ²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² en²sxã³ sa²yo²ã³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² A²yãu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

9 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxa² a³lxi²waun¹nyhah¹lxin¹ju³ta² a³la³kxi²yah³lxi¹lxa². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² jau¹xain²txi³ ã²la² i³yau¹ũ¹nx2ti³tai¹ti²tu³wa².

10 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Yxo²i²tũ³ka³txa² Ma³se³to²na²ko³xan¹te²a² hã¹nxe³ti³xa¹ a³lxi²nũ¹hain¹yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². i³a³lxi² kãin²non³tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Thã³ti³la² e³kxi¹nx2ti³sĩ¹na¹wa².

11 Ha³nxe³lxa³ti³nha²sxã³ yxau³ya³nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² a²wa³ka³li³yu³ta² wxa²wxai³kxi²yhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹la². Wi¹yxau³yah³lxin¹ju³ta² a²yen³kxa² wã²nxũ¹lxi³ wa³kon³sxã³ so¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³jau³xa² whã¹na¹ kwa³na³nxa²lxa¹jau³xai³txa³lxi²na³la². Wi¹wi¹nxe² ãn³ten³jah¹lxi³sxã³ kã³jah³lxi³hẽ¹la².

12 Jã¹nxe³sxã³ nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²xa³te²a² sa²nẽn¹ki¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ wxa²yen³kxa² hxa³kxi¹nx2ti³xa³lho³la².

Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxã³ wã³li²jau³su²

13 Txa²wã¹tã³nãu³xã³. Wãn³txa² tah²yau³xa² i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹tu¹wa². A²nũ²a² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²ki³nãu¹xai²na² ya³lu²ki³ju³ta² i³yau¹ũ¹nx2ti³sĩ¹na¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹ ya³lu²ki³kxai²nãn²tu³ kãin² ãin²ti³yah³lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²ai²li² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²xa³te²su² te²a² Je³su²jah³lai²li² a³ka³nxi²ju³ta³nũ³a² wah³nxai¹nxa³ha²kxai³ kãin² i³ãin²ta³kxi²nha²ha²kxai³ nxe³hĩ³nx2na³la². Ta¹wxã¹na² ti³he¹yxah³lxan³tho³la².

14 Nxe³ha²kxai³ kã³nhxĩ¹nai³kxai³ Je³su²jah³la² ya³lu²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³to³ta¹ a²nũ²khai³su² ka³tẽn³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Jau¹xai²na² ya²la³tu³ yxo²i²ki³tã³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² yxo²i²sxã³ ya²lun¹ti³tũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² ka³tẽn³su² tẽ³xi²tu¹wa², Je³su²jah³la² a³ka³nxi²tãu³a²sa³. Jau¹xai²li² hxi²kan¹txi³ yxo²i²nũn³ki³tã³la².

15 Nxe³hĩ¹na¹ a³ka³nxi²tãu³ Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ ya²lun¹ti³tũ³ka³txa² txa²nũ² a²nũ²khai³su² tẽ³sxã³ i³ka³tẽn³su² ti³hit1sxã³ a³ka³nxi²tu¹wa². Txai²na¹xai²na¹ ka³tẽn³su² yxau³te²ki³nãu¹xai²na² ã³sxã³ ne³ka³ta²nẽ³lain¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³khai³xai²la¹wa².

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kãin² i³kaix1sxã³ a³ka³nxi² oh³xan¹jah¹la² a²hxi²kan¹te²su² te²a² kãin² wxa¹ni² Txa²wã¹sũ³na² wã¹lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi² nxe³sxã³ a³ka³nxi²tu¹wa². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ ya²lun¹ti³tũ³ka³txa² ka³tẽn³su² i³sa²yxau³sxã³ ka³la³nũ¹hain¹sãn²tu¹wa².

17 Nxe³hĩ¹na¹ txa²wã¹ki³nãu¹xai²na² yxo²i²ki³tũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² yuh³xan¹ko³xa² ka³tẽn³su² yxau³tũ³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² sa²so¹xi²nẽ³lha²kxai³ i³ka³la³si¹nhẽ³tu¹wa². Nxe³ti³kxai³lu² oh³sĩ³nãu³a¹ yxo²i²sxã³ ya²lun¹ti³tũ³ka³txai²na² kwẽn¹ta¹ a²nũ²khai³su² ka³tẽn³su² i³sa²yxau³sxã³ ka³la³nũ¹hain¹tũ³ka³txai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kwẽn¹ta² a³ka³nxi²ya³hain¹tũ³ka³txai²na² i³ha¹txain¹ki³tu¹wa². Nxe³ki³sĩ¹nãn¹te²tu³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yxau²xai³la³kxi²ki³tu¹wa². ã³sxã³ yxau²xai³ti³hex1ki³sxa³lho³la².

18 Nxe³ju³tai²li² wãn³txi³khai³xai²la¹wa². Ki³han³nxa³wa². Nxe³jut3su² i³nxũ²kwai³lxũ¹nyhu¹te³lhã³ i³yau¹ũ³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Je³su²jah³la²

wān³txa² yxo²i²te²na² ya³lu²ju³ta² i³āin²txi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su² jau¹xai²na² i³yau¹ū¹jah³lxi³hē¹la².

5

Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³li²ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³nē³jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³su² jau³su² ā²la² i³ye³kxi¹nx2ti³sī¹na¹ten¹tu³wa². Nxe³ha²kxai³ i³ka³la³ki³txi³wa³ka² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹na¹lho³la². Wa³su¹txi³ wxā³ha²kxai³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹na¹lho³la².

2 Nxe³jut3su² a²nū²ai²li² yen³kxa² kāi³kxi²te²la³ wxā³kxai²nān²tu³ wa³su¹txi³ wxā³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³te²hū³nxe² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³su³txi³ wxā³tu¹wa². Ka³nxah³ti³na² tā³na² a³lan²tāu³ai²la² tā³na² wa³su³txi³ wxā³tu¹wa². Nxe³jut3su² ha²kxai³ wi¹lī²jah¹lxi³hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² ha³kxa¹ ā²la² i²yah³lxin¹jau³su² te²jai¹ti²tu³wa². Ne³wān²yah³lxi³txa³hē¹la².

3 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²i²xa³te²a² e³ain¹jau³nū³a² e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² ha³kxa¹ wa²su¹wa²su¹nain¹na³li¹. Ha³lo²a² wi¹lhāu²non³na³li¹. Ai¹nhī¹na¹ ha³lo²a² ko³ju³ta³la³ wxā³yain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wa³su³txi³ wxā³tāu³a² ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ i³hāi³ai¹na³lho³la². Txu¹ha² wēh³ni³khaix¹te²a² yā¹nxe³nū³nhī³nx2na³la². Ta¹ka³lxai²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² wēh³nīn²na³xī¹. Ain¹kxan²ti³ ye³jen¹nāu³a² wē³sai²na² ya²la³tu³ a³li³lah¹hī³nx2na³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³ti³hū³nxe³ ya²la³tu³ a³ka³nxi²tu¹wa².

4 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ju¹ta²li² wi¹ko³nyhah¹lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² i³ye³ka²nah¹nē³jut3sū³ju³ta² yū³yah²lxan³tho³la². Yah²lxa³nha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³a² i³wā³wā³jah²lxan³tho³la². A²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²sxā³ sa²no¹kxi²nē³jah¹la² wa³su³txi³ wxā³ti³hū³nxe² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³su³txi³ wxā³tu¹wa².

5 Nxe³yān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ a³lan²ta² wē³ha³lxi³hū³yah³lxi¹lxa². Ka³nxah³ta² wē³ha³lxi³hū³yah³lxa³lxa².

6 Nxe³ki³jut3su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta²nū³a² ye³ten³ki³jut3sū³nxe² wahx3yah³sah¹lxi³hē¹la². Āu³xi²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Wi¹lī²sxā³ yxau³ya³sah¹lxi³hē¹la².

7 Ka³na³hi²tāu³a² āu³xi²tā³na² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ wen¹tā³na² ain¹te²ju²hē³la².

8 Jā¹nxe³sxā³kwa³jan³ta² so³ta²to²nāu³xa² a²wā²la²ka³lo³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nyhain¹te²ju²hē³la². Kwa³thi³la² a²ha³la³san¹ka³lo³an²tu³ ū³whi²kxi²nha² kwa³thi³la² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³an²tu³ ū³nhe³hē¹nha² nxe³ain¹te²ju²hē³la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ā³nhe¹lain¹kxai²nān²tu³ ū³hīx¹to³nyhai¹nhī³nx2na³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² nxe³te²ki³na¹xai²na² a³lan²ti³hū³ju³ta² yxau³ki³te²ki³na¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ a³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ Je³su²jah³la² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta²nū³a² yxo²i²sxā³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ nxe² yxau²sa²te³a³sah¹lxi³hē¹la².

9 Kxā³nxai³tā² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹kxi²nē³lhī¹nai³tā² hai³txi³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²si¹nhē³jau³nū³su² ūh³wxe³kxi²nē³lxa³hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² so¹kxi²nē³na²hē³la². Nxe³nē³lhi¹jau³su² ū³whxe³kxi²nē³na²hē³la².

10 Nxe³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² ya³lu²sxã³ sxa³ta³nxa² ka³ten³su² yxau³ta³nxa² i²li³jut³su² kxan²ti³ kxã³nãu³a¹ ka³ten³su² yxau²sa²tẽ³ya³hain¹ki³tu¹wa².

11 Nxe³jut³su² ã³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ ã³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Hi¹na² ã²la² kãi²non³jah¹lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² ã³wa²su¹kxi³jau³su²

12 Txa²wã³tã³nãu³xãi³. Yxo²i²yah³lxin¹kxa² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². A²nxe³te²a² kãin² hxi²nũ¹nu¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ i³tih³nxe³nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tain¹to³hxai²na²hẽ³la². Nxe³nha¹jau³su² thãi³ti³la² e³kxi¹nx2ti³sĩ¹na¹wa².

13 A²nxe³te²a² wi¹lhen³txi³tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Nũ³kxũn³sxã³ i²ũ³nx2tai¹nha²kxai³ a³lxi¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Hãu²non³sxã³ yxau²waun¹jah¹lxi³hẽ¹la².

14 Txa²wã³tã³nãu³xãi³. Wxa²yu³ta² ha³tih³ i³nxa² a²nũ²ai²na² u³lha²kxai³ wxa²wa³ka³la² i²ũ³nx2ti³kxe³su² en²kxai²nãn²tu³ i³kwai²kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Wxa²yu³ta² ha³tih³ i³nxa² yuh³lxi³te²sa²kxai²nãn²tu³ i³nxũ²kwai³lxũ¹txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Āh¹ a²ha³tih³ i³nxa² nũ³kxũn³txi³ yxo²i²xa³te²a² Sũ³na² wãn³txa² wain³jau³su² i³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau²xai³la³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

15 Kō³nxe³ti³ o²la³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ te²yã¹nxe²i³wa²lũ³xain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ wi¹lo²la³kxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² i²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ te²yã¹nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

16 Hãi¹sxã³ka³li³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

17 Ha³lo²a² i²li³ju³ta² i³ha¹txi¹nx2ti³kxe³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³to³hẽ¹la².

18 Yen³kxa² wi¹ta³nxa² kō³nxe³ta³nxa² nxe³te²a² wxã³kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² yxo²i²ki³sa²kxai³ wi¹lxo³kxi¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Nxe³ju³tai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxō²wet¹sxã³ yxau²xai³lyah³lxi¹la². Nxe³ju³tai²li² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju³tai²la¹wa².

19 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi¹nx2tain¹kxai²nãn²tu³ en²jau³su² i³wa²lũ³xain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la².

20 Wxa²yu³ta² ha³tih³ i³nxai²na² ne³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² tah²yau³xa² yũ³nha¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ i³kwai²kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la².

21 Wãn³txa² ne³ka¹jah³lxin¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhain³nha¹jah³lxi³sã²nhẽ³la², wain³jau³sxa³kxa²yan³txi³sa³. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wãn³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³sa²so¹jah³lxi³hẽ¹la².

22 Yxãn¹ta¹ a²kō³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ã³na¹hxa³jah¹lxi³hẽ¹la². Yu³ka³na³ka³na³kxan²ti³ kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxi³txa³hẽ¹la².

23 Nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² sa²hãu²no³tẽ³ju³ta² ũ³hũ¹nẽ³jah³lo²si²te²kxai³lu² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² whãi²na¹ sa²wa²su¹tha²kxai³ a²kō³nxe³ju³ta² wxa²hxan³kxa²ti³nx2ti³ju³ta² nxe² yxau³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nha²wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ wxa²nũ²nãu³ai²na² whãi²na¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² whãi²na¹ wi¹lhau³ko³txa²lxi³ju³ta² nxe² yxau³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nha²wa². Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²

Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a² wi¹lī²nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² a³ya³txi¹nx2ti³xa³lho³la².

24 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³su² ha²kxai³ ī²sxā³ ī³so¹nx2ti³ha²kxai³ sa²yo²ā³nx2ti³xa³lho³la².

25 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² e³kxi²yah³lxī³to³hin¹tāu³a² txa²wā¹kī³na¹xai²na² nxe³wān²yah³lxī³txa³hē¹la².

26 Txa²wā¹sū³na² wān³txa²yo²ī²yah³lxī¹nha²kxai³ ne³khauh²xi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³yo²sai¹la³kxi²nha¹ju³ah³lxī³hē¹la².

27 Jā¹nxa¹jau³su² Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³jau³xai²na² yo²ī²ain¹tū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ ī³hen³txi³tain¹yah³lxī³hē¹la². A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ī³kwa³na³kxi²nē³jau³su² na³la².

28 Nxe³na¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² ta³lu²na¹wa².

2 Tesalonisēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² nxe³sīn¹sxā³ ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Wxa²nū³ka³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Nxe³nx2ti³nha¹te² ī³nxāi²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxain²txi³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² sa³wi³ha³lxain²txi³ yah³li¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² kāin² thāi³ti³la² a³li¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²li³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa².

O²la³kxi²kī³kxa²yo³ha²ī³yī¹li²kxi²nē³jau³su²

3-4 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ka³li³sa²sīn¹nha²wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā²la² nū³kxūn³sxā³ sa²yo²we¹ti² wxa²nū³ka³txai²na² ā²la² kāin² a³li²waun¹nyhu¹i² nxe³yah³li³sīn¹ta¹hi¹nhē¹la². Yah³li¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² nxe³sī¹na¹te³nah¹li¹:

— Sū³nāi³. Tū¹ka³txai²li² wxa²wān³txa² kxan²ti³ sa²yo²we¹txai¹nha²kxai³ ī³sa²nēn¹kxi¹na²sī¹na¹nha¹. Nxe³sī¹na¹jau³xa² wain³na³la². Jā¹xah³lxin¹ju³kxai³lu² wxa²nū³ka³txa² kāin²khāu³nha² a²nū²a² ā³xa² ī³kox1ko¹son²ki² nxe³nx2ti³ta¹hai¹nhē¹la². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ ha³ya³kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹txa³i² ī³nxū²kwai³lxū¹nyhu¹i² yah³li³sīn¹ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² ī³hen³txain¹sī¹nhxai²na¹hē³la². Ju¹ta²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²sīn¹to³ha¹wa².

5 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh³na²li³ta¹hai¹nhē¹la². Nxe³na²lxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet1 kāi²non³yah³li¹nha²kxai³ ī³nxū²kwai³lxū¹ kāi²non³yah³li¹nha²kxai³ nxe³yah³li³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wain³txi³ ũ³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² e³lxah²li²na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²na² ā³wi³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wain³te²lo³txa²ti³tu¹wa².

6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wain³ye²kxe³jau³su² e³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³te³nah¹li¹:

— Txa²wān³txa² sa²yo²wet1sai¹na³tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³nx2tain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ khāuh³lxa³ti³nx2tain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³tain¹nū³na¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³tu¹wa².

7 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ a³ka³nxī²tāu³a¹ oh³xan¹tū³ka³txa² nū³kxūn³te²su² te²a² ka³lxa¹txi³ tē³la³xi²tu¹wa². Ha³nxe²hū³ju³ta² tē³xi²tu¹wa². Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³nx2tain¹ju³ta² ā³wa²su¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³wa²su¹tū¹sa²nūn³sīn¹tu¹wa².

8 Nxe³hī¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e²nain¹te²su² te²a² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² te²su² te²a² nxe³te²nāu³xa² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha² kō³nxe³te²lo³tain¹tu¹wa².

9 Nxe³ain¹te³nah¹li¹ khāuh³lxa³ti³sa²tē³si¹nyhain¹tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yen³nāu³a² sa²sai¹sa²tē³si¹nyhain¹tu¹wa². Jā¹nxain¹jut3su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² wxi²kan¹sxā³ ā³waix3sa²tā³si¹ha²kxai³ a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ī²ai¹na³ha²kxai³ nxe³si¹hain¹tu¹wa².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²kxai³lu² a³ka³nxi²hī¹na² yxo²i²tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wxi²kin³ti³to³nain¹tu¹wa². Nxe³kxa²yu³su² kāin² ī³sa²nēn¹kxain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ wxāi²nāu¹ ī³nxai²na² kxān³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹jau³xai³tā² yxo²i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² te²yā¹nxe³sxā³ wxi²kin³ti³to³ni² ī³sa²nēn¹kxi² nxe³yah³lxain¹nū³nīn¹tu¹wa².

11 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² e³kxain¹to³sī¹nhxain²na²hē³la². Jāx1sī¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wain³txi³ ī³tih³nxe³nx2ti³tu¹wa². Wi¹lhin¹sxā³ yxau³yah³lxī³si¹hin¹ja³kxa³nū³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ī²sxā³ so¹nx2ti³na³la². Nxe³kxe³su² sa²hxi²kat1si¹nxai²lxī³jau³su² Sū³na² ī³ye³kxi²sīn¹to³ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxī¹nha²kxai³ wi¹kāi³ju³ta² so¹lxī³ ten³yah³lxī¹lxa². Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² e³ki²to³sī¹nhxai²kxai³ jāx1sī¹na¹wa².

12 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² wi¹kāi³yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² yxo²i²ye²yah³lxin¹jau³su² sa²nēn¹kain¹nūn³tu¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ nxe³ya³sxā³ thāi³ti³la² a³lxī¹nx2tai¹nha²kxai³ ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tain¹tu¹wa².

2

Je³su²jah³la² wq³li²ti³wa³kxi³lon³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³hi² ā³yā³nū²kxi²kī³ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³hi² nxe³nx2ti³nha¹tu¹wa².

2 Kwa²wān³txa² yxo²i²yah³lxī³sīn¹txa³hē¹la². Nxe²e³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³la² ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² tā³nxa²:

— Hxi²sxā³nho³tēx3jut3sū³ju³ta² ī²a¹hē³li¹. Ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² tā³nxa²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xa² ain³kxi²na¹hē³li¹. Ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² tā³nxa², nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³txi³sxā³ ī³wā³wā³jah³lxī³sīn¹txa³hē¹la². Ī³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹sī¹nha³ta²wa². Ha³teh³nxā³nxa² ī³sa²si¹hā³nx2ti³sī¹na¹ki³lxo³nxe³tain¹kxan²ti³ we¹tain¹yah³lxī³sīn¹txa³hē¹la².

3 Wān³txa² ka³lxai¹txi³ e³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ ain³nyha¹lxī³sīn¹txa³hē¹la². Ī³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³ta²wa². Nxe³ha²kxai³ a³ka³nxi²ju³ta² wa³su¹txi³ wā²nxa³tā³lxai¹ ju³tha¹li¹ wxā³sān²tu¹wa².

— Txa²wā¹sū³na² ten³ti³hex1sa²nxa³nhai¹. Yxo²kwī¹ki²sa³nhai¹. A²nū²a² ka³la¹txi³ nxe²e³kain¹sān²tu¹wa². Nain¹sān²ka³tu³ a²nū²a² ka³na³ka³nat3sxā³ kō³nxe³thin¹khaix1te²a² wxā³nūn³tu¹wa². Nxe³jah¹lai²li² a²kō³nxe³ju³ta² kāin² yū²na³la². Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²nū¹sxā³ ha³lo²a² ī³sa²tē³kō³xa² ā³na¹sxā³ wxē³ha²kxai³ nxe³te³na¹ ī³sa²tē³si¹tu¹wa², kō³nxe³thin¹khaix1jah¹la²sa³.

4 A²nxe³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ ki³ha¹kxi¹nx2ti³te³nah¹lxī¹:

— Txai²li² Sū³na² Si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Sū³na² ā³xa² yū³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³nū²la² Sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ka³tu³ Sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³tu¹wa². Nxe³nū²la² sū³nu²su²ki³lxo³tu¹wa². Yxān¹ta¹ kāin²ki³han³jah¹lo²su²hī³nx2na³la².

5 Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ wxā³sxā³ ī³ye³kxi¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa².

6-8 Jā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² hau³kō³nhī¹na¹ wxā³tu¹wa². Kō³nxe³thin¹khaix1jah¹la² wxā³tu¹wa². Jau¹xai²na² ya³nx2ti³nha¹hē³la². A²nxe³jah¹la² kō³nxe³thin¹khaix1jah¹lai²na² o²la³kxi²ju³ta³nū³a² ā²la² ān³si³wxe²na³la². Yxān¹ta¹ jah¹la² sa²kxai³lu² hī¹na² hxi²kan¹txi³ wxā²nxa³lho³la².

Jā¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹khaix1jah¹la² ā²la² yxau³ya³nhē³na³la². Nxe³ha²kxai³ yxau³ya³nhē³tāu³a² kō³nxe³thin¹khaix1jah¹la² hxi²kan¹txi³ wxā²nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ wi¹lhin¹khaix1jah¹la² ā³sxā³ ā³waix3sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ kō³nxe³thin¹khaix1jah¹la² wxā³tu¹wa².

9 A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹la² ī³nū³kxū³nū¹hai¹nha²kxai³ wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²ki³lxo³tu¹wa².

10 Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³tīh³na² ai³ain¹te²na² yxo²ha³kxa¹ ī³ki³ha¹kain¹tu¹wa². Wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²ki³lxot3sa²kxai³ ī³ki³ha¹kxain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² te³nai¹nxa³ha²kxai³ jau¹xai²na² a³lxai¹nxa³ha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa².

11 Nxain¹jut3su² ī³ki³ha¹kain¹jau³xai²li² sa²yxo²we¹tain¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ain¹tu¹wa².

12 Nxain¹ka³tu³ tū¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³jau³xa² te³nai¹nxa³te²na² a²yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² te³nain¹te²na² a²yxo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ā³na¹ain¹tu¹wa². A³ka³nxī²sxā³ wxā³hī¹na¹ ā³na¹ain¹tu¹wa². Hāi¹sxā³ kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² ū³pho³hi²hain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa³.

Txa²wā¹sū³na² ī³kaix1so¹nē³jau³su²

13 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a³lxī¹nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ kā³nhxī¹nai³kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³tu³ jau³xan²tu³ yxo²i² ān³si³wxe³yah³lxi¹nhī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³kot3sxā³ ī²sxā³ ī³so¹nx2ti³tai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³wi¹nxa²lxi³te³lhxā³ sa²si¹hā³na²hē³la². Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²to³sī¹na¹wa².

14 Txa²wā¹sū³na² wān³txa²ī³hen³txi³nha¹jau³xai²na² ain³kxah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ jau¹xai²na² ain³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ kxā¹nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² te²a² a³ka³nxī²tāu³a¹ a²wxi²kin³ti³ton³khai³ju³ta² wā²nhū¹nx2ti³tu¹wa².

15 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³nha¹jau³xai²li² wxa²ne³nxē³na² ain³kxi²sah¹lxin¹nhī¹nai³su² tā³nxa² ha³teh³nxā³nxa² ī³sa²si¹hā³nx2ti³nha¹jau³su² tā³nxa² nxe³sxā³ jau¹xai²li² nxe³wā²na³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ ī³nxū²kwai³lxū¹sxā³ yxo²i² kan²txi³ sa²yxo²so² nxe³jah³lxi³hē¹la².

16 A²nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² nxe³ya³sxā³ a²nxe³te²a² hi²sen³su² a³lxī²khai¹nxe³lain¹na³la². A³lxī²nē³lhxā³ ī³nxū²kwai³lxū¹txi³nē³lain¹na³la². A³ka³nxī²sxā³ wā³lain¹ju³ta³nū³a² wah³nxe³ki³tā³la².

17 Te²yā¹nxe³sxā³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹jut3su² tā³nxa² wān³txa² wi¹jau³xa² wi¹le³yah³lxin¹jut3su² tā³nxa² nxe³si¹yah³lxin¹jau³su² ya³lot3sxā³ nū³kxūn³txi³ ī³hxi²ka¹ta³lxi³si¹ha¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ya³to³ha¹wa².

3

Txa²wā¹sū³na² a²ne³nxē³na² ī³ye³kxi²ah³lxin¹jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² e³kxah¹lxin¹tāu³a¹ ne³wā²na³sah¹lxi³sīn¹txa³hē¹la². Nxe³sxā³ ā³nxai³nha¹tāu³a² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xan²tu³ wā³su³txi³ ha³tā³nxe³hi² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txi² wxāi²yā¹nxe³kxe³ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa².

2 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² kuh³lxa³thin¹te²su² te²a² kō³nxe³ti³ kāi³te²su² te²a² nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa²si¹hain¹sī¹na¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa², yxo²i²xa³te²a² kāin²yū³ha²kxai³la².

3 Nxe³sa²sīn¹ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹la² nū³kxūn³khai¹nxe²na³la². Sa³ta³na²jah¹la²hxi²ka²wxa²wxai³nxa²lxi³kxa²yan³txi³su²ā³non²ta³kxi¹nx2ti³tu¹wa². A²nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³tu¹wa². Hai³txi³sa²yxo²ā³ti³hex1nxe³nx2ti³xa³lho³la².

4 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³nx2ti³nha¹jau³xa²a²yxo²ha³kxa¹ we¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ yan¹nāu³a²ā³na¹yah²lxan³tho³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²ī³hxi²ka¹ta²lxi³jah¹lai²la¹wa².

5 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta² jū¹nxe² ā³ne³wxe³kī³sa²kxai³Kris²tu³jah¹la² nū³kxūn³txi³ ā³si³tē³kxi²kī³ju³ta² jū¹nxe² ā³ne³wxe³kī³sa²kxai³nxe³kī³tā³la². Nxe³kī³kxan²ti³ ju¹tai²li² ā²la² kāi²non³sxā³ā³ne³wxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa².

U³txi³wa³kon³te²su²kāi³ū¹hah³lxin¹jau³su²

6 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wxa²nū³ka³txa² ha³tih³ ī³nxai²na² u³txi³wa³ko³nain¹te²su² ta¹hē¹la². Te²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li²txa²wā¹tā³su² kxan²ti³ te²yā¹nxe² kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³jah¹lai²li²ā³sxā³ u²lxi³ ā³si³tu³lxi²sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³jau³xa²e³kxi¹nx2ti³to³nha¹tai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lo²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ī³kwa³na³sain¹jau³jau¹xain²txi³ī³kwa³na³nx2ti³nha¹wa².

7 Te²yā¹nxe³ kāi³sīn¹te²txā³jai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹ha²kxai³ o²la³kxi²nha¹kxa²yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

8 Wxa²yain³txa² so¹kxi¹nx2ti³nha¹kai³tā² ū³yho³hi¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². Na¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ wa³ko³na³la²ni²na¹kxan²ti³ yen³kxa² kwa²ū³hū¹sah¹lxin¹ju³ta² ten³sīn¹te²txā³wa². Kwa²hxi²tha³txa²lxa¹kxa²yan³txi³sa².

9 Wxa²yain³txi³nū³xa² ai³nxū³nxa²lxi³nha¹ju³ta² hxi²kan¹txi³kwa³na³nx2ti³sī¹nhī³na¹wa². Yxān¹ta¹ wain³txi³ ī³tih³nxe³nx2ti³te³lhxā³ye¹nx2ti³nha¹hē³la².

10 Nxe³kī³sī¹nai³tā² kwa³na³nx2ti³nha¹te³nah¹lxi¹:

— U³txi³ wa³kon³te²a² wxa²yain³txa² wā²nhū¹ain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

11 Jā¹nxe³sxā³ wxa²nū³ka³txa² ha³tih³ ī³nxai²na² u³te²a² yū³ta¹hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² kwa²he¹ye²nyhain¹to³ta¹hē¹la². Nxe³nyhai¹nhxai²na²hē³la².

12 Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ī³ye³kxi²sxā³ ī³kwa³na³ain¹sī¹na¹te³nah¹lxi¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nxe³sai¹nha²kxai³ī³kwa³na³ain¹sī¹na¹te³nah¹lxi¹:

— U³lah³lxi³txa³lxi¹. Hāi¹sxā³ ka³nahx2sxā³ wa³kon³yah³lxin¹kxa² yo³ha²yain³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹to³ha¹wa².

13 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³ta² hxi²tha³yah³lxi³txa³hē¹la². ī³nxū²kwai³lxū¹jah¹lxi³hē¹la².

14 Yah³lxin¹ju³ta² a²nū²a² ī²li³te²a² ta²nxā¹nxai²na² wān³txa²sa²yxo²wet1sah¹lxi³sī¹nxān³kxai²nān²tu³ ī²khai¹nxe³tai¹yah³lxi³hē¹la². Sa²ye³ya¹not3sxā³ ā³jxah¹lxi³hē¹la². Ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³āu²li²to³nha²hī³nx2na³la².

15 Ain¹yah³lxin¹kxan²ti³ ko¹ko¹sai¹nxa³wa². Wxa²wā¹tā³khai³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ī³xan³ta³kxai¹yah³lxi³txa³hē¹la².

Pau²lah³lai²na²a²ne³ki³san¹jau³su²

16 Nxe³jut3su² nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² ā³nhāu²no³tē³ju³ta²wxa²ē¹nāu³ai²na² kxan²ti³ ī³hāu²no³tē³lhi¹nha¹jau³su² ī³ye³kxain¹sī¹na¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ā³si³tē³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

17 Jã¹nxe³jut³su² Pau²lah³lo²na¹xai²na² wã³txa² yxo²ha³kxa¹ txa²hxi²ka²
 ũ³wha²li¹lhã³ ũ³hũ¹nx²ta¹wa². Ũ³wha²li¹lhxi²na¹hẽ³ jã¹nxe³sxã³
 ũ³wha²li¹le¹nx²ta¹wa².

18 Nxe³na¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ thã³ti³la² a³lxi¹nx²ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txai²li²
 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

1 Timoteo

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³si¹ha¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sa³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹la² ĩ³kwa³na³sai¹ni² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wah³nxe³kĩ³jah¹la² ĩ³kwa³na³sai¹ni² nxe³sain¹na²hẽ³la².

2 Nxe³na¹jut³su² Ti³mo²jah³lo²si¹nha²kxai³ ain³kxi²sẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sa¹nha²kxai³ txa²wẽ³sũ³te²si¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxã³ kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi²nxa²si¹hi² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³txa²si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²si¹hi² nxe³nxa²si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Wãn³txa² ki³han³jau³su² ĩ³tih³nxe³nyhain¹jau³su²

3-4 Nxe³ha²kxai³ Ma³se³to²na²ko³xa² ai³te³lhxã³ nxa¹hĩ¹nai³tã² e³kxi¹nxa²ha¹taĩ¹ti²tu³wa². Nxe³nxa²ha¹te³nah¹lxi¹:
— E²fe³so³thĩ³na² hãĩ¹sxã³ yxau³sẽ¹li¹. A²nũ²a² ĩ²li³te²a² wãn³txa²

ki³han³jau³xa² ĩ³tih³nxe³nyhai¹nha³taĩ¹. Nxe³te²a² ha³ya³kxa² o²la³kxain¹si¹hin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹taĩ¹nhẽ³li¹. Wãn³txa² ki³han³jau³su² jau³xa² ã³na¹i² wxa²wĩ³na²nãu³xu¹taĩ²na² he¹ta¹hxi²hẽ¹li¹. Nxe³jau³xai²na² ya²la³tu³txa³kxi²nãn²tu³ ã³na¹i² nxe³ain¹si¹hin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹taĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³jau³xai²li² a²ẽ¹nãu³ai²na² hxi²kan¹txi³ yxo²i²kĩ³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ yxo²i²kĩ³jau³xai²la¹wa².

5 Nxe³sxã³ wain³txi³ ĩ³tih³nxain¹kĩ³kxi²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yũ³ha²kxai³ wain³ye¹nxa²ju³ta² so¹lxi³ kãĩ³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tẽ³ju³ta² yxo²i²ha²kxai³ ai¹nhĩ³nx2na³la². Ain¹kxi²nãn²tu³ a³lxi²waun¹nyhu¹kĩ³ju³ta² ã²la² kãĩ³nhĩ³nx2na³la². Ju¹taĩ²li² ten³sa³nha²wa².

6 Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² wãn³txa² toh³lxi³jau³xa² ain³so¹ain¹ka³tu³ wãn³txi³kxi³xa² sa²kxi³lu² ã³na¹ain¹na²hẽ³la². Kwa²toh³lxi³jau³xa² ĩ³tih³nxain¹te²ju²hẽ³la².

7 Nxe³sxã³:

— Moi³se²ah³lu¹taĩ²na² wha²li¹txã³nxu¹taĩ²na² wãn³txa² ĩ³tih³nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxain¹na³la². Nxe³yãn¹ta¹ jau¹xai²na² ĩ³tih³nxain¹jau³xai²na² a³la³kxi¹nxa³ha²kxi³ a²si³yxau³tãu³a² ain³nha²nxa³ha²kxi³ nxe³ain¹na³la².

8 Ai¹nha²kxi³ Moi³se²ah³lu¹taĩ²na² wãn³txa² ĩ³tih³nxain¹jau³xu¹taĩ²na² wain³txi³ sa²yo²we¹tain¹kxi²nãn²tu³ wi¹te²ju²hẽ³la².

9 Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹tũ³ka³txi³kĩ³nãu¹xai²na² ĩ³tih³nxe³nẽ³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kãĩ³te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³ta³kxain¹te²su² te²na² a²ẽ¹nãu³ai²na² ĩ³ne³wã³nũn³ta³kxi²te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²nxa³te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³ti³ e³kxi²te²su² te²na² a²wĩ³nu²su² ta³nxa² a²hã³ka³nũ²su² ta³nxa² ĩ³xan³txa³kxain¹te²su² te²na² a²nũ²a² su²lhã³nyhu¹ki³te²su² te²na² nxe³te²a² yxo²ha³kxi¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xai²tã² ĩ³tih³nxe³jau³nũ³ai²la¹wa².

10 Te²yã¹nxe³sxã³ tũ¹ka³txa² te²yã¹xain¹nũn³na³la². Kuh³lxa³thin¹khaix¹te²su² te²na² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su² ta³nxa² kuh³lxa³thin¹sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ki³te²su² te²na² a²nũ²a² ã³xa² nũ³kxũn³txi³ kãĩ³so¹sxã³ kwa²wa³kon³kxi²si¹jau³su² kwa³na³te²su² te²na² ĩ³ki³ha¹kxi²te²su² te²na²

a²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²sxã³ ko³nxe³ti³ e³kxi²nyhu¹te²su² te²na² wi¹lhin¹jau³xa² yxo²kwĩn¹kxi²te²su² te²na² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txu¹ta²na² i³tih³nxe³jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²a² ã²la² sa²yxo²we¹tain¹te²ju²hẽ³la².

11 Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wxi²kin³ti³ton³khaix¹si¹nhẽ³jau³su² yũ³na¹wa². Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹la² ũ³hũ¹sa²jau³xai²la¹wa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jau³xai²la¹wa². I³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xai³ta³lxa²na³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²nẽn¹kxi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxi³ sa²nẽn¹kxi²to³ha¹wa². I³nũ³kxũn³txi³sai¹nha²kxi³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wi¹kãi³a¹kxe³su² nxe³ye²sa²jau³su² i³kaix¹so¹sai¹nha²kxi³ nxe³sain¹na²hẽ³la². Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³te³lhxã³ i³kaix¹so¹sain¹na²hẽ³la².

13 Nxe³na¹hĩ¹nai³kxi³lu² nxe³na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³txai¹na¹ha²kxi³ Je³su²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa²khãuh³lxa³ta¹na¹ha²kxi³ nũ³kxũn³txi³ an³txi³ti³hin¹sxã³ o²la³kxi²na¹ha²kxi³ nxe³na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ko³nha²nxa³ha²kxi³:

— Wain³txi³ kãi³a¹xã¹. Nxa¹jau³tu³ ko³nxe³ti³ kãi³a¹hẽ³la². Nxe³na¹kxan²ti³ wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³kot³sa³na²hẽ³la².

14 Nxe³sa³nũ²la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²kxi³lu² thãi³ti³la² a³xi² wa³to²hi²ha²kxi³ wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxi³ yxo²i²si¹sain¹jau³su² i³yau¹ũ³sai¹ni² a³lxi¹na¹ju³ta³nũ³a² ũ³hũ¹sai¹ni² Je³su² Kris²tu³jah¹la² nxe³sa³na²hẽ³la². ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³a³sa³ha²kxi³ nxe³sa³na²hẽ³la².

15 Nxe³na¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxi³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txi² ko³nxe³ju³ta² wã³ko³txa³te²tu³ sa²wa²su¹txi² nxe³te³lhxã³ wxã³na²hẽ³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Txai²li² kxã³nxa² ko³nxe³ti³ kãi³ wa³to²hi² jah¹lo²su² na¹hẽ³la². Ki³han³nxa³wa². Wãn³txi³tu³ e³a¹wa².

16 Jã¹nxe³na¹ju³kxi³lu² nxe³na¹kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³kot³sa³na²hẽ³la². Sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²kxi³lu² ya³nãn³ta³ki²la²ha²kxi³la¹ txa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kot³sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxi³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ a²nũ²a² i²li³te²a² yxo²i²kxi²nãn²tu³ ka³te³na² wi¹tãu³a² nxe³ti³hi¹tain¹nũ³tu¹wa².

17 Nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² so¹li³ Txa²wã¹si³yxau³jah¹lai²la¹wa². A²wi¹lhi¹nu¹ta²na² yen³kxa² yũ²nxa³hĩ¹nũ¹ta²nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yxau²sa²tẽ³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ya³lu²ju³ta² yũ³jah¹lo²sxa³wa². I²ki³sxa³hĩ¹nu¹ta²nãn¹jah¹lo²su² na³la². Hã¹nxe² sa²nẽn¹kxi²yxau²xai³ki³jah¹lo²su² na³la².

18 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³lãi³. Txa²wẽt³si¹lxa². Wãn³txa² e³kxi¹nxa²ha¹jau³xai²na² ain³so¹sẽ¹la². Sa²yxo²wet¹lsẽ¹la². Kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi²tũ³ka³txai²na² e³kxi²nẽ³lain¹jau³xai³tã² ne³wã²na³txa³hẽ¹la². Ne³wã²na³xan³kxi²nãn²tu³ i³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nxa²tu¹wa². Nxe³nxa²ha²kxi³ Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta² wain³txi³ o²la³kxin¹tu¹wa².

19 ã³na¹sxã³ yxo²i²nxã²nxa³lho³la². Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ i³ye³kxi²nha¹tu¹wa². Nxe³to³ta¹ a²nũ²a² i²li³te²a² Sũ³na² wãn³txai²li² nxe³wã²na³ai¹nha²kxi³ yxo²i²ain¹ju³ta² ne³wã²na³ain¹na²hẽ³la².

20 I³me³ne²u²jah¹la² A³le³syãn²trah¹la³ nxe³ya³sxã³ te²yã¹nxe² kãi³ain¹na²hẽ³la². Ai¹nha²kxi³ Sa³ta³na²jah¹la² hxi²ka² ũ³hũ¹ai¹na¹hẽ³la². Nxai¹na¹ha²kxi³ Txa²wã¹sũ³na² a²i³lxa² ko³nxe³ti³ e³kxain¹jau³xa² ã³na¹si¹hai¹na¹jau³sa².

2

Txa²wā¹sũ³na² i³ye³kxi²ki³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Ju²ta³la³ nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sũ³na² e³kxi²yxau²xai³txa²hẽ³la².
Nxe²e³kxin¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² hxi²ka¹nai¹nxa³wi¹. Ā³non²ta³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ta³nxa²:

— Jah¹lai²li² wi¹lĩ²txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ta³nxa²:

— Jah¹la² a²ẽ¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ta³nxa²:

— Jah¹lai²li² ā³non²ta³kxi¹nĩ¹tai¹ti²tu³wi¹. Wi¹lhin¹khaix¹ni¹lxi¹.
Sa²nẽn¹kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³ta³nxa² nxe³txain¹to³hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
nxe³nũh¹txai¹nhẽ³la².

2 Nxe³sxā³ kwa³na³nẽ³tũ³ka³txa² Txa²wā¹hxi²kan¹ti³nāu³xā² yxo²ha³kxa¹
Sũ³na² nxe²e³kxi¹txai¹nhẽ³la². Nxẽ¹kxi²nān²tu³ ha³lo²a² sa²hāu²no³ti²
txa²wā¹ẽ¹nāu³ai²na² sa²hāu²no³ti² nxe³kxi²nān²tu³ wi¹yxau³hĩ³ki³tā³la².
Nxẽ¹kxi²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ yxau² wi¹lhen³txi³nyhu¹sxā³ yxau²
nxe³hĩ³ki³tā³la².

3 Nxe³ki³kxi²nān²tu³ wi¹lhĩ³nx²na³la². Txa²wā¹sũ³na²kxi³lu²
txa²wā¹ẽ¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹la²kxi³lu² ka³lih³khai¹nxe³hĩ³nx²na³la².

4 Nxe³ha²kxi³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ko³nxe³ju³ta² wxa²wa²su¹txũ¹hai¹ni²
wān³txa² ya²la³lyau³xa² a³la³kxi²si¹hai¹ni² nxain¹ju³ta³nũ³a² Txa²wā¹sũ³na²
a²ten³ju³tai²la¹wa².

5 Txa²wā¹sũ³na² ka³na³ka³na³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a²
Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ a²nũ²nāu³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a²
ĩ²sa²si³tẽ³kxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa². A²nũ²a² ā³xa² hxi²kan¹te²sxa³yu²hẽ³la².

6 A²nxe³jah¹la² wā²nxũ¹hĩ²nha²sxā³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³jau³xai²li² ha³lo²a² ā³nhau³ko³thi¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² sa²kxi³lu²
a²nũ²nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ wā³ko³nxa³te²tu³ i³yau¹ũ³nhẽ³te³lhxā³
ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

7 A²nxe³jau³xai²na² i³yau¹ũ¹hain¹te³lhxā³ i³kaix¹so¹sa³na²hẽ³la².
Sa³ha²kxi³ a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² a²yxō²ha³kxa¹ wān³txa²
ya²la³lyau³xa² wān³txa² yxo²ĩ²si¹nhẽ³lain¹jau³nũ³a² i³hen³txi³sa²sān²nũ²la²
ĩ³sa²si¹hā³sa³na²hẽ³la². Ki³han³nxa³wa². Wān³txi³su² i³ye³a¹wa².

8 Jā¹nxe³jut³su² in³txi³nāu³xa² ha³lo²a² i²li³je³na² he¹ain¹tāu³a²
Txa²wā¹sũ³na² i³ye³kxi²nain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²ẽ¹nāu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxi³
wxa²hxi²ka²la¹nha²sxā³ e³kxi²nxain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jā¹nxe³sxā³
a²ẽ¹nāu³ai²na² i³xan³txi³ju³ta² yũ²nxa³ha²kxi³ ko³txi³ wā²nxũ¹hain³nha²ju³ta²
yũ²nxa³ha²kxi³ ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

9 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ti³nāu³xa² sa²kxi³lu² wā²la² wi¹khaix¹ka³lo³a²
ũ³whi²kxi²nhain¹kxi²nān²tu³ hxi²kan¹jut³sxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
kāi³ta³kxẽ¹ha² a³lxi²khaix¹tĩh³na² ũ³yhxe²ta³hẽ¹nha² ta³nxa² ou²ra³ka²
a³lxi²ki³ai²na² a²ne³kxĩ³sa² ũ³nhe³kũ¹nha² ta³nxa² nxain¹ju³tai²na² whāi²na¹
hxi²kan¹jut³sxa³wa². A²nũ²a² kwa² i²kxi²nān²sxā³ i³sa²nẽ¹kxi²nain¹ju³ta² wai³nxa³wa².
Yxān¹ta¹ wā²la² kwa² wi¹ka³lo³a² wi¹lhu³ko³nha²ka³lo³a² wain³na³la².

10 Yxān¹ta¹ wi¹lhin¹ye²te²a² yen³kxa² wi¹lo²la³kxi²kxi²nān²tu³ ā²la²
wai³nhĩ³nx²na³la².

11 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxain¹kxi²nān²tu³
ka³nah²nxe³sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi²nain¹kxi²nān²tu³ wai³nhĩ³nx²na³la².

12 Yxān¹ta¹ txu¹sa²te²kxi³lu² in³txa² i³tih³nxe³ta³nxa² i³kwa³na³ta³nxa²
nxe³ju³tai²na² ten³sa²nxa³nha²wa². Wai³nxa³wa². Hāi¹sxā³ ka³nah²nxe³sxā³
yxau³sxain³kxi²kxi²nān²tu³ wai³nhĩ³nx²na³la².

13 Nxe³ha²kxai³ a²wi¹lh¹nu¹ta²kxai³lu² A³tāu²ah³lu¹ta²na² txa²nū²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa² Hā²wxān³txa³ E²va³ka³lxu¹ta²kxai³lu² we¹tūn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa². Hā²wxān³txa³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² hi²sen³su² ta¹ka³lxu¹ta²kxai³ i³ki³ha¹kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

14 Te²yā¹nxe³sxā³ A³tāu²ah³lu¹ta²na² hai³txi³ ā³ke³tū¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ txu¹ha³ka³lxai²na² ā³ke³tū¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kō³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

15 Jā¹nxe³sxā³ wē³sa² a³li³lah¹tāu³a² txu¹ha² khāuhx³nha²te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²i² a²nū²a² a³li²waun¹nyhu¹i² ai¹nha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² a²kō³nxe³ju³ta² ā³wa²su¹tu¹wa².

3

Yxo²i²tū³ka³txa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa²

1 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹nū³ka³txi³ki³na¹xai²na² yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² a²hxi²kan¹ti³su² ki³ju³ta² ten³ki³kxai²nān²tu³ wi¹lh¹nx2na³la². Wai³nh¹nx2na³la². Ki³han³nxa³wa².

2 Nxe³ki³kxai²nān²tu³ a²hxi²kan¹ti³su² ki³ju³ta² ten³ki³kxai²nān²tu³ wi¹lh¹nx2na³la² kāin² yū³ki³sa²kxai³ a²nū²a² ā³xa² i²li³te²a² hxi²kan¹txi³ kō³nxe³ti³ e³kxi²nē³lai¹nh¹nx2na³wa². Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ txu¹ha² ka³na³ka³na³te²a² so¹li³ tē³i² wain³txi³ wā²nxū¹hain³nha² txa²wā¹o²la³kxi²ki³ju³ta² wain³txi³ kāi³i² a²hoh³li³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi² nxe³nē³lh¹nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² u²li³ wxā³kxai²nān²tu³ wi¹lh¹nx2na³la² yain³txa² wā²nhū¹h¹ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ā³ne³wxe²nxa³te²a² wxā³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³h¹nx2na³la².

3 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yain³jau³xa² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ wen¹ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹nū³ka³txa² kwa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³ nxe³h¹ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ wi¹lh¹nx2na³la² i²ha²kxai³ hāu²non³sxā³ yxau³ha²kxai³ yen³kxa² yxo²kwain³nē³lxa³ha²kxai³ nxe³h¹ki³tā³la².

4 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹sxi²ha² yxau³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ hau³kot3i³ki³tā³la². Txa²wā¹wē³ha³lxa² wain³txi³ i³tih³nxe³ki³sa²kxai³ wain³txi³ sa²yxo²we¹tē³lai¹nh¹nx2na³la².

5 Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹wē³ha³lxa² hxi²kan¹txi³ hau³ko³ki³sxa³kxai²nān²tu³ yxo²i²ki³tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ i³hau³kot3h¹ki³sxa³wa².

6 A²nxe³jah¹la² kwēn¹ta²na¹ yxo²i² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ i³hau³ko³tē³lxa³lho³la². Nxe³ke³la³te²kxai³:

— Kāin² yxo²i²te²sa¹wi¹. Ain¹jau³su² nxe³kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³a² i³yxo²kāin²ti³nha²sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³h¹nx2na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Sa³ta³na²jah¹la² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²kxa² yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nūn³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa².

7 Nxe³kxa²yu³su² a²nū²a² yxo²i²ai¹nxa³te²a² wi¹le³ai¹nxa³kxai²nān²tu³ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² yxo²i²tū³ka³txai²na² kō³nxe³te²lo³jau³su² ha³ta³nxe³ha³ta²wa².

Yxo²i²tū³ka³txa² i²ū³te²nāu³xa²

8 Txa²wā¹nū³ka³txi³ki³na¹xa² yen³kxa² wā²nhū¹ki³ju³ta² o²la³kxi²ti³ten³ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yxau²xai³ki³tāu³a² wi¹lh¹nx2na³la² yxau³ye² yau³ka³na³ka³nat3sxā³ a²ya³la³lyau³tu³ e³i² yain³jau³xa² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ we¹nxa³i² yen³kxa² kwa² yxo²kwai³nxa³i² nxe³h¹ki³tā³la².

9 Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³txi³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² tah²li³ we¹tē³jah¹la² nxe³te²na² wān³txa² so¹li³ sa²yxo²so¹sxā³ kāi³te²la³ h¹nx2na³la².

10 A²nxe³jah¹la² wa³ka³la² ā³xa² o²la³kxi²sān²sxā³ ain³sxā³ ī²ain¹kī³kxai²nān²tu³ wi¹li² wai³ni² nxe²na³na¹ kī³kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ī²kī³sxa³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na¹ yen³kxa² wā²nhū²xai³kī³ju³ta² o²la³kxi²kī³kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2na³la².

11 Nxa²ha¹te¹ te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ti³nāu³xa² a²yxau²xai³lain¹tāu³a² wi¹lhin¹sxā³ yxau³ain¹ye²ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³ha²kxai³ yain³jau³xa² ūn³jau³xa² ī³na²sxā³ we¹nxa³ha²kxai³ a²wa³ka³li³yu³ta² wain³txi³ o²la³kxi²ha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la².

12 A²nxe³jah¹lai²na² yen³kxa² wā²nhū¹xai³kī³ju³ta² o²la³kxi²jah¹la² sa²kxai³lu² txu¹ha² ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ tē³ha²kxai³ a²wē³ha³lxai²na² whāi²na¹ wain³txi³ ī³tih³nxe³ha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ a²sxi²ha² yxau³ju³ta² wain³txi³ ī³hau³ko³tū¹hī³nx2na³la².

13 Nxe³ha²kxai³ ju¹ta²na² ha³kxa¹ wain³txi³ o²la³kxi²kī³kxai²nān²tu³ wxa²nū³ka³txai²na² wi¹le³kxi²nyhai¹nhī³nx2na³la². Nxe³nyhai¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wxi²kan¹ton³sxā³ ī³tih³nxai¹nhī³nx2na³la².

Ā³no¹sa²tē³kxi²nē³jau³su²

14 Nxe³na¹jau³su² ū³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Ki³han³nxa³wa². Ye³jen¹na² wxā³sxā³ ī²nxa²ha¹ju³ta² ten³khai¹sa³nha²wa².

15 Nxe³na¹ta¹ hxi²kan¹sa²nxa³ke³la³te²kxai³ wān³txa² ī³yau¹ū¹nxa²ha¹jau³xai²li² ā²la² a³la³kxi²hī³nxa¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²tū³ka³txa² wain³txi³ yxau²xai³lain¹ju³ta² wi¹wi¹nxe² ī³hau³ko³tū¹hai¹nhī³nxa¹lxa². A²nxe³tū¹ka³txai²li² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³yah¹la² a²sa³wi³ha³lxai²la¹wa². Ya²la³lyau³xan²tu³ Sū³na² wān³txi³su² ye²ha²kxai³ ain³kxi²yxau²xai³tū³ka³txai²la¹wa².

16 Ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² ā³ne³hi¹kxi³ju³ta² wa³lxe³ju³ta²la¹wa². Nxe³ta¹ Je³su²jah³la² ā³nhxi²ka¹tē³jah¹lai²la¹wa².

A²nxe³jah¹la² a²nū²khai³hū³nxe² a³ka³nxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txi³su² Jah¹lo²su² te²a² wi¹lhin¹sa²sai¹ye²kxe³su² ī³tih³nxe³nē³ta¹hxai¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Te²yā¹nxe³sxā³ oh³xan¹tū³ka³txa² ī²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

A²nū²a² ha³lo²a² ī²li³ko³xa² yxau³kxan²ti³ yxo²ī²yah³lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³te²kxa³kxa¹ oh³nāu³nū¹ka³na¹ wā³li² ka³la³xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

4

Wān³txa²ya²la³ha²ki³lxo³nxe³ki³jau³su² ī³tih³nxe³te²nāu³xa²

1 Jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txi³su² jah¹la² wi¹wi¹nxe² ī³yau¹ū³nē³na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹ kxān³nāu³a¹ yxo²ī²tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²ha³tih³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²ā³ain¹tu¹wa². A²nxe³te²a² sa²yxō²ā³ain¹ka³tu³ wān³txa² a²ta³a² ko³nxe³jah¹la² ā³ke³tū¹ain¹jau³su² ain³kxain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ a²ta³a² nū³ka³txa² wān³txa² ī³tih³nxain¹jau³xa² ki³han³jau³xan²tu³ yxo²ī²sxā³ sa²yxō²we¹tain¹tu¹wa².

2 Jā¹nxe³sxā³ ki³han³jau³xai²li² ī³tih³nxain¹te²na² sa²kxai³lu² ki³han³jau³xa² so¹lxi³ ī³tih³nxain¹tu¹wa². ī³tih³nxain¹kxan²ti³nū¹ āin²ti³sxā³ ī²ā³ain¹ju³ta² te³nai¹nxa³lho³la².

3 A²nxe³te²a² nxe²e³kxain¹tu¹wa². Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Txu¹ha² so¹kī³ju³ta² wai³nxa³wi¹. Nūh¹yxau³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² sī³na² wā²nhī²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³su² nxe³ain¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ ki³han³jau³xai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la²

yx²o²i²k³ixai²nān²tu³ wān³txa² wain³jau³xa² sa²yo²we¹k³ixai²nān²tu³
yain³txi³su² tā³nxa² ka³yxuh³sxu² tā³nxa² te²a² a²whāi²na¹ wi¹na³la².
Txa²wā¹sū³na² hxi²k³ixai³lu² we¹te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ wā²nhī²kxi²sxā³
Sū³na² i³ka³lih³kxi²nē³jau³su² e³kxi²k³ixai²nān²tu³ wain³na³la².

4 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ka³yxuh³xa² we¹kxa² a²yo²ha³kxa¹
wi¹te²ju²hē³la². Nxe³kxe³su² i³ha¹txi²k³ixai²nān²tu³ Sū³na²
i³wi¹lxo³kxi²nē³jau³su² i³ye³kxi²k³ixai²nān²tu³ en²k³ju³ta² wai³nxa³wa².

5 Yxān¹ta¹ e³kxi²k³te³nah¹lxī¹:

— Txa²sū³nāi³. Ka³yxuh³xai²li² ū³hū¹sa²nhī¹kxa² wi¹lxo³kxi²sa²sī¹nī¹nhā²wi¹.
Nxe³k³ixai²nān²tu³ Sū³na² yen³nāu³a² wi¹lye²ha²kxai³ i³wi¹lxo³kxi²nē³jau³su²
i³ye³kxi²k³sa²kxai³ ka³yxuh³xa² wā²nhī²k³ju³ta² wain³na³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² wain³txi³ ā³si³tē³kxi²k³jau³su²

6 Nxe³jut³su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹tā³nāu³xa² i³yau¹ū¹txai¹nhē³la².
Nxē¹kxi²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wain³txi³ ā³si³tē³kxi²tu¹wa².
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ yxo²i² i³tih³nxe³nxain¹jau³xa² wain³txi³
ā³ne³wxe² nxē¹kxi²nān²tu³ ā²la² kāi²non³sxā³ yxo²i²sxā³ yxau²xai³lin¹tu¹wa².

7 Nxe³yān¹ta¹ wān³txa² ya²la³tu³txa³jau³xa² ain³kxi²ti³he¹txa³hē¹la². Yxān¹ta¹
wān³txa² wi¹jau³xa² so¹lxī³ sa²yo²we¹te³lhxā³ kāin² o²la³kxi¹sē¹la².

8 Txa²wā¹nū²ai²li² sxī³nxūn³te³lhxā³ o²la³kxi²k³ixai²nān²tu³ jū¹nxe² wi¹na³la².
Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nū³kxūn³txi³ sa²yo²we¹k³ixai²nān²tu³
ā²la² wi¹na³la². Nxe³k³i³sī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³lih³k³i³tā³la².
Nxe³k³i³ka³tu³ta¹ kxān³nāu³a¹ ka³lih³khaix¹nxe³k³i³tu¹wa².

9 Jau¹xai²na² ya²la³tu³jau³xai²la¹wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sxā³
yx²o²i²k³jau³xai²la¹wa².

10 Jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² yxau³jah¹la² a²wān³txi³khai³xai²la¹wa².
Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²k³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
sa²hau³ko³tē³jah¹lai²la¹wa². A³ka³nxī²ju³ta² wah³nxe² yxau³k³i³tā³la².
Nxe³ha²kxai³ khāuh³lxa³txi³nē³lain¹kxan²ti³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
ain³kxi²te³lhxā³ o²la³kxi²sxā³ i³hen³txain¹k³i³tā³la².

11 Nxe³jut³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ jau¹xai²na² i³yau¹ū¹txai¹nhē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ sa³nxe³lxa³kxi³sin¹kxan²ti³ yah³lon¹nxā²nxa³kxan²ti³
i³āin²txi³sxā³ hxi²waun³txi³txa³hē¹la². Yxo²i²tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
i²nxai¹nhā²kxai³ i³tih³nxai¹nīn¹jah¹lo²sin¹tu¹wa². Wān³txa² wain³jau³xa² so¹lxī³
i³ye³i² wain³ju³ta² so¹lxī³ o²la³kxi²nyhu¹i² a³lxī²waun¹nyhu¹i² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² kan²txi³ sa²yo²we¹txi² wxa²ē¹nāu³ai²nān¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yā¹nxe³jau³xa² wā²nxū¹hain³nhā² nxe³sē¹la².

13 Ye³jen¹na² wxā³na¹tu¹wa². Hī¹na² hxi²kan¹sa²nxa³nhā²wa².
Nxe³sa²nxa³hī¹nai²na¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
sa²nū³tai¹nhē³la². Nēn¹kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² i²sxā³
i³ye³kxi¹tai¹nhē³la². Wān³txai²li² wain³txi³ sa²yo²wet¹si¹hain¹jau³su²
i³yau¹ū¹txai¹nhē³la². Wān³txa² wa³lxe³jau³xa² i²in¹kxi²nān²tu³ wain³txi³
i³tih³nxe³txai¹nhē³la².

14 Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹txa²ju³ta² nxe³wān²txa³hē¹la².
Ain³kxi¹xi²khaix¹nxe³sē¹la². Kxā³nhxi¹nai³tā² yxo²i²te²a² hxi²kan¹txi³nāu³xa²
a²hxi²ka² wxa²ne³hē¹nhain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nxain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹txa²ju³ta² hī¹na² ā³si³wxe²na³li¹. Nxain¹tai¹ti²tu³wa².

15 Nxe³jau³xai²na² i²khai¹nxe³sē¹la². Wān³txa² yxo²ha³kxa¹
sa²yo²we¹txa²hē³la². Nxēn¹kxi²nān²tu³ wxa²nū³ka³txai²na² wain³txi³
kāi³in¹ju³ta² i²nxain¹tu¹wa².

16 Ī²nxai¹nha²kxai³ wān³txa² e³in¹jau³xa² wi¹lī²ī¹nha²kxai³
 ĩ³yau¹ū¹hai¹nīn¹jau³xa² wi¹lī²ī¹nha²kxai³ nxe³sē¹la². Kō³nxe³ti³
 o²la³kxin¹kxa²yan³txi³sa². Nxēn¹kxai²nān²tū³ wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²ah³lxin¹kxai²nān²tū³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 sa²hau³ko³ta²lxi³tu¹wa².

5

Yxo²ī²tū³ka³txa² wi¹kāi³waun¹nyhu¹kxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yah³lon¹te²su² te²a² yxo²xūn³sxā³ ĩ³kwai²kxain¹txa³hē¹la².
 Wxa²wī³na² hū³nxe² ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la². Sa³nxe³la³ku³su² te²a²
 wxa²lon³hū³nxe³ ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la².

2 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² a³ka³lxon¹te²a² wxa²hā³ka³na² hū³nxē¹nha²kxai³
 wāin²ta²su² te²a² wxa²ha³līn³ta³ka³lxu³hū³nxē¹nha²kxai³ nxēn¹ka³tū³
 ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la². Kō³nxe³jau³su² e³kxi²nha²txa³hē¹la².

3 Wā³ha³te³sa³ka³lxu³khai³xa² wi¹lī²txai¹nhē³la². Yen³kxa² wxa²hau³kot3sxā³
 wā²nhū¹txai¹nhē³la².

4 Yxān¹ta¹ a³ka³lxon¹ta¹ka³lxa² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² sa²kxai³lu²
 a²wē³ha³lxa² yū³ta³nxa² a²sa³wi³ha³lxa² yū³ta³nxa² ĩ²txa²sā²nhē³la².
 Yū³kxai²nān²tū³ nxe³tū³ka³txai²li² wi¹lī²txai¹lxa². Nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu²
 sa²hau³ko³tain¹ju³ta² a²ha³lo²ai²la¹wa². Kxā³nhxī¹nai³tā² kāi²nxa³sxā³
 txo¹nai¹nxa³hī¹nai³tā² a²ha³ka³na² hxi²ka² sa²hau³ko³tain¹te²ju²hē³la².
 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tū³ hī¹nai²na² wē³ha³lxa² hxi²ki³kxai³lu²
 wā²ha³te³son³ta¹ka³lxa² hxi²nūn¹ sa²wā³li²ju³ta² wain³na³la², Txa²wā¹sū³na²
 yen³nāu³a²sa³.

5 Jā¹nxe³jut3su² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³khai³xa² a²sa³wi³ha³lxa²
 yū²nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxe²na³la².
 Ā³nhxi²ka¹nxa³ju³ta² ĩ³ye³kxi²na³la². Nxe³sxā³ ka³nxah³ta² ĩ³ye³kxi² a³lan²ta²
 ĩ³ye³kxi² nxe²na³la², Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na²sa³.

6 Yxān¹ta¹ wā²nxūh¹ta¹ka³lxa² so¹lxi³ ĩ³ka³lih¹ti²nha²kxai²nān²tū³ Sū³na²
 ĩ³ye³kxi²toh³xa³kxai²nān²tū³ nxe³ta¹ka³lxai²na² a²ē¹nāu³ai²na² ya³lu²te²hū³nxe²
 yxau²xai³te²ju²hē³la².

7 A²nxe³jut3su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ wxa²nū³ka³txai²li²
 ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la². Nxai¹nīn¹kxai²nān²tū³ a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³
 kō³nxe³ti³ e³ai¹nxa³lho³la².

8 A²nxe³jut3su² a²yah³la²nāu³su² tā³nxa² a²xa³ka³lxu²nāu³su² tā³nxa²
 a²nū³ka³txa² sa²hau³ko³tai¹nxa³kxai²nān²tū³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 wān³txa² e²nai¹nhī³nx2na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²xa³te²a²
 wi¹wa³to²hi²hī³nx2na³la².

9 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wā³ha³te³son¹ta¹ka³lxa² ye³ka³lxa¹txi³
 kwē³kon³sxā³ txa²wā¹hxi²ka² hxi³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 wxa²sa²wa²la³kxi²xi²nūn³sxā³ kwē³kon³sxā³ 60 nxe² kwē³kon³sxā³
 yxau²xai³ta¹ka³lxa² so¹lxi³ a²ī³lxa² ũ³wha²li¹lhxā³ ā³nha³ko³txai¹nhē³la².
 A²nxe³ta¹ka³lxa² kxā³nxai³kxai³ in³txa² ka³na³ka³na³te²a² so¹nhya¹sxā³
 yxau²xai³lah³na²hē³la².

10 A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³la¹ wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 wi¹le³kxi² kxā³nhxī¹nai³kxai³ wē³ha³lxa² wi¹wain³txi³ wāi²lo³ti² a²nū²a²
 ha³la³ka³lxa³lon³te³lhxā³ wxā³kxai²nān²tū³ ũ³nyhai¹ti² a²nū²a² yxo²ī²te²a²
 wxa²yū³hin³ta³kxi² a²nū²a² khāuh³lxa³thin¹te²a² ā³non²ta³kxi² wi¹lo²la³kxi²ju³ta²
 so¹lxi³ kāi³i² nxe³ta¹ka³lxa² ĩ³lxa² so¹lxi³ ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hau³ko³tai¹nhē³la².

11 Yxān¹ta¹txu¹ha²wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa²kwa²a³ka³lxo¹nxa³ta¹ka³lxa²ĩ³lxa²ũ³wha²li¹txa³hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa²ye³jen¹nāu³a²in³txa²yxō²kwai³nai¹nha²kxai³Je³su²jah³la²wān³txa²a³lxi²nxa³ha²kxai³in³txa²ā¹so¹hĩ³nx2na³la².

12 Nxe³kxai²nān²tu³a²wān³tai³tā²e³kxi²jau³xai³tā²sa²yxō²ā³ha²kxai³wā²nxũ¹lxi³hĩ³nx2na³la².

13 Nxain¹kxai²nān²tu³sxi²ha²ai³lha²thet3sxā³u³txi³wa³ko³nai¹nhĩ³nx2na³la². Nxe³sxā³kwa²wān³txa²ya²la³lhxa³jau³xa²kwa²hen³txai¹nhĩ³nx2na³la². Nain¹kxa²yu³su²wxa²nũ³ka³txa²ĩ³ki³ha¹kxi²sxā³kō³txe²lo³nx2tai¹nhĩ³nx2na³la².

14 Nxe³jut3su²ha²kxai³wā³ha³te³sa³ka³lxa²a³ka³lxo¹nxa³te²a²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— In³txa²ā¹so¹txu¹ni¹. Wē³nhĩn¹kxai²nān²tu³wē³sa²wi¹we¹txa²hē³ni¹. Wxa²sxi²ha²wi¹lhau³ko³txa²hē³ni¹. Nĩn¹kxai²nān²tu³hxi²kan¹txi³kō³nxe³te²lo³txa²nxa³lho³ni¹. Nxai¹nhĩ³na¹wa².

15 Jā¹nxe³jut3su²wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa²a²ha³tih³xa²Txa²wā¹sũ³na²wān³txa²sa²yxō²ā³ha²kxai³sa²ta³na²jah¹lai²na²wān³txa²sa²yxō²we¹tha²kxai³nxe³hĩ³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³jut3su²txu¹ha²a³ka³lxo¹nxa³te²a²hi²sen³su²a³ka³lxon¹te²na²a²hā³ka³nũ²su²tā³nxa²a²hāi³nũ²su²tā³nxa²ka³ten³su²yxau³kxai²nān²tu³nxe³te²a²sa²kxai³lu²wi¹lhau³ko³txai¹lxa². Nxain¹kxai²nān²tu³yxō²i²tũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu²wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³khai³xa²so¹lxi³wi¹lhau³ko³tai¹nhĩ³nx2na³la².

17 Nxa²ha¹te¹wxa²hxi²kan¹txi³nāu³xa²wi¹lo²la³kxain¹kxai²nān²tu³sa²nēn¹kxi²sxā³ũ³yho³hai¹nĩn¹ju³ta²wai³nhĩ³nx2na³la². Txa²wā¹sũ³na²wān³txa²wain³txi³ĩ³tih³nxe³ha²kxai³wa³lxe³jau³xa²ĩ³yau¹ũ¹ha²kxai³nxain¹kxai²nān²tu³nxe³txai¹nhē³la².

18 Txa²wā¹sũ³na²ũ³wha²li¹txā³nxai³tā²e³te³nah¹lxi¹:

— Po¹nai²li²yain³ta³ki³a²tĩ³lo²te³lhxā³tĩ³ha³te³kxi²xai³tāu³a²sa²yxō²tai³txa³hē¹li¹. Jā¹nxe³sxā³yau³xā³xa²sa¹:

— A²nũ²a²wa³kon³kxi²nē³lain¹kxai²nān²tu³ũ³yho³hain¹ki³ju³ta²wain³na³li¹. Txa²wā¹sũ³na²ũ³wha²li¹txā³nxai³tā²nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

19 A²nũ²a²wxā³sxā³wxa²hxi²kan¹te²a²kō³nxe³ti³e³kxi²kxai²nān²tu³ain³kxi²txa³hē¹la². A²nũ²a²ka³na³ka³na³te²a²wxā³kxan²ti³ain³kxain¹txa³hē¹la². Yxān¹ta¹a²nũ²a²ha¹li¹ka³na³ki²nxe²e³kxain¹kxai²nān²tu³ain³kxi²txai¹nhē³la².

20 Wxa²nũ³ka³txai²na²ha³tih³xa²kō³nxe³ti³kāi³ain¹to³kxai²nān²tu³ā³nũ²kxi¹txai¹nhē³la². Ai¹nĩn¹kxai²nān²tu³jah¹la²e³lai²na¹ĩ³kwai²kxi¹txai¹nhē³la², a²nũ²a²ka³lxa¹txi³kō³nxe³ti³kāi³ain¹kxa²yān³ti³sa². Nxe³sxā³wi¹kāi³ain¹tu¹wa².

21 Nxe³na¹jut3su²jau¹xai²na²a²yxō²ha³kxa¹sa²yxō²we¹txa²hē³la². Wān³txa²yau³jũ¹jau³su²kxan²ti³sa²yxō²ā³txa³hē¹la². A²nũ²a²ĩ²li³te²a²sa²yxō²ā³si¹nxain¹jau³su²ĩ³ye³kxi¹nxa²kxan²ti³ain³kxain¹txa³hē¹la², hxi²kan¹jah¹lo²su²kxan²ti³na². Nxe³jau³xai²li²ĩ³kwa³na³nxa²ha¹wa². Txa²wā¹sũ³na²Si³yxau³jah¹lai²na²a²ye³na²Je³su²Kris²tu³jah¹la²Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lai²na²a²ye³na²oh³xan¹tũ³ka³txa²wi¹lhin¹te²ai²na²a²ye³na²ĩ²sain¹jau³su²ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹wa².

22 Wxa²hxi²kan¹ti³su²te²a²ĩ²sxā³sa²so¹ti³ten³nxa²kxai²nān²tu³wa³su³txa³hē¹la². Jũ¹nxe²ha³lo³kxit1sā²nhē³la², kō³nxe³ti³kāi³ju³ta²kāi³yxau²xai³te²sa²kxa²yān³txi³sa². Nxe³te²su²kxai²nān²tu³wxāin²txi³a²hxi²ki³te²la³nũ³nhĩ³nxa¹lxa².

23 Wxa²ē¹nāu³ai²na²ĩ³ton³nxa²to³ha²kxai³ĩ³yau³xa²so¹lxi³ĩ³na²txa³hē¹la². Yxān¹ta¹u²va²yau³xa²jũ¹nxe²ĩ³na¹sē¹la².

24 Jǎ¹nxe³jut³su² a²nũ²ai²li² kō³nxe³ti³ kǎi³sxǎ³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² a²wǎ³ki³kxai³ e³lxah²lxi³ ha²kxai³ a²wǎ³ki³kxai³ hǎi³a² kǎi³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². E³lxah²lxi³sxǎ³ kǎi³ain¹kxai²nān²tū³ wxǎi²kxai³ hxi²kan¹ti³ i³kwai²kxai¹nhī³nxa¹lxa². Yxǎn¹ta¹ hǎi³a² kǎi³ain¹kxai²nān²tū³ a²yan¹nāu³a² so¹lxi³ kō³nxe³ti³ kǎi³ain¹ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa².

25 Te²yǎ¹nxe³sxǎ³ a²nũ²a² wi¹kǎi³te²na² sa²kxai³lu² a²wǎ³ki³kxai³ e³lxah²lxi³ ha²kxai³ a²wǎ³ki³kxai³ a²yan¹nāu³a² so¹lxi³ wi¹kǎi³ain¹ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa².

6

1 A²nũ²a² a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxǎ³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² wi¹wa³kon³kxi²ha²kxai³ a²hxi²kan¹jah¹lo²khai³xa² i³sa²nēn¹kxi²ha²kxai³ nxe³txai¹nhē³la². Nxain¹kxai²nān²tū³ a²nũ²a² i²li³te²a² Txa²wǎ¹sū³na² i³lxa² tǎ³nxa² a²wǎn³txa² i³yau¹ū¹nxa²ha¹jau³xa² tǎ³nxa² kō³nxe³te²lo³te²a² yū²nxa³lho³la².

2 Te²yǎ¹nxe³sxǎ³ a²wa³kxēn³yah³lai²li² Txa²wǎ¹sū³na² wǎn³txa² sa²yo²we¹kxai²nān²tū³ a²wa³kxēn³yah³lo²lot³sxǎ³ yxau²xai³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Kwa³na³sa²jah¹la² Je³su²jah³lai²na² wǎn³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²su² nū³nha²kxai³ txa²wǎ³tǎ³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹wa³kon³nxa³kxan²ti³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa². Yxǎn¹ta¹ yxo²i²jah¹lo²su² nū³nha²kxai³ ā²la² nū³kxūn³txi³ ā²la² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxain¹ju³ta² wain³na³la². A²wa³kxēn³yah³lai²li² Je³su²jah³lai²na² Wǎn³txa² yxo²i²ha²kxai³ txa²wǎ³tǎ³su² hī³nx²na³la². Jǎ¹nxe³jau³jau¹xai²li² i³tih³nxe³txai¹nhē³la².

Wǎn³txa²ya²la³lyau³xa²i³tih³nxe³jau³su²

3 Jǎ¹nxe³na¹jau³su² a²nũ²a² i²li³te²a² wǎn³txa² yau³xǎ³xa² tē³sxǎ³ wxǎ³kxai²nān²tū³ i²khai¹nxet³sǎ²nhē³la². Je³su² Kris²tū³jah¹la² Txa²wǎ¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wǎn³txain²txi³ wǎn³txa² i³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xa² wi¹lhin¹sxǎ³ yxau²xai³ki³jau³xa² wǎn³txain²txi³ hǎix¹jau³xa²yǎx¹te²jai¹ti²tū³wa². Yxǎn¹ta¹ kwēn¹ta²na² wxǎ³jah¹lai²na² wǎn³txa² yau³xǎ³lxi³ti³ e³kxai²nān²tū³ ain³kxain¹txa³hē¹la².

4 A²nxe³jah¹la² wǎn³txa² yxo²kāin²e³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ā³ne³wxe³ti³he¹xai¹nhī³nx²nxa³wa². A²wǎn³txa² so¹lxi³ kwa² toh¹lxe¹hī³nx²na³la². Nxe²e³kxai²nān²tū³ i³xan³ta³kxi²nyhu¹i² i³kāi²non³nha²si¹jau³su² yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi² kwa²he¹kxi²nyhu¹i² kō³nxe³te²lo³kxi²nyhu¹i² a²nũ²a² ā³xa² yxo²i²xa³sxǎ³ i³wǎ³wǎ³ta³kxi²nyhu¹i² nxe³jah¹lo²su² hī³nx²na³la².

5 Jǎ¹nxe³te²a² a²ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³ti³ ain³nha²ju³ta² so¹lxi³ yū³ha²kxai³ wǎn³txa² ya²la³lyau³xa² i³tih³nxai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² an³ta³txi³ i³ye³ye³kxi²nyhu¹ain¹na³la².

— Kāin²yen³kxi³nha²te³lhxǎ³ yxo²i²a¹tū¹xǎ¹. Nxe³jau³su² nxe³hī³nx²na³la².

6 Jǎ¹nxe³jut³su² Txa²wǎ¹sū³na² wǎn³txa² yxo²i²ki³kxai²nān²tū³ txa²wǎ¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹sxǎ³ hǎu²no³nha²hī³ki³tǎ³la². Nxe³ju³ta²li² yen³kxi³nha²ju³ta² ā³wa²to²hi²sxǎ³ wi¹la² ai²na³la².

7 Nxe³sxǎ³ kxǎ³nxai³tǎ² txa²wǎ¹wē³sī¹nai³tǎ² yen³kxa² tē³sxǎ³ a³li³lah¹kxi³sxa³ta¹ti²tū³wa². Te²yǎ¹nxe³sxǎ³ yah³lon¹sxǎ³ ya³lu²ki³tāu³a¹ yen³kxa² tē³ki³sxa³lho³la².

8 Nxe³ha²kxai³ yain³txa² yū³ki³sa²kxai³ sxi²ha² yū³ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²a² so¹lxi³ ān³nhī³nx²na³la².

9 Yxān¹ta¹ yen³kxa² yxo²kwain³jah¹la² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ wā²nxū¹hain³nha² ā³si³wxe³hī³nx2na³la². Nxain¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ tīh³nai²li² ko³nxe³ti³ ain³nhain¹tīh³na² ai³kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³thin¹sa²tē³tu¹wa².

10 Jā¹nxe³sxā³ yen³kxa² yxo²kwain³kxi²kī³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ju³ta² ka³lxa¹txi³ wxā²kxi²nē³na³la². Jā¹nxe³jut3su² yxo²i²tū³ka³txa² a²ha³tih³xa² yen³kxa² kāin² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹na²hē³la². Nxe³ai¹nha²kxai³ kuh³lxa³thin¹khai¹xain¹na²hē³la².

Pau²lah³la² a²yxo²wān³txa² Ti³mo²jah³la² i³yau¹ū³jau³su²

11 Yxān¹ta¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sa³wit3si¹nha²kxai³ ju¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹txa²hē³la². Nxīn¹kxai²nān²tu³ wain³ju³ta² so¹lxi³ ān³ten³txa²hē³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³txa²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²i²txa²hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²khai¹nxe³ta¹nhē³la². Ko³nxe³ti³ e³kxi¹nxain¹kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wain³txi³ kāi³txa²hē³la². Hāi¹sxā³thāi³ti³la² wi¹kāi³txai¹nhē³la².

12 A²nū²a² nū³kxūn³txi³ ā³nhe¹kxi²nyhu¹kxa² yā¹nxe³sxā³ nū³kxūn³txi³ ā³nhe¹kxi²tsxā³ ko³nxe³ju³ta² ā³na¹txa²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ka³ten³yau³xa² hxi²ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ain³so¹khai¹nxe³sē¹la². Nxe³sih¹nxa²jau³su² Txa²wā¹sū³na² i²sxā³ i³so¹nxa²ta¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ kxā³nhxi¹nai³tā² yxo²i² ā³si³wxe³i¹nhī¹nai³tā² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ i³hen³txai¹nīn¹ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe² āh¹o²la³kxi¹to³hē¹la².

13-14 Nxe³na¹jau³su² wān³txa² e³kxi¹nxa²ha¹jau³xai²li² a²yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hē³la². Nxīn¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²lo³txa²ju³ta² yū²nxa³lho³la². Nxe³jau³xai²li² txa²wān³txi³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxā²nxa³ta³lxa¹ nxe²kāi³txa²hē³la². Jau¹xa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ka³ten³yu³ta² ū³hū¹nē³lain¹jah¹la² i²nxa²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wān³txa² ka³ten³yau³xa² sa²kxai³lu² Pōn³si³o³ Pi³la²jah³lai¹tā² i³hen³txi³te³nai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lain²txi³ i²nxān²nūn³na³la².

15 Jā¹nxe³jut3su² ye³jen¹na² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a² wā²nā³ū¹nhē³lain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² wi¹lhin¹khai¹ja¹la² kāin²khai¹nx2na³la². Ā²la² kāin² ā³sen³sai¹jah¹la² yū²nxa³wa². Nū³kxūn³khai¹ja¹lai²la¹wa². A²nū²a² a²wa³kxē³nxa² kāin²na³la². Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wa³kxē³ti³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxē³nxa² a²si³yxau³jah¹lo²la²na³la².

16 Jah¹lai²na² so¹lxi³ ya³lu²ju³ta² yū³ti³hexi¹jah¹lo²sxa³wa². Ha²te¹ti³hū³ju³ta² so¹lxi³ yxau²xai³jah¹lai²la¹wa². Ka³nxah³ju³ta² yū³jah¹lo²sxa³wa². A²nū²a² hxi²kan¹txi³ i²nxūn³kxi²ti³he¹nxe³hī³ki³sxa³wa². A²nū²a² i²ti³he¹jah¹lo²sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³jah¹lo²su² na³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kain¹tu¹wa². Nū³kxūn³ju³ta² ne³ki³son³sxā³ hxi²kan¹kxi²nxa³lho³la². Nxe³te²sē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ hī¹na²su² a²nū²a² yen³kxi³khai¹te²a² e³kxi¹txai¹nhē³la². E³kxi¹nīn¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² nxe²e³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. “Txai²na² kāin²te²sa¹wi¹. Wxa²nū³ka³txa² kāi²nxa³wi¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² e³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Yen³kxa² wa³su³txi³ hxi²kan¹kxi¹nx2ti³ha³ta¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³txa²lxi³tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²txi³ wi¹lhin¹yah³lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² yxo²kwain³yah²lxan³tho³li¹.

18 Yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹kxi³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Wxa²yen³kxa²a³lxi²nxa³sxã³wã²nhũ¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

19 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ kxan²ti³ ka³tẽn³su² yxau³kĩ³tãu³a¹ yen³kxa²wi¹ju³ta³nũ³a²kãin²yũ³tu¹wi¹. Nxe²e³kxi¹txai¹nhẽ³la².

20 Ti³mo²jah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi¹nxa²jau³xa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³la². A²nũ²a² ã³xa² toh³lxa³te³ain¹jau³xa² ã³wa²lũ³xain¹txa³hẽ¹la².

— A²hoh³lxi³sa¹wi¹. Ain¹kxan²ti³ ã³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ ã³wa²lũ³xain¹txa³hẽ¹la².

21 A²nũ²a² nxe²kãi³te²a² yũ²na³la². Kãi³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³na¹ain¹na²hẽ³la². Jã¹nxẽn¹kxa²yan³ti³su² na¹jau³xai²li² ã³ye³ye¹nxa²ha¹wa². Txa²wã¹sũ³na²kxai³lu² kãin² thã³ti³la² a³lxi¹nxa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lun²ye¹nxa²ha¹wa².

2 Timoteo

¹ Pau²lah³lo²na¹xai²na² āh¹ ũ³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² ĩ³hen³txi³si¹ha¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹sa²na²hē³la². Ju¹tai²li² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ten³nũn³jau³sa²na³la². Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txai³tā² ka³ten³yau³xa² ũ³hũ¹sa²jau³xai³tā² yxo²i²nũ³na¹kxa² ĩ³yau¹ũ³nxa²te³lhxā³ nxe³ye¹nxa²ha¹wa².

² Jā¹nxe³jut3su² Ti³mo²jah³lo²si¹lxa². Ain³kxi²sē¹la². Txa²ki³lha³lxi¹lxa². A³lxi¹nxa²ha¹nha²wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kãin² thã³ti³la² a³lxi²nxa²si¹hi² wi¹lhin¹sxā³ thã³ti³la² sa²hau³ko³txa²si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ā³nhãu²no³txa²si¹hi² nxe³nxa²si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³lai²na² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹jau³su²

³ Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². Txa²wĩ³nu²nãu³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tain¹kxu¹jā¹nxa¹wa². Ju¹tai²na² so¹lxi³ txa²ten³sa²ju³tai²la¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ ka³nxah³ta² whã²na¹ a³lan²tãu³a² whã²na¹ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa². Nxe³na¹tãu³a² Sũ³na² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nxa²si¹ha¹jau³su² ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa².

⁴ Nxe³ha²kxai³ ĩ³ãin²txin¹ju³tai³tā²i²nxa²ha¹ha²kxai³ āh¹i²xi²ti³ten³khai¹nxa²ha¹nha²wa². ĩ³ka³lih¹nxa²ha¹ju³ta² ten³khai¹sa³nha²wa². Nxe³kxai²nãn²tu³ ĩ³ka³li¹ti³san¹tu¹wa².

⁵ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² kxan²ti³ sa²yxo²we¹tin¹ju³tai³tā² ĩ²nxa²ha¹wa². A²wi¹lhĩ¹na² wxa²hã³na² Lo³i²ta³ka³lxa² yxo²i²i² wxa²hã³ka³na² Eu³ni²sa³ka³lxa² yxo²i²i² yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Te²yã¹nxe³sxā³ wxã²i²kxai³ yxo²i²khai¹nxũ³ni¹lxa².

⁶ Kxã³nhxĩ¹nai³kxai³ txa²hxi²ka² wxa²ne³hēh¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nxa²ha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² ā³nhxi²ka¹txa²ju³ta² hĩ¹na² ā³si³wxe²na³li¹. Nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxēn¹jut3su² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³hxi²ka¹txa²ju³ta² ain³kxi²xi²khai¹nxe³sē¹la². Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nha¹sē¹la².

⁷ Txa²wā¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nē³na³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yuh³lxain¹ki³ju³ta² yũ²nxa³wa². Te²yã¹nxe³sxā³ ĩ³nũ³kxũn³txi³nē³na²hē³la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²wa²so³tē³na²hē³la². Wi¹lãin³nha²ti³hit1sain¹na²hē³la².

⁸ Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ĩ³yãu²lxi²txa³hē¹la². Te²yã¹nxe³sxā³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³ti¹kxi²sain¹tai¹ti²tu³wa², Je³su²jah³la² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹ha²kxai³la². A²nxe³jut3su² ĩ³yãu²lxi²sa²nũn³txa³hē¹la². Hã¹sxā³ ĩ³ya³lo³ti¹sē¹la². Nxēn¹kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³ai¹nĩn¹tãu³a² khãuh³nxe³sain¹kxa² yã¹nxe² khãuh³nxe³nxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ³nũ³kxũn³txi³nxa²tu¹wa².

⁹ A²nxe³jah¹lain²txi³ kxã³nhxĩ¹nai³tã³ txa²wā¹ē¹nãu³ai²na² sa²wa²sut1sa²kxai³ ĩ³kaix1tũ³so¹nē³lai¹nha²kxai³ nxe³nē³lain¹te³nai¹ti²tu³wa², wi¹lhin¹ki³sxa³kxan²ti³na². Nũh¹i²sxã³ o²la³kxi²nē³nu²hē³la². Nxe³sxã³ a³lxi²nē³ju³tai²li² wã²nã³ũ¹hi² thã³ti³la²sxã³ wi¹lĩ²nē³lain¹ju³ta² wã²nã³ũ¹hi² nxe³te³lhxã³ nxe³nē³lain¹nu²hē³la². Nxe³ju³tai²li² txa²wā¹ha³lo²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²kxai³ kã³ju³ta³nũ³a² a³la³kxi²sxã³ ā²la² nũh¹i²ta¹hxai²hē¹la².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wā¹ē¹nāu³a² sa²hau³ko³tē³jah¹la² wxā³tai¹ti²tu³wa². Wxā³nū²la² ya³lu²kxi²nē³na²hē³la². Ya³lu²kxi²nē³lhī¹nān¹te²tu³ ya³lu²kxi²kī³kxai²nān²tu³ yuh³lxi³nē³lxa³lho³la². Je³su²jah³la² ka³ten³su² yxau²sa²tē³sih¹nē³ju³ta² e³lxah²lxi³ i³tih³nxe³nē³na²hē³la².

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² i²sxā³ i³so¹sain¹na²hē³la².

— Sū³na² wān³txa² u¹lxa³nāu³a¹ ai³sxā³ i³hen³txi³txai¹nhē³li¹. Kwa³na³nxa²ha¹jau³xai²na² i³hen³txi³txai¹nhē³li¹. Wān³txa² wa³lē³jau³xa² i³tih³nxe³txai¹nhē³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

12 Nxe³na¹jut³su² khāuh³lxa³txi³sa³nha²wa². Nxe³sa³kxan²ti³ āu²li²sa²nxa³nha²wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²a¹jah¹la² i²te²sa¹wa². Wa³ka³li³yu³ta² ū³hū¹sai¹nha²kxai³ i³hxi²kat¹sain¹tu¹wa². Nxe³sai¹nhī¹nān¹te²tu³ ā³na¹sai¹nxa³lho³la². Je³su²jah³la² ā³wa³li²sxā³ a³ka³nxi²nxa³tāu³a² ā³na¹sai¹nxa³lho³la².

13 Wān³txai²li² ya²la³tu³ jau³xai²li² i³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xai²li² ain³so¹sē¹la². i³tih³nxe³nxa²ha¹kxa² yā¹nxe³sē¹la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi¹tai¹nhē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²sxā³ yxau²xai³kī³sa²kxai³ ju¹tai²li² ū³hū¹nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².

14 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹txa²ju³ta² i²khai¹nxe³sē¹la². Sa²yxo²ā³txa³hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² A²si³a³ko³xan¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²ā³sain¹na²hē³la². Fi³je²lah³la² Her³mo²je³ne³sah³la² te²yā¹nxe² sa²yxo²ā³sain¹na²hē³la².

16 Yxān¹ta¹ O³ne³si²fo³ro³jah¹la² hai³txi³ ti³he¹xai¹nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ kwa³thi³la² sa²hxi²tai³nha²sxā³ sxa³na¹kxan²ti³ āu²li²sai¹nxa³hē³la². i³nxū²kwai³lxū¹txi³sain¹to³nha²hē³la². Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² yxau³tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² wi¹lī²ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

17 A²nxe³jah¹la² Ro²ma²thi³na² ā³wi¹lhī¹nān¹te²tu³ ā³ten³sain¹na²hē³la². Ai³lhxā³ i³ha¹txi²sain¹na²hē³la².

18 Te²yā¹nxe³sxā³ E²fe³so³thi³na² yxau³nū³na¹hī¹nai³tā² jah¹la²kxai³ kāin² ā³non²ta³kxi²sain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jut³su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a¹ thāi³ti³la² wi¹lī²ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

2

Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ya³lo³txi³kī³jau³su²

1 Txa²wē³sāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³nī¹nha²kxai³ thāi³ti³la² a³lxi¹nxa²ha²kxai³ i³ya³lo³ti¹sē¹la².

2 Wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². A²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² i²nē³lain¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² a²nū²a² ā³xa² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²i²te²na² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ Wain³txi³ o²la³kxin¹kxai²nān²tu³ āh¹a²nū²a² ā³xa² i³tih³nxe³nyhain¹tu¹wa².

3 Nxe³ha²kxai³ kwa³jan³ta² so³ta²to² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³txi³nha¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² ya³lo³txi¹sē¹la².

4 So³ta²to²jah¹la² yen³kxa² toh³lxi³ta² kwa² o²la³kxi²te²sxa³yu²hē³la². Yxān¹ta¹ a²hxi²kan¹jah³la² a²ten³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

5 Te²yā¹nxe³jut³su² sa³nxe³la³ki³nāu³xa² sa²kxai³lu² bo²la²nā³ka² tē³sxā³ kwa²wa³nī³lo³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ wa³nī³lo³nain¹kxai²nān²tu³ a²yo³ha² yū³hī³nx²na³la². Yxān¹ta¹ wain³txi³ wa³nī³lo³nai¹nxa³kxai²nān²tu³ a²yo³ha² yū³hī³nx²nxa³wa².

6 Te²yā¹nxe³jut3su² hai³sxa² wa³kon³jah¹la² nũ³kxũn³txi³ wa³kon³ye²kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ jah¹lai²na² txa²nũ² yain³txa² kāin² so¹hĩ³nx2na³la².

7 Nxe³na¹jut3su² a²si³yxau³tāu³a² i²khai¹nxe³sē¹la². Nēn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wain³txi³ i³yau¹ũ³nxa²tu¹wa².

8 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²sxā³ ka³tēn³su² i³sa²yxau³xi²jah¹lain²txi³ Ta³vi²yah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³su² jah¹lain²txi³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹ta²li² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txai¹na¹jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² kwa³na³sain¹jau³xai²la¹wa².

9 Nxe³sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hĩ¹na² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²sain¹thĩ³na² kō³nxe³thin¹te²a² ũ³tĩ¹kxi²sa²thĩ³na² khāuhx3nha²sxā³ yxau³na¹wa². Sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² hxi²kan¹ti³ ũ³tĩ¹ki²wxe³kxi³te²sxa³yu²hē³la².

10 Nxe³na¹jut3su² ũ³tĩ¹kxi²nha²sxā³ yxau³na¹kxan²ti³ ya³lo³txi²sa³nha²wa². A²nũ²a² ā³xa² Txa²wā¹sũ³na² i³sxā³ ā³yũ³so¹te²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² sa²yxo²we¹tain¹kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² yxau³ju³ta² wi¹lhin¹sxā³ yxau²xai³lain¹nũn³tu¹wa². Nxe³ju³ta²li² ten³khaix1sa³nha²wa², khāuhx3sa³kxan²ti³na².

11 Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ki³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuhx3nha²sxā³ ya³lu²ki³kxan²ti³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² ka³tēn³su² yxau²xai³la³kxi²ki³tu¹wa². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

12 Khāuhx3nha²ki³jut3su² e³nxũ³ki³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² a³ka³nxi²sxā³ a³wa³li²hĩ¹na¹ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lo³tain¹tu¹wa². Nxe³hĩ¹na¹ ā³si³tē³kxi²ki³sxā³ hxi²kan¹ti³hi¹tē³nũn³tu¹wa².

Yxān¹ta¹ hĩ¹na² sa²yxo²ā³ain¹ki³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ sa²yxo²ā³nē³nũn³tu¹wa².

13 Yxo²i²nha²ki³ju³ta² hxi²tha³nha²sxā³ sa²yxo²ā³nha²ki³kxan²ti³ jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²tha³nha²sxā³ sa²yxo²ā³nha²jah¹lo³sxa³wa².

Wā²nxũh¹ en²nha²jah¹lo²sxa³wa².

Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³jau³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sũ³na² i³āu²lxin²kxa²yan³txi³su² wi¹wa³kon³ki³jau³su²

14 Jā¹nxe³jut3su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³txai¹nhē³la². Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ne³wā²na³ai¹nha³ta²wa². Nxai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² i²nē³na³li¹. Nē³lha²kxai³ wān³txa² toh³lxi³jau³xa² i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹, yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su¹. Nxēn¹jau³su² nxe³txai¹nhē³la².

15 Jā¹nxe³sxā³ wa³ka³li³yu³ta² wi¹lo²la³kxi²jah¹la² yā¹nxe² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ wain³txi³ i³yau¹ũ³txai¹nhē³la². Wi¹lo²la³kxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² i³āu²lxin¹ju³ta² yũ³nxa²hĩ³nx2nxa³wa².

16 Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² Txa²wā¹sũ³na² kō³nxe³ti³ e³kxi²jau³xa² ā³na¹i² kwa²toh³lxi³jau³xa² ā³na¹i² nxe³sē¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na² e³kxi²sxā³ kãi³jah¹la² sa²kxai³lu² ā²la² kō³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²hĩ³nx2na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yxo²ā³nũ³nhĩ³nx2na³la², kō³nxe³thin¹jah¹la²sa³.

17 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹sĩ³na² jũ¹nxĩ³ton³sxā³ kō³nxe³ti³ aun³kxai²nān²tu³ hĩ³ne³ki³nũ³xa² wxa²to¹la³kxi²nha²ki³sxa³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² kāin² kō³nxe³ton³nē³lhĩ³nx2na³la². Jā¹nxe³jau³su² te²yā¹nxe³sxā³ kāin² kō³to³nhĩ³nx2na³la². Hi³me³ne²yah³la² Fi³le²to²jah³la² nxe²kāi³ain¹te²ju²hē³la².

18 Ya²la³lyau³xa² ā³na¹ain¹sxā³ ī³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² sa²so¹kxi²nē³ju³ta² ā²la² ha³nāu³hi²nē³nhai¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ a²nū²a² nū³kxūn³ti³ yxo²ī²xa³te²na² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³tain¹na²hē³la².

19 Nxa²ha¹te¹ yxo²ī²ki³ju³ta² a²si³yxau³ju³ta² ya²la³lai²la¹wa². Wxi²kan¹txi³ kan²khai¹nxe²na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Yxo²ī²sain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ī²xai³te²sa¹wi¹. Te²yā¹nxūn³jau³xa²sa¹:

— Txa²wā¹sū³na² ī³lxa² yxo²ī²so¹te²a² kō³nxa³thin¹ju³ta² ā³na¹tai¹lxi¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

20 Te²yā¹nxe³jut³su² sxi²ha² kāin²thi³na² yen³kxi³khai³x1te²a² sxi²ha² yen³kxa² wi¹khai¹te³na² yū³hxai²tai¹ti²tu³wa². Ou²ro²tē³na² yū²pra²ta²tē³na² yū² nhxai²tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ kū³we²ki²la² wi¹lxa³tē³na² yū³nū³nhxai²tai¹ti²tu³wa². Hi³sa³ka³tē¹na² yū² kxī³nū³xē¹na² yū² nhxai²tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² wi¹te²a² ū³ha¹tē³na² yū² yen³kxa² kō³nxe³te²a² ū³ha¹tē³na² yū² nhxai²tai¹ti²tu³wa².

21 Jā¹nxe³jut³su² jau¹xai²li² kō³nxe³jau³xa² ā³na¹ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lhxan³ka²ti³nha²ki³kxai²nān²tu³ yen³kxa² wi¹tē³hū³nē³lhū³nx2na³la². Tē¹nai²li² hxi³kan¹txi³su² ha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³khai³xa² wi¹ju³ta³nū³a² o²la³kxi²ki³si¹jau³su² sa²hau³kō³kxi²nē³lai¹nhū³nx2na³la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa³nxe³la³ki³su² jah¹la² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yū³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ kāi³txa³hē¹la². Ju¹tai²li² ā³na¹txa²hē³la². Hāi¹sxā³ wi¹ju³ta² so¹lxi³ nū³kxūn³txi³ kāi³txa²hē³la². Wain³txi³ o²la³kxi¹sē¹la². Yxo²ī²khai¹nxe³sē¹la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³li²khai¹nxe³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ hāu²no³txain¹sxā³ yxau³jah³li³hē¹la². Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ a²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²we¹te²a² nxe² kāi³ai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹nxe³sē¹la².

23-24 Yxān¹ta¹ wān³txa² wa³lxe³jau³xa² hxi²kan¹ti³ ā³ne³wxe²nxa³jau³xa² kwa²ī³ye³ki²nyhu¹txa³hē¹la², ī³xan³ta³kxi²nyhu¹in¹kxa²yan³txi³sa². A²nū²a² kwa²to³h³li³te²a² kwa²he¹ki²te³lhxā³ ī³ye³ī³yi²lhon¹ta³kxi²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa³wit³su² ti³hex¹te²sxa³yu²hē³la². A²nū²a² ā³xa² thāi³ti³la² wi¹lhin¹sxā³ ī²ū¹h¹jah¹lai²la¹wa². Wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wain³txi³ ai²nxa³te²a² hxi²kan¹ti³ ī³tih³nxe³hū³nx2na³la².

25 Nxe³sxā³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² ā³ne³wxe²nxa³te²a² yxo²xūn³txi³ ī³ye³kxi¹nxain¹kxan²ti³ thāi³ti³la²sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³txai¹nhē³la². Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³ a²kō³nxain¹ju³ta² ā³na¹ain¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²si¹hai¹nīn¹jau³su² nxe³te³lhxā³ nxe³txai¹nhē³la².

26 Nxain¹kxai²nān²tu³ Sa³ta³na²jah¹la² tīh³na² ā³ai¹nhū³nx2na³la². Nxain¹kxai²nān²tu³ sa²yxō²ā³sain¹te²a² ī²ā³nha²sxā³ wi¹lhin¹sxā³ ā³wā³li²hū³nx2na³la², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²we¹te³lha³ka².

3

Kō³nxe³ti³ kāi³te²a² wxā³ju³ta²nū³an¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wā³li²ju³ta³nū³a² yau³so³nhī¹na¹ yxo²ī²tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³khai¹xain¹tu¹wa², kō³nxe³ti³ kāi³ain¹te²a² ka³lxa¹ha²kxai³la². Ju¹tai²li² ne³wān³txa³hē¹la².

2 Nxe³hī¹na² a²nū²khai³xa² so¹lxi³ a³li²nha² yen³kxa² so¹lxi³ yxo²kwa³ni² nxe³ain¹tu¹wa². Yxo²ha³txe³ti³ ī³ye³kxi²nha² ī³kāin²ti³nha²sxā³ ī³ye³i² Txa²wā¹sū³na² ī³wai³ka³si³nai¹ni² a²wī³na² a²hā³ka³na² nxe³ya³sxā³

sa²yo²ã³ai¹ni² a²nũ²a² ã³non²ta³kxi²kxan²ti³ wi¹lxon³kai¹nxa³i² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹te²lo³ju³ta² te³nxa³i² nxe³ain¹tu¹wa².

3 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² ã³in²ta³ki²nyhu¹jau³la³ yũ²nxa³i² a²nũ²a² ã³xa² kq³nxe³ti³ o²la³kxi²kxai²nã²tu³ ne³wã²na³ai¹nxa³i² kq³nxe³ti³ hã³a² ã³he³son³kxi²nyhu¹i² ã³li³ju³ta² kq³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi² a²nũ²a² ã³xa² kãin²khãuh³lxa³txai¹ni² wi¹lhin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² yxo²kwĩn¹kxi² nxe³ai¹nhĩ³nx2na³la².

4 Te²yã¹nxe³sxã³ a²ya³la²te²a² khãuh³lxa³tai¹ni² ã³ne³wa³nũ³ta³kxi²sxã³ kãi³i² a²ẽ¹nãu³ai²na² yxo²kãin²e³i² kwa² wa³ni³lon³ju³ta² so¹lxi³ te³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² te³nxa³i² nxe³ai¹nhĩ³nx2na³la².

5 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kwa² sa²yo²we¹kxan²ti³ a²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũn³ju³ta² yxo²ĩ²ai¹nxa³wa². Nxe³jah¹lo²su² kxai²nã²tu³ ã³sxã³ ã³waix3txai¹nhẽ³la².

6 A²nxe² kãi³te²su² te²a² he³la³kxi³su² te²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ã³xa² sxi²ha² ã³wih¹te²ju²hẽ³la². ã³wih¹kxai²nã²tu³ txu¹ha² yxau²xai³ta¹ka³lxa² ã³ke³tũ¹ain¹sxã³ wai³nxa³jau³su² ã³tih³nxe³te²ju²hẽ³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² kxã³nhxĩ¹nai³tã² kq³nxe³ti³ kãi³i² kwa² a²ten³jau³su² kãi³i² nxe³te²ju²hẽ³la².

7 Wãn³txa² tah²yau³xa² wa³nũt3jau³xa² so¹lxi³ ten³kxan²ti³ hai³txi³ a³la³kxi²ti³he¹nxai¹nxa³wa². Ya²la³lyau³xa² a³ti²ti³he¹nxai¹nxa³wa².

8 Jã¹nxe³sxã³ kxã³nhxĩ¹nu¹tai²kxai³ Ja³ne²sah³lu¹tai²na² Jã³pre²sah³lu¹tai²na² nxe³sxã³ ya²la³lyau³xa² te³nain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxai¹nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² sa²yo²ã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² te²yã¹nxe³ kãi³ain¹te²la¹wa². Ya²la³lyau³xa² te³nai¹nxa³i² a²hoh³lxi³su² ki³ju³ta² yũ³ai¹nxa³i² nxe³ain¹na³la². Nxe³ain¹kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ki³lxo³xain¹na³la². Nxe³ain¹kxan²ti³ kãin²ki³ha³nain¹na³la².

9 A²nxe³te²na² kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tai²li² ye³je¹na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ e³lai²na¹ ã³ain¹tu¹wa². Ja³ne²sah³lu¹tai²na² Jã³pre²sah³lu¹tai²na² nxe³sxã³ a²kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² e³lai²na¹ ã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²u¹jã¹xain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² wãn³txa² ã³yau¹ũ³jau³xa² ne³ki³son³jau³su²

10 Nxai¹nha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² wãn³txa² ã³tih³nxai¹na¹ju³ta² ã³i² wi¹kãi³a¹ju³ta² ã³san¹tai¹ti²tu³wa². ã³nha¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³i² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²a¹ju³ta² ã³i² a²nũ²a² wa³su³txi³ a³la³kxai¹nxa³kxan²ti³ ya³nã³ta³ki²la²sxã³ ã³tih³nxai¹na¹ju³ta² ã³i² a²nũ²a² a³lxai¹na¹ju³ta² ã³i² a²nũ²a² khãuh³lxa³txi³sain¹kxan²ti³ ã³na¹nxa³sxã³ o²la³kxi²na¹ju³ta² ã³i² nxe³na¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ã³san¹tai¹ti²tu³wa².

11 Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nhxĩ¹nai³tã² ã³ti³o³ki²a²thĩ³na² I³ko²ni²a²thĩ³na² Lis²tra²thĩ³na² nxe³sxã³ ã³nxai³na¹hĩ¹nai³tã² ã³xan³ta³kxi²khaix1sain¹tai¹ti²tu³wa². Khãuh³lxa³txi³khaix1sai¹nhẽ¹la². Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ã³non²ta³ki²sa³hẽ¹la². Ju¹tai²li² ã³san¹tai¹ti²tu³wa².

12 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² ã³li³te²su² te²a² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹ti³ten³kxai²nã²tu³ ã³xan³ta³kxain¹ju³ta² yũ² khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yũ² nxe³ain¹tu¹wa².

13 Nxe³sxã³ a²nũ²a² kq³nxe³ti³ kãi³te²a² ã³ki³ha¹kxi² wã³nxĩn¹ki³lxo³nxe² nx-ain¹tu¹wa². A²nũ²a² ã³ke³tũ¹ain¹tu¹wa². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ã³xa² ã³wa³li²sxã³ ã³ke³tũ¹nyhain¹nũn³tu¹wa². Hĩ¹na² jũ¹nxe² kãi³ain¹na³la². Ye³jen¹nãu³a² ã³la² kãi²non³sxã³ kq³nxe³ti³ kãi³ain¹tu¹wa².

14 Nxain¹kxan²ti³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wān³txa² ya²la³lyau³xa² i³tih³nxe³nxa²sī¹na¹jau³xai³tā² yxo²i²so¹sē¹la². Sa²yxo²ā³txa³hē¹la². Ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ i³tih³nxe³nxa²ha¹ju³ta² wi¹la³la³kxi¹lxa².

15 Wxa²wē³sī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² i²in¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²li² yxo²i²i¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²wa²sut¹sxā³ wxa²kō³nxe³ju³ta² sa²hxa³ka³ti³nxa²tai¹ti²tu³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Je³su²jah³la² wān³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹tin¹tai¹ti²tu³wa².

16 Jā¹nxe³sxā³ kxā³nhxī¹nai³tā² a²nū²a²nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ ū³wha²li¹lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ wā³ko³nxa³te²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²la¹wa². Nxe³sxā³ jau³jau¹xai²na² tē³sxā³ a²nū²a² i³tih³nxe³i² a²nū²a² kō³nxe³ju³ta² wā²nā³ū¹hi² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³wai³kxa²so¹sxā³ wain³txi³ kāi³ju³ta² i³yau¹ū³hi² nxe³te³lhxā³ kxi³jau³xai²la¹wa².

17 Nxe³jau³xai²li² sa²yxo²we¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ wain³txi³ o²la³kxi²hī³nx²na³la². Wi¹lo²la³kxi²nū¹hain¹te³lhxā³ sa²hau³ko³kxi²nē³lhī³nx²na³la².

4

1 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Wxi²kan¹sxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Je³su²jah³lai²na² nxe³ya³sxā³ i²yxau³kxi²nē³lain¹na³la². Hī¹na² ye³jen¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wā³li²tu¹wa². Wā³li²tāu³a² a²nū²a² ka³ten³su² tā³nxa² ya³lu²te²su² tā³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³ain¹kxai³ jā¹nxe² kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³tain¹tu¹wa². Wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³thī¹na¹ wi¹la² kāi³in¹kxa² yo³ha² ū³yho³hi¹nxa²tu¹wa².

2 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya³lo³txi²sxā³ a²nū²a² i³yau¹ū³tai¹nhē³la². Ain³kxi²te³lhxā³ wxā³ain¹kxai²nān²tu³ i³yau¹ū³tai¹nhē³la². Yxān¹ta¹ nxai¹nxa³kxan²ti³ ā³sxā³ i³yau¹ū³hain¹txa³hē¹la². Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³ i³kwai²kxi¹txai¹nhē³la². Yxo²i²nxa²sxā³ hxi²tha³nhain¹kxai²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ i³nxū²kwai³lxū¹sxā³ i³yau¹ū³txai¹nhē³la².

3 Nxe³sxā³ kxān³nāu³a¹ wān³txa² ya²la³lyau³xa² te²nai¹nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ wi¹le³ain¹te²a² so¹lxi³ i³wi¹lxon³kxi²jau³xa² so¹lxi³ te³nain¹tu¹wa². Nxe³ain¹te²su² te²an²tu³ ā³yā³nū²kain¹tu¹wa².

4 A²nxe³te²na² wān³txa² ain³kxi²ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yxo²ā³ain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ kwa²wān³txa² toh³lxi³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxain¹tu¹wa².

5 Nxai¹nha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wain³txi³ o²la³kxi¹sē¹la². Khāuh³lxa³txi³nhān¹kxan²ti³ ya³lo³txi¹sē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ai¹nīn¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³txa²hē³la². Je³su²jah³la² wān³txa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hain¹si¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nxa²tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nxa²jau³xa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hē³la².

6 Nī¹nha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² ya³lu²te³lhxā³ nxa¹wa². Hai³txi³ kxā³non³nxa³lho³la². Je³su²jah³la² wān³txa² sa²yxo²we¹te²sa¹wa². Nxa¹ha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³la¹ju³ta² sa²so¹kxi²sai¹nha²kxai³ ya³lu²na¹kxan²ti³ hai³txi³ ka³ten³sa¹ju³ta² a³lxi²sa²nxa³nha²wa².

7 Jā¹nxa¹jut³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³sain¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹ nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta¹hē³la². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³ko³nxa³te²tu³ a²nū²a² i³tih³nxai¹na¹hē³la².

8 Kxān³nāu³a² wain³txi³ o²la³kxi²na¹kxa² yo³ha² yū³sa³tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wain³ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah¹la² nxe³te²

hi²sen³su² ũ³yho³hi²sa³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³yho³hain¹nūn³tu¹wa²,
Kxān³nāu³a¹sa².

Pau²lah³lai²na² ha³tq³nxe³jau³su²

⁹ Nxe³na¹jut³su² wa³su³txi³ wxā³sē¹la². Kāu³txa³hē¹la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ Te³ma²sah³lai¹tā² a²yan³txi³nū³a² a³lxi²khai¹nxe³ha²kxai³
ā³sa³na²hē³la². Nxe³nū²la² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² ā³waix³tā²hē³la².
Kre³sēn²jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² Ka³la²si²a²ko³xa² ā³waix³txi² Ti²to³jah¹lai¹tā²
sa²kxai³lu² Tal³ma²si²a²ko³xa² ā³waix³txi² nxe³sain¹na²hē³la².

¹¹ Lu²kah³la² so¹lxi³ yxau³ya³sa²na³la². Nxe³ha²kxai³ wxān¹tāu³a¹
Mar²ko³jah³la² tē³sxā³ wxā³sē¹la². A²nxe³jah¹la² txa²wa³ka³li³yu³ta²
ā³nī²ū³sa²ju³ta² yū²na³la².

¹² Nxa²ha¹te¹ ti²ki³ko³ah³la² sa²kxai³lu² E²fe³so³thi³na² i³sa²si¹hā³ai¹na¹hē³la².

¹³ Jā¹nxa¹jut³su² Tro³a²te²thi³na² Kar²po³jah¹lai²na² sxi²ha² yxau³na¹hī¹nai³tā²
txa²wā²la³ka³lo³a² ā³a¹ka³lo³nai¹tā² sa²so¹nha²kxai³ txa²ha³teh³nxā³nxa²
sa²so¹nha²kxai³ ũ³wha²li¹la¹txā³nxa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³sxā³ tē³sxā³ wxā³sē¹la².

¹⁴ A³le³syān²trah³la² kwa³thi³la² o²la³kxi²jah¹la² ko³nxe³ti³
o²la³kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³sain¹ju³ta² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ũ³yho³hi²tu¹wa².

¹⁵ Jā¹nxe³jut³su² wi¹lī²khai¹nxe³txai¹nhē³la². Txa²wā¹wān³txa²
i³yau¹ū³ain¹ki³jau³xai²na² yxo²kwīn¹kxi²ha²kxai³ i³hxi²ka¹te³lxa³ju³ta²
o²la³kxi²khai³lī¹na²hē³la².

¹⁶ Nxa²ha¹te¹ Ro³ma²no²ko³xa² a²hxi²kan¹jah¹la² ne³nxē³na²
a²wi¹lī¹na² txa²wa³ka³li³yu³ta² i³yau¹ū³hai¹na¹hī¹nai³tā² a²nū²la³ hai³txi³
i³yxo²nūn¹sai¹nxa³hē³la². A²yxo²ha³kxa¹ ā³sxā³ ā³wait³san³sain¹na²hē³la².
Nxe³sa²te²sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² ne³wā²na³ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

¹⁷ Sain¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ā³non²ta³ki²sxā³ ā³nū³kxūn³tot³sai¹nhē³la².
Sai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hai¹na¹hē³la².
Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³sain¹jut³su²
i³ya²lut¹sain¹ju³ta² ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la².

¹⁸ Jā¹nxa¹jut³su² hī¹na² Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³ki¹xi²sain¹tu¹wa²,
ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sain¹tū³ka³txa²sa². Sain¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na²
yxau³ju³ta² sa²so¹sxā³ ũ³whxe³sain¹tu¹wa². Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na²
e³kxi²ya³sah¹lxi³wxa². Nxe²e³kxi²ki³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² so¹lxi³ kāin²khai¹nxī¹lxi¹. Ā²la² kāin²jah¹lo²su² yū²nxa³wi¹.
Nxe³ki³jau³su² e³kxi²ki³sxai²na²hē³la². Jāx¹ki³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³:

— Jau¹xai²na² wain³khai¹nx2na³li¹. Ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³to³ki³tu¹wa².

A²nū²a² ā³xa² a²ha³tq³nxe³jau³su²

¹⁹ Jā¹nxe³jut³su² Pri³si²la³ka³lxa² A³kwi²lah³la² nxe³sxā³ txa²ha³tq³nxa²
i³ye³kxi¹txai¹nhē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ O³ne³si³fo²rah³la² wē³ha³lxi³yu³ta²
i³ye³kxi¹txai¹nū³nhē³la².

²⁰ E³ras²to³jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² Ko³rīn²to²thi³na² ā³ai¹na¹hē³la².
A³li³xa³hē³la². Nxa²ha¹te¹ Tro³fi²mah³lai¹tā² sa²kxai³lu² i³to³nha²kxai³
Mi³le²to²thi³na² ā³ai¹na¹hē³la².

²¹ Jā¹nxe³jut³su² wxāi²na² sa²kxai³lu² kwē³ko³nxa³tq³lxa¹ i³ya³lo³ti¹sxā³
ā³wxā³sē¹la². Nxe³ju³ta²sa¹ Eu³bu²lah³lai¹tā² Pru³tēn²jah³lai¹tā² Li²no³jah³lai¹tā²
Klau²ti³o³jah³lai¹tā² txa²wā¹wā³tā³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²ha³tq³nxa²
i³ye³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² e³kxi²sain¹na²hē³la².

²² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wi¹lī²nxa²tu¹wa².
Jā¹nxīn¹jut³su³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² thāi³ti³la² a³lxi¹nxa²ju³ta² ten³sa³nha²wa².
Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lun²ye¹nxa²ha¹wa².

Tito

1-2 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²a²wa³ka³li³lot³sxā³ yxau²xai³jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li²ĩ³sa²si¹hā³ũ¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā²ĩ³hen³txi³si¹ha¹jau³su² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹sa³na²hē³la². Nxe³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na²sa²kxai³lu² ki³ha¹kxi² e³nē³jah¹lo²sxa³jah¹la² a²nũ²a² ĩ²sxā³ ā³yũ³so¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txi³te³lhxā³ nxa¹wa².

— Txa²wā¹sũ³na² yxo²ĩ²ā³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ain¹si¹ha¹jau³su²nxe³na¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² yxo²ĩ²kĩ³jau³xai²li²sa²yxo²we¹kĩ³kxai²nān²tu³, wi¹lhin¹sxā³ yxau³hĩ³kĩ³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³kxān³nāu³a² kxan²ti³ ka³ten³su² yxau³kĩ³tu¹wa². Nxe³jau³xai²li²kxā³nxān¹jau³xai³ta³lxa²na³la².

3 Nxe³sxā³ hĩ¹na² ha³lo²a² ā³nhau³ko³tha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³sa³na²hē³la². Txa²wā¹sũ³nai²li² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²sa²wa²su¹jah¹lai²li² kwa³na³sa³na²hē³la². Kwa³na³sa²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ txa²wān³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhē³li¹. Nxe³sa²jau³su² ha²kxai³ nxe² o²la³kxi²na¹wa².

4 Jā¹nxe³jut³su² Ti²to³jah¹lo²si¹nha²kxai³ ain³kxi¹sē¹la². Txa²wā¹sũ³na²wān³txa² yxo²ĩ²a¹jau³xa² yxo²ĩ²nũ³nĩ¹nha²kxai³ txa²wē³si¹lxa². Nxe³ha²kxai³Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹tē³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin²thāi³ti³la² a³lxi¹nx²ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa³lxi³si¹hi²nxe³nx²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Kre²ta²ko³nāu³a² Ti²to³jah¹la² a²wa³ka³li³yut³su²

5 Nxa²ha¹te¹ Kre²ta²ko³xa² a³li³a¹hĩ¹nai³tā² ā³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nāu³xa² sxi²jen³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txi³te³lhxā³sa²hau³ko³tai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³su² te²a² ĩ²sxā³ ĩ³so¹xai¹si¹nxa²ha¹jau³su²kwa³na³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². A²hxi²kan¹te²a² wain³txi³ ĩ²sxā³ĩ³so¹xai¹nĩ¹ju³tai²li² ĩ³yau¹ũ³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa².

6 A²nxe³jah¹la² kwēn¹tai²na¹ a²hxi²kan¹ti³su² kĩ³ju³ta² ā³si³wxe³te³lhxā³nxe³te²na² sa²kxai³lu² nxe²hĩ³nx²na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹ a²wi¹lhĩ¹ju³ta²kāin² yũ³ha²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² ĩ²li³te²a² hxi²kan¹ti³ ko³nxe³te²lo³jau³su²yũ³hĩ³nx²nxa³wa². A²sxe³xa² ka³na³ka³na³te²a² yũ³hĩ³nx²na³la². A²wē³ha³lxa² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²ĩ²ain¹nũ³nhĩ³nx²na³la². Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ a²wĩ³na² a²hā³ka³na²nxe³sxā³ sa²yxo²ā³ai¹nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ko³nxe³ti³ ĩ³ye³ĩ³yxo²nũ¹nai¹nhĩ³nx²nxa³wa².

7 A²nxe³jah¹la²kxai³lu² wi¹lhin¹ju³ta² kāin² yũ³ha²kxai³ a²nũ²a²ā³xa² ĩ²li³te²a² hxi²kan¹ti³ ko³nxe³te²lo³tai¹nxa³lho³la², Txa²wā¹sũ³na²wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²ha²kxai³la². ĩ³kāin²txi³nha²sxā³ ĩ³ye³xa³ha²kxai³wa³su³txi³ ĩ³wā³lo³nxa³ha²kxai³ ũn³jau³xa² ĩ³na²sxā³ we¹nxa³ha²kxai³nũ³kxũn³sxā³ ā³nhe¹kxi²nxa³ha²kxai³ yen³kxa² ĩ³ki³ha¹kxi²sxā³ so¹ju³ta²yxo²kwain²nxa³ha²kxai³ nxe³ju³ta² whāi²na¹ jah¹lo²kxai³lu² kãi³txa³hē¹la².

8 Yxān¹ta¹ a²nũ²a² ha³la³ka³lxa³lon³te³lhxā³ u²lxi³ wxā³kxai²nān²tu³ yain³txa²wi¹lhit¹sxā³ wā²nhũ¹hĩ³nx²na³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ a³lxi²hĩ³nx²na³la². Wain³txi³ wā²nxũ¹hain³nha²sxā³ kãi³ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³ kãi³ha²kxai³

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhit¹sxã³ sa²yxo²wet¹sa²kxai³ nxe³hĩ³nx²na³la². Kō³nxe³ti³ kãi³ũ¹hain¹kxan²ti³ te²yã¹nxe²ĩ³wa²lũ³xi²hĩ³nx²nxa³wa².

⁹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yxo²we¹thĩ³nx²na³la². Wãn³txa² ĩ³tih³nxe³sxã³ yxo²ĩ²nhĩ³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² wi¹jau³xa² wain³jau³xan²tu³ ĩ³yau¹ũ³hĩ³nx²na³la². Wãn³txa² wain³jau³xa² en²te²na² ĩ³kwai²kxi²hĩ³nx²na³la².

¹⁰ Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãi³te²a² ka³lxa¹txi³ yũ²na³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³te²a² yũ²kwa²toh³lxi² e³ain¹te²a² yũ² a²nũ²a² ã³ke³tũ¹te²a² yũ² nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³la². A²wã³kxi³kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ ain¹na²hẽ³la².

¹¹ A²sxi²yhu³ta² whãi²na¹ ã³ke³tũ¹jau³xai²li² nxe² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jau³jau¹xai²li² yxo²ĩ²yah³lxin¹jau³xai²li² hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³sxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ e³kxi²sĩn¹nx²ta¹jau³xai²li² Sũ³na² wãn³txai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² ã³ke³tũ¹jau³xai²li² ain³kxain¹na²hẽ³la². Nxe² ain³kxai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³khai³xa² sa²yxo²ã³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ ka³nahx²sxã³ yxau³si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³txai¹nhẽ³la². Jã¹nxe³te²nãu³xa² ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ã³ke³tũ¹ai¹nhĩ³te²la¹xã³? Hãi¹sxã³ wai³nxa³txi³ ũ³yho³hi²txã³nxa² so¹lxi³ yxo²kwai³nain¹na²hẽ³la².

¹² Jã¹nxe³sxã³ Kre²ta²ko³xan¹tũ³ka³txai²na² a²ha³tih³xa² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kre²ta²ko³xan¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ki³ha³nain¹tũ³ka³txi³sin²tai¹. Ha³ya³khin¹tũ³ka³txi³sin²tai¹. U³txi³ wa³ko³nha²kxai³ hãi¹sxã³ yai³nain¹te²sin²tai¹. Nxain¹na²hẽ³la².

¹³ A²nxe³jau³xai²na² ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ yxo²xũn³txi³ ĩ³kwai²kxi¹txai¹nhẽ³la². Nxai¹nĩn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ² kãi²no³nain¹tu¹wa².

¹⁴ Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² wãn³txa² tĩn³yau³xa² ya²la³lyau³sxa³jau³xa² e³ain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ya²la³lyau³xa² te³nxa³te²a² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wãn³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xai²li² ha³ya³kxa² ain³kxi²si¹hain¹jau³su² e³kxi¹txai¹nhẽ³la², wãn³txa² ya²la³lyau³xa² ã³na¹ain¹kxa²yan³txi³sa².

¹⁵ Jã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² wi¹lhin¹jah¹la² ě¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² so¹lxi³ ten³na³la². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² a²ẽ¹nãu³ai²na² kō³nxe³ju³ta² yũ³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²xa³ha²kxai³ nxe³te²su² te²na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãu³ai²na² whãi²na¹ kō³nxe³ha²kxai³ kō³nxe³jau³xa² so¹lxi³ ain³nha²ha²kxai³ nxe²na³la². Nxe³sxã³ o²la³kxi²ju³khai³xa² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² hxi²kan¹txi³ ĩ²nha²nxa³wa². Nxe³te²ju²hẽ³la².

¹⁶ A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²ki³lxo³nxe³hĩ³nx²na³la². Yxãn¹ta¹ o²la³kxi²ke³su² sa²yxo²ã³ai¹nhĩ³nx²na³la². Yxo²kwĩn¹kxi²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²hĩ³nx²na³la². A²ẽ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³i² nxai¹nhĩ³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lo²la³ki²ju³ta² hxi²ka¹nai¹nhĩ³nx²nxa³wa². Nxe³te²ju²hẽ³la².

2

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ya²la³lyau³xa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² kō³nxe³ti³ kãi³ain¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ wxãi²na² sa²kxai³lu² te²yã¹nxe³ kãi³txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ya²la³lyau³xan²tu³ wain³txi³ ĩ³hen³txai¹nĩn¹kxai³ jã¹nxe³sẽ¹la².

2 Nxe³sxã³ in³txa² yah³lon¹te²su² te²na² sa²kxai³lu² yain³jau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ we¹nxa³ha²kxai³ txa²wã¹o²la³kxi²ki³ju³ta² so¹lxi³ wain³txi³ kãĩ³ai¹nha²kxai³ wain³txi³ ain³nha²sxã³ a²hoh³lxi³su² ha²kxai³ nxe³si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³txai¹nhẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nũ³kxũn³txi³ yxo²i²ha²kxai³ a³lxi²waun¹yah³lxin¹ju³ta² ã³yah³lxa³nha²kxai³ khãuh³lxa³txi³nx2tain¹kxan²ti³ Sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ yxo²i²ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³txain¹nũ³nhẽ³la².

3 Te²yã¹nxe³sxã³ txu¹ha² a³ka³lxon¹te²na² sa²kxai³lu² wain³txi³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ wã²nxũ¹hain³nha²ha²kxai³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³ha²kxai³ yain³jau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ we¹nxa³ha²kxai³ wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³nyhu¹ha²kxai³ nxe³si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³txai¹nhẽ³la².

4 Nxe³sxã³ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ã³xa² a³ka³lxo¹nxa³te²a² ĩ³tih³nxai¹nhĩ³nx2na³la². ĩ³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²in³txa² a³lxi¹jah³lxi³hẽ¹ni¹. Wxa²wẽ³ha³lxa² a³lxi¹jah³lxi³nũ³nhẽ¹ni¹.

5 A²hoh³lxi³su² wain³txi³ ain³nha¹jah³lxi³hẽ¹ni¹. A²ẽ¹nãu³ai²na² ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ain³yah³lxi³txa³hẽ¹ni¹. Sxi²ha² wa³ka³li³yu³ta² wi¹lo²la³kxi² wxa²sxi²yu³ta²na² yxo²ha³kxa¹ ã³non²ta³kxi² wxa²wẽ³sãĩ¹ah³la² sa²yxo²we¹ti² nxe³jah³lxi³hẽ¹ni¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ko³nxe³te²lo³te²a² yũ²nxa³lho³la².

6 Te²yã¹nxe³sxã³ sa³nxe³la³ku³nãu³xa² e³kxi²txai¹nhẽ³la². E³kxai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³su² wã²nxũ¹hain³nha¹jah³lxi³sãn²sxã³ wain³txi³ o²la³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe² e³kxi¹txai¹nhẽ³la².

7 Nxa²ha¹te¹ wxãĩ²kxai³ wãn³txa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ³txa²hẽ³la². Ko³nxe³jau³la³ ĩ³yau¹ũ³txa³hẽ¹la². Nxe³sxã³ jau¹xa² sa²yxo²we¹tin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² kãĩ³in¹ju³ta² ĩ²nxain¹te²a² wain³txi² o²la³kxin¹kxa² yãĩ¹nxe³sxã³ kãĩ³ain¹nũn³tu¹wa².

8 Nxe³sxã³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² wain³jau³xan²tu³ nxe³jau¹xai²na² so¹lxi³ e³txa²hẽ³la². Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãĩ³jah¹la² e³kxi²hĩ³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² wain³txi³ e³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ko³te³kxain¹nxa³nha²wi¹. Wxa²ko¹kõn¹so²kxi¹nxa²jah¹la² nxe² e³hĩ³nx2na³la². Nxe³sxã³ ĩ³ãu²lxi²to³taĩ¹nhĩ³nx2na³la².

9 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³te²a² nxe² e³kxi¹txai¹nhẽ³la². Nxe³ai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Wi¹wa³kon³sxã³ ĩ³wi¹lxo³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. ĩ³kwãĩ²kxi²sxã³ ĩ³wa²lũ³xain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

10 Hãĩ³a² kãĩ³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Wi¹lhin¹ye²ah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³nxain¹te³nah¹lxi¹: “Jau¹xai²na² wi¹jau³xai²la¹wi¹. Yxo²i²nũn³ki³tu¹wi¹.” Nxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Jau¹xai²li² nxe³txai¹nhẽ³la².

11 Jãĩ¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² kãĩn² thãĩ³ti³la² a³lxi²nẽ³ju³ta² hĩ¹na² ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² ã³wa²su¹kxi²ju³ta³nũ³a² yũ²na³la².

12 A²nxe³jau³xai²li² ĩ³tih³nxe³nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³kxi³ju³ta² e²nha²kxai³ yen³kxa² Txa²wã¹sũ³na² te³nxa³kxe³su² yxo²kwain³yah³lxin¹kxe³su² e²nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wain³txi³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ wi¹lo²la³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Wain³ju³ta² so¹lxi³ kãĩ³i² wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³li² nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

13 Nxe³sxã³ kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nxe³ya³sxã³ i²ki³ju³ta³nũ³a² wah³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wxi²kin³ti³ton³sxã³ a³ka³nxi²ju³ta³nũ³a² wah³nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

14 A²nxe³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hxi²kan³kxi²nẽ³lha²kxai³ nxe³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² a²sa²wi³ha³lxi³te²lo³tẽ³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ wi¹kã³ju³ta²kxai³lu² ya³lo³txi²sxã³ kã³ki³tu¹wi¹.

15 A²nxe³jau³xai²li² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². ã³ne³to³hai¹nxa³kxai²nãn²tu³ wain³txi³ i³tih³nxe³txai¹nhẽ³la². A²nũ²a² ha³tih³xa² te³nai¹nxa³kxai²nãn²tu³ wxi²kan¹sxã³ i³kwai²kxi¹txai¹nhẽ³la². Wãn³txai²li² e³kai¹nĩn¹jau³xa² sa²yxo²ã³nxain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².

3

Yxo²i²jah¹la² wain³txi³yxau²xai³kxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². Wxa²hxi²kan¹ti³nãu³xa² sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxi²kan¹ta² Si³yxau³te²nãu³xa² sa²yxo²we¹txain¹nũ³nhẽ¹la². Hai³txi³ sa²yxo²ã³ain¹txa³hẽ¹la². Wa³ka³li³yu³ta² i²li³ju³ta² wain³kxai²nãn²tu³ wa³kon³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².

2 A²nũ²a² ã³xa² ko³nxe³te²lo³jah³lxi³txa³hẽ¹la². ã³nhe¹kxi²nh²yah³lxi³txa³hẽ¹la². Wi¹lhin¹sxã³ ã³non²ta³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ thã³ti³la² wi¹kã³ũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la².

3 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nhxĩ¹nai³kxai³ Txa²wã¹sũ³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ a²wãn³ta²li² sa²yxo²ã³ki³sa²kxai³ a²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²nẽ³lain¹te²a² sa²yxo²we¹ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ ten³ki³sa²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² yen³kxa² kãin² yxo²kwain³ki³sa²kxai³ ko³nxe³khaix¹ki³sa²kxai³ i³xan³ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³ nxe³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²yu³su² hxi²kan¹txi³ nũh¹lxi³ sa²hau³ko³ki³sxa³ta¹ti²tu³wa².

4 Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²wa²su¹tẽ³jah¹lo²su² wxã³te²jai¹ti²tu³wa². Wxã³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ thã³ti³la² a³lxi³nẽ³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ wi¹li²nẽ³lain¹na³la².

5 Nxe³ha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²ki³ju³ta² hxi²kan¹txi³ txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³lxa³wa². Hã¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³na³la². Nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² hxi²kan³kxi²nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txi³su² hi²sen³su² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² tah²lxi³ti³hi¹tẽ³lha²kxai³ nxe³lain¹na³la². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kã³ki³te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³ki³sxa³wa².

6 Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²wa²su¹tha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² wi¹khaix¹jah¹la² wi¹lhit¹sxã³ ũ³hũ¹nẽ³lain¹te²jai¹ti²tu³wa².

7 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² thã³ti³la² a³lxi³nẽ³lha²kxai³ wi¹lhin¹ti³hi¹tẽ³na³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³lhxu² ti³hi¹tẽ³na³hẽ³la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ kan²txi³ a²ka³ten³su² yxau³ki³ju³ta³nũ³a² ã³ye³wã³tẽ³lha²kxai³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wah³nxe³ki³tu¹wa².

8 Jã¹nxe³jut³su² ya²la³lyau³xai²la¹wa². Wxa²nũ³ka³txa² wxi²kan¹sxã³ i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ wain³txi² o²la³kxain¹tu¹wa². Ju¹ta²li² wi¹na³la². A²nxe³ju³ta²li² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹kã³ain¹kxai²nãn²tu³ wi¹li² i³nxũ²kwai³lxũ¹ni² nxain¹tu¹wa².

9 Yxān¹ta¹ wān³txa² wa³lxe³jau³xa² hxi²kan¹ti³ ā³ne³wxe²nxa³jau³xa² kwa²ĩ³ye³ki²nyhu¹txa³hē¹la². Wxa²wĩ³nu²nāu³xu¹ta²na² he¹ta¹hxai²hē¹la². Jau³xai²na² ya²la³tū³txa³kxai²nān²tū³ hāi¹nxā¹txa²hē³la². Wān³txai²li² Moi³se²ah³lu¹ta²na² ũ³wha²li¹jau³xai³tā² ĩ³ye³li³sxā³ ĩ³nu²kah¹lxi³txa³hē¹la². Kwa²to³toh³lxi³ju³ta²la¹wa².

10 A²nũ²a² wxa²nũ³kā³txa² kwa²ĩ³ha³te²ta³lxi³tain¹te²a² ye³ha¹lo³txa³lxi³sxā³ ĩ³kwa²i²kxi¹txai¹nhē³la². Nxē¹ka³tū³ ā³sxā³ ā³waix³txai¹nhē³la².

11 A²nxe³jah¹la² a²kō³nxe³ju³ta² kãi²nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² so¹lxi³ten³na³la². A²kãi³kxi³ju³khai³xa² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nha²hĩ³nx²na³la².

Pau²lah³lai²na² wān³txa² ĩ³tih³nxe³jau³xa² a²ne³kxi³san¹jau³su²

12 Jā¹nxa¹jut³su² Ar²te³ma³jah¹la² Ti²ki³ko³jah¹la² nxe³sxā³ ĩ³sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wa². Nxai¹na¹kxai²nān²tū³ Ni³ko²po³li³thĩ³na² wxā³sxā³ nxe³kxauh²xi²sah¹lxi³hē¹la². Nxe³thĩ³na² kwē³kon³kxi²na¹tu¹wa².

13 Se³na²sah³la² ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² jah¹la² A³po²lah³la² nxe³ya³sxā³ a³li³te³lhxā³ ain¹ta¹hē¹la². Nxai¹nha²kxai³ yain³txa² sa²so¹ain¹kxe³nũ³a² āu¹la³kxi¹txai¹nhē³la².

14 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nũ³kā³txa² ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la². A²nũ²a² yen³ki³txa²kxai²nān²tū³ ā³non²ta³kxi²si¹hai¹nĩ¹jau³su² ĩ³tih³nxe³txai¹nhē³la². Ain¹kxai²nān²tū³ a²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kãi³ain¹kxai²nān²tū³ ũ³yho³hi²txā³nxa² yũ³tu¹wa².

15 Jā¹nxe³jut³su² txa²nũ³kā³txa² yxau³ya³sain¹tũ³kā³txa² a²ha³ta³nxa² ĩ³sa²si¹hā³sĩ¹na¹wa². Nxe³na¹jau³su² yxo²i²tũ³kā³txa² a³li²sain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ jā¹nxa¹jau³su² ĩ³hen³txi³txai¹nhē³la². Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nxa²lxi³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lun²ye¹nx²ta¹wa².

Filemõ

¹ Fi³le³mõ²ah³lāi³. Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ain³kxi²san¹jau³nũ³a² ũ³wha²li¹la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² i³yau¹ũ³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³ ũ³tī¹kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹lon³na² Ti³mo²jah³la² ya³sxā³ ũ³wha²li¹le¹nx2ti³nha¹wa². Fi³le³mõ²ah³lo² i³nx² txa²ya³lxi¹nha²kxai³ wa³kon³kxi²ki³tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹lhen³txi³ki³tai¹ti²tu³wa².

² A²nxe³sxā³ yxo²i²tũ³kā³txai²na² wxa²sxi²ha² ā³nũ²kxi²te²nũ³kā³txi³ i³nx² yxo²ha³kxi³nx² ne³ka²kxi²sah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ A³fi²a³ka³lxa² txa²wā¹wā³tā³ta²su² ha²kxai³ Ar³ki²po³jah³la² so³ta²to²jah¹lan²tu³ nxe³te²su² te²a² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹lhen³txi³ya³sain¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe² ne³ka²kxi²sah¹lxi³hē¹la².

³ Nxa¹ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa³lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa².

Pau²lah³lai²na² a²yo²wān³txa² Sũ³na² sa²nēn¹kxi²jau³su²

⁴ Fi³le³mõ²ah³lāi³. A³lxi¹nx²ha¹wa². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sũ³na² e³kxi²xai³nx2to³ha¹wa². Ain³nx²lxa¹kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa².

⁵ Wxa²ha³tā³nx² ain³kxi¹xi¹nx2to³ha¹hē³la². Txa²wā¹sũ³na² yxo²i²te²nāu³xa² ha³kxa¹ a³lxain¹to³ta¹hi¹nhē¹la². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ kāi²non³sxā³ yxo²i²ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹nxīn¹jut3su² ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa².

⁶ Wxāi²nāu³ i³nxai²na² txai²na¹xai²na² nxe³sxā³ yxo²i²ki³sa²kxai³ hāix1te²ten³ti³ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²kxi²sxā³ yxau³ki³sa²kxai³ hāix1te²ten³te²ti³ yxau³ki³tā³la². Nxe³nũh¹ki³sa²kxai³ yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hũ¹nē³na³la². Nxe³ju³tai²li² ā²la² kāi²non³te³lhxā³ Txa²wā¹sũ³na² e³kxi²to³ha¹wa².

⁷ Txa²wā³tā³xāi³. A³lxi²khai¹nx²ha¹nha²wa². Yxo²i²tũ³kā³txa² ha³kxa¹ ā²la² kāi²non³sxā³ a³lxai¹nī¹nha²kxai³ ka³li¹txi²san¹nha²wa². i³nxũ²kwai³lxũ¹san¹nha²wa². Yxo²i²tũ³kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³nxũ²kwai³lxũ¹nain¹ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³na¹jut3su² Txa²wā¹sũ³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa².

Pau²lah³la² hxi²ka² O³ne²si³mo³ah³la² ũ³sa²si¹hā³xi²jau³su²

⁸ Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²xai³ki³sa²kxai³ lo³nxe³nyhu¹ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ wān³txa² i³ye³kxi¹nx²ha¹tu¹wa². O³ne²si³mo³ah³lai¹tā² he¹hī¹nai³tā² i³ye³kxi¹nx²ha¹tu¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² i³kaix1sa³sxā³ ne³ti³hit1su² te²su² ha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ kwa³na³nx²hī³na¹wa².

⁹ Yxān¹ta¹ a³lxi²khai¹nx²ha¹nha²wa². Nxe³nx²ha¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ i³ye³kxi¹nx²ha¹tu¹wa². Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² yah³lon¹jah¹lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ ũ³tī¹kxi²sain¹jah¹lo²na¹xai²na² i³ye³kxi¹nx²ha¹tu¹wa².

¹⁰ O³ne²si³mo³ah³lai²li² wa³kxēn³yah³lo²lo³kxi¹nx²jah¹lai¹tā² txa²wē³sa²yā¹nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². ũ³tī¹kxa² wxē³sain¹tāu³a² jah¹la² ne³kxauh²xi²na¹hē³la². Ne³kxauh²xi²sxā³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² i³yau¹ũ³ha¹hē³la². Nxe³nũ²la² i³yau¹ũ³ha¹tāu³a²

yx²o²i²ã³si³wxe³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ txa²wẽ³sa² khai³xa² yã¹nx²na³la², O³ne²si³mo³ah³la²sa³.

11 A²nxe³jah¹lai²li² a²kxã³nxai³tã² ko³nxe³ti³hin¹khai¹yx¹e¹nx²na²hẽ³la². Sa²yo²ã³nx²sa²sxã³ ih³saun³nx²ta¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ kwẽ¹ta²na¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i² ã³si³wxe³ha²kxai³ ã³non²ta³kxi²sa²ju³ta² wi¹kã³ũh¹sa²na³la². Txai²na¹xai²na² wi¹lhi²nxũ¹sa³ha²kxai² wxã²na² wi¹lhi²nxũ¹nx²ha²kxai³ nxe³ki³tã³la².

12 Nxe³ha²kxai³ i³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hã³xi²na¹tu¹wa². Txa²ẽ¹nãu³ai²na² a³lxi²khaix¹sa³kxan²ti³ũ³hũ¹xi¹nx²ha¹tu¹wa².

13 Ti¹ai²li² yxau³ya³sa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Ũ³tĩ¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau³na¹tãu³a² kãin² ã³non²ta³kxi²sa²na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² i³hen³txai¹na¹ha²kxai³ tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³la². Nxe² tĩ¹kxi²nha²sxã³ yxau³na¹tãu³a² ã³non²ta³kxi²nuh¹san¹ju³ta² ten³khaix¹sa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹ u²lyxau¹nha²kxai³ hxi²kan¹nxã²nx²hẽ¹la². Nxe²nx²ha²kxai³ jah¹la² O³ne²si³mo³ah³la² kãin² ã³non²ta³kxi²sa²na³la².

14 Nxe³yã¹ta¹ ã³non²ta³kxi²san¹ju³ta² kwa³na³nx²hxa³lho³la². Wã²nxũh¹ ten³nx²kxai²nã²tu³ nxe³sih¹nx²ha¹jau³su² te³nhĩ³na¹wa². Hã¹sxã³ ten³nx²kxe³su² nxĩ¹kxai²nã²tu³ yxau³sxã³ ã³non²ta³kxi²sa²hĩ³nx²na³la².

15 A²kxã³nxai³tã² ih³saun³nx²lxi³ta¹ti²tu³wa². I³la³kxa² ka³lxa¹txi³ tĩ¹kxi²nũ¹nx²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ hĩ¹na² wxa²li¹xi²nũ¹nx²tu¹wa². Hai³txi³ jã¹nxe² ih³saun³nxã²nx²lho³la². Kan²txi³ yxau³nũh¹nx²tu¹wa².

16 A²nxe³jah¹la² wa³kxẽ³yah³lo²lo³kxi¹nx²jah¹lo²su² nx²lho³la². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ txa²wã¹lon³yah³lai²la¹wa². A³lxi²khaix¹na¹kxah³lo²su² na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a³lxi¹nx²ju³ta³nũ³a² kã²non³tu¹wa². Wa³kxẽ³yah³lo²lo³kxi¹nx²jah¹lo²su² ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ wxa²lon³su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

17 Txai²na² wxã²na² nxe³sxã³ ya³lxi²khaix¹nyhu¹ki³tã³la². Nxe³nyhu¹ki³sa²kxai³ wxã³sĩ²nx²ha¹ke³la³te²kxai³ wi¹lhit¹sxã³ ã³wih¹si¹san¹jau³su² e³kxi²sa³hĩ³nx²la². Te²yã¹nxe³sxã³ O³ne²si³mo³ah³la² wi¹lhit¹sxã³ i³xi²si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³la². I³ka³lih³kxi²ti³ten³san¹kxai²nã³tu³ wi¹lhit¹sxã³ i³xi²ti³hit¹txai¹nhẽ³la².

18 A²kxã³nxai³tã² ko³nxe³ti³ kã³ũh¹nx²ta¹ti²tu³wa², O³ne²si³mo³ah³la²sa³. Nxe³kxa² yo³ha² yen³kxa² kã³kxi¹nx²kxai³tã² a²yo³ha² wã³kon³kxai²nã³tu³ ũ³yho³hi¹nx²ha¹tu¹wa².

19 Txa²hxi²ka²i²wha²li¹la¹wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹:
— Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na²ũ³yho³hxi²na¹txã³nx²ũ³wha²li¹lye¹nx²ha¹wi¹. Nxa¹wa². Nxa¹jau³su² yxã¹ta¹ a²kxã³nxai³tã² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² i³yau¹ũ³nx²ha¹ha²kxai³ yxo²i² ã³si³wxen¹ta¹ti²tu³wa². I³yau¹ũ³nx²hxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ yxo²i²hĩ³nx²na³lxa². Nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ ka³te³na² wi¹tãu³la³yũ¹lxa². A²nxe³jut³su² ne³wã²na³txa³hẽ¹la².

20 Txa²wã³tã³xã³. Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²i¹nha²kxai³ ain³kxi²sẽ¹la². Kris²tu³jah¹la² ã³yu³txi²nyhu¹sxã³ yxau³ki³sa²kxai³ i³nxũ²kwai³lxũ¹sẽ¹la².

21 Nxe³na¹jut³su² ũ³wha²li¹le¹nx²ha¹wa². Wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx²ha¹jau³xai²na² ain³kxi²san¹jau³nũ³su² yxo²i²nx²ha¹wa². Nxe³kxa²yu³su² ã²la² kã²non³sxã³ wet¹sa³tũ¹xã¹. Nxa²ha¹nha²wa².

22 Jã¹nxũ³na¹ju³ta²sa¹sxi²ha²sxa³sxã³ ãu³xi²na¹thĩ³nũ³a² ãu¹la³kxi²sa²hẽ³la². Nxe³sxã³ ũ³tĩ¹kxi²sain¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³nai²li² i³hen³txĩ¹nha²kxai³ ain³kxi¹nx²tu¹wa². Ain³kxi¹nx²kxai²nã²tu³ ã³ta³lu³txi²sain¹tu¹wa². Wxã³sxi²nx²ha¹ju³ta³nũ³a² i³hau³ko³tũh¹sain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

23 E³pa³fra²sah³la² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹jah¹lo²su²nũn³na³la².
A²nxe³jah¹la² a²ha³ta³nxa²ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nxa²nũn³na³la².

24 Te²yã¹nxe³sxã³ txa²ya³lxa³nãu³xa² sa²kxai³lu² Mar²ko³jah¹lai¹tã²
A³ris³tar²ko³jah³lai¹tã², Te³ma²sah³lai¹tã², Lu²kah³lai¹tã² nxe³ain¹sxã³
a²ha³ta³nxa²ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nxain¹nũn³na³la².

25 Jã¹nxa¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
ha²kxai³ nxe³jah¹la² kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nx2ti³tu¹wa². Jã¹nxa¹jau³su² txai²li²
Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

Ebreus

Txa²wā¹sũ³na² a²ki³lha³lhxu²

¹ Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² e³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wā¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² ye³ka³lxa¹txi³ e³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txi³te²kxi³nãu¹xa² ã³yau¹ũ³ain¹sãn²nũ²la² txa²wā¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² ã³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² ã³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yu³ka³lxa¹txi³ ã³lxi³kxan²ti³ ã³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

² Nxe³ai¹nhĩ¹nu¹tai²nãn²tu³ta¹ hĩ¹na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² Je³su²jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²na² a²wãn³txa² ã³ye³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxa²li² ã³hxi²kat¹sa²kxai³ nxe³te²hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ ã³yũ¹tjah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ ã³wa³kxẽn³txa³si¹jau³nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã³yĩ¹li²ta¹hxai²hẽ¹la².

³ A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ Txa²wā¹sũ³na² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ ã³nhau³ko³ja³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxa² a²wi¹tãu³ain²txi³ Txa²wā¹sũ³na² a²wi¹tãu³ain²txi³ nxe³te²ju²hẽ³la². Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ oh³xan¹ko³su² ha²kxai³ yuh³xan¹ko³su² ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ã³ye³sxã³ ã³hau³ko³tũh¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ a²kxã³nxai³tã² a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kã³ki³kxe³su² ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³si¹ja³kxa³nũ³su² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe² ta³lun²nũ²la² oh³nãu³a¹ nũ¹ka³na¹ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹nẽ³tãu³ai²na² ã³h³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³si²ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² a²ki³lha³lxa² oh³xan¹tũ³ka³txa² nxe³nyhu¹kxi³jau³su²

⁴ ã³h³wxe³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sũ³na² a²ki³lha³lhxu² ã³yĩ¹li²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a² ã³lxa² wxi²kan¹ta² ã³lxi³la³ yã¹nxe³te²la³ oh³xan¹tũ³ka³txai²nãn²tu³ nxe² ã³yĩ¹li²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Wã³lĩ³kha³lai²la¹wi¹. Nxe² ã³yĩ¹li²ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³sxã³ Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³ oh³xan¹tũ³ka³txa² ã³ye³kxai¹nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lxi¹:

— Wxã¹li² Txa²wẽt³su²khai³nxi¹lxi¹. Hĩ¹na¹ wxa²wĩ³nu²khai³sa¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xai²li² ã³ye³kxain¹nxa³wa². Te²yã¹nxe³jau³xa² oh³xan¹te²su² te²la³ e³kxi²nũ³nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lxi¹:

— Oh³xan¹jah¹lo² ã³nxai²na² wĩ³nu²khai³sa¹wi¹. Txa²ki³lha³lhxu² nha¹lxi¹.

Nxe³jau³la³ Txa²wā¹sũ³na² nxe² e³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

⁶ Nxe³yãn¹ta¹ kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³nai²li² a²ki³lha³lxa² ã³sa²si¹hã³hĩ¹nũ¹tai²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² ka³na³ka³nat³sxã³ yũ³jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² ã³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³lhĩ¹nũ¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Oh³xan¹tũ³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ sa²nẽn¹kxi²nxain¹txai²lxi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Te²yã¹nxe³sxã³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Oh³xan¹tũ³ka³txi³su² nxe³tũ³ka³txai²li² we¹tai¹na¹tũ³ka³txai²la¹wi¹.

Sũ³nu²na¹xai²na² we¹tai¹na¹tũ³ka³txai²la¹wi¹. It³ta² we¹ta¹kxa²

yã¹nxe³sxã³ we¹tai¹na¹tũ³ka³txai²la¹wi¹. Ha³lai³xa² we¹ta¹kxa²

yã¹nxe³sxã³ sa²si¹hã³a¹tũ³ka³txi³su² we¹tai¹na¹jah¹lo²sa¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ Nxe³yãn¹ta¹ A²ki³lha³lxa²li² nxe² ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

- Sũ³nu²khai³si¹lxi¹. Wxa²hxi²ka¹nĩn¹ju³ta² hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹.
A²wa³kxẽn³sai¹nĩn¹tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wain³txi³
sa²hau³kot3sa²tẽ³ai¹nĩn¹tu¹wi¹.
9 Wain³txi³ kãi³kxe³su² a³lxi¹nha²kxai³ kq³nxe³ti³ kãi³kxe³su²
yxo²kwĩ¹kxi¹nha²kxai³ nxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ Sũ³na²
Si³yxau³jah¹lo²na¹xai²na² wxa²sũ³nu²su² na¹ha²kxai³ nxe³na¹te²na¹xai²na²
ĩ²sxã³ so¹nxa²ha¹hẽ³li¹. Nxe³nxa²ha¹kxah³lo² ĩ³nxa²li²
wxi²kin³ti³to³nĩn¹ju³ta²li² wxa²ya³li³nãu³xa² ã³sen³sai¹ai¹ni¹lxi¹.
Nxi¹nha²kxai³ kãin²ka³lih³kxi¹nxain¹na³li¹.
Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
10 Te²yã¹nxe³sxã³ ãh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lãi³. A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³lu² ha³lo²ai²li²
yuh³xan¹ko³xu¹ta²li² ĩ³yũ¹tin¹nhẽ³li¹. Wxa²hxi²kan¹khai³nxĩn¹ju³ta²na²
sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xai²na² we¹tĩ¹nhẽ³li¹.
11 Nxe³ta³ko³xai²na² sa²kxai³lu² ĩ³yũ¹tin¹ko³xai²na² sa²kxai³lu² ne³ki³son³sxã³
hxi³tu¹wi¹. Txa²wã¹wã²la³ka³lo³a² wa³su¹txi³ tĩ³non³te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³kxa² yã¹nxe³ju³ta² ha³lo²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹ tĩ³non³khai¹nxe³tu¹wi¹.
Yxã¹ta¹wxã²lã²nxã³tho³li¹. Kxan²ti³yxau²xai³lin¹tu¹wi¹.
12 Jã¹nxe³sxã³ wã²la² tĩ³ka³lo³ai²li² wxa²ka³lũ³sxã³ ũ³ha¹sãn²nũ²la² wã²la²
ka³lo³xã³xai²li² sa²wẽ³not3nha²hĩ³kĩ³tã³li¹. Te²yã¹nxe³ju³ta² ha³lo²ai²na²
a²yxo²ha³kxa¹ tah²ko³xai²na² ã³wẽ³not3tu¹wi¹. Nxe³yã¹ta¹wxã²kxai³
ã³nã³lxi³to³txã²nxa³lho³li¹. Hai³txi³ tĩ³non³nxã²nxa³lho³li¹.
Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
13 Jã¹nxe³jut3su² oh³xan¹tũ³ka³txi³su² te²la³ e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
E³kxai¹nxa³te³nah¹lxi¹, Txa²wã¹sũ³nai²nãn¹jau³kxai³lu²:
— Txa²wi¹nẽ³tãu³a² ã³wxe³txu¹li¹. Nxĩn¹tãu³a² wxa²ko¹ko¹nũ³ka³txa²
sa²yxo²we¹txa²si¹hai¹na¹ju³ta² wa³ka³ti³lo³ta¹na¹tu¹wi¹.
Nxe³jau³xa² yã¹nxe³jau³xa² oh³xan¹tũ³ka³txa² e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
A²ki³lha³lxa²khai³xa² Je³su²jah³la² so¹lxi³ e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
14 Jã¹nxe³jut3su² oh³xan¹tũ³ka³txai²li² ĩh¹nxe³tũ³ka³txi³si²te²la¹xã³? Hãĩ¹sxã³
ã³non²ta³kxi²nẽ³lain¹tũ³ka³txai²la¹wa². A²nũ²ai²li² yuh³xan¹ko³xan¹te²su² te²a²
kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tũ³ka³txi³nũ³su² ã³non²ta³kxi²te³lhxã³
sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2

Sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³jau³su²

- 1 Jã¹nxe³jut3su² ha²kxai³ wãn³txa² ya²la³lyau³xai²li² ain³kxi²kĩ³jau³xai²li²
wi¹lain³kxi²a³sah¹lxi³hẽ¹la². Yxã¹ta¹wi¹lain³kxi²kĩ³sxa³kxai²nãn²tũ³wãn³txai²li²
yo³na² ã³nẽ³lha³ta²wa².
2 Nxe³sxã³ wãn³txu¹ta²na² oh³xan¹tũ³ka³txu¹ta²na² wãn³txa²
ya²la³tũ³jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xai³tã²
te²la³ wãn³txai²li² wi¹lain³kxi²nha²sxã³ sa²yxo²we¹ta¹nxa³te²nãu³xai³tã²
kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³tũ³ kq³nxe³ti³
kãi³ain¹kxa²yo³su² sa²so¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
3 Te²yã¹nxe³jut3su² txa²wã¹nũ³ka³txi³na¹xai²li² te²yã¹nxa²sxã³
sa²wa³su¹tũ¹nhẽ³jau³nũ³a² ã³na¹kĩ³kxai²nãn²tũ³ ã³non²ta³kxi²nẽ³te²la³ hai³txi³
yũ³nẽ³lxa³lho³la². Jã¹nxe³ju³ta²li² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²su²
ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² hi²sen³kxai³lu² txa²nũ² wãn³txa²
sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³jau³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lain¹na²hẽ³la². Nxe³nẽ³lhãn²ka³tũ³
yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² jau¹xain²txi³ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lain¹na³la². Nxe³nẽ³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹ē¹nai²na² sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³jau³nũ³a² ya²la³lai²la¹wi¹.
 Nxe³nẽ³lain¹na³la².
 4 Nxe³tĩ³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² i³ye³ũ¹hain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
 i³ye³ũ¹hain¹te³nah¹lxi¹, kãin² wã³nxĩn¹nũ¹hai¹nha²kxai³ a²nũ²a²
 hxi²ka¹nai¹nxa³kxe³su² i³kãĩ³ha²kxai³ a²nũ³kxũn³ju³ta² on²txai¹nha²kxai³
 nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³ye³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su²
 Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² i³la³kxi²nũ¹hain¹kxe³su² ũ³hũ²xai³ain¹ju³ta²
 te²yã¹nxe³sxã³ i³ye³ũ¹hain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su²
 ha²kxai³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³jah¹lo²su¹

5 Nxe³sxã³ yãn³txai²na¹ oh³xan¹tũ³ka³txa²kxai³lu² ha³lo²a² txah²ko³nũ³a²
 i³yũ¹txa³ko³nũ³a² hai³txi³ ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la², ã³wa³kxẽn³txa³si¹jau³sa³.

6 Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe²e³te³nah¹lxi¹:
 — A²nũ²khai³xa² iħ¹nxe³kxa²yan³ti³su² hxi²ka¹nai¹nxa³kxan²ti³
 ne³wã²na³ai¹nxãn³te²la¹xã³? Iħ¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nũ²a² tah²nãu³xai²li²
 wi¹lĩ²ai¹nĩn¹te²la¹xã³?
 7 Nxe³sxã³ oh³xan¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹sxã³
 ãn³sen³sai¹ain¹si¹nhĩ¹lxi¹. Jũ¹nxa² yan¹nãu³a¹ te²yã¹nxe³te²tu³
 nxe²yxau³ain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nãu³xa² wxi²kin³ti³ton³si¹hai¹nĩ¹nha²kxai³
 i³sa²nẽn¹kxi²ha²kxai³ nxai¹nĩ¹nhẽ¹li¹. Yen³kxa² whã¹na¹
 ã³wa³kxẽn³to³tai¹nĩ¹nhẽ¹li¹.

8 Yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²hxi²ka² ũh³wxe³nũ¹hai¹nĩ¹nhẽ¹li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³kxai³lu²
 yen³kxai²li² ũh³wxe³nũ¹hain¹kxe³su² ũ³hũ²hxa³tai¹nhẽ¹la². Hai³txi³ a²yen³kxi³la³
 wã³ko³nxa³wa². Nxe³yãn¹ta¹ hĩ¹nai²li² txa²wã¹ye³nai²na² i²kĩ³sxa³wa².
 Ũh³wxe²hxa³tũ¹hain¹kxe³su² i²kĩ³sxa³wa².

9 I²kĩ³sxa³kxan²ti³ Je³su²jah³lho²khai³su² i²kĩ³tã³la². A²nxe³jah¹lo²kxai³lu²
 kxã³nhxi¹nai³tã² oh³xan¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ã³sen³sai¹si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Yxãn¹ta¹ kwẽ³kxa² ka³lxa²nxa³hẽ¹la². A²nxe³hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³nai²li²
 wi¹lĩ²ũ¹nhẽ³kxe³nũ³su² jah¹lo²kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu²
 i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khãuh³lxa³txi³nha²sxã³
 ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³lu²kxi²nẽ³nxa²ha¹te¹ nxe³sxã³ hĩ¹na² sa²kxai³lu²
 wxi²kin³ti³ton³ni² kãin² sa²nẽn¹kxi² nxe³ti³hit¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹
 i³yũt¹si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ yen³kxai²li² i³yũt¹si¹kxa²
 wi¹lha²tẽ³si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 ye³khãuh³lxa³thin³khaix¹nha²sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta²
 ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nũ¹nhẽ³lhxã³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
 i³hxi²ka¹ta³lun²sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³tai²na² wain³ye²na³la².
 A²nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ hã²wxãn³txa³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Sũ³na² ha³lo²a²
 yxau²xai³ki³tu¹wa².

11 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²li² Txa²wã¹sũ³na² Ta²hai²la¹wa².
 Te²yã¹nxe³sxã³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² sa²han³kxi²ti³nẽ³na³la².
 Nxe³nẽ³lha²kxai³ Sũ³nu²kxai³lu² a²wẽ³ha³lxi³su² ti³hi¹tẽ³na³la².
 Nxe³ti³hi¹tẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² hi²sen³su² ãu²li²nẽ³lxa³wa².
 Yxãn¹ta¹ e³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²lon³ti³tãu³su² yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³nẽ³na³la².

12 Nxe³sxã³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³nã¹³. Txa²lon³txi³tãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxi²kin³ta³ton³nĩ¹ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹tu¹wi¹. Yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nãu³a² sa²nẽn¹kxi¹nxa²ha¹jau³su²
ĩ³hain³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Te²yã¹nxe³jau³xa²sa¹, ãh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² yxo²ĩ²a¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Te²yã¹nxe³to³ha²kxai³:

— Wẽ³ha³lxa² Sũ³na² ũ³hũ¹sa³kxa² txai²na² sa²yxo²we¹txa²te³lhxã³ sĩ¹na¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Jã¹nxe³jut³su² wẽ³ha³lxa²kxai³lu² a²sĩ³khai³xa² yũ² a²ti³ha²yau³khai³xa²
yũ² nxain¹na³la². Nxai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² tũ¹ka³txa²
yã¹nxe² wen¹nũ³te²jai¹ti²tu³wa². A²nũ²khai³su² yũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³ju³ta²kxai³lu¹ Sa³ta³na²jah¹lo²su² te² hi²sen³su² a²nũ²a² ĩ³ya²lu¹tain¹ju³ta²
hxi²kan¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³te²a²yan³txi³su² Je³su²jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ta³a²
a²hxi²kan¹jah³lo²kxai³lu² ĩ³ya²lu¹tẽ³ju³ta³nũ³a² hxi²ka¹nxa³ti³hi¹tã³la².

15 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²ai²li² ya³lu²kxi²ju³ta³nũ³a² yuh³lxi³sxã³ yxau²xai³te²la³
ã³non²ta³kxi²si¹nhẽ³jau³su² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
Ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²a² ya³lu²ju³ta³nũ³a²
yuh³lxa³kxi²nha²sxã³ yxau²xai³ju³ta³nũ³a² wxa²wa²su¹tu¹wa².

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² oh³xa² sa²si¹hã³tũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ kã¹ju³ta³la³
Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² sa²wa²su¹te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².
Yxã¹ta¹ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nãu³su² te²a² ko³nxe³ti³ kã¹ju³ta²
Je³su²jah³lain²txi³ sa²wa²su¹te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 Nxe³ha²kxai³ a²lon³ti³tãu³xa²kxai³lu² nxe³tũ³ka³txa² yã¹nxe³khai¹xa²
Je³su²jah³la² nxe³sih¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wã³nxĩ¹te²a² a²si³yxau³jah¹lo²su²
te²lo³tã³la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ĩ³ye³ũ¹nhẽ³na³la². A²nxe³jah¹lan²tu³
wi¹lhin¹sxã³ thã¹ti³la² sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³ wi¹wi¹nxe² kã¹ũ¹nhẽ³lha²kxai³
nxe³te²sẽ¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kã¹kĩ³ju³ta² a²wah³xa²
sa²wa²su¹tẽ³na³la².

18 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nxa² Je³su²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³
kã¹si¹jau³nũ³su² khãuh³lxa³ti³nũ¹hain¹na²hẽ³la². Nxe³kxan²ti³ hai³txi³
ko³nxe³ti³ kã¹xa³hẽ³la². Nxe³nxa³ha²kxai³lu¹ nxe³hi¹nã¹te²tu³ ko³nxe³ti³
kã¹si¹jau³nũ³su² khãuh³lxa³ti³nũ¹nhẽ³kxai²nã¹n²tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu²
ã³non²ta³kxi²nẽ³kxi³nũ³su² hxi²kan¹nũ¹nhẽ³na³la².

3

Je³su²jah³la² Moi³se²ah³la² nxe³nyhu¹kxi³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ki³sa²kxai³
a²lon³sa²nyhu¹ki³tã³la². Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ĩ³kaix¹so¹nẽ³na³la².
Oh³xai²nã¹jau³xa² sa²yxo²wet¹sxã³ yxau²xai³nẽ³si¹ja³kxa³nũ³su²
ĩ³kaix¹so¹nẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lo²kxai³lu²
ĩ²yxau²xai³la³sah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³te²a² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu²
ĩ³sa²si¹ha³ũ¹nhẽ³kxah³lai²la¹wa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² yxo²ĩ²ki³sa²kxai³
Txa²wã¹wã³nxĩ¹te²a² a²si³yxau³jah¹lo²lot³sxã³ ĩ³ye³ũ¹nhẽ³kxah³lai²la¹wa²,
Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²sa³.

2 Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² a²yxo²wãn³txa² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³
kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxa² wain³txi³
sa²hau³kot³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Kwa³na³ha²kxai³
Moi³se²ah³lo²nu¹tai²nã¹n²tu³ wain³txi³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Sū³na² hxi²ka²
sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lai²na² Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²wet1sxā³
yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

3 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²kxai³lu² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kāin²na³la².
Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai²na³la².
Nxe³sxā³ sxi²su² a²wi¹ju³ta² i²ki³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ sxi²ha²
ton³jah¹la² sa²nēn¹kxi²khaix1nxe³ki³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³
Moi³se²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² sxi²khai³xa² yā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la²
sa²kxai³lu² sxi²ha² txon³jah¹la² yā¹nxe³ha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la². Nxe³kxe³su²
ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ā³sen³sai²na³la².

4 Jā¹nxe³sxā³ sxi²ha² i²li³thī³na² txon³jah¹la² yū³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wet1jah¹lai²la¹wa².

5 Jā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wit3su²
ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³su² te²kxai³lu² wi¹lhit1sxā³
sa²hau³kot3sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
tah²yau³nū³a² yan¹na² e³kxi²jau³nū³a² i³ye³nūn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ta²hai²la¹wa².
Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxai²na² A²hxi²kan¹jah³lai²la¹wa². Txa²wā¹ki³na¹xai²na²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ki³tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na²
wē³ha³lxi³su² ki³tā³la². Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²i²sa²tē³ki³kxe³su² ha²kxai³
wah³nxe³kxi²sa²tē³ki³kxi³ju³ta³nū³su² kan²txi³ i³ki³kxe³su² ha²kxai³
nxe³ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² ki³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² i³ye¹nxi²kxi³jau³su²

7-8 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² a²wān³txi³su²
nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na²su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa²
ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³ah³lxi³txa³hē¹li¹.
Nxe³sxā³ a²kxā³nhxī¹nu¹ta²na² wxa²wī³na²nāu³xu¹ta²na²
sa²kxai³lu² txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹na²hē³li¹. Ha³lo²ai²na²
a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²kxai³lu² ai³lha²thet3tai¹nhī¹nu¹ta²na²
hxi²ye¹ta³lxi³nha²si¹sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ a²ē¹na²
e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ki³kxan²ti³ ko³nxe³ti³
kāi³ki³kxa²yo³ha² ū³hū¹sain¹sī¹nxa³lho³na¹.” Nxe³nyhain¹na²hē³li¹.
Jā¹xah³lxi³txa³hē¹li¹.

9 A²nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu² wxa²wī³na²nāu³xu¹ta²kxai³lu² txa²wā³nxī¹nū¹hai¹na¹ju³ta²
i²sain¹to³kxan²ti³ kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwē³kon³sxā³
i²sain¹to³kxan²ti³ txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹to³sxā³
hxi²ye¹ta³lxi³sain¹to³hē¹li¹.

10 Nxe³sain¹to³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³an³ta³kxai¹na¹hē³li¹. i³an³ta³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:
“Tū¹ka³txai²na² a²ē¹nān¹jau³xai²li² ko³nxe³ti³ ai³nhain¹na²hē³na¹. Hai³txi³
tīh³na² i³yau¹ū³hai¹na¹tīh³na² ā³nxai³ain¹nxa³hē³na¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

11 Nxe³sai¹nha²kxai³lu¹ i³an³ta³kxi²nha²sxā³ i³ye³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:
“Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹.”
Nxe³ai¹na¹hē³li¹.

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wā³tā³sa²yah³lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na²
i²khai¹nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³ai²li² ko³nxe³ti³hin¹nha²sxā³
yxo²i²yah²lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Ka³ten³yah³lo²kxai³lu²
ā³nxu²lot3jah³lxin¹nha³ta²wa².

13 Txa²wā¹sũ³nai²na² ũ³wha²li¹txā³nxa² i³yau¹ũ³nhē³jau³xa² yũ³kī³tā³la². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² e³kxi²nũ¹nhē³na³la². Nxe³nē³tāu³a² txa²wā¹nũ³ka³txai²na² i³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nha¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²hī¹nai²na² i²li³te² i³nxai²na² kō³nxe³ti³ ain³yah³lxin¹ju³ta² i³ki³ha¹kxi¹sa²kex³so¹nx²ti³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²kxai³lu² ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² nxe³nx²ta¹wa².

14 Jā¹xah³lxin¹jut³su² yxo²i²yah³lxin¹ju³tai³tā² ya³lo³txi²yah³lxi¹nha²kxai³ hai³txi³ ā³na¹yah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹yxah³lxi¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³lah³lxi¹lxa².

15 A²nxe³ju³tu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na²su² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx²ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³yah¹lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na² wxa²wī³na²nāu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ a²ē¹na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² wān³txa² sa²yxo²ā³kī³kxan²ti³ kō³nxe³ti³ kāi³kī³kxa² yo³ha² ũ³hũ¹sain¹sī¹nxa³lho³na¹.” Nxe³nyhain¹na²hē³li¹. Jā¹xah³lxi³txa³hē¹li¹.

Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² i³h¹te²tā³ kxā³nhxī¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ain³kxain¹sān²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²te²sē¹na²? Kwa²hāi¹nxe³sxā³ tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹tai²na² hxi²ka² sa²hau³ko³tũ³ka³txai²la¹wa². E³ji²ta²ko³xa² sa²sai¹si¹hain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Sũ³na² wān³txu¹tai²na² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Te²yā¹nxe³sxā³ kwē³kon³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwē³kon³tāu³a² Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² i³h¹te²tā³ i³an³ta³kxi²ta¹hxai²te²sē¹na²? Kwa²hāi¹nxe³sxā³, ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² ai³lhxā³ yxau²xai³tāu³a² kō³nxe³ti³ kāi³tũ³ka³txa² yan¹nāu³a¹ ya³lu²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³an³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

18 Te²yā¹nxũ³sxā³ Txa²wā¹sũ³nai²li² a²kxā³nxa² e³kxi²jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹tai²li² i³h¹te²tā³ ain³kxi²tũ³ka³txi³su² hī³te²la¹xā³? Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ā³wih¹xa³kxi³nũ³su² i³h¹te²tā³ ā³wih¹si¹hai¹nxa³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³sxā³ tũ¹ka³txu¹tai²kxai³lu² wān³txai³tā² sa²yxo²ā³tũ³ka³txu¹tai²na² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

19 Nxe³jut³su² hī¹na² i²kī³tā³la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ā³wi¹hain¹ju³ta³nũ³su² hxi²ka¹nai¹nxa³lho³la². Ju¹tai²li² txa²wā¹ē¹nāu³a² i²nha²kī³tā³la².

4

1 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³nai²na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi³kī³ju³ta³nũ³su² ā²la² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³ i²khaix¹nha²xai³jah³lxi³hē¹la².

— Ha³lo²a² i³ye¹nxi³na¹ju³ta³nũ³a² ā³wih¹si¹sa²nxa³jau³su² i³yī¹li²sa²na³na¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx²ta¹wa².

2 Jā¹nxe³jau³xu¹tai²na² i³hen³txi³nx²ti³jau³xu¹tai²li² jau³xain²txi³ i³hen³txi³nē³jau³xain²txi³ nxe³jau³xai²li² ain³kxi²nũ³kī³tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² ain³kxain¹kxan²ti³ hai³txi³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³lu¹ i³hxi²ka¹tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

3 A²kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ i³yũ¹ta³lu²nhī¹nu¹tai²kxai³lu² i³ye¹nxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

A²kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²kxai²lu² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹yxō²ĩ²te²kĩ³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ĩ³ye¹nx2sa²tẽ³kĩ³ju³ta³nũ³a² yũ³kĩ³tu¹wa². Yxã¹ta¹ tũ¹kã³txi³nu¹ta²kxai³lu² kxã³nãu³a¹ yũ³ai¹nxa³lho³la². Nxe³jau³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹taĩ²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ĩ³an³ta³kxai¹na¹ha²kxai³ Txa²ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ĩ³ye¹nxĩ²sa²tẽ³ya³sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²:

4 Nxe³ha²kxai³la¹ ãh¹ wãn³txa² ã³xa² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ti³xa² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tãu³a² wa³kon³sãn²nũ²la² a³lan²nũn³tãu³a¹ ĩ³ye¹nxĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹, Txa²wã¹sũ³na²su¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²wa³ka³la² ã³na¹sãn²nũ²la² ĩ³ye¹nxĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²:

5 A²nxe³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²ha³lo²a² ã³wih¹kxi²sãn²sxã³ ĩ³ye¹nxĩ²sa²tẽ³ya³sai¹nxa³lho³na¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²:

6 A²nxe³jut3su² a²wi¹lhĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yxō²ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³ hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ ĩ³ye¹nxĩ²ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² ã³wih¹sxã³ ĩ³ye¹nxĩ²ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wa²:

7 Nxe³ha²kxai³ ju¹taĩ²li² ãh¹ ĩ³yau¹ũ³te³lhxã³ ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu¹kxai³lu² ãh¹ a³la²ni²tãu³a¹ ĩ³hau³ko³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³je³nai²li² hĩ¹nai²la²na³la². A²nxe³jau³jau¹xai²li² kwẽ³kxa³ ko³ka³lxa¹tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹txai²na² Ta³vi²yah³lu¹taĩ²na² ũ³wha²li¹jau³xu¹tain²txi³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na²su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²yxō²ã³sa²tẽ³ah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²:

8 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² Moi³se²ah³lu¹taĩ²na² yah³lon¹sxã³ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nũ²la² a²wẽ³not3jah¹la² Jo³su³e²ah³lu¹taĩ²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa³e² nũ³ka³txu¹taĩ²na² a²wa³kxẽn³txi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹taĩ²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa³e² nũ³ka³txu¹taĩ²na² ĩ³ye¹nxĩ²si¹hain¹ke³la³te²kxai³hai³txi³ Txa²wã¹sũ³nu²la³ hai³txi³ ãh¹ yan¹nãu³la³ ĩ³ye¹nxĩ²ju³ta² ã³yu³ta³la³ ĩ³ye³kxai¹nhĩ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yãn¹ta¹e³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yxō²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ĩ³ye¹nxĩ²ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa². A²kxã³nxu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³nu¹ta²kxai³ a²wa³ka³la² ta³lun²sãn²nũ²la² a²lan²ta² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tãu³a² wa³kon³sãn²nũ²la² a³lan²nũn³tãu³a¹ ĩ³ye¹nxĩ²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³sxã³ ĩ³ye¹nxĩ²kĩ³ju³ta³nũ³su² yũ³nũ¹nhũn³kĩ³tu¹wa².

10 Nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²la³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ã³wih²kxi²sxã³ ĩ³ye¹nxĩ²kxai²nãn²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² a²yxō²ha³kxa¹ ã³na¹hĩ³nx2na³la². Kxã³nhxĩ¹nai³kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye¹nxĩ²hĩ¹nai³kxai³ jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²la³ ĩ³ye¹nxĩ²nũ³nhĩ³nx2na³la².

11 A²nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ĩ³ye¹nxĩ²si¹nhẽ³kĩ³jau³nũ³su² ã³wih¹kĩ³sxa³kxa²yan³txi³su² sa²yxō²ã³ain¹kxai³ jã¹xa³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Ya³lo³txi²sxã³ ã³wih¹ha³sah¹lxi³wxa².

12 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ka³ten³jah¹la² yã¹nx2na³la². Wã³nxĩn¹jah¹la² yã¹nx2na³la². Yu³la² kãin²ta³wxi²a² txo¹khai¹nxe³te²ju²hẽ³la². A²wxi²ai²na² txo¹ha²kxai³ a²ha³tih³nãu³a² txo¹ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la². Ka³yxuh³xai²na²

a²sĩ³na²na² ũ³whi²lho¹kĩ³te²ju²hẽ³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ a²su³ai²na² e³lxah¹ i²kĩ³te²ju²hẽ³la². Nxe³ta³wxi²a² yã¹nx²na³la², Sũ³na² wãn³txa²sa³. Nxe³sxã³ Sũ³na²na² wãn³txa² ain³kxi²kĩ³tãu³a² txa²wã¹ẽ¹nãn¹jau³xai²na² e³lxah²lxi³nẽ³ye²na³la². Te²yã¹nxe² txa²wã¹ten³nha²kĩ³jau³xai²na² e³lxah²lxi³ye²nũn³kĩ³tã³la².

13 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³ai²li² hxi²kan¹txi³ hãĩ³a² yxau³kĩ³sxa³wa². Ha³lo²a² whãĩ²na¹ e³lxah²lxi³ye²na³la². Kãĩ³kĩ³ju³ta² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ ain³nha²kĩ³jau³xa² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ nxe³ye²na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹taĩ²na² kãĩ³ain¹kxai³ jã¹xa³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Wain³txi³ sa²yo²we¹ja³sah¹lxi³wxa², Sũ³na² ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ i³ye¹nxĩ²kĩ³sxa³kxa²yan³txi³nũ³sa³.

Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i³ye³ũ¹nhẽ³kxah³la² i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

14 Jã¹nxe³jut³su² kan²txi³ yxo²i²a³sah¹lxi³wxa². Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² Tah²hai²la¹wa². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ã³wih¹sxã³ yxau²na³la². A²nxe³jah¹lxain²txi³ Txa²wã¹wã³nxĩn¹te²a² a²si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ i³ye³ũ¹nhẽ³na³la².

15 Nxe³sxã³ txa²wã¹wã³nxĩn¹te²a² a²si³yxau³jah¹la²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² nũ³kxũn³nẽ³lxa³ju³ta² yan³ta³kxi²nẽ³na³la². Jah¹la²kxai³lu² txa²wã¹kĩ³nãu¹xai²na² yã¹nxe³la²sxã³ kō³nxe³ti³ kãĩ³sain³si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²nũh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yãn¹ta¹ hai³txi³ we¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Kō³nxe³ti³ kãĩ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Jã¹nxe³jut³su² ya³lo³txi² nxe³sxã³ Je³su²jah³la² ã³tĩ³a³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³lha²kxai³ kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³kxa² whãĩ²na¹ ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³tu¹wa². Wi¹lhin¹sxã³ yan³ta³kxi²nẽ³tu¹wa². Hxi²kan¹nẽ³lxa³tãu³a² i³nxũ²kwai³lxũ¹nẽ³tu¹wa².

5

1-3 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² nxe²na³la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹jah¹lai²li² a²si³yxau³jah¹lai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a² i²sxã³ i³so²na³la², Ju³te²a²nãu³xai²na² hxi²ka²sa³. Nxe³sxã³ a²nũ²khai³su² kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na² ye³na¹ wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹na³la². Nxe³ju³kxai³lu² yen³kxa² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ũ³hũ²na³la². Te²yã¹nxe³nũn³sxã³ a²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² ã³tĩ¹si¹ja³kxa³nũ³su² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ũ³hũ²na³la². Jah¹la²kxai³ kō³nxe³ti³ kãĩ³kxe³su² ũ³tĩ¹kxi² a²nũ²a²nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxe³su² ũ³tĩ¹kxi² nxe³si¹ja³kxa³nũ³su² ũ³hũ²na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la²kxai³ a²nũ²khai³su² ye²ha²kxai³ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² ten³kxi²nha²jau³su² o²la³kxi²sain³nha²na³la². Nxe³sain³si¹nha²ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xai²li²i²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ kō³nha²nxa³te²su² te²a² kō³nxe³ti³ kãĩ³te²su² te²a² nxe³te²he³la³kxa² yan³ta³kxi²nũh¹nyhah¹na³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² a²ẽ¹nãu³a²kxai³lu² a³la³kxi²nũ¹yha¹hĩ³nx²na³la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²ẽ¹nãn¹jau³xai²li² hai³txi³ e³xa³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wã²nxũh¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹kxe³nũ³su² o²la³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ i³sa²nẽn¹kxi²ti³hit¹sain¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² e³xa³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i²nx²ti³kxai²nãn²tu³:

— Jah¹lai²li² ĩ³ye³ũ¹hain¹kxe³nũ³su² o²la³kxi²si¹ha¹ja³kxa³nũ³su² ĩ²sxã³so¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² nxe³hĩ¹na¹ so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹hain¹kxe³su² o²la³kxi²na³la². Kxã¹nhxĩ¹nu¹ta²na²te²yã¹nxe³jut³su² A³rãu²ah³lu¹ta²na²ju¹taix³jã¹nxe³sxã³ o²la³kxi²si¹ja³kxa³nũ³su² ĩ³kaix¹so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁵ Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxã³su² a²ha² yã³ta²na¹ Kris²tu³jah¹la²sa²kxai³lu² A³rãu²ah³lu¹ta²na² yã¹nxe³sxã³ wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹hain¹kxe³su²wã²nxũ¹h¹lxi³sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Wã²nxũ¹h¹ĩ³sa²nẽ¹nxi²nha²si¹nha²ju³ta³nũ³a² kwa²sa²so¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta²kxai³lu² Je³su²jah³la² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³su² Txa²wã¹sũ³na²ũ³wha²li¹txã³nxai²li² nxe³te³nah¹lxi¹.

— Wxã²li² Txa²wẽt³su²khai³nxĩ¹lxi¹. Hĩ¹na¹ wxa²wĩ³nu²khai³sa¹wi¹. A²nũ²a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xai²li² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁶ Yau³xã³xa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³su² nxe³nũ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tẽ³in¹tu¹wi¹.

Me³ki³se³te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁷ Kxã¹nhxĩ¹nai³kxai³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² txa²wã¹ha³lo²a²yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ti³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² kãin²txi³si³yxau³jah¹la² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a²ã³non²ta³kxi²nũ¹nhẽ³jah¹la² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lain²txi³a²ẽ¹nã¹nã¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²nha²ha²kxai³ kãin² ĩ³kaix¹sxã³ ĩ³ye³kxi²nha²ha²kxai³au³txi³ ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ĩ³ye³kxi²nha²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²win¹ta² thãĩ³ti³la² sa²yxow²e¹kxi²nha²ha²kxai³ Je³su²jah¹la²kxai³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu² wãn³txai²li² jau¹xai²na² a²yxow²ha³kxa¹ ain³kxi²sxã³we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁸ A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²tah²su²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²sa²yxow²e¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Khãuhx³nha²tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²sa²yxow²e¹ju³ta³nũ³a² ã³ne³wxe³ton³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁹ Nxe³sxã³ sa²yxow²e¹ta³lun²ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xa² ĩ²li³te²a² te²yã¹nxe²sa²yxow²e¹te²su² te²nãu³xa² a²ẽ¹nãu³ai²na² ĩ³hau³ko³tũ¹hain¹te²la³ te²su² te²na²nxe³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². A²hĩ¹nai²na¹ ãh¹xai²na³la².

¹⁰ Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ĩ²sxã³ ĩ³so¹sã³ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Me³ki³se³te²kah³la² a²he³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Sũ³na² wãn³txa² sa²yxow²et¹lã²nã²ka³tu³ hã²wxã³txa³ ã³na¹kxe³jau³su²

¹¹ Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ¹nx²ta¹jau³xai²na² ka³lxa¹jau³xai²na²ã³tau³to³tã³la². Yxã¹ta¹ wa³lxe³jau³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³wi¹lain³kxi²yah²lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³ne³wxe³yah²lxan³tho³la².

¹²⁻¹⁴ Kwẽ³kxa² ka³lxa¹ko³xai²li² yxo²ĩ²sa²tẽ³yah³lxi¹lxa².

— Wãn³txa² wa³lxe³jau³su² a²hoh³lxi³su² yah³lxin¹ji¹xã¹. A²nũ²a²ã³xai²na² ĩ³tih³nxain¹yah³lxin¹ji¹xã¹. Na¹jau³su² na¹ta¹ yah²lxa³lxa². Wãn³txa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²wi¹lhĩ¹nã¹nã¹jau³xai²na² hai³txi³ a³la³kxi²ta³lun²yah³lxa³lxa². Nxe³yah²lxa³nha²kxai³ ãh¹lxi³sxã³ ĩ³yau¹ũ¹nx²ti³to³ju³ta²so¹lxi³ yũ²na³la². Txa²wã¹wẽ³ha³lxa³ jũ¹lxi³hĩ¹na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ĩ³te²jai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ txon²ti³tãu³a¹ yain³txi³khai³su² yain³te²jai¹ti²tu³wa².

Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wē³ha³lxa² yā¹yxah³lxi¹lxa². Wa³lxe³jau³xa²
a²hoh³lxi³si²yah³lxa³nha²kxai³ a²su³su³yau³hū³nxe² wān³txa² wi¹lhī¹nān¹jau³xa²
so¹lxi³ a³la³kxah¹lxi¹lxa². Yxān¹ta¹ wān³txai²li² ain³kxah¹lxin¹jau³xai²na²
wain³jau³su² tā³nxa² wai³nxa³jau³su² tā³nxa² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²yah³lxa³lxa².
Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³hin¹kxe³su² tā³nxa² wi¹lhin¹kxe³su² tā³nxa²
a²hoh³lxi³si²yah³lxa³lxa².

6

1 Yxah²lxa³nha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹te²a² yā¹nxe³sxā³ wān³txai²li²
a²hoh³lxi³si²a³sah¹lxi³hē¹la². A²wi¹lhī¹nai³tān¹jau³xa² Kris²tu³jah¹lai²na²
wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² ī³ha³nāu²kxi²sxā³ wān³txa²
ā³ta³lo³hē²ti²jau³nū³a² wa³lxe³jau³xan²tu³ ā³ne³wxe³nūh¹a³sah¹lxi³hē¹la².
A²si³yxau³jau³xai³tā² āh¹ o²la³kxi²xi²a³sah¹lxi³tā³lxa². A²yen³kxi³yu³ta²
ha³ya³kxa³lxi³sin¹ju³tai³tā² ā³na¹kī³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³
yxo²i²kī³sa²kxai³ nxe³jau³jau¹xai³ta³lxi³ ā²la² kāi³kī³tā³la². Kāi³kī³sa²kxai³
txa²wā¹si³yon³nāu³a² ā³nū²la² ya¹nān¹jau³nū³a² wa³lxe³jau³xan²tu³
wi¹lain³kxa¹sah¹lxi³hē¹la².

2 Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² au³hxai²jau³xai³tā²:
— Yen³kxa² wi¹sa²hxan³kxa³ti³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na²
ā³ne³wxe³kī³sa²kxai³ a²nū²a²te²na² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
yxo²i²te²na² wxa²ne³wxai³kī³ju³ta² ā³ne³wxe³kī³sa²kxai³ nxe³kī³tā³la².
Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²kī³nāu¹xai²li² ya³lu²kī³kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a²
ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²kī³kxe³nū³su² ā³ne³wxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ā²la²
yan¹nāu³a¹ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² a³ya³ti³nū¹nhē³ju³ta³nū³su²
ā³ne³wxe³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa². Nxe³jau³xai²na²
ha³kxa¹ ā³ne³wxe³kī³tā³la². Ā³ta³lo³hē²ti²jau³nū³a² wa³lxe³jau³nū³a²
a³la³kxi¹jxah³lxi³nū³nhē¹la².

3 A²nxe³kxe³kxai³lu² kāi³kī³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² ā³nhi²ka¹tū¹nhē³kxai²nān²tu³
nxe²kāi³kī³tu¹wa².

4 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ī²li³te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²kxai³lu²
a²ē¹nāu³ai²na² ā³wih¹sxā³ sa²ha²te¹tūh¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ wān³txai²li²
ā³na¹sxā³ sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lo²su² jah¹lo²sin¹kxai²nān²tu³
hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² ā³wā³li²xi²sxā³ ā³yxo²o³tū¹ai¹nxa³lho³la². A²kxā³nxa²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³ ī²yxau³nu¹hai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³wi¹hai¹nha²kxai³ nxe³kxe³su² nxe³ain¹na²hē³la².

5 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹jau³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²nū¹ha²kxai³ nxe²ī²sxā³ yxau²xai³lain¹na²hē³la².

6 Jā¹nxe³jut3su² ha³ya³kxa² yxo²i²ain¹ju³ta² ā³na¹ain¹kxai²nān²tu³
hxi²kan¹txi³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ī³āin²ta³kxi²nhain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na²
ā³wa²li²xi²sxā³ ā³yxo²o³tū¹ai¹nhī³nx2nxa³wa². A²nxe³tū³ka³txai²na² hi²sen³su²
Txa²wā¹sū³na² Ta²ha² Kris²tu³jah¹lo²si²ha²kxai³ āh¹lxi³sxā³ tē³sxā³ hi³sa³ka³txa²
ū³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹kxa² yā¹nxe³jut3sū³ju³ta² kāi³ai¹nhī³nx2na³la².
Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai²na² a²yen³nāu³a¹ tū¹ka³txai²na² hi²sen³su²
Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² āu²lxa²to³tai¹nhī³nx2na³la².

7 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹ha³lo²a² kxīh³nū³xai²na² wi¹la³ wax3tu²tū³xai²li²
yain³txa² wi¹lwen¹te²ju²hē³la². Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³la² yain³txa² kāin²
wxa²so¹xi²te²ju²hē³la². Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
wi¹lhin¹sxā³ ī²hī³nx2na³la².

8 Yxān¹ta¹ si³sa² wai³la² ū³yhen³kxa² wen¹ko³sxa²kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ yan¹nāu³a¹ ha³nxe²a²

ũ³hi¹lhxa³thĩ³nx2na³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yā¹nx2na³la². Sũ³na² wān³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yā¹xain¹na³la². Ko¹xai²na² yā¹nxe³sxā³ Sũ³nai²na² yen³nāu³a¹ wi¹lye²te²sxa³yu²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹wa². Sũ³na² yen³nāu³a² u²lxi³ ā³waix3si¹hain¹sxā³ khāuh³lxa³txi³sa²tē³ain¹tu¹wa².

9 Txa²ya³lxah¹lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹wa². Nxe²e³a¹kxan²ti³ te²xa²yā¹xah³lxa³lxa². Sũ³na² wān³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²yah²lxa³lxa². I²nx2ta¹wa². Wxa²e¹nāu³ai²na² sa²hau³kot3jah¹la² Kris²tu³jah¹la² i²yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² wi¹li²nx2ti³na³la². Ju¹ta² i²te²sa¹wa².

10 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² ka²yāu¹ka²yāu¹sxā³ kãi³ũ¹nhē³ju³ta² yũ³te³sxa³jai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ kãi³ũh¹nx2ti³tu¹wa². Wain³txi³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³xa³lho³la². A²kxā³nxax² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxai²xai³te²nāu³xa² a³la³kain¹yah³lxi¹nha²kxai³ ā³non³ta³kxain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹xah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe² kãi³yah³lxin¹ju³ta²li² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ne³wā²na³ũh¹nx2ti³xa³lho³la².

11 Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe² nxũ²kwai³lxũ¹txi³ kãi³sa²tē³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ha² yan¹nāu³a¹ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² yũ³yah³lxin¹tu¹wa². Ā³ten³sxā³ wahx3xah³lxin¹kxi³nũ³a² yũ³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²na² ten³khaix1sa³nha²wa².

12 U³lhxā³ kwa²hxi²tha³sxā³ yxo²i²yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxi³kxe³nũ³a² i³yau¹ũ¹hain¹jau³xai³tā² yxo²i²nha²sxā³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe² kãi³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²nha²sxā³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³sa²tē³jah¹lxi³hē¹la².

Sũ³na² wān³txa²ya²la³tu³ we¹tũ¹nhē³kxe³nũ³su² jau³su²

13 A²kxā³nxi¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² i³ye³kxi²sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² wān³txai²na² ain³kxi²so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa²kxā³nāu³a¹ yan¹khai¹tāu³a¹ kãi³ũh¹ju³ta²nũ³a² i³yau¹ũh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². i³yau¹ũ³ũh¹ka³tu³ta¹ a²nũ²a² te²li² Sũ³na² kãin²ju³ta² yā¹nxe³te²la³ yũ³te²sxa³wa². Txa²wā¹sũ³na² hxi²kan¹khai¹nxe² yxau³te²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ā³sen³sai¹sxā³ kãin²jah¹la² yũ²nxax³ha²kxai³ a²i³lxi³khai³xa² i³ye³sxā³ wā²nxũh¹ i³ye³ũ¹nha²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

14 i³ye³ũ¹nha²sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Kxā³nāu³a¹ i³ka³li¹ti¹nx2ta¹tu¹wi¹ Wxa²ne³tah²nāu³su² kãin² ka³lxa¹ton³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
15 Nxe³ka³tu³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wah³nxe³ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ i³ye³ũh¹jau³xai³tā² sa²yxow²we¹nha²sxā³ a²ki³lha³lxa²khai³xa² a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²ai²na² i³ye³kxi²nān²tu³ a²ya³la³lhu² jau³su² kxai²nān²tu³ a²nũ²a² ā³xa² ā²la² kãin²txi³ i³lxi³nha²jah¹la² i³ye³yxow²nũ¹si¹te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ ā²la² kãin²txi³ i³lxi³nha² te²na² a³txi²ki³kxai²nān²tu³ i³wā³wā³ta³kxi³jau³xa² yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Hãi¹sxā³ yxo²i²sxā³ yxau³hĩ³ki³tā³la².

17 Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² a²wān³txai²na² hai³txi³ yau³ā³xa² i³yax1jau³sxa³wa². Hãi¹sxā³ jau³xain²txi³ yxau²sa²tē³jau³xai²la¹wa². Nxe³ju³kxai³lu² yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² e³lxah²lxi³yain¹na³la².

19-20 Wah³nxe³k_i³sa²kxai³ na³vi²o²tē³na² yǎ¹nxe³k_i³tā³la². Nxe³tē³na²
sa²kxai³lu²:

– Ā³wi¹ha¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² kxan²ti³ ā³wih¹hī³nx2nxa³wa².
Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
ka³la³xi²sxā³ yxau²sa²tē³na³la². Yxau³te³na¹ i³ye³ū¹nhē³na³la², Txa²wā¹sū³na²
yen³nāu³a²sa³. Te²yā¹nxū³sxā³ ye³jen¹na² yan¹nāu³a¹ yxo²i²ki³tū³ka³txa²
ka³la³sxā³ yxau²sa²tē³nūn³ki³tu¹wa². Nxe³kxe³su² wah³nxe² yxau²xai³ki³kxe³su²
yan¹nāu³a¹ ā³na¹nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
Je³su²jah³lo²kxai³lu² i²sxā³ i³so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Me³ki³se³te²kah³la²
a²he³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7

¹Jã¹nxe³jut3su² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² sxi²je³nu¹tai²li² Sa³lē²thī³na²
a²wa³kxēn³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na²
yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ūh¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³ka³tu³ta¹ nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu²
nxe³te²hi²sen³kxai³lu² a²ko¹ko¹nū³ka³txi³nāu³xu¹tai²na² he¹li³sxā³
sun²tā¹hxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu²
ne³kxauh²xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ne³kxauh²xi²te³na¹ Txa²wā¹sū³na²
ka³lih³ti³hit1jau³su² e³kxi²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

2 E³kxi²nyha¹te³na¹ A³bra³ǎu²ah³lu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 yen³kxai²na² a²ko¹ko¹nũ³ka³txa² ǎ³nhe¹kxi²sxǎ³ so¹kxi²kxai²na² tē³sxǎ³
 wǎ²nhũ¹nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxǎ³ yen³kxa² hxi²ka² hxa³sxǎ³
 yen³kxai²na² yũ³kxai²nǎn²tu³ yen³kxa² ki³ka³na³ka³nat3sxǎ³ wǎ³kot3sxǎ³
 so¹sxǎ³ ũ³ha¹kxi²te²ju²hē³la². Nxe³sxǎ³ yen³kxa² ka³lxa¹sxǎ³ nxe²xai³sxǎ³
 ũ³wha¹nũ²la² Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² ũ³hũ¹nyha³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³lu² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² a²ĩ³lxa² a²si³yxau³tǎu³a²
 txa²nũ²ha³lo²a²wain³ju³ta²so¹lxi³kǎi³sxǎ³yxau²xai³kxa²a²wa³kxēn³yah³lo²su¹.
 Nxe³hxai²na²hē³la². Te²yǎ¹nxe³sxǎ³ Sa³lē²thĩ³na² a²wa³kxēn³yah³lo²su²

$ha^2kxai^3 \ a^2i^3lxa^2 \ a^2h^1 \ a^2si^3yxau^3t\ddot{a}u^3a^2su^2 \ ha^3lo^2a^2 \ h\ddot{a}un^2kxa^2 \ yxau^2xai^3kxa^2$
 $a^2wa^3kx\ddot{e}n^3yah^3lo^2su^1. Nxe^3hxai^2na^2h\ddot{e}^3la^2.$

3 A²nxe³jah¹lu¹tai²li² a²wĩ³na² ĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³ a²hã³ka³na² ĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³
a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² ĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³ nxe³kĩ³tã³la². Hai³txi³
wẽ³sa² a³li³lah¹je³nu¹tai²li² ĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³ yah³lon¹sxã³ ya³lu²je³na³kxa²
ĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³ nxe³kĩ³tã³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha²te²hũ³jah¹lo²su²
na³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³
ĩ³ye³u¹sa²tẽ³na³la², Me³ki³se³te²kah³la²sa³.

⁴ Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² ĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la².
Hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxã³ A³bra³âu²ah³lu¹ta²kxai³lu²
a²kō¹kō¹nũ³kā³txa² yen³kxa² ka³lxa¹txi³ so¹kxi²nyhain¹kxu¹tai²na²
wã²nhũh¹ta¹hxai²hē¹la². Yen³kxai²li² hxi²ka² hxan³sxã³ yen³kxai²nãn²tu³
ki³ka³na³ka³nat3sxã³ wã³kot3so¹xi²sxã³ ũ³ha¹nũ²la² yen³kxa² ka³lxa¹sxã³
Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² wã²nhũh²xai³ta¹hxai²hē¹la².

5 Te²yā¹nxe³jut3su² Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² so¹li³
a²nū²a² ī³ye³ūh¹tū³ka³txi³su² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tū³ka³txi³nāu³xai²na²,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na² nxe²e³te³nah¹li¹:

— Yen³kxa² hi³ka² hxa³sxã³ yen³kxai²na² yũ³kxe³su² ki³ka³na³ka³nat3sxã³
so¹kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxe³te²ju²hẽ³la². A²nũ³ka³txi³khai³xa²
so¹kxi²nyhain¹te²ju²hẽ³la², a²yxo²ha³kxa¹ A³bra³ũ³ah³lu¹tai²na²
a²ne³tah²nũ³syu¹kxa²ti³na².

⁶Nxa²ha¹te¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² hai³txi³ Le³vi²ah³lu¹tai²na²
a²sa³wi³sa³la³ ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³kxan²ti³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
a²yen³kxa² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² so¹kxain¹kxa² wā²nhū²xai³kxe³su²
so¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². So¹kxi²te³na¹ĩ³ka³lih³ti³hit1jau³su²ĩ³ye³kxi²nūh¹ta¹hxai²hē¹la².
A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ĩ³ka³lih³ti³hit1jau³su² so¹kxi²jah¹lai²la¹wa². Wān³txa² wi¹jau³nu³a²kxai³lu²
so¹kxi²jah¹lai²la¹wa². Nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu²
ĩ³ka³lih³ti³hit1jau³su²ĩ³ye³kxi²nūh¹ta¹hxai²hē¹la².

7 Jã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² ã²la² hxi²kan¹te²a² a²yo²wã³txa² so¹lxi³
ĩ³ka³lih³ti³hit¹jau³su² kũ³we²ki²la² hxi²ka¹nxa³te²a² ĩ³ye³kxi²te²ju²hẽ³la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² yah³lon¹sxā³
ya³lu²ain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ a²nũ²a² ā³su² ĩ³ye³ũh¹kxe³su²
ā³wē³no³tain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Me³ki³se³te²kah³la² a²wē³no³te²a²
ĩ³ye³kxi²nē³lxa³wa². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ya³lu²ju³ta³nũ³a² yũ³te²na²
te² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² wā²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²ye²ta¹hxai²hē¹la².
Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹
Me³ki³se³te²kah³la² a²wē³not3jah¹la² ĩ³ye³kxi²nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yen³kxa²
wā²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²jah¹la² ka³tēn³ti³ yxau²xai³jah¹lo²nũ³su²
ta¹hxai²hē¹la². Me³ki³se³te²kah³la²sa³.

9-10 Jā¹nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu² Le³vi²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ a³li³lah¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
A³li³lah¹xa³kxan²ti³ a²si³yah³lu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nāu³u¹tai²na²
āh¹yū³ta¹hxai²hē¹la². Me³ki³se³te²kah³la² ī³ha¹txi²hī¹nu¹ta²kxai³lu²
nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu²
yen³kxa² tē³sxā³ wā²nhū²xai³kxa² Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² ū³hū¹tāu³a²
Le³vi²ah³lu¹tai²li² A³bra³āu²ah³lu¹ta² a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³ yen³kxa²
wā²nhū²xai³kxe³su² ū³hū¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Le³vi²ah³lain²txi³
a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² nxe³te²hi²sen³su² hā²wxān³txa³nu² yen³kxa²
wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na² sa²yxo²we¹jau³xu¹ta²na²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³nxa² I³sa³e²ah³lu¹ta²na² a²ki³lha³lxa²khai³su²
 ka³lxa¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³sxã³ ka³na³ka³na³jah¹la²
 so¹lxi³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ hã²wxã³txa³
 Le³vi²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nãu³su² A³rãu²ah³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³jah¹la²kxai³lu² A³rãu²ah³lo²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
 a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũh¹kxe³su² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².
 I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ nxe² kã³ĩũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i²nẽ³kxe³nũ³su²
 hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3tũ¹nhẽ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹
 hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3tũ¹nhẽ³ke³la³te²kxai³ A³rãu²ah³lu¹ta²na² wa³ka³la²
 a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹kxe³su² ã³nhĩ³nx2na³la². Me³ki³se³te²kah³la²
 a²wẽ³no³kxa² yũ³hĩ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹tah¹lxa¹ hai³txi³
 ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Nxe³ha²kxai³la¹ a²nũ²a² i³ye³ũ¹nhẽ³kxa² he³la³kxa² ã³lxa³txi³
 i³ya¹kxai²nãn²tu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹kxi³jau³xa² yau³ã³lxi²
 wẽ³non³jau³xa² i³ye³kxi²nũ³tu¹wa².

13 Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 a²nxe³jah¹lai²li² hai³txi³ Le³vi²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nãu³sxa³wa². A²lo³nu¹ta²li²
 Ju³ta²jah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nãu³xai²la¹wa². A²nxe³tũ³ka³txu¹txai²na²
 kxã³kxai³ hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ a²nũ²a² i³ye³ũ¹hain¹kxe³su²
 o²la³kxain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Le³vi²ah³la² a²ne³tah²nãu³xa² so¹lxi³
 o²la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

14 Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² Ju³ta²jah³lu¹ta² a²ne³tah²nãu³su²
 a³li³lah¹sxã³ txon¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
 kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta²na² e³kxi²nẽ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².
 Le³vi²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nãu³xa² so¹lxi³ nxe² o²la³kxi²si¹jau³nũ³su²
 kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Me³ki³se³te²kah³la² yã¹nxe³jah¹lo²su² jau³su²

15 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²ai²na² wã³nxĩn¹ti³
 i³ye³ũh¹jah¹la² ã³lxi³jah¹la² yũ²na³la². Me³ki³se³te²kah³la² yã¹nxe³te² he³la³kxa²
 yãx1te²la³wa².

16 Hai³txi³ yuh³xai²nãn¹jau³xa² i³hxi²ka¹ti³hi¹txa³wa². Yxã¹ta¹ ka³tẽn³su²
 yxau²sa²tẽ³ha²kxai³ ya³lu²ju³ta² yũ³jah¹lo²sxa³wa².

17 A²nxe³ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² ã³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² Je³su²jah³la²
 kã³ti³hit1jau³su² i³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². I³yau¹ũ³nhẽ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũh¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tẽ³in¹tu¹wi¹.
 Me³ki³se³te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

18 Kxã³nxai³tã² wãn³txa² kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta²na² ain³kxi²kĩ³ta¹ti²tu³wa².
 Ain³kxi²kĩ³kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta³tã² hxi²kan¹txi³
 ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³lxa³ta¹ti²tu³wa². Wãn³txai³tã² kã³in² wã³nxĩ¹nxa³kxan²ti³
 ha³lo²a² wi¹ju³ta³nũ³a² wah³nxe³kĩ³ta¹ti²tu³wa².

19 Nxe³kxa² ha³tih³nãu³ãn²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² tah²yau³xan²tu³
 ain³kxi²kĩ³ta¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³jau¹xai²na² ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta²
 hxi²kan¹txi³ ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² ã²la²
 wi¹ju³ta² wah³nxe³kĩ³tã³la².

20 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a²wãn³txi³khai³xa²
 i³ye³sxã³ i³ye³ũh¹na³la². Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³lu² A³rãu²ah³la² nũ³ka³txa²
 a²wa³ka³li³yu³ta²kxai³lu² ã³si³wxe³tãu³a¹ hai³txi³ i³ye³ũh¹jau³xa²
 yũ³ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ūh¹ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ne³nxē³nai²na² e³te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² Si³yxau³kah³lo²na¹xai²na² ā³sen³sai¹sxā³ kāin²jah¹la² yū²nxa³kxan²ti³ txai²na² so¹lxi³ ī³ye³a¹wi¹. Hai³txi³ Txa²wān³txai²na² ī³yat¹jah¹lo²txā³wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ wxāi²kxai³ Txa²yen³nāu³ai²na² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ū¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tē³in¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah¹lo²kxai³ ī³ye³ū¹nhē³kxe³nū³su² wi¹khaix¹jau³xai²la¹wa². Wi¹lha²tē³na³la². Je³su²jah¹la² hxi²ka² yxau²sa²tē³kj³sa²kxai³ yxo²ī²kj³jau³xai²la¹wa².

23 Nxe³ha²kxai³la¹ kxā³kxai³ A³rāo²ah³la² sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² a²nū²a² ī³ye³ūh¹tū³ka³txu¹tai²na² ka³lxa¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nū²nāu³a² ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³yah³lxi³te²ju²hē³la². Ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³yah³lxi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ o²la³kxi²sa²tē³yah³lxi³te²sxa³yu²hē³la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³su² yxau²sa²tē³ha²kxai³ a²wa³ka³la² ā³na¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² a²wē³not³jah¹la³nū³a² yū³te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ū¹sa²tē³nē³na³la².

25 Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ sa²hau³kot³sa²tē³ū¹nhē³na³la². A²nū²a² ī²li³te²a²:

— Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³te²nān²tu³ Je³su²jah³la² ā³tī³kxai²nān²tu³ hai³txi³ sa²yxo²ā³hī³nx²nxa³wa². A²ē¹na² sa²hau³kot³sa²tē³ūh¹tu¹wa². Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³su² yxau²xai²na³la². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ā³non²ta³kxi²si¹nhē³jau³su² ī³ye³kxi²sa²tē³na³la², Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na² ain³kxi²sa³kxa³.

26 Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wa². Yxaih¹ju³ta² yū²nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sxa³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³te² nū³ka³txa² sa²hait¹so²sa²tē³na³la². Hā²wxān³txa³nū²oh³nāu³nū¹ka³na¹ka³la³xi²sxā³wxi²kin³ti³ton³sa²tē³ūh¹na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jah¹lain²txi³ ī³ye³ū¹nhē³jah¹lo²lxi³ ha²kxai³ wain³na³la².

27 Jā¹nxe³jut³su² yuh³xai²nān¹te²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ū¹hain¹te²su² te²a² hai³txi³ te²yāx¹jah¹lo²sxa³wa². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² nū³ka³txai²na² te²nān²tu³ nxe² kāi³te²ju²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹, a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³yuh³xa² wi¹te²a² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² txa²nū² a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³khai³xa² ā³wa²su¹te³lhxā³ ū³hū¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³ju³ta² ā³wa²su¹si¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³la² yāx¹jah¹lo²sxa³wa². Ye³ka³na³ka³nat³sxā³ yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxai²hē¹la². Ū³hū¹ka³tu³ti¹ a²nū²khai³xa² wā²nxūh¹ ū³hū¹ha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³lxa¹txi³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

28 A²kxā³nxa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² ī³yau¹ū³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nū²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a²ē¹nāu³a² au³txi³nāu³a² a²kō³nxe³kxe³su² yū³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³yain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ūh¹jah¹la³nū³a² ī²sxā³ so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ye³ū¹nhē³jau³xa² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² A²ta²hai²na² ī²sxā³ so¹ta¹hxai²hē¹la². ī²sxā³ so¹jah¹lai²li² wi¹kāi³sxā³ yxau²xai²na³la².

8

Je³su²jah³la² i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹lo²khai³su¹jau³su²

¹ Jã¹nxe³jut³su² Jah¹lai²li² Je³su²jah¹lai²li² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa². Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ ã³wxe²sa²tẽ³na³la². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³ai²na² a²wi¹nẽ³tãu³a² ã³wxe³sxã³ ha³lo²a² whã²na¹ a²wa³kxẽn³ton³yah³na³la².

² Kxã³nxai³tã² a²nũ²a² i³ye³ũh¹jah¹lai²na² a²hxi²kan¹te²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² yuh³xan¹thĩ³na² wi¹khaix¹thĩ³na² ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² ne³nxẽ³na² i³ye³kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² i³ye³ũh¹jau³su² i³ye³kxi²ha²kxai³ nxe³si¹jau³nũ³su² ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² oh³nãu³a¹ Sũ³na² ha³lo²khai³xa² ã³wih¹ka³tu³ Sũ³nu²kxai³lu² i³ye³ũ¹nhẽ³na³la².

³ Jã¹nxe³jut³su² I³sa³e² nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹ju³ta² a³la³kxain¹te²ju²hẽ³la². Ju³te²a²nãu³xai²na² hxi²ka² i²sxã³ so¹jah¹lo²su² te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ i²sxã³ so¹kxah¹lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² yuh³xai²nãn¹ta² yen³kxa² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹ha²kxai³ ka³yxuh³xa² wi¹te²a² tẽ³nũ²la² su²lhxã³ a²ti³ha²yau³khai³xa² Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la². Yen³kxa² hxi²tẽ³nhã²nxa³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³na² ã³wih¹te²sxa³yu²hẽ³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ã³tĩ³si¹jau³nũ³su² ã³wih¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² ã³hũ¹hĩ³nx²na³la².

⁴ Txa²wã¹ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yũ³te²ju²hẽ³la². Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxox²we¹te²a² yũ³te²ju²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xa² yen³kxa² Sũ³na² ã³hũ¹ju³ta² o²la³kxi²te²a² ã²la² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ ã²la² yũ³ha²kxai³ Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²li² wxa²kan³sxã³ yxau³kxi²nẽ³kxan²ti³ hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² sa²yxox²wet¹si¹jau³nũ³su² yen³kxa² ã³hũ¹ju³ta³la³ o²la³kxi²hĩ³nx²na³wa².

⁵ Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩn³khai³xa² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ yuh³xan¹ko³xan¹thĩ³na²na² Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩ³nhũ³na³la². Hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩn³khai³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ thĩ³nhũ³na³la². Te²yã¹nxe³jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² ain³kxi²so¹ha²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yxau³na¹thĩ³na² wã²nã³ũ¹nxa²ha¹ta¹ti²tu³wi¹, wã³la³ka³txa² wxa²ka³la³sxã³ i³ye³kxi²kĩ³si¹nai³ta²su¹. Nxe³te²yã¹thĩ³nhũ³thĩ³na² we¹txa²hẽ³li¹. Txa²wãn³txa² i³yax¹sxã³ we¹txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³nu¹kxai³lu² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² yuh³xai²nãn¹ko³xa² yxau³te²kĩ³na¹xai²na² ã³non²ta³kxi²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³la¹ Je³su²jah³la² yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹ta² sxi²han²tu³ i³ye³ũh¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ã³non²ta³kxain¹te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ã³sen³sai¹sxã³ ã³non²ta³kxi²nẽ³na³la².

⁶ Te²yã¹nxe³jut³su² yuh³xai²nãn¹te² nũ³ka³txa² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txai²li² a²wa³ka³la² kũ³we²ki²la² hxi²kan¹yu³jut³sxa³wa². Je³su²jah³la² wa³ka³la² hxi²kan¹sxã³ ã²la² ã³sen³sai¹yuh³na³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi²nyhu¹jau³xa² ã²la² hxi²kan¹jau³su² na³la². A²nũ²a² kãĩ³ũ¹hain¹jau³nũ³a² i³hen³txain¹jau³xai³tã² ã²la² wi¹lxi² nxe² si³yxau²na³la². Oh³xai²nãn¹te²a² yen³kxa² nxe² si³yxau²na³la².

7 Jā¹nxe³jut3su² a²kxã³nxai³tãn¹jau³la³ i³ye³kxi²nyhu¹hĩ¹nai³tãn¹jau³la³ wain³kxa²txi³ ai³si¹hain¹ke³la³te²kxai³ wãn³txa² tah²yau³xa² wẽ³not3jau³nũ³la³ i³ye³kxi²nyhu¹ai¹nhĩ³nx2nxa³wa².

8 Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ wain³txi³ kãi³ai¹nxa³kxe³su² Txa²wã¹sũ³na² i²ha²kxai³ i³wait3sxã³ e²kxi³ta¹hxai²hẽ¹la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ Txai²li² Sũ³nu²na¹xai²na² wãn³txa² tah²yau³xa² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. I³sa³e² nũ³kã³txa² i³ye³kxi² Ju³te²a² nũ³kã³txa² i³ye³kxi² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹. Kãi³ũh¹hai¹na¹ju³ta³nũ³a² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹.

9 A²kxã³nxa² a²si³yah³la²nãu³xu¹ta²na² E³ji²ta²ko³xa²yxau²xai³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² ta²ko¹xu¹ta²na² sa²sai¹si¹hai¹na¹jau³su² wi¹kãi³ũ¹hai¹na¹jau³nũ³a² i³ye³kxai¹na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sa²tẽ³sain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³ wi¹kãi³ũ¹hai¹na¹ju³ta² ã³na¹a¹hẽ³li¹.

10 Nxe³ha²kxai³ yan¹nãu³a¹ wi¹kãi³ũ¹hai¹na¹ju³ta³nũ³a² I³sa³e² nũ³kã³txa² i³ye³kxai¹na¹jau³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹, Sũ³nu²na¹xai²na² nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tũ¹kã³txai²na² a²ne³nxẽ³nai²na² i³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² ã³wih¹tu¹wi¹. A²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wãn³txa² tah²yau³nũ³a² ã³wha²li¹la³kxai¹na¹tu¹wi¹. Txai²na² so¹lxi³ ta²nxũ¹kã³txai²na² A²sũ³na² Si³yxau³kah³lo²syu¹hai¹na¹tu¹wi¹. Ta²nxũ¹kã³txai²na² Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³sain¹tu¹wi¹.”

11 Nxe³ai¹na¹kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi²nyhu¹kxi³jau³xa² yũ²nxa³lho³li¹. Nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. A²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ ã²la² i²yxau²xai³lhai¹nha²kxai³ nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. Tũ¹kã³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ i²yxau²xai³lhain¹tu¹wi¹. Hxi²ka¹nxa³jah¹lo²su² ta³nxa² hxi²kan¹khaix1jah¹lo²su² ta³nxa² i²yxau²xai³lhain¹tu¹wi¹.

12 Nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹ta¹na¹tu¹wi¹. Nxe³wã²na³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
13 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³nai²li² wãn³txa² tah²yau³xa³ kãi³ũh¹hain¹jau³nũ³a² i³ye³kxai¹nhĩ¹na¹ a²wi¹lhĩ¹nãn¹jau³xai²li² ã³wa²sut1tã³la². Wa³su³txi³ tĩ³non³sxã³ tĩ¹ũ¹nhẽ³tu¹wa².

9

Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²ki³jau³su²

1 A²wi¹lhĩ¹nãn¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²jau³xa² i³tih³nxe³te²ju²hẽ³la². Ha³lo²a² sa²nẽn¹kxi²thĩn³nũ³a² a²nũ²a² hxi²ka² we¹thĩ³na² wã²nã³ũh¹te²ju²hẽ³la².

2 Nxe³thĩ³nai²li² nẽ³nha¹lin¹thĩn³su² te²ju²hẽ³la². A²wi¹lhĩ¹nãn¹thĩ³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹thĩn³su¹.” Nxe³te²ju²hẽ³la². A²nxe³thĩ³nãu³ai²na² lã³pi³ãu²tẽ³na² ã³h³wxe³ha²kxai³ me²sa³ka³lo³a² ã³h³wxe³ha²kxai³ yain³ta³nũ³xa² Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹tũ³nũ³a² ã³h³wxe³ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la².

3 ã³ta³lo³hẽ¹thĩ³na² jũ¹nxe² si³tah³xan¹thĩ³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹khaix1thĩn³su¹.” Nxe³te²ju²hẽ³la².

4 A²nxe³thĩ³nãu³ai²na² kwa³thĩ³lẽ³na² ha³nxe² i³tho³xa² wi¹lũ³tho³xa² nxe³tẽ³na² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³thĩ³na² yũ³te²ju²hẽ³la². A²nxe³tẽ¹na² a²ta²na¹ ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² we¹te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ã³xa²sa¹, kai²syẽ¹na² yũ³nũn³te²ju²hẽ³la². A²nxe³tẽ³nai²na² a²ta²na¹

ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ũ³ta³lo³hē²kxi²te²ju²hē³la². Nxe³tē³nai²na² sa²kxai³lu² yen³ka² wi²sxa³te²ju²hē³la². Wi²sxa³te²a²sa¹. Kwa³ta³lē³na² yain³txu¹ta²na² ma²na³ki³a² ũ³whi¹ha²kxai³ A³rāu²ah³lu¹ta²na² a²hi³sa³ka³txa² ũ³hai¹kxi²nha² ai³ka³txai²li² wi²sxa³ha²kxai³ a²nxe³ta³ka³txai²li² ha³teh³nxā³nxā² wā²nxūh¹ ne³kā³lū³kxi¹xi²te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txah³lxa³ka³lo³a² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²ka³lo³a² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². A²nxe³sxā³ ũ³wha²li¹la³kxi²nha²ka³lo³a² ka³lo³ha¹lin¹kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹txai²na² i³hau³ko³tūh¹te³lhxā³ ain¹jau³su² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²te²ju²hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ kai²syē¹na² a²ne³ka³nah²nāu³ai²na² a²nū²hū³te²a² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³te²a² ha¹lin¹jah¹la²nāu³xa² sxa³ya³te²ju²hē³la². Nxe³te²na² ha³lo²ai²na² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³wa²su¹kxe³su² i³sa²wa²lho¹xi²si¹nhē³tē³su² ne³yxau³kxi²ya³te²ju²hē³la². A²nxe³jut³su² wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² i³yau¹ū¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³ wān³txa² yxau³ka³lxa¹txi³ e³hī³na¹wa². Yxān¹ta² hī¹na² nxe³sa²nxā³nha²wa².

6 Nxa²ha¹te¹ yen³kxai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ hau³ko³ta³lun²te³na³na¹ hā²wxān³txi³nū² a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹jah¹la² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². A²lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ thī¹nai²na² a²wa³kxan¹thī³na² ā³wih¹xi³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ju³ta³nū³a² o²la³kxi²to³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² au³txi³ si³tah³xan¹thī³nai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹jah¹la² i²li³te²a² hai³txi³ ā³wih¹to³ta¹hxai²nxā³hē¹la². Wā³nxīn¹ta² hxi²kan¹jah¹la² so¹lxi³ a³lan²ta² kwē³kxa² ko³ka³na³ka³nat3sxā³ ā³wih¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² ā³wih¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹ta¹hxai²hē¹la², a²ko³nxe³ti³ kái³nha²ju³ta² sa²wa²su¹si¹jau³sa². Nxe³nū²la² ũ³hū¹ka³tu³ti¹ a²ti³ha²yau³xa² nxūh¹lxi³ hxi²tē³nha²sxā³ ā³wi²xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ ko³nha²nxā³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³te²li² sa²wa²sut1si¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²ju²hē³la².

8 Nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³yau¹ū³nhē³na³la². i³yau¹ū³nhē³ka³tu³ta¹ thī¹nai²li² yū³ye²tāu³a² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³thī³na² ā³wih¹ki³ju³ta³nū³a² yū³ki³sxa³wa².

9 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hē¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²kxan²ti³ hai³txi³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tē³jut3sxa³wa².

10 Ju¹ta²na² sa²kxai³lu² yain³kxi²ki³ju³ta² so¹lxi³ i³na²ki³ju³ta² so¹lxi³ ā³nhxan³ka²ti²ki³ju³ta² so¹lxi³ i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹nū²khai³xa² so¹lxi³ sa²hau³kot3jau³xai²la¹wa². Wa³nūt3jau³xa² wā²nā³ū¹nhē³lxa³ta³lxa¹ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² nxe² kái³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² wxā³ta¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹nhē³kxe³nū³su² wxā³ta¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ yen³kxa² wi¹kxa² ā³si³wxe³nū¹nhē³ta¹ti²tu³wa². Jā²nxe³sxā³ sxi²ha² o²la³kxi²nū¹nhē³thī³nai²na² sa²kxai³lu² thī³nā³lxi²na³la². A²kxā³nxān¹thī³nai³tā² a²nū²a² hxi²ka² we¹thīn³su² te²jai¹ti²tu³wa². Yuh³xai²nān¹thīn³su² te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ hī¹nai²nān¹thī³nai²li² te²yāx1thīn³su² ti³he¹xai¹nxā³lho³la². Ā²la² wi¹thīn³su² na³la².

12 Te²yā¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹la² wxā³sxā³ ā³wi¹hī¹na² thī¹na² wi¹khaix1thī³na² ā³wi¹hī¹na² hai³txi³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³bri²ta² a²ti³ha²yau³su² ta³nxā² po¹na² wē³sa² a²ti³ha²yau³su² ta³nxā² a²nxe³jau³xa² tē³sxā³ ā³wih¹te²sxa³yu²hē³la². A²ti³ha²yau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹jau³nū³su² nxā³wa². Nxe²nxā³ha²kxai³ a²ti³ha²yau³khai³xa²

tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū²na³la². Ū³hū¹ha²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ ũ³hū¹nhē³ju³ta³nū³a² hau³ko³ta³lun²na²hē³la².

13 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³brit²su² ta³nxa² pon¹su² ta³nxa² a²ti³ha²yau³xa³ tē³sxā³ ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹te²ju²hē³la². Po¹na² wē³sa³ a²sī³na² ũ³thū²hxat³sān²nū²la² a²yā³nū³ka² tē³nū²la² a²nū²a² ī²li³te²nāu³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² sa²yo²ā³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na² a²nū²khai³xa² a²ta²na¹ nxa³txi³te²ju²hē³la². Nxe³kxai²nān²tu³ a²yā³nū³kai²li² tē³nū²la² wxa²ne³sa²hē¹txai³te²ju²hē³la². A²nxe³ju³ta²li² o²la³kxi²nūh¹kxan²ti³ txa²wā¹nū²ai²na² so¹li³ ā³nhxan³ka²ti³te²ju²hē³la².

14 Nxe³kxi³te²ju²hē³la². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³ Kris²tu³jah¹la³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhī¹nai³tā² a²ti³ha²yau³khai³xa² ā³nē¹na³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²li² ā²la² kāin² wā³nxīn¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹lain²txi³ wā²nxūh¹li³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³txi³ e³kxi²nē³jau³xa² kwa² toh³li² e³kxi²nha²sxā³ kwa² o²la³kxi²ki³ju³ta³nū³a² nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³ nxe²na³la², Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lu² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wxa²wa²su¹tū¹nhē³na³la². Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³yah³la² wi¹lhin¹sxā³ sa²yo²wet¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³la².

15 Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² kāi³ū¹nhē³jau³nū³a² sa²hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxū¹nhē³lha²kxai³ a²nū²a² ī²li³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ so¹kxa² te²kxi³na¹xai²na² yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hū¹nhē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tīn³yau³xai³tā² a²wi¹lhī¹na² kāi³ū¹nhē³jau³nū³ai³tā² sa²yo²wet¹sxā³ yxau³ki³ta¹ti²tu³wa². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ya³lu²kxi²nūh¹jah¹la² Kris²tu³jah¹la² yū³na²hē³la². Yū³hī¹nai³tā² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³ti³tā² ne³wā²na³kxi²nē³na²hē³la².

16 Nxe³te²ju²hē³la². Kwa³jan³ta² nxe³te²ju²hē³la². A²yen³kxi³khai³xa² sa²ha³la³ti²lho¹kxi³jau³nū³a² ũ³wha²li¹lhān²te²ju²hē³la². Kxā³nāu³a¹ jah¹la² ũ³wha²li¹jah¹lai¹tā² ya³lu²kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ nxe³hī¹na¹ ũ³wha²li¹jau³xai³tā² ī²sxā³ sa²hau³ko³te²ju²hē³la². Ka³te³na² yxau³tāu³a¹ ũ³wha²li¹jau³xai²li² ī²sxā³ sa²hau³ko³te²sxa³yu²hē³la².

17 Yxān¹ta¹ ya³lu²hī¹na¹ wān³txa² ũ³wha²li¹jau³xai²na² wi¹lain³kxi²hī³nx²na³la². Hxi²kan¹jau³sa²hī³nx²na³la². Ka³te³na² yxau²xai³tāu³a² hai³txi³ hxi²kan¹jau³sa²hī³nx²nxa³wa².

18 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tīn³yau³xai³tā² sa²yo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xai³tā² nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sān²nū²la² Sū³nu²kxai³lu² ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ tīn³yau³xa²kxai³lu² ī³hxi²kat¹si¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² te²hi²sen³kxai³lu² tīn³yau³xai³tā² kwa³na³nē³jau³xai³tā² ī³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e² nū³kā³txa² ī³yau¹ū³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³lhxā³ nxe³hī¹na¹ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³ta¹hxai²hē¹la². Po¹na² wē³sa² a²ti³ha²yau³xa² tē³i² ka³brī²ta² in³txa² a²ti³ha²yau³xa² tē³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²ti³ha²yau³xai²li² tē³nū²la² ī³yau³xa² tē³i² o³ve²a² a²wxe³txa² ũ³tāu³kxi²so¹sxā³ ũ³he³het³sxā³ tē³i² i³so²pa²tū³xa² es³pu²ma² hū³tū³xa² tē³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² tī³txā³nxai³tā² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ī³yi³sa²nēn¹kxi² ai² a²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²ti³ha²yau³xai²li² tē³sxā³ ī³yi³sa²nēn¹kxi²lā³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³te³na¹ e³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² tah²yau³xa² kãi³ũ¹nhẽ³jau³nũ³a²
ĩ³ye³kxi²nẽ³tai¹ti²tu³wi¹. Sa²yxo²wet¹si¹kĩ³jau³su² kwa³na³nẽ³tai¹ti²tu³wi¹.
A²nxe³jau³jau¹xai²na² ya²la³tu³ye²si¹jau³nũ³su² a²ti³ha²yau³xai²li² tẽ³a¹jau³xin³txi²
ĩ³yi³sa²nẽn¹kxi²na¹li¹. Nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³sxã³ sxi²ha² Moi³se²ah³lo²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xai²li² tẽ³sxã³
ĩ³yi³sa²nẽn¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ thĩ¹nai²na² yen³kxa² wxi²sxa³kxa²
Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²kxe³nũ³a² ĩ³yi³sa²nẽn¹ta³kxi²nũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Āh¹jau³xai²na² nxe³te³nah¹lx¹:

— Ya²la³tu³ yen³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹ a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³
ã³nhxan³ka²ti³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ã¹sxã³
ya³lu²kxi²nẽ³sãn²nũ²la² nxe³hĩ¹na² so¹lx¹ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta²
sa²wa³su³tũ¹nhẽ³te²ju²hẽ³li¹. Kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²li² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Kq³nxe³ti³ kãi³kĩ³kxa² a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²kxi²nũ¹nhẽ³jau³su²

23 Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ so¹lx¹ yen³kxa² si³yxau³ka³khai³te²a²
yũ²na³la². Yuh³xai²nãn¹te²a² yen³kxa² a²si³yxau³te²su² te²sxa³yu²hẽ³la².
Hã¹sxã³ a²si³yxau³te²hũ³na³la². Nxe³sxã³ a²si³yxau³te²sxa³ha²kxai³
ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³ ã³nhxan³ka²ti³te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹
oh³xai²nãn¹te²yen³kxa² ã³lx¹ha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³la³ hxi²kan¹txi³
ã³nhxan³ka³ti³te²sxa³yu²hẽ³la².

24 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² sxi²ha² wã³nxĩn¹thĩ³na²
a²nũ²a² hxi²ka² wet¹thĩ³na² hai³txi³ ã³wih¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³thĩ³nai²na²
hã¹sxã³ wã³nxĩn¹thĩ³nhũ³na³la². Yxãn¹ta¹ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na²
yxau³ko³xa² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ ĩ³ye³ũ¹nhẽ³kxe³su²
kãi³ũ¹nhẽ³na³la².

25 Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²wã³nxĩn¹te² si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
a²nũ²a² ĩ³ye³ũ¹nhẽ³jah¹la² nxe³te²a² sa²kxai³lu² kwẽ³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹
a³lan²ta² ye³ka³na³ka³nat³sxã³ sxi²ha² wi¹thĩ³na² ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la².
Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³ ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Kwẽ³kxa²
yxo²ha³kxa¹ ã³wih²xai³te²ju²hẽ³la². Nxe³yã¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ju¹ta²
yã¹nxe³kãi³ti³he¹xai¹nxa³wa². A²ti³ha²yau³khai³xa² ye³ka³lxa¹txi³ ha³li³hxan³sxã³
ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lxa³hẽ³la². Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³na²hẽ³la².

26 Yxãn¹ta¹ ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lxa³ke³la³te²kxai³
txa²wã¹ha³lo²a² ĩ³yũ¹thĩ¹nãn¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³
khãuh³lxa³txi³ha²to³hĩ³nx²na³la². Yxãn¹ta¹ ti³he¹nx²nxa³wa². Txa²wã¹ha³lo²a²
hxan³nẽ³ju³ta³nũ³a² yxau³son³na³la². Yãn³ta² hxa³nxa³ta³lxa¹
wxã³kxi²nẽ³na²hẽ³la². Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ wxã³kxi²nẽ³na²hẽ³la².
Wxã³sxã³ ya²lu¹kxi²nũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta²
ã³wa²sut¹si¹nhẽ³jau³su² nxe³nũ¹nhẽ³na²hẽ³la².

27 A²nũ²su² ka³tẽn³su² hin¹sãn²nũ²la² ye³ka³na³ka³nat³sxã³ yah³lon¹sxã³
ya³lu²ju³ta²nũ³su² yũ³kĩ³te²ju²hẽ³la². Hã²wxãn³txa³ kãi³kĩ³ju³ta² wah³nũ³a²
a³ya³ti²nẽ³tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ³yĩ¹li²nẽ³tu¹wa². Wi¹lhin¹ta³nxa²
kq³txi³hin¹ta³nxa² kãi³kĩ³kxa² yã¹nxe³sxã³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³tu¹wa².

28 Te²yã¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³na³ka³nat³sxã³ so¹lx¹
ya²lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². A²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta²
a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²ta³lun²si¹jau³nũ³a² ya³lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². Hã²wxãn³txa³
wã³li²ye¹nx²tu¹wa². Wã³li²ye¹nxa²kxai²nãn²tu³ hai³txi³ ya²lu²kxi²nẽ³na²hẽ³
jã¹nxe³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³lxa³lho³la². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ³li³te²nãu³xa²
wã³li²ju³ta³nũ³a² wah³nxe³te²su² te²an²tu³ sa¹so¹nẽ³tu¹wa². A²ka³tẽ³na²
wi¹tãu³lo³ti³hi¹tẽ³tu¹wa².

10

¹ Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹ta²na² sa²yo²we¹ta¹nhxai²jau³xai³tā²yen³kxa² ya²la³tu³kxa² wā²nā³ũ¹nhē³kxi³nũ³su² nxe³jau³xai²la¹wa². Ka³te³na² oh³xai²nān¹jau³sxa³wa². Hāi¹nxe³kxe³hũ³nh³nx2na³la². Wān³txa²ya²la³tu³jau³xa² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³hē³la². A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu²nxe²i³yau¹ũ¹nhē³na³la². Ī³yau¹ũ¹nhē³te³nah¹lxi¹:

— Ka³yuh³xa² wi¹te²a² ĩ³ya²lut1sān²nũ²la² tē³nũ²la² Txa²wā¹sũ³na²ũ³hũ¹jah³lxi³hē¹li¹. Kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ũ³hũ²xai³jah¹lxi³to³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ jau³jau¹xu¹ta²na² sa²kxai³lu²hxi²kan¹txi³ ĩ³wi¹ti³hi¹tē³lxa³lho³la². A²nũ²a² ĩ²li³te²nāu³a²:

— Txa²wā¹sũ³na² ā³ti³a¹tũ¹xā¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹ta²na² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³jau³xu¹ta²na² ĩ³wi¹ti³hi¹tē³lxa³lho³la².

² Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹ta²na² a²nũ²a² ĩ³wi¹ti³hi¹ke³la³te²kxai³Txa²wā¹sũ³na² ā³ti³te²a² sa²kxai³lu² a²kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta²ā³wa²su¹tũ¹hĩ³nx2na³la². Nxe³sxā³:

— Te²yā¹nxe² kō³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² wāix3ti³nha²sa²nxa³nha¹. Nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³sxā³ ka³yuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² Txa²wā¹sũ³na²ũ³hũ¹hxai²kxai³ jā¹nxe³hĩ³nx2nxa³la². Ā³wa²su¹thĩ³nx2na³la².

³ Nxe³yān¹ta¹ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³yuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³nũ²la²Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ¹to³tāu³a¹ kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta²tā² sa²wa²lho¹xi²sxā³ain³kxa²xai³hĩ³nx2na³la².

⁴ Nxe³ha²kxai³ hai³txi³ po¹na² in³txa² a²ti³ha²yau³su² ta³nxa² ka³bri²ta² in³txa²a²ti³ha²yau³su² ta³nxa² nxe³jau³xai²li² tē³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ²xai³kxan²ti³kō³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta² ā³wa²su¹tē³lxa³wa².

⁵ Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹la² a²kan³sxā³ wxā³hĩ¹nu¹ta²na²Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tũ³ka³txa² ũ³hũ¹nxain¹kxa² ten³nxa²nxa³ha²kxai³ka³yuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ũ³hũ¹nxain¹kxa² ten³nxa²nxa³ha²kxai³nxe¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ yuh³xai²nān¹te²su² te²na² a²nũ²khai³xa²ũ³hũ¹san¹kxe³nũ³a² āu¹la³kxi²sa¹nhē³li¹.

⁶ Txah³lxa³kxa³txa² a²ne³ka³na²nhāu³a² ka³yuh³xa² sĩ³na²ũ³thũ²hxa³tũ¹nxain¹kxe³su² ĩ³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹. Te²yā¹nxe³sxā³a²kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² ā³wa²sut1sa²si¹hain¹jau³nũ³su² ka³yuh³xa²a²ti³ha²yau³xa² ũ³hũ¹sain¹kxe³su² ĩ³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹.

⁷ Nxēn²nxa³ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi³na¹te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Ten³nxa²kxe³nũ³su² kãi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Wān³txa²au³hxain²jau³yai¹tā² wā²nā³ũ¹san¹jau³nu³ai³tā² kãi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Kris²tu³jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ A²wi¹lhĩ¹nān¹jau³xa²:

— Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tũ³ka³txa² ũ³hũ¹nxain¹kxe³su² ta³nxa² ka³yuh³xa²a²ti³ha²yau³xa² ũ³hũ¹nxain¹kxe³su² ta³nxa² txah³lxa³kxa³txa² a²ne³ka³na²nhāu³a²ka³yuh³xa² sĩ³na² ũ³thũ²hxa³tũ¹nxain¹kxe³su² ta³nxa² a²kō³nxe³ti³kãi³ain¹kxa² ā³wa²sut1sa²si¹hain¹jau³nũ³su² ka³yuh³xa² a²ti³ha²yau³xa²ũ³hũ¹sain¹kxe³su² ta³nxa² nxe³jau³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ ten³nxa²nxa³ha²kxai³ĩ³ka³lih³nxā²nxa³ha²kxai³ nxe³nxān²ta¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na²Txa²wā¹sũ³na² a²wān³txu¹ta²na² nxe² au³nē³jau³xu¹ta²na² wain³txi³sa²yxo²we¹thxa³kxan²ti³ ĩ³ka³lih³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁹ Ā³ta³lo³hē¹jau³xai²na²sa¹:

— Ten³nxa²kxe³nũ³su² kãi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li²ā³ta³lo³hē²ti²sxā³ e³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²e³kxi²sxā³ Txa²wā¹sũ³na²

sa²kxai³lu² a²wi¹lhī¹na² ũ³hū²xai³kxa² a²wē³ta³ te²lxi³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² ā³wē³not3sxā³ ne³ka²ta¹ wxē²na³la².

10 Nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3su² na³la². Nxe³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yo²we¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la². Kris²tu³jah¹la²nū²khai³xa² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³hī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la².

11 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ī³ye³ūh¹te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ sxi²ha² yuh³xan¹thī³na² ā³wih¹sxā³ a²wa³ka³li³lo³kxe³su² o²la³kxai¹nhxai²na²hē³la². Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū²kxe³su² o²la³kxain¹to³hxai²na²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kâi³kxa² ā³wa²su¹jut3su² nxe³te²sxa³yu²hē³la².

12 Hxi²kan¹te²sxa³kxan²ti³nu¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³hī¹nān¹te²tu³ ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² a²wah³yut3su² ā³wa²su¹tā³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³a² ā³wxe³ya³ha²kxai³ a²wa³li³kha³lah³lo²lon³ya³ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³hī¹nān¹te²tu³ hāi¹sxā³ yxau³sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la². Wah³nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² sa²yo²wet1si¹hain¹ju³ta³nū³su² wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Jā¹nxe³sxā³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²ai²na² ko³nxe³ti³ kâi³ju³ta² ā³wa²su¹te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ī³wi¹ti³hit1sa²tē³ain¹na³la².

15 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² te²yā¹nxe³kxe³hū³jau³xa² e³kxi²nūn³ta¹hxai²hē¹la². A²wi¹lhī¹nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

16 — Kxā³nāu³a¹ wi¹kâi³ū¹hai¹na¹ju³ta³nū³a²ī³ye³yo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³nū³a² nxe³te³nah¹lxi¹, Sū³nu²na¹xai²na² nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tū¹ka³txai²na² a²ne³nxē³nai²na² ī³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² ā³wih¹tu¹wi¹. A²e¹nāu³ai²na² Txa²wān³txa² tah²yau³nū³a² ũ³wha²li¹la³kxi²na¹tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Ā³ta³lo³hē¹txi³sxā³ āh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹: — Ko³nxe³ti³ kâi³ain¹jut3su² ha²kxai³ sa²yo²ā³sain¹jut3su² ha²kxai³ ne³wā²na³a¹tu¹wi¹ Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Jā¹nxe³jut3su² ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² a²yo³ha² ā²la² ũ³yho³hi²kj³sa²kxai³ āh¹lxi³sxā³ ũ³yho³hi²xi²ju³ta³nū³a² yū³te²sxa³yu²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² ā³tj³kxi²kj³jau³su²

19 Nxe³ha²kxai³lu¹ txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai¹tā² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³nū¹nhē³lha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³kj³tā³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³hī¹nān¹te²tu³ hxi²kan¹txi³ Sū³na² e³kxi²to³kj³tā³la².

20 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ī³ye³ū¹nhē³tū³ka³txa² a²si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxi³ thī¹nai²na² wi¹khaix1thī³na² ā³wih¹to³te²ju²hē³la². Wā²la² ũ³tī¹kxi²ka³lo³a² ā³ha³nāut1sxā³ ā³wih¹to³te²ju²hē³la², Sū³na² ī³ye³kxi²te³lha³ka³. Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ txa²wā¹kj³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³ Sū³na² ī³ye³kxi²to³kj³tā³la². Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³tēn³ti³ yxau²sa²tē³jah¹lo²su² na³la². Tīh³na² wi¹tīh³na²

Sũ³na² ã³tĩ³kĩ³tĩh³na² yã¹nxe³te²la¹wa². Nxe³te²la³ha²kxai³ ĩ²li³tãu³a¹ Sũ³nai²li² hxi²kan¹txi³ ĩ³ye³kxi²to³kĩ³tã³la².

21 Wã³nxĩn¹ta² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹nhẽ³jah¹lan²tu³ hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wa².

22 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ ã³tĩ³a³sah¹lxi³wxa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³a² au³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³ ĩ²nyha¹ya³sah¹lxi³wxa². Nũ³kxũn³sxã³ yxo²ĩ²a³sah¹lxi³wxa². Au³txi³ a³la³kxi²nha²kĩ³jau³xa² kq³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³wa²sut¹sxã³ yxau³a³sah¹lxi³wxa². ĩ³yau³xa² tẽ³sxã³ wxa²ho³kxi²nha²kĩ³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹nũ²ai²na² whãĩ²na¹ wi¹lhan³kxi²nha²kĩ³te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹kĩ³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhau³ko³tẽ³tu¹wa².

23 Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² kãĩ³ũ¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² au³ũ¹nhẽ³tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai³tã² ya²la³tu³ kãĩ³ũ¹nhẽ³tu¹wa². Yxo²ĩ²kĩ³jau³xai²la¹wa². A²nxe³sxã³ nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ wah³nxe³a³sah¹lxi³wxa².

24 Te²yã¹nxe³sxã³ wi¹kãĩ³ũ¹nyhu¹a³sah¹lxi³wxa². A³lxi²waun¹nyhu¹a³sah¹lxi³wxa². Ju¹tai²na² ã²la² kãĩ²non³sxã³ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹a³sah¹lxi³wxa².

25 ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹te³lhxã³ ã³yã³nũ²kxi²yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yah¹lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² wxa²ha³tih³nãu³a² ju¹tai²li² ã³na¹ain¹tai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³a³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² a³ka³nxĩ²sxã³ wã³li²ju³ta² yxau³son³na³la². Wã³li²kxai²nãn²tu³ kq³nxe³ti³ kãĩ³tã³na² wi¹lhin¹sxã³ kãĩ³tã³na² nxe³kĩ³ju³ta² a³ya³txi²nẽ³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nyhu¹ah³lxi³hxain¹kxai³ jã¹nxe² ã²la² kãĩ²non³sxã³ kãĩ³nyhu¹a³sah¹lxi³hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹:

— Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² ĩ²a¹xã¹. Nxe³na¹ta¹ sa²yxo²wet¹sa²nxa³nha¹. Kq³nxe³ti³ kãĩ³hxai²na¹kxai³ jã¹nxa¹tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ kq³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la².

27 Nxe³yãn¹ta¹ wxã³ju³ta²nũ³a² yuh³lxi³si¹nhẽ³tu¹wa². Kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nhẽ³ju³ta³nũ³a² so¹lxi³ yũ³nẽ³tu¹wa². Nxe³sãn²ka³tu³ ha³nxe² ĩ³tho³xa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a²kq¹kq¹nũ³ka³txa² i³hxan³si¹hain¹ju³ta³nũ³a² we³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³hxan³yain¹tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²sa³. Te²yã¹nxe³ju³ta² kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nhẽ³kxai²nãn²tu³ te²yã¹nxe² ĩ³lhxan³nẽ³lha³ta²wa².

28 Nxe³hxai²na²hẽ³la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²ã³te²u¹tai²na² kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hxai²na²hẽ³la². Kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nũ²la² wxãĩ³ti²ye²kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ha¹li¹ tã³na² ha¹li¹ ka³na³ki¹ tã³na² te²yã¹nxe² kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nyhah¹lxi³kxai²nãn²tu³ ĩ³ya²lut¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yĩ¹li²yah³lxi³hxai²na²hẽ³la².

29 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² ti³ka³la³kxi³hũ³nxe² sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³ ã²la² kãĩ²non³sxã³ wxãĩx³ti³yut³sa²hĩ³nx²na³la².

— Kris²tu³jah¹lai²na² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxã³ ya³lu²kxi²ju³tai³tã² kwa²hãĩ¹nx²na³na¹. Hai³txi³ txa²wã¹ẽ¹nai²na² sa²wa³su³tũ¹nhẽ³lxa³lho³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ ã²la² kãĩ²non³sxã³ wxãĩx³ti³nha²hĩ³nx²na³la². A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²nẽ³jah¹lai²na² kq³nxe³ti³hit¹sxã³ ĩ³yĩ¹li²kxai²nãn²tu³ ã³wxãĩx³ti³yut³su² ã²la² kãĩ²no³nhĩ³nx²na³la².

30 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² so¹lxi³ ha³lo²a² kq³nxe³ju³ta³lo³kxe³su² ĩ³wa³lxi³nha²sxã³ ũ³yho³hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yã¹nxe³jau³xa²sa¹:

— Txa²wã¹sũ³nu²na¹xai²na² so¹lxi³ a²nũ²a²nãu³xa² kã³ain¹kxa² wi¹ta³nxa² ko³nxe³ta³nxa² a³ya³ti³jah¹lo²sa¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² a³la³kxi²ki³jah¹lai²la¹wa².

31 Jã¹nxe³jut³su² ko³nxe³ti³ kã³ki³kxe³nũ³su² Txa²wã¹sũ³na² ka³tẽ³jah¹la² hxi²ka² wa³ka³ton³nẽ³kxai²nãn²tu³ o²khaix¹nxe³nẽ³ju³tai²la¹wa².

32 Nxa²ha¹te¹ kxã³nxa² he¹yah³lxin¹ju³tai³tã² sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nai³tã² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³te²nãu³xa² kãin² khãuh³lxa³ti³nx²tain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx²tain¹kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³na¹yah³lxi³ta¹hxn³nhẽ¹la².

33 Wxa²ha³tih³ i³nxa² ko³nxe³te²lo³nx²tai¹nha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xai²na² yen³nãu³a¹ ko³nxe³ti³ kã³ũ¹nx²tai¹nha²kxai³ nxe³nx²tain¹tai¹ti²tu³wa². Āh¹ wxa²ha³tih³ i³nxai²na² khãuh³nxe³nxain¹ju³ta³ so¹nũ¹nx²tain¹sxã³ kwa² wa³ka³ti³lon³nxe³nx²tain¹ta¹hẽ¹la², Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³la².

34 Sxi²ha² kan²thi³na² wxa²nũ³ka³txa² ũ³t̃¹kxi²nx²tain¹kxai²nãn²tu³ i³sxã³ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nain¹yah¹lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Wxa²yen³kxi³khai³xa² nũ³kxũ³sxã³ so¹kxi¹nx²tain¹kan²ti³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² hãu²non³sxã³ yxau²sa²tẽ³yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ yen³kxa² ã²la² wi¹kxa² yũ³sa³tũ¹xã¹, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²su¹. Hai³txi³ kho³nhxan³nxa³lho³na¹. Nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la².

35 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ nxũ²kwai³lxũ¹txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Kxã¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³yho³hi¹nx²ti³tu¹wa².

36 Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wahx³nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju³ta² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yen³kxi³nũ³a² au³ũ¹nx²ti³jau³xai³tã² ũ³hũ¹nx²ti³tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na²sa³.

37 Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:
— Jũ¹nxe² yan¹nãu³a¹ jah¹la² wxã³ju³ta²nũ³a² au³ũ¹nx²ta¹jah¹la² ya²la³tu³ wxã³tu¹wi¹. Hai³txi³ kxã³su² nxa³lho³li¹.

38 Nxe³yãn¹ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² yxo²i²sain¹tu¹wi¹. Yxo²i²sai¹nha²kxai³ ka³tẽ³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te²a² sa²yxo²ã³sain¹sxã³ ã³wa³li²kxai²nãn²tu³ i³ka³li³kxi²sah¹lxan³tho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹xai²na² te²yã¹nxe³ki³sxa³wa². Hai³txi³ txa²wã¹si³yon³nãu³a² i²sxã³ sa²si³wa²nha²ki³sxa³lho³la². Yxãn¹ta¹ sa²si³wa²nha²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² khon³hxn³kxi²nẽ³lha³ta²wa². Yxãn¹ta¹ hai³txi³ nxe³ki³sxa³wa². Yxo²i²ki³tã³la². Nxe³ki³sa²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kot³sxã³ yxau³ya³nhẽ³na³la².

11

Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ki³jau³su²

1 Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ki³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² wah³nxe³ki³kxe³khai³nũ³a² ya²la³tu³ wxã³tu¹wa². Nxe³sxã³ yen³kxi³khai³xa² i²ki³sxa³kxan²ti³:

— Yen³kxi³khai³xai²li² ya²la³tu³tã³na¹. Nxe³hĩ³ki³tã³la².

2 Txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ i²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²wi¹lhĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² hã¹sxã³ i³ye³ka³tu³ txa²wã¹ha³lo²ai²na² i³yũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxe³su² Txa²wã¹sũ³na²

yxō²i²kī³sa²kxai³ ā³ne³wxe³kī³tā³la². Nxe³sxā³ yen³kxa² i²kī³kxa² he³la³kxa² tē³sxā³ yu³tā³xa² we¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ a²wān³txa² i³ye³hī¹na¹ i³yū¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta¹li² yxō²i²kī³tā³la².

4 Nxa²ha¹te¹ A³be²lah³lu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxō²i²ha²kxai³ yen³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³i²ah³lu¹ta¹na² yen³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² yxō²i²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹:

— A³be²lah³lai²na² yen³kxa² ā²la² wi¹na³na¹. Yxō²i²sai¹nha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa¹xā¹. Yen³kxa² ū³hū¹sa³kxa² wi¹lī³li²na¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut³su² A³be²lah³lu¹ta¹na² kxān³su² ya³lu²kxan²ti³ nxe³hī¹nān¹te²tū³ i³tih³nxe³nē³na³la².

5 Nxa²ha¹te¹ E³no²kah³lu¹ta¹na² hin¹hī¹nū¹ta¹na²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² yxō²i²ta¹hxai²hē¹la². Yxō²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lu²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ Sū³na² hxi²kai²na² ā³sa²so¹nū²la² Sū³nai²na² ha³lo²ai²nān²tū³ oh³xai²nān¹ko³xai²nān²tū³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la², ya³lu²nxa³kxan²ti³na². Sū³nai²li² yxō²i²sxā³ i³wi¹lxon³kxi²ha²kxai³ ā³sa²so¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹li¹:

— E³no²kah³lu¹ta¹na² ā³sa²so²nxa³ta³lxā¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³wi¹lxo³kxi²sa²tē³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³kxai³la¹ yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ā³te³nain¹kxan²ti³ hai³txi³ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

6 Jā¹nxe³jut³su² yxō²i²kī³sxa³kxai²nān²tū³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²hī³kī³sxa³wa². Nxe³sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² ā³tī³a¹tū¹xā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tū³:

— Txa²wā¹sū³na² ya²la³tū³ ka³ten³su² yxau²na³na¹. Txa²wā¹sū³nai²li² ā³te³na¹kxai²nān²tū³ wi¹lī²sa²sxā³ ain³kxi²sa³tū¹xā¹. Nxe³kī³jau³su² yxō²i²kī³kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²hī³kī³tā³la².

7 Nxa²ha¹te¹ No³e²ah³lu¹ta¹na² te²yā¹nxe³nūn³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wān³txa² an³txi³jau³su² ha³lo²a² ko³ton³kxi³nū³su² jau³jau¹xai²na² au³ta¹hxai²hē¹la². Ko³ton³kxi³ju³ta² i²xa³ta³lxā¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxō²i²sxā³ sa²yxō²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yxō²we¹tū²la² na³vi²o²tē³na² ar²ka³tē³na² a²sxe³xa³ka³lxā² whāi²na¹ a²wē³ha³lxā² whāi²na¹ ā³wih¹sxā³ yxau³ka³lo³nū³a² txon³ ā³si³wxe³yah³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ kāin² wē³hā¹ha²kxai³ i³yau³xa² kāin² hū³tha²kxai³ nxe² ā³si³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³kxan²ta² No³e²ah³la² wē³ha³li³yu³ta² so¹li³ i³yau³xa² ka³ten³ta² hāu¹ya²xai³lhxā³ yxau³ah³li³ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² a²yxō²ha³kxa¹ ya³lun¹txa²hxan³kxan²ti³nū¹ No³e²ah³la² wē³ha³li³yu³ta² so¹li³ ka³ten³ti³ yxau³ah³li³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa³ jau¹xa²kxai³lu² No³e²ah³lu¹ta¹na² yxō²i²ha²kxai³ nū³ka³txi³ ā³xa² yxō²i²ai¹nxa³te²a² nxe³ye²ha²kxai³ nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxō²i²ha²kxai³ sa²yxō²we¹ta¹hxai²hē¹la².

— Ha³lo²a² tah²ko³nū³a² ū³hū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. A³li³sxā³ ā³nxain¹tāu³a² ū³hū¹nxa²ha¹jen³nū³a² wain³txi³ au³ū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²jau³su² ha²kxai³ A³bra³āu²ah³lu¹ta¹na² yxō²i²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ ha³lo²a² tah²ko³nū³a² ai³tī³na² i²xa³kxan²ti³ a²si³yah³la²nāu³xu¹ta¹na² a²ha³lo²khai³xu¹ta¹na² ā³sxā³ ai³ta¹hxai²hē¹la².

9 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxō²i²sa²tē³ha²kxai³ ha³lo²a² tah²ko³xa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹jen³nū³ai³tā² kwa²hāi¹nxe² yxau² ā³la³kxi²sa²the³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²wē³sa² I³sa²kah³lu¹ta¹la³ha²kxai³ a²sa³wi³sa² Ja³ko²ah³lu¹ta¹la³ha²kxai³ hā³lo²a² ko¹xai²na² sxi²ha² ka³yxuh³xa²

wã²la² we¹thĩ³na² kwa²hãĩ¹nxe² yxau² ã³la³kxi²sa²the³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau¹xu¹tain²txi³ ain³kxi²sxã³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Jã¹nxe³jut3su² A³bra³ãu²ah³lo²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²je³na² ta²hĩ³na² wah³nxe²sa²thet3xai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³nai²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² thĩ³nũ³ai²na² ĩ³hau³kot3sãn²nũ²la² txon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² txah³lxa³kxa³txa² a²si³yxau³tãu³a² au³tũ³whxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³kho³te²sxa³yu²hẽ³la². Jã¹nxe²na³la². Nxe³thĩ³nthĩ¹nai²li² A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² wah³nxa³kxi²xai³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Sa²ra³ka³lxu¹taĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ a³ka³lxon¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² wãĩ²lxa² we²nxi²ki³lxo³nxe³yah³hĩ¹na¹ wẽh³ni²ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³la² wẽ³sa² wẽh³ni³ya³ta¹hxai²hẽ¹la², wẽh³ni³kxi³je³na² wa³to²hi²kxan²ti³na².

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³ye³kxi²sa²jau³xai³tã² kãĩ³ũ¹sa³tũ¹xã¹. Yxo²i²a¹xã¹. Ta¹ka³lxu¹taĩ²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² yah³lon¹khai¹nxe³sxã³ hin¹kxan²ti³ jah¹la²kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³na³kxan²ti³nu¹ ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³sĩ³na² i³la³ka² wẽ³ha³lxa² ka³lxa¹kxe³jã¹nxe² a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ ka³wã³lxa² kxun²nãu³a² ka³yã³la³nũ³a² ki³ka³lxa¹ti³te²jai¹tu³wa². Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Jã¹nxe³jut3su² tũ¹ka³txi³nãu³xai²na² a²yxou²ha³kxa¹ yah³lon¹sxã³ a³ka³lxon¹sxã³ nxain¹nũ²la² ya³lu²te³lhxã³ tãu³a² ã²la² kan²txi³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yen³kxi³nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² au³ũ¹hain¹kxai³tã² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hãĩ¹sxã³ u²ten³sa²tã³kxi³hũ³nxe² a²yen³kxa² u²lan¹te²hũ³nxe² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ³la².

— Yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ko³xai²na² hai³txi³ txa²ha³lo²khai³sxa³wi¹. Hãĩ¹sxã³ ai³la¹ko³xai²la¹wi¹. Ten³sai¹nhxai²nxa³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³sxã³ jau³jau¹xai²na² nxe²e³kxain¹tũ³ka³txa² e³la¹ ha³lo²a² tah²ko³xa² yxau²khai³ain¹ko³nũ³a² ã³ten³ye¹nx2tain¹na³la².

15 Hai³txi³ ta³ko¹xai²na² yxau³ai¹nhxai²ko³xai³tã² a³li³ain¹ko³xai³tã³ ã³wã³li²sxã³ yxau³xain¹te³lhxã³ te³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Te³nain¹ke³la³te²kxai³ ã³wã³lai¹nhĩ³nx2na³la². Nxe³yãĩ¹ta¹ te³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

16 Nxe³yãĩ¹ta¹ ha³lo²a² yxau³khai³xain¹ko³nũ³a² ã²la² wi¹ko³nũ³a² ã³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³xan¹ko³xa² ã³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³xan¹ko³xa² ã³te³nai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² ãu²li²te²sai¹nxa³wa².

— Txa²wã¹sũ³nu²su² nhi¹lxi¹. Nxe³si¹hain¹kxan²ti³ ãu²li²te²sai¹nxa³wa². Nxe³kxa²yãĩ¹ti³tu³ti¹ sxi²ha² oh³xan¹thĩ³na² ãu¹la³kxi²nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² A³bra³ãu²ah³lu¹taĩ²na² yxo²i²kxe³ju³ta² a³ya³txi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

A³bra³ãu²ah³la² wẽ³sa² a³lxi²ju³ta² ã³sen³sai¹sxã³ a³lxi²sain¹te²la¹ku¹. Nxa¹nha¹. Nxe³sxã³ a²wẽ³sa³khai³xa² I³sa²kah³la² sa²kxai³lu² tẽ³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹xi²si¹jau³su² ĩ³ya²lu¹te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ĩ²kxi²nũ²la² hãĩ¹nxã¹si¹jau³su¹ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kãĩn² a²ne³tah²nãu³lon³kxe³nũ³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²yxou²a² au³ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa²kah³lu¹taĩ²li² a²ki³lha³lxan²tu³ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ wẽh³ni²sxã³ wet1ja¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi²xi²kxan²ti³ wẽ³sa² nũ¹ta² ki³lha³lxa²khai³xa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹te³lhxã³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Kxã³n^hxĩ¹nai²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³la² a²ne³n^hxẽ³na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³lã³. Wxa²ki³lha³lxa² ĩ³sa²kah³la² so¹lxi³ we¹tin¹jah¹la² ka³lxa¹tũ³ka³txi³su² txon¹tu¹wi¹. Kãin² a²ne³tah²nãu³lot3tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hxi²kai²na² sa²kxai³lu² txa²wẽ³sa² ya³lu²kxi²sa²kxan²ti³ ka³tẽn³ta³ ĩ³sa²yxau³xi²sxã³ ka³tẽn³yah³lo²nũ³a² ũ³hũ¹xi²sa³tũ¹xã¹. A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ti¹ a²nũ²a² ya³lu²te²nãu³xai²na² ĩ³sa²kah³lo²kxai³lu² ka³tẽn³ta³ ĩ³sa²yxau³xi²kxe³hũ³nxe² A³bra³ãu²ah³lo²kxai³lu² ka³tẽn³ta³ so¹kxi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ ĩ³sa²kah³lo²kxai³lu² yxo²i²ha²kxai³ a²wẽ³ha³lxi³khai³xa² ha¹lin¹te²kxai³lu² tẽ³sxã³ yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹ju³ta³nũ³a² au³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Wẽ³ha³lxa² a²i³lxa² Ja³ko²ah³lo²su² ha²kxai³ E³sa³u²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ te¹yã¹nxe³sxã³ Ja³ko²ah³lu¹tai²na² yxo²i²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² yah³lon¹sxã³ ya³lu²te³lhã³ tãu³u¹tai²na¹ Jo³se²ah³lu¹tai²na² wẽ³ha³lxa² a²ne³tah²nãu³lot3te³lhã³ ĩ³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²na² tẽ³lxi²sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² wi¹lxon³kxi²nũh¹ju³ta³nũ³a² au³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Ja³ko²ah³la²kxai³lu² tãu²nxa² ũ³haik1ka³txa² ũ³hĩ¹nha²sxã³ yxau³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lu¹tai²na² yxo²i²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ yah³lon¹sãn²nũ²la² ya³lu²ju³ta² yau³son³tãu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² ĩ³kaix1sxã³ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³kxi²sxã³ au³ain¹te³nah¹lxi¹, ĩ³sa³e² a²nũ³ka³txa² E³ji²ta²ko³xa² a³li³sxã³ ih³hain¹ju³ta³nũ³a² au³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Au³ũ¹hain¹ka³tu³ti¹:

— Txa²li² ya³lu²na¹ju³ta² yau³son³na³li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ya³lu²na¹kxan²ti³ ta²ko¹xai²na² E³ji²ta²ko³xai²na² a³li³hxn³yah³lxin¹tãu³a¹ txa²su³a² ya³lu²na¹ta³su³a² ã³tẽ³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wĩ³na² a²hã³ka³na² khai³su² ye³te²kxai³lu² a²wẽ³sa² Moi³se²ah³lo²kxai³lu² kwẽn¹ta² a³li³lah¹jah¹la² so¹sxã³ hãĩ³a² sa²no¹wxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ya³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ĩ³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tã³tĩ¹tãu³a² hãĩ³a² sa²no¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

— Wẽ³sai²na² wi¹khaix1te²la¹xã¹. Ha³lo²a² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³su² ĩ³ye³kxi²sain¹jau³xai³tã²: “Wxa²wẽ³ha³lxa² in³txi³su² kxai²nãn²tu³ su²lhã³jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³jau³xai³tã² yuh³lxi³ya³sa²nxa³nha¹. Sa²yxo²ã³ya³ha¹tũ¹xã¹. Ya³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ya³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ kxã³nãu³a¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² in³txi³lon³tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Fa³ra³o²ah³la² a²ka³ne³lxi²na² wẽ³sa²ki³lot3sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹. ã³na¹a¹tũ¹xã¹.

25 ĩ³sa³e² nũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ kãin² khãuh³lxa³txi³nyhain¹kxan²ti³ te²yã¹nxe² khãuh³lxa³txi³nhain¹kxa² yã¹nxe² nxe³ju³ta² ten³sa³nha¹. “Ko³nxe³ti³ kãĩ³a¹kxe³su² ĩ³wi¹lxo³kxi²na¹tũ¹xã¹.” Nxe³na¹jau³su² ten³sa²nxa³nha¹.

26 Nxe³sxã³ E³ji²ta²ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²yen³kxa² ũh³wxe³ain¹kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹sain¹kxan²ti³ ten³sa²nxa³nha¹. Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³la² o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha¹. Nxe²

o²la³kxi²na¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³txi³sain¹ta³nxa² ko³te³kxi²sain¹ta³nxa²
 nxe³sain¹ju³ta³nū³a² ā²la² wai³nhī³nx2na³na¹. Kxān¹ton³tāu³a¹ a²yo³yhu³ta²
 wain³txi³ ū³hū¹sa³tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hi²sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³
 ten³sa³nha¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ E³ji²ta²ko³xa² a³li³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² yxo²i²ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² a³li³ta¹hxai²hē¹la².
 E³ji²tan¹ko³xa² a²wa³kxēn³yah¹lu¹ta²li² kāin² i³an³ta³kxi²kxan²ti³ hai³txi³
 i³yuh³lxi³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ i²kī³sxa³jah¹lai²li²
 i²kxi³te²hū³nxe² ya³lo³txi²sxā³ yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxe³tāu³a² yxo²i²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 sa²yxo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yxo²we¹te³an¹jau³kxai³lu²:

— Ka³yxuh³xa² wi¹te²a² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ sxi²ha² a²yxo²a²
 a²yxo²hēt3si²ka³txa² ū³to¹la³kxi¹nha²kxai³ sxih²yxo²a² a²yxo²ka³kxi²ka³txa²
 ū³to¹la³kxi¹nha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ kāi³jah³lxi³hē¹li¹.
 Sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹li¹. Sa²yxo²wet1sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³
 yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ sa²yxo²wet1sah¹lxan³kxai²nān²tu³ wxa²wē³sa²
 in³txa² wē³sa² hxi²kan¹te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ya²lu¹ta¹nha³ta²wi¹.
 Yxān¹ta¹ a²ti³ha²yau³xai²li² sxi²ha² ū³h³yxo²hē¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³
 i³ya²lu¹tain¹ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kxā³nxa³kxai³
 txa¹hxai²hē¹ nxe³jau³kxai³lu² yxo²i²ha²kxai³ wain³sxā³ kāi³ta¹hxai²hē¹la².

29 A²lan²nū³tāu³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³
 Moi³se²ah³lu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹
 i³ye³na² kah³je³na² i³yxo²ha³ti³sa¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². i³ye³na²
 tīh³na² i³nxū²kwai³hai¹tīh³na² i³nxū²kwai³tet2tīh³nu³su² ha²kxai³
 i³yxo²ha³ti³sa¹yah³lxi³ta¹hxai³hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ji²ta²ko³xan¹tū³ka²txa²
 i³hi²txi²nyhain¹sxā³ a²ē¹nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nū³ka³txai²na² i³ye³na² i³nxū²kwai³hai¹tīh³na² yxo²ha³ti³lhi³ain¹na³na¹.
 Te²a² yā¹nxū³na¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² kxan²ti³ ā³nxai³te²i³ i³ye³na²kxai³lu¹
 i³wa³nū³kxi²xi²nha²te³nah¹lxi¹ ān³si³hē¹tū³ka³txa² i³lo³nxe² i³ya²lun¹ta²
 hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ kwē³kon³ ka³lxa¹tāu³ān²tu³ Je³ri³ko²thī³na² ko³nxe³ti³
 kāi³yah³lxi³thī³na² i³ki³hain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ki³hain³kxi²sxā³ ye³ha¹li¹
 ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² i³ki³hain³kxi²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ nxe² kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³te²kxa³kxa¹ sxi²je³nai²na² ki³tā¹kxi²nha²thī³na² kī³kxan²ti³ wā²nxūh¹lxi³sxā³
 ā³yxun¹na³ah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe² ā³yxun¹na³ah³lxi³nū²la² Je³ri³ko²thī³na² yxau²xai³tū³ka³txai²na²
 ā³ya²lu¹ta³lxi²hxa³jah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ Ra³a²ba³ka³lxa²
 so¹lxi³ hin¹ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² yān³txai²na¹ ko³nxe³thin¹sxā³
 o²la³kxi²ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ ta¹ka³lxa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ha²kxai³ I³sa³e² nū³ka³txa²
 a²in³txai²na² sa²no¹wxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² hin¹ye²ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ yxo²i²tū³ka³txu¹ta²na² ka³lxa¹txi³lon³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³yān¹ta¹ a²yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹nx2ta¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Ha³lo²a²
 a³lu²xa³wa². Ji³ti³āu²ah³lu¹ta²na² Ba³ra²kah³lu¹ta²na² Sā³sāu²ah³lu¹ta²na²
 Je²tah³lu¹ta²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²na² Sa³mu³e²lah³lu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² nxe³yah³lxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²i²yah³lxi³te²nāu³xa² ka³lxa²on³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³sxã³ yxo²i²ai¹nha²kxai³ a²kō¹kō¹nũ³kā³txa² nũ³kxũn³khai¹nxe³tũ³kā³txi³su² nxain¹kxan²ti³ wa³kā³ton³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Wain³ju³ta²

kāi³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sũ³nai²na² kāi³ũh¹ju³ta³nũ³a² au³ũ¹hain¹jau³xai³tā² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³yxuh³xa² ha³nxe³lxi³te²a² le³āu²su¹

nxe³hxai²na²hẽ³la². A²nxe³te²a² a²yo²a² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² kwa² ũh³yo²tũ¹ha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kan¹ti³ i³so¹jĩ²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

34 Ha³nxe²a² i³tho³xa² ũ³he³nha³kain¹kxan²ti³ hai³txi³ ā³nĩ³xa³ha²kxai³ wān²nxa³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ā³xa² yxo²i²te²na²

a²kō¹kō¹nũ³kā³txa² hi³ki²a³la² ha³nxe³lxi³kā³txa² tẽ³sxã³ wxã³kxan²ti³ ka³ten³ti³ i³h³sau³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu²

hxi²tha²on³khai¹nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ i³nũ³kxũn³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² a²kō¹kō¹nũ³kā³txa²

he¹kxi²te³lhxã³ wxã³kxai²nān²tu³ nũ³kxũn³txi³ sa²hxi²ka¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wa³nũt3tũ³kā³txa² wxã³sxã³ wa³kā³ti³lo³te³lhxã³ wxã³kxan²ti³

i³h³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 35 Te²yā¹nxe³jut3su² tu¹txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a²wẽ³ha³lxa²

ya³lu²kxi²tai³tā² ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². Yxān¹ta¹ ā³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ā³na¹si¹jau³su²

i³khāuh³lxa³tain¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². – Txa²wā¹sũ³na² ā³na¹yah²lxan³kxai²nān²tu³ wā²nhxa³txa²lxa¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xai²na² ā²la² ain³kxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³na² yxo²i²ain¹kxe³su² ā³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

– Oh³nāu³nũ¹kā³na¹ kxã³nāu³a¹ ka³te³na² wi¹yxau³na¹ju³ta³nũ³a² wah³nxa¹tũ¹xã¹. A²ẽ¹nān¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

36 A²nũ²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² kō³te³kxi²nũ¹hai¹nha²kxai³ ā³xai²na² po¹na² wā²la² tẽ³sxã³ u³kxi²tũ³na² wet1sān²nũ²la² khāuh³lxa³txi³sxã³

i³ta³lo³wai¹tũ¹hai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ā³xai²na² sa²txai³kxi²sān²nũ²la² sxi²ha² kan²thĩ³na² so¹sxã³ ũ³whi¹hi² nxe³sxã³ ũ³tũ¹kxain¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

37 A²nũ²a² ā³sa²nũn³te²na² sa²kxai³lu² yxo²i²ai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ ā³nan³sxã³ ā³ya²lut1txa³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² se³ho²ta²ka³lo³a²

tẽ³sxã³ ũ³ha³la³jo³li² ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³sain³si¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Sũ³na² wān³txa²

sa²yo²ā³si¹hain¹jau³sa³. Ā³xai²na² sa²kxai³lu² hi³ki²a³la² tẽ³sxã³ ũ³ja³lu³kxi²sxã³ ũ³ya³lu¹txa³lxi³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu²

wā²la²ka³lo³la³ yũ²ai¹nxa³ha²kxai³ o³ve²a² wā²la² tẽ³i² ka³bri²ta² wā²la² tẽ³i² nxain¹sxã³ ũ³whi²kxi²nha²ka³lo³a² we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³xai²na²

sa²kxai³lu² he³ja³lu²jut3su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Āh¹ ā³xai²na² sa²kxai³lu² kāin² i³khāuh³lxa³txai¹nha²kxai³ āh¹ ā³xai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³thin¹sxã³

kāi³ũ¹hai¹nha²kxai³ nxe²xai³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². 38 Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yũ²nxa³ko³xai²na² ā³nxai³sxã³ ho³hai¹nha²kxai³

ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wā³la³ka³tẽ¹na² yxau³ai¹nha²kxai³ kxĩh³nxẽ¹na² yxau³ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wi¹lhin¹tũ³kā³txi³su² ha²kxai³

hxi²kan¹ti³ yuh³xai²nān¹te²a² hxi²ki³kxai³lu² ā³te³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². 39 Jā¹nxe³jut3su² tũ³kā³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sũ³na²

yo²i²ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² wi¹lhin¹sxã³ a³ya³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹kxan²ti³ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³ju³ta³nũ³a²

au³hxai²kxai³tā² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². 40 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a²nũ³su² ā²la²

wi¹ju³ta³nũ³su² ā²la² āu¹la³kxi²nũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ tũ¹kā³txai³ta³lxi³ txa²wa¹kxi³na¹xain²txi³ a²wi¹lhin¹si¹ki³jau³su² ta³lu³ti²nũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

12

Sũ³nu²khai³su² Txa²wã¹wĩ³nu²su¹jau³su²

1 Jã¹nxe³jut3su² txa²wã¹kĩ³nãu¹xai²na²sa¹. Tũ¹kã³txai²na²
yxo²i²ain¹tũ³kã³txai³tã² i²nẽ³lain¹na³la². Nxe³nẽ³lai¹nha²kxai³
ĩ³wã³txa³kxi²nha¹kĩ³jau³xai²na² whã²na¹ ã³na¹a³sah¹lxi³wxa². Ko³nxe³ti³
kã³kĩ³ju³ta³tã² ã³na¹a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxã³ sa³nxe³la³kxi³nãu³xa²
kwa² ã³nih³yah³lxi³te²ju²hẽ³la². Kwa² ã³nih³yah³lxi³kxi²nã²tu³ ã³ni³ha²
ĩ³ne³ka³ta³yah³lxi³te²ju²hẽ³la². Tĩh³na² ne³ki³san¹tĩh³na² so¹lxi³ u²kxan²ti³
ten³sa²tã³yah³lxi³te²ju²hẽ³la². A²wã³tãu³a² nxe³ta³nxa² a²wi¹nẽ³tãu³a²
nxe³ta³nxa² ten³sa²tã³yah³lxi³te²sxa³yu²hẽ³la². Te²yã¹nxe³te²hũ³kĩ³tã³la².
Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²te²kĩ³nãu¹xa² wain³tĩh³na² so¹lxi³ ya³nã³ta³ki²la²sxã³
ã³nxi³a³sah¹lxi³wxa². Ko³nxe³tĩh³na² ten³sa²tã³a³sah¹lxi³txa³hẽ¹la².

2 Je³su²jah³la² so¹lxi³ ten³sa²tã³sxã³ i²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxã³
Je³su²jah³lai²na² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nẽ³lhĩ¹nã¹te²tu³
jah¹lai²na² so¹lxi³ yxo²i²kĩ³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² kxã³nxi³kxi³lu²
ũ³hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta³nũ³a² yã³ta¹ yxau³so²nxa³ta³lxa¹ a³la³kxain¹kxan²ti³
hai³txi³ i³yuh³lxa³kxi²sxã³ ã³na¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³yã¹ta¹:

— Yxan¹nãu³a¹ i³ka³li³sa²ju³ta³nũ³a² yũ³sa³tũ¹xã¹. Nxe³sa³ha²kxai³ hĩ¹na²
khãuh³lxa³ti³sain¹ju³ta² hxi²waun³ta³kxi²nha²nxa³lho³na¹. Hi³sa³ka³txa²
ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sain¹kxan²ti³ Txa²sũ³na² ãu²li²sa²nxa³lho³na¹. Je³su²jah³la²
a²ẽ¹nã¹jau³kxi³lu² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nũ²la²
nxe³hi¹nã¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² a²wi¹nẽ³tãu³a²
ã³wxe²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽ³si²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Jã¹nxe³sxã³ khãuh³lxa³tain¹ju³kxi³lu² sa²wa²lho¹xi²sxã³
ain³kxi¹xi¹jxah³lxi³hẽ¹la². Ko³nxe³ti³ kã³i³tũ³kã³txa² hi²sen³kxi³lu²
Je³su²jah³la² i³an³ta³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũh¹kxan²ti³
nxũ²kwai³lxũ¹txi³ hxi²tha³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² yxo²i²
hxi²tha³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ã³na¹ah³lxi³txa³hẽ¹la².

4 Ko³nxe³ti³ kã³ju³ta² nũ³kxũn³sxã³ sa²yxo²ã³yah³lxi³ta¹hxa³nhẽ¹la².
Wxa²ti³ha²yau³xa² ha³li³kxa² hxi²an³kxi¹nx2ti³sxã³ ya³lu²kxi¹nx2ti³kxan²ti³
nũ³kxũn³sxã³ sa²yxo²ã³yah³lxi³ta¹hxa³nhẽ¹la². Nxe³hi¹nã¹te²tu³
wxa²ti³ha²yau³xa² ha³li³kxa² hxi²an³kxi¹nx2ti³kxan²ti³ ya³lu²kxi¹nx2ti³xa³ta³lxa¹
ko³nxe³ti³ kã³i³kxe³su² nũ³kxũn³sxã³ sa²yxo²ã³jah¹lxi³hẽ¹la².

5 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹ta²na² ne³wãn²yah³lhin¹thai¹la²? Wĩ³nu²su²
a²ki³lha³lxa²nãu³xai²na² i³yon²ta³kxi²te³lhxã³ i³kwai²kxain¹te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²kxi³lu² i³nxũ²kwai³lxũ¹nũ¹nhẽ³jau³su²
i³ye³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³kxi³lu¹:

— Txa²ki³lha³lxã³. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i³wai²kxi¹nxa²kxi²nã²tu³
wix1nha²sxã³ ain³sẽ¹li¹. i³kwai²kxi²sxã³ i³tih³nxe¹nxa²kxi²nã²tu³
yxo²i²in¹kxa²yxo²i² ã³na¹txa³hẽ¹li¹.

6 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³su² a³lxi²te²a²
i³wai¹tũ¹sa²tẽ³na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³: “Jah¹lai²na² txa²ki³lha³lhxu²
ti³hi¹ta¹tũ¹xã¹.” Nxe³te²na² sa²kxi³lu² sa²wai³kxa² wxẽ³te³lhxã³
i³wai¹te²ju²hẽ³li¹.

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Wxa²wĩ³na² yã¹te³hũ³na³la². A²wĩ³nu²su² te²kxi³lu² a²ki³lha³lxa²
i³sa³wai³kũ¹te³lhxã³ i³kwai²kxi²te²ju²hẽ³la². Wĩ³na² i³kwai²kxi²kxe³nũ³a²
kã³ũh¹xa³te²a² yũ³te²sxa³yu²hẽ³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxã² i³nxai²na²
sa²kxi³lu² khãuh³lxa³txi³nx2ti³ju³ta² i³wai³kxũ¹nx2ti³ju³ta³nũ³ai²la¹wa².

— Txa²wēn³su² ti³hi¹ta¹ha²kxai³ i³kwai²kxi²na¹xã¹. Txa²wã¹sũ³nãn¹jau³su² nxe²na³la².

8 Txa²wã¹sũ³na² wē³ha³lxi³khai³xa² i³kwai²kxi²ju³ta² kãi³ũ¹hain¹te²jai¹ti²tu³wa². Wxãi² i³nxai²na² nxe³kxa² yã¹nxe² kãi³ũh¹yah³lxan³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wē³ha³lxi³khai³su² ti³hi¹txa²lxi³hĩ³nx²nxa³wa². Hãi¹sxã³ ka³yxuh³xa² wē³ha³lxi³hũ³nxe² yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

9 Txa²wã¹wĩ³nu²khai³xa² wĩn¹txi³sxã³ we¹tē³jah¹la² i³kwai²kxi²nē³kxan²ti³ sa²nēn¹kxi²sa²tē³kĩ³tã³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ã²la² kãin²khai¹nxe³jah¹la² txa²wã¹ē¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhē³jah¹la² ã²la² kãi²non³sxã³ sa²yxo²we¹kĩ³tãu³lon³kĩ³tã³la².

10 Kho³kho³txi²nē³lhĩ¹nai³tã² hxi²kan¹ton³kĩ³sxa³hĩ¹nai³tã² jũ¹nxa² ha³la³jen¹nãu³a² Txa²wã¹wĩ³nu²khai³xa² i³wai³kxi²te³lhxã³ i³kwai²kxi²sa²tē³nē³lain¹to³hxai²na²hē³la².

— Ju¹tai²na² wain³na³na¹. Nxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² sa²wai³wai³kxi²sa²tē³ũ¹nhē³lain¹te³lhxã³ i³kwai²kxain¹toh³na³la². Nxe³sxã³:

— Nxe²kãi³ũ¹hai¹na¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhi¹na¹ju³ta³la³ wã²nhũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ē¹nãn¹jau³la³ nxe²na³la².

11 I³kwai²kxi²nē³ju³ta² kãi³ũ¹nhē³tãu³la³ i³ka³li³kxi²nē³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ jũ¹nxa² yan¹nãu³a¹ ãin²ta³kxi²nē³ju³ta³la³ ne³wã²na³kĩ³sa²kxai³ wain³txi³ kãi³kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹ē¹nãu³ai²na² hãu²non³nxe³nē³lha²kxai³ nxe²na³la².

Wãn³txa² i³tih³nxe³nē³jau³su²

12 Jã¹nxe³jut³su² nxe³ha²kxai³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxo²ĩ²jah³lxi³hē¹la². I³nxũ²kwai³lxũ¹jah¹lxi³hē¹la².

13 Te²yã¹nxe³sxã³ wain³tĩh³na² so¹lxi³ ã³nxai³yah³lxin¹tĩh³nũ²nũ³a² ã³ten³jah¹lxi³hē¹la², wain³txi³ yxau²xai³yah²lxan³kxa²yan³txi³sa³.

14 Nxa²ha¹te¹ hãu²non³sxã³ yxau²xai³nyhu¹jah¹lxi³hē¹la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ ya³lo³txi²sxã³ kãi³jah³lxi³hē¹la². Nxe³kxe³su² kãi³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah²lxan³so³la².

15 Wxa²ē¹nãu³ai²na² yxo²ĩ²yah³lxin¹jau³xa² i²khai¹nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yxãn¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³nai²na² kãin² thã³ti³la² a³lxi¹nx²ti³ju³ta¹ ha³nãu³hi²ye²yah³lxi¹nha³ta²wa². Wxa²nũ³ka³txa² a²ha³tih³ i³nxa² wã²nxũh¹lxi³sxã³ kwa²to³toh³lxi³ i³an³ta³kxi¹nyhu¹yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²ē¹nãu³ai²na² wã²nxũh¹lxi³sxã³ kwa²to³toh³lxi³ i³an³ta³kxi²nyhu¹yah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ i³kãi²non³sxã³ wen¹nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²wã³tã³xai²na² yxo²ĩ²sxã³ hxi²tha²o³nha³ta²wa².

16 Te²yã¹nxe³sxã³ txu¹ha² ã³xa² wa³nĩ³lon³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³te³nxa³te²a² te²xa²yã¹xah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³sxã³ E³sa³u²ah³lu¹tai²na² te²xa²yã¹nxe² kãi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³la¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³la¹ ye³kan¹jah¹lo²su² a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². ã³ta³lo³hē¹thĩ¹nai²na² sa²kxai³lu² Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²kxai³lu¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³lu² he³ja³lu²ha²kxai³ a²yen³kxi³khai³xa² ye³kan¹te²na² a²yen³kxi³khai³xa² tē³nũ²la² Ja³ko²ah³la² hxi²ka² ũ³hũ¹nyha³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Ja³ko²ah³la² sa²kxai³lu² yain³txi³yau³xa² tē³sxã³ ũ³hũ²nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Jã¹nxe³kxan²ta² E³sa³u²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nãn¹jau³kxai³lu²:

— He³ja³lu²sa²te³nha¹. Na¹ta¹ yain³txa² yũ³sa²nxa³nha¹. Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ye³kan¹jah¹lo²na¹xai²nã¹ta² yen³kxa² a³li²sa²nxa³nha¹. Ũ³hũ¹na¹kxai²nã²tu³ yain³txa² ũ³hũ¹sain¹tũ¹xã¹. A²ẽ¹nã¹jau³kxai³ nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³nũ² a²wĩ³nu²khai³xa² yah³lon¹sxã³ ya³lu²te³lhxã³ nxe³hĩ¹nu¹ta¹na² yen³kxa² wi¹kxa² so¹kxi²ju³ta³nũ³a² E³sa³u²ah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² a²wĩ³nu²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² e³kxi²kxan²ti³nũ¹ a²wĩ³nu²su² te²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ wãn³txai²na² i³ya¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². E³sa³u²ah³la² kãin²nã³kxan²ti³ wãn³txi³la³ i³ya³txi³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nu¹ta¹na² I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²nãu³xai²na² wã³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txa² ã³tĩ³sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu²:

— Wxa²wxai³yah³li³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe² kwa³na³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² a³ka³nxi²kxai²nã²tu³ wã³lai²na² a²ne³ka³nah²nãu³a² ha³nxe²a² kãin² i³ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ kãin² ka³nxa³hi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a²nãu³xu¹ta¹na² i³yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ it3ta² waun³txa² i²ah³li³ha²kxai³,

19 wã²lhũ³ka³txa² i³yau¹je²yah³li³jau³xa² ain³kxah²li³ha²kxai³ a²nũ²a² wãn³txa² yxo²kãin²e³jah¹la² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau¹xai²na² ain¹kxain¹te³na¹ i³yuh³li³yah³li³ta¹hxai²hẽ¹la². i³yuh³li³yah³li³te³nah¹li¹:

— Hã¹nxã¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. E³kxi²sah¹li³sĩ¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³ju³ta¹na² wãn³txa² e³kxi²nyhain¹jah¹lai²na² wãn³txa² kãin² i³yon²txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³kxan²ta² i³yon²txi³nyhain¹jau³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Wã³la³ka³txai²li² ka³yxuh³xa² wã²lot3jah³lxin¹kxa² wxa²wxai³kxai²nã²tu³ wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² a²hxi²ki³kxai²li² txah³lxa³kxa² hxi²tẽ³nha²sxã³ ã³tĩ³jah¹li³hẽ¹li¹. ã³tĩ³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ ka³yxuh³xai²li² txah³lxa³kxa² ã³nan³sxã³ ã³ya²lu¹jah¹li³hẽ¹li¹, a³ka³nxi²sxã³ yxau³na¹ha²kxai³lu¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² kãin² i³yo²lha²kxai³ e³kxi²te³nah¹li¹:

— Yuh³li³khaix¹sa³nha¹. Hxi²ka³ta³ta³sxã³ yuh³li³khaix¹sa³nha¹, Txa²wã¹sũ³na² a³ka³nxi²jen³su² ha²kxai³lu¹. Moi³se²ah³lu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3su² te²yã¹nxe³ka³txa² hai³txi³ ã³tĩ³yah³lxa³lxa².

22 Nxe²nxa³ha²kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³tih³nxe³nx2ti³te³na¹ oh³xai²nã¹te²a² ha³lo²a² ã³tĩ³kxe³hũ³nxe² yxau³yah³li¹lxa². Wã³la³ka³txa² Si³ãu²ka³txa² ã³tĩ³yah³li¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³yah³lai²na² a²sxi²je³na² ã³tĩ³yah³li¹nha²kxai³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² oh³xan¹thĩ³na² nxe³thĩ³nãu³a² oh³xan¹te²nãu³xai²na² ka³lxa¹khai¹xain¹sxã³ yxau²xai³lain¹na³la². A²nxe³thĩ³nã²tu³ ã³tĩ³yah³li¹nha²kxai³ nxe³yah³li¹lxa². Nxe³te²hũ³nxe² yxau³yah³li¹lxa².

23 A²nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txa² kxã³nxai³tã² yuh³nãu³a² yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². Yxã¹ta¹ ya²lun¹txi³ha²kxai³ oh³nãu³nã¹te²a² ha³lo²a² yxau³ah³lxin¹nha²wa². Nxe³tũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² a²i³lxa² a²yxo²ha³kxa¹ ũ³wha²li¹lah³li³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² ã³tĩ³yah³li¹nha²kxai³ ka³lih³khai¹nxe³tũ³ka³txa² ã³yã³nũ²kxi²kxa² ã³tĩ³yah³li¹nha²kxai³ nxe³te²nũ³ka³txai²na² nxe³yah³li¹lxa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² yuh³xai²nã¹te²a² nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ kãĩ³yah³li³kxe³su²

a³ya³ti²sxã³ wi¹lhin¹ta³nxa² ko³nxe³thin¹ta³nxa² nxe² i³yĩ¹li²jah¹lai²na² ã³tĩ³yah³lxi¹nha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet1sãn²nũ²la² ya³lu²kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹na²hẽ³la². Nxe³tũ³kã³txa² ã³tĩ³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa².

24 Je³su²jah³lo²kxai³lu² wãn³txai²na² tah²yau³xai²na²i³ye³yxo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³xa² ã²la² i³ye³kxi²nẽ³na²hẽ³la². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ A³be²lah³lu¹ta²na² Ka³i²ah³la² hxi²ka² su²lhã³nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ti³u¹ta²kxai³lu² i³sa²wa²lho¹xi²kĩ²tãu³a¹ nxe³hi¹na¹ txa²wã¹ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nãĩ³. A³be²lah³lu¹ta²na² ya³lu²ti³u¹ta²na² i³wa³lxĩn³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³jau³su² nha²kĩ³tã³la². Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³kxai³lu² i³sa²wa²lho¹xi²kĩ²tãu³a¹ nxe³hi¹na¹ txa²wã¹ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãĩ³. Ya³lu²kxi²nũ¹sa²nhẽn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wã¹ko³nxe³ti³kãĩ³kĩ³ju³ta² ne³wã²na³kxi²nũ¹nhẽ³na²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² nha²kĩ³tã³la². A²nxe³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³lain²txi³ ã³tĩ³yah³lxi¹lxa².

25 Jã¹nxe³jut3su² wãn³txa² ne³kat1jah¹lxin¹jau³xai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na²ne³kat1jah¹lxin¹jau³xai²na² ain³kxi²sxã³sa²yxo²ã³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² I³sa³e² nũ³kã³txu¹ta²na² o³nhãn¹jau³xai³na² i³yau¹ũ³hain¹jah¹la² sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxain¹jah¹la² sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²yxo²ã³ain¹te³na¹ hxi²kan¹txi³ ã³nih³sxã³ hãĩ³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³khai³xa² o³nhãn¹jau³xa² ne³kat1sxã³ ain³kxi²kĩ³sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ sa²yxo²ã³kĩ³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ ã³nih³sxã³ hãĩ³kĩ³sxa³lho³la². Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² i³ye³kxi²nẽ³lha²kxai³ nxe³jau³xai²na² ã²la² wã³nxĩn¹jau³xai²la¹wa².

26 Jã¹nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³jau¹xu¹ta²na² ne³ka²kain¹jau³xai²na² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xu¹ta²na² kãĩn² ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lain²txi³ Txa²wã¹sũ³nain²txi³ e³kxi²toh³na³la². E³kxi²to³te³nah¹lxi¹:

— Kxã¹nhxĩ¹nu¹ta²na² e³kxi²na¹hĩ¹nu¹ta²na² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na² kãĩn² ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ e³kxi²xi²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ yuh³xan¹ko³la³ so¹lxi³ ka³ta³ta³ti³hi¹txa³lho³li¹. Yuh³xan¹ko³xai²na² whãĩ²na¹ oh³xan¹ko³xai²na² whãĩ²na¹ ha¹lin¹ko³xai²na² ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹tu¹wi¹. Nxe²e³kxi²toh³na³la².

27 Nxe³ha²kxai³lu¹ wãn³txa² e³kxi²jau³xai²na¹:

— Te²yã¹nxa¹tu¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ũ¹nhẽ³na³la². i³yau¹ũ¹nhẽ³te³nah¹lxi¹ yen³kxa² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² i³ye³sxã³ i³yũ¹te³nu¹te²a² a²yxo²ha³kxa¹ ka³ta³ta³ti³hi¹tu¹wa². Ka³ta³ta³ti³hi¹te³na¹ yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ã³na¹sa²sai¹ti³hi¹tu¹wa². A²nxe³ju³ta²na² i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³xai²la¹wa². Hã²wxãn³txa³nũ² yen³kxa² ka³ta³ta³ti³hi¹txa³te²a² so¹lxi³yxau²sa²tẽ³tu¹wa².

28 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³xa² tah²ko³nũ³a² a²wa³kxẽn³su² si¹nhẽ³jau³su² ũ³hũ¹nẽ³na³la². Nxe³ko³xai²na² hai³txi³ ka³ta³ta³ti³hi¹txa³ha²kxai³ nxe³ko³xai²la¹wa². Nxe³jut3su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxa². A³li²nha²sxã³ sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³wxa². Sũ³na² i³ka³lxih³ju³ta² so¹lxi³wet1ja³sah¹lxi³wxa².

29 Jā¹nxe³jut³su² a²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu²
 ha³nxe²hū³jah¹lai²la¹wa². Ha³nxe²a²kxai³lu² yen³kxa² ko³nxe³kxa²
 i³hxa³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxa² yen³kxa² yuh³xai²nān¹te²a²
 a²yen³kxa² Sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³na¹hxa³tu¹wa².

13

Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ki³kxe³su² i³tih³nxe³jau³su²

1 A³li²waun¹nyhu¹sa²tē³jah¹li³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³
 yxau³kxi²nyhu¹ah³li³nha²kxai³ txa²wā¹tā³yah³li¹la².

2 A²nū²a² wa³nū³ta² wxā³te²a² wi¹kāi³ūh¹txain¹yah³li³hē¹la². Wxa²yain³txa²
 wā²nhū²sxa³sxā³ āu³xah³nhīn¹ju³ta³nū³a² hau³ko³ti² nxe³nū¹nha¹jah³li³hē¹la².
 Te²yā¹nxe³ju³ta² kxā³nhxi¹nu¹ta²na² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²na²
 kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nhīn¹nu¹ta²na² oh³xan¹tū³kā³txa²
 wi¹kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la², wa³nū²3su² nxe³ye²nyhain¹kxa² ha³tā³nxān²txi³na².

3 A²nū²ai²na² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tū¹kxi²si¹hain¹kxai²nān²tu³
 ne³wā²na³yah³li³txa³hē¹la². Ū³tū¹kxi¹nx2tain¹kxa² yā¹nxe² wxa²ē¹nāu³ai²na²
 au³txi³ i³yan³ta³kxi¹tain¹yah³li³hē¹la². Khāuh³lxa³thi¹nain¹te²a² te²yā¹nxe³sxā³
 au³txi³ i³yan³ta³kxi¹tain¹yah³li³hē¹la², Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³
 yxau³kxi²nyhu¹yah³li¹nha²kxai³la².

4 In³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxi³ju³ta² wain³na³la². Ā³na¹sxā³
 ā³waix3kxi²nyhu¹ah³li³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²txu¹khai³xa²
 tā³nxa² wxa²in³txi³khai³xa² tā³nxa² so¹li³ ū³whīn¹ti²nyhu¹sxā³
 yxau²xai³jah¹li³hē¹la². A²nū²a² ā³li³jah¹la² tā³nxa² ā³li³ta¹ka³lxa²
 tā³nxa² ū³whīn¹ti²nyhu¹ah³li³nha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²a² kuh³lxa³thin¹sxā³
 wa³nī³lon³yah³li¹nha²kxai³ yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
 ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nxa²li³ha³ta²wa².

5 Yen³kxa² yxo²kwāin³tāu³lot3sa²tē³ah³li³txa³hē¹la². Hai¹nxe³sxā³ ha³lo²a²
 hi¹nho³yah³lxin¹kxa² hāu²non³sxā³ yxau²xai³jah¹li³hē¹la². A²nxe³ju³ta²li²
 i³nxū²kwāi³lxū¹nē³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 i³ye³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Hai³txi³ a³li³kxi¹nx2ti³sxā³ ā³waix3kxi²nx2ta¹ju³ta³nū³a²
 yū³ti³he¹nxē²nx3tho³li¹. Hai³txi³ sa²yxo²ā³nx2ti³sxā³ ā³na¹nx2ta¹ju³ta³nū³a²
 yū³ti³he¹nxē²nx3tho³li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Jā¹nxe³jut³su² nxe³ha²kxai³ nxū²kwāi³lxū¹sxā³ i³wa²lū³xi²ki³tu¹wa².
 Nxe³ki³te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hxi²nū¹nē³jah¹lai²la¹wi¹. Hxi²waun³txi³ki³ju³ta³la³
 yū³nē³lxa³lho³li¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ a²nū²a² i²li³te²a²
 ko³nxe³ti³ kāi³ū¹nhē³kxan²ti³ yuh³li³ki³sxa³lho³li¹.
 Nxe³hī³ki³tā³la².

7 Sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi¹xi¹jxah³li³hē¹la². A²wi¹lhī¹na²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ti³jau³xai³tā² ain³kxi¹xi¹jah³li³hē¹la².
 Wxa²hxi²kan¹txi³nāu³xai³tā² ain³kxi¹xi¹jah³li³hē¹la². Wi¹lhin¹sxā³ hin¹sxā³
 yxau³ain¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ hāu²non³sxā³ ya³lu²ain¹na²hē³la².
 Nxe³kxe³su² ain³kxi¹xi²sxā³ kan²txi³ yxo²i²ain¹kxai³ jā¹nxe³sxā³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² yxo²i²jah³li³hē¹la².

8 Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² yxo²i²ki³jah¹lai¹ta³li²na³la².
 Kxā³non³kxan²ti³ hai³txi³ ā³li³to³nxa³lho³la².

9 Wān³txa² wain³jau³xa² so¹li³ ain³kxi¹jah³li³hē¹la². Wān³txa²
 yau³xā³xai²na² tah²yau³xai²na² i²yah³lxan³jau³nū³ai²na² i²li³jau³xai²na²

ĩ³tih³nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ sa²yo²we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Wain³jau³xa²so¹lxi³ sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² kãin² thã³ti³la² a³lxi²nē³na³la². Yxã¹ta¹:

— Yain³txi³su² wain³txi³ yain³kxi³te²ju²hē³. Nxe³jau³jau¹xai²na² ĩ³tih³nxe³sxã³sa²yo²we¹kĩ³kxai²nān²tu³ hai³txi³ hxi²kan¹ti³ ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tē³jau³sxa³wa².

10 Ju³te²a² nũ³kã³txa² wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹hain¹kxe³su² o²la³kxain¹tũ³kã³txa²o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nũ²a² kō³nxe³kxe³su² ã³wa²su¹ju³ta²nũ³a²o²la³kxain¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³xa² sĩ³na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹kxai²nān²tu³nxe³ta³sĩ³na² ĩ³yain³yah³lxi³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

11 Hã¹nxe³sxã³ tũ¹kã³txa²kxai³lu² a²wa³li³kha³lah³la² sa²kxai³lu²ka³yxuh³xai²na² a²ti³ha²yau³xa² so¹ta¹hxai²hē¹la². So¹nũ²la² sxi²hai²na²Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² wi¹lhin¹thĩ³na² ã³wih¹nũ²la² a²ti³ha²yau³xan²tu³tē³ta¹hxai²hē¹la². Tē³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la²hã²wxã³txa³ ka³yxuh³xa²kxai³lu² a²sĩ³na² tē³sxã³ sxi²je³na² a³li³ta¹hxai²hē¹la². A³li³nũ²la² ha³lo²a² i³hxn³ye²ta¹hxai²hē¹la².

12 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² sxi²je³na²a³li³sãn²nũ²la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxn³sxã³ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ha³li³hxn³sxã³ ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³a²nũ²a²nũ³xa² kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² hxn³kxi²nē³ju³ta²nũ³a²ta³lu³ti³nũ¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².

13 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ĩ³ya²lut¹ju³ta²nũ³a²yau³son³ye²kxan²ti³ hai³txi³ wa³lxi³nhãn²nxa³ha²kxai³ wi¹lhit¹sxã³khãuh³lxa³ti³nũ¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²ai²na² Sũ³na²wãn³txa² yxo²ĩ²ai¹nxa³te²na² khãuh³kxi²nē³kxan²ti³ Sũ³nai²na² a²ten³ju³ta²sa²yo²wet¹sxã³ kãĩ³sa²tē³a³sah¹lxi³wxa².

14 Yuh³xai²nān¹ta³ko³xa² ha³lo²a² yxau³kĩ³ko³xai²na² hai³txi³ sxi²je³na²ha³lo²lo³kĩ³thĩn³nai²na² yũ³nē³lxa³wa². Oh³xan¹thĩ³nũ³a² wxã³nũ¹nhē³thĩ³nũ³a²so¹lxi³ wah³nxe³kĩ³tã³la².

15 Jã¹nxe³jut³su² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wã¹kō³nxe³ti³kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³wa²su¹kxi²nē³na²hē³la². Nxũ¹nhē³lha²kxai³ĩ³ka³li³kxi²kĩ³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxã³ĩ³sa²nēn¹kxi²sa²tē³a³sah¹lxi³hē¹la².

16 Wxa²nũ³kã³txi³nãu³xa² wi¹kãĩ³ũh¹nyha¹jah¹lxi³hē¹la². Hxi²nũ¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Nxe² kãĩ³ũ¹nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ĩ²nx2ti³tu¹wa². ĩ²nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxai²na² wi¹kãĩ³ũ¹whaun¹nyhain¹na³na¹. ĩ³ka³li¹lxi²sain¹nha¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe²na³la².

17 Wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². ĩ³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xa² sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹la². A²nxe³tũ³kã³txai²na²sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² sa²hau³ko³tũh¹nx2tain¹tũ³kã³txai²la¹wa². Nxai¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³a² wi¹lhin¹si¹yhah³lxin¹ju³ta²nũ³su²o²la³kxi²yah³nx2ti³na³la². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ka³li³kxi²nha²sxã³ o²la³kxi²nũh¹nx2tain¹tu¹wa². Yxã¹ta¹ĩ³ain²ta³kxi²si¹hain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ ĩ³hau³ko³tũh¹nx2tai¹nxa³lho³la².

18 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹si²sa²jau³nũ³a² ten³sa²sĩn¹nha²wa². Nxe³sa²sĩn¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³nxe³sa²sĩn¹si¹yhah³lxin¹jau³su² ĩ³ye³kxi²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²au³txi³ e³kxi²nha¹kxi³jau³xa² wi¹lhin¹jau³su² na³la². Wain³ju³ta² kãĩ³sĩn¹na¹ju³ta²so¹lxi³ ten³sa²sĩn¹nha²wa².

19 Jã¹nxe³na¹jut³su² wa³su³txi³ wã³li²sxã³ i²nx2ta¹ju³ta³nũ³a² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³si¹sa²jau³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³to³hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nai³tã² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ka³tũ³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Hãun²te²a² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² a²yo³wa³hxa² ũ³yho³hi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²su² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² o³ve²a² a²wa³kxẽn³yah³lo²hũ³nxe² txa²wã¹wa³kxẽn³yah³la² A²si³yxau³jah¹lo²lo³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 A²nxe³jah¹lo²su² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² i³hxi²ka¹txa²lxi³ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²ten³kxi³su² wi¹lhin¹sxã³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxi³nũ³a² i³hxi²ka¹txa²lxi³ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². A²nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² nxe²kãĩ³ya³nhẽ³tu¹wa². Nxe²kãĩ³ya³nhẽ³kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²nẽn¹kxi²sxã³ yxau³kĩ³tu¹wa².

Ã³wa²sut1jau³su²

22 Jã¹nxe³na¹jau³su² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xa² a³lu²xa³wa². Yau³ka³lxa²jau³sxa³wa². Nxe³sxa³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²sa²sxã³ sa²yxo²wet1sah¹lxi³hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³lai¹tã² txa²wã³tã³ah³lai¹tã² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ta¹ kwẽn¹tai²na² sxi²ha² kan²thĩ³nai²na² ã³wa²sut1sxã³ a³li³xi²na²hẽ³la². Wa³su¹txi³ i³xi²kxai²nãn²tu³ wxã³sĩ²nx2ta¹tãu³a¹ ã³sa²so¹ai¹na¹tu¹wa².

24 Txa²ha³tã³nxa² i³hen³txi³txai¹nhẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² wxa²hxi²kan¹txi³nãu³ i³nxai²na² nxe³sxã³ txa²ha³tã³nxa² i³hen³txi³txain¹nũ³nhẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ I³ta²lya²ko³xan¹te²a² txai²yã¹nxe³sxã³ yxo²i²te²nãu³xa² a²ha³tã³nxa² ũ³sa²si¹hã³ũh¹nx2tain¹nũn³na³la².

25 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² thãĩ³ti³la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Tiako

1 Txai²li² Ti³a²kah³lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²wa³kxē³no³ti² Je³su²
 Kris²tu³jah¹lo²su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 a²wa³kxē³no³ti² nxe³sa²kxah³lo²sa¹wa². Txa²ha³teh³nxā³nxa²
 ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³sa²si¹hā³ū¹nx2ta¹tu¹wa². I³sa³e²ah³lu¹ta²na²
 a²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxa². A²nxe³jah¹lu¹ta²na² wē³ha³lxi³khai³xa²
 hxi²ka² hxi³sa³ a²jā¹nxe² ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sa³ nxe³ 12
 nxe³sa³ a²wē³ha³lxi³lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²nāu³xu¹ta²na²
 a²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxa². Ha³lo²a² ko³ka³lxa¹txi³ ha³ten¹txi³sa³
 yxau²xai³yah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹te²nāu³
 i³nxa² ũ³wha²li¹hā³ū¹nx2ta¹wa². Wa²su¹wa²sun¹yah³lxin¹ta¹ji¹wa²? Txai²li²
 wa²su¹wa²su¹yxau³na¹wa². Jā¹yxah³lxin¹ta¹ji¹wa²?

Yxo²i²ki³jau³su² a²hoh³lxi³su² ki³jau³su²

2-3 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa².
 Nxe³sa³ ha³lo²a² ko³ton³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³li³sa³ yxau³jah¹lxi³hē¹la².
 Nxex3jah³lxi³sa³ ko³ton³kxi²si¹nx2ti³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ya³nān²ta³ki²la²sa³ yxo²i²sa³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

4 Ya³nān³ta³ki²la²sa³ yxo²i²sa³ yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ā²la² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹la². Ā³na¹yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³sa³
 ya³lo³txi³khai¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² kāin²jah¹la² hxi²kan¹ti²hū³nxe²
 yxau³yah³lxin¹tu¹wa².

5 Yxān¹ta¹ i²li³te² i³nxa² nxe²e³in¹kxai²nān²tu³:

— Txai²li² a²hoh³lxi³su² nxa³nhai¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 i³wā³txi³sa³ i³hen³txi³txai¹nhē³la². Nxe³sa³ i³wā³txi³sa³
 i³hen³txain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sū³nāi³. A²hoh³lxi³su² sa²nxa³nhai¹. A²hoh³lxi³sa²nūh¹sē¹li¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²hoh³lxi³sa²nūh¹nxa²tu¹wa². Wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³:
 — ĩh¹nxe³tin¹jau³ta³ i³wā³txi³san¹si²lxi¹. Nxe³nxain¹jau³su²
 i³kwai²kxi²nxai¹nxa³lho³la². Wi¹lhin¹sa³ ũ³hū¹nxa²tu¹wa².

6 Nxe³yān¹tah¹lxa¹ nxe² i³wā³txi³sa³ i³hen³txai¹nīn¹kxai²nān²tu³
 yxo²i²khai¹nxe³sē¹la². i³wā³ta³kxi²nh²txa³hē¹la². i³wā³ta³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³
 i³ye³na² ũn³je³na² yā¹nxe³hī³nxa¹lxa². Nxe³sa³ it3ta² ũn³txi³ sa²ne³so¹kxi²kxa²
 yā¹nxe³hī³nxa¹lxa². i³ye³na² sa²xit3sa²tā³i² sa²wa²lho¹xi² nxe³te²ju²hē³la².
 Te²yā¹nxe³jut3su² wxāi²kxai³ i³wā³ta³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³ wi¹jau³xa² yxo²i²
 wi¹lxa³jau³xa² yxo²i² nxe² sa²the³jah³lxi³hī³nxa¹lxa². Ju¹ta²li² wai³nxa³wa².

7 Nxīn¹kxai²nān²tu³ wā³txi³nhān¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 a²hoh³lxi³sa²nū¹nxa²ju³ta² wahx3nxīn¹kxan²ti³ i³tih³nxe³nxān²nxa³lho³la².

8 Nxe³jah¹la² he³la³kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³txi³nū¹ha²kxai³
 yau³ka³lxa¹txi³ sa²ne³ya²ta² ai³te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² a²hoh³lxi³sa²nū¹hain¹ju³ta² yū³ye²te²sxa³yu²hē³la².
 Te²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la².

Yen³kxi³ki³jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹lhin¹ye²jah¹lai²la¹wa².

10 Te²yā¹nxe³sa³ a²nū²a² yen³kxi³yhe²jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹

wi¹lhin¹ye²jah¹lo²su²nũn³na³la². Nxe³yān¹ta¹ kǎin² yen³kxi³ye²kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² wǎn³txa² yxo²i²xa³kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² hai³txi³ kǎi²nō³nxa³wa². Hi³yāu³sa³kxa² yā¹nxe³hĩ³nx2na³la².

11 Hi³yāu³sa³kxi²li² a²wi¹lhĩ¹na² wi¹khai¹te²ju²hē³la². Nxe³ta¹ ye³je¹na² it3ta² a³lan²te²a² wxā³nũ²la² wǎn³ya³lu²sxā³ i³sa³li³te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ a²wi¹ju³ta² a³lu²txi³ wi¹te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³ju³ta² yen³kxi³jah¹la² te²yā¹nxe³hĩ³nx2na³la². Yen³kxi³sxā³ hin¹tāu³a¹ ya³lu²te²ju²hē³la². Jā¹nxe³ha³ta²wa². Hi³yāu³sa³kxa² a²txai²na¹ wi¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ khon³tu¹wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ yen³kxi³khai¹jah¹la² sa²kxi³lu² ya³lu²ju³ta² ye³jen¹na² yũ³hxi²na²hē³la².

Ko³nxe³ti³ kǎi³sain³si¹nhē³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³ton³kxi²jah¹lo²su² te²an²tu³ Txa²wā¹sũ³na² wǎn³txa² nxũ²kwai³lxũ¹sxā³ yxau³kxi²nān²tu³ wi¹lhin¹khai¹nxe³hĩ³nx2na³la². Nxũ²kwai³lxũ¹nha²kxi³ wi¹lxo³kxi²ha²kxi³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² wi¹lhin¹sxā³i²tu¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² a³lxi²sain¹na³na¹. Txa²wǎn³txa² sa²yxo²ā³sain¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxi³ wi¹lhin¹sxā³i²ai¹na¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³su² nxe³tu¹wa².

13 Nxe³ha²kxi³ ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sain³sain¹jau³xa² wxā³kxi²nān²tu³ Sũ³na² ko³nxe³te²lo³txa³hē¹la². Ko³nxe³te²lo³txan³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sain³sain¹te³na³li¹. Nxĩn¹jau³su² nxe² e³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ ha³lo²a² ko³ton³kxi²nē³kxan²ti³ Sũ³na² ko³nxe³ti³ kǎi³ki³ju³ta² te³nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kǎi³jah¹lo²sxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² i²li³te²a² ko³nxe³ti³ kǎi³si¹hain¹jau³su² o²la³kxi²nũ¹hai¹nxa³wa².

14-15 Nxe³yān¹ta¹ wā²nxũh¹ain³nha²sxā³ yxo²kwain³sān²ki³ka³tu³ ko³nxe³ti³ kǎi³hĩ³ki³tā³la². Nũ²la² hā²wxān³txa³ kǎi²not3sxā³ ko³nxe³ti³ kǎi³hĩ³ki³tā³la². Nxe³te²kxa³yan³tu³ti¹ hā²wxān³txa³ ya³lu²nē³te³nāu³a¹ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² yxau³ju³ta²nũ³a² ā³wih¹sxā³ yxau³ki³sxa³lho³la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sũ³nu²kxi³lu² nxe²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kǎi³i¹nhē³li¹. Nxĩ¹nha²kxi³ yxau³khai³nxĩn¹ju³ta² ā³wih¹sxā³ yxau²nxān³so³li¹. Txa²wā¹sũ³na² nxe³hĩ³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ha²kxi³ txa²wā³tā³yah³lxi¹nha²kxi³ a³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² wā²nxũh¹ ā³ke³tũ¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la².

17 Ha³lo²a² wi¹te²a² yxo²ha³kxa¹ oh³nān¹ta³ko³nāu³a¹ wxā³nũ¹nhē³lha²kxi³ ko³nxe³ju³ta² oh³nān¹ta³ko³nāu³a¹ wxā³nũ¹nhē³lxa³ha²kxi³ nxe³te²ju²hē³la². Yen³kxi²na² wi¹te²na² sa²kxi³lu² u³je³na³ka² i³la³kxa² we¹jah¹la² hxi²ka² wxā³nũ¹nhē³te²ju²hē³la². Ĩ³ā³lxi³to³nha²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ jah¹lai²li² hai³txi³ ā³lxi³to³nha²jah¹lo²su² te²sxa³yu²hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa².

18 A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² wā²nxũh¹lxi³ wǎn³txa² ya²la³lyau³xa² ũ³hũ¹nē³lain¹na²hē³la². Nxe³jau³xan²tu³ sa²yxo²wet1so¹ki³sa²kxi³ ĩ³kaix1sa²so¹nē³na³la². Sũ³na² wē³sa² hxi²ka¹kxa² yā¹nxe³ti³hi¹tē³na³la².

Txa²wā¹sũ³na² wǎn³txa² ain³kxi²nha²sxā³ kǎi³ki³jau³su²

19 Txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Wǎn³txai²li² wi¹la³ na³ka²kxi¹jah¹lxi³hē¹la². Wa³su³txi³ ain³kxi²nha¹jxah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wa³su³txi³ e³yah³lxi³sān²txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ wa³su³txi³ yxai¹yhah³lxi³sān²txa³hē¹la².

20 Nxe³sxā³ ĩ³xan³ta³kxi²jah¹lai²li² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² wǎn³txa² wi¹la³ kǎi³te²sxa³yu²hē³la².

21 Nxe³jut3su² ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹ju³ta² ha³kxa¹ ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxex3jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² ī³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²na² wi¹lhin¹sxā³ yxo²i²jah³lxi³hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tē³jau³xai²la¹wa².

22 Nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² kwa² ain³kxi²yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Wān³txai²na² yxo²ha³kxa¹ wain³txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹la².

23 Jā¹nxe³sxā³ wān³txai²li² kwa² ain³kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²hū³nhī³nx2na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹, es³pe²ya²ka³lo³a² ī²nha²te²hū³nhī³nx2na³la². A²nū²khai³nāu³a² ī²kxi²nha²hī³nx2na³la².

24 Ī²nha²sxā³ kwa² a³li³hī³nx2na³la². A³li³te²ān¹tu³ti¹ a²nū²khai³nāu³ai²na² ha²ya³kxa² ain³nha²hī³nx2nxa³wa². Te²ya¹nxe³kxe³hū³sxā³ kwa² ain³kxi²jah¹lo²kxai³lu² hai³txi³ Sū³na² wān³txa²kxai³lu² ain³so¹jah¹lo²su²hī³nx2nxa³wa².

25 Yxān¹ta¹ es³pe²ya²ka³lo³a² wi¹lī²nha²kxai²nān²tu³ ne³wā²na³nha²nxa³kxai²nān²tu³ a²nū²ai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³jau³su² ain³kxi²jah¹lo²su² kxa²ya³lhi³nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³jau³su² ha²kxai³ ko³nxe³ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ yxau³ha²kxai³ ne³jau¹xai²na² wi¹lain³nha²sān²sxā³ hā²wxān³txi³te²lxi³ sa²yxo²we¹thī³nx2na³la². Sa²yxo²wet1sxā³ kāi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lī²ai¹nhī³nx2na³la².

26 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ī²li³te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²li² Sū³na² wān³txa² wain³txi³ yxo²i²a¹xā¹. Wi¹lhin¹khaix1na¹xā¹. Nxe³ta¹ a²yxo²e³jau³xa² wai³nxa³kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nha²hī³nx2na³la². Wā²nxūh¹ yxo²i²nha²jau³xa² wai³nxa³wa². Wā²nxīn¹te²sxa³yu²hē³la².

27 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹wī³nu²su² ha²kxai³ yxo²i²ki³ju³ta² ten³kxi²nē³na³la². Nxe³kxa²yu³su² sai³ki³nāu³xa²su² ta³nxa² tu¹ha² wha³te³son³te³su² ta³nxa² a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²kxi²ta¹ka³lxu³su² te²su² ta³nxa² ī²ain¹kxai²nān²tu³ ai³sxā³ ā³non²ta³kxain¹ju³ta² wain³ni² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹kxai²nān²tu³ wain³ni² nxe³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³jut3su² nxe² kāi³kxai²nān²tu³ yxo²i²nha²kxe³ju³ta² wā²nxīn¹te²ju²hē³la². Ju¹ta² Txa²wā¹sū³na² ten³na³la².

2

Hau³hau³kon³sxā³ kāi³ūh¹ki³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ wxi²kin³ti³ton³jah¹lo²su² ha²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹te² ī³nxai²na² nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². A²nū²a² yen³kxi³te²a² sa²nēn¹kxi²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Te²ya¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²li² yen³kxi³xa³te²a² ko³txi³ e³kxi²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹yxah³lxi³txa³hē¹la². Ju¹ta²na² wai³nxa³wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²hau³hau³kon³sxā³ sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

2 Nxe³sxā³ ā³ya³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxi³khaix1jah¹la² ya³lau³xa² wa²tu¹wa²tun¹ka³lo³a² ā³nhxi²wxe³nha²ha²kxai³ wā²la² wi¹khaix1ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² ā³nū²kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la². Te²ya¹nxe³sxā³ a²nū²ā³xa² yen³kxi³txa²jah¹la² wā²la² ko³nxe³khaix1ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² ā³nū²kxi¹nx2ti³nū³nhī³nx2na³la².

3 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ wā²la² wi¹ka³lo³a² wi²kxi²nha²jah¹lai²na² wi¹le³kxi²yah³lxin¹te³na¹lxi¹:

— Yen³kxi³hi¹nha²kxai³ hxi²kan¹jah¹la² ā³wxe³ka³lo³ai²li² ā³wxe³txu¹li¹. Yah³lxin¹nha²kxai³ nxe³yān¹ta¹ yen³kxi³txa²jah¹la² e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxi³txa¹nha²kxai³ kwa² ā³sa²nū³txu¹li¹. Tā³nxa²:

— Yuh³xa² u²lā³wxe³txu¹li¹. Nxe² e³kxah¹lxi³txa³hē¹la².

4 Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². A²nū²a² ha³na³ka³lxi² ha³na³ka³lxi² ī²nyha¹lxin¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ hāi³nyhah¹lxa³lxa².

5 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā³tā³yah³lxin¹lxa². A³lxin¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² ī²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² yen³kxi³txa²na³li¹. Yxān¹ta¹ nxe³kxan²ti³ a³lxin²sa²na³li¹. Txa²wān³txa² yxo²ī²sa²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ kxān³nāu³a¹ a³ka³nxa¹tāu³a¹ yxau³khai³nxa¹ju³ta² a²nū²a² a³lxin²sain¹te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ yxau²sa²tē³ya³sain¹tu¹wi¹. A²nxe³tāu³a¹ yxau²sa²tē³ya³sa²nū³nīn¹tu¹wi¹, hī¹na² yen³kxi³txa²nxa²kxan²ti³nū¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³yān¹ta¹ jah¹lai²li² yen³kxi³txa²jah¹lai²li² kō³te³kxah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxa² ha³tih³xan²tu³ yen³kxi³khai¹lxin¹lai²li² wi¹le³kxah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Yxah³lxin¹ka³tu³ta¹ yen³kxi³te²na² sa²kxai³lu² wa³kon³kxi¹nxa²lxi³si¹hain¹jau³su² kwa³na³nxa²lxi³jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³si¹hain¹jau³su² ī³wā³txi³nx2tain¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² ūh³wxe³kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la².

7 Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxi³su²khai³ti³hi¹ta²lxi³na³la². Nxe³nx2ti³kxa² ha³tih³xan²tu³ yen³kxi³khai¹lxin¹lai²na² a²yxo²wān³txa² Je³su²jah¹la² kō³nxe³te²lo³tain¹na³la².

8 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A³lxin²nyhah¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² a³lxin²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

9 Yxah³lxin¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³ye²te²na² so¹lxi³ī³wi¹lxi³kxi²nū¹hain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txi³nu¹txa²kxai³ sa²yxo²ā³yah³lxi¹lxa².

10 Jā¹nxe³jut3su² Sū³na² wān³txa² yxau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ sa²yxo²ā³in¹ke³la³te²kxai³ Sū³na² kwa³na³jau³xai³tā² yxo²ha³kxa¹ yxau³ka³lxa¹kxan²ti³ sa²yxo²ā³in¹ju³ta² hxi²ki³te²la³ yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

11 Jā¹nxe³sxā³ Sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Tu¹ha² ā³xa² so¹sxā³ ū³whīn¹txi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxūn³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī³su²lhā³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su²nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² ī³su²lhā³in¹kxai²nān²tu³ wā²nxūh¹lxi³hī³nxa¹lxa², txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²nxā²nxa³kxan²ti³na². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³hī³nxa¹lxa².

12 Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ā³wa²su¹kxi²nē³jau³xa² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ī²nē³jau³xan²tu³ ī³yī¹li²nē³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ e³in¹jau³su² tā³nxa² kāi³in¹jut3su² tā³nxa² ī²khai¹nxe³sē¹la², kō³nxe³te²la³ ī³yī¹li²nxa²kxa²yan³txi³sa³.

13 Nxe³ha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²li² a²nū²a² ī³yī¹li²nhē³te³lhxā³ a³ka³nxi²tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹xan³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³txa²nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹in¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹

Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³txa²tu¹wa². Nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³kxai²nãn²tu³ kō³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li²nẽ³ju³ta² yũ²nxa³lho³la².

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ sa²yxo²we¹ki³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ txa²wã³tã³yah³lxi¹lxa². A²nũ²a² ĩ²li³te²a² e³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹ Hai³txi³ wi¹lhin¹ju³ta³la³
kã³xa³ke³la³te²kxai³ yxo²ĩ²nha²kxe³su² ya²la³lhu²hĩ³nx²nxa³wa². A²ẽ¹nãu³ai²na²
sa²hau³kot³sĩ³nx²nxa³wa². Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ wi¹lhin¹ju³ta² kã³ke³la³te²kxai³
yxo²ĩ²nha²kxe³su² ya²la³lhu²hĩ³nx²na³la². A²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kot³sĩ³nx²na³la².

15 Te²yã¹nxe³jut³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²na²
wxa²wã³tã³te²nãn²tu³ wã²txa²ha²kxai³ he³ja³lu²ha²kxai³ nxe³hĩ³nx²na³la².

16 Nxe³ke³la³te²kxai³ yen³kxi³la³ yũ³ai¹nxa³kxa² wã²nhũh¹ ĩ³nx²nã³lxa².
Nxẽ²nxa³kxan²ti³ e³kxai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nxa²tu¹wi¹. Ha³lo²a² a³lxi³kxan²ti³ sa²lat¹sxã³
yxau³sẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ he³ja²lu¹nxa²kxan²ti³ ũ³kxi²sxã³ yxau³sẽ¹li¹.
Nxĩn¹jau³su² kxan²ti³ wã²nhũ¹ai¹nã³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ wai³nhĩ³nx²nxa³wa².

17 Te²yã¹nxe³jut³su² yxo²ĩ²nha²ki³kxan²ti³ wi¹lhin¹ju³ta²
kã³ti³ten³ki³sxa³ke³la³te²kxai³ yxo²ĩ²nha²ki³ju³ta³la³ ya²la³lhu²nẽ³lhĩ³nx²nxa³wa².

18 Nxe³ha²kxai³lu¹ a²nũ²a² e³kxi²sa²ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxã²li² yxo²ĩ²nhãn¹ju³ta² yũ³nhĩ¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ txai²li² hã¹nxe³sxã³
wi¹lhin¹ju³ta² kã³a¹kxe³su² so¹lxi³ nxe³jah¹lo²sa¹wi¹, yxo²ĩ²nha²nxa³kxan²ti³nũ¹.
Nxe³sa²jau³su² nxe³hĩ³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Hai³txi³ ha³na³ka³lxin³jut³su² te²sxa³wi¹. Wi¹lhin¹ju³ta² kã³xãn³kxai²nãn²tu³
yxo²ĩ²ye¹nx²nã³tai¹. Nxe³yãn¹ta¹ txai²li² yxo²ĩ²te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³
wi¹lhin¹ju³ta² kã³a¹kxe³su² yxo²ĩ²ye¹nã³tai¹.

19 Nxe³yãn¹ta¹:

— Txa²wã¹sũ³nu²su² kãin²khaix¹jah¹la² ka³na³ka³na³tã³li¹. Nxẽ¹jau³su²
ha²kxai³ yxo²ĩ²nxa²ta²lu¹wa². Ju¹tai²li² wain³na³la². Nxe³yãn¹ta¹ a²ta³a²
nũ³ka³txa² yxo²ĩ²ain¹nũn³te²ju²hẽ³la². Yxo²ĩ²sxã³ yuh³lxain¹te²ju²hẽ³la².
Yuh³lxi³sxã³ ka³ta³ta³tain¹te²ju²hẽ³la². Yxo²ĩ²ain¹kxan²ti³nũ¹ Sũ³na² wãn³txa²
sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa², a²ta³a² nũ³ka³txa²sa³.

20 ĩ³yxah³son³txa³hẽ¹la². Wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Je³su²jah³la² wãn³txa²
yxo²ĩ²kxan²ti³ yxãn¹ta¹ sa²yxo²we¹txa³kxai²nãn²tu³ kwa² yxo²ĩ²hĩ³nx²na³la².

21 A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² txa²wã¹wi³nu¹kxai³lu² ĩ²jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ki³lha³lxa² ĩ³sa²kah³lai²li² tẽ³ka³tu³ wã³la³ka³txa² ka³la³ja¹hẽ³li¹.
Ka³la³ya³hin¹kxai²nãn²tu³ txah³lxa³kxa³txa² ũh³wxe³ja¹hẽ³li¹.
Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ wxa²wẽ³sa² ĩ³su²lhã³txa²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nũ²la² Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹te³lhxã³ ka³la³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nũ²la² nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹nha²ju³ta² ĩ²ha²kxai³
hã¹nã¹si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sa²yxo²wet¹sa¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³te²lo³txa²ha¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² wãn³txai²na² yxo²ha³kxa¹
sa²yxo²we¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ sa²yxo²we¹tha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
ã²la² kã²non³sxã³ wain³txi³ yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
 wi¹lhi¹ti³hi¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na²
 āh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹.

— A³bra³āu²ah³lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹. A³lxi²na¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 24 Jā¹nxe³jut3su² yxo²i²na²ki³ju³ta² wain³na³la². Yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txa²
 sa²yxo²we¹ki³sxa³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ wain³te²lo³tē³hī³nx2nxa³wa².

25 Te²yā¹nxe³jut3su² Ra³a²ba³ka³lxa² te²yā¹nxūn³ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxa²
 kuh³lxa³sin¹sxā³ o²la³kxi²ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²na²
 sa²kxai³lu² in³txi³nāu³xa² Txa²wā¹sū³nai²na² i³sa²si¹hā³jah³la²nāu³xai²li²
 wi¹lhau³ko³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹lhau³ko³te³nah¹lxi¹.

— Tīh³na³ wxā³ya³hin¹tīh³nai²li² wā³li²ya³txa³hē¹li¹. Sun²tā¹nx2tai¹nhā³ta¹.
 Tīh³nu² ā³lxi³tīh³na² wā³li²ja¹hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ta²
 wi¹lhin¹ju³ta² kāi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhit1sxā³ i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la².

26 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²ai²li² i³ya¹txa³sxā³ ya³lu²te²jai¹ti²tu³wa².
 Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kwa² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³
 yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹ki³sxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yxo²i²kxi²ki³ju³ta²
 wā³nxīn¹te²sxa³yu²hē³la².

3

Txa²wā¹e³kxi²ki³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³kxai³lu² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³lhī³nx2na³la².
 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i³tih³nxe³te²su² te²a² wen¹ki³te³na¹ hā²wxān³txa³
 kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ kāi²non³sxā³ kō³nxe³ti³
 i³yī¹li²nē³lhī³nx2na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxai³lu² a²nū²a² i³tih³nxe³te²nū³su²
 ka³lxa¹te²nū³a² wen¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wai³nxa³wa². Yxān¹ta¹
 ka³lxa²nxa³te²nāu³xa² wen¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wain³na³la².

2 A²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ kō³nxe³ti³ kāi³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹
 e³ki³jau³xai²na² wain³jau³xa² so¹lxi³ e³ki³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³
 e³ki³sxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² hxi²kan¹te²su² ki³tu¹wa². Nxe³sxā³
 twa²wā¹nū²nāu³ai²na² whāi²na¹ hxi²kan¹txi³ i³hau³kon³nhā²hī³ki³tā³la².

3 Te²yā¹nxe³jut3su² kwa³thi³la³ka³txa² ka³jū¹lxi³kat3su² tē³sxā³
 ka²va¹la² sa²yxo²wi¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ sa²yxo²wet1sai¹nhī³nx2na³la².
 Sain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² i²li³ju³ta² ai³si¹ha¹jau³su² kwa³na³a¹kxai²nān²tu³
 wain³txi³ ai³hī³nx2na³la².

4 Te²xa²yā¹nxe³jut3su² na³vi²o²tē³na² i²jah¹lxi³hē¹la². Ka³lo¹ai²li²
 ka³lo³kāin²khaix1ka³lo³a² yū³te²jai¹ti²tu³wa². It3tai²li² ūn³te²a²
 sa²so²xai³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³lo³ai²li² ka³lo³kāin²kxan²ti³ ā³nxai³ju³ta²
 hau³ko³ka³txa² yū³te²ju²hē³la². Ka³jū¹lxi³kat3su² te²ju²hē³la². Nxe³sxā³
 a²wa³kxēn³yah³la² ha³lo²a² i²li³ju³ta² ai³ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ sa²hau³kot3sxā³
 ai³te²jai¹ti²tu³wa².

5 Jā¹nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yxo²hē³lxa² yā¹nxūn³te²ju²hē³la².
 Yxo²hē³jū¹nxe³kxan²ti³ wān³txa² wxi²kan¹jau³jau¹xai²na² e³to³te²ju²hē³la².
 Te²yā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² i²jah¹lxi³hē¹la². Kwē³kon³tāu³a¹ hāix1ta³ka³txa²
 ka³ka³na³ka³nat3sxā³ hāix1tū¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹
 i³hxn³te²jai¹ti²tu³wa².

6 Jā¹nxe³ju³ta²li² txa²wā¹yxo²hē³lxa² wān³txa² ha³nxe² yā¹nx2na³la².
 Kō³nxe³ju³ta² kāin² e³te²ju²hē³la². Txa²wā¹nū²a² whāi²na¹
 ā³kho³tē³toh³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³te²a² sa²kxai³lu² wē³sa² we¹nhī¹nān¹te²tu³

ko³nxe³jau³xa² e³to³te²ju²hē³la². Ko³nxe³khaix¹jah¹lai²na² wān³txa² Sa³ta³na²jah¹lai²na² wān³txa² e³to³te²ju²hē³la². Ha³nxe² i³sa²tē³ko³xa² yxau³jah¹lai²na² wān³txa² so¹lxi³ e³to³te²ju²hē³la².

7 A²nū²a² hi²sen³su² ka³yxuh³xa² yxo²ha³kxa¹ wāi²lot³si¹jau³su² hxi²ka¹nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Ka³yxuh³sxu² ta³nxa² ai³ki³su² ta³nxa² txih³sxu² ta³nxa² ain³su² ta³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ wāi²lo³te²jai¹ti²tu³wa².

8 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹yxo²hē³lxu² wāi²lot³si¹ju³ta² hxi²kan¹ki³sxa³lho³la², ko³nxe³ti³ e³jau³xa² yū³khai¹nxe³ha²kxai³la². Wxix¹te²hū³na³la². Wxix¹ta² sa²kxai³lu² ko³nxe³khaix¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ e³kxi²ki³jau³xa² ko³nxe³nūn³na³la².

9 Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yxo²hē³lxa² ka³na³ka³na³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³ sa²nēn¹kxi²ki³tā³la². Hā²wxān³txa³ txa²wā¹yxo²hē³lain²txi³ a²nū²a² ko³txi³ e³kxi²ki³tā³la². A²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹tē³tū³ka³txi³su² ki³tā³la². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² sū³na² yā¹nxe² we¹tē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³kxan²ti³ a²nū²a² ā³xa² ko³txi³ e³kxi²to³ki³sxai²na²hē³la².

10 Yxo²ka³na³ka³na³tē³kxan²ti³ wān³txa² wi¹jau³xa² e³i² wān³txa² ko³jau³xa² e³i² nxe³ki³tā³la². Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta²li² wai³nxa³wa².

11 Te²yā¹nxe³ju³ta² i³yau³xē¹nai²li² hxi²kan¹txi³ txan³jau³xa² ū³whi¹so² tē¹nāin²txi³ nāun³jau³xa² ū³whi¹so² nxe³hī³ki³te²la¹xā³?

12 Te²yā¹nxe³sxā³ fi²ko³ne³kxa² hxi²kan¹txi³ a³se³to³na³ka² ā³nxa³kxi²hī³te²la¹xā³? Ti³he¹nxa³wa². Nxe³sxā³ i³yau³xē¹na² txan³tē¹nai²li² hxi²kan¹txi³ nāun³jau³xa² ū³whi¹so¹hī³ki³sxa³wa².

A²hoh³lxa²ya²la³tū³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹:

— A²hoh³lxi³sa¹wi¹. Sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² nxe²e³kxi¹nxa²hī³ji¹wa²? Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²nx²tain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ yxo²kāin²e³yah³lxan³kxai²nān²tū³ ya²la³tū³ a²hoh³lxi³su² yah³lxin¹tu¹wa².

14 Yxān¹ta¹ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² i³an³ta³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ne³ka³ta²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nū³a² so¹lxi³ o²la³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nyha¹lxi¹nha³ta²wa². Wān³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yxo²ā³yah³lxi¹nha³ta²wa². Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxo²kāi²non³sxā³ e³yah³lxi³txa³hē¹la².

15 Nxe³jau³jau¹xai²li² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nē³jau³sxa³wa². Hāi¹sxā³ yuh³xan¹jau³xai²la¹wa². A²ta³a² wān³txai²la¹wa².

16 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² i³an³ta³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ne³ka³ta²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nū³su² so¹lxi³ ten³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ khu³khu³nxa² o²la³kxah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ nxe³te²sa²hī³ki³tā³la².

17 Nxe³yān¹ta¹ a²hoh³lxi³su² jau³xa² Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nē³jau³xai²li² wi¹lhin¹khaix¹jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³jau¹xai²li² sa²yxo²we¹ki³kxai²nān²tū³ wān³txa² tah²yau³xa² wain³txi³ e³hī³ki³tā³la². Ko³nxe³thin¹sxā³ e³ki³sxa³ha²kxai³ wi¹lhin¹jau³xa² so¹lxi³ e³hī³ki³tā³la². Hāun²jau³xa² so¹lxi³ e³hī³ki³tā³la². Kwa²he¹kxi²nyhu¹ki³jau³xa² e³hī³ki³sxa³wa². A²nū²a² ā³xa²

ĩ³tih³nxe³nẽ³kxai²nãn²tu³ wi¹lhit¹sxã³ ain³kxi²hĩ³kĩ³tã³la². A²nũ²a² a³lxi²kĩ³kxa²khãuh³lxa³tain¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³thĩ³kĩ³tã³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kãĩ³hĩ³kĩ³tã³la². Ĩ³wã³wã³txi³jau³xa² e³kxi²hĩ³kĩ³sxa³wa². A²nũ²a² ã³ke³tũ¹kxain¹kĩ³sxa³lho³la². Ya²la³lyau³xa³ so¹lxi³ e³kxi²hĩ³kĩ³tã³la².

18 Jã¹nxe³jut³su² hãun²ju³ta² ten³kĩ³kxai²nãn²tu³ hãu²non³sxã³kãĩ³nũ¹hain¹kĩ³tu¹wa². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³kãĩ³ũ¹nhẽ³lain¹tu¹wa².

4

Yuh³xai²nãn¹ta² wãn³txa² sa²yo²we¹kĩ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ĩ³ye³ĩ³yi²lhon¹ta³kxah¹lxin¹ji¹wa²? ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ he¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹ji¹wa²? Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ko³txi³e³kxi²nha²sxã³ yxo²kwai³no³nyhah¹lxin¹ha²kxai³ he¹lah³lxin¹ta²wa².

2 Yen³kxi³la³ yũ³nx2ti³xa³kxe³su² ya³ni³li³yah³lxin¹ha²kxai³ ai³lhxã³so¹kxi²te³lhxã³ a²nũ²a² ĩ³ye³ĩ³yi²lhon¹ta³kxah¹lxin¹hĩ³nxa¹lxa². Kãin²yxo²kwain³yah³lxin¹kxan²ti³ hai³txi³ so¹kxah²lxin¹hĩ³nx2nxa³lxa². Yxah²lxa³nha²kxai³ kãin² he¹kxi²nyhu¹i² su²lhã³nyhu¹i² yah³lxin¹ta²wa². Ju¹ta²na² wai³nhĩ³nx2nxa³wa². Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxah²lxa³nha²kxai³yũ³nx2ti³xan³ta²wa².

3 Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²yah³lxin¹tãu³a² ko³nxe²ĩ³wã³txi³yah³lxin¹ha²kxai³ ũ³hũ¹nx2ti³xan³ta²wa². Kwa² wa³ni³lon³te³lhxã³yen³kxa²ĩ³wã³jah³lxin¹ta²wa².

4 Kuh³lxa³thin¹ta¹ka³lxa² yã¹yxah³lxin¹lxa². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu²in³txa² ã³xa² ko³nxe³ti³ yxo²kwai³nha²kxai³ a²wẽ³sãĩ¹ah³lo²khai³xa²ã³na¹sãn²nũ²la² in³txa² ã³xa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ a³nyhu¹te²ju²hẽ³la². A³nyhu¹kxa²yu³su² a²wẽ³sãĩ¹yah³lai²na² te²hi²sen³kxai³lu² in³txa² ã³xa²kxai³lu²ũ³ha³lo²sa²tã³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxãĩ²nãu³xai²nãn²ta³Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹ta¹hi¹nhẽ¹la². Yxah³lxin¹ta¹yuh³xai²nãn¹ta² wãn³txa² ain³kxi²ã³si³wxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na²te²hi²sen³kxai³lu² ĩ³an³ta³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³sxã³ yuh³xai²nãn¹ta²wãn³txan²tu³ sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na² ya³lxi²yah³lxa³lxa². A²ko¹ko¹nũ³ka³txi³su² yah³lxin¹lxa².

5 Te²yã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe³te³nah¹lxin¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ĩ³nxũ²kwai³wi¹nhẽ³jah¹la²wi¹lhau³ko³tẽ³na³li¹, ko³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³kxa²yan³txi³su¹. A³lxi²khai³lnẽ³na³li¹. A²ẽ¹na² au³txi³ yxo²kwain³nẽ³na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² kwa²wãn³txi³sxa³wa². Ya²la³lyau³xai²la¹wa².

6 Nxe³sxã³ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nẽ³lha²kxai³ ko³nxe³ti³ yxo²kwain³nẽ³lxa³lho³la². Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe³te³nah¹lxin¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²kãin²e³te²su² te²a² ã³na¹ha²kxai³a²nũ²a² yxo²kãin²e³xa³te²su² te²a² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²we¹jah³lxin¹hẽ¹la². A²ta³a²a²hxi²kan¹jah³la² wxã³sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³kxan²ti³ ĩ³wa²lũ³xah³lxin¹te³nah¹lxin¹:

— Wxa²wãn³txa² ten³sa²sĩ¹nxa³nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ten³sĩ¹na¹wi¹. Yxah³lxin¹jau³su² kxai²nãn²tu³ ã³waix3je¹nx2ti³tu¹wa².

8 Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sa²tẽ³kxi¹jah³lxin¹hẽ¹la². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sa²tẽ³nxa²lxi³nũ³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³kãĩ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²hxi²khai²lxa²lxin¹kxa² yã¹nxe³sxã³

kō³nxe³ju³ta² ā³na¹jah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ī³ha³na³ti³nha¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ yxo²ī²jah³lxi³hē¹la².

9 Ī³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹la², kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxi¹nha²kxai³la². Ī³wxan¹sxā³ nān³jah¹lxi³hē¹la², Yxo²ka³lxi³nyhah¹lxin¹jau³xa²kxai³ ā³na¹sxā³ Ī³nān³jah¹lxi³hē¹la². Yxo²ka³lxi³nyhah¹lxin¹jau³xa²kxai³ ā³na¹sxā³ Ī³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹la².

10 Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³nāi³. Ain³kxi¹sē¹li¹. Kō³nxe³ti³ kãi³jah¹lo²sa¹wi¹. Yxān¹ta¹ Ī³āin²ta³kxi²nha¹nha¹. Nxīn¹jau³su² kxai²nān²tu³ ye³jen¹nāu³a² Ī³nxū²kwai³lxū¹txi³sxā³ ā³nhō³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxi³ we¹nxī¹nx2ti³tu¹wa².

A²nū²a² ā³xa² kō³nxe³te²lo³kī²jau³su²

11 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Kō³nxe³te²lo³nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ kō³nxe³te²lo³ta³nxa² wxa²ya³la² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²ta³nxa² yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹jau³xai³tā² kō³nxe³te²lo³ti² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hi² yxah³lxi³nū³nhī³nxa¹lxa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹la². A²nxe³jau³jau¹xai²na² wain³ta³nxa² wai³nxa³ta³nxa² nū¹hī²sxā³ ī³yī¹li²yah³lxi³txa³hē¹la².

12 Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ kwa³na³jau³xai²li² hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²jah¹lai²la¹wa². Jah¹la² so¹lxi³ o²la³kxi²kī³ju³ta² wi¹ta³nxa² kō³nxe³ta³nxa² a³ya³txi²jah¹lai²la¹wa². Jah¹la² so¹lxi³ a²nū²a² sa²wa²su¹ta³nxa² ā³na¹hxa³ta³nxa² hxi²kan¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lo²sa¹xā¹, txai²lā¹. Nxa¹ha²kxai³ txa²wā¹tā³xa² yxo²ī²jah¹lan²ta³ a²kō³nxe³ti³ kãi³ju³ta² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²na¹ju³ta² hxi²ka¹na¹xā¹. Nxīn¹jau³su² nxe² e³kxi²nha²yah³lxi³txa³hē¹la².

“Ka³nxa³ha²ta² nxe² kãi³a¹tū¹xā¹.” Nxe³kī³jau³su²

13 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Yxo²kāin²e³yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: — Hī¹na² ta³nxa² ka³nxa³ha²ta²la³ ta³nxa² sxi²jen³na² kāin²je³na² ai³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ kwē³kon³tāu³a¹ yxau³sxā³ yen³kxa² kāin² so¹kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²kāin²e³yah³lxi³txa³hē¹la².

14 Ka³nxa³ha²tan³na²su² hxi²kan¹txi³ ī²kī³sxa³wa². Ya³lu²ta³nxa² ka³ten³su² yxau³ta³nxa² nxe³kī³sxa³lho³la². Kan²txi³ yxau³kī³te²sxa³yu²hē³la². Ha³lo²a² wi³kī²ta² yā¹kī³tā³la². Ha³lo²a² wi³kī²ta²li² wa³su³txi³ tī¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ kan²txi³ yxau³kī³sxa³lho³la².

15 Nxe³yān¹ta¹ nxe²e³yah³lxin¹jau³nū³a² wai³nhī³nx2na³la². Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe² kãi³ta³nxa² nxe² ā³nxai³ta³nxa² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3su² kxai²nān²tu³ nxa¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe²e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2na³la².

16 Nxēn²nxa³kxai²nān²tu³ yxo²kāin² e³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². A²nxe³jau³xai²li² kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

17 Nxe³ha²kxai³ wi¹lī²nha¹jah¹lxi³hē¹la². Wain³jau³xai²li² ā³ne³wxe³yah³lxi¹nha²kxai³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹jah²lxan³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

5

Yen³kxi³te²nāu³xa² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹kī³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ yen³kxi³khaix¹te² i³nxai²na² ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
Ha³lo²a² ko³ton³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa². Kāin² khāuhx³nyhah¹lxi¹nha³ta²wa².
Yen³kxi³txa²yah³lxi¹nha³ta²wa². Nxe³ju³ta²nū³a² kāin² nā³ni² kāin² wxa¹ni²
yxah³lxi¹nha³ta²wa².

2 Yen³kxi³yah³lxin¹kxa² khon³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa². Wxa²wā²lai²li²
wā³sa³ti³hū³te²a² i³kho³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa².

3 A³lxi²khaix¹yah³lxin¹kxa² ya³te¹ya³ten¹ki³a² ki³nān³ki²sxā³
khon³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Kwa² so¹kxi²sxā³ a³yah³lxi¹nhē³la². Kxā³nāu³a¹
Txa²wā¹sū³na² oh³xan¹ko³xa² a³ka³nxi²sxā³ wxā³tāu³a¹ i³yī¹li²nē³tu¹wa².
Wi¹lhit¹sxā³ i³yī¹li²tā³nxa² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²tā³nxa² nxe³nē³tu¹wa².
Jā¹nxe³yah³lxin¹tāu³a¹ yen³kxa² a³lxi²yah³lxin¹kxe³su² ha³nxe²a² wā²nhxan³kxa²
yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Kwēn¹tai²na²
yen³kxa² kāin² ū³ha¹yah³lxi¹nhē³la².

4 Nxe³yān¹ta¹ kxān³kxi³ kwa² wa³kon³kxi¹nx2tain¹tū³kā³txa²
wxa²hai³sxa² i³lih¹kxi¹nx2tain¹tū³kā³txa² ū³yho³hi²hain¹yah³lxan³ta²wa².
Kāin² an³ta³kxi¹nx2tain¹jau³xa² ain³kxi²nha¹jxah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³
wxa²hai³sxai²li² ki³kan²ki² ki³ai²li² wxa²so¹si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
kwa³na³yah³lxin¹tū³kā³txa² i³wxa¹nain¹na²hē³la². i³wxa¹nain¹jau³xai²li²
Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxi³
nū³kxūn³khaix¹jah¹lo²si²ha²kxi³ nxe³jah¹la² ne³nxē³na² ain³kxain¹na²hē³la².
Wain³txi³ yo³hain¹yah³lxan³ju³ta² ain³kxain¹na²hē³la². Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³tai²li²
Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxi³lu² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³tu¹wa².

5 Txa²wā¹ha³lo²nāu³xai²li² yxau³yah³lxin¹tāu³a² wi¹la³ yxau³khaix¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Wxa²yan³txi³nū³a² so¹lxi³ i³ka³lih³ti³ten³yah³lxi¹nhē¹la². Nxe³sxā³ po¹na²
su²lhī²na¹tū¹xā¹. Nxain¹kxi²nān²tu³ ū³yhai¹tai¹nha²kxi³ ha³nē³te²ju²hē³la².
Te²yāx¹nxe³kxe³hū³nxe² wxa²ē¹nāu³ai²na² i³ka²li¹nyhah¹lxin¹ju³ta² so¹lxi³
o²la³kxah¹lxi¹lxa². Nyhah¹lxi¹nha²kxi³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³kxe³nū³su²
wxā³nūh¹nx2ti³ha³ta²wa².

6 Nxe³kxa²yu³su²a²nū²a² wi¹lhin¹te²a³ su²lhā³te³lhxā³ ā³ke³tū¹kxain¹yah³lxi¹nhē³la².
Nxain¹yah³lxin¹kxan²ti³ hai³txi³ wa³lxī³nha²yai¹nxa³hē³la².

Je³su²jah³la² wxā³ju³ta² ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³ki³jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³jah³lxi³hē¹la².
Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta² ya³nān³ta³ki²la²sa³
wah³nxe³jah³lxi³hē¹la². Hai³sxa² wa³kon³jah¹lo²su² i²jah¹lxi³hē¹la².
Ū³whīn¹ta³lun²nū²la² wi¹la³ wen¹ju³ta² wah³nxe³kxi²ki³te²ju²hē³la².
Wē³ha²yau³xa² ā³wax³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ā³wax³ta³lun²nū²la²
yain³txa²kxi³ kan¹te²ju²hē³la². Nxe³te²hū³nxe² yain³txa² kan²kxi²ju³ta³nū³a²
wah³nxe³kxa² yā¹nxe² Je³su²jah³la² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxe³jah³lxi³hē¹la².

8 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³jah³lxi³hē¹la².
i³nxū²kwai³lxū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² a³ka³nxi²ju³ta²
yau³son³na³la².

9 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. i³yxai¹sxā³ i³kwai²kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Nxe²
e³kxi²nyhah¹lxin¹kxi²nān²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³
wā³li²tāu³a² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³tu¹wa². Ha³lo²ai²li² yau³son³na³la². Sxi²ha²
a²yo²a² ā³wih¹ki³te³lhxā³ nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wā³li²ju³ta² yau³son³na³la².

10 Txa²wā¹sū³na² e³jau³xa² i³hen³txi³tū³kā³txai²na² i²jah¹lxi³hē¹la².
Nxe³tū³kā³txu¹tai²li² kāin² khāuh³lxa³thi¹nain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ya³nān³ta³ki²la²sa³ yxo²i²ai¹nha²kxi³ nxū²kwai³lxū¹nain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³ai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³ka³li¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³sxã³ Jo²ah³lu¹ta¹li²i²jah¹li³hẽ¹la². Khãuh³lxa³tẽ³nha²khaix¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hĩ¹nu¹ta¹na² hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²nxa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³ka³li¹ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³ta² Jo²ah³lu¹ta¹na² a²ha³lo²a² wi¹ta³lun²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹khaix¹te²la¹wa². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Jo²ah³lu¹ta¹na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tũ¹hxai²kxai³ jã¹nxe³sxã³ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³nũ³tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na²sa³.

12 Nxe³sxã³ txa²wã³tã³nãu³xã³. Nxe³ha²kxai³ wãn³txi³khai¹xa² e³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wãn³txa² e³yah³lxin¹jau³xa² i³yo²xũ³yah³li³txa³hẽ¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Ya²la³lai²la¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² i²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wi¹. Tã³nxa²:

— Ya²la³lai²la¹wi¹. Yuh³xan¹jah¹la² i²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wi¹. Tã³nxa²:

— Ya²la³lai²la¹wi¹. A¹thũ³jah¹la² i²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xa² ã³ye³yo²nũ¹nx2ti³ju³tan¹te²kxa³yau³kxai³lu² nxe² e³yah³li³txa³hẽ¹la². Wãn³txai²li² ya²la³tu³kxai²nãn²tu³ hã¹i¹sxã³ i³ye³in¹te³nah¹li¹:

— Nxẽ²na³li¹. Ya²la³lai²la¹wi¹. Tã³nxa², Ya²la³tu³txa³kxai²nãn²tu³ e³in¹te³nah¹li¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Ya²la³lha³wi¹. Nxĩ¹jau³su². Nxe³jau³xa² so¹li³ e³jah¹li³hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² kō³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³kxa²yan³txi³sa².

13 Nxa²ha¹te¹ wxa²nũ³kã³txa² ha³tih³xan¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² khãuh³kxai²nãn²tu³ wi¹lhau³kot3si¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²txai¹yah³li³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²nũ³kã³txa² ã³xa² ha³tih³xan¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² ka³lih³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² sa²nẽn¹kxah¹lxin¹jau³xa² i³hain³jah¹li³hẽ¹la².

14 Wxa²nũ³kã³txa² ha³tih³xan¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² i³ton³kxi²kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa² yo²i²te²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² i³kaix¹jah¹li³hẽ¹la². i³kaix¹tũ²la² a³se³to²na²yau³xa² tẽ³sxã³ wxa²ne³tō¹li³yuh¹nha²sãn²nũ²la² Sũ³na² we²txi²si¹ha³lxin¹jau³su² i³ye³kxi¹jah³li³hẽ¹la².

15 Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹si¹jau³su² yo²i²kxai²nãn²tu³ i³ta³ka³txai²li² we²txi²tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na²sa³. We²txi²sxã³ kō³nxe³ti³ kã³ju³ta³ yũ³kxai²nãn²tu³ ne³wã²na³tu¹wa².

16 Kō³nxe³ti³ kã³ju³ta² yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³yau¹ũ³nyha¹jah³li³hẽ¹la². Te²yã¹nxe² kã³yah³li³to³hin¹kxa²yan³txi³su², Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²waun¹nyha¹jah³li³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³nxũ²kwai³lxũ¹nxa²li³tu¹wa². Nxe³sxã³ a²nũ²ai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhit1sxã³ sa²yo²we¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² i³ye³kxi²kxai²nãn²tu³ wã³nxĩ¹khaix¹jau³su² e³hĩ³nx2na³la².

17 Te²yã¹nxe³sxã³ E³li²ah³lu¹ta¹na² i²jah¹li³hẽ¹la². Txai²yã¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ẽ¹nãu³ai²na² au³txi³ e³jau³su² e³te³nah¹li¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Wẽ³ha²yau³xa² hã¹i¹nxã¹txa²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² e³ka³tu³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxax3ti³tãu³u¹ta¹na² hai³txi³ wẽ³hã¹ti³hex1ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

18 Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² ãh¹ e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³te³nah¹li¹: — Wẽ³ha²yau³xa² a³na¹ ã³si³wxe³xi²ti³hi¹txa²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² nũ²la² ãh¹ wẽ³hã¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wẽ³hã¹xi²nũ²la² hai³sxu¹ta¹na² ã³wax3tũ²ha²kxai³ yain³txa² kãn² yũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

19 Txa²wa³tã³nãu³xã³. Ain³kxi²khaix¹nxe³sah¹lxi³hẽ¹la².
 Wxa²nũ³ka³txa² ha³tih³xan¹tũ³ka²txi³ ĩ³nxai²na² ya²la³lyau³xa³ ã³nũ²la²
 ki³han³jau³xa² sa²yxo²we¹kxai²nã²tũ³ a²nxe³jah¹lai²li² ki³han³ju³ta²
 ĩ³wa²li²si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² e³kxi²txai¹yah³lxi³hẽ¹la².

20 Nxe³sxã³ ĩ³wa²li²kxai²nã²tũ³ jah¹la² a²ẽ¹nãu³ai²na² ha³nxe²
 ĩ³sa²tẽ³ko³xa² sa²wi¹kxe³nũ³a² ĩ³yĩ¹li²jau³su² ã³wa²su¹tũ¹hain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².
 Te²yã¹nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² ka³lxa¹txi³ ã³wa²su¹tũ³nhĩ³nx2na³la².
 Jã¹nxa¹jau³su² txai²li² Ti³a²kah³lo²na¹xai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

1 Petro

1 Pe²jah³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hã³ũ¹kxah³lo²sa¹wa².

— Txai²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Txai²na²
hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹i¹. Je³su²jah³la² nxe³sa²kxah³lo²sa¹wa².
Nxe³na¹te³na¹xai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³ wxã²na² Txa²wã¹sũ³na²
Si³yxau³tãu³a¹ wã²nxa³ka² so¹nx2ti³tũ³ka³txi³syah¹lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².
A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txa² kwa² jũ¹nxe² kxãn³su²
yxau³yain¹yah³lxin¹ka³tu³, ã³yo³yo³li² yxau³yain¹tũ³ka³txi³syah¹lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².
Põ²ta³ko³xa² yxau², Ka³la²sa³ko³xa² yxau², Ka³pa³to²sa³ko³xa² yxau²,
A²si³a³ko³xa² yxau² Bi³ti²ni³a³ko³xa² yxau², nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³
yain¹yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³te² i³nxai²na²
ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².

2 Wxã²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wã²nxa³ka² so¹nx2ti³tũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxa².
Txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹ta²na² yũ³ti³hex1nẽ³lxa³tãu³u¹ta²na², Txa²wã¹sũ³na²
wã²nxũh¹ i²sa²tẽ³kxi²nha²sxã³, wã²nxa³ka² so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxowẽ¹jah³lxi¹nha²kxai³ kq³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹kxa²
yo³ha² ã³wa²su¹txi²lxi³sxã³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³si¹yah³lxin¹jau³nũ³su²
wã²nxa³ka² so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³nx2ti³ju³ta³nũ³a²
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³nxũ²kwai³wih¹nx2ti³sxã³ i³wi¹lhit1ti³hi¹nx2ti³na²hẽ³la².
Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³,
nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ju³ta³nũ³a² ten³khaix1sa³nha²wa².

Hxi²ka¹ka¹nha²la² yxau²xai³ki³jau³su²

3 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³sa²nẽn¹kxa¹sah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²,
Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² A²wĩ³nu²su² ha²kxai³,
nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹sxã³ thãĩ³ti³la² sa²hau³ko³te³lhxã³
tah²lxi³ we²txi²nẽ³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nẽ³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ ka³te³na²
wi¹tãu³a¹ tah²lxi³ we²txi²nẽ³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nẽ³lha²kxai³:

— Yxan¹nãu³a¹, ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹nẽ³tũ¹xã¹.
Nxe³nẽ³ju³ta³nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² i³tih³nxe³nẽ³lha²kxai³ a³la³kxi²ki³tã³na¹.
Kĩ³sa²kxai³ a²hĩ¹nai²na² ha³ta³nxãn²txi³ hxi²ka¹ka¹nha²la² yxau²xai³ki³tã³na¹.
Txa²wã¹ki³na¹xai²na² nxe³hĩ³ki³tã³la².

4 Txa²wã¹sũ³na² tah²lxi³ we¹txa²txi³kxe³kxai³, a²yen³kxa² wi¹khai¹nxe³te²a²,
hxa³nxa³te²a² wi¹lhin¹khai¹nxe³te²a² oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na²
sxi²nhãu³a¹ ũ³hã¹kxi¹nx2ti³te²ju²hẽ³la².

5 Wxã²na² Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²yah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³,
hxi²kan¹sxã³ a²hxi²ka³nãu³lot3sa²tẽ³nx2ti³ka³tu³ hu³, yxan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na²
ne³ki³son³tãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²nãu³a² oh³xai²nãn¹ko³xan¹ta³
ã³sa²so¹nx2ti³sxã³ yxau²sa²tẽ³yah³nx2ti³tu¹wa². A²ya³la³tu³
a²kxã³nxãu³u¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wxa²wa²su¹ta³lun²nx2ti³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nx2ti³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ ũ³ho¹ki¹nx2ti³kxe³hũ³nxe² hxi²kan¹txi³ wxa²ye³na²
ĩ²ũ¹yah³lxi³hĩ³nx2nxã³lxa². Yxãn¹ta¹ yxan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tãu³a¹,
Txa²wã¹sũ³na² i³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wa². A²nxe²tãu³a¹ i²yah³lxin¹tu¹wa².

6 Nxe³nx2ti³ju³ta³nũ³a² kãin² ka³lih³khaix1yah³lxi¹lxa².

— A²ha² hĩ¹nai²na², jũ¹nxe² kxãn³su² txa²wã¹ha³lo²ai²na²
khãuh³lxa³ti³sa²sxã³ yxau³na¹kxe³su² ãin²ti³sa²na³na¹. Ĩ²li³hũ³te² i³nxai²na²
nxe³yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³ kãin² ka³lih³khaix1yah³lxi¹lxa².

7 Jā¹nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² a³lxi²khai¹te²ju²hē³la². A²nxe³ta³ka³ta² ha³nxe²a² a³lan²khai¹nxe³tho³xa² ũ³hī³kī³te²ju²hē³la².

— A²yen³kxa² ā³xa², kwa³thi³la² ā³xa² ũ³kxē³ni²te² yen³kxa² ũ³thū²ka²sai¹na¹tū¹xā¹. A²ou²ra³khai³xa² a²wi¹te²a² so¹lxi³ ī³we²jo²sa²so¹ta²i²lā¹. Nxe³kī³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² ha³ta³nxān²txi³ hxa³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²sxā³ yxau²wa³to²hi²yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta²nān²tu³, ou²ra³ka³ta² a³lxi²khai¹nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ a³lxi²khai¹nxe³jut³su²te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ī³we²ti²sa²so¹kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³te³lhxā³ ha³lo²a²

khāuh³lxa³ti³yah³lxin¹ju³ta² ũh³wxe³nx2ti³te²ju²hē³la². Ou²ra³ka³ta² ha³nxe²a² ũ³hī³lhi²jut³sū³nxe² nxe³nx2ti³te²ju²hē³la², a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³la². Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Je³su²Kris²tu³jah¹la² a³ya³ti¹xi²nē³tāu³a¹ ī³sa²nēn¹kxi¹nx2ti³ha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³, nxe³nx2ti³tu¹wa².

8 A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² yuh³xai²nān¹te² ha³lo²ai²na² yxau³nū¹nhē³lhi¹nai³tā² wxa²ye³na² ī²yah³lxi³hxi²nxān³ta¹ti²tu³wa². Yah²lxan³kxa²ha³ta³nxān²txi³ a³lxi²yah³lxi¹lxa². Jā¹yxah³lxin¹ju³ta² a²hī¹nai²na² wxa²ye³na² ī²yah³lxan³kxa² ha³ta³nxān²txi³ yxo²i²i² kāin² ī³ka³li³hi² yah³lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³nū¹ai²na² whāi²na¹ kāin² ī³ka³li³sxā³ hxi²kan¹txi³ ī³sai¹sxā³ wxa²yxo²a² ī³ye³ah²lxan³kxa² ha³ta³nxān²txi³ kāin² ī³ka³li³yah³lxi¹lxa².

9 Yah³lxin¹ka³tu³, Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxin¹jau³su²kwēn¹ta²na² wxa²wa²sut¹sa²tē³nx2ti³ka³tu³ hu³, yxan¹nāu³a¹ wxa²wa²su¹ta³lun²nx2ti³tu¹wa².

10 Jā¹nxe³ju³ta², kxā³nāu³u¹ta²na² a²nū²a²nāu³xu¹ta²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² ī³ye³kxū¹nhē³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹tē³tu¹wi¹. Hī¹nai²na² ha³lo²a² ũ³hū¹nē³lxa³ta³lxa² wān³txai²na² ī³ye³kxū¹nx2ta¹wi¹. Nxe³nē³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txu¹ta²na² ī³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹tē³ju³ta³nū³a² a³la³kxi²ti³ten³khai¹nxe³sa³nha¹. Na¹jau³su² a²si³yxau³tāu³a¹ win¹ta²te²lxi³ ha³tin³ti³ ā³te³ni², ī³wā³ta³kxi²nha², ī³ne³wa³kon³nha² na¹xā¹. Nain¹tū³ka³txi³su² ta¹hxi²hē¹la².

11 A²nxe³tū³ka³txa² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³yain¹jah¹la² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Yxan¹nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² khāuh³lxa³txi³tu¹wi¹. Nxe³sān²ka³tu³, nxe³nū²la² kāin² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² ũ³hū¹nx2ti³xa³ta³lxa¹ nxe³nx2ta¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ain¹ta¹ a²nū²a² nū³ka³txu¹ta²na² ī³wā³ta³kxi²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²ai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²nē³ju³ta², īh¹nxe³je³nāu³wa³ki³khai³xa² ũ³hū¹nē³te³ji¹ku¹? Ha³lo²ai²na² hau³kon³te³lhxā³nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, īh¹nxet³sxā³ a³la³kxi²hī³kī³te³ji¹ku¹? Kī³nhā¹. Ju¹ta² a³la³kxi²ti³ten³khai¹nxe³sa³nha¹. Ta¹hxi²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ ī³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Yxan¹nāu³a¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹, te² ī³nxai²na² wxa²wa²su¹txa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ju³ta³nū³a² wxa²ye³na² ī²yah³lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³hī¹nai²nān¹tū³ka³txa² ha³lo²ai²na² a²ye³na² ī²ain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na² ha³lo²ai²na² ũ³hū¹ain¹nxa³ta³lxa² ī³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Ā³nhxi²nū¹nain¹yah³lxin¹ta²li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te² ha³lo²a² kwēn¹ta²na² ī³yau¹ū³nx2ti³na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ye³kxi¹nx2ti³tū³ka³txa² ha³lo²ain²ti² ī³yau¹ū³nx2ti³na³la².

Txa²wã¹sũ³na² Yău³ka³jxah¹la² oh³nău³u¹tai²na² ĭ³sa²si¹kat3tũ¹nhẽ³kxah³lo²su² jah¹la² ĭ³yxo²nũ¹nũ³hain¹jau³su² ĭ³yau¹ũ³nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ju³ta² oh³xan¹ta²nũ³ka³txa² ĭ³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² a²nũ²a² yuh³xai²năn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²su¹tain¹na³na¹. Ju¹ta² wi¹khai¹nx2na³na¹. A²nxe³ju³tai²na² ĭ²i² a³la³kxi² nxe³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³hĩ³nx2na³la².

Sũ³na² wi¹lhin¹kxa²yã¹nxe²yxau³ki³jau³su²

13 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² ā³kãi³te³lhxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Wi¹lain³nha², wi¹le³i², nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Yxan¹nău³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²sxã³ wxã³tũ¹xã¹. Nxe³tău³a¹ a²ya³la³tu³ kăin² thăi³ti³la² a³lxi²nẽ³lha²kxai³ wxa²wa²su¹tẽ³ju³ta² ā³ta³lu²nũ¹nhẽ³lha²kxai³ nxe³nẽ³tũ¹xã¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ yxo²i²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

14 Yah³lxin¹kxai²năn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ sa²yxo²wet1sa²tẽ³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³ a²ha¹kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wăn³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ũ³ye³kat1tũ¹nhẽ³jau³xai²na² ā³ne³to³yhah²lxa³nhĩ¹nai³tă² kq³nxe³ti³ yxo²kwăin³yah³lxi³hxain¹kxaix³ jă¹nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la².

15 Yah³lxin¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ĭ³kaix1so¹nx2ti³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³kxa²yã¹nxe³jah¹lxi³sxã³ ĭ³wi¹lhin²jah¹lxi³sxã³ ha³lo²a² ĭ²li³ju³ta² ha³kxa¹ kăi³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

16 Nxe³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxăn¹jau³su² te³nah¹lxi¹: — ĭ³wi¹lhin²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txai²na² wi¹lhin¹jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³na¹kxa² yă¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² ta¹hxai²hẽ¹la².

17 — A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹wĩ³nai²la¹wi¹. Nxe³yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ win¹ta²te²lxi³ Txa²wã¹wĩ³na² ā³yxo²hău²not3sxã³ yxau³je¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²năn²tu³ yuh³xai²năn¹ko³xai²na² yxau³yah³lxi¹nhĩ¹na²:

— Txa²ha³lo²sxa³xã¹. Kan²txi³ yxau³nũ¹nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹jau³su² yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹wĩ³nai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² kăi³kxa² yă¹nxe²xai³sxã³ yxan¹nău³a¹ nxũ¹hăin³nha²sxã³ ĭ³yĩ¹li²xai³nẽ³tu¹wa². Hai³txi³ yau³tă³li³ ĭ³yĩ¹li²xai³nẽ³ju³ta³la³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² kq³nxe³ti³ kăi³jah¹lo²su² kxai²năn²tu³ hai³txi³ Txa²wã¹wĩ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĭ³yĩ¹li²kxah³lo²su² ti³hex1te²sxa³yu²hẽ³la².

18-19 Wxa²si³yah³la²nău³xu¹tai²na² wxa²si³yxau³jah¹lo²nău³xu¹tai²na² ha²ya³kxa³lxi³su² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹jau³su² âh¹ ăn³si³wẽ³not3so¹xi²yah³lxin¹ka³tu³ nxe³te² au³hxai²tẽx1 jă¹nxe³sxã³ âh¹ ha²ya³kxa³lxi³su² yxau²xai³yah³lxi³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxăn¹ta¹ Txa²wã¹wĩ³na² wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa² a³lxi²khai¹nxe³jau³xa² ha³li³hxan³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³kxe³su² ka³yxuh³xa² o³ve²a² wi¹khai¹nxe³te²a², khon³ti³he¹nxa³kxe³su² wi¹khai¹nxe³te²a² a²ti³ha²yau³hũ³jau³xa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xan²tu³ wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wxa²ha³yax3khin¹yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³sxã³ ũ³yho³hi²ki¹nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² tă³nxa², pra²ta²ka³ta² tă³nxa², a²yo³ha² a³lxi²kxan²ti³ khon³te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kăi³ki³ju³ta² ũ³yho³hi²sxã³ wxa²wa²su¹tẽ³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe³nẽ³ju³ta³nũ³a²

Je³su²jah³la² a²ti³ha²yau³xa² so¹lxi³ a³lxi²sa²tē³jau³xa² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹tē³te²ju²hē³la².

20 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² so¹lxi³ yxa¹nai²nān¹te² ha³lo²a² ha³ta³nxān²txi³ a³la³kxi²jah¹lai²la¹wa². Jā¹nxe³kxe³su², yān³ta²na¹ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² we¹txa³hī¹nu¹ta²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² ha³lo²a² yxa¹nai²nān¹ta³ko³xai²na² a³la³kxi²jau³su², A²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot³ta¹hxai²hē¹la². Sa²wa²sut¹si¹nhē³jau³nū³su² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ha³la³je¹nai²na² yuh³xai²nān¹ta³ko³xa² ne³ki³son³te³lhxā³ nxe³hī¹nai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³lai²na² ū³hū¹nē³na²hē³la². Wxa²yu³ta² wxa²wa²su¹txa²txi³si¹jau³su² ū³hū¹nx2ti³na²hē³la².

21 Nxe³nx2ti³ka³tū³, Je³su²jah³la² wxa²wa²su¹txa²txi³ka³tū³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²i²yah³lxi¹lxa². A²nxe³jah¹la² nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² ya³lu²tāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ka³tū³ wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tā²hē³la². Nxe³kxe³su²:

— Txa²wā¹sū³na² yxo²i²a¹xā¹. A²ya³la³tū³ yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyā³nhē³te³lhxā³ ā³sa²so¹xi²sa³tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi¹lxa².

22 Yah³lxin¹ka³tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tū³ sa²yxo²we¹jah³lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su² i³wi¹lhin²jah³lxi¹lxa². Nxe³sxā³ a³lxi²waun¹yhu¹ah³lxi¹lxa². Yah³lxin¹ka³tū³ au³ti³ wxa²yxo²ka³nāu³a² whāi²na¹ wi¹lāin³nha²sxā³:

— A³lxi²ki³lxi³nx³yhu¹nxa³xā¹. Yah³lxin¹jau³su² a³lxi²waun¹nhat¹jah³lxi¹hē¹la².

23 Wxa²yu³ta² Txa²wā¹wi³na² Oh³nān¹jah¹la² tah²lxi³ we¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tū³wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹wi³na² wān³txa² ka³ten³ti³hi¹tē³jau³xa² kxān³su² kxa²ha³ta³nxān²ti³ yxau²wa³to²hi²ki²sa²tē³jau³xa² ain³kxi²yah³lxin¹ka³tū³ tah²lxi³ we¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tū³wa². Hai³txi³ yuh³xai²nān¹te² wī³na² hxi²te³lhxā³ nxe³te² wī³na², tah²lxi³ we¹txa²txi³te²sxa³yu²hē³la².

24 Jā¹nxe³ju³ta² kxā³nāu³u¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
— Ha³lo²ai²nān¹te² si³sa² wa³su³txi³ hxi²te²jai¹ti²ti¹. Si³sain²txi³ i³sa³lxi³ti², a²yāu³sain²txi³ i³sa³lxi³txi³sxā³ āi³la¹hi² nxe³te²jai¹ti²ti¹. Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² si³sa² hū³sxā³ yxau³hī³ki³tā³li¹. Wa³su³txi³ hxi²te²hī³ki³tā³li¹. Jā¹nxe³sxā³: “Wxi²kin³ti³to³na¹xā¹.” Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³ hāi¹nxe³sxā³ si³sa²yāu³sū³sxā³ yxau³sxā³ wa³su³txi³ hxi²te²hī³ki³tā³li¹.

25 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³a² wān³txa², kxā³nāu³a² ha³ta³nxān²txi³ hxi²te²hī³ki³te²hī³ki³sa²tē³jau³xai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² wi¹jau³xai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nx2ti³na³la².

2

Je³su²jah³la² tah³lxa³kat3sū³jah¹la²

1 Nxe³sxā³ i³wi¹lhin²nx2ti³ju³txan¹te²ka³ya³tū³, i³ki³ha¹ki²nyhu¹i², wi¹lhin¹ki³lxi³nx³, a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwai³nxū³yhu¹i² ā³xa² ko³nxe³ te²lo³jah³lxi³txa³hē¹la². A²nxe³te²a² ko³nxe³ju³ta² ha³kxa¹ ha²ya³ka²ti³jah³lxi³hē¹la².

2 Yah³lxin¹ka³tū³, wē³sa² kwēn¹ta²na² a³li³la¹te²su² te²a² a²hā³ka³na² su³su³yau³xa² ya³ni³li³khaix¹te²jai¹ti²tū³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² a²ya³la³tū³ jau³xa² so¹lxin³jau³xa² ya³ni³li³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tū³, Txa²wā¹sū³na²

wxa²wa²su¹tē³ju³ta², a³la³kxi²kāi²non³yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³te³lhxā³
ya³ni³li³jah³lxi³hē¹la².

3 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a³la³kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxa².
Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai²la¹xā¹. Yah³lxi¹lxa².

4 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² txah³lxa³kxa³txa² tē³sxā³ sxi²ha² txo³nain¹te²ju²hē³la².
Ain¹sxā³:

— Txah³lxa³kxai²li² wi¹na³na¹ A³lxi²sa³nha¹. Yxān¹ta¹ ta²ka¹txa²
ā³xai²na² e²na¹xā¹. Nxe³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²ha² txon³sxā³
hxi²khet¹jah¹la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Ta²ka¹txai²na² e²nain¹ka³txai²na² wxa²so¹na¹ka³tu³ sxi²ha²
txo³na¹ka³txa²nū³su² tū¹xā¹. Nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
Je³su²jah¹la² txah³lxa³kxa² e²nain¹kax³sū³na³la². Yuh³xai²nān¹tū³ka³txa²
e²nain¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxain¹kxa²ha³ta³nxān²txi³ Txa²wā¹sū³na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² a³lxi²na¹nha¹. Wā²nxa³kxa² so¹na¹kxah³lo²su² na³na¹.
Ka³ten³yah³lo²su² na³na¹. Nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ i³a³la³kxi²nē³lha²kxai³
yxau²xai³lya³ki³tā³la².

5 Nxe³lya³ki³sa²kxai³ sxi²ha² txo³nain¹kat³sū³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ txah³lxa²
ka³ten³kax³su² nxē²nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³ ka³ten³su² yxau²xai³lya³ki³tā³la².
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² hi²sen³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
yxo²i²ti³hit¹tē³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Sū³na² wa³ka³li³lo³tē³lha²kxai³
sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ka¹tē³lha²kxai³
Sū³na² i³ka³li³ki³ju³ta² o²la³kxi²nū¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³la².

6 Jā¹nxe³jau³su², Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Txai²na¹xai²na² Sū³na² Si³yxau³tāu³su²
na¹te³na¹xai²na², hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lot³ta¹jah¹la² Si³āu²thi³na²
ūh³wxe³nū¹hai¹na¹wi¹. Jah¹la² tah³lxi³hū³jah¹lo²su² na³li¹. Na¹ka³tu³,
sxi²ha² a²wa³kxēn³yah³la² tah³lxa³ka³ta² yxo²ka³kan³ka³txa²
wi¹khai¹nxe³ka³ta² a³lxi²khai¹nxe³ka³txa² wā²nxa³kxa² so¹sxā³,
sxi²ha² ūh³wxe³jut³sū³nxe², kxa²yā¹nxe³sxā³ Hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³ta¹jah¹la² ūh³wxe³nū¹hai¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³,
hxi²kan¹khai¹xain¹na³li¹. Nxe³kxai²nān²tu³, a²nū²a² i²li³te²an²tu³
hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lo³ta¹jah¹la² yxo²i²kxai²nān²tu³, te²a² so¹lxi³
i³yxaih¹xa³lho³li¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ha²kxai³, tah³lxa³kat³sū³jah¹lai²na² Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi¹lxa².
Yah³lxi¹nha²kxai³, a³lxi²khaix¹yah³lxi¹lxa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² Je³su²jah³la²
sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ha³lo²a², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yau³xā³xa²
ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³ i³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³ta¹na², a²kxā³nxa² a²nū²a² sxi²ha² txon³tū³ka³txa²
i³yen²sxā³ ā³yxu¹kxā³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹, kwēn¹ta¹na²
hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ka³ta¹la¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³jau³lxi³, Ju³te²a² nū³ka³txa²
sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³yen²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Yxān¹ta¹, a²hi¹nai²na² Je³su²jah³la² ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³
hxi²kan¹khai¹nxe³ye²yhain¹na³la².

8 Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Yau³xā³xa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ju³ta³lot3sxã³ yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³ta² sa²tã³yo²thu²kã¹sxã³ a³hi²sxã³ hxi²kan¹txi³ i³sa²yxau³xi²sxã³ we²nxi²nxa³jut3sũ³nxe², kq³nxe³ju³ta³lot3sxã³ yxau³tu¹wi¹.

Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²su² te²a², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³ai¹nha²kxai³, kq³nxe³ju³ta³lot3sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ju¹ta² wain³na³na¹. Txa²wãn³txa² sa²yo²ã³sai¹nha²kxai³lã¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹Yxã¹ta¹, wxã²na² Txa²wã¹sũ³na² wã²nxa³ka²so¹nx2ti³tũ³kã³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² nũ³kã³txi³khai³syah¹lxi¹nha²kxai³, nxe³yah³lxi¹lxa². Te²yã¹nxũ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³ti³sxã³ a²ten³jau³su² kã³yah³lxi¹nha²kxai³ i³sa²nẽn¹kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa², wi¹lhin¹khai¹nxe³tũ³kã³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³, nxe³yah³lxi¹te²si¹lxa². A²ha² kxã³nxa² ka³nxah³ti³hũ³tãu³a¹ yxau²ho³hah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³sxã³ yxau²ho³hah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wxi²kin³ti³ton³txi³ i³kaix1so¹nx2ti³ta¹hẽ¹la². i³kaix1so¹nx2ti³ka³tu³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²wet1si¹nxa²lxi³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² wxi²kin³ti³ton³te² ha³lo²a², ha²te¹te²hũ³te² ha³lo²a² ũh³wxe³nxa²lxi³ta¹hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² kãin² i³sa²nẽn¹kxi²si¹nx2ti³jau³nũ³su² i³kaix1so¹nx2ti³ta¹hẽ¹la².

¹⁰ A²ha² kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² nũ³kã³txi³syah¹lxi³ta¹hxan³nhẽ¹la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², a²ha² kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³ju³ta² kq³nyhah¹lxi³ta¹hxã³nhẽ¹la². Yxã¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³ju³ta² kq³nyhah¹lxi¹lxa².

Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ yxau²xai³ki³jau³su².

¹¹ Nxe³jah³lxi³sa²lxa². A³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Nxe³nx2ta¹kxe³su², txa²yo²ka³nãu³ai²na² whã²na¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²ha³lo²khai³xa² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²ai²la¹wa². Oh³nãu³u¹ta²nãn¹te² ha³lo²ai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, a²hĩ¹nai²na² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² yxau³yah³lxi¹nhĩ¹nai²na²:

— Txa²ha³lo²sxa³xã¹. Kan²txi³ yxau³nũ³nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹jau³su² yxau³je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²sĩ³nai²na² yuh³xai²nãn¹te² sĩ³nai²na², kq³nxe³ti³ yxo²kwain³nxa²lxi³si¹jau³nũ³su² sa²yo²wet1sxã³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la². A²nxe³te²a² kq³nxe³ti³ yxo²kwain³nxa²lxi³si¹jau³nũ³ai²na² a²ta³a² sa²so¹sxã³ wxa²wi¹nx2ti³tãu³a¹ ã³nhẽ¹ki¹nx2ti³na³la².

¹² Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txai²na² yxau³yain¹yah³lxin¹tũ³kã³txai²na², hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹tũ³kã³txi³sai¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, wi¹kã³je²txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, kq³nxe³te²la³ i³yĩ¹li¹nx2tain¹kxa² ha³tã³nxãn²txi³, wxa²wi¹kã³ye²yah³lxin¹ju³ta² i²so¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³:

— Txa²wã¹sũ³na² wxi²kin³ti³ton³na³li¹. A²sũ³nãn²txi³ wi¹lhi¹ni², a²sa³wi³ha³lxain²txi³ wi¹lhi¹ni², ain¹na³li¹. Nxe³nx2tain¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ã³wã³la² i³xi²tãu³a¹ nxe³nx2tain¹tu¹wa².

¹³ Wxã²na², Je³su²jah³la² a²wẽ³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nũ²a² hxi²kan¹ta² yxo²ha³kxa¹ a²yu³hẽ³na² yxau³jah³lxi³sxã³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, yuh³xai²nãn¹te²a² hxi²kan¹ta² si³yxau³kax3khai³su² tãu³a¹, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ãn³sen³sai¹nẽ³jah¹lo²su² tãu³a¹ txã² sa²yo²we¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

¹⁴ Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ã³sa²ki³la³xi²sxã³ hxi²kan¹tũ³kã³txan²tu³, a²si³yxau³ka³khai³su² tãu³su² tãu³a¹ hxi²kan¹txi³lot3sxã³ i³kwa³na³tũ³kã³txi³su²

hĩ³nx2na³la². A²nũ²a² kō³nxe³ti³ kãi³te²a² khãuh³lxa³ti³hi¹ti², a²nũ²a² wain³txi³kãi³te²a² ĩ³sa²nẽn¹kxi², nxe³te³lhxã³ hxi²kan¹txi³lon³te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³, ã³sa²ki³la³xi²tũ³ka³txain²ti³ yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹tain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su² ĩ³hau³ko³tũh¹sxã³ kãi³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

15 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹tũ³ka³txa²:

— Kō³nxe³ti³hit1sxã³ ĩ³ye³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³kxi¹nx2ti³kxa² ha³tã³nxãn²txi³, wxa²wain³txi³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ĩ²so¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, hã¹nxe² ã³ka³nah²nxe³sxã³ yxau³ya³nx2ti³hĩ³nx2na³la².

16 Jã¹nxa¹jau³su², wa²su¹wa²sun¹sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, ĩ³yon²ta³kxi²nha²sxã³:

— Je³su²jah³la² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²sut1sa²na³na¹. Sa³ha²kxai³, kō³nxe³ti³ kãi³a¹kxa² ha³tã³nxãn²txi³ wi¹lhĩ³nx2na³na¹. Nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Wxã²na² Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ yxau³yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ sa²yxo²wet1sxã³ yxau³jah³lxi³hẽ¹la².

17 Jã¹nxe³jut3su², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹sxã³ ĩ²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹yhu¹i², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ye³kxi²nha²sxã³ ĩ³yo²nha², yuh³xai²nãn¹te² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³su² jah¹la² ĩ³sa²nẽn¹kxi², nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

Khãuh³lxa³ti³ti³hit1txa²lxi³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

18 A²nũ²a² ã³xa² a²wa³kxẽn³yu³ta³lot3sxã³ yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxa² nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Wxa²wa³kxẽn³yah³la² sa²yxo²we¹ti², ĩ³sa²nẽn¹kxi², nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹lhin¹te²a² a²wa³kxẽn³yah³lain²txi³ sa²yxo²we¹ti², an³txi³thin¹te²a² a²wa³kxẽn³yah³lain²txi³ sa²yxo²we¹ti² nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

19 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³lha³, wxa²wa³kxẽn³yah³la² kwa²to³toh³lxi² ĩ³an³ta³kxi¹nx2ti³sxã³ khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nãn²tu³, ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

— Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²a¹xã¹. Yah³lxin¹jau³su², ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³je¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³tu¹wa².

20 Yxãn¹ta¹, kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, nxe³yah³lxin¹kxa² yo³su² wxa²wa³kxẽn³yah³la² khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nãn²tu³, hã¹nxe³sxã³ wain³txi³ ũ³yho³hi¹nx2ti³hĩ³nx2na³la². Nxe³nx2ti³sxã³ khãuh³lxa³ti³yah³lxin¹ju³ta²na² ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³yah³lxin¹kxa² ha³tã³nxãn²txi³, hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³xa³lho³la². Yxãn¹ta¹, wain³txi³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, nxe³yah³lxin¹kxa² yo³su², a²nũ²a² kũ³lhxã³thin¹te²a² khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nãn²tu³, hã¹nxe³sxã³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxau³je¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² kãn² ĩ³sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³tu¹wa².

21 Jã¹nxe³yah³lxin¹si¹jau³nũ³su², Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kaix1so¹nx2ti³te²ju²hẽ³la². Nxe³sa³ku¹, Je³su²jah³la² khãuh³lxa³ti³ki¹nx2ti³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³:

— Txa²si³yo³na², txa²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi²so¹ki²sa²sxã³ khãuh³lxa³ti³nha²sxã³ yxau²xai³la¹kxa² yã¹nxain¹ta¹lã¹. Nxe³kxi¹nx2ti³jau³su², Je³su²jah³la² khãuh³lxa³ti³nha¹nxa²lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 A²nxe³jah¹la² kō³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³, ki³han³jau³xa² ĩ³ye³ti³he¹nx2nxa³ha²kxai³, ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³ khãuh³lxa³ti³hit1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 A²nũ²a² ku³lha³thin¹te²a² ko³nxe³ti³hit¹sxã³ i³ye³kxain¹kxa² ha³ta³nxãn²txi³, hai³txi³a²yoh³la³ko³nxe³ti³hit¹sxã³ i³wa²lũ³xi²ti³he¹nx2nxa³ha²kxai³, jã¹nxe³sxã³, a²nũ²a² khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹kxa² ha³ta³nxãn²txi³, hai³txi³ i³wa²lũ³xi²nha²sxã³ i³ye³kxi²te³lhxã³ ti³he¹nxai¹nxa³ha²kxai³, Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Hã¹nxe³sxã³:

— Txa²wĩ³na² yxo²i²a¹xã¹. Jah¹la² wain³txi³ wã²nxũh¹ i²ũh¹ki²sa³tũ¹xã¹. Nain¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Wã²nxũh¹ Je³su²jah³la² so¹lxi³ hi³sa³ka³txa² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²te³lhxã³ jah¹la²nũ²a² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³ki³ju³ta² ã³na¹hxa³ki³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sxã³ kã³sxã³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ nxe³si¹nhẽ³jau³su² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, Je³su²jah³la² i³ta³lo³wait¹sxã³ khãuh³lxa³tain¹ju³ta²kxai³, wxa²i³lxi³thin¹yah³lxan³ju³ta² ha³kxa¹ i³we²ti²ti³hi¹txa²lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Wxã²na², a²ha² kxã³nxa² ka³yuh³xa² o³ve²a² a²wa³kxẽ³yah³la² ka³lun²ki²jut³sũ³nxe², Txa²wã¹sũ³na² u²ha³na³ka³lxi³ yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². Yxãn¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² ã³wa³li² i³xi²sxã³, wxa²wa³kxẽ³yah³la² wi¹wi¹nxe² wxa²hau³ko³txa²lxi³jah¹la² a²hxi²ka³nãu³a¹, yxau³yah³lxi¹lxa².

3

In³txa²txu¹ha²tẽ³nyhu¹te²a²yxau²xai³nyhu¹kxi³ju³ta²

1-2 Jã¹nxe³sxã³ a²hĩ¹nai²na² txu¹ha² in³txa² tẽ³yah³lxin¹ta¹ka³lxu³nãu³ i³nxa² so¹lxi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹xa². Wxa²wẽ³sã¹ah³la²nãu³xai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹na². Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, wxa²wẽ³sã¹ah³la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ai¹nxa³te²su² kxai²nãn²tũ³, Sũ³na² ã³si³tẽ³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³ye³kain¹yah³lxi³txa³hẽ¹na². Hã¹nxe³sxã³ sa²yxo²we¹ti², wi¹kã³i², nxe³je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹na². Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, wxa²wẽ³sã¹ah³lai²na² i²so¹nx2ti³kxai²nãn²tũ³, sa²wa³ti³nha²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxin¹kxa² yã¹yxe¹nx2ti³tũ¹xa². Jã¹nxe³ya³nx2ti³te³lhxã³ ya³nx2ta¹xa². Ain¹sxã³ wxa²wẽ³sã¹ah³la² a²ẽ¹nãn¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxe³xa³ka³lxai²na², hai³txi³ Je³su²jah³la² sa²yxo²wet¹si¹sa²jau³su² i³ye³kxi²sa²hxai²nxa³hẽ³na¹. Sa²nxa³kxa²ha³ta³nxãn²txi³, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³sa³ku¹. Txa²sxe³xa³ka³lxai²na² wi¹lhi¹ni², yxo²i²nha², Txa²wã¹sũ³na² yxo²o²nha²sxã³ yxau²xai³li², nx2na³na¹. Ta¹ka³lxai²na² A²sũ³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³jah¹lo²su² yũ³hĩ³nx2na³na¹. Na¹ha²kxai³, sa²yxo²we¹ti³ten³sa²nũ³nha¹. Wxa²wẽ³sã¹ah³la² nxe³yu³nx2ti³hĩ³nx2na³na².

3 Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³:

— Wã²la² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha², kã³lxa² a³lxi²khai¹nxe³ti³nha² ou²ra³ka² we¹kxa² ũ³yhe²ta³kũ¹nha², ũ³hxi²kũ¹nha², txa²ne³kĩ³sa² wi¹khai¹nxe³nha², na¹tũ¹xã¹. Na¹ha²kxai³ wi¹khai¹nxe³sa³tũ¹xã¹. Nxe³nyhah¹lxi³txa³hẽ¹na². A²nxe³te²a² a²txai²na¹ a³lxi²khai¹nxe³ye²te²a² yuh³xai²nãn¹te² yen³kxai²la¹xa². Kãu³sxã³ hxa³nxi¹nx2ti³hĩ³nx2nxa³xa².

4 Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹ whã²na¹ tah²lxi³ we¹txa²lxi³kxai²nãn²tũ³, wi¹khai¹nxe³sxã³ i³yxai¹hxa³sxã³ thã³ti³la² nxe³yah³lxi³hĩ³nxã¹nxa². A²nxe³te² wi¹lyah³lxin¹ju³ta³nũ³ai²na² hxa³nxi¹nx2ti³xah³lo³na².

— Nxe³ju³ta² so¹lxi³ a³lxi²khaix¹na¹ju³ta²lxã²na³na¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³hĩ³nx2na³na².

5 Jǎ¹nxe³ju³ta², a²ha² kxǎ³nǎu³u¹ta²na² txu¹ti³nǎu³xu¹ta²na² wi¹lhin¹ta¹ka³lxu²nǎu³xu¹ta²na², Txa²wǎ¹sũ³na² yxo²i²:

— Txa²sũ³nǎi³. Au³txi³ txa²ẽ¹nǎu³a¹ whǎi²na¹ tah²lxi³ wet1sẽ¹li¹. Ĩ³wi¹lha³ta²li¹. Ain¹jau³su², a²wẽ³sǎi¹yah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹na².

6 Jǎ¹nxe³sxǎ³ Sa²ra³ka³lxi³nu¹ta²na² sa²kxai³lu², a²wẽ³sǎi¹yah³la² A³bra³ǎu³ah³lo²nu¹ta²na² wǎn³txa² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹na².

— Txa²hxi²kan¹jah¹lǎi³. Nxe² ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹na². Jǎ¹nxe³jah³lxi³hẽ¹na². Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³:

— Ta¹ka³lxu¹jǎ¹nxe² wain³txi³kǎi³a¹tũ¹xǎ¹. Ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² yuh³lxin²nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³, Sa²ra³ka³lxi³nu¹ta²na² a²ka³ne³lhũ³yah³lxi³hĩ³nxǎ¹nxa².

7 Te²yǎ¹nxe³te²hũ³te²lxi³, a²wẽ³sǎi¹yah³lo²nǎu³ ĩ³nxai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²sxe³xa³ka³lxa² tẽ³yah³lxin¹ta¹ka³lxa² kũ³we²ki²la² nũ³kxũn³yai¹nxa³ju³ta² a³la³kxi²sxǎ³ yxau³je¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxǎi²na² in³txi³ ĩ³nxai²na² so¹lxi³ ǎ³sen³sai¹sxǎ³ nũ³kxũn³yah³lxi³hĩ³nxǎ¹lxa². Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³, ĩ³yxo²o²lhxǎ³ wxa²sxe³xa³ka³lxa² ǎ³nhxi²nũ¹nũ³jah³lxi³hẽ¹la². Txa²wǎ¹sũ³na² kǎin² thǎi³ti³la² a³lxi²nẽ³lhxǎ³, ka³te³na² wi¹tǎu³a¹ ũ³yhen³kxi²nẽ³na³la². Wxǎi²na² a²wẽ³sǎi¹yah³lo² ĩ³nxǎin²txi³ ũ³yhen³kxi¹nx2ti³ha²kxai³, wxa²sxe³xa³ka³lxain²txi³ ũ³yhen³kxi²ha²kxai³, nxe³nx2ti³hĩ³nx2na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, a³la³kxi²yain¹yah³lxin¹jau³su², wxa²sxe³xa³ka³lxa² a³lxin¹sxǎ³ yxau³je¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah²lxan³kxai²lẽ¹. Wǎn³txa² Txa²wǎ¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹jau³su² hai³txi³ ain³kxi¹nx2ti³hĩ³nx2na³wa². Jǎ¹nxe³yah³lxin¹kxa²yǎn³ti³su² ye¹nx2ta¹wa².

Wi¹kǎi³kĩ³kxa²yo³su² khǎuh³lxa³ti³hit1tẽ³jau³su²

8 Hǎi¹nxe³kxe³hũ³nxe², wxa²yu³ta² yxo²ha³kxa¹, Txa²wǎ¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³, a²wǎ¹tǎ³nǎu³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³ wi¹lĩ³we¹nha²yhu¹i², ĩ³ǎin²ta³kxi²nha²yhu¹i², ĩ³yan³ta³ki²nha²yhu¹i² ĩ³sa²nẽn¹kxi²nha²yhu¹i² nxe³sxǎ³ wi¹lĩ³we¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

9 Jǎ¹nxe³sxǎ³, a²nũ²a² ǎ³xa² kq³nxe³ti³ kǎi³ũh¹nx2ti³kxai²nǎn²tu³, hai³txi³ a²yoh³la³ kq³nxe³ti³ kǎi³ũ¹xah¹lxi³txa³hẽ¹la². Te²yǎ¹nxe³sxǎ³, kq³nxe³ti³hit1sxǎ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nǎn²tu³, hai³txi³ a²yoh³la³ kq³nxe³ti³hit1sxǎ³ ĩ³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Hǎi¹nxe³sxǎ³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ kǎi³ũ¹hi², ĩ³ye³kxi², nxe³sxǎ³, ũ³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Jǎ¹nxe³nx2ti³si¹jau³su², Txa²wǎ¹sũ³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ha³lo²lot3si¹nx2ti³jau³su², wǎ²nxa³kxa² so¹nx2ti³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Kxǎ³nǎu³u¹ta²na², Txa²wǎ¹sũ³na² ha³te³h³nxǎ³nxǎn¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Ka³te³na² wi¹tǎu³a¹ ka³lih³tǎu³a¹ ten³sa³nhǎ¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ĩ²ti³ten³sa³nhǎ¹. Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³, ha²ya³kxa²ti³sxǎ³ wxa²yxo²a² kq³nxe³ti³ ĩ³ye³i², ta²ko¹ta²kon¹txi³ ĩ³ye³i², nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

11 Jǎ¹nxe³sxǎ³, a²kq³nxe³ti³ kǎi³yah³lxin¹ju³ta² ǎ³ta³lo³ta³wxe³sxǎ³ ǎ³na¹i², wain³txi³ kǎi³ju³ta² so¹lxi³ kǎi³i², nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nǎn²tu³: “ǎ³nhǎu²no³nha²yhu¹kĩ³ju³ta² ten³khaix1sa³nhǎ¹.” Nxe³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

12 Txa²wǎ¹sũ³na² Si³yxau³tǎu³a¹ a²ẽ¹nǎn¹jau³xa²sa¹: “Txa²ye³nai²na², a²nũ²a² wain³te²a² wi¹lĩ²i², txa²ne³nxẽ³nai²na² a²nũ²a² wain³te²a² ĩ³ye³kxi²sa²jau³xa² wi¹lain³ki², na¹xǎ¹. Yxǎn¹ta¹, a²nũ²a² kq³nxe³ti³ kǎi³te²su² te²lẽ¹ en²khaix1jah¹lo²sa¹xǎ¹.”

Txa²wǎ¹sũ³na² ha³te³h³nxǎ³nxǎn¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³ha²kxai³:

— Sa²wai³wait³sxã³ wain³txi³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³, a²nũ²a² ã³xa² khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³sxã³ hxa³txa²lxi³hĩ³nx2nxa³wa².

14 Yxãn¹ta¹:

— Wi¹kãi³to³ha¹xã¹. Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, khãuh³lxa³ti³hit1sa²na³na¹, a²nũ²ai²na²sã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hit1nx2ti³tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ka³li³sa³nhã¹. Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hit1sa³ha²kxai³, a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² yuh³lxin²nxa³i², hxi²waun³ta³kxin²nxa³i², nxe³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

15 Hãi¹nxe³sxã³:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² kãin²khai¹nxe², wi¹lhin¹khai¹nxe², nxe³jah¹lai²la¹xã¹. Jah¹la² so¹lxi³ yxo²o²nha²sxã³ yxau²xai³yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² i²li³te²a² i³wã³txi³nx2ti³kxai²nãn²tu³:

— Ih¹nxe³kxa²ya³ti³ta³ Je³su²jah³la² sa²yo²we¹jah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³ta² a²nũ²ai²na² i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Nxe³sxã³ win¹ta²te²lxi³ yxo²i²nha²sxã³, a³la³kxi²yxau³sxã³, i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

16 Yxãn¹ta¹, wxa²e¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹li³ye³ki²nha²sxã³ wxa²ha³lo²a² i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²ai²na² ko³nxe³ti³hit1sxã³ i³yĩ¹li¹nx2ti³kxa² ha³ta³nxãn²txi³, a²e¹nãu³a¹ au³txi³ i³ãu²lxi²to³nha²hĩ³nx2na³la².

— A²ya³la³tu³, jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²wet1sxã³ wi¹kãi³jah¹lo²su²na³na¹. Nxe³kxi¹nx2ti³hĩ³nx2na³la².

17 Jã¹nxa¹jau³su², wain³txi³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Wain³txi³ kãi³to³hxai²na¹hẽ³na¹. Na¹ta¹, a²nũ²a² khãuh³lxa³ti³hit1sxã³ ũ³yho³hi²sa²na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ju¹ta² wi¹lhĩ³nx2na³la², Txa²wã¹sũ³na² ten³jau³xa² yã¹nxe³jau³lxi³ khãuh³lxa³ti³nx2ti³kxai²nãn²tu³ta². Yxãn¹ta¹, ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ju¹ta² wi¹lhĩ³nx2nxa³wa², a²nũ²a² khãuh³lxa³ti³hit1sxã³ ũ³yho³hi¹nx2ti³ta³nxa², ũ³yho³hi¹nx2ti³xa³ta³nxa² nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³nũ¹.

18 Jã¹nxe³sxã³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² wain³khai¹nxe³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹ki³na¹xai²na² ko³nxe³ti³ kãi³te²ki³na¹xai²na² wxa²wa²sut1hxa³tẽ³te³lhxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³ya³lixh²xi²yhu¹ta¹lã¹. Nxe³kxi²nẽ³jau³su², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Jah¹la², txa²wã¹sĩ³na² wen¹sxã³ yxau³nũ²la² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nũ³kxũn³txi³ ka³ten³ti³hit1sxã³ i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³ti³ta¹ te²yã¹nxe³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la².

19 Nxe³sxã³, Je³su²jah³lo²su² jah¹lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lai²na² ã³nũ²nxi²sxã³, a²nũ²a² ya³lu²te²a² yãu³ka³txi³nãu³xa² he¹ain¹ta³ko³nãu³a¹ ãn³tĩ³xain¹sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³ju³ta², yãn³ta¹na² No³e²ah³lo²nu¹ta¹na² a2ka³te³nhĩ¹nu¹ta¹na², a2yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txu¹ta¹na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² sa2yo²ã³sa2tẽ³sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha2kxai³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wẽ³ha2yau³xa² ha³nxeh³lxi³jau³xa² kãin² sa2yxu¹na³ũ¹hain¹sxã³ i³lon³txa² hxa³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²u¹ta¹na² a2ya³lu²te² yãu³ka³txi³nãu³xa², a²hĩ¹nai²na² Je³su²jah³la² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Yăn³ta²na² No³e²ah³lo²nu¹ta²na² na³vi²o²tē³na² ar²ka³tē³na² wet¹sa²tē³i², hau³hau³kon³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² win¹ta²te²lxi³ wah³nxe²sa²tē³i²:

— Kō³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta²na² ã³na¹ain¹sxã³, ka²no¹a² ka³lo³ai²na² ã³wih¹ta²lã¹. Ain¹ta¹, kxãn³su² ain¹ta¹, a²nũ²a² nũ³ka³txu¹ta²na² hã¹nxe³sxã³ sa²yxo²ã³sa²tē³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ya²lu¹ta³lxi²hxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã¹nxe³sxã³, ha¹li¹, ha¹li¹, ha¹li¹, ha¹lin¹tũ³ka³txa² so¹lxi³, wã³kon³sxã³ ĩ³yau³xa² ne³ka³nah²nãu³u¹ta²na² ka²no¹ai²na² yxau³sxã³ ka³ten³ta³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 A²nxe³te²u¹ta²na² ĩ³yau³xu¹ta²na² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹nẽ³jau³hũ³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na² a²hĩ¹na²na² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹nẽ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ã³wa²su¹tē³tu¹wa².

— Nũ³kxũn³txi³ sa²hxa³kxi²ti³sẽ¹li¹. Nxe³nẽ³kxai²nãn²tu³, hai³txi³txa²wã¹nũ²ai²nãn¹te²a² a²nã³txai²na² so¹lxi³ kwa² wxa²hi³la³ki²nẽ³jau³nũ³su² e³kxin²nxa³wa². Yxãn¹ta¹, au³txi³ txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ whã¹na¹ kō³nxe³ti³ e³ki³ju³txai²na² ã³nhan³ka³ti²sa²sai¹nẽ³jau³nũ³su² e³kxi²na¹wa². Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² e³ki²ki³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nã³. Nxe³ti¹. Txa²au³txi³ ẽ¹nãu³nũ¹ai²nãn¹jau³xai²na² Je³su²jah³la² ya³lu²tãu³a¹ nũ³kxũn³txi³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Te²u¹jã¹nxe²sa²hau³kot3sẽ¹li¹. Nxe³ki³te²ju²hẽ³la².

— ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹sa²na³na¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, nxe³ki³te²ju²hẽ³la².

22 A²nxe³jah³lai²na² Je³su²jah³lai²na² oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ka³la³xi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah³la² a²wi¹tãu³a¹ a²hxi²kan¹khaix¹tãu³a¹ ã³ha³ti³sai¹sxã³ ã³wxe³nũ¹yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, a²ta³nãu³xa² oh³xai²nãn¹te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² nũ³kxũn³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²yxo²ha³kxa¹ whã¹na¹ Je³su²jah³lai²na² a²yu³hẽ³nãu³a¹ yxau³yain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la².

4

Sũ³na² a²ten³jau³su² ĩ³hau³ko³tũh¹sxã³ yxau²xai³ki³jau³su²

1 Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah³lai²na² a²nũ²ai²na² khãuh³lxa³txi³nha²na²hẽ³la². Nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ hai³txi³ khãuh³lxa³ti³nha²ju³ta²li² en²nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³kxa²yã¹yxah³lxin¹sxã³ khãuh³lxa³ti³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhi¹nha²sxã³ khãuh³lxa³ti³nyha¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta³lo³jah³lxin¹ju³ta² ã³wa²su¹khai³nxe³nx2ti³hĩ³nx2na³la².

2 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau²xai³yah³lxi¹nhĩ¹nãn¹te²ka³ya³tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãu³a¹ ten³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³hau³ko³tũh¹sxã³ yxau²xai³jah³lxi³hẽ¹la². Hai³txi³ wxa²sĩ³nãu³ai²na² kō³nxe³thin¹yah³lxin¹jau³la³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hẽ¹la².

3 A²ha² kxã³nxa², a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² Sũ³ni²nxa³tũ³ka³txa² yã¹nxe³sxã³ kō³nxe³thin¹sxã³ yxo²kwai³nain¹jau³xa² yã¹nxe³jau³lxi³ yxau²xai³lyah³lxi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ju³ta²sa¹: au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹ kō³nxe³ti³ yxo²kwai³ni², kō³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹jau³su² kō³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²nyhu¹i² yain³jau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ wen¹sxã³ kō³nxe³ti³ kãi³i², Sũ³na² sa²ki³lxo³nha²te²a² ĩ³sa²nẽn¹kxi²sxã³ kō³nxe³ti³ kãi³i², nxe³yah³lxi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹, hĩ¹na² hãix¹nã¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

4 Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Sũ³nx²ni²nxa³tũ³ka³txai²na² wxa²ha³lo²a² ã³ne³wxe³ti³hex¹lye¹nx2ti³xa³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Je³su²jah³la² nũ³ka³txai²na² ã³na¹sain¹sĩn¹te²ta²hẽn³kũ²? ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²kxã³nxai²tã² kwa² ha³lo²a² ha³nxe¹lxi³txi³ kq³nxe³ti³ kã³ya³sain¹to³hxai²kait3jã¹nxe³ ya³sain¹to³hxa³kũ²? Nxe³kxi¹nx2tain¹jau³su² ĩ³yo²kwĩn¹ki¹nx2ti³sxã³ kq³nxe³ti³hit1sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2tain¹na³la².

5 Yxã¹ta¹, a²nxe³tũ³ka³txai²na² a²hĩ¹nai²na² a²kq³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta²na², yxan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yau¹ũ³nha²yain¹sãn²ka³tu³ a²wah³yu³ta² ha³lo²lo³tain¹tu¹wa². Nxe³tãu³a¹, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³tẽn³su² ta³nxã² ya³lu²te²su² ta³nxã², nxe³sxã³, yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau³ain¹sxã³ kã³sa²tẽ³ain¹ju³txai²yã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹ wxa²nxũ¹hain³nha²sxã³ ĩ³yĩ¹li²xai³ain¹tu¹wa². Ha³lo²a² nxe³nẽ³ju³ta³nũ³a² yau³son³ki²nẽ³na³la².

6 Jã¹nxe³jau³su², Je³su²jah³la² a²nũ²a² ya³lu²te²a² yãu³ka³txa² ha³ta³nxãn²txi³ ã³tĩ³xi²sxã³, wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Ta³nxũ¹ka³txai²na², ha³lo²a² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xa² yxau²ho³hai¹nhĩ¹nai³tã² kq³nxe³ti³ kã³ain¹na²hẽ³na¹. Nxe³ain¹ju³ta² yo³ha² ya³lu²ain¹na²hẽ³na¹. Nxe³sxã³, yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ kq³nxe³ti³ kã³i², a²yo³ha² ya³lu²ju³ta² yũ², nxe³kxa²yã¹xain¹na²hẽ³na¹. Yxã¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² tũ¹ka³txai²na² ya³lu²te² yãu³ka³txi³nũ³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹tũ¹xã¹, sa²yo²wet1sa²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ka³tẽn³ti³hi¹txain¹sxã³, txai²yã¹nxe³sxã³ yxau²wa³to²hain¹txai²lã¹. Nxe³jau³su², ĩ³ye³kxi²nha²sxã³, Je³su²jah³la² ĩ³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² a³la³kxi²ti³hi¹tẽ³jau³su²

7 Nxe³jah³lxi³sã²lxa². Yuh³xai²nãn¹ta³ko³xa² hxnã³je³nãu³wa³kxa² yau³son³ki²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³, wi¹lãin³nha², wain³txi³ kã³sxã³ yxau²xai³li² nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³tin³ti³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³hen³txi³jah³lxi³hẽ¹la².

8 Hã¹nxe³kxe³hũ³nxe², hxi²kan¹khai¹nxe³jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Aũ³txi³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² whã²na¹ wi¹lãin³nha²sxã³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². A³lxi²waun¹nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, kq³nxe³ti³ kã³ũh¹nx2ti³to³hain¹kxa² ha³ta³nxãn²txi³ ne³wã²na³yah³lxi³to³hin¹tu¹wa².

9 Jã¹nxe³sxã³:

— A²nũ²a² ã³xa² txa²sxi²ha² wxã²na³na¹. Ha³la³ka³lxa³lon³ki²sa²na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wi¹lĩ³hen³txi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxa²ẽ¹nãu³a¹ hã³i³a² ĩ³yen²yhu¹ah³lxan³kxe³su² ka³lih³khai¹nxe³sxã³ wi¹lĩ³hen³txi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

10 Jã¹nxe³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² ĩ³la³kxi²te²lo³tũ¹na²lxi³ju³ta² wã²nxũh¹ ha³na³ka³lxi³ a³la³kxi²ti³hi¹ti² ai³nx2ti³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³jau³lxi³, a²nũ²a² ã³xa² yxo²ha³kxa¹ ã³nhxi²nũ¹nũ²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

11 A²ĩ²li³te²ĩ³nxã²:

— Wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³tih³nxai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ ĩ³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³:

— A²nũ²a² ã³xa² ã³nhxi²nũ¹nũ³hai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹ti³hit1sa²jau³su² ã³xai²na² ã³nhxi²nũ¹nũ³hai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ²nx2ti³ka³tu³, wxa²ha³lo²a² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ta³nxũ¹ka³txai²na² a²ẽ¹na² hau³ko³tain¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxai¹nha²kxai³ wi¹kã³ain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, nxe³nx2ti³hĩ³nx2na³la².

Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe² wa³to²hi², hxi²kan¹khai¹nxe² wa³to²hi², nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ye¹nx2ta¹wa².

Sū³na² wē³ha³lxi³su² kxan²ti³ khāuh³lxa³ti³hit1tē³jau³su²

12 Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². A³lxi¹nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa². Ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³khai¹nxe³ju³ta², ha³nxe²a² a³lan²khai¹nxe³tho³hū³ju³ta² ha³lo²lo³txa²lxi³na³la². Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²nū³ka³txai²na² kan²txi³ yxo²i²sain¹ta³nxa², sai¹nxa³ta³nxa² ai¹na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³ ha³lo²ai²na² ha³nxeh³lxi³ju³txai²na² ūh³wxe³sxā³ ū³wha³ka³ne³sai³nai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³nx2ti³jau³su², Txa²wā¹sū³na² ūh³wxe³nx2ti³hū³nx2na³la². Nxe³nx2ti³kxe³su², i³wā³wā³ta³kxi², i³yxuh³lxi² nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³ju³ta² ūh³wxe³sa³te²la¹ku², Txa²wā¹sū³nu²su³ku². Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

13 Yah³lxin¹ta¹ hāi¹nxe³sxā³ i³ka³li³jah¹lxi³hē¹la². Je³su²jah³la² wi¹kāi³khai¹nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³, a²nū²a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³txi³hi¹yhai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³ ha³lo²lo³txa²lxi³na³la². Nxe³ha²kxai³:

— Je³su²jah³la² ha³lo²a² khāuh³lxa³txi³ju³tau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³ wxa²nhū¹yhu³sa²na³na¹, Je³su²jah³la² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹ha²kxai³la². Sa³ha²kxai³, ka³li³sa³nha¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²ty³, yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³sxā³ a³ya³ti¹xi²nē³tu¹wa². Nxe³nē³tāu³a¹, kāin²ka³li³sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ kāin²ka³li³yhah¹lxin¹tu¹wa².

14 Wxāi²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wē³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su², sa²nē³hē²txa²lxi³sxā³ a²nū²a² kuh³lxa³thin¹te²a² ko³nxe³ti³hit1sxā³ i³ye³kxi¹nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxa² ha³ta³nxān²txi³ i³ka³li³je¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wxi²kin³ti³ton³jah¹la² yxau³ya³nx2ti³sxā³ sa²hxi²ka¹txa²lxi³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ i³ka³li³jah³lxi³hē¹la².

15 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² i³su²lhā³i², ā³xa² yen³ka² kāi³sa²no¹i², wai³nxa³txi³ kāi³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi², nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² wah³yu³tu³, yuh³xai²nān²te² a²hxi²kan¹ti³nū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxa²yan³ti³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

16 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²ty³, a²nū²a² kuh³lxa³tin¹te²a² i³sa²ne³hē²txa²lxi³sxā³ khāuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nān²ty³, Txa²wā¹sū³na² i³āu²lxa²to³nha²sxā³ i³ye³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ i³sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹la².

— A²nū²a² nū³ka³txai²na², Je³su²jah³la² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²sa²sxā³ i³yxo²kwīn¹ki²sa²na³na¹. Na¹ha²kxai³ ka³li³sa³nhā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

17 Jā¹nxa¹jau³su², hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² yuh³xai²nān²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ kāi³ki³kxe³su² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² nxe³kxa²yā¹nxe² i³yo³hi²ju³ta² ān³si³wxe³nū¹nhē³na³la². Ha³lo²a² i³yī¹li²nū¹nhē³je³nāu³wa³kxa² hau³kon³na³la². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² txa²nū² i³yī¹li²nū¹nhē³sān²nū²la², hā²wxān³txi³te²lxi³nū² ān³si³wē³nx²sxā³, a²nū³ka³txi³ ā³xa² sa²kxai³lu² wān³txa² wi¹jau³xa² sa²yxo²ā³ain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu², Txa²wā¹sū³na² i³yī¹li²nū¹hain¹kxai¹lē¹.

18 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²nāu³xa² wi¹lhin¹te²nāu³xa² a²ko³nxe³ju³ta² kxāu³sxā³ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹, i³lxi³thi¹nxa³tū³ka³txai²lē¹: “Txa²wā¹sū³na² ten³sa²nxān³nhā¹. Hāi¹nxe³sxā³ sa²yxo²ā³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹.”

Nxe² yxau² xai³ lai¹ tũ³ kã³ txai² lē¹. Hai³ txi³ sa² wa² su¹ ti³ he¹ xai¹ nxa³ lho³ li¹. Txa² wã¹ sũ³ na² ũ³ wha² li¹ txã³ nxu¹ tai² na² nxe³ ta¹ hxai² hē¹ la².

19 Jã¹ nxe³ yah³ lxin¹ ju³ ta² Txa² wã¹ sũ³ na² a² ē¹ nãu³ a¹ i³ ye³ kxi² nha² sxã³ ten³ jau³ xa² yã¹ nxe³ jau³ lxi³ khãuh³ lxa³ txi³ nx2ti³ kxai² nãn² tũ³, hã¹ i³ nxe³ sxã³ wain³ txi³ kã³ sa² tē³ je¹ jah³ lxi³ hē¹ la². Nxe³ sa³ kũx1:

— Txa² wã¹ sũ³ na² wet1sa² jah¹ la² wi¹ lhin¹ jah¹ lai² la¹ xã¹. Sa² yxo² we¹ nha² jah¹ lai² la¹ xã¹. Na¹ ha² kxai³ hã¹ i³ nxe³ sxã³ yxo² i² sa² tē³ a¹ tũ¹ xã¹. Na¹ ka³ tũ³ sa² wai³ wait3sxã³ wi¹ kã³ a¹ tũ¹ xã¹. Nxe³ jah³ lxi³ hē¹ la². Ju¹ ta² wain³ na³ la².

5

O³ ve² a² i³ wã² lo³ kxah³ la² yã¹ yxah³ lxin¹ jau³ su²

1 Wxa² yah³ la² nãu³ xai² na² hxi² kan¹ ya³ nx2ti³ tũ³ kã³ txi³ i³ nxai² na² i³ ye³ kxi¹ nx2ta¹ wa². Wxã² yã¹ nxe³ sxã³ yah³ lo² hũ³ nũn³ te² sa¹ wa².

Txai² na¹ xai² na² a² kxã³ nxa² Je³ su² Kris² tu³ jah¹ la² khãuh³ lxa³ txi³ ju³ txai³ tã² te² yen³ na² i² a¹ jah¹ lai¹ ta¹ lxa³ na¹ wa². Na¹ ha² kxai³, yxan¹ nãu³ a¹,

Txa² wã¹ sũ³ na² hi² sen³ su² Je³ su² Kris² tu³ jah¹ la² wxi² kin³ ti³ ton³ ti³ hi¹ tu¹ wa².

Nxe³ tãu³ nũ³ a¹ wxi² kin³ ti³ ton³ ti³ hit1sa² kah³ lo² nũ³ sa³ ha² kxai³ nxe³ jah¹ lo² sa¹ wa².

Na¹ te³ na¹ xai² na², txa² yxo² ka³ nãu³ a¹ whã² na¹ ain³ nha² sxã³ i³ ye³ kxi¹ nx2ta¹ wa².

2 Nxe³ nx2ta¹ te³ nah¹ lxi¹: Txa² wã¹ sũ³ na² a² wē³ ha³ lxi³ yu³ ta²

yxo² i² nx2tain¹ te³ nai¹ ti³ tu³ wa². A² nxe³ tũ³ kã³ txa² wi¹ sa² hau³ ko³ txain¹ yah³ lxi³ hē¹ la².

Wi¹ lhin¹ te² a² wa³ kxē³ yah³ la² a² ka³ yxuh³ xa² o³ ve² a² i³ wã² lo³ kxa²

wi¹ lũ³ yhai¹ tain¹ jut3sũ³ nxe² nxe³ tain¹ yah³ lxi³ hē¹ la². Yah³ lxin¹ kxai² nãn² tũ³,

sa² ye³ so¹ nha² nxa³ sxã³, wi¹ wi¹ nxe² sa² hau³ ko³ txain¹ yah³ lxi³ hē¹ la².

Yah³ lxin¹ kxai² nãn² tũ³:

— U³ lha³ nhã¹ Kwa² ten³ nxa³ kxe³ su² ha³ lo² lot3sa² te³ lhxã³ sa² na³ na¹.

Yah³ lxin¹ jau³ su² sa² hau³ ko³ txain¹ yah³ lxi³ txa³ hē¹ la². Hã¹ yxã¹ ta¹:

— Txa² wã¹ sũ³ na² a² ē¹ nãu³ ãn¹ jau³ xa² so¹ lxi³ te³ ni², a² sa³ wi³ ha³ lxa²

hxi² nũ¹ nũ³ hai¹ na¹ ju³ ta³ nũ³ a² te³ ni², na¹ xã¹. Hai³ txi³ kwa² a² yo³ ha² so¹ lxi³

yxo² kwai³ na¹ jau³ la³ o² la³ kxin² nxa³ xã¹. Nxe³ yah³ lxin¹ jau³ su² Txa² wã¹ sũ³ na²

wē³ ha³ lxa² sa² hau³ ko³ txain¹ yah³ lxi³ hē¹ la².

3 Jã¹ nxe³ sxã³ yxo² ha³ nxe³ lha³ txi³ a² sa³ wi³ ha³ lxa² i³ kwa³ na³ ain¹ yah³ lxi³ txa³ hē¹ la².

Yxã¹ ta¹ wi¹ kã³ je¹ tain¹ yah³ lxi³ sxã³ Txa² wã¹ sũ³ na² tĩh³ na²

i³ yau¹ ũ³ txain¹ yah³ lxi³ hē¹ la².

— i² hxi² so¹ sain¹ sxã³ txai² yã¹ nxe³ sxã³ wi¹ kã³ ain¹ txai² lã¹.

Nxe³ txain¹ yah³ lxi³ hē¹ la².

4 Nain¹ yah³ lxin¹ kxai² nãn² tũ³, Je³ su² jah³ la² o³ ve² a² wã² lo³ te² hũ³ jah¹ lai² la¹ wa².

Hxi² kan¹ khai¹ nxe³ sxã³ wa³ kxē³ nhũ³ jah¹ lai² la¹ wa². A² nxe³ jah¹ lo² su²

jah¹ la² yxan¹ nãu³ a¹ kã³ nxa² i³ xi² sxã³ a³ ya³ ti¹ xi² nē³ tãu³ a¹

wi¹ sa² hau³ ko³ tain¹ yah³ lxin¹ kxa² yo³ su² kã³ in² wxi² kin³ ti³ ton³ ti³ hi¹ txa² lxi³ tu¹ wa².

Txa² wã¹ sũ³ na² wxi² kin³ ti³ ton³ sa² tē³ wa³ to² hi² jah¹ lai² la¹ wa². Te² yã¹ nxe³ te² hũ³ sxã³

ti³ hi¹ txa² lxi³ tu¹ wa².

5 Jã¹ nxe³ jut3su², sax3ne³ lax3ku³ nãu³ i³ nxai² na² i³ ye³ kxi¹ nx2ta¹ wa².

A² yah³ lo² nãu³ xa² a² yu³ hē³ nãu³ a¹ yxau³ jah³ lxi³ sxã³ sa² yxo² we¹ jah¹ lxi³ hē¹ la².

Ya³ nx2ta¹ wa². Jã¹ nxe³ kxe³ hũ³ nxe², a² nũ² a² yxo² ha³ kxa¹ i³ ye³ kxi¹ nx2ta¹ wa².

Wxa² yu³ ta² yxo² ha³ kxa¹, ã³ xa² a² yu³ hē³ nãu³ a¹ ã³ wxē³ nũ¹ whaun¹ nha¹ jah³ lxi³ hē¹ la².

Wi¹ wi¹ nxe² ã³ nhxi² nũ¹ nũ³ yhah¹ lxin¹ txai² lã¹. Nxe³ ju³ ta², Txa² wã¹ sũ³ na²

ũ³ wha² li¹ la³ kxi² nē³ te³ nah¹ lxi¹:

— A² nũ² a² yxo² kã³ in² txi³ kã³ in² te² lo³ nha² te² su² kxai² nãn² tũ³, Txa² wã¹ sũ³ na²

en² khai¹ nxe³ kah³ lo² su² hĩ³ nx2na³ li¹. Yxã¹ ta¹: “A² nũ² a² ã³ xa² yu³ hē³ nãu³ a¹

yxau³ nũ¹ ha¹ tũ¹ xã¹.” Nxe³ jah¹ lo² su² kxai² nãn² tũ³, Txa² wã¹ sũ³ na² thã³ ti³ la²

wi¹lhin¹sxã³ sa²hau³ko³kah³lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ã³xa²yu³hẽ³nãu³a¹ ã³wxe³nũ¹whaun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

6 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wã¹sũ³na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³jah¹la² yu³hẽ³nãu³a¹, yxau³nũ¹jah³lxi³sxã³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² wã²nxũh¹ ĩ³yĩ¹li²nũ¹nx2ti³je³nãu³wa³kxa² hau³kon³na³na¹. Nain¹kxai²nãn²tu³, kãin²te²lo³txa²lxi³sxã³ ĩ³sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na²sa³.

7 Jã¹nxe³sxã³, ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² yxo²ha³kxa¹, hxi²waun³ta³kxi²nha¹lxin¹ju³ta² ha³kxa², Txa²wã¹sũ³na² yxo²ĩ²txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, jah¹la² wxa²ha³lo²a² sa²ye³so¹nha²nxa³sxã³ ĩ²nx2ti³ha²kxai³, wi¹sa²hau³ko³txa²lxi³ha²kxai³, nxe³nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

8 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² wi¹lain³nha², sa²ye³so¹nyhah¹lxan³kxe³su² wi¹ĩ²i², nxe³jah³lxi³hẽ¹la². A²ta³a² ĩ³kox1kq¹son²ki¹nx2ti³jah¹la² o²la³kxi¹nx2ti³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²ã³sxã³ ã³na¹si¹nx2ti³jau³su² o²la³kxi¹nx2ti³na³la². Ya²na¹la² ai³lha²thet3sxã³ tuh³ne³ki¹nx2ti³jau³hũ³nxe²:

— Āu³sa³nha¹. A²nũ²a² sĩ³na² so¹jĩ²na¹tũ¹xã¹. Nxe³nx2ti³jau³hũ³nxe², a²ta³a² wa³ka³ton³nx2ti³sxã³ a²ta³ai²na² a²ten³ju³ta² kãĩ³si¹yhah³lxin¹jau³su² o²la³kxi¹nx2ti³na³la².

9 Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³, wxãĩ²nãn²ta³ Je³su²jah³la² kan²txi³ i³sxã³ yxo²ĩ²jah³lxi³sxã³, a²ta³a² ũn³ti³hit1sxã³ sa²ne³khau²ki¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² yxau³ye²te²ki³kxe³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, txai²yã¹nxe³sxã³ a²ta³a² khãuh³lxa³txi³nẽ³lhĩ³nx2na³na¹. Hai³txi³ nũh¹ txai²na² so¹lxi³ khãuh³lxa³txi³sai¹nxa³xã¹. Ju¹ta² wi¹kq³nha¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

10 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹ kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nẽ³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lo²su² tãu³a¹, kxã³nãu³u¹taĩ²na² ĩ³kaix1so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kxã³nãu³a¹ ha³ta³nxãn²txi³ wxi²kin³ti³ton³ti³hit1sa²tẽ³nxa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³si¹jau³su² ĩ³kaix1so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³kxe³su²:

— Jũ¹nxe² kxãn³su² khãuh³lxa³txi³nx2ti³sãn²ka³tu³, nxe³nũ²la² ha³lo²a² hau³kon³ki²na³na¹. Nxe³nx2ti³tãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹, au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹ yxo²ha³kxa¹ ĩ³we²nxĩ²sxã³ hxi²kan¹ti³hi¹ti², wi¹wi¹nxe², yxau²ũ¹ki²sa²tẽ³ti³hi¹ti², nxe³nx2ti³tu¹wa².

11 Jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹khai¹nxe² wa³to²hi²jah¹lai²la¹wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

Pe²jah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

12 Sil³vã²nah³la² sa²yo²we¹nha²sxã³ Je³su²jah³la² yxo²ĩ²jah¹lai²la¹wa². Nxe³sain¹sxã³, Pe²jah³lo²na¹xai²na² yxo²wãn³txai²na² a³lu²xa³jau³xai²na² Sil³vã²nah³lai²na² ain³kxi²so¹ki²sa²sxã³ a²hxi²ka² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³na³la², A²nxe³na¹jau³xai²na² ha³lo²ai²na² ĩ³kwxẽ²ki¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². A²ya³la³tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kãin² thãĩ³ti³la² a³lxi¹nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ju³taĩ²na², kan²txi³ i³sxã³ wi¹wi¹nxe² yxau²sa²tẽ³kxũ¹jah³lxi³hẽ¹la².

13 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kaix1so¹tũ³ka³txa², Ro²ma²thĩn³ thĩ¹nai²na² yxau³ye²sa²tũ³ka³txai²na², thĩ¹nai²na² wxa²ha³ti³su² tũ³ka³txai²na² a²ha³ta³nxa² sa²si¹hã³nx2ti³na³la². Jã¹nxe³sxã³, Mar²kah³lai²na² txa²ki³lha³lhũ³ye²sa³jah¹lai²na² a²ha³ta³nxa² sa²si¹hã³nx2ti³na³la².

¹⁴ A³lxi²waun¹nha¹ju³ah³lxi³sxã³ wi¹ĩ³hen³txi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².
Kris²tu³jah¹la² a²hãu²ju³ta² yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Je³su²

2 Petro

1 Si³mãu² Pe²jah³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wit3sa¹wa². A³lxi²sa³ha²kxai³ a²wa³kxên³no³sa²kah³lo²sa¹wa². Ī³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa³ha²kxai³ wãn³txa² ũ³wha²li¹lhxã³ ũ³hũ²xai³nx2ta¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sũ³nu²su² ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³ kãi³jah¹lai²la¹wa². Kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³jah¹lai²la¹wa². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ ĩ³yo²ĩ²a¹wa². Ī³yo²ĩ²a¹ha²kxai³ wain³te²lot3sa²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³sxã³ txai²yã¹nxe² yxo²ĩ²yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² ũ³wha²li¹lhxã³ ũ³hũ¹nx2ta¹wa².

2 Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe³ya³sxã³ kãn² thã³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa². Wi¹la³la³kxi²nũh¹yah³lxi¹nha²kxai³ ã²la² kãi²non³sxã³ nxe² ai³nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ĩ³sa²so¹nẽ³jau³su²

3 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² Nũ³kxũn³ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kãn²khaix1nx2na³la². Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³jah¹lai²la¹wa². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a³la³kxi²si¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa². Ī³kaix1so¹nẽ³na²hẽ³la². Nxe³nẽ³ha²kxai³ ka³te³na² wi¹tãu³la³ ya²la³tu³ ũ³hũ¹nhẽ³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ a²ya³la³tu³ wi¹lhin¹ti¹hi¹tẽ³na³la². Txa²wã¹sũ³na² a²nũ³kxũn³ju³tan²tu³ ĩ³hxi²kat1sa²so¹nẽ³na³la². Ju¹ta²na² a³la³kxi²ki³tã³la².

4 Nxe³ki³sa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹khaix1te²a² ũ³hũ¹nhẽ³te³lhxã³ ĩ³ye³ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Oh³xan¹te²a² yxo²kwain³kxa² Txa²wã¹sũ³na² yã¹nxe² yxo²kwain³kxa² ĩ³wet1si¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² ten³si¹nhẽ³jau³su² ĩ³ye³ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Jã¹nxe³ha²kxai³ oh³nãn¹te²a² yxo²kwain³kxa² nxũ²kwai³yxau³nẽ³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² e²nain¹te²la³ yxo²kwain³kxa² ã³wa²sut1sxã³ yxau³hĩ³ki³tã³la². Txa²wã¹sũ³na² e²nain¹te²la³ yxo²kwain³kxa² ĩ³kō³nxe³kxi²nẽ³te²ju²hẽ³la², nxe³ha²kxai³la².

5 Jã¹nxe³ha²kxai³lu¹ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹jah¹lxi³hẽ¹la². Kxãn³su² yxo²ĩ²yah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Jã¹nxe³sa²tẽ³jah¹lxi³hẽ¹la². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ĩ³wi¹lhin¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe² ĩ³wi¹lhin¹yah³lhin¹kxai²nãn²tu³ kãn²wi¹kō³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

6 Nxe² wi¹kō³nha²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ ain³nha²sxã³ a²hoh³lxi³si¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³txi¹nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ yxo²ĩ²jah³lxi³hẽ¹la². Kan¹txi³ yxo²ĩ²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

7 Nxe² kãi³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹ye²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹lhin¹ye²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

8 A²nxe³ju³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lãn³so¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lãn³sa²si¹tẽ³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³la³kxi² kãi²non³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Kwa²toh³lxa³ti³sa²yah²lxa³nha²kxai³ au³txi³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² ã³ten³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

9 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²li³te² ĩ³nxai²na² ju¹ta²na² sa²kxai³lu² taut3ton³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ye³han³jah¹lo²hũ³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² u²lxi³ ten³sa²tã³xa³jah¹lo²hũ³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

A²kxã³nxã¹ju³ta² nxe³wã²na³yah³lxin¹kxa² yã¹yxah³lxi³hĩ³nxã¹lxa².
 A²kxã³nxai³tã² kō³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³wa²su¹txa²lxi³tai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su²
 nxe³wã²na³yah³lxi³hĩ³nxã¹lxa².

10 Jã¹nxe³ha²kxai³ txa²wã³tã³sa²yah³lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ĩ³nxã²lxi³sxã³ ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tai²na²
 yxo²ĩ²nha²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³yhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³
 a²nũ²a² ye³han³jah¹lo²su² te²a² ã³ya³hi²te²hũ³nxe² kō³nxe³ti³ kã³ju³ta²
 kã³yah³lxi³to³hĩ³nx2nxã³lxa².

11 Jã¹nxe³jut3su² wi¹ĩ²nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² jah¹lain²txi³ kō³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta²
 ã³wa²su¹tẽ³jah¹lain²txi³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ã³wih¹sxã³
 yxau²sa²tẽ³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² ĩ³hau³ko³tũh¹nx2ti³tu¹wa².

12 Jã¹nxe³jut3su² ã³wi¹yhah³lxin¹ju³ta³nũ³su² ten³khaix1sa³ha²kxai³
 wãn³txai²li² ĩ³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²li² ãh¹ e³kxi²nha² ai³yah³lxin¹jau³nũ³su²
 ĩ³hen³txi¹nx2ti³to³ha¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² wãn³txai²li²
 ĩ²yah³lxin¹jau³xai³ta³lxa²na³la². Ya²la³lyau³xain²txi³ wi¹kō³nh³yah³lxin¹jau³xai³ta³lxa²na³la².

13 Jã¹nxã¹jut3su² ha²kxai³ yuh³xan¹kō³xa² yxau²xai³la¹te²tu³ ãh¹ e³kxi²nha²
 ai³yah³lxin¹jau³nũ³su² ĩ³hen³txi³xi¹nx2ti³to³ha¹tu¹wa². Ju¹tai²li² wain³nha¹.
 Nxa¹nha²wa².

14 Jã¹nxã¹jut3su² ye³jen¹na² ya³lu²na¹tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² e³lẽ³na¹ ĩ³hen³txi³sa³na²hẽ³la².

15 Nxa¹ha²kxai³lu¹ ya³lu²na¹hĩ¹nãn¹te²tu³ txa²yxo²wãn³txa²
 ĩ³hen³txi¹nx2ta¹jau³xai²na² nxe³wã²na³sxã³ tĩ¹kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³nũ³su²
 hxi²waun³txi³sa³nha²wa². Nxe³sa³ha²kxai³ ãh¹ e³kxi²nha² ai³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
 hxi²nũ¹nx2ta¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ĩ²jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ a²kxã³nhxĩ¹nai³tã² wãn³txa² ĩ³hen³txi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxĩ²sxã³
 wã³li²ju³ta³nũ³a² ĩ³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³ Jah¹lai²na² nũ³kxũn³sxã³
 yxau²xai³ju³ta² ĩ³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³ nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
 A²nxe³jau³xai³tã² hai³txi³ txa²wã¹yah³la²nãu³u¹tai²nãn¹jau³xa²
 ĩ³ye³wã³nxĩn¹sxã³ ĩ³tih³nxe³nẽ³jau³sxa³tai¹ti²tu³wa². Nxe³yãn¹ta¹ txai²na²
 txa²nũ³ka³txi³nãu³xai²na² txa²wã¹yen³nãu³a² ĩ²sĩ¹na¹ju³khai³su² nũ³kxũn³sxã³
 kã³ju³ta² so¹lxi³ ĩ³hen³txi¹nxã²lxa¹hẽ³la².

17 Jã¹nxe³sxã³ ĩ²sĩ¹na¹ju³tai³tã² nxe³te³nah¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³jah¹lai²na² Txa²wã¹wi³na² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 nxe³te²hi²sen³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² ĩ³sa²nẽn¹kxi²
 nxe³ye²nyha¹na²hẽ³la². Nxe³te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lain²txi³
 Wxi²kin³ti³ton³txa² Si³yxau³jah¹lain²txi³ wãn³txa² wi¹lhin¹ti³hit1jau³su²
 e³kxi²na²hẽ³la². E³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Jah¹lai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa²khai³xai²la¹wi¹.
 A³lxi²khaix1na¹kxah³lai²la¹wi¹. Wi¹lxon³kxi²khaix1sa²kxah³lai²la¹wi¹.
 Nxe³na²hẽ³la².

18 Nxe³jau³jau¹xai²li² txa²ne³nxẽ³na² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³la². Oh³xan¹te²a²
 e³kxi²jau³xai²la¹wa². Wã³la³ka³txa² ka³la³ya³sain¹sĩ¹nhĩ¹nai³tã² wãn³txa²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³la².

19 Jã¹nxe³kxa²yu³su² wãn³txa² au³hxai²ti³ai¹tãn¹jau³xu¹tai²na²
 ya²la³tu³khai¹nxe³jau³su² ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xu¹tai²li²
 wi¹lain³kxi²kĩ³jau³xai²la¹wa². Lã³pi³ãu²tẽ³na² te²hũ³na³la². Nxe³tẽ³na² ha³lo²a²

ka³nxah³ju³ta² sa²kxĩ³kxi²nẽ³na³la². Ĩ³ha²te¹sa²tẽ³te²ju²hẽ³la². Ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹hi³ka²ta³a² a³li³xi²nxa³hi¹nãn¹te²tu³ ĩ³kox1kq¹sa²tẽ³te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wãn³txa² au³hxai²ti³ai¹tãn¹jau³la³ ha³lo²a² wxã³ju³ta²nũ³a² hxi²kan¹txi³ ĩ²kĩ³sxa³ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ¹jau³xai²la¹wa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² ĩ³ko²ko²txa²nhe¹nhẽ³jau³xai²la¹wa².

20 Jã¹nxe³jau³xa² au³hxai²tãn¹jau³xu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxai²nãn¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² hxi²ki³la³ kwa²to³toh³li² si³yxau³tãu³su² ti³hi¹tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

21 Hai³txi³ a²nũ²khai³su² te²li² hxi²kan¹txi³ wãn³txa² ha³lo²a² wxã³ju³ta²nũ³a² ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lo²su² wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²su² te²a² hxi²ki³kxai³lu² a²nũ²a² a²nxũ²kwai³wih¹sxã³ ĩ³yau¹ũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

2

Yxo²i²sxã³ hxi²kan¹ki³lxo³tũ³kã³txa² ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²kxã³nxai³tã² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³ki³lxo³te²a² wxã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nu¹jã¹nxe² wxã³ain¹tu¹wa².

Ã³ke³tũ¹nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³te²na² wãn³txa² ka²yãu¹ka²yãu¹jau³xa² hãĩ³a² ĩ³hen³txi³nx2tai¹nha³ta²wa². A²nxe³jau³xa² ĩ³hen³txi³nx2tain¹jau³nũ³a² kãĩn² ki³han³jau³nũ³ai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹tẽ³kxe³su² te³nai¹nxa³lho³la².

— Ki³han³jau³xai²la¹wi¹. Je³su²jah³la² wxa²wa²su¹tũ¹nhẽ³lxa³hẽ³li¹. Yxo²i²ain¹yah³li³txa³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xa²he³la³kxi³su²ĩ³hen³txi³nx2tai¹nha³ta²wa². Yxãn¹ta¹kãĩn²ki³ha³nai¹nha²kxai³wa³su¹txi³ye³jen¹na²ya²lun¹txa²hxa³nain¹tu¹wa², kq³nxe³te³sxã³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tũ³kã³txa²sa³.

2 Jã¹nxe³jut3su² tũ¹kã³txai²li² ki³han³jau³xa² so¹li³ e³kxain¹tu¹wa²:

— Kq³nxe³ti³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ki³kxa² ha³ta³nxãn²txi³ wain³na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² e³kxai¹nha³ta²wa². Nxe² e³kxain¹kxa² ha³ta³nxãn²txi³ wxa²nũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² ain³kxain¹kxa² yãx1te²a² yũ³yah³li¹nha³ta²wa². Kq³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yã¹nxe² kãĩ³yah³li¹nha³ta²wa². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wãn³txa² wain³jau³xa² ya²la³tu³tĩh³na² kq³nxe³ti³hit1jah³li¹nha³ta²wa².

3 Jã¹nxe³jut3su² tũ¹kã³txai²li² ã³ke³tũ¹nx2tai¹nha²kxai³ kãĩn² yen³kxi³hain¹tu¹wa². Kq³nxe³ti³ kãĩ³ai¹nha²kxai³ yen³kxa² kãĩn² so¹sxã³ hãĩ³a² ũ³wha¹ain¹tu¹wa². Nxe³kxa² ha³ta³nxãn²txi³ nxe³hi¹nãn¹te²tu³ kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹ju³ta² yũ³tu¹wa². ĩ³yĩ¹li²hain¹jah¹la² ye³te³nxa² ĩ²ain¹tu¹wa². Kq³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² kãĩn² khãuh³lxa³thin¹sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta³nũ³a² yũ³yah³li³tu¹wa².

4 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² oh³xan¹ta² nũ³kã³txa² ka³lxa²nxa³te²a² nũ³kã³txu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² kq³nxe³ti³ kãĩ³ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² tũ¹kã³txai²na² tẽ³sxã³ ai³sxã³ kan²txi³ ũ³tĩ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxah³khaix1nxe³je³na² ũ³tĩ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nãu³a¹ kq³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yo³ha² ũ³hũ¹ain¹ju³ta³nũ³ãn¹te²kxa³yã³lhu² ũ³tĩ¹kxa² wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² No³e²ah³lu¹ta²na² yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hi¹nu¹ta²na² a²nũ²a²nãu³xu¹ta²na² No³e²ah³la² ĩ²yxau³kxain¹tũ¹kã³txu¹ta²na² yxo²i²ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². No³e²ah³lu¹ta²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² wain³jau³xa² ye³ka³lxa¹txi³

kwẽ³kon³tãu³a²ĩ³hen³txi³kxan²ti³hai³txi³sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ka³tu³ta¹Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²ĩ³yau³xa²kãin²wẽ³hã¹si¹ha²kxai³
 ka³wã³lxa²kãin²hũx¹si¹ha²kxai³yuh³xan¹ko³xai²na²txa²wã¹ha³lo²ai²na²
 whã²na¹ã³ti¹kxa²sa²sai¹ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³
 No³e²ah³lu¹ta²na²so¹lxi³a²wẽ³ha³lxi³yu³txu¹ta²na²a²nũ²a²ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹
 ka³na³ki¹nxe³te²a²so¹lxi³wxa²wa²sut¹sxã³hi¹nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yxã¹ta¹Sũ³na²sa²yo²ã³te²nãu³xa²sa²kxai³lu²ĩ³lo³nxe²ya²lun¹ta²
 hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Te²yã¹nxe³jut³su²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na²a²nũ²a²nãu³xu¹ta²na²So³to²ma²
 nũ³ka³txu¹ta²na²Ko³mo²ra²nũ³ka³txu¹ta²na²nxe³sxã³kãin²ko³nxe³ti³
 kãĩ³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²
 sxi²je³nu¹tã²ũ³thũ²hxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³Sũ³na²wãn³txa²
 a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²a²ĩ²li³te²su²te²nũ³a²ko³nxe³ti³kãĩ³ain¹kxa²yan³ti³su²a²yo³ha²
 ko³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li²hai¹na¹kxe³nũ³su²a³la³kxain¹tũ¹xã¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³sxã³yuh¹xan¹ko³nãu³a²kwa²ten³sa²tã³tãu³a²Lo³ah³lu¹ta²na²so¹lxi³
 wi¹lhin¹ta²kãĩ³jah¹lo²su²ye²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nũ²a²nãu³xai²na²
 a²yo²ha³kxa¹kuh³lxa³thin¹sxã³ko³nxe³ti³wa³nĩ³lo³nai¹nha²kxai³wai³nxa³ju³ta²
 so¹lxi³kãĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxai¹nha²kxai³lu¹Lo²ah³lu¹ta²na²sa²kxai³lu²a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu²:

— Tũ¹ka³txai²na²ko³nxe³thin¹ju³ta²so¹lxi³kãĩ³sa²tẽ³ain¹nĩn²tã¹.
 Nxain¹ju³ta²na²txa²ẽ¹nãu³a²au³txi³ĩh³nha¹. Te²yã¹nxa²kãĩ³a¹ju³ta²
 ten³sa²nxa³nha¹. Yxo²kwĩ¹kxi²sa³nha¹. A²ẽ¹nãn¹jau³xa²Lo²ah³lu¹ta²na²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²
 Lo²ah³lu¹ta²na²so¹lxi³sa²sai¹xi²sãn²nũ²la²sxi²je³nãn¹tũ³ka³txa²whã²na¹
 ya²lu¹ta³lxa²hxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Nxe³ju³ta²na²Sũ³na²ũ³wha²li¹txã³nxa²ĩ²ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³
 a²nũ²a²wi¹lhin¹ti³hi¹te²na²ko³nxe³ti³ju³ta²ĩ³ha¹txi²nhain¹kxai²nãn²tu³
 Txa²wã¹sũ³na²nxũ²kwai³lxũ¹nũ¹hain¹tu¹wa², ko³nxe³ti³kãĩ³kxa²yan³ti³sa².
 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²wi¹lhi¹nai¹nxa³te²a²kãĩ³kxa²yo³ha²ũ³wha¹ũ¹hain¹tu¹wa².
 Kxã³nãu³a¹a²nũ²a²a²yo²ha³kxa¹kãĩ³ain¹kxa²yo³yhu³ta²ũ³hũ¹je³na³kxa²
 ũ³wha¹nũ¹hain¹tu¹wa².

10 Nxe³sxã³ko³nxe³ti³kãĩ³tũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu²kuh³lxa³thin¹sxã³
 o²la³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta²so¹lxi³yo²kwai³nai¹nha²kxai³yuh³xai²nãn¹te²a²
 kuh³lxa³thin¹kxi²ju³ta²yau²xai³lain¹na³la². A²nũ²a²a²hxi²kan¹jah¹lai²na²
 wãn³txa²sa²yo²ã³ain¹na³la². Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a²yuh³lai¹nxa³sxã³
 ko³nxe³te²lot³sxã³e²nai¹nha²kxai³a²nũ²a²hxi²kan¹jah¹la²yuh³lai¹nxa³ha²kxai³
 ain¹kxa²yu³su²a²ẽ¹nãu³a²te³nain¹kxa²so¹lxi³kãĩ³sa²tẽ³ain¹na³la².
 Te²yã¹nxũn³sxã³oh³xan¹te²nãu³xa²yuh³lxi¹nxa³sxã³ko³nxe³ti³hit¹jau³su²
 e³kxi²nũ¹hain¹na³la², ko³nxe³tũ³ka³txa²sa³.

11 Nxain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ta¹oh³xan¹te²nãu³xa²nũ³kxũn³txi³
 wa³to²hi²tũ³ka³txi³su²ha²kxai³hxi²kan¹txi³wa³to²hi²tũ³ka³txi³su²ha²kxai³
 nxe³te²a²ha³tã³nxãn²txi³te²yã¹nxe³jau³xa²Txa²wã¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹la²
 a²yen³nãu³a²ko³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li²si¹jau³nũ³su²e³kxi¹nxa³wa³.

12 Nxe²nxa³ha²kxai³yuh³xai²nãn¹te²a²ko³nxe³ti³kãĩ³tũ³ka³txa²kxai³lu²
 ka³yxuh³xa²yã¹nxain¹na³la². Nxe³te²a²ka³yxuh³xa²kwa²ha³lo²a²ai³te²ju²hẽ³la².
 Ai³te³na¹, a²nũ²a²hi²sen³kxai³lu²wa³ka³to³kxi²sa²ha²kxai³ã³nan³kxi²te²ju²hẽ³la².
 Ĩ²li³ju³ta²te³nain¹kxai²nãn²tu³ai³lyain¹te²ju²hẽ³la². Sũ³na²wãn³txa²
 nxũ²kwai³yxau³te²sxa³yu²hẽ³la². A²nxe³tũ¹ka³txai²nãn²tu³te²yã¹nxain¹na³la².

Yen³kxa² kō³nxai¹nxa³kxa² kō³nxe³ti³hi¹tain¹na³la². Jā¹nxe³jut3su² tū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² kā³yuh³hū³yai¹nha²kxai³ i³ya²lut1sxā³ hxa³tain¹tu¹wa².

13 Kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nhxai²na²hē³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² khāuh³lxa³tain¹tu¹wa². A³lan²ta² hāi¹nxa² kō³nxe³ti³ wa³n³lon³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwai³nain¹na³la². Yain³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ āu²lxa²thin¹yah³lxi¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tāu³a¹ kwa²wi¹lhin¹ki³lxo³yxah¹lxi¹lxa².

14 Txu¹ha² ā³xai²la³ tā³nxa² in³txa² ā³xai²la³ tā³nxa² ũ³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la². Kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxain¹na³la². A²nū²ai²na² kū³we²ki²la² yxo²i²xa³te²a² kō³nxe³ti³ kāi³si¹ju³ta³nū³su² o²la³kxain¹na³la². Kō³nxe³ta² yxo²kwain³kxa² so¹lxi³ a²ē¹nāu³ai²na² wa³kxi³ wxe³nhain¹na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai²li² kō³nxe³ti³ i³yī¹lain¹ju³ta³nū³a² yū²na³la².

15 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tīh³na² i²ain¹ta¹ tīh³nu² ā³lxi³tīh³nai²na² ai³lain¹sxā³ tī¹kxi²nyhain¹na³la². Ba³la³āu²ah³lu¹tai²na² Be³o²rah³la² a²ki³lha³lxu¹tai²nān²tu³ ā³nxai³tīh³nain²txi³ ai³lain¹na³la². A²nxe³jah¹lu¹tai²nān²ta³ kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yo³ha² yxo²kwain³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Yxo²kwain³ta¹ ju³mēn²tu¹tai²na² ka²va¹la²hū³te²a² ā³ka³ti³wxe²xai³tāu³a¹ hai³txi³ ju³mēn²to²te²na² hxi²kan¹txi³ a²nū²a² wān³txa² e³te²sxa³yu²hē³la². Nxe³kxan²ti³ ju³mēn²tu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ Ba³la³āu²ah³lu¹tai²nān²tu³ i³kwai²kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². i³kwai²kxi²ha²kxai³ Ba³la³āu²ah³lu¹tai²na² wen¹te²hū³te²a² i³yxo²kāin²ti³nha²ju³tu¹tai²na² ā³nhāu²no³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 A²nxe³ju³ta²na² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹tū³kā³txai²li² ka³wā³lxa² yā¹xain¹na³la². i³yau³xa² hxi²kan¹kxai²nān²tu³ ka³wā³lxa²na² te²te²ju²hē³la². Te²yā¹nxain¹na³la². O³sī³nai²na² yā¹xain¹na³la². It3ta² ũn³jau³xa² kwa³sa²tā³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxain¹na³la². A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a³ya³txain¹tu¹wa². Ka³nxah³sa²tē³jen³nū³a² ā²la² āu¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

18 A²nxe³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wai³nxa³ju³ta² so¹lxi³ yxau²ho³hain¹na³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²a²:

— Kō³nxe³tīh³na² ā³na¹sxā³ ā³waix3kxi²na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² kxai²nān²tu³ tū¹kā³txai²na² hi²sen³su² te³nai¹nxa³wa². Te³nai¹nxa³ha²kxai³ yxo²kāin²e³ai¹nha²kxai³ wān³txa² toh³lxi³jau³xa² kwa² i³kāi²no³nha²si¹jau³xa² e³ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹na³la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²si¹hai¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² yxo²kwain³kxa² ā³si³tē³kxi²si¹hai¹nha²kxai³ nxe³si¹jau³su² ā³ke³tū¹nū¹hain¹ju³ta² te³nain¹na³la².

19 Nxain¹te³na¹ kō³nxe³tū³kā³txai²na² wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xa² e³kxain¹na³la². Te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² ā³ke³tū¹si¹hain¹jau³nū³su² e³kxain¹na³la². Nxain¹ta¹ txū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³te²lo³tain¹na³la². Nxe³ju³ta² yen³kxa² i²li³ju³ta²na² hxi²kan¹txi³ wa³ka³to³ki³sxa³kxai²nān²tu³ nxe³ju³ju¹ta²na² sa²kxai³lu² sa²yxo²we¹ki³tāu³lot3hī³ki³tā³la². Te²u¹jā¹nxain¹na³la².

20 Jā¹nxain¹jut3su² a²wi¹lhī¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³wa²su¹tū¹nhē³jah¹lai²na² i²nyhain¹na²hē³la². Nyhai¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² kō³nxe³ti³ kāi³kxe³su² ā³wa²su¹tain¹na²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ hā²wxān³txa³ yuh³xai²nān¹te²a² kō³nxe³ju³ta² āh¹ o²la³kxain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²a² yuh³xai²nān¹te²a² kō³nxe³kxe³su²

wa³ka³to³ta¹nhĩ³nx2na³la². A²wi¹lhĩ¹nān¹ju³ta² wai³nain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ kō³nxe³ti³ju³ta² ā³kāi³no³tũ¹hain¹na³la². Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² ā³kāi³non³kxa² yā¹nxe² kãi³ain¹kxa² yo³ha² ā³kāi³non³nũ³tu¹wa².

21 A²wi¹lhĩ¹na² tĩh³na² wain³txi³ kãi³ain¹tĩh³na² ĩ²ain¹na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹lhin¹jau³xai²na² sa²yxo²wet1sxā³ kãi³ain¹na²hē³la². Ju¹ta²na² wain³na³la². Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² tĩh³na² wain³txi³ ĩ²ain¹tĩh³na² sa²kxai³lu² sa²yxo²ā³ain¹na²hē³la². Nxe³ju³ta²na² wain³ti³he¹nx2nxa³wa². Nxe³ain¹jut3su² kō³nxe³tain¹ju³ta² ā³kāi³no³tā³la².

22 Jā¹nxain¹jut3su² wān³txa² tĩ³yau³xu¹ta²na² wān³txa² yā¹nxain¹na³la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Wai³a³lxa² ĩ³nih¹kxai²nān²tu³ a³luh³te²ju²hē³li¹. Hā²wxān³txa³ ye³jen¹na² ā³wā³li²sxā³ a³luh³jau³xai²li² āh¹ ĩ³yai³nx¹te²ju²hē³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²li² nxe³hxai²na²hē³la². Te²yāx1jau³xa² āh¹lx¹jau³xa²sa¹:

— Yxa³kxi³su² te²a² ha³lo²a² kwā¹kwān¹ju³ta² kwa²sxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²nũ²a² hi²sen³kxai³lu² yxa³kxai²na² tē³sxā³ wxa²hi³la³kxa² han³ka²txi³nũ¹hĩ³nx2na³li¹. Wxa²hi³la³kxi² han³ka²txi³nũ²la² hā²wxān³txa³ ye³jen¹na² te²yxa³kxain²txi³ wā³li²sxā³ ha³lo²a² kwā¹kwān¹ju³ta² āh¹lx¹sxā³ kwa²sxa³xi²hĩ³nx2na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²li² nxe³hxai²na²hē³la². Jā¹nx³jut3su² tũ¹kā³txai²na² kō³nxe³ti³ kãi³tũ³kā³txai²na² yxa³kxa² yā¹nxain¹na³la².

3

Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nx¹si²sxā³ wxā³ju³ta²nũ³su²

1 Txa²wā³tā³yah³lx¹la². A³lx¹nx2ta¹nha²wa². Ha³teh³nxā³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Jā¹nx³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹txā³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²ē¹nāu³ai²na² wā²nxũ¹hain³nyhah¹lxin¹kxa² wi¹lhin¹ju³ta² so¹lx¹ wā²nxũ¹hain³nha²yah³lxin¹ju³ta²nũ³a² ten³sa³nhai¹. Nxe³nx2ta¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

2 Wān³txa² kxā³nxu¹ta²nān¹jau³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² hen³txi³si¹tũ³kā³txu¹ta²nān¹jau³xa² ĩ³sa²wa³la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ wān³txa² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhē³jah¹lai²na² wān³txa² kwa³na³kxi²nē³jau³xai³tā² nxe³jau³xai²na² Sũ³na² ĩ³kaix1so¹tũ³kā³txa² ĩ³sa²si¹hā³ũh¹nx2tain¹tũ³kā³txa² wi¹lhin¹khai¹nxe³tũ³kā³txa² wān³txai³tā² ĩ³sa²wa³la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³si¹nx2ta¹jau³su¹ nxe³ye¹nx2ta¹wa².

3 A²nxe³jau³su² wi¹li²nha¹jah¹lx¹hē¹la². Txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³so³nhxan³je³na³wa³kxa² a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² wxā³yain¹tu¹wa². Wxā³yain¹te²kxai³lu² kuh³lxa³thin¹ju³ta² so¹lx¹ kãi³si¹hain¹tu¹wa². Kō³nxe³ti³ yxo²kwa³lx¹txa²lxain¹tu¹wa².

4 ĩ³ki³ha¹kxi¹nxa²lxain¹tu¹wa². Nxe³nxa²lxain¹te³nah¹lx¹:
— Je³su²jah³lai¹tā² wā³li²xi²jau³nũ³su² ain³kxi²ki³ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ĩh¹nũ¹la³ta³ he¹ji¹ku¹, ki³nhai¹. Txa²wā¹yah³la²nāu³xa² ya³lu²kxi²nē³ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā³la² ĩ³xi²nxa³te²ta¹ti²tu³wi¹. Txa²wā¹ha³lo²a² kxā³nhxĩ¹nu¹ta²na² wā²nxũh¹ yũ³si¹jau³nũ³su² ĩ³ye³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹ nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ ha³lo²ai²na² wā²nxũh¹ yũ³hĩ¹nu¹jā¹nxe² ai²sa²tē³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ wā³li²te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹jau³su² ĩ³ki³ha¹kxi¹nxa²lxai¹nha³ta²wa².

5 Jā¹nxain¹jau³su² wān³txa² a²ya³la³tu³jau³xa² te³nai¹nxa³jau³su² kwa²sa²tā³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³jau³xa²sa¹. A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² so¹lx¹ e³ha²kxai³ yen³kxa² ĩ³yũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹oh³xan¹ko³xai²na² wā²nxũh¹ yũ³si¹jau³nũ³su² ĩ³ye³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³te³nu¹ta²na¹ txa²wā¹ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² ĩ³yau³xa²
sa²sai¹sxā³ wa³si³sin³ko³xa² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa² Nxe³te³nu¹ta²na¹
ĩ³yau³xai²na² nxũ²kwai³ye³la³nāu³a¹ ha³lo²a² wa³si³sin³ko³xa²
wet1sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Hā²wxān³txa³nũ² jũ¹nxa² yan¹nāu³u¹ta²na¹ No³e²ah³lu¹ta²na²
yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³u¹ta²na² ĩ³yau³xai²na² sa²kxai³lu²
txa²wā¹yuh³xan¹ko³xai²li² a²nũ²a² yxau²xai³lain¹tũ³kā³txai²li² whāi²na¹
hũx1sxā³hxat3si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7 Jā¹nxe³jut3su² oh³xan¹ko³xai²na² hĩ¹na² ĩ²ki³ko³xai²na²
yuh³xai²nān¹ko³xai²na² hĩ¹na² ĩ²ki³ko³xai²na² nxe³sxā³ te²yā¹nxe³sxā³
hũx1sxā³hxat3sih¹xah³lho³la². Txa²wā¹sũ³na² a²yo²wān³txu¹txai²na²
e³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kō³nxe³te²la³ a³ya³txi²kxe³nũ³a² ũh³wxe³na²hē³la².
Nxe³te³na¹ ha³lo²ai²na² whāi²na¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹ta²na²
we¹ta³lun²si¹ja³kxa³nũ³su² ha³nxe²a² ĩ³ju³ta² ĩ³hxa³si¹tu¹wa². Nxe³tāu³ān²tu³
a²nũ²a² kō³nxe³thin¹te²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ ĩ³yī¹li²ha²kxai³
kō³nxe³thin¹kxa²yo³ha² ũ³hũ¹ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³yah³lxin¹te²nāu³ ĩ³nxa² sa²kxai³lu²
a³lxī¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³nũ³a²
ne³wā²na³ah³lxī³txa³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² a³la²ni²kxi³ju³ta²
ā³ta³lo³wa³to²hi² ai³ki³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³wa². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³
a³la²ni²kxi³ju³tain²txi³ ye³ka³lxā¹txi³ a³la²ni²xi²kxi³ju³tain²txi³ te²yā¹nxe²
ain²na³la².

9 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹ta²na² e³kxi²nē³jau³xu¹ta²na²
win¹ta²te²lxī³ wxā³nũ¹nhē³jau³su² ti³he¹nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ thāi³ti³la²
ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³nx2ti³na³la². A²nũ²a² ĩ²li³hxa³te²lxī³ kō³nxe³ti³
kāi³te²a² kō³nxe³ti³ kāi³kxa² yo³ha² ũ³hũ¹ain¹kxe³nũ³su² ĩ³ka³lxī¹lhxi²nxa³wa².
Nxe²nxa³ha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² ĩ³āin²ta³kxi²nha¹jau³nũ³su² wah³nxe³tu¹wa²,
a²ē¹nāu³ai²na² wxa²wa²su¹te³lha³ka³.

10 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nũ³a² wa³su¹txi³
wxā³tu¹wa². A²nũ²a² kuh³lxā³sin¹jah¹lai²li² yen³kxa² kāi³kxi²te³lhxā³ wa³su³txi³
wxā³ti³hũ³nxe³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nũ³a² wa³su¹txi³
wxā³tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ o³sĩ³nai²li² kāin²nxon³sān²sxā³ ne³ki³son³tu¹wa².
U³je³na³kai²na² i³la³kxai²na² hi³ka²ta³ai²na² nxe³sxā³ kāin² ĩ³lat1sa²kxai³
ĩ³hxa³nain¹tu¹wa². Yuh³xai²nān¹ta² kō³xa² te²na² yuh³xan¹ta² yen³kxa² te²na²
a²yo²ha³kxa¹ ũ³thũ²ha²kxai³ ĩ³hxa³tu¹wa².

11 Jā¹nxe³ha²kxai³ yen³kxai²li² a²yo²ha³kxa¹ ũ³thũ²hxa³kxe³nũ³su²
yũ³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² wxa²ē¹nāu³ai²na² ĩ²nha²khai¹nxe³jah³lxī³hē¹la².
Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxī³ kāi³jah³lxī³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² whāi²na¹
sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lxī³hē¹la².

12 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³ai²na² wxā³ju³ta²nũ³a² wahx3yah³lxin¹tāu³a²
wa³su¹txi³ wxā³si¹ja³kxa³nũ³su² ā³ten³jah¹lxī³hē¹la². Wxā³kxai²nān²tu³
o³sĩ³nān²tu³ ũ³thũ²hxat3sa²kxai³ u³je³na³kai²na² i³la³kxai²na² hi³ka²ta³ai²na²
kāin² ĩ³lat1sxā³ ĩ³ha³lxin¹nhxa³tu¹wa².

13 Kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxī¹:

— Kxā³nāu³a¹ o³sĩ³na² tah²ko³xa² ĩ³yũ¹ta¹ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa²
tah²ko³xa² ĩ³yũ¹ta¹ha²kxai³ nxa¹tu¹wi¹. Nxe³na¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta²
so¹lxī³ yũ²sa²tē³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²na²
wxā³si¹ja³kxa³nũ³su² wah³nxe³ki³tā³la².

14 A²nxe³jut3su² a³lxī¹nx2ta¹nha²wa². Ju³ta³nũ³a² wahx3yah³lxī¹nha²kxai³
wi¹lo²la³kxi¹jah³lxī³hē¹la². Sũ³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxī³hē¹la².

Yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu². Sũ³nu²kxai³lu² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa².
 ĩ³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Wxã²i²li² wain³txi³ sa²yo²wet1sah¹lxi¹lxi¹. Kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta²
 ã³wa²su¹tũ¹nx2ti³ha²kxai³ hĩ³na² ĩ²nxa³wi¹. Hãu²not3sxã³ yxau³nũ¹sah¹lxi¹lxi¹.
 Sũ³na² wãn³txa² nxe³nx2ti³tu¹wa².

15 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kot3nha²si¹jau³su²
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹ti³wa³kxa² wa³su¹txi³
 wxã²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³ta²na² a²yo²ha³kxa¹ Pau²lah³lai²li² txa²wã¹wã³tã³su²
 a³lxi²kĩ³jah¹lai²li² te²yãx1jau³su² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹ti²tu³wa².
 A²hoh³lxi³khaix1sa²jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxã³ ĩ³tih³nxe³nẽ³te²jai¹ti²tu³wa².

16 Jã¹nxe³sxã³ Pau²lah³lai²na² ha³te^hnxã³nxã¹jau³su² jau¹xai²na²
 whã²na¹ ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³te²jai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² wa³le³jau³xa²
 yũ³nũ³na³la². A²nxe³jau³jau¹xai²na² a²nũ²ai²nãn²tu³ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa²
 ĩ²ai¹nxa³te²nãn²tu³ ã³ne³wxe³ai¹nxa³wa². A²nũ²ai²nãn²tu³ Sũ³na²
 ũ³wha²li¹txã³nxa² kan²txi³ i³ai¹nxa³te²nãn²tu³ ka²yãu¹ka²yãu¹txi³
 ã³ne³wxe³ain¹na³la². Nxe³sxã³ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² hã¹nxe³ti³xa¹
 te²yã¹nxe² ka²yãu¹ka²yãu¹txi³sxã³ ã³ne³wxe³ain¹na³la². Nxe²kãi³ai¹nha²kxai³
 a²ẽ¹nãu³ai²na² hai³txi³ wi¹lhi¹nai¹nxa³wa². Kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². Kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hai¹nha²kxai³
 khãuh³lxa³txi³sa²tẽ³ain¹ju³ta³nũ³a²yũ³yain¹tu¹wa².

17 Jã¹nxe³jut3su² wxã²i²nãn²tu³ a³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Jau³jau¹xai²na²
 wi¹kō³nha²yah³lxi¹lxa². Wi¹kō³nha²yah³lxi¹nha²kxai³ ĩ²nha²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹la².
 Yxãn¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ a²nũ²ai²na² Sũ³na² wãn³txa²
 sa²yo²we¹txa³te²yã¹nxe² yah³lxi³te²sa²hĩ³nxa¹lxa³. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ha³yax3khi¹nã³yo²ĩ²yah³lxi¹nha³ta²wa².

18 Nxe³yãn¹ta¹ te²yã¹nxe² kãi³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²
 sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jah¹lai²na² kãn² thã³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ã²la²
 kãi²non³ju³ta³nũ³a² ã³ten³jah¹lxi³hẽ¹la². Jah¹lai²li² ã²la² kãi²non³sxã³
 a³la³kxi²nũ¹jah¹lxi³hẽ¹la². Jah¹lai²na² so¹lxi³ sa²nẽn¹kxi²sa²tẽ³jah¹lxi³hẽ¹la².
 Yah³lxi¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ sa²nẽn¹kxi²sa²tẽ³jah¹lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³na¹jau³su²
 nxe³ye¹nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

1 Joãu

Wăn³txa² a²ka³ten³ti³hi¹tê³jau³xa² ũ³wha²li¹lhxã³ ũ³hũ¹nx2ti³sĩ¹na¹wa².

1 Wăn³txa² a²ka³ten³ti³hi¹tê³jau³xa² ũ³wha²li¹lhxã³ ũ³hũ¹nx2ti³sĩ¹na¹wa². Nxe³sĩ¹na¹jau³xa²sa¹, A²wăn³txi³khaix3su² jah¹la² a²i³lxa² ã³xa² Je³su²jah³la² a²wi¹lhĩn¹khai¹xu¹tai²nãn²tu³ txa²wã¹ha³lo²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²nãn¹ju³tu³ yxau³te²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kwẽn¹tai²na² yxau³nũn³te²la¹wa². A²nxe³te²a² ain³kxi², txa²wã¹ye³nai²na² i²i², wi¹wi¹nxe² i²sxã³ txa²wã¹hxi²kai²na² wxa²wxai², nxe³sĩ¹na¹hẽ³la².

2 Je³su²jah³la² ã³yũ¹nẽ³lha³kxai³ i²sĩ¹na¹hẽ³la². Sĩ¹na¹ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tâu³a¹ i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹wa². Ka³te³na² wi¹tâu³kxai³lu² A²wĩ³na² yxau³ye²kxe³kxai³ ã³yũt1sa²sĩn¹kxe³kxai³ i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹wa².

3 I²sĩ¹na¹te²an¹jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi²sĩ¹na¹te²an¹jau³xa² so¹lxi³ i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹wa². Nxe³nx2ti³sĩ¹nha²kxai³, wxa²nũ³ka³txi³xa² sa²kxai³lu² i³wet1sah¹lxi³nhĩn¹tu¹wa². Nxe³jut3su² A²wĩ³na² Si³yxau³tâu³a¹ i³we¹kĩ³sa²kxai³, A²ta²ha² Je³su²jah³la² A²wĩ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³kxah³lo²su² Jah¹la² i³we¹kĩ³sa²kxai³ nxe³sĩ¹kĩ³tã³la². Nxe³sĩ¹kĩ³sa²kxai³ wi¹lĩ³we¹yhu¹sĩn¹kĩ³tu¹wa². Nxe³sĩn¹kĩ³jau³nũ³su² nxe²e³kxi¹nx2ti³sĩ¹na¹wa².

4 Jã¹nxe³sĩn¹kĩ³te³lhxã³ wãn³txai²na² i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹wa². I³ka³li³sxã³ i³wi¹lxon³kxi²ta³lun²kĩ³te³lhxã³ ũ³wha²li¹lhxã³ i³tih³nxe³nx2ti³sĩ¹na¹wa².

Sũ³na² ha²te¹ti³hũ³jah¹lo²su²

5 Nxe³sĩ¹na¹jau³xa²sa¹, Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²sĩ¹na¹jau³xa²sa¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ha²te¹ju³ta² so¹lxi³ te²hũ³jah¹lai²la¹i¹.

Hai³txi³ ka³nxah³ti³hũ³ju³ta³la³ yũ³ti³hex1jah¹lo²sxa³wi¹.

6 Nxe³kxe³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² i³we¹jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ hau³hau³kon³sxã³ ka³nxah³ti³hũ³ju³ta³la³ kō³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³ ki³ha³nhĩ³kĩ³tã³la². Hai³txi³ wain³txi³ wãx3txi³ yxau²xai³lhĩ³kĩ³sxa³wa².

7 Yxãn¹ta¹ Sũ³na² sa²ha²te¹kxi²nẽ³ju³ta² yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² a²ha²tet1sxã³ yxau²xai³kxa² yã¹nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, txa²wã¹nũ³ka³txi³kĩ³na¹xai²na² wi¹we¹yhu¹sxã³ yxau³hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² A²ta²ha² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² txa²wã¹kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ha³kxa¹ wxa²han³kxi²ti³nẽ³lhĩ³nx2na³la².

8 Jã¹nxe³jau³kxai³lu¹:

— Txa²ẽ¹nãu³a¹ kō³nxe³thin¹ju³ta³la³ yũ³te²txã³wi¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ i³kĩ³ha¹kxi²nha²hĩ³kĩ³tã³la². Hai³txi³ a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ yũ³hĩ³kĩ³sxa³wa².

9 Yxãn¹ta¹ txa²wã¹kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ũ³ho¹kĩ³sxa³kxe³tu³, e³lẽ³na² Sũ³na² i³yau¹ũ³nha²ye²kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wi¹lhĩn¹khai¹nxe³sxã³ wain³txi³ kãĩ³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wã¹kō³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² wxa²wa²su¹tẽ³lha²kxai³ txa²wã¹i³lxi³thin¹kĩ³sxa³ju³ta² whãĩ²na¹ wxa²ha³kxi²ti³nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² hxi²ka² nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la².

10 Yxãn¹ta¹:

— Kō³nxe³ti³ kãĩ³a¹ju³ta² yũ³sa²nxa³i¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² ki³han³jah¹lo²lo³thĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²lẽ¹. Sũ³na² wãn³txa² hai³txi³ txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ yxau³nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa².

2

Je³su²jah³la² ã³yo²nũ¹nẽ³jah¹lo²su²

¹ Txa²wẽ³ha³lxi³nãu³xã³. Ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ã³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa², wãn³txai²na²sa³. Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te² i³nx²a² ko³nxe³ti³ kãi³in¹kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³lo²su² te²an²tu³ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² ha²kxai³, wain³khaix¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². ã³yo²nũ¹nx2jah¹lo²nũ³ai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³yo²nũ¹nx²a²lxi³tu¹wa².

² A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² wah³ha² ã³yho³hi²na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² yxo²i²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹tẽ³na³la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³tain²txi³ wxa²wa²su¹tẽ³lha²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tain²txi³ whã²na¹ wxa²wa²su¹tai¹nha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

³ Nxe³ai¹nha²kxai³ i³kwa³na³nẽ³jau³xa² ha³kxa¹ sa²yo²hau³ko³ki³kxai²nãn²tu³:
— Sũ³na² wi¹li²a¹xã¹. Nxe³ki³jau³su² txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹ko³nha²hĩ³ki³tã³la².

⁴ Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te²su² te²an²tu³:
— Sũ³na² wi¹li²te²sa¹i¹. Nxe³ain¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³ Sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yo²we¹txai¹nx³kxai²lẽ¹. Ki³han³jah¹lo²sai¹nhĩ³nx2na³la². Hai³txi³ Sũ³na² wãn³txi³tu³ a²ya³la³lyau³tu³ nxũ²kwai³yxau³jah¹lo²sai¹nhĩ³nx2nxa³wa².

⁵⁻⁶ Yxãn¹ta¹ Sũ³na² wãn³txa² sa²wai³wait3sxã³ sa²yo²hau³ko³ki³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² a³lxi²nẽ³lhxã³ nxũ²kwai³yxau³khaix¹nẽ³lhĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³sxã³:
— Sũ³na² ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ye²nha²jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la² kãi³kxa² yã¹nxe³sxã³ ã³hxi²so¹ya³sah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³sxã³ nxe³ki³kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ Sũ³na² ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ye²nha²ki³tã³la².

Wãn³txa² tah²yau³hũ³jau³xa² i³kwa³na³nẽ³jau³su²

⁷ A³lxi¹nx2ta¹tũ³kã³txã³. Hai³txi³ tah²yau³la³ Sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³la³ ã³wha²li¹lyah³nx2ti³nx³a³wa². Yxãn¹ta¹ tĩ³yau³xa² so¹lxi³ i³kwa³na³nẽ³jau³xa² so¹lxi³ wãn³txa² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²na² yũ²sa²tẽ³nx2ti³jau³xa² so¹lxi³ ã³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa², txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²nãn¹te²tu³ ain³kxi²sa²tẽ³yah³lxin¹jau³xa²sa².

⁸ Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³hũ³jau³xa² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² ã³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹: Ha³lo²a² ka³nxah³ju³ta² sa²wa³to²kxi²sxã³ hxi³te³lhxã³ nxe³ha²kxai³ Sũ³na² ha²te¹khai³ju³ta² kwẽ¹tai²na² sa²ha²te¹tẽ³lha²kxai³ nx2na³la². Nxe³sxã³ wãn³txai²na² tah²yau³hũ³jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² a²ya³la³lyau³xa² sa²ye³ka¹tẽ³na³la². Je³su²jah³la² yxau²xai³ju³tain²txi³ wãn³txai²na² sa²ye³ka¹tẽ³lha²kxai³ wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² yxau²xai³lyah³lxin¹ju³tain²txi³ wãn³txai²na² sa²ye³ka¹ta²lxi³ha²kxai³ nx2na³la².

⁹ A²nũ²a² i²li³te²su² te²an²tu³:
— Sũ³na² ha²te¹ju³ta² yxau³na¹i¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³:
— Txa²wã¹tã³xa² yxo²kwĩ¹kxi²sa³nhã¹. Nain¹kxai²lẽ¹. Hã¹nxe³sxã³ ka³nxah³ju³ta² so¹lxi³ yxau³hĩ³nx2na³la².

¹⁰ Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² i²li³nũ³te²su² te²an²tu³:
— Txa²wã¹tã³xa² a³lxi²sa³nhã¹. Nain¹kxai²nãn²tu³ Jah¹la² so¹lxi³ Sũ³na² ha²te¹ju³ta² yxau²xai³jah¹lo²la³hĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹la²:
— Ko³nxe³ti³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² yũ³jah¹lo²su² hĩ³nx2nxa³wa².

¹¹ Yxãn¹ta¹:

— Txa²wã³tã³xa² yxo²kwĩn¹kxi²sa³nhã¹. A²nũ²a² ĩ²li³te²la³
 nxe³kxai²nã²tu³ kō³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³lhĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹la²
 yxau²xai³jut3sũ³ju³ta²sa¹. Ka³nxah³ju³ta² yxau², ka³nxah³ju³ta²
 ai³li², ka³nxah³ju³ta² wxa²ye³tĩ¹la³kxi² nxe² yxau²xai³jut3sũ³na³la².
 Tĩh³na² wain³tĩh³na² hxi²kan¹txi³ ĩ²jah¹lo²sxa³wa². Nxe³jut3sũ³nxe²
 yxau²xai³lhĩ³nx2na³la².

12 Wẽ³ha³lxi³nũ³kã³txãĩ³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Wxa²kō³nxe³ti³
 kãi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³tai¹ti²tu³wa². Je³su²jah³la²
 ya³lu²kxi²nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta²
 wxa²wa²su¹txa²lxi³tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa².

13 Wĩ³nu²nãu³xãĩ³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Jah¹la² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²na²
 yxau²sa²tẽ³jah¹la² wi¹lĩ²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³
 wãn³txai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Sax3ne³lax3ku³nãu³xãĩ³.
 Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². A²ta³a² kō³nxe³thin¹jah¹lo²khai³su² nũ³kxũn³txi³
 ã³sen³sai¹yah³lxi¹nhẽ³la². Nxe³yah³lxi³te²sin¹jau³su² wãn³txai²na²
 ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Wẽ³ha³lxi³nãu³xãĩ³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lĩ²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³ wãn³txai²na²
 ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa².

14 Wĩ³nu²nãu³xãĩ³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Jah¹la² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²na²
 yxau²xai³jah¹la² wi¹lĩ²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³
 wãn³txai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Sa³nxe³lax3ku³nãu³xãĩ³.
 Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Nũ³kxũn³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³, Sũ³na² wãn³txa²
 nxũ²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³, kō³nxe³thin¹jah¹lo²khai³su² nũ³kxũn³txi³
 ã³sen³sai¹yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³
 wãn³txai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa².

15 Na¹jau³xai²na²sa¹, kō³nxe³ti³ kãi³ain¹tũ³kã³txa² yxau²xai³lain¹kxa²
 yã¹nxe³jut3su² ten³yah³lxi³txa²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ kō³nxe³ti³ kãi³sxã³
 yxau²xai³lain¹kxa² yã¹nxe² kãi³ti³ten³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ hxi²kan¹ti³
 Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².

16 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹tũ³kã³txai²na² yxau²xai³lain¹ju³ta²
 hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jut3sxa³wa². Kō³nxe³thin¹sxã³ kãi³ju³ta²
 ya³ni³li³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jut3sxa³wa². ĩ²li³ju³ta²
 kō³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jut3su²
 nũ³nxa³wa². Yxau²xai³yah³lxin¹ju³tai²na² yxo²kãin²ti³nha²sxã³
 ĩ³ye³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³ hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jut3sxa³wa².
 Ju¹tai²na² ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹tũ³kã³txa² yxau²xai³lain¹ju³tai²la¹wa².

17 Nxe³kxe³su² kō³nxe³ti³ kãi³ain¹tũ³kã³txai²na² yxau²xai³lain¹ju³ta² hxa³ni²
 ya³ni³lain¹ju³ta² hxa³ni² nxe³tu¹wa². Nxe³to³ta¹ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³xa²
 sa²yxo²we¹te²su² te²an²tu³ hxa³nxa³kxe³su² yxau²xai³lain¹tu¹wa².

Je³su²jah³la² ĩ³kōx1kō¹son²kxi²jah¹lo²su²

18 Txa²wẽ³ha³lxi³nãu³xãĩ³. Ha³lo²ai²na² hxa³je³na³kxa² yau³son³na³la².
 Yau³son³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³kōx1kō¹son²kxi²jah¹lo²su² jah¹la²:

— Je³su²jah³la² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹. Nxe³jah¹lo²su² jah¹la²
 wxã³kxe²ya¹nhẽ³tu¹wa². Wxã³kxe²ya¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³jut3su² kō¹kō¹xa²nũ³kã³txa²:

— Je³su²jah³la² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹. Te²yã¹nxe³tũ³kã³txa² kãi³li²tũ³kã³txa²
 wxã³kxe²ya³nhẽ³lain¹tai¹ti²tu³wa². Nẽ³lai¹nha²kxai³, ha³lo²ai²na² hxa³te³lhxã³
 nxe³ju³ta²nũ³a² a³la³kxi²ki³tã³la².

19 A²nxe³tũ³ka³txa² ko¹kon¹tũ³ka³txai²lẽ¹. ã³na¹nẽ³lain¹sxã³ a³li³ain¹tai¹ti²tu³wa². Hai³txi³txa²wã¹yũ¹ti³sai¹nxa³wa². Txa²wã¹yũ¹ti³sain¹te²la³te²kxai³ ã³na¹nẽ³lai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Hã¹nxe³sxã³ã³nũ²ti²sxã³yxau³ya³nhẽ³lai¹nhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹ ã³na¹nẽ³lain¹tai¹ti²tu³wa². Ai¹nha²kxai³ txa²wã¹yũ¹ti³sai¹nxa³jau³su² nxẽn³tain¹na³na¹. Nxain¹jau³su² a³la³kxi²kĩ³tã³la².

20 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²ka² wi¹lhin¹jah¹la² hxi²ka² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ a²yen³kxa² ha³kxa¹ a³la³kxi²ta³lun²yah³lxi¹lxa².

21 Ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹ju³tai²na² wãn³txa² a²ya³la³lyau³tu³ jau³xa² wxa²nũ³ka³txa² wi¹kq³nhyah¹lxin¹kxe³kxai³ ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Hai³txi³ wãn³txa² wi¹kq³nhyah¹lxan³ju³ta³la³ ũ³wha²li¹lyah³nx2ti³nxa³wa². Jã¹nxe³jut3su² ki³han³jah¹lo²su² te²a² hai³txi³ Sũ³na² Wain³jah¹lo²khai³xa² a²sa³wit3sxa³wa². Ju¹ta² wi¹kq³nhyah¹lxi³nũ³nĩ¹lxa².

22 Ki³han³jah¹lo²khai³su² e³te³nah¹lxi¹:

— Hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² ti³he¹nx2nxa³i¹. Ai¹nhxai²na²hẽ³la². A²nxe³jah¹la² ki³han³jah¹lo²khai³xi²la¹wa². Te²su² Sũ³na² A²ta²ha² i³kox1ko¹son²kxi²jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³ain²txi³ e²nha²kxai³ A²ta²hain²txi³ e²nha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

23 A²nũ²a² i²li³te²su² te²an²tu³:

— A²ta²ha² Je³su²jah³la² e²na¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Txa²wã¹wĩ³na² yxau³kxi²jah¹lo²su² hĩ³nx2nxa³wa².

Yxã¹ta¹ a²nũ²a² i²li³nũn³te²su² te²an²tu³:

— A²ta²ha² yxo²i²a¹xa¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² yxau³kxi²jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la².

24 Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²nãn¹jau³xa² ain³kxi²sa²tẽ³kxah¹lxin¹jau³xan²tu³ ũ³nhũ²kwai³wxe³nhat1jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² ũ³nhũ²kwai³wxe³nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, A²ta²hain²txi³ ã³nũ²ti²sxã³ yxau³ye²nyhah¹lxi¹nha²kxai³, A²wĩ³na² Si³yxau³tãu³ain²txi³ ã³nũ²ti²sxã³ yxau³ye²nyhah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³nyhah¹lxin¹tu¹wa².

25 Nxe³nyhah¹lxin¹ju³ta² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ Je³su²jah³la² i³ye³ũ¹nhẽ³tai¹ti²tu³wa².

26 Wãn³txai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². A²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²sa²kex3so¹nx2ti³te³lhxã³ o²la³kxain¹na³la². ã³nxe³3tũ³ain¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² i³tih³nxe³nx2ta¹wa².

27 Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² Je³su²jah³la² ũ³hũ¹nx2ti³kxah³lo²su² jah¹la² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³na³la². A²nxe³jah¹la² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²nũ³a² yũ³nx2ti³xa³kxa²ha³ta³nxãn²txi³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wãn³txa² sa²yxo²wet1sxã³ Je³su²jah³la² ã³nũ²ti²sxã³ yxau³nha²je¹jah¹lxi³hẽ¹la².

28 Txa²wẽ³ha³lxi³nãu³xã³. Je³su²jah³lo²kxai³lu² ã³nũ²ti²sxã³ yxau³nha²je¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxã³sxã³ ã³yũ¹nĩ³tãu³a¹ hxi²ka¹ka¹nha²sxã³ yxau³nha²ye²yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Hai³txi³ ke³kon³ki²sxã³ ãu²li²yah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².

29 Jã¹nxe³jut3su²:

— Txa²wã¹sũ³na² Wain³ta² Si³yxau³jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³jau³xa² wi¹kõ³nhyah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² wain³txi³ kã³isxã³ yxau²xai³te²su² te²yo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³sain¹na³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹kõ³nhat¹jah³lxi³nũ³nhẽ¹la².

3

Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³su²

1 Txa²wã¹wĩ³na² kã³in² a³lxi²khaix¹nẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³ta² i²jah¹lxi³hẽ¹la². Kã³in² a³lxi²khaix¹nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² wẽ³ha³lxi³lo³tẽ³na³la². Nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² a²wẽ³ha³lxi³su² kĩ³tã³la², kwẽ³n¹ta²nah¹lxa². Nxe³kĩ³sa²kxai³ kõ³nxe³thin¹kõ³xai²nãn¹tũ³kã³txai²li² wi¹lĩ²nẽ³lai¹nx³tho³la², Txa²wã¹wĩ³na² wi¹lĩ²ai¹nx³ha²kxai³la².

2 Txa²wã¹tã³nũ³xã³. A³lxi¹nx²ta¹tũ³kã³txã³. A²ha¹ kwẽ³n¹ta²na² Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² kĩ³tã³la². Yxãn¹ta¹ yxan¹nũ³a¹ i¹h¹nxe³nxũ²xi³khai¹nxe³sxã³ yxau²xai³lhĩ³kĩ³te³ji¹ku². Nxe³kĩ³nha²wa². Nxe³kĩ³kxa² ha³ta³nxãn²txi³ yxan¹nũ³a² Je³su²jah³la² ã³yũ¹nẽ³te³nũ³a¹ Je³su²jah³la² nẽ³te²hũ³kxa² yã¹nxe³kĩ³tu¹wa², a²ya³la³tu³ Sũ³nu²khai³xa² txa²wã¹ye³na² waun³ta³ki²la² i²kĩ³sa²kxai³la².

3 Nxe³nẽ³jau³nũ³su² wi¹kõ³nha²kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ jau¹xai²na² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³kĩ³tũ³kã³txi³ kĩ³na¹xai²na² hã¹nxe³ta¹ kõ³nxe³ti³ kã³isxã³ yxau²xai³kĩ³ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³waix³kxi²so¹nha²hxi³kĩ³tã³la², Je³su²jah³la² Wain³txa² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³la².

4 Jã¹nxe³jut³su² kõ³nxe³ti³ kã³kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yo²ã³i² yxau²xai³lhĩ³kĩ³tã³la². Kõ³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³tain²txi³ Sũ³na² sa²yo²ã³kĩ³ju³tain²txi³ te²ju²hẽ³la².

5 Yxãn¹ta¹ kõ³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta² wxa²hxi³nx³kxi²nẽ³te³lhxã³ Je³su²jah³la² wxã³kxi²nẽ³na²hẽ³la². A²nxe³jah¹la² hai³txi³ kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta³la³ yũ³ti³hexi¹jah¹lo²sxa³wa². Jau¹xai²na² wi¹kõ³nhyah¹lxi¹lxa².

6 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³nha²ye²kĩ³kxai²nãn²tu³ kõ³nxe³ti³ kã³isxã³ yxau²xai³kĩ³ju³ta³la³ yũ³nẽ³lhĩ³nx²na³wa². Yxãn¹ta¹ kõ³nxe³ti³ kã³isxã³ yxau²xai³kĩ³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³ wi¹lĩ²kĩ³sxa³ha²kxai³, hai³txi³ txa²wã¹ẽ¹nũ³la³ Je³su²jah³lo²la³ a³la³kxi²kĩ³sxa³ha²kxai³ nxe³hĩ³kĩ³tã³la².

7 Txa²wẽ³ha³lxi³. A²nũ²a² ã³xa²i³kĩ³ha¹kxi¹nx²ti³sxã³ ã³ke³tũ¹nx²ti³ha³ta²wa². A²nxe³jah¹la² yo²i²yah³lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²a² wain³txi³ kã³isxã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³ si³ka³ka³kxi² wain³jah¹lo²su² te²ju²hẽ³la². Je³su²jah³lo²kxai³lu² Wain³ta² Si³yxau³jah¹lo²su² te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ wain³txi³ kã³isxã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la² yã¹nxe² wain³jah¹lo²su² nũ³te²ju²hẽ³la².

8 Yxãn¹ta¹ kõ³nxe³ti³ kã³isxã³ yxau²xai³te²nãn²tu³ a²ta³a² sa³wi³sa² te²ju²hẽ³la², a²wi¹lhĩ¹khai¹xu¹ta²na² a²ta³a² kõ³nxe³ti³ kã³sa²tẽ³jah¹lo²su² ha²kxai³la². Ain¹sxã³ a²yen³kxa² a²ta³a² hxi²ka² kã³kxa² a²yo²ha³kxa¹ kõ³nxe³khaix¹te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² Je³su²jah³la² wxã³na²hẽ³la². Ain¹sxã³ a²ta³a² kã³kxe³su² te²yen³kxa² ha³kxa² wxa²hxi³te³lhxã³ Je³su²jah³la² wxã³na²hẽ³la².

9 A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² tah²lxi³ we¹kxe³su² te²an²tu³ hai³txi³ kõ³nxe³ju³ta³la³ kã³isxã³ yxau²xai³te²sxa³yu²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhĩ¹te² Si³yxau³tãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³ye²ha²kxai³la². A²nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ kõ³nxe³ju³ta³la³ kã³isxã³ yxau²xai³yu²te²sxa³yu²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na² tah²lxi³ we¹kxe³su² ha²kxai³la².

10 Sũ³na² wẽ³ha³lxa² ha³na³ka³lxi³ wi¹kõ³nha²ha²kxai³, a²ta³a² wẽ³ha³lxa² ha³na³ka³lxi³ wi¹kõ³nha²nũ³nha²kxai³, nxe³te²ju²hẽ³la². Wi¹kõ³nha²ki³te³nah¹lxi¹, a²nũ²a² i³lxi²te²su² te²an²tu³ wain³txi³ kãi³ai¹nxa³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wẽ³ha³lxi³sain¹te²sxa³yu²hẽ³la². Te²yã¹nxũ³sxã³:

— Txa²wã³tã³xa² a³lxi²sa²nxã³nhã¹. Nain¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su²nũ³te²sxa³yu²hẽ³la². Jau¹xai²na² wi¹kõ³nha²hĩ³ki³tã³la².

A³lxi²waun¹nyhu¹ki³jau³su²

11-12 Wãn³txa² txa²wã¹si³kxã³nũ³u¹ta²nãn¹jau³xa²sa¹, ain³kxi²sa²tẽ³yah³lxin¹jau³xa²sa¹:

— A³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ Ka³i²ah³lo²nu¹ta²na² yxau²xai³kxu¹jã¹nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Sa³ta³na²jah¹la² a²sa³wit³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² a²lo³na² i³su²lhã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nũh¹ a²lo³na² i³su²lhã³ta¹hxai²te²sẽ¹na²? Nxe³ju³ta² a²lo³na² wain³txi³ kãi³ha²kxai³ a²ka³na³na² sa²kxai³lu² Ka³i²ah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² kõ³nxe³ti³ kãi³ha²kxai³ nxe³ye²yhu¹kxan²ta¹, a²lo³na² i³su²lhã³yha¹ta¹hxai²ti³ai¹tu³wa². Jã¹nxe³yah¹lxi³txa³hẽ¹la².

13 Txa²wã³tã³nũ³xã³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Kõ³nxe³thin¹sxã³ kãi³sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² ten³nx2txai¹nxa³jut³su² i³wã³wã³txi³yah¹lxi³txa³hẽ¹la².

— Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³nẽ³lain¹to²hxa³ye²sin²ta²ku² ain¹ki³nhai¹. Nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la².

14 Kxãn³nxai³kxai³ ya³lu²te²hũ³nxe² yxau²xai³ki³ta¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ki³sĩ¹na² ka³ten³nhũ³nxe² a²ha³ti³sai¹ki³ta¹ti²tu³wa². Ju¹ta²na² wi¹kõ³nha²ki³tã³la². Txa²wã³tã³nũ³xa² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³sa²kxai³ wi¹kõ³nha²ki³tã³la². Nxe³yãn¹ki³ta¹ txa²wã³tã³xa² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³sxa³kxai²nãn²tu³ ya³lu²te²hũ³sxã³ yxau²xai³lhĩ³ki³tã³la².

15 Jã¹nxe³sxã³:

— Txa²wã³tã³xa² ten³nxa³nhã¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, su²lhã³nha¹kxa² yã¹jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Nxe³jut³su² hai³txi³ su²lhã³jah¹lo²la³ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³ti³hex1jah¹lo²su² hĩ³nx2nxa³wa². Nxe³jau³xai²na² wi¹kõ³nhyah¹lxi¹lxa².

16 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nẽ³te³lhã³ã³na¹nẽ³na²hẽ³la². Nxe³sãn²sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². Nxe²kãi³kxi²nẽ³lhã³tah²yu³ta³lxi³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³ju³ta² i³yau¹ũ³nhẽ³na²hẽ³la². Jã¹nxe³sxã³ a³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³ki³sa²kxai³ txa²wã¹ka³ten³yu³ta² nxũ²kwai³yũ³nẽ³kxe³su² te²a² ã³na¹sxã³, txa²wã¹wã³tã³nũ³xa² ya³lu²kxi²nũ¹ki³si¹nhẽ³jau³nũ³su², Sũ³na² i³ye³kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³, sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³hẽ¹la².

17 Jã¹nxe³jau³su² a²nũ²a² yen³kxa² yũ³te²su² te²an²tu³:

— Txa²wã³tã³xa² toh³la³kxi²nha² yxau³ain¹nhã¹. Yxãn¹tah¹lxi³na¹ sa²hau³ko³ta¹na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²yen³kxi³jah¹lai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² a³lxi²nẽ³kxa² yã¹nxe³sxã³ kãi³jah¹lo²su² ti³he¹nx2nxa³wa².

18 Txa²wẽ³ha³lxi³nũ³xã³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Kwa² txa²wã¹yxo²a² so¹lxi³ a³lxi²waun¹yhu¹jau³la³ i³ye³ya³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². A²ya³la³lyau³tu³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³jau³xa² txa²wã¹hxi²ka² whã²na¹ wi¹hxi²kãi³yha¹sah¹lxi³hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² yen³nũ³a² i³nxũ²kwai³lxũ¹nẽ³jau³su²

19 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³:

— Sũ³na² wain³khai³nxe³jah¹la² a²wẽ³ha³lxi³syu¹ki³tã³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹ko³nha²hĩ³ki³tã³la². Nxe³sxã³Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ ã³wxe³nũ¹nhẽ³lhxã³ yxau²xai³ki³tã³la².

20 Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ ĩ³ye³kxi²nha²ki³kxai²nãn²tu³, ko³nxe³thin¹si¹nhẽ³jau³su² ĩ³ye³sxã³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nhẽ³kxa² ha³ta³nxãn²txi³, Txa²wã¹sũ³na² ã²la² kãin²khai¹nxe³sxã³ a²yen³kxa² ha³kxa¹ a³la³kxi²khaix¹jah¹lai²la¹wa². Txa²wã¹ẽ¹na² ten³sa²wa²tot¹sai¹nẽ³lhxã³ a³la³kxi²khaix¹jah¹lai²la¹wa².

21-22 A³lxi¹nx2ta¹tũ³ka³txãĩ³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³wxa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ ko³nxe³thin¹si¹nhẽ³jau³su² ĩ³ye³kxi²nha²ki³sxa³kxai²nãn²tu³, hxi²ka¹ka¹nha²la² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau²xai³lhĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ a²yen³kxa²ĩ²li³ki³kxa²ĩ³wã³txi³sain³ki³kxa² yxo²ha³kxa²ũ³yhen³kxi²nẽ³lxai¹nhĩ³nx2na³la². Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²we¹ki³si², hãĩ¹nxe³sxã³ĩ³wi¹lxon³kxi²ki³si¹jau³su² kãĩ³ki³si², nxe³ki³sa²kxai³la².

23 ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa²sa¹. Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² te²a² yxo²ĩ²ĩ², txa²wã¹wã³tã³nãu³xai²na² a³lxi²waun¹yhu¹ĩ² nxe³ya³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³ki³jau³su² nxe³nẽ³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

24 — Txa²wã¹sũ³na² ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yxo²we¹ta¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² yxau²xai³lye²ki³sa²kxai³ yxau²xai³lye²nẽ³nũ³nha²kxai³ nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ũ³hũ¹nẽ³lhxã³ nxũ²kwai³yxau³nẽ³ju³tan¹te²ka³ya³lhu² Sũ³na² yxau²xai³lye²nẽ³ju³ta² wi¹ko³nha²ki³tã³la².

4

Ya²la³lyau³su² tã³nxã² ki³han³jau³su² tã³nxã² a³la³kxi²ki³jau³su²

1 A³lxi¹nx2ta¹tũ³ka³txãĩ³. Wãn³txa² ĩ²li³jau³xa² yxo²ĩ²yah³lxi³sãn²txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ĩ³hau³kot3sxĩ²jah¹lxi³sã²nhẽ³la².

— Sũ³na² wãn³txi³khai³su² tã³nxã², kwa² ha³na³ka³lxi³ ã³lxi³jau³su² tã³nxã² nẽn³tã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Ki³han³tũ³ka³txa² Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²ki³lxo³nxe³sxã³ ĩ³ye³tũ³ka³txa² kãĩ²li³te²nũ³ka³txa², ha³lo²ai²na² wxã³sxã³ yxau³sxã³ ĩ³ye³kxi²nẽ³lain¹to³nha³la². Nxe³ha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

2 ĩ³hau³kot3sxĩ²yah³lxin¹ju³ta²sa¹:

— Je³su²jah³la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² na³li¹. Te²a² txa²wã¹nũ²ai²na² wxen¹nũ²la² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² wxã³ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² ĩ³ye³kxai²nãn²tu³ nxe³te²a² so¹lxi³, Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³jah¹lai²la¹wa².

3 Yxãn¹ta¹ nxe³jau³xai²na² sa²yxo²ã³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² ĩ³sa²si¹hã³kxah³lo²su² ti³he¹nx2nxa³wa². Sũ³na² ko¹ko¹nũ³ka³txi³sai¹nhĩ³nx2na³la². A²nxe³tũ³ka³txa² ã³wxã³ye²nẽ³lhi¹hain¹jau³nũ³su² kxã³nxai³tã² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ kwẽn¹tai²na² ã³yũ¹nẽ³lain¹na³la².

4 Ye²nẽ³lain¹kxa² ha³ta³nxãn²txi³ txa²wẽ³ha³lxi³ ĩ³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³syah¹lxi¹nha²kxai³ nũ³kxũn³txi³ Sũ³na² ko¹ko¹nũ³ka³txai²na² ã³sen³sai¹ain¹yah³lxi³te²si¹lxa². Nxũ²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² nũ³kxũn³sxã³ kãin²na³la². Yxãn¹ta¹ a²ta³a² ha³lo²ai²na² he¹jah¹la² ko¹ko¹nũ³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³yain¹jah¹la² kãĩ²nxa³wa². Nxe³ha²kxai³ yah³lxi³te²si¹lxa².

5 Kox1ko¹xa²nũ³ka³txai²na² a²si³yxau³tãu³a¹ ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹te² ha³lo²ai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³

yxau²xai³lain¹te² yen³kxa² so¹lxi³ i³ye³kxain¹tũ³ka³txai²la¹wa². Nxe³ain¹jau³su², ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² ne³ka²kain¹na³la².

6 Yxã¹ta¹ txa²wã¹nũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² kĩ³tã³la². Kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹wãn³txa² sa²kxai³lu², a²nũ²a² Sũ³na² wi¹lĩ²nhain¹tũ³ka³txa² hã¹i¹nxe³ti³xa¹ ain³kxi²nẽ³lai¹nha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ Sũ³na² wi¹lĩ²ai¹nxa³tũ³ka³txai²lẽ¹. Ain³kxi²nẽ³lai¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la². Nxe³jau³su² Sũ³na² wãn³txa² ya³la³lyau³xan²tu³ wãn³txi³tu³ a²e³te²su² te²a² ha³na³ka³lxi³ a³la³kxi², ki³han³jau³tu³ ã³ke³tũ¹si¹nhẽ³jau³xan²tu³ a²e³te²su² te²lẽ¹ ha³na³ka³lxi³ a³la³kxi² nxe² i³ye³ka¹thĩ³kĩ³tã³la².

Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² a³lxi²nyhu¹kĩ³ju³ta² a²wa³kxẽ³yah³lo²su² jau³su²

7 A³lxi¹nx2ta¹tũ³ka³txai³. A³lxi¹waun¹yha¹sah¹lxi³hẽ¹la², Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²yhu¹tĩ³na² a²wa³kxẽ³yah³lo²su² ha²kxai³la². Nxe³ju³ta²kxai³ Sũ³na² wẽ³nhĩ³nẽ³kxe³su² kĩ³sa²kxai³ Sũ³na² wi¹lĩ²nha²kĩ³sa²kxai³ nxe³hĩ³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³:

— A²nũ²a² ã³xa² ta³nxa² Sũ³na² ta³nxa² a³lxi²na¹nhã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² a³lxi²yhu¹ti³hi¹tẽ³jau³su² a³lxi²yhu¹hĩ³kĩ³tã³la².

8 Txa²wã¹sũ³na² kã³to³ju³ta² hã¹i¹nxe³sxã³ a³lxi²jau³su² kã³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²lxi³ a²ẽ¹nãu³a¹ i³ye³kxi²nha²kxai²nãn²tu³:

— A²nũ²a² ã³xa² a³lxi²sa²nxã³nha¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nha²jah¹lo²su² ti³hex1hĩ³nx2nxa³wa².

9 Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² A²ta²ha² a²hã¹i¹nxe³te²lxi³ wẽ³nhĩ³nẽ³kxe³su² te²a² ha³lo²ai²na² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nẽ³lha²kxai³ A²ta²hai²na² i³hau³ko³tũ¹te²su² kxan²ta² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ e³le³na¹ yũ³si¹nhẽ³na³la². Nxe³lha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²nẽ³jau³su² ã³nyã³yũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Jã¹nxe³sxã³ a³lxi²yhu¹ju³ta² a²si³yxau³ju³khai³xa² i³yau¹ũ³nx2ta¹wa². Txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² hai³txi³ txa²nũ² Sũ³na² a³lxi²kĩ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a³lxi²nẽ³lai¹nha²kxai³ A²ta²ha² hã¹i¹nxe² wẽ³nhĩ³nẽ³ka² ã³hũ¹nẽ³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta² wxa²wa²su¹tẽ³lhi¹jau³su² nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

11 A³lxi¹nx2ta¹tũ³ka³txai³. Txa²wã¹sũ³na² kã³in² a³lxi²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ a³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hẽ¹la².

12 A²nũ²kĩ³na¹xai²li²:

— Sũ³na² i²a¹tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ txa²wã¹yen³nãu³la³ Sũ³na² i²kĩ³ju³ta² yũ²nxa³wa². i²kĩ³sxa³kxa²ha³ta³nxãn²txi³ a³lxi²waun¹yhu¹kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² nxũ²kwai³yxau³nẽ³lhĩ³nx2na³la². A³lxi²nẽ³lhã³ nxũ²kwai³yxau²ta³lu²nẽ³lhĩ³nx2na³la².

13 Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³hũ¹nẽ³kxah³lo²su² Jah¹la² i³wi¹ko³nha²ti³hi¹tẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³ti³hit1tẽ³ju³ta²i²nãn²tu³ Sũ³na² yxau³ya³nhẽ³lha²kxai³ txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² Sũ³na² yxau³ya³kĩ³sa²kxai³ nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ wi¹ko³nha²hĩ³kĩ³tã³la².

14 Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a² A²ta²ha² Je³su²jah³la² i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³la². A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ kĩ³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta² ã³wa²su¹tẽ³lhi¹jau³su² nxe³na²hẽ³la². A²nxe³te²a² txa²wã¹ye³na² i²i² a²nũ²a² ã³xa² i³tih³nxai¹ni² nxe³sĩ¹nhxai²na¹hẽ³la².

15 A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ e³lẽ³na² i³ye³kxai²nãn²tu³:

— A²ya³la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²ta²hai²la¹wi¹, Je³su²jah³lo²su¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²nxe³te²su² te²a² ha³kxa¹ Sũ³na² ã³ka³lu³sa²sxã³ yxau³nyhu¹sxã³ yxau³yah³lxi³hĩ³nx2na³la².

16 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²nẽ³ju³ta² wi¹ko³nha²kĩ³sa²kxai³ wi¹lain³kxi²nha²ta³lun²kĩ³sa²kxai³ nxe³kĩ³tã³la². Jã¹nxe³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na²

kāi³to³ju³ta² a³li²nē³jau³xa² so¹li³ kāi³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yu³ta² ki³na¹xai²nān²tu³, te²yā¹nxe³sxā³ Sũ³na² a³li²ye²ki³sa²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² a³li²yhu¹ye²ki³sa²kxai³ nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sũ³na² yxau³ye²ki³sa²kxai³, Sũ³na² yxau³ye²nē³lha²kxai³ nxe³hĩ³ki³tā³la².

17 Sũ³na² a³li²ta³lu²nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ kāi³ki³kxa² yā¹nxe³ju³ta² i³yĩ¹li²nē³tu¹wa². Nxe³nē³tāu³a¹ āu²li²nē³lxa³lho³la². Nxe³sxā³ txa²wā¹ha³lo²ai²na² yxau²xai³ki³tāu³a² Je³su²jah³la² yxau²xai³ju³ta² yā¹nxe² yxau²xai³ki³tu¹wa².

18 Txa²wā¹sũ³na² a³li²nē³jau³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ yuh³lxa³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³hĩ³ki³sxa³wa². A³li²ta³lu²nē³kxai²nān²tu³ yuh³lxi³ki³ju³ta² hxa³n³kxi²nē³lhĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ yuh³lxi³ki³ke³la³te²kxai³:

— Kō³nxe³ti³ kāi³a¹hē³na¹. Na¹ju³ta² wah³yu³ta² Sũ³na² khāuh³lxa³ti³hit1sa²te³lin¹ji². Nxe³ki³kxai²nān²tu³ yuh³lxi³nē³lhĩ³nx2na³la². Jā¹nxe³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².

— Yuh³lxi³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Sũ³na² a³li²nē³lhxā³ nxũ²kwai³yxau³ta³lu²nē³lhĩ³nx2na³wa².

19 A²wi¹lhĩn¹na² txa²nũ² Sũ³na² i³ya³li²nē³lhān²ka³tu³ hā²wxān³txa³nũ² te²yā¹nxũn³tāu³a¹ Sũ³na² i³ya³li²nũn³ki³sa²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² i³ya³li²waun¹yhu¹ki³sa²kxai³ nxe³hĩ³ki³tā³la².

20 A²nũ²a² i²li³te²su² kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sũ³na² a³li²na¹nhai¹. Nxe² e³kxai²nān²tu³, yxān¹ta¹ a²ē¹nāu³a¹ au³ti³:

— Txa²wā³tā³xa² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ki³han³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³ a²wā³tā³xa² a²ye³na²ka³ya³la² yxau²xai³te²su² te²a² i³ya³lxin²nxa³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Txa²wā¹sũ³nu²la³ txa²wā¹ye³na²ka³ya³la² ān³tĩ¹kxi²nē³te²su² te²la³ i³ya³li²ti³he¹nxe³hĩ³nx2na³wa².

21 Jā¹nxe³jau³xa²sa¹, Sũ³na² i³kwa³na³nē³jau³xa²sa¹:

— Sũ³nu²na¹xai²na² i³ya³li²san¹kxai²nān²tu³ wxa²wā³tā³xa² i³ya³li²san¹kxa² yā¹nxe³sē¹li¹. Nxe³nē³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5

Kō³nxe³thin¹ko³xai²nān¹tũ³kq³txa² ā³sen³sai¹sa²tē³ki³jau³su²

1 Jā¹nxe³ju³ta²na²:

— Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ hāi¹nxe² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³kxah³lo²su² na³na¹, Je³su²jah³la²sā¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ Sũ³na² wē³ha³li³su² hĩ³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³ A²si³yxau³tāu³āin²txi³ a³li², a²wē³ha³li³nāu³xāin²txi³ a³li² nxe³hĩ³ki³tā³la².

2 Sũ³na² a³li²ki³sa²kxai³, wān³txa² Sũ³na² i³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yxo²we¹ki³sa²kxai³ nxe³ki³kxai²nān²tu³ Sũ³na² wē³ha³li³nāu³xa² i³ya³li²nũ³nhĩ³ki³tā³la². Jau¹xai²na² wi¹kō³nha²ki³tā³la².

3 — Sũ³na² a³li²na¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ i³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yxo²we¹thĩ³ki³tā³la². i³kwa³na³nē³jau³xai²na² hai³txi³ kău³sxā³ yxo²hau³ko³tē³jau³sxa³wa².

4-5 Sũ³na² wē³nhe³nē³kxe³su² te²ki³na¹xai²na² ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹tũ³kq³txa² nũ³kxũn³txi³ ā³ne³sen³sai²sa²tē³ain¹ki³tā³la². Sũ³na² yxo²i²ki³jau³su² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹tũ³kq³txa² ā³ne³sen³sai²sa²tē³ain¹ki³tā³la². Nxe³ki³ju³ta²nān²tu³:

— Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²ta²hai²la¹xã¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²i²kĩ³kxai²nãn²tu³ te²kĩ³na¹xai²na² so¹lxi³ kō³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³kã³txa² ã³ne³sen³sai²sa²tẽ³ain¹kĩ³tã³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³tih³nxe³nẽ³jau³su²

6 Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² Jah¹lai²na² wxã³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³kxi²nẽ³ju³ta² i³yau³xa² ã³nũ¹ha²kxai³, a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxi³kxi²sxã³ ya³lu²ha²kxai³, nxe³te³lhã³wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³i³yau³xa² ã³nũ¹ju³ta² so¹lxi³ wxã³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹ i³yau³xa² ã³nũ¹ju³tain²txi³ wxã², a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxi³kxi²sxã³ ya³lu²ju³tain²txi³ wxã² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹te² Yãu³ka³jxah¹la² jau³jau¹xin³ti² wi¹lain³nha²ti³hi¹tẽ³te³lhã³ i³tih³nxe³nẽ³jah¹lai²la¹wa², a²ya³la³lyau³xa² e³jah¹lo²su² ha²kxai³la².

8 Oh³nãu³nũ¹ka³nãu³ai²nãn¹ko³xai²na² i³tih³nxe³nẽ³te²su² te²a² ha¹li¹ka³na³ku² te²a² i³tih³nxe³nẽ³te²su² na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹: Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹lain²txi³ i³tih³nxe² wãn³txi³khai³su² Je³su²jah³la² Jah¹lain²txi³ i³tih³nxe² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lain²txi³ i³tih³nxe² nxe³nẽ³lain¹na³la². Te²yã¹nxũ³sxã³ yuh³nãu³an¹ko³xai²na² i³tih³nxe³nẽ³te²su² te²a² ha¹li¹ka³na³ku² te²a² i³tih³nxe³nẽ³te²su² nũ³na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹. Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² Wi¹lhin¹te² Yãu³ka³jxah¹lain²txi³ i³tih³nxe², i³yau³xain²txi³ i³tih³nxe², a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxi³kxi²sxã³ ya³lu²ju³tain²txi³ i³tih³nxe² nxe³nẽ³lain¹na³la². Ain¹sxã³ ha¹li¹ka³na³ku² te²ai²na² Je³su²jah³la² wi¹lhit¹sxã³ i³we¹nha²yu³sxã³ i³tih³nxe³nẽ³lain¹na³la².

9 A²nũ²a² i³tih³nxe³nẽ³jau³xa² a²nũ²a² wãn³txi³su² kxan²ti³ yxo²i²kĩ³tã³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² i³tih³nxe³nẽ³jau³xa² ã²la² kãĩn²jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³su² tãu³a¹ i³tih³nxe³nẽ³jau³xai²na². A²ta²ha² Je³su²jah³la² i³yau¹ũ³nẽ³te³lhã³ i³tih³nxe³nẽ³na³la².

10 Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² A²ta²ha² yxo²i²kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² i³tih³nxe³nẽ³jau³xai²na² nxũ²kwai³yxau³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹ Sũ³na² yxo²i²kĩ³sxa³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² ki³han³te²lot3sxã³ i³yĩ¹li²hĩ³kĩ³tã³la². Sũ³na² wãn³txa², A²ta²ha² i³ye³kxi²sxã³ i³tih³nxe³nẽ³jau³xai²na² yxo²i²kĩ³sxa³ha²kxai³la².

11 i³tih³nxẽn³jau³xa²sa¹: Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Sũ³na² A²ta²ha² Je³su²jah³la² hxi²ka²ka³te³na² wi¹tãu³la³ hi¹tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²su² te²kĩ³na¹xai²nãn²tu³, Sũ³na² A²ta²ha² nxũ²kwai³yxau³nẽ³kxai²nãn²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yũ³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹ i²li³te²su² te²a² Sũ³na² A²ta²ha² nxũ²kwai³yxau³nxa³te²lẽ¹. Hai³txi³ka³te³na² wi¹tãu³la³ yũ³te²su² ti³hex1hĩ³nx2nxa³wa².

Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³kĩ³jau³su²

13 Ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹jau³xai²na² wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² Sũ³na² A²ta²ha² yxo²i²yah³lxin¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² a³la³kxi²sih¹nx2ta¹jau³su² nxe³nx2ta¹wa².

14 Nxe³kĩ³sa²kxai³ hxi²ka¹ka¹nha²la² Sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau³ye²kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³sa²kxai³ Sũ³na² i³wã³txi³sain³kĩ³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² a²ẽ¹nãu³a¹ ten³kxa²yã¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³hau³kot3sa²nũ¹sxã³ i³wã³txi³sain³kĩ³kxai²nãn²tu³, a²nxe³kĩ³jau³xa² ha³kxa¹ ain³kxi²nẽ³lhĩ³nx2na³la². Ju¹ta² wi¹kō³nha²kĩ³tã³la².

15 Ain³kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³ a²yen³kxa² i³wã³txi³sain³kĩ³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹nẽ³lhĩ³nx2na³la². Nxe³jau³xai²na² wi¹kō³nha²nũ³kĩ³tã³la².

16 Wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Wxa²ĩ²li³te² ĩ³nxai²nĩn¹kxai²nãn²tu³:

— Txa²wã³tã³xa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹na³na¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ¹kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³ai¹nxai³xã¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³la². Wxa²wã³tã³xa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² wxa²wa²su¹tain¹si¹hin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³la². Nĩn¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wã³tã³xa² sa²hau³kot3sxã³ ka³ten³yu³ta² ũ³hũ¹ain¹tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ¹kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³ai¹nxai³ha²kxai³la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ¹kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³ki³sa³ta¹. Jã¹nxe³ju³ta² wxa²wã³tã³xa² Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ¹kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² ĩ³ye³kxi²si¹nxai²ha¹jau³su² ĩ³kwa³na³nxai²ti³nxai³lho³la².

17 Wain³txi³ kãi³ki³sxa³kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³hĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxãn²txi³ ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³nẽ³lain¹ju³ta³nũ³a²yũ³tu¹wa².

18 Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³lo³tẽ³kxe³su² te²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³lai¹nxai³wa². A²nxe³te²su² te²a² Sũ³na² A²ta²ha² ã³non²ta³kxai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²ta³a² ko³nxe³thin¹khaix3jah¹la² ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹hai¹nxai³lho³la².

19 Jã¹nxe³ki³ju³ta²:

— Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² ki³tã³na¹. Yxãn¹ta¹ ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³lain¹ti³ka³txa² ha³kxa¹ a²ta³a² hxi²ka² hxi²ka²nãu³lo³nain¹na³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹ko³nha²nũn³ki³tã³la².

20 Nxe³ki³sa²kxai³ Sũ³na² A²ta²ha² wxã³ye²nẽ³ju³ta² wi¹ko³nha²nũn³ki³tã³la². A²nxe³jah¹la² a³la³kxi²ti³hi¹tẽ³na³la². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wain³khai¹nxe³jah¹la² wi¹lĩ²ki³txai²la². Nxe³ki³sa²kxai³ wain³khaix1jah¹lain²txi³ ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³ki³sa²kxai³, a²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² jah¹lain²txi³ ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³ki³sa²kxai³ nxe²yxau²xai³ki³tã³la². A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wã¹sũ³nu²khai³xai²la¹wa². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nẽ³jah¹lai²la¹wa².

21 Txa²wẽ³ha³lxi³nãu³xã³. Sũ³nu² sa²ki³lox3nxe³jah¹la² yxo²ĩ²yah³lxi³txa³hẽ¹la². Ta³lu²na¹wa².

2 João

¹ Txai²li² Jo³ãu²ah³lo²na¹xai²na² yah³lon¹jah¹lo²na¹xai²na² e³kxi¹nxa²ha¹tũ¹xa². Wxã²na² Je³su²jah¹lai²na² i²sxã³ ã³yũ³so¹nxa²ta¹ka³lxu³si¹nxa². Wxã²na² wxa²wẽ³ha³lxa² nxe³sxã³ ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹xa². A³lxi¹nx2ta¹nha². Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² wi¹kq³nyhain¹te²na² a²yxo²ha³kxa¹ a³lxi²nx2tain¹na³na².

² A²nxe³jau³xai²na² wãn³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² wi¹le³kxi²nha²sxã³ yxau²xai³sa²tẽ³nẽ³na³na². Hai³txi³ jau³la³ ne³wã²na³kxain¹nxa³lho³na². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³lxi¹nxa²ha¹xa².

³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Tah²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lxi²nẽ³si¹hi² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³si¹hi² txa²wã¹nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu²no³tẽ³si¹hi² nxe³nẽ³si¹jau³su² ten³sa³nha². Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yxo²we¹ki³tã³na². A³lxi²waun¹nyhu¹ki³tã³na².

Ya²la³lyau³xa² a³lxi²nyhu¹kxi³jau³xa² i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

⁴ Wxa²wẽ³ha³lxa² ka³na³ki²te²na² wãn³txa² ya²la³lyau³xa² ã³si³tẽ³la³kxi²nyhain¹ta¹hẽ¹na². Txa²wã¹wĩ³na² wãn³txa² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² ain³kxi²sĩ¹na¹kxaix³ jã¹nxain¹ta¹hẽ¹na². Ju¹tai²li² wi¹lxon³kxi²khaix¹sa³nha².

⁵ Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² tah²yau³xa² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nxa³lho³na². Wãn³txa² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²na² ain³kxi²sa²tẽ³kxah¹lxin¹jau³xan²tu³ nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³to³ha¹na².

— A³lxi²waun¹ti³nha²yu³sxã³ yxau²xai³la³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³na².

⁶ A³lxi²waun¹nha²yu³ki³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa² kwa³na³nẽ³jau³xan²tu³ sa²yxo²we¹txi² ai³ya³sah¹lxi³nũ³nhẽ¹na². A²nxe³sxã³ wãn³txa² sa²yxo²wet¹lxai³ki³jau³xan²tu³ txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹tai²nãn²tu³ ain³kxi²ki³jau³xai³ta³lxa²na³na².

— A³lxi²waun¹ti³nha²yu³sxã³ yxau²xai³la³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³na².

⁷ Txa²wã¹ha³lo²a²nãu³xa² a²nũ²a² wi¹lhi¹nai¹nxa³te²a² yũ²na³na². ã³ke³tũ¹nx2tai¹nha³tã². A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wxã³ju³tai³tã² a²nũ²khai³su² wen¹sxã³ wxã³ju³tai³tã² i³we¹nyhai¹nxa³xa². A²nxe³tũ³ka³txai²na² ã³ke³tũ¹nẽ³tũ³ka³txai²la¹xa². Je³su²jah³la² kq¹kq¹son²kxi³tũ³ka³txai²la¹xã².

⁸ Nxe³ha²kxai³ i²nha²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹na². Wãn³txa² i³yau¹ũ³nx2ta¹kxe³su² wi¹kq³nha¹jah³lxi³hẽ¹na². Tĩ¹kxi¹nx2ti³ha³tã². Yxãn¹ta¹ wi¹kq³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹kã³yah¹lxin¹kxa² yo³ha² hai³txi³ tĩ¹kxi¹nx2ti³xa³lho³na².

⁹ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³xa³kxai²nãn²tu³ nxe³jau³jau¹xai²na² yo³na² ã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah²lxan³tho³na². Yxãn¹ta¹ wãn³txai²na² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau² A²ta²ha² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau² nxe³yah³lxin¹tũ¹xa².

¹⁰ Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²lu³te²lxi³ wxã³kxai²nãn²tu³ wãn³txai²na² nxe³jau³jau¹xain²txi³ i³tih³nxe³nx2ti³xa³kxai²nãn²tu³ wxa²sxi²ha²

yxau³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹na². Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nx2ti³si¹jau³nũ³a²
e³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹na².

11 Nxe³sxã³ wxa²wãn³txai²na² nxe² e³yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³,
yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nx2ti³ju³ta²
ten³sa³nhai¹. Yah³lxin¹jau³su² yxah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ kō³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa²
yã¹yxah³lxi³hĩ³nxa¹nxa².

Jo³ãu²ah³lai²na² wãn³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

12 Jã¹nxe³jut3su² wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² yau³ka³lxa¹hĩ³nx2na³na².
Yxãn¹ta¹kwa²hãi¹nxe²ha³teh³nxã³nxa²a³lu²txi³ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nxa³lho³na².
Ye³jen¹na² wxã³sxã³ĩ²nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha². Wxã³sxã³ĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tũ³
wxa²ne³nxẽ³na² e³kxi¹nx2ta¹tũ¹xa². Nxe²nx2ta¹kxai²nãn²tũ³
ka³lih³kxi²sah²lxin¹tũ¹xa².

13 Wxa²ha³lĩn³txa² wẽ³ha³lxin³kxai²na² wãn³txa² a²ha³ta³nxa²
ũ³sa²si¹hã³ũh¹nx2tain¹na³na². A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ²sxã³
ã³yũ³so¹ta¹ka³lxu³su² nũn³na³na². Na¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹xa².

3 João

1 Txai²li² Jo³ãu²ah³lo²na¹xai²na² yah³lo²na¹xai²na² e³kxi¹nx²ha¹tu¹wa². Wxã²i²na² Kai²ah³lo³si¹lxa². A³lxi²nx²ha¹jah¹lo²si¹lxa². Ki³han³nx³wa².

2 Nxex³sa²lxa². A³lxi²nx²ha¹wa². Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhãu²non³sxã³ yxaun¹ju³ta² i²nx²te²sa¹wa². Nxi¹nha²kxai³ wa²su¹wa²su¹yaun¹ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ wxa²wa³ka³la² wi¹lxa³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ nxe³sa³nha²wa².

3 Txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² wxã³hĩ¹nai³tã² wxa²ha³ta³nx² e³kxi²sain¹to³hẽ¹la². Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yo²wet¹sxã³ yxau²xai³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe³sain¹jau³xai²na² e³kxi²sain¹jau³xa² i³wi¹lxo³kxi²sai¹nhẽ¹la².

4 Ju¹ta²i²na² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Txa²wẽ³ha³lxa²nãn²tu³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yo²wet¹sxã³ yxau³ain¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³khaix¹sa³tu¹wa². Wãn³txa² yau³xã³xa² i³wi¹lxo³kxi²sain¹jau³xa² yũ²nx²wa².

Kai²ah³la² i³sa²nẽn¹kxi²jau³su²

5 Nxe³sa²lxa². A³lxi¹nx²ha¹wa². Txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹te²nãu³xai²na² wi¹wi¹nxe² ã³hi²nũ¹nũ³hai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ kãi³hĩ³nx²lxa². Kxã³nxãn²txi³ i²ũ¹hai¹nxãn³kxan²ti³ wi¹kãi³ũ¹hain¹ta¹hi¹nhẽ¹la². Ju¹ta²i²li² wain³txi³ kãi³i¹lxa².

6 Nxai¹nĩn¹sxã³tũ¹ka³txai²na² a³lxi²si¹hai¹nĩn¹ju³ta² i³hen³txi³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³te²ki³nãu¹xa² nxe² i³hen³txi³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ ã³waix³txain¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² hau³kot³sxã³ ũ³hũ¹txai¹nhẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxi³su² ha²kxai³ wi¹kãi³ũ¹txai¹nhẽ³la².

7 A²nxe³te²nãu³xai²li² Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² i³tih³nxe³te³lhxã³ a³li³ain¹ta¹hẽ¹la². Hai³txi³ a²nũ²a² yxo²i²ai¹nx²te²na² yen³kxi³la³ te³nain¹ta¹hxa³hẽ¹la².

8 Nxai¹nha²kxai³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² yxo²i²te²ki³na¹xai²na² so¹lxi³ ãu¹la³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² wain³na³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² u²lxi³ ha³ta³nx²e³jau³xa² kãi³ũ¹nhũ³nhĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² i³tih³nxain¹kxe³su² ã³non²ta³kxi²nũ¹hain¹ki³tã³la².

Ti³o³tre²fah³la² Te³me²tri³o³jah¹la² he¹ain¹jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ txa²ha³te³h³nxã³nx² ã³wha²li¹la³kxi¹nx²ta¹hẽ³la², Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na²sa¹. Yxãn¹ta¹ Ti³o³tre²fah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²yo²wet¹sai¹nx²hẽ³la². Sa²yo²ã³sain¹na²hẽ³la². Ne³ka³ta²sxã³ yxau²xai³ju³ta³nũ³su² so¹lxi³ ten³jah¹lo²su² na³la².

10 Nxe³ha²kxai³ wxã³na¹kxai²nãn²tu³ kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² i³ye³kxai¹na¹tu¹wa². Kq³nxe³ti³ e³ti³hit¹sain¹ta¹hẽ¹la². Ki³ha¹kxi²sxã³ e³kxi²ta¹hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²te²nãu³xan²tu³ ã³wxã³ain¹kxai²nãn²tu³ wi¹le³kxi²nũ¹hai¹nx²hã²kxai³ yen³kxa² ãu¹la³kxi²nũ¹hai¹nx²hã²kxai³ nxain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² ã³xai²na²:

— ãu¹la³kxai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² kxan²ti³ hã¹nxã¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³sxã³ ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³te²ki³na¹xa² ã³waix³si¹hain¹jau³su² kwa³na³kxain¹ta¹hẽ¹la².

11 Nxex3sa²lxa². A³lxi¹nxa²ha¹jah¹lo²si¹lxa². Kō³nxe³ti³ kã³ain¹kxa² yã¹txa³hẽ¹la². Wi¹kã³txa²hẽ³la². Nxe³sxã³ wi¹kã³sxã³ yxau²xai³te²na² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² wẽn³su² na³la². Yxãn¹ta¹ kō³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² i²ain¹jah¹lo²su² ti³he¹nxa³wa².

12 Nxa²ha¹te¹ Te³me²tri³o³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxain¹ta¹hẽ¹la². Ya²la³lyau³xa² wi¹le³kxi²ta¹hẽ¹la². Te²yã¹nxe³jau³xa² wi¹le³ũ¹nhũ³na¹wa². Ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³a¹tai¹ti²tu³wa². Jã¹nxa¹wa².

Jo³ãu²ah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

13 Jã¹nxe³jut3su² wãn³txa² yau³ka³lxa¹txi³ ũ³wha¹li¹la³kxi¹nxa²ha¹jau³xa² yũ²na³la². Yxãn¹ta¹ ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lha²nxa³lho³la².

14-15 Ye³jen¹na² wxã³sxã³ i²nxa²ha¹tu¹wa². Na²ha¹kxai²nãn²tu³ wxa²ne³nxẽ³na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wa². Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² i³wi¹lhi²nxe³sxã³ yxau²xai³lin¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². Wxa²ya³lxi³nãu³xai²na² a²ha³ta³nxa² ũ³sa²si¹hã³ũh¹nxain¹na³la². I³ye³kxi¹nxa²ha¹jau³su² ã³wa²su¹ya³nxa²ha¹wa². Ta³lun²ya³nxa²ha¹wa².

Jutas

¹ Ju³ta²sah³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²wa³kxē³no³sa²kah³lo²sa¹wa².
A³li²na¹ha²kxai³ sa²yo²we¹jah¹lo²su² te²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na²
a³li²khai¹nx2ti³jah¹la² Txa²wā¹wī³nu²su² ha²kxai³ nxe³te²hi²sen³su²
ĩ³kaix1so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka²
wi¹lyxau³yah³li¹lxa². Nxe³yah³li¹te² ĩ³nxai²na² txa²wān³txa² ũ³wha²li¹lhxā³
ũ³hū¹nx2ta¹wa².

² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³si¹hi²
wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³nx2ti³si¹hi² a³li²khai¹nx2ti³si¹hi²
nxe³nx2ti³ti³ten³sa³nha²wa². A²nxe³ju³ta²na² ā²la² kãi²non³nxa²li³ju³ta³nū³a²
ten³sa³nha²wa².

Yxo²ĩ³tũ³kq³txai²na² hxi²kan¹ki³lxo³tũ³kq³txi³su²

³ Txa²wā¹tā³yah³li¹lxa². A³li¹nx2ta¹nha²wa²:

– Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tũ¹nhē³kxe³su²
ĩ³tih³nxe³nxai¹na¹tũ¹xā¹. Ya³lo³txi³na¹tũ¹xā¹. Nxe³na¹jau³su² txa²ē¹nāu³ai²na²
wān³txa² tah²yau³xa² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹jau³nū³a² ain³kxi²nha¹hē¹la².
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ĩ³yah³li¹nx2ti³si¹hi² ā³na¹yah³li¹txa³hē¹la².
Ya³lo³txi³khai¹nxe³jah³li¹hē¹la². Kxā³nhxĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
wān³txai²li² ũ³hū²ta³lun²nē³na²hē³la². ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tē³kxe³nāu¹xai²na²
ũ³hū²ta³lun²nē³na²hē³la².

⁴ Jā¹nxe³ha²kxai³ ĩ³txai²na² ka³lxa²nxa³te²a² hāi³a² ā³nū²kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹la².
Nxe³te²nāu³xa² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ĩ³ain¹ta¹hxa³hē¹la².
Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² kãin² thāi³ti³la² a³li²nē³kxe³su² te³nai¹nxa³ha²kxai³
wān³txai²li² ĩ³ya¹tain¹ta¹hē¹la². A²nxe³te²na² ĩ³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu²
wi¹kāi³ai¹nxa³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹sxā³ wa³nĩ³lo³nain¹ta¹hē¹la². Nxe³sxā³:

– Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³na¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³: “ĩ²li³ju³ta²
kãi³a¹tũ¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ wi¹la¹xā¹. Ko³nxe³ti³ wa³nĩ³lo³na¹kxan²ti³
wi¹tũ¹xā¹. Ki³han³tũ³kq³txa² nxain¹te²ju²hē³la². Nxain¹kxa²yu³su² Je³su²
Kris²tu³jah¹la² sa²yo²ā³ain¹nūn³ta¹hē¹la².

– Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² hai³txi³ txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²sxa³xā¹.
Jah¹lai²li² sa²yo²we¹te²txā³xā¹. Nxe³ain¹nūn³ta¹hē¹la². Jā¹nxe³jau³jau¹xai²na²
Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² ā²la² kxā³nxa¹ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Ju¹ta²na² whāi²na¹ a³la³kxi²yah³li¹lxa². Nxe³yah³li¹nha²kxai³ hāi¹sxā³
sa²wa²lho¹xi²te³lhxā³ ain³kxi²xi¹jah³li¹hē¹la². Kxā³nhxĩ¹nu¹ta²na² I³sa³e²
nū³kq³txu¹ta²na² E³ji²ta²ko³xa² yxau²xai³lai¹nhxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³su² ā³non²ta³kxin²txai¹nhxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
A³li³si¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², a²nū²a² nū³kq³txai²na² hāi¹nx2ti³xah¹lxa³.
Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ a²nū²a² ĩ²li³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
yxo²ĩ³xa³te²nāu³xa² ĩ³ya²lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁶ Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ā²la² yān³ta²na¹ a²wi¹lhin¹khai¹xu¹ta²na²
oh³xan¹tũ³kq³txa² ā³nhai¹tũn³te²nāu³xa² sa²kxai³lu² Sū³na² hxi²ka²
ũ³whxe³ain¹ko³xu¹ta²na² en²kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tu³ta¹
ha³lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ ā²la² wā³nxĩn¹ju³ta²
yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²nāu³xai²na²
sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nx2ti³je³na²
sa²ta³kxi²lā³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxain¹sxā³
yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²sxā³ wxā³hĩ¹na¹ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹tu¹wa².

7 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² So³to²ma²thi³nān¹te²nāu³xu¹ta²na²
 Ko³mo²ra²thi³nān¹te²nāu³xu¹ta²na² a²wa³kan¹thi³nān¹te²nāu³xu¹ta²na²
 nxe³sxā³ oh³xan¹te²a² sa³wi³ha³lxi³nāu³xu¹ta²na² te²u¹jā¹nxe²
 kăi³ain¹nūn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². In³txa² kuh³lxa³thin¹sxā³
 ā³wa³ni³lon³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ā³xa² ũ³whi³n¹ta³kxi²nyhu¹i²
 nxe³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³tū³ka³txu¹ta²na² sa²kxai³lu²
 i³sa²tē³ju³ta³nū³a² ũ³whxe³si¹jau³nū³su² i³yī¹li²hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³ju¹ta²na² e³lxah¹ i³yau¹ū³nhē³ju³ta²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³
 khāuh³lxa³ti³nx2ti³kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹wa².

8 Nxa²ha¹te¹te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²in³txai²na² hăi³a² ā³nū²kxi¹nx2tain¹tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² te²yā¹nxe² kăi³ain¹nūn³na³la². Hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta²
 i²ain¹te²nū³sin²ta²wa². i²ai¹nha²kxai³ a²nū²khai³xa² ko³nxe³ti³
 kăi³ū¹nhain¹te²nū³sin²ta²wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yau³jah¹la²
 ko³nxe³te²lot3sxā³ e²nai¹ni² oh³xan¹te²nāu³xa² ko³nxe³ti³hit1jau³su² e³kxi²
 nxain¹te²nū³sin²ta²wa².

9 Nxa²ha¹te¹ Mi³ke²lah³lo²nu¹ta²na² oh³xan¹ta² nū³ka³txa²
 a²wa³li³kha³lah³lai²na² sa²kxai³lu² kūn³te²yā¹nxe² kăi³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²nū²la²
 sa²nī³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹lo²kxai³lu²
 sa²nī³kxi²jah¹la²nū²nū²khai³xa² te³nha²kxai³ Mi³ke²lah³lo²kxai³lu²
 sa²nī³kxi²jah¹la²nū²nū²khai³xa² te³nha²kxai³ nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na²
 Mi³ke²lah³lo²kxai³lu² wi¹lhin¹ye²jah¹lo²kxai³lu² hai³txi³ ko³nxe³ti³hin¹jau³la³
 i³wa²lū³xi²nyha¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hăi¹sxā³.

— Txa²wā¹sū³na² ũn³txi³i³kwai²kxi¹nxa²txai²li¹. Nxe³nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta²
 wi¹ko³nhai¹nxa³wa². Nxe³nhai¹nxa³kxa² ha³ta³nxān²txi³ kăin²
 ha²yā³kxa³lxi³la³hi¹tain¹ta¹hē¹la². Nxain¹ta¹ ka³yxuh³xa² yā¹nxe³la³sxā³
 kuh³lxa³sin¹sxā³ kăi³kxi²nyhu¹i² nū³kxūn³txi³ he¹kxi²nyhu¹i² nxe³ju³ta²
 yā¹nxe³la³sxā³ in³txai²na² kăi³ain¹ta¹hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 ka³yxuh³xa² yā¹nxe³sxā³ ā³kho³ta³lxi³nyhu¹ain¹sxā³ wā²nxūh¹
 ya³lu²yah³lxi³tu¹wa².

11 Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ko³nxe³ti³hin¹khai¹xain¹kxai²lē¹.
 Ka³i²ah³lo²nu¹ta²na² ai³tīh³na² ko³nxe³ti³ kăi³sxā³ ai³kxa² yā¹nxe³tīh³na²
 ā³si³tē³kxain¹nūn³na³la². Te²yā¹nxe³jut3su² Ba³la³āu²ah³lo²nu¹ta²na²
 sa²kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ha³tēh³nxā³nxa² ũ³yho³hi²nyhu¹txā³nxa² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³
 ki³han³jau³su² e³sxā³ ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxūn³jau³kxai³lu²
 Ko³re²ah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa²
 sa²yxo²ā³i² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³i² nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ i³ya²lun¹ta²hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txai²li²
 te²yā¹nxe² i³ya²lun¹tain¹nū³nha³ta²wa².

12 A²nxe³tū³ka³txai²na² ā³nū²kxi¹nx2tain¹sxā³ ya³lxi²nyhu¹sxā³ yain³ki³ju³ta²
 yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²li² hai³txi³ wain³txi³ yai³nai¹nxa³wa².
 Ko³nxe³thi¹nain¹kxan²ti³ yain³kxi²nyhu¹e¹nx2tain¹na³la². Yain³txi³yau³xa²
 ũn³jau³xa² kăin² i³na²ain¹te²ju²hē³la². A²yan³txi³nū³khai³xa² so¹lxi³ wā²nxūh¹
 yen³kxi³sxā³ yxo²kwai³no³nhyain¹te²ju²hē³la². Oh³sī³na² yā¹nxain¹na³la².
 Kăin² sī³nxuh¹lxi²kxan²ti³ hai³txi³ wē³ha²yau³la³ wē³hā¹te²sxa³yu²hē³la².
 Te²yā¹nxe³sxā³ hi³sa³ka³txa² yā¹nxain¹nūn³na³la². A²nxe³ka³txai²na²
 a²nxā³kxa² hai³txi³ wi¹lā³nxā³kxi²te²sxa³yu²hē³la². Nxe³tē³tē¹kxai²li²
 sa²ha³txu²kxa²sai¹sxā³ki³kxai²nān²tu³ i³ya³nat3sxā³ ya³lu²te²ju²hē³la².

Ya³lu²khaix1te²ju²hē³la². A²nxe² in³txai²li² nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wi¹lye²nyhu¹nx2tain¹kxan²ti³ wain³txi³ kăi³ain¹te²sxa³yu²hē³la².

13 Te²yā¹nxe³sxā³ ĭ³ye³na² ũ³je³na² yā¹nxain¹na³la². It3ta² kăin² sa²ta³kău³ta³kău³te²ju²hē³la². Kō³nxe³ti³ wxāun¹jau³xa² kī³txi³ sa²ta³kău³nū²la² ha³lo²a² sa²ni³sa²tā³te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxain¹na³la². Kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ta³tā² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ e³lxah²lxi³yain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ tu³la² heh³sa³ki³su² kwa²ā³nxai³te²ju²hē³la². Yān¹txi³ ai³sxā³ ĭ³yū¹li²sxā³ ā³wxe³te²ju²hē³la². Jāx1te²hū³nxain¹na³la². A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ kō³nxe³thin¹sxā³ kăi³ain¹ju³ta² kxān³sa²yxau³ai¹nxai³lho³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ĭ³yī¹li²hain¹tu¹wa². Ka³nxah³sa²tē³jen³nū³a² ā²la² āu¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³je³nai²na² kō³nxe³ti³ kăi³ain¹kxa² yāu³ka³ti³su² ĭ³sa²si¹hā³ain¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² E³no²kah³lo²nu¹ta²na² A³tāu²ah³lo²nu¹ta²na² kwa²ta²sa³wi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² kwa²ĭ³yāu¹ū³nhē³jau³nū³su² e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wā³li²sxā³ wxā³tu¹wi¹. Wxā³kxai²nān²tu³ oh³xan¹te²nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³tū³kā³txa² tē³sxā³ wxā³nyhain¹tu¹wi¹.

15 A²nū²a² a²yxō²ha³kxa¹ kăi³ain¹kxe³su² wi¹lhin¹ta³nxā² kō³nxe³thin¹ki³su² ta³nxā² nxe² a³ya³ti²yah³lxi³tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ yxo²ĭ²xa³tū³kā³txai²na² kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta³tā² a³ya³txi²yah³lxi³tu¹wi¹. Tū¹kā³txai²na² wān³txai³tā² Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³hin¹jau³su² e³kxain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² a²yxō²ha³kxa¹ kō³nxe³khai¹nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ ĭ³yī¹li²si¹hain¹tu¹wi¹. E³no²kah³lo²nu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 A²nxe³tū³kā³txai²li² kō³nxe³ti³ ĭ³kwai²txa³lxi³nyhain¹te²ju²hē³la². Kō³nxe³ti³hin¹jau³su² ki³han³sxā³ ĭ³ye³kxi¹nx2tain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². A²ten³nyhain¹kxa² so¹lxi³ o²la³kxain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxo²kăin²txi³ e³kxain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa² kwa²sa²so¹kxain¹te²kxa³yan³ti³kxai³lu² kwa² ĭ³wi¹lhin²kxi²nyhain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Ju³ta²sah³lai²na² wān³txa² ĭ³tih³nxe³jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² a³lxi¹nx2ta¹wa² Wān³txa² tī³yau³xai³tā² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi²xi¹jah³lxi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ĭ³kaix1so¹tū³kā³txai³tā² ĭ³tih³nxe³nx2tain¹na²hē³la².

18 ĭ³tih³nxe³nx2tain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² yxau³so³nhī¹na¹ a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²a² yū³tu¹wi¹. Sū³na² wān³txa² kō³nxe³ti³ yxo²kwa³lxi³ain¹tu¹wi¹. Kō³nxe³thin¹sxā³ kăi³yah³lxi³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ nxe² ā³te³lain¹kxa² o²la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ wxa²nū³kā³txa² ā³nhai²ta³lxā¹si¹nx2tain¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² ā³te³nain¹kxa² so¹lxi³ ā³te³nain¹na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³yah³lxi³hū³nx2nxa³wa².

20 Nxa²ha¹te¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² a³lxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxo²ĭ²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Jā¹xah³lxin¹ju³ta³tā² yxo²ĭ²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ĭ³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³yo²nū¹nxai²lxi³tu¹wa².

21 Txa²wā¹sū³na² a³lxi¹nx2ti³kxe³su² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Kwa²a³na¹ah³lxi³txa³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la².

Nxe³nx2ti³ha²kxai³ka³te³na²wi¹tãu³a²ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxe³nũ³su²ya³nãn³ta³ki²la²sa³wah³nxe²yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².

22 Yxo²ĩ²tũ³ka³txi³ĩ³nxai²na²ĩ²khaix1nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxa²ha³tih³xai²na²ĩ³wã³wã³ta³kxi²kxai²nãn²tu³thãĩ³ti³la²nha²sxã³wxi²kan¹txi³ĩ³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

23 A²ha³tih³xa²ã³xai²na²yxoxũ³txi³ĩ³kwai²kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². ĩ³kwai²kxi¹txain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ha³nxe²ĩ³tho³hũ³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². ĩ³tho³nãu³a²hi³a²sa²sai¹xi²ki³kxai²nãn²tu³ĩ³yũ¹li²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³a²nũ²ai²na²ĩ³kwai²kxain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³Sũ³na²hxi²ki³su²kq³nxe³ti³ĩ³yĩ¹li²hain¹ju³ta³lo³tain¹kxa²ã³non²ta³kxi²nũ¹hain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Āh¹ha³tih³xai²na²sa²kxai³lu²win¹ta²te²lxi³thãĩ³ti³la²ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Nxain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³wi¹lĩ²nha¹yah³lxi³hẽ¹la², nxain¹kxa²yã¹nxe²kãĩ³yah³lxi³nũ³nĩn¹kxa²yã³txi³sa². Nxe³sxã³kq³nxe³ti³kãĩ³ain¹ju³ta²yxoxũ²kwĩn¹kxi²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

Sũ³na²sa²nẽn¹kxi²ki³jau³su²

24-25 Jã¹nxe³jut3su²Txa²wã¹sũ³na²sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². ĩ³wxi²kin³txi³to³te²lo³jah¹lxi³hẽ¹la². ĩ³hxi²kan¹kãĩ²no³ti³hi¹jah¹lxi³hẽ¹la². ĩ³nũ³kxũn³ti³hi¹jah¹lxi³hẽ¹la². ĩ³wxi²kan¹ti³hi¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³ju³taĩ²na²Txa²wã¹sũ³na²sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². A²nxe³sxã³kq³nxe³ti³kãĩ³ye²yah³lxin¹kxa²yã³txi³su²Jah¹la²so¹lxi³ĩ³wai³kxũ²sa²tẽ³nx2ti³na³la². Nxe³sxã³Sũ³na²yen³nãu³a²ã³tĩ³yah³lxi¹nhĩ¹na¹wi¹lhin¹khai¹nxe³sxã³ka³lih³khai¹nxe³sxã³ã³tĩ³yah³lxin¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³jah¹la²so¹lxi³txa²wã¹ẽ¹nai²na²sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa², Je³su²Kris²tu³jah¹la²Txa²wã¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lai²na²ã³nũ²kxi²sxã³yxau³ki³sa²kxai³la². A²nxe³jah¹lai²na²sa²kxai³lu²a²wi¹lhĩ¹nu¹taĩ²na²nxe³hĩ¹nu¹taĩ²nãn¹te²tu³sa²nẽn¹kxi²ki³jau³xa²a²yxoxũ²ha³kxa¹wain³na³la². Nxe²yxau²sa²tẽ³ah³lxin¹tu¹wa². Ya³nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Apokalipse

¹ Ha³teh³nxā³nxā² ũ³wha²li¹txā³nxāi²na² wān³txa² wi¹jau³xa² yũ²na³la². Je³su² Kris2tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ne³khauh²nē³ju³ta³nu³a² i³yau¹ũ³nhē³jau³xa² yũ²na³la². A²kxā³nxā² Txa²wā¹sũ³na² a²yxo²wān³txa² e³ha²kxai³ Je³su² Kris2tu³jah¹la² ain³kxi²ha²kxai³ nxe³jau³xi²la¹wa². A²nxe³jut3su² ha³lo²a² wxā³ju³ta²nũ³a² tah²yu³tan²tu³ Je³su²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ũ³ju³ta²la¹wa². A²nxe³sxā³ Kris2tu³jah¹la² hi²sen³su² oh³xan¹jah¹la² i³sa²si¹hā³na²hē³la². Ha³lo²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² a³la³kxi²si¹sa²jau³su² wā²nā³ũh¹sa³na²hē³la².

² Nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² a³la³kxi²si¹sa²ju³ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ wā²nā³ũ¹sa²ju³ta² ha³kxa¹ ũ³wha²li¹lhxā³ i³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³yau¹ũ³hi² Je³su² Kris2tu³jah¹la² wān³txa² ya²la³yau³xa² i³yau¹ũ³hi² nxe³sa³na²hē³la².

³ Nxe³ha²kxai³ wān³txai²na² ha³lo²a² wxā³ju³ta²nũ³su² jau¹xai²na² wān³txai²li² ain³kxi²te²a² a²ē¹nāu³ai²na² i³ka³li³ha²kxai³ wān³txai²li² sa²yxo²we¹te²a² a²ē¹nāu³ai²na² i³ka³li³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa². Hai³txi³ ha³lo²a² wxā³ju³ta²nũ³a² u²lxa³wa². Wa³su³txi³ wxā³tu¹wa².

A²si³a³ko³xan¹te²nāu³xa² ũ³wha²li¹la³kxi²jau³su²

⁴ Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxai²na² txai²li² Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹jah¹lo²sa¹wa². Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nāu³xa² A²si³a³ko³xan¹te²nāu³xa² nxe² 7 nxe³ tũ³ka³txi³ i³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹jau³xa²sa¹.

— Txa²wā¹sũ³na² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²li³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ ā³nhāun²nha²ju³ta² ũ³hũ¹nxā²li³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² nxe³si¹nx2ti³jau³su² ten³sa³nhai¹. A²nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ kxān³nāu³a¹ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²sa²tē³ha²kxai³ nxe³ Jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ wi¹lhin¹ti³hit1txa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nāu³xa² nxe² 7 nxe³te²nāu³xa² Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³tũ³ka³txai²na² te²yā¹nxũn³sxā³ wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹.

⁵ Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su² Kris2tu³jah¹la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹. A²nxe³jah¹lai²li² yxo²i²kĩ³jah¹lai²la¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ya³lu²kxi²nē³na²hē³li¹. Ya³lu²kxi²nē³nũ²la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te²nāu³xa² ne³ka³ta²sxā³ i³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ hxi²kan¹txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris2tu³jah¹la² sa²yxo²we¹tain¹na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ Je³su² Kris2tu³jah¹lain²txi³ a³li²nē³na³li¹. Nxe² a³li²nē³lha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³te²jai¹ti²tu³wi¹. Ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta² ā³na¹si¹nhē³jau³su² sa²wa²su¹tē³na³li¹.

⁶ Nxe³ha²kxai³la¹ hxi²kan¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³su² nxe³ti³hi¹tē³na³li¹. Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² a²nũ²a² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi³su² ti³hi¹tē³na³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³nu²su² Je³su² Kris2tu³jah¹la² Wi³nu²su² ha²kxai³ sa²yxo²wet1sa²tē³kĩ³tu¹wi¹. A²nxe³jut3su² Je³su² Kris2tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³sxā³ kãin²ti³lo³nha²kxai³ ha³lo²a² hãĩ¹nxe³ko³xa¹ a²wa³kxēn³su² ti³hit1sa²tē³ha²kxai³ nxe³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³nx2ta¹wa².

7 Nxa²ha¹te¹ sa²yo²ka²lah¹nha²sxã³ i²jah¹lxi³hẽ¹la². Oh³sĩn³nãu³a¹ Je³su²jah³la² wxã³tu¹wa². A²nũ²a²nãu³xa² hã¹i¹nxe³ti³xa¹ wã³ko³nxa³te²tu³ i²ain¹tu¹wa². Tũ¹ka³txai³tã² hi³ki²a³la² tẽ³sxã³ ũ³ha³la³ja³lxu³kxi²sxã³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹tũ³ka³txai³tã² i²ain¹nũn³tu¹wa². Nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ nãn³tain¹tu¹wa². Nxe³te²sẽ¹la². Wãn³txi³khai³xai²la¹wa².

8 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ yen³kxa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³ ka³tẽn³su² yxau²xai³la¹hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nãu³a¹ yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ hxa³nhĩ¹na¹ ka³tẽn³su² yxau²sa²tẽ³a¹tu¹wi¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ Nũ³kxũn³ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ ka³tẽn³ti³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ nxe³na¹hĩ¹nãn¹te²tu³ nxe³te³na¹xãin²txi³ ka³tẽn³ti³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ kxã³nãu³a¹ Nxa¹xãin²txi³ ka³tẽn³ti³ yxau²sa²tẽ³a¹ha²kxai³ nxe³ Jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² nxe³tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³la².

Jo³ãu²ah³la² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta² i²jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²kxai³lu² Jo³ãu²ah³lo²sa¹wa². Wxa²wã³tã³jah¹lo²sa¹wa². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khãuh³nyhxah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxa²yã¹nxe² khãuhx3nha²nũ³nhxai²na¹hẽ¹la². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² i³nxũ²kwai³lxũ¹txi³nẽ³lha²kxai³ ya³nãn³ta³ki²li² yxau²xai³ki²tã³la². Hã²wxãn³txa³ kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau³ya³nhẽ³tu¹wa². Jã¹nxe³na¹ju³kxai³lu² ha³lo²a² i³yau³xa² sa²ki³wa³le³ka²wxe³ko³xa² ũ³tĩ¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹hẽ³la². A²nxe³ko³xai²na² Pat2mo³ko³su¹ nxe³te²ju²hẽ³la². Nxe³ko³xai²na² ũ³tĩ¹kxi² wxe³sain¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ i³yau¹ũ³ha¹ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxi² wxe³sain¹na²hẽ³la².

10 Jã¹nxa¹jut3su² a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² to³mĩn²ko³ nxe³hĩ¹nai³tãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² tẽ³sxã³ hi¹tai³lhã³na²hẽ³la². Nxe³na¹tĩ³kxai³lu² wãn³txa² kãin²jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³la². Kwa³jan³ta² wã²i²la² hain³txi³hũ³nxe² ain³kxi²na¹hẽ³la². Txa²si³yo³na² hain³nhẽ¹la².

11 Hain³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Ha³teh³nxã³nxa² tẽ³sxã³ ũ³wha²li¹txa²hẽ³li¹. Ha³lo²a² i^hju³ta³nũ³a² wãn³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²nũ²a² i³yau¹ũ³hai¹si¹hin¹jau³su² ũ³wha²li¹lho¹sẽ¹li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ A²si³a³ko³xai²nãn¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nãu³xa² 7 nxe³tũ³ka³txi³nãu³xa² i³sa²si¹hã³ũh²xai³nxe³sẽ¹li¹. Nxe³tũ³ka³txi³nãu³xai²na²sa¹: E²fe³so³ nxe³tũ³ka³txi³su² ha²kxai³, Es3mir²na³ tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Per²ka³mo³ tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Ti³a³ti²ra² tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Sar²to³ tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Fi³la³tel²fi³a² tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Lau³ti³se²a² tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³nãu³xai²na² wãn³txa² ũ³wha³li¹la²kxin¹jau³xan²tu³ ũ³sa²si¹hã³ũ²xai³nxe³sẽ¹li¹. Nxe³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² nxe³sa³na²hẽ³la².

12 Nxe³na¹tĩ³kxai³lu¹ txa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³la¹:

— Jah¹la² e³jah¹lan²tu³ i²a¹tũ¹xã¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²wa³ti³ta²wxe³na¹hẽ³la². Nxe³na¹nũ²la² sa²kĩx3kxi²nẽ³ka³txa² ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²kĩx3kxi²nẽ³ka³txa² ou²ro²wxe³kxi²ka³txa² i²a¹hẽ³la².

13 I²a¹ju³kxai³la¹ ka¹txai²na² wi³wi³ta³lo³tãu³a² in³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² i²a¹hẽ³la². A²nũ²hũ³na²hẽ³la². A²wã²la²ka³lo³a² wi²kxi²nha²ka³lo³ãn²tu³

a³lu²ha²kxai³ ān³yu³tī¹la³kxi²na²hē³la². Ou²ro²tīh³na² a²nxū²kwai³la³nāu³a² sa³ha³la³ta¹nha²hē³la².

14 A²ne³k³sa² te²an²tu³ hān³txi³na²hē³la². O³ve²a² we³te²yā¹nxe² hān³txi³na²hē³la². Ne²ve²ki³a² a³lxi³ki³a² yā¹nxe² hān³txi³na²hē³la². A²ye³ki³ki³a² sa²kxai³lu² ha³nxe² i³kxa² yā¹nxe³na²hē³la².

15 A²yu³kai²na² sa²kxai³lu² kwa³thi³la³ka³lo³a² ya³te³ya³ten³kxa² yā¹nx2na²hē³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hxi²tē³nha¹ka³tu³ nxe³nū²la² ha³nxe²a² i³tho³xa² ā³na¹sxā³ ā³nhi³ki³kxi²nān²tu³ ya³te³ya³ten³khai³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe² a²yu³kai²na² ya³te³ya³ten³ta³kxi²na²hē³la². A²yo²e³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ka³wā³lxa² en³ta²txa² kāin² en³ti³kxa² yā¹nxe² kāin² e³na²hē³la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²hxi²ka² a²wi¹tāu³a² hxi²ki³kxe³su² hi³ka²ta³su² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²ki³na²hē³la². A²yo²ai²na² sa²kxai³lu² hi³ki²a³la² txon²ta³kxi²ta³wxi²a² yo²wi¹nha²to³nha²hē³la². A²yen³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² u³je³na³ka² yā¹nxa²hē³la². Nxe³tā³kxi²li² ne³ka³ka³tāu³a² kāin²ha³tet¹lha²kxi³ kāi²na³lan²nha²kxi³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³kxe³su² a²yen³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² te²xai²jā¹nxe³to³nha²hē³la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³na¹jut³su² jah¹lai²li² i²a¹tāu³ yuh³lxi³sa²jau³su² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ya³hi²na¹hē³la². Ya³lu²na¹jut³sū³nxe² ā³ya³hi²na¹hē³la². Nxa²ha¹te¹ jah¹lo²kxi³ i²sa³ha²kxi³ wxa²hxi²waih³sa³na²hē³la². Wxa²hxi²waih³sa²sxā³ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxi³ ne³ki³san¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxi³ te²sa¹wi¹.

18 Ka³ten³yah¹lo²su² te²sa¹i¹. Kxā³nxi³tā² ya³lu²na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² ka³ten³yu³ta² so¹lxi³ yū³te²sa¹i¹. Wān³txi³khai³xai²la¹wi¹. Jā¹nxe³na¹ha²kxi³ ya³lu²nē³ju³ta² a²wa³kxēn³yah¹lo²sa¹i¹. Ya³lu²te²a² ha³lo²a² a²yo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³yah¹lo²sa¹i¹.

19 Nxe³na¹ha²kxi³ wxāi²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² i²in¹ju³ta² ū³wha²li¹li¹nha²kxi³ hī¹na² yū³kxe³su² ū³wha²li¹li² yen³kxa² kxā³nāu³a¹ yū³kxe³nū³a² ū³wha²li¹li² nxe³sē¹li¹.

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² wā²nā³ū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Hi³ka²ta³nāu³xa² hxi²tē³a¹tū³ka³txa² e³lxah²lxi³ wā²nā³ū¹hi² sxi²ha² sa²kīx³kxi²nē³ka³txa² ou²ro² wxē³ki³ka³txa² e³lxah²lxi³ wā²nā³ū¹hi² nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²sa¹. Hi³ka²ta³nāu³xa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³ki³nāu³xai²na² hi³tē³nha¹kxi³ti² a²si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹ta² jah¹la²nāu³xai²la¹i¹. Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²2sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² 7 nxe³ tū³ka³txi³nāu³xa² a²hxi²kan¹ti³sain¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² sa²kxī³kxi²nē³ka³ta² 7 nxe³ta³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²2sxā³ yxau²xai³tū³ka³txin³txi² nxe³ain¹na³li¹. Nxe³te²sē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

2

E²fe³so³thī³nān¹tū³ka³txa²i³tih³nxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. E²fe³so³thī³nān¹tū³ka³txa² Txa²wān³txa² yo²2sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxēn¹te³nah¹lxi¹:

“Nxex³sah²lxi³wxi¹. Txai²na¹xai²na² hi³ka²ta³nāu³xai²na² 7 nxe³ka³txa³ti³nāu³xai²na² hxi²tē³nha¹ka³txai²na² txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. Sxi²ha² sa²kī³ki³ka³txa² ou²ro²ka³txai²na² 7 nxe³ka³txa³txi³nāu³xai²na² nu²ki³ye³lā³nāu³a² ai³lha²thet³ta¹kxi²na² txa²yo²wān³txai²la¹i¹.

2 Wxa²nũ³kā³txi³nāu³ i³nxai²na² i²nx2ti³te²sa¹i¹. Yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹i¹. Nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ o²la³kxi²sxã³ yxau³yah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹i¹. Ko³nxe³ti³ kã³te²la³ te³nxa²lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Txa²sa³wit³su² ki³lxo³tain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ i³wa³ka³nxe³sain³yah³lxi³sã²nĩn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ i³ki³ha¹kxi²nẽ³tũ³kā³txi³sa²kxe³su² a³ya³tain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

3 Te²yã¹nxe³sxã³ ha³lo²a² ko³nxe³kxi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Txa²wãn³txa² sa²yo²wet¹sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ye³khãuh³lxa³thi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ hai³txi³ ã³na¹sah²lxan³tai¹ti²ti¹. Hã¹nxe³sxã³ thã³ti³la² wi¹lo²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

4 Nxe³ta¹ kxã³nxa² a³lxi²khaix¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ hĩ¹nai²na² jũ¹nxa² so¹lxi³ a³lxi²sah¹lxi¹lxi¹. Ju¹tai²li² ten³sa²nxa³nhai¹.

5 Nxe³sxã³ wi¹li²nha¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. I³ãin²ta³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Wi¹kã³yah³lxin¹kai³ jã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ wa³li²na¹tu¹wi¹. Wa³li³na¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha² sa²kĩ³ta³ka³txa² tẽ³kĩ³ka³tu³ ka³txã³xa² ka³txa² sa²wih³wẽ³no³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xai²na² sa²wih³wẽ³no³nx2ti³sxã³ txa²wẽ³ha³lxi³te²lo³tai¹na¹ha³ta²wi¹. I³ãin²ta³kxi²nha²lxan³kxai²nãn²tu³ nxe³nx2ta¹ha³ta²wi¹.

6 Nxe³yãn¹ta¹ wi¹kã³ah³lxin¹ju³ta² yũ³yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹. Ni³ko³lai²ta² nũ³ka³txa² ko³nxe³ti³hi¹nha²kxai³ yxo²kwĩ¹kxi²sa³nhai¹. Tũ¹ka³txai²na² yxo²kwĩ¹kxi²na¹kxa²yã¹nxe² yxo²kwĩ¹kxain¹yah³lxi³nũ³nĩn¹tai¹. Ju¹tai²li² wain³txi³ kã³yah³lxi¹lxi¹.

7 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wãn³txai²li² wi¹lain³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A³lxi²khaix¹sah²lxin¹sxã³ yxau²xai³lyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ kxã¹nãu³a¹ hi³sa³ka³txa² hi³a²nxã³kxa² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² wi¹wen¹te²a² ka³ten³sa²sih¹ki³txã³kxa³nxũ³a² ka³ten³si¹nhẽ³nxa³ki³nũ³a² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la².

Es3mir²na³thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² i³tih³nxe³jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³wha²li¹txa²hẽ³li¹. Es3mir²na³thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² Txa²wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxẽn¹te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhi¹nãn¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ ne³ki³san¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Kxã³nxai³tã³ ya³lu²na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na¹hẽ³li¹. Hĩ¹na² ka³ten³su² yxau²sa²tẽ³a¹wi¹. A²nxe³na¹jut³su² txa²yxo²wãn³txai²la¹wi¹.

9 O²la³kxah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. Khãuhx¹nyhah¹lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. Yen³kxi³txa²yah³lxin¹kxe³su² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wi¹lũ³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² yũ²na³li¹. Jã¹nxe³sxã³ ko³nxe³te²lo³nx2tain¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. Nxe²e³kxi¹nx2tain¹tũ³ka³txa² hai³txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³khai³su² nxa³wi¹. Ki³ha¹kxi³nẽ³lhxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ki³lxo³nyhain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ ai¹nxa³wi¹. Sa³ta³na²jah¹la² sa³wi³ha³lxi³khai³sain¹na³li¹.

10 Nxa²ha¹te¹ khãuh³lxa³thin¹ju³ta³nũ³su² hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxex3sah²lxi³wxi¹. A²ta³a² hi²sen³su² wxa²nũ³ka³txa² i²li³te²la³ tẽ³sxã³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ã³na¹sxã³ ũ³tĩ¹kxi²si¹nx2ti³ha³tai¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³sih¹yah³lxin¹jau³nũ³su² ten³na³li¹. Nxe³sxã³ a³lan²ni²ju³ta² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ 10 nxe² a³lan²ni²tãu³a²

khāuh³lxa³ti³yhah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³ha³ta¹. Yxān¹ta¹ nxū²kwai³lxū¹sxā³
Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²wān³txa² sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹li¹.
Su²lhā³nxa²lxain¹kxan²ti³ Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sah¹lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a²
wi¹kāi³kxai²nān²tu³ ũ³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ũ³hū¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²
yā¹nxe³sxā³ sa²yxo²wet1sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ka³ten³sa²tē³yah³lxin¹ju³ta³nū³a²
nxe³te²lo³nx2ta¹tu¹wi¹.

11 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ĩ³tih³nxe³nx2ti³ju³ta²
ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³
a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. A³lxi²khaix1sah²lxin¹sxā³
yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya³lu²nx2ti³ju³ta³nū³su²yū²sa²tē³yah³lxan³tho³li¹.
Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.” Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

Per²ka³mo³thi³nān¹tū³ka³txa² ĩ³tih³nxe³jau³su²

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. Per²ka³mo³thi³nān¹tū³ka³txa² Txa²wān³txa² yxo²ī²sxā³
yxau²xai³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah³la² ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su²
nxēn¹te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na²
sa²kxai³lu² hi³ki²a³la² wxi²txo¹kxi²xai³ta³wxi²a² tē³jah¹lo²su² te²sa¹wi¹.
A²nxe³na¹jau³su² Txa²yxo²wān³txai²la¹wi¹.

13 Wxa²nū³ka³txi³nāu³ ĩ³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² ĩ²nx2ti³te²sa¹wi¹.
Yxau³yah³lxin¹ju³ta² ĩ²nx2ti³te²sa¹wi¹. Nxe³tāu³a² Sa³ta³na²jah¹la²
nū³kxūn³sxā³ a²yxau³txi³khai³xai²la¹wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²ī³lxa²
so²yxau³yah¹lxi¹lxi¹. Hai³txi³ Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.
Ān³ti³pa²jah³la² hi²sen³su² Txa²wān³txa² ĩ³hen³txi³nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹.
Hai³txi³ sa²yxo²ā³sa²nū³nxa³tai¹tu³wi¹. Nxe³te³na¹ su²lhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.
Sa³ta³na²jah¹la² a²yxau³txi³khai³xa² su²lhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.

14 Nxe³yah³lxin¹ta¹ jū¹nxā² ĩ³kwai²kxi²nx2ta¹ju³ta² yū³na¹wi¹. Wxa²nū³ka³txa²
ī²li³te²a² Ba³la³āu²ah³lai¹tā² wān³txa² sa²yxo²we¹te²a² yū³yah³lxi¹lxi¹.
Ba³la³āu²ah³lai²na² wān³txa² wi¹jau³sxa³tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lai²na²
a²yxo²wān³txa² Ba³la²kah³la² ain³kxi²so¹ha²kxai³ I³sa³e² nū³ka³txa² kō³nxe³ti³
kāi³si¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxā³ Ba³la²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
e³te³nah¹lxi¹, I³sa³e² nū³ka³txa² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: ‘Yain³txi³su²
a²ta³a² yāu³ka³txa² ũ³hū¹yah³lxi³sā²nñ¹ka³tu³ hā²wxān³txa³nū²
yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ī²li³te²a²
so¹nyhah²lxan³te²su² te²a² ũ³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ wain³na³li¹.
Ba³la²kah³lo²nu¹ta²kxai³ nxēn³txain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta²li²
wain³ti³he¹nxa³wi¹.

15 Te²yā¹nxe³jut3su² Ni³kō³lai²ta² nū³ka³txai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹te²na²
yū³yah³lxi³nū³ni¹lxi¹. Kō³nxe³ti³kāi³ju³ta²la¹wi¹.

16 Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹jah¹lxi³hē¹li¹.
Sa²yxo²wet1syah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³syah¹lxan³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na²
wā³li³na¹tāu³a² ā³nhe¹kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Hi³ki²a³la² txa²yxo²ai²na²
sa²yxo²sai¹ta³wxi²ai²na² tē³sxā³ ā³nhe¹kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

17 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ĩ³tih³nxe³nx2ti³ju³ta²
ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³
a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. A³lxi²khaix1sah²lxin¹sxā³
yxau²xai³lyah¹lxin¹kxai²nān²tu³ yain³txa² oh³nān¹te²a² yain³txa²
ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ txah³lxa³ki³a² wi¹ki³a² ki³wa²su¹
wa²su¹ki³khai¹nxe³ki³a² hā³ki³an²tu³ ũ³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³ki³ai²na²
a²txai²na¹ a²ī³lxa² tah²yau³xa² ĩ³lxih¹nx2ti³jau³nū³a² ũ³wha³li¹la³kxi²tu¹wi¹.

A²nxe³sxã³ i³lxi¹nx2ta¹jau³nũ³a² a²nũ²a² ã³xa² i²ti³hex1jau³sxa³wi¹. Hã¹nxe³sxã³ i³lxih¹nx2ta¹te² i³nxai²na² so¹lxi³ i²yah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la².

Ti³a³ti²ra²thĩ³nã¹tũ³ka³txa²i³tih³nxe³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

– Ū³wha²li¹txa²hẽ³li¹. Ti³a³ti²ra²thĩ³nã¹tũ³ka³txa² Txa²wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Ta²hah³lo²sa¹wi¹. Txa²ye³ki³ki³a² sa²kxai³lu² ha³nxe² i³kxa² yã¹nxe²na³li¹. Txa²yu³kxai²na² sa²kxai³lu² kwa³thi³la³ka³lo³a² ya³te³ya³ten³ka³lo³a² yã¹nxe²na³li¹. A²nxe³ka³lo³a² ha³nxe² i³tho³xa² ya³te³ya³ten³ta³kxi²khaix1nxe³ka³lo³ai²li² Txa²yu³kxa² yã¹nxe²na³li¹. Nxe³jah¹lo²su² te²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² Txa²yxo²wãn³txai²la¹wi¹.

19 O²la³kxah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. A²nũ²a² ã³xa² a³lxi²yah³lxi¹lxi¹. A²nũ²a² ã³xa² khãuh³lxa³thi¹nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² ha²ya³kxa² yxo²i²ah²lxa³lxi¹. A²nũ²a² ã³xa² wi¹kã³ũ¹hain¹yah³lxi¹lxi¹. Ya³nã³ta³ki²li² kã³ũ¹hah³lxi¹lxi¹. Ju¹ta²na² ha³kxa¹ i²te²sa¹wi¹. A²wi¹lhĩ¹nai³tã² wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³ta² kã³nxã³ta¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ hĩ¹na¹ ã²la² kã³non³sxã³ wi¹lo²la³kxah¹lxi¹lxi¹.

20 Nxe³ta¹ wi¹lxa³ju³ta² yũ³yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹. Je³sa³be²la³ka³lxa² kq³nxe³thin¹khaix1ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ta¹ka³lxa² yã¹nxe³te²su² te²a² wxa²nũ³kwai³ye³la³nãu³a² yũ³yah³lxi¹lxi¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² ki³ha¹kxi²sxã³ e³te³nah¹lxi¹: “Txai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³ta¹ka³lxu³su² na¹wi¹. Na¹ha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹, Nxe³jau³xa² e³ta¹ka³lxu³su² na³li¹. Yxã¹ta¹ kã³in²ki³han³na³li¹. Ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ kq³nxe³ti³ kã³sih¹nx2ti³ha³ta¹. Kq³nxe³ti³ wa³nĩ³lon³sxã³ kã³sih¹nx2ti³ha³ta¹. Yain³txi³su² a²ta³a² ũ³hũ¹nhyain¹kxa² yain³sih¹yah³lxin¹jau³su² i³tih³nxe³nx2ti³nũ³nha³ta¹.

21 Nxa²ha¹te¹: ‘Kq³nxe³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³yxo²o³tũ¹sa³tũ¹xã¹, Sa²ju³ta³nũ³su² wahx3na¹hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹ hai³txi³ ten³ti³he¹nx2nxa³hẽ³li¹, ta¹ka³lxu²su¹.

22 Nxe²nxa³ha²kxai³ i³ta³ka³txa² i³ton³kxi²sxã³ sxa³si¹ha¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxũ³sxã³ in³txai²na² kq³nxe³ti³ ũ³whĩ¹ta³kxi²nyhu¹ain¹te²na² sa²kxai³lu² kã³in² khãuh³lxa³thin¹si¹hai¹na¹tu¹wi¹. I³ã³in²ta³kxi²sã²sxã³ ã³yxo²o³tũ¹sai¹nxa³kxai²nã²tu³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

23 Te²yã¹nxe³sxã³ ta¹ka³lxai²na² sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sun²tã¹ai¹na¹tu¹wi¹. Jã¹nxa¹jut3su² na¹kxai²nã²tu³ Je³su²jah³lo²na¹xai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³lhain¹tũ³ka³txi³nãu³xai²na² wi¹kq³nxẽn²tain¹tu¹wi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²ẽ¹nã¹jau³su² wã³ko³nxa³te²tu³ a³la³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹jut3su² a²nũ²a² yxo²i²sxã³ yxau²xai³lya³sain¹te² i³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹lĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³sah¹lxi¹nha²kxai³ kã³yah³lxin¹kxa² yo³ha² wain³txi³ i³hau³ko³nh²sã²sxã³ wi¹ta³nxa² kq³nxe³ ta³nxa² kã³yah³lxin¹kxa² yo³ha² wain³txi³ ũ³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

24 Nxa²ha¹te¹ Ti³a³ti²ra²thĩ³na² yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ta¹ka³lxai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah²lxan³te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sa³ta³na²jah¹lai²na² wãn³txa² a²sa²te¹jau³xai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ki³han³jau³xai²la¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah²lxan³te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ tah²yau³xa² kwa³na³nx2ta¹jau³xa² yũ²nxa³lho³li¹.

25 Hāi¹nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹kō³nhah¹lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹kāi³si¹jau³xu¹tai²na² kāi³sa²tē³jah¹lxi³hē¹li¹. Wā³lxin²nxa³ta³lxa¹ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.

26-27 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² kō³nxe³thin¹ju³ta² wxā³nū¹nx2ti³kxan²ti³ txa²wān³txa² sa²yo²wet1sa²tē³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ wā³li²na¹tāu³a¹ txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² Txa²wī³na² ī³hxi²kat1sa³kxa² yā¹nxe³sxā³ ī³hxi²ka¹txa²ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ nū³kxūn³txi³ ī³hau³ko³tain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Kwa³thi³la³ka³txa² hxi²tē³nha²kī³kxai²nān²tu³ nū³kxūn³txi³ wa³ka³ti³lo³te²la³ hī³kī³tā³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a²nāu³xa² nū³kxūn³txi³ ī³hau³ko³tain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Sa²yo²wet1sai¹nxa³te²nāu³xa² sa²kxai³lu² kwa³ta³lē³na² kxī³h³nxē¹na² ā³na¹sxā³ a³lun²ta³kxi²sxā³ ā³kho³kxa² yā¹nxe³sxā³ sa²yo²wet1sai¹nxa³te²nāu³xa² khāu³lxa³ti³si¹hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

28 Nxe³kxa²yu³su² hī³ka²ta³a² yān³ta² ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ te²hī³ka²ta³a² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹.

29 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.” Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

3

Sar²to³thi³nān¹tū³ka³txa² ī³tih³nxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

– Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. Sar²to³thi³nān¹tū³ka³txa² Txa²wān³txa² yo²ī²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nāu³xa² 7 nxe³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² yxau²xai³lain¹te²nāu³xa² Txa²hxi²ka³nāu³a² yxau³ai¹nha²kxai³ hī³ka²ta³nāu³xa² 7 nxe³kī³nāu³xa² Txa²hxi²ka³nāu³a² tē³a¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. ‘Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²ī²jah¹lo²sa¹wi¹.’ Nxe³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ yo²ī²syah²lxa³lxi¹. Nxe³syah¹lxa³nha²kxai³ ya³lu²jah¹lo²su² te²yā¹yxah³lxi¹lxi¹.

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ā³yo²o³tū¹sxā³ yo²ī²sah¹lxin¹kxai³ jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² txu¹lxi²te²su² te²a² yā¹yxah¹lxi³hī³nxa¹lxi¹.

3 Nxe³ha²kxai³ yān³txai²nān¹jau³xa² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi¹xi¹jxah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xai³ta³lxi² wi¹kō³nhah¹jah³lxi³hē¹li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹jah³lxi³sxā³ ā³yo²o³tū¹jah³lxi³hē¹li¹. Ye³ten³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Wā³su³txi³ wā³li²na¹tu¹wi¹. Kō³nh³yah¹lxan³tāu³a² wxā³ye¹nx2ta¹ha³ta²wi¹. Wxa²yen³kxa² kāi³ūh¹nx2ti³te³lhxā³ wxā³jah¹la²yā¹nxa² wā³su³txi³ wxā³na¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²lē¹

4 Sar²to³thi³nān¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² a²wā³kxi³nāu³ ī³nxai²na² wi¹lhin¹sxā³ yxau³yah³lxi¹lxi¹. Wā²la² ī³nxā³txi³nxa³kxe³hū³nxe² kāin² kō³nxe³ti³ kāi³yah²lxan³te³nai¹ti²tu³wi¹. Yxah³lxin¹te² ī³nxai²na² sa²kxai³lu² wā²la² hā³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha² kxa²yā¹nxe³ kxe³hū³nxe² wi¹kāi³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te² ī³nxai²na² ā³si³tē³kxi²syah¹lxin¹tu¹wi¹, wain³txi³ kāi³ye²yah³lxi¹nha²kxai³lu¹.

5 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ī²li³te²la³ kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² wxā³nū¹nx2ti³kxan²ti³ txa²wān³txa² sa²yo²wet1sa²tē³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²la² hān³ka³lo³a² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³ ī³nxai²na²

ka³ten³su² yxau²xai³si¹hah³lxi³te²nāu³ i³nxai²na² wxa²i³lxa² ha³teh³nxā³nxai²na² ka³ten³ti³hi¹tē³txā³nxai²na² ā²la² ũ³wha²li¹la³kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³txā³nxai²na² tē³sxā³ wxa²i³lxi³la³ ũ³ka³ne³ta¹ju³ta³la³ yū²nxai³lho³li¹. Nxe³na¹kxa²yo³su² Txa²wi³na² i³ye³yo²nū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wi³na² ain³kxi²oh³xan¹tū³ka³txa² ain³kxi² nxe³sain¹tu¹wi¹.

6 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta²ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li²wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

Fi³la³tel²fi³a²thi³nān¹tū³ka³txa²i³tih³nxe³jau³su²

7 Nxe³nxai²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³wha²li¹txai²hē³li¹. Fi³la³tel²fi³a²thi³nān¹tū³ka³txa² Txa²wān³txai²yo²i²sa²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Wi¹lhin¹ju³khai³nxe² A²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Ya²la³ju³khai³nxe² a²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Txai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³te²la³ ju³ta³nū³a² i³hau³ko³jah¹lo²sa¹wi¹. ‘Ā³wih¹sxā³ yxau²xai³txu¹li¹. Ta³nxai²: ‘Ā³wih¹sxā³ yxau²xai³lin¹ju³ta³nū³a² yū²nxai³lho³li¹. Ta³nxai², nxe² i³ye³sxā³ hau³ko³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³xai²li²txa²yo²wān³txai²la¹wi¹.

8 Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. Nxex3jah³lxi³sa²lxi¹. Ha³lo²a² ũ³yo²than²kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³a²nū²a² i²li³te²la³ ē¹nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: ‘Ha³lo²a² ũ³yo²tī¹a¹tū¹xā¹. Nxe³kxan²ti³ hai³txi³ hxi²kan¹txi³ ũ³yo²tī¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹. Jū¹nxe²nū³kxūn³yah³lxi¹lxi¹. Txa²wān³txa²sa²yo²we¹jah³lxi¹lxi¹. Hai³txi³ Txa²wān³txa²sa²yo²ā³syah²lxa³lxi¹.

9 Nxe³ha²kxai³la¹ Sa³ta³na²jah¹la² wān³txa² sa²yo²we¹tū³ka³txa²i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹na²hē³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³su² sīn¹te²sa¹wi¹. Nxe²i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹sxā³ i³ye³kxi¹nx2tain¹na²hē³li¹. A²nxe³tū³ka³txai²na²sa²kxai³lu² kwa³na³ai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ ya³son³sxā³ā³ka³ti³wxe³nu¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³nū²la² i³sa²nēn¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³a³lxi¹nx2ta¹ju³ta²e³lxah²lxi³tu¹wi¹.

10 Yān³txai²na² a²nū²a²nāu³xa² yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³ka³txa²txa²wān³txa² yo²i²sa¹nxai³tū³ka³txa² kāin² khāuh³lxa³ti³hi¹nain¹tu¹wi¹. Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹si¹jau³su² khāuh³lxa³ti³hi¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³nxai²ha¹te¹wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² hai³txi³ yxah²lxan³tho³li¹. Wi¹ju³ta² so¹lxi³kāi³a¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹kxan²ti³ khāuh³lxa³ti³nha¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ju³ta² i²syah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxah³lxin¹sxā³ wi¹kō³nyhah¹lxi¹nhē³li¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³khāuh³lxa³ti³nhain¹ju³ta³nū³ai²kxai³lu²wā²nxūh¹nx2ti³xa³lho³li¹.

11 Jā¹nxai²jau³su² wa³su³txi³ wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ kan²txi³yo²i²sah¹lxin¹ju³ta² kwa²a³na¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹kō³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kan²txi³ yo²i²sah¹lxin¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²hxi²ki³kxai³lu² wi¹la² ũ³yo²hi¹nx2ti³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ kan²txi³yo²i²sah²lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² wi¹la² ũ³yo²hi¹nx2ti³ju³ta²yū²nxai³lho³li¹.

12 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a²i²li³te² i³nxai²na² kan²txi³yo²i²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²sxi²ha²nāu³ai²na² ũ³wxe³nūh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Sxi²ha² ũ³nhe³hē¹wxe³ta³ka³txa² yā¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³thi¹nai²na²kan²txi³ yxau²sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹. A²nxe³thi³na² a³li³xi²yah³lxin¹ju³ta²nū³a²ten³yah²lxan³tho³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²i³lxa²

ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²je³na² a²i³lxa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
tah²yen³su¹ oh³xa² ka³nxi³thĩ³su² nxe³te²sẽ¹la². A²nxe³txa²i³lxa²na²
ũ³hũ¹nx2ti³nũ³na¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² txa²i³lxi³khai³xa² tah²yau³xa²
ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹.

13 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta²
ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kq³nh³ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³ a²wã³txai²li²
wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la².

La³o³ti³se²a²thĩ³nã¹tũ³kq³txa²i³tih³nxe³jau³su²

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:

— Ū³wha²li¹txa²hẽ³li¹. La³o³ti³se²a²thĩ³nã¹tũ³kq³txa² Txa²wã³txa²
yxo²i²sa²sxã³ yxau²xai³tũ³kq³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la²
ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Nxex3sah²lxi³wxi¹. Txai²na²
Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ã³ye³yxo²nũ¹jah¹lo²sa¹wi¹. Wã³txa² ya²la³lyau³su²
ã³ye³yxo²nũ¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹tai²nã²tu³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹
i³ye³sxã³i³yũ¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² txa²wã³txai²la¹wi¹.

15 Wxa²nũ³kq³txi³ i³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹.
A³lxi²sah¹lxa³nha²kxai³ an³ta³kxi²sah¹lxa³nha²kxai³ nxe³sah¹lxa³lxi¹.
Nxe³sah¹lxan³kxe³su² ã³ten³sah¹lxa³lxi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² i³yau³xa²
yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxã³ a³lan²jau³xa² yã¹yxah²lxa³nha²kxai³
sũ²yau³xa² yã¹yxah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah²lxa³lxi¹. Kwa²a³lan²sxã³
wa³lo³lo³yau²jau³xa² yã¹yxah³lxi¹lxi¹. A³lan²jau³su² ta³nxa² sũ²jau³su² ta³nxa²
ne³ka²yã¹nxe²yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wi¹.

16 Nxe³yã¹ta¹ yxah²lxa³lxi¹. Hã¹sxã³ kwa²a³lan²sxã³ wa³lo³lo³yau²jau³xa²
yã¹yxah³lxi¹nha²kxai³ i³yau³xa² i³ka³su³hã¹ki³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³
i³yen²nx2ta¹tu¹wi¹.

17 Jã¹nxe³jut3su² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² e³kxi²nyhah¹lxin¹na³li¹.
E³kxi²nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹: ‘Yen³kxi³hkhai¹nxa¹wi¹. Yen³kxa² taut3to³ta¹kxe³la³
yũ²nxa³wi¹. Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² nxe³yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxin¹ta¹
hai³txi³ wi¹kq³nyhah¹lxa³lxi¹. Khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yah³lxi¹lxi¹.
i³ãin²ta³kxi²nx2tain¹tũ³kq³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Yen³kxi³txa²jah¹la³ yã¹yxah³lxi¹lxi¹.
Txa²wã³txa² yxo²i²sah³lxin¹ju³ta² ã³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ ye³han³jah¹la²
yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Wã²la²ka³lo³khai³xa² hxa³n³kxi²kxa² yã¹yxah³lxi¹lxi¹.

18 Yxah³lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² ou²ro²ki³a² tẽ³ki³kxai²nã²tu³
ha³nxe² i³tho³xa² ũ³whi³lhã²nũ²la² a²nxa³ti³ te²ai²na² i³sai¹kxi²sxã³
i³ya³te³ya³te³kxi²khai¹nxe³te²ju²hẽ³la². Nxe³ki³ai²na² so¹kxah¹lxin¹kxai²nã²tu³
yen³kxi³nyhah²lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nã²tu³
oh³nã¹ta² yen³kxa² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wã²la²
hã³ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³ a²nũ²so¹lxi³ wã²txa²ju³ta²
i²nx2tai¹nxa³lho³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nã²tu³
kq³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² ã³wa²su¹txa²ha¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³
hĩ³ne³kxa² ye³ka³tũ³nẽ³ju³ta² wah³ha² ũ³yhe³kẽ¹nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³
ye³wi¹lwe²nxi²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nã²tu³
wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txa²ha¹ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

19 Jã¹nxe³na¹jut3su² a³lxi²khaix1na¹kxah³lo²su² i³hau³kot3xai³na¹wi¹.
i³kwai²kxi²ta³nxa² i³wai¹ta³nxa² nxai¹na¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹, wain³txi³
yxau²xai³lhi¹jau³su¹. Nxe³na¹jau³su² wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹.
i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ kq³nxe³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.

20 Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a² ã³xa² sxi²ha² ã³wih¹ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nã²tu³
sxih²yxo²a² i³to¹tot1sxã³ i³kaix1jah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxah³lxin¹kxai²nã²tu³

sxi²hē¹nān¹jah¹la² i³kaix¹jah³lxin¹jau³su² ain³kxi²kxai²nān²tu³ sxih²yo²ai²na² sa²yo²tha²nha²kxai³ ā³wi¹yhah³lxi³h³lxi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³ju³ta² Txai²li² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² i²li³te² i³nxai²na² i³kaix¹kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³sxā³ wi¹la² ain³kxi²sah²lxin¹sxā³ yxo²i²sah²lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹sxā³ i³ye³kxi²nyhu¹sxā³ yxau²xai³ki³tu¹wi¹.

21 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² i³lxi³te² i³nxai²na² yxo²i²sah¹lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. Kan²txi³ yxo²i²sah¹lxi³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ txa²kō¹kō¹nū³kā³txa² hxi²kan¹sxā³ i³hau³kot3sxā³ yxau²sa²tē³a¹wi¹. Txa²wi³na² Txai²na² i³hau³kot3sxā³ yxau²sa²tē³ya³ha¹wi¹. Jāx¹sah¹lxin¹ju³ta² nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹sxā³ i³hau³kot3sxā³ yxau²sa²tē³kxi²ya³sain¹ki³tu¹wi¹.

22 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³kā³txa² i³ye³kxi²yah³lxi³na²hē³la².

4

Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² i²ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² Txai²na² Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² hxi²sxā³nhon³sa²jut3sū³ju³ta² i²a¹hē³la². i²a¹ka³tu³ta¹ oh³sī³na² oh³nāu³a¹ sa²yo²than²na²hē³la². Nxe³sxā³ wān³txa² oh³xan¹ta² wān³txa² ain³kxai¹na¹hē³la². Kwa³jan³ta² wāi²la² hain³jau³hū³jau³xin³ti² ne³ka²ki²xi²na¹hē³la². Ne³ka²ki²xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa¹lxi¹. Ka³la³sxā³ wxā³txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³a² i³yau¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹.

2 Nxe²e³kxi²sain¹tāu³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² tī³xi¹xi²sa³na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ tē³sxā³ hi¹tai³lhā³na²hē³la². Nxe³sxā³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ oh³xan¹thī³na² i²a¹hē³la². i²a¹tāu³ Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² i²a¹hē³la². Nxe³ka³lo³ai²na² ā³wxe³jah¹la² i²a¹hē³la².

3 Jā¹nxe³sxā³ ā³wxe³jah¹lai²na² yen³nai²na² sa²kxai³lu² i²a¹kxa² txah³lxa³ki³a² wi¹khai¹nxe³ha²kxai³ a³lxi²khai¹nxe³ha²kxai³ nxe³kxe³su² jas2pe³ki³su² ta³nxa² sar³to²na³ki³su² ta³nxa² nxe³te²hū³na²hē³la². Nxe³sxā³ ā³wxe³ka³lo³ai²na² oh³nāu³ān²tu³ sa²te³sa³ten³te²a² ā³ye³ha³te²kxi²sxā³ i³na²hē³la². Txah³lxa³ki³a² wi¹ki³a² es3me³ral²ta³ki³hū³nxa² se³te³sa³ten³sxā³ ā³ye³ha³te²kxi²sxā³ i³na²hē³la².

4 Jā¹nxe³ju³ta² ā³wxe³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² ā³ye³ha³te²kxi²tāu³a² a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³nāu³xa² ka³lo³ka³lxa¹txi³ 24 ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe²xai³na²hē³la². Nxe³nū²la² ā³wxe³ka³lo³ai²na² a²nū²a² hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³wxen³tain¹na²hē³la². A²nū²a²nāu³xa² a²hxi²kan¹te²la³ nāu³su² ha²kxai³ a²ne³ka³nāu³a² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ū³nhe³hē²ta³lxi³nhxain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²wā²la²ka³lo³a² hā³ka³lo³a² so¹lxi³ wih²kxi²nha²sxā³ yxau³ain¹na²hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ kāin²jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² ti³ta³lo³nāu³a² i³ha³lai³ni³ha²kxai³ kāin² wa³tu³ka³nxe³ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ ā³wxe³ka³lo³ai²na² a²ne³kxai³tāu³a² sxi²ha² sa²kīx3ta³ka³txa² kat3su² nxe³ta³ka³txa³lxai²na² i³yxau²xai³sxā³ ha³lo²a² sa²kī³txā²hē³la². A²nxe³ta³ka³ta³txai²na² sa²kxai³lu² a²si³yxau³tāu³a²sa¹. Oh³xan¹te² yāu³ka³txi³nāu³xa² nxe³ 7 nxe³tū³ka³txai²na², Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² yxau²xai³lain¹tū³ka³txai²la¹wa².

6 Nxa²ha¹te¹ ā³wxe³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² a²ne³kxai³tāu³a² jū¹nxa²yan¹nāu³a² ī³yen³su² ni²kxē¹hū³jen³su² sxa³na²hē³la². Sxa³ha²kxai³ka³yxuh³hū³te²nāu³xa² ī²a¹hē³la². Ā³wxe³ka³lo³in³ti² ī³ki³hain³kxi² sa²nxū³sxā³yxau²xai³lain¹na²hē³la². Ka³na³ka³na³te²a² a²yo³na² sa²nxū³sxā³yxau²ka³na³ka³na³te²a² a²ne³ka³nāu³a² sa²nxū³sxā³yxau²ka³na³ka³na³te²a² a²wi¹tāu³a² sa²nxū³sxā³yxau²ka³na³ka³na³te²a² a²wā³tāu³a² sa²nxū³sxā³yxau²nxe²sa²nxū³sxā³yxau²xai³lain¹na²hē³la². A²nxe³te²nāu³xa² a²yen³ta³ye³ka³lxa¹txi³ a²yo³na² yū² a²ne³ka³nāu³a² yū² nxēn³ti³na²hē³la².

7 Jā¹nxe³jut³su² ka³yxuh³hū³jah¹la² ka³na³ki²te²a² ya²na¹lhū³jah¹lo²su² ha²kxai³āh¹te²na² sa²kxai³lu² po¹na² wē³sū³jah¹lo²su² ha²kxai³ āh¹te²na² sa²kxai³lu² a²yen³nāu³a² a²nū²khai³xa² a²yen³nhū³nha²kxai³ āh¹te²na² sa²kxai³lu² taut²ta² ā³nin³jah¹lo²hū³nha²kxai³ nxe³na²hē³la².

8 Jā¹nxe³ju³ta² ka³yxuh³hū³te²na² a²wxe³txa² wxeh³tha¹li¹ wxeh³tha¹li¹ wxeh³tha¹li¹ yū²xai³yah³lxi³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²ye³na² ye³ka³lxa¹txi³yū²xai³yah³lxi³na²hē³la². Au³txi³ yū² a²ha²txai²na¹ yū² nxe³yah³lxi³na²hē³la². A²nxe³te²nāu³xa² e³lxah¹ yxau²xai³to³nha²hē³la². E³lxah¹ yxau²xai³to³te³nah¹lxi¹:

– Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³su² na³li¹. Nū³kxūn³te² Si³yxau³tāu³su² na³li¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²su² na³li¹. Wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²su² yxau²xai²na³li¹.

A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ kxān³nāu³a¹ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²sa²tē³ha²kxai³ nxe² Jah¹lo²su² na³li¹. Nxe² e³lxi³yah³lxi³na²hē³la².

9 Jā¹nxe³jut³su² ka³yxuh³hū³jah¹lo²nāu³xai²li² wān³txai²li² wxi²kin³ti³ton³jau³xa² e³lxi² wi¹lhin¹ti³hit¹jau³xa² e³lxi² ī³sa²nēn¹kxi²jau³xa² e³lxi² Txa²wā¹sū³na² a²ne³nxē³na² e³lxi² yxau²xai³lain¹na²hē³la². Jā¹nxe³sxā³Txa²wā¹sū³nu²su² hi²sen³su² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³khai³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² na³la².

10 Jā¹nxe³jut³su² nxe³ain¹ti³kxai³lu² a²nū²a² hxi²kan¹txi³nāu³xin³ti² 24 nxe³tū³ka³txi³nāu³xin³ti³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² ā³wxe³ka³lo³ai²li² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³in³ti² ā³ya³son³kxain¹ka³tu³ ī³ye³kxain¹na²hē³la². Ā³wxe³jah¹lai²li² ī³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². Ya³lu²ju³ta³nū³a² yū²nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka³ten³su² yxau²xai³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lo²kxai³ ī³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². Ī³sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹, ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³khai³xa² sa²ne³sai¹nh²yah³lxi³sān²nū²la² ā³wxe³ka³lo³ai²li² a²hxi²kan¹txa² si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³in³ti² a²ne³kxai³tāu³a² sa²kxai³lu² ū³ha¹xai³yah³lxi³na²hē³la², ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²sa¹. Nxe²kāi³sxā³e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

11 – Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³nu² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ī³yū¹kxi²nh¹nhē³li¹. Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Yen³kxai²li² kwa²hāi¹nxe² ī³yū¹kxai¹na¹tū¹xā¹.” Nxīn¹jau³tu³ ī³yū¹ti² ka³ten³su² yxau²xai³si¹hai¹ni² nxī¹nhē³li¹. Nxī¹nha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nxa²sī¹na¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹. Ī³wxi²kin³ti³ton³txa²sī¹na¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹. Nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³nhīn¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹.

Nxain¹jau³su² a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹la² nxe² ī³ye³kxain¹to³na²hē³la².

5

Ha³te³h³nxā³nxai² hxi²tē³nha²txā³nxai²na² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² tah²yu³ta² i²a¹hē³la². A²hxi²kan¹txa² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ā³wxe³jah¹la² i²xi²na¹hē³la². A²hxi²ka² a²wi¹tāu³a² ha³te³h³nxā³nxai² hxi²tē³nha²na²hē³la². A²nxe³txā¹nxai²li² wān³txa² yau³ka³lxa¹txi³ ũ³wha²li¹lin²ta²wa². Txā¹nxai²li² a²ta³lo³nāu³a² ũ³wha²li¹li² a²ta³lo³nāu³ai²na² ũ³wha²li¹li² a²kxā³nxai² nxe³ain¹nīn²ta²wa². Nxe³kxa²yu³su² txā¹nxai²li² ũ³h³yo²tī¹sān²nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ 7 nxe³tāu³a² ũ³txā¹ta³kxai¹nīn¹ta²wa².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² nū³kxūn³khaix¹jah¹la² wxā³sxā³ i³ye³na²hē³la². I³ye³sxā³ yxo²kāin²ti³nha²sxā³ i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³te³h³nxā³nxai² sa²yxo²than²kxi²ju³ta³ wxi²kan¹te²la³ ten³kī³tā³li¹. I³h¹te²la³ta³ wxi²kan¹sxā³ sa²yxo²than²kxi²te²la³ kī³te³ji¹wi¹? Ha³te³h³nxā³nxai² ũ³txā¹ta³kxai¹kxe³su² 7 nxe³kxe³su² sa²sai¹te²kxi³na¹xa² ten³kī³tā³li¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hē³la².

3 Nxe³nū²la² oh³xai²nān¹tū³ka³txa² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxai³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxai³ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yxau³kī³ko³xai²na² a²yuh³nāu³a² a²nū²a² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxai³ha²kxai³ ain¹na²hē³la². Hai³txi³ sa²hai¹sxā³ wān³txai²na² i²ai¹nxai³hē³la².

4 A²nxe³jut³su² i²a¹tāu³a² i³āin²ta³kxi³nha²sxā³ kāin² nān³na¹hē³la². Ha³te³h³nxā³nxai²li² sa²yxo²than²kxi²nxai³ha²kxai³ wān³txai²li² hxi²kan¹txi³ i²xa³kxa²yāu³ka³nxū³su² kāin² nān³na¹hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ka³na³ka³nat³te²a² tū³sa²sxā³ i³ye³kxi²sa³na²hē³la². I³ye³kxi²sa³te³nah¹lxi¹:

— Nān³ta³lxi¹. Hāi¹nxe³sxā³ i²txa²hē³li¹. Ha³te³h³nxā³nxai²li² sa²hai³kxi²jah¹la² ũ³tā¹ta³kxi²nha²te²a² sa²hait¹son¹ta³kxi²jah¹la² yū²na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ ya²na¹lhū³jah¹lai²la¹wi¹. Ju³ta²sah³lo²nu¹ta² nū³ka³txi³su² jah¹lai²la¹wi¹. Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² a²sa³wi³sa³khai³xai²la¹wi¹. Yxuh³lxi³ju³ta² yū³hxi²nxai³kxai³ jāx¹jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ a²kō¹kō¹su² te²nāu³xa² ā³na¹hxa³tain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ha³te³h³nxā³nxai²li² wxi²kan¹txi³ sa²yxo²than²kxi²tu¹wi¹. Nxe³sa³na²hē³la².

6 Nxe³nū²la² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² i²a¹hē³la². A²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xai²li² a²nxū²kwai³ye³la³nāu³a² i³sa²nxū³sxā³ yxau³na²hē³la². Nxe³nū²la² a²nū²a² kāin²te²na² ā³wxe³ka³lo³ai²li² ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² a²ye³ha³te²kxi²tāu³an¹ka³lo³an²tū³ ā³tū³na²hē³la². A²nxe³sxā³ o³ve²a² wēn³sū³jah¹lai²na² kwēn¹ta²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē³la². A²nxe³sxā³ a²ne³txau³xa² ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ ka³na³ki² ne³tau³xi³na²hē³la². A²ye³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² ye³nxe³hā¹na²hē³la². A²nxe³ju³ta² a²si³yxau³tāu³a²sa¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nāu³xai²la¹wa². Yuh³nān¹ko³xa² i³sa²si¹hā³tū³ka³txai²la¹wa².

7 Jā¹nxe³jut³su² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ā³tū³nū²la² ha³te³h³nxā³nxai²li² sa²so¹kxi²na²hē³la². Kāin²jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹lai²na² hxi²ka² a²wi¹tāu³a² sa²so¹kxi²na²hē³la².

8 Sa²so¹kxi²tāu³ān²tū³ ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ā³ka³ti³wxe², a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³ka³ti³wxe² nxain¹sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ain¹na²hē³la², kāin² hxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²ha²kxai³la³. A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² vi³o³lāu²hū³ka³lo³a² hxi²tē³nha²ha²kxai³ ka³te³ha² ou²ro²tē³na² hxi²tē³nha²ha²kxai³ a²nxe³tē³nai²li² ha³nxe²a² wha³lxin¹kxa² wi¹lū³kxa² i³ne³kxi¹hin²ta²wa². A²nxe³kxa² ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² a²si³yxau³tāu³a²sa¹. Je³su²jah¹la² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txai²na²

wān³txa² oh³xa² ka³la³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²jau³xai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ vi³o³lāu²hū³ka³lo³ai²li² hxi²tē³nha² ka³te³ha² hxi²tē³nha² nxēn³tain¹na²hē³la².

⁹ Nxa²ha¹te¹ wān³txa² tah²yau³xa² hai³nain¹na²hē³la². Hai³nain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²li² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lo²si¹lxi¹. Ha³teh³nxā³nxai²li²
 sa²yxo²tha²nīn¹ju³ta² wain³na³li¹. Ha³teh³nxā³nxai²li²
 tāx¹ta³kxi²nha²ju³ta² sa²hai¹son¹ta³kxin¹ju³ta² hxi²ka¹ni¹lxi¹.
 A²kxā³nxai³tā² su²lhā³nxain¹na²hē³li¹. Wxa²ti³ha²yau³xa²
 ha³li³hxn³sxā³ ya³lu²kxi²nī¹nhē³li¹. Nxīn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³sa²so¹ai¹nī¹nhē³li¹. Nxē¹nha²kxi³ Txa²wā¹sū³na²
 sa³wi³ha³lxi³lo³ta¹nī¹nhē³li¹. A²nxe³tū³kā³txai²na² sa²kxi³lu² sxi²je³na²
 a²yxo²ha³kxi¹ ī²li³je³na² ā³sa²so¹ai¹nī¹nha²kxi³ a²nū²a² wān³txa² ā³xa²
 e³te²a² a²yxo²ha³kxi¹ ī²li³hxa³te²a² ā³sa²so¹ai¹nī¹nha²kxi³ a²nū²a²
 nū³kā³txi³su² a²yxo²ha³kxi¹ ī²li³hxa³te²a² ā³sa²so¹ai¹nī¹nha²kxi³ a²nū²a²
 nū³kā³txa² kāi²lxi³tū³kā³txi³nāu³xa² ī²li³hxa³te²a² ā³sa²so¹ai¹nī¹nha²kxi³
 nxai¹nī¹nhē³li¹.

¹⁰ Nxai¹nī¹nha²kxi³ hxi²kan¹khai¹nxe³tū³ka³txi³su² ti³hi¹ta¹nī¹nhē³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² ī³ye³ū¹nhē³tū³ka³txi³su²
 ti³hi¹ta¹nī¹nhē³li¹. Nxai¹nī¹nha²kxi³ yuh³xai²nān¹ko³xai²na²
 a²yxo²ha³kxi¹ ī³we²ta³lxi³nyhain¹tu¹wi¹.

Nxe²hai³nain¹na²hē³la².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ ī²yxau³na¹tāu³a² oh³xan¹te²nāu³xa² ka³lxa¹tū³kā³txi³nāu³xa²
 ain³kxi²na¹hē³la². Ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ain³kxi²na¹ha²kxi³ a²nū²a²
 hxi²kan¹txi³nāu³xa² ain³kxi²na¹ha²kxi³ nxe³tū³kā³txai²na² ā³nū²kxi²sxā³
 a²nū²a² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ wxa²hau³kot³sxā³ ī²kī³sxa³tū³kā³txa²
 ā³nū²nxain¹na²hē³la². Ā³wxe³ka³lo³a² kāin²jah¹la² ā³wxe³ka³lo³ai²li²
 ā³ki³hain³kxi²nyhain¹na²hē³la².

¹² Ā³ki³hain³kxi²sxā³ yxo²kāin²txi³ ī³ye³kxain¹na²hē³la². Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la²kxi³ kā¹nxā² su²lhā³ain¹ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹sa²sai¹jah¹lai²la¹wi¹. Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxi¹
 ī³hxi²kan¹txi³lo³tē³ju³ta² wain³na³li¹. Yen³kxi³h³khai¹lxi³ju³ta²
 wain³na³li¹. A²hoh³lxi³sa²ti³hi¹tā³li¹. Nū³kxūn³ti³hit¹tā³li¹.
 Wi¹lhin¹ti³hi¹jau³su² ī³ye³kxi²kī³ju³ta² wain³na³li¹. Wxi²kin³ti³ton³kī³ju³ta²
 wain³na³li¹. Ī³sa²nēn¹kxi²kī³ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³jah¹lai²kxi³
 nxe³ti³hi¹kī³jah¹lai²la¹wi¹.

Nxe³ain¹na²hē³la².

¹³ Nxe³nū²la² a²yen³kxi² a²nū²su² tā³nxā² ka³yxuh³sxu² tā³nxā²
 Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² ī³yūt¹si¹kxi² a²yxo²ha³kxi¹ ī³ye³kxain¹na²hē³la².
 Oh³xai²nān¹tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxi¹ yuh³xai²nān¹tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxi¹
 txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xan²tū³ nxe² yxau²xai³tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxi¹
 ī³ye³na² kāin²je³na² yxau²xai³tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxi¹ ī³ye³sxā³
 sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³ai²li²
 ā³wxe³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² wi¹lhin¹khai¹jah¹lai²la¹wi¹.
 O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² wi¹lhin¹khai¹jah¹lai²la¹wi¹.
 Ī³wi¹lxi³kxain¹kī³ju³ta² wai³nha²kxi³ ī³sa²nēn¹kxain¹kī³ju³ta²
 wai³nha²kxi³ ī³wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tain¹kī³ju³ta² wai³nha²kxi³
 ha³lo²a² whāi²na¹ ī³hxi²kan¹txi³lo³tē³ya³nhē³ju³ta² wai³nha²kxi³
 nxe³sa²tē³kī³ya³nhē³ju³ta² wain³na³li¹. Hai³txi³ta³lu²nhxa³kī³sxa³lho³li¹.

Nxe³ain¹na²hē³la².

14 Nxa²ha¹te¹ nxe²e³ta³lu²nain¹nũ²la² ka³yxuh³hũ³jah¹la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wain³sĩn¹na³li¹. Jah¹lai²li² i³sa²nẽn¹kxain¹ki³ju³ta² wain³sĩn¹na³li¹.
Nxe³ain¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²nũ³ka³txa²
24 nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ã³ka³ti³whaut³ta³kxi²wxe³sxã³
i³sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la².

6

Ha³teh³nxã³nxã²ũ³txã¹ta³kxi²txã³nxã²wxa²hai¹tã³la³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tã³a¹tãu³a² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxã³nxã² nxã³ka³lxa¹txi³ 7 nxe² tã¹ta³kxi²txã³nxai²na² wxa²so¹nũ²la² nxã³ka³na³ka³nat3sxã³ wxa²hai¹tã³na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³ka³tu³ ka³yxuh³hũ³jah¹la²nãu³xa² ka³na³ka³na³te²a² kxau¹ka³ti³ i³ye³na²hẽ³la². Ta²li¹jau³hũn³sxã³ i³ye³te³nah¹li¹:

— Wxãx3txu¹li¹. Nxe³na²hẽ³la².

2 Nxe³nũ²la² ka²va¹la² hãn³te²a² wxã³ye²na²hẽ³la². Wxã³ye²ka³tu³ a²nũ²a² ã³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² hu³kxi³su² hxi²tẽ³nha²sxã³ yau³kxi²na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² ne³hẽ¹nha²ka³lo³a² i³hxi²kan¹txi³lon³ye²kxi³ka³lo³a² ũ³hũ¹ain¹na²hẽ³la². Ũ³hũ¹ain¹ka³tu³ a³li³na²hẽ³la². A²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wa³ka³ti³lo³tai¹si¹jau³su² a³li³sxã³ ai³na²hẽ³la².

3 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³teh³nxã³nxã² sa²tã¹ta³kxi²txã³nxai²na² ãh¹txã³nxai²na² wxa²hai¹tã³na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³ka³tu³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ã³jah¹la² i³ye³kxi²na²hẽ³la². I³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Wxãx3txu¹li¹. Nxe³na²hẽ³la².

4 Nxe³nũ²la² ka²va¹la² a²ne³ne³su² te²a² wxã³ye²na²hẽ³la². Wxã³ye²ka³tu³ a²nũ²a² ã³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² hi³ki²a³la² kãin² khai¹nxe³ta³wxi²a² sa²nũ¹ain¹na²hẽ³la². Sa²nũ¹ain¹te³nah¹li¹:

— Yuh³xan¹ko³xa²nãu³a² ai³sẽ¹li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² hãun²ju³ta² sa²sai¹sẽ¹li¹. Sa²sain¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² ã³nhe¹li¹sxã³ i³sun²txi²waun¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³la².

5 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³teh³nxã³nxã² sa²tã¹ta³kxi²txã³nxai²na² ãh¹txã³nxai²na² wxa²hai¹tã³kxi²na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³kxi²ka³tu³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ã³jah¹lo²kxai³ i³ye³kxi²na²hẽ³la². I³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Wxãx3txu¹li¹. Nxe³na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² ka²va¹la² a²tun³ta² wxã³ye²na²hẽ³la². Wxã³ye²ka³tu³ a²nũ²a² ka³tih³yau³jah¹la² yen³kxa² sa²te¹ju³ta² hau³ko³ka³txa² hxi²tẽ³nha²na²hẽ³la².

6 Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la²nãu³xa² a²nxũ²kwai³wi³ta³nãu³a¹ a²yxo²wãn³txa² ain³kxi²na¹hẽ³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yain³ta³ki³a² yo³ha² sa²ka²la¹txa²hẽ³li¹. Tri²ka²ki³a² kwa³ta³lẽ³na² ne³kih³tẽ³na² sa²kxai³lu² nẽn³ka³na³ka³nat3sxã³ a²yo³ha² sa²kxai³lu² ha³teh³nxã³ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² a²yo³hai²la¹wi¹. Ye³ka³na³ka³nat3sxã³ a³lan²tãu³a² wa³kon³kxi²sxã³ ũ³yho³hi²ki³ai²la¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ se³va²ta²ki³a² kwa³ta³lẽ³na² ne³kih³tẽ³na² a²yo³ha² sa²kxai³lu² ha³teh³nxã³ki³a² nã³nha¹li¹ ka³na³ki¹ a²yo³hai²la¹wi¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ a³se²te²yau³xa² ã³kho³txa³ha²kxai³ u²va²yau³xa² ã³kho³txa³ha²kxai³ nxe³sẽ¹li¹. Nxe³te²na²yo³ha² sa³ka³la¹txa²hẽ³li¹. Nxe³na²hẽ³la².

7 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³teh³nxã³nxã² tã¹ta³kxi²nha²txã³nxai²na² ã³nxã³nxai²na² wxa²hai¹tã³kxi²na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³kxi²ka³tu³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ã³jah¹lo²kxai³ i³ye³kxi²na²hẽ³la². I³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Wxãx3txu¹li¹. Nxe³na²hẽ³la².

8 Nxe³nũ²la² ka²va¹la² wa³si³wa³sin³te²a² wxã³ye²na²hẽ³la². Wxã³ye²ka³tu³a²nũ²a² ã³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² a²ĩ³lxa² ya³lu²te²su¹ nxe³na²hẽ³la². A²nxe³sxã³ ya³lu²te²na² a²yxau³ju³ta² ã³sa²so¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³ka²va¹la² a³ka³tih³yau³jah¹la² sa²kxai³lu² ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹tã²hẽ³la². Yuh³xai²nãn¹ta²nũ³ka³txa² su²lhã³ah³lxi³si¹jau³su² ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹tã²hẽ³la². A²nũ²a² ha¹li¹ ha¹li¹ yũ³kxai²nãn²tu³ ka³na³ka³nat3sxã³ su²lhã³i² jã¹nxe²ha¹li¹ ha¹li¹ yũ³kxai²nãn²tu³ ka³na³ka³nat3sxã³ su²lhã³i² nxe²xai³ye²si¹jau³su² ĩ³hxi²ka¹tã²hẽ³la². A²nũ²a² ã³nhe¹kxi²sxã³ su²lhã³nyhu¹kxi³jut3su² tã³nxa²he³ja³lu²ju³ta² tã³nxa² ĩ³ta³ka³khai³su² ya²lu¹ju³ta² tã³nxa² ka³yxuh³xa² ũn³te²a²wxã³sxã³ ĩ³so¹jĩ²ju³ta² tã³nxa² nxe³sxã³ ĩ³sun²tã¹si¹jau³su² ĩ³hxi²ka¹tã²hẽ³la².

9 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³teh³nxã³nxa² sa²tã¹ta³kxi²nha²txã³nxa² ã³xai²na²wxa²hai¹tã³kxi²na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³kxi²ka³tu³ a²nũ²a² yãu³ka³txi³nãu³xa² a²nũ²a² wi¹lhin¹te² yãu³ka³txi³nãu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² ĩ²ai¹na¹hẽ³la². Txah³lxa³kxa³txa² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² sĩ³na²ũ³thũ²kxi²ka³txa² a²yu³hẽ³nãu³a² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yãu³ka³txi³nãu³xa² ĩ²ai¹na¹hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xa² a²kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ai¹ni² wain³txi³ sa²yxo²we¹tai¹ni² nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³lxa³thi¹nxa³tũ³ka³txa² hxi²ka² su²lhã³ain¹na²hẽ³la².

10 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³kaix¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³nãĩ³. Nxe³txi¹. Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³kah³lo²si¹lxi¹. Ya²la³la² Si³yxau³ka³jah³lo²si¹lxi¹. ĩ³lxa³thi¹nxa³tũ³ka³txa² khãuh³lxa³ti³sain¹sĩn¹sxã³ su²lhã³sain¹sĩn¹na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹sĩn¹kxe³su² ĩh¹nxe³hĩ¹na² su²lhã³sain¹sĩn¹ju³taĩ³tã² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxã³ ĩ³wai¹tain¹sĩn¹te³lin¹ji¹, yuh³xan¹tũ³ka³txa²su¹? Nxain¹na²hẽ³la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² su²lhã³ain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² wã²la²hã³ka³lo³a² ũ³hũ²xai³ain¹na²hẽ³la². Ũ³hũ²xai³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Wah³nxe²yxau³jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Ye³jen¹na² kō³nxe³ti³ kãĩ³ũh¹nx2tain¹kxa²yo³ha² ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe²nxa³tã³lxa¹ wxa²ka³lxa¹ti³nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa² yxo²i²ain¹te²na² sa²kxai³lu² ĩ³lxa³thi¹nxa³tũ³ka³txai²na² hxi²ka²wxãĩ²yã¹nxe² su²lhã³ain¹nũn³tu¹wi¹. Nxe³ain¹sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³kō³nxe³ti³ kãĩ³ũh¹nx2tain¹kxa²yo³ha² ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.

12 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³teh³nxã³nxa² ã³tãx¹ta³kxi²txã³nxai²na²ã³nxã³nxai²na² wxa²hai¹tã³kxi²na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³kxi²ka³tu³ kĩh³nũ³xa²yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² kãĩn² ka³tã³ta³tũ²na²hẽ³la². U³je³na³ka²ĩ³ka²nxa¹hi²na²hẽ³la². Wã²la²ka³lo³a² ti³tĩn³ka³lo³a² au³ka³lo³a² tẽ³kxai²nãn²tu³ũn³tĩ¹kxi²nẽ³kxai²nãn²tu³ ka³nxah¹te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe²u³je³na³kai²li² ĩ³ka²nxa¹hi²na²hẽ³la². Ka³nxah³ta² i³lxaĩ²li² a²ti³ha²yau³hũ³sxã³ĩ³ã³lxa³ti³na²hẽ³la².

13 Hi³ka²ta³ai²li² oh³nãu³ãn¹ta³ki³u¹tai²li² yuh³xai²na² ã³na¹na²hẽ³la². Fi²ko²ne³kxa² yã¹nxe³hĩ³nx2na³la². A²nxã³kxai²li² ka³to²nxa³tã³lxa¹ it3ta² kãĩn²ik3kxai²nãn²tu³ yu³ha² ã³ya³hi²te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² hi³ka²ta³ai²li²ki³ka³lxa¹txi³ yu³ha² ã³ya³hah³lxi³na²hẽ³la².

14 Nxe³kxa²yu³su² o³sĩ³nãu³u¹tai²li² sa²hai³kxi²sxã³ tũ¹na²hẽ³la². Ha³teh³nxãn³su² tẽ³kĩ³kxai²nãn²tu³ wxa²wa³lãu²kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³wxa²tĩ¹kxi²te²ju²hẽ³la². Nxe³jut3sũ³sxã³ o³sĩ³na² tũ¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³wã³la³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ha³lo²ai²na² ĩ³yau³xa² sa²ki³wa³le³kxi²ko³xa²a²yxo²ha³kxa¹ nxe³sxã³ ĩ³ã³lxa³txi³sxã³ sa²we²ta²xai³na²hẽ³la².

15 A²nxe³jut3su² a²nũ²a²nãu³xa² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² ĩ²ain¹na²hẽ³la². Yuh³xai²nãn¹jah¹la² si³yxau³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa²a²yxo²ha³kxa¹, nũ³kxũn³te²nãu³xa² a²si³yxau³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹,

yen³kxi³te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹, nū³kxūn³te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹,
kwa²wa³kon³nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹, ā³wa²sut¹sxā³ yxau³te²nāu³xa²
a²yxo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ yuh³lxi³khaix¹nxēn³tai¹nha²kxai³
tah³lxē¹na² ā³wi¹hai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa³txē¹na² ī³hāi³ai¹nha²kxai³
nxain¹na²hē³la².

16 Nxe³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lo²su² a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹la² yuh³lxi³sa²sīn¹nha²kxaix²
O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ī³an³ta³kxi²sxā³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²sa²sīn¹ju³ta²
yuh³lxi³sa²sīn¹nha²kxaix² nxe³sa²sīn¹nhai¹. Nxe³sa²sī¹nha²kxai³ wā³la³ka³txe²
ī³nxai²na² txah³lxa³kxa³txe² ī³nxai²na² ā³ya³hi²sxā³ ā³no¹syah¹lxi³sī¹nhē³li¹.
Ā³tī¹kxi²syah¹lxi³sī¹nhē³li¹.

17 Khāuh³lxi³thi¹te³lhxā³ sa²txah²nhu²nhā²khi³. Nha¹jau³su². Nxe³jut³su²
ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ya³lo³txi²sa²sī¹nxa³nhai¹. Nxe³ain¹na²hē³la². Ju¹tai²na²
ha³kxa¹ ī²a¹hē³la².

7

I³sa³e² nū³ka³txa² ū³yhe³ta³kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ī²a¹hē³la². In³txa² ha¹li¹
ha¹li¹ jah¹la²nāu³xa² ī²a¹hē³la². A²nxe³jah¹la²nāu³xai²li² txa²wā¹ha³lo²ai²na²
yuh³xai²nān¹ko³xai²na² ī³sa²nxū²xai³ain¹na²hē³la². Txa²wā¹wi¹nē³tāu³a²
ī³sa²nxū², txa²wā¹wā³tāu³a² ī³sa²nxū², u³je³na² kan³tāu³a² ī³sa²nxū²
u³je³na² a³li³xi²tāu³a² ī³sa²nxū² nxe²xai³ain¹na²hē³la². Nxe³ka³tū³ it³ta²
ī²li³tāu³a² it³te³lhxā³ tāu³ ha³lo²a² sa²xit³ta³nxa² ī³ye³na² sa²xit³ta³nxa²
sa³wxe³na² sa²xit³ta³nxa² nxe³te³lhxā³ kxai²nān²tū³ jah¹la²nāu³xa²
wxa²sa²tā³yi¹tai¹nhī³nx²na³la².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³xa² ka³la³sxā³ wxā³na²hē³la². U³je³na²
a³li³xi²tāu³a² wxā³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ka³ten³sa²tē³jah¹la²
sa³wi³ha³lxa² ū³yhe³ta³ki³a² tē³na²hē³la². Tē³ka³tū³ oh³xan¹jah¹la²nāu³xin³txi²
ī³kaix¹tain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹la²nāu³xin³txi³ yuh³xai²nān¹ko³su² tā³nxa²
ī³ye³na²li² tā³nxa² ā³kho³kxi²kxi³nū³su² hxi²kan¹txi³ jah¹la²nāu³su²
nxe³ta¹hxai²hē³la².

3 Jā¹nxe³sxā³ ī³kaix¹tain¹kxi³jau³xai²na² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³wxe¹. Ha³lo³kxi²yxau³jah³lxi³sā²nhē³le¹. Ha³lo²ai²li²
ā³khot³jah³lxi³sān²txa³hē¹le¹. Kxīh³nū³su² tā³nxa² ī³yen³su² tā³nxa²
sa³wxen³su² tā³nxa² ā³khot³jah³lxi³sān²txa³hē¹le¹. Txa²wā¹sū³na²
sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ū³yhe³ta³ta³la² tē³ka³tū³ a²ye³ha³na³kxa² ū³tā³ka²
sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹lhā²na¹tu¹we¹. Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxi³ ye²kxe³su²
e³lxah²lxi³tu¹we¹. Nxe³nyhain¹na²hē³la².

4 Nxe³sxā³ Ja³ko³ah³lo²nu¹tai²na² a²ki³lha³lxa² nū³ka³txi³nāu³xa² ū³tā³ka²
sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹li²xai³nyhain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txa² ū³tā³ka²
sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹li²nyhain¹tū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ 144.000 nxe²
ka³lxa¹khai¹nxe³na²hē³la².

5 Nxe²xai³sxā³ Ju³ta² nū³ka³txi³su² 12.000 nxe³tū³ka³txa²
ka³lxa¹khai¹nxe³tū³ka³txa² ū³tā³ka² sai¹sxā³ ū³yhe³wha²lin¹ta²xai³lha²kxai³,
Ru³bēm² nū³ka³txi³su² te²yā¹nxe³ tū³ka³txa² ū³tā³ka² sai¹sxā³
ū³yhe³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, Ka²te³nū³ka³txa² te²yā¹nxe³ tū³ka³txa² ū³tā³ka²
sai¹sxā³ ū³yhe²wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³

6 A³ser² nū³ka³txi³su² te²yā¹nxe³ tū³ka³txa² ū³tā³ka² sai¹sxā³
ū³yhe³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, Naf³ta³li² nū³ka³txi³su² te²yā¹nxe² tū³ka³txa²

ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, Ma³na³ses² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe² tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³

7 Si³me³ãu² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, Le³vi² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, I³sa³kar² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³

8 Se³bu³lõm² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³, Jo³se² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³ Bẽn³ja³mĩ² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹la³kxi²xai³lha²kxai³ nxe³si¹nyhain¹na²hẽ³la². Ju¹taĩ²na² ĩ²a¹hẽ³la².

I³sa³e² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² yu³tã³xa² ĩ²a¹hẽ³la². ĩ³a¹ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹khaix¹nxe³tũ³ka³txa² ĩ²a¹hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxa²hau³ko³kĩ³te²sxa³yu²hẽ³la². Nũ¹a² yxau³xain¹ko³xa² a²wã³ki³kxai³ a³li³sxã³ wxã² a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xai²li² a²wã³ki³kxai³ a³li³sxã³ wxã² a²nũ²a² ĩ²li³te²nãu³xa² a²wã³ki³kxai³ a³li³sxã³ wxã² sxi²jen³nãu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a²wã³ki³kxai³ a³li³sxã³ wxã² nxe³ain¹na²hẽ³la². A³li³sxã³ wxã²ain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² ãn³tĩ³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² wẽn³sũ³jah¹la² ã³tĩ³ai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². A²nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su² wã²la² hã³ka³lo³a² so¹li³ ũ³whi²kxi²nha²ha²kxai³ he³la³nxã³nhũn³txã³nxã³ sa²nãu³so¹sxã³ hxi²tẽ³nha²ha²kxai³ nxe³yain¹na²hẽ³la².

10 Nxe³sxã³ ĩ³kaix¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² kãin²khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³jah¹lai²la¹wi¹. A²nũ²a² hxi²kan¹te²na² ã³wxe³ka³lo³ai²na² ã³wxe³jah¹lai²la¹wi¹. Te²yã¹nxe³jut³su² o³ve²a² wẽn³sũ³jah¹la² wxa²wa²su¹tẽ³jah¹lo²su² nũn³na³li¹. Nxain¹na²hẽ³la².

11 Nxain¹tãu³a² oh³xan¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² ã³tĩ³i² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nãu³xai³tã² ã³tĩ³i² ka³yxuh³hũ³jah¹la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ te²nãu³xa² ã³tĩ³i² nxain¹sxã³ ĩ³ki³hain³kxi²nyhain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² ne³kaix³tãu³a² ã³ka³ti³whaut³ta³kxa² ã³wxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la².

12 ĩ³sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹li¹:

— Ju¹taĩ²na² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² ne³ti³hit¹sa²tẽ³kĩ³jah¹lai²la¹wi¹. ĩ³sa²nẽn¹kxi²kĩ³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Wxi²kin³ti³ton³kĩ³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. A²hoh³li³sa²ti³hi¹tã³li¹. ĩ³ka³lih¹kxi²nũ¹kĩ³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Wi¹lhin¹ti³hi¹jau³su² ĩ³ye³kxi²kĩ³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³hxi²kan¹txi³lo³tẽ³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Nũ³kxũn³ti³hit¹tã³li¹. Ju¹taĩ²na² whãĩ²na¹ wain³ye¹nx2ti³sĩn¹nha²wi¹. Hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².

13 Nxe³ka³tu³ a²nũ²a² hxi²kan¹jah¹la²nãu³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² ã³tĩ³sa²sxã³ ĩ³ye³kxi²sa³na²hẽ³la². ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹li¹:

— Nxex³sa²li¹. Tũ¹ka³txai²na² wã²la² hã³ka³lo³a² ũ³whih²kxi²nyhain¹tũ³ka³txai²li² ĩh¹nxe³tũ³ka³txi³tãn³te²la¹xã³? Ha³lo²la³ ĩh¹ju¹xai²nãĩ¹te²ta³ wxã²ain¹te²la¹xã³? Nxe³sa³na²hẽ³la².

14 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²na¹te³nah¹li¹:

— Ko³xain¹nxa³nhai¹. Yxãĩ¹ta¹ wxãĩ²ne³i¹li¹. Nxa¹hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹li¹:

— Tũ¹ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ khãuh³lxa³ti³nyhain¹na²hẽ³li¹. A²kxã³nxa² a²wã²la²ka³lo³khai³xa² tẽ³lxĩ²sxã³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² a²ti³ha²yau³xa² wa²hi³lxain¹kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² ya³lu²kxi²sxã³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³kãĩ³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹na²hẽ³li¹.

15 Nxe³jut3su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² a²ne³kxai³tãu³a² yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² o²la³kxi²nũ¹hain¹na³li¹. A³lan²ta² whãĩ²na¹ ka³nxah³ta² whãĩ²na¹ nxẽn³tain¹na³li¹. Nxẽn³tai¹nha²kxai³ jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹wi¹nxe²ĩ³hau³ko³tũ¹hain¹tu¹wi¹.

16 Nxain¹sxã³ hai³txi³ he³ja³lu²kxain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ya³lu²ja³lu²ain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ tĩh³na² ai³lain¹tãu³a² u³je³na³ka² wãn³ya³lu²ju³ta² khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³ai¹nxa³lho³li¹.

17 Nxe³yãn¹ta¹ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² ĩ³hau³ko³tũ¹khai³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ka³wã³lxa² wi¹jau³xa² ka³tẽn³ti³hi¹tẽ³jau³xa² ã³sa²so¹nũ¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³ya³kxa² ĩ³nãn³si¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² nxe³sa³na²hẽ³la².

8

Ha³tẽh³nxã³nxa² sa²tã¹ta³kxi²txã³nxa² wxa²hai¹tã³ta³lun²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² ha³tẽh³nxã³nxa² sa²tã¹ta³kxi²txã³nxi²na² a²ne³ki³san¹txã³nxa² wxa²hai¹tã³kxi²na²hẽ³la². Wxa²hai¹tã³kxi²ka³tu³ oh³nãu³an¹tũ³ka³txa² ka³nahx2nxe³sxã³ yxau³ain¹na²hẽ³la². Ye³ha¹la² so¹lxĩ³ ka³nah²nxe³sxã³ yxau³ain¹na²hẽ³la².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹tũ³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³kin¹tũ²ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² ne³kaix3tãu³a² yxau³ain¹tũ³ka³txa² wxã³ain¹na²hẽ³la². Wxã³ain¹nũ²la² wãĩ²lhũ³ka³txa² ũ³hũ²xai³ain¹na²hẽ³la².

3 Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² ã³xah³la² wxã³ye²na²hẽ³la². Txah³lxa³kxa³txa² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² sĩ³na² ũ³thũ²kxi²ka³txa² ã³tĩ³na²hẽ³la². Ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² nxe²yxau³tẽ³na² ou²ro²ka² we¹tain¹tẽ³na² hxi²tẽ³nha²sxã³ ã³tĩ³na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² a²wha³lxin¹txa² wi¹lũ³khai¹nxe³ta³ wha³lxin¹txa² ne³kih³khai¹nxe³tẽ³na² sa²nũ¹ain¹na²hẽ³la². Sa²nũ¹ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²nũ¹hain¹jau³xa² sa²so² ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² wi¹lũ³ta³wha³lxin¹txa² sa²so² nxe³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ txah³lxa³kxa² ã³xa²ka³txa² ne³ka³nah²nãu³a² ũh³wxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nai²li² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la². A²nxe³ka³txai²li² ou²ro²ka² we¹tain¹kat3su² ye²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² sxa³ka³txai²la¹wa².

4 A²nxe³ta³wha²lxin¹txai²na² sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²hain¹jau³xai²na² sa²kxai³ nxe³te³na² ka³la³ye²na²hẽ³la². Oh³xan¹jah¹lai²na² hxi²ka² sa²sai¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ka³la³ye²na²hẽ³la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² hi²sen³su² ha³nxe²a² wha²lxin¹txa² ĩ³nai²na² sa²so¹nũ²la² txah³lxa³kxa³txin³txi² ne³ka³nah²nãu³a² ha³nxe²a² ĩ³te²a² a²wha³lxin¹txa² ne³kih¹sxã³ so¹na²hẽ³la². Ne³kih¹sxã³ so¹ka³tu³ yuh³xan¹ko³xai²na² ã³na¹na²hẽ³la². ã³na¹ha²kxai³ kãĩn² ĩ³ta³li¹ye²ha²kxai³ kãĩn² ĩ³ha³lai³ni²ye²ha²kxai³ kxĩh³nxa² kãĩn² ĩ³ka³ta³ta³tũh¹li²yai¹nha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

Wãĩ²lhũ³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² nũ³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² te²nũ³ka³txa² wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²xai³si¹hain¹jau³nũ³su² i³hau³ko³tain¹na²hẽ³la².

7 Nxa²ha¹te¹ ã³si³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hẽ³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ yuh³xai²nãn¹ko³xa² wã³yxũ³la³ka² kãin² wẽ³hã¹ha²kxai³ ha³nxe²a² kãin² i³khai¹nxe³ha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² sa²so¹ha²kxai³ nxe³te²kxai³ yuh³xai²nãn¹ko³xa² ã³na¹ye²na²hẽ³la². Yuh³xan¹ko³xai²na² a²wã³kxi³kxai³ i³hxn³na²hẽ³la² sa³wxe³na² hi³sa³ka³txa² a²wã³kxi³kxai³ i³hxn³na²hẽ³la² nxe³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ a²wã³kxi³kxai³ ka³na³ka³nat3sxã³ i³hxn³na²hẽ³la² a²wã³kxi³kxai³ ha¹li¹ on³na²hẽ³la² nxe²xai³na²hẽ³la². A²nxe³tãu³a² si³sa² whã²na¹ i³hxn³na²hẽ³la².

8 Nxa²ha¹te¹ ã³xah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hẽ³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ wã³la³ka³thũ³ka³txa² i²a¹hẽ³la². Nxe³ka³txa² whã²na¹ i³na²hẽ³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² sa²so¹ye²ha²kxai³ i³ye³nai²li² ã³na¹yain¹na²hẽ³la². ã³na¹yain¹ka³tu³ i³ye³nai²li² a²wã³kxi³kxai³ a²ti³ha²yau³xa² i³ã³lxa³ti³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ a²yo²ha³tih³nãu³a² sa²kxai³lu² a²tih³ha²yau³la³ i³wet1sa²kxai³ a²yo²ha³tih³nãu³a² sa²kxai³lu² i³yau³khai³lxa³ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

9 Nxe³ye²ha²kxai³ ai³nai²na² sa²kxai³lu² ka³ten³ti³ hãu¹te²na² sa²kxai³lu² a²wã³kxi³kxai³ ki³ka³na³ka³na³te²a² ya²lun¹ti³ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ ki³ha¹lin¹te²a² ka³ten³txi³ hãu¹ha²kxai³ nxe²xai³na²hẽ³la². Nxe³kxa²yu³su² i³ye³na² hãu¹xai³ka³lo³ai²na² na³vi²o²ka³lo³ai²na² ju¹ta² yã¹nxe³sxã³ a²wã³kxi³kxai³ ka³lo³ka³na³ka³ju³ta² ã³kho³ta³lxi²ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ ka³lo³ha¹lin¹ju³ta² ã³kho³txa³ha²kxai³ nxe²xai³na²hẽ³la².

10 Nxa²ha¹te¹ ã³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ta³lo³hẽt1sxã³ wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hẽ³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ hi³ka²ta³a² oh³nãn¹ki³a² i³i³ki³a² yuh³xai²nãn¹ko³xa² a³hi²ye²na²hẽ³la². Ya³wi³ta²ka³txa² yã¹nxe² i³i³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ka³wã³lxa² kãin²jau³xa² ã³na¹ha²kxai³ kxĩh³nxa² ka³wã³lxa² a³li³xi²ju³ta² ã³na¹ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

11 A²nxe³sxã³ hi³ka²ta³ai²na² a²i³lxa² Ab3sĩn²to³ki³su¹ nxe³na²hẽ³la². A²nxe³ki³ai²na² a²i³lxa² si³yxau³tãu³a² tãn³ki³su¹. Nxe³na²hẽ³la². A²nxe³sxã³ ka³wã³lxi²na² a²wã³kxi³kxai³ yau³ka³na³ka³ju³ta² tãn³na²hẽ³la². a²wã³kxi³kxai³ yau³ha¹lin¹ju³ta² tã³nxa³ha²kxai³ nxe²xai³na²hẽ³la². Nxe³ye²ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² yuh³xai²nãn¹ko³xa² yxau³te²nãu³xa² ka³lxa¹txi³ ya²lun¹txi³na²hẽ³la², i³yau³xa² tãn³yau³ye²ha²kxai³la².

12 Nxa²ha¹te¹ ã³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ta³lo³hẽt1sxã³ a²wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hẽ³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ u³je³na³kai²li² i³la³kxai²li² hi³ka²ta²li² nxe³sxã³ a²wã³kxi³kxai³ ki³ka³na³ka³nat3sxã³ ã³ka³nxa¹hi²ye²ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ ki³ha¹lin¹sxã³ wi¹lxi³ye²ha²kxai³ nxe²xai³ye²na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²lan²ti³su² a²wã³kxi³kxai³ ye³ka³na³ka³nat3sxã³ ã³ka³nxa¹hi²ye²ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ ye³ha¹lin¹sxã³ wi¹lha²tet1je²ha²kxai³ nxe²xai³ye²na²hẽ³la². Te²yã¹nxũn³sxã³ ka³nxah³ju³ta² te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ã³ka³nxa¹hi²ye²na²hẽ³la².

13 Nxe³nũ²la² oh³sĩ³nãu³a² tau²ta²ta³a² kãin²te²a² ã³ni³nxa² wxã³na²hẽ³la². Wxã³sxã³ kaix1te³nãh¹lxi¹:

— A³kwe¹ a³kwe¹ a³kwe¹. Yuh³xan¹ko³xa² yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² khãuh³lxa³thi¹nain¹tu¹we¹. Oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² a²wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²xai³lain¹jah³la²nãu³nũ³a² nxain¹tãu³a¹ khãuh³lxa³thi¹nain¹tu¹we¹. Nxe³na²hẽ³la².

9

1 Nxa²ha¹te¹ ã³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³ta³lo³hēt¹sxã³ a²wāi²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ oh³sĩ³na² hi³ka²ta³a² i²a¹hē³la². A²nxe³ki³a² oh³xa² a³hi²sxã³ yuh³xan¹ko³xai²na² sxan³ta²wa². A²nxe³sxã³ hi³ka²ta³jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² a³hi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sya²ve²ka³txa² ũh³yxo²than²ki³ka³txa² sa²nũ¹nyhain¹na²hē³la². Yuh³xa² kxĩh³nxē¹na² u¹tē³na² ũh³yxo²than²ki³ka³txa²nũ³a² sa²nũ¹nyhain¹na²hē³la².

2 Nxe³te³na¹ yuh³xa² kxĩh³nxē¹na² u¹tē³na² ũh³yxo²than²kxi²na²hē³la². Ũh³yxo²than²kxi²tāu³a² ha³nxe²a² a²ha³lxin¹txa² a³li³na²hē³la². Fo³kāu²tē³na² kãin²khai¹nxe³tē³na² kãin² i³ha³lxĩ¹kxa²yã¹nxa² au³tāu³a² i³ha³lxin¹na²hē³la². Nxe³te³na¹ ha³lo²a² whãĩ²na¹ i³ka²nxah¹na²hē³la².

3 A²nxe³ju³taĩ²na² a²ha³lxin¹txa² a³li³tāu³a² ta³ka²ta³su² kãĩ²lxĩ³te²nāu³xa² a³li³na²hē³la². Yuh³xan¹ko³xai²na² ã³wxã³ain¹na²hē³la². ã³wxã³ain¹te³na¹ i³nũ³kũn³si¹hain¹na²hē³la². Sxe³sxe³kxa² ki³khe¹khaix¹te²ju²hē³la². Nxe³jut3sũ³nxe² i³nũ³kxũn³tain¹na²hē³la².

4 i³nu³kxũn³tain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³lxĩ³sa²lxĩ¹. Yuh³xai²na² si³sa² kho³jah³lxĩ³txa³hē¹li¹. Ha³lo²ai²na² kwa²wen¹te²a² yxo²ha³kxa¹ kho³jah³lxĩ³txa³hē¹li¹. Sa³wxen³na² yxo²ha³kxa¹ kho³jah³lxĩ³txa³hē¹li¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ a²nũ²a²nāu³xai²na² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ a²ye³ha³na³kxa² ye³wha²li¹nhã²nxa³te²nāu³xa² so¹lxĩ³ Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxĩ³sxa³te²nāu³xa² so¹lxĩ³.

5 i³khãuh³lxa³ti³tain¹yah³lxĩ³hē¹li¹. Yxãn¹ta¹ su²lhã³ain¹yah³lxĩ³txa³hē¹li¹. Nxe³sxã³ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ã³ki³wa³tāu³ki²sxã³ ã³ti¹tāu³a¹ nxe³txain¹yah³lxĩ³hē¹li¹. Nxe³ain¹na²hē³la². A²nxe³jut3su² ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³taĩ²na² sa²kxai³lu² sxe³sxe³kxa² ki³lĩ³kxa² yã¹nxe³na²hē³la².

6 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² khãuh³lxa³txi³nhain¹ju³ta² ya³lu²ti³te³nain¹ta¹ hxi²kan¹txi³ ya³lu²ai¹nxa³lho³la². Nxe³ain¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ya³lu²na¹ju³ta² so¹lxĩ³ ten³sa³nha¹. Nxain¹kxan²ti³nũ¹ hai³txi³ ya³lu²ai¹nxa³lho³la².

7 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² ta³ka²ta³a² kãĩ²lxĩ³te²nāu³xai²na³ sa²kxai³lu² ka²va¹lhũ³na²hē³la². Ka²va¹la² he¹kxi²te³lhxã³ ai³ain¹kxa² yã¹nxe³na²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ne³hē¹nha²na²hē³la². A²yen³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yen³nhũ³na²hē³la².

8 A²ne³kxĩ³sai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ne³kxĩ³sxũ³na²hē³la². A²wxi²ai²na² sa²kxai³lu² ya²na¹la² wxi²hũ³na²hē³la².

9 A²ha³la³san¹ka³lo³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ũ³whih²kxi²nha²na²hē³la². Nxe³sxã³ hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ũ³si³kũ¹nha²sxã³ ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ ã³nxai³kxai²nān²tu³ ã³nxo³khaix¹nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² ã³ni³nain¹kxai²nān²tu³ nxe³jut3sũ³nxe² ã³nxo³tain¹na²hē³la².

10 A²nxe³sxã³ a²sa³wē³lxai²na² sa²kxai³lu² sxe³sxe³kxa² a²ki³ki³lxa² ki³lĩ³kxa² yã¹nxa²hē³la². A²nxe³ju³kxai³lu² ka²va¹la² sa³wē³lxai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² i³wai¹kxai²nān²tu³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹na²hē³la². I³la³kxa² ki³ha¹li¹ ki¹ha¹li¹ ka³na³ki² ã³ki³wa³tāu³kxi²tāu³a² nxē³tain¹na²hē³la².

11 Jã¹nxe³jut3su² ta³ka²ta³a² kãĩ²lxĩ³te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² yũ³na²hē³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² kxĩh³nxē¹na² u¹tē³na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² na²hē³la². Nxe³te²na² i³lxa²sa¹. E³bre²a² wãn³txai²na² sa²kxai³lu² A³ba³tō³jah³lo²su¹ nxe³ha²kxai³ Kre²ka² wãn³txai²na² sa²kxai³lu² A³po³li³ō²jah³lo²su¹, nxe³ha²kxai³ nxe³na²hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ yuh³xai²na² khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yu³ka³na³ka³nat3sxã³ ne³ki³son³na³la². Yxãn¹ta¹ yu³tha¹lon¹na³la².

13 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Txah³lxa³kxa³txai²li² ou²ro²ka² we¹tain¹ka³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ka³txai²li² a²ne³txau³xa² ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ yū³na²hē³la². Nxe³te²nxū²kwai³ye³la³nāu³a² wān³txa² e³jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² sxa³na²hē³la².

14 A²nxe³sxā³ wān³txa² ain³kxi²na¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² jah¹la² wāi²lhū³ka³txa² kwēn¹ta² o²la³kxi²jah¹lai²na² a²ne³nxē³na² ain³kxi²jau³su² na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ oh³xan¹jah¹lo²nāu³xa² ka³wā³lxa² Eu³fra²te²yau³xa² kāin²khaix¹jau³xa² tai³kxi²nha²sxā³ sxa³ain¹te²nāu³xai²na² sa²ta²la³kxi¹txai¹nhē³li¹. Nxe³na²hē³la².

15 Nxe³ha²kxai³ sa²ta²la³kxain¹na²hē³la². A²nxe³sxā³ a²kxā³nxā¹ sa²ta²la³kxi²lā³jah¹lo²nū³a² i³hau³kot³tain¹na²hē³la². A²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³te²nāu³xa² a²wā³kxi³kxai³ nū³ka³txi³ka³na³ka³nat³sxā³ i³ya²lu¹tai¹ni² a²wā³kxi³kxai³ nū³ka³txi³ha¹lon¹tāu³a² sa²kxai³lu² sa²wa²su¹tai¹ni² nxe³ju³ta²nū³su² i³hau³kot³tain¹na²hē³la². Ha³lo²a² i³lxi²je³na² hau³kon³sxā³ kwē³ko³ni² i³la³kxa² i³lxi²je³na² hau³kon³sxā³ tī¹i² a³lan²ta² i³lxi²ju³ta² hau³kon³sxā³ a³la²ni² u³je³na³ka² ki³ka³la³xi²ju³ta² hau³ko³ni² nxe³je³na² sa²ta²la³kxi²ju³ta²nū³su² ā²la² i³hau³kot³tain¹na²hē³la².

16 A²nxe³jut³su² sa²ta²la³kxi²sā³te²na² a²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ka³lxa¹aaaaa¹khai¹iiiiix¹nxe³na²hē³la².

— Tu³sēn²tos² mi³lyōes² nxe³tū³ka³txi³su¹. Nxe³jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². A²nxe³tū¹ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ka²va¹la² ka³ti³yau³kxi²sxā³ ā³naun³tain¹na²hē³la².

17 Nxe³sxā³i²a¹tū³ka³txa²nxe³te³nah¹lxi¹. Ka²va¹la²ka³ti³yau³kxi²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ha³la³san¹ka³lo³ai²na² kwa³thi³la³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² yā¹nxe² he³hen³nha²kxai³ ja³sīn²to² yā¹nxe² wi³win³nha²kxai³ ē³syō²fre² yā¹nxe² sa³te³sa³ten³nha²kxai³ nxēn³tain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ ka²va¹la² a²ne³kai²na² sa²kxai³lu² ya²na¹la² ne³ki³hū³na²hē³la². A²yxo²ai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² i³jut³sū³nxe² yxo²a³li³ha²kxai³ a²wha³lxin¹txa² yxo²a³li³ha²kxai³ ē³syō²fre²nū³hū³nxe² yxo²a³li³ha²kxai³ nxe³yain¹na²hē³la².

18 A²nxe³te²ka³ya³lhu² ka²va¹la²nāu³xa² yxo²a³li³ju³ta² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ ya²lun¹txain¹na²hē³la². Ha³nxe²a² yxo²a³li³ha²kxai³ a²wha³lxin¹txa² yxo²a³li³ha²kxai³ ē³syō²fre²nū³xa² yxo²a³li³ha²kxai³ nxe³yai¹nha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ ya²lun¹tain¹na²hē³la². A²wā³kxi³kxai³ nū³ka³txi³ ka³na³ka³na³te²nāu³xa² ya²lun¹tai¹nha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ nū³ka³txi³ha¹lin¹te²nāu³xa² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ai¹nha²kxai³ nxe²xai³lain¹na²hē³la².

19 A²nxe³sxā³ ka²va¹la²nāu³xa² a²yxo²ai²na² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ a²sa³wē³lxa² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ yxain¹na²hē³la². A²sa³wē³lxi²na² sa²kxai³lu² txih³xa² ne³ka² yā¹nxe³na²hē³la². A²ne³ka² yū³te²an²tu³ a²wxi²ai²na² ha³nxe³lxa³txi³ i³yī³nē³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxain¹na²hē³la².

20 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²na² ka³ten³sa²te²nāu³xa² hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² a²na¹ai¹nxā³hē³la². Hāi¹nxe³sxā³ a²ta³a² sa²nēn¹kxai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³xain¹ka³txa² ou²ro²ka³txa² ta³nxā² pra²ta²ka³txa² ta³nxā² brōn²se²ka³txa² ta³nxā² txah³lxa³kxa² we¹kxi²ka³txa² ta³nxā² hi³a² we¹kxi²ka³txa² ta³nxā² nxe³sxā³ yen³kxa² i²li³ka³txa² tē³nū²la² txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³xain¹ka³txa² wet¹sxā³ sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ ka¹txai²li² hxi²kan¹txi³ i²nha²nxā³ha²kxai³ a²ne³nxē³na² ain³kxi²nhā²nxā³ha²kxai³ i³sa²yxau³sxā³ ā³nxai²nxā³ha²kxai³ nxe³te²sxa³jai¹ti²tu³wa².

21 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² su²lhā³nyhain¹ni² tih³na³la² ā³nan³nyhain¹ni² in³txa² txu¹ha² ko³ti³hin¹khaix¹nxe³sxā³ o²la³kxi²nyhain¹ni² a²nū²a² yen³kxa² kâi³kxi²nyhain¹ni² nxain¹na²hē³la². Jā¹nxain¹na²hē³la². Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³tai²li² ā³na¹ai¹nxa³hē³la².

10

In³txai²na² ha³teh³nxā³nxa² hxi²tē³nha²jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² oh³xan¹jah¹la² nū³kxū³khai¹nxe³jah¹la² oh³xan¹ko³xa² a³li³nū²la² wxa²ka³nxi²na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²na² a²wā²lai²na² sa²kxai³lu² o³sī³nhū³ka³lo³su² wih²kxi²nha²na²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² txih³xa²ta³a² ke¹lhū³nxe² ū³nhe³hē¹nha²na²hē³la². A²yen³nāu³a² sa²kxai³lu² u³je³na³ka² yā¹nxe² ye³ki³i³na²hē³la². A²yu³kxai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe² i³jut3sū³nxe² yu³ki³la³kxi²na²hē³la².

2 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² li²vro³txā³nxa² jūx¹txā³nxa² sa²hai¹sxā³ hxi²tē³nhā²na²hē³la². Nxe³nū²la² i³ye³na² yxo²ka³teh³nāu³a² ā³nxai³na²hē³la². Ā³nxai³ka³tū³ a²yu³kxa² wi¹tāu³a² sa²kxai³lu² i³ye³nai²na² ū³h³yu³kū³nha²ha²kxai³ a²yu³kai²na² a²wā²tāu³a² sa²kxai³lu² ha³lo²a² tū³wxe³nha²ha²kxai³ nxe³na²hē³la².

3 Nxe³nū²la² kâin² i³wxan¹na²hē³la². Ya²na¹la²ta³a² i³lxāuh³na³kxi²jau³hū³nxe² i³wxan¹na²hē³la². I³wxan¹nū²la² ha³lai³xa² nū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ tū³ka³txa² i³yxi²nxū³xain¹na²hē³la².

4 I³yxi²nxū³xain¹nū²la²:

— Wān³txa² i³yxi²nxū³xain¹jau³xai²li² ū³wha²li¹la¹tū¹xā¹. Nxa¹ta¹ wān³txa² oh³nān¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wān³txa² ha³lai³xa² nū³ka³txa² e³lain¹jau³xai²li² ū³wha²li¹txa³hē¹li¹. Ka²nahx2sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² hāi¹nxī¹ka³tū³ ain³kxi²yxau³txai¹nhē³li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² i³ye³nai²li² tū³yu³kū³nha² ha³lo²a²nāu³a² tū³wxe³nha² nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² sa²hxi²ka³la¹nhā²na²hē³la².

6 Sa²hxi²ka³la¹nhā²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² ka³ten³su² kan²txi³yxau²xai³jah¹lo²su² na³li¹. A²wi¹ju³ta² ne³ki³so³nxa³jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² txa²wā¹ha³lo²a² whāi²na¹ oh³nān¹ko³xa² whāi²na¹ i³ye³na² whāi²na¹ i³yū¹jah¹lo²su² na³li¹. Yen³kxa² whāi²na¹ oh³nāu³an¹te²a² yen³kxi³su² ta³nxa² yuh³xan¹te²a² yen³kxi³su² ta³nxa² i³ye³na² hāu¹ain¹te²su² ta³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ hī¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³ju³ta²nū³su² yau³son³na³li¹.

7 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹jah¹la² ne³ki³san¹jah¹la² wāi²lhū³ka³txa² o²la³kxi²te³lhā³ nxe²na³li¹. Nxe³kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ten³kxi³jau³xu¹tai²na² e³lxah²lxi³tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² a²kxā³nxai³tā² a²sa³wi³hā³lxi³nāu³xu¹tai²na² i³hen³txi²nē³tā¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jau³xu¹tai²nān¹jau³xa² e³lxah²lxi³tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² e³ta³lun²nū²la² wān³txai²li² oh³nān¹jau³xa² ain³kxi²na¹jau³xai²li² āh¹ain³kxi²na²hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. I²txa²hē³li¹. Oh³xan¹jah¹la² i²txa²hē³li¹. A²yu³wi¹tāu³a² i³ye³na² tū³yu³kū³nha²ha²kxai³ a²yu³wā²tāu³a² ha³lo²a²nāu³a² tū³yu³wxe³nha²ha²kxai³

nxe³jah¹lai²li² ha³teh³nxā³nxā² jū¹lxi³txā³nxā² hxi²tē³nha²txā³nxā² ai³sxā³ so¹kxi¹sē¹li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

⁹ Nxe³sa³ha²kxai³ ai³na¹nū²la² ha³teh³nxā³nxā² hxi²tē³nha²jah¹la² i³ye³kxi²na¹hē³la², ha³teh³nxā³nxā² ũ³hū¹sa²si¹ha¹jau³sa². Nxe³na¹ka³tū³ i³wa²lū³xi²sa²te³an¹jau³kxai³lu¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Txa²nxā¹nxai²li² sa²so¹kxi²sa³wi¹. Nxīn¹kxai²nān²tū³ Ta²nxā¹nxai²li² i³yai³nhxa³txa²hē³li¹. I³yai³nhxa³tin¹kxai²nān²tū³ wxa²yxo²ai²na² nāun³ye¹nxā²ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² tan³ye¹nxā²ha²kxai³ ye¹nxā²tu¹wi¹. Nxe³sa³na²hē³la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxā² so¹kxi²na¹ka³tū³ i³yai³na¹hē³la². I³yai³na¹tāu³a² nāun³nhē¹la². Txuh³ha² nāun³jau³hū³sxā³ nāun³nhē¹la². Txa²ē¹nāu³ai²na² i³yo¹li²na¹tāu³a² tan³nhē¹la².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ wān³txa² āh¹lxi³sxā³ e³kxi²sain¹jau³xa² ain³kxai¹na¹hē³la². Ain³kxai¹na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³nū³a² i³ye³kxi¹nxā²ha¹jau³nū³a² āh¹ i³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² i³hen³txi¹nxā²ha¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹tū³ka³txi³nāu³xa² a²nū²a² nū³ka³txa² kāi²lxi²tū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹tū³ka³txi³nāu³xa² a²nū²a² ā³xa² wān³txa² e³tū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹tū³ka³txi³nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹ta² si³yau³tū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹tū³ka³txi³nāu³xa² nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

11

A²nū²a² i³yxo²nū¹nain¹ya³jah¹lo²nāu³xa² i³yau¹ū³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² hau³ko³ka³txa² ũ³hū¹sain¹na²hē³la². Ũ³hū¹sain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Hau³ko³ka³txa² sa²so¹sē¹li¹. Sa²son¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ũ³hau³ko³txa²hē³li¹. A³lu²ju³ta² ũ³hau³ko³txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tū³ ta³lu²nīn¹kxai²nān²tū³ txah³lxa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ka³txa² te²yā¹nxe³ ũ³hau³ko³txa²hē³li¹. Nxīn¹ka³tū³ a²nū²a²nāu³xa² Sū³na² sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ wxā³tū³ka³txa² wxa²hau³ko³txa²hē³li¹. Ka³lxa¹ju³ta² wxa²hau³ko³txa²hē³li¹.

² Nīn¹kxai²nān²tū³ ta³lu²nīn¹kxai²nān²tū³ hāi¹nxā¹txa²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² e³la² kāin²tāu³a² ũ³hau³ko³txa²hē³li¹. Nxe³je³nai²na² sa²kxai³lu² ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²ha³lo²ai²la¹wi¹. A²nxe³tū³ka³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txi³su² ha²kxai³ sxi²je³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³je³na² Je³ru³sa³lē²thīn³su² ha²kxai³ nxe³thī³na² yxo²kwī¹kxai¹nha²kxai³ wa³ka³ti³lo³nyhain¹tu¹wi¹. I³la³kxa² ka³lxa¹khai¹nxe³ sa²tā³tī¹tāu³a² 42 nxe² i³la³kxa² sa²tā³tī¹tāu³a² wa³ka³ti³lo³nyhain¹tu¹wi¹.

³ Nxa²ha¹te¹ txa²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² i³yxo²nūn¹sain¹te²a² i³hxi²ka¹tai¹na¹tu¹wi¹. Nxai¹na¹kxai²nān²tū³ Txa²yxo²wān³txa² i³hen³txain¹tu¹wi¹. A²nxe³ya³te²a² Je³ru³sa³lē²thīn³nān¹tū³ka³txa² a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²ya³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²wā²la²ka³lo³khai³xa² sa²kēn¹ka³lo³a² so¹lxi³ ũ³whi²kxi²nha²sxā³ ai³sxā³ i³hen³txain¹tu¹wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²sxā³ 1.260 nxe² a³lan²tāu³a² i³hen³txain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

⁴ Jā¹nxe³sxā³i³hen³txain¹te²na² ha¹li¹nha²kxai³ o³li³ve²ra³ka³ta³txa²yā¹nx2na³la². Nxe³kxat3su² a²yau³xa² sa²sai¹kī³kxai²nān²tū³ lā³pi³āu²ka³txa² ā³nē¹nā³wih¹kī³kxai²nān²tū³ txa²wā¹kī³na¹xai²na² sa²kī³kxi²nē³te²ju²hē³la². Nxe³ju³tai²na² yā¹nxe³sxā³ in³txa² ha¹lin¹ya³te²a² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nē³kxai²nān²tū³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹tū¹nhē³ju³ta² yū²na³la².

Nxe³kxa²yā¹yxah³nx2na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² yen³nāu³a² he¹ain¹na²hē³la².

5 A²nxe³te²kxai³la¹ a²nū²a² ī²li²te²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Jah¹la² ha¹lin¹ya³jah¹lai²na² ten³nxa³nhai¹. Su²lhā³ai¹na¹tū¹xā¹.
Nxain¹kxai²nān²tu³ in³txa² ha¹lin¹te²na² hi²sen³su² ha³nxe²a²
ī³yo²sai¹nha²sxā³ wān³txi³hxa³nai¹nhī³nx2nā³la². Nxe³sxā³
wān³txi²ya²lun¹txi²hxa³nai¹nhī³nx2na³la².

6 Nū³kxūn³jah¹lo²nāu³xa² ha¹lon³txi³yah³na²hē³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²ka¹tain¹kxe³su² yū³ya³ha²kxai³ a²ē¹nai²na² e³ya³te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na² wē³hā¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹. Wān³txa² ī³hen³txi³
ta³lu²nain¹sā²na¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ wē³hā¹xi²hī³nx2nxa³wa².
Te²yā¹nxe³sxā³ ī³yau³xa² ī³ā³lxa³ti³sxā³ a²ti³ha²yau³hū³jau³su² ī³wet¹si¹jau³su²
hxi²ka¹nai¹nhī³nx2na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³:

— ī³ta³ka³txa² yuh³xan¹ko³xa² ī³sa²si¹hā¹a¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³
ya²la³tu³ ī³to³nai¹nhī³nx2na³la².

7 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² wān³txa² ī³hen³txi³ta³lu²nain¹nū²la²
ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³nxe³thin¹khaix¹jah¹la² yuh³xa² kxī³nxē¹na²
u¹tē³na² a³li³jah¹lai²na² hi²sen³tu³ti¹ in³txi³nāu³xa² ha¹lin¹jah¹lo²nāu³xa²
ā³nhe¹kxi²yah³na²hē³la². Ā³nhe¹kxi²yah³nū²la² in³txa² ha¹lin¹te²nāu³xa²
ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³nxe³thin¹khaix¹jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
sun²tā¹ain¹na²hē³la².

8 Nxe³nū²la² a²nū²nāu³xa² ya³lun¹txi²jah¹lo²nāu³xa² tē³sxā³ sxi²je³na²
ūh³wxe³ain¹na²hē³la². Ha³lo²a² sa²tā³ain¹na²hē³la². A²nxe³thī³nān¹tū³ka³txai³tā²
a²kxā³nxai³tā² Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³thī³nān¹tū³ka³txi³nāu³hxi²tē³x1ta³lxi³ kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² so¹lxi³
kāi³ai¹nha²kxai³ So³to²ma²thī³su² yā¹nxe³na²hē³la². Te²yā¹nxe³ju³ta²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² en²txi²sa²tē³ai¹nha²kxai³ E³ji²ta²ko³su²
yā¹nxe³na²hē³la². Nxe²ī³lxi³hain¹na²hē³la².

9 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²nū²a² nū³ka³txi³su² te²na²
wxā³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² a²yxo²ha³kxa¹ wxā³ai¹nha²kxai³ wān³txa² yau³tā³xa²
e³tū³ka³txa² wxā³ai¹nha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txa² kāi²lxi³tū³ka³txi³nāu³xa²
wxā³ai¹nha²kxai³ nxain¹na²hē³la². Nxain¹te³na¹ ya³lu²jah¹la²nāu³xa²
ī²ain¹na²hē³la². ī²ain¹ka³tu³ hai³txi³ ya³lu²te²nāu³xa² sa²nī³kxi²si¹hai¹nxa³jau³su²
te³nain¹na²hē³la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² āh¹ ne³ka³kat3sxā³
a³lan²nūn³tāu³a² sa²nī³kxi²si¹hai¹nxa³jau³su² te³nain¹na²hē³la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ ī³lxa³thi¹nxa³tū³ka³txa² yuh³xan¹te²nāu³xan²tu³
ī³ka³li³hain¹na²hē³la². In³txa² ha¹lin¹jah¹la²nāu³xa² ya³lu²yain¹ju³ta²
ī³ka³li³hain¹na²hē³la². Nxe³jah¹la²nāu³xa² hxi²ka² a²kxā³nxā²
ī³lxa³thi¹nai¹nxa³tū³ka³txa² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹nha²kxai³lu²
hxi²ye¹ta³lxi³si¹hain¹na²hē³la². Nxe³kxe³su² kwēn¹ta² ya³lu²yai¹nha²kxai³
ka³li³hain¹jau³su² yen³kxa² ū³hū¹nyhain¹na²hē³la².

11 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³lan²tāu³kxai³lu² āh¹ ne³ka³kat3sxā³
a³lan²tāu³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txa² ya³lun¹txi²jah¹la²nāu³xa²
a²wā³nē³na² ī³ya¹txa²hē³la². ī³ya¹tha²kxai³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²yah³na²hē³la².
Nxe³ya³ha²kxai³ ju¹tai²na² ī²ain¹tū³ka³txa² kāin² o²lain¹na²hē³la².

12 O²lai¹nhī¹na¹ wān³txa² oh³xan¹jau³xa² ain³kxain¹na²hē³la².
Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³la³a² wxā³ja¹hē¹le¹. Nxe³na²hē³la². Nxe³nū²la² in³jah³la²nāu³xa²
ya³lun¹txi³sxā³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ya³te²a² ha¹lin¹te²a² ka³la³ya³ha²kxai³

o³sĩ³na² ã³wi¹yha³nha²hẽ³la². Nxe³sxã³ oh³xan¹ko³xa² ã³wi¹yha³nha²hẽ³la². A²nxe³ju³ta²i²li² ko¹ko¹sain¹tũ³ka³txa² i²kxain¹na²hẽ³la².

13 A²nxe³tãu³ kxĩh³nxa² kãin² i³ka³ta³ta³tũh¹na²hẽ³la². Sxi²jen³nãu³ai²na² hxi²ka² han³ka³tu³ nxe³thĩ³na² thĩ³ka³na³ka³nat3sxã³ a³lu²lhxa³tã²hẽ³la². Nxe³tĩ³kxai³lu² a²nũ²a² yxau²xai³te²na² ka³lxa¹te²nãu³xa² 7.000 nxe³te²nãu³xa² ã³ya²lu¹ta³lxain¹na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ sxi²yhe³na² ka³ten³su² wã³kon³ta³nũ³ka³txa² on²tain¹na²hẽ³la². A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² oh³xan¹jah¹la² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la².

14 A²nxe³jut3su² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² khãuh³lxa³txain¹ju³ta³nũ³su² yu³tha¹li¹ wa³to²hi²na³la². Yxãn¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ton³na³la². Wa³su¹txi³ wxã³tu¹wa².

Wã²lhũ³ka³txa² a²ne³ki³sa² wxa²no²la³kxi²jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ ã³xah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wã²lhũ³ka³txa² wxa²no²la³kxi²jah¹la² ne³ki³san¹jah¹la² wxa²no²la³kxi²na²hẽ³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ oh³xan¹ko³xai²na² a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ e³lain¹jau³xa² ain³kxai¹na¹hẽ³la². Ain³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yuh³xan¹ta² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² i³hau³ko³ju³ta² ne³ki³son³na³li¹. Hĩ¹na² ã³wẽ³not3tu¹wi¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Kris2tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ wẽ³non³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta²na² hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ i³hxi²kan¹txi³lo³tain¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹nhẽ³la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² hxi²kan¹te²nãu³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ã³wxe³sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txin³txi³ hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³ain¹tũ³ka³txin³txi³ ã³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la².

17 Sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Sũ³nãĩ³. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³si¹lxi¹. Nũ³kxũn³ta² Si³yxau³ka³si¹lxi¹. Ka³ten³su² yxau²sa²tẽ³jah¹lo²si¹lxi¹. Te²yã¹ju³tain²txi³ a²kxã³nxa² a²ka³ten³su² yxau²xai³lin¹ta²wi¹. Hĩ¹na² nũ³kxũn³khaix1nĩ¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³lot3sa²nhĩn¹ju³ta² ã³si³wxen³tu¹wi¹.

18 A²nũ²a²nãu³xa² Sũ³na² wãn³txa² te³nai¹nxa³te²nãu³xa² i³an³ta³kxi²nxain¹na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³nũn³sxã³ ye³jen¹na² i³an³ta³kxai¹nĩn¹tu¹wi¹. A²nũ²a² ya³lu²te²nãu³xai²na² ka³ten³su² yxau³ai¹nhĩ¹nai³tã² kãĩ³sxã³ yxau³ain¹ju³ta² a³ya³tai¹nĩn¹tu¹wi¹. Wi¹ta³nxa² ko³nxe³ ta³nxa² a³ya³tai¹nĩn¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wxa²wãn³txa² i³hen³txai¹nĩn¹kxe³nãu³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te²nãu³xa² nxe³te²nãu³xa² ũ³yho³hai¹nĩn¹tu¹wi¹. Kãĩn²te²su² kãĩ²nxa³te²su² nxe³kxan²ti³ ũ³yho³hai¹nĩn¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ yuh³nãu³xa² ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa² yo³ha² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹sxã³ i³wai¹tai¹nĩn¹tu¹wi¹. Jã¹nxĩn¹jut3su² sa²nẽn¹kxi¹nxa²sĩ¹na¹wi¹.

Nxe³na²hẽ³la².

19 Nxe³ka³tu³ oh³xan¹ko³nãu³a² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² sa²yxo²than²na²hẽ³la². Kai²syẽ¹na² ou²ra³ka² we¹tain¹tẽ³na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhĩn¹sxã³ i³ye³kxi²nũ¹nhẽ³jau³xa² ũ³wha¹na²hẽ³la². A²nxe³tẽ³nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² sxa³ye²na²hẽ³la². Nxe³tãu³a² ha³lo²a² kãĩn² ha³lai³ni³ha²kxai³ a²nũ²a² e³kxi²jau³xa² ain³kxi²ki³sa²kxai³ kãĩn² wa³tu³ka³nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² kxĩh³nxai²na² i³ka³ta³ta³tũ¹ha²kxai³ wã³yxũ³la³ka² kãĩn² sĩ³nxe³ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

12

Ka³yxuh³xa² ko³nxe³khaix1te²a² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tā³a¹tāu³a² oh³xan¹ko³xa²nāu³a² wā³nxīn¹khaix1ju³ta² i²a¹hē³la². Txu¹ha² i²a¹hē³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² u³je³na³kai²li² wā²la² ũ³whih²kxi²jut3sũ³nxe²ha²kxai³ ka³nxah³ta² i³la³kxa² i³jut3sũ³nxe² a²yu³kxa² wī³la³kē³na² yu³ki³ha²kxai³ a²ne³ka³nāu³a² hi³ka²ta³a² ka³lxa¹ki³a² ne³hē¹nha²na²hē³la². Hi³kai²li² hxi²ka² hxi³na³sxā³ āh¹ ki³ha¹li¹ wxa²hait1so¹xi²sxā³ ne³hē¹nha²na²hē³la².

2 Ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² wēh³ni³na²hē³la². Nxe³ka³tu³ wē³sa² a³li³lah¹te³lhxā³ ye³je³na³wa³kxa² yxau³son³ye²kxe³su² wē³sa² a³li³lah¹kxi²ha²kxai³ khāuh³lxa³ti³nha²sxā³ kāin² i³wxa¹na²hē³la².

3 Nxa²ha¹te¹ yu³tā³xa² i²a¹hē³la², oh³nān¹ko³xa²sa³. Nxe³ti³kxai³lu² ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²a² he³hen³te²a² i²a¹hē³la². A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² a²ne³ka²su² ne³ka³lxa¹ha²kxai³ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³nha²na²hē³la². A²ne³txau³xai²na² sa²kxai³lu² hi³ka² hxi³na³sxā³ ne³txau³xi³nha²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lo³ha¹li¹ ka³lo³ha¹li¹ ka³lo³ha¹li¹ ka³na³ki² ne³hē¹nha²xai³na²hē³la².

4 A²sa³wē³lxa²na² sa²kxai³lu² sa³we³kxāi³nha²ka³tu³ i³wai²wai²ju²nũ²la² oh³nāu³nũ¹ka³nāu³an¹ta² hi³ka²ta³a² i³yi²lā³xi²na²hē³la². A²wā³kxi³kxai³ ki³ka³na³ka³nat3sxā³ i³yi²lā³xi²ha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ki³ha¹li¹ hāi¹nxā¹wxe³kxi²ha²kxai³ nxe²xai³na²hē³la². Nxe³sxā³ hi³ka²ta³a² ki³ka³lxa¹txi³ i³yi²lā³xi²sxā³ yuh³xai²nān¹ko³xa² ā³yah³xi²ye²na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²na² he³hen³te²ai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² wēh³ni³ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ā³tĩ³sxā³ wah³nxe³na²hē³la².

— Wēh³sai²na² a³li³la¹kxi²kxai²nān²tu³ nxe³ju³ta¹ i³so¹jĩ²kxi²na¹tũ¹xā¹. Ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²a² he³hen³te²a² nxe³na²hē³la².

5 Nxe³ka³tu³ wē³sa² in³txa² wē³sa² a³li³lah¹na²hē³la². A²nxe³te²ai²na² wē³sai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ta³ nũ³ka³txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ hxi²kan¹txi³ kwa³na³jah¹lo²nũ³su² na²hē³la². Kwa³thi³la³ka³txa² hxi²tē³nha²sxā³ nũ³kxũn³sxā³ wa³ka³ti³lot3sxā³ i³hau³ko³tũ¹hain¹jah¹lo²nũ³su² na²hē³la². Nxe³kxi³nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² wē³sai²li² so¹sxā³ ũ³ho¹a³na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² ā³wxe³ka³lo³a²nāu³a² so¹sxā³ ũ³ho¹a³na²hē³la².

6 Nxe³ka³tu³ta¹ txu¹ha³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ih³saun³na²hē³la². Ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² sa²hau³ko³ta³ko³su² ih³saun³na²hē³la². Ih³saun³sxā³ yxau²xai³lha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka² ũ³yhai¹tā²hē³la². A³la²ni²ju³ta² ye³ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ 1.260 nxe² a³lan²tāu³a² ũ³yhai¹tā²hē³la².

7 A²nxe³ju³kxai³lu² oh³nāu³nũ¹ka³na¹ ā³nhe¹lain¹na²hē³la². Mi³ke²lah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txan²tu³ oh³xan¹tũ³ka³txi³la³ nũ³kxũ³nha²kxai³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² he³hen³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txan²tu³ oh³xan¹tũ³ka³txi³la³ nũ³kxũ³nha²kxai³ nxe³sxā³ ā³nhe¹ain¹na²hē³la².

8 Nxe³ka³tu³ta¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² he³hen³jah¹la² nũ³ka³txa² hxi²kan¹txi³ nũ³kxũn³txi³ wa³lxĩ³nhai¹nxa³hē³la². Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ oh³nāu³nũ¹ka³nān¹ko³nāu³a² hxi²kan¹txi³ yxau²xai³lain¹ju³ta² yũ³ai¹nxa³hē³la², nũ³kxũ³nai¹nxa³ha²kxai³la². Mi³ke²lah³la² nũ³ka³txa² nũ³kxũn³khaix1ye²yhai¹nha²kxai³ nxe³na²hē³la².

9 Nxe³te²na¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² he³hen³jah¹lai²li² a²nxe³jah¹lain²txi³ a²kxā³nxu¹ta²na² txih³hũ³sxā³ ko³nxe³jah¹lo²lxi³ha²kxai³ Ti³a²bo³jah¹lo²lxi³ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lo²lxi³ha²kxai³ a²nũ²a²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³ki³ha¹kxai¹nha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³yai¹nha²kxai³ oh³nāu³an¹ko³xa² a³li³sxā³ ka³nxi³xi²sxā³ yuh³xan¹ko³xai²na² kan²txi³

yxau³si¹hain¹jau³su² nxain¹na²hē³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² te²yā¹nxe³si¹nyhain¹na²hē³la².

10 Nxe³nū²la² wān³txa² oh³nāu³an¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah³lai²na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³li¹. Ha³lo²a²nāu³a² a²yo²ha³kxa¹ nū³kxūn³sxā³ ī³hau³ko³tū²sa²tē³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Kris2tu³jah¹lai²li² a²hxi²kan¹khaix1nxe³ju³ta² e³lxah²lxi³ī³yau¹ū³nē³na³li¹. Jah¹la² ka³yxuh³hū³sxā³ ko³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² a²ne³nxē³na² ī³ki³ha¹kxi²sa²ye³sī¹ni² txa²wā³tā³nāu³xa² ī³ki³ha¹kxai¹ni² nxe³jah¹lai²li² sa²tā³ain¹na³li¹. Jah¹lain²txi³ ko³nxe³khaix1jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³ai²na² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa² ka³nxah³ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ko³te³kxi²sa²sīn¹to³nha²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hī¹nān¹te²tu³ yū²nxa³lho³li¹.

11 Je³su²jah³lai²li² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²li² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³na²hē³li¹. A²yo²wān³txain²txi³ nū³kxūn³khai¹nxe³ha²kxai³ ya²la³lyau³xa² ī³hen³txain¹na²hē³li¹. Jā¹nxe³ai¹nha²kxai³ ā³si³tē³kxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² ya³lu²ain¹kxan²ti³ yuh³lxai¹nxa³hē³li¹.

12 Jā¹nxe³ha²kxai³ oh³nāu³xan¹ko³ ī³nxai²na² ka³lih³txa²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ oh³xan¹ko³xa² yxau³yah³lxin¹te² ī³nxa² ka³lih³jah¹lxi³nū³nhē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ yuh³xan¹ko³ ī³nxai²na² ī³ye³na² ī³nxai²na² nxe³sxā³ khāuh³lxa³txi³yah¹lxin¹tu¹wi¹. Ti³a²bo³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² ka³nxī²sxā³ a³yah³txi¹nx2ti³na³li¹. A²nxe³jah¹la² ī³an³txi³khaix1nxe²na³li¹, ha³lo²a² o²la³kxi²ju³ta³nū³su² a³lu²xa³ha²kxai³lu¹. Nxe³jau³su² oh³nāu³an¹jau³xai²na² ain³kxi²na¹hē³la².

13 Nxa²ha¹te¹ka³yxuh³hū³sxā³ ko³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ko³xa²nāu³a² sa²si¹ka³tai¹nha²kxai³ ī³an³txi³na²hē³la². ī³an³txi³te³ān¹jau³kxai³lu¹ txu¹hai²li² in³txa² wē³sa² a³li³lah¹ye²ta¹ka³lxai²li² khāuh³lxa³tain¹na²hē³la².

14 Nxa²ha¹te¹txu¹ha³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²nxe³kxa² nxe³ki³ha¹li¹ ū³hū¹nyhain¹na²hē³la². Tau²ta²ta³a² nxe³ki³hū³na²hē³la². Nxe³ta³nxe²kai²na² sa²kxai³lu² so¹nū²la² ha³lo²a² a²kxā³nxa² ih³saun³ko³nāu³ai³tā² āh¹lxi³ ih³sxā³ ī³hāi³na²hē³la². Nxe³tāu³ai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² sa²nhū¹ain¹na²hē³la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwē³kon³sxā³ āh¹ wā³txi²yain¹to³kxan²ti³nu¹ yain³txa² ū³yhai¹tain¹to³na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txih³hū³sxā³ ko³jah¹la² hxi²kan¹txi³ ta¹ka³lxa² ih³sxā³ hāi³je³na² a³txi²nxa³lho³la².

15 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ txih³hū³sxā³ ko³jah¹la² hi²sen³tu³ti¹ ī³yau³xa² yxo²wxe³ha³li³nū²la² ka³wā³lxa² kāin²jau³xa² yā¹nxe² ī³yē¹na³na²hē³la².

— Ta¹ka³lxa² he¹tāu³su² tāu³a¹ ī³yau³xai²li² wa³su³txi³ ka³nxī²sxā³ sa²so¹sxā³ ya²lu¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² nxe³na²hē³la².

16 Nxe³kxan²ti³nū¹ ī³yau³xa² ī³yē¹na³jau³xai²li² ha³lo²ai²na² kxīh³nū³xai²na² ī³yo²ha³lat3sxā³ ī³yo²hai²txa³lxi³ha²kxai³ nxe³tīh³nhu²su² tīh³nha¹ ī³yau³xa² kan³nha²kxai³ ta¹ka³lxa² aun³na²hē³la².

17-18 Nxe³ju³ta² ka³yxuh³hū³sxā³ ko³jah¹la² txih³hū³sxā³ ko³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² ī³an³ta³kxi²khai¹nxa²hē³la². ī³an³ta³kxi²khai¹nxe³ha²kxai³ta¹ka³lxa²a²ne³tah²nāu³xa² ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹tain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe³tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Nxe³ka³tu³ ka³wā³lxa² yxo²ka³teh³nāu³a² yxau³na²hē³la².

13

Ka³yxuh³hũ³sxã³ kō³nxe³te²a² ã³xai²li² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tã³a¹tãu³a² yu³tã³xa² i²a¹hẽ³la². Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³te²a² ã³xa² i²a¹hẽ³la². I²a¹te²a²sa¹ i³ye³na² wxa²li³sxã³ wxã³na²hẽ³la². A²nxe³te²na² ne³txau³xa² hxi²ka² hxa³sxã³ ne³txau³xi³nha²hẽ³la². A²ne³kai²na² sa²kxai³lu² ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih³nha²hẽ³la². A²ne³txau³xa² a²ne³ka³tih²nãu³a² sa²kxai³lu² ne³hẽ¹nha²ka³lo³a² ne³hẽ¹nha²xai³na²hẽ³la². A²i³lxa²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² kō³nxe³te²lo³jau³su² a²ne³ka³nãu³a² i³yī¹li²sxã³ ne³wha²li¹la³kxi²nha²xai³na²hẽ³la².

2 A²nxe³te²a² ka³yxuh³hũ³sxã³ kō³nxe³te²li² i²a¹ju³ta² ya²na¹lhũ³na²hẽ³la². A²yu³kai²na² sa²kxai³lu² ur²su²te²a² yu³kxi³hũ³na²hẽ³la². A²yxo²ai²na² sa²kxai³lu² le³ãu² a²yxo²hũ³na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hũ³te²a² kō³nxe³thin¹khaix¹jah¹la² a²wi¹lhĩ¹nãn¹te²na² hi²sen³su²i³nũ³kxũn³ti³hi¹tã²hẽ³la². Nxe³sxã³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³kat³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³a² ũh³wxe³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ i³hxi²kah¹khaix¹na²hẽ³la².

3 Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³te²a² i³ye³na² wxa²li³te²na² a²ne³ka² ne³ka³na³ka³nat³sxã³ ũ³nhe³ja³lu³kxi²sxã³ ũ³yha²lu¹te³lhã³ nxa¹hẽ¹la². Nxe³kxa²ha³tã³nxã²ti³ ne³we²txi²nhã²na²hẽ³la². Ne³we²txi²nhã²nũ²la² a²nũ²a² yuh³xan¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ o²lain¹kxan²ti³nũ¹ ã³si³tẽ³kxain¹na²hẽ³la².

4 Nxe³sxã³ ka³yxuh³hũ³sxã³ kō³nxe³khaix¹jah¹la² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la². Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³te²na² i³ye³na² wxa²li³te²na² i³hxi²ka¹txai¹nha²kxai³ sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³te²li² i³ye³na² wxa²li³te²li² sa²nẽn¹kxain¹nũ³na²hẽ³la². Sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³khaix¹jah¹la² nũ³kxũn³khaix¹jah¹lai¹la¹wi¹. Te²yã¹nxe² nũ³kxũn³te²a² i²ki³sxa³wi¹. A²nũ²a² ã³xa² wa³ka³ti³lo³tain¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².

5 Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³xa² kō³nxe³te²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹la²kxai³lu² wãn³txa² i³kãi²no³nha²si¹jau³su² e³kxi²na²hẽ³la². Ai³lhã³ Txa²wã¹sũ³na²su² ki³lxo³nxe³ha²kxai³ wãn³txa² ki³han³ti³hit¹nhã²nxa³ta³ki³lxo³tã²hẽ³la². Nxe³ju³ta² i³la² ka³lxa¹txi³ sa²tã³tĩ¹tãu³a² 42 nxe² i³la³ka² sa²tã³tĩ¹tãu³a² nxe³jut³su² kãi³si¹jau³su² i³hxi²ka¹tã²hẽ³la².

6 Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² kō³nxe³txe²lo³jau³xa² so¹lxi³ i³ye³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² kō³txe²lo³tha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yxau²xai³ko³xa² kō³txe²lo³tha²kxai³ a²hãix¹tãu³a² yxau²xai³tũ³ka³txa² kō³txe²lo³tha²kxai³ nxe²sa²tẽ³na²hẽ³la².

7 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²nãu³xa² ã³nhai¹nha³kxain¹na²hẽ³la². ã³nhai¹nha³kxain¹sxã³ wa³ka³ti³lo³tain¹na²hẽ³la², ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³te²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹la²kxai³la². Nxe³te³na¹ yuh³xan¹tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ sxi²je³na² a²yxo²ha³kxa¹ a²nũ²nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wãn³txa² ã³lxi³jau³xa² e³tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² kãi²lxi³tũ³ka³txi³nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ wa³ka³ti³lo³tain¹na²hẽ³la².

8 A²nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ yuh³xan¹tũ³ka³txi³nãu³xa² hi²sen³kxai³lu² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ sa²nẽn¹kxai¹nxa³te²nãu³xa² yũ³na²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹na²hẽ³la². Ya³lu²kxi²nũ¹hain¹ju³tai³tã² yxo²i²ain¹na²hẽ³la². A²wi¹lhĩ¹nu¹tai²na² a²nũ²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²na² tũ¹ka³txai²na² a²i³lxa² tẽ³lxi²sxã³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² ha³teh³nxã³nxa² ka³ten³ti³hi¹tẽ³txã³nxa² ã²la² ũ³wha²li¹la³kxi²ta¹hxi²hẽ¹la². O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² wãn³txa²

yxo²ⁱ²ai¹nha²kxai³ ta²nxā¹nxai²na² sa²kxai³lu² ka³ten³ti³hi¹tain¹na²hē³la².
Nxe³ta²nxū¹ka³txai²na² so¹li³ sa²nēn¹kxai¹na³hē³la².

9 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³tih³nxe³nx²ti³ju³ta²
ten³na³la². Ya²la³tu³ wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li²
wi¹lain³kxi¹txai¹yah³li³hē¹la².

10 A²nū²a² ī²li³te²a² nū³kxūn³txi³ sa²so¹ka³tu³ kan²thī³na²
ū³tī¹kxain¹kxai²nān²tu³ wxa²wa²sut¹sxā³ a³li³ai¹na³lho³la². Jā¹nxe³sxā³
hi³ki²a³la² hxi²tē³nha²sxā³ a²nū²a² su²lhā³te³lhxā³ ain¹kxai²nān²tu³
nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² wa³li³nha²sxā³ su²lhā³ain¹nūn³tu¹wa², hi³ki²a³la²
hi²se³na²sa³. A²nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ⁱ²te²su² te²a²
khāuh³lxa³txi³nhain¹kxan²ti³nū¹ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ kan²txi³ yxo²ⁱ²txai¹lxa².

11 Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³te²a² ā³xa² ī²a¹hē³la². Kxīh³nxa²
si³tah³nāu³a² wxa²li³sxā³ wxā³na²hē³la². A²nxe³te²a² sa²kxai³lu² o³ve²a²
wē³sū³nxe² ne³tau³xi³nha²hē³la². Nxe³txau³ha¹lin¹na²hē³la². Yxān¹ta¹
a²wān³txa² sa²kxai³lu² ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³khai¹nxe³jah¹la² yā¹nxe²
wān³txi³nha²hē³la².

12 Nxe³sxā³ nū³kxūn³khaix¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ ka³yxuh³hū³jah¹la²
ko³nxe³jah¹la² ī³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² nū³kxūn³sxā³ wa³to²hi²na²hē³la².
Nxe³jah¹la² yen³nāu³a² yxau³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³kxa² yā¹nxe³
kāi³nūn³na²hē³la². A²nxe³jah¹la² kxīh³nxa² si³tah³nāu³a² wxa²li³sxā³ wxā³jah¹la²
hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² yuh³xan¹ta²ko³xan¹tū³ka³txa² wa³ka³ti³lo³tain¹na²hē³la².
Nxe³sxā³ yuh³xan¹ko³xan¹tū³ka³txa² sa²yxow²we¹tain¹si¹hain¹jau³su²
kwa³na³ain¹na²hē³la².

— Sa²yxow²wet¹sxā³ sa²nēn¹kxi²txai¹yah³li³hē¹li¹, ka³yxuh³xa² jah¹lai²na²
ne³ka³na³ka³nat³sxā³ ne³ya³lu²te³lhxā³ta¹ ne³we²nxi²jah¹lai²na²su¹.
Nxēn³txain¹na²hē³la².

13 Nxe³kxa²yu³su² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na²hē³la². Nxe³sxā³ oh³xan¹ko³nāu³a²
ha³nxe²a² i³te²a² wxa²ka³nxa² wxā³si¹jau³su² i³kwa³na³na²hē³la². Nxe³te³na¹
ya²la³tu³ ha³nxe²a² wxa²ka³nxa² wxā³ye²na²hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹
ī²ain¹nūn³na²hē³la².

14 Nxe³sxā³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³khaix¹te²na² a²wi¹lhī¹nān¹jah¹lai²na²
yen³nāu³a¹ he¹hī¹na¹ kāin²wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na²hē³la². Wā³nxīn¹si¹ha²kxai³
a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹tū³ka³txa² i³ki³ha¹kxai¹nha²kxai³ sa²yxow²wet¹sxā³
ā³ke³tū¹ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ā³ke³tū¹ain¹te³nah¹li¹:

— Ka³yxuh³hū³jah¹lai²li² ī³ye³na² wxa²li³jah¹lai²li² kāin²khaix¹jah¹lai²la¹wi¹.
A²ne³ka² ne³ka³na³ka³nat³sxā³ ne³ya³lu²te³lhxā³ na²hē³li¹.
Yxān¹ta¹ ne³we²nxi²na²hē³li¹. Sa²nēn¹kxi²txain¹yah³li³hē¹li¹.
Sa²nēn¹kxain¹yah³lxin¹te³nah¹li¹: Kwa³thi³la² tē³sxā³ jah¹lai²na² yāu³ka³txa²
we¹jah³li³hē¹li¹. Nxēn³tain¹na²hē³la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²yāu³ka³txa² we¹ta³lu²nain¹nū²la² a²yāu³ka³txa²
a²wa³nē³na² ī³ya¹txa²hē³la². ī³ya¹txa²ha¹te¹ ī³ye³ti³hi¹tā²hē³la². Nxe³kxa²yu³su²
a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹tū³ka³txa² ī²li³te²a² ka³yxuh³xa² ne³ya³lu²te³lhxā³ta¹
ne³we²nxi²jah¹lai²na² sa²nēn¹kxain¹na³te²a² ī³ya²lun¹ti³si¹hain¹jau³su²
ī³ye³ti³hi¹tā²hē³la².

16 Nxe³te³na¹ a²yāu³ka³jxah¹la² kwa³thi³la² wet¹tain¹jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² yuh³xan¹tū³ka³txi³nāu³xa² a²yxow²ha³kxa¹
kāi²nxa³te²su², kāin²te²su², yen³kxi³khaix¹te²su², yen³kxi³txa²te²su²,
ā³wa²sut¹sxā³ yxau³te²su², kwa²wa³kon³te²su² nxe³te²nū³ka³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹
ū³ta³kxi²sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nyhain¹na²hē³la². A²hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² ta³nxa²
a²ye³ha³na³kxa²nāu³a² ta³nxa² ū³ta³kxi²sxā³ ū³wha²li¹la³kxain¹na²hē³la².

17 Nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²a² ũ³tã³ka² ũ³wha²li¹la³kxi²nyhain¹ju³ta² yũ³te²sin¹te²a² so¹lxi³ a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² o²la³kxi²hĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹ ũ³tã³ka² ũ³wha²li¹la³kxi²nyhain¹ju³ta² yũ³te²sxan³te²a² hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹hĩ³nx2na³la². Ka³yxuh³hũ³sxã³ ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³te²na² a²i³lxa² ta³nxa² hau³ko³jau³xa² ta³nxa² ũ³tã³ka² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²te²na² so¹lxi³ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹hĩ³nx2na³la².

18 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². A³la³kxi¹jxah³lxi³hẽ¹la². Ka³yxuh³hũ³sxã³ ko³nxe³jah¹lai²na² hau³ko³jau³xa² a²nu²me³ro³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a³la³kxi²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ a²si³yxau³tãu³a² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a² sa²kxai³lu² in³txa² i³lxa²yã¹nx2na³la². 666 nxe³jau³xai²la¹wa².

14

O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² i²a¹hẽ³la². Wã³la³ka³txa² Si³ãu²ka³txa² nxe³yxau³kxi²na²hẽ³la². Nxe³yxau³kxi²ye²ha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³su² ã³si³tẽ³kxain¹sxã³ yxau³ain¹nũ³na²hẽ³la². A²nxe³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² o³ve²a² wẽn³sũ³jah¹lai²na² a²i³lxa² ũ³hũ¹nyhai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²i³lxa² ũ¹hũ¹nyhai¹nha²kxai³ nxe³sxã³ a²ye³ha³na³kxa²nãu³xai²li² ũ³tã³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹nyhain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ¹kã³txai²li² ka³lxa¹khai¹xai¹nha²kxai³ 144.000 nxain¹na²hẽ³la².

2 Nxe³te³na¹ oh³nãu³an¹jah¹la² a²e³jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³la². Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ka³wã³lxa² en³ta²txa² a²nxon³jau³xa² yã¹nxe² kãin²nxon³na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ kãin² wa³tu³ka³nxe² ha³lai³xa² yã¹nxe² kãin²nxon³na²hẽ³la². Te²yã¹nxũ³sxã³ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹txi³nãu³xa² vi³o³lãu²tẽ³hũ³tẽ³na² tẽ³sxã³ hai³nain¹na²hẽ³la². Nxe³jau³su² ain³kxai¹na¹hẽ³la².

3 A²nxe³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² ã³si³tẽ³la³kxi²xai³lain¹tũ³kã³txa² hain³txa² tah²yau³xa² hai³nain¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² a²ne³kxai³tãu³a² hai³nai¹nha²kxai³ oh³nãu³an¹tũ³kã³txa² ka³yxuh³hũ³jah¹la² wi¹lhin¹jah³la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹lin¹te³nãu³xa² a²yen³nãu³a¹ hai³nai¹nha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²nãu³xa² a²yen³nãu³a¹ hai³nai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ hai³nain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³ hain³txa² jau¹xai²li² hai³nai¹nhĩ³nx2na³wa². Yxã¹ta¹ ta²nxũ¹kã³txai²na² ka³lxa¹tũ³kã³txai²na² 144.000 nxe³tũ³kã³txai²na² so¹lxi³ hai³nain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² a²kxã³nxa² o³ve²a² wẽn³sũ³jah¹la² hxi²ka² sa²wa²su¹tain¹tũ³kã³txi³su² na²hẽ³la².

4 A²nxe³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa² ũ³whĩ¹ta³kxi²nyhu¹ju³ta² o²la³kxi²nyhu¹ai¹nxa³ha²kxai³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². Txu¹ha² so¹ai¹nxa³hẽ³la². Yuh³xan¹tũ³kã³txi³sain¹na³la². Yxã¹ta¹ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²wet1sxã³ yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². Ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² ã³wa²sut1sxã³ yxau³ain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹tai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yo²we¹tai¹nha²kxai³ nxain¹tũ³kã³txai²na² a²wi¹lhĩ¹nãn¹tũ³kã³txi³sain¹na³la². Yxã¹ta¹ ã¹ha² nũ³kã³txi³ ã³nũ³kã³txa² yo³na² wxã³ain¹tũ³kã³txa² yũ²na³la².

5 Jã¹nxe³tũ³kã³txai²li² a²yo²wãn³txa² hai³txi³ ki³ha³nai¹nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kãĩ³ai¹nxa³wa².

Oh³xan¹jah¹la² i³hen³txi³jau³xa² i³yau¹u³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² i²a¹hē³la². Oh³sī³nāu³a¹ ā³nin³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ne³ki³so³nxa³sxā³ hxa³nxa³jau³xa² i³hen³txi³si¹jau³su² yuh³xan²ko³nāu³a² ā³ni³nxa² ka³nxe³na²hē³la². Ā³ni³nxa² ka³nxe³nū²la² yuh³xan¹ko³xa² yxau²xai³tū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ a²nū²a² nū³ka³txa² kâi²lxi³tū³ka³txi³nāu³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ sxi²je³na² a²yo²ha³kxa¹ i³hen³txi³ha²kxai³ a²nū²a² wān³txa² yau³xā³xa² e³tū³ka³txa² i³hen³txi³ha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txi³su² i³hen³txi³ha²kxai³ nxe³te³lhxā³ ā³ni³nxa² a³ka³nxe³na²hē³la².

7 Ā³ni³nxa² a³ka³nxe³sxā³ yxo²kāin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³sa²lxe¹. Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹le¹. A²yo²wān³txa² sa²yo²wet¹sxā³ wxi²kin³ti³ton³jah³lxi³hē¹le¹. Hī¹na² ha³lo²a² ā³nha³ko³tā³le¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² ko³nxe³ti³kāi³ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³i³yī¹lain¹sxā³ i³wai¹txain¹ju³ta² yū³tu¹we¹. Thāi³ti³la² i³wi¹lxo³kxi²tain¹yah³lxi³hē¹le¹. Txa²wā¹ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ wā³ko³txa³kxe³tu³ i³yū¹jah¹lai²la¹we¹. Oh³xan¹ko³xa² we¹txi² yuh³xan¹ko³xa² we¹txi² i³ye³na² we¹txi² ka³wā³lxa² ka³ten³ti³ ha³li³jau³xa² we¹txi² nxe³jah¹lo²su² na³le¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³xa² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ ā³ni³nxe² kã³nxa² wxā³na²hē³la². Ā³ni³nxe² kã³nxa² wxā³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ba³bi³lo²na²thi³na² kãin²khaix¹thi³na² nxe³tū³ka³txa² he¹lain¹sxā³ sxi²je³na² nēn³kãin²kxan²ti³nū¹ ā³kho³tain¹na²hē³li¹. Jau¹xai²na² a²ya³la³tu³tā³li¹. A²nxe³thi³nai²nān¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² a²kxā³nxi¹na² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe² ko³thin¹khai¹nxe² nxēn³tain¹na²hē³li¹. Nxēn³tain¹tū³ka³txain²txi³ a²nū²a² ā³xa² nū³ka³txi³nāu³xa² ko³txi³ kãi³yain¹si¹jau³su² o²la³kxain¹na²hē³li¹. Kuh³lxa³thin¹ju³ta² so¹lxi³ i³we¹nyhain¹na²hē³li¹. Nxe³na²hē³la².

9 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ a³ka³nxa² wxā³na²hē³la². A³ka³nxa² wxā³te³na¹ yxo²kāin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² a²yāu³ka³txa² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹lai²na² nxe³ya³jah¹lai²na² i³sa²nēn¹kxi²yah³lxi³txa³hē¹le¹. Jā¹nxūn³sxā³ wxa²ye³ha³na³ka² tā³nxa² wxa²hxi²ka² tā³nxa² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹tā³nxa² ū³hxi²wha²li¹tā³nxa² nxe³nha²yah³lxi³si¹txa³hē¹le¹.

10 Yxān¹ta¹ ū³tā³ka² sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹li² ū³hxi²wha²li¹li² nxe³nha²yah³lxi³si¹hin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi¹nx2ti³tu¹we¹. i³xan³ta³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ khāuh³lxa³thin¹khaix¹yah³lxi¹nha³ta²we¹. Ha³nxe² i³tho³xa² yxau³sxā³ khāuh³lxa³thin¹yah³lxi¹nha³ta²we¹. Nxe³sān²kxa²yu³su² oh³xan¹tū³ka³txa² wi¹lhin¹tū³ka³txa² ten³sa²tā³ū¹nx2tai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ten³sa²tā³ū¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹we¹.

11 Nxe³nx2ti³ju³ta² ha³nxe²a² wha²lxin¹txa² ye³khāuh³lxa³thi¹txa²lxi³ju³ta² hxa³nxa³lho³le¹. Hai³txi³ hxi²kan¹txi³ yxau³sxā³ i³ye¹nxe²yah³lxan³tho³le¹. A³lan²ta² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³nxah³ta² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ hxi²kan¹yah¹lxan³tho³le¹. Ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²la³ tā³nxa² a²yāu³ka³txa² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹lai²la³ tā³nxa² a²i³lxa² ye³ha³na³ka² ū³tā³ka² sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹tā³nxa² a²hxi²ka² ū³tā³ka² sai¹sxā³ ū³hxi²wha²li¹tā³nxa² nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ ju¹ta² ye³khāuh³lxa³ti³nx2ti³ha³ta²we¹. Nxe³jau³su² oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hē³la².

12 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Ye³khāuh³lxa³thin¹yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹te² i³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²

yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² wi¹l²jah¹lxi³hē¹la². Ā³nhāu²no³jah³lxin¹nū²la² ya³nān³ta³ki²la² yxo²i²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ oh³nāu³an¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxi³lu¹:
— Nxex3sa²lxi¹. Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. A²nū²ai²li² a²kxā³nxa² Je³su²jah³la² a³ya³txi²sxā³ yxau³jah¹lo²su² a²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² ya³lu²kxi²nān²tu³ wi¹lhin¹khai¹nxe² wi¹lxon³kxi²khai¹nxe² nxe³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² wān³txi³kxi³lu¹:

— Wain³na³li¹. Nū³kxūn³txi³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ai¹nha²kxi³ hī¹na² oh³nāu³nū¹ka³na¹ i³ye¹nxain¹tu¹wi¹, wi¹kāi³ain¹ju³ta² yo³ha²su¹. Nxe³na²hē³la².

Hai³sxa²yuh³xan¹ko³xa²yain³txa²kan¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tā³a¹tāu³a² o³sī³na² hān³sī³na² i³a¹hē³la². A²nxe³ta³sī³nāu³a² oh³xan¹jah¹la² ā³wxe³sxā³ yxau³na²hē³la². A²nū²hū³na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² a²ne³ka³nāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ne³hē¹nha²na²hē³la². A²hxi²ka³nāu³xa² ya³la³na² hxi²tē³nha²na²hē³la².

15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² i²a¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² oh³nān¹ta³ko³xan¹thi³na² a³li³na²hē³la². A³li³te³na¹ o³sī³na² ā³wxe³jah¹lai²na² ain³kxi²jau³su² i³kaix1tā²hē³la². i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Ya³la³na² tē³in¹kxa² tē³sxā³ wa³kon³txa²hē³li¹. Hai³sxa²yain³txa²kan¹na³li¹. Hī¹na² ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Yuh³xan¹ko³xan¹txa² hai³sxa² kan¹na³li¹. Nxe³na²hē³la².

16 Nxa²ha¹te¹ o³sī³na² ā³wxe³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² ya³la³nai²li² hxi²tē³nha²sxā³yain³txa²yo³so²hxa³tā²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² oh³nān¹ko³xan¹thi³na² āh¹a³li³to³nha²hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² ya³la³na² txo¹ta³wxi²a² sa²so²nūn³na²hē³la².

18 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² āh¹ ā³xah³la² i²a¹hē³la². Nxe³jah¹lai²na² sa²kxi³lu² ha³nxe²a² wa³kxēn³yah³lo²su² na²hē³la². Txah³lxa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² sī³na² ū³thū²kxi²ka³txa²nāu³a² a³li³na²hē³la². A³li³sxā³ i³kaix1tā²hē³la². Ya³la³nai²na² sa²so¹sxā³ wxā³jah¹la² i³kaix1kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Ya³la³na² txo¹ta³wxi²a² hxi²tē³nhān¹ta³wxi²a² tē³sxā³ ū³yho³txu¹li¹. U²va²nē³kxa² nā³kxi²khai¹nx2na³li¹. Nxe³ta³nxē³kxi²na² a²nxā³kxa² ū³yho³sxā³ sa²so¹sē¹li¹. Nxe³na²hē³la².

19 Nxe²e³nū²la² nxa²ha¹te¹ in³jah³la² ya³la³na² tē³jah¹la² yuh³xan¹ta³ko³xa² yain³ta³ne³kxi²na² ū³yho³sxā³ sa²so¹na²hē³la². Sa²so¹ka³tu³ ūh³tj³ain¹te²ju²hē³la². Ūh³tj³ain¹ka² yā¹nxe² oh³xan¹jah¹la² hxi²ki³kxi³lu² ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² i³wai¹tain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi²nha²kxi³la².

20 A²nxe³tē³nai²li² e³la² kāin²tāu³a² ka³lot3tā³la². Nxe³je³na² ūh³wxe³sxā³ ā³no²la³kxain¹na²hē³la². Ā³wxe³sxā³ ā³no²la³kxain¹tāu³a² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³na²hē³la². Ha³li³ju³ta² sa²kxi³lu² kāin² ha³li³khai¹nxe³ha²kxi³ u²khai¹nxe³ha²kxi³ ka²va¹la² ne³ka² ne³ke³nxa² yxau³na²hē³la². Hūx1txa²xai³tīh³na² u²tīh³na² 330 ki³lo²me³tro³ tīh³na² hūx1txa²xai³na²hē³la².

15

Yen³kxa²ko³nxe³khai¹nxe³te²a²tē³ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ oh³nān¹ko³xa²nāu³a² yu³tā³xa² i²a¹hē³la². Wi¹khai¹nxe³ju³ta² o²lha²ju³ta² i²a¹hē³la². Oh³xan¹jah³la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki²

ĩ²a¹hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xa² yen³kxa² ko³nxe³khaix1te²a² tẽ³lin³tain¹na²hẽ³la². Ka³te³hũ³tẽ³na² nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ ka³na³ki² tẽ³lxi² ain³tain¹na²hẽ³la². Nxe³tẽn³taĩ²na² sa²kxai³lu² ã³yu¹kã³ain¹sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² an³ta³kxin²tain¹ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa².

2 Nxe³te³na¹ ĩ³ye³na² ĩ²a¹hẽ³la². Na¹tãu³a² ha³nxe²a² ĩ³tho³xa² ã³kẽ³ni²ha²kxai³ ĩ³ye³na² vi²tro³jau³hũ³jau³xa² ã³kẽ³ni²ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la². A²nxe³je³na¹ a²nũ²a² ũ³nhe³hẽ²ka² ai³te²a² ka³lxa¹te²nãu³xa² ĩ²a¹hẽ³la². Vi³o³lãu²tẽ³nhũ³tẽ³na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ain¹tẽ³na² hxi²tẽ³lxi³hain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²kxã³nxa¹ ka³yxuh³hũ³sxã³ ko³nxe³jah¹la² ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la² sa²yo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² yãu³ka³jxah¹la² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹la² sa²yo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ ka³yxuh³xai²na² a²ĩ³lxa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹nhai¹nxa³ha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³sain¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ yxo²ĩ²tũ³ka³txi³sain¹na²hẽ³la².

3 Nxe³ain¹sxã³ hai³nain¹na²hẽ³la². Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wit³sa²jah¹lo²nu¹tai²na² a²hain³jau³xa² hai³nai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² a²hain³jau³xa² ĩ³sa²nẽn¹kxain¹jau³xa² hai³nai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². Hai³nain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah³lãi³. Nũ³kxũn³txe² Si³yxau³kat³sa²nhi¹lxi¹. Yen³kxa² kãi³nhĩn¹ju³ta² wi¹khaix1sĩn¹na³li¹. O²lha²si¹nhĩn¹ju³ta²la¹wi¹. Wain³ju³ta² so¹lxi³ kãi³jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. Ya²la³lha²ju³ta² so¹lxi³ kãi³jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. A²nũ²nãu³xa² yuh³xan¹tũ³ka³txai²na² hã¹nxe³ti³xa¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³jah³lo²sa²nhi¹lxi¹.

4 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah³lo²sa²nhi¹lxi¹. On²ti¹nxã²nxa³jah¹lo²la³ yũ²nxa³wi¹. ĩ³wxi²kin³ti³tot³txa²nxa³jah¹lo²la³ yũ²nxa³wi¹. Wxã²na² so¹lxi³ wã²nxũh¹ wxi²kin³ti³ton³sxã³ wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ã³yã³nũ²kxi²nxain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ wxa²ne³kxai³tãu³a² sa²nẽn¹kxi¹nxain¹tu¹wi¹. Hĩ¹na² wain³txi³ kãi³in¹ju³ta² whã²na¹ e³lxah²lxi³ye¹nx2sĩn¹tu¹wi¹.

Nxe² hai³nain¹na²hẽ³la².

5 Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² oh³xan¹thĩ³na² ĩ²a¹hẽ³la². ĩ³a¹tãu³a² sxi²hẽ¹nãn¹thĩ³na² sa²yo²than²na²hẽ³la². A²nxe³thĩ³nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhin¹sxã³ ĩ³ye³kxi²nũ¹nhẽ³jau³xa² ũ³wha¹thĩn³sãn²na²hẽ³la².

6 Nxa²ha¹te¹ in³txa² oh³xan¹jah³la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² nxe³sxã³ thĩ¹nai²na² a³li³ain¹na²hẽ³la². A³li³ain¹ka³tu³ a²yen³kxa² ko³nxe³khaix1te²a² ka³te³hũ³tẽ³na² tẽ³lxi² ain³tain¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lo²nãu³xa² a²wã²la²ka³lo³a² hãn³ka³lo³txa² lĩn²yo²ka³lo³txa² ũ³whih²kxi²nha² ain³tain¹na²hẽ³la². A²nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹yxain¹na²hẽ³la². Ya³te³ya³tẽn³txi³ka³lo³su²wih²kxi²nha² ain³tain¹na²hẽ³la². Sĩn²to²ka³lo³hũ³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² sa²ha³la³ta³lu³lu³ka³lo³a² a²ha³la³sa³tĩh³na² sa²ha³la³tĩ¹lxi³nhain¹na²hẽ³la².

7 Nxe³te³na¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² wi¹lhin¹te²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹lin¹te²nãu³xai³ta³lxi³ ka³na³ka³nat³sxã³ a²yen³kxa² tẽ³sxã³ wxã³na²hẽ³la². A²nxe³te²a² oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² nxe³jah¹la²nãu³xa² yen³kxa² ũ³hũ²xai³ain¹na²hẽ³la². Ka³te³ha² ou²ro²te²a² wet¹tẽ³na² nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ nẽ³nha¹li¹ ka³na³ki²te²na² ũ³hũ²xai³lain¹na²hẽ³la². A²nxe³tẽn³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ka³tẽn³su² yxau²sa²tẽ³jah¹lai²na² ĩ³an³ta³kxin²tain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³te³ha² tẽn¹tai²na² a²xan³txi³ju³ta² ĩ³ne³khih²lxi³sxã³ oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² ũ³hũ²xai³ain¹na²hẽ³la².

8 Nxe³nũn³nxa²ha¹te¹ yu³tã³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² oh³xan¹thĩ³nãu³ai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² ne³kih³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³ha²kxai³ nũ³kxũn³khai¹nxe³ha²kxai³ ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² sxi²ha² kãin² wha³lxin¹ni³yhe²na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²ĩ²li³te²a²:

— ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹. Nxain¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ã³wih¹hain¹ju³ta² yũ²nxa³wa². Yen³kxa² kō³nxe³khaix¹te²a² oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² tẽ³ain¹kxa² yãn³txai²na¹ o²la³kxi²ta³lu²nxa³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ sxi²ha² ã³wi¹hai¹nhĩ³nx²nxa³wa².

16

Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xan³txi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² oh³xan¹thĩ³nai²na² yxau³jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²na¹hẽ³la². Oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹la²nãu³xa² ain³kxain¹jau³su² ain³kxi²nũ³na¹hẽ³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³sa²lxi¹. Ka³te³ha² tẽ¹ta³ta²li² tẽ³sxã³ ai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² ĩ³an³txi³jau³xa² tẽ³xai³lyah³lxi³sxã³ yuh³xan¹ko³nãu³a¹ ã³yu¹kxã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxẽn³tain¹na²hẽ³la².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² a²wi¹lhĩ¹nãn¹jah¹la² txã² ka³te³ha² tẽ³sxã³ yuh³xan¹ko³xai³na² ã³yxu¹kxã³na²hẽ³la². ã³yxu¹kxã³nũ²la² a²nũ²nãu³xa² ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³khaix¹jah¹la² ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la² a²ĩ³lxa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³yhe³wha²li¹nha²jau³xa² a²kxã³nxa² ũ³yhe³wha²li¹nha²kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹la²nãu³su² kxai²nãn²tu³ wã³ko³nxa³kxe³tu³ ĩ³ton³khai¹nxẽn³tai¹nha²kxai³ pax³nxẽn³tai¹nha²kxai³ nxẽn³tain¹na²hẽ³la². Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³khaix¹jah¹la² yãu³ka³txa² sa²nẽn¹kxain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxẽn³tain¹na²hẽ³la².

3 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nãu³xa² ã³ta³lo³hẽ¹tũ³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²ka³te³hai²li² tẽ³sxã³ ĩ³ye³na² ã³yxu¹kxũ³na²hẽ³la². ã³yxu¹kxũ³nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³nai²li² a²nũ²a² ya³lu²te²a² a²ti³ha²yau³hũ³nxe² ĩ³ã³lxi³tot³tã²hẽ³la². Nxe³ju³tãn¹te²kxa³ya³tu³ ĩ³ye³na² hãu¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹txa²hxn³na²hẽ³la².

4 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² ã³ta³lo³hẽ¹tũ³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³wã³lxa³ta²na² sa²kxai³lu² ka³te³ha² tẽ³sxã³ ã³yxu¹kxũ³xa² ai³na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² te²yã¹nxe² ĩ³kã³sxã³ a²ti³ha²yau³xa² ĩ³ã³lxi³tot³tã²hẽ³la².

5 A²nxe³ju³ta² oh³xan¹jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹la² ĩ³yau³xa² a²wa³kxẽn³yah³la² ĩ³ye³kxi²na²hẽ³la². ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lãi³. Wain³ju³ta² so¹lxi³ kãi³jah¹lo²si¹lxi¹. A²kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² ka³ten³su² yxau²xai³jah¹lo²si¹lxi¹. Jã¹nxĩ¹lxi¹. A²nũ²a² kãi³ju³ta² wi¹kãi³jut³su² ta³nxa² kō³nxe³ti³ kãi³jut³su² ta³nxa² a³ya³tai¹nĩ¹nhẽ³li¹. Nxĩn¹sxã³ kō³nxe³ti³ kãi³te²na² sa²kxai³lu² kãin² ĩ³wai¹txai¹nĩn¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ wi¹la³ kãi³te²na² sa²kxai³lu² wi¹la³ ũ³yho³hai¹nĩn¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxi¹lxi¹.

6 A²kxã³nxa² a²nũ²a² kō³nxe³ti³ e³te²su² te²a² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³ tũ³ka³txi³su² te²nãu³xa² nxain¹sxã³ sun²tã¹ain¹na²hẽ³li¹. A²ti³ha²yau³xa² ã³nẽ¹na³kxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ye¹nxai¹nha²kxai³ wxã²na² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ĩ³na²si¹hai¹nĩn¹jau³su² ũ³hũ¹ai¹ni¹nhẽ³li¹, ĩ³wai¹tain¹si¹hin¹jau³su¹. Nxai¹nĩn¹ju³ta² wain³na³li¹, kō³nxe³ti³ kãi³ai¹nha²kxai³lu¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hẽ³la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ wān³txa² yau³tā³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹jau³xa²sa¹txah³lxa²kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa²sī³na² ũ³thū²kxi²ka³txa²nāu³ai²na² a²wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxi¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxi¹. Nū³kxūn³txa² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxi¹. A²nū²a² kō³nxe³thin¹sxā³ kăi³te²su² te²a²kō³nxe³ti³ i³yī¹lai¹nīn¹sxā³ i³wai¹tai¹nīn¹ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²a²ka³te³hai²li² tē³sxā³ u³je³na³ka²yen³nāu³a² a²yxu¹kxa³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ u³je³na³kai²li² kăin² a³lan²nha²kxai³ a²nū²a² yuh³xan¹ko³xai²nān¹te²nāu³xa²wā²nain¹na²hē³la².

9 Wān³ya²lun¹ti²te³lhxā³ nxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²su² kxan²ti³e²nain¹jau³su² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nxai¹nxa³hē³la². Hai³txi³ Sū³na² wxi²kin³ti³ton³jah¹lo²su²te²lo³tai¹nxa³hē³la².

10 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² a²ka³te³hai²li²tē³nū²la² ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khaix¹jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a²nāu³a² yen³kxa² kō³khai¹nxe³te²a² ā³yxu¹kxā³na²hē³la². Ā³yxu¹kxā³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khaix¹jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² ha³lo²a² whăi²na¹ ka³nxa³hi²ye²na²hē³la². Nxe³ye²sān²kxa²yu³su² kăin² i³h³ton³nhain¹na²hē³la².

11 Nxe³kxan²ti³ i³h³khai¹yxē²kxan²ti³nū¹ kăin² pax³nxe³kxan²ti³nū¹ hăi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² oh³nāu³a² yxau³jah¹la² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹ai¹nxa³hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hē¹tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²a²ka³te³hai²li² tē³nū²la² ka³wā³lxa² kăin²jau³xa² Eu³fra²te²yau³xa² ā³yxu²kxū³na²hē³la². Ā³yxu²kxū³nxa²ha¹te¹ ka³wā³lxa² kăin²jau³xai²li²te²ye²na²hē³la². Ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² u³je³na² a³li³xi²tāu³an¹ko³nāu³xa²ka³lxa¹tū³ka³txa² wxā³ain¹tu¹wa². A²hxi²kan¹te²nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²nxe³sxā³ wxā³ain¹tu¹wa². Nxe² wxā³ai¹nhī¹na¹ ka³wā³lxai²li² te²yain¹na³la². Nxe³ha²kxai³ te²ye²ha³kxai³ hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³lhi³a² wxā³ain¹tu¹wa².

13 Nxe³nūn³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³jah¹lai²na² ka³yxuh³xa²kō³khaix¹jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² kō³nxe³sxā³ ā³ke³tū¹ain¹jah¹lai²na² nxain¹sxā³ a²yo²nāu³a² a²yău³ka³txa²kō³nxe³khaix¹te²nāu³xa² ha¹li¹ ka³na³ki² te²nāu³xa² ha³lau³lhū³te²nāu³xa²yxo²a³li³la³kxain¹na²hē³la².

14 A²nxe³te²na² yxo²a³li³la³kxi²te²a² kō³nxe³ju³ta² nxe³na²hē³la². Nxe³kxan¹ti³ nū³kxūn³txi³ o²la³kxain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ yuh³xan¹txa²hxi²kan¹ta² si³yxau³te²nāu³xa² i³ki³ha¹kxi²te³lhxā³ ā³tī³lxi³yhain¹na²hē³la². i³ki³ha¹kxi²yhain¹kxai²nān²tu³ ā³sa²kxi³nū²kxi²ye²yhain¹si¹jau³sa³. Ye²yhain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹la² nū³kxūn³ju³ta² Si³yxau³ka³jah¹la² ā³nhe¹kxain¹je³na³kxi³nū³su² ha²kxai³i³sa²kxi³nū²kxi²yhain¹tu¹wa².

15 Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A³ka³nxi²sxā³ wxā³na¹tu¹wi¹. A²nū²ai²li² a²yen³kxa²kăi³kxi²te³lhxā³ wxā³jah¹la² wa³su³txi³ wxā³te²ju²hē³li¹. Ye³te³nxa² yxau³sxā³wah³nxe³yah³lxan³kxai²nān²tu³ wxa²wā²la² whăi²na¹ so¹hxa³kxi¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ i³tu¹lxi²yah³lxi¹nhī¹na¹ wā²la²txa²nx2ti³kxe³su²ău²li²nx2ti³ha³ta²wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² yxo²i²sxā³

ā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wxā³na¹hī¹na¹ wah³nxe³sah¹lxan³kxe³tu³ wxā³na¹hī¹na¹ i³āu²lxi²to³nx2ti³ha³ta²wi¹. O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² nxe³na²hē³la².

16 Jā¹nxe³jut3su² yuh³xan¹ko³xa² hxi²kan¹txi³nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³sxā³ ā³sa²kxi³nū²kxain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² a²i³lxa² E³bre²a² wān³txa² i³lxi¹jau³xa² Ar³ma³ke²tō³thīn³su¹ nxe³hxai²na²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² a²ne³ki³san¹jah¹la² a²ka³te³hai²li² tē³nū²la² a²ha²ta²na¹ o³sī³nai²na¹ ā³yxu¹kxā³na²hē³la². Ā³yxu¹kxā³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wxe³ka³lo³nāu³a² wān³txa² e³kxi²te²a² i³kaix1kxain¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Ta³lu²nain¹na³li¹. Nxe³na²hē³la².

18 Nxe³ti³kxai³lu² kāin² i³ha³lai³ni³ha²kxai³ kāin² wa³tu³ka³nxe³ha²kxai³ kxīh³nxa² kāin² i³ka³ta³tan³ta³tū¹ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Ha³lai³xai²li² ju¹ta² yā¹nxe² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²te²sxa³yu²hē³la². A²nū²su² te²a² a²kxā³nxi¹nu¹ta²na² a²nū²a² i³yūt1sīn¹nu¹ta²na² te²yā¹nxe³te²la³ i²ai¹nxa³ha²kxai³ a²ha² kwēn¹ta²na² ha³ta³nxā³nxān²txi³ i²ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Kxīh³nxa² i³ka³ta³tan³tū¹ju³ta² ā²la² kāi²nha²kxai³ ā²la² nū³kxū³nha²kxai³ nxe³na²hē³la².

19 Jā¹nxe³ha²kxai³ sxi²je³na² kāin²khaix1nxe³thī³na² i³ha³la³tāu²li² ha¹li¹ ka³na³ka²txi³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai²na² a²sxi²yhe³nāu³xa² ā³kho³txa³kxain¹nūn³na²hē³la². Nxe³kxa²yu³su² Ba³bi³lo²na²thī³na² kāin²khaix1nxe³thī³na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ain³kxi²xi²nha²sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³an³ta³kxin²txain¹ju³ta² ka³ne²kxē³na² vīn²yau³xa² yā¹nxe² ū³hūn¹tain¹tu¹wa².

20 Jā¹nxe³nū²la² ha³lo²ai²na² ka³wā³lxa² nxū²kwai³ye³la³nāu³ai²na² sxa³ko³xai²na² ā³tī¹i² wā³la³ka³txa² ā³tī¹i² nxe³na²hē³la².

21 Nxe³kxa²yu³su² wā³yxū³la³ka² ki³kāi²lxi³khaix1ki³sa²ki³a² sī³na¹na²hē³la². A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² sa²te¹khai¹nxe³sxā³ 45 ki²lo² nxe³kxi³ti³sa²na²hē³la². A²nū²a² yuh³xan¹tū³ka³txa² sī³na¹hain¹na²hē³la². Kāin²sī³na¹ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xai²na² a²yxowān³txai²li² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la², khāuh³lxa³thi¹txai¹nha²kxai³la².

17

Txu¹ha² ko³nxe³thin¹khaix1ta¹ka³lxu³su¹

1 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² yen³kxa² ko³nxe³te²a² ā³yxu¹kxā³jah¹la²nāu³xa² ka³na³ka³nat3sxā³ tī³sa²sxā³ i³ye³kxi²sa³na²hē³la². i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Ya²ha³wi¹. Yen³kxa² wā²nā³ū¹nxa²ha³la²wi¹. Txu¹ha² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³ta¹ka³lxai²na² ka³wā³lxa² ka³lxa¹tā³wē¹nhāu³a² yxau³ta¹ka³lxa² wā²nā³ū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹ka³lxai²na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hai¹nha²kxai³ khāuh³lxa³tain¹ju³ta³nū³su² wā²nā³ū¹nxa²ha¹tu¹wi¹.

2 Yuh³xan¹tū³ka³txa² hxi²kan¹txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ yuh³xan¹tū³ka³txai²na² yxau²xai³lain¹tū³ka³txa² ta¹ka³lxai²na² vīn²yau³xa² i³wen¹jut3sū³nxe² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³sxā³ o²la³kxin²txi³nyhain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

3 Nxe³nū²nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ān³sa²so¹sxā³ ā³nxai³sa³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² tē³sxā³ hi¹ta¹lha³na²hē³la². Nxe³sa²tāu³a² txu¹ha² i²a¹hē³la². Ka³yxuh³hū³jah¹la² he³hen³te²a² ā³ka³ti³wxe³kxi²sxā³ yau³kxi²na²hē³la². A²nxe³te²a² ka³yxuh³xai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ye²na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³jau³su² a²nū²whāi²na¹ ū³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²nxe³te²na² a²ne³ka² ne³ka³lxa¹txi³ ne³kha¹li¹

ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih²xai³na²hē³la². A²ne³txau³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²ka² hxi³na³sxā³ ne³txau³xi³na²hē³la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ txu¹ha² ka³ti³yau³kxi²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wā²la²ka³lo³a² wi³win³ye²ha²kxai³ he³hen³ye²ha²kxai³ nxe³ye²na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²yen³kxa² kǎi³lxi³te²a²sa¹: ou²ro²ki³a² ũ³kū¹nha²ha²kxai³ txah³lxa³ki³a² a³lxi²khaix¹ki³ai²na² ũ³kū¹nha²ha²kxai³ pe²ro³la³ki³a² ũ³kū¹nha²ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²hxi²ka²nāu³a² a²yen³kxa² hxi²tē³nha²te²a² sa²kxai³lu² ka³ne²kxē³na² ou²ro²tē³na² hxi²tē³nha²na²hē³la². Hxi²tē³nha²tē³na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kǎi³ju³ta² ĩ³ne³kxi¹sxā³ tē³ha²kxai³ kō³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹ju³ta² ĩ³ne³kxi¹sxā³ tē³ha²kxai³ nxe³tēn³su² tē³na²hē³la².

5 A²nxe³ta¹ka³lxai²na² a²ye³ha³na³kxa²nāu³a² sa²kxai³ a²wān³txa² ĩ³lxi²nha²jau³xa² ā³ne³wxe³ki³sxa³jau³xa² ũ³yhe³wha²li¹nha²na²hē³la². Ũ³yhe³wha²li¹nha²te³nah¹li¹:

— Ba³bi³lo²na²thi³na² kǎin²thi³na² a²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kǎi³sxā³ o²la³kxain¹kxa² yā¹nxe³jut³su³ta¹ka³lxai²la¹wi¹. Yuh³xan¹tū³ka³txa² kō³nxe³ti³ kǎi³sxā³ o²la³kxain¹ju³ta² a²si³yau³ta¹ka³lxai²la¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

6 A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² sun²tā¹ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²i²tū³ka³txi³su² te²a² ya³lun¹txi³nē³ta¹hxi²hē¹la². A²nū²ai²li² ũn³jau³xa² kǎin² ĩ³na²kxai²nān²tu³ ĩ³wen¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ ta¹ka³lxa² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ sun²tā¹ha²kxai³ kǎin² ka³lxi³nha²hē³la². Nxe³ta¹ka³lxu³su² na²hē³la². A²nxe³ju³ta¹na² ĩ²a¹ha²kxai³ o²khaix¹sa³hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lon¹txi² ĩ³ye³kxi²sa³na²hē³la². ĩ³ye³kxi²sa³te³nah¹li¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ o²nxa²ji¹wi¹? Nxe³ju³ta¹li² ta¹ka³lxai²na² ka³yuh³xa² ā³ka³ti³yau³kxi²te²na² ain¹sxā³ ā³ne³wxe³ki³sxa³kxe³su² ĩ³yau¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ka³yuh³xa² a²ne³ka² ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih²te²na² a²ne³txau³xa² hxi²ka² hxi³na³sxā³ ne³txau³xi³te²na² nxe³te²ai²na² ĩ³yau¹ū³nxa²ha¹ha²kxai³ ka³yuh³xa² ā³ka³ti³wxe³kxa² a²nū²a² txu¹ha² ā³ka³ti³wxe³kxi²sxā³ yau³kxi²ta¹ka³lxai²na² ĩ³yau¹ū³nxa²ha¹ha²kxai³ nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹.

8 Ka³yuh³xa² ĩ²in¹te²na² a²kxā³nxa² ka³tēn³su² yxau²xai³lha²kxai³ yxān¹ta¹ hī¹na² ka³tēn³su² yxau²xai³lho³li¹. Ye³jen¹na² wā³li²tu¹wi¹. Yuh³xa² kxīh³nxē¹na² u¹tē³na² ĩ³sa²yau³sxā³ a³li³tu¹wi¹. A³li³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ya³lu²sa³ti¹si¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² yuh³xan¹tū³ka³txa² ĩ²ain¹tu¹wi¹. A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² ka³tēn³ti³hi¹tē³txā³nxa² ĩ³yī¹li²hai¹nxa³hē¹li¹. A²kxā³nhxi¹nu¹ta¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ā³si³wxe³hī¹nu¹ta¹na² a²ī³lxa² ũ³wha²li¹ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. A²nxe³tū¹ka³txi³nāu³xai²na² hī¹na² ĩ²ain¹tu¹wi¹. ĩ²ain¹kxai²nān²tu³ ka³yuh³xa² kō³jah¹lai²li² ĩ²ain¹kxai²nān²tu³ o²lain¹tu¹wi¹.

9 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² ĩ³la³kxi²si¹nxa²ha¹jau³nū³su² ĩ³yau¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ka³yuh³xa² kō³nxe³te²a² a²ne³kxa³nāu³a² sa²kxai³lu² ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² nxe³ta³ne³kxai²na² sa²kxai³lu² a²si³yau³tāu³a² wā³la³ka³txai²la¹wi¹. Ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³na³ki² nxe²wā³la³ka³ta³nāu³xai²la¹wi¹. A²nxe³ka³ta³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² ā³wxe³ka³txa³ta¹la¹wi¹.

10 A²nxe³ka³ta³ta¹na² a²nū²a² hxi²kan¹te²su² nūn³na³li¹. In³txa² kǎi²li³tū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² 7 nxe³jut³su² ain¹nūn³na³li¹. A²nxe³tū³ka³txi³nāu³xa² in³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² 5 nxe³sxā³ a²kxā³nxa² ya³lu²ain¹na²hē³li¹. Nxa²ha¹te¹ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ hī¹nai²na² yxau²na³li¹. A²ne³ki³san¹jah¹la² ye³jen¹na² wxā³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² wxā³kxai²nān²tu³

hai³txi³ kxã³su² yxau²xai³lhxã³ hxi²ka¹nxa³lho³li¹. Ye³ha¹la² a³lan²tãu³a² so¹lxi³ yxau³tu¹wi¹.

11 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³xai²li² a²kxã³nxa² yxau²xai³lha²kxai³ yxã¹ta¹ hĩ¹na² yxau²xai³lxa³ha²kxai³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹te²na² a²wẽ³not3jah¹lai²la¹wi¹. 7 nxe³tũ³ka³txi³lxa²na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ã³ta³lo³hẽt1sxã³ hxi²kan¹txi³ ha³lo²a² i³kwa³na³jah¹lo²su² tu¹wi¹.

12 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ a²ne³txau³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²ka² hxi²kan¹txi³na³ũ³xai²la¹wi¹. 10 nxe³te²nãu³xai²na² i²in¹kxin³txi³ a²si³yxau³tãu³ai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³na³ũ³xai²la¹wi¹. Yxã¹ta¹ ha³lo²a² kwa³na³kxain¹ju³ta² ã³si³wxe²nxa³wi¹. Yxã¹ta¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kq³nxe³jah¹la² hi²sen³su² i³hxi²ka¹txain¹tu¹wi¹. Ye³ha¹la² so¹lxi³ i³hxi²ka¹txain¹kxai²nã²tu³ ha³lo²a² i³kwa³na³ya³sain¹tu¹wi¹.

13 A²kxã³nxa² i³hxi²ka¹yhain¹ju³taix3 jãx1ju³ta² so¹lxi³ a²nũ²a²nãu³xa² hxi²kan¹te²nãu³xai³ta³lxi² yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²nũ¹nhain¹na³li¹. A²nũ³kxũ³nain¹ju³ta²na² hxi²ka¹nain¹ju³ta²na² nxe³sxã³ ju¹ta²na² sa²kxai³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kq³jah¹lai²na² ũ³hũ¹xain¹tu¹wi¹.

14 A²nxe³tũ³ka³txai²na² hi²sen³su² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² ã³nhe¹kxain¹tu¹wi¹. Nxain¹kxan²ti³nũ¹ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² hxi²ki³kxai³ ka³yxuh³hũ³sxã³ kq³nxe³tũ³ka³txa² wa³ka³ti³lo³tain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹nũ³kxũ³txa² Si³yxau³ka³jah³lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xai²na² hã¹nxe³ti³xa¹ nũ³kxũ³sxã³ i³hxi²kan¹tot3tain¹tu¹wi¹. A²nũ²a²nãu³xa² ã³si³tẽ³kxi²te²nãu³xa² sa³wi³ha³lxi³lot3si¹jau³su² i³kaix1tain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nai²na² ye³na² i²sxã³ so¹ain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ yxo²i²ain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Nxe³sa³na²hẽ³la².

15 Nxe³sxã³ ãh¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Ka³wã³lxa² yau³ka³lxa¹jau³su² jau³nãu³xa² txu¹ha² ã³wxe³tãu³ai²na² sa²kxai³lu² nxe³te²a² a²si³yxau³tãu³a² a²nũ²a²nãu³xai²la¹wi¹. A²nũ²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹khaix1te²nãu³su² ha²kxai³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² kã²lxi³tũ³ka³txi³nãu³sxu² ha²kxai³ a²nũ²a² wãn³txa² ã³xa² e³tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³tũ³ka³txai²la¹wi¹.

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ne³txau³xa² i²in¹te³ ne³txau³nãu³xin³ti³ an³txi² a²nũ²nãu³a² ka³yxuh³hũ³jah¹la² kq³jah¹la² an³txi² nxe³ka³tu³ txu¹ha³ka³lxa² a²hxi²kan¹ju³ta² sa²so¹kxai¹nha²kxai³ a²nũ²so¹lxi³ ã³ai¹nha²kxai³ a²sĩ³khai³xa² i³so¹i²jã¹kxai¹nha²kxai³ ha³nxe²a²i³tho³xa² wãt1thxa³kxai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹.

17 A²nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² ten³jau³xai²na² tũ¹ka³txai²na² ě¹nãu³a² ũh³wxe³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³yxuh³hũ³jah¹la² kq³jah¹la² i³hxi²ka¹tain¹sxã³ a²nũ²a²nãu³xan¹tũ³ka³txi³nãu³xa² hã¹nxe³ti³xa¹ wa³ka³ti³lo³tain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹ta²na² e³lxah²lxi³ wet1hxa³txa³ta³lxa¹ wa³ka³ti³lo³tain¹tu¹wi¹.

18 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² ta¹ka³lxa² i²in¹ta³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²si³yxau³tãu³a² sxi²je³na² kãin²thĩ³nai²la¹wi¹. A²nũ²a² nũ³ka³txa² yuh³xan¹tũ³ka³txi³nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kan¹txa² si³yxau³ta¹ka³lxu³su² na²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² nxe³sa³na²hẽ³la², oh³xan¹jah¹la²sa³.

18

Ba³bi³lo²na²thĩ³na² ã³nhe¹kxi²sxã³ ã³na¹ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² oh³xan¹jah¹la² ã³xa² i²a¹hẽ³la². Oh³xan¹ko³xa² wxa²ka³nxa² wxã³na²hẽ³la². Hxi²kan¹khaix1jah¹lo²sa²na²hẽ³la². Wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³ha²kxai³ yuh³xan²ko³xai²na² sa²kĩx3tã²hẽ³la².

2 A²nxe³jah¹lo²kxai³lu¹ kăin² ĩ³kaix1tă²hē³la². ĩ³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Ba³bi³lo²na²thi³năn¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khaix1nxe³tũ³ka³txai²na² ģ³nhe¹lxi³sxă³ ģ³ain¹na²hē³le¹. Ā³ain¹na²hē³le¹. Nxe³tũ³ka³txai²na² hī¹nai²na¹ a²nũ²a² yũ³ai¹nxa³we¹. A²ta³a²nău³xa² so¹lxi³ yxau³ain¹na³le¹. Kō³nxe³te² yău³ka³txa² so¹lxi³ he¹lai¹nhxai²na²hē³le¹. Āi³ka² kō³nxe³khai¹nxe³te²a² yxo²kwĩn¹kxi²khai¹nxe³kĩ³ki³a² yxau³ai¹nhxai²na²hē³le¹.

3 Jă¹nxe³jut3su² a²nũ²ai²na² vĩn²yau³xa² ĩ³na²sxă³ we¹nain¹kxai²năn²tu³ kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² kăi³ain¹te²ju²hē³le¹. Nxe³kxa² yă¹nxe³sxă³ Ba³bi³lo²na² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² a²sxe³sxa³te²su² te²a² so¹ka³tu³ kō³nxe³thin¹sxă³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhain¹na²hē³le¹. Yuh³xan¹tũ³ka³txa² hxi²kan¹txi³nău³xa² yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³thin¹sxă³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhain¹to³nha²hē³le¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³te²nău³xai²li² yen³kxi³nha²kxe³su² kăi²non³na²hē³le¹, kō³nxe³thin¹sxă³ o²la³kxi²nyhu¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³na²hē³la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³nău³an¹jau³xa² wăn³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa³nũ³ka³txi³su² te² ĩ³nxa² a³li³sxă³ ģ³waix3kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Tũ¹ka³txai²na² kō³nxe³thin¹ju³ta² o²la³kxi²yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² a³li³sxă³ ģ³waix3kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yăn¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² yă¹nxe² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²năn²tu³ tũ¹ka³txai²na² yă¹nxe² ye³khăuh³lxa³thin¹nxa²lxi³nũ³nha³tai¹.

5 A²nxe³tũ¹ka³txai²na² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² kăi³ain¹nha²kxai³ sa²tot1so¹khaix1nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wă¹sũ³na² ain³kxi¹xi²tu¹wi¹.

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³xan¹te²a² wa³lxĩ³ju³ta² o²la³kxi²te² ĩ³nxa² ai³jah³lxi³hē¹li¹. Tũ¹ka³txai²na² kō³nxe³ti³ kăi³ain¹kxa² yă¹nxe³sxă³ kăi³ũh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yxăn¹ta¹ yu³ka³na³ka³nat3sxă³ kăi³ain¹ju³ta² yu³tha¹li¹ wa³lxĩ³sxă³ ĩ³wa²lũ³xi²sxă³ ũ³hũ¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

7 A²kxă³nxa² tũ¹ka³txai²na² so¹lxi³ kăin¹ yen³kxi³sxă³ yxau³ain¹na²hē³li¹. Yen³kxi³kxa² yă¹nxe³sxă³ ye³khăuh¹lxa³těn³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. ĩ³ăin²ta³kxi²nh²ti³hi¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Tũ¹ka³txai²na² a²kxă³nxăn¹jau³kxai³lu¹: “Txai²na¹xai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹te²la³ nha¹wi¹. Wi¹yxau³nha¹wi¹. Hai³txi³ ĩ³ăin²ta³kxi²sa²ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.” Tũ¹ka³txai²na² nxe² e³lain¹na²hē³li¹.

8 Jă¹nxe³jut3su² ye³jen¹na² khăuh³lxa³thin¹txain¹ju³ta³nũ³a² wxă³tu¹wi¹. Ye³ka³na³ka³nat3sxă³ a³lan²tău³a¹ wxă³tu¹wi¹. Ya³lu²ain¹ju³ta²nu³a² wxă³ha²kxai³ ĩ³ăin²ta³kxi²sxă³ năn³tain¹ju³ta³nũ³a² wxă³ha²kxai³ he³ja²lun¹tain¹ju³ta³nũ³a² wxă³ha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Nxain¹nũ²la² sxi²je³na² whăi²na¹ ĩ³hxan³tu¹wi¹. Txa²wă¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah³la² nũ³kxũn³khaix1nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹ju³ta² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxă³ ĩ³wai¹tain¹tu¹wi¹.

9 Nxa²ha¹te¹ yuh³xan¹ta² hxi²kan¹te²nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³thin¹sxă³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹te²nău³xa² yen³kxi³khai¹nxe³sxă³ yxau²xai³lain¹te²nău³xa² kăin² ĩ³ăin²ta³kxain¹sxă³ nă³nain¹tu¹wi¹. Sxi²je³na² whăi²na¹ ĩ³hxan³kxa² a²wha³lxin¹txa² ĩ²ai¹nha²kxai³ nă³nain¹tu¹wi¹.

10 Nxe³sxă³ khăuh³lxa³tě³nyhain¹kxa³yan³txi³su² yuh³lxain¹jau³su² ul²yxau³ain¹tu¹wi¹. Ul²yxau³sxă³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Khăuh³lxa³thin¹khaix1na³li¹. Ba³bi³lo²na²thi³năn¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² khăuh³lxa³thin¹khai¹xain¹na³li¹. Tũ¹ka³txai²na² nũ³kxũn³khaix1nxe³kxan²ti³ a²hĩ¹na¹ wa³su³txi³ kō³nxe³ti³ kăi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wă¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxă³ ĩ³wai¹tain¹na³li¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

11 Nxa²ha¹te¹ Ba³bi³lo²na²thi³nāu³ai²na² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² i³āin²ta³kxi²sxā³ nā³nain¹nūn³tu¹wi¹. A²yen³kxai²na² so¹kxi²nyhu¹kxa² ā³te³nai¹nxa³ha²kxai³ a²yen³kxa² so¹kxi²jah³la²nū³su² yū²nxa³ha²kxai³ i³āin²ta³kxi²sxā³ nā³nain¹tu¹wi¹.

12 Tah³lxa³kxa² a³lxi²ki³ai²na² ou²ro²ki³su² ta³nxa² pra²ta²ki³su² ta³nxa² txah³lxa³ki³su² a³lxi²ki³su² ta³nxa² pe²ro³la³ki³su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. Wā²la² wi¹ka³lo³a² līn²yo²ka³lo³su² ta³nxa² wi³win³ka³lo³su² ta³nxa² se²ta³ka³lo³su² ta³nxa² he³hen³ka³lo³su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. Hi³sa³ka³txa² wi¹lū³kax³su² ta³nxa² yen³kxai²na² mar³fim¹ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² hi³sa³ka³txa² a³lxi²khai¹nxe³ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² kwa³thi³la² brōn³se²ka³lo³a² we³kxe³su² ta³nxa² kwa³thi³la² fer²ro³ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² tah³lxa³kxa² mar³mo³re²ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹.

13 Wi¹lū³ne³lhi¹nhē³jau³xai²na² si³na³mo²ma²yau³su² ta³nxa² a³mo²ma²yau³su² ta³nxa² wi¹lū³jau³su² ta³nxa² mi²ra³jau³su² ta³nxa² īn³sē²su²yau³su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. Yain³txi³su² te²na² vīn²yo³yau³su² ta³nxa² a³se²te²yau³su² ta³nxa² tri²ka²nū³su² wi¹khai¹xtū³xa² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. Pon¹su² ta³nxa² o³ve²a² ta³nxa² ka²va¹la² ta³nxa² hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ū³si³kūh¹nha²ka³lo³su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. A²nū²a² kwa²wa³ka³li³lo³te²su² ta³nxa² a²nū²a² ka³te³na²hin¹te²su² ta³nxa² ā³ten³te²a² yū²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹yen³kxa² i²li³ju³ta² ā³ten³sain¹te²nāu³xa² yū²nxa³lho³li¹, wa³ka³li³yu³ta² yū²nxa³ha²kxai³lu¹.

14 Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² Ba³bi³lo²na²thi³nān¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² wa³ko³nīn¹kxa²yo³su² tī¹lxi²hxa³n³kxi¹nx2ti³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³kxa² a³lxi²khai¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² i²li³te²la³ hxi²kan¹txi³ a³tin²nxa³lho³li¹, kāin² ā³ten³kan²ti³nu¹.

15 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yen³kxa² a²wa³kxēn³txi³nāu³xa² sa²kxai³lu² Ba³bi³lo²na²thi³na² ā³wih¹sxā³ yxau³sxā³ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ai¹nha²kxai³ a²kxā³nxa² yen³kxi³nha²khai¹xain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² u²lxi³ ā³waix³sxā³ ten³sa²tā³ain¹tu¹wi¹. Khāuh³lxa³thin¹ju³ta² o²lai¹nha²kxai³ i³āin²ta³kxi²nhain¹sxā³ nān³tain¹tu¹wi¹.

16 Nān³tain¹te³ān¹jau³kxai³lu¹: “Khāuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Ba³bi³lo²na²thi³nān¹tū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹xain¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. A²kxā³nhxi¹nai³tā² wā²la² wi¹ka³lo³a² so¹lxi³ līn²yo²ka³lo³su² ta³nxa² wi³win³ka³lo³su² ta³nxa² he³hen³ka³lo³su² ta³nxa² nxe³ka³lo³a² so¹lxi³ ū³whih²kxi²nha²xai³hxai²na²hē³li¹. Txah³lxa³kxa² wi¹ki³a² so¹lxi³ ou²ro²ki³sa² ta³nxa² a³lxi²ki³su² ta³nxa² pe²ro³la³ki³su² ta³nxa² nxe³te²he³la³kai²na² so¹lxi³ wā²la² ū³kū²nha²wxe²xai³hxai²na²hē³li¹.”

17 Yxān¹ta¹ wa³su³txi³ hī¹na¹ yen³kxai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ kho³nhxa³kxi²na³li¹. Jā¹nxe³ju³ta² i³ye³na² hi³ye³ka³lo³a² ai³te²nū³ka³txa² na³vi²o²tē³na² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ki³kxa² yen³kxa² so¹te²na² a²wa³kxēn³te³nāu³sxu² kwa²ā³wih¹sxā³ ai³te³nāu³sxu² a²yxo²ha³kxa¹ tē¹nai²li² i³hau³kot³sxā³ wa³ko³nain¹te²nāu³su² nxe³sxā³ tū¹ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ki³ju³ta² ne³ki³so³nha²kxai³ u²lxi³ ā³waix³sxā³ ten³sa²tā³ain¹na³li¹.

18 Ten³sa²tā³ain¹tāu³a² yen³kxai²na² i³hxa³n³kxa² a²wha³lxi¹ti³su² i²ain¹tu¹wi¹. i²ain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹, i³nān³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Thi¹nai²na² kāin²khai¹nxe³thi³na² yā¹nxe³thi³na² yū²nxa³wi¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

19 Jā¹nxe³sxā³ kxi³h³nū³xa² hxi²tē³nha²sxā³ ā³na¹sxā³ ā³ne³ha³nāu²txi¹nhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ i³āin²ta³kxi²sxā³ nān³tain¹tu¹wi¹. Nān³tain¹te³nah¹lxi¹: “Khāuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Sxi²je³nai²na² kāin²khai¹nxe³thi³nai²nān¹tū³ka³txa²

khãuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Nxe³thĩ³nãn¹tũ³kã³txai²na² na³vi²o²tẽ³na²
yũ³ain¹te²nãu³xa² yen³kxi³si¹hain¹na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ wa³su³txi³ hĩ¹na¹
yen³kxai²na² kho³nhxan³kxain¹na³li¹." Nxe³ain¹tu¹wi¹.

20 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹thĩ³nãn¹tũ³kã³txe² ĩ³nxai²na² thĩ¹nai²li²
kho³nhxan³kxi²ha²kxai³ ĩ³kã³lxi³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²ai²na²
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³kã³lxi³kxi²nha¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² kaix¹so¹tũ³kã³txi³sin¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³kã³lxi³kxi²nha¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi²te²nãu³ ĩ³nxai²na² ĩ³kã³lxi³kxi²nha¹nha²kxai³
nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²nyhain¹na³li¹,
thĩ¹nai²nãn¹tũ³kã³txa²su¹. Nxe³sxã³ ã³wa²su¹kxi¹nx2ti³na³li¹. Oh³xan¹jah¹la²
nxe³na²hẽ³la².

21 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² nũ³kxũn³khaix¹jah¹la² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa²
kãin²ka³txa² wxa²so¹na²hẽ³la². Tri²ka²nũ³xa² ũ³hũ³ki²ti³ hũ³ka³txa²
wxa²so¹na²hẽ³la². Wxa²so¹nũ²la² ĩ³ye³na² wxa²sa²tã³nũ¹na²hẽ³la².
Wxa²sa²tã³nũ¹te³nah¹lxi¹:

— Txah³lxa³kxai²li² ĩ³ye³na² wxa²sa²tã³nũ¹a¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³
Ba³bi³lo²na²thĩ³na² kãin²khai¹nxe³thĩ³na² nxe³kxi³hũ³sxã³ nũ³kxũn³txi³
sa²tã³ain¹tu¹wi¹. Sa²tã³ain¹kxai²nãn²tu³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ a²ha³lo²a² sxã³je³na¹
tĩ¹hxan³tu¹wi¹.

22 Thĩ³nãu³ai²na² a²nũ²a² hai³nain¹ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.
Vi³o³lãu²hũ³tẽ³na² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ wãn³txa² hain³te²su² te²a²
hai³nai¹nxa³ha²kxai³ wãĩ²lhũ³ka³txa² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ trũ³be²ta²ka³txa²
hai³nai¹nxa³ha²kxai³ nxẽ²nxa³lho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² hxi²khe¹txi³
yen³kxa² wxa²no²la³kxi²te²la³ yũ²nxa³lho³li¹. Tri²ka²ki³a² ũh³nxũ³ju³ta²
o²la³kxai¹nxa³lho³li¹.

23 Lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²kxai³lu² hai³txi³ sa²kxĩx3tain¹nxa³lho³li¹.
A²nũ²a² kwẽn¹taĩ²na¹ so¹nyhain¹te²na² sa²kxai³lu² ka³lih³kxi²yhain¹jau³su²
ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. A²kxã³nxa² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ain¹tũ³kã³txa²
thĩ¹nai²na² yxau²xai³lain¹tũ³kã³txa² hxi²kan¹khai¹nxe³tũ³kã³txi³su²
na²hẽ³li¹. Thĩ¹nai²na² a²wã³nxĩn¹ju³ta² tih³nxa³la² ã³nan³khai¹xain¹na³hẽ³li¹.
Nxai¹nha²kxai³ yuh³xan¹tũ³kã³txi³nau³xa² ĩ³ki³ha¹kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹.

24 Nxe³kxa³yu³su² thĩ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txi³te²nãu³xa² ĩ³ya²lu¹kxain¹te²na² ĩ³ha¹txi²ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²i²tũ³kã³txe²nãu³xa² ĩ³ya²lu¹kxain¹te²na² ĩ³ha¹txi²ha²kxai³ a²nũ²a²
ĩ²li³te²na² ĩ³ya²lu¹kxain¹te²na² ĩ³ha¹txi²ha²kxai³ sxi²jen³nãu³a² nxe³na²hẽ³li¹.
Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hẽ³la².

19

1 Nxa²ha¹te¹ hain³txa² yau³ã³xa² hain³jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³la².
Oh³xan¹thĩ³na² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ĩ³hai³nain¹jau³hũ³nxe² ain³kxi²na¹hẽ³la².
Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² kãin²khaix¹nx2na³li¹. Txa²wã¹kō³nxe³ti³
kãĩ³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³jah¹lai²la¹wi¹. Wxi²kin³ti³ton³khaix¹jah¹lai²la¹wi¹.
Nũ³kxũn³ju³ta² Si³yxau³ka³jah¹lai²la¹wi¹. Ju¹ta² kãĩ³ju³taĩ²na²
a²ya³la³lha²ti³hi¹ki³kxai²nãn²tu³ wain³na³li¹. Nxe³ha²kxai³
sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹.

2 A²nũ²a² kãĩ³ain¹ju³ta² ĩ²ain¹ka³tu³ wi¹lhin¹tũ³kã³txi³su² ta³nxa²
kō³nxe³thin¹tũ³kã³txi³su² ta³nxa² ĩ³yĩ¹li²hain¹ju³ta² wain³na³li¹.
Ba³bi³lo²na²thĩ³nãn¹tũ³kã³txai²na² kō³nxe³thin¹khai¹nxe³tũ³kã³txai²na²
yuh³xan¹tũ³kã³txi³nãu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³thin¹sxã³
o²la³kxi²si¹yhain¹ta¹ka³lxa² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²na²hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na²

sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ta²nxū¹kā³txai²na² hxi²ka² sun²tā¹kxain¹na²hē³li¹.
 Nxe³kxain¹kxa² yo³ha² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²sxā³ i³wai¹txi²na²hē³li¹.
 Nxe³ain¹na²hē³la².

³Nxa²ha¹te¹te²yā¹nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na²sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Thī¹nai²na²Ba³bi³lo²na²thī³nai²na²
 wān³txa²hxa³nyain¹nīn²tai¹. Hai³txi³ āh¹lxi³sxā³ āh¹we²txai¹nxa³lho³li¹.
 Nxe³na²hē³la².

⁴Nxe³nūn³nxa²ha¹te¹a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² 24 nxe³tū³kā³txi³nāu³xa²
 ka³yuh³hū³jah¹la² wi¹lhin¹te²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³te²nāu³xai²na²
 nxain¹sxā³ ā³ka³ti³wxe³ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³sxā³ yxau³ain¹jah¹la² sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².
 Sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³sīn¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹.
 Nxe³ain¹na²hē³la².

O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² txu¹ha² so¹nyhu¹ya³jau³su²

⁵Nxe³nxa²ha¹te¹wān³txa²Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³nāu³ai²nān¹jau³xa²
 ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na²wān³txa²sa²yxo²we¹jah³lxin¹te²i³nxai²na²nxe³jah³lxi³sa²lxi¹.
 Txa²wā¹sū³na²sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Kāi²nxa³te²i³nxai²na²kāi²lxi³te²
 i³nxai²na²a²yxo²ha³kxa¹sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³na²hē³la².

⁶Nxe³nū³nxa²ha¹te¹wān³txa²yau³xā³xa²ain³kxi²na¹hē³la². A²nū²a²
 ka³lxa¹te²a²e³lxi²jau³hū³na²hē³la². Ka³wā³lxa²en³txi³jut3sū³na²hē³la². Kāin²
 i³wa³tu³ka³nxe³jut3sū³nxe²e³jau³su²na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na²sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³ka³jah¹lai²na²nū³kxūn³ju³ta²Si³yxau³ka³jah¹lai²na²a²hxi²kan¹ta²
 si³yxau³tāu³lot3ju³ta²hī¹na²yū³tu¹wi¹.

⁷i³ka³lxi³ya³sah¹lxi³wxi¹. Sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. O³ve²a²Wēn³sū³jah¹la²
 Je³su²jah³la²ā³si³tē³sxā³yxo²i²tū³kā³txai²na²a²sxe³xa²so¹ju³ta²yā¹nx2na³li¹.
 Txu¹ha²so¹kxai²nān²tu³a²in³txa²ā³si³tē³sxā³yxau²xai³ya³te²ju²hē³li¹.
 Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³Je³su²jah¹la²ā³si³tē³sxā³yxo²i²tū³kā³txai²na²
 Je³su²jah³lan¹ta²a²yen³nāu³a¹yxau²xai³lha²tē³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na²hī¹na²
 yū³tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

⁸Nxe³ka³tu³wā²la²wi¹ka³lo³a²līn²yo²ka³lo³a², hān³ka³lo³a²
 ū³hū¹ain¹na²hē³la². A²nxe³ka³lo³a²wā²la²līn²yo²ka³lo³a²wi¹ka³lo³ai²na²
 sa²kxai³lu²a²nū²a²wi¹lhin¹te²na²Je³su²jah³lai²na²wān³txa²yxo²i²te²na²
 wain³txi³kāi³ju³ta²yā¹nxe²a²si³yxau³tāu³la²na³la².

⁹Nxe³nxa²ha¹te¹oh³xan¹jah¹la²e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na²ū³wha²li¹txa²hē³li¹. O³ve²a²Wēn³sū³jah¹lai²na²
 yain³txa²yain³kxi²nyhain¹ju³ta²nū³a²yau³son³na³li¹. Nxe³ha²kxai³
 ā³yān³sa²ki³nū²kxain¹tū³kā³txa²yain³txa²yxain³kxi²nyhain¹te²nāu³nū³a²
 a²kxā³nxa²i³hen³txi³yhain¹na²hē³li¹. Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu²tū¹kā³txain²txi³
 wi¹lhau³ko³tū¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la². Nxe³nū²la²āh¹
 i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na²Txa²wā¹sū³na²ya²la³tu³jau³xai²la¹wi¹. Nxe³sa³na²hē³la².

¹⁰Nxe³sa³nxa²ha¹te¹ā³ka³ti³wxe³sxā³sa²nēn¹kxi²na¹tū¹xā¹. Na¹ta¹
 i³ye³kxi²sa²te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³txa³hē¹li¹. Sa²nēn¹kxi²sa²txa³hē¹li¹. Wxāi²yā¹nxū³na¹wi¹.
 Je³su²jah³lai²na²wān³txa²sa²yxo²we¹jah¹lxin¹kxa²yā¹nxū³na¹wi¹.
 Nxe³kxi³sa²kxai³Txa²wā¹sū³na²so¹lxi³sa²nēn¹kxi¹sē¹li¹. A²nxēn¹jau³xai²li²
 Je³su²jah³lai²na²wān³txain²txi³a²hāix¹jau³xain²txi³Sū³na²wān³txa²

ĩ³hen³txain¹tũ³kā³txai²na² wān³txain²txi³ a²hāix1jau³xain²txi²na³li¹.
Nxe³sa³na²hē³la².

Ka²va¹la² hān³te²a²ka³ti³yau³kxi²jah¹la²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ oh³sĩ³na² sa²yxo²hai¹kxi²na²hē³la². A²nxe³tāu³a² ka²va¹la² hān³te²a² ĩ²a¹hē³la². In³txa² ka³ti³yau³kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²ĩ³lxa²sa¹, yxo²ĩ²nyhain¹jah¹lo²su¹ nxe³ha²kxai³ Ya²la³tũ³jah¹lo²su¹ nxe³ha²kxai³ a²nxe³jau³su² ĩ³lxi¹nha²na²hē³la². Nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kãi³te²nũ³kā³txa² wain³kxa²ti³sxā³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxā³ ā³nhai¹nha²kxi²jah¹lai²la¹wa².

12 A²ye³ki³ki³a² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² ĩ³kxa²yā¹nx2na³la². A²ne³kai²na² sa²kxai³lu² ne³hē¹nha²kā³lo³a² sa²kxai³lu² ka³lo³kā³lxa¹txi³ ũ³nhe³hē¹nha²na²hē³la². A²ĩ³lxa² sa²kxai³lu² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²nxe³te²a² a²ĩ³lxa² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ ĩ³yĩ¹lin²nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ jah¹la² so¹lxi³ a²ĩ³lxa² ĩ³yĩ¹li²nũ¹sa³na²hē³la².

13 Wā²la² wi²kxi²nha²kā³lo³ai²na² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ũ³hũ¹kxa²sa²sai¹xi²kā³lo³ai²la¹wa². A²ĩ³lxi³khai³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³su¹. Nxe³na²hē³la².

14 Nxe³nũ²la² oh³xan¹tũ³kā³txa² nũ³kxũn³tũ³kā³txa² ā³si³tē³kxain¹na²hē³la². Nxe³tũ³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ wā²la² hān³kā³lo³a² wi¹khai¹nxe³kā³lo³a² lĩn²yo²kā³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²xain³tain¹na²hē³la². A²nxe³tũ³kā³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ka²va¹la² hān³te²a² ā³kā³ti³yau³kxa²xain³tain¹na²hē³la².

15 A²nxe³jah¹lai²na² a²yxo²a² yu³la² txo¹txa³wxi²a² ĩ³yxo²sai¹nha²na²hē³la². A²nxe³ta³wxi²a² tē³sxā³ ko³nxe³ti³ kãi³tũ³kā³txi³nāu³xa² ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Kwa³thi³la³kā³txa² hxi²tē³nha²kĩ³kxai²nān²tu³ nũ³kxũn³txi³ wa³kā³ti³lo³te²la³ hĩ³kĩ³tā³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³kxe³hũ³nxe² jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³thin¹tũ³kā³txai²li² nũ³kxũn³txi³ ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³kā³jah¹lai²na² nũ³kxũn³ju³ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ĩ³an³ta³kxain¹ju³tan¹te²kā³yā³lhu² ko³nxe³ti³ kãi³tũ³kā³txa² nũ³kxũn³txi³ ĩ³wai¹tain¹na²hē³la².

16 A²nxe³jah¹lai²na² a²ĩ³lxa² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²wā²lai²na² ũ³wha²li¹la³kxi²nha²ha²kxai³ a²nxe³kxai²na² nxe³wha²li¹la³kxi²nha²ha²kxai³ nxe³nha²na²hē³la². Ũ³wha²li¹la³kxi²nha²jau³xa²sa¹: A²nũ²a² nũ³kā³txa² ĩ³kwa³na³tũ³kā³txai²na² a²hxi²kan¹khai³1te² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Hxi²kan¹te²nāu³xai²na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³xa² ĩ²a¹hē³la². U³je³na³ka² ka³la³sxā³ ne³kā³la³kxa² yxau³kxi²na²hē³la². Nxe³sxā³ ĩ³kaix1sxā³ ĩ³ye³te³nah¹lxi¹, ai³kā³nāu³xa² oh³sĩ³na² ā³ni³nain¹te²nāu³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxā³sxā³ ā³yā³sa²kxi³nũ²kxi¹jxah³lxi³hē¹le¹. Txa²wā¹sũ³na² ũh³yait1txa²lxi³ju³ta² yũ³tu¹we¹.

18 Yuh³xan¹tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxin¹tu¹we¹. A²nũ²a² ĩ³kwa³na³kxi²nyhain¹tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ nũ³kxũn³tũ³kā³txi³nāu³xa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ³kxũn³tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ ka²va¹la² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ ka²va¹la² ka³ti³yau³kxi²tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² ā³wa²sut1sxā³ yxau³tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ kwa²wa³kā³li³lo³tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² kãin²tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² kãi²nxa³tũ³kā³txi³nāu³xa² ĩ³so¹jĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³ain¹yah³lxin¹tu¹we¹. Nxēn³tain¹na²hē³la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³khai³1jah¹la² ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la² ĩ²a¹hē³la². A²nxe³jah¹lai²kxai³ yuh³xan¹ta²nũ³kā³txa² ĩ³kwa³na³kxain¹te²nāu³xa²

ã³nũ²kxi²ha²kxai³ a²nũ³kxũn³nain¹tũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².
Nxe³nũ²la² in³txa² ka²va¹la² hãn³te²a² ka³ti³yau³kxi²jah¹lai²na²
a²nũ³kxũn³tũ³kã³txai²na² nxe³sxã³ ã³nhe¹lxin³tain¹na²hẽ³la².

20 ã³nhe¹lxin³tain¹te³na¹ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³khaix¹jah¹la²
ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la² so¹ain¹na²hẽ³la². Jah¹lai²na² so¹ai¹nha²kxai³
ka³yxuh³hũ³jah¹la² ã³jah¹la² kō³nxe³sxã³ ã³ke³tũ¹ain¹jah¹lai¹ta³lxi³
wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²yain¹to³jah¹lai¹txa³lxi³ a²ye³ha³na³kxa² ũ³ta³ka²
sai¹sxã³ ũ³yhe³wha²li¹la³kxain¹sxã³ ĩ³ki³ha¹kxain¹jah¹lai¹txa³lxi³
ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³khaix¹jah¹lai²na² yãu³ka³txa² kwa³thi³la² we¹tain¹te²a²
sa²nẽn¹kxi²si¹hain¹jah¹lai¹ta³lxi³ so¹ha²kxai³ nxe³sxã³ ka³yxuh³xa²
ha¹lon³txi³te²na² ka³tẽn³ti³ so¹ain¹ka³tũ³ ĩ³ye³nai²na² ha³nxe²a²
ĩ³je³nai²na² ã³na¹sxã³ ã³nũ¹lain¹na²hẽ³la². A²nxe³je³na² ě³syō²fre²je³na²
ĩ³hxa³nxa³je³nai²la¹wa².

21 Nxe³nũ³nũ²la² ka³yxu³hũ³jah¹la² kō³khaix¹te²na² sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
ka²va¹la² ka³ti³yau³kxi²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² yu³lxa² ĩ³yo²sai¹nha²jah¹lai¹ta³lxi³
yu³lxi¹ta³lxi³ tẽ³sxã³ ĩ³sun²tã²ya²lut¹ta³lxi³yhain¹na²hẽ³la². A²nxe³te²su²
ai³kxa²nãu³xai²li² so¹jĩ²ai¹nha²kxai³ wxi²sũ¹nain¹na²hẽ³la².

20

Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³khaix¹te²a² sa²tai³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² wxa²ka³nxa² wxã³na²hẽ³la². Yuh³xa² kxĩh³nxẽ¹na²
u¹tẽ³na² ũh³yo²than²kxi²ki³ka³txa² so¹sxã³ hxi²tẽ³nha²sxã³ wxã³ha²kxai³
kwa³thi³lĩh³na² so¹sxã³ hxi²tẽ³nha²sxã³ wxã³ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

2 Nxe³nũ²la² ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³jah¹la² nũ³kxũn³txi³
tai³kxi²so¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txih³hũ³sxã³
kō³jah¹lai¹ta³lxi²na³la². Ti³a²bo³jah¹lo²su² ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lo²su² ha²kxai³
nxe³jah¹lai¹ta³lxi²na³la². Ā¹jah¹la² nũ³kxũn³txi³ so¹nũ²la² kwa³thi³lĩh³na²
tẽ³sxã³ sa²tai³kxi²na²hẽ³la². Kwẽ³kxa² kō³ka³lxa¹txi³ 1.000 nxe² kwẽ³kon³sxã³
tai³kxi²wxe²xai³lain¹na²hẽ³la².

3 Ain¹nũ²la² yuh³xa² kxĩh³nxẽ¹na² u¹tẽ¹na² so¹sxã³ ã³na¹sxã³
ã³wi¹hain¹na²hẽ³la². So¹sxã³ ã³na¹sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² sa²ne³tĩ¹kxain¹nũ²la²
ũh³yo²wĩ¹kxain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yuh³xan¹tũ³kã³txa²
ĩ³ki³ha¹kxain¹ju³ta² yũ²nxa³wa², kwẽ³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũ³tĩ¹kxa²
wxe²xai³lai¹nha²kxai³la². Yxãn¹ta¹ye³ha¹la² so¹lxi³ sa²ta²la³kxi²sã³ain¹sãn²tu¹wa².

4 Nxa²ha¹te¹ yu³tã³xa² ĩ²a¹hẽ³la². ĩ²a¹ju³ta²sa¹. Ā³wxe³ka³lo³a²
hxi²kan¹khaix¹te²na² ã³wxe³ka³lo³a² ka³lo³ka³lxa¹txi³ ĩ²a¹hẽ³la². Nxe³ka³lo³ai²li²
a²nũ²a² ã³wxe²xai³lain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³kã³txai²na² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ĩ³hxi²kat¹ti³hi¹tẽn³tain¹na²hẽ³la². Kō³nxe³ti³ kãĩ³te²nãu³xa²
kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxã³ ĩ³wai¹tain¹ju³ta² ĩ³hxi²kat¹ti³hi¹tẽn³tain¹na²hẽ³la².
Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² ĩ²lxin³tai¹na¹hẽ³la².
A²nxe³tũ³kã³txai²na² a²kxã³nxa¹ kō³nxe³thin¹tũ³kã³txa² hi²sen³su²
sun²tã¹ain¹na²hẽ³la². ũ³nhe³yon³tã¹lain¹sxã³ sun²tã¹ain¹na²hẽ³la².
Nxe³sxã³ ũ³nhe³yon³tã¹lain¹tũ³kã³txain²txi³ a²kxã³nhxĩ¹na² wi¹lhin¹sxã³
yxau²hoh³lxin³tain¹na²hẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³hen³txai¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹tẽn³tai¹nha²kxai³ nxẽn³tain¹na²hẽ³la².
Hai³txi³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³jah¹la² ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la²
sa²nẽn¹kxai¹nxa³ha²kxai³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³jah¹la² a²yãu³ka³txa²
kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹la² sa²nẽn¹kxai¹nxa³ha²kxai³ nxẽn³tain¹na²hẽ³la².
Ka³yxuh³hũ³jah¹la² kō³nxe³jah¹la² ĩ³ye³na² wxa²li³jah¹la² a²ĩ³lxa²
ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³hxi²wha²li¹nhai¹nxa³ha³kxai³ a²ye³ha³na³kxa²

ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³ye³wha²li¹nhai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹na²hẽ³la².
 Nxe³ain¹tũ³ka³txi³sa²ha²kxai³ kxã¹su² sun²tã¹yhain¹kxan²ti³nũ¹ ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xi²ti³hi¹nyhain¹to³nha²na²hẽ³la². Nxẽn³tain¹ka³tũ³ Kris2tu³jah¹la²
 ă³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ ha³lo²an¹tũ³ka³txai²na² whã²na¹
 i³hxi²kan¹txi³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹na²hẽ³la². Kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³
 1.000 nxe² kwẽ³ko³nxe² i³hxi²kan¹txi³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹na²hẽ³la².
 Nxe³tũ³ka³txai²na² txã² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tũ³ka³txi³sain¹na²hẽ³la².
 Nxe³nxa²ha¹te¹ ă³ta³lo³hẽ¹tũ³sxã³ nũ³ka³txi³ ă³xa² ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xin²tain¹nũ³tu¹wa².

5 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ya³lu²nũ³tũ³ka³txa² ăh¹ wã³kon³tũ³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu²kwẽ³kxa² 1.000 nxe² kwẽ³kon³kxan²ti³nũ¹ ăh¹ya³lu²sxa²xain³tain¹na²hẽ³la².

6 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhĩ¹na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tũ³ka³txa²
 wi¹lxon³kxi²ti³hi¹tai¹nha²kxai³ wi¹lhin¹ti³hi¹tai¹nha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³la².
 Hai³txi³ ya²lu¹ju³ta³nũ³su² yũ³ai¹nxa³lho³la². Hã¹nxe³sxã³
 Txa²wã¹sũ³nai²na² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Je³su²
 Kris2tu³jah¹lai²na² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³ti³hi¹tẽn³tain¹tu¹wa².
 Nxe³sxã³ ha³lo²an¹tũ³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ i³hxi²ka¹ti³lot3sxã³
 yxau²xai³lin³tain¹tu¹wa². 1.000 nxe² kwẽ³kon³kxa²ha³tã³nxã²txi³nũ¹
 i³hxi²ka¹ti³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹tu¹wa².

Sa³ta³na²jah¹la² ă³na¹ain¹jau³su²

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ 1.000 nxe² kwẽ³kxa² hxa³nũ²la² Sa³ta³na²jah¹la²
 sa²ta²la³kxi²sxã³ ă³na¹ain¹tu¹wa².

8 Ai¹nha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² yuh³xan¹ko³xai²nã¹tũ³ka³txai²na²
 whã²na¹ ăh¹ i³ki³ha¹kxa²ain¹to³tu¹wa². U³je³na² kan³ko³nã³a²
 i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ u³je³na² a³li³xi²ko³nã³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³
 a²wi¹nẽ³tãu³an¹ko³nã³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ a²wã³tan¹ko³nã³a²
 i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ nxẽn³tain¹tu¹wa². Ko²ke³ nũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³
 Ma³ko²ke² nũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ nxẽn³tain¹tu¹wa². Nxẽn³txain¹nũ²la²
 ă³nhe¹lxi³yain¹si¹jau³su² i³sa²kxi³nũ²kxain¹tu¹wa². A²nxe³tũ³ka³txa²
 ka³lxa¹khai¹nxẽn³tain¹tu¹wa². Ka³yã³la³nũ³a² ki³ka³lxa¹khaix1te²jai¹ti²tu³wa².
 Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxẽn³tain¹tu¹wa².

9 Nxain¹nũ²la² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xa² a²yã³sa²kxi³nũ²kxain¹nũ²la²
 Je³su²jah³lai²na² wã³txa² yxo²i²te²nã³xa² ă³sa²ki³hain³kxi² a²sxi²je³na²
 ă³sa²ki³hain³kxi² nxain¹tu¹wa². Nxain¹sxã³:

— Sun²tã¹hxa³tain¹ki³tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² nxain¹ta¹ oh³xan¹ta² ha³nxe²a²
 a³ka³nxi²xi²sxã³ i³hxa³tain¹tu¹wa².

10 I³hxa³txain¹ka³tũ³ A²ta³jah¹la² Ti³a²bo³jah¹la² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ă³ke³tũ¹ain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² so¹nũ²la² i³ye³na² ha³nxe²a² i³je³na²
 ẽ³syo²fre²nũ³nxa² i³je³na² ă³nũ¹hain¹tu¹wa². A²nxe³je³nai²na² sa²kxai³lu²
 ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² ka³yxuh³hũ³jah¹la²
 ko³nxe³sxã³ ă³ke³tũ¹hain¹jah¹lai²na² nxe³sxã³ a²kxã³nxa¹ ă³nũ¹ain¹na²hẽ³la².
 A²nxe³je³na¹ a²ta³jah¹lai²li² so¹sxã³ ă³nũ¹ain¹nũ³tu¹wa². Nxain¹ka³tũ³
 khãuh³lxa³txain¹ju³ta² so¹lxi³ yũ³ain¹tu¹wa². Khãuh³lxa³txain¹ju³ta²
 ne³ki³so¹nxa³lho³la².

A²nũ²a² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹sxã³ i³wai¹tẽn³tain¹jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ ă³wxe³ka³lo³a² hxi²kan¹ta²si³yxau³ka³jah¹la² ă³wxe³ka³lo³a²
 hã³ka³lo³a² o²khaix1nẽ³ka³lo³a² i²a¹hẽ³la². A²nxe³ka³lo¹a² yxau³jah¹la²
 i²a¹hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² o²lha²ti³ye²ha²kxai³ oh³xan¹ko³xa²
 whã²na¹ yuh³xan¹ko³xa² whã²na¹ tĩ¹hxa³na²hẽ³la². A²nũ²a²

yuh³lxain¹kxai²nān²tu³ ā³nih³sa³tī¹ain¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²ko¹xai²li² whāi²na¹ tī¹hxa³na²hē³la².

¹² Nxe³nūn³nū²la², a²nū²a²nāu³xa² ya³lu²te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ka³tu³ wxā³si¹hain¹na²hē³la². Kāin²te²su² ta³nxa² kāi²nxa³te²su² ta³nxa² nxe³tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wxā³si¹hain¹na²hē³la². A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ā³tī³ain¹na²hē³la². Ā³tī³ain¹nū²la² ha³teh³nxā³nxāu³xa² nxā³ka³lxa¹txi³ li²vro³txā³nxa² sa²yxo²hai¹lain¹na²hē³la². Sa²yxo²hai¹lain¹ka³tu³ tū¹ka³txai²na² whāi²na¹ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ka² yā¹nxe³sxā³ko³nxe³ti³ ī³yī¹lin³tain¹na²hē³la². Nxēn³tain¹nū²la² ha³teh³nxā³nxa² nxā³nxā³xa² ka³ten³su² ti³hi¹tē³txā³nxa² sa²hai¹lain¹na²hē³la². Kxā³nxu¹tai²na² a²nū²a² a²ī³lxa² ū³wha²li¹lye²nxa³kxe³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ko³nxe³ti³ ī³yī¹lin³tain¹na²hē³la².

¹³ Nxe³te³na¹ ī³ye³nai²li² a²nū²a² ī³lo³nxi² ya³lun¹ta² hāu¹te²na² wxā³ha²kxai³ya³lun¹ta² hāi¹kxi²te²na² wxā³ha²kxai³ nxe³ain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹la² ko³nxe³ti³ ī³yī¹lin³tain¹na²hē³la². A²kxā³nxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ka² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹lin³tain¹na²hē³la².

¹⁴ Nxe² ī³yī¹lih²ta³lu²nain¹nū²la² ya³lu²nē³ju³ta² sa²so¹sxā³ ī³ye³na² ha³nxe²a² ī³je³nai²na² ā³na¹sxā³ ā³nū¹ain¹na²hē³la². Ā³na¹sxā³ ā³nū¹ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hai³txi³ ka³ten³su² we²nxi²nxa³lho³la². Hāi¹nxe²ya³lu²sa³tī¹tu¹wa².

¹⁵ Jā¹nxe³nūn³sxā³ ha³teh³nxā³nxa² ka³ten³su² ti³hi¹tē³txā³nxai²na² sa²hai¹ka³tu³ a²nū²a² ī²li³te²a² Txa²wā¹sū³na² ā³si³tē³kxi²nxa³te²su² te²a² a²ī³lxa² yū³ye²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nxe³te²su² te²na² sa²so¹sxā³ ī³ye³na² ha³nxe²a² ī³je³na² ā³na¹sxā³ ā³nū¹lain¹nūn³tu¹wa².

21

Txa²wā¹ha³lo²a² txa²wā¹oh³sī³na² tah²lxī³ī³yūt¹jau³su²

¹ Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā¹ha³lo²ai²na² txa²wā¹oh³sī³nai²na² txa²wā¹ī³ye³nai²na² yxo²ha³kxa¹ hxa³na²hē³la². Nxe³nū²la² oh³sī³na² tah²sī³na² ī³yūt¹sa²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² tah²ko³xa² ī³yūt¹sa²kxai³ nxe³na²hē³la². Yxān¹ta¹ ī³ye³na² kāin²je³na² ī³yū¹txa³hē³la².

² Nxe³ka³tu³ sxi²je³na² Je³ru³sa³lē²thi³na² tah²hi³na² a³ka³nxa² wxā³na²hē³la². Oh³xan¹ko³xa² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wxa²li³sxā³ a³ka³nxa² wxā³na²hē³la². A²nxe³thi³na² sa²kxai³lu² wi¹lhau³kot3si¹hain¹na²hē³la². Txu¹ha² in³txi³te³lhxā³ nxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nān²tu³ wi¹lhau³ko³nha²te²ju²hē³la².

— Txa²in³txa² ka²li¹txi³na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² te²ju²hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²oh³xan¹thi³nāu³a¹ a²ta²hīn³nū³su² wi¹lhau³kot3si¹hain¹na²hē³la².

³ Nxe³ka³tu³ wān³txa² oh³xan¹jau³xa² ī³kaix¹jah¹lai²na² e³jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxī³sa²lxē¹. Hī¹nai²na² Sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² yxau³thi³nū³a² a²nū²a² nxū²kwai³ye³la³nāu³a² sxa³tu¹we¹. A²nū²a² nū³ka³txa² yxau³ya³nyhain¹tu¹we¹. Ya³nyhai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxī³sain¹tu¹we¹. A²nxū²kwai³ye³la³nāu³a² yxau³ya³nyhain¹tu¹we¹.

⁴ Nxe³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ha²ya³kxa² ī³nān³si¹hain¹tu¹we¹. Ya³lu²ain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ āin²tain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ nā³nain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ khāuh³lxa³txi³nain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ nxain¹tu¹we¹. Ha³lo²a² kxā³nxān¹ju³tai³tā² ne³ki³son³sxā³ wa³to³hi²na³le¹. Nxe³na²hē³la².

⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³nāu³a² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ā³wxe³ka³lo³a² yxaut3jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹, ī³ye³te³nah¹lxī¹:

12 A²nxe³thĩ³nai²na² sa²kxai³lu² sxi²jen³nai²na² ki³tã¹kxi²wa³tĩ³kxi²nha²ka³txa²
kĩ³khai¹nxe³ha²kxai³ au³khai¹nxe³ha²kxai³ nxe³kat3su² na²hẽ³la².
A²nxe³kxa³txai²li² a²sxi²h²yo²a² yxo²ka³lxa¹na²hẽ³la². Hxi²ka² hxa³sxã³
ha¹li¹ wxa²hait1so¹xi²sxã³ a²sxi²h²yo²a² sxih²yo²xih²xai³na²hẽ³la².
A²nxe³ta³yo²a² sa²kxai³lu² in³txa² oh³xan¹tũ³ka³txa² sxih²yo²a²
yxau²xai³yah³lxi³na²hẽ³la². A²nxe³ta³yo²a² sa²kxai³lu² a²i³lxa² yũ²xai³na²hẽ³la².
I³sa³e²ah³lo²nu¹tai²na² nũ³ka³txi³nũ³xu¹tai²na² a²ki³lha³lxa²nũ³xa² hxi²ka²

hxa³sa³ h¹li¹ wxa²hait1so¹xi²nũ³su² nxe³tũ³ka³txi³nãu³xu¹ta²na² a²i³lxa²ũh³yo²hẽ²ta²xai³yah³lxi³na²hẽ³la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ u³je³na³ka² a³li³xi²tãu³ai²na² sa²kxai³lu² sxi²hai²na² a²yo²a²yo²ha¹li¹ ka³na³ki² yũ³ha²kxai³ a²wi¹nẽ³tãu³a² a²sxi²yo²ai²na² sa²kxai³lu²yo²ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³ha²kxai³ a²wã³tãu³ai²na² a²sxi²yo²ai²na² sa²kxai³lu²yo²ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³ha²kxai³ u³je³na² kan³tãu³a² a²sxi²yo²ai²na² sa²kxai³lu²yo²ha¹li¹ ka³na³ki¹ yũ³ha²kxai³ nxe²xai³yah³lxi³na²hẽ³la².

14 A²nxe³thĩ³nai²na² ki³tã¹kxi²wa³tĩ³kxi²nha²ka³txai²na² a²si³ka³lah³nãu³a²tah³lxa³ka³txa² a³lxi²khai¹nxe² wi¹khai¹nxe² nxe³ka³txai²na²hxi²ka² hxa³sa³ h¹li¹ wxa²hait1so¹xi²sa³ tah³lxa³ka³txai²li²ũ³si³a³kxain¹nũ²hẽ³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na²ĩ³kaix1so¹tũ³ka³txu¹ta²na² a²i³lxa² i³lxi¹nha²xai³na²hẽ³la², tah³lxa³ka³txai²na²sa³.

15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² i³ye³kxi²sa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu²yen³kxa² a²lu²ju³ta² u³hau³ko³ta³ka³txa² ou²ro²ki³a² we¹ka³txa²hxi²tẽ³nha²na²hẽ³la². Sxi²je³na² u³hau³ko³txi² sxi²yo²a² u³hau³ko³txi² je¹na²ki³tã¹kxi²wa³tĩ³kxi²nha²ka³txa² u³hau³ko³txi³ nxe³te³lhxã³ nxe³na²hẽ³la².

16 A²nxe³ju³ta² sxi²je³nai²na² a²lu²ju³tain²txi² au³ju³tain²txi²ã³nha³ko³je²na²hẽ³la². U³hau³kot3te³nah¹lxi¹, 2.200 ki³lo²me³tro³ nxe²a³lu²khaix1ye²na²hẽ³la². Nxe³sa³ a³lu²ju³tain²txi³ au³ju³tain²txi³ ki³ju³tain²txi³nxe³ju³tai²na² yo²ha³kxa¹ ã³nha³kot3je²na²hẽ³la².

17 Nxe³ka³tu³ sxi²je³na² ki³tã¹kxi²wa³tĩ³kxi²nha²ka³txa² u³hau³ko³tã²hẽ³la². A²nũ²a² u³hau³ko³nha²ju³ta² 64 me²tros2 nxe³na²hẽ³la². Oh³xan¹jah¹la² u³hau³ko³nha²kxa² yã¹nxe²na³la².

18 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ ki³tã¹kxi²wa³tĩ³kxi²nha²ka³txai²na² sa²kxai³lu²jas2pe³ka³txa² a³lxi²khaix1ka³txa² so¹lxi³ we¹ta¹nĩ²ta²wa². A²sxi²ta²na²sa²kxai³lu² ou²ro²ki³a² so¹lxi³ we¹ta¹nĩ²ta²wa². Ni²kẽ¹na² ha²lu¹lun¹ka²yã¹nxe³yai¹nĩ²ta²wa².

19 Tah³lxa³kxai²na² u³si³a³kxain¹ki³ai²na² sa²kxai³lu² a³lxi²khai¹nxe³ki³a²so¹lxi³ we¹tain¹nĩ²ta²wa². A²wi¹lĩ¹nã¹ta³ki³a² jas2pe³ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² sa³fi²ra³ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² kau³se³to²na²ki³su²ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² es3me³ral²ta²ki³su²ha²kxai³.

20 ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² sar³to²ni³o²ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a²sar²ti³o³ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² kri³so²li³to²ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² be³ri²lo³ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² to³pa²si³o²ki³su²ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a² kri³so²pra³so²ki³su² ha²kxai³ã³ta³lo³hẽ¹ta³ki³a²ja³sĩ²to³ki³su² ha²kxai³ a²ne³ki³an¹ki³a² a³me³tis2ta²ki³su² ha²kxai³nxe²xai³na²hẽ³la².

21 Sxi²yo²nãu³a² hxi²ka² hxa³sa³ h¹li¹ wxa²hait1so¹xi²nũ³sa³nxe³ta³yo²ta³ta²na² pe²ro³la³txa³yo²txi³su² na²hẽ³la². Sxi²yo²ain²txi³yo²ka³na³ka³na³txi³ pe²ro³la³ki³ain²txi³ ki³ka³na³ka³na³txi³ nxe²xai³na²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²tĩ³na² ã³nxi³tĩ³na² ou²ro²ki³a² so¹lxi³ ha²lu¹lun¹ki³a²so¹lxi³ wet1tai¹nĩ²ta²wa². Ni²kẽ³na² yã¹nxe² ha²lu¹lun¹na²hẽ³la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²je³nai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² Txa²wã¹sũ³na²sa²nẽn¹kxi²thĩ³na² yũ³ye¹nx2ti³xa³hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la²Nũ³kxũ³khaix1jah¹la² so¹lxi³ yxau³ye¹nx2ti³ha²kxai³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la²so¹lxi³ yxau³ye¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²sa²nẽn¹kxi²kxai³ jã¹nxe³thĩ³na² yũ³ye¹nx2ti³xa³hẽ³la².

23 Te²yã¹nxe³nũ³sa³ hai³txi³ u³je³na³ka² yũ²nxa³ha²kxai³ i³la³ka²yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² a²ha²te¹khai³ju³ta²so¹lxi³ sxi²je³na² whã²na¹ i³ha²te¹kxi²na²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ O³ve²a²

Wēn³sū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² lā³pi³āu³tē³nhū³sxā³ sxi²je³nai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²ko¹ko¹tā²hē³la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² sxi²je³na² sa²ko²ko²kxi²nhain¹ju³ta² yxau²xai³lain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ ī³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³nhe³ju³ta² yū²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²je³nai²nān¹ta³yo²a² yxo²than²kxi²sa²tē³na²hē³la².

26 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nū³kxū³n³khai¹ni¹lxi¹. Hxi²kan¹khai¹nxi¹lxi¹. Ā³sen³sai¹sa²sīn¹sxā³ wxi²kin³ti³ton³khai¹ni¹lxi¹. Nxain¹jau³su² nxain¹na²hē³la².

27 A²nxe³thī³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ Sū³na² yxo²kwīn¹kxi²ju³ta² kāi³jah¹la² yū²nxa³ha²kxai³ wān³txa² ki³han³jau³xa² e³jah¹la² yū²nxa³ha²kxai³ nxēn³tai¹nxa³lho³la². Hāi¹nxe³sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²ha³teh³nxā³nxa² a²nū²a² ka³ten³ti³hi¹txā³nxa² a²nū²a² a²ī³lxa² ū³wha²li¹lhēn²ta²xai³nha²txā³syē²kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹la² so¹lxi³ thī¹nai²na² yxau²xai³lain¹tu¹wa².

22

1 Nxa²ha¹te¹ ka³wā³lxa² ka³ten³ti³hi¹tē³jau³xa² wā²nā³ū¹sain¹na²hē³la². Jau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² han³yo²jau³su² na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²ni³sai¹yo²ha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²ni³sai¹ha²kxai³ nxe³jau³su² na²hē³la².

2 Sa²ni³sai¹sxā³ wxa²kan³nū²la² sxi²je³nai²na² nxū²kwai³ye³la³tīh³na² ā³nē¹na³si²ha²kxai³ wxa²kan³na²hē³la². A²nxe³ta²wē¹ha³yo²ka³teh³nāu³a² hi³sa³ka³txa² ka³ten³su² ti³hi¹tē³ka³txa² wi¹wen¹na²hē³la². A²nxe³ka³txai²na² a²nā³kxa² sa²kxai³lu² i³la³kxa² ki³ka³na³ka³nat³sxā³ sa²tā³tī¹sxā³ na³kā³lxi³ na³kxi²xai³na²hē³la². A²nxe³ta³nxā³kxa² sa²kxai³lu² na³ka³lxa¹na²hē³la². Hxi²ka² hxi³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nū³sxā³ na³kxi²xai³na²hē³la². A²nxā³nxai²na² sa²kxai³lu² hī³ne³kxa³nxān³su² na²hē³la². A²nū²a² ī²li³te²a² ī³ton³nē³kxai²nān²tu³ ta²nxā¹nxai²na² ū³hī³ne³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³ we²nxi¹nxa²hī³nx2na³la².

3 Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ī³xan³ta³kxi²nē³ju³tan¹te²kxa²yu³ta² yū²nxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na² yxau³ya³nhē³nha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² yxau³ya³nhē³nha²kxai³ nxe³ya³tu¹wa². A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ ī³sa²nēn¹kxi²ju³ta³nū³a² kāi³lxin³tain¹tu¹wa².

4 A²yen³nāu³khai³xa² ye³ī²ain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ a²ye³ha³na³kxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²ī³lxa² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³ye³wha³li¹nhain¹tu¹wa², Sū³na² sa³wi³ha³lxi³su² ye²ha²kxai³la².

5 Nxe³te³na¹ ha³lo²la³ hai³txi³ ka³nxa³hi²xi²ju³ta² yū²nxa³lho³la². Lā³pi³āu³tē³na² sa²kī³kxi²nē³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ u³je³na³kai²na² sa²ha²te¹kxi²nē³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³tu¹wa². Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² so¹lxi³ wi¹sa²ha²te¹kxi²nē³tu¹wa². A²nxe³jut³su² ha²kxai³ ha³lo²a² a²yo²ha³kxa¹ ī³hxi¹kan¹txi³lon³sxā³ yxau²xai³yah³nē³tu¹wa².

Je³su²jah³la² a³ka³nxī²sxā³ wā³li²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lon¹txi² āh¹ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² e³kxi¹nxa²ha¹jau³xin³txi³ yxo²ī²ki³jau³xai²la¹wi¹. Ya²la³lyau³xai²la¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txai²na² a²yāu³ka³txi³nāu³khai³xa² a²hxi²kan¹jah³lai²la¹wi¹. A²nxe³jah¹la² a²si³yxau³jah¹la² hi²sen³su² oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³na²hē³li¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²

sa²yo²we¹tũ³ka³txa² yen³kxa² wã²nã³ũ¹hain¹na²hẽ³li¹. Yen³kxa² ye³jen¹na² yũ³kxe³nũ³a² wã²nã³ũ¹hain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wa³su³txi³ wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wãn³txa² kwẽ¹ta² ũ³hũ¹nxa²ha¹jau³xai²na² ũ³wha²li¹lin¹jau³xai²na² sa²yo²wet1sa²jah¹la² sa²kxai³lu² i³ka³lih³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

8 Nxa²ha¹te¹ txai²na² Jo³ãu²ah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ i²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³jah¹lo²sa¹ha²kxai³:

— Oh³xan¹jah¹la² wã²nã³ũ¹sa²jah¹lai²na² sa²nẽn¹kxi²na¹tũ¹xã¹. Nha¹jau³su² a²ne³kxai³tãu³a² ã³ka³ti³wxe³na¹ka³tũ³ i³sa²nẽn¹kxi²na¹hẽ³la².

9 Nxe³na¹ta¹ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²txa³hẽ¹li¹. Txai²li²kã²ti³hex1jah¹lo²txã³wi¹. Wxã²yã¹nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Wxã²nãn²tu³ Je³su²jah³la² sa³wit3si¹lxi¹. Wxa²wã³tã³nãu³xa² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³sain¹nũn³na³li¹. Te²yã¹nxũn³sxã³ ha³te³h³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lin¹txã³nxai²na² wãn³txa² yxo²i²te²nãu³xa² Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³sain¹nũn³na³li¹. Nxe³nx2ti³kxa² yã¹nxũn³sxã³ Je³su²jah³la² sa³wit3su²nũ³na¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ i³sa²nẽn¹kxi²sa²txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² so¹lxi³ sa²nẽn¹kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

10 Jã¹nxe³sxã³ãh¹ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² yxau³son³na³li¹. E³kxi¹nxa²ha¹ju³tai³ta³lxi³ wa³su³txi³ ãn³si³wxen¹tu¹wi¹. Wãn³txa² ũ³wha²li¹lin¹jau³xai²li² hã³a² ũ³ho¹txa³hẽ¹li¹.

11 Nxe³ha²kxai³ a²kxã³nxa² kō³nxe³ti³ kã³te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² ãh¹ kã³yxau²xai³jah³lxu¹li¹. A²kxã³nxa² kō³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³thin¹sxã³ yxau²xai³jah³lxu¹li¹. A²kxã³nxa² wain³ju³ta² kã³te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² ãh¹ wain³txi³ kã³yxau²xai³jah³lxu¹li¹. A²kxã³nxa² wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² ãh¹ wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³jah³lxu¹li¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wa³su³txi³ wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² kã³ain¹ju³ta² i²a¹tu¹wi¹. Wi¹ju³ta² kã³ta³nxa² kō³nxe³ju³ta² kã³ta³nxa² nxain¹jut3su² a³ya³ti³na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ nxe²kã³ain¹kxa² yo³ha² nxe² sa²tẽ³a¹tu¹wi¹.

13 A²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ yen³kxa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³ ka³tẽn³su² yxau²xai³la¹hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nãu³a¹ yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ hxa³nhĩ¹na¹ ka³tẽn³su² yxau²sa²tẽ³a¹tu¹wi¹. ã³si³wxe³jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ ta³lun²sxã³ a²ne³ki³sot3jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. A²wi¹lhĩ¹nãn¹jah¹lo²sa¹ha²kxai³ a²ne³ki³sot3jah¹lo²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Nxe³na²hẽ³la².

14 A²nũ²a² i²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah¹la² sa²kxai³lu² hi³sa³ka³txa²na³kxa² ka³tẽn³su² ti³hi¹tẽ³tã³kxa² i³so¹jĩ²ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa². Sxi²je³na² tah²ye³na² oh³xan¹thĩ³na² ã³wih¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²je³na² e³la² kãin²tãu³a² a²nũ²a² wi¹lhi¹nxa³te²a² ti³yau³kxi²ju³tai²la¹wa². Sũ³na² yxo²kwĩn¹kxi²ju³ta² kã³te²a² yxau² tĩh³nxa³la² a²nũ²a² ã³nan³ti³ten³jah¹la² yxau² in³txa² txu¹ha² kō³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²jah¹la² yxau² a²nũ²a² ã³xa² i³kwa³na³ha²kxai³ i³su²lhã³jah¹la² yxau² yen³kxa² tẽ³sxã³ txa²wã¹sũ³nu²sa²ki³lot3ju³ta² ten³ju³ta³lot3jah¹la² yxau² ki³han³jau³xa² ten³yxau²xai³jah¹la² yxau² ki³han³yxau²xai³ti³ten³jah¹la² yxau² nxe² nxe²tũ³ka³txa² ti³yau³kxain¹ti³ai²la¹wa².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² e³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²sa³wi³sa² oh³xan¹jah¹la² i³sa²si¹hā³nxa²ha¹hē³li¹. Txa²wān³txa² yxo²i²sa²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² i³hen³txin¹jau³nu³ai²la¹wi¹. Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² a²ne³sa³wi³ha³lo³nxe²nxex¹wxā³tāu³te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ ka³nxah³ta² a³lan²tin³ti² ten³sa²tā³xi²yān³txai²na¹ i³yū¹li³xi²nxa³tā³lxa¹ hi³ka²ta³a² yan³txi³ yau³ki¹xi²kxa²yā¹nxe³jah¹lo²sa¹wi¹.

17 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxā³jah³lxi³hē¹li¹. Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² so¹te³lhxā³ta¹ka³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Wxā³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i²li³te²na² jau¹xai²na² ain³kxain¹kxai²nān²tu³ te²yā¹nxe² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxā³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹nūn³tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ i³yau³xa² ka³ten³su² ti³hi¹tē³jau³xa² a²ten³te² i³nxa² wxā³sxā³ i³na¹jah³lxi³hē¹la². A²yo³ha²ten³kxi¹nx2txai¹nxa³lho³la².

Ā³ne³ki³so³te³lhxā³jau³su²

18 Jā¹nxa¹jut3su² txai²na¹xai²na² Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² e³lxah¹ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wān³txa² ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³ai²nān¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² ain³kxi²syah¹lxin¹te² i³nxai²na² a³la³kxi¹jxah³lxi³hē¹la². Wān³txa² yau³xā³xa² i³ye³sxā³ i³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²lo³txa²lxi³ha³ta²wa². Ha³tēh³nxā³nxai²na² ū³wha²li¹la¹jau³xai²na¹ kō³nxe³te²lo³txa²lxi³ha³ta²wa².

19 Ha³tēh³nxā³nxai²na² wān³txa² sa²ni²lā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² hi³a²ne³ka² a²nxā³kxa² ka³ten³ti³hi¹tē³tā³kxa² ū³hū¹nx2ti³xa³lho³la². Hai³txi³ sxi²je³na² oh³xan¹thi³nū³a² wi¹lhin¹thi³na² ā³wi¹yah³lxan³tho³la². Ha³tēh³nxā³nxai²na² ka³ten³su² ti³hi¹tē³txā³nxai² a²kxā³nxai² wxa²i³lxa² wha²li¹lhēn¹txa²lxi³kxan²ti³ wxa²i³lxa² sa²sai²lā³ain¹tu¹wa².

20 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txain²txi³ a²hāix¹jau³xain²txi³ i³ye³yo²nūn¹nain¹sxā³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³tā³li¹. Wa³su³txi³ wā³li²na¹tu¹wi¹. Nxe²na³la². Nxe³jau³xai²na²ten³sa²nūn³nha²wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹na³li¹. Wa³su³txi³ wā³li¹sē¹li¹. Nxe³na¹wa².

21 Jā¹nxa¹jau³su² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kāin²thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Wān³txa² ā³ta³lun²sxā³ā³ne³ki³so³ta¹wa².